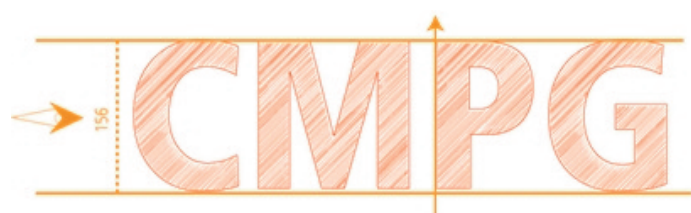

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca 2014-2020

CUPRINS

Executive summary ... i

Metodologie ... 1

Mecanisme de monitorizare și evaluare ... 6

Metodologia grupurilor sectoriale ... 8

Coordonatorii grupurilor de lucru ... 9

Analiza strategică a domeniilor cheie ... 10

Cluj-Napoca: Analiză comparativă a principalilor competitori ... 239

Cluj-Napoca: profilul strategic al orașului ... 258

Concept cheie ... 259

Viziune ... 261

Factori strategici cheie ... 262

Avantaj competitiv ... 264

Probleme strategice cheie ... 267

Direcții strategice cheie ... 26

Sinteza direcțiilor strategice ... 270

Sinteza programelor operaționale ... 281

Strategii sectoriale ... 303

Asociativitate filantropie și voluntariat ... 304

Cinematografie ... 328

Clujul incluziv ... 344

Clujul sigur ... 503

Cultură ... 525

Democrație participativă ... 567

{ Cluj-Napoca: Planificarea strategică 2014-2020 }

Demografie și resurse umane ...	591
Dezvoltare urbană și planificare spațială ...	624
Dezvoltare economică locală ...	648
Dimensiunea europeană a Clujului ...	773
Identitatea istorică a orașului ...	781
Industrii creative ...	791
Interacțiunea om-animal în context urban ...	824
IT și e-guvernare ...	839
Învățământ preuniversitar ...	864
Învățământ superior ...	875
Leadership regional ...	892
Marketing teritorial ...	913
Mediere comunitară ...	929
Mediu ...	941
Multiculturalism ...	1039
Sănătate ...	1056
Sport și comunitate ...	1208
Tineret ...	1222
Turism ...	1246

Anexe ... 1267

Anexa 1. Evaluarea actului de guvernare la nivel local din perspectiva bunei guvernări ...	1268
Anexa 2. Prezentare: Antreprenoriat și inovație în comunitate ...	1283
Anexa 3. Propuneri ale Consiliului Civic Local ...	1301
Anexa 4. 10 idei pentru elaborarea strategiei de dezvoltare a zonei metropolitane Cluj-Napoca (CCL) ...	1305

Executive summary

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

Perioada de desfășurare a procesului

Februarie 2013- Decembrie 2014

Pașii procesului:

- Concepte cheie
- Analiza preliminară
- Grupuri de lucru. Fiecare raport reprezintă un capitol ce definește politicile sectoriale în planificarea strategică a orașului: cadrul strategic, analize de mediu, probleme strategice, avantaj competitiv, direcții strategice, programe operaționale. (28 de grupuri)
- Analiza transversală; factori strategici cheie; profilul strategic al orașului, surse de avantaj competitiv, direcții strategice
- Programe operaționale (peste 200 de programe)
- Sisteme de monitorizare, evaluare, implementare
- Asumarea planificării la nivel politic/ administrativ

Concepte cheie:

- Calitatea vieții
- Implicarea structurală a grupurilor de experți din comunitate

Dimensiuni strategice în cadrul planificării:

- Oameni și comunitate
- Orașul inovativ, creativ, competitiv (ICC)
- Dezvoltare urbană și planificare spațială
- Orașul verde
- Bună guvernare
- Cultură și identitate locală
- Orașul sănătos
- Orașul sigur

Grupuri de lucru care au activat în procesul de planificare și coordonatorii acestora:

Oameni și comunitate:

- **WG Asociativitate și filantropie:** Simona Șerban (Fundația Comunitara Cluj, simona.serban@fundatiacomunitaracluj.ro), Alina Porumb, (Asociația pentru Relații Comunitare, alina@arcromania.ro) , Mihaela Rus (Asociația Femeilor de Afaceri, mihaelar@vitrina.ro)
- **WG Multiculturalism:** Levente Salat (FSPAC, UBB, salat@fspac.ro), Istvan Hortvath (Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale, i.horvath@ispmn.gov.ro)
- **WG Educație universitară (Uniunea Universitatilor Clujene):** Radu Munteanu (UTCN, Radu.Munteanu@mas.utcluj.ro), Radu Cătană (UBB, radu.catana@ubbcluj.ro) , Alexandru Irimie (UMF, airimie@umfcluj.ro), Valentin Cernea (UMF, valentin.cernea@umfcluj.ro), Adriana Berea (Academia de Muzica), Mara Rațiu (UAD, ratiumara@yahoo.com), Carmen Socaciu (USAMV, carmen.socaciu@usamvcluj.ro)
- **WG Educație preuniversitară:** Mircea Miclea (mirceamiclea@gmail.com)
- **WG Incluziune socială:** Eniko Vincze (UBB, eniko_vincze@euro.ubbcluj.ro), Florin Moisa (Centrul de resurse pentru Comunitățile de Romi, florin_moisa2003@yahoo.com)
- **WG Demografie și resurse umane:** Traian Rotaru (UBB, trotariu@socasis.ubbcluj.ro), Dan Chiribuca, (UBB, dchiribuca@socasis.ubbcluj.ro)

- **WG Mediere comunitară:** (Christian Chereji, FSPAC, UBB, chereji@fspac.ro), Virgiliu Țărău (UBB, vtarau@yahoo.com), Adrian Pop (adrian.pop.ro@gmail.com)
- **WG Tineret:** Andras Farkas (Cluj Capitala Europeană a Tineretului, andras.farkas@cluj2015.ro), Vlad Pop (Cluj, Capitala Europeană a Tineretului, vlad.pop@cluj2015.ro), Adrian Rusu, (Cluj, Capitala Europeană a Tineretului, adrian.rusu@cluj2015.ro), Patricia Couti (Cluj, Capitala Europeană a Tineretului)

Orașul inovativ, creativ, competitiv (ICC)

- **WG Dezvoltare economică locală:** Dan Lazar, (UBB, lazar@fspac.ro), Marcel Pop , (UBB marcel.pop@econ.ubbcluj.ro), Bogdan Moldovan, (UBB, moldovan@fspac.ro)
- **WG Turism:** Cristina Bolog (UBB, cpatrascu@geografie.ubbcluj.ro), Valentin Toader (UBB, valentin.toader@tbs.ubbcluj.ro), Adrian Bradea (adrianbradea@accord.travel)
- **WG IT:** Alexandru Tulai (IT Cluster, alexandru.tulai@clujit.ro), Stelian Brad, (Universitatea Tehnica Cluj, stelian.brad@staff.utcluj.ro), Ionut Dragan (iQ Tech Labs, ioan.dragan@clujit.ro)
- **WG Orașul diferit, marketing teritorial:** Rodica M. Candea, (UTCN, rcandea@gmail.com, Andrei Țigănaș, (tiganas@fspac.ro), Ioan Hosu, (UBB, hosu@fspac.ro),
- **WG Antreprenoriat și inovație în comunitate:** Cristian Dascălu, (Clujhub, cristian@clujhub.ro)

Dezvoltare urbana și planificare spațială

- **WG dezvoltare urbană/planificare spațială:** Șerban Țigănaș (Ordinul Arhitecților din România, Serban.Tiganas@dicositiganas.ro), Eugen Panescu (Ordinul Arhitecților din România, eugen.panescu@planwerkcluj.org)

Orașul verde

- **WG Mediu:** Alexandru Ozunu (UBB, alexandru.ozunu@ubbcluj.ro)

Orașul Sigur

- **WG Safe City:** Adrian Ivan (UBB, adrian_ivan2007@yahoo.com)

Bună guvernare

- **E-government:** Nicolae Urs (UBB, urs@fspac.ro) , Ioan Dragan (Cluj IT, ioan.dragan@clujit.ro), Ovidiu Pinte (Cluj IT, Ovidiu.pintea@clujit.ro)
- **WG Participare:** Irina Kantor (UBB, kantor@fspac.ro), Carmen Greab (UBB, greab@fspac.ro), Norbert Petrovici (UBB, norbertpetrovici@socasis.ubbcluj.ro)

Cultură și identitate locală

- **WG Dimensiunea europeană a Clujului:** Nicolae Paun (UBB, Nicolae.Paun@euro.ubbcluj.ro), Vasile Pușcaș (UBB, vasile.puscas@euro.ubbcluj.ro)
- **WG Leadership regional:** Nicolae Barna (UBB, barna@euro.ubbcluj.ro), Mircea Maniu (UBB, mmaniu@euro.ubbcluj.ro), Pompei Cocean (UBB, pompei@geografie.ubbcluj.ro)

- **WG Cinematografie:** Tudor Giurgiu (TIFF, tudor.giurgiu@librafilm.net), Melinda Boros (Clorofilm, Boros.melinda@gmail.com), Cristian Hordila (TIFF, Hordila@tiff.ro)
- **WG Identitatea istorică a oraşului:** Ovidiu Ghita (UBB, aoghitta@yahoo.com), Marius Bucur (UBB, imbucur@yahoo.com)
- **WG Cultură și industrii creative:** Rarița Zbranca (rarity@altart.org), Florin Moroşanu (florin_morosanu@yahoo.com), István Szakáts (Asociația Cluj Capitală Culturală Europeană, istvan@altart.org)

Clujul sănătos

- **WG Public health:** Cătălin Baba, (UBB, baba@fspac.ro), Anca Buzoianu, (UMF Cluj, abuzoianu@umfcluj.ro), Radu Câmpian, (UMF Cluj, rcampian@umfcluj.ro), Răzvan Cherecheş (razvan.m.chereches@gmail.com)
- **Sport și comunitate:** Ovidiu Blag
- **Gestionarea relației om-animal în context urban:** Alina S. Rusu (UBB), Vlad Vancia (USAMV), Rarița Zbranca (Alr Art)

Viziunea (proiecție de viitor dezirabil: 2027)

- Orașul Cluj-Napoca își definește dezvoltarea în termenii **calității vieții** locuitorilor săi. Cluj-Napoca va fi un spațiu al realizării individuale și colective, cu cetățeni activi, un mediu economic creativ, complex, dinamic și competitiv, capabil să utilizeze resursele într-un mod integrat și să ofere o dezvoltare sustenabilă a comunității.
- Clujul va fi un model de **bună guvernare**, cu o administrație transparentă, progresistă, performantă, în care cetățeanul va fi partenerul administrației.
- Clujul va fi un pol de **exelență academică**, unde mediul universitar angajat în viața comunității va fi sursă a creativității, inovației și cercetării.
- Clujul va fi un reper european prin viața sa culturală dinamică, vibrantă, care sprijină experimentarea și inițiativa. **Cultura** va reprezenta un factor transversal în organizarea comunității, devenind motorul transformării sociale și regenerării urbane.
- Cluj-Napoca va fi un oraș care promovează principiile **incluziunii** și coeziunii socio-teritoriale, asigurând participarea grupurilor vulnerabile la deciziile privind prioritățile de dezvoltare.
- Clujul se va defini ca un oraș european, centrul istoric al Transilvaniei, o comunitate cu caracter unic, **intercultural**.
- Cluj-Napoca va fi o rețea de **comunități interconectate**, un laborator al creativității sociale, un oraș cu spirit tânăr, în egală măsură prietenos și responsabil.

Factori strategici cheie (vor influența comunitatea pe termen lung)

Proiecțiile strategice ale orașului trebuie să ia în considerare acești trei FSC:

- **Inovație**
- **Universitate**
- **Participare**

Surse de avantaj competitiv pentru Cluj

(ce facem diferit sau mai bine decât comunități similare):

1. Cluj Napoca este, in primul rând, un oraș universitar. **Toate avantajele competitive ale Clujului se leagă, direct sau indirect, de profilul universitar.**
 - a. Tradiția universitară
 - b. Capitalul intelectual
 - c. Diversitatea ofertei educaționale
 - d. Calitatea și valoarea diplomelor universitare
 - e. Potențialul crescut de internaționalizare
 - f. Potențialul de integrare a activității de cercetare și inovare universitară în dezvoltarea comunității
2. Orașul are un dinamism demografic semnificativ
 - a. Populația Clujului nu scade în perioada recentă , reflectând un trend demografic destul de rar întâlnit în comunitățile din România
 - b. Orașul atrage și reține o forță de muncă cu nivel ridicat de pregătire și experiență, bazat pe numărul și calitatea absolvenților
 - c. Clujul este unul dintre puținele orașe din România și din regiune unde fenomenul de suburbanizare/extindere spre periferie nu este dublat de scăderea populației și contracția economiei.
3. Participarea și implicarea în comunitate au un potențial generator de avantaj competitiv.
 - a. Gradul înalt de asociativitate este vizibil prin sofisticarea sectorului non-guvernamental ce reprezintă un hub de expertiză, pol de bune practici și furnizor de capital și finanțări atrase în oraș.
 - b. Comunitatea poate investi cu un grad crescut de succes în zone precum guvernarea participativă.
 - c. Capitalul social crescut al orașului. Organizațiile aduc împreună oameni cu experiențe variate. Clujul poate deveni un spațiu de inovație socială pe termen lung.
4. Tradiție urbană impresionantă și un patrimoniu cultural-istoric complex
 - a. Patrimoniul construit, în special în zona centrală/istorică a orașului dar și în locații de la nivelul zonei metropolitane ușor accesibile rezidenților urbani.

5. Potențial crescut de dezvoltare în *cultură și industrii creative*.
 - a. Cluj-Napoca prezintă o vitalitate culturală specifică, o diversitate culturală importantă, un consum cultural consistent și o dinamică pozitivă în participarea la evenimente culturale (ex: TIFF, Fabrica de Pensule, etc).
6. Comunitatea a dezvoltat un *spațiu multicultural* promitator. Atmosfera este favorabilă politicilor multiculturale și unor modele de bune practici în ceea ce privește implementarea politicilor multiculturale
7. Cluj-Napoca este un *centru de excelență în medicină*. Aportul acestui domeniu la obiectivul strategic de creștere a calității vieții este esențial, datorită capacităților de furnizare de asistență medicală de calitate pentru toate categoriile sociale (național și internațional). Datorită programelor universitare de specialitate orașul reprezintă un pol de cercetare în domeniul medical și al sănătății publice, are un potențial major în colaborări transversale între universități și mediul privat și dezvoltă un grad înalt de internaționalizare academică.
8. Cluj-Napoca este un *pol de competitivitate economică*, conectat internațional.
 - a. Economii cu o structură diversificată și cu un potențial de clusterizare ridicat în multiple domenii.
 - b. Economia Clujului este performantă în IT și servicii financiare, cea mai recentă ilustrare a acestei performanțe se regăsește sub forma unui proiect strategic - Cluj Innovation City.
 - c. Există un potențial excelent de dezvoltare a unei economii de tip ICC (Inovativ, Creativ, Competitiv). Economia de tip ICC se încadrează în mod coerent în obiectivul strategic european al creșterii economice inteligente.
9. Orașul este un *pol național de creștere* (2008- șapte poli urbani naționali de creștere).
 - a. Cluj-Napoca câștigă oportunități de dezvoltare (anumite investiții/finanțări direcționate spre acești poli) dar în același timp are rolul de a multiplica acest potențial în comunitățile și centrele urbane mai mici care se regăsesc în zona sa de polarizare, ducând astfel la crearea unei regiuni dezvoltate economic și competitive la nivel național și chiar regional.

Probleme strategice ale comunității

Competiția din partea altor orașe în context național și european.

Național

- a. Analiză comparativă : Cluj-Napoca, Brașov, Iași, Constanța, Sibiu și Timișoara

- b. Timișoara - principal competitor al municipiului Cluj-Napoca.
- c. Avantaje Timisoara: geografia, structura pieței muncii, numărul de salariați în domenii cu venituri ridicate, concentrarea economică
- d. Cluj-Napoca prezintă o serie de avantaje structurale: capacitatea superioară de a genera venituri locale (venituri proprii per capita), calitatea vieții (indicele de dezvoltare umană), economia locală mai diversă, cu domenii high end (ex: IT) semnificative.

Internațional:

- a. Competiția din partea orașelor CEE cu profil similar: Ungaria (Debrecen și Szeged), Austria (Graz și Linz), Germania (Bonn și Mannheim), Cehia (Karlovy Vary) , simulare pe indicatori specifici (centru universitar, medical, cinematografie).

Lipsa de coeziune și coordonare a strategiilor sectoriale

- a. O multitudine de probleme operaționale, tactice și strategice de coordonare, comunicare insuficientă între stakeholderi comunitari, abordări neintegrate a politicilor publice locale.
- b. Alocarea resurselor este dificilă fără o abordare coerentă și relaționată a comunității care să permită identificarea zonelor prioritare și a avantajelor competitive ce trebuie stimulate.
- c. Insuficienta valorificare a potențialului local, a resurselor materiale și umane existente în comunitate.
- d. Lipsa sistemelor de monitorizare și evaluare pe domenii care aduc avantaj competitiv
- e. Exista o insuficientă concordanță între cererea specifică de pe piața muncii și oferta educațională existentă în comunitate

Percepția avantajelor competitive într-o paradigmă învechită, ignorarea factorilor non-tradiționali de dezvoltare și regenerare comunitară (cultură, educație, sănătate, industrii creative, etc)

Probleme legate de **dezvoltarea urbană și planificarea spațială a orașului**

Capacitatea comunității și administrației de a **atrage și reține investitori**, precum și de a **sprijini antreprenoriatul local**

Excluziunea socială (existența grupurilor vulnerabile, dezavantajate, marginalizate , discriminate și stigmatizate cultural)

Insuficienta utilizare a noilor tehnologii

Îmbătrânirea populației

Problemele de mediu (insuficiența spațiilor verzi, poluare, accesul la resursa de apă, gestionarea deșeurilor)

Dezvoltarea orașului poate conduce la **fenomene de risc specifice** (creșterea criminalității, infraționalității, delincvenței juvenile, prostituției, cerșetoriei, consumului de droguri la nivelul orașului)

Direcții strategice în dezvoltarea orașului

- Întărirea/consolidarea capitalului uman local prin creșterea calității vieții
- Asumarea unui parteneriat strategic între comunitate și universitățile clujene
- Conștientizarea și valorificarea potențialului de transformare socială și regenerare urbană al culturii. Creșterea implicării sectorului asociativ în sectoare cheie ale comunității și stimularea parteneriatelor cu alți actori comunitari
- Asumarea consecventă a politicilor și a mesajului multicultural
- Investiții susținute ale comunității în educația preuniversitară
- Dezvoltarea unor mecanisme și instrumente instituționale incluzive și participative
- Stimularea dinamismului demografic
- Creșterea calității actului de guvernare și a calității serviciilor oferite și integrarea acestora într-un pachet complet; dezvoltarea unor strategii coerente în zona de e-guvernare
- Adoptarea și asumarea unei strategii de marketing și crearea unei identități a orașului
- Dezvoltarea unui set de indicatori ai calității vieții și serviciilor care să fie urmăriți/monitorizați constant
- Gestionarea și valorizarea comunitară coerentă și unitară a resurselor cultural-istorice ale spațiului urban
- Dezvoltarea unor politici coerente de mediu
- Creșterea competitivității economiei și a nivelului de bunăstare al comunității prin:
 - Valorificarea potențialului de clusterizare al economiei locale
 - Utilizarea noilor tehnologii ca parte integrată a dezvoltării comunității
 - Stimularea politicilor axate pe inovație și transfer tehnologic în sectorul public și privat
 - Stimularea industriilor cu potențial creativ
 - Dezvoltarea unei economii de tip ICC (Inovație, Creativitate, Competitivitate).
- Crearea unei viziuni integrate și a unor mecanisme de cooperare instituțională în ceea ce privește dezvoltarea urbană și planificarea spațială la nivelul întregii zone metropolitane.

- O mai bună respectare a planurilor urbanistice, corelarea acestora cu strategia de dezvoltare locală

Mecanisme de implementare, monitorizare și evaluare

- Tipul de planificare ales de Cluj Napoca, precum și profilul strategic complex necesită un mecanism permanent de implementare, monitorizare și evaluare care să reunească administrația locală și comunitatea
- Pericolul de a vedea strategia ca un “to do list” și a ignora factorii strategici cheie
- Importanța corelării dezvoltării strategice a orașului cu partenerii din zona metropolitană; dezvoltarea de mecanisme permanente de consultare
- Construcția a trei grupuri de IME, pe baza dimensiunilor strategice din procesul de planificare strategică:
 - a. un grup strategic pe dimensiunea Participare (Asociativitate, Incluziune Socială, Multiculturalism, Tineret, Sănătate Publică, Sport și Comunitate, Film, etc.)
 - b. un grup strategic pe dimensiunea Creativitate (Dezvoltare economica locala, IT, Cultura și Industrii Creative, Turism, Marketing teritorial, Mediu, Siguranță, etc.)
 - c. un grup strategic pe dimensiunea Universitate (Educație Superioară/Preuniversitară, Identitate istorică, etc.)
- Grupurile operaționale cuprind reprezentanți ai comunității și ai administrației și se reunesc de cel puțin 3 ori pe an
- Anual se organizează o întâlnire de evaluare a strategiei care permite analiza dezvoltării locale și ajustarea (daca este cazul) parametrilor de dezvoltare strategică. În cadrul acestei reuniuni anuale de evaluare se analizează și modificări în analiza indicatorilor de calitate a vieții

METODOLOGIE

Introducere

Cluj-Napoca intră inevitabil într-o fază nouă de dezvoltare. În perioada 2007-2012 orașul a trecut printr-o etapă necesară în ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii de bază și profilului de oraș cu potențial în sfera serviciilor publice și private. Profilul strategic al orașului definit în 2007 identifică un număr semnificativ de caracteristici pozitive (potențial în domeniul învățământului universitar, economiei locale, serviciilor medicale, capacității administrative, turismului, capacităților asociative, inovării și creativității, multiculturalismului) și negative (constrângeri datorate poziționării geografice, insuficienta coordonare între actorii relevanți ai comunității, migrația forței de muncă; dificultăți legate de gestionarea eficientă a resurselor locale, accesul limitat la informație și servicii de calitate, slaba reprezentare și promovare a intereselor orașului la nivel national și international, slaba valorizare a potențialului multicultural). Principalele concluzii ale planificării strategice au fost:

- Dezvoltarea orașului nu reprezintă doar o problemă a autorităților locale ci ține de voința și capacitatea comunității de a defini obiective strategice și de a le transpune în programe operaționale.
- Cluj-Napoca se confruntă cu probleme specifice unui oraș în plină dezvoltare. Comunitatea locală trebuie să asume această poziționare și să o speculeze.
- Cluj-Napoca se află mult deasupra altor comunități similare datorită resurselor de inteligență, mobilizare și antreprenariat disponibile. Valorificarea la standarde de eficiență ridicată a acestor resurse poate duce la dezvoltarea unui profil creativ și inovativ unic în regiune.
- Cluj-Napoca deține un profil strategic deosebit de puternic în ceea ce privește dezvoltarea serviciilor (un "oraș de servicii").
- Cluj-Napoca trebuie să își asume cu adevărat rolul regional pe care îl clamează. Discursul "centrului regional" trebuie dublat de o acțiune

strategică rațională, capabilă să speculeze domeniile în care municipiul Cluj-Napoca deține cu adevărat avantaje strategice în comparație cu alți competitori (universități, servicii, turism, administrație, servicii medicale, etc.)

- Cluj-Napoca deține un potențial deosebit în ceea ce privește dezvoltarea unor activități economice (sau de altă natură) ce se bazează pe o resursă umană de înaltă calificare (precum IT, servicii bancare, etc.).
- Cluj-Napoca deține un potențial ridicat de creștere a calității democrației locale (bazat pe nivelul ridicat de educație al cetățenilor, gradul ridicat de asociativitate și antreprenoriat)
- Creșterea calității vieții în comunitatea clujeană este un element strategic indispensabil dezvoltării viitoare a orașului.

Aceste concluzii și-au păstrat mai mult sau mai puțin valabilitatea. Dezvoltarea României în noul context european și internațional, accesul la resursele UE, evoluțiile politice, sociale, economice, evoluția specifică a Clujului au definit un context operațional nou în planificarea strategică. Noul proces de planificare trebuie să ia în considerare ceea ce este relevant în documentele de planificare existente și să identifice noile provocări. Continuitatea în perspectivă strategică trebuie dublată de capacitatea de a identifica noile oportunități și amenințări existente în mediul local, regional, național și european.

Proiectul strategiei de dezvoltare a orașului se bazează pe 3 elemente majore:

1. Rigurozitate metodologică bazată pe utilizarea unor instrumente de planificare coerente și construcția unor modele de dezvoltare strategică valide.
2. Implicarea comunității. Calitatea resursei umane existente la nivelul comunității reprezintă un atú care trebuie speculat la maximum în procesul de planificare strategică.
3. Neutralitate politică și coeziune comunitară. Strategia de dezvoltare a orașului trebuie să utilizeze toate resursele și energiile comunității pentru identificarea obiectivelor comune pe termen mediu și lung. Raportarea la aceleași obiective strategice comunitare pe termen mediu și lung (indiferent de modificările politice la nivel de conducere

administrativă) reprezintă un element cheie pentru succesul strategiei.

Etape

Cluj Napoca nu este tipul de comunitate în care managementul administrativ este cel care identifică de o manieră izolată obiectivele strategice de dezvoltare și "călăuzește înțelept" locuitorii în direcția dorită. Un oraș sofisticat are nevoie de implicarea resurselor de creativitate și energie din comunitate, iar administrația locală are un rol de facilitator și integrator al perspectivelor strategice existente. Întregul demers de planificare este subsumat metodologic acestei idei.

Procesul de planificare strategică include următoarele etape:

Analiza structurală preliminară (ASP)

Această analiză va cuprinde:

• Monitorizarea și analiza principalilor indicatori de calitate ai vieții la nivelul comunității:

- accesul la servicii publice de calitate
- coeziunea la nivelul comunității
- oportunități de petrecere a timpului liber
- accesul la evenimente culturale
- accesul la viața sportivă și facilități sportive
- nivelul de prosperitate economică
- calitatea sistemului educațional local
- calitatea sistemului de sănătate publică locală
- calitatea mediului
- coerența dezvoltării urbane și accesul la locuințe
- calitatea sistemelor de transport
- impactul comunității asupra deciziilor politice/administrative, etc.

- Analiza datelor cantitative/calitative esențiale ale orașului în 2012 (evoluții demografice, economice, sociale, legale, noi evenimente culturale, etc).
- Analiza planurilor de dezvoltare strategică la nivel european, național, regional și județean capabile să influențeze dezvoltarea orașului.
- Analiza documentului de planificare strategică 2007-2013 pentru a identifica perspective strategice existente, obiective implementate, ținte operaționale realizabile, puncte de continuitate.
- Analiza principalilor indicatori de avantaj competitiv dezvoltați de comunitate în ultimii 7 ani.
- Analiza elementelor strategice cheie (ESC) în ceea ce privește evoluția isto-

rică a comunității clujejene.

- Studii sociologice în ceea ce privește așteptările comunității, percepțiile asupra problemelor considerate strategice, valorile asociate comunității, profilul orașului din perspectiva locuitorilor și grupurilor relevante (antreprenori, studenți, turiști, investitori externi, etc).

Dezvoltarea viziunii comunității 2014-2027

Viziunea presupune definirea "viitorului dezirabil" al Clujului, modul în care ne dorim ca orașul nostru să arate pe termen lung. Este vorba despre:

- modul în care comunitatea se raportează la proprii cetățeni (ce le oferă în mod esențial acestora?)
- valorile principale ale comunității
- definirea a ceea ce ne diferențiază față de alte localități similare.

Stabilirea unei viziuni coerente se realizează prin dezbateri publice cu actori cheie ai comunității, se raportează atât la viziunea pentru perioada anterioară cât și la schimbările majore apărute în mediu și vizează construcția unei identități a orașului pe termen mediu și lung.

Analiza politicilor publice sectoriale la nivelul comunității

- Identificarea sectoarelor de dezvoltare cheie: economie, turism, viață universitară, sănătate publică, tineret, multiculturalism, cultură, sport, etc. Vor fi identificate cel puțin 15-20 de domenii cheie.
- Stabilirea unor grupuri de lucru pe fiecare din aceste politici publice sectoriale. Grupurile de lucru vor acționa autonom, pe baza unui cadru metodologic general. Fiecare grup de lucru va avea coordonatori diferiți, persoane recunoscute pentru calitatea și expertiza din domeniul respectiv.
- Organizarea unor dezbateri publice pe fiecare domeniu de interes. Toate documentele relevante în dezbaterile sectoriale vor fi publicate pe site-ul primăriei.
- Dezvoltarea unor documente strategice pe fiecare politică publică sectorială.
- Metodologia generală va include cel puțin: analiza structurală a domeniului, analize de tip PEST, analize SWOT, identificarea problemelor strategice cheie, definirea de strategii sectoriale, propuneri de programe operaționale.
- Integrarea documentelor sectoriale existente într-un cadru de planificare coerent.

Identificarea factorilor strategici cheie (FSC) la nivelul municipiului Cluj-Napoca

Această etapă este extrem de complexă și presupune o analiză transversală a documentelor de politici publice sectoriale, a analizelor de mediu, a analizelor de capacitate internă a comunității, a contextului strategic existent, avînd ca obiectiv final identificarea marilor probleme strategice (FSC) cu care se confruntă comunitatea clujeană. Analiza va permite de asemenea definirea profilului orașului (elemente pozitive și negative) și identificarea avantajului competitiv al municipiului Cluj-Napoca.

Dezvoltarea obiectivelor strategice la nivelul comunității. Planul de acțiune

Această etapă presupune dezvoltarea (pe baza concluziilor acumulate și a analizei FSC) propunerilor privind alegerile strategice majore ale comunității. Care sunt țintele strategice principale ale Clujului pe următorii 7 ani? Principalele obiective strategice trebuie selectate în urma unei prioritizări bazate pe analiza FSC și pe construcția de scenarii în funcție de analiza avantajului competitiv. Obiectivele strategice trebuie să fie în număr limitat și să se integreze în profilul strategic definit al orașului.

Ele vor fi dublate de un plan de acțiune axat pe:

- obiective realiste și măsurabile
- structuri și politici de implementare coerente (la nivel managerial, administrativ, financiar)
- identificarea responsabilităților
- programare în timp
- programe operaționale integrate

Proiectul de planificare strategică este supus aprobării Consiliului Local.

În urma evaluării Consiliului proiectul poate fi adoptat oficial de comunitate și implementat.

MECANISME DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE

Aceste mecanisme trebuie să definească indicatori de monitorizare a implementării, evaluare a evoluției obiectivelor strategice principale și reconfigurare periodică a strategiei. În nici un caz existența unui document strategic 2014-2020 nu înseamnă imobilitate în ceea ce privește obiectivele strategice definite. În contextul dinamic actual strategia trebuie să cunoască cel puțin o evaluare anuală pentru a își păstra relevanța. Mecanismele de monitorizare și evaluare trebuie să fie structurate pe baza unui parteneriat administrație-comunitate (structuri de monitorizare permanente, comisii mixte de lucru, procese de evaluare anuală, etc.).

Strategia de dezvoltare 2014-2020 a fost construită pe baza valorizării extinse a expertizei existente în comunitatea clujeană. Succesul implementării este direct dependent de existența unui parteneriat permanent între administrația locală și comunitate. Aceasta nu este strategia Primăriei și Consiliului Local Cluj-Napoca ci strategia întregii comunități.

Câteva observații esențiale din punct de vedere al implementării și evaluării

- Tipul de planificare ales de Cluj-Napoca, precum și profilul strategic complex necesită un mecanism permanent de implementare, monitorizare și evaluare care să reunească administrația locală și comunitatea.
- Există un pericol permanent de a vedea strategia ca un "to do list" și a ignora factorii strategici cheie.
- Este foarte importantă corelarea dezvoltării strategice a orașului cu partenerii din zona metropolitană; sunt necesare mecanisme permanente de consultare .
- Sugerăm construcția a trei grupuri de IME (implementare, monitorizare, evaluare), pe baza dimensiunilor strategice din procesul de planificare strategică:

- a. un grup strategic pe dimensiunea Participare (Asociativitate, Incluziune Socială, Multiculturalism, Tineret, Sănătate Publică, Sport și comunitate, Film, etc.)

b. un grup strategic pe dimensiunea Creativitate (Dezvoltare economică locală, IT, Cultură și industrii creative, Turism, Marketing teritorial, Mediu, Siguranță, etc.)

c. un grup strategic pe dimensiunea Universitate (Educație superioară/preuniversitară, Identitate istorică, etc.)

- Grupurile IME cuprind reprezentanți ai comunității și ai administrației și se reunesc de cel puțin 3 ori pe an.
- Anual se organizează o întâlnire de evaluare a strategiei care permite analiza dezvoltării locale și ajustarea (dacă este cazul) parametrilor de dezvoltare strategică. În cadrul acestei reuniuni anuale de evaluare se analizează și modificări în analiza indicatorilor de calitate a vieții.

Succesul documentului de planificare strategică este direct legat de capacitatea comunității de a operaționaliza grupurile IME printr-o acțiune comună a administrației locale și a societății civile. Sugerăm, de asemenea, realizarea unei cercetări anuale în ceea ce privește calitatea vieții (pe baza modelului aplicat în 2013) precum și inițierea unor mecanisme de colectare și analiză a datelor permanente de tip observator social/statistic în zonele în care factorii strategici cheie influențează pozitiv profilul orașului.

METODOLOGIA grupurilor de lucru sectoriale

Cluj Napoca nu este tipul de comunitate în care managementul administrativ este cel care identifică de o manieră izolată obiectivele strategice de dezvoltare și "călăuzește înțelept" locuitorii în direcția dorită. Un oraș sofisticat are nevoie de implicarea resurselor de creativitate și energie din comunitate, iar administrația locală are un rol de facilitator și integrator al perspectivelor strategice existente. Întregul demers de planificare este subsumat metodologic acestei idei și conceptului de calitate a vieții în municipiul Cluj-Napoca.

Planificarea strategică a orașului conține, ca parte esențială a metodologiei, realizarea unor analize sectoriale la nivelul comunității pe domenii strategice relevante. Aceste analize au fost realizate de către grupuri de lucru specializate, compuse din membri ai comunității clujene și invitați din afara acesteia.

Fiecare grup de lucru are între 1 și 3 coordonatori, persoane recunoscute pentru calitatea profesională și expertiza din domeniul vizat.

Grupurile de lucru au acționat autonom. Coordonatorii au stabilit lista de activități, dezbateri, evenimente pe care le-au considerat importante pentru grupul lor precum și partenerii relevanți.

În mod inevitabil unele zone de analiză s-au suprapus; de aceea coordonatorii au avut acces la datele de contact ale tuturor grupurilor de lucru, și au interacționat pe parcursul procesului.

Din punct de vedere metodologic, pentru o cât mai bună integrare a documentelor sectoriale, rapoartele finale ale grupurilor de lucru conțin:

- O analiză preliminară (situația sectorului avut în coordonare la momentul 2013, istoric, evoluții, trenduri, date statistice, analize existente deja, etc.).
- O analiză de mediu și capacități de tip PEST, SWOT sau similare.
- O identificare a problemelor strategice cheie (PSC) în sectorul analizat (nu mai mult de 5). Este vorba de marile probleme care afectează calitatea politicilor publice în domeniu pe termen lung și de o manieră determinantă.
- Definirea de strategii sectoriale ca răspuns la PSC.
- O analiză a potențialului de avantaj competitiv al orașului în sectorul coordonat.
- O listă de propuneri de programe operaționale, plasate în ordinea priorității lor (nu mai mult de 15).

COORDONATORII grupurilor de lucru sectoriale

Oameni și comunitate:

WG Asociațivitate și filantropie: Simona Șerban (Fundatia Comunitară Cluj,) Alina Porumb, (Asociația pentru Relații Comunitare), Mihaela Rus (Asociația Femeilor de Afaceri)

WG Multiculturalism: Levente Salat (FSPAC, UBB), Istvan Hortvath (Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale)

WG Educație universitară (Uniunea Universităților Clujene): Radu Munteanu (UTCN), Radu Cătana (UBB), Alexandru Irimie (UMF), Valentin Cernea (UMF), Adriana Berea (Academia de Muzică), Mara Rațiu (UAD), Carmen Socaciu (USAMV)

WG Educație preuniversitară: Mircea Miclea

WG Incluziune socială: Eniko Vincze (UBB), Florin Moisa (Centrul de resurse pentru Comunitățile de Romi)

WG Demografie și resurse umane: Traian Rotaru (UBB), Dan Chiribucă (UBB)

WG Mediere comunitară: (Christian Chereji, FSPAC, UBB), Virgil Țărău (UBB), Adrian Pop

WG Sport și comunitate: Ovidiu Blag

Clujul antreprenorial (Inovativ, Creativ, Competitiv):

WG Dezvoltare economică locală: Dan Lazăr (UBB), Marcel Pop (UBB), Bogdan Moldovan (UBB)

WG Turism: Cristina Bolog, Valentin Toader, Adrian Bra-dea

WG Orașul diferit, marketing teritorial: Rodica M. Candea (UTCN), Andrei Țigănaș, Ioan Hosu (UBB)

WG Antreprenoriat și inovație în comunitate: Cristian Dascalu (Clujhub)

Dezvoltare urbană și planificare spațială

WG dezvoltare urbană/planificare spațială: Șerban Țigănaș (Ordinul Arhitecților din România), Eugen Pănescu (Ordinul Arhitecților din România)

Clujul verde (dezvoltare durabilă)

WG Mediu: Alexandru Ozunu (UBB)

Clujul Sigur

WG Safe City: Adrian Ivan (UBB)

Bună guvernare

WG IT și E-guvernare: Nicolae Urs (UBB), Ioan Drăgan (Cluj IT), Alexandru Tulai (IT Cluster), Stelian Brad, (Universitatea Tehnică Cluj)

WG Democrație participativă: Irina Kantor (UBB), Carmen Greab (UBB), Norbert Petrovici (UBB)

Cultură și identitate locală

WG Dimensiunea europeană a Clujului: Nicolae Păun (UBB), Vasile Pușcaș (UBB)

WG Leadership regional: Nicolae Barna (UBB), Mircea Maniu (UBB), Pompei Cocean (UBB)

WG Cinematografie: Tudor Giurgiu (TIFF), Melinda Boros (Clorofilm), Cristian Hordilă (TIFF)

WG Identitatea istorică a orașului: Ovidiu Ghitta (UBB), Marius Bucur (UBB)

WG Cultură și industrii creative: Rarița Zbranca, Florin Moroșanu, István Szakáts

Clujul sănătos

WG Public Health: Anca Buzoianu (UMF Cluj), Radu Câmpian (UMF Cluj), Răzvan Cherecheș (CPH)

Analiza strategică a domeniilor cheie

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

Calitatea vieții în Cluj-Napoca

Analiză preliminară

Introducere

Creșterea calității vieții și a bunăstării sociale sunt principalele obiective pe care o comunitate dezvoltată dorește să le atingă. Atingerea unui nivel ridicat de calitate a vieții a devenit o preocupare constantă a autorităților publice în țările dezvoltate. Prin utilizarea unor sisteme de indicatori pentru măsurarea calității vieții, este reflectat stilul de viață, nivelul de trai, de dezvoltare și de atractivitate a unei comunități din perspectiva cetățenilor.

Măsurarea calității vieții este o etapă fundamentală în procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare a unei comunități, din mai multe considerente: în primul rând, ca urmare a evaluării calității vieții, identificăm condițiile de viață ale populației, avem ocazia să înțelegem modul de raportare al oamenilor la aceste condiții, precum și percepțiile lor vis-a-vis de acestea. Nu în ultimul rând, prin măsurarea calității vieții ne putem da seama de modul în care populația evaluează diferitele domenii ale vieții sociale, care sunt prioritățile lor în acest sens și care sunt așteptările și percepțiile cetățenilor vis-a-vis de acestea. Datele rezultate în urma unei cercetări a calității vieții, pot sta la baza identificării și elaborării politicilor publice, la baza propunerii unor proiecte și programe pentru comunitatea respectivă. Cercetarea calității vieții oferă informații necesare privind problemele și soluțiile de rezolvare a acestora, privind avantajele unei comunități care trebuie încurajate. Evaluarea cât mai clară și detaliată a condițiilor de viață existente la nivelul unei comunități reprezintă un instrument important de intervenție socială, fundamentând dezvoltarea durabilă a calității vieții.

Cercetarea realizată are la bază un sistem complex de indicatori pentru măsurarea calității vieții. Actualul document cuprinde câteva aspecte preliminare, prezentate sintetic privind percepția membrilor comunității asupra unor domenii fundamentale pentru conceptul de calitate a vieții.

Executive summary

Prezenta cercetare a pornit de la nevoia de a identifica perspectiva generală a cetățenilor municipiului Cluj-Napoca asupra calității vieții. Obiectivele principale constau în: evaluarea satisfacției generale a populației din Cluj-Napoca față de factorii care contribuie la calitatea vieții, ierarhizarea factorilor în funcție de nivelul de mulțumire și de optimism al cetățenilor municipalității, dar și satisfacția, acordul sau dezacordul față de anumite aspecte care influențează, într-o anumită manieră calitatea vieții. În egală măsură, studiul este dedicat identificării punctelor tari pe care le are orașul din perspectiva calității vieții, pentru a le valorifica într-un mod cât mai eficient și benefic pentru comunitate.

Modelul propus pentru măsurarea percepției asupra calității vieții cuprinde un set de 18 indici subiectivi (pentru care sunt colectate date prin anchete sociologice). Modelul cuprinde indicatori comuni cu indexul Gallup-Healthways Well-Being, indexul OECD pentru măsurarea calității vieții și cu Eurofound Quality of Life Survey pentru a putea compara anumite dimensiuni. Parțial, sistemul de indicatori mai este comparabil și cu alte modele de evaluare a calității vieții.

Prezentarea preliminară a datelor este structurată pe 8 capitole, primele 7 tratând aspecte esențiale ale acestui studiu de cercetare, iar ultimul fiind dedicat concluziilor.

Primul capitol prezintă perspectiva generală asupra calității vieții cetățenilor municipiului Cluj-Napoca.

A fost testat un set de 8 factori care contribuie la calitatea vieții. Principalele rezultate reflectă faptul că principalii factori care influențează pozitiv calitatea vieții în Cluj-Napoca sunt: viața de familie, condițiile de locuit și sistemul de sănătate. În schimb, factorul care generează o percepție negativă asupra calității vieții este situația economică generală din țară. Referitor la adoptarea unui stil de viață sănătos, principalele măsuri adoptate de către locuitorii municipiului se referă la alimentația sănătoasă, odihna suficientă și practicarea sportului. Cetățenii municipiului Cluj-Napoca au încredere mai degrabă în Poliție și autoritățile locale, în timp ce instituțiile care beneficiază de un nivel de încredere foarte scăzut sunt Parlamentul și Guvernul.

Cel de-al II-lea capitol vizează identificarea percepției cetățenilor față de calitatea sistemului medical și facilitățile puse la dispoziție de către municipalitate în acest sens. Cel mai ridicat nivel de încredere este acordat medicilor de familie, în timp ce sistemul de asigurări medicale este cel mai puțin apreciat, din punctul de vedere al calității serviciilor oferite. Sănătatea emoțională a locuitorilor municipiului Cluj-Napoca se află la un nivel ridicat, cele mai frecvente stări pe care le resimt cetățenii fiind starea de bucurie și respect primit din partea celor din jur. La un nivel ridicat se află și sănătatea fizică a cetățenilor, media zilelor celor bolnavi în ultima lună fiind de doar 1,91, iar media zilelor de care au beneficiat de spitalizare fiind și mai redusă, de 0,23 zile.

Capitolul al III-lea este dedicat aspectului economico-financiar. Locuitorii Clujului se autoapreciază ca fiind nici săraci, nici bogați. Majoritatea nu reușesc să facă economii foarte mari, deoarece principalele lor „investiții” se concentrează pe asigurarea hranei și a condițiilor de locuit. De menționat este faptul că investițiile în cultură ocupă un loc important în viața lor.

Capitolul al IV-lea tratează aspecte precum calitatea mediului și este denumit sugestiv „Clujul verde”. În general, locuitorii municipiului Cluj-Napoca se declară mulțumiți de zonele în care sunt amplasate locuințele lor, problemele privind calitatea apei și a aerului fiind apreciate la un nivel moderat.

Cel de-al V-lea capitol este dedicat siguranței publice a municipiului. Aproape toate criteriile utilizate în vederea identificării nivelului de siguranță, au primit punctaje relativ ridicate, depășind nivelul mediu, de unde rezultă că, în general, Cluj-Napoca este perceput de locuitori ca un oraș sigur.

Capitolul al VI-lea tratează guvernarea eficientă a municipiului Cluj-Napoca, mai exact evidențiază percepția cetățenilor privind serviciile publice de care beneficiază. Per ansamblu, nivelul de mulțumire a cetățenilor față de serviciile publice este în creștere. Cel mai apreciat serviciu public este serviciul public de transport în comun, în timp ce serviciul care îi nemulțumește preponderent pe

cetățeni este cel privind sistemul de pensii cu precizarea că acesta nu se află sub administrarea autorităților locale.

Cel **de-al VII-lea capitol** tratează aspectul cultural și al identității locale a municipiului. Cetățenii prezintă un nivel ridicat de mulțumire față de sistemul educațional local comparativ cu cel național.

Metodologia cercetării

Pentru realizarea studiului de cercetare privind calitatea vieții la nivelul municipiului Cluj-Napoca, a fost utilizată ancheta sociologică. Aceasta a fost aplicată în rândul cetățenilor municipiului Cluj-Napoca, în perioada 10-17 Ianuarie 2013, pe un eșantion reprezentativ de 912 persoane selectate aleatoriu.

În construcția chestionarului pentru măsurarea calității vieții a fost utilizat un sistem complex de 196 de indicatori, organizați în 18 teme încadrate în 7 capitole, conform structurii prezentate în continuare:

Tabel 1. Indicatori ai calității vieții

I. Autoevaluarea vieții	Autoevaluarea vieții (AV) Stil de viață (SV) Familie (F) Pozitionare (P) Calitatea vieții la nivel comunitar (CVNC)
II. Siguranța Vieții	Siguranță (S) Libertate (L) Egalitatea de gen (G)
III. Sănătate	Calitatea sistemului de sănătate (CSS) Sănătate emoțională (SE) Sănătate Fizică (SF)
IV. Educație	Educație (E)
V. Mediul înconjurător	Calitatea Mediului (CM)
VI. Calitatea Guvernării	Calitatea guvernării (CG)
VII. Prosperitate economică	Prosperitate economică (PE) Accesul la locuințe (AL) Locul de muncă (M) Acces la servicii de bază (ASB)

Baza acestuia este formată dintr-un set de indicatori care s-au măsurat și anterior la nivelul municipiului Cluj-Napoca. O parte dintre indicatori sunt comuni cu cei din sistemele de indicatori pentru măsurarea calității vieții dezvoltate de către Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD), Gallup Healthways și Comisia Europeană (Eurofound Quality of Life Survey). Sistemul de indicatori care stă la baza studiului calității vieții în Cluj-Napoca este construit astfel încât să poată fi obținut un nivel ridicat de comparabilitate.

Principalele dimensiuni măsurate prin indicatorii propuși sunt: perspectiva generală asupra calității vieții, sănătate, prosperitate economică, mediu, siguranță, bună guvernare, cultură și identitate locală.

I. Perspectiva generală asupra calității vieții

Calitatea ridicată a vieții este unul dintre principalele obiective pe care fiecare individ în parte dorește să-l atingă de-a lungul vieții. Prima parte din viața fiecărui om este dedicată procesului de formare și învățare, în scopul pregătirii sale pentru a obține cât mai multe realizări atât pe plan personal, cât și pe plan profesional, social, politic, economic etc. Scopul acestor eforturi este atingerea unui nivel cât mai ridicat de calitate a vieții. Calitatea vieții reprezintă raportul dintre satisfacția cetățeanului vis-a-vis de mediul în care trăiește și bunăstarea sa. De asemenea, calitatea vieții este determinată de o varietate de factori și este percepută în mod diferit, în funcție de nevoile și așteptările fiecărui individ în parte. Prezenta cercetare a fost realizată cu scopul de a crea o imagine a acestor situații la nivelul municipiului Cluj-Napoca.

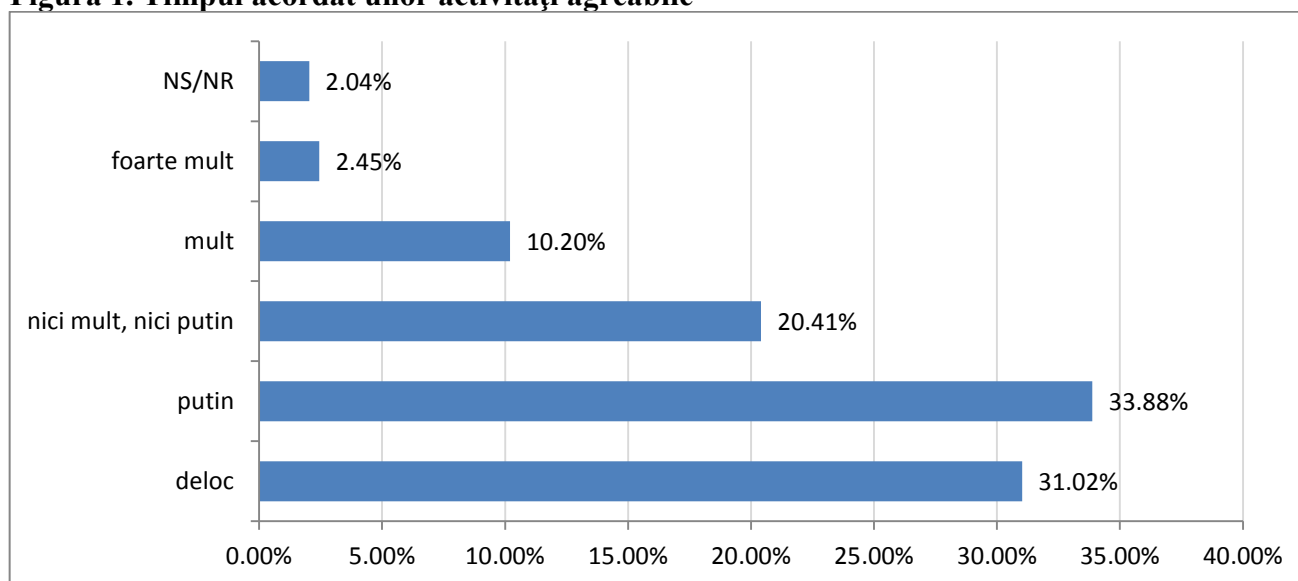
Tabelul 1. Percepția vieții în general

Pe o scală de la 1 la 10, unde 1 înseamnă deloc mulțumit și 10 înseamnă foarte mulțumit:	Cât de mulțumit sunteți de viața dvs. din ultimii 5 ani?	Cât de mulțumit sunteți de viața dvs. din prezent?	Gândindu-vă la următorii 5 ani, vă rugăm estimați cum va fi viața dumneavoastră? (1=deloc bună;10=foarte bună)
Media	6,60	6,91	6,96

AV1. Cât de mulțumit sunteți de viața dvs. din ultimii 5 ani? AV2. Cât de mulțumit sunteți de viața dvs. din prezent? AV.3 Gândindu-vă la următorii 5 ani, vă rugăm estimați cum va fi viața dumneavoastră?

Rezultatele obținute în urma aplicării chestionarului indică faptul că locuitorii municipiului Cluj-Napoca sunt mai degrabă mulțumiți de viața lor din ultimii 5 ani (media 6.60). Pe măsură ce ne apropiem de prezent, nivelul lor de satisfacție este, în medie, cu 0.31 puncte mai ridicat (media: 6.91). În privința calității vieții din următorii 5 ani, cetățenii declară un optimism fragil (media: 6.96; diferența mediilor față de prezent: 0.05).

Situația este mai degrabă negativă atunci când este vorba despre timpul pe care clujenii îl alocă activităților agreabile (Figura 1):

Figura 1. Timpul acordat unor activități agreabile

31,02 % dintre clujeni declară că nu acordă deloc timp unor activități agreabile.

Clujenii se arată mulțumiți de calitatea vieții lor din prezent și optimiști în ceea ce privește îmbunătățirea acesteia în viitor. Explicațiile rezidă atât în aspecte social-simbolice, cât și în elemente de natură economică, după cum reiese din tabelul de mai jos.

Tabelul 2. Ierarhia factorilor care contribuie la calitatea vieții, în funcție de nivelul de mulțumire

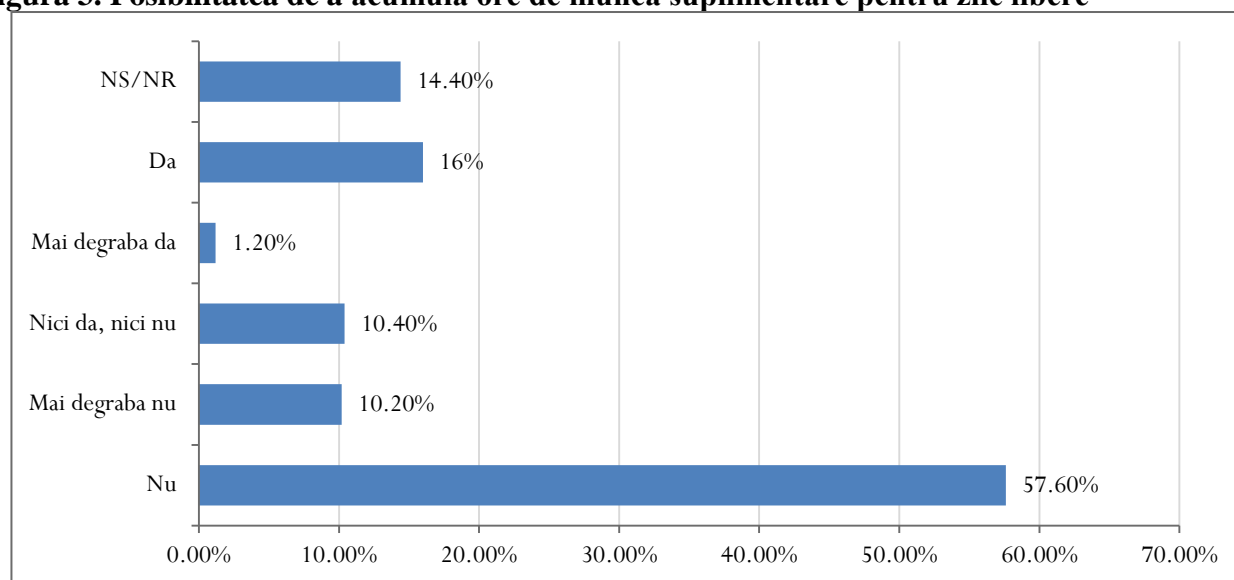
Foarte mulțumiți (10)		Media
	1. viața de familie	8,8
	2. condițiile de locuit	7,84
	3. sănătate	7,44
	4. viața socială	6,86
	5. nivelul de trai	6,71
	6. locul de muncă	6,5

	7. sistemul de educație	5.7
	8. situația economică din țară	4.8
Deloc mulțumiți (1)		

AV.7 Cât de mulțumit sunteți de sistemul de educație? AV.8 Cât de mulțumit sunteți de locul de muncă? AV.9 Cât de mulțumit sunteți de nivelul de trai? AV.10 Cât de mulțumit sunteți de condițiile de locuit? AV.11 Cât de mulțumit sunteți de viața de familie? AV.12 Cât de mulțumit sunteți de sistemul de sănătate? AV.13 Cât de mulțumit sunteți viața socială? AV.14 Cât de mulțumit sunteți de situația economică din țară?

Gradul de mulțumire al cetățenilor față de diferitele aspecte ale vieții sunt influențate de o serie de factori, precum: sistemul de educație, locul de muncă, nivelul de trai, condițiile în care aceștia locuiesc, viața de familie și viața socială. La nivelul Clujului, elementele percepute mai degrabă pozitiv sunt viața de familie (media: 8,80), condițiile de locuit (media: 7,84) și sănătatea (media: 7,44). Punctajele mai reduse au fost acordate situației economice de la nivel național, sistemului de educație și situației locurilor de muncă. Vis-a-vis de locurile de muncă, principalele probleme semnalate de populație sunt cele referitoare la programul de muncă inflexibil, imposibilitatea de a acumula ore de muncă suplimentare pentru zile libere (Figura 3).

Figura 3. Posibilitatea de a acumula ore de muncă suplimentare pentru zile libere

57,6% dintre clujeni consideră că nu au posibilitatea de a acumula ore de muncă în plus în schimbul unor zile libere

Datele privind condițiile de muncă (ore suplimentare, program) sunt interesante din perspectiva nivelului de motivație al angajaților. Acestea merită analizate în relație cu poziția ocupată în cadrul organizației – funcție de execuție sau funcție de conducere – și sectorul – public sau privat.

Tabelul 3. Nivelul de optimism și de fericire

	Nivelul de optimism	Nivelul de fericire
	Luând în considerare toate aceste lucruri, cât de optimist ați spune că sunteți pe o scală de la 1 la 10, unde 1 înseamnă deloc optimist și 10 înseamnă foarte optimist?	Luând în considerare toate aceste lucruri, cât de fericit ați spune că sunteți pe o scală de la 1 la 10, unde 1 înseamnă foarte nefericit și 10 înseamnă foarte fericit?
Media	7,32	7,91

Nivelul de optimism și de fericire sunt relevante pentru stabilirea nivelului calității vieții. Rezultatele studiului indică un nivel ridicat atât al optimismului (media: 7,32), cât și al fericirii (media: 7,91). Cu

toate că valorile pentru cei doi indicatori sunt apropiate, nivelul de fericire depășește nivelul de optimism. Nivelul de fericire se referă mai degrabă la prezent, în timp ce optimismul vizează în principal viitorul.

Tabel 4. Acordul față de aspecte care fac parte dintr-un stil de viață sănătos

(1=dezacord total; 10= total de acord)	Mâncăți sănătos	Vă odihniți suficient	Faceți suficient sport	Participați suficient la activități culturale
Media	6,70	6,01	5,28	4,32

SV3. Sunteți de acord cu afirmația, mănânc sănătos? SV4. Sunteți de acord cu afirmația, mă odihnesc suficient? SV5. Sunteți de acord cu afirmația, fac sport suficient? SV6. Sunteți de acord cu afirmația, particip la evenimente culturale (teatru, concerte, etc.)?

Principalele elemente care contribuie la menținerea unui stil de viață sănătos sunt reprezentate de alimentația corespunzătoare, odihna suficientă și practicarea sportului cu regularitate. De aceeași părere sunt și cetățenii municipiului Cluj-Napoca, poziționând ca prim factor al unei vieți sănătoase alimentația (media: 6,70). Odihna este percepută ca fiind cel de-al doilea factor important, necesar unei vieți sănătoase (media: 6.01). Un alt factor care influențează stilul de viață sănătos este sportul (media: 5,29). Cetățenii conștientizează și sunt de acord asupra importanței pe care o deține menținerea sănătății și le adoptă în viața lor de zi cu zi. Cetățenii își doresc să practice mai mult sport și să participe mai frecvent la activități culturale.

SV2.3. Câte ore pe zi vă relaxați (fără somn)? SV7. Cât timp petreceți în fața televizorului? SV8. Cât timp petreceți în fața calculatorului (pe internet) în afara orelor de serviciu?

Relaxarea este un element esențial al calității vieții. Pe baza datelor colectate, a fost realizată o ierarhizare a factorilor care influențează relaxarea. Tabelul 5, arată că somnul este principala metodă de relaxare (media: 2,44 ore pe zi). Locul al doilea îl ocupă timpul petrecut în fața televizorului (media: 2,65 ore pe zi). Pe ultimul loc este situat timpul de utilizare a calculatorului/navigării pe internet este (media: 2,29 ore pe zi).

Tabelul 6. Mulțumirea față de aspecte de infrastructură care influențează calitatea vieții

(1=deloc mulțumit; 10=foarte mulțumit)	Facilități sportive	Spațiile verzi	Instituțiile publice
Media	7,77	7,31	4,98

CVNC1. Acordați o notă de la 1 la 10, pentru planificarea urbană specifică municipiului Cluj-Napoca, unde 1 înseamnă calitate foarte scăzută, iar 10 înseamnă calitate foarte ridicată. CVNC2. Acordați o notă de la 1 la 10, pentru facilitățile sportive specifice municipiului Cluj-Napoca, unde 1 înseamnă calitate foarte scăzută, iar 10 înseamnă calitate foarte ridicată. CVNC3. Acordați o notă de la 1 la 10, pentru spațiile publice specifice municipiului Cluj-Napoca, unde 1 înseamnă calitate foarte scăzută, iar 10 înseamnă calitate foarte ridicată. CVNC5. Utilizând o scală de la 1 la 10, vă rog să îmi spuneți câtă încredere aveți în instituțiile publice (1 nu aveți deloc încredere, 10 încredere totală)

Infrastructura are un rol important în conturarea unei vieți de calitate. Per ansamblu, mulțumirea față de calitatea infrastructurii specifice municipalității are un scor mediu spre ridicat. Cel mai ridicat nivel de mulțumire este dat de calitatea facilităților sportive (media: 7,77), urmat de calitatea spațiilor verzi de care dispune municipiul (media: 7,31).

Tabelul 7. Încrederea în instituții

(1=foarte redusă; 10=foarte ridicată)	Parlament	Sistemul juridic	Presă	Poliție	Guvern	Autorități locale
Mean	4,72	5,31	5,81	6,35	4,61	5,77

CVNC15.1. Utilizând o scală de la 1 la 10, vă rog să îmi spuneți câtă încredere aveți în Parlament (1 nu aveți deloc încredere, 10 încredere totală). CVNC15.2. Utilizând o scală de la 1 la 10, vă rog să îmi spuneți câtă încredere aveți în Sistemul juridic (1 nu aveți deloc încredere, 10 încredere totală). CVNC15.3 Utilizând o scală de la 1 la 10, vă rog să îmi spuneți câtă încredere aveți în Presă (1 nu aveți deloc încredere, 10 încredere totală). CVNC15.4 Utilizând o scală de la 1 la 10, vă rog să îmi spuneți câtă încredere aveți în Poliție (1 nu aveți deloc încredere, 10 încredere totală). CVNC15.5 Utilizând o scală de la 1 la 10, vă rog să îmi spuneți câtă încredere aveți în Guvern (1 nu aveți deloc încredere, 10 încredere totală). CVNC15.6 Utilizând o scală de la 1 la 10, vă rog să îmi spuneți câtă încredere aveți în Autoritățile locale (1 nu aveți deloc încredere, 10 încredere totală).

Modalitatea de acțiune și de funcționare a administrației publice, atât a instituțiilor de la nivel local cât și a celor de la nivel central are un rol important în conturarea calității vieții la nivelul unei comunități. Rezultatele cercetării arată că cetățenii acordă cel mai ridicat nivel de credibilitate Poliției (media: 6,35), urmată fiind de autoritățile locale (5,77). La polul opus, cel mai mic nivel de încredere îi revine Parlamentului (media: 4,72) și Guvernului (4,61), media obținută de aceste două instituții fiind mai scăzută. Încrederea în sistemul juridic (media:5.31) și cea în presă (5.81) este puțin peste medie. Instituțiile cu care cetățenii intră în contact direct se pare că sunt cele care beneficiază de o încredere mai mare din partea cetățenilor. Acest lucru poate fi justificat și din prisma faptului că aceste instituții au rolul de a veghea la ordinea publică și binele comunității, iar deciziile sunt luate la un nivel mai apropiat de cetățean.

II. Clujul Sănătos

Conform Organizației Mondiale a Sănătății „sănătatea este acea stare perfectă de bine în care se găsește un individ din punct de vedere fiziologic, spiritual și social”. Fără sănătate fizică, mentală, emoțională și spirituală, nu pot avea loc stări precum fericirea sau mulțumirea și nu se poate vorbi despre dezvoltarea potențialului unei persoane. Acest capitol cuprinde informații privind evaluarea calității sistemului de sănătate din municipiul Cluj-Napoca, precum și a stării sănătății locuitorilor.

Tabelul 8. Calitatea serviciilor de sănătate

Calitatea serviciilor de sănătate (perspectiva cetățenilor) (1=foarte scăzută; 10=foarte ridicăta)	Calitatea serviciilor oferite de spitale locale?	Calitatea serviciilor oferite de sistemul asigurărilor de sănătate?	Calitatea serviciilor oferite de cabinetele medicilor de familie?	Calitatea sistemului de sănătate local?	Calitatea sistemului de sănătate național?
Mean	6,09	5,87	7,00	6,99	6,14

CSS2. Calitatea serviciilor oferite de spitale; CSS4. Calitatea serviciilor oferite de cabinetele medicilor de familie; CSS5. Calitatea sistemului de sănătate local; CSS6. Calitatea sistemului de sănătate național;

Cabinetele medicale de familie din Cluj-Napoca se bucură de cel mai ridicat nivel de calitate percepută de către cetățeni (media: 7,00). Unul dintre punctele tari ale municipiului îl reprezintă sistemul de sănătate local (media: 6,99), nivelul său de calitate depășind media obținută pentru calitatea sistemului de sănătate național (media: 6,14). Calitatea serviciilor oferite de spitalele clujene este percepută ca fiind peste scorul mediu (media: 6,09), în timp ce calitatea sistemului de asigurări de sănătate ocupă ultima poziție (media: 5,87).

Tabelul 9: Perspectiva cetățenilor privind sănătatea emoțională

Sănătatea emoțională: scala 1-10; (1=foarte rar; 10=foarte frecvent);	Manifestări de zâmbet sau răs	Resimte respect din partea celorlalți	Stări de bucurie	Nivelul de Fericire (1=foarte scăzut, 10=foarte ridicat)	Stări de îngrijorare	Tristețe	Furie	Disperare	Singurătate
Media	6,96	7,10	6,80	7,26	5,57	4,55	3,71	2,59	3,32

10. Vă rugăm să acordați o notă de la 0 la 10 (0=foarte scăzută, 10=foarte ridicată) pentru următoarele aspecte ale vieții dvs.:

SE1. Frecvența manifestărilor de zâmbet sau răs de către dvs.; SE2. Resimte respect din partea celorlalți; SE3. Frecvența stărilor de bucurie; SE4. Nivelul de Fericire; SE5. Frecvența stărilor de îngrijorare; SE6. Frecvența stărilor de tristețe; SE10. Frecvența stărilor de disperare; SE11. Frecvența stărilor de singurătate

Sănătatea emoțională percepută a locuitorilor municipiului Cluj-Napoca este una bună, caracterizată de sentimente și manifestări pozitive. Nivelul de fericire manifestat în rândul acestora este unul ridicat (media: 7,26) și, în egală măsură ei resimt un nivel crescut de respect din partea celor din jur (media: 7,10). Sunt frecvente atât manifestările de zâmbet sau răs (media: 6,96), cât și bucuria (media: 6,80). Stările pe care cetățenii municipiului Cluj-Napoca le manifestă rar și foarte rar sunt stările de disperare (media: 2,59), singurătate (media: 3,32), furie (media: 3,71) și cele de tristețe (media: 4,55).

Tabelul 10: Perspectiva cetățenilor privind stresul și deprimarea

	Media
Pe parcursul ultimelor două săptămâni m-am simțit stresat	4,69
Pe parcursul ultimelor două săptămâni m-am simțit abătut și/sau deprimat	5,16

SE8. M-am simțit stresat (ă); SE9. M-am simțit abătut/ă și deprimat/ă. (pe o scală de la 1 la 10, unde 1=în foarte mică măsură, iar 10=în foarte mare măsură)

Stări precum stresul și deprimarea sunt rareori resimțite de către cetățenii municipalității. Nivelul de manifestare a acestor stări pe parcursul ultimelor două săptămâni este unul redus, starea de deprimare fiind resimțită cel mai puțin (media: 4,69).

Tabel 11. Sănătatea fizică

	Cât de mulțumit sunteți de starea d-voastră de sanătate? (scala 1-10; (1=deloc mulțumit; 10=foarte mulțumit);	Precizați numărul de zile în care ați fost bolnav în ultima lună?	Precizați numărul de zile de internare în ultima lună?
Mean	7,42	1,91	0,23

SF1. Puteți să ne spuneți care este starea dumneavoastră de sănătate? (apreciați pe o scală de la 1 la 10, unde 1 înseamnă foarte prost, iar 10 foarte bine); SF5. Numărul de zile în care a fost bolnav în ultima lună?; SF6. Nr zile de internare.

Cetățenii municipiului Cluj-Napoca sunt în general sănătoși, mulțumirea lor vis-a-vis de starea de sănătate atingând un nivel destul de ridicat (media: 7,42). În ultima lună, media zilelor în care aceștia au fost bolnavi este sub 2, iar în privința internării în spital incidența este de asemenea redusă (media: 0,23).

Locuitorii din Cluj-Napoca sunt în general persoane cu o stare de sănătate bună, această situație fiind explicată atât de calitatea sistemului medical de care dispune municipalitatea, cât și de

nivelul de trai relativ ridicat, realizările personale și profesionale ale cetățenilor, precum și de starea de fericire manifestată de aceștia.

III. Clujul antreprenorial

Un factor cu influențe majore asupra calității vieții este situația economico-financiară, atât la nivel individual cât și la nivel colectiv. Un bun management al resursei financiare poate atrage după sine creșterea nivelului de trai. În general, nivelul de trai perceput este unul mediu.

Tabelul 12. Situația economică generală percepută

	Media
Ați putea să evaluați situația financiară a gospodăriei dvs.(PE1)? În comparație cu majoritatea oamenilor din Romania, ați spune că este: (1-10; 1=mult mai precară;10=mult mai bună)	6,66
În orice societate, unii oameni se consideră bogați, alții săraci. Vă rugăm să estimați pe o scală de la 1 la 10, unde 1=foarte sărac, iar 10=foarte bogat, unde vă situați dvs.?	5,58

PE1. Ați putea, vă rugăm, să evaluați situația financiară a gospodăriei dvs.(PE1)? În comparație cu majoritatea oamenilor din Romania, ați spune că este

PE2. În orice societate, unii oameni se consideră bogați, alții săraci. Vă rugăm să estimați pe o scală de la 1 la 10, unde 1=foarte sărac, iar 10=foarte bogat, unde vă situați dvs.

Alături de factorii analizați anterior ca fiind importanți în creșterea calității vieții, poate fi regăsită și situația economică a fiecărui individ. Comparativ cu majoritatea oamenilor din România, locuitorii municipiului Cluj-Napoca sunt de părere că situația financiară a gospodăriei lor este mai bună (media: 6,66 – max. 10). Rezultatele cercetării reliefează la nivelul municipalității o situație economică individuală medie. Cetățenii se consideră ca făcând parte din clasa de mijloc.

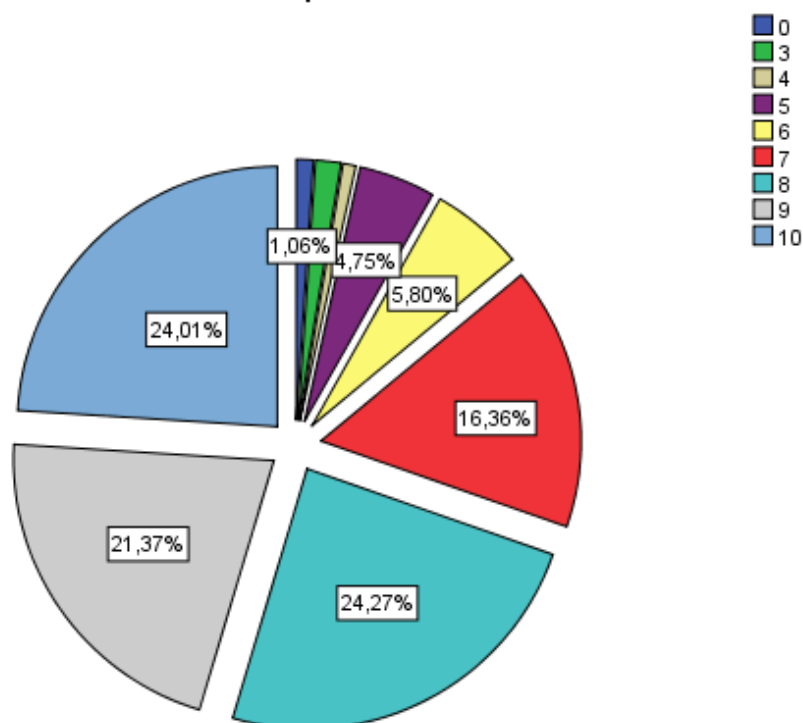
Tabelul 13. Resurse financiare

Bani suficienți pentru:	alimente	locuință	sănătate	activități culturale
Media	7,07	6,51	6,46	4,81

Vă rugăm să precizați în ce măsură aveți (Vă rugăm să acordați o notă de la 1 la 10 pentru următoarele aspecte (1=într-o măsură foarte scăzut(ă), iar 10=într-o măsură foarte ridicat(ă)):

În privința cheltuielilor, primează alimentația (media: 7,07), urmată de asigurarea și întreținerea locuinței (media: 6,51) și de investirea în sănătate (media: 6,46). Pe măsură ce nevoile care asigură supraviețuirea lor de zi cu zi sunt îndeplinite, clujenii nu ezită în a realiza investiții în diverse activități culturale (media: 4,81).

Pe o scala de la 1 la 10, unde 1 inseamna foarte scazut, iar 10 foarte ridicat, apreciati costul vietii.

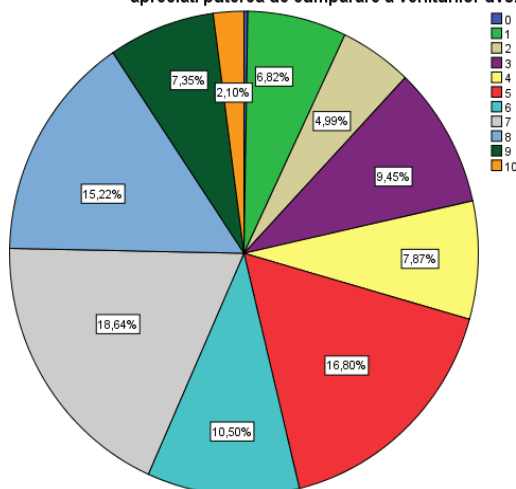

Peste 85% dintre clujeni consideră costul vieții ridicat

Clujenii apreciază costul vieții ca fiind ridicat și foarte ridicat (aprox. 85%), un indicator indirect privind nivelul veniturilor comparativ cu nevoile de cheltuieli. Răspunsurile sunt în acord cu datele privind destinația banilor, care merg în cea mai mare parte pe satisfacerea nevoilor de bază (alimente, locuință, sănătate). Datele sunt interesante mai ales că recent, județul Cluj, s-a clasat pe locul 5 la nivel național din perspectiva nivelului de trai¹.

¹ Clasament realizat de Gândul în aprilie 2013, mai multe informații disponibile la adresa: <http://www.gandul.info/financiar/cluj-cat-de-bine-se-traieste-in-cluj-vedeta-economiei-din-nord-vestul-romaniei-10674090>

Pe o scala de la 1 la 10, unde 1 inseamna foarte scazuta, iar 10 foarte ridicata, apreciati puterea de cumparare a veniturilor dvs.

43% dintre clujeni consideră că au o putere de cumpărare ridicată sau foarte ridicată

În privința puterii de cumpărare, clujenii sunt mai optimiști, peste 43% dintre aceștia considerând că au o putere de cumpărare ridicată sau foarte ridicată. În general putem spune că din punct de vedere al resurselor financiare clujenii se bucură de o putere de cumpărare peste medie dar că au percepția unui cost al vieții ridicat, majoritatea cheltuielilor fiind destinate alimentelor, locuinței și întreținerii sănătății. Amintim însă că din punct de vedere al salariilor, Județul Cluj ocupă poziția a treia la nivel național, cu un salariu net de aprox. 356 euro net².

IV. Clujul verde

Urbanizarea, poluarea aerului și a apei, existența și amenajarea spațiilor verzi, afectează calitatea vieții. Acest capitol este dedicat percepției cetățenilor municipiului Cluj-Napoca asupra calității mediului în care trăiesc.

Tabelul 14. Perspectiva cetățenilor privind calitatea mediului înconjurător

Vă rog să vă gândiți la zona în care locuiți în acest moment, mă refer la imediata apropiere a casei dvs. Aveți probleme majore, moderate sau nu aveți probleme deloc cu poluarea aerului (Scala de la 1 la 3, unde 1 = probleme majore, iar 3 = nu sunt deloc probleme)	Vă rog să vă gândiți la zona în care locuiți în acest moment, mă refer la imediata apropiere a casei dvs. Aveți probleme majore, moderate sau nu aveți probleme deloc cu calitatea apei? (Scala de la 1 la 3, unde 1 = probleme majore, iar 3 = nu sunt deloc probleme)	Cât de mulțumiți sunteți de calitatea mediului? (1 = deloc mulțumit, 10 = foarte mulțumit)
Mean	2,10	2,36
		6,52

13. Calitatea mediului (CM)- Va rog sa va gândiți la zona în care locuiți în acest moment mă refer la imediata apropiere a casei dvs. Aveți probleme majore, moderate sau nu aveți probleme deloc cu poluarea aerului și calitatea apei?; CM1. Poluarea aerului ; CM2. Calitatea apei ; CM3. Cât de mulțumiți sunteți de calitatea mediului?

În general, locuitorii municipității sunt relativ mulțumiți atât de zona în care locuiesc, cât și de calitatea mediului (media: 6,52). Problemele privind poluarea apei (media: 2,36) și a aerului (media: 2,10) se află sub control, nivelul lor fiind unul moderat.

² Clasament realizat în aprilie 2013 de Gândul.info, mai multe informații la adresa: <http://www.gandul.info/financiar/cluj-cat-de-bine-se-traieste-in-cluj-vedeta-economiei-din-nord-vestul-romaniei-10674090>

V. Clujul sigur

Siguranța constituie un element de bază pentru buna funcționare și dezvoltare a comunității locale. Una dintre cele mai importante obligații ale statului este aceea de a asigura securitatea cetățenilor, atât pe aria administrativ teritorială, cât și în afara țării, conform normelor legale. Nivelul de mulțumire al cetățenilor față de siguranța publică poate fi identificat în următoarele aspecte:

Figura 5. Perspectiva cetățenilor privind siguranța (Scala utilizată: 1= nivel foarte scăzut; 10 = nivel foarte ridicat)

Media	Indicatori ai siguranței
7,83	Gradul de libertate perceput
7,28	Siguranța spațiilor de locuit
7,00	Siguranța alimentației
6,86	Accesul la servicii în situațiile de urgență
6,75	Siguranța vieții în general
6,65	Accesul la informații privind managementul situațiilor de urgență
6,63	Siguranța la locul de muncă
6,20	Senzatia de siguranță
5,58	Siguranța economică
5,13	Expunere la violență
3,87	Senzația de frică

Gradul de libertate perceput este unul ridicat (7,83), reflectând, în mod indirect, încrederea în valorile și normele unui stat de drept. De asemenea, la nivelul comunității clujene, este perceput un nivel ridicat de siguranță a locuințelor (media: 7,86) și a alimentelor pe care le consumă indivizii (media: 7,00). Un alt element care contribuie la creșterea nivelului de siguranță a locuitorilor municipității, este accesul facil la serviciile privind situațiile de urgență (media: 6.86). Nivelul ridicat de siguranță a vieții (media: 6,75) este la rândul său confirmată de incidența redusă a sentimentului de frică (media: 3,87).

VI. Clujul guvernat eficient

Odată cu dezvoltarea rapidă a tehnologiei, așteptările oamenilor se află în continuă creștere, atât față de mediul privat, dar mai ales față de mediul public. O bună guvernare a sistemului public atrage după sine o satisfacție generală din partea cetățenilor. Odată ce individul își achită datoria fiscală, așteptările privind furnizarea de bunuri și servicii publice de calitate cresc.

Tabelul 15. Clujul guvernat eficient

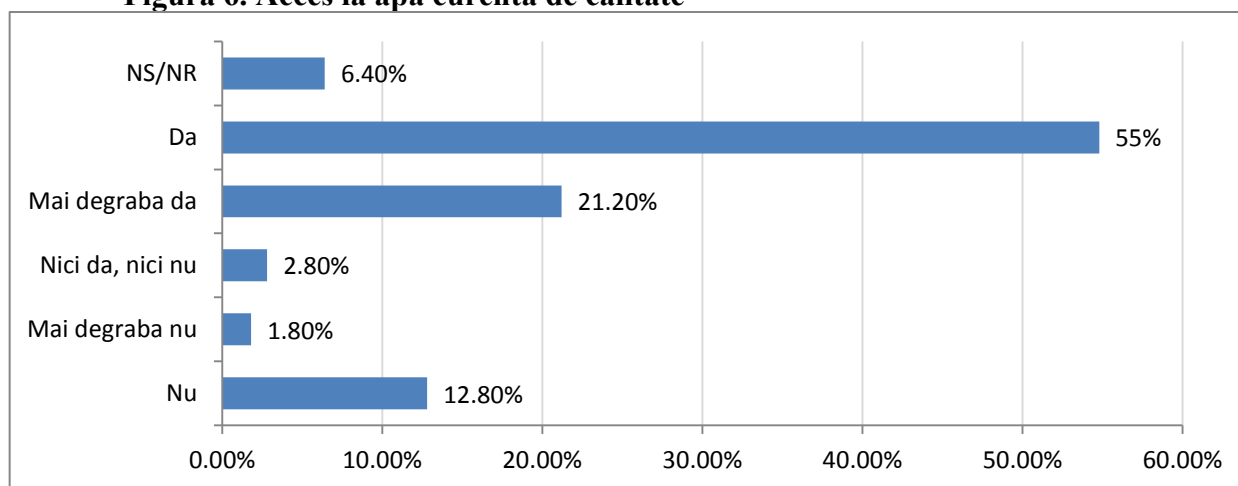
	accesul la servicii publice si infrastructura	calitatea serviciilor publice	încrederea în instituțiile publice	încrederea în funcționarii publici	mulțumirea față de serviciile publice	mulțumirea față de sistemul administrativ local	mulțumirea față de guvernul central	calitatea transportului public?	calitatea serviciilor de protecție a copilului?	calitatea locuințelor sociale?	calitatea sistemului de pensii?
Media	6,64	6,32	5,96	5,61	5,92	6,32	5,33	7,36	6,73	6,39	5,47

CG14. Vă rugăm să acordați o notă de la 0 la 10 pentru următoarele aspecte ale vieții dvs. (0=foarte scăzut(ă), iar 10=foarte ridicat(ă))

Locuitorii municipiului sunt mulțumiți, atât de calitatea serviciilor publice, cât și de sistemul administrativ local (media: 6,32). Cel mai apreciat serviciu din punct de vedere al calității sale, este serviciul de transport în comun (media: 7,36). Următoarele două tipuri de servicii pe care cetățenii le percep la un nivel ridicat de calitate sunt serviciile de protecție a copilului (media: 6,73) și locuințele sociale (media: 6,39).

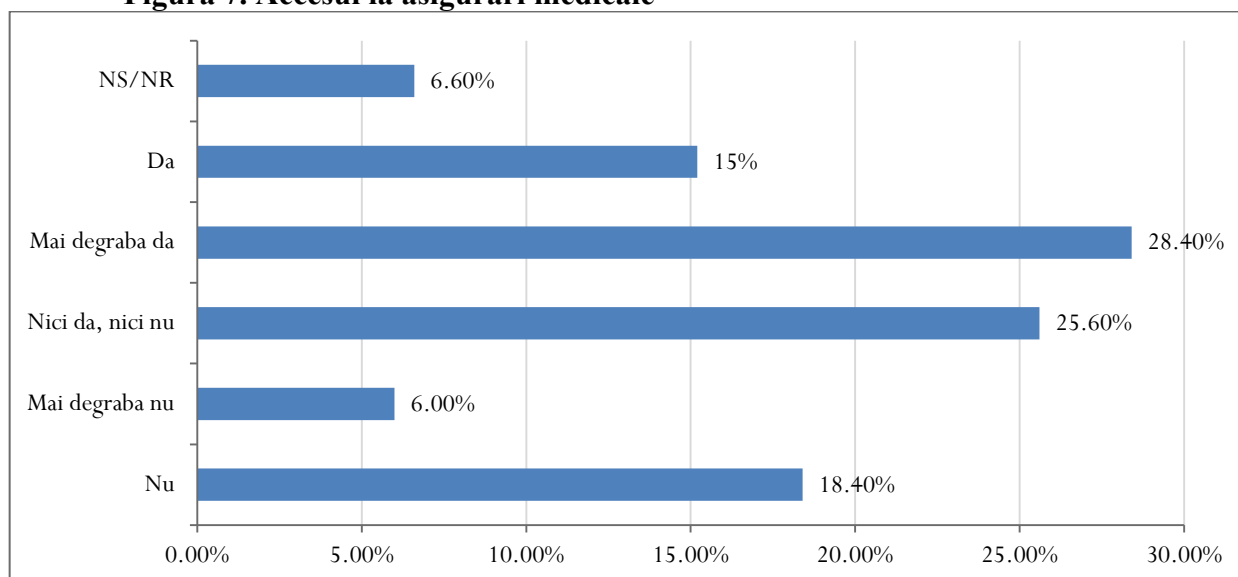
Accesul la servicii este asigurat în mare măsură, însă există anumite domenii în care pot fi aduse îmbunătățiri în acest sens. Spre exemplu, accesul la apă curentă de calitate (Figura 6) , accesul la asigurări medicale (Figura 7), accesul la servicii medicale de calitate (Figura 8) și accesul la spații special amenajate pentru practicarea sporturilor (Figura 9) poate fi îmbunătățit.

Figura 6. Acces la apă curentă de calitate

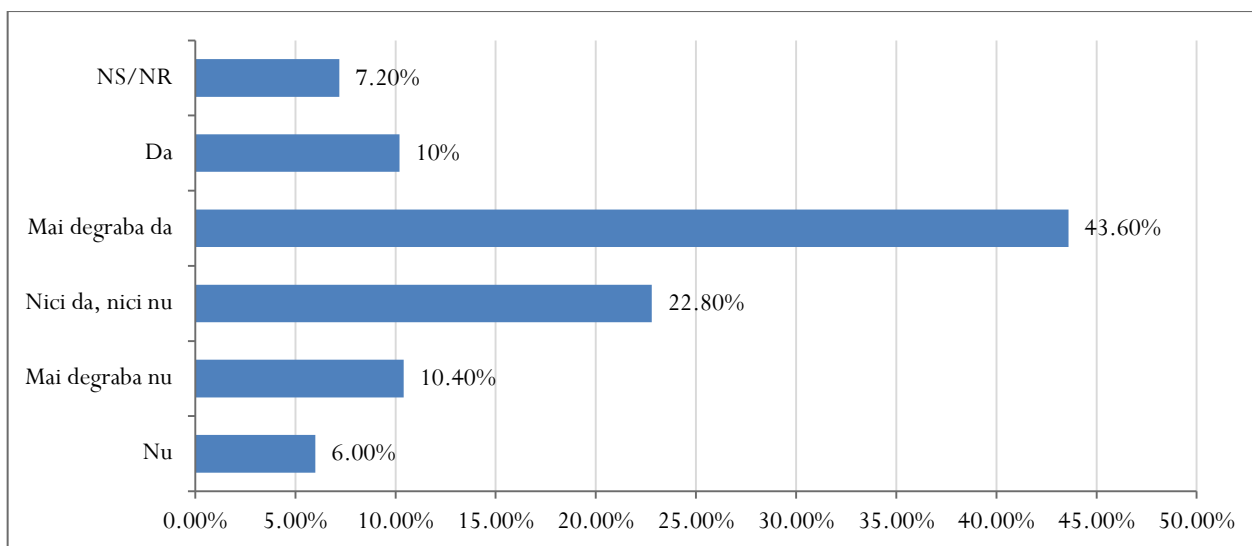
Doar 55% dintre clujeni apreciază că au acces la apă curentă de calitate.

Figura 7. Accesul la asigurări medicale

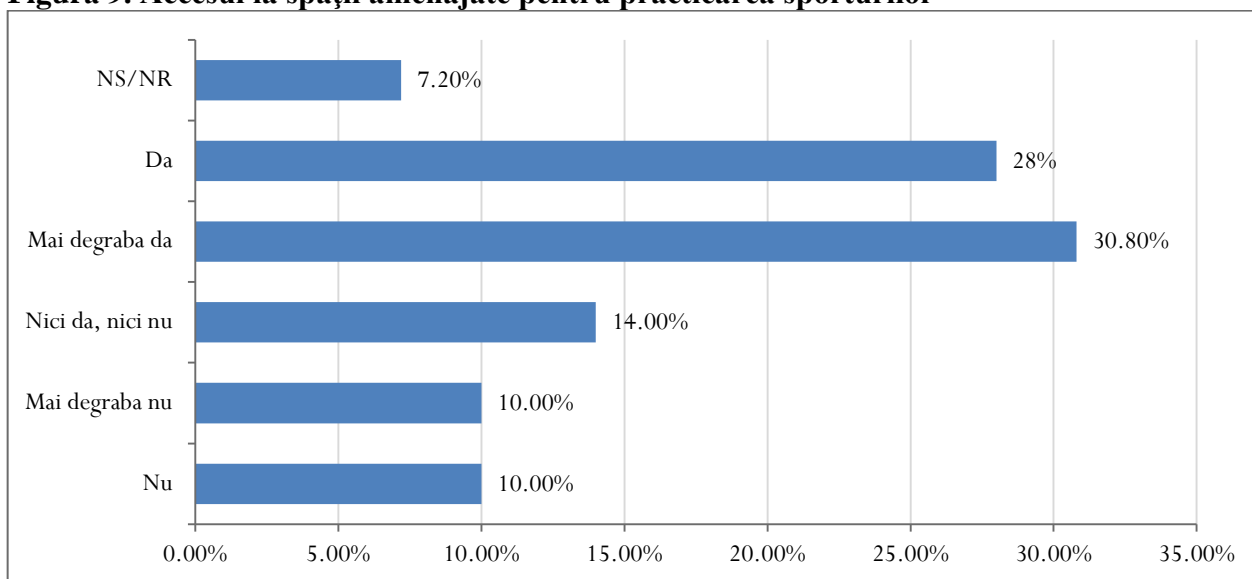
Aproape un sfert dintre clujeni consideră că accesul la asigurările medicale este problematic.

Figura 8. Accesul la servicii medicale de calitate

Din perspectiva serviciilor medicale se observă un nivel relativ ridicat de nemulțumire cu privire la acces – aproximativ 24% dintre clujeni consideră că nu au acces sau au acces limitat la asigurările medicale și 16% la servicii medicale. Dacă adăugăm la aceste cifre și procentele celor care au răspuns nici da nici nu - care poate fi interpretat ca un indicator al unei nemulțumiri relative privind gradul de acces – putem afirma că aproape jumătate dintre locuitori nu sunt mulțumiți de accesul la asigurări medicale și servicii medicale.

Figura 9. Accesul la spații amenajate pentru practicarea sporturilor

În privința spațiilor de agrement și practicarea sporturilor, clujeni sunt mai mulțumiți, aproape 60% dintre aceștia fiind de părere că au acces la astfel de spații și doar 20% considerând că accesul le este îngreunat. Aceste date confirmă informațiile prezentate anterior, spațiile verzi și facilitățile sportive fiind cele față de care clujenii au în medie cel mai ridicat nivel de mulțumire (vezi Tabelul 6)

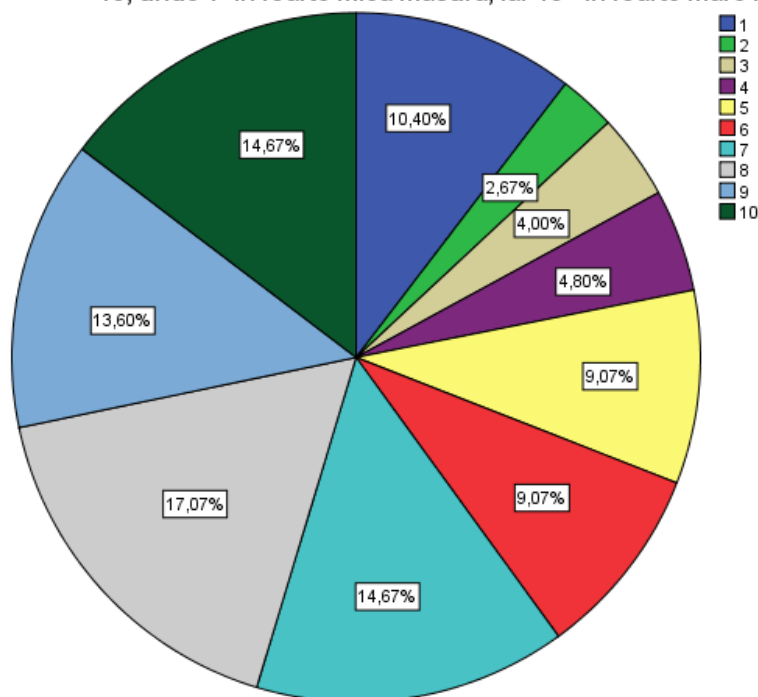
VII. Cultură și identitate locală

Cultura și identitatea locală sunt două aspecte importante care au influențe majore asupra calității vieții, regăsindu-se sub diferite forme: educație, evenimente culturale, comportament, tradiție, reguli. Acestea sunt valori fundamentale în procesul de evoluție a unei comunități.

Clujenii apreciază că au în general acces la evenimente culturale.

Figura 10. Accesul la evenimente culturale

In ce masura aveti acces la evenimente culturale (apreciati pe o scala de la 1 la 10, unde 1=in foarte mica masura, iar 10 =in foarte mare masura)

66% dintre clujeni au un grad de acces ridicat la evenimente culturale³

Nivelul de mulțumire a cetățenilor municipiului Cluj-Napoca față de calitatea sistemului educațional furnizat la nivel local (media: 6,62) este ușor mai ridicat decât mulțumirea acestora față de calitatea sistemului educațional național (media: 6,23). E interesant însă că la nivel individual cetățenii se declară mulțumiți de propria educație – tabelul 17 – cu un scor de 8,44 din 10. Astfel, putem afirma că mulțumirea cetățenilor crește odată cu individualizarea educației.

Tabelul 16. Educația

	Calitatea sistemului educațional local	calitatea sistemului educațional național
Media	6,62	6,23

Scala utilizată: 1=foarte scăzută; 10=foarte ridicată

E5. Calitatea sistemului educațional local

E6. Calitatea sistemului educațional național

Tabelul 17. Mulțumirea față de propria educație (pe o scală de la 1 la 10)

Cât de mulțumiți sunteți de educația dumneavoastră?	
Media	8,44

E7. Cât de mulțumiți sunteți de educația dumneavoastră?(apreciati pe o scală de la 1 la 10, unde 1 înseamnă foarte nemulțumit, iar 10 foarte mulțumit)

O posibilă explicație pentru acest nivel mai ridicat al satisfacției față de propria educație poate fi și faptul că, în medie, Clujenii sunt mai educați comparativ cu media națională. Conform recensământului din 2002, peste 17% dintre clujeni au absolvit o facultate comparativ cu doar 7,5%

³ Am luat în considerare răspunsurile cu valori între 7 și 10 reprezentând acces foarte ridicat

media națională. Dacă acest trend ascendent s-a păstrat, probabil unul din 4 clujeni a absolvit o facultate în prezent

Tabel 18. Nivelul de educație al populației în Cluj-Napoca și la nivel național

Nivel educație	Cluj-Napoca		Național	
	1992	2002	1992	2002
Superior	12,50%	17,70%	5,10%	7,50%
Mediu	50,10%	54,00%	34,50%	41,10%
Elementar	37,10%	28,20%	60,00%	51,40%
Total	293.079	293.079	18.801.610	18.337.352

sursa: Recensământul Populației și al Locuintelor, 1992, 2002

VIII. Concluzii

Calitatea vieții la nivelul municipiului Cluj-Napoca este mai degrabă ridicată, din perspectiva populației. Profilul comunității, descris de factorii de ordin economic, administrativ, financiar, educațional, precum și de factorii de mediu și de cei legați de starea de sănătate determină mulțumirea locuitorilor față de calitatea vieții lor în Cluj-Napoca.

Persoanele investigate se declară mai degrabă mulțumite de viața lor în Cluj-Napoca. Rezultatele studiului indică o percepție pozitivă față de viața de familie, condițiile de locuit și serviciile medicale furnizate la nivel local. Printre factorii care ar trebui îmbunătățiți de către municipalitate se numără situația locurilor de muncă și sistemul educațional.

Economia este un alt factor important și necesar pentru creșterea calității vieții. La nivelul municipiului Cluj-Napoca, locuitorii declară că se poziționează la nivel mediu, în ceea ce privește nivelul de bogăție.

Percepția asupra mediului înconjurător de la nivel local este mai degrabă pozitivă, în condițiile în care degradarea mediului este un subiect în permanentă dezbatere la nivel global.

Siguranța publică reprezintă un factor cu influențe puternice asupra calității vieții. Nivelul percepției locuitorilor asupra gradului de libertate este unul ridicat. La fel de siguri se simt și când vine vorba de siguranța spațiilor în care locuiesc și de accesul la serviciile publice cu atribuții în domeniul situațiilor de urgență.

Nivelul de mulțumire față de sistemul administrativ local este mai ridicat în comparație cu mulțumirea față de instituțiile de la nivel național. Locuitorii Clujului sunt relativ mulțumiți față de calitatea serviciilor publice furnizate la nivel local. Acest aspect trebuie menținut și îmbunătățit în permanență de către autorități.

Locuitorii municipiului Cluj-Napoca consideră calitatea sistemului educațional de la nivel local mai ridicată față de calitatea sistemului de educație de la nivel național. Acest avantaj competitiv se reflectă și în aprecierea pozitivă a gradului educațional individual, cetățenii arătându-se foarte mulțumiți de propria educație.

În general, percepția asupra calității vieții reflectă o perspectivă mai degrabă pozitivă, însă multiple dimensiuni necesită o mai mare atenție din partea autorităților pentru a crește calitatea vieții și nivelul de mulțumire al locuitorilor: capacitatea instituțiilor de a deservi cetățenii, calitatea serviciilor medicale, educaționale și de petrecere a timpului liber.

Analiza cadrului strategic

Rezumat

Documentul de față reprezintă o analiză a cadrului strategic general, relevant pentru elaborarea unei strategii la nivelul municipiului Cluj-Napoca. În demersul de față au fost considerate relevante următoarele documente:

Listă documente analizate

Nivel	Document
European	(1) Strategia Europa 2020
Național	(2) Programul Național de Reformă 2011-2013 (PNR 2011-2013) –sinteză (3) Strategia Națională pentru Competitivitate Economică 2014-2020 (4) Programul Național de Reformă 2014 (PNR 2014) (5) Poziția serviciilor Comisiei cu privire la dezvoltarea unui Acord de parteneriat și a unor programe în ROMÂNIA în perioada 2014-2020. (6) Acordul de Parteneriat cu UE 2014-2020 (7) Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014 – 2020 (8) Strategia formării profesionale din România pentru perioada 2014-2020 (9) Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030
Regional	(10) Strategia Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest (variant finală- aprilie 2015)
Județean	(11) strategia de dezvoltare a județului Cluj 2014-2020

Local

(12) Planul Integrat de Dezvoltare pentru Polul de Crestere Cluj-Napoca, Zona Metropolitană Cluj, 2009 – 2015

Structura capitolului este următoarea:

- Principalele obiective strategice (ale fiecărui document);
- Principalele măsuri/programe de implementare/punere în aplicare;
- Concluzii, recomandări, oportunități (pentru fiecare document analizat);
- Concluzii generale (o sinteză a informațiilor relevante în relație cu strategia județului)

În cazul fiecărui document analizat am încercat să evidențiem acele informații care sunt relevante și prezintă un interes din perspectiva direcție de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca.

Documente la nivel european

EUROPA 2020

Strategia Europa 2020 propune trei priorități care se susțin reciproc¹:

1. **Creștere inteligentă:** dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare;
2. **Creștere durabilă:** promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive;
3. **Creștere favorabilă incluziunii:** promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială.

UE trebuie să definească direcția în care vrea să evolueze până în anul 2020. În acest scop,

Comisia Europeană propune următoarele obiective principale pentru UE (5):

1. Ocuparea forței de muncă

- a. o rată de ocupare a forței de muncă de 75 % în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani

2. Cercetare și dezvoltare

- a. alocarea a 3% din PIB-ul UE pentru cercetare și dezvoltare

3. Schimbări climatice și energie (20/20/20)

- a. reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră (sau chiar cu 30%, în condiții favorabile) față de nivelurile înregistrate în 1990
- b. creșterea ponderii surselor de energie regenerabile până la 20%
- c. creșterea cu 20% a eficienței energetice

4. Educație

- a. reducerea abandonului școlar la sub 10%
- b. creșterea la peste 40% a ponderii absolvenților de studii superioare în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani

5. Sărăcie și excluziune socială

- a. reducerea cu cel puțin 20 de milioane a numărului persoanelor care suferă sau riscă să sufere de pe urma sărăciei și a excluziunii sociale

¹ Informații detaliate se găsesc în strategia UE Europa 2020 disponibilă online la adresa:

http://ec.europa.eu/archives/growthandjobs_2009/pdf/complet_ro.pdf

OBIECTIVE naționale: ROMÂNIA (sursa: CE)

Stat	Rata ocupării forței de muncă (%)	Cercetare și Dezvoltare ca % din PIB	Reducere emisii CO2	Surse regenerabile de energie	Eficiență energetică – reducerea consumului de energie în Mtoe	Părăsirea timpurie a școlii %	Învățământ terțiar %	Reducerea populației expuse riscului sărăciei sau excluziunii sociale în număr de persoane
RO (ținte 2020)	70%	2%	19%	24%	20%	11,3%	26,7%	Reducere cu 580.000/ 8.310.000
RO (situație actuală)	63,9% (2013)	0,49% (2013)	47% (2013 – țintă atinsă)	24% (2013)	33,6 % (2012)	17,3% (2013)	22,8% - (2013)	8.907 mii ² (2014)

Situația la nivelul anului 2013³

Obiective strategice UE 2020 (RO)							
Țintă UE 2020 ⁴ : 75% din populația cu vârstă cuprinsă între 20-64 trebuie să fie angajată							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Țintă RO 2020
1. Rata de angajare/ocupare – vârsta 20-64	64,4	63,5	63,3	62,8	63,8	63,9	70
Țintă UE 2020: Investițiile în cercetare și dezvoltare (R&D) să ajungă la 3% din PIB-ul UE							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Țintă RO 2020

² În prezent sunt aproape 9 milioane de oameni expuși la sărăcie. Acest număr trebuie redus cu 580.000.

³ Sursa datelor: Eurostat

⁴ Aceste cifre fac referire la țintele la nivel UE. Țintele pentru fiecare stat sunt diferite

2. Investiții în Cercetare și Dezvoltare ca procent din PIB	0,58	0,47	0,46	0,5 ^b	0,49	-	2
---	------	------	------	------------------	------	---	---

Țintă UE 2020: atingerea obiectivului „20/20/20” (sau 30/20/20, în cazul respectării anumitor condiții) în domeniul schimbărilor climatice și al energiei – reducerea gazelor cu efect de seră cu 20% față de 1990/sursele de energie regenerabilă din totalul surselor de energie 20%/ creșterea eficienței energetice cu 20%

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Țintă RO 2020
3.1. Emisii gaze cu efect de seră ⁵	56,46	48,44	46,81	49,08	47,96	-	Reducere cu 19% (atinsă deja)
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Țintă RO 2020
3.2 Pondere energie regenerabilă în consumul total de energie	20,4	22,6	23,2	21,2	22,9	-	24
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Țintă RO 2020
3.3 Reducerea consumului de energie (eficiență energetică) ⁶	38,0	33,9	34,3	34,8	33,6	-	20

Țintă UE 2020: rata părăsirii timpurii a școlii să nu depășească 10% iar ponderea populației cu studii superioare și vârsta între 30 și 34 de ani să fie cel puțin 40%;

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Țintă RO 2020
4.1 Părăsirea timpurie a școlii ⁷	15,9	16,6	18,4	17,5	17,4	17,3	11,3
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Țintă RO 2020

⁵ Valorile indică procentul actual comparativ cu valoarea din anul 1990 (1990=100%)

⁶ Numerele reprezintă echivalentul consumului de energie la nivel național exprimat în mil. tone de țiței

⁷ Indicatorul face referire la persoanele cu vârstă cuprinsă între 18-24 de ani care au absolvit maxim o școală secundară (școală generală) fără niciun fel de altă pregătire educațională.

4.2 Educația terțiară pentru persoanele cu vârsta între 30-34 de ani	16,0	16,8	18,1	20,4	21,8	22,8	26,7
Țintă UE 2020: reducerea cu 20 de milioane a numărului cetățenilor europeni amenințați de sărăcie (cea ce ar corespunde reducerii cu 25% a numărului de persoane cu risc de sărăcie)							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Țintă RO 2020
5.1 Persoane expuse riscului de excluziune socială sau sărăciei (mii de persoane)	9418	9112	8890	8630	8907	-	Reducerea cu 20% (aprox 1,6 mil. oameni)

Sursa: date prelucrate pe baza informațiilor disponibile la nivelul Eurostat

Concluzii și oportunități la nivelul municipiului Cluj-Napoca

Strategia Europa 2020 își propune obiective ambițioase pentru următorii 7 ani, documentul fiind focalizat pe 5 direcții majore:

1. Educație
2. Cercetare și dezvoltare
3. Dezvoltare economică
4. Dezvoltare socială
5. Schimbări climatice/mediu înconjurător/dezvoltare durabilă

În direcția **educației**, strategia are ca obiective creșterea ratei de finalizare a studiilor preuniversitare (reducere abandon școlar) și interdependent creșterea procentului absolvenților de studii superioare. În cazul României țintele sunt de 11% abandon (17,3 în 2013) și 26% absolvenți studii superioare. (22,8% în 2013).

Oportunități

- linii de finanțare pentru reducerea abandonului (potențiali beneficiari ONG+autorități publice);
- crearea unei imagini de centru universitar de excelență (brand Cluj)
- nucleu resursă umană calificată – potențial atragere investitori (corelare cu cluster dezvoltare IT)

În direcția cercetării și dezvoltării principalele obiective sunt creșterea investițiilor și alocării de resurse pentru cercetare, dezvoltare, inovare (3% din PIB UE – aprox 288 mld. euro). Din perspectiva statelor membre oportunitatea principală va fi reprezentată de liniile de finanțare oferite în această sferă. România alocă în prezent 0,49% (2013) ținta conform Europa 2020 fiind 2%.

Oportunități

- finanțarea cercetării în centrele de cercetare ale universităților
- potențial de dezvoltare ale unor firme autohtone mici în zona cercetare, dezvoltare, inovare în special în domeniul IT
- implementarea unor tehnologii moderne în cadrul instituțiilor publice (e-government – societate digitală)

În direcția dezvoltării economice obiectivele principale vizează consolidarea guvernantei economice la nivel macro european, supravegherea sectorului financiar și un control mai strict asupra cheltuielilor publice pentru evitarea dezechilibrelor macroeconomice prin intermediul pactului de stabilitate și creștere. Din punctul de vedere al statelor membre executivul este principalul stakeholder, politica macroeconomică și modalitatea de construcție a bugetului fiind instrumentele de interes. La nivelul municipiului Cluj-Napoca, controlul asupra acestor instrumente este extrem de redus singura oportunitate fiind *o susținere politică la nivel central pentru anumite proiecte de interes ale orașului*.

În direcția dezvoltării sociale obiectivele principale vizează reducerea excluziunii sociale și a numărului celor care trăiesc în condiții de sărăcie și creșterea ratei de ocupare a forței de muncă. În prezent România are un nivel de ocupare a forței de muncă –grupa de vârstă 20-64 de ani – de 62% (obiectiv 70%) și un nivel de persoane expuse la excluziune socială sau care trăiesc în sărăcie de 8,9 milioane (2012) (obiectiv de reducere a numărului cu min. 580.000).

La nivelul statelor membre sunt de interes politicile guvernului pentru stimularea creării de locuri de muncă, angajare, precum și programe de dezvoltare profesională/instruire/profesionalizări. La nivelul municipiului Cluj-Napoca, oportunitățile principale vin din sfera programelor de dezvoltare profesională – posibilitatea de a organiza diverse programe de instruire pentru categorii sociale specifice - femei, tineri, persoane necalificate – pentru a favoriza inserția profesională. De asemenea Cluj Napoca poate sprijini sectorul non-profit pentru rezolvarea cazurilor sociale în special din comunitatea rromă – oportunitatea de a deveni un model de succes, rromi reprezentând o problemă socială la nivelul UE.

Oportunități

- dezvoltarea programelor de instruire/reprofesionalizare/calificare pentru inserția pe piața muncii (avantaj competitiv universități+mediu ONG dezvoltat)
- linii de finanțare pentru programe de incluziune socială a unor categorii defavorizate (beneficiari potențiali - în special ONG-uri – avantaj competitiv existența unei minorități rromice în zonă)
- oraș model pentru incluziune socială
- politici locale pentru păstrarea forței de muncă calificată în oraș

În direcția dezvoltării durabile și a mediului înconjurător, strategia are ca obiective creșterea eficienței energetice, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, încurajarea producției de energie regenerabilă. La nivel național, România are o rată de utilizare a energiei regenerabilă de 22,9% (2012) – țintă 24%, și un index de emisie a gazelor cu efect de seră de 47,96% (2012) – ținta atinsă deja (reducerea cu 19% față de 1990). Conform unui studiu Erste (2011)⁸ previziunile de investiție în sfera energiei regenerabile în România până în 2020 erau de 18,2 mld. euro după Polonia (46 mld) și Cehia (19.4 mld). De asemenea, conform unui studiu Ernst&Young (2013)⁹ România ocupa locul 16 (33 mondial) la nivel european din perspectiva atractivității în sfera energie regenerabile.

Oportunități

- dezvoltarea unui cluster în sfera energiei regenerabile – follow up proiect TREC
- programe de cercetare și inovare în domeniu prin intermediul centrelor de cercetare universitare
- Cluj-Napoca – oraș verde/durabil
- Stimularea cercetării și inovării în domeniu energiei durabile – Cluj Napoca ocupă locul III la numărul de patente după București și Ilfov și este principalul centru de cercetare din țară în domeniul bioenergiei (conform Renewable Energy Study Elaborated within the framework of the SMART+ sub-project Transnational Renewable Energy Cluster TREC)¹⁰

⁸ Mai multe informații sunt disponibile la adresa web <http://www.romania-eoliene.ro/energia-eoliana/in-romania>

⁹ Studiul se poate consulta la adresa web [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/RECAI_39_Nov_2013/\\$FILE/RECAI%20Issue%2039_Nov%202013.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/RECAI_39_Nov_2013/$FILE/RECAI%20Issue%2039_Nov%202013.pdf)

¹⁰ Proiectul este administrat de ADR Nord Vest - TREC - Cluster Transnațional în Domeniul Energiei Regenerabile" organizat de Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest împreună cu Institutul de Cercetări pentru Instrumentație Analitică Cluj-Napoca.

Documente la nivel național

Programul Național de Reformă¹¹

Programul Național de Reformă 2011-2013 (PNR) reprezintă platforma-cadru pentru definirea și aplicarea politicilor de dezvoltare economică a României, în concordanță cu politicile Uniunii Europene (UE), având ca priorități realizarea unei economii inteligente, durabile și favorabile incluziunii, cu niveluri ridicate de ocupare a forței de muncă, productivitate și de coeziune socială.

În continuare prezentăm principalele obiective atinse precum și obiectivele rămase de atins care în mare măsură se reflectă în PNR 2014.

Programul Național de Reformă 2011-2013¹²

Analiză sinteză privind stadiul de implementare

Pornind de la obiectivele acestei strategii, România și-a stabilit, prin Programul Național de Reformă 2011-2013, prioritățile și obiectivele proprii care fixează cadrul și direcțiile de dezvoltare economică sustenabilă. Mobilizarea eforturilor instituționale și financiare, dublată de obținerea unui larg consens la nivelul întregii societăți, au constituit factori determinanți pentru transpunerea în practică a acestor obiective și priorități naționale.

Astfel, noua viziune a Guvernului României asupra creșterii economice și a nivelului de trai, mai clară și mai dinamică, a dus spre o colaborare mai fructuoasă între administrația publică centrală, Parlament, partenerii sociali, structurile asociative ale administrației publice locale, ONG-uri, mediu academic și instituțiile financiare internaționale, în scopul implementării reformelor necesare pentru corectarea dezechilibrelor financiare și reluarea creșterii economice.

În mod natural, PNR 2011-2013 continuă reformele asumate în PNR 2007-2010 și propune reforme noi, derivate din specificul obiectivelor Strategiei Europa 2020. În acest context, PNR 2011-2013 va include, pe lângă acțiunile nou identificate, și o parte dintre acțiunile aflate deja în curs de implementare (de exemplu, cele referitoare la condiționalitățile ce trebuie respectate de România în relația cu Fondul Monetar Internațional și cu alte instituții financiare internaționale). **Viziunea generală a documentului strategic:**

Utilizarea judicioasă a acestui instrument, prin asumarea reformelor necesare și realiste în contextul european al eforturilor pentru atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020, permite concertarea

¹¹ Informații detaliate privind PNR 2011-2013 se găsesc online la adresa:

http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nrp/nrp_romania_ro.pdf

¹² PNR2011-2013 a fost inclus în analiza strategică deoarece o parte semnificativă din angajamentele asumate de România pentru această perioadă, nu erau îndeplinite la începutul anului 2013. Această secțiune este urmată de analiza asupra PNR 2014 care preia o parte din obiectivele care nu au fost atinse în perioada 2011-2013. PNR 2014 trebuie văzut ca un document intermediar asumat de Guvern pentru perioada premergătoare aprobării Acordului de Parteneriat pentru 2014-2020 (acord aprobat în august 2014 de CE). Propunerea de acord (aprobată) este analizată în secțiunea următoare. Ulterior Guvernul trebuie să dezvolte un document strategic național pe principalele domenii de interes care să transpună obiectivele strategiei UE 2020. Am decis să menținem analiza PNR 2011-2013 pentru a evidenția în comparație cu PNR 2014 o parte din cifrele optimiste avansate în perioada 2011-2013 care ulterior s-au transformat în obiective pentru anul 2014. Decalajul calculat de noi este de aproximativ 2-2,5 ani, între ținte prognozate și ținte atinse.

demersurilor naționale pentru modernizarea economiei și societății românești și susține convergența economico-socială cu celelalte state membre ale UE

Direcții strategice principale:

1. Redresare și dezvoltare economică;
2. Creșterea eficienței și transparenței administrației publice (nu se regăsește în mod specific în Europa 2020);
3. Îmbunătățirea mediului de afaceri;
4. Ocuparea forței de muncă;
5. Cercetare-dezvoltare și inovare;
6. Schimbările climatice și energia;
7. Educația;
8. Incluziune socială/ diminuarea sărăciei.

Creșterea economică¹³					
	- modificări procentuale anuale -				
	2010	2011	2012	2013	2014
PIB real	-1,3	1,5	4,0	4,5	4,7
PIB nominal	3,1	5,5	8,9	9,1	9,3
Componentele PIB-ului real					
Cheltuielile consumului privat	-1,7	1,9	3,9	4,2	4,4
Cheltuielile consumului guvernamental	-3,6	-1,1	1,5	1,8	1,9
Formarea brută de capital fix	-13,1	3,4	5,8	7,8	8,5
Exporturi de bunuri și servicii	13,1	8,1	9,7	9,5	9,6
Importuri de bunuri și servicii	11,6	7,1	8,3	8,7	9,5
Contribuții la creșterea PIB (procente)					
Cererea internă finală	-5,2	1,8	4,1	4,8	5,1

¹³ Datele pentru perioada 2012-2014 sunt date prognozate de Comisia Națională de Prognoză. Cifrele pentru anii 2013 și prognozele pentru următorii ani sunt incluse în analiza PNR 2014

Modificarea stocurilor	4,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Export net	-0,2	0,0	0,1	0,0	-0,2

Sursa: Comisia Națională de Prognoză, 2011

Dezvoltare economică

Din punct de vedere economic, răspunsul României la efectele crizei economice și recesiunii economiei s-a concretizat în adoptarea, în anul 2010, a unui buget consolidat, având ca principală coordonată limitarea creșterii deficitului intern, dar și a celui extern. Totodată, guvernul și-a concentrat eforturile pe identificarea unor soluții pe termen scurt, menite să diminueze dezechilibrele macroeconomice. În acest scop, măsurile principale din domeniul politicii fiscal-bugetare au vizat reducerea deficitului către nivelul stabilit de *Pactul de Stabilitate și Creștere* și orientarea resurselor către investiții care susțin creșterea economică. Programul economic cuprinzător convenit cu Fondul Monetar Internațional, Comunitatea Europeană și alte instituții financiare internaționale (Banca Mondială, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare) definește, într-o foaie de parcurs, un set de obiective-cheie de consolidare și reformare a administrației fiscale, de supraveghere a sectorului financiar și de reformare structurală (piața muncii, educație, infrastructura de mediu).

În conformitate cu *Programul de Guvernare*, *Programul de Convergență*, *Strategia Fiscal Bugetară* și ținând cont de obiectivele UE prevăzute în *Strategia Europa 2020*, strategia economică pe termen mediu a României vizează următoarele obiective:

- reluarea procesului de creștere economică și crearea de noi locuri de muncă;
- ajustarea deficitului public și a deficitului de cont curent până la valori la care să facă posibilă finanțarea lor și continuarea procesului de dezinflație;
- protejarea categoriilor de populație cele mai afectate de criza economică;
- îmbunătățirea predictibilității și performanțelor politicii fiscale pe termen mediu și maximizarea și utilizarea eficientă a fondurilor de la Uniunea Europeană;
- asigurarea sustenabilității pe termen lung a finanțelor publice;
- restructurarea și eficientizarea activității administrației publice;
- implementarea fermă a angajamentelor asumate în cadrul acordului financiar extern multilateral cu Fondul Monetar Internațional, Comisia Europeană, Banca Mondială, precum și alte instituții financiare internaționale;
- implementarea reformelor prioritare pe termen scurt și mediu și a măsurilor specifice pentru atingerea obiectivelor naționale stabilite în contextul Europa 2020.

Eficiență în administrația publică

Având în vedere importanța asigurării unei administrații publice eficiente și transparente, se impune abordarea acestei priorități strategice din perspectiva a șapte direcții majore de acțiune, în cadrul

fiecăreia fiind prevăzute măsuri cu impact asupra dezvoltării capacității administrative în perioada 2011-2013:

- **Implementarea reformei strategice pentru îmbunătățirea eficacității administrației publice, pe baza Analizei funcționale a Băncii Mondiale.** Planurile conțin estimări privind costurile implementării măsurilor, pe baza cărora s-au purtat discuții cu Autoritatea de Management PO DCA, în vederea identificării posibilităților de finanțare din FSE prin Programul Operațional *Dezvoltarea Capacității Administrative*. Ca urmare, au fost întocmite fișe de proiect pentru acțiunile care necesită finanțare din FSE, iar la 29 martie 2011, AM PO DCA a deschis o linie de finanțare pentru aceste proiecte.
- **Continuarea măsurilor orientate către o mai bună reglementare la nivelul administrației publice centrale.** Procesul de implementare a *Strategiei pentru o reglementare mai bună la nivelul administrației publice centrale din România 2008-2013* este coordonat de către SGG, alături de Departamentul pentru Afaceri Europene. Strategia este focalizată, în principal, pe îmbunătățirea calității și simplificarea reglementărilor naționale, în vederea creșterii competitivității economiei și creării de noi locuri de muncă. Obiectivele generale ale acestui document strategic vizează: îmbunătățirea evaluării impactului reglementărilor, reducerea sarcinilor administrative pentru mediul de afaceri, facilitarea interacțiunii dintre sectorul economic și administrația publică centrală, îmbunătățirea procesului de reglementare la nivelul agențiilor și autorităților de reglementare și control, simplificarea legislației naționale și aplicarea efectivă a legislației comunitare.
- **Profesionalizarea funcționarilor publici.** În România există un număr de 126.857 funcționari publici, din care 61.909 în administrația publică locală, 47.103 în administrația publică teritorială și 17.845 în administrația publică centrală.
- **Standardizarea procedurilor administrative.** Pentru definirea unui cadru legislativ coerent și unitar, bazat pe sistematizarea, raționalizarea și restructurarea prevederilor legale care ghidează acțiunile autorităților administrației publice, MAI derulează – cu sprijin financiar din PO DCA (3,5 MLei) - proiectul *Un cadru legislativ mai coerent pentru o administrație publică mai eficientă*. Rezultatul acestui proiect va consta în elaborarea *Codului administrativ al României*, instrument util pentru asigurarea uniformității structurilor/substructurilor administrative.
- **Creșterea gradului de absorbție a fondurilor structurale și de coeziune.** La sfârșitul anului 2010 se înregistra un nivel extrem de scăzut al absorbției instrumentelor structurale (calculat pe baza rambursărilor primite de la Comisia Europeană), și anume 1,9% din alocarea UE 2007-2013. Această situație este într-un contrast evident cu nivelul de contractare a alocării UE 2007-2013 (cca. 42,7% la 31 decembrie 2010) și cu plățile interne către beneficiari (prefinanțări și rambursări) în sumă de 1,73 mld. Euro (cca. 19% din alocarea UE 2007-2013). La finalul anului 2014 (mai exact octombrie 2014) conform Ministerului Fondurilor Europene, rata curentă de absorbție a fondurilor europene a ajuns la 39.96% din bugetul alocat pentru perioada 2007-2013.
- **Utilizarea TIC pentru modernizarea administrației publice.** În ultimii 5 ani, MCSI a finalizat o serie de acțiuni menite să modernizeze administrația publică și să răspândească avantajele utilizării mijloacelor TIC pe tot teritoriul țării. Prin proiectul *Economie bazată pe cunoaștere*, s-au creat platforme de comunicare și instruire în utilizarea tehnologiilor TIC în 260 de comunități

locale. În anul 2010, a fost revizuită *Strategia privind asigurarea serviciului universal*, punând capăt unei abordări învechite.

- **Dezvoltarea teritorială.** Încă din 2008 au fost elaborate 10 studii de fundamentare a strategiei și a fost lansată publicația *Conceptul strategic de dezvoltare teritorială România 2030 – o Românie competitivă, armonioasă și prosperă* în vederea conștientizării impactului politicilor teritoriale asupra dezvoltării durabile.

Îmbunătățirea mediului de afaceri

Din punctul de vedere al îmbunătățirii mediului de afaceri în clasamentul *Doing Business 2011* (Raport elaborat de Banca Mondială care analizează situația a 183 de economii ale lumii), România ocupa locul 56). În 2014 România ajunge pe locul 48, o creștere de aproape 10 poziții în ultimii 3 ani. Menționăm că Banca Mondială a schimbat metodologia de calcul, începând cu 2014, și rezultatele nu pot fi comparate în mod direct (performanța României după vechea metodologie ar fi reprezentat o urcare de 2-3 poziții). După cum observăm în figura de mai jos, România înregistrează scoruri foarte bune la creditare (poz. 7), inițierea unei afaceri (poz. 38) și protecția investitorilor minoritari (poz. 40) și scoruri relativ slabe la categoria autorizații de construcție (poz. 140) și accesul la rețeaua de electricitate (poz. 171). De asemenea trebuie remarcată evoluția pozitivă majoră în plata taxelor, unde progresele realizate (indicatorul vizează atât povara fiscală pentru o firmă medie cât și povara administrativă – nivelul birocrăției) au condus la un salt de 76 de locuri

Doing Business Report 2015			
Indicatori	Poziție 2014 50	Poziție 2015 48	Evoluție
Crearea unei afaceri	37	38	-1
Autorizații construcție	139	140	-1
Acces/conectare electricitate	171	171	Nicio schimbare
Înregistrare proprietate	62	63	-1
Creditare	5	7	-2
Protecție investitori minoritari	40	40	Nicio schimbare
Plata taxelor	128	52	+76
Comerț exterior	68	65	+3
Executarea contractelor	52	51	+1
Soluționarea insolvenței	45	46	-1

Sursa: Banca Mondială –Doing Business 2015 Report – Doing Business in Romania (<http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/romania/>)

Ocuparea forței de muncă

Din punctul de vedere al ocupării forței de muncă, la nivelul anului 2009, rata totală de ocupare, pentru grupa de vârstă 20-64 de ani, a fost de 63,5%, înregistrând un decalaj de 5,6% față de media UE 27 de 69,1%. Din punctul de vedere al structurii pe sexe a populației ocupate, rata de ocupare este semnificativ mai scăzută pentru femei – 56,3%, față de rata de ocupare pentru bărbați - 70,7%. Rata de ocupare a tinerilor (15-24 ani) era de 24,5%, iar rata de ocupare a persoanelor vârstnice (55-64 ani) a fost de 42,6%. Conform prognozelor, decalajul între nivelul național și cel comunitar se va menține și în anul 2020, dar va înregistra o ușoară tendință de scădere de la 5,6% la 4,8%.

Forța de muncă %

	2010	2011	2012	2013	2014
Rata de ocupare a populației de 20-64 ani	63,3	63,9	64,3	64,7	65,5
- bărbați	70,8	71,6	72,0	72,4	73,1
- femei	55,9	56,1	56,5	57,0	57,8
Rata șomajului (conf. BIM) - %	7,3	6,4	6,2	6,0	5,8
<i>Sursa: Comisia Națională de Prognoză 2011</i>					

Comparativ cu prognoza realizată în 2011 cifrele actuale (2013) indică un decalaj de aproximativ 1-1,5 ani. Astfel observăm (a se vedea tabelul de mai jos) că în prognoza pentru anul 2013 privind rata de ocupare aceasta era de 64,7% la nivelul populației 20-64 de ani și datele reale indică o cifră de 63,9%. Aceste decalaje se păstrează în mare măsură pe toate categoriile de populație. De asemenea rata șomajului real (6,8% în 2013) comparativ cu cel prognozat (6% prognoza pt. 2013 din PNR 2011-2013) este mai ridicată cu 0,8%.

Forța de muncă %

	2013	2014	2015	2016	2017
Rata de ocupare a populației de 20-64 ani	63,9	64,4	65,0	65,9	66,9
- bărbați	71,6	71,9	72,1	72,9	73,6
- femei	56,2	57,0	58,0	59,0	60,2
Rata șomajului (conf. BIM) - %	7,3	7,1	6,9	6,8	6,7
<i>Sursa: Comisia Națională de Prognoză 2013</i>					

➤ **Măsuri pe care România le-a realizat deja:**

- Realizarea unui cadru unitar de salarizare în sectorul public prin adoptarea Legii cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice;
 - Măsuri pentru promovarea flexibilității și pentru promovarea ocupării forței de muncă au fost adoptate recent prin modificările aduse Codului Muncii.
- **Măsuri pe care România se angajează să le realizeze în următoarele 12 luni:**
- **Stimularea ocupării forței de muncă:**
 - Consolidarea dialogului social și a flexibilizării procesului de negociere;
 - Modificarea și completarea cadrului legal privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă;
 - Modificarea și completarea Legii nr. 279/2005 privind ucenicia la locul de muncă;
 - **Reducerea muncii nedeclarate:**
 - Implementarea Strategiei naționale privind reducerea incidenței muncii nedeclarate pentru perioada 2010-2012;
 - Adoptarea proiectului de lege privind exercitarea unor activități cu caracter ocazional desfășurate de zilieri;
 - **Formarea profesională continuă:**
 - Reforma cadrului legal privind formarea profesională a adulților;
 - Punerea în aplicare a cadrului european simplificat de recunoaștere a calificărilor profesionale, în condiții de reciprocitate, între Statele Membre;
 - Inițierea procedurilor privind clasificarea universităților pe categorii în baza evaluării programelor de studii și a capacității lor instituționale: universități preponderent de educație, universități de cercetare științifică și creație artistică și universități de cercetare avansată și educație.

Cercetare, dezvoltare și inovație.

În ceea ce privește capacitatea sistemului CDI, decalajele față de media europeană sunt considerabile. Astfel, ponderea cercetătorilor în totalul populației ocupate este de 3,64% în România, față de 9,2% în UE 27, iar ponderea angajaților în activități de cercetare și dezvoltare (CD), în total populație ocupată este de 5,04% în România, față de 15,5% în UE 27. A fost înregistrată, în schimb, o evoluție pozitivă a investițiilor în infrastructura de cercetare, care au crescut, în anul 2010,

de peste 6 ori, față de anul 2006. Pentru rezultatele sistemului CDI, concludent este indicatorul agregat al inovării (*Summary Innovation Index – SII*, 2010) care, pentru România este de 0,237, față de 0,516 în UE 27. Decalaje importante înregistrează și ponderea angajaților în activități cu aport intensiv de cunoaștere, în total populație ocupată 6,16% în România, față de 13,03% în UE 27, în condițiile în care ponderea exporturilor de servicii de înaltă și medie tehnologie, în total exporturi, este una apropiată de media europeană 44,91% în România, față de 49,43% în UE 27, iar ponderea exporturilor de produse de înaltă și medie tehnologie, în total exporturi, este peste media europeană 50,14% în România, față de 47,36% în UE 27.

În prezent (2014), conform raportului *Innovation Union Scorecard*, Comisia Europeană¹⁴ plasează România în categoria inovatorilor modești, pe locul 25 din 27 (doar Bulgaria și Letonia având un scor mai redus) cu un scor general de performanță în inovație de 0,24 (max . 1) și fluctuând în ultimii 5 ani între 43% și 50% din media UE 27¹⁵. Țara noastră stă foarte bine la numărul de noi doctori în științe (creștere de 11,4% în 2014) dar foarte prost la numărul de doctori în științe non-UE. Alte domenii în care România stă relativ bine comparativ cu media UE sunt numărul de persoane cu educație de nivel II (liceu absolvit) și exportul de servicii bazate pe cunoaștere (knowledge intensive service exports). Pentru restul categoriilor (un total de 25 de indicatori), România obține scoruri în general sub jumătate din media UE 27 sau mai slab.

Indicatori	SCOR		Evoluție	
	EU 27	RO	EU27	RO
Resurse umane				
• Nr. absolvenți doctorat	1,7	1,7	2,8%	11,4%
• Absolvenți educație terțiară	35,8	21,8	3,6%	9,7%
• Tineri care au absolvit liceul	80,2	79,6	0,5%	0,7%
Sisteme de cercetare deschise, transparente, atractive				
• Co-publicații științifice internaționale	343	177	6%	10,9%
• Publicații științifice în primele 10% cele mai citate	11,0	3,5	1,4%	3,3%
• Studenți nivel doctorat non-UE	24,2	2,1	6,3%	-5,8%
Finanțare și sprijin				
• Cheltuieli R&D în sectorul public	0,75	0,30	1,8%	6,0%
• Investiții de tip venture capital	0,277	0,137	-2,8%	-5,3%
Investiții ale firmelor private				
• Cheltuieli ale firmelor cu R&D	1,31	0,12	2,0%	-7,0%
• Cheltuieli cu inovația non R&D	0,56	0,46	-4,7%	-13,7%
Parteneriate & antreprenariat				
• IMM-uri care inovează intern (in-house)	31,8	10,8	-0,1%	-5,7%
• IMM-uri care colaborează în inovație	11,7	2,9	3,8%	0,5%
• Publicații public-privat	7,3	2,9	1,2%	4,2%
Bunuri intelectuale				
• Aplicații pentru patente PCT	1,98	0,41	0,0%	-0,9%
• Aplicații de patente PCT pentru provocări sociale	0,92	0,21	-0,1%	4,0%

¹⁵ Documentul original accesibil la următoarea adresă

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius/ius-2014_en.pdf. Pt. Calcularea scorurilor sunt folosite date din perioada 2009-2013

• Mărci comunitare (community trademarks)	5,91	2,33	6,9%	42,7%
• Design comunitar	4,75	0,59	1,6%	44,6%
Inovatori				
• IMM-uri care introduc produse sau procese inovative	38,4	13,2	1,3%	-4,2%
• IMM-uri care introduc inovații în marketing/organizaționale	40,3	25,5	0,8%	-1,4%
• Firme inovative în creștere rapidă	16,2	15,2	0,0%	1,2%
Efecte economice				
• Angajări în activități de cunoaștere intensivă/ridicată	13,9	6,5	0,7%	2,2%
• Contribuția exporturilor produse inovative la balanța comercială	1,27	0,38	0,2%	1,1%
• Exporturi de servicii bazate pe cunoaștere intensivă/ridicată	45,3	45,2	1,0%	1,4%
• Vânzări inovații noi pentru piață sau organizație	14,4	14,3	0,5%	-2,2%
• Venituri externe din licențe și patente	0,77	0,38	3,7%	7,8%
Sursa: adaptat din Innovation Union Scorecard, 2014				

Schimbări climatice și de mediu

Din punctul de vedere al schimbărilor climatice și energie, prin *Protocolul de la Kyoto*, România s-a angajat ca până la sfârșitul anului 2012 să se încadreze într-o țintă intermediară de reducere a emisiilor de GES de 8% față de anul de referință 1989.

- în România, ultimele date (anul) 2012 indică o scădere a emisiilor GES (excluzând LULUCF) la un nivel de 92% față de anul 1990. Măsuri cheie pentru atingerea țintei:

- **Promovarea Surselor Regenerabile de Energie prin intermediul certificatelor verzi.**
- **Modernizarea și realizarea de noi capacități de producere a energiei electrice și termice.**
Măsura va fi finanțată în cadrul Programului Operațional Sectorial „Creșterea Competitivității Economice” (POS CCE) - Axa prioritară 4: Creșterea eficienței energetice și a securității furnizării, în contextul combaterii schimbărilor climatice/Domeniul major de intervenție 2 - “Valorificarea resurselor regenerabile de energie pentru producerea energiei verzi”.
- **Aplicarea schemei de ajutor stat pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență.** Începând cu data de 1 aprilie 2011, a devenit operațională schema de ajutor de stat pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență, care va fi aplicată până în 2023, bugetul alocat fiind de 20.283,9 mil. lei (din care, pentru perioada 2011-2013, 4165 mil. lei).
- **Continuarea campaniilor de informare a populației și mediului de afaceri privind importanța creșterii eficienței energetice.**
- **Extinderea perioadei de implementare a programului Termoficare căldură și confort până în 2020.** Perioada de implementare a programului *Termoficare căldură și confort* va fi extinsă până în 2020, iar acțiunile vor viza, în principal, modernizarea infrastructurii de transport și distribuție a energiei termice în sisteme centralizate.

- **Extinderea Programului național de eficiență energetică (2009 - 2010)** pentru perioada 2011-2013 va asigura cofinanțarea proiectelor de investiții privind creșterea eficienței energetice în sectoarele încălzirii urbane, al reabilitării clădirilor publice și al iluminatului public.
- **Modernizarea și realizarea unor unități, instalații și echipamente noi în întreprinderile din industrie.** În acest scop, vor fi utilizate fondurile alocate prin Programul Operațional Sectorial „Creșterea Competitivității Economice” (POS CCE) - Axa 4: Creșterea eficienței energetice și a securității furnizării, în contextul combaterii schimbărilor climatice/ Domeniul major de intervenție 1 - *Energie eficientă și durabilă*.
- **Continuarea acțiunilor de reabilitare termică a clădirilor existente.** Prin *Programul de reabilitare termică a clădirilor* prevăzut în OUG nr. 18/2009 privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe, finanțarea executării lucrărilor se va realiza în proporție de 50% din alocații de la bugetul de stat, 30% din fonduri de la bugetele locale și 20% din fondurile asociațiilor de proprietari.

Educație¹⁶

Analiza sistemului de învățământ românesc relevă faptul că încă nu este încurajată participarea tinerilor la o formă de educație, România situându-se pe unul dintre ultimele locuri în Europa în privința participării la o formă de educație a tinerilor cu vârste între 15-24 de ani. În România doar 54,8% dintre femei și 48,8% dintre bărbați participă la o formă de învățământ (față de 73,1% dintre femei și 66,1% dintre bărbați în Lituania și 72,0% dintre femei și 68,1% dintre bărbați în Polonia).

Este prea puțin valorificată și educația timpurie, adică acele activități educative pentru copiii din grupa de vârstă 0-6/7 ani care favorizează valorificarea optimă a oportunităților de învățare de mai târziu.

Un alt aspect sensibil este supraîncărcarea curriculumului, rigiditatea sa ridicată și relevanța scăzută pentru viața de adult și pentru piața muncii, oferta de informații prevalând în fața formării de competențe. De asemenea, se constată centralizarea sistemului de învățământ preuniversitar, lipsa transparenței finanțării și rata foarte redusă de participare la educația pe tot parcursul vieții (o participare de 1,5% față de 9,3% media UE).

Mediul universitar românesc se caracterizează printr-o diferențiere excesivă a specializărilor universitare și o dispersie a resurselor (umane, materiale, financiare) și nu dispune de niciun set de indicatori de referință care să-i măsoare eficiența și calitatea.

Reducerea părăsirii timpurii a școlii:

Traectoria țintei pentru perioada 2010 - 2020 vizează atingerea unui nivel de 14,8% în 2013, de 13,8% în 2015 și 11,3% în 2020, în condițiile unui scenariu realist de dezvoltare economică și în care se vor implementa măsurile propuse. România are în vedere *realizarea unei evaluări intermediare* în anul 2014 pentru aprecierea impactului măsurilor în atingerea țintei și eventuala corectare a traiectoriei.

¹⁶ Trebuie menționat că majoritatea măsurilor deja luate sau previzionate sunt de fapt prevederi ale noii legi a educației care pot suferi sau au suferit deja modificări datorită schimbării de guvern din 2012.

Evoluția prognozată a ratei părăsirii timpurii a școlii¹⁷

An	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Indicator (%)	18,4	17,2	16	14,8	14,3	13,8	13,3	12,8	12,3	11,8	11,3

Riscurile și constrângerile ce afectează implementarea politicilor educaționale la nivel național vizează: criza economică actuală corelată cu lipsa unei strategii ferme privind prioritizarea cheltuielilor publice, creșterea procentului din populație aflată în zona de sărăcie, capacitatea instituțională limitată și comunicarea instituțională greoaie.

Creșterea ponderii populației cu vârsta de 30-34 ani cu nivel de educație terțiară:

Ultimul Raport asupra stării sistemului național de învățământ (2010) menționează faptul că, după o creștere spectaculoasă, rata brută de participare la învățământul superior a scăzut în ultimii doi ani, ajungând la valoarea de 45% în 2009-2010 (față de 51,7% în anul anterior).

Traectoria țintei vizează atingerea unui nivel de 22,17% în 2015 și de 26,74% în 2020.

Evoluția prognozată a ratei populației cu vârsta de 30-34 ani absolventă a unei forme de educație terțiară:¹⁸

An	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2020
Indicator (%)	18,1	18,7	19,4	20,2	21,3	22,1	26,7

Sursa: PNR 2011-2013

Blocajele sistemului educațional românesc pentru învățământul superior sunt:

- corelarea slabă a specializărilor universitare cu cerințele pieței forței de muncă;
- transferarea doar într-o mică măsură a rezultatelor sistemului de cercetare universitară către economie;
- componentă teoretică prea puternică a învățământul superior ce nu oferă absolvenților abilități și competențe practice.

Incluziune socială

Din punctul de vedere al incluziunii sociale și diminuării sărăciei în România, în perioada 2005-2009, evoluția ratei sărăciei relative a cunoscut o tendință ascendentă, astfel încât aceasta atinge în anul 2009 valoarea de 18,5%. Din datele furnizate de Institutul Național de Statistică rezultă că,

¹⁷ Datele pentru perioada 2012-2014 sunt date prognozate de Comisia Națională de Prognoză. Cifrele pentru anul 2013 sunt incluse în analiza PNR 2014 și sunt în general mai puțin favorabile

¹⁸ Datele pentru perioada 2012-2014 sunt date prognozate de Comisia Națională de Prognoză. Cifrele pentru anul 2013 sunt incluse în analiza PNR 2014 și sunt în general mai puțin favorabile

pentru anul 2009, rata sărăciei relative a înregistrat valori mari pentru următoarele categorii de persoane: copii - 25,9%; tineri (16 – 24 ani) - 20,9%; șomeri - 37,6%; lucrători pe cont propriu (inclusiv populația din mediul rural) - 40,8%; familiile monoparentale - 30%; familiile cu mai mult de 3 copii - 47%.

Obiectivul național asumat este de reducere cu 580.000, până în 2020, a numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială față de anul 2008, ceea ce reprezintă o reducere cu cca. 15% a numărului de persoane aflate în situație de sărăcie. În prezent (2012, ultimul an în care există date raportate către Eurostat) aproximativ 8,9 mil. persoane sunt expuse la riscul excluziunii sociale și sărăciei.

Rezultate așteptate/target-uri :

Nu sunt foarte clar precizate rezultate așteptate, însă în ansamblul său, Programul Național de Reformă este axat pe stimularea competitivității, productivitate și potențial de creștere al României, coeziune socială, teritorială și economică, toate acestea urmărind reducerea decalajelor în ceea ce privește dezvoltarea economică față de celelalte state membre ale Uniunii Europene și alinierea obiectivelor cu cele ale Strategiei Europa 2020.

Recomandările Consiliului European (30.05.2012) privind Programul național de reformă pe 2012 al României care include avizul Consiliului privind Programul de convergență al României pentru perioada 2012-2015 vizează cu preponderență aspecte de natură economică privind prognozele de creștere a PIB, controlul datoriei publice și a cheltuielilor precum și menținerea angajamentelor în cadrul Pactului euro plus, punerea în aplicare a angajamentelor prezentate în 2011, privind promovarea competitivității și a ocupării forței de muncă, asigurarea unui grad mai ridicat de sustenabilitate a finanțelor publice și consolidarea stabilității financiare.

Mai multe informații sunt oferite de către Ministerul Afacerilor Europene prin intermediul Rapoartelor de Monitorizare a Implementării PNR 2011-2013. Ultimul astfel de raport – Raport Trimestrial pentru implementarea PNR 2011-2013¹⁹, 15 martie 2012, concluzionează următoarele cu privire la țintele asumate de România raportat la cele realizate:

Planul de acțiune pentru implementarea PNR conține 226 de acțiuni, din care 86 au avut termen de finalizare până la data de 15 martie 2012. Din cele 86 de acțiuni, 63 au fost realizate, ceea ce reprezintă 73,2%; 6 acțiuni (7%) sunt nefinalizate și se află în diverse stadii de implementare, iar pentru 17 acțiuni nerealizate (19,8%) s-a propus decalarea termenului.

Per total, cele 63 de acțiuni finalizate reprezintă aproximativ 27% din totalul de 226 acțiuni asumate. De menționat că Raportul de monitorizare din 15 martie este ultimul publicat, așadar, în prezent nu există informații disponibile pe site-urile instituțiilor publice responsabile (Guvern, Ministerul Fondurilor Europene) privind stadiul final de implementare al PNR 2011-2013.

Pe capitolele PNR, sinteza realizării acțiunilor scadente anterior datei de 15 martie 2012 se prezintă după cum urmează:

¹⁹Întregul raport este disponibil online la adresa: http://www.maeur.ro/files/articles/Raport_PNR_martie_2012.pdf

Supravegherea macro-economică

Total 8 acțiuni, 7 realizate, 1 nerealizată pentru care BNR a propus decalarea termenului pentru 30 aprilie 2012.

Reforme prioritare pe termen scurt și mediu

1. Creșterea eficienței administrației publice

Total 8 acțiuni scadente în 2011, din care: 1 acțiune realizată; 7 acțiuni nerealizate, pentru care instituțiile responsabile au propus decalarea termenelor de finalizare. În privința acțiunii de măsurare a costurilor administrative și identificare a sarcinilor administrative (cu termen de realizare în trim. IV/2012), din cauza întârzierilor înregistrate în implementare, nu se poate evalua dacă România își va respecta angajamentul privind reducerea cu 25%, până în 2012, a sarcinilor administrative generate exclusiv de legislația națională.

2. Creșterea gradului de absorbție a fondurilor structurale și de coeziune

Total 12 acțiuni, din care: 10 acțiuni realizate și 2 acțiuni nerealizate, pentru care s-a propus decalarea termenului de realizare.

3. Utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor pentru modernizarea administrației publice

Total 1 acțiune nerealizată. Nefinalizarea de către MCSI a PCU la termenul prevăzut (deja decalat cu 2 ani), poate atrage după sine nerespectarea angajamentelor luate de România în memorandumul cu FMI și UE și declanșarea procedurii de infringement.

4. Îmbunătățirea mediului de afaceri

Total 13 acțiuni, din care: 10 acțiuni realizate, 2 nefinalizate și o acțiune amânată.

Pentru mediul de afaceri, se impune urgentarea adoptării Strategiei guvernamentale pentru îmbunătățirea și dezvoltarea mediului de afaceri și a Strategiei guvernamentale dezvoltarea sectorului IMM, prin care sunt instituite o serie de instrumente de evaluare și monitorizare a performanțelor mediului de afaceri și a sectorului IMM și de adaptare la politicile europene.

Obiective naționale și măsuri pentru atingerea lor

1. Ocuparea forței de muncă

Total 14 acțiuni, din care: 10 acțiuni realizate și 4 acțiuni nerealizate pentru care s-a propus decalarea termenului de realizare. Se constată un impact mai scăzut al proiectelor, cu finanțare din FSE, destinate stimulării angajării șomerilor pe termen lung, doar 33.796 de persoane – din care 16.022 femei și 8.784 tineri - participând la programe de măsuri active de ocupare. De asemenea, remarcăm faptul că ponderea persoanelor rezidente în mediul rural care au participat la programe de formare profesională și care, ulterior, au obținut un loc de muncă a fost de doar 4%. Impactul a fost mai ridicat în cazul proiectelor destinate formării profesionale continue a lucrătorilor, 107.091 de persoane - din care 38.255 femei - au participat la cursuri de instruire sau pentru actualizarea și/sau îmbunătățirea competențelor.

2. Cercetare, dezvoltare, inovare

Total 2 acțiuni, ambele realizate.

3. Schimbări climatice și energie

Combaterea schimbărilor climatice și promovarea dezvoltării durabile – **Total 3 acțiuni**, toate realizate.

Surse regenerabile de energie – **total 4 acțiuni** – în curs de implementare.

Eficiența energetică – **6 acțiuni aflate în implementare** nu au fost planificate termene de finalizare în 2012.

4. Reducerea ratei părăsirii timpurii a școlii

Total 13 acțiuni, din care: 12 acțiuni realizate și o acțiune nefinalizată, aflată în curs de implementare. Din cauza faptului că rata părăsirii timpurii a școlii a suferit o evoluție, pe ansamblu, defavorabilă în perioada 2009-2010, sunt necesare mai multe măsuri bine țintite în scopul încadrării fenomenului într-o curbă constant descendentă și pentru a confirma și susține evoluția favorabilă din primele 3 trimestre ale anului 2011.

5. Creșterea ponderii populației cu vârsta de 30-34 ani cu nivel de educație terțiară

Total 7 acțiuni, din care: 5 acțiuni realizate, o acțiune în curs de realizare (pentru care nu există date de raportare) și **una pentru care s-a propus prelungirea termenului.**

6. Incluziunea socială / reducerea sărăciei

Total 5 acțiuni, din care: 3 acțiuni realizate; 1 acțiune nefinalizată, aflată în curs de implementare; 1 acțiune nerealizată, pentru care s-a propus decalarea termenului.

În vederea îmbunătățirii accesului persoanelor vulnerabile la servicii de sănătate, a fost inițiată implementarea programelor naționale care răspund problemelor de sănătate publică prioritare și nevoilor grupurilor populaționale vulnerabile. A fost elaborată Strategia de asistență medicală primară și servicii medicale în mediul rural pentru perioada 2012-2020 (termenul prevăzut inițial era trim. IV/2011).

Concluzii

PNR se suprapune în mare măsură pe direcțiile trasate la nivel european, excepție fiind componenta de reformă a administrației publice. Din acest punct de vedere, eforturile guvernului s-au concentrat pe implementarea unor măsuri operaționale (ex. pe linii de finanțare PODCA) pentru a crește eficiența administrativă, în baza analizei realizate de BM (măsură 2011), profesionalizarea funcționarilor publici, standardizarea procedurilor administrative, analiză asupra calității reglementărilor în domeniul administrației publice, creșterea gradului de absorbție a fondurilor europene, utilizarea TIC în administrație și dezvoltare teritorială.

Din perspectiva atingerii obiectivelor propuse, conform ultimului raport de evaluare²⁰ din totalul de 226 de acțiuni prevăzute, doar 63 (27%) au fost definitivare la momentul martie 2012; inexistența unui document mai actual de 15 martie 2012 conduce la imposibilitatea de a evalua exact în ce măsură guvernul a reușit să progreseze în atingerea țintelor asumate. Totuși trebuie precizat că doar 86 acțiuni aveau termen de finalizare 15 martie 2012, așadar cele 63 realizate ar reprezenta aprox. 73,2%.

În mod specific, România a îndeplinit în mare măsură acțiunile preconizate în zona educației (reducerea ratei părăsirii timpurii a școlii, creșterea ponderii populației cu vârsta de 30-34 ani cu nivel de educație terțiară), cercetare, dezvoltare, inovare și îmbunătățirea mediului de afaceri. Pe de altă parte, România a rămas în urmă la capitolul creșterea eficienței administrației publice (o acțiune realizată din 8) și utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor pentru modernizarea administrației publice (o acțiune prevăzută dar nerealizată, termen decalat deja cu 2 ani la 15 martie 2012 fapt care poate atrage după sine nerespectarea angajamentelor luate de România în memorandumul cu FMI și UE și declanșarea procedurii de infringement).

Din perspectiva obiectivelor naționale pentru strategia Europa 2020, România stă foarte bine la capitolul energie și schimbări climatice unde țintele sunt foarte aproape de a fi atinse. Pe de altă parte, ținta asumată pe educație, privind reducerea părăsirii timpurii a școlii de la 16,7% la 11% va fi dificil de atins, ținând cont că în ultimele 3 trimestre ale anului 2011 procentul a crescut. O altă țintă dificil de atins va fi și cea privind rata de ocupare a populației (20-65 de ani) care trebuie să crească cu peste 7% (ținta 70%) ținând cont de condițiile economice din prezent. Nu în ultimul rând considerăm ținta de alocare de 2% din PIB pentru cercetare și dezvoltare foarte ambițioasă dar greu de realizat dacă luăm în considerare alocarea actuală care nu depășește 0,5%.

Programul Național de Reformă 2011-2013 (PNR) reprezintă instrumentul de implementare la nivel național a strategiei Europa 2020 și, totodată, platforma-cadru pentru definirea și aplicarea politicilor de dezvoltare economică a României, în concordanță cu politicile Uniunii Europene. Acesta a fost adoptat de Guvernul României la 29 aprilie 2011 și a avut o perioadă de planificare de 2 ani. Din această cauză pot fi semnalate două deficiențe semnificative:

1. **Nerespectarea țăintelor asumate în cadrul PNR 2011-2013**, doar 27% din obiectivele propuse fiind atinse la data ultimului raport de evaluare existent (15 martie 2012).
2. **Inexistența unui document strategic** care să transpună la nivel național direcțiile strategice și obiectivele asumate prin strategia Europa 2020. Planul de guvernare existent pe site-ul Guvernului României, destinat perioadei 2012-2016 reprezintă în cel mai bun caz o alăturare de activități pe care diverse componente ale guvernului (ministere, agenții, departamente) și le propun pentru următoarea perioadă, fără a preciza modul în care acestea sunt integrate sau complementare cu cadrul strategic existent la nivel european.

Programul Național de Reformă 2014

Recomandarea Consiliului UE privind PNR 2014

²⁰ Raport trimestrial privind implementarea Programului Național de Reformă 2011-2013, martie 2012

Programul Național de Reformă 2014 (PNR 2014) constituie platforma-cadru pentru definirea reformelor și a priorităților de dezvoltare economică a României pe parcursul unei perioade de 12 luni (iulie 2014 - iunie 2015), în concordanță cu Strategia Europa 2020 și cu documentele rezultate din Semestrul European 2014.

Elaborarea și aplicarea PNR 2014 coincide cu revenirea economică, actuala perioadă fiind văzută ca o oportunitate majoră de a implementa măsurile de reformă bugetară și structurală, care să crească capacitatea economiei românești de a face față pe termen lung presiunilor competitive globale, de a atrage investiții străine directe și de a crea locuri de muncă.

În mod natural, PNR 2014 continuă reformele asumate în PNR 2011-2013 și propune reforme noi, derivate din specificul obiectivelor Strategiei Europa 2020 și al documentelor aferente (inițiative emblematice, Analiza anuală a creșterii 2014, Recomandările Specifice de Țară 2013). În acest context, PNR 2014 include, pe lângă acțiunile nou identificate, și o parte dintre acțiunile aflate deja în curs de implementare (de exemplu, cele referitoare la condiționalitățile ce trebuie respectate de România în relația cu FMI/BM și condiționalitățile ex ante pentru exercițiul financiar 2014-2020).

Economie

Scenariul economic pentru perioada 2014-2017

Creșterea economică					
	- modificări procentuale anuale -				
	2013	2014	2015	2016	2017
PIB real	3,5	2,5	2,6	3,0	3,3
PIB nominal	7,1	5,4	5,5	5,5	5,6
Componentele PIB-ului real					
Cheltuielile consumului privat	1,3	2,0	2,9	3,2	3,3
Cheltuielile consumului guvernamental	-1,8	1,8	1,7	2,5	1,7
Formarea brută de capital fix	-3,3	2,7	4,0	5,2	6,1
Exporturi de bunuri și servicii	13,5	6,6	4,7	4,5	5,0
Importuri de bunuri și servicii	2,4	5,6	5,5	5,8	6,1
Contribuții la creșterea PIB (procente)					
Cererea internă finală	-0,3	2,1	3,0	3,6	3,9
Modificarea stocurilor	-0,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Export net	4,4	0,4	-0,4	-0,6	-0,6

Forța de muncă %

	2013	2014	2015	2016	2017
Rata de ocupare a populației de 20-64 ani	63,9	64,4	65,0	65,9	66,9
- bărbați	71,6	71,9	72,1	72,9	73,6
- femei	56,2	57,0	58,0	59,0	60,2
Rata șomajului (conf. BIM) - %	7,3	7,1	6,9	6,8	6,7
<i>Sursa: Comisia Națională de Prognost</i>					

O comparație între cifrele prognozate în PNR 2011-2013 și cele prognozate în PNR 2014 arată un decalaj negativ atât la nivelul creșterii economice cât și la nivelul ocupării forței de muncă, țintele avansate inițial pentru anul 2013 au devenit cu foarte mici diferențe ținte pentru anii 2015 sau 2016 (așadar un decalaj de 2,5-3 ani). În plus, considerăm că atât țintele privind creșterea economică precum și rata șomajului sunt foarte optimiste ținând cont de ultimele evoluții – în august 2014 economia a intrat în recesiune având două trimestre consecutive de scădere, ținta de +2,5 creștere PIB va fi probabil greu de atins (2% fiind o țintă realistă); în perioada 2013-2014 rata șomajului a crescut, iar acest fapt coroborat cu reducerea investițiilor publice ar putea influența (în continuare) în mod negativ evoluția acestui indicator împreună cu indicatorul privind locurile de muncă nou create.

Recomandările Consiliului UE cu privire la PNR 2014²¹

Probleme/provocări identificate

- **Fiscalitate** - fraudă fiscală și evaziunea fiscală în domeniul TVA, inclusiv schemele transfrontaliere, accizele, contribuțiile de asigurări sociale și impozitele pe venit, rămân o provocare majoră. Sarcina fiscală suportată de persoanele cu venituri salariale mici și medii rămâne ridicată și încurajează munca nedeclarată și nedeclararea integrală a veniturilor. România se confruntă cu riscuri de sustenabilitate pe termen lung, în special din cauza cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației. Există preocupări cu privire la sustenabilitatea și adecvarea sistemului de pensii, având în vedere procentul scăzut al populației active care contribuie la sistemul de asigurări sociale față de procentul persoanelor care beneficiază de drepturi de pensie.
- **Sănătate** - utilizarea ineficientă a resurselor și gestionarea defectuoasă cresc riscul nesustenabilității bugetare în sectorul sănătății. Plățile informale practicate pe scară largă în sectorul public al sănătății afectează în continuare accesibilitatea, eficiența și calitatea sistemului. Au fost demarate reforme menite să îmbunătățească eficiența și sustenabilitatea financiară ale sistemului de sănătate, dar sunt necesare eforturi continue. Reducerea utilizării excesive a internărilor în spitale, precum și îmbunătățirea asistenței medicale primare și a sistemelor de orientare a pacienților către centrele specializate vor asigura un raport mai bun cost-eficacitate.
- **Piața muncii** - rata ridicată de inactivitate, utilizarea insuficientă a potențialului forței de muncă și necesitatea de a spori calitatea și productivitatea muncii sunt în continuare provocări cheie pentru piața forței de muncă din România. Calitatea serviciilor publice de ocupare a forței de muncă și de reconversie profesională este în continuare redusă, în pofida unor măsuri la scară mică. România are un procent ridicat și în creștere de tineri care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare (17,3 % în 2013). Strategia națională privind îmbătrânirea activă, care este menită să contribuie la creșterea ratei de ocupare a lucrătorilor în vârstă, a fost amânată, urmând să fie prezentată până la sfârșitul anului 2014.

²¹ Documentul original poate fi accesat la următoarea adresă
http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2014/csr2014_romania_ro.pdf

- **Sărăcie și incluziune socială** - reducerea sărăciei rămâne o provocare majoră. În pofida situației relativ stabile în domeniul ocupării forței de muncă, veniturile brute ale gospodăriilor au scăzut, iar inegalitățile în materie de venituri au crescut. S-a amânat introducerea planificată pentru 2015 a venitului minim de inserție, care combină trei prestații sociale existente (venitul minim garantat, alocația familială și ajutorul pentru încălzirea locuinței). Implementarea Strategiei naționale de integrare a romilor a început în 2012, dar fondurile alocate pentru punerea în aplicare a principalelor planuri de acțiune au fost insuficiente și rezultatele înregistrate sunt modeste.
- **Educație** - reforma educației din 2011, care stabilește o agendă pe termen lung pentru îmbunătățirea calității învățământului la toate nivelurile, nu este încă pe deplin operațională, din cauza insuficienței resurselor financiare și umane. Persistă necorelări importante între competențele absolvenților de învățământ terțiar și cerințele pieței, iar legătura dintre întreprinderi și mediul universitar rămâne deficitară, așa cum indică rata ridicată a șomajului și faptul că mulți absolvenți de universități își găsesc un loc de muncă în profesii care fie nu corespund pregătirii lor, fie sunt sub nivelul lor de calificare
- **Capacitate administrativă** - capacitatea redusă a administrației publice de a elabora și de a pune în aplicare politici constituie în continuare o provocare esențială pentru România, care afectează dezvoltarea globală a țării, mediul de afaceri și capacitatea de investiții publice și care, totodată, nu permite furnizarea unor servicii publice de o calitate suficientă. Eficiența și transparența guvernantei întreprinderilor de stat în aceste sectoare reprezintă o provocare importantă.
- **Fonduri UE** – rata de absorbție a fondurilor UE rămâne una dintre cele mai scăzute din UE. Cauzele sunt: deficiențele de la nivelul sistemelor de gestiune și de control, legislația instabilă și lipsită de coerență în domeniul achizițiilor publice, actori instituționali multipli cu responsabilități suprapuse, corupția și conflictele de interese. Se preconizează că până la sfârșitul anului 2014 va deveni operațional un sistem de verificări ex-ante privind conflictele de interese în atribuirea contractelor de achiziții publice.
- **Cadrul legal** – calitatea precară a reglementărilor, lipsa de transparență și de predictibilitate a cadrului legal afectează negativ întreprinderile și cetățenii. Proceduri administrative/legale complexe îngreunează dezvoltarea (racordarea la rețelele edilitare, energie electrică, plata taxelor, autorizații de construcție). Rezistența la măsurile de integritate și de combatere a corupției la nivel politic și administrativ este în continuare puternică.
- **Infrastructura de transport** – infrastructura de bază slab dezvoltată din sectorul transporturilor continuă să frâneze creșterea economică a României. Întreținerea deficitară a rețelei feroviare a afectat siguranța și fiabilitatea. Transportul de mărfuri pe căile navigabile interioare rămâne cu mult sub potențialul său, în special pe Dunăre. Ineficiența și guvernanta netransparentă a întreprinderilor de stat din sectorul transporturilor împiedică dezvoltarea rețelei de infrastructuri.

Recomandări

Fiscal

- Să ducă la bun sfârșit programul de asistență financiară UE/FMI respectând pe deplin condiționalitatea în materie de politică inclusă în Memorandumul de înțelegere din 6 noiembrie 2013.
- Să asigure o consolidare fiscală favorabilă creșterii economice și să pună în aplicare strategia bugetară pentru anul 2013 și pentru perioada ulterioară conform calendarului prevăzut. Să îmbunătățească activitatea de colectare a impozitelor, să combată munca nedeclarată. Să reducă, fără a afecta bugetul, sarcina fiscală suportată de persoanele cu venituri salariale mici și medii. Să finalizeze reforma pensiilor începută în 2010 prin egalizarea vârstei de pensionare pentru femei și pentru barbate.

Sănătate

- Să accelereze reformele în sectorul sănătății în scopul de a spori eficiența, calitatea și accesibilitatea acestuia, inclusiv pentru persoanele defavorizate și pentru comunitățile îndepărtate și izolate. Să intensifice eforturile pentru a reduce plățile informale, inclusiv prin intermediul unor sisteme corespunzătoare de gestiune și de control.

Piața muncii

- Să consolideze măsurile active în domeniul pieței forței de muncă și capacitatea Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă. Să acorde o atenție specială activării tinerilor neînregistrați. Să consolideze măsurile menite să promoveze capacitatea de inserție profesională a lucrătorilor în vârstă. Să elaboreze, în consultare cu partenerii sociali, orientări clare privind stabilirea transparentă a salariului minim, luând în considerare condițiile economice și condițiile pieței muncii.

Educație

- Să asigure creșterea calității și a accesului la învățământul profesional și tehnic, la ucenicii, la învățământul terțiar și la învățarea pe tot parcursul vieții și să le adapteze la necesitățile pieței forței de muncă. Să asigure un acces mai bun la serviciile de educație și de îngrijire a copiilor preșcolari. Îmbunătățirea accesului persoanelor defavorizate la educație; punerea în aplicare a unei strategii naționale cu privire la fenomenul părăsirii timpurii a școlii, punând accentul pe îmbunătățirea accesului copiilor preșcolari, inclusiv al romilor, la o educație de calitate;

Administrație publică și guvernare

- Creșterea capacității administrative, prin îmbunătățirea eficienței, a gestionării resurselor umane, a instrumentelor decizionale și a coordonării în cadrul și între diferitele niveluri administrative, precum și prin îmbunătățirea transparenței, a integrității și a răspunderii. Accelerarea absorbției fondurilor UE, consolidarea sistemelor de gestiune și de control, creșterea capacității de planificare strategică, inclusiv elementului bugetar multianual. Remedierea deficiențelor persistente din sectorul achizițiilor publice. Creșterea calității și eficiența sistemului judiciar, combaterea corupției la toate nivelurile și asigurarea executării efective a hotărârilor instanțelor.

Incluziune socială

- Creșterea eficacității transferurilor sociale, în special pentru copii, creșterea eforturilor pentru integrarea romilor pe piața forței de muncă, pentru a crește rata de școlarizare și pentru a reduce rata de părăsire timpurie a școlii, prin intermediul unei abordări bazate pe parteneriat și a unui mecanism solid de monitorizare

Energie și transporturi

- Promovarea eficienței în sectorul energiei și în cel al transporturilor. Accelerarea reformei guvernantei corporative a întreprinderilor de stat din sectorul energiei și din cel al transporturilor, precum și sporirea eficienței acestora.

În anul 2012, Comisia Europeană a emis o poziție oficială cu privire la dezvoltarea unui Acord de Parteneriat pentru perioada 2014-2020. Acest document identifică principalele provocări, sugerează o serie de priorități de finanțare și indică factorii care pot influența îndeplinirea cu succes a obiectivelor.

Principalele provocări identificate de CE²³:

1. Participarea redusă pe piața forței de muncă

O problemă critică se referă la **participarea redusă pe piața forței de muncă**. În ultimii ani, România a înregistrat tendințe ușor descrescătoare ale ratei ocupării forței de muncă și sunt necesare eforturi suplimentare pentru atingerea obiectivului național de 70 %. Într-un clasament al **celor mai scăzute rate ale ocupării forței de muncă din UE, România se situează pe poziția a șasea**. Deosebit de afectați de tendințele care se agravează sunt tinerii, care se confruntă cu o rată a șomajului în creștere – fenomenul este destul de complex, îngrijorător fiind creșterea categoriei de tineri care nu au loc de muncă și nu urmează nici studii sau cursuri de formare profesională. Proporția ocupării forței de muncă în activități agricole rămâne ridicată, deși înregistrează o ușoară scădere. În ultimul rând, **grupurile vulnerabile (în special romii) se confruntă cu dificultăți de integrare pe piața forței de muncă**.

Situația pe piața forței de muncă nu se va îmbunătăți pe termen lung fără remedierea blocajelor din sistemul de educație și formare profesională. România se numără printre țările cu **cele mai slabe performanțe din UE în ceea ce privește părăsirea timpurie a școlii, numărul persoanelor cu studii terțiare și competențele de bază**. România se confruntă cu un **dezechilibru persistent între nevoile pieței forței de muncă și competențele profesionale**, în special din cauza problemei calității învățământului profesional și terțiar. Participarea adulților la procesul de învățare pe tot parcursul vieții reprezintă o provocare majoră, deoarece România înregistrează un decalaj semnificativ față de media UE 27.

În final, **ponderea populației expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială este a doua ca valoare la nivelul UE**. Având în vedere dimensiunea și intensitatea fenomenului sărăciei, obiectivul României pentru 2020 nu este, în mod evident, unul ambițios. Deosebit de afectate sunt persoanele care locuiesc în zonele rurale și grupurile vulnerabile, cum ar fi minoritatea romă. Reducerea rapidă a sărăciei va reprezenta o provocare și în contextul sărăciei în rândul persoanelor încadrate în muncă și al disparităților teritoriale.

2. Infrastructură subdezvoltată

²² Raportul integral poate fi găsit la următoarea adresă http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/cd25a597fd-62/2014-2020/acord-parteneriat/Partnership_Agreement_2014RO16M8PA001_1_2_ro.pdf

²³ Informațiile sunt preluate din documentul intitulat " Poziția serviciilor Comisiei cu privire la dezvoltarea unui Acord de parteneriat și a unor programe în ROMÂNIA în perioada 2014-2020", disponibil online la adresa http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/pdf/partnership/ro_position_paper_ro.pdf

Infrastructura subdezvoltată din România în domeniul TIC și al transporturilor rămâne un obstacol în calea creșterii economice și a ocupării forței de muncă. Sistemul feroviar se confruntă cu o scădere a cererii privind transportul de marfă și de pasageri, din cauza vitezei scăzute, a creșterii timpului de călătorie și a fiabilității și siguranței reduse a rețelei, ca urmare a investițiilor insuficiente și întreținerii necorespunzătoare. Lungimea rețelei este excesivă în raport cu traficul și capacitatea de finanțare. Este nevoie de o restructurare și modernizare majoră a rețelei prioritare. **Accesibilitatea internațională și conexiunile interregionale**, în special între poli de creștere economică, sunt afectate de numărul foarte mic de kilometri de autostradă, care diminuează atractivitatea României pentru investițiile industriale. Acest lucru contribuie, de asemenea, la rata crescută de decese cauzate de accidente rutiere și a congestiilor, o sursă de costuri economice importante.

Navigația pe căile interioare este cu mult sub potențialul său real, în principal pe Dunăre, iar transportul intermodal este subdezvoltat.

România este afectată de acoperirea relativ redusă de bandă largă, în special în zonele rurale, și de un nivel foarte scăzut de utilizare a benzii largi – deși recent este în creștere – cele mai multe abonamente fiind rapide (60 % peste 10 Mbps). Această situație împiedică potențialul de dezvoltare locală. Rata utilizării internetului este, de asemenea, redusă, atât pentru gospodării, cât și pentru operatorii economici, comerțul electronic fiind aproape inexistent.

3. Competitivitate scăzută și sistem precar de cercetare și inovare

Economia se compune în mod covârșitor din IMM-uri, care au un nivel scăzut de competitivitate, concentrat în domenii cu valoare adăugată mică, specializate în industriile cu o utilizare intensivă a forței de muncă. Productivitatea din industrie și servicii rămâne cu mult sub media UE (60%). Operatorii economici întâmpină dificultăți în ceea ce privește creșterea, cifrele de afaceri fiind mici, iar dominanța microîntreprinderilor copleșitoare (90 %); creșterea este împiedicată de mai multe obstacole: lipsa forței de muncă cu nivel mediu și înalt de calificare, accesul la finanțare, birocratizarea excesivă cu o guvernare ineficientă în ceea ce privește mediul de afaceri, o piață cu o structură instituțională fragmentată și inconsecventă și spirit antreprenorial scăzut, în special în zonele rurale și de pescuit.

Amplasamentul IMM-urilor relevă, de asemenea, **dezechilibre teritoriale persistente între regiuni și între zonele urbane și cele rurale**. Acestea din urmă, împreună cu zonele de pescuit și zonele maritime, necesită o dezvoltare locală consolidată, crearea infrastructurilor locale necesare și încurajarea potențialului economic în prezent insuficient exploatat al sectoarelor respective. Aceste sectoare sunt afectate de o profitabilitate redusă și angajează o cotă ridicată artificial a populației; sunt necesare oportunități de noi locuri de muncă în alte sectoare ale economiei concurențiale, care, în curând, se vor confrunța cu declinul demografic al forței de muncă, prin ajustarea corespunzătoare a competențelor forței de muncă.

Sprrijinul public pentru cercetare și dezvoltare este extrem de scăzut în raport cu obiectivele pentru 2020, situându-se în medie între 0,3 % și 0,5 % din PIB. România este, prin urmare, încurajată să depună în continuare eforturi pentru atingerea obiectivelor sale naționale. Mai mult decât atât, sprijinul pentru cercetare și dezvoltare este în mare măsură ineficient, cu un sistem de cercetare și inovare fragmentat, priorități insuficient bazate pe cerere, conexiuni internaționale slabe, resurse publice limitate distribuite unui număr mare de executați de cercetare cu performanțe inegale și

absența unei mase critice în ceea ce privește calitatea rezultatelor cercetării, care nu se transformă în cercetare aplicată și în aplicații inovatoare. Sectorul este neatractiv pentru tinerii cercetători, iar România suferă de un mare „exod de creiere” în rândul cercetătorilor calificați și cu experiență. Nivelul alarmant de scăzut al cheltuielilor private reflectă condițiile-cadru nefavorabile pentru activități de cercetare și inovare și legăturile slabe între educație, cercetare și mediul de afaceri, investitorii privați fiind, în același timp, descurajați de dispozițiile legislative inadecvate privind proprietatea intelectuală.

4. Utilizarea ineficientă a resurselor

Intensitatea energetică a PIB-ului în România este mult mai ridicată decât media la nivelul UE, având un impact negativ asupra competitivității operatorilor economici. De asemenea, aceasta contribuie la generarea unor niveluri ridicate de emisii de GES, care se situează pe locul al doilea în clasamentul celor mai ridicate niveluri de emisii pe cap de locuitor din UE. **Eficiența energetică a operatorilor industriali și a locuințelor necesită investiții substanțiale**, care până în prezent au fost îngreunate de lipsa unor strategii eficiente, de mecanisme de punere în aplicare și instituții slabe, precum și de lipsa de profitabilitate care decurge din prețurile reglementate la energie. Eficiența energetică ar trebui să fie, de asemenea, o soluție pentru **creșterea consumului de energie din surse regenerabile**, în special în contextul liberalizării viitoare a prețurilor. De asemenea, lipsa unor planuri generale coerente și durabile privind transportul urban, împreună cu infrastructurile învechite și gestionarea ineficientă, a condus la creșterea congestionării traficului urban, o sursă de costuri economice și emisii poluante. Deși România aproape că și-a atins obiectivul general privind energia regenerabilă, unele surse (solare sau geotermale) rămân nesemnificative până în prezent, în pofida potențialului real.

România încă este afectată de o **dotare foarte scăzută în ceea ce privește infrastructura de mediu**, în ceea ce privește colectarea și tratarea apelor uzate sau alimentarea cu apă. Situația gestionării deșeurilor este una dintre cele mai grave din Uniunea Europeană, cu deficiențe deosebite în primele etape ale ierarhiei deșeurilor. Deși 60 % din apele de suprafață sunt în stare bună, există încă surse semnificative de poluare difuză și punctuală cu nitrați, fosfor și pesticide. Eutrofizarea este, de asemenea, larg răspândită, fiind în parte generată de practicile agricole. Pe teritoriul României există numeroase soluri poluate din cauza amplasamentelor industriale sau miniere, împiedicând dezvoltarea locală.

România dispune de o **biodiversitate remarcabilă**, dar se confruntă cu amenințări grave de pierderi, inclusiv în Marea Neagră, din cauza scăderii efectivelor de animale, a abandonării practicilor agricole tradiționale, a creșterii abandonului terenurilor agricole și a defrișărilor ilegale. Utilizarea durabilă a resurselor marine, inclusiv prevenirea pescuitului excesiv, este importantă pentru dezvoltarea în continuare a economiei albastre a țării.

România se confruntă frecvent cu condiții meteorologice extreme, care se vor accentua odată cu schimbările climatice, și cu consecințele ulterioare ale acestora: inundații, probleme de sănătate legate de valurile de caniculă, deficite de apă. Ea este, de asemenea, vulnerabilă la alte riscuri, cum ar fi eroziunea, în special în zonele de coastă, incendiile de pădure, cutremurele sau noile riscuri industriale. Cu toate acestea, lipsesc instrumentele metodologice și competențele necesare pentru pregătirea în mod eficient a prevenirii riscurilor și a planurilor de management și punerea în aplicare a structurilor de gestionare a riscurilor.

5. Administrație și guvernare publică precare

Ineficiența administrației publice din România, caracterizată de un **mediu supra-reglementat și proceduri greoaie și ineficiente**, afectează mediul de afaceri și atractivitatea țării, dar și capacitatea de investiții publice. Aceste deficiențe conduc, de asemenea, la un **deficit al capacității de elaborare a politicilor**, combinat cu unități de politică sectorială insuficient calificate și abilitate, incapabile să conceapă o viziune politică și documente strategice, precum și cu lipsa de competențe de management și coordonarea ineficientă a politicii strategice și operaționale. Acestea sunt ancorate în deficiențele de guvernare structurale subiacente, confirmate în cadrul administrațiilor naționale și locale, care generează la rândul lor o aversiune față de riscuri, responsabilitate și decizie. Asistența externă substanțială acordată începând cu procesul de pre-aderare nu s-a materializat în îmbunătățiri endogene durabile, iar inițiativele izolate de e-guvernare s-au dovedit ineficiente, acestea nefiind integrate în programe cuprinzătoare de modernizare la nivel ministerial.

Dificultăți similare sunt întâlnite în sistemul judiciar, a cărui lipsă de eficacitate și de responsabilizare este subliniată de monitorizarea desfășurată în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare. Incapacitatea sistemului juridic și instituțional național de a face față în mod eficient fraudei sau conflictelor de interese a generat preocupări.

Același document identifică o serie de priorități de finanțare ale CE cu obiectivele tematice aferente (vezi tabelul de mai jos)²⁴.

Priorități de finanțare	Obiective tematice asociate
Îmbunătățirea capitalului uman prin creșterea ratei ocupării forței de muncă și politici mai bune de incluziune socială și educație	<ul style="list-style-type: none">- Promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă;- Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei;- Investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții
Dezvoltarea unei infrastructuri moderne pentru creștere economică și locuri de muncă	<ul style="list-style-type: none">- Promovarea unor sisteme de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore;- Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informației și comunicațiilor.
Promovarea competitivității economice și a dezvoltării locale	<ul style="list-style-type: none">- Consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării;- Îmbunătățirea competitivității

²⁴ Informațiile sunt preluate din documentul intitulat "Poziția serviciilor Comisiei cu privire la dezvoltarea unui Acord de parteneriat și a unor programe în ROMÂNIA în perioada 2014-2020", disponibil online la adresa http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/pdf/partnership/ro_position_paper_ro.pdf

	întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol (pentru FEADR) și a sectorului pescuitului și acvaculturii (pentru FEPAM).
Optimizarea utilizării și protejării resurselor și a activelor naturale	<ul style="list-style-type: none"> - Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele; - Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii și gestionării riscurilor; - Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor.
Modernizarea și consolidarea administrației naționale și a sistemului judiciar	<ul style="list-style-type: none"> - Consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă; - Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informației și comunicațiilor.

Conform Acordului de Parteneriat 2014-2020, Ministerul Fondurilor Europene a transpus provocările identificate de CE în 2012 în 5 dimensiuni strategice pentru care a dezvoltat 11 obiective:

<i>Dimensiune</i>	<i>Obiectiv tematic</i>
Competitivitate	1. Consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării;
	3. Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informației și comunicațiilor
	4. Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol (pentru FEADR) și a sectorului pescuitului și acvaculturii (pentru FEPAM).
	6. Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor
Oameni și societate	2. Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informației și comunicațiilor
	8. Promovarea ocupării sustenabile a forței de muncă și sprijinirea mobilității acestora
	9. Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a discriminării
	10. Investiție în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții
Infrastructură	1. Consolidarea capacității instituționale și dezvoltarea unei administrații publice eficiente
	2. Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informației și

	comunicațiilor
	7. Promovarea unor sisteme de transport sustenabil și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore
	9. Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a discriminării
Resurse	4. Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele
	5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii și gestionării riscurilor
	6. Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor
	7. Promovarea unor sisteme de transport sustenabil și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore
	9. Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a discriminării
Administrație și guvernare	2. Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informației și comunicațiilor
	11. Consolidarea capacității instituționale și dezvoltarea unei administrații publice eficiente

Concluzii și relevanță pentru municipiul Cluj-Napoca

Acordul de Parteneriat cu UE 2014-2022 prezintă liniile principale de acțiune privind activitățile finanțate din fonduri europene. Din acest motiv el reprezintă un document cheie, cu un potențial ridicat de impact la nivel județean. Autoritățile locale trebuie să acorde atenție în special Programelor Cadru de Implementare:

- POR
- POSCCE
- POSDRU
- POS Mediu
- POS Transporturi
- PODCA
- POAT

Odată lansate, pentru perioada 2015-2020, aceste programe vor oferi oportunități de finanțare pentru importante, suma de care dispune România pentru perioada 2014-2020 depășind 21 de mld. euro.

Sectoare cu importanță deosebită

În continuare am inclus în analiza noastră o serie de documente strategice sectoriale pe acele domenii pe care le-am considerat de o importanță deosebită pentru dezvoltarea județului. Domeniile sunt:

- Dezvoltare economică inteligentă
- Educație
- Mediu și schimbări climatice

Strategia Națională pentru Competitivitate Economică 2014-2020

Strategia Națională pentru Competitivitate (SNC) reprezintă un document strategic al Ministerului Economiei, elaborat prin consultări atât cu mediul privat, cât și cu ministerele de linie (în special cu Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Educației Naționale, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice), pentru corelarea intervențiilor dedicate competitivității, având în vedere domeniile naționale de excelență, inclusiv din perspectiva dimensiunii teritoriale și a dezvoltării rurale.

Elaborarea Strategiei își propune să conducă la un document de politică publică în domeniul competitivității care este structurat în această etapă în următoarele secțiuni principale:

- Contextul competitiv al economiei României, în cadrul căruia sunt analizate provocările la care această Strategie va încerca să răspundă, în principal în perioada 2014-2020;
- Definirea viziunii și priorităților Strategiei, împreună cu obiectivele pentru realizarea acestora.

Într-o etapă ulterioară, cu termen de finalizare în trim. IV 2014, documentul va fi completat cu secțiuni suplimentare privind *Operaționalizarea Strategiei* prin definirea direcțiilor de acțiune și a rezultatelor așteptate împreună cu indicatorii de măsurare, a implicațiilor bugetare și juridice, a procedurilor de monitorizare și evaluare, a sarcinilor instituțiilor implicate în procesul de implementare.

Provocările cheie la care această Strategie încearcă să răspundă includ:

- Reglementarea mediului de afaceri
- Încrederea (lipsa de colaborare) între actorii de pe piață (firme, instituții, autorități)
- Antreprenoriatul (demografia, structura, reziliența mediului de afaceri)
- Resursele umane și educația (masa critică și calitatea forței de muncă)
- Inovarea (cererea și oferta de produse ale cercetării, masa critică de cercetători și firme inovative)
- Creativitatea (cultura antreprenorială, comunitatea de inovare)
- Eficiența (utilizarea resurselor)

- Excelența (sectoare prioritare și competitivitate internațională)

Obiectivul SNC este să integreze aceste provocări într-o viziune coerentă, pe termen mediu, suport pentru pachetul de inițiative și acțiuni care vor conduce la implementarea ei în perioada 2014-2020, în concordanță cu domeniile prioritare strategice ale României, mai ales în direcțiile cercetării și inovării, ocupării și dezvoltării regionale prin activități agricole și industriale competitive.

Sectoare economice de specializare inteligentă

Analizele efectuate au condus la identificarea a 10 sectoare economice cu potențial de specializare inteligentă (tabelul de mai jos). Scopul acestui exercițiu de identificare a ramurilor cu potențial mare de specializare inteligentă este de a sublinia importanța convergenței politicilor și inițiativelor publice și private în direcția dezvoltării acestor domenii în baza a trei motive principale, redate pe scurt astfel:

- Dinamica structurală a economiei, care a adus sectoare noi pe poziții competitive (pozițiile 1-3)
- Dependența economiei în ceea ce privește ocuparea și valoarea adăugată de sectoare tradiționale cu avantaje competitive (pozițiile 4-6)
- Rolul în creștere al inovării și dezvoltării tehnologice în integrarea pe lanțurilor de valoare globale (pozițiile 7-10)

Domenii de specializare inteligentă Strategia CDI		Bioeconomie	ITC, spațiu și securitate	Energie, mediu, schimbări climatice	Eco-nano tehnologii și materiale avansate	Sănătate
Direcții de politică industrială						
Rol economic important, influență asupra ocupării	Turism/ecoturism	X		X		X
	Textile și pielărie				X	
	Lemn și mobilier				X	
	Industria creative		X		X	X
Dinamica competitivă	Industria auto și component		X		X	
	Tehnologia informațiilor și comunicațiilor		X			
	Procesarea alimentelor și a băuturilor	X			X	X
Inovare, dezvoltare tehnologică și valoare adăugată	Sănătate și produse farmaceutice				X	X
	Energie și management de mediu		X	X		

	Bioeconomie (agricultură, silvicultură, pescuit și acvacultură), biofarmaceutică și biotehnologii	X		X	X	X
--	---	---	--	---	---	---

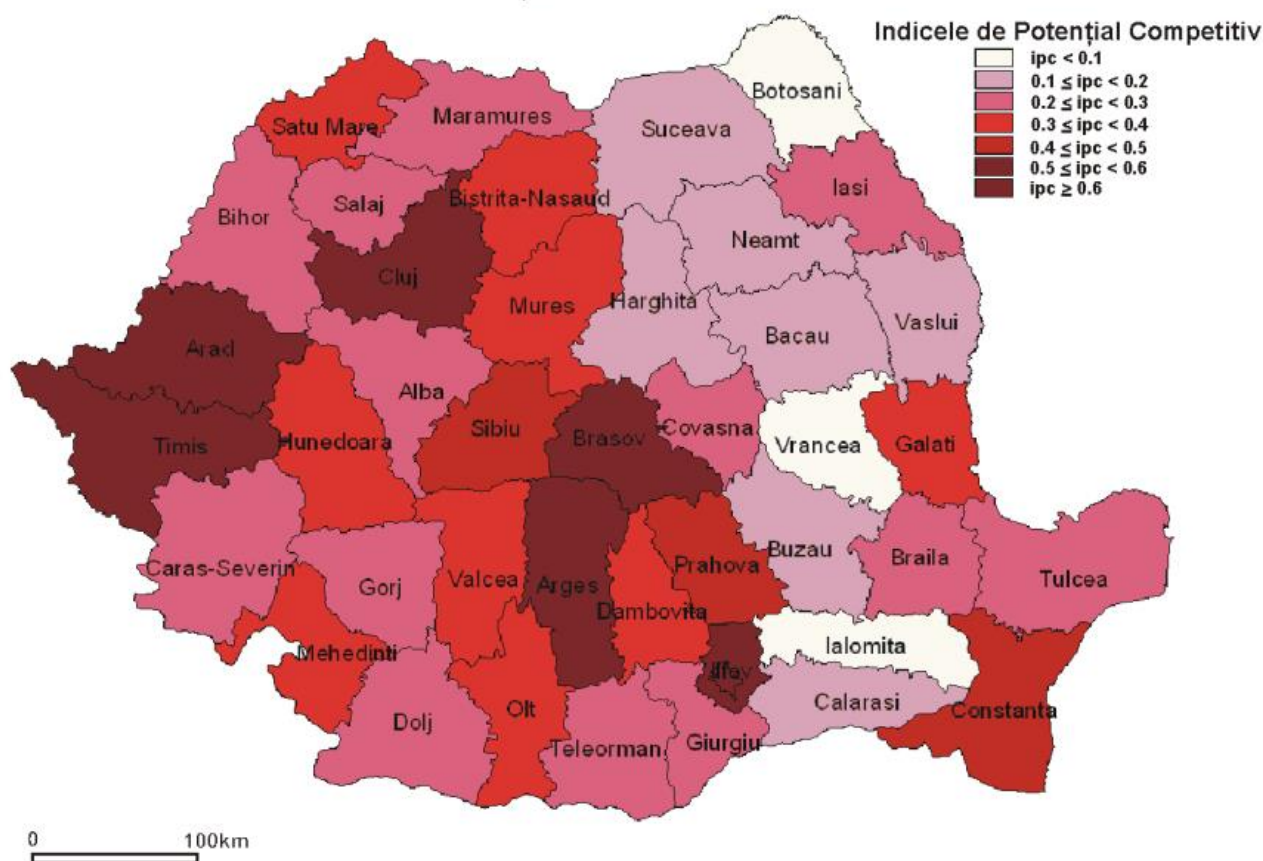
Sursa: *Strategia pentru Competitivitate Economică 2014-2020*, p. 13

Harta de mai jos prezintă o analiză la nivel de județ a performanței economice calculate pe baza unui indice compozit denumit Indice de Potențial Competitiv (IPC). IPC este construit prin agregarea unor indicatori simpli derivați (PIB/locuitori, Exporturi/populația ocupată) și a unui indicator compus (Indicele de dezvoltare tehnologică) fapt care oferă posibilitatea măsurării performanței economice a unei anumite unități teritoriale. Precizia și acuratețea acestui indice compozit vine din faptul că se bazează pe date statistice (și nu pe cele extrase din anchete sociale des folosite în studiile de specialitate).

VALOAREA MEDIE PE ȚARĂ= 0,31

Harta Potențialului Competitiv la nivelul județelor din România

INDICELE DE POTENȚIAL COMPETITIV

Sursa: *The competitive potential of economic growth: guiding lines for a new industrial policy in Romania, 2010*²⁵, www.econstor.eu, p. 49

Analiza hărții IPC relevă două aspecte (The competitive potential of economic growth: guiding lines for a new industrial policy in Romania, 2010, p. 49):

- **O axă a județelor cu valori mari ale IPC, ce străbate aproape pe diagonală țara și se suprapune celei mai complete infrastructuri din România (drumuri europene, naționale, căi ferate, aeroporturi).**
- **Un aspect mozaicat al repartiției IPC** ce se suprapune părții de vest, centru și sud. Estul țării se caracterizează printr-o repartiție omogenă a valorilor, fapt ce se traduce în peisajul performanței economice printr-o incapacitate de valorificare judicioasă a capitalului natural și antropic (transfer scăzut de tehnologie, capital redus, limitări în aria de polarizare a orașelor moldovene).
- **Nici un județ din regiunea NE nu se situează între primele 20 din clasament**, în timp ce trei județe prezintă un IPC cu valoare sub 0,1. Dintre cele mai puțin performante 20 de județe, 6 sunt situate în regiunea NE (Neamț, Bacău, Iași, Botoșani, Suceava, Vaslui), iar alte 5 județe

²⁵ Disponibil online la adresa <http://www.econstor.eu/bitstream/10419/74694/1/655173595.pdf>

fac parte din regiunea Sud-Muntenia (Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Teleorman). La nivelul acestei ultime regiuni se înregistrează și cele mai mari disparități intra-regionale, celelalte două județe (Argeș și Prahova).

Sinteză analiza SWOT

Analiza SWOT în cadrul documentului a relevat următoarele:

Puncte tari

- Situația economică cunoaște modificări minore, pozitive la nivel de exporturi și industrie și o ușoară scădere la nivelul agriculturii

Economia României în raport cu economia UE

Indicator	2008	2013
<i>Ponderea PIB-ului României în PIB-ul mondial</i>	0,33	0,25
<i>Ponderea PIB-ului României în PIB-ul UE</i>	1,1	1,1
<i>Ponderea exporturilor românești în exporturile mondiale</i>	0,31	0,35
<i>Ponderea populației României în populația UE</i>	4,2	3,9
<i>Ponderea agriculturii românești în exporturile UE</i>	0,8	1,0
<i>Ponderea agriculturii românești în agricultura europeană</i>	4,8	4,1
<i>Ponderea industriei românești în industria europeană</i>	1,5	1,9

Puncte slabe

- Există sectoare cu potențial competitiv (de ex. sectorul echipamentelor electrice și electronice, sectorul auto, sectorul TIC, industria de confecții, industria alimentară, a mobilei etc.) și de specializare inteligentă (de ex. bioeconomia, tehnologiile informaționale și de comunicații, energia și mediul, eco-tehnologiile)
- Investițiile foarte reduse în sectorul CDI au condus la performanțe scăzute în inovare și cercetare. De asemenea se remarcă slaba colaborare între unitățile de cercetare, mediul de afaceri sectorul public sau non profit, transfer redus al rezultatelor activităților de cercetare și dezvoltare și un procent redus al salariilor în sectorul CDI.

- Ponderea produselor de înaltă tehnologie pe piața UE este redusă, deschiderea comercială având loc la performanțe joase (productivitate redusă) care implică afectarea competitivității economice
- Contribuția la îmbunătățirea avantajelor competitive este semnificativ redusă în cazul serviciilor, sectorul economic cel mai important, cu 67% din PIB, ale cărui exporturi se află la o cotă de piață mondială mică și în ușoară descreștere
- Disparități semnificative privind competitivitatea economică la nivel regional/județean cu șapte județe din centrul și vestul țării care împreună cu București realizează 60% din exporturile României
- Vulnerabilități ale administrațiilor centrale și locale există datorită absorbției reduse a fondurilor europene, indicelui ridicat al corupției, capacității manageriale restrânse și a unui cadru legal/procedural neprietenos pentru mediul de afaceri

Oportunități

- Noul exercițiu bugetar european oferă oportunități majore de finanțare pe toate domeniile cheie
- Existența sau finalizarea unor documente strategice cheie în acord cu strategia UE 2020 care ar trebui să ghideze mai bine politicile publice în următorii ani
- Cadrul economic stabil cu potențial real de creștere relativ ridicat comparativ cu celelalte state europene
- Structură economică foarte diversificată în profil teritorial, care oferă condiții pentru localizarea în România a unei bune părți din circuitele de formare a valorii a marilor firme
- Resurse energetice variate, care asigură o platformă de securitate energetică la un nivel relativ bun în economia europeană. De asemenea există un potențial ridicat de folosire a energiei regenerabile și de creștere a eficienței energetice
- Potențial agricol natural ridicat
- Dinamică susținută a antreprenoriatului, reflectată prin astfel de tendințe precum creșterea ponderii întreprinderilor nou-create active în industrie (16,8%, cel mai mare procent înregistrat după 1995), progrese (și angajamente) din partea administrației centrale în crearea unui mediu antreprenorial favorabil.

Amenințări

- Persistența unor factori de risc la nivel macroeconomic precum nivelul redus de colectare al taxelor și evaziunea fiscală ridicată, sustenabilitatea sistemului de pensii, vulnerabilități ale sistemului de sănătate, ariate încă persistente în întreprinderile de stat.

- Aversiunea ridicată la risc în rândul IMM-urilor (doar 16,8% dintre întreprinderile nou-create care fac investiții în primul an de activitate față de 39% în perioadele anterioare). De asemenea se remarcă dimensiunea redusă a întreprinderilor noi, aprox. 59% dintre acestea nu au niciun salariat, fapt care afectează rata de ocupare și subminează ideea corelației între numărul de firme noi și locuri de muncă create
- Infrastructură de afaceri slab dezvoltată fapt care afectează apetitul investițional în special al investitorilor străini (scădere drastică în ultimii 5 ani) și în general un mediu neprielnic pentru investiții (birocrăția administrativă, instabilitatea cadrului legal, corupție, influență politică)
- Probleme sociale semnificative – sărăcia și excluziunea socială sunt la niveluri ridicate, rata de abandon școlar peste media europeană, pondere redusă a populației cu studii superioare, îmbătrânirea populației, migrația – acestea pot afecta nivelul de trai pe termen mediu și lung.

Viziunea Strategiei Naționale pentru Competitivitate

Dezvoltarea unui ecosistem competitiv de afaceri, bazat pe un mediu de reglementare stabil, centrat pe antreprenoriat, inovare și creativitate, care să pună accent pe încredere, eficiență și excelență și să plaseze România în primele 10 economii la nivel european.

Viziunea are la bază patru premise strategice:

1. Valorificarea celor mai bune avantaje de care dispune România, a specializărilor de vârf în producție și cercetare, precum și a resurselor locale de calificare, inițiativă antreprenorială și factori naturali.
2. Creșterea atractivității condițiilor pentru dezvoltarea competitivă a afacerilor prin reglementări transparente și stimulative pentru inovare
3. Formularea direcțiilor de politică publică în jurul inițiativelor și realizărilor cu impact major asupra creării valorii adăugate în mediul de afaceri
4. Corelarea inițiativelor de dezvoltare la nivel sectorial, teritorial și societal pentru formarea eficientă și integrată a avantajelor competitive

Priorități, obiective și ținte 2014-2020

1. Îmbunătățirea mediului de reglementare

O1.1: Îmbunătățirea cadrului legislativ

Țintă: Adoptarea legislativă și punerea în aplicare a principiului IMM - prin care orice lege trebuie să țină cont de impactul asupra IMM-urilor (regulatory impact assessment).

O1.2: Îmbunătățirea nivelului de predictibilitate a deciziilor Guvernului vizavi de mediul de afaceri
Țintă: Introducerea unei perioade de 6 luni între emiterea unei noi legi care afectează mediul de afaceri și implementarea/intrarea în vigoare a acesteia.

Țintă: Consultări publice regulate cu mediul de afaceri pentru emiterea de noi măsuri legislative care îl afectează

O1.3: Îmbunătățirea gradului de transparență a autorităților și a întreprinderilor publice

Țintă: Îmbunătățirea poziției României în cadrul Indexului de Percepție a Corupției de la 69 la 40 în 2020.

Țintă: Aplicarea O.U.G. 109/2011 privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice.

O1.4 Reducerea nivelului de birocrație a administrației publice

Țintă: Reducerea sarcinilor administrative generate exclusiv de legislația națională cu minim 25% la orizontul 2020.

Țintă: Îmbunătățirea poziției în cadrul Global Competitiveness Report la indicatorul 1.09 (Povara reglementărilor guvernamentale) de la poziția actuală 127 la poziția 60 în 2020.

Țintă: Creșterea ponderii cetățenilor care folosesc serviciile de e-guvernare de la 7% (2010) la 32% (media UE) în 2020 și a companiilor de la 41% (2010) la 72% (media UE).

Țintă: Îmbunătățirea indicelui de Participare Electronică de la 0.19 în 2010 la 0.3 în 2020 (media UE).
O1.5 Reducerea poverii fiscalității și a parafiscalității asupra companiilor

Țintă: Reducerea numărului de plăți ale taxelor de la 39 în 2014 la 13 în 2020.

Țintă: Îmbunătățirea poziției României în clasamentele Global Competitiveness Report pe indicatorii:

- (6.04) Efectul taxării asupra stimulentele de a investi de la 136 în 2013 la 70 în 2020
- (6.05) Rata totală de impozitare, % profituri de la 99 în 2013 la 50 în 2020
- (7.05) Efectul taxării asupra stimulentele de a munci de la 146 în 2014 la 70 în 2020

Țintă: Reducerea economiei subterane de la 30% din PIB în 2014 la cel mult 15% din PIB (media UE) până în 2020.

O1.6 Îmbunătățirea accesului la finanțare al companiilor și în special al IMM-urilor

Țintă: Îmbunătățirea ranking-ului în clasamentul Global Competitiveness Report pe indicatorii:

- (8.01) Existența resurselor financiare: de la 102 în 2013 la 50 în 2020.
- (8.02) Accesibilitatea serviciilor financiare: de la 91 în 2013 la 45 în 2020.
- (8.07) Reglementarea schimburilor de instrumente financiare: de la 115 în 2013 la 60 în 2020.

Țintă: Creșterea ponderii investițiilor prin fonduri de capital de risc (raportate la PIB) de la 0,003% (2011) la 0,02% din PIB38 la orizontul 2020.

2. Acțiuni parteneriale între mediul public și mediul privat

O2.1 Instituționalizarea pe termen lung a unor centre de foresight industrial/tehnologic/CDI în regim colaborativ public-privat.

Țintă: Inițierea unor Centre de competență regionale care să stabilească: politica sectorială, agenda CDI, servicii suport pentru dezvoltarea sectorială în funcție de specializarea în profil teritorial.

O2.2 Parteneriat public- privat pentru îmbunătățirea cadrului de reglementare.

Țintă: Inițierea unor grupuri de lucru sectoriale prin care se asigură transparența, predictibilitatea, monitorizarea și responsabilizarea cu privire la cadrul de reglementare.

O2.3 Consolidarea și dezvoltarea clusterelor/polilor de competitivitate.

Țintă: Contribuția clusterelor la exporturile totale: 20% în 2020

3. Factori și servicii support

O3.1 Resurse umane și educație: îmbunătățirea calității sistemului de educație și formare astfel încât să se asigure corelarea cu piața muncii.

Țintă: Progres în direcția plasării României cel puțin la jumătatea ierarhiei în testele PISA.

Țintă: Scăderea ratei tinerilor cu vârste cuprinse între 15-24 de ani care nu urmează o formă de învățământ sau de formare și nu sunt încadrați nici în muncă (NEET) de la 16,8% la nivelul mediei UE (actual este 12%, 2012).

Țintă: Îndeplinirea țintei naționale privind părăsirea timpurie a școlii (11,3% de la 17,4% în 2012).

Țintă: Oferta educațională bazată pe TIC să reprezinte cel puțin 30% din programele educaționale obligatorii la nivel național și cel puțin 50% în zonele de locuire vulnerabilă.

O3.2 Cercetare, dezvoltare și inovare: asigurarea unei finanțări publice echivalente de 1% care să permită efectul de antrenare asupra cererii de cercetare în sectorul privat.

Țintă: Creșterea cheltuielilor angajate de mediul privat pentru CDI până la 1% din PIB până în 2020, de la 0,17 nivelul actual.

O3.3 Cercetare, dezvoltare și inovare: Sprijinirea IMM-urilor în vederea lansării de produse sau

servicii inovative prin fonduri de capital de risc, granturi, proiecte colaborative.

Țintă: 20% IMM-uri care introduc produse și servicii inovative în 2020 (de la 13,17% în 2011).

O3.4 Creativitate: stimularea antreprenoriatului în industrii creative prin crearea de incubatoare/clustere/acceleratoare și prin susținerea dezvoltării și înființării de firme în domeniul cultural și creativ.

Țintă: Creșterea ponderii în PIB a industriilor creative la 10% de la 7% nivelul actual.

O3.5 Infrastructura rutieră: îmbunătățirea infrastructurii rutiere care leagă România de țările vecine.

Țintă: Construirea a 500 de km de autostrăzi (dintre care 250 de km din fonduri europene și 250 de km din fonduri naționale) și a 600 de km de de infrastructură regională de conectare la TEN-T în 2022.

O3.6 Infrastructura digitală: îmbunătățirea infrastructurii digitale de bandă largă.

Țintă: Banda largă de bază pentru 100% din cetățeni până în 2020.

O3.7 Energie: reducerea pierderilor în rețelele de distribuție a energiei electrice.

Țintă: Reducerea consumului de energie primară cu 19% în 2020 față de 16,6% în 2012.40

O3.8 Mediu: îmbunătățirea infrastructurii de apă.

Țintă: Creșterea gradului de conectare a populației din localități cu peste 2000 P.E. la stații de epurare conforme (de la 50% în 2013 la 90% în 2020).

Țintă: Creșterea gradului de conectare a populației la sisteme centralizate de alimentare cu apă curată și sanogenă (de la 63% în 2013 la 95% în 2020).

O3.9 Mediu: consolidarea și extinderea sistemelor de management integrat al deșeurilor, inclusiv recuperarea energiei din deșeuri.

Țintă: Populația suplimentară (față de cea acoperită în prezent) deservită de sistemele de management integrat al deșeurilor de 2.000.000 de locuitori în 2023.

O3.10 Antreprenoriat: îmbunătățirea densității IMM-urilor raportată la populație.

Țintă: Creșterea numărului de IMM-uri la 1000 de locuitori în România, de la 23 IMM/1000 de locuitori în 2013 la 35 IMM/1000 locuitori în 2020.

O3.11 Antreprenoriat: creșterea contribuției IMM-urilor la valoarea adăugată brută.

Țintă: Creșterea valorii adăugate a IMM din România la totalul valorii adăugate realizată de întreprinderi cel puțin la nivelul mediei europene.

4. Promovarea celor 10 sectoare de viitor

O4.1 Îmbunătățirea poziției de exportator a României.

Țintă: Dublarea cotei de piață mondială de exporturi de la cca. 0,4% în 2013.

Țintă: Creșterea ponderii produselor de înaltă tehnologie în exporturi la 10% la orizontul 2020.

O4.2 Creșterea atractivității investițiilor în cele 10 sectoare cu potențial de specializare inteligentă.

Țintă: Creșterea nivelului de investiții străine directe în sectoarele prioritare cu 5 p.p. la nivel agregat.

5. Pregătirea Generației 2050 și provocări societale

O5.1 Asigurarea unui echilibru sustenabil economic și social, cu o rată mai bună de participare și ocupare a forței de muncă.

Țintă: Realizarea unei rate de ocupare pentru grupa de vârstă 20 – 64 ani la nivel regional de 70% până în anul 2020.

Țintă: Stoparea pierderii nete de forță de muncă.

O5.2 Dezvoltarea competitivă a agriculturii și spațiului rural.

Țintă: Reducerea suprafeței cultivate în regim de subsistență.

Țintă: Creșterea investițiilor în activități ne-agricole în mediul rural.

Țintă: Dublarea productivității muncii în agricultură în 2020 față de nivelul actual de 4.328 euro (VAB/UAM) (2010-2012).

O5.3 Creșterea coeziunii sociale și a contribuției economiei sociale ca bază a dezvoltării competitive.

Țintă: Ponderea populației aflate la risc de sărăcie sau excluziune socială să scadă la un nivel între 25% și 35% la orizontul 2020.

Țintă: Formarea pieței de obligațiuni sociale (social bonds).

O5.4 Reechilibrarea relației funcționale dintre economie, natură și societate prin gestionarea

eficiență a consumului de resurse, care să asigure sustenabilitatea economică.

Țintă: Reducerea Amprentei Ecologice a României la sub 2,5 hectare pe cap de locuitor.

Țintă: Înființarea unui registru național al Habitatelor viitorului care să califice ca atare acele așezări ale căror active de mediu (bio-diversitate, peisaj, ape ș.a.) au o valoare economică cel puțin egală cu valoarea producției industriale și agricole locale.

Sursa: adaptat după Strategia pentru Competitivitate Economică 2014-2020

Concluzii

Ținând cont de caracterul strategiei considerăm că principala provocare a României pe termen mediu și lung este **dezvoltarea componentei CDI** în primul rând prin **alocarea unei finanțări mai mari** (angajament și pentru strategia UE 2020) și prin crearea unor produse sau servicii cu un **grad ridicat de transferabilitate** din sfera "tehnică" (academică) în piață.

Un al aspect important al strategiei vizează **componenta etatică** – sectorul public trebuie să creeze un mediu favorabil și atractiv pentru întreprinzători și pentru activități care pot genera ulterior inovație sau competitivitate. Este evident că o componentă care acționează ca o barieră este însuși statul datorită cadrului legal stufos și instabil, nivelului ridicat de birocrație și rezistenței inerente în fața schimbării. Statul trebuie să își concentreze eforturile în două direcții: (1) **reglementare predictibilă** care să încurajeze activitatea antreprenorială (transparență, participare, responsabilitate); (2) **crearea unui mediu favorabil și care sprijină activitățile economice competitive** (scheme de finanțare, parteneriate, sprijin prin alte resurse non-financiare).

România s-a angajat la respectarea unor ținte pe domeniile prioritare prin strategia UE 2020. În acest sens Guvernul trebuie să dezvolte atât **documentele strategice asumate** (menționate în PNR 2014) dar mai ales **planurile operaționale care să cuprindă un mecanism de monitorizare și evaluare pe baza unor indicatori măsurabili**.

În final, componenta economică trebuie dublată de rezolvarea provocărilor sociale, în special cele legate de sărăcie și excluziune socială, nivelul de ocupare, nivelul de pregătire educațională al populației (studii superioare, abandon școlar).

Educație²⁶

Documente strategice analizate:

- Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014 – 2020
- Strategia formării profesionale din România pentru perioada 2014-2020

Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014 – 2020²⁷ (SNCDI)

Viziune

²⁶ Deoarece educația a fost identificată ca un factor strategic cheie, au fost analizate separat două documente de planificare strategică la nivel național care pot influența evoluția acestui domeniu în cadrul județului

²⁷ Informațiile sunt preluate din documentul menționat în ceea ce privește viziunea, obiectivele și direcțiile strategice.

Documentul este accesibil la adresa: <http://www.research.ro/ro/articol/3343/strategia-nationala-de-cercetare-si-inovare-2014-2020>

În 2020, România va deveni competitivă la nivel regional și global, prin inovare alimentată de cercetare-dezvoltare, generând bunăstare pentru cetățeni. La baza competitivității se află un sistem de inovare în care cercetarea-dezvoltarea susține avansul pe lanțurile globale de valoare adăugată. În acest mediu, excelența și spiritul antreprenorial mobilizează o masă critică de operatori.

Reperete globale de excelență impun formarea de parteneriate pe termen lung, între organizații de cercetare și firme, și colaborarea în jurul unor infrastructuri și programe de cercetare de anvergură internațională în domeniile de frontieră ale științei și tehnologiei.

Creativitatea, potențată în toate fazele și formele educației, activează antreprenoriatul bazat pe inovare. Exemplele de succes antreprenorial generează modele credibile, care susțin formarea unei culturi a inovării și, în cele din urmă, dezvoltarea unei societăți pentru care inovarea devine principalul factor de creștere a competitivității, transformându-se într-un stil de viață.

Viziunea stabilește un set de principii de acțiune, sprijinite pe 3 piloni principali:

Pilonul 1. Afirmare la nivel regional, afirmare la nivel global: firmele devin operatori-cheie ai inovării.

Economia românească mobilizează IMM-uri inovatoare, cu orientare și perspective globale, care au interesul și capacitatea de a intra pe lanțurile de valoare adăugată regionale și mondiale.

Pilonul 2. Excelență prin internaționalizare: sectorul CDI ca spațiu de oportunitate

Sectorul CDI românesc se dezvoltă în jurul unor domenii strategice, este integrat internațional și oferă un mediu atractiv pentru membrii comunității științifice globale – pentru tineri, pentru cercetătorii de vârf din întreaga lume, pentru carierele duble în cercetare și antreprenoriat. Stabilitatea necesară este asigurată de fluxul predictibil de proiecte, de infrastructurile de cercetare naționale și europene.

Pilonul 3. „Leadership” regional la frontiera științei și în tehnologie: străpungeri în domenii strategice

România se poziționează, prin CDI, alături de mari inițiative europene și internaționale, fie prin participare, fie prin asumarea unui rol de lider (în cazuri precum „Extreme Light Infrastructure – Nuclear Physics” – Măgurele sau Centrul internațional pentru cercetări avansate „Fluvii, Delte, Mări «Danubius»” – Tulcea), și prin stimularea concentrărilor tehnologice (cluster) de frontieră.

Obiective strategice și obiective specifice –

Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014 – 2020

Obiective strategice	Obiective specifice	Obiective specifice transversale
1. Creșterea competitivității economiei românești prin inovare.	OS1. Crearea unui mediu stimulativ pentru inițiativa sectorului privat, prin instrumente de antrenare a antreprenoriatului și a comercializării rezultatelor CD, precum și prin credibilizarea parteneriatelor dintre	OS5. Atingerea până în 2020 a masei critice de cercetători necesară pentru transformarea CDI într-un factor al creșterii economice, prin asigurarea

	operatorii publici și cei privați.	unei evoluții rapide și sustenabile, numerice și calitative, a resurselor umane din cercetare, dezvoltare și inovare.
2. Creșterea contribuției românești la progresul cunoașterii de frontieră.	OS2. Susținerea specializării inteligente, prin concentrarea resurselor în domenii de cercetare și inovare cu relevanță economică și cu potențial CD demonstrat, prin parteneriate public-public – care să conducă la concentrare, eficiență și eficacitate -, și public-privat, care să deblocheze potențialul identificat.	OS6. Dezvoltarea unor organizații de cercetare performante, capabile să devină operatori regionali și globali, prin stimularea defragmentării sistemului CDI, concentrarea resurselor și prioritizarea alocării lor, încurajarea parteneriatelor public-public și public-privat, finanțarea științei și evaluarea impactului acesteia, noi modele de finanțare pentru a facilita inovarea.
3. Creșterea rolului științei în societate	OS3. Concentrarea unei părți importante a activităților CDI pe probleme societale, pentru dezvoltarea capacității sectorului CDI public de a solicita și adopta rezultatele cercetării și de a răspunde unor teme legate de provocările globale de importanță pentru România.	
	OS4. Susținerea aspirației către excelență în cercetarea la frontiera cunoașterii prin internaționalizarea cercetării din România, evaluare internațională, creșterea atractivității sistemului CDI românesc, prin mobilitate și parteneriate.	
Direcții principale de acțiune <ol style="list-style-type: none"> 1. Politici fiscale 2. Politici de achiziție publică de cercetare și inovare 3. Politici de finanțare competitivă a CD pentru sectorul public și privat 4. Politici privind normele de proprietate intelectuală 5. Politici privind colaborarea și concentrarea 6. Politici de finanțare instituțională 7. Politici privind capitalul uman 8. Politici privind guvernarea sistemului CDI 		

Observații

1. Viziunea SNCDI 2014-2020 este focalizată pe o serie de **concepte sau principii cheie: inovație, cercetare-dezvoltare, antreprenoriat, parteneriate centre cercetare-sector privat și internaționalizare**. Această viziune este transpusă în 3 obiective strategice dintre care cel puțin două se focalizează pe internaționalizare (competitivitate economică prin inovare la nivel regional/global, și creșterea vizibilității cercetării românești la nivel internațional) în timp ce al treilea obiectiv este focalizat pe creșterea impactului rezultatelor CDI la nivelul societății prin dezvoltarea de parteneriate între centrele de cercetare și mediul economic (transfer tehnologic/științific). Deși obiectivele specifice subliniază o tendință de focalizare sau concentrare pe acele domenii care au un avantaj competitiv sau au un potențial de dezvoltare (inițiativă pozitivă) **acestea nu sunt specificate în mod expres în document** – această ambiguitate poate conduce la alocarea improprie de resurse către zone care au un potențial scăzut de dezvoltare sau progres.

2. Nu este foarte clară corelația între **obiectivele strategice-obiectivele specifice și obiectivele specifice transversale**. Un model logic sau o operaționalizare clară a nivelului strategic (obiective strategice) în proiecte și programe specifice (nivel operațional și tactic) ar ușura atât faza de implementare cât și activitatea de monitorizare și evaluare.

3. Documentul menționează principalii actori instituționali cu responsabilități în implementarea strategiei (principalul actor fiind MEN) dar **nu indică clar indicatorii care urmează să fie urmăriți; de asemenea nu sunt definite niciun set de ținte intermediare de atins**. Totuși, se precizează că activitatea de monitorizare și evaluare va fi subcontractată de MEN către o firmă specializată, fapt care poate explica lipsa acestor informații din documentul strategic.

4. Se remarcă anexa privind alocările bugetare pe perioada de planificare strategică (2014-2020) care variază între **0,41% din PIB (2014) și 0,97% (2020) deși ținta națională conform strategiei EUROPA2020 este de 2%**.

Strategia formării profesionale din România pentru perioada 2014-2020²⁸

Strategia formării profesionale din România pentru perioada 2014 – 2020 este documentul cadru pentru politicile în domeniul formării profesionale inițiale și continue – considerate factori esențiali ai dezvoltării economiei europene, în contextul globalizării. Strategia formării profesionale propune dezvoltarea unui sistem competitiv, care să ofere un răspuns relevant și rapid la cerințele economiei, într-o abordare pro-activă și prin măsuri implementate în parteneriate variate.

Strategia formării profesionale pentru perioada 2014 – 2020 stabilește patru obiective strategice, realizate prin 17 direcții de acțiune și acțiuni specifice

Strategia formării profesionale din România pentru perioada 2014-2020	
Obiective strategice	Direcții de acțiune
1. Îmbunătățirea relevanței sistemelor de FP pentru	1.1 Actualizarea instrumentelor de descriere a ocupațiilor și calificărilor, pe nivelurile de calificare stabilite prin CNC, pentru o mai

²⁸ Informațiile sunt preluate din documentul menționat în ceea ce privește obiectivele strategice, direcțiile strategice și descrierea planurilor operaționale. Restul informațiilor incluse în analiză reprezintă fie o sinteză fie adaptări pornind de la informațiile incluse în document

<p>piața muncii</p>	<p>bună articulare între subsisteme, pentru facilitarea mobilității în educație și formare profesională și pentru creșterea relevanței pentru piața muncii</p> <p>1.2 Dezvoltarea mecanismelor pentru anticiparea competențelor solicitate pe piața muncii, definirea profilurilor profesionale, în scopul dezvoltării/revizuirii calificărilor în concordanță cu abilitățile și cunoștințele relevante pentru nevoile pieței forței de muncă și adaptarea programelor de învățământ la nevoile și tendințele pieței muncii</p> <p>1.3 Monitorizarea inserției profesionale a absolvenților programelor de formare</p> <p>1.4 Îmbunătățirea învățării la locul de muncă în formarea profesională</p> <p>1.5 Îmbunătățirea mecanismelor de finanțare publică și privată a formării profesionale</p> <p>1.6 Creșterea implicării partenerilor sociali în dezvoltarea sistemului de formare profesională</p>
<p>2. Creșterea participării și facilitarea accesului la programele de formare profesională</p>	<p>2.1 Dezvoltarea marketingului programelor de formare profesională și al rezultatelor învățării dobândite în context non formal și informal</p> <p>2.2 Creșterea participării adulților la FPC cu accent pe persoanele confruntate cu perioade de tranziție pe piața forței de muncă (precum și pe lucrători cu risc de șomaj și șomeri), pe grupurile dezavantajate și pentru persoane cu vârstă peste 50 de ani</p> <p>2.3 Îmbunătățirea orientării profesionale și a consilierii în carieră</p> <p>2.4 Consolidarea și flexibilizarea mecanismelor de recunoaștere și validare a rezultatelor învățării dobândite în context non-formal și informal</p> <p>2.5 Facilitarea accesului la programele de formare profesională pentru tineri, cu accent pe cei din mediul rural și din medii defavorizate, precum și populația roma</p>
<p>3. Îmbunătățirea calității formării profesionale</p>	<p>3.1 Dezvoltarea unui cadru național de asigurare a calității EFP la nivel de sistem</p> <p>3.2 Dezvoltarea cadrului de reglementare și implementare privind asigurarea calității în FPC</p> <p>3.3 Asigurarea calității certificării rezultatelor învățării</p> <p>3.4 Îmbunătățirea competențelor persoanelor cu atribuții în furnizarea programelor de formare profesională din FPI și FPC, și în evaluarea rezultatelor învățării dobândite în non-formal și informal</p> <p>3.5 Îmbunătățirea calității infrastructurii formării profesionale inițiale și continue</p> <p>3.6 Promovarea excelenței în EFP</p>
<p>4. Dezvoltarea inovării și cooperării naționale și internaționale în domeniul formării profesionale</p>	<p>4.1 Dezvoltarea componentelor privind inovarea, creativitatea și spiritului antreprenorial din cadrul programelor de formare profesională</p> <p>4.2 Îmbunătățirea capacității instituționale a furnizorilor de formare profesională inițială și continuă și a comitetelor sectoriale de a accesa fonduri europene</p> <p>4.3 Dezvoltarea mobilității internaționale în formarea profesională</p> <p>4.4 Extinderea învățării mutuale și a schimbului de bune practici, în</p>

Observații

1. Se remarcă lipsa componentei de viziune a strategiei fapt care ar putea avea efecte negative la nivelul clarității; direcție – ce anume urmărește strategia dar mai ales cum ar trebui să arate acest domeniu (formarea profesională) precum și beneficiarii în viitorul apropiat (2020).
2. Se remarcă o corelare între cadrul strategic european (Europa 2020) și obiectivele strategice stabilite prin intermediul acestui document. Primele două obiective strategice răspund în mod direct țăintelor stabilite la nivel european privind rata de ocupare a populației cu vârste cuprinse între 20-64 de ani.
3. Operaționalizarea obiectivelor strategice în direcții și acțiuni este bine realizată și suficient de detaliată, reducând posibilitatea unor interpretări sau ambiguități în momentul implementării de programe specifice.
4. Lipsesc mențiuni cu privire la implementare, monitorizare și evaluare – deși documentul cuprinde un tabel cu secțiuni privind responsabilii instituționali, termene limită și sursa de finanțare (pp. 31-42), acestea nu sunt completate. Alături de stabilirea clară a rolurilor instituționale e necesar un document care să precizeze în mod clar: instituțiile responsabile cu implementarea (roluri, atribuții), procesul de monitorizare și evaluare (proceduri și indicatori de performanță, ținte intermediare) care să cuprindă o serie de evaluări intermediare în perioada de implementare pentru a aduce modificări strategiei și țăintelor stabilite în funcție de evoluția procesului de implementare.

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030²⁹

Documentul stabilește 3 mari obiective pe termen scurt mediu și lung:

An țintă	Obiectiv strategic
2013	Încorporarea organică a principiilor și practicilor dezvoltării durabile în ansamblul programelor și politicilor publice ale României ca stat membru al UE.
2020	Atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile.
2030	Apropierea semnificativă a României de nivelul mediu din acel an al țărilor membre ale UE din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile.

Sursa: Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030, p. 4

Strategia stabilește direcțiile principale de acțiune pentru însușirea și aplicarea principiilor dezvoltării durabile în perioada imediat următoare³⁰:

²⁹ Documentul a fost realizat în anul 2008 iar în prezent (dec. 2014) nu pare să fi suferit modificări care să țină cont de obiectivele Europa 2020 – pe site-ul Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice nu se menționează niciun fel de alt document sau vreo modificare în afara ședinței de aprobare din noiembrie 2008.

³⁰ pp. 5-6

- Corelarea rațională a obiectivelor de dezvoltare, inclusiv a programelor investiționale, în profil inter-sectorial și regional, cu potențialul și capacitatea de susținere a capitalului natural;
- Modernizarea accelerată a sistemelor de educație și formare profesională și de sănătate publică, ținând seama de evoluțiile demografice nefavorabile și de impactul acestora asupra pieței muncii;
- Folosirea celor mai bune tehnologii disponibile, din punct de vedere economic și ecologic, în deciziile investiționale din fonduri publice pe plan național, regional și local și stimularea unor asemenea decizii din partea capitalului privat; introducerea fermă a criteriilor de eco-eficiență în toate activitățile de producție sau servicii;
- Anticiparea efectelor schimbărilor climatice și elaborarea atât a unor soluții de adaptare pe termen lung, cât și a unor planuri de măsuri de contingență inter-sectoriale, cuprinzând portofolii de soluții alternative pentru situații de criză generate de fenomene naturale sau antropice;
- Asigurarea securității și siguranței alimentare prin valorificarea avantajelor comparative ale României în privința dezvoltării producției agricole, inclusiv a produselor organice; corelarea măsurilor de creștere cantitativă și calitativă a producției agricole în vederea asigurării hranei pentru oameni și animale cu cerințele de majorare a producției de biocombustibili, fără a face rabat de la exigențele privind menținerea și sporirea fertilității solului, biodiversității și protejării mediului;
- Necesitatea identificării unor surse suplimentare de finanțare, în condiții de sustenabilitate, pentru realizarea unor proiecte și programe de anvergură, în special în domeniile infrastructurii, energiei, protecției mediului, siguranței alimentare, educației, sănătății și serviciilor sociale;
- Protecția și punerea în valoare a patrimoniului cultural și natural național; racordarea la normele și standardele europene privind calitatea vieții să fie însoțită de revitalizarea, în modernitate, a unor moduri de viață tradiționale, în special în zonele montane și cele umede.

Secțiunea a doua a strategiei cuprinde o analiză a situației prezente (anul de referință e 2008) pe 4 domenii considerate strategice: capital natural, capital antropic, capital uman și capital social. Pe baza acestei analize documentul identifică 7 provocări strategice pentru orizontul de timp delimitat și 2 provocări trans-sectoriale, redată în tabelul de mai jos:

Provocări strategice	Orizont 2013	Orizont 2020	Orizont 2030
1. Schimbările climatice și energia curată	Obiectiv național: Satisfacerea necesarului de energie pe termen scurt și mediu și crearea premiselor pentru securitatea energetică a țării pe termen lung conform cerințelor unei economii moderne de piață, în condiții de siguranță și competitivitate; îndeplinirea obligațiilor asumate în baza Protocolului de la Kyoto privind reducerea cu 8% a emisiilor de gaze cu efect de seră; promovarea și	Obiectiv național: Asigurarea funcționării eficiente și în condiții de siguranță a sistemului energetic național, atingerea nivelului mediu actual al UE în privința intensității și eficienței energetice; îndeplinirea obligațiilor asumate de România în cadrul pachetului legislativ „Schimbări climatice și energie din surse regenerabile” și la nivel internațional în urma adoptării unui nou acord global în domeniu; promovarea și	Obiectiv național: Alinierea la performanțele medii ale UE privind indicatorii energetici și de schimbări climatice; îndeplinirea angajamentelor în domeniul reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră în concordanță cu acordurile internaționale și comunitare existente și implementarea unor măsuri de adaptare la efectele schimbărilor climatice.

	aplicarea unor măsuri de adaptare la efectele schimbărilor climatice și respectarea principiilor dezvoltării durabile.	aplicarea unor măsuri de adaptare la efectele schimbărilor climatice și respectarea principiilor dezvoltării durabile.	
2. Transport durabil	Obiectiv național: Promovarea unui sistem de transporturi în România care să faciliteze mișcarea în siguranță, rapidă și eficientă a persoanelor și mărfurilor la nivel național și internațional, în conformitate cu standardele europene	Obiectiv național: Atingerea nivelului mediu actual al UE în privința eficienței economice, sociale și de mediu a transporturilor și realizarea unor progrese substanțiale în dezvoltarea infrastructurii de transport.	Obiectiv național: Aproximarea de nivelul mediu al UE din acel an la toți parametrii de bază ai sustenabilității în activitatea de transporturi.
3. Producție și consum durabile	Obiectiv național: Gestionarea eco-eficientă a consumului de resurse și valorificarea maximală a acestora prin promovarea unui model de consum și producție care să permită o creștere economică sustenabilă pe termen lung și apropierea treptată de nivelul mediu de performanță al țărilor UE.	Obiectiv național: Decuplarea creșterii economice de degradarea mediului prin inversarea raportului dintre consumul de resurse și crearea de valoare adăugată și apropierea de indicii medii de performanță ai UE privind sustenabilitatea consumului și producției	Obiectiv național: Aproximarea de nivelul mediu realizat la acea dată de țările membre UE din punctul de vedere al producției și consumului durabile.
4. Conservarea și gestionarea resurselor naturale	Obiectiv național: Reducerea decalajului existent față de alte state membre ale UE cu privire la infrastructura de mediu, atât din punct de vedere cantitativ cât și calitativ, prin dezvoltarea unor servicii publice eficiente în domeniu, conforme conceptului de dezvoltare durabilă și cu respectarea principiului «poluatorul plătește».	Obiectiv național: Atingerea nivelului mediu actual al țărilor UE la parametrii principali privind gestionarea responsabilă a resurselor naturale.	Obiectiv național: Aproximarea semnificativă de performanțele de mediu ale celorlalte state membre UE din acel an
5. Sănătate publică	Obiectiv național: Îmbunătățirea structurii sistemului de sănătate, a calității actului medical și a îngrijirilor furnizate în cadrul serviciilor de sănătate; ameliorarea stării de sănătate a populației și creșterea performanței sistemului de sănătate	Obiectiv național: Atingerea unor parametri apropiați de nivelul mediu actual al stării de sănătate a populației și al calității serviciilor medicale din celelalte state membre ale UE; integrarea aspectelor de sănătate și demografice în toate politicile publice ale României.	Obiectiv național: Alinierea deplină la nivelul mediu de performanță, inclusiv sub aspectul finanțării serviciilor de sănătate, al celorlalte state membre ale UE.
6. Incluziunea socială, demografia și migrația	Obiectiv național: Crearea unui cadru legislativ, instituțional și participativ modern pentru reducerea riscurilor de sărăcie și excluziune socială, promovarea coeziunii sociale, egalității de șanse și diversității culturale, precum și pentru gestionarea responsabilă a fenomenelor demografice și migrației.	Obiectiv național: Promovarea consecventă, în noul cadru legislativ și instituțional, a normelor și standardelor UE cu privire la incluziunea socială, egalitatea de șanse și sprijinirea activă a grupurilor defavorizate; punerea în aplicare, pe etape, a Strategiei Naționale pe termen lung privind populația și fenomenele migratorii.	Obiectiv național: Aproximarea semnificativă de nivelul mediu al celorlalte state membre ale UE în privința coeziunii sociale și calității serviciilor sociale.
7. Sărăcia globală,	Obiectiv național: Implementarea instrumentelor	Obiectiv național: Conturarea domeniilor specifice de aplicare a	Obiectiv național: Alinierea completă a României la

sfidările dezvoltării globale	legislative și instituționale aferente statutului României de țară donatoare de asistență pentru dezvoltare, conform obligațiilor de stat membru al UE; stabilirea priorităților și modalităților de acțiune, și alocarea în acest scop a circa 0,25% din venitul național brut (VNB) în 2013 și 0,33% în 2015, cu ținta intermediară de 0,17% din VNB în 2010.	expertizei și resurselor disponibile în România în slujba asistenței pentru dezvoltare, și alocarea în acest scop a circa 0,50% din venitul național brut.	politicile Uniunii Europene în domeniul cooperării pentru dezvoltare, inclusiv din punctul de vedere al alocărilor bugetare ca procent din venitul național brut.
Provocări trans-sectoriale			
	Orizont 2013	Orizont 2020	Orizont 2030
1. Educație și formare profesională	Obiectiv național: Dezvoltarea capitalului uman și creșterea competitivității prin corelarea educației și învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii și asigurarea oportunității sporite pentru participarea viitoare pe o piață a muncii modernă, flexibilă și incluzivă	Obiectiv național: Atingerea nivelului mediu de performanță al UE în domeniul educației și formării profesionale, cu excepția serviciilor în mediul rural și pentru grupurile dezavantajate, unde țintele sunt cele ale UE pentru 2010.	Obiectiv național: Situarea sistemului de învățământ și formare profesională din România la nivelul performanțelor superioare din UE; apropierea semnificativă de nivelul mediu al UE în privința serviciilor educaționale oferite în mediul rural și pentru persoanele provenite din medii dezavantajate sau cu dizabilități.
2. Cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică, inovarea (CDI)	Obiectiv național general: Atingerea mediei UE la indicatorii de bază ce descriu structura și performanța sistemului de cercetare, dezvoltare și inovare.	Obiectiv general: Încadrarea cercetării românești în fluxul principal al evoluțiilor științifice și tehnologice din UE; generalizarea activităților inovative; apariția unor centre de excelență cu impact internațional.	Obiectiv general: Statornicirea principalelor elemente ale societății și economiei bazate pe cunoaștere; contribuții esențiale ale cercetării românești la realizarea obiectivelor complexe ale dezvoltării durabile.

Începând cu 2011, prin Hotărârea Nr. 741 din 20 iulie 2011, s-a constituit Comitetului interministerial pentru coordonarea integrării domeniului protecției mediului în politicile și strategiile sectoriale la nivel național, care conform art. 2 urmărește respectarea și implementarea obiectivelor și recomandărilor privind integrarea în politicile și strategiile sectoriale naționale, regionale și locale a domeniului dezvoltării durabile și al protecției mediului, așa cum sunt formulate în Strategia de dezvoltare durabilă a Uniunii Europene - revizuită, Strategia Europa 2020 - o strategie pentru creștere inteligentă, durabilă și incluzivă, obiectivele de dezvoltare ale mileniului, Strategia națională pentru dezvoltare durabilă - Orizonturi 2013 - 2020 - 2030, precum și în concordanță cu alte documente programatice sau politice adoptate la nivel comunitar și internațional în domeniul dezvoltării durabile și al protecției mediului.

Tot în anul 2011 a fost dezvoltată o bază de date cu Indicatori pentru Dezvoltare Durabilă (IDDR)³¹. Indicatorii prezenți în baza de date urmăresc obiectivele țintă și modalitățile de acțiune la orizontul

³¹ Indicatorii pot fi vizualizați și consultați la adresa http://www.insse.ro/cms/files/Web_IDD_BD_ro/index.htm. Informațiile privind setul de indicatori și scopul lor sunt preluate de pe aceeași adresă

anilor: 2013, 2020, 2030, stabilite prin Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă și sunt construite pe baza informațiilor care sunt disponibile în Institutul Național de Statistică, Ministerul Mediului și Pădurilor și instituțiile în subordinea sau coordonarea acestuia și a metodologiilor care sunt armonizate cu cele ale Uniunii Europene.

Principala funcțiune a indicatorilor este de a răspunde cerințelor de monitorizare, pe care Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă le exprimă, asociate cu termenele țintelor propuse, care la rândul lor reprezintă angajamente politice legate de obiectivele strategice ale dezvoltării durabile.

Setul de indicatori de dezvoltare durabilă pentru România este structurat pe obiectivele Strategiei Naționale de Dezvoltare Durabilă, cu ierarhizare pe trei niveluri:

- nivelul 1: indicatori principali (de bază);
- nivelul 2: indicatori complementari, utilizabili pentru monitorizarea și revizuirea programelor de dezvoltare durabilă;
- nivelul 3: indicatorii de progres ai Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României, acoperind pachetul de politici pe care aceasta le generează, inclusiv a celor ce nu sunt cuprinse în Strategia UE;

Baza de date (IDDR) cu IDD pentru România include 103 de indicatori, cu seriile de date disponibile în sistemul statistic național începând din anul 2000, ierarhizați, astfel: 19 indicatori de nivel 1, 37 indicatori de nivel 2 și 47 indicatori la nivelul 3.

Din păcate indicatorii sunt actualizați doar până în anul 2011, astfel că pentru ultimii 4 ani nu există date cu privire la modul în care au evoluat. O actualizare a acestei baze de date e necesară pentru a putea ulterior actualiza și planurile strategice la nivel național sau județean, pe baza unor date empirice.

Concluzii pentru componenta de dezvoltare durabilă, mediu și schimbări climatice

1. Strategia de Dezvoltare Durabilă a României 2013-2020-2030 este elaborată în anul 2008. Deși prevede în mod oportun trei praguri strategice –imediat (2013), termen mediu (2020) și termen lung – 2030 –e foarte important ca strategia să fie actualizată. În prezent nu este clar care este stadiul de implementare și în ce măsură, pragul 2013, care a fost depășit temporal, a fost atins sau nu. Din acest punct de vedere se recomandă o evaluare asupra nivelului actual de implementare pentru a furniza date pentru reactualizarea strategiei.

2. Analiza pragurilor mediu și lung relevă un decalaj calculat, la momentul elaborării strategiei de aproximativ 12 ani³² și recuperarea acestui decalaj până la momentul final 2030. O evaluare a stadiului de implementare, bazată pe setul de indicatori IDDR, ar putea oferi informații prețioase asupra măsurii în care recuperarea decalajului s-a produs conform calendarului strategiei.

³² 5 din cele 7 obiective pentru orizontul de timp 2020 prevăd alinierea la valorile medii europene de la momentul prezent, adică momentul 2008.

Documente la nivel regional

Planul de Dezvoltare a Regiunii Nord Vest 2014-2020 (PDR NV)³³ (document în lucru, varianta februarie 2014)

Viziunea

„Comunitățile din Regiunea Nord-Vest (Transilvania de Nord) înțeleg să valorifice împreună, respectând principiile dezvoltării durabile resursele naturale, materiale, umane, tradițiile istorice și interculturale în scopul unei dezvoltări susținute, constante care fac din Transilvania de Nord una dintre cele mai dinamice regiuni europene.

Regiunea Transilvaniei de Nord, prin amplasarea și dotările sale infrastructurale îndeplinește un rol strategic, de deservire logistică, a teritoriilor de la Vestul, Estul, Sudul și Nordul său. Domeniile de specializare inteligentă ale regiunii, care asigură o poziționare bună pe piețele europene a produselor regionale sunt³⁴:

- Sănătate,
- Tehnologii informaționale și de comunicații, spațiu și securitate
- Eco-nano-tehnologii și materiale avansate
- Bioeconomie;

Sectoarele economice regionale vizate de domeniile de specializare inteligentă menționate mai sus sunt:

- agricultura și industria alimentară,
- producția de mobilă,
- electronica și automatizări, mecatronica,
- producția de utilaje și echipament,
- serviciile de sănătate,

³³ La data realizării acestui document (noiembrie 2014), Planul de Dezvoltare Regională Transilvania Nord 2014-2020 se află în forma unui draft avansat, varianta a doua de lucru, cu ultima actualizare februarie 2014. Acest plan poate fi accesat la următoarea adresă: http://www.nord-vest.ro/Document_Files/Planul-de-dezvoltare-regionala-2014-2020/00001614/hfvs3_PDR%202014-2020%20Transilvania%20Nord%20vers_febr_2014.pdf

³⁴ De reținut lipsa domeniului energie și mediu considerat prioritar la nivel național. În plus există un proiect de dezvoltare al unui cluster de energii regenerabile TREC gestionat de ADR-Nord Vest. Totuși energia figurează la nivelul sectoarelor economice cu potențial de specializare inteligentă

- serviciile IT&C,
- energia,
- turismul
- construcțiile verzi.

Obiective strategice de dezvoltare pe termen mediu și lung³⁵ (2034)

- Dezvoltarea de avantaje comparative prin investiții în domeniile de specializare inteligentă ale regiunii
- Racordarea Regiunii la fluxurile internaționale de mărfuri, turiști, investiții, informații și valori culturale și asigurarea rolului de deservire ca „regiune logistică”.
- Creșterea investițiilor în capitalul uman și social al regiunii, în vederea asigurării suportului pentru o dezvoltare durabilă.
- Creșterea eficienței economiei rurale, conservând totodată calitatea mediului și patrimoniul etnofolcloric extrem de bogat al regiunii.
- Transformarea centrelor urbane în spații de influență și de atracție regională și trans-regională.
- Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei

OBIECTIV GENERAL

Creșterea economiei regionale prin dezvoltare multidimensională și integrată pentru diminuarea disparităților intra- și inter-regionale, respectiv creșterea standardului de viață regional.

Obiectivul general este operaționalizat în 4 priorități majore care la rândul lor sunt operaționalizate în priorități de investiții și obiective specifice. Se remarcă de asemenea, un aspect pozitiv, corelarea acestor priorități regionale și priorități de investiții cu obiective tematice din cadrul strategiei EUROPA 2020, fapt care ar trebui să ușureze identificarea surselor de finanțare din fonduri europene.

În continuare prezentăm o sinteză a priorităților regionale, așa cum apar ele în PDRNV 2014-2020³⁶:

³⁵ PDR Nord Vest 2014-2020, p. 158

³⁶ Pentru mai multe informații, consultați documentul original la adresa http://www.nord-vest.ro/Document_Files/Planul-de-dezvoltare-regionala-2014-2020/00001724/7r238_PDR_2014_2020.pdf

PRIORITĂȚI

Priorități PDR	Priorități investiții	Obiective specifice
1. Creșterea competitivității economice a regiunii și stimularea cercetării și inovării	1.1. Îmbunătățirea competitivității IMM-urilor și a microîntreprinderilor și creșterea gradului de internaționalizare ale acestora	Obiectiv specific: Creșterea competitivității IMM-urilor și a microîntreprinderilor prin investiții în infrastructură, acces la servicii și rețele internaționale Acțiuni orientative: 1.1.1 Investiții în scopul dezvoltării produselor și serviciilor cu valoare adăugată mare, în special în domeniile competitive și de specializare inteligentă 1.1.2 Investiții în exploatații agricole, silvice și piscicole și în infrastructura de prelucrare a produselor agricole și agro-alimentare în scopul modernizării, dezvoltării și adaptării acestora la schimbările pieței 1.1.3 Sprijinirea accesului la servicii dedicate firmelor și tinerilor antreprenori 1.1.4 Crearea și dezvoltarea clusterelor, a lanțurilor de furnizori și a grupurilor de producători 1.1.5 Sprijinirea IMM-urilor de a participa la platforme și rețele internaționale de cooperare economică și încurajarea exportatorilor locali 1.1.6 Acțiuni de promovare și de certificare a produselor și serviciilor
	1.2. Sprijinirea și promovarea activităților de CDI	Obiectiv specific: Creșterea capacității de cercetare, inovare și transfer tehnologic, inclusiv prin cooperare între actori din domeniul CDI. Acțiuni orientative: 1.2.1 Investiții în infrastructuri de CDI și atragerea de personal cu competențe avansate 1.2.2 Dezvoltarea de platforme și rețele de cooperare în CDI prin crearea de parteneriate 1.2.3 Dezvoltarea infrastructurilor și parteneriatelor de transfer tehnologic, a centrelor de inovare a start-upurilor și spin-offurilor inovative
	1.3. Dezvoltarea și încurajarea antreprenoriatului	Obiectiv specific: Dezvoltarea spiritului antreprenorial Acțiuni orientative: 1.3.1 Acțiuni de sprijinire a inițiativelor antreprenoriale atât în mediul urban, cât și în mediul rural (inclusiv fermieri) 1.3.2 Dezvoltarea capacităților antreprenoriale ale tinerilor și a șomerilor prin servicii, coaching, etc.
	1.4. Dezvoltarea și valorificarea potențialului turistic	Obiectiv specific: Creșterea performanței sectorului turistic în economia regională Acțiuni orientative: 1.4.1 Acțiuni de valorificare a potențialului natural, antropoc și a unor nișe turistice cu

		<p>potențial ridicat</p> <p>1.4.2 Dezvoltarea infrastructurii de turism, agrement și a serviciilor turistice și conexe</p> <p>1.4.3 Activități de marketing și promovare turistică, inclusiv internaționalizarea serviciilor turistice.</p>
<p>2. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII REGIUNII ȘI A MOBILITĂȚII LOCUITORILOR, MĂRFURILOR ȘI INFORMAȚIILOR</p>	<p>2.1 Dezvoltarea unui sistem de transport durabil și sustenabil</p>	<p>Obiectiv specific:</p> <p>Dezvoltarea unui sistem integrat de infrastructură de transport regional, conectat la rețeaua TEN-T</p> <p>Acțiuni orientative:</p> <p>2.1.1 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport rutier, feroviar, aeroportuar cu accesibilitate directă și indirectă la TEN-T, inclusiv a terminalelor multimodale și a variantelor ocolitoare</p> <p>2.1.2 Dezvoltarea de sisteme de transport urban durabil/sustenabil, inclusiv a planurilor de mobilitate urbană integrată</p> <p>2.1.3 Îmbunătățirea siguranței traficului</p>
	<p>2.2 Îmbunătățirea accesului la TIC, a calității și utilizării acestor rețele de către mediul privat și public</p>	<p>Obiectiv specific:</p> <p>Dezvoltarea și valorificarea potențialului oferit de domeniul TIC la nivel regional</p> <p>Acțiuni orientative</p> <p>2.2.1 Dezvoltarea infrastructurii de bandă largă în special în zonele izolate</p> <p>2.2.2 Sprijinirea utilizării TIC în mediul public și privat</p> <p>2.2.3 Susținerea dezvoltării, implementării și utilizării e-serviciilor (e-guvernare, e-commerce, e-educație, e-sănătate, e-cultură, e-incluziune, etc.)</p>
<p>3. CREȘTEREA CALITĂȚII VIEȚII LOCUITORILOR DIN REGIUNE</p>	<p>3.1 Investiții în educație, servicii sociale și de sănătate și în îmbunătățirea calității serviciilor din aceste domenii</p>	<p>Obiectiv specific:</p> <p>Creșterea calității infrastructurii și a serviciilor în domeniul educației, sănătății și a serviciilor sociale</p> <p>Acțiuni orientative:</p> <p>3.1.1 Crearea, modernizarea, extinderea infrastructurii educaționale (creșe, grădinițe, gimnazial, școli vocaționale, universitare, campusuri preuniversitare și universitare inclusiv centre de formare profesională, centre de excelență regionale) și adaptarea ofertei educaționale la cerințele pieței</p> <p>3.1.2 Dezvoltarea, extinderea, modernizarea infrastructurii de sănătate și diversificarea serviciilor de sănătate (construirea, reabilitarea, modernizarea extinderea spitalelor și ambulatoriilor, a centrelor preventorii - inclusiv dotarea cu echipament medicosanitar -, construirea unui spital regional, înființarea de unități mobile pentru persoanele din zone izolate, dotarea ambulanțelor și SMURD-urilor cu echipamente de ultima generație, inclusiv crearea unor sisteme integrate medico-sanitare) și asigurarea unor servicii medicale de înaltă calitate și accesibile</p> <p>3.1.3 Crearea, extinderea, modernizarea infrastructurii sociale, inclusiv locuințe sociale și a centrelor comunitare integrate și asigurarea unor servicii sociale durabile și incluzive</p>
	<p>3.2 Dezvoltarea</p>	<p>Obiectiv specific:</p>

	capitalului uman	<p>Promovarea ocupării forței de muncă</p> <p>Acțiuni orientative:</p> <p>3.2.1 Acțiuni de integrare durabilă pe piața forței de muncă a șomerilor, a persoanelor fără loc de muncă cu accent pe tinerii care nu sunt incluși într-o formă de învățământ sau formare profesională</p> <p>3.2.2 Acțiuni pentru creșterea capacității serviciilor publice și private de ocupare</p> <p>3.2.3 Acțiuni de adaptare la schimbările pieței a lucrătorilor și fermierilor cu accent pe zonele monoindustriale, rurale și sprijin pentru angajatori în vederea menținerii locurilor de muncă</p> <p>3.2.4 Asigurarea accesului și implicării forței de muncă în învățarea pe tot parcursul vieții, dobândirea de noi competente și validarea celor existente</p> <p>3.2.5 Acțiuni de facilitare a tranziției de la educație la piața forței de muncă, în special prin programe de ucenicie și practică profesională</p>
	3.3. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei în zonele urbane și rurale	<p>Obiectiv specific:</p> <p>Îmbunătățirea calității vieții grupurilor vulnerabile și dezavantajate, precum și asigurarea accesului la servicii sociale, de sănătate și de educație de calitate</p> <p>Acțiuni orientative:</p> <p>3.3.1 Dezvoltarea, modernizarea extinderea și diversificarea accesului grupurilor vulnerabile și dezavantajate și a comunităților izolate la servicii sociale, sănătate, educație, ocupare, locuire inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente, ca parte a unei strategii integrate, elaborate în urma implementării măsurii de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității</p> <p>3.3.2 Creșterea și diversificarea calității serviciilor oferite în centre sociale, medicale și dezvoltarea unor programe de consiliere și educaționale pliate pe nevoile comunităților defavorizate, inclusiv dezvoltarea de parteneriate public-private a furnizorilor de servicii sociale și asigurarea infrastructurii necesare</p> <p>3.3.3 Dezvoltarea economiei sociale prin înființarea de întreprinderi sociale și ateliere protejate</p>
	3.4 Dezvoltarea capacității administrative regionale	<p>3.4 Îmbunătățirea capacității instituționale a administrației publice</p> <p>Acțiuni orientative:</p> <p>3.4.1 Modernizarea instituțiilor publice și îmbunătățirea calității serviciilor furnizate de acestea</p> <p>3.4.2 Reabilitarea, modernizarea sediilor instituțiilor publice și dotarea lor</p> <p>3.4.3 Dezvoltarea de sisteme și instrumente moderne de management strategic inclusiv în domeniul resurselor umane și mecanisme administrative</p> <p>3.4.4 Acțiuni de îmbunătățire a sistemului decizional și al calității politicilor publice</p> <p>3.4.5 Acțiuni de sprijin și îmbunătățire, modernizare a sistemului judiciar și penitenciar</p>

<p>4. PROTECȚIA MEDIULUI NATURAL ȘI ANTROPIC, UTILIZAREA EFICIENTĂ A RESURSELOR ȘI REDUCEREA EMISIILOR POLUANTE</p>	<p>4.1 Promovarea eficienței energetice în sectorul public și privat</p>	<p>Obiectiv specific: Reducerea emisiilor de dioxid de carbon și a volumului de energie primară consumat Acțiuni orientative: 4.1.1 Investiții în scopul eficientizării energetice a clădirilor publice și a clădirilor de locuințe, implementarea de sisteme de utilizare a energiilor regenerabile în clădiri de locuit, clădiri publice, unități economice și de cultură 4.1.2 Investiții în dotări și echipamente pentru eficientizarea energetică a spațiilor de producție ale întreprinderilor, adoptarea de tehnologii, dotarea cu instalații, echipamente performante și sisteme cu necesități reduse de resurse în procesul de producție, de încălzire-răcire, iluminat, inclusiv centrale electrice și sisteme inteligente de monitorizare și control al energiei 4.1.3 Realizarea și modernizarea capacităților de producție a energiei electrice și/sau termice în centrale pe biomasă și biogaz și în centrale geotermale 4.1.4 Modernizarea/extinderea rețelelor, echipamentelor și sistemelor de monitorizare termice primare și secundare din sistemele de alimentare cu energie termică 4.1.5 Implementarea de sisteme de iluminat eficient și inteligent, inclusiv prin producerea energiei din surse regenerabile și creșterea eficienței iluminatului public, prin extindere sistemelor de iluminat inteligent în domeniul stradal, arhitectural, semnalizare rutieră, transport, etc. 4.1.6 Acțiuni orientate către reducerea amprentei gazelor cu efect de seră în agricultură, de ex. prin practicarea agriculturii organice, împăduriri, etc.</p>
	<p>4.2. Protecție împotriva efectelor schimbărilor climatice</p>	<p>Obiectiv specific: Creșterea capacității de răspuns în situații de criză și de prevenire și gestionare ale efectelor schimbărilor climatice Acțiuni orientative: 4.2.1 Investiții în infrastructura de monitorizare și avertizare a fenomenelor extreme și pregătire prin activități de tip soft - studii, metodologii, evaluări, rapoarte, bune practici la nivelul instituțiilor abilitate - pentru prevenirea, gestionarea, monitorizarea și avertizarea riscurilor de mediu 4.2.2 Investiții în infrastructura verde (în special împăduriri) în zonele unde vor putea contribui la reducerea eroziunii solului, la creșterea retenției apei în sol, precum și la adaptarea la schimbările meteorologice severe 4.2.3 Pregătirea agricultorilor pentru prevenire și gestionarea daunelor cauzate de dezastre naturale și fenomene nefavorabile, prin crearea de fonduri de garanții/asigurare, scheme de compensare și promovarea utilizării culturilor rezistente 4.2.4 Dezvoltarea și îmbunătățirea capacității serviciilor de intervenție profesionale și voluntare în</p>

		situații de urgență, prin investiții infrastructurale, investiții în echipamente, dotări, pregătire a resurselor umane, sisteme, care asigură interoperabilitatea, etc.
	4.3 Protejarea biodiversității și a resurselor naturale (apă, aer, sol)	<p>Obiectiv specific: Îmbunătățirea calității factorilor de mediu și a stării de conservare a speciilor, habitatelor și ecosistemelor</p> <p>Acțiuni orientative:</p> <p>4.3.1 Acțiuni orientate către restaurarea habitatelor și refacerea ecosistemelor degradate</p> <p>4.3.2 Menținerea/conservarea/îmbunătățirea biodiversității, cu accent pe zonele, speciile și habitatele protejate</p> <p>4.3.3 Monitorizarea și protejarea calității apei, aerului și solului conform standardelor europene</p> <p>4.3.4 Decontaminarea și ecologizarea zonelor poluate istoric</p> <p>4.3.5 Introducerea și practicarea metodelor agricole și de creștere a animalelor ecologice, tradiționale și sustenabile</p> <p>4.3.6 Eficientizarea utilizării resurselor naturale strategice, inclusiv prin investiții în sisteme de irigații bazate pe tehnologii noi</p>
	4.4 Dezvoltare urbană durabilă	<p>Obiectiv specific: Îmbunătățirea calității și aspectului mediului urban</p> <p>Acțiuni orientative:</p> <p>4.4.1 Crearea, modernizarea, reabilitarea spațiilor publice urbane, inclusiv a clădirilor sau terenurilor neutilizate</p> <p>4.4.2 Crearea și modernizarea zonelor pedestriene, traseelor pietonale și pistelor pentru bicicliști</p> <p>4.4.3 Crearea și regenerarea spațiilor verzi, inclusiv a perdelelor forestiere și aliniamentelor de arbori</p> <p>4.4.4 Acțiuni orientate către reducerea poluării aerului și a poluării fonice în orașe</p>
	4.5 Dezvoltarea infrastructurii de mediu în sectoarele apă și deșeuri	<p>Obiectiv specific: Îmbunătățirea serviciilor publice și edilitare de colectare prin dezvoltarea infrastructurii de alimentare cu apă, epurare și gestionare apă uzată, reciclare și valorificare deșeuri</p> <p>4.5.1 Continuarea proiectelor integrate de apă și apă uzată fazate</p> <p>4.5.2 Implementarea proiectelor integrate de apă și apă uzată, cu accent pe mediul rural: rețele de canalizare și stațiilor de epurare a apelor uzate, managementului nămolului, stații de tratare a apei potabile, rețele de transport și distribuție, sisteme centralizate de alimentare a apei</p> <p>4.5.3 Consolidarea și extinderea sistemelor integrate de management al deșeurilor</p> <p>4.5.4 Acțiuni privind reciclarea și valorificarea deșeurilor reciclabile, precum și compostarea deșeurilor biodegradabile, inclusiv prin investiții în infrastructura de colectare și sortare</p>

	4.6 Dezvoltarea sustenabilă a patrimoniului cultural și construit	<p>Obiectiv specific: Valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și construit și a identității culturale multietnice a regiunii ca sursă a dezvoltării regionale</p> <p>Acțiuni orientative:</p> <p>4.6.1 Restaurarea, consolidarea, protecția, conservarea și dotarea monumentelor istorice, în special celor de importanță internațională, națională, dar și locală, atât în mediul urban, cât și în mediul rural, inclusiv a picturilor, frescelor și fațadelor</p> <p>4.6.2 Restaurarea, conservarea, accesibilizarea și dotarea a patrimoniului cultural imobil de interes local, a așezămintelor monahale și culturale – inclusiv a căminelor culturale - în mediul rural</p> <p>4.6.3 Expunerea și protecția patrimoniului cultural mobil și imobil, inclusiv digitalizarea acestuia</p> <p>4.6.4 Activități de marketing și promovare</p>
--	---	--

Sinteză

Documentul strategic de la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest (ADR Nord Vest) are obiectivele strategice clar definite, în concordanță cu obiectivele și direcțiile prioritare stabilite de CE prin intermediul strategiei Europa 2020. De asemenea documentul în forma actuală are trei secțiuni importante care vor fi utile în faza de implementare: (1) Prezentarea schematică a strategiei (pag. 161 din plan³⁷) care prezintă **corelarea strategiei regionale cu obiectivele tematice și țintele din Strategia Europa 2020** precum și secțiunea ulterioară (pp. 161-192) care explică odul în care au fost stabilite prioritățile, eventualele provocări și potențialele acțiuni; (2) o estimare a necesităților de finanțare, care totalizează 5.85 miliarde de euro (pag. 193) din care aproximativ 80% sunt fonduri europene (4,2 mld.) și (3) o secțiune care cuprinde un set de indicatori de realizare a obiectivelor strategice, pag. 194); totuși acești indicatori sunt desemnați la orizontul de timp 2023 și e necesară defalcarea acestora pentru mai multe perioade prin stabilirea unor ținte intermediare (12-18 luni) pentru fiecare din cele 4 obiective strategice ale planului.

Nu în ultimul rând se remarcă existența secțiunilor VII SISTEM DE IMPLEMENTARE și VIII MONITORIZARE (pp. 210-211) însă acestea, în opinia noastră prezintă doar noțiuni și principii generale care ulterior trebuie operaționalizate clar pentru a putea fi funcționale. Ultima secțiune IX PROCES PARTENERIAL prezintă modul în care s-au derulat consultările și interacțiunile între ADR NV și stakeholderii regionali. Ținând cont de implicarea acestor parteneri în procesul de dezvoltare a strategiei, aceștia ar trebui să continue colaborarea atât la partea de implementare și monitorizare.

Concluzii

³⁷ documentul integral aici http://www.nord-vest.ro/Document_Files/Planul-de-dezvoltare-regionala-2014-2020/00001724/7r238_PDR_2014_2020.pdf

În urma analizei Planului de dezvoltare a Regiunii Nord Vest pentru perioada 2014-2020, am ajuns la următoarele concluzii:

- 1. Există un grad ridicat de compatibilitate între obiectivele strategice de la nivelul regiunii NV și obiectivele strategiei Europa 2020.** Practic, pentru fiecare obiectiv strategic și prioritățile aferente de la nivel regional au fost identificate obiectivele tematice aferente din strategia Europa 2020, fapt care va facilita procesul de implementare prin creșterea posibilității de corelare a programelor operaționale regionale cu obiectivele tematice europene și implicit identificarea de surse de finanțare europene pentru acestea.
- 2. Se observă un grad ridicat de congruență între obiective strategice priorități și măsuri,** fapt care va ușura transpunerea acestora în programe operaționale.
- 3. Se remarcă utilizarea conceptului de calitate a vieții ca obiectiv strategic la nivel regional.** Trebuie însă remarcat că prioritățile sub umbrela acestui obiectiv nu includ și sfera serviciilor decât în mică măsură (turism, educație și sănătate – ultimele două din perspectiva modernizării sau dezvoltării infrastructurii, nu în mod direct a calității serviciilor).
- 4. Protecția mediului și utilizarea eficientă a resurselor,** devine o prioritate la nivel regional. Ținând cont de potențialul energetic cât și de oportunitățile de finanțare la nivel comunitar în acest domeniu, precum și de importanța strategică a domeniului energetic la nivel global, este oportună definirea acestui palier ca prioritate strategică.

Alte elemente de importanță strategică la nivel regional

Energie Regenerabilă

Din perspectiva orașului Cluj-Napoca prezintă relevanță și interes inițiativa ADR Nord-Vest pentru crearea **”TREC - Cluster Transnațional în Domeniul Energiei Regenerabile”**

”Acest subproiect, care are ca perioadă de implementare mai 2011-aprilie 2013, urmărește crearea unui cluster format din reprezentanți ai mediului de afaceri, cercetare și autorități publice din județul Cluj, Regiunea Macedonia de Vest din Grecia și Regiunea Saxonia din Germania, însoțit de activități de transfer de bune practici în managementul și gestiunea de clustere și rețele, potrivit ziuadecj.ro. De asemenea, subproiectul, ce are un buget de 264.315 euro, constă în dezvoltarea și constituirea unui cluster în domeniul energiilor regenerabile prin atragerea de agenți economici care activează în domeniu”.

Conform ADR Nord-Vest *”proiectul constă în constituirea și dezvoltarea unui cluster în domeniul energiilor regenerabile prin atragerea de agenți economici care activează în domeniu, fie că sunt producători de echipamente sau de energie, furnizori de energie sau de*

materie primă pentru producerea energiei din surse regenerabile, operatori, consultanți tehnici în acest sector, precum și a centrelor de cercetare și a universităților care derulează activități de cercetare în sectoare de interes, alături de autorități publice care contribuie la elaborarea și implementarea de politici și strategii în domeniu, asociații profesionale și sectoriale, instituții financiar-bancare, centre de transfer tehnologic, oficii de legătură cu industria, etc. Clusterul e privit ca și o platformă de colaborare între actorii atrași și cointeresați, o oportunitate concretă de dezvoltare de proiecte comune, de facilitare a internaționalizării, de întărire a legăturilor dintre rezultatele cercetării, angrenare a inovațiilor în producție și comercializare, de reflectare a nevoilor reale ale sectorului în viitoare politici, strategii și finanțări dedicate”.

Conform unui studiu al companiei **Ernst&Young „Renewable Energy country attractiveness indices” (2012)**, România ocupă locul 14 (din 40) privind atractivitatea privind investițiile în energie regenerabilă. Și primul loc din zona Europei Centrale și de Est. Conform aceluiași studiu³⁸ România ocupă locul 11 (din 40) din perspectiva energiei eoliene și 21(din 40) din perspectiva energiei solare.

³⁸ Ernst&Young *Renewable Energy country attractiveness indices*, disponibil online la adresa: [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Renewable_energy_country_attractiveness_indices_-_Issue_33/\\$FILE/EY_RECAI_issue_33.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Renewable_energy_country_attractiveness_indices_-_Issue_33/$FILE/EY_RECAI_issue_33.pdf)

1. Viziunea generală a documentului strategic

Județul Cluj va fi în 2050 cea de-a doua regiune din România, după București-Ilfov, din perspectiva dezvoltării, și cel mai important pol economic, medical și educațional în teritoriul delimitat de principalele capitale central și est-europene: București și Budapesta. Cu o economie modernă și competitivă, bazată pe oportunitățile culturale și științifice, Clujul va oferi locuitorilor săi un standard de viață înalt, în armonie cu mediul înconjurător și încurajând spiritul civic.

2. Direcții strategice

1. **Cluj – centru economic modern și competitiv** (IT&C, tehnologii de vârf, industrii creative, energii regenerabile, agricultură ecologică și produse tradiționale) capabil să intre în competiție cu alte regiuni din România, din ECE și din lume, care oferă un climat favorabil atragerii de investiții străine și dezvoltării mediului de afaceri local, precum și activităților industriale și comerciale. Numeroșii investitori din domeniul **IT&C** au creat mii de locuri de muncă pentru tinerii absolvenți cu studii superioare în domeniu, ca și pentru cercetători și dezvoltatori. Clujul anului 2020 va fi unul al tehnologiilor moderne, în care accesul la Internet va fi nelimitat și ultimele tehnologii media vor fi accesibile locuitorilor și mediului de afaceri
2. **Cluj – pol științific și educațional** ce stimulează inovarea, prin concentrarea unui important capital uman. Clujul este principalul centru universitar din Transilvania, cu investiții semnificative în infrastructura de educație superioară și cercetare, iar cercetătorii de aici își vor lega cariera profesională de dezvoltarea județului. Zecile de mii de proaspeți absolvenți de la universitățile clujene, români și străini, educați la cele mai înalte standarde internaționale, au decis să rămână în Cluj și aceștia constituie cheia dezvoltării în următorul deceniu
3. **Cluj – pol medical. Serviciile medicale de înaltă clasă și învățământul medical** sunt o marcă distinctivă a județului. Numeroasele clinici publice și private moderne, existența unor nuclee de cercetare solide și a unei universități de medicină și farmacie în plină ascensiune, tot mai atractivă pentru tineri din întreaga lume, fac din Cluj un pol medical de importanță europeană
4. **Cluj – centru turistic și cultural** *Moștenirea culturală și istorică* a Clujului este una foarte bogată, întregind competitivitatea și identitatea cosmopolită a județului. Clujeni, de diferite naționalități, au păstrat această moștenire cu mândrie de-a lungul timpurilor

și sunt dornici să o împărtășească cu ceilalți. Acest potențial deosebit trebuie menținut și valorificat, astfel încât județul să devină un pol de atracție pentru turiști români și străini, dar și pentru oameni de afaceri, artiști sau cercetători, în general pentru toți cei creativi. Clujul devine un pol pentru **industriile culturale și creative**, centre media, culturale și recreative, festivaluri, etc. sprijinind dezvoltarea economică a județului și crearea de noi locuri de muncă pentru persoanele înalt-calificate. Investițiile în infrastructura de sprijinire a afacerilor din domeniu (centre culturale, centre de afaceri, spații expoziționale, etc.), în organizarea de evenimente culturale, reuniuni, conferințe, etc. va contribui la dezvoltarea turismului și a infrastructurii hoteliere

5. **Cluj – centru al Transilvaniei, ușor accesibil și cu o infrastructură modernă**
Județul Cluj va oferi **soluții moderne de transport** cetățenilor săi și celor care îl tranzitează. Pe lângă conectarea clujenilor, turiștilor și firmelor din județ la rețelele majore de transport din țară și din Europa, o atenție deosebită se va acorda transportului în comun (mai ales în zonele urbane) care trebuie să fie perceput de locuitori ca metoda de transport cea mai eficientă. Proiectele de infrastructură de transport sunt vitale pentru asigurarea prosperității județului. Județul Cluj al viitorului este unul al **infrastructurii moderne**, asigurând coeziunea dintre clujeni, indiferent de vârstă, nivel de trai, naționalitate, sex sau religie. Centre speciale de sprijin pentru persoanele vârstnice, diferite facilități de interes comun, parcuri, spații sportive și de recreere, infrastructură educațională modernă, etc. – toate acestea se subscriu acestui obiectiv.
6. **Cluj-Napoca – metropolă europeană.** Prezența în județ a celei mai importante metropole din România după București și statutul acesteia de capitală neoficială a Transilvaniei, va întări funcția administrativă Clujului la nivelul întregii regiuni. Dezvoltarea județului, deși mai echilibrată teritorial, se va axa pe **Zona Metropolitană Cluj-Napoca**, parte a rețelei europene de metropole și principala aglomerare urbană din teritoriul delimitat de capitalele Budapesta și București, aflate la distanță egală de Cluj.
7. **Cluj – județ verde.** Poziția sa geografică, la poalele unei splendide zone montane, bine împădurite, investițiile în infrastructura de protecție a mediului și angajamentul cetățenilor îi oferă Clujului statutul de **regiune prietenoasă cu mediul**, în comparație cu alte zone din țară. Pe lângă calitatea aerului și a apei, infrastructura sportivă și de agrement modernă oferă locuitorilor și turiștilor/sportivilor un cadru perfect pentru relaxare.
8. **Cluj – județul cu servicii publice de cea mai bună calitate.** Misiunea autorităților publice locale din Județul Cluj este de a integra eforturile clujenilor și de a transpune viziunea de dezvoltare a județului în realitate, prin adoptarea unui sistem de management bazat pe un **parteneriat real cu cetățenii și mediul de afaceri din județ**. Scopul final este acela de a utiliza la maxim potențialul de care dispune județul, ținând cont de nevoile reale ale acestor beneficiari finali. Viziunea de dezvoltare a Clujului pune în centrul său clujenii și **participarea civică** a acestora. Asigurarea unui standard înalt de viață se poate realiza doar în condițiile existenței unei comunități civice puternice, deschise către inovare și diversitate și care să nu compromită echilibrul spațial, ecologic, economic și social al județului. În acest fel dezvoltarea va fi continuă și durabilă. Clujeni au un puternic simț al apartenenței la comunitate și se vor implica

permanent în dezbateri legate de viitorul județului lor, monitorizând acțiunile și rezultatele autorităților locale

3. Obiective generale și obiective specifice

- structura obiectivelor este următoarea: obiectiv general, obiectiv specific, priorități, măsuri

Obiectiv general:

DEZVOLTAREA ȘI PROMOVAREA JUDEȚULUI CLUJ CA O DESTINAȚIE ATRACTIVĂ PENTRU INVESTITORI, TURIȘTI ȘI LOCUITORI, BAZATĂ PE O ECONOMIE COMPETITIVĂ ȘI SUSTENABILĂ, O INFRASTRUCTURĂ MODERNĂ ȘI SERVICII DE ÎNALTĂ CALITATE, ACCESIBILE TUTUROR, CU O VIAȚĂ CULTURALĂ ȘI ȘTIINȚIFICĂ DINAMICĂ, SPRIJINITĂ DE O FORȚĂ DE MUNCĂ ÎNALT CALIFICATĂ ȘI DE CETĂȚENI RESPONSABILI.

Obiective specifice:

1. Creșterea competitivității economiei județului Cluj, prin valorificarea resurselor de muncă și a spiritului antreprenorial din județ, susținerea inovării și furnizarea de servicii de afaceri adaptate la nevoile întreprinderilor cu profil agricol, industrial și de servicii.

Prioritatea 1 – Creșterea competitivității întreprinderilor cu profil industrial și de servicii din județul Cluj și dezvoltarea durabilă a antreprenoriatului. Elemente cheie:

- Cluj-Napoca este una dintre destinațiile europene cele mai atractive pentru relocarea firmelor din domeniul serviciilor IT, fiind un important centru universitar, cu forță de muncă calificată în domeniu, la salarii competitive;
- Cea mai mare parte a producției industriale a județului este destinată exporturilor, care s-au triplat în ultimii 5 ani, însă balanța comercială a județului rămâne negativă;
- Absența parcurilor științifice și tehnologice din județ;
- IMM-urile înregistrează o productivitate scăzută a muncii și nu dispun de resurse financiare pentru realizarea de investiții;

- Cluj-Napoca – centru al activității economice, fapt care determină o dependență economică crescută a celorlalte localități din Cluj de reședința de județ;
- Îmbunătățirea activității antreprenoriale în mediul rural.

Măsura 1 – Realizarea de investiții în sectorul productiv în vederea creșterii competitivității IMM pe piața internă și externă și sprijinirea dezvoltării întreprinderilor din sectorul serviciilor, cu prioritate a microîntreprinderilor. Elemente cheie:

- Investiții realizate cu prioritate la nivelul IMM-urilor;
- Sprijinirea procesului de creare de noi unități de producție, extinderea și diversificarea celor existente, schimbări în procesul de producție în vederea lansării de noi produse, achiziția de bunuri intangibile, mai ales în sectoarele productive cu potențial ridicat de creștere la nivelul județului (IT&C, mașini și echipamente, prelucrarea lemnului, materiale de construcții și industrii creative);
- Sprijinirea cu prioritate a microîntreprinderilor, active în sfera serviciilor, care utilizează resurse umane înalt-calificate din județ.

Măsura 2 - Înființarea unor clustere funcționale, orientate către inovare, în ramurile cu potențial de creștere de la nivelul județului (industria IT&C, mașini și echipamente, prelucrarea lemnului, materiale de construcții și industrii creative)

- Sprijină cooperarea între întreprinderi;
- Derularea unor proiecte în parteneriat;
- Facilitarea transferului tehnologic dinspre mediul de cercetare către cel de afaceri;
- Identificarea potențialelor clustere, înființarea acestora, programe de diseminare și informare, schimb de bune practici, activități de mentoring și coaching;
- Transferul de know-how, dezvoltarea capacității administrative și managementul acestora.

Măsura 3 - Crearea de noi structuri de sprijinire a afacerilor din ramurile industriale cu potențial ridicat de creștere și dezvoltarea unei rețele profesioniste de furnizori de servicii de afaceri, care să se adreseze cu prioritate IMM-urilor din județ (inclusiv consultanță financiară, de management și de accesare a fondurilor europene)

- Dezvoltarea unei rețele de sprijinire a afacerilor (incubatoare de afaceri, centre de afaceri, parcuri industriale și logistice, centre expoziționale, parcuri științifice și tehnologice, etc.) care să găzduiască întreprinderile (în special, cele mici și mijlocii) din ramurile cu potențial ridicat de creștere (IT&C, mașini și echipamente, prelucrarea lemnului, materiale de construcții și industrii creative), dar și să ofere servicii de afaceri acestor firme (consultanță, organizare de târguri și expoziții, formare profesională, transfer tehnologic, etc.);

- Sprijinirea cu prioritate a furnizării de servicii de consultanță pentru IMM-urile din județ;

***Măsura 4** - Diversificarea economiei rurale prin încurajarea înființării și dezvoltarea activității IMM-urilor în domeniile neagricole din mediul rural și creșterea implicării și responsabilizarea locuitorilor, încurajarea colaborării și a parteneriatelor în activități economice.*

- Creșterea numărului IMM-urilor rurale active în domenii neagricole;
- Stimularea înființării întreprinderilor și dezvoltarea celor existente în vederea reducerii gradului de dependență față de agricultură a comunităților rurale și încurajarea investițiilor care generează activități multiple și venituri alternative;
- Stimularea implicării locuitorilor în activități economice prin organizarea de workshop-uri, conferințe, reuniuni și întâlniri de interes public, furnizare de informații, reducerea barierelor administrative sau prin oferirea de avantaje financiar-fiscale.

***Măsura 5** - Dezvoltarea de branduri și promovarea produselor și serviciilor cu specific local pe piața internă și externă*

- Dezvoltarea mărcilor locale;
- Promovarea resurselor și atu-urilor de care dispune județul Cluj în rândul investitorilor străini, dar și a oamenilor de afaceri români;

Prioritatea 2 – Creșterea competitivității activităților economice din sectorul agricol (cu accent pe zootehnie, horticultură și plante energetice, acvacultură) și îmbunătățirea condițiilor pentru fermele mici. Elemente cheie:

- Clujul are o serie de avantaje competitive în domeniul agricol;
- Numărul produselor tradiționale atestate este foarte mic în comparație cu celelalte județe din Regiunea Nord-Vest;
- Interesul pentru produsele ecologice, naturale și tradiționale crește și au apărut mai multe inițiative pentru promovarea agriculturii și a produselor agricole locale.

***Măsura 1** - Promovarea transferului de cunoștințe și inovării în procesul de producție agricolă.*

- Stimularea inițiativelor de tehnologizare și inovare în procesul de producție agricolă și susținerea proiectelor de cercetare aplicative în acest domeniu;
- Sprijinirea exploatațiilor agricole care produc produse agricole mai puțin răspândite în județul Cluj (ciuperci, iepuri, rațe, prepelițe, struți etc.).

Măsura 2 - *Încurajarea dezvoltării de unități de procesare agroalimentară și de unități de colectare, depozitare și valorificare a producției agricole realizate de micii fermieri și dezvoltarea piețelor și târgurilor locale.*

- Sprijinirea înființării de unități de procesare agroalimentară;
- Îmbunătățirea dotării tehnice a unităților de procesare existente;
- Dezvoltarea tehnologiilor sustenabile de procesare și marketingul produselor;
- Colectarea produselor agricole și crearea facilităților comune de depozitare și valorificare, dotate cu utilaje specializate, și dezvoltarea piețelor și târgurilor locale.

Măsura 3 - *Creșterea competitivității sectoarelor agricole și promovarea restructurării și consolidării fermelor.*

- Sprijinirea demersurilor fermierilor pentru comasarea terenurilor, prin servicii de consiliere și asistență juridică și acoperirea parțială a costurilor presupuse de acest proces;
- Finanțarea unor studii care să stabilească ce culturi pot avea randamente mai ridicate pentru diferite zone.

Măsura 4 - *Încurajarea și recompensarea micilor fermieri care utilizează metode de cultivare tradiționale și ecologice*

- informarea micilor fermieri interesați, subvenționarea micilor fermieri care utilizează metode de cultivare tradiționale și ecologice, precum și facilitarea creării și funcționării unor rețele de comercializare a produselor ecologice

Măsura 5 - *Sprijinirea înființării și funcționării grupurilor de producători și creșterea puterii de negociere a producătorilor agricoli.*

- Comasarea parcelelor și dezvoltarea de acțiuni comune;
- Formarea producătorilor agricoli, stimularea înființării grupurilor de producători și creșterea rolului organizațiilor interprofesionale de negociere.

Măsura 6 - *Dezvoltarea serviciilor de consultanță agricolă, financiară, de management și de accesare a fondurilor europene pentru micii fermieri.*

- Înființarea centrelor de consultanță și consiliere la nivelul comunelor

Măsura 7 - *Promovarea și urmărirea respectării cerințelor UE referitoare la mediu, apă, sănătatea și bunăstarea animalelor, sănătatea plantelor și sănătatea publică.*

- Informarea, consilierea și formarea producătorilor agricoli cu privire la cerințele și standardele UE, susținerea proiectelor care au ca scop trecerea la sisteme de producție

conforme cu cerințele UE și respectării acestor cerințe de către toți producătorii agricoli.

Măsura 8 - Crearea brandurilor locale și promovarea produselor agricole cu specific local pe piața internă și externă.

- Sprijinirea producătorilor locali în vederea certificării produselor tradiționale, crearea unor branduri-umbrelă, precum și organizarea și participarea la evenimente expoziționale organizate la nivel local, național și internațional;
- Încurajarea dezvoltării relațiilor comerciale ale producătorilor locali cu exteriorul.

Măsura 9 – Dezvoltarea activității de acvacultură.

- Sprijinirea exploatașilor agricole care înființează pescării.

Măsura 10 – Dezvoltarea infrastructurii agricole și forestiere și îmbunătățirea infrastructurii de îmbunătățiri funciare.

- Construirea și modernizarea drumurilor agricole și forestiere;
- Efectuarea de lucrări de îmbunătățiri funciare;

Prioritatea 3 – Dezvoltarea capacității de cercetare-dezvoltare-inovare din județ, facilitarea transferului de tehnologie dinspre mediul academic către cel de afaceri și extinderea accesului populației și mediului de afaceri la rețeaua broadband de mare viteză. Elemente cheie:

- Număr redus de firme inovative în Cluj;
- Transfer sporadic de cunoștințe și tehnologie dintre mediul academic și cel de afaceri;
- Dezvoltarea unor proiectele comune de cercetare, care să plece de la nevoile reale ale mediului de afaceri și să contribuie la crearea de noi locuri de muncă;

Măsura 1 – Dezvoltarea capacităților de cercetare-dezvoltare-inovare în domeniile de cercetare cu potențial și sprijinirea absorbției rezultatelor de către mediul de afaceri din județ prin derularea de proiecte în parteneriat între firme, universități și centre de cercetare.

- Sprijinirea proiectelor care să conducă la creșterea eficienței activității de C-D a universităților și a institutelor de C-D;
- Sprijinirea dezvoltării tehnologice bazată pe cercetări industriale și pre-competitive, în vederea realizării și testării de noi produse, tehnologii și servicii.

Măsura 2 – Sprijinirea înființării de start-up-uri și spin-off-uri inovative.

- Sprijinirea activităților de inovare start-up-uri și spin-off-uri noi, cu prioritate din mediul urban, care valorifică rezultatele cercetării din mediul universitar și academic.

Măsura 3 – Sprijinirea dezvoltării e-economiei.

- Implementarea de sisteme informatice integrate, aplicații electronice de management al afacerilor, soluții de comerț electronic, etc. la nivelul întreprinderilor din județ.

Măsura 4 – Îmbunătățirea infrastructurii TIC și asigurarea conexiunii la rețelele de internet de mare viteză, cu precădere în mediul rural.

- Susținerea conectării la broadband, precum și consolidarea infrastructurii TIC (în special în zonele de eșec ale pieței – zone rurale - dezavantajate din punct de vedere al accesului la mijloacele moderne de comunicații).

Prioritatea 4 – Integrarea armonioasă și competitivă a turismului din județul Cluj în sistemul turistic regional, național și european, prin crearea unei oferte turistice complexe, complementare și competitive, capabilă să motiveze și să genereze fluxuri turistice convergente și să satisfacă o cerere turistică potențială diversificată ca necesități, opțiuni, exigențe, gusturi și posibilități materiale. Elemente cheie:

- Valorificare insuficientă a potențialului turistic al județului Cluj;
- Existența unui număr foarte redus de pensiuni turistice de confort mediu și ridicat (3 margarete și peste) în zonele agroturistice;
- Numărul foarte redus de localități rurale care dispun de o capacitate de cazare capabilă să susțină organizarea unui eveniment generator de turiști (60-200 locuri);
- Anumite monumente istorice valoroase se află în zone relativ izolate;
- Majoritatea agențiilor de tursim sunt localizate în Cluj-Napoca;
- Sector de divertisment – agrement slab dezvoltat;
- Târgurile și expozițiile organizate în județ se desfășoară preponderent în Cluj-Napoca;
- Numărul scăzut de rețele de informare și promovare a tursimului în Cluj.

Măsura 1 – Reabilitarea, conservarea și protecția patrimoniului natural și amenajarea turistică modernă, competitivă și funcțională a acestuia.

- Identificarea și promovarea obiectivelor, locațiilor, arealelor și zonelor naturale și antropice cu potențial turistic ridicat și includerea acestora în circuitul turistic național și internațional;

Măsura 2 – Punerea în valoare a patrimoniului turistic antropoc (de factură spirituală și construit) al județului Cluj ca premisă a exploatării eficiente, protecției și conservării lui și integrarea acestuia în trasee turistice, în vederea creșterii atractivității ofertei turistice și imaginii turistice și a valorificării optime a acestora.

- Stabilizarea și consolidarea monumentelor în vederea valorificării culturale;

- Gestionarea facilă și corectă a patrimoniului și asigurarea posibilității de a interveni în condiții legale asupra monumentelor.

***Măsura 3** – Valorificarea integrală a resurselor hidrominerale, morfoclimatice și morfopeisagistice ale județului și realizarea unei oferte turistice diversificate, complexe și complementare care să acopere/satisfacă o gamă cât mai largă de opțiuni, necesități și posibilități materiale ale clientelei potențiale din județ și din afara județului și diversificarea tipologică și ridicarea nivelului calitativ al capacității de cazare în vederea stimulării turismului de nișă (afaceri și congrese, evenimential, incentive etc.) și cultural.*

- Realizarea unei infrastructuri turistice diversificate tipologic prin modernizarea, readaptarea funcțională a bazelor existente și dezvoltarea de noi amenajări.

***Măsura 4** – Asigurarea unor servicii turistice de calitate și diversificate și promovarea dezvoltării de pachete inovative.*

- Atragerea de noi turiști în județ;
- Reducerea sezonality și prelungirea duratei de sejur.

***Măsura 5** – Acordarea unei importanțe sporite componentei de promovare turistică în vederea impunerii județului Cluj ca una dintre destinațiile turistice majore pe plan regional, național și internațional (marketingul destinației).*

- Creșterea atractivității și a rezonanței domeniului turistic din județul Cluj și a diferitelor locații cu valențe turistice;
- Posibilitatea realizării unor venituri mai ridicate prin creșterea vânzării produselor turistice din județul Cluj, dar mai ales a produselor specifice locale.

2. Creșterea accesibilității județului și asigurarea unei infrastructuri de utilități, educaționale, de sănătate și sociale moderne, ca bază a dezvoltării economice și sociale.

Prioritatea 1 – Asigurarea conectării județului la fluxurile de călători și mărfuri prin intermediul unei infrastructuri de transport moderne și asigurarea echilibrului între diferite modalități de transport. Elemente cheie:

- Lipsa infrastructurii fizice în mediul rural;
- Creșterea semnificativă a duratelor de transport pe calea ferată în ultimii 21 de ani;
- Eficiență scăzută a tranzitului rutier între unele dintre perechile posibile din cele șapte direcții majore de călătorie ce converg în zona Cluj-Napoca.

***Măsura 1** – Construcția rețelei rutiere rapide spre toate cele patru direcții principale de trafic și asigurarea accesului la rețeaua TEN-T și reabilitarea axelor rutiere secundare de acces înspre județ.*

- Construcția de autostrăzi sau drumuri rapide înspre cele patru direcții de trafic importante:
 - înspre vest și nord-vest, respectiv Autostrada Transilvania înspre Zalău;
 - înspre nord-est, respectiv o autostradă pe relația Cluj-Napoca – Gherla – Dej – Bistrița, cu o posibilă continuare înspre Vatra Dornei și Suceava;
 - înspre est și sud-est, respectiv Autostrada Transilvania înspre Târgu Mureș;
 - înspre sud, respectiv un drum expres cu profil de autostradă pe relația Turda – Alba Iulia – Sebeș;
- Reabilitarea sau modernizarea unor drumuri naționale ce trec prin județul Cluj.

Măsura 2 – Reabilitarea și modernizarea drumurilor județene și comunale, în principal a celor de interes turistic și economic.

- Eficientizarea transportului public;
- Realizarea infrastructurii de acces care facilitează și stimulează investițiile, inclusiv în turism;
- Realizarea drumurilor rutiere care asigură derularea actului turistic propriu-zis.

Măsura 3 – Reabilitarea infrastructurii de transport feroviar.

- Reparația capitală a căilor ferate ce converg în municipiul Cluj-Napoca, în mod specific a tronsoanelor Cluj-Napoca – Dej, Cluj-Napoca – Oradea și Apahida – Teiuș pentru ca durata călătoriilor să se încadreze în anumiți parametri.

Măsura 4 – Reabilitarea infrastructurii de transport aerian.

- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport aerian și a echipamentelor asociate aeroportului internațional Cluj-Napoca.

Măsura 5 – Acțiuni integrate pentru promovarea transportului intermodal.

- Facilitarea accesului rapid, sigur și confortabil al persoanelor și mărfurilor de la un mod de transport la altul.

Măsura 6 – Dezvoltarea sistemelor de transport urban ecologic.

- Sprijinirea utilizării mijloacelor de transport în comun și a vehiculelor cu emisie redusă;
- Sprijinirea deplasării pe bicicletă;
- Sprijinirea utilizării tehnologiilor verzi.

Prioritatea 2 – Dezvoltarea altor infrastructuri critice pentru județ: rețele de utilități, infrastructura de educație, sănătate și socială. Elemente cheie:

- Accesul redus al comunităților la infrastructura de apă și apă uzată;
- Calitatea necorespunzătoare a apei potabile;
- Lipsa facilităților de canalizare și epurare a apelor uzate în anumite zone (mai ales rurale).

Măsura 1 – Dezvoltarea rețelelor de utilități publice (cu precădere în mediul rural).

- Creșterea numărului de localități și de locuitori care se bucură de infrastructură locală modernă și de calitate.

Măsura 2 – Îmbunătățirea infrastructurii educaționale pentru toate localitățile județului.

- Activități de reconstrucție, extindere, consolidare de clădiri;
- Îmbunătățirea sistemelor de încălzire centrală și facilități sanitare;
- Dotarea cu echipamente și utilități speciale pentru elevi cu dizabilități;
- Achiziționarea de mijloace de transport a elevilor;
- Dotarea cu echipamente, inclusiv IT, a școlilor.

Măsura 3 – Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii de sănătate.

- Reabilitarea, modernizarea și dotarea cu echipamente de specialitate a spitalelor, a secțiilor de urgență și a centrelor de permanență.

Măsura 4 – Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii sociale.

- Acțiuni de reabilitare, modernizare și dotare cu echipamente a centrelor sociale și rezidențiale.

Prioritatea 3 – Dezvoltarea infrastructurii de transport a zonei urbane Cluj-Napoca. Elemente cheie:

- Necesitatea de a extinde sau îmbunătăți infrastructura și serviciile de transport utilizate de locuitorii și vizitatorii zonei urbane extinse aferente municipiului Cluj-Napoca.

Măsura 1 – Creșterea accesibilității rutiere înspre și în interiorul zonei urbane Cluj-Napoca.

- Realizarea de noi căi rutiere rapide;
- Realizarea rețelei de autostrăzi urbane a zonei Cluj-Napoca;
- Construcția de noi puncte de acces pe Autostrada Transilvania.

Măsura 2 – Creșterea importanței transportului public propice mediului înconjurător.

- Modernizarea și extinderea sistemelor existente de transport public în comun;
- Implementarea unor noi sisteme de transport public în comun.

3. Dezvoltarea resurselor umane ca suport al dezvoltării economice și sociale, prin creșterea calității învățământului și promovarea educației pentru adulți, creșterea gradului de ocupare pe piața muncii și asigurarea incluziunii sociale.

Prioritatea 1 – Creșterea calității actului educațional și facilitarea accesului la educație și formare, într-o rețea școlară diversificată, beneficiind de serviciile unor cadre didactice performante. Elemente cheie:

- Ponderea populației mai puțin calificată, care are doar studii la nivel gimnazial și primar este sub nivel național;
- Numărul în descreștere a unităților școlare din județ pe fondul scăderii efectivilor de elevi;
- La nivelul învățământului profesional, vocațional și liceal tehnic există foarte puține unități care pot oferi cursuri în limba maghiară (minoritatea maghiară este cea mai numeroasă din județ);
- Dinamica ofertei serviciilor nu este în concordanță deplină cu dinamica și cererea dinspre domeniul pieței forței de muncă.

Măsura 1 – Reducerea ratei abandonului școlar în rândul elevilor în special în mediul rural.

- Prevenirea și diminuarea fenomenului de părăsire timpurie a școlii.

Măsura 2 – Îmbunătățirea calității învățământului preșcolar, primar și gimnazial și asigurarea accesului la educație pentru fiecare copil din mediul rural.

- Adaptarea planurilor de învățământ, întreprinderea unor programe de învățare, creație, sport și agrement, informarea părinților și implicarea lor în programele școlare;
- Creșterea ponderii personalului didactic calificat este realizabilă prin motivarea cadrelor didactice (oferire de cazare, formare profesională, burse etc.);
- Îmbunătățirea facilităților de transport, programe pentru conștientizarea importanței educației în rândul elevilor și a părinților și printr-un sistem de burse oferite elevilor din familii cu posibilități materiale reduse.

Măsura 3 – Diversificarea ofertei și creșterea calității serviciilor educaționale în sfera învățământului profesional, vocațional și liceal tehnic, în raport cu direcțiile de dezvoltare

economică din județ, cât și reducerea inegalităților teritoriale, sociale și etnice în accesul la educație.

- Dezvoltarea și diversificarea oportunităților educaționale de reintegrare în sistemul educațional a tinerilor și adulților care nu au absolvit 8 clase;
- Susținerea unor programe educaționale de tip „A doua șansă”;
- Introducerea de noi profiluri în sfera învățământului profesional, vocațional și liceal tehnic, care să deservească nevoile economiei actuale și cu potențial viitor;
- Facilitarea incluziunii copiilor rromi în instituții școlare profesionale, în limba pe care o stăpânesc cel mai bine;
- Susținerea elevilor din mediul rural care frecventează licee sau școli profesionale din alte localități.

Măsura 4 – Creșterea calității serviciilor de formare a adulților, în concordanță cu creșterea capacității populației active a județului de a se adapta la cerințele unei piețe a forței de muncă dinamice.

- Creșterea ofertei de educație a adulților;
- Eficientizarea și profesionalizarea programelor de formare a adulților;
- Corelarea mai eficientă cu cerințelor pieței forței de muncă;
- Formarea profesională pentru adulții fără loc de muncă din mediul rural, în meserii căutate pe piața forței de muncă.

Măsura 5 – Dezvoltarea calitativă și/sau cantitativă a efectivului de cadre didactice din învățământ din mediul urban și rural, indiferent de limba de predare și motivarea mai bună a cadrelor didactice.

- Sprijină dezvoltarea unor programe de dezvoltare profesională și oferirea de stimulente cadrelor didactice indiferent de mediul de rezidență și limba de predare.

Măsura 6 – Dezvoltarea infrastructurii materiale și a resurselor umane în instituțiile de învățământ superior și de cercetare, în vederea creșterii performanțelor științifice și a inovării.

- Creșterea numărului de persoane cu studii superioare;
- Creșterea performanțelor științifice și a inovării.

Prioritatea 2 – Promovarea ocupării și creșterea mobilității forței de muncă pentru a răspunde nevoilor reale de pe piața muncii și asigurarea dezvoltării economice și sociale.

- Numărul scăzut de salariați la 100 de locuitori din zona rurală.

Măsura 1 – Creșterea oportunităților de ocupare prin stimularea IMM-urilor în crearea de noi locuri de muncă și atragerea unităților economice care creează un număr mare de locuri de muncă, în special în mediul rural.

- Crearea de noi locuri de muncă în IMM-uri, întreprinderi mari și în domeniul lucrărilor publice.

Măsura 2 – Optimizarea necesităților pieței de muncă cu oferta educațională.

- Acțiuni de diversificare a ofertei educaționale în domeniile cerute pe piața muncii, din sistemul universitar și preuniversitar, precum și din sistemul de formare continuă;
- Adaptarea sistemului de formare la cerințele de standard european și întemeierea unor noi structuri de formare;
- Formarea de parteneriate între școli și mediul de afaceri.

Măsura 3 – Creșterea gradului de competitivitate și adaptabilitate pe piața forței de muncă.

- Consilierea și asistarea absolvenților învățământului mediu, respectiv universitar în vederea realizării tranziției de la mediul educațional la viața profesională;
- Realizarea de programe de formare profesională și cursuri de calificare/recalificare pentru dezvoltarea cunoștințelor și abilităților.

Măsura 4 – Extinderea și îmbunătățirea serviciilor în vederea reintegrării pe piața muncii a femeilor după naștere.

- Extinderea serviciilor de creșă și de grădinițe cu program prelungit, introducerea programelor de tip after school.

Măsura 5 – Urmărirea mai eficientă a migrației interne și externe, stoparea migrației externe și facilitarea repatrierii și a reinsertiei repatriaților pe piața muncii

- Analize asupra pieței forței de muncă, implementarea de programe la nivel județean, astfel încât să fie luată în vedere cererea și oferta în tot ansamblul județului;
- Măsuri active de inițiere de afaceri mici și mijlocii;

Prioritatea 3 – **Combaterea riscului de excluziune socială a populațiilor vulnerabile și creșterea calității vieții acestora**

- Populația afectată de sărăcia extremă aparține, în parte însemnată, comunităților de romi;
- Romii din comune stau aproape de sat, dar în cătun separat, iar în cazul orașelor stau îndepărtat de oraș;

- Clujul ocupă locul 1 în rândul regiunii de dezvoltare Nord-Vest în ceea ce privește numărul de persoane cu dizabilități din zonă;
- Clujul are un număr redus de asistenți maternali profesioniști comparativ cu celelalte județe ale țării.

Măsura 1 – Reducerea sărăciei și eliminarea sărăciei extreme

- Asigurarea sustenabilității financiare a sistemului venitului minim garantat și a funcționării sale normale;
- Asigurarea transportului în comun pentru comunități marginalizate;
- Asigurarea minimumului necesar pentru o viață decentă pentru familiile aflate în sărăcie extremă

Măsura 2 – Prevenirea și combaterea excluziunii sociale a populațiilor vulnerabile prin îmbunătățirea și diversificarea formelor de suport pentru persoanele vulnerabile și promovarea, în toate domeniile și în toate situațiile, a egalității de șanse

- Inițierea unor programe destinate persoanelor cu dizabilități ușoare, grupurilor etnice minoritare;
- Asigurarea condițiilor normale de viață și a unor servicii la nivelul standardelor de calitate;
- Dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu și a altor servicii alternative de tipul: centre de zi, cluburi, locuințe protejate, adăposturi, centre de reabilitare, servicii de tip respite.

Măsura 3 – Combaterea tuturor formelor de discriminare etnică și suport pentru populația de etnie rromă în vederea creșterii oportunităților acestora de acces la o viață social-economică modernă și prosperă

- Reabilitarea din punctul de vedere al condițiilor de locuire, serviciilor sociale și oportunităților ocupaționale a zonelor locuite de rromi;
- Suport pentru afirmarea culturală a romilor și pozitivarea imaginii lor colective.

Măsura 4 – Asigurarea condițiilor de viață pentru copii și a accesului la oportunitățile de dezvoltare

- Creșterea capacității autorităților administrației publice locale în asumarea problematicei copiilor din punct de vedere financiar;
- Înființarea de noi servicii rezidențiale pe model familial, înființarea de centre maternale, consiliere și școli ale părinților și alte servicii pentru sprijinirea părinților;

- Programe comunitare de supervizare și reinserție socială a tinerilor delicvenți, introducerea în cadrul programelor școlare a unor ore de pregătire juridică.

Prioritatea 4 – Asigurarea unor servicii medicale de înaltă clasă

- Numărul scăzut de personal sanitar din județ;
- Județul Cluj prezintă un raport de dependență a vârstnicilor mai ridicat decât la nivel național sau regional.
- Gradul de îmbătrânire, situația demografică a mediului rural al județului Cluj cunoaște o deteriorare continuă din punct de vedere a structurii pe vârste.

Măsura 1 – Îmbunătățirea calității serviciilor medicale, modernizarea și dotarea cu aparatură a spitalelor și a policlinicilor de stat din județ.

- Modernizarea infrastructurii, a aparaturii policlinicilor publice și a spitalelor;
- Asigurarea medicamentelor de bază pentru pacienți;
- Accesul la serviciile medicale de bază în toate localitățile județului.

Măsura 2 – Asigurarea resurselor materiale și umane pentru unități medicale pentru înființarea de servicii cu paturi pentru îngrijire paleativă

- Îngrijirea bolnavilor vârstnici în condiții optime;
- Creșterea duratei medii a vieții.

Măsura 3 – Instruirea și familiarizarea populației privind modul de viață sănătos, alimentația sănătoasă, cât și prevenirea îmbolnăvirilor cronice

- Scăderea îmbolnăvirilor cardio-vasculare și ale aparatului digestiv;
- Creșterea speranței de viață la naștere a populației județului la nivelul mediei UE.

4. Asigurarea unei creșteri durabile prin promovarea unei economii mai eficiente, mai ecologice și mai competitive din punctul de vedere al utilizării resurselor și a politicii energetice.

Prioritatea 1 – Combaterea schimbărilor climatice și consolidarea capacității de rezistență a economiei în fața riscurilor climatice, precum și capacitatea de prevenire a dezastrelor și de reacție la acestea.

- Utilizarea mai eficientă a resurselor;
- Calitate variabilă a apelor din județ.

Măsura 1 – Managementul riscurilor naturale

- Abordare proactivă în vederea protejării locuințelor, bunurilor, resurselor naturale, precum și activităților economice în zonele cu un potențial de risc ridicat.

Măsura 2 – Creșterea capacității de intervenție în cazul dezastrelor

- Pregătire profesională în domeniul dezastrelor naturale;
- Echipamente adecvate pentru a reduce cât mai mult timpul necesar intervenției și eficiența lor.

Prioritatea 2 - Sprijinirea utilizării energiilor regenerabile și a creșterii eficienței utilizării energiei

- Scăderea semnificativă a importurilor de petrol și gaze până în 2020;
- Creșteri ale PIB-ului.

Măsura 1 - Stimularea obținerii și utilizării energiei regenerabile

- Înființarea sistemelor de obținere a energiei electrice din surse regenerabile

Măsura 2 - Îmbunătățirea eficienței energetice și reducerea impactului negativ asupra mediului al funcționării sistemului energetic

- Reducerea consumului de energie necesar încălzirii locuințelor.

Prioritatea 3 - Protecția și îmbunătățirea biodiversității și a patrimoniului natural și promovarea unei utilizări eficiente a resurselor

- Mare parte a regnului animal și vegetal suferă sau este supus presiunilor, în special celor determinate de activitatea omului;
- Gestionarea deșeurilor menajere se face centralizat, dar fără să fie disponibile rampe de gunoi ecologice autorizate;
- Ariile protejate ale județului Cluj acoperă 1% din teritoriu, situându-se mult sub media pe țară;
- Localitățile județului se caracterizează prin grade diferite de vulnerabilitate la riscurile de mediu.

Măsura 1 - Dezvoltarea sistemelor durabile de management al deșeurilor

- Dezvoltarea sistemului de colectare selectivă;
- Facilitarea reutilizării și refolosirii deșeurilor, în mod special în scopuri energetice și ca materie primă.

Măsura 2 - Conservarea și refacearea ecosistemelor

- Accelerarea eforturilor de conservare a naturii și reducerea presiunilor ecologice asupra biodiversității și ecosistemelor;

Măsura 3 - Combaterea speciilor alogene invazive

- Identificarea, inventarierea și stoparea extinderii speciilor alogene invazive.

Prioritatea 4 - Întărirea capacității instituționale și de guvernare

- Dezvoltarea unei structuri de management eficiente pentru serviciile de mediu.

Măsura 1 - Managementul mediului

- Asistarea managerilor care iau decizii în domeniul mediului de către un sistem complex, pentru managementul mediului;
- Existența unui sistem de difuzare publică a informațiilor privind mediul către populație și a unui sistem de alarmare timpurie a autorităților, în cazul apariției unor calamități naturale.

5. Asigurarea unei dezvoltări urbane echilibrate, coerente și armonioase, sub aspectul activităților economice și sociale

Prioritatea 1 - Asigurarea coeziunii interne a orașelor din județul Cluj

- Hipertrofie a rețelei de localități din județ și dominația absolută a Municipiului Cluj-Napoca, din perspectiva economică, demografică, a serviciilor etc.;
- Cele 5 orașe din județ, cu excepția municipiului Cluj-Napoca nu îndeplinesc condițiile impuse de lege pentru rangul (municipiu/oraș) în care sunt încadrate.

Măsura 1 - Reabilitarea siturilor industriale poluate din județ și reconversia funcțională a acestora

- Măsura va sprijini reabilitarea siturilor industriale abandonate și pregătirea lor pentru noi activități, cu prioritate cele care au potențial de creare de noi locuri de muncă;
- Vor fi vizate cu prioritate siturile din intravilanul orașelor, care au un impact negativ asupra funcției rezidențiale și esteticii urbane.

Măsura 2 - Asigurarea coeziunii sociale interne a orașelor, prin revitalizarea cartierelor aflate în declin din orașele județului

- Măsuri de reabilitare a infrastructurii din zonele urbane degradate existente în orașele județului.

Prioritatea 2 - Întărirea coeziunii orașelor cu mediul rural și zonele periurbane

- Județului implică întărirea legăturii dintre orașe, zonele lor periurbane și mediul rural, prin măsuri de creștere a accesibilității și mobilității, de asigurare a accesului la servicii și locuri de muncă pentru locuitorii de la sate.

Măsura 1 - Dezvoltarea infrastructurii din noile rezidențiale din zonele periurbane

- Sprijinite investiții din zonele periurbane ale orașele, cu prioritate în Zona Metropolitană Cluj, unde au apărut noi cartiere rezidențiale;
- Modernizarea infrastructurii de transport.

Prioritatea 3 - Întărirea rolului de pol de creștere al Municipiului Cluj-Napoca și integrarea acestuia în rețeaua națională și europeană de metropole

- Municipiul Cluj-Napoca are o influență extra-județeană ce cuprinde o bună parte din Transilvania
- Clujul este relativ izolat față de principalele coridoare pan-europene de transport, ceea ce face dificilă integrarea sa în rețeaua națională, regională și europeană de metropole și afirmarea ca pol de creștere
- *În vederea realizării acestei priorități se vor avea în vedere obiectivele și măsurile cuprinse în Planul Integrat de Dezvoltare Urbană și criteriile pentru includerea municipiului în rețeaua de 300 de orașe susținute la nivel european.*

6. Îmbunătățirea accesibilității și calității serviciilor publice furnizate prin dezvoltarea unei administrații publice locale și județene moderne, cu un management bazat pe parteneriat real cu cetățenii și mediul de afaceri din județ

Prioritatea 1 - Ameliorarea ciclului de politici publice

- Gradul redus de informare și de implicare a populației în procesul de planificare strategică;
- Necesitatea de a întări capacitatea administrativă;
- Se vorbește despre un management orientat spre rezultate.

Măsura 1 - Creșterea gradului de transparență

- Derularea unor procese de tip cantitativ – respectiv prezența unor elemente de transparență instituțională și individuală, dar și ameliorarea calitativă a gradului de transparență;

- Extinderea nivelului de transparență – prin intervenții la nivel individual și organizațional;
- Creșterea calității procesului de transparență.

Măsura 2 - Crearea de compartimente specializate în cadrul autorităților locale

- Îmbunătățirea cunoștințelor cu privire la procesul de politici publice și conștientizarea importanței ciclului de politici publice în rândul angajaților din administrația publică locală din județul Cluj;
- Dezvoltarea unor instrumente care să genereze o eficientizare a procesului de politici publice.

Măsura 3 - Înființarea și dezvoltarea unor structuri de sprijin pentru planificarea strategică și îmbunătățirea guvernantei rețelei de localități din județ, prin implicarea tuturor actorilor interesați în procesul decizional și prin eficiența planificării

- Proiecte de accesare a fondurilor europene scrise doar de dragul de a fi scrise;
- Înființarea și dezvoltarea unei structuri de sprijin care să ofere asistență pentru procesul de planificare strategică;
- Elaborarea și actualizarea de documentații de urbanism și amenajarea teritoriului.

Prioritatea 2 - Întărirea relațiilor de cooperare dintre autoritățile publice la nivel județean și local

- Dezvoltarea capacității de colaborare dintre autoritățile publice din județul Cluj.

Măsura 1 - Dezvoltarea de modele de bună practică

- Crearea unor exemple durabile de bună practică, prin mijlocirea cărora poate fi eficientizată furnizarea unor servicii publice

Măsura 2 - Creșterea sustenabilității structurilor de cooperare existente

- Dezvoltarea unor instrumente care să genereze o sustenabilitate mai ridicată a structurilor administrative din județ.

Măsura 3 - Training în privința cooperării

- Dezvoltarea unor module de cursuri de perfecționare, adresate funcționarilor publici cu competențe în domeniul cooperării inter-instituționale sau care sunt implicați în activitatea structurilor de tip ADI.

Prioritatea 3 - Creșterea gradului de inovare și a implementării de soluții inovatoare la nivelul administrației județene

- Dezvoltarea capacității de analiză;

- Dezvoltarea serviciilor de e-guvernare;

Măsura 1 - Implementarea unor soluții de tip e-guvernare

- Implementarea unor soluții informatice care să vină în întâmpinarea dorințelor cetățenilor de a fi mai bine informați, de a putea recurge la plata online a contribuțiilor, de a simplifica anumite proceduri administrative.

Măsura 2 - Parteneriate cu universități și centre de cercetare-inovare

- stabilirea și dezvoltarea unor relații de parteneriat cu universități și centre de cercetare.

4. Rezultate asteptate/target-uri

- Nu au fost identificate rezultate așteptate clare

5. Perioada de implementare

- 2014 – 2020

6. Actori/stakeholderi implicați

- Consiliul Județean Cluj
- Primăriile de comune, orașe și municipii din județul Cluj
- Mediul de afaceri din județul Cluj
- Cetățenii județului Cluj
- Potențialii turiști

Concluzii

Per ansamblu, Strategia de dezvoltare a județului Cluj este un document complex care tratează într-o manieră analitică situația județului. Strategia de dezvoltare are o perioadă de implementare de 6 ani, în intervalul 2014 – 2020 și este în conformitate cu diverse documente internaționale (Strategia Europa 2020), naționale (Planul Național de Dezvoltare 2007-2013), dar și regionale (Cadru Regional Strategic de Dezvoltare 2007-2013 pentru Regiunea Nord-Vest).

Documentul are un obiectiv general și anume **Dezvoltarea și promovarea Clujului ca o destinație atractivă pentru investitori, turiști și locuitori**. Acest obiectiv general implică 6 obiective specifice:

1. Creșterea competitivității economiei județului Cluj, prin valorificarea resurselor de muncă și a spiritului antreprenorial din județ, susținerea inovării și furnizarea de servicii de afaceri adaptate la nevoile întreprinderilor cu profil agricol, industrial și de servicii.
2. Creșterea accesibilității județului și asigurarea unei infrastructuri de utilități, educaționale, de sănătate și sociale moderne, ca bază a dezvoltării economice și sociale.
3. Dezvoltarea resurselor umane ca suport al dezvoltării economice și sociale, prin creșterea calității învățământului și promovarea educației pentru adulți, creșterea gradului de ocupare pe piața muncii și asigurarea incluziunii sociale.
4. Asigurarea unei creșteri durabile prin promovarea unei economii mai eficiente, mai ecologice și mai competitive din punctul de vedere al utilizării resurselor și a politicii energetice.
5. Asigurarea unei dezvoltări urbane echilibrate, coerente și armonioase, sub aspectul activităților economice și sociale
6. Îmbunătățirea accesibilității și calității serviciilor publice furnizate prin dezvoltarea unei administrații publice locale și județene moderne, cu un management bazat pe parteneriat real cu cetățenii și mediul de afaceri din județ

Fiecare obiectiv specific implică un anumit număr de priorități, care la rândul lor presupun mai multe măsuri concrete de implementare. Din acest punct de vedere strategia este exhaustivă. Deoarece unele obiective sunt destul de generoase, sunt necesare o serie de măsuri suplimentare pe lângă cele prevăzute pentru a fi acoperite în totalitate³⁹.

Principala critică ar fi numărul excesiv de obiective generale și specifice – putem afirma că atingerea tuturor acestor obiective ar aduce județul la un stadiu de dezvoltare aproape ideal. O astfel de abordare este mult prea optimist și nerealistă. O focalizare pe un număr limitat de factori strategici locali care ulterior puteau fi corelați cu sursele de avantaj ale județului ar fi fost o abordare mai pragmatic.

De asemenea trebuie acordată o atenție deosebită criteriilor de evaluare stabilite și incluse în strategie, la finalul perioadei desemnate (2020) pentru o evaluare cât mai obiectivă⁴⁰. Acestea ar trebui completate cu o serie de ținte sau indicatori intermediari.

Se remarcă de asemenea un grad relativ ridicat de compatibilitate cu documentul strategic de la nivel regional.

³⁹ Spre exemplu *Creșterea accesibilității județului și asigurarea unei infrastructuri de utilități, educaționale, de sănătate și sociale moderne, ca bază a dezvoltării economice și sociale* ar presupune un set de măsuri și activități mult mai larg decât cele incluse în strategie.

⁴⁰ Merită menționat că deși există indicatori pentru fiecare prioritate în parte aceștia nu acoperă întreaga paletă de măsuri menționate.

Recomandări

Planificarea Strategică a Județului Cluj este un document de mare importanță în elaborarea Planificării Strategice a Municipiului Cluj-Napoca deoarece aceasta din urmă trebuie să fie în concordanță cu obiectivele listate în documentul de la nivel județean. De aceea, măsura în care poate fi utilizată Planificarea Strategică a Județului în elaborarea Planificării Strategice a Municipiului este una considerabilă, în special în ceea ce privește obiectivul general - **Dezvoltarea și promovarea Clujului ca o destinație atractivă pentru investitori, turiști și locuitori.**

Din punct de vedere al celor opt direcții strategice formulate o recomandare ar viza prioritizarea acestora, fiind puțin probabil să existe resursele necesare pentru urmărirea tuturor acestora în egală măsură. Din acest punct de vedere, recomandăm focalizarea pe acele obiective care pot reprezenta un avantaj competitiv pentru comunitate/municipalitate (a se vedea dimensiunea pe avantaj competitiv). Din acest punct de vedere, Planificarea Strategică a Municipiului Cluj-Napoca ar trebuie să fie focalizată pe trei mari aspecte: **creșterea competitivității economice**, dezvoltarea municipiului ca și **important centru universitar și pol de cercetare, dezvoltare și inovare**, nu doar în România, ci și **la nivel internațional** precum și **dezvoltarea municipiului ca și pol al serviciilor.**

Aceste trei elemente se află într-o strânsă relație de interdependență, în sensul că absolvenți bine pregătiți de studii superioare vor contribui la creșterea numărului de investitori în zonă care caută forță de muncă specializată în anumite domenii (inginerie, electrotehnică, zootehnie etc.). Acest fapt se traduce și într-un avantaj competitiv din perspectiva resursei umane, comparativ cu alte orașe similare din România. Ținând cont de resursele financiare alocate pentru CDI precum și de infrastructura existentă, Cluj-Napoca trebuie să își dezvolte această latură impinându-se ca centru al CDI la nivel național după București.

Nu în ultimul rând prezintă un potențial ridicat de dezvoltare la nivelul serviciilor oferite – medicale, educaționale, sociale (vezi sector ONG+public), consultanță în diverse domenii. Cu titlu de exemplu putem să ne gândim la serviciile educaționale oferite în prezent în special la nivel universitar, Universitățile din municipiu fiind clasate pe primele locuri într-un clasament național realizat de Ministerul educației în 2011. Indirect, Cluj-Napoca ar trebui să fructifice oportunitatea oferită de numărul ridicat de absolvenți de studii superioare și să implementeze măsuri de retenție a absolvenților după finalizarea prin creșterea oportunităților de angajare în companii care activează în Cluj-Napoca.

Așadar, pentru ca Planificarea Strategică a Municipiului Cluj-Napoca să fie un real succes trebuie să se focalizeze pe un număr restrâns de elemente cheie, care vor determina îmbunătățiri considerabile la nivelul altor elemente adiacente și doar prin corelarea tuturor acestor elemente se poate obține o strategie de dezvoltare eficientă și durabilă.

Documente la nivel local

Planul Integrat de Dezvoltare pentru Polul de Creștere Cluj Napoca

Zona Metropolitană Cluj 2009-2015

Viziune generală

Planul strategic pornește de la o amplă analiză SWOT (pp. 142-157) iar strategia aleasă este una preponderent SO (Avantaje –Oportunități) :

- pe termen mediu și lung (2010-2030): accent pe atuurile Cluj Napoca (ex: centru universitar cu potențial de inovare în economie și tehnologia comunicațiilor)
- pe termen scurt (2007-2013): accent pe depășirea dezavantajelor pe care le are comunitate, în special sub aspectul infrastructurii

„Cluj-Napoca va fi un centru regional al inovației și oportunităților, o destinație turistică atractivă, un loc plăcut în care să trăiești, să muncești și să studiezi; un oraș cu autorități locale responsabile și deschise, cu cetățeni activi și o comunitate de afaceri dinamică și implicată”. (NDI Romania, 2005)

Viziunea pentru zona metropolitană:

“Zona Metropolitană Cluj va deveni un pol magnetic pentru servicii de cercetare, dezvoltare, inovare și tehnologia informației, mediul adecvat pentru antreprenori, profesioniști și tineri. Locul unde te dezvolti, ai succes și-ți crești copiii.”

Obiective generale + Obiective specifice

Direcțiile strategice au fost selectate în funcție de domeniile de dezvoltare prioritare la nivel național, regional și județean și anume:

- competitivitate
- transporturi
- resurse umane
- dezvoltare rurală
- mediu

Pentru Zona Metropolitană Cluj (ZMC), direcțiile strategice trasate sunt:

- Creșterea competitivității economice bazate pe cunoaștere;
- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport;
- Protejarea și îmbunătățirea calității mediului;
- Dezvoltarea resurselor umane, creșterea gradului de ocupare și combaterea excluziunii sociale;
- Dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în sectorul agricol;
- Participarea echilibrată a tuturor comunelor din zona metropolitană Cluj la procesul de dezvoltare socio-economică

Pornind de la aceste direcții strategice, au fost setate obiectivele:

O1. Dezvoltarea și modernizarea urbanistică a Zonei Metropolitane Cluj, creșterea mobilității și dezvoltarea durabilă

Dezvoltarea urbanistică este o prioritate a autorităților locale. Modernizarea și extinderea rețelelor edilitare este considerată a fi determinată de dezvoltarea durabilă și protecția mediului, de competitivitatea economică și calitatea vieții.

Câteva din reperele individuale în definiția “vieții de calitate” se referă la accesul la sisteme centralizate de furnizare de utilități publice, infrastructura de transport, facilități de agrement și orice alt suport al confortului.

1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii și serviciilor de transport rutier, feroviar și aerian în vederea asigurării mobilității și accesului Zonei Metropolitane Cluj.

Pentru o bună dezvoltare a mediului de afaceri în Zona Metropolitană Cluj este nevoie de facilitarea mobilității, de dezvoltarea infrastructurii de acces, precum și a transportului. În acest sens, se va urmări reducerea timpului și costurilor de deplasare în interiorul și în zonele adiacente zonei metropolitane, asigurând mobilitatea forței de muncă calificate în interiorul/înspre/dispre zona metropolitană. Este necesară crearea unor legături funcționale între punctele de penetrare în municipiu și artere de tip inelar pe trasee care să ocolească zona centrală, pentru creșterea gradului de accesibilitate.

2. Protecția și îmbunătățirea calității mediului în vederea asigurării unei dezvoltări durabile a Zonei Metropolitane Cluj

Pentru asigurarea unei dezvoltări durabile protejarea mediului trebuie corelată cu dezvoltarea economică în sensul luării de măsuri pentru minimalizarea impactului activităților economice, inclusiv opțiuni tehnologice care permit protejarea mediului, folosirea energiilor regenerabile, creșterea eficienței energetice și păstrarea de resurse neregenerabile pentru generațiile următoare.

Măsurile luate de autoritățile locale vor viza reducerea poluării aerului, apei și solului .

Programe prioritare

- Dezvoltarea accesibilității înspre/dinspre Zona Metropolitană Cluj
- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport în vederea îmbunătățirii mobilității în interiorul zonei metropolitane Cluj
- Extinderea și modernizarea sistemelor de apă și apă uzată. Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și reabilitarea siturilor
- Creșterea eficienței energetice și a securității furnizării în contextul combaterii schimbărilor climatice
- Reducerea poluării și diminuarea efectelor schimbărilor climatice. Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii.

O2. Creșterea competitivității economice a Zonei Metropolitane Cluj

Pentru creșterea competitivității economice au fost luate în considerare aspecte privind industriile motoare și anume domeniile de activitate care joacă rolul de „motor” adică antrenează dezvoltarea economică a Zonei Metropolitane Cluj, orientate în jurul unor nevoi și provocări majore, cărora să le furnizeze soluții inovative, potențate de clustere. Industriile motoare identificate sunt: industria energetică, sectorul IȚ și comunicații, servicii pentru afaceri, servicii medicale specializate, învățământ superior. Se consideră că dezvoltarea economică pe termen lung este strâns legată de dezvoltarea industriilor motoare. În urma analizelor a fost evidențiat faptul că acestea se bazează pe IMM-uri și potențialul reprezentat de resursele umane provenite din mediul universitar bine dezvoltat.

- Dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere în vederea creșterii competitivității economice a Zonei Metropolitane Cluj
 - Dezvoltarea unui pol de competitivitate în ZMC Cluj
 - Dezvoltarea resurselor umane, creșterea gradului de ocupare în vederea creșterii calității vieții locuitorilor din Zona Metropolitană Cluj și Regiunea Nord-Vest
 - Promovarea tehnologiei informației

- Dezvoltarea turismului în vederea creșterii competitivității economice a Zonei Metropolitane Cluj. Dezvoltarea turismului este văzută raportat atât la punerea în valoare și promovarea patrimoniului cultural câți și a celui național, în legătură cu dezvoltarea infrastructurii în general și dezvoltarea infrastructurii de cazare și servicii turistice adecvate
 - Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și natural, precum și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe în scopul promovării turismului
- Dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în sectorul agricol în vederea creșterii competitivității economice a Zonei Metropolitane Cluj
- Creșterea capacității administrative în vederea asigurării participării echilibrate a tuturor comunelor din Zona Metropolitană Cluj la procesul de dezvoltare socio-economică
 - Îmbunătățirea structurii și procesului managementului ciclului de politici publice

Programe prioritare:

- Dezvoltarea unui pol de competitivitate în ZMC Cluj, corelat cu dezvoltarea polilor de excelență din regiune.
- Promovarea tehnologiei informației. Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și natural, precum și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe în scopul promovării turismului
- Dezvoltarea resurselor umane, creșterea gradului de ocupare în vederea creșterii calității vieții locuitorilor din Zona Metropolitană Cluj și Regiunea Nord-Vest
- Îmbunătățirea structurii și procesului managementului ciclului de politici publice. Creșterea competitivității sectoarelor: agricol și forestier, creșterea calității vieții și diversificarea economiei rurale

O3. Dezvoltarea serviciilor cu specific social în vederea creșterii calității vieții locuitorilor din Zona Metropolitană Cluj și Regiunea Nord-Vest

Dezvoltarea capitalului uman prin conectarea educației și învățării pe tot parcursul vieții și asigurarea participării crescute pe o piață a muncii modernă, flexibilă și inclusivă va fi realizată ținând cont și de creșterea gradului de ocupare și de combatere a excluziunii sociale. Promovarea incluziunii sociale este o problemă de importanță regională pentru Zona Metropolitană Cluj, întrucât se manifestă diferențe importante de acces la servicii medicale și sociale, la educație, pe piața muncii, între bărbați și femei, pentru mediul rural, față de urban, pentru populația romă, pentru persoanele cu dizabilități, pentru alte grupuri dezavantajate. Aceste grupuri sunt încă supuse riscului de marginalizare socială determinat, în primul rând, de discriminare în privința accesului.

1. Creșterea gradului de ocupare și combaterea excluziunii sociale prin dezvoltarea resurselor umane, în vederea creșterii calității vieții locuitorilor din Zona Metropolitană Cluj și Regiunea Nord-Vest
2. Dezvoltarea serviciilor și infrastructurii de asistență socială în vederea creșterii calității vieții locuitorilor
3. Dezvoltarea serviciilor și infrastructurii medicale în vederea creșterii calității vieții locuitorilor din Zona Metropolitană Cluj și Regiunea Nord-Vest
4. Dezvoltarea serviciilor și infrastructurii educaționale în vederea creșterii calității vieții locuitorilor din Zona Metropolitană Cluj și Regiunea Nord-Vest

Programe prioritare:

- Creșterea gradului de ocupare și combaterea excluziunii sociale prin dezvoltarea resurselor umane, în vederea creșterii calității vieții locuitorilor din Zona Metropolitană Cluj și Regiunea Nord-Vest
- Dezvoltarea serviciilor și infrastructurii de asistență socială în vederea creșterii calității vieții locuitorilor
- Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii medicale
- Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii educaționale preuniversitare, universitare și a infrastructurii pentru formare profesională continuă

Target-uri:

O1 - facilitarea mobilității, dezvoltarea infrastructurii de acces și a transportului (crearea de variante de ocolire a municipiului, zone de parcare), dezvoltarea unui sistem de transport public funcțional la nivelul zonei metropolitane, dezvoltarea Aeroportului Internațional

O2 - promovarea dezvoltării industriilor motoare (industria energetică, sectorul IT și comunicații, servicii pentru afaceri, servicii medicale specializate, bioeconomie bazată pe cunoaștere, învățământul superior generator de spinoffuri (focalizat pe cercetare-dezvoltare))

O3 - riscuri mai scăzute de excluziune socială, reducerea rupturii între sfera economicului și a socialului, sprijin pentru persoanele aflate în dificultate pentru a le ajuta să obțină condițiile necesare unei vieți decente, creșterea calității vieții locuitorilor prin modernizarea centrelor sociale, unități medicale reabilitate și modernizate

Proiecte care vor fi implementate până în 2015:

- Centru regional de excelență pentru industrii creative

- Dezvoltare Parc Industrial Tetarom III
- Parc Industrial Tetarom IV
- Modernizarea și extinderea sistemului de transport în comun în ZMC
- Centru T.E.A.M – ZMC, de sprijinire a afacerilor
- Restaurare ansamblu monument istoric Parcul Simion Barnutiu și clădirea Cazino
- Case sociale integrate pentru comunitate

Obiectivele strategice setate în acest plan de dezvoltare a Zonei Metropolitane Cluj sunt:

1. Dezvoltarea și modernizarea urbanistică : aspectele luate în considerare sunt creșterea mobilității și dezvoltarea durabilă. Obiectivele din această categorie vizează modernizarea și dezvoltarea serviciilor de transport rutier, feroviar și aerian în vederea îmbunătățirii mobilității și accesibilității în interiorul Zonei Metropolitane Cluj precum și protecția și îmbunătățirea calității mediului prin dezvoltarea tehnologiei în sensul eficienței energetice și menținerea resurselor neregenerabile.
2. Creșterea competitivității economice, pornind de la baza industriilor motoare indentificate și anume: industria energetică, sectorul IT și comunicații, servicii pentru afaceri, servicii medicale specializate, bioeconomie bazată pe cunoaștere, învățământul superior generator de spinoffuri. Astfel, se va urmări dezvoltarea unui pol de competitivitate, dezvoltarea resurselor umane, creșterea gradului de ocupare în vederea creșterii calității vieții locuitorilor din Zona Metropolitană Cluj și Regiunea Nord-Vest și promovarea tehnologiei informației.
3. Dezvoltarea serviciilor cu specific social în vederea creșterii calității vieții locuitorilor: dezvoltarea capitalului uman prin conectarea educației și învățării pe tot parcursul vieții și asigurarea participării crescute pe o piață a muncii modernă, flexibilă și inclusivă va fi realizată prin creșterea gradului de ocupare și de combatere a excluziunii sociale și promovarea incluziunii sociale, dezvoltarea serviciilor și infrastructurii de asistență socială, dezvoltarea serviciilor și infrastructurii medicale și educaționale.

De asemenea, sunt prezentate proiectele care vor fi derulate în sprijinirea acestor obiective, precum și indicatorii de monitorizare și evaluare.

Recomandări

Din obiectivele acestui document de strategie, **creșterea competitivității economice** reprezintă punctul central interes pentru municipiul Cluj-Napoca. Ținând cont de planul strategic al zonei metropolitane și comunitățile adiacente municipiului, care prezintă cel mai ridicat interes pentru municipiu, pentru a crește potențialul de dezvoltare al acestora, **dezvoltarea urbanistică și anume dezvoltarea infrastructurii de transport, îmbunătățirea mobilității și accesibilității în interiorul Zonei Metropolitane Cluj** precum și **protecția și îmbunătățirea calității mediului prin dezvoltarea tehnologiei în sensul eficienței energetice și menținerea resurselor neregenerabile**, trebuie văzute ca prioritare.

Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor de transport sunt critice pentru dezvoltarea economică a orașului Cluj Napoca, acesta confruntându-se cu deficiențe în configurația actuală a rețelei

stradale, necesitatea unor artere de ocolire a zonei centrale care se confruntă cu trafic intens și aglomerație. De asemenea, insuficiența locurilor de parcare este și ea problematică. Un punct relevant în acest sens ar fi și încurajarea utilizării mijloacelor alternative de transport, cum ar fi transportul în comun sau pe bicicletă.

Dezvoltarea economică durabilă este strâns legată de mobilizarea industriilor motoare, identificate în acest document că fiind domeniul IT și comunicații, industria energetică – domeniu cu cifră ridicată de afaceri și potențial pentru dezvoltare durabilă, serviciile pentru afaceri cum ar fi ingineria, arhitectură și consultanță pentru afaceri, serviciile medicale specializate și învățământul superior.

În urma auditului pe domenii a fost realizată o analiză SWOT pe baza căreia s-a optat pentru o strategie de tip SO. În ce privește cadrul strategic, documentul de dezvoltare strategică care a influențat realizarea Planului de dezvoltare pentru polul de creștere Cluj Napoca este Planul Național de Dezvoltare 2007-2013.

Concluzii generale (privind cadrul strategic existent)

Pornind de la documentele strategice analizate am încercat să identificăm nivelul de complementaritate între obiectivele stabilite de acestea. Tabelul de mai jos prezintă succint relația dintre obiective, la fiecare nivel strategic:

Tabel: Sinteză a cadrului strategic existent

Complementaritatea obiectivelor strategice						
UE	Naționa I ⁴¹	Regional ⁴²	Județean	Local (PID)	Comp ⁴³ .	Observații
Ocuparea forței de muncă	Ocupare a forței de muncă	P1. Creșterea competitivit ății economice a regiunii și stimularea cercetării și inovării	O3. Dezvoltarea resurselor umane ca suport al dezvoltării economice și sociale, prin creșterea calității învățământului și promovarea educației pentru adulți, creșterea gradului de ocupare pe piața muncii și asigurarea incluziunii sociale. Prioritatea 2 – Promovarea ocupării și creșterea mobilității forței de muncă pentru a răspunde nevoilor reale de pe piața muncii și asigurarea dezvoltării economice și sociale.	-	80%	Suport la toate nivelurile pentru politici de ocupare a forței de muncă – trebuie corelat cu nivel de șomaj+nivel de ocupare specific pt Cluj + De luat în considerare specificul forței de muncă din Cluj – resursă umană calificată. Posibile politici locale de menținere în oraș a absolvenților caren nu sunt rezidenți din Cluj (a existat în trecut). La nivel regional c reșterea locurilor de

⁴¹ Obiective stabilite prin PNR 2011-2013 nu și Programul de guvernare 2013-2016

⁴² Draftul de proiect strategic de dezvoltare al ARD Nord Vest 2014-2020

⁴³ Complementaritate

						muncă este definită ca prioritate, dar nu are alocat nici un obiectiv specific.
Cercetare și dezvoltare	Cercetare și dezvoltare	P1. Creșterea competitivității economice a regiunii și stimularea cercetării și inovării.	O1. Creșterea competitivității economiei județului Cluj, prin valorificarea resurselor de muncă și a spiritului antreprenorial din județ, susținerea inovării și furnizarea de servicii de afaceri adaptate la nevoile întreprinderilor cu profil agricol, industrial și de servicii Prioritatea 3 – Dezvoltarea capacității de cercetare-dezvoltare-inovare din județ, facilitarea transferului de tehnologie dinspre mediul academic către cel de afaceri și extinderea accesului populației și mediului de afaceri la rețeaua broadband de mare viteză	O2. Creșterea competitivității economice a Zonei Metropolitane Cluj. 2.1 Dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere în vederea creșterii competitivității economice a Zonei Metropolitane Cluj O.s. 2.1.1. Dezvoltarea unui pol de competitivitate în ZMC Cluj	100%	La nivel local. PID face mențiuni repetate cu privire la inovare, cercetare și dezvoltare, și are viziunea formulată astfel încât face referire la aceste elemente. În schimb, obiectivele strategice din PID sunt mai degrabă indirect legate de cercetare, dezvoltare, inovare în special din perspectiva Clujului ca centru universitar.
Schimbările climatice și utilizarea durabilă a energiei	Schimbări climatice și energie	P4. Protecția mediului natural și antropoc, utilizarea eficientă a resurselor și reducerea emisiilor poluante	O4. Asigurarea unei creșteri durabile prin promovarea unei economii mai eficiente, mai ecologice și mai competitive din punctul de vedere al utilizării resurselor și a politicii energetice. Prioritatea 2 - Sprijinirea utilizării energiilor regenerabile și a creșterii eficienței utilizării energiei Prioritatea 3 - Protecția și îmbunătățirea biodiversității și a patrimoniului natural și promovarea unei utilizări	O1. Dezvoltarea și modernizarea urbanistică a Zonei Metropolitane Cluj, creșterea mobilității și dezvoltarea durabilă. OS1.2. Protecția și îmbunătățirea calității mediului în vederea asigurării unei	100%	De avut în vedere că la nivel național, acest obiectiv este acoperit cel mai bine iar România e foarte probabil să atingă țintele propuse înainte de termen (unele dintre ele fiind deja atinse). De asemenea, ar trebui avut în vedere potențialul

			eficiente a resurselor	dezvoltări durabile a Zonei metropolitane Cluj		Cluj-Napoca în sfera energiei regenerabile (vezi documentele de la nivel regional).
Educație Reducere abandon școlar+creștere absolvenți studii superioare	Educație Abandon școlar+creștere absolvenți studii superioare	P3. Creșterea calității vieții locuitorilor din regiune. 3.1. Investiții în educație, servicii sociale și de sănătate și în îmbunătățirea calității serviciilor din aceste domenii	O4. Dezvoltarea resurselor umane ca suport al dezvoltării economice și sociale, prin creșterea calității învățământului și promovarea educației pentru adulți, creșterea gradului de ocupare pe piața muncii și asigurarea incluziunii sociale. Prioritatea 1 – Creșterea calității actului educațional și facilitarea accesului la educație și formare, într-o rețea școlară diversificată, beneficiind de serviciile unor cadre didactice performante	-	80%	La nivel regional, deși obiectivul general este focalizat pe educație, obiectivele specifice nu includ referiri cu privire la abandonul școlar sau creșterea numărului absolvenților cu studii superioare
Lupta împotriva sărăciei și a excluziunii sociale	Incluziunea socială / reducerea sărăciei	P3. Creșterea calității vieții locuitorilor din regiune. 3.3. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei în zonele urbane și rurale	O3. Dezvoltarea resurselor umane ca suport al dezvoltării economice și sociale, prin creșterea calității învățământului și promovarea educației pentru adulți, creșterea gradului de ocupare pe piața muncii și asigurarea incluziunii sociale Prioritatea 3 – Combaterea riscului de excluziune socială a populațiilor vulnerabile și creșterea calității vieții acestora	O.S.3. Dezvoltarea serviciilor cu specific social în vederea creșterii calității vieții locuitorilor din Zona Metropolitană Cluj și Regiunea Nord-Vest O.S.3.1. Creșterea gradului de ocupare și combaterea excluziunii sociale prin dezvoltarea resurselor umane, în vederea creșterii calității vieții	100%	Atât la nivel județean cât și la nivel metropolitan (local) combaterea excluziunii sociale și a sărăciei este corelată cu ideea de creștere a calității vieții

				locuitorilor din Zona Metropolitană Cluj și Regiunea Nord-Vest		
--	--	--	--	---	--	--

Concluzii finale

În continuare am încercat să evidențiem principalele perspective strategice care se desprind din analiza cadrului strategic existent.

1. Europa 2020 este documentul de strategie care a influențat puternic cadrul strategic național. Strategia este bine conturată pe 5 direcții majore:
 - Educație
 - Cercetare și dezvoltare
 - Dezvoltare economică
 - Dezvoltare socială
 - Schimbări climatice/mediu înconjurător/dezvoltare durabilă

Aceste direcții sunt transpuse într-o serie de ținte la nivelul fiecărui stat. Din perspectiva României, obiectivele cele mai dificil de atins, ținând cont de situația actuală (date 2013, vezi prima parte a analizei Strategiei Europa 2020) vor fi cele privind alocările financiare pentru CDI, părăsirea timpurie a școlii și reducerea populației expuse sărăciei și excluziunii sociale. Pe de altă parte, România a îndeplinit, în mare măsură țintele privind sursele regenerabile de energie și eficiența energetică precum și reducerea emisiilor de CO₂.

2. La nivel național EUROPA 2020 se reflectă în prezent⁴⁴ în:
 - Acordul de parteneriat cu UE 2014-2020,
 - Planul Național de Reformă 2014
+ o serie de documente strategice sectoriale:
 - Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare, Inovare 2014-2020,
 - Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014 - 2020,
 - Strategia pentru Competitivitate Economică 2014-2020,
 - Strategia Națională de Sănătate 2014-2020,
 - Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020,
 - Strategia Națională de reducere a părăsirii timpurii a școlii,
 - Strategia națională pentru învățământul terțiar (nu este finalizată, draft iulie 2014),
 - Strategia Energetică a României (draft de analiză preliminară, pus în dezbatere publică dec. 2014)⁴⁵,
 - Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă la orizontul anilor 2013–2020–2030 (elaborat în 2008, probabil necesită revizuirii).

Ținând cont că Strategia Europa 2020 propune ținte clare, măsurabile, pentru fiecare stat este important ca și documentele strategice utilizate pentru atingerea obiectivelor să cuprindă ținte

⁴⁴ Decembrie 2014

⁴⁵ Poate fi accesat aici http://media.hotnews.ro/media_server1/document-2014-12-5-18755546-0-strategia-energetica-analiza-stadiului-actual.pdf

intermediare și mecanisme de monitorizare. De asemenea, aceste strategii sectoriale trebuie avute în vedere atunci când autoritățile locale își propun să realizeze planuri anuale sau multianuale pe domeniile principale de interes – educație, sănătate, infrastructură, mediu, economie, problem sociale. **Din perspectiva autorităților locale, putem spune că la nivel național vor găsi un cadru strategic stufos dar conectat la cadrul european, cu rezerva finalizării programelor operaționale europene care prezintă cel mai mare interes din perspectiva oportunităților de finanțare.**

Putem afirma că există un nivel ridicat de complementaritate între toate documentele strategice analizate. Totuși, o serie de diferențe merită sesizate. Mai, întâi două direcții strategice majore, trasate la nivel european și național nu se regăsesc formulate la nivel local – obiectivul legat de ocuparea forței de muncă și cel legat de educație. O posibilă explicație este documentul considerat în analiza noastră ca document relevant la nivel local - **PLANUL INTEGRAT DE DEZVOLTARE pentru Polul de Crestere CLUJ-NAPOCA ZONA METROPOLITANĂ CLUJ 2009 – 2015** – care, deși vizează zona metropolitană a municipiului, este cu precădere axat pe dezvoltarea acesteia și nu a municipiului în sine. În acest sens se consideră, probabil, că atât la nivel de educație, cât și la nivelul ocupării forței de muncă este cel care va implementa programe esențiale pe cele două obiective și nu comunitățile din zona metropolitană. Pe de altă parte, cele două obiective, chiar dacă nu se regăsesc formulate explicit, au corespondență la nivelul unor obiective specifice sau măsuri prioritare.

Un alt aspect relevant, care reiese în urma analizei cadrului strategic, este **lipsa unui document strategic actualizat la nivel național**. În analiza noastră am inclus Programul Național de Reformă ca și cadru strategic național (PNR 2011-2013, PNR2014), însă perioada de implementare a acestui program este 2011 – 2013 și respectiv 2014, iar ele reprezintă, de fapt, un cadru intermediar care ar trebui completat de o strategie națională, armonizată cu strategia de la nivelul UE – Europa 2020. Lipsa unui astfel de document este importantă și semnificativă din mai multe puncte de vedere:

- Nu putem vorbi de o viziune de dezvoltare la nivel național pe termen mediu și lung fapt care va aduce efecte negative la nivelul coordonării și integrării oricăror proiecte de interes național. Cu alte cuvinte, proiectele strategice naționale implementate fără o strategie ghidată de o viziune unitară ar putea produce efecte adverse neașteptate sau ar putea avea obiective contradictorii tocmai datorită lipsei unei viziuni unitare privind direcția dezvoltării României.
- La nivel local, comunitățile vor fi nevoite să își dezvolte planurile strategice fără a avea ”suportul” național necesar. Totuși, autoritățile locale ar trebui să urmărească documentele strategice naționale sectoriale (menționate la punctul 2) precum și cele pe domenii de finanțare europeană (punctul 1) .

Din perspectiva direcțiilor strategice principale se remarcă o orientare spre următoarele:

- Investiție în educație – cercetare, dezvoltare, inovare
- Dezvoltare durabilă și energie regenerabilă (mediu)
- Reducerea excluziunii sociale și a sărăciei

Investiții în educație

Am grupat educația împreună cu cercetarea, dezvoltarea și inovația deoarece cele două domenii sunt complementare. La nivel european strategia Europa 2020 urmărește pe de-o parte să crească numărul persoanelor care promovează o formă de învățământ terțiar și pe de altă parte, să reducă abandonul școlar. Din acest punct de vedere documentele strategice analizate, cu excepția PNR – care este mulat aproape identic pe cadrul Europa 2020 – nu abordează în mod direct cele două obiective, ci vizează mai degrabă creșterea calității serviciilor educaționale (județean) și promovarea programelor de învățare continuă (regional). *Din prisma obiectivului cercetare, dezvoltare și inovare*, acesta se regăsește în toate documentele analizate – fie din perspectiva alocărilor bugetare mai ridicate (așa cum este prevăzut și în strategia Europa 2020) – fie din perspectiva încurajării acelor activități care pot conduce la creșterea competitivității economice. În anul 2008, alocările pentru CDI în județul Cluj au fost de 1,14% din PIB (județean) peste media regională (0,44%) sau cea națională (0,58%). De asemenea trebuie remarcată infrastructura (publică și privată) de cercetare și dezvoltare existentă, factor care sporește potențialul pe acest domeniu la nivelul municipiului Cluj-Napoca. Nu în ultimul rând la nivelul infrastructurii trebuie menționată inițiativa formării clusterului de Inovare și IT.

Dezvoltare durabilă și energie regenerabilă

Din perspectiva dezvoltării durabile și a energiei regenerabile se remarcă faptul că acest obiectiv este inclus în toate documentele incluse în analiză așadar avem un nivel ridicat de complementaritate dar și susținere formală pentru inițiative care se încadrează în această arie. La nivel local trebuie avute în vedere două potențiale direcții de dezvoltare

- Continuarea demersului inițiat de ADR Nord Vest prin proiectul TREC și realizarea unui cluster pe domeniul energiei regenerabile
- Dezvoltarea economiei locale bazat pe resurse regenerabile în conexiune cu potențialul de cercetare și dezvoltare și cu investițiile realizate până acum

Reducerea excluziunii sociale și a sărăciei

Acest obiectiv prezintă un suport formal la toate nivelurile administrative, fiind inclus ca obiectiv strategic în toate documentele analizate. Principalele măsuri propuse sunt învățarea continuă, corelarea educației cu cerințele pieței, oportunități de reprofesionalizare pentru reintegrare pe piața muncii, integrarea persoanelor cu dizabilități. Acest obiectiv prezintă o importanță ridicată dacă luăm în considerare și faptul că județul Cluj ocupă locul 1 în rândul regiunii de dezvoltare Nord-Vest în ceea ce privește numărul de persoane cu dizabilități din zonă. De asemenea la nivel local, Cluj-Napoca cuprinde una dintre cele mai mari comunități de romi (peste 3.000 de persoane conform recensământului din 2011).

Analiza datelor statistice. Date demografice, sociale, economice, mediu, societate civilă

Sumar

Materialul de față reprezintă o analiză preliminară și sintetică a unor indicatori privind profilul demografic, cultural, educațional, civic și social al municipiului Cluj-Napoca. Informațiile care au stat la baza elaborării acestuia au fost furnizate de:

- Primăria Municipiului Cluj Napoca
- INSSE Cluj
- Inspectoratul pentru Situații de Urgență Avram Iancu al județului Cluj
- Inspectoratul Județean de Poliție Cluj
- Universitatea Tehnică Cluj-Napoca
- Universitatea de Medicină și Farmacie Iuliu Hatieganu
- Universitatea Sapienția
- Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară
- Universitatea Bogdan Vodă
- Inspectoratul Școlar Județean
- Academia de Muzică Gheorghe Dima

În continuare vor fi prezentate principalele concluzii ale fiecărei secțiuni incluse în raportul de față

Demografie

Datele privind populația stabilă a municipiului sunt obscure, sugerând un trend de stabilizare, dar fără posibilitatea de a utiliza cifrele în realizarea de prognoze și estimări. Pornind de la datele privind populația legală (care are domiciliul în Cluj-Napoca) și schimbările de reședință, se poate estima o populație anuală de aproximativ 303.500 de persoane, dar o evaluare corectă se poate face doar odată cu finalizarea datelor recensământului din 2011.

Din perspectiva structurii demografice, se poate observa o pondere mai redusă a populației sub 20 de ani, sub media națională, dar o pondere mai ridicată a populației feminine la trei dintre grupele de vârstă cele mai fertile în prezent, 25-39 ani, ceea ce prezintă un atu important pentru numărul de nașteri. Doar 13% dintre locuitorii Clujului au depășit vârsta de 65 de ani, în timp ce la nivel național ponderea acestora trece de 15%.

Ratele de mortalitate ceva mai mici la Cluj nu se datorează numai unei structuri pe vârste mai tinere a populației ci și unei mortalități mai reduse decât în ansamblul mediului urban.

Nu în ultimul rând, indicatorul nupțialității este, în Cluj, cu ceva sub nivelul urbanului național, iar cel al divorțialității, de asemenea e în general mai mic.

Cultural

În ceea ce privește dimensiunea culturală, cele mai importante evoluții față de 2005 vizează o ușoară creștere a populației de etnie română și romă între 2002 și 2011, dar și o scădere de aproape 3% a populației de etnie maghiară.

În ceea ce privește infrastructura culturală a municipiului, se remarcă o reducere a numărului de participanți la evenimente culturale, în 2011 nivelul spectatorilor aflându-se la 78% față de nivelul din anul 2005. Un trend contrar este observat în cazul vizitatorilor muzeelor, numărul acestora fiind constant, începând cu 2008, mai mare decât în 2005, ajungând ca în 2011 numărul vizitatorilor să fie cu 40% mai mare decât în 2005. Tot la acest nivel, este important de remarcat că începând cu 2011 este dată în folosință Cluj Arena, care crește capacitatea disponibilă pentru evenimente culturale și sportive cu aproximativ 30.000 de locuri.

Educație

La nivelul învățământului preuniversitar, cea mai importantă evoluție vizează creșterea numărului elevilor de la nivelul grădinițelor, cu 30%, dar și a celor înrolați în învățământul postliceal (90%) și în școlile de maiștrii (343%). Cea mai mare parte a locurilor din liceele clujene aparține școlilor cu profil tehnic (21%), urmate de clasele de matematică informatică (15% din locuri).

În ceea ce privește performanța elevilor clujeni la bacalaureat, aceasta se plasează cu aproximativ 12% peste media națională, cele mai bune licee, în funcție de rezultate și premii naționale și internaționale, fiind Colegiul Național Emil Racoviță, Liceul Teoretic Nicolae Bălcescu, dar și liceele Avram Iancu și Gheorghe Șincai.

În ceea ce privește învățământul universitar, numărul studenților înrolați la cele 10 universități clujene a început să scadă din 2008, în 2011 fiind cu 10.000 mai puțini studenți față de 2005.

Deși nicio universitate clujeană nu a reușit să intre în vreun top internațional, Universitatea Babeș-Bolyai este singura universitate din România luată în considerare de topul ARWU. În plus, patru din cele 10 universități locale sunt evaluate de Ministerul Educației drept universități de rang A.

Poluare și mediu

În ceea ce privește componenta de mediu, o primă observație care merită făcută este că disponibilul de spații verzi din intravilan nu asigură media minimă de 26 m² recomandați de UE. De asemenea, o suprafață însemnată a municipiului este afectată de emisii poluante, cele mai expuse fiind principalele artere de circulație, deși în cazul anumitor poluanți periculoși (precum PM10), prezența acestora în aer s-a înjumătățit în 2011 față de 2007. Nu în ultimul rând, referitor la poluarea fonică, doar aproximativ 3,5% din populația municipiului este expusă la diverse forme de poluare fonică. Per ansamblu, se poate constata că poluarea în Municipiul Cluj-Napoca nu reprezintă un factor alarmant, marea majoritate a indicatorilor fiind sub limita admisă (iar cei care depășesc nu depășesc semnificativ limita și sunt restrânși ca întindere)

Societate civilă

În ceea ce privește componenta civilă de la nivelul municipiului, o primă constatare care trebuie făcută este că numărul de solicitări de liber acces la informații de interes public este fluctuant, dar în creștere, începând cu 2006 remarcându-se o explozie a solicitărilor adresate online, comparativ cu formatul clasic pe hârtie sau verbal. Din totalul solicitărilor adresate Primăriei și CL, începând cu 2006, cea mai mare parte vizează aspecte privind utilizarea banilor publici, deși trendul tinde să fie descrescător. Datele sunt interesante și sugerează o evoluție pozitivă a interesului publicului față de modul de utilizare a resurselor publice, cu impact deosebit asupra responsabilizării autorităților locale, chiar adică principalii solicitanți au fost persoane juridice (probabil presa și organizații neguvernamentale)

În privința plângerilor și reclamațiilor administrative privind informațiile de interes public, numărul acestora este ne semnificativ, maximul fiind atins în 2006, 7 reclamații și 4 plângeri în instanță.

Numărul participanților la ședințele de consiliu local este fluctuant, anii cei mai activi din acest punct de vedere fiind 2006 și 2010, cu peste 800 de participanți, aceștia fiind anii și cu cele mai multe dezbateri publice organizate.

Nu în ultimul rând, după cum arată datele, redirecționările de 2% din profit sunt fluctuante între 2007 și 2011, cu un maxim în 2008, de aproape 4 milioane de lei și un minim în 2011, de aproape 3.3 milioane lei.

Social

Ultimii ani au adus progrese în privința dimensiunii sociale a municipiului, atât din perspectiva siguranței publice, cât și a situațiilor de urgență. Astfel, între 2009 și 2012 se poate constata o reducere a cazurilor de contravenții în trafic, de 40%, deși totodată a avut loc o ușoară creștere a numărului persoanelor rănite în trafic.

Comparativ cu 2008, a crescut ușor și numărul persoanelor agresate de câini comunitari, de la 846 la 865, cheltuielile totale cu tratamentele aplicate victimelor ridicându-se la aproximativ 1.7 milioane de lei.

În legătură cu infracționalitate, între 2004 și 2012 au crescut cazurile de prostituție, furt din societăți comerciale și de loviri și alte violențe. Aceasta din urmă categorie a cunoscut o creștere continuă ajungând ca în 2012 să fie cu 725% mai mare decât în 2004! Totuși, s-a constatat o reducere a cazurilor de viol (cu 45%), furt (total) (44,6%), tâlhărie (aproximativ 25%) și cerșetorie (25%). Nu în ultimul rând, între 2008 și 2012 a avut loc o reducere a numărului de incendii înregistrate la nivelul municipiului, de la 199 la 116, inclusiv a numărului de răniți și decedați, de la 24 la 1, pagubele totale cauzate de incendii reducându-se cu 65%, de la aproximativ 1,7 milioane de lei, la 590 mii lei.

Demografic

1. Evoluția recentă a populației

Conceptul de populație a unui anumit teritoriu sau a unei unități administrative este rezultatul unei construcții statistice care poate îmbrăca forme diferite. Specificarea sensului în care termenul este folosit este esențială în studiile de urbanism întrucât, în funcție de formula adoptată, volumul demografic se modifică și, în mod logic, toate implicațiile sale asupra celorlalte aspecte ale spațiului social se schimbă. În mod obișnuit, în publicațiile noastre statistice oficiale regăsim date privind ceea ce se numește „populație stabilă”; mai rar ne sunt date informații despre „populația legală”. Aceste două constructe statistice sunt utilizate și cu ocazia recensămintelor populației, adică în momentele în care se fixează cifrele reper de populație, dar și atunci când se prezintă valorile curente, adică pentru începutul/sfârșitul anilor calendaristici sau mijlocul anilor (la 1 iulie).

Populația legală este cea cu domiciliul în unitatea administrativă analizată. Se preferă utilizarea populației stabile, care este considerată mai apropiată de populația *de facto* a zonei, întrucât ea omite persoanele cu domiciliul formal aici dar plecate pe o perioadă lungă de timp (peste un an) și adaugă persoanele cu domiciliul legal în altă parte dar prezente (cu reședință) aici pe o perioadă lungă (peste un an). Stabilirea volumului populației stabile nu este facilă nici la recensământ și cu atât mai puțin în perioadele intercensitare. *La nivel național*, în anii dintre recensăminte, populația stabilă se calculează pornind de la populația stabilă la recensământ la care se adaugă născuții și se scad decedații, migrația externă fiind în mare măsură omisă căci nu se iau în calcul decât schimbările de domiciliu (adică practic de cetățenie). De aceea la recensăminte, populația stabilă este net diferită (la noi în țară e întotdeauna net inferioară) cifrei care rezultă din calculul curent, pornit de la recensământul anterior. De pildă, la nivel național, la recensământul din 2011 se așteptau circa 21,4 milioane de locuitori și s-au regăsit doar 19 milioane. Aceste variații bruște în anii de recensământ se regăsesc, într-o anumită măsură, și în cifrele Institutului Național de Statistică pentru unitățile administrative ale țării.

Fixându-ne atenția asupra populației municipiului Cluj-Napoca, vom constata variații sensibile în cifrele oferite de INS, care își găsesc (unele) explicația prin revizuirea cifrelor după recensământ. Există însă și anumite date absolut ciudate, a căror rațiune ne scapă. Pentru ilustrare, prezentăm în tabelul 1 cifrele populației Clujului, din anul 2000 încoace, așa cum apar în „Fișa localității”, document ce provine de la filiala teritorială a INS, adăugând pe ultima linie și populația stabilă la ultimele două recensăminte.

Tabelul 1. *Populația municipiului Cluj-Napoca, din „Fișa localității” și la ultimele două recensăminte*

Anul	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Pop. stabilă la 1 iulie	329310	331992	297014	294906	298006	310194	305620	310243	308763	306009	305636	301913
Pop. stabilă la 1 ianuarie	334543	332617	299541	294781	297461	311528	297568	311391	309338	306474	307215	307136
Pop. legală la 1 iulie	315603	315674	293032	291057	289589	288861	289845	290719	291590	292586	293537	-
Pop. stabilă la recensământ			317953									309136

Se observă, mai întâi că, în urma recensământului din 2002, în ciuda unei valori de 317.953 locuitori înregistrați în martie, Clujul ajunge la doar 297.014 în iulie (!??), „pierzând” astfel față de anul anterior circa 35.000 de locuitori la populația stabilă și vreo 22-23.000 la cea legală. Și în continuare, evoluția cifrelor pare destul de bizară: după o scădere lentă în 2003, urmează o redresare ușoară în 2004, pentru ca apoi să constatăm un salt brusc de 12.000 de persoane în 2005. Nici în anii următori, cifrele de evoluție nu sunt foarte convingătoare, căci apar schimbări în ambele sensuri, ce nu urmează vreo direcție clară. Mai mult, se ajunge la o cădere de populație la 1 iulie 2011, sub 302.000 locuitori, cifră care, se vede, este mult și sub cea de la recensământul din toamna anului respectiv, și asta în condițiile în care, cum spuneam, recensământul a oferit, în general, efective ale populației stabile mult sub cele calculate.

Cum se știe, mai există, pe lângă INS, o instituție chemată să ofere date despre populație; este vorba despre serviciul de evidență informatizată a populației. Or, conform datelor primite de la filiala județeană a acestui serviciu, populația Clujului ar fi atins la 30 martie 2010 o cifră de 318.802 locuitori, efectiv defalcat pe sexe și grupe de vârstă.

Înainte însă de a vorbi de date structurale, să încercăm să descoperim ce teme au cifrele de populație de mai sus. Se știe că modificarea populației în timp se realizează pe două căi principale: prin mecanismele sale proprii de înmulțire, ce conduc la așa-numitul *spor natural* (egal cu diferența între nașcuții vii și decedații, într-un interval de timp) și prin schimbul de indivizi cu alte populații, numit *spor migratoriu* (egal cu diferența între numărul celor intrați în și al celor ieșiți din populația dată, într-un interval de timp). Mărginindu-ne la intervalul 2002-2010, când datele de populație se bazează pe efectivul populației stabile de la recensământul precedent, observăm, mai întâi, că în decursul acestor nouă ani, adică de la 1 ianuarie 2002 la 1 ianuarie 2011, *populația stabilă* a Clujului a trecut de la 299.541 locuitori la 307.136, adică a crescut cu 7.595 persoane. Această creștere nu prea se regăsește atunci când privim cifra de populație de la mijlocul anului (cea mai utilizată în calculele statistice), între cele două valori anuale (de la 1 ianuarie și de la 1 iulie) fiind uneori discrepanțe mari: de pildă peste 5.000 de persoane din sporul calculat mai sus dispar până la mijlocul anului 2011!

Pe de altă parte și prin contrast, dacă urmărim evoluția *populației legale*, observăm o mai mare regularitate, tradusă printr-o scădere ușoară până în 2005 și apoi o revenire la o valoare puțin apropiată de cea din 2002 (cu circa 500 persoane mai mult în 2010). În fiecare an, această populație e mai mică decât cea stabilă, așa cum este firesc pentru un centru de atracție cum este Clujul, dar diferențele între cele două cifre anuale sunt neregulate și dificil de interpretat, mai ales că populația legală e dată numai la mijlocul anului.

Pentru a vedea dacă aceste schimbări anuale de efective își găsesc o explicație prin jocul evenimentelor demografice curente ce modifică populația, oferim în tabelul 2 cifrele anuale ale acestor elemente.

Tabelul 2. *Elementele constitutive ale sporului natural și migratoriu pentru municipiul Cluj-Napoca, în anii 2002-2010*

ANUL	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Total
Născuți vii	2.165	2.214	2.417	2.785	2.855	2.866	3.021	3.226	3.236	24.785
Decedați	2.879	2.796	2.708	2.792	2.876	2.704	2.670	2.701	2.739	24.865
Spor natural	-714	-582	-291	-7	-21	162	351	525	497	-80
Intrări - schimbare de domiciliu	2.036	2.588	2.714	2.505	4.124	4.369	4.461	4.283	6.270	33.350
Ieșiri - schimbare de domiciliu	3.218	3.532	3.935	2.433	2.879	3.381	4.038	4.017	5.697	33.130
Spor - schimbare de domiciliu	-1.182	-944	-1.221	72	1.245	988	423	266	573	220
Intrări - schimbare de reședință	7.466	4.156	7.989	24.076	9.422	22.292	19.266	15.731	15.588	125.986
Ieșiri - schimbare de reședință	2.022	1.576	1.203	1.711	1.082	1.353	1.530	1.633	1.540	13.650
Spor - schimbare de reședință	5.444	2.580	6.786	22.365	8.340	20.939	17.736	14.098	14.048	112.336

Datele din tabelul 2 au, în funcție de modul lor de înregistrare, o consistență diferită. Cu siguranță că cele mai sigure sunt cele privitoare la sporul natural, întrucât statistica stării civile este bine condusă la nivel național. Să specificăm doar că atât nașcuții vii cât și decedații sunt legați direct de *populația legală* (nașterile înregistrându-se după domiciliul stabil al mamei iar decesele după domiciliul decedatului). În privința seriei acestor evenimente, se desprind câteva imagini foarte clare, ceea ce reflectă consistența cifrelor în cauză. Dacă este vorba despre decese, atunci este evident că seria noastră indică o deosebită stabilitate; variațiile anuale sunt mici și ele pot fi datorate unor cauze conjuncturale. Populația Clujului a pierdut deci constant în ultima vreme, prin deces, în jur de 2.900 persoane anual.

Pentru nașteri în schimb, avem de a face cu o evidentă tendință crescătoare, numărul nașcuților vii sporind, din 2002 până în 2010, de la 2.165 la 3.236, ceea ce înseamnă o creștere⁴ remarcabilă de circa 50%. Întrucât este greu de presupus că fertilitatea clujencelor a crescut atât de mult în anii aceștia, în care, la nivel național, nu s-au produs schimbări în intensitatea fertilității, rămâne ca explicație mai plauzibilă o creștere a efectivului de femei de vârstă fertilă (între 20 și 40 de ani). Dar și acest lucru, adică modificarea structurii pe vârste, se poate întâmpla pe două căi: fie prin intrarea în grupele fertile a unor contingente mari de populație mai tânără existente anterior, fie prin intrarea din exterior în populație a unor femei de această vârstă. Întrucât datele pe care le avem privitor la structura pe vârste din 2010 (la care ne vom referi ceva mai jos) nu indică o schimbare majoră „internă” a ponderii grupelor, probabil că ultima componentă este cea care a avut influența cea mai însemnată.

Ipoteza pare a fi confirmată de **cifra „imigranților”**, adică a celor care au intrat în populația legală a Clujului, prin schimbarea domiciliului. Seria acestor intrări evoluează, între 2002 și 2010 într-un evident paralelism cu cea a nașterilor, **numărul anual al persoanelor intrate în Cluj crescând de la 2.036, în 2002, la 6.270, în 2010**, ceea ce reprezintă o creștere de trei ori. Totuși cifrele respective par a evolua mai puțin regulat, dat fiind faptul că avem două salturi majore în 2006 și 2010, vizavi de anii precedenți. Desigur, legătura cu nașterile nu este aici una directă, dar putem presupune că imigrația aceasta a antrenat persoane tinere, multe în vârstă fertilă la momentul intrării sau care au ajuns repede la această etate. Firește că se poate obiecta faptul că cifrele de pe linia intrărilor prin schimbare de domiciliu sunt compensate aproape perfect de cele de pe linia următoare a tabelului, care ne redau numărul celor care au renunțat la domiciliul din Cluj-Napoca și au ales altă localitate de domiciliu. În adevăr, **în cei nouă ani analizați, intră în populația legală 33.350 de persoane și ies, prin schimbarea domiciliului, 33.130**. Numai că nimic nu garantează că structura pe vârste a celor două serii este identică. După cunoștințele noastre, în rândul celor care intră, grupele tinere au o pondere mai mare decât într-o populație „normală”, iar în rândul celor care ies, vârstnicii sunt mai numeroși.

Încercând un bilanț al mișcării naturale și migratorii a populației, în decursul celor nouă ani, observăm următoarele valori ale sporului total anual, ca sumă a sporului natural și migratoriu:

Anul	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Total
Spor total	-	-	-	65	1.224	1.150	774	791	1.070	140

Aceste cifre se potrivesc relativ bine cu evoluția populației legale, ale cărei valori, așa cum s-a văzut, scad până în 2005 și apoi cresc. (Nu putem face o verificare exactă a cifrelor întrucât populația legală e dată la 1 iulie și nu la 1 ianuarie.) Așadar, cu un spor natural ușor negativ (-80 de persoane) și unul migratoriu ușor pozitiv (220 persoane) se ajunge la un spor total calculat de 140 indivizi, în cursul celor nouă ani, adică la *o staționaritate a efectivului populației legale*.

⁴ Această creștere a numărului de nașteri nu trebuie privită ca o tendință de lungă durată, în acest domeniu lucrurile putându-se schimba destul de brusc. De altfel, chiar în anul următor, 2011, numărul nașcuților vii a fost doar de 2.933, scăzând deci aproape cu 10% față de 2010.

Dacă deci pentru populația legală avem o destul de bună consistență a cifrelor, pentru populația stabilă, valorile avansate de instituția statistică sunt mai mult decât obscure. Asta, pe de o parte, căci, așa cum am spus, variațiile anuale sunt mari și neregulate (și fără legătură cu sprorurile de populație descrise mai sus) iar, pe de altă parte, pentru că influența celui alt factor ce intervine în stabilirea populației stabile (schimbarea reședinței) este greu de estimat după cifrele avansate de INS. Într-adevăr, urmărind ultimele trei linii ale tabelului 2, observăm întâi de toate o totală discrepantă între valorile de pe linia intrărilor și de pe cea a ieșirilor. Situația unui an poate fi înțeleasă ușor: un număr mare de indivizi domiciliați în altă parte își stabilesc reședința în Cluj și un număr mic de clujeni fac acest lucru alegând altă localitate. Numai că din aceste cifre nu putem deduce nimic asupra evoluției populației stabile, întrucât nu știm nimic despre ceea ce se întâmplă cu cei care fac asemenea mișcări într-un an; nu știm cât timp rămând cu acest statut de rezidenți fără a reveni la domiciliul stabil. Însumând cifrele pe nouă ani avem, așa cum se vede, o discrepantă enormă între cele două intrări, cifre care în niciun caz nu pot fi utilizate în a face un bilanț al mișcării populației, așa cum am procedat cu schimbările de domiciliu, căci ar trebui să adăugăm la populația Clujului, în cei nouă ani, peste 122.000 locuitori!

Rămâne deci să privim altfel aceste cifre, adică să le considerăm valabile doar la nivelul unui an calendaristic, fără însumare în timp. În acest caz; **diferența anuală între intrările și ieșirile prin schimbarea reședinței, adăugată la populația legală a anului respectiv, ar duce la populația stabilă.** Și, într-adevăr, se poate observa că valorile astfel obținute se apropie de cifrele populației stabile anuale avansate de INS. Așadar, variațiile mari ale populației stabile despre care vorbeam la început se datorează fluctuațiilor foarte mari ale efectivelor adăugate prin schimbarea reședinței. De pildă, în 2003, avem circa 4.000 de persoane care intră astfel în Cluj, iar în 2005, numărul saltă la 24.000! Este evident că atunci toată nelămurirea privind evoluția efectivelor populației stabile se transferă la schimbările bruște anuale de cifre ale celor care-și stabilesc reședința în oraș; aici ni se pare că nu mai este vorba de a se înregistra o stare de fapt, ci e o schimbare de formă. În aceste condiții de mari fluctuații, doar luând o medie a celor nouă ani analizați, putem să sesizăm ce se ascunde în spatele cifrelor. Astfel, vedem că, prin schimbarea reședinței, avem, *in medie*, un plus de circa 12.500 persoane într-un an, care adăugat la o populație legală de circa 291.000 de locuitori, **ne conduce la o populație stabilă anuală de circa 303.500 persoane**, prin acest calcul conferindu-se un oarecare sens al cifrelor de pe prima și cea de a treia linie a tabelului 1.

Câteva întrebări esențiale rămân, mai cu seamă cele legate de fluctuațiile anuale și de valoarea datelor de recensământ. În aceste condiții de incertitudine, este imposibil să se facă pronosticuri privind evoluția viitoare a populației. Nu este posibil nici măcar să facem niște proiectări de genul „dacă... atunci...” pentru că nu avem la dispoziție o structură pe vârste și sexe clară și nici manifestarea fenomenelor demografice (fertilitate, mortalitate, migrație) pe vârste și sexe. Orice proiectare pe datele actuale, în forma în care sunt ele, ar rămâne o simplă speculație.

2. Fenomenele și structuri demografice

Evoluția populației este, se știe, efectul acțiunii fenomenelor demografice în condițiile unei structuri pe vârste și sexe date. Astfel, de pildă, numărul născuților vii este rezultatul fertilității populației conjugată cu numărul femeilor și gruparea acestora pe vârste. Astfel, o populație îmbătrânită poate produce mai puțini copii, chiar și cu fertilitate mai mare, decât una mai tânără și cu o fertilitate mai redusă. În general indicatorii bruiți, de mortalitate și de natalitate, sunt influențați de ambele aspecte menționate, adică și de intensitatea fenomenelor, dar și de structura pe vârste a populației. Este limpede că o influență mai mare a structurii pe vârste se observă în cazul mortalității, întrucât acest fenomen se realizează mai intens prin vârstele înalte, în vreme ce fertilitatea e specifică unei zone mediane a populației, mai stabilă ca pondere în diverse colectivități. De aceea și rata brută de mortalitate e un indicator mai puțin semnificativ decât rata brută de natalitate.

Ținând seama de importanța structurii pe vârste în constuirea valorilor unor indicatori ai fenomenelor demografice, vom prezenta în tabelul 3, comparativ cu nivelul național, structura pe

grupe de vârste și sexe, așa cum a rezultat din datele pentru 2010, primite de noi la acel moment de la Direcția Județeană de Evidență a Populației.

Tabelul 3. *Structura pe vârste și sexe a populației municipiului Cluj-Napoca la 30 martie 2010 și a populației urbane a României la 1 iulie 2010 (în %)*

Grupa de vârstă	Cluj-Napoca			România urban		
	Masculin	Feminin	Total	Masculin	Feminin	Total
0-4 ani	4,71	3,97	4,32	5,40	4,64	5,00
5-9 ani	4,05	3,42	3,72	4,71	4,06	4,37
10-14 ani	3,91	3,40	3,64	4,64	4,04	4,33
15-19 ani	5,02	4,27	4,62	5,47	4,86	5,15
20-24 ani	7,46	6,81	7,12	8,90	8,14	8,50
25-29 ani	8,86	8,66	8,76	8,66	7,94	8,28
30-34 ani	9,93	9,58	9,75	9,32	8,50	8,89
35-39 ani	8,63	8,50	8,56	8,09	7,65	7,86
40-44 ani	8,46	8,37	8,42	8,64	8,73	8,69
45-49 ani	6,49	6,74	6,62	6,05	6,44	6,26
50-54 ani	7,79	8,07	7,94	7,62	8,10	7,87
55-59 ani	7,58	7,50	7,54	7,34	7,57	7,46
60-64 ani	5,56	5,65	5,61	5,15	5,46	5,31
65-69 ani	3,88	4,46	4,19	3,26	3,85	3,57
70-74 ani	3,26	4,07	3,69	3,01	4,00	3,52
75-79 ani	2,24	3,05	2,67	2,02	2,98	2,52
80 și +	2,16	3,48	2,86	1,73	3,04	2,41
TOTAL	100	100	100	100	100	100

După cum se observă, structura pe vârste a Clujului este destul de interesantă. Mai întâi, observăm ponderile reduse ale populației sub 20 de ani, lucru desigur explicabil – și în același timp general la nivelul țării – prin fertilitatea mult mai redusă a populației României după 1989. Totuși, comparativ cu nivelul național și chiar cu mediul urban pe țară, lipsa copiilor este mult mai accentuată în Cluj (doar 11,7% din total erau copiii sub 15 ani, în vreme ce în populația țării copiii reprezentau în 2010 circa 15%, iar în urbanul național 13,7%), ceea ce indică o fertilitate mai scăzută a Clujencelor în anii din urmă. Clujul are însă un surplus de populație feminină chiar și față de urbanul național la trei dintre grupele de vârstă cele mai fertile în prezent, 25-39 ani, ceea ce prezintă un atu important pentru numărul de nașteri. La celălalt capăt al scalei vârstelor, observăm că orașul nostru ca și celelalte orașe ale țării are (încă) o pondere și un număr mic de vârstnici; doar 13% dintre locuitorii Clujului au depășit vârsta de 65 de ani, în timp ce la nivel național ponderea acestora trece de 15% (în ansamblul urbanului ponderea fiind de 12%).

Revenind la fenomenele demografice de bază (natalitatea și mortalitatea), prezentăm, în lipsa altor informații, indicatorii bruti, făcând și o comparație cu cei calculați la nivelul mediului urban din România (tabelul 4). Concluzia principală a acestei comparații este aceea că atât nivelul indicatorilor locali cât și tendința acestora (inclusiv redresarea natalității din 2005) se regăsește și la nivelul mediului urban național. Diferențele între oraș și urbanul țării sunt într-adevăr foarte mici (o mai puternică redresare a natalității în Cluj și un nivel ușor mai scăzut al indicilor de mortalitate), ceea ce îndeamnă la prudență în interpretare.

Tabelul 4. *Ratele de natalitate și mortalitate în municipiul Cluj-Napoca și la nivelul mediului urban național, între 2000-2010 (în ‰)*

Anul	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Natalitate Cluj	7,6	7,5	7,4	7,6	8,3	9,6	9,9	9,9	10,4	11,0	11,1

Natalitate țară, urban	8,9	8,4	8,5	8,7	9,4	9,9	10,1	9,8	10,3	10,3	10,0
Mortalitate Cluj	9,1	9,0	9,8	9,6	9,4	9,7	9,9	9,3	9,2	9,2	9,3
Mortalitate țară, urban	8,9	9,0	9,8	9,7	9,6	9,9	9,8	9,7	9,7	9,9	10,0

În legătură cu fenomenul de mortalitate mai avem un indicator destul de relevant; e vorba de indicele mortalității infantile, care se calculează raportând decedații înainte de împlinirea vârstei de un an la nașcuții vii dintr-o perioadă dată. Pe intervalul 2000-2011, valoarea acestui indicator a fost la nivelul Clujului de 7‰, care este net mai redusă decât cea la nivel național în urban. În adevăr, mărimea acestuia a scăzut, pe țară în urban, între 2000 și 2011, de la 16,1‰ la 7,7‰, ceea ce înseamnă că a avut, în perioada respectivă, o valoare mijlocie în jur de 12‰, deci aproape dublă decât în orașul nostru. Ne lipsește, evident, indicatorul cel mai bun al mortalității – speranța de viață la naștere – dar, cu certitudine și acesta este peste media națională a urbanului. Pe scurt, se poate deci spune că *ratele de mortalitate ceva mai mici la Cluj nu se datorează numai unei structuri pe vârste mai tinere a populației ci și unei mortalități mai reduse decât în ansamblul mediului urban.*

Pentru a înțelege și explica, într-o anumită măsură, comportamentul procreativ al populației, este nevoie și de o analiză a altor două fenomene demografice, care influențează fertilitatea și, deci indirect, reproducerea speciei: *nupțialitatea și divorțialitatea*, respectiv constituirea și disoluția familiilor. Și aici avem la dispoziție doar indicatorii bruți care relectă doar sumar intensitatea acestor fenomene. Prezentăm în tabelul 5 din nou o comparație cu mediul urban național⁵.

Tabelul 5. *Ratele de nupțialitate și divorțialitate, în municipiul Cluj-Napoca și la nivelul mediului urban național, între 2000-2010 (în ‰)*

Anul	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Nupțialitate Cluj	6,4	6,0	6,4	6,6	8,0	8,0	8,3	8,2	8,1	7,9	7,5
Nupțialitate țară, urban	6,5	6,3	6,6	7,0	7,6	7,8	8,1	8,8	8,2	7,3	6,4
Divorțialitate Cluj	1,11	0,80	1,76	1,76	2,40	1,72	1,56	2,29	2,05	1,63	1,11
Divorțialitate țară, urban	1,84	1,83	1,96	2,04	2,12	2,00	1,96	2,20	2,10	1,89	1,88

În ciuda fluctuației valorilor pentru Cluj, datorată cifrelor anuale mici (mai ales la divorțuri), se poate observa că indicatorul nupțialității este, în Cluj, cu ceva sub nivelul urbanului național, iar cel al divorțialității de asemenea e în general mai mic. De altfel, acest lucru reiese și din cifra globală (medie) pe intervalul 2000-2010, caracterizat de o rată brută de nupțialitate de 6,8‰ în Cluj și 7,3‰ în ansamblul orașelor din România, cea de divorțialitate fiind în medie de 1,79‰ la Cluj și 1,98‰ pe țară, în urban. Acești indicatori sunt însă, așa cum spuneam, unii grosieri și din diferențe atât de mici nu putem trage concluzii relevante. Ceea ce este însă clar e faptul că populația orașului nostru are atitudini și comportamente similare cu ale celorlalți cetățeni din România, în privința constituirii și desfacerii căsătoriilor.

3. Numărul cetățenilor străini care locuiesc în Cluj-Napoca

Clujul este locuit de străini din 110 țări ale lumii. Potrivit datelor statistice de la Serviciul de Imigrări de la Cluj, este vorba de peste 5600 de persoane din țara țării care sunt înregistrate la nivelul municipiului. Cei mai mulți privind din R. Moldova (aproximativ 600) urmată de Franța

⁵ Am folosit aici la numitor populația stabilă, întrucât la căsătorie nu se înregistrează domiciliul soților, ci localitatea unde se încheie căsătoria

(aprox. 550), Tunisia (500) Germania și Italia (400). Cea mai mare parte dintre aceștia au venit la studii sau cu permise de muncă.

4. Concluzii și posibile direcții de studiu

Așa cum s-a văzut, datele oferite de INS privind populația Clujului sunt foarte sumare și unele dintre ele, îndeosebi cele referitoare la efectivul populației stabile sunt chiar dificil de înțeles și acceptat, mai ales dacă le comparăm cu cele de la recensământ (a căror sursă este tot INS-ul) sau cu cele produse de serviciul comunitar de evidență a populației. Totuși, tendința care pare a se desprinde din evoluția situației din ultimul deceniu, este aceea a unei *staționarități relativ clare a populației legale, ce decurge și din balanțele aproape nule ale sporului natural și ale migrației prin schimbarea de domiciliu*. Și populația stabilă pare a avea aceeași tendință de staționaritate, în ciuda fluctuațiilor anuale ale înregistrărilor privind schimbările de rezidență. Această valoare avansată de INS pare însă a subestima efectivul populației stabile real, ca să nu mai vorbim de „populația stabilă de facto”, adică aceea care stă efectiv în oraș fără a avea și forme legale. În fine, ceea ce este important pentru managementul activității unui oraș este și populația care este efectiv prezentă zilnic în oraș, indiferent de locul de domiciliu sau de reședință și care nu este înregistrată de niciun organism administrativ.

Din cele de mai sus derivă necesitatea unui studiu mai aprofundat al populației Clujului, care s-ar putea desfășura în perioada imediat următoare, dat fiind faptul că până la mijlocul anului este anunțată încheierea prelucrării datelor recensământului din 2011. Administrația locală ar trebui să aibă o imagine clară a volumului și structurii populației orașului, pe datele de recensământ, pe baza cărora s-ar putea apoi încerca și calcule prospective, dacă datele de moment sunt însoțite și de date detaliate privind nașterile, decesele și migrația în ultimii ani.

O altă direcție majoră de continuare a studiilor este aceea a defalcării și analizei datelor de recensământ pe areale ale municipiului (pe cartiere). Este esențial să se cunoască structura pe vârste, educație, ocupație a populației ca și o serie de caracteristici ale gospodăriilor și locuințelor la nivel de cartier, pentru că doar astfel se pot întemeia corect eventualele măsuri de dezvoltare proiectate.

Cultură

1. Religie

Datele recensământului din 2002 ne indică faptul că 69,20% dintre cetățenii Municipiului Cluj-Napoca sunt adepții religiei ortodoxe, 12,2% reformată, 5,81% greco catolică și 5,52% romano-catolică, adepții celorlalte confesiuni având un procent mic.

Tabelul 6: Distribuția populației municipiului în funcție de confesiunea- recensământ 2002.

Religie	Număr	Pondere
Ortodoxă	220011	69,20%
Romano-catolică	17540	5,52%
Reformată	38779	12,20%
Penticostală	8270	2,60%
Greco catolică	18484	5,81%
Baptistă	3786	1,19%
Adventistă de ziua a Șaptea	981	0,31%
Musulmană	396	0,12%
Unitariană	3369	1,06%
Creștină după Evanghelie	471	0,15%
Creștină de rit vechi	123	0,04%
Evanghelică lutherană sinodo-presbiteriană	492	0,15%
Evanghelică	127	0,04%
Evanghelică de confesiune augustană	129	0,04%
Mozaică	227	0,07%
Altă religie	3005	0,95%
Fără religie	655	0,21%
Atei	549	0,17%
Religie nedeclarată	559	0,18%

Evoluția confesiunilor în cei nouă ani nu este spectaculoasă, deși se remarcă o ușoară scădere a adepților celor mai mari confesiuni – ortodoxă și catolică - și o creștere a ponderii ateilor și a celor care se declară ca neapartenând vreunei religii

Tabelul 7: Distribuția populației municipiului în funcție de confesiunea- recensământ 2011⁶.

Religie	Număr adepți	Pondere adepți
Ortodoxă	213604	69,10%
Romano-Catolică	14973	4,84%
Greco-Catolică	14641	4,74%
Reformată	31276	10,12%
Baptistă	3743	1,21%
Penticostală	8307	2,69%
Adventistă de ziua a șaptea	999	0,32%
Alte religii	9862	3,19%
Fără religie	1599	0,52%

⁶ <http://www.recensamantromania.ro/wp-content/uploads/2012/08/TS8.pdf>

Atei	1616	0,52%
Nedeclarat	8516	2,75%
total	309136	100%

2. Etnie

Conform Recensământului Populației și Locuințelor din anul 2011, majoritatea populației din Cluj-Napoca este de etnie română (80,07%), pe locul doi situându-se cetățenii de etnie maghiară (15,97%). Comparativ cu Recensământului Populației și Locuințelor din anul 2002, numărul cetățenilor de etnie română a cunoscut o ușoară creștere (de 0,68%), în timp ce numărul cetățenilor de etnie maghiară a scăzut cu 2,99%. De menționat că în cadrul recensământului din 2011, 2% dintre cetățeni nu și-au declarat etnia, spre deosebire de anul 2002 când doar 0,01% au făcut acest lucru. Structura etnică a populației - recensământul din anul 2002 și recensământul din anul 2011:

Tabel 8: Distribuția populației în funcție de etnie – recensământ 2002 și 2011

	Recensământ 2002 (număr)	Recensământ 2002 (procent)	Recensământ 2011 (număr)	Recensământ 2011 (procent)
Români:	252,433	79,39%	247,548	80,07%
Maghiari:	60,287	18,96%	49,375	15,97%
Romi (Țigani):	3,029	0,95%	3,274	1,05%
Ucraineni:	146	0,04%	130	0,04%
Germani:	734	0,32%	520	0,16%
Ruși-lipoveni:	57	0,01%		
Turci:	35	0,01%	66	0,02%
Tătari:	15	0,0%		
Sârbi:	12	0,0%		
Slovaci:	25	0,0%		
Bulgari:	19	0,0%		
Croați:	3	0,0%		
Greci:	147	0,04%		
Evrei:	217	0,06%	159	0,05%
Cehi:	6	0,0%		
Polonezi:	24	0,0%		
Italiani:	91	0,02%	87	0,02%
Chinezi:	14	0,0%		
Armeni:	30	0,0%		
Ceangăi:	2	0,0%		
Alta etnie:	572	0,17%		
Alte etnii ⁷ : (recensământ 2011)			1766	0,57%
Etnie nedeclarată:	55	0,01%	6211	2,0%

3. Evenimente Culturale/Sociale

- Festivalul Internațional de Film Transilvania – înființat în 2002 este primul festival internațional de film de lung-metraj din România. Ediția din 2012 a atras 67.000 de spectatori.
- Gala “10 pentru Cluj – Juniorii Clujului, Speranțele Cetății” – organizată începând cu anul 2010
- Zilele Clujului.
- Festival-concurs: Invitație la castel : Ediția a VII-a – organizat începând cu anul 2006.

⁷ cuprinde și toate celelalte etnii neprecizate, respectiv: slovacă ,greacă , armeană , rusă -lipoveană , bulgară , sârbă , cehă , albaneză , poloneză , macedoneană , tătară , croată , etc

- Festivalul Mozart – în 2012 a avut loc ediția XXII.
- Festivalul Dramaturgiei Clujene – prima ediție a avut loc în 2012.
- Festivalul Interferențe – 7360 de spectatori.
- Festivalul Internațional de Muzică de Cameră SoNoRo – în anul 2012 a avut loc ediția a VII-a.
- Transilvania Jazz Festival – începând cu anul 2007.
- Festivalul de teatru pentru tineri STAGE. Festivalul Bunei Dispoziții – în anul 2012 cea de-a III-a ediție.
- „Scara”, o expoziție de artă contemporană a grupului Atelier plus - anul 2012.
- Noaptea Spoturilor Publicitare la Festivalul Internațional de Film “Comedy Cluj” 2012.
- Festival: Open Stage.
- Festivalul Napoca Folk Festival – prima ediție în 2012 – aproximativ 5000 de spectatori.
- Festivalul Floare de Folk – ediția a III-a în 2012.
- Festivalului Internațional de Film Comedy Cluj – ediția IV în 2012.
- Cinemateca TIFF – ediția a 2-a în 2012 – peste 1000 de spectatori.
- Guerilla Verde – Caravana Educațională prin film cu mesaj ecologic.
- Ziua mondială a filosofiei – anul 2012.
- Renașterea- Întoarcerea valorilor clasice – anul 2012.
- Festival Internațional de Film Studențesc – anul 2012.
- Zilele cultural maghiare – peste 10.000 de spectatori în anul 2012.
- Noaptea Albă a Filmului Românesc – 8500 de spectatori în 2012.
- Noaptea Devoratorilor de Publicitate.
- Concert Roxette – peste 20.000 de spectatori.
- Concert Scorpions – peste 40.000 de spectatori.
- Concert Beyonce 2007 - peste 10.000 de spectatori.
- Ursus Evolution Tour 2012.

4. Participanți la evenimente culturale

Tabel 9: *Evoluția numărului de participanți la evenimente culturale în perioada 2005 - 2011*

Anul	2005	2006	2007	2007	2009	2010	2011
Spectatori și auditori la reprezentații artistice - total	207786	132002	127894	130574	123488	124002	162289
Raport față de 2005	100%	63,5%	61,6%	62,8%	59,4%	59,7%	78,1%

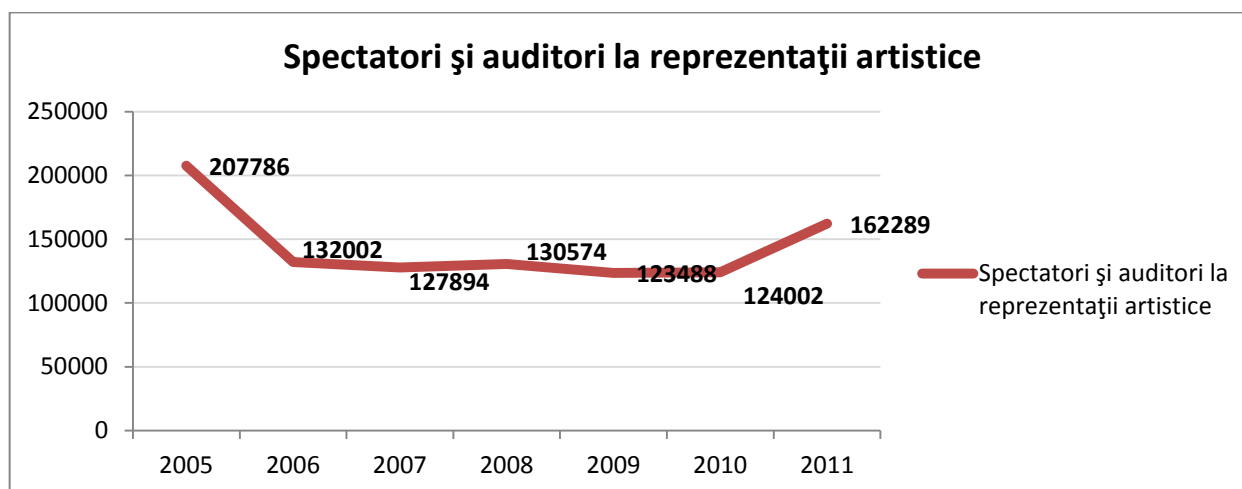

Fig. 1: Spectatori și auditori la reprezentații artistice

După cum remarcăm în figura 11, numărul spectatorilor și auditorilor la reprezentații artistice a scăzut dramatic după anul 2005 când s-au consemnat 207786 de indivizi, abia în anul 2011 înregistrând o ușoară creștere (162289).

5. Infrastructura Culturală

a. Capacitatea pentru piese de teatru/operă/filarmonici

Tabel 10: Capacitatea pentru piese de teatru/operă/filarmonici

Instituția	Capacitatea
Teatrul Național „Lucian Blaga” Cluj-Napoca	928 locuri
Teatrul Maghiar de Stat Cluj- Napoca	862 locuri
Teatrul de Păpuși „Puck”	98 locuri
Opera Națională Română Cluj-Napoca	928 locuri
Opera Maghiară din Cluj-Napoca	1000 locuri
Filarmonica de Stat Transilvania Cluj	1170 locuri

b. Capacitatea pentru concerte

- Sala Sporturilor Horia Demian – capacitate 3000 de locuri;
- Stadionul "Dr. Constantin Rădulescu" – capacitate 23.500 de locuri;
- Cluj Arena – capacitate 30201 locuri.

c. Capacitatea pentru evenimente sportive (în funcție de tipuri de sport)

- Sala Sporturilor Horia Demian – capacitate 3000 de locuri (fotbal, baschet, arte marțiale, volei, handbal);
- Stadionul "Dr. Constantin Rădulescu" – capacitate 23.500 de locuri (fotbal);
- Cluj Arena – capacitate 30201 de locuri (fotbal, atletism).

6. Evenimente cultural/sociale cu vizibilitate internațională

- Festivalul Internațional de Film Transilvania – înființat în 2002 este primul festival internațional de film de lung-metraj din România. Ediția din 2012 a atras 67.000 de spectatori.
- Festivalul Internațional de Muzică de Cameră SoNoRo – în anul 2012 a avut loc ediția a VIIa.
- Festivalului Internațional de Film Comedy Cluj – ediția IV în 2012.
- Concert Roxette – peste 20.000 de spectatori.
- Concert Scorpions – peste 40.000 de spectatori.
- Concert Beyonce 2007 - peste 10.000 de spectatori.
- Festival Internațional de Film Studentesc – anul 2012.

7. Muzeu

În prezent în Cluj-Napoca există 10 muzee: Muzeul National de Istorie a Transilvaniei, Muzeul Apei Cluj-Napoca, Muzeul de Mineralogie, Muzeul Etnografic al Transilvaniei, Muzeul de Arta Cluj-Napoca, Muzeul de Farmacie, Muzeul de Speologie, Muzeul Universitatii “Babes-Bolyai”, Muzeul de Paleontologie-Stratigrafie, Muzeul Zoologic al Universitatii Babes-Bolyai.

Tabel : Evoluția numărului de vizitatori la muzee în perioada 2005 - 2011

Anul	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nr. muzee	13	13	14	17	17	17	18
Nr. vizitatori	178062	169554	159946	213935	277219	228522	249714
Raport față de 2005	100,0%	95,2%	89,8%	120,1%	155,7%	128,3%	140,2%

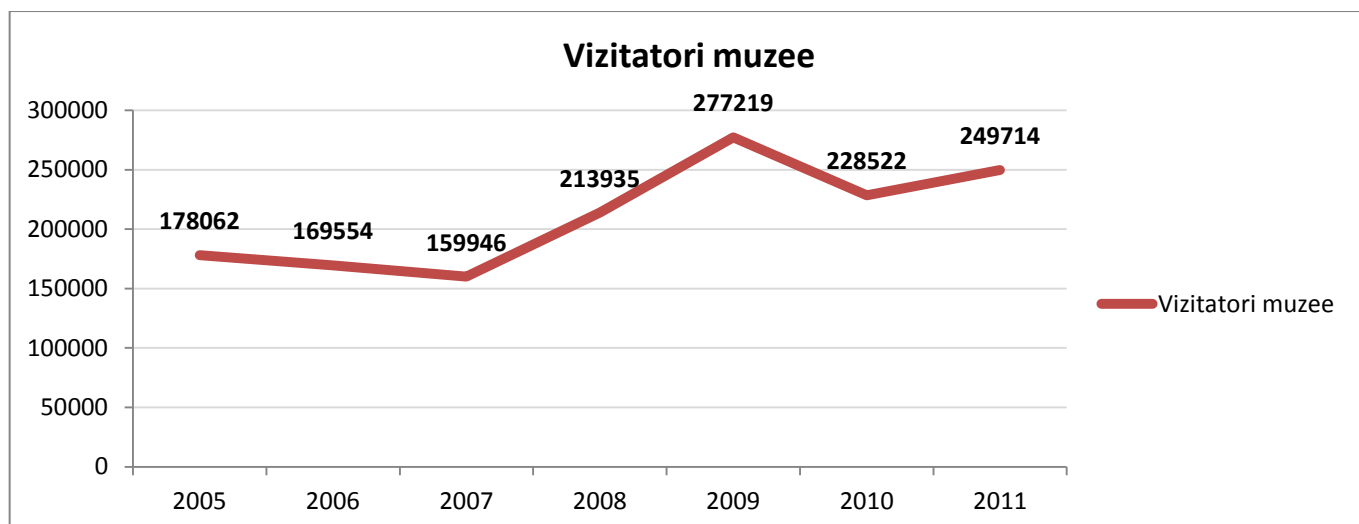

Fig. 2: Vizitatori muzee

După cum remarcăm în graficul de mai sus numărul de vizitatori ai muzeelor a cunoscut diferite fluctuații, în anul 2007 atingându-se cifra maximă din ultima perioadă (277219), în anul 2010 scăzând un procent considerabil (228522), pentru ca mai apoi, în anul 2011, să crească la numărul de 249714 de vizitatori.

Educație

1. Învățământ preuniversitar

Unități de învățământ

La nivelul municipiului, în 2011 existau un număr total de **122 unități de învățământ** preuniversitar, din care **41 grădinițe de copii, 20 școli de învățământ primar și gimnazial, 46 de licee și 5 școli postliceale**. Față de 2005, evoluți acestora a fost variabilă, cu excepția cazului școlilor profesionale (vocaționale) care au dispărut în anii 2009 și 2010.

Ceea ce este important de remarcat este că începând cu 2007 au fost eliberate patru autorizații de construcții pentru grădinițe, și încă trei autorizații pentru școli private și licee, determinând astfel creșterea capacității educaționale, mai ales pentru nivelul preșcolar.

Beneficiari (elevi)

Evoluția numărului de elevi la nivel de municipiu în perioada 2005 – 2011 a fost una variabilă. Pe de-o parte, numărul copiilor din grădinițe a crescut constant, **pentru întreaga perioadă numărul acestora avansând cu aproximativ 30%**, în timp numărul elevilor din învățământul primar și gimnazial a scăzut 11,4%. Cea mai drastică scădere a fost la nivelul elevilor din școlile de arte și meserii (95%) datorită desființării acestor, în timp ce **cea mai amplă creștere fost la nivelul scolilor de maiștrii, de 343% și a școlilor postliceale, de 90%**.

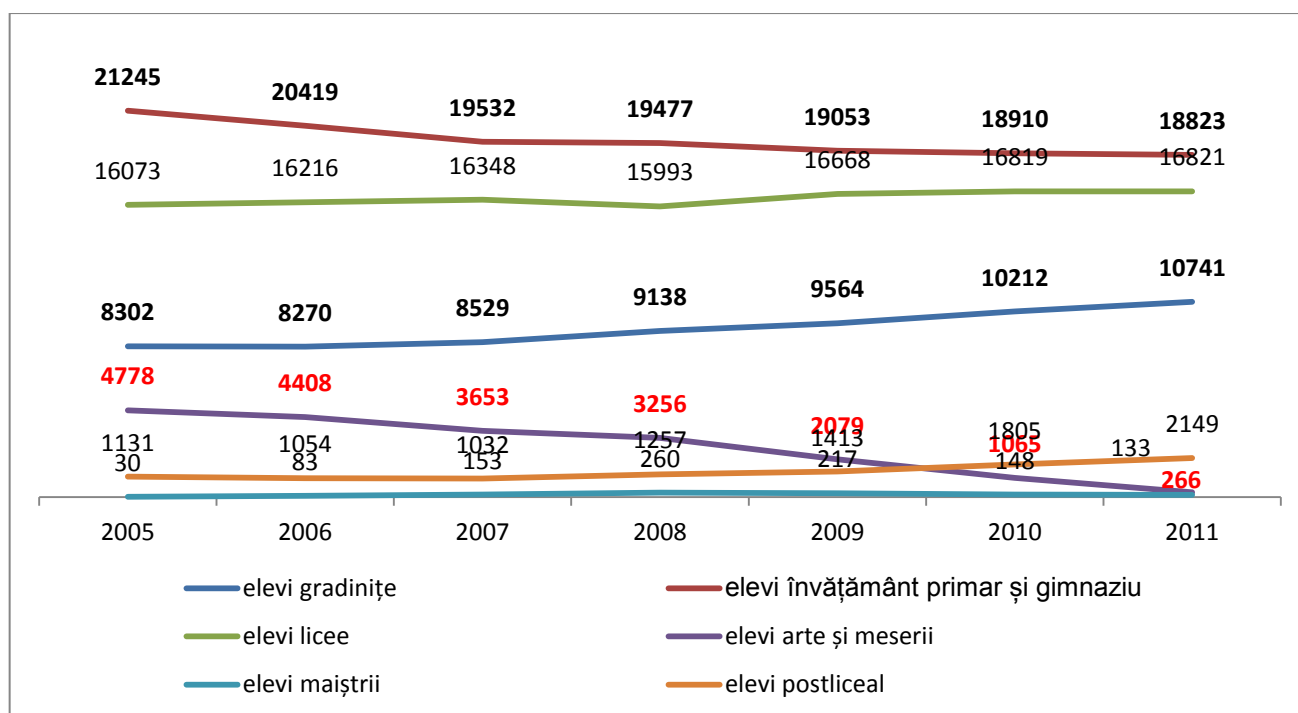

Fig. 3: Evoluția numărului de elevi, în funcție de ciclul educațional

Aproximativ constant a fost numărul elevilor de liceu, creșterea acestuia fiind de sub 5% în 2011 față de 2005.

Cadre didactice

Evoluția cadrelor didactice o urmează, cu excepția nivelului liceal, pe cea a numărului elevilor. Astfel, numărul cadrelor didactice din învățământul preșcolar a crescut cu 24% în 2011 față de 2005, în timp ce numărul cadrelor didactice din învățământul primar și gimnazial a scăzut cu 11%. O scădere de 12% a avut loc la nivelul cadrelor didactice din învățământul liceal, surprinzător în condițiile în care numărul elevilor a crescut cu 5%.

Productivitatea cadrelor didactice (nr de elevi/nr de cadre didactice)

Tabel: Productivitatea cadrelor didactice

Raport elevi/profesor	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Grădinițe	13,2	13,1	13,6	14,1	13,6	13,8	13,8
Primar și general	11,4	11,0	11,0	10,8	10,6	11,5	11,4
Liceal	10,7	11,2	10,5	10,4	11,5	12,2	12,8
Postliceal	102,8	43,9	516,0	251,4	176,6	106,2	107,5

Productivitatea cadrelor didactice, în termeni de elevi instruiți, este un indicator important pentru a înțelege măsura în care există riscul ca, din cauza suprasolicității, calitatea actului educațional să fie una în scădere. Din acest punct de vedere, singura zonă cu probleme semnificative pare a fi nivelul postliceal care, datorită creșterii accentuate a numărului de beneficiari, se confruntă cu o presiune semnificativă.

Nr clase/locuri per profil

Tabel: Număr locuri în funcție de tipul de clase la nivel liceal pentru anul școlar 2012-2013

Domeniu	Profil	Nr. locuri
Profil teoretic	Matematică informatică	532

	Filologie	320 ⁸
	Științe sociale	252
Profil vocațional liceu	Teologic	224
	Pedagogic	56
	Sportiv	168
	Arte	224
Profil tehnologic	Economic	168
	Tehnic (mecanică, electric, chimic)	768 ⁹
	Servicii	168
	Resurse naturale	196
Altele		280
Total		3580

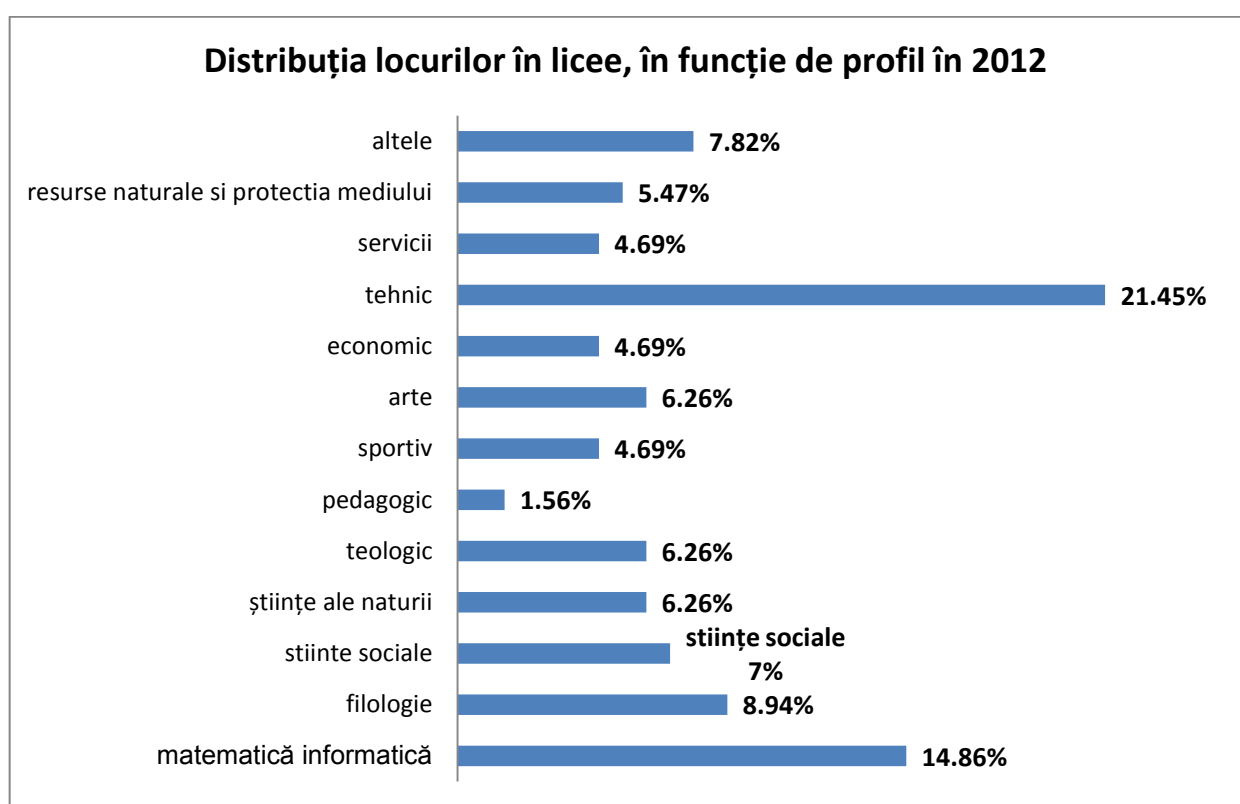

Fig. : Pondere locurilor din licee, în anul școlar 2012 – 2013, în funcție de profil

Numărul elevilor pe tipuri de clase este important datorită probabilității mai ridicate de inserție profesională.

Rezultate bacalaureat

La sesiunea de bacalaureat din 2012, 8 licee au avut o rată de promovabilitate de peste 90%, dintre acestea doar 1, Liceul Gheorghe Șincai având o rată de promovabilitate de 100%, fiind totodată liceul cu cei mai mulți elevi cu media generală 10 – 3; de asemenea 57% dintre elevii Liceului Gheorghe Șincai și 53% dintre elevii Liceului Emil Racoviță au luat note între 9 și 10 la examenul de bacalaureat, fiind singurele licee din municipiu cu această performanță.

⁸ 12 locuri sunt la liceul special pentru deficiențe de vedere

⁹ Din care 12 sunt la liceul pentru deficiențe de auz

La polul opus, 20 de licee au avut o promovabilitate de sub 50%, la coada clasamentului aflându-se Grupul Școlar Industrial Tehnofrig, Grupul Școlar Aurel Vlaicu și Grupul Școlar Didactica Nova, toate cu o rată de promovabilitate de sub 14%.

Per ansamblul municipiului, rata de promovabilitate a fost de 56,82%, peste media națională de 44,26%.

Rezultatele sunt similare cu cele obținute în 2011, când tot 8 licee au avut o rată de promovabilitate de peste 90%, la acea dată 2 licee, Emil Racoviță și Avram Iancu fiind singurele cu o rată de promovabilitate de 100%. Totuși, niciun liceu nu a avut o rată de peste 50% a notelor finale de peste 9.

În 2011, un total de 19 licee au avut o rată de promovabilitate de sub 50%, cele mai slabe fiind Liceul UCECOM Spiru Haret, Școlar Didactica Nova și Liceul de Management Economic și Drept Administrativ Virgil Madgeru, cu o rată de promovabilitate de sub 5%.

Rata totală de promovabilitate a fost de 56,41%, peste media națională de 45,72%

Ranking national al liceelor

Doar două unități de învățământ din Cluj-Napoca au intrat în topul celor mai bune licee din țară: Emil Racoviță (clasa de matematică informatică) și Nicolae Bălcescu (Engleză filologie intensiv), pe locurile 13 respectiv 20. Clasamentul, realizat de Gândul, a avut drept criteriu de selecție ultima medie de admitere. La nivelul municipiului, cele mai bune licee sunt, în ordine¹⁰:

1. Colegiul Național Emil Racoviță
2. Liceul Teoretic Nicolae Bălcescu Cluj-Napoca
3. Liceul Teoretic Avram Iancu Cluj-Napoca
4. Liceul Teoretic Onisifor Ghibu Cluj-Napoca
5. Liceul Teoretic Gheorghe Șincai Cluj-Napoca
6. Liceul Teoretic Lucian Blaga Cluj-Napoca
7. Liceul de informatică Tiberiu Popoviciu Cluj-Napoca
8. Liceul Victor Babeș Cluj-Napoca
9. Colegiul Național Pedagogic Gheorghe Lazăr Cluj-Napoca

Licee cu rezultate naționale și internaționale

În anul școlar 2011 – 2012, 199 de liceeni de la nivelul municipiului au luat premii la concursuri naționale și internaționale. 4 elevi ai liceelor Onisifor Ghibu (2), Tiberiu Popoviciu (1) și Nicolae Bălcescu (1) au luat premii la concursuri internaționale.

Topul celor mai bine licee în funcție de numărul total de premii câștigate este

1. Liceul Emil Racoviță – 38 premii
2. Liceul Mihai Eminescu – 13 premii
3. Liceul Nicolae Bălcescu – 11 premii
4. Liceul Tiberiu Popoviciu – 9 premi
5. Liceul Gheorghe Șincai – 8 premii
6. Colegiul Național Gheorghe Barițiu – 7 premii
7. Liceul Avram Iancu 7 premii
8. Colegiul Național George Coșbuc – 6 premii
9. Liceul Onisifor Ghibu – 5

Cele mai bune licee vocaționale, în funcției de numărul de premii, sunt

1. Liceul de muzică Sigizmund Toduță – 36 de premii
2. Liceul de Coregrafie si arta dramatica "Octavian Stroia" – 13 premii
3. Liceul Sportiv – 7 premii

¹⁰ <http://www.gandul.info/news/admitere-in-liceu-rezultate-evaluare-nationala-2012-cele-mai-bune-10-licee-din-cluj-dupa-ultima-medie-de-admitere-9780312>

2. Învățământ universitar

La nivelul municipiului activează 10 unități de învățământ superior, din care șase sunt publice iar patru sunt private.

Tabel: Evoluția numărului studenților în perioada 2005 - 2011

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Numărul total de studenți	65691	66033	67982	61487	60371	57595	54203
Evoluția numărului de studenți		0,5%	3,0%	-9,6%	-1,8%	-4,6%	-5,9%
Ponderele studenților de la universitățile publice în totalul studenților	93,0%	93,5%	93,9%	94,0%	94,3%	94,4%	94,6%
Personal didactic universitar	3177	3469	3561	3749	3932	3862	3799
Evoluția personalului didactic universitar		9,2%	12,1%	18,0%	23,8%	21,6%	19,6%

Așadar, per ansamblu perioadei analizate, evoluția numărului studenților este una descendentă, în 2011 fiind cu aproximativ 6% mai puțin studenți decât în 2005. Totuși, per ansamblu se remarcă o ușoară reorientare (de aproximativ 1,5%) a numărului studenților de la universitățile private spre cele publice.

O evoluție interesantă a avut-o numărul cadrelor didactice universitare care, în aceeași perioadă a crescut cu 19.6%, maximul fiind în 2009 când creșterea a fost de aproape 24%. Evoluția este interesantă în contextul în care numărul studenților a scăzut în aceeași perioadă. Reducerea numărului din anii 2010 și 2011 se datorează blocării angajărilor în sistemul universitar, lucru care a blocat prelungirea contractelor pe perioadă determinată care au expirat.

Număr studenți per universitate

1. Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară – an universitar 2012-2013

Tabel : Număr studenți înrolați la Universitatea USAMV în anul universitar 2012 - 2013

Agricultura	Horticultura	Zootehnie Biotehnologii	Medicina veterinara	Știința și tehnologia alimentelor
860	1855	681	1217	759

2. Universitatea Babeș Bolyai

Tabel: Număr studenți înrolați la Universitatea Babeș Bolyai în anul universitar 2012-2013, nivel licență

Nr. Crt.	Facultatea	Total buget	Total taxa	Total
1	Facultatea de Matematică și Informatică	1209	280	1489
2	Facultatea de Fizică	146	25	171
3	Facultatea de Chimie și Inginerie Chimică	522	60	582
4	Facultatea de Biologie și Geologie	627	51	678
5	Facultatea de Geografie	1336	1055	2391
6	Facultatea de Știința și Ingineria Mediului	466	45	511
7	Facultatea de Istorie și Filosofie	882	383	1265
8	Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației	975	2973	3948
9	Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării	1404	1230	2634

10	Facultatea de Litere	1234	507	1741
11	Facultatea de Drept	712	1576	2288
12	Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor	2071	3282	5353
13	Facultatea de Educație Fizică și Sport	343	799	1142
14	Facultatea de Studii Europene	675	488	1163
15	Facultatea de Sociologie și Asistență Socială	852	193	1045
16	Facultatea de Business	423	479	902
17	Facultatea de Teologie Ortodoxă	335	136	471
18	Facultatea de Teologie Greco-Catolică	184	38	222
19	Facultatea de Teologie Romano-Catolică	151	16	167
20	Facultatea de Teologie Reformată	126	7	133
21	Facultatea de Teatru și Televiziune	192	22	214
Total		14865	13645	28510

După cum se poate observa din tabelul de mai sus, majoritatea studenților înrolați la nivelul UBB sunt studenți bugetați, care ocupă locuri finanțate de la bugetul de stat.

În ceea ce privește învățământul de masterat, la nivelul Universității există în anul universitar 2012 – 2013, 8513 locuri, dintre care majoritatea covârșitoare sunt bugetate.

Tabel : Număr studenți înrolați la nivel de masterat în cadrul UBB în anul universitar 2012 - 2013

Nr. Crt.	Facultatea	Buget	Taxă	Total
1	Facultatea de Matematică și Informatică	376	27	403
2	Facultatea de Fizică	73	5	78
3	Facultatea de Chimie și Inginerie Chimică	211	6	217
4	Facultatea de Biologie și Geologie	177	37	214
5	Facultatea de Geografie	669	80	749
6	Facultatea de Știința și Ingineria Mediului	130	61	191
7	Facultatea de Istorie și Filosofie	297	100	397
8	Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației	762	153	915
9	Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării	523	141	664
10	Facultatea de Litere	322	27	349
11	Facultatea de Drept	92	36	128
12	Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor	1950	430	2380
13	Facultatea de Educație Fizică și Sport	194	71	265
14	Facultatea de Studii Europene	305	23	328
15	Facultatea de Sociologie și Asistență Socială	387	34	421
16	Facultatea de Business	272	72	344
17	Facultatea de Teologie Ortodoxă	146	34	180
18	Facultatea de Teologie Greco-Catolică	111	11	122
19	Facultatea de Teologie Romano-Catolică	35	7	42
20	Facultatea de Teologie Reformată	56	3	59
21	Facultatea de Teatru și Televiziune	56	11	67

Total	7144	1369	8513
--------------	-------------	-------------	-------------

De asemenea, în ceea ce privesc locurile de doctorat, la nivelul Universității sunt înrolați aproximativ 1.600 de studenți, dintre care majoritatea la nivelul Facultății de Istorie și Filosofie, urmată de Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor.

Tabel: Numărul studenților la nivel de doctorat înregistrați în anul universitar 2012-2013.

Nr. Crt.	Facultatea	Buget	Taxă
1	Facultatea de Matematică și Informatică	105	10
2	Facultatea de Fizică	75	8
3	Facultatea de Chimie și Inginerie Chimică	98	25
4	Facultatea de Biologie și Geologie	75	15
5	Facultatea de Geografie	108	28
6	Facultatea de Știința și Ingineria Mediului	53	33
7	Facultatea de Istorie și Filosofie	376	94
8	Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației	88	97
9	Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării	45	16
10	Facultatea de Litere	226	66
11	Facultatea de Drept	21	22
12	Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor	175	169
13	Facultatea de Educație Fizică și Sport	15	7
14	Facultatea de Studii Europene	81	45
15	Facultatea de Sociologie și Asistență Socială	92	57
16	Facultatea de Business	1	0
17	Facultatea de Teologie Ortodoxă	96	23
18	Facultatea de Teologie Greco-Catolică	0	0
19	Facultatea de Teologie Romano-Catolică	12	15
20	Facultatea de Teologie Reformată	31	23
21	Facultatea de Teatru și Televiziune	42	6
Total		1815	759

Nu în ultimul rând, în termeni de absolvenți, la nivelul anului 2012, cumulată nivelul licență cu cel de masterat, Universitatea Babeș Bolyai a înregistrat un număr de 11.552 absolvenți, majoritatea în domeniul științelor economice, dar și al psihologiei și pedagogiei, geografiei sau științelor politice, administrative și ale comunicării.

Tabel: Numărul absolvenților, la nivelul anului 2012

Nr. Crt.	Facultatea	Absolvenți licență		Absolvenți master	
		Buget	Taxă	Buget	Taxă
1	Facultatea de Matematică și Informatică	126	23	111	7
2	Facultatea de Fizică	36	6	38	1
3	Facultatea de Chimie și Inginerie Chimică	91	12	70	5

4	Facultatea de Biologie și Geologie	127	17	77	17
5	Facultatea de Geografie	359	478	200	160
6	Facultatea de Știința și Ingineria Mediului	124	54	82	24
7	Facultatea de Istorie și Filosofie	199	70	107	22
8	Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației	301	996	406	81
9	Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării	341	294	199	62
10	Facultatea de Litere	391	109	151	5
11	Facultatea de Drept	181	113	89	3
12	Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor	628	1084	729	522
13	Facultatea de Educație Fizică și Sport	150	262	111	68
14	Facultatea de Studii Europene	193	41	124	20
15	Facultatea de Sociologie și Asistență Socială	177	63	94	22
16	Facultatea de Business	136	107	136	40
17	Facultatea de Teologie Ortodoxă	78	27	27	24
18	Facultatea de Teologie Greco-Catolică	45	14	40	5
19	Facultatea de Teologie Romano-Catolică	34	2	16	2
20	Facultatea de Teologie Reformată	36	3	19	13
21	Facultatea de Teatru și Televiziune	69	6	17	3
Total		3822	3781	2843	1106

3. Universitatea TEHNICĂ Cluj-Napoca

Tabel: Număr studenți înrolați la UTCN în anul universitar 2012-2013

FACULTATE	Nr.studenti
Arhitectura	796
Automatica si calculatoare	2433
Constructii	2839
Constructii de Masini	2571
Electronica si Telecomunicatii	1446
Inginerie Electrica	1235
Instalatii	727
Mecanica	1739
Ingineria Materialelor si Mediu	666
Total	14452

Tabel: Număr absolvenți ai UTCN în 2012

FACULTATE	Număr absolvenți în 2012
Facultatea de Automatica si Calculatoare	266
Facultatea de Constructii	560
Facultatea de Constructii de Masini	309
Facultatea de Electronica, Telecomunicatii si Tehnologia	165

Informatiei	
Facultatea de Ingineria Materialelor si a Mediului	97
Facultatea de Inginerie Electrica	139
Facultatea de Instalatii	121
Facultatea de Mecanica	180
Facultatea de Arhitectura si Urbanism	113
Număr total absolvenți	1950

4. Universitatea de Medicină și Farmacie

Tabel: studenți înrolați la UMF în anul universitar 2012-2013

	Licență	Doctorat	Rezidențiat	Postuniversitar ¹¹
Facultatea de Medicină ¹²	3455 ¹³	176	2137	3638
Facultatea de medicină dentară ¹⁴	1351 ¹⁵	52	210	158
Facultatea de Farmacie ¹⁶	1186 ¹⁷	35	45	983
	5992	263	2392	4779

5. Academia de Muzică Gh. Dima

Tabel: Studenți înrolați în anul universitar 2012-2013

	Facultatea de Interpretare	Facultatea Teoretică	Extensia Piatra Neamț	TOTAL
Licență zi	350	163	89	602
<i>din care cu taxă</i>	10	11	5	26
Master	89	65		154
<i>din care cu taxă</i>	5	2		7
Doctorat				41
<i>din care cu taxă</i>				5
Licență I.D. (cu taxă)				276
TOTAL STUDENȚI				1073
<i>din care: bugetați:</i>				797
<i>cu taxă:</i>				314

Tabel: Număr absolvenți ai Academiei de Muzică în anul 2012

	Facultatea de Interpretare	Facultatea Teoretică	TOTAL
Licență zi	69	45	114
<i>Angajați în domeniu</i>	31	34	65
Master	39	12	51
<i>Angajați în domeniu</i>	25	9	34

6. Universitatea Sapienția

¹¹ 2011 - 2012

¹² Doar specializarea medicina

¹³ Din care 561 în limba engleza iar 568 în limba franceza

¹⁴ Doar specializarea medicina dentara nivel licenta

¹⁵ Din care 152 limba engleza si 232 limba franceza

¹⁶ Doar specializarea Farmacie

¹⁷ Din care 14 în limba engleza si 257 în limba franceza

247 de studenți înmatriculați: 247

Absolvenți 2012: 43

7. Universitatea Bogdan Vodă

Tabel: *Studenți înrolați la Universitatea Bogdan Vodă în anul universitar 2012 - 2013*

Ciclul de studii	Științe Economice	Drept	Educație Fizică și sport	Total
Licență	732	589	116	1206
Masterat	349	-	-	349

Tabel : *Absolvenți ai Universității Bogdan Vodă în anul 2012*

Ciclul de studii	Științe Economice	Drept	Educație Fizică și sport	Total
Licență	293	191	53	537
Masterat	133	-	-	133

Număr studenți străini

USAMV avea înmatriculați, la 1 octombrie 2012, 179 de studenți străini, dintre care 79 cu bursă și 100 cu taxă, în timp ce Academia de muzică Gheorghe Dima avea înrolați un număr de 32 de studenți străini.

Ranking universități

Nicio universitate din România nu se încadrează în topul celor mai bune universități din lume, indiferent că este vorba despre ARWU – Topul Shanghai 500, topul Times sau Topul QS.

Totuși, universitățile clujene înregistrează o serie de performanțe naționale și internaționale.

Astfel, Universitatea Babeș- Bolyai a devenit în 2011 singura universitate din România menționată de topul ARWU (<http://www.shanghairanking.com/Search.jsp>), iar în 2013 s-a clasat între cele mai bune 25 de universități din lume în domeniul debate-ului (<http://idebate.org.uk/rankings/rankings/>).

În ierarhia universitară elaborată de Ministerul Educației în 2011, majoritatea universităților clujene sunt clasificate în categoria A, putând organiza studii universitare de nivel licență, masterat și doctorat. Astfel, UBB s-a clasat pe locul al doilea, urmată de USAMV pe locul 5, UMF pe locul 8 și Universitatea Tehnică pe locul 10. Universități de rang B sunt Universitatea de Artă și Design din Cluj-Napoca și Academia de Muzică "Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca în timp ce universitățile private Dimitrie Cantemir și Bogdan Vodă s-au clasificat în categoria universităților de tip C

În domeniul cercetării, mai multe instituții clujene, majoritatea Universități, publică reviste internaționale cotate ISI, în 2013 evaluate în **număr de opt**¹⁸. Potrivit statisticilor internaționale¹⁹, în termeni de influență și prestigiu, trei din cele opt reviste cotate ISI se plasau în 2011 între cele mai influente 10 reviste cotate internațional din România, indicele SJR – indicele de influență – a șapte din cele opt reviste, fiind în 2011 peste media națională (0.282 vs. 0.204). De asemenea, în perioada 2009 – 2011 șapte din cele opt reviste cotate internațional au publicat un număr de 987 articole citabile, reprezentând însă doar 5,96% din numărul total al articolelor publicate de revistele românești în același interval.

¹⁸ Fixed Point Theory (matematica), Journal for the Study of Religions and Ideologies (religie), Journal of Cognitive and Behavioral Psychotherapies- (psihologie), Journal of Gastrointestinal and Liver Diseases (medicina), Notulae Botanicae Horti Agrobotanici Cluj – Napoca (botanica), Studia Universitatis Babes-Bolyai Chemia (chimie), Transylvanian Review (Academia Româna – filiala Cluj), Transylvanian Review of Administrative Sciences (TRAS UBB).

Sursa: http://uefiscdi.gov.ro/userfiles/file/CENAPOSS/rev_rom_isi_%20ianuarie_2013.pdf

¹⁹ http://www.scimagojr.com/journalrank.php?area=0&category=0&country=RO&year=2011&order=sjr&min=0&min_type=cd

Mediu

1. Spațiu verde pe cap de locuitor

În Anexa 11-Bilanț teritorial a Raportului de Mediu pentru Planul Urbanistic General al Municipiului Cluj Napoca sunt înregistrate un total de **605,28 ha spații verzi intravilan** (6.052.800 m²). Potrivit recensământului din 2011, populația municipiului se ridică la aproximativ **309.136 locuitori**. Astfel, **spațiu verde pe cap de locuitor în Cluj-Napoca este de 19,58 m²**. Conform normelor UE, fiecărui locuitor ar trebui să-i revină un minim de 26 m².

2. Parcuri (m2) și Locuri de joacă pentru copii

În Anexa 11-Bilanț teritorial a Raportului de Mediu pentru Planul Urbanistic General al Municipiului Cluj Napoca sunt înregistrate următoarele date:

- Spații verzi publice cu acces nelimitat (parcuri, grădini, scuaruri, fâșii plantate) – 120,29 ha
- Spații verzi aferente locuințelor de tip condominiu – 174,69 ha
- Spații verzi publice de folosință specializată (grădini botanice, muzee în aer liber, spații aferente dotărilor publice) – 39,21 ha
- Spații verzi publice de folosință specializată (baze sau parcuri sportive) – 64,13 ha

În total **398,32 ha (3.983.200 m²)** de spații verzi destinate recreerii, putând fi folosite atât de copii cât și de adulți.

3. Indicatori de poluare

3.1. Aer

Conform Raportului de Mediu pentru Planul Urbanistic General al Municipiului Cluj-Napoca (2012), în privința poluării aerului „**arealele afectate de emisii poluante ocupă o suprafață relativ mare**, de menționat este faptul că **nivelul concentrației diverselor noxe în mediu nu depășește semnificativ concentrația maximă admisă** reglementată prin standardele de mediu” (p 49, Raportul de mediu al planului urbanistic general al Municipiului Cluj-Napoca). **Zonele cele mai poluate (gaze, praf, vibrații, zgomot) sunt principalele căi de comunicație**. Zonele adiacente acestora prezintă activități industriale la fel, poluatoare. De asemenea, **zonele industriale reprezintă potențiale surse de poluare**. Datele care au condus la aceste concluzii au fost colectate și analizate de către Agenția pentru Protecția Mediului Cluj.

Tabel : Evoluția concentrațiilor medii de PM10, determinate nefelometric, cu ajutorul stațiilor automate de monitorizare a calității aerului, Cluj-Napoca, 2007 – 2011

Media PM10 µg/m ³		Ian	Feb	Mart	Apr	Mai	Iun	Iul	Aug	Sept	Oct	Nov	Dec
Str. Aurel Vlaicu (trafic)	2007	58,03	53,45	55,52	35,58	27,68							
	2008						22,79	18,12			56,78	56,14	39,47
	2009	26,76	18,44	40,63	20,28	8,45	7,01	13,79	24,03	31,47	30,15	33,42	40,61
	2010		30,16	28,47	18,47	12,98	13,44	15,07	24,52	17,50	38,77	42,99	50,16
	2011	28,68	31,65	24,12	15,81	12,65	12,02			18,53	23,09	36,56	33,74
Str. Dâmboviței (industrial)	2007	73,41	67,43	71,11	43,80	35,51	36,76	45,17	44,45	38,34			
	2008						18,68	17,36	27,12	13,37			
	2009			35,47	34,77	18,69	16,90	17,24	20,93	23,21	29,54	31,94	48,03
	2010	34,58	30,48	34,25	26,31	20,50	17,08	20,87	23,55	23,60	29,03	33,21	41,82
	2011	27,94	22,18	29,63	22,29	16,02	13,66	13,45	14,83	18,08	14,73	32,74	26,48
VL²⁰ [µg/m³]	50												
Legendă													
	Valori mari/peste medie												
	Cele mai mici valori												

În cazul concentrațiilor medii de PM10 (poluant atmosferic) pe strada Aurel Vlaicu (trafic) se poate observa că valorile tind să scadă de-a lungul anilor, indiferent de perioada anului. Dacă privim din punctul de vedere a perioadelor anului, putem observa că în lunile de iarnă/mai reci și valorile sunt mai mari, iar în lunile de vara/mai calde valorile sunt mai mici. De asemenea, valorile maxime (portocaliu) și cele minime (verde) respectă această tendință.

În cazul concentrațiilor medii pe strada Dâmboviței (industrial) situație este asemănătoare din punctul de vedere a evoluției pe ani, valorile tind să scadă de la an la an, indiferent de perioada anului. Dacă datele sunt privite din perspectiva lunilor, diferențele sunt mici. Se remarcă totuși o ușoară creștere a valorilor în lunile reci (decembrie, ianuarie, februarie), iar valorile mai mici apar în lunile mai calde (mai, iunie, iulie, august), însă diferențele dintre valori nu sunt atât de semnificative precum în cazul precedent. Discrepanța dintre valorile maxime și minime este aproximativ la fel. Valoarea limită este de 50 și este depășită în cazurile marcate cu portocaliu.

Tabel: Evoluția concentrațiilor medii lunare de PM10 gravimetric, județul Cluj, 2007- 2011

Media PM10 µg/m ³	Ian	Feb	Mar	Apr	Mai	Iun	Iul	Aug	Sept	Oct	Nov	Dec

²⁰ VL - Valoare limită

Str. Aurel Vlaicu 2007	60,75	60,75	60,75	45,23	32,95							
Str, Aurel Vlaicu 2008												
Str. Aurel Vlaicu 2009									46,82	34,98	36,29	40,48
Str. Aurel Vlaicu 2010	39,49	38,27	44,64	30,51	27,77	20,34	21,18	38,29	40,39		41,37	30,56
Str. Aurel Vlaicu 2011	35,05	39,45	38,23								36,04	27,37
Liceul N. Bălcescu 2007	45,95	40,98	59,07	42,54	35,87	25,87	35,39	36,82	34,38	42,03	45,55	41,71
Liceul N. Bălcescu 2008	64,719	67,697	37,032	36,05 9								
Cartier Grigorescu 2007	47,28	41,71	52,71	40,74	32,21	29,93	37,92	36,49	29,49	37,57	43,96	43,44
Cartier Grigorescu 2008	64,602	65,024	38,536	41,81 8								
Cartier Grigorescu 2009									41,12	35,89	35,37	43,01
Cartier Grigorescu 2010	41,75	39,60	37,11	24,96	18,39	21,79	19,06	24,68	23,77		42,76	
Municipiul Dej 2007	45,14	45,73	75,07			27,63	34,82	34,97	34,27	34,9	41,88	48,99
Municipiul Dej 2008	66,656	66,656	40,816									
Municipiul Dej 2010				31,41	22,14	15,16	24,45	31,01	29,28		56,46	32,13
Municipiul Dej 2011	40,27	42,86	34,59									

VL $\mu\text{g}/\text{m}^3$	50
Legendă	
	Valori mari/peste medie
	Cele mai mici valori

Același poluant, însă măsurat diferit oferă niște date asemănătoare.

În cazul străzii Aurel Vlaicu, valorile sunt mai mici de la an la an, cele mai mari fiind situate la început de an (luni de iarnă/reci; portocaliu), iar cele mai mici valori la mijloc de an (luni de vară/calde; verde).

În cazul Liceului Național Nicolae Bălcescu nu se remarcă diferențe semnificative în anul 2008 față de 2007, totuși cele mai mari valori sunt în 2008 (la fel, la început de an). În cazul cartierului Grigorescu putem remarca tendința de reducere a valorilor respectivului poluant de la an la an. Cele mai mari valori fiind și în acest caz în 2008 (la început de an), iar cele mai mici în 2010 (la mijlocul anului).

În Municipiul Dej se respectă aceleași tendințe, valorile mai mari apar la început și sfârșit de an, iar cele mai mici la mijlocul anului. Cele mai mari apar din nou în 2008, însă diferențele dintre ani sunt destul de mici.

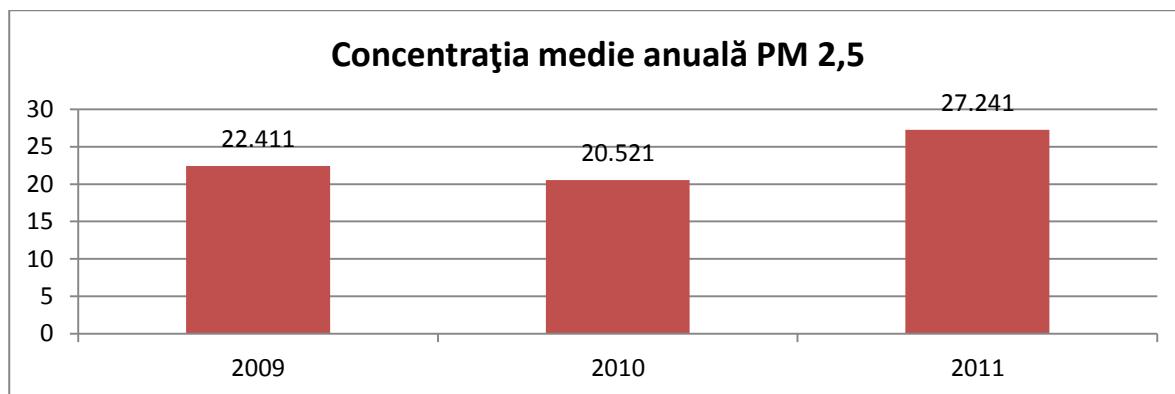

Fig: Concentrația medie anuală de PM_{2,5}

Concentrațiile medii anuale a unui alt tip de poluant (PM 2,5) în Cluj-Napoca sunt evidențiate în graficul de mai sus. Se poate observa o creștere a acestui poluant în 2011.

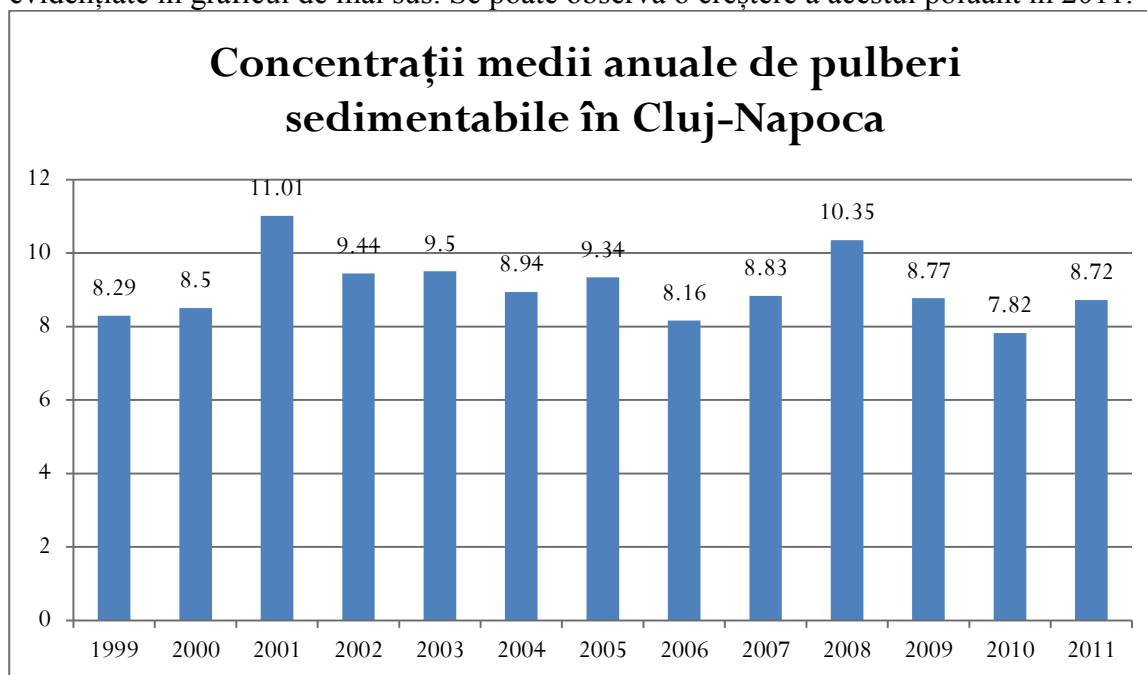

Fig: Concentrații medii anuale de pulberi sedimentabile în Cluj-Napoca

În cazul concentrațiilor medii anuale ale pulberilor sedimentabile în Cluj-Napoca valorile nu sunt semnificativ diferite, de la an la an. Cea mai mare valoare înregistrându-se în 2001, iar cea mai mică în 2006.

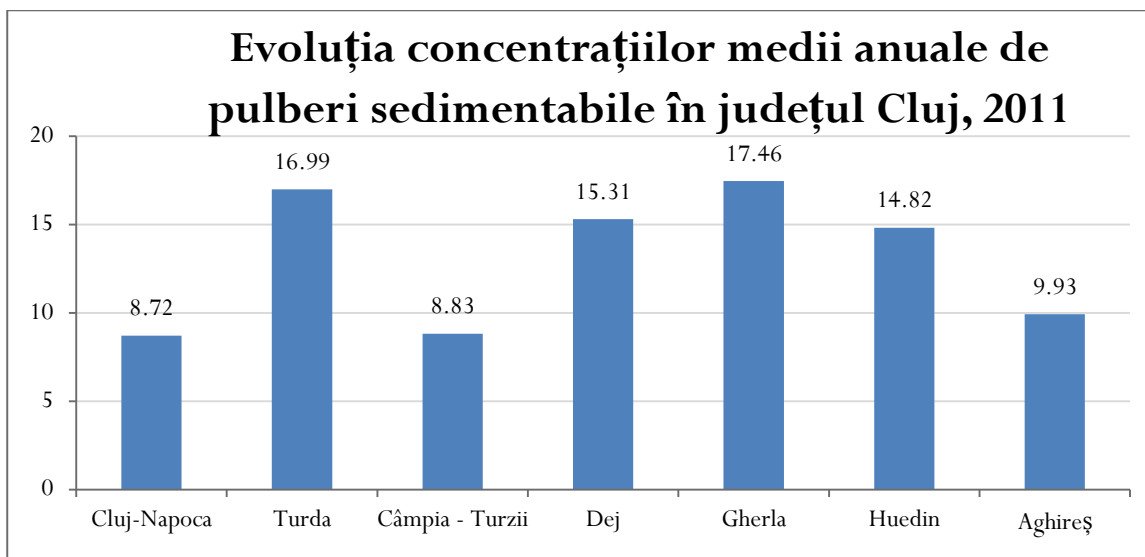

Fig: Evoluția concentrațiilor medii anuale de pulberi sedimentabile în județul Cluj, 2011

Valorile crescute în Dej, Gherla, Turda și Huedin pot fi puse pe seama activității operatorilor economic din aceste localități, în special cele care utilizează în procesul de producție arderea deșeurilor lemnoase (SC Samus Mex Dej, SC Someș SA Dej, SC Sadachit SA Turda). Municipiul Cluj-Napoca are cea mai mică concentrație.

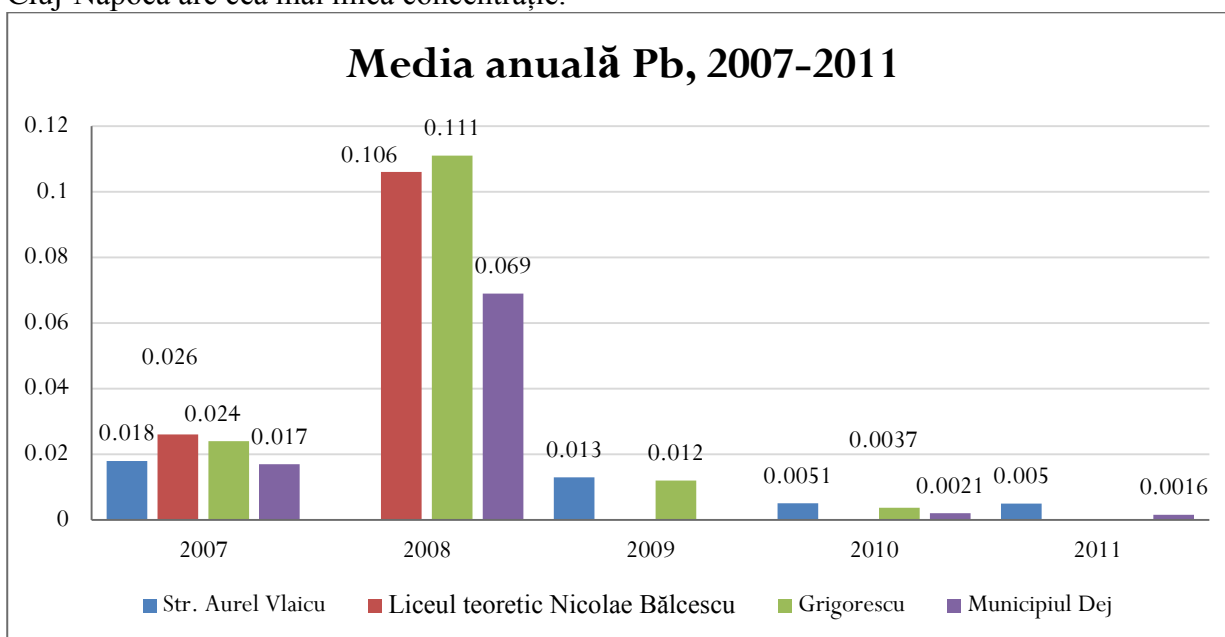

Fig: Concentrația medie anuală pentru acest poluant este de 17 g/mp/lună.

Poluarea cu metale grele a fost monitorizată în punctele de prelevare Str. Aurel Vlaicu, Liceul teoretic Nicolae Bălcescu, Grigorescu și Municipiul Dej. Având în vedere că limita maximă este de 0,5, se poate observa că nicăieri nu este depășită. Cele mai mari valori sunt înregistrate în 2008, însă și acestea sunt mici comparativ cu limita maximă.

Evoluția concentrațiilor medii de CO în județul Cluj, 2007-2011

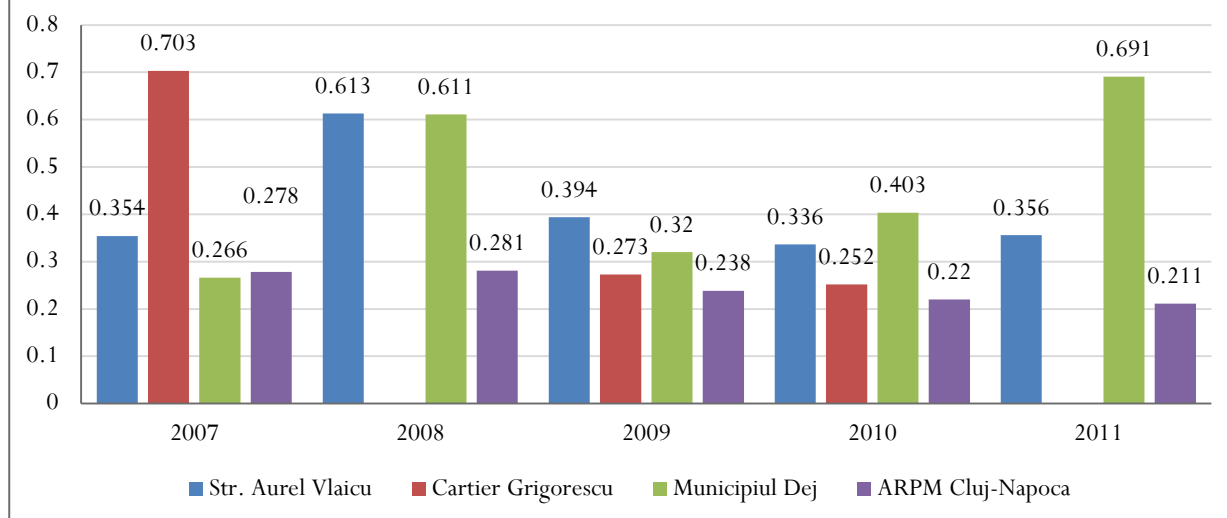

Fig: Evoluția concentrațiilor medii de CO în județul Cluj, 2007-2011

Limita maximă a monoxidului de carbon este de 10 mg/mc. După cum se poate observa din grafic, în nici o zonă și în nici o perioadă această valoare limită nu a fost depășită. Valorile cele mai mari au fost înregistrate în 2007 pe Cartierul Grigorescu (0,703), în 2008 pe Aurel Vlaicu și Cartierul Grigorescu (0,6) și în 2011 în Municipiul Dej (0,6).

În cazul Benzenului pe perioada 2007-2008 indicatorii s-au încadrat sub limita anuală de 5 $\mu\text{g}/\text{mc}$.

Media anuală O₃, Județul Cluj, 2007-2011

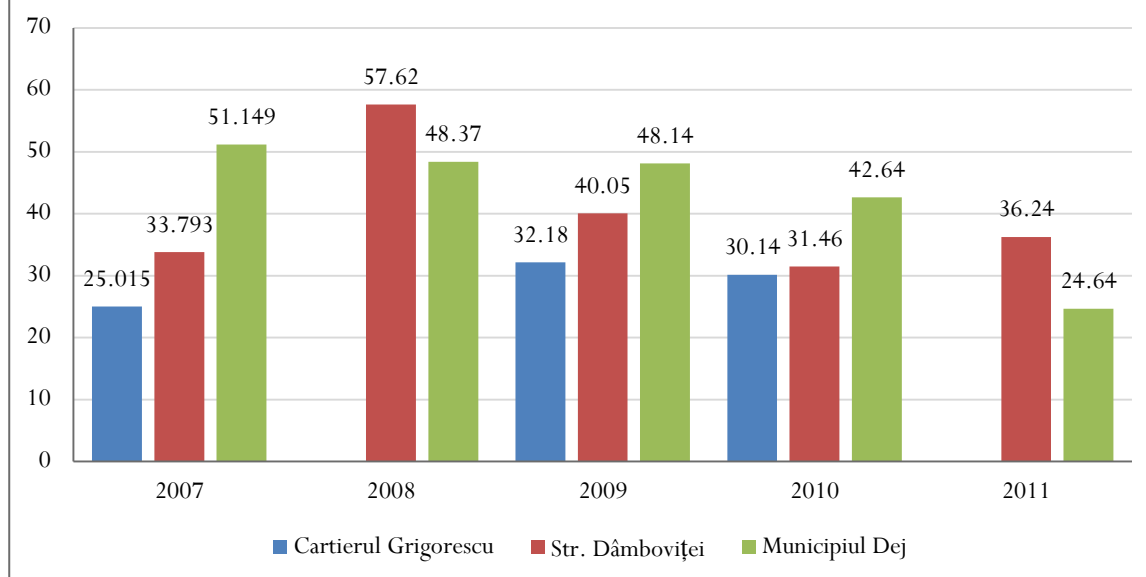

Fig: Media anuală de ozon la nivelul județului Cluj

Valoarea limită pentru Ozon este de 120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. După cum se poate observa din grafic, toate valorile sunt sub limită. Valoarea maximă este înregistrată Pe Str. Dâmboviței în 2008, iar Cartierul Grigorescu are cele mai mici valori.

3.2. Fonic

La p 64 a Raportului de mediu pentru planul urbanistic general al Municipiului Cluj-Napoca sunt înregistrate următoarele date:

Tabel: Numărul de persoane expuse la valorile indicatorului Lzsn (dB)

Sursa de zgomot	55 - < 60	60 - < 65	65 - < 70	70 - < 75	>75
Trafic rutier	72600	77400	41600	10100	400
Trafic feroviar + tramvai	5100	3800	500	0	0
Trafic aeroportuar	500	0	0	0	0
Industrie IPPC	800	100	0	0	0

Tabel: Numărul de persoane expuse la valorile indicatorului Lnoapte (dB)

Sursa de zgomot	45 - < 50	50 - < 55	55 - < 60	60 - < 65	65 - < 70
Trafic rutier	75000	65500	33300	9500	500
Trafic feroviar + tramvai	7000	4400	2300	100	0
Trafic aeroportuar	65400	3700	400	0	0
Industrie IPPC	1000	400	0	0	0
Legendă					
	Persoane afectate de zgomot peste limita admisă				

În cazul primului tabel se consideră că persoanele afectate de un nivel ridicat de zgomot sunt cele încadrate la un nivel de zgomot mai mare de 70 dB. Astfel, avem un număr de 10.500 de persoane afectate de nivelul zgomotului traficului rutier. Având în vedere că numărul total al populației este de 309.000, cei afectați reprezintă 3,398%.

În cazul celui de-al doilea tabel, numărul persoanelor afectate de un nivel ridicat de zgomot este cel peste 60 dB. Așadar, există un număr de 10.000 de persoane afectate de zgomotul traficului rutier și un număr de 100 de persoane afectate de zgomotul traficului feroviar și a celui produs de tramvai. În total, numărul persoanelor afectate este de 10.100. Din totalul populației această cifră reprezentând 3,268%.

În ambele cazuri, numărul celor afectați este mic, se poate spune că nivelul de zgomot în Cluj-Napoca, indiferent de natura lui, nu reprezintă o problemă.

Ca o concluzie, se poate spune că poluarea în Municipiul Cluj-Napoca nu reprezintă un factor alarmant, marea majoritate a indicatorilor fiind sub limita admisă (iar cei care depășesc nu depășesc semnificativ limita și sunt restrânși ca întindere). De asemenea, ar fi recomandată o extindere a spațiului verde.

Societate civilă și participare publică

1. Liber acces la informații de interes public

Nr. cereri 544/2001

Datele se referă doar la Primăria și Consiliul Local al municipiului Cluj-Napoca.

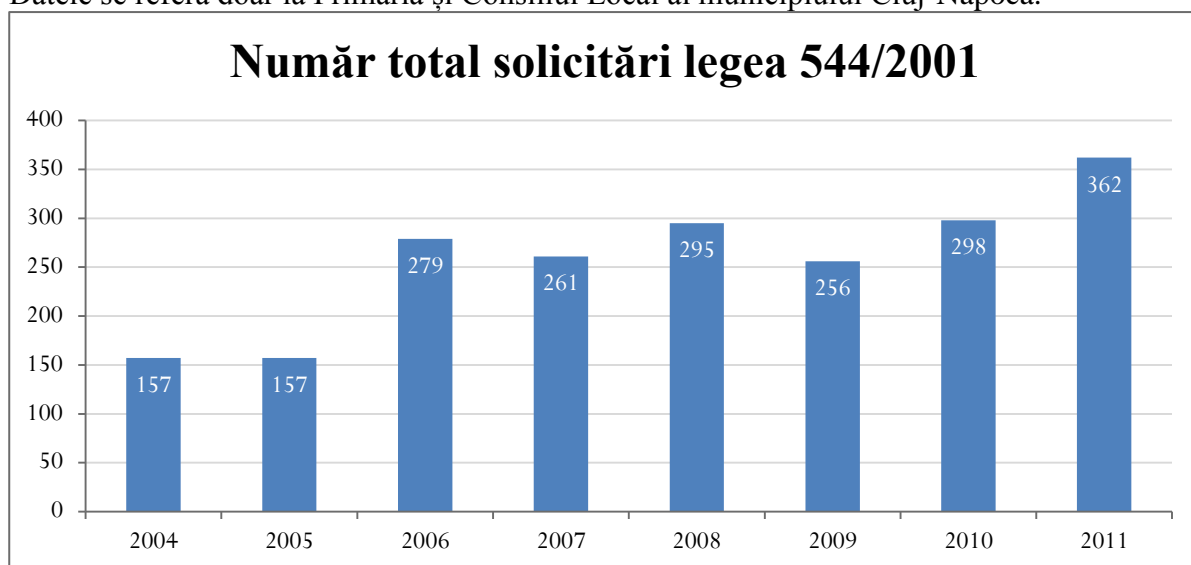

Fig: Număr total de solicitări adresate în temeiul legii 544/2001, între 2004 – 2011

Se poate observa creșterea constantă, de la an la an, a cererilor în baza legii 544/2001. Totuși, diferențele dintre ani nu sunt mari.

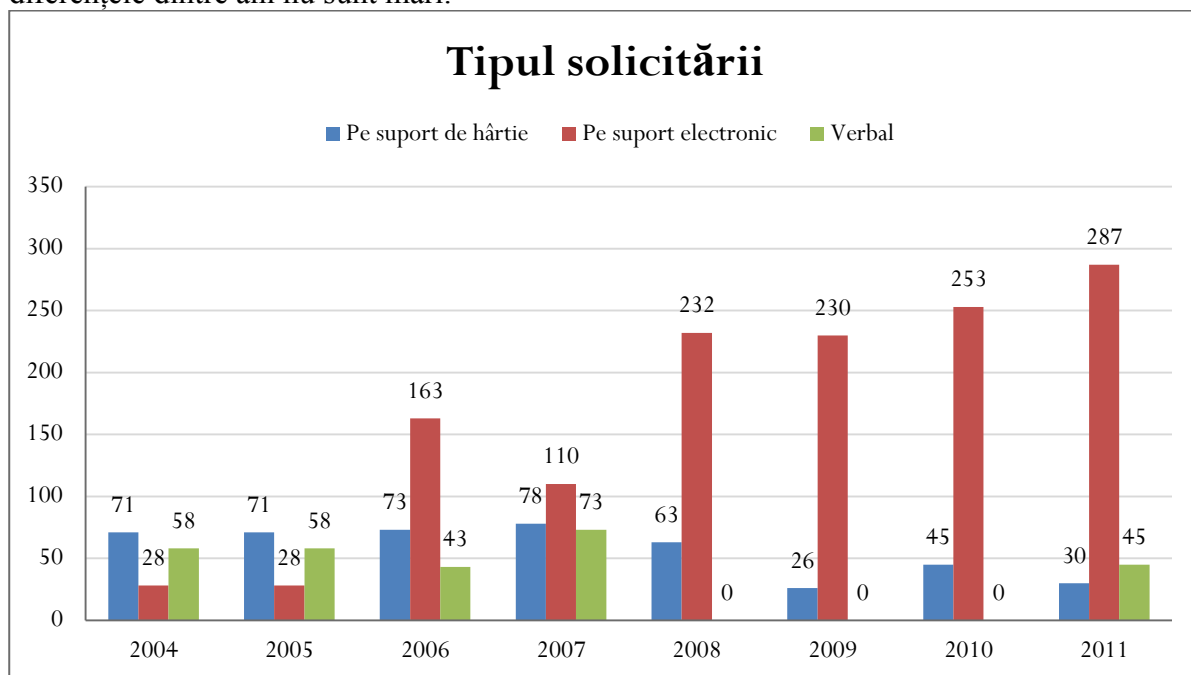

Fig: Tipul de solicitări adresate în temeiul legii 544/2001

Din punctul de vedere al tipului de solicitare se poate observa faptul că solicitările pe suport electronic sunt cele care înregistrează o creștere semnificativă. Numărul solicitărilor pe suport de hârtie descrește ușor de la an la an, iar solicitările verbale au o evoluție schimbătoare (până în 2007 cresc, apoi sunt absente, iar în 2011 apar din nou).

Ca o concluzie se poate spune că numărul în creștere al acestor solicitări se datorează în cea mai mare parte creșterii solicitărilor pe suport electronic.

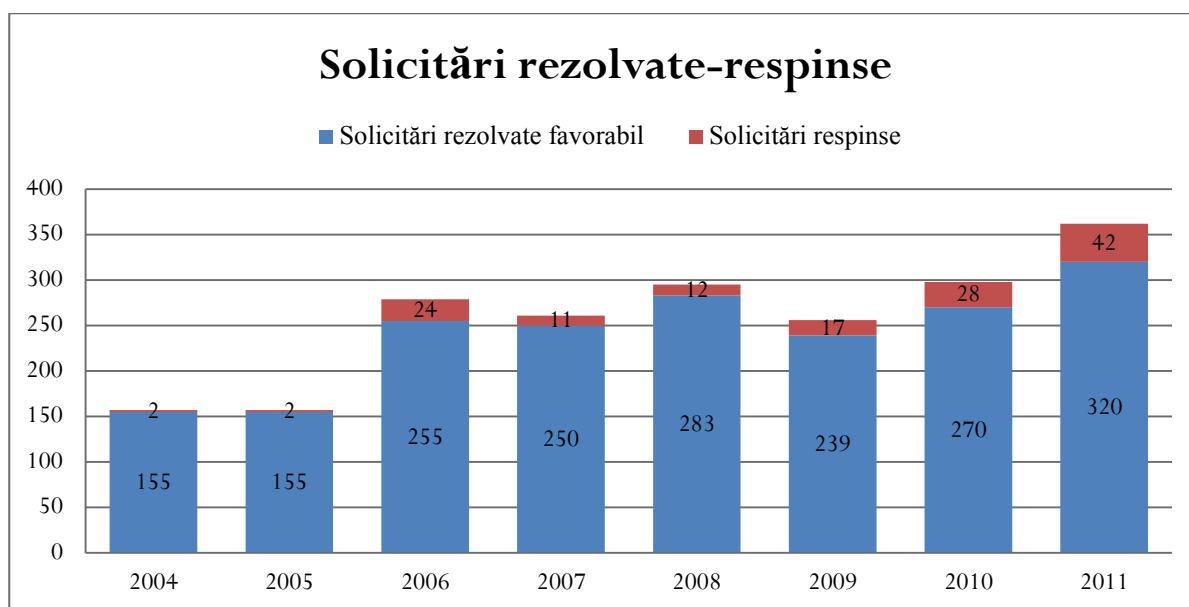

Fig: Numărul solicitărilor respinse și a celor rezolvate favorabil, între 2004 - 2011

Majoritatea solicitărilor sunt rezolvate favorabil, însă odată cu numărul mai mare de solicitări crește ușor și numărul celor respinse.

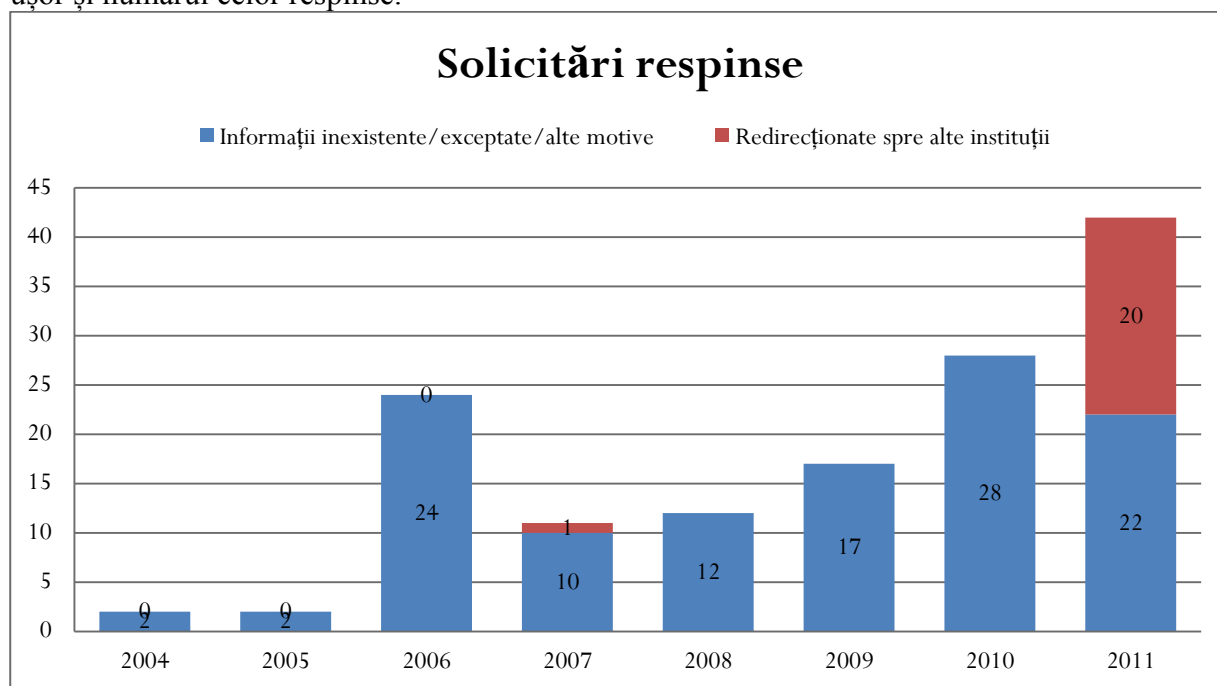

Fig: Numărul solicitărilor respinse și redirecționate spre alte instituții, în perioada 2004 – 2011

Motivul principal al solicitărilor respinse este inexistența/exceptarea informațiilor cerute sau din alte motive (copii de documente, autorizații de construire, titluri de proprietate etc.). În anul 2011 se observă o creștere semnificativă a cererilor redirecționate spre alte instituții. Astfel, odată cu creșterea semnificativă a cererilor în baza legii 544/2001, crește și numărul celor care nu sunt destinate instituției inițiale (primăria sau consiliul local).

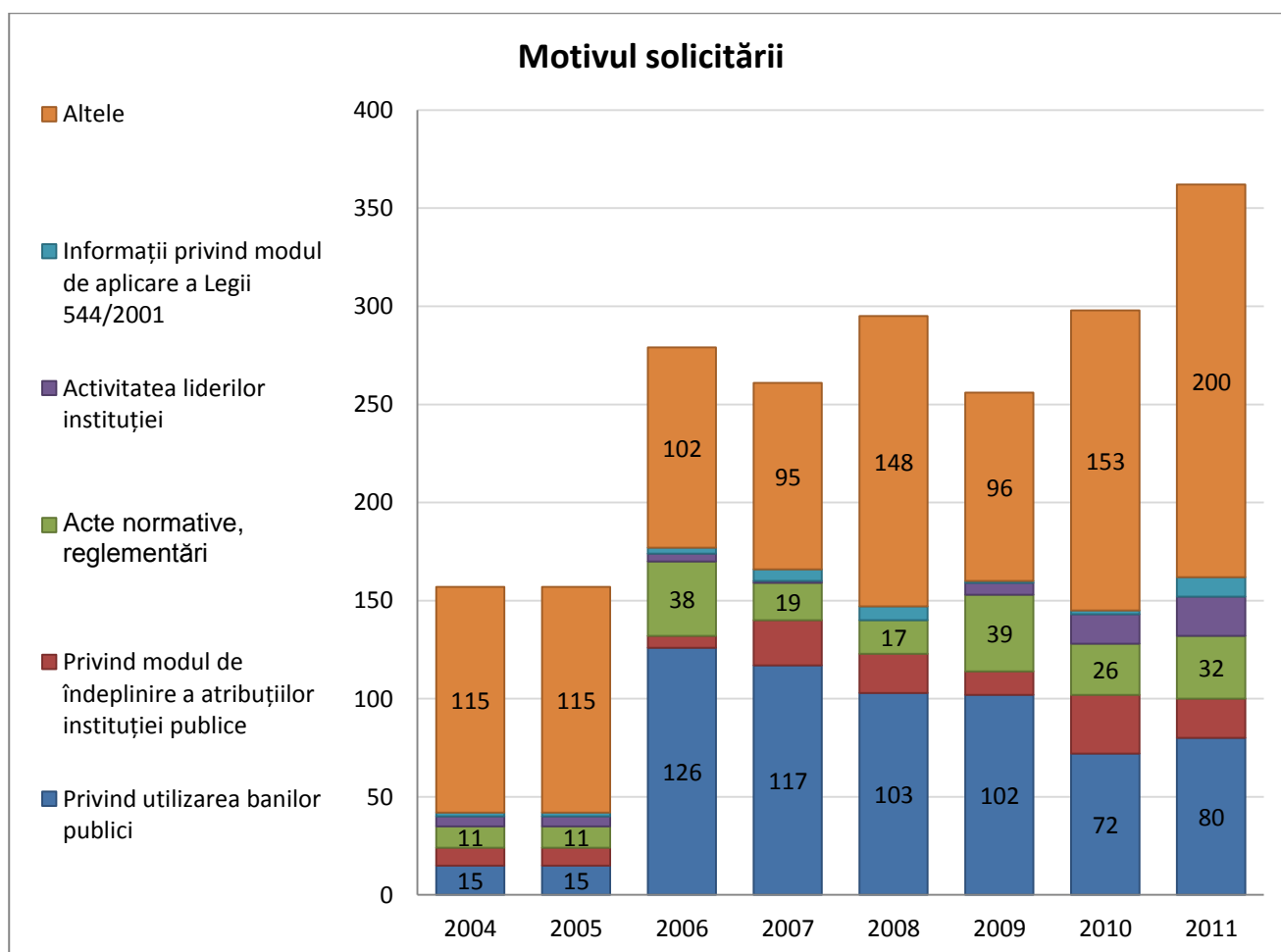

Fig: motivul solicitărilor adresate Primăriei, în perioada 2004 – 2011

Cu privire la motivul solicitării, majoritatea cererilor au „alte” motive, în această categorie intră: informații privind activitatea unor servicii, proiecte ale instituției, probleme de protecție socială, date statistice, autorizații de construire, retrocedări, concesiuni etc. Cu alte cuvinte, marea parte din cereri sunt pe subiecte diferite (eterogene). Cererile privind utilizarea banilor publici înregistrează o creștere semnificativă după anul 2005, după care scad ușor. La fel se întâmplă și cu cererile privind acte normative, reglementări. Informațiile privind activitatea liderilor cresc ușor doar în ultimii trei ani. Solicitățile care au ca obiect modul de îndeplinire a atribuțiilor instituției publice au o evoluție oarecum constantă, nu se remarcă diferențe mari între ani. Numărul solicitărilor privind informațiile referitoare la modul de aplicare a legii 544/2001 sunt neglijabile.

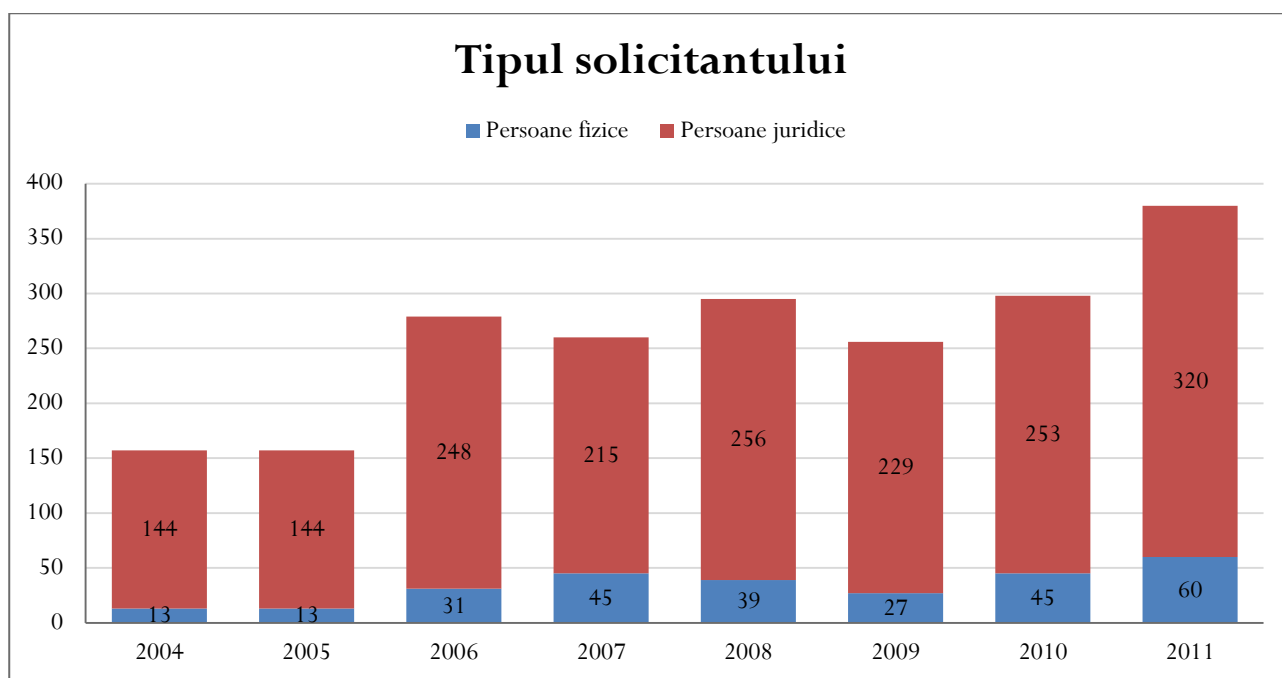

Fig: Calitatea solicitantului cererilor adresate Primăriei, în perioada 2004 – 2011

Majoritatea celor care au solicitat informații primăriei/consiliului local sunt persoane juridice, cu mențiunea că multe dintre acestea au venit din partea presei. Se remarcă, de asemenea, o creștere ușoară a solicitanților persoane fizice.

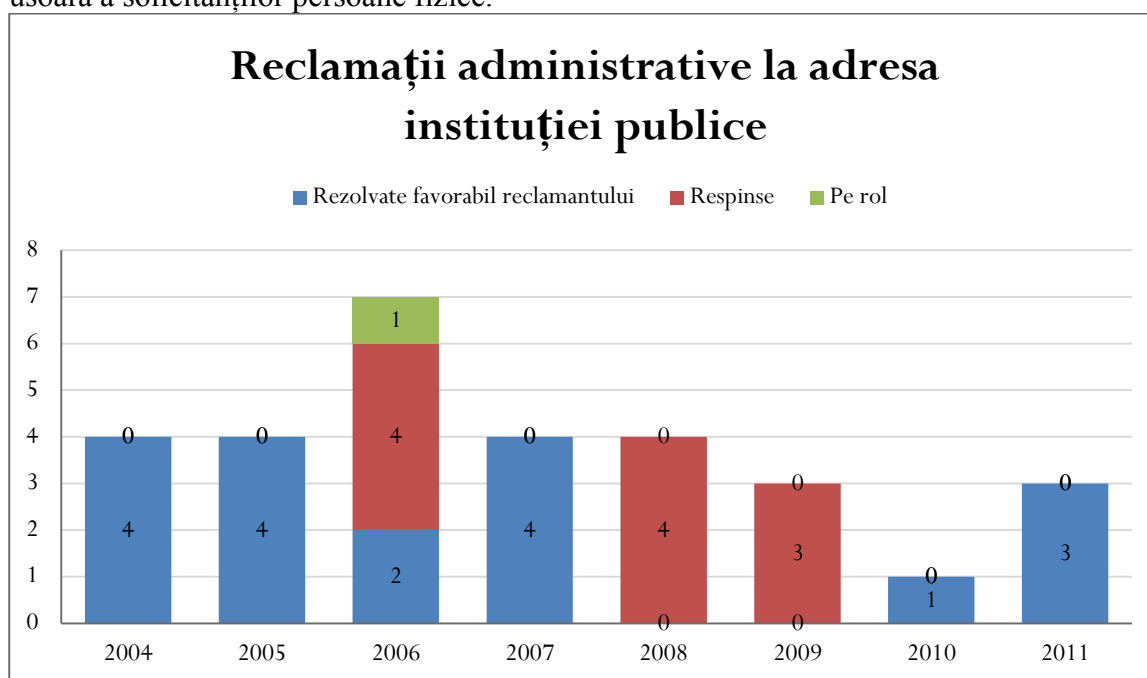

Fig: Reclamații administrative înaintate Primăriei, în perioada 2004 - 2011

De-a lungul anilor majoritatea reclamațiilor administrative la adresa instituției au fost rezolvate favorabil reclamantului. De asemenea, numărul acestora este mic.

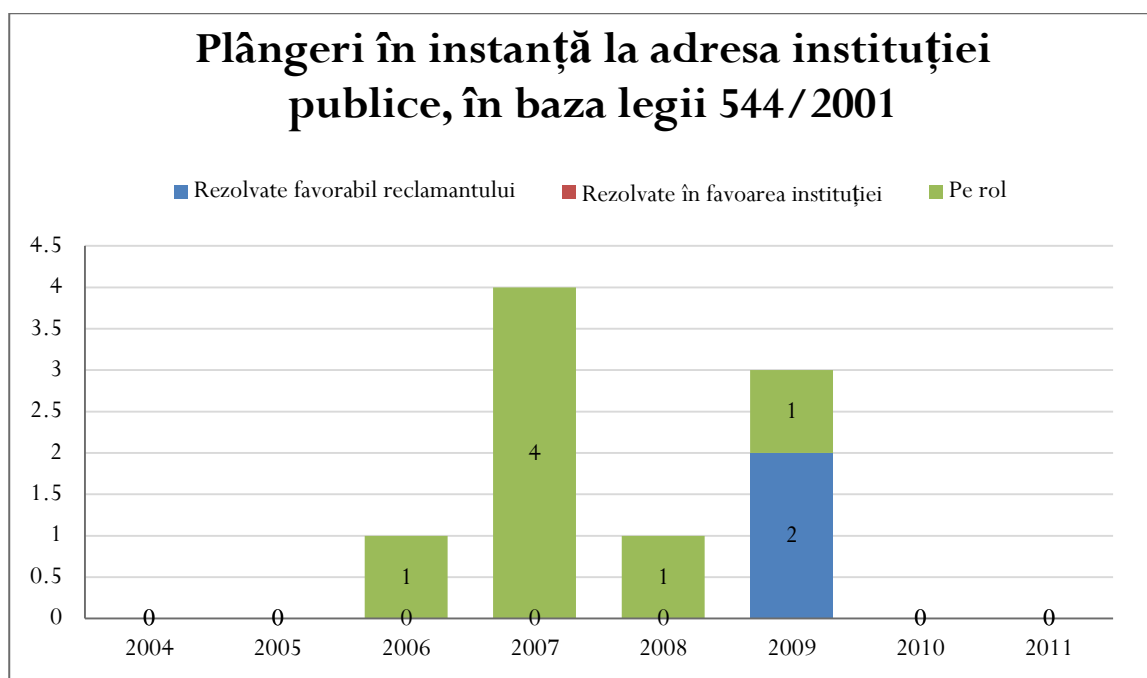

Fig: Plângeri în instanță la adresa Primăriei, în baza legii 544/2001

În cazul plângerilor în instanță la adresa instituției publice, în baza legii 544/2001, majoritatea cererilor se aflau pe rol, câteva fiind rezolvate în favoarea reclamantului, nici una în favoarea instituției. La fel precum în cazul reclamațiilor administrative, numărul acestora este neglijabil (1 în 2006, 4 în 2007, 1 în 2008 și 3 în 2009)

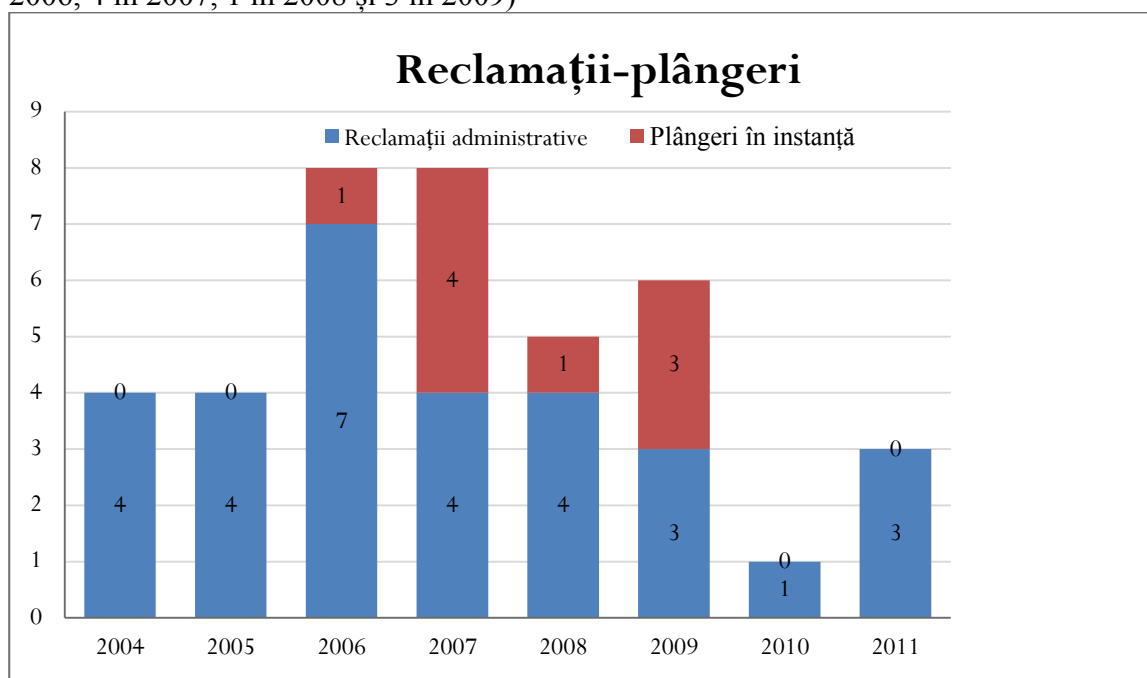

Fig: Reclamații și plângeri adresate instituției în perioada 2004 – 2011

Evoluția reclamațiilor și plângerilor este una eterogenă, acestea cresc în anii 2006-2009, scăzând după 2009. Trebuie menționat că cifrele sunt mici.

2. Nr. participanți la ședințele de CL (și dezbateri publice)

Ședințe publice ale Consiliului Local și dezbateri publice

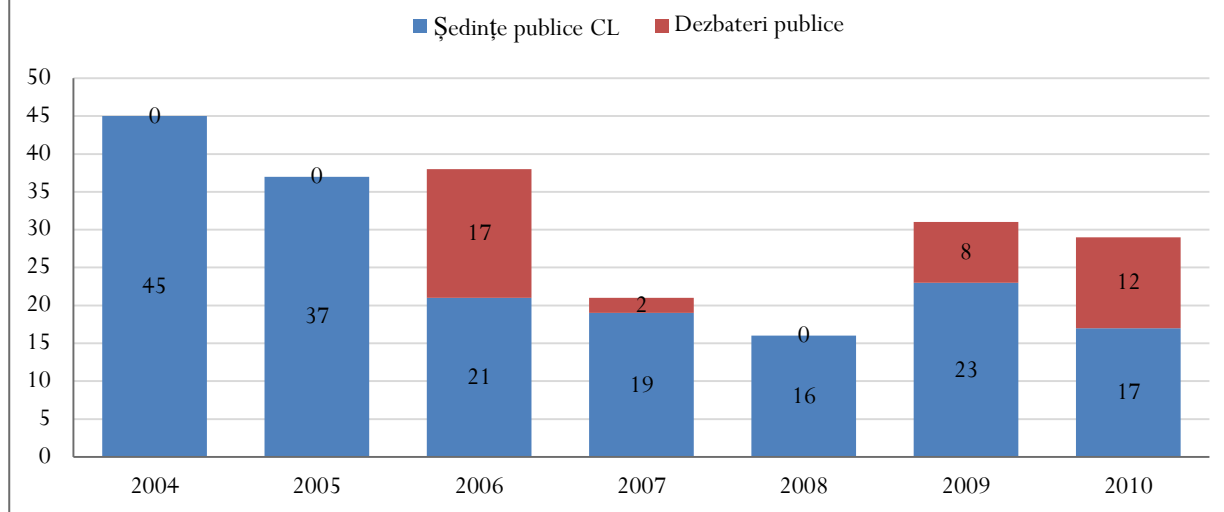

Fig: Ședințe publice ale CL și dezbateri publice organizate între 2004 – 2010

Numărul ședințelor publice ale Consiliului local este în descreștere până în anul 2008, după care crește și pare să se mențină oarecum constant. Dezbaterile publice apar sporadic, iar numărul lor este de asemenea, inconstant (17 în 2006, 2 în 2007, nici una în 2008 etc.).

Numărul estimativ al persoanelor care au participat la ședințele CL (pers./ședință)

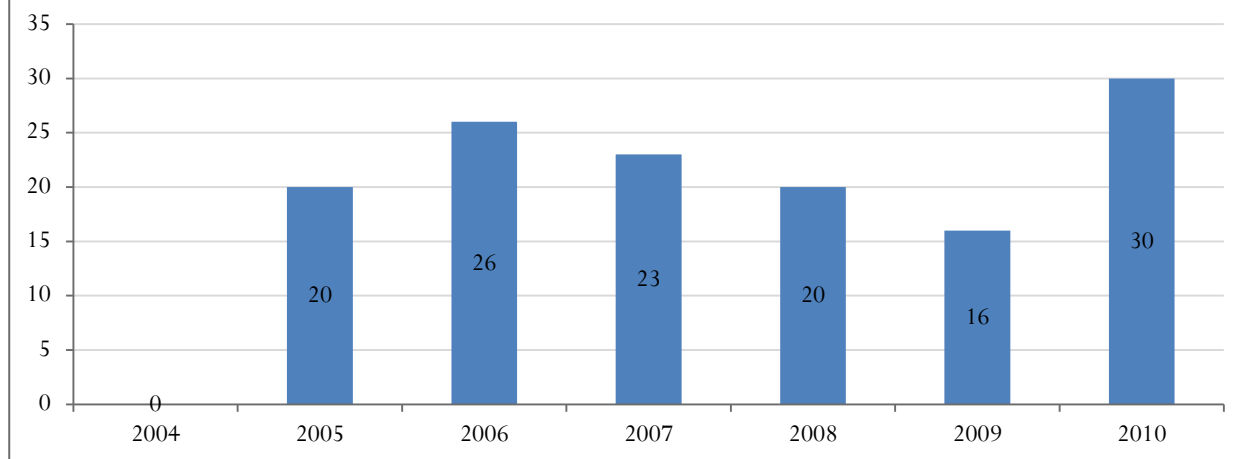

Fig: Numărul mediu de participanți la o ședință de CL în perioada 2005 – 2010

Numărul persoanelor participante la ședințele Consiliului local descreșc ușor începând din 2006 până în 2009, iar în 2010 cresc semnificativ. În anul 2004 sunt menționate ca fiind prezente la ședințe consilierii locali, reprezentanți mass-media, reprezentanții instituțiilor, ai ONG-urilor și cetățeni interesați, fără a se menționa o cifră.

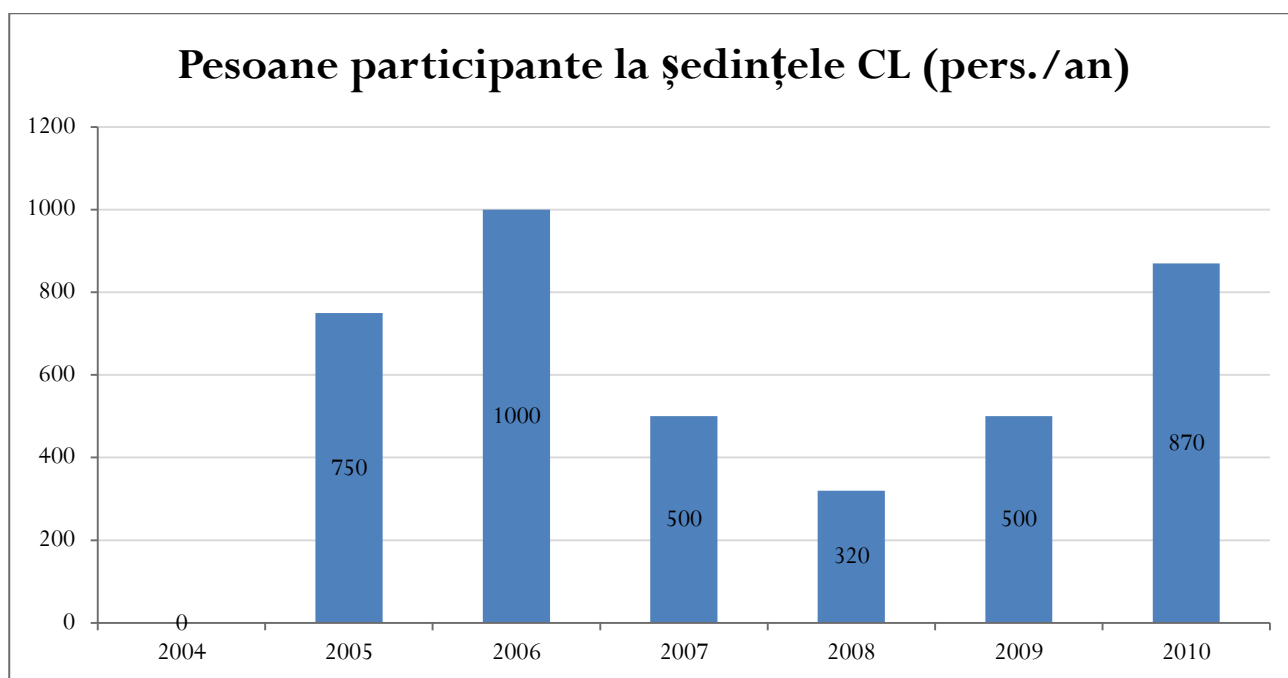

Fig: Numărul participanților și ședințe de CL în perioada 2004 - 2010

Desigur că privită pe ani, evoluția numărului participanților la ședințe este puțin diferită. În 2006 sunt cei mai mulți participanți, după care scade, iar în 2010 crește din nou (însă nu la același nivel precum în 2006).

3. Nr. manifestări aprobate

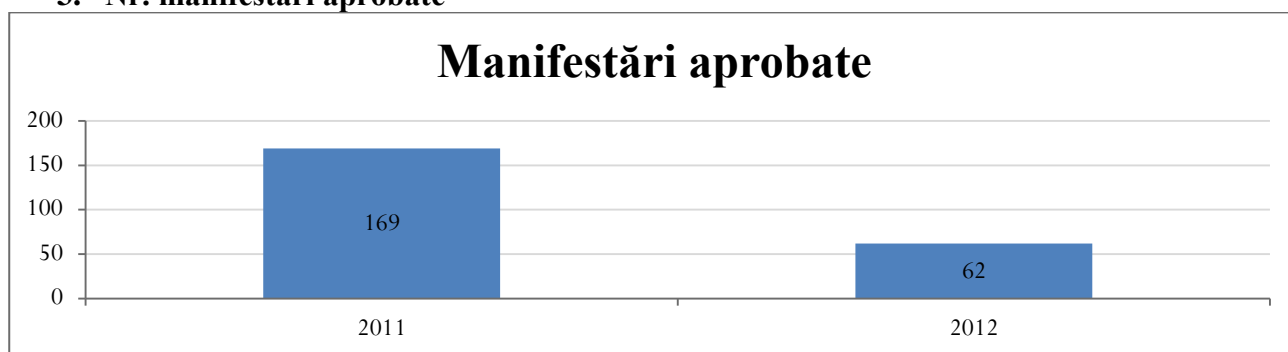

Fig. : Număr manifestări publice aprobate în perioada 2011 – 2012

Numărul manifestărilor aprobate scade semnificativ în 2012 față de 2011.

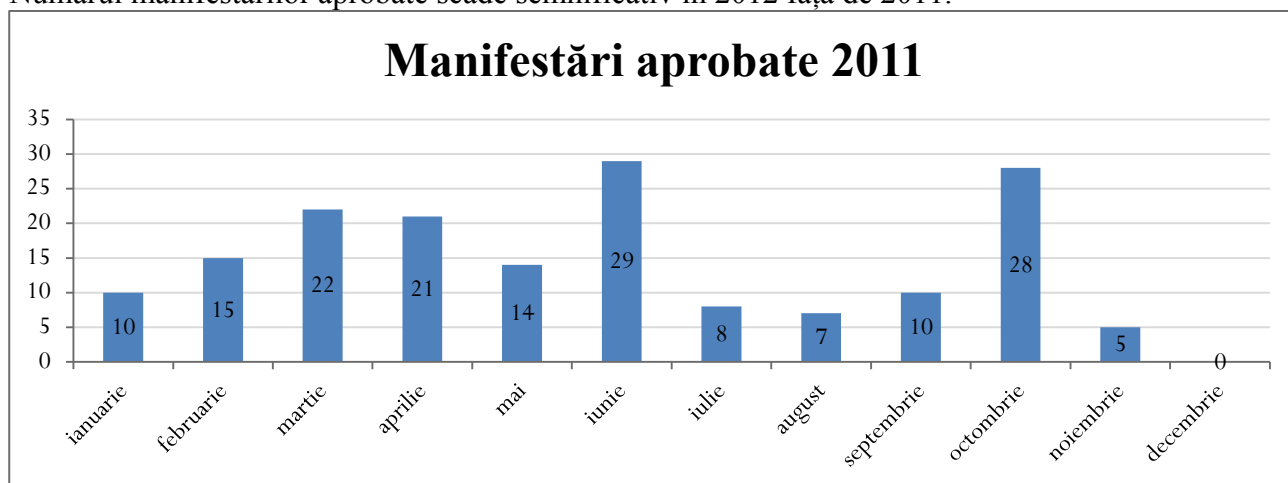

Fig. : Număr manifestări publice aprobate în 2011, defalcat pe luni

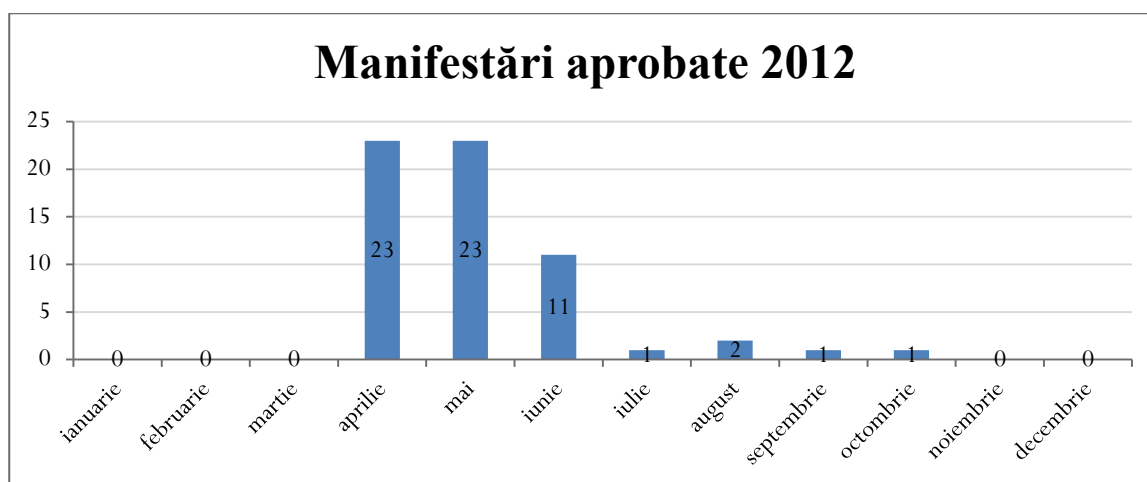

Fig. : Număr manifestări publice aprobate în 2012, defalcate pe luni

În cazul unei priviri mai atente se pot observa următoarele: în cazul anului 2011 există evenimente pe tot parcursul anului (excepție decembrie), iar în cazul anului 2012 evenimente apar doar -octombrie. În 2011, cele mai multe manifestări au avut loc în martie-aprilie, iunie și octombrie. În 2012, majoritatea manifestărilor au loc în luniile aprilie-mai. Astfel, se poate spune că nu există o regulă sau o evoluție predictibilă a acestor manifestări publice.

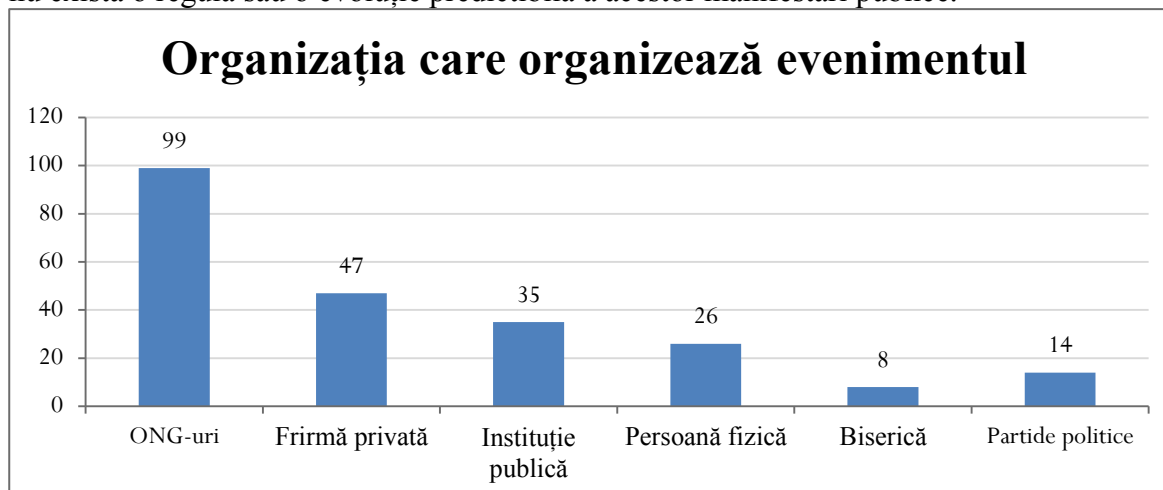

Fig: Tipul organizației care a organizat manifestația publică, în perioada 2011 – 2012

Din punctul de vedere al organizației care dorește să organizeze un eveniment, se poate observa că ONG-urile sunt cele mai multe, urmate de firmele private, instituțiile publice și persoanele fizice. De asemenea, apar evenimente specifice partidelor politice și bisericii. Datele sunt cele cumulate de pe anul 2011 și 2012. Ca o concluzie se poate spune că cele mai active în materie de organizare de evenimente/manifestări sunt ONG-urile.

4. Redirecționare 2% din impozitul pe venit (sume virate de către Trezoreria Cluj-Napoca)

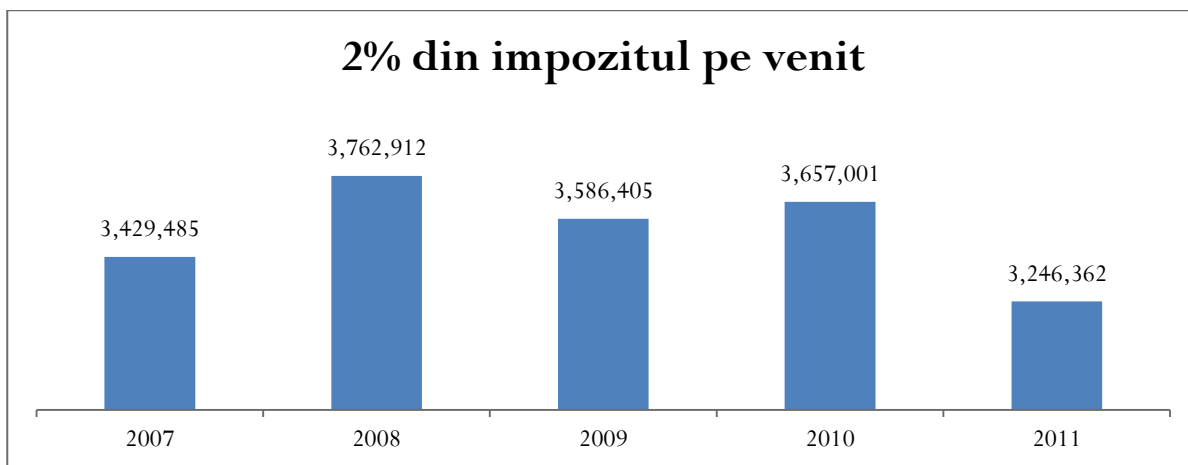

Fig: Sume redirecționate către ONG-uri prin mecanismul 2% din impozitul pe venit, în perioada 2007 – 2011

Sumele redirecționate prin mecanismul 2% către ONG-uri variază de-a lungul anilor, cea mai mare valoare fiind în 2008, iar în 2011 suma scade semnificativ.

5. Acces la servicii online și e-guvernare

Primăria Cluj-Napoca pune la dispoziția cetățenilor municipiului mai multe servicii care pot fi accesate prin intermediul diferitelor pagini de web administrate de primărie.

1. Plata impozitelor și taxelor locale online

În vara anului 2012 portalul de plată online a taxelor și impozitelor avea circa 6700 de utilizatori. Pentru înregistrarea în sistem, cetățenii au la dispoziție două modalități:

- înregistrarea la Direcția de taxe și impozite, la primăriile de cartier sau la Centrul de informare al cetățenilor (caz în care datele de acces și parola sunt obținute pe loc)
- înregistrarea prin poștă (caz în care obținerea datelor de acces durează aproximativ 3 zile)

2. Programarea online a căsătoriilor

Pentru acest serviciu nu este necesară nici o procedură specială de înregistrare. Ea se efectuează de pe site-ul primăriei, până în acest moment a fost folosită de aproximativ 5150 de cupluri.

3. Depunerea și urmărirea online a cererilor depuse

Nu e necesară înregistrarea, acest serviciu este gratuit și transparent. Se poate urmări stadiul rezolvării cererilor depuse la ghișeele primăriei pe baza numărului de înregistrare, a datei depunerii și a numelui persoanei care a depus-o. Unele cereri se pot depune online (cerere de parcare, cerere de liberă trecere), din nou, fără a fi necesară înregistrarea.

4. Plata amenzilor de circulație și a celor acordate de poliția locală

Plata acestor amenzi se face prin portalul național ghișeul.ro, unde primăria Cluj-Napoca este înrolată în sistem.

Site-ul oficial al primăriei, primăriaclujnapoca.ro, conține multe informații, în general actualizate, dar organizarea acestor informații este deficitară din cauza ergonomiei paginii (care ar putea fi îmbunătățită). Numărul foarte mare de meniuri, categorii, domenii în care este împărțită informația disponibilă și regulile după care aceasta este plasată în aceste meniuri face mai dificilă decât ar fi fost de dorit găsirea datelor necesare.

Primăria Cluj-Napoca întreține în acest moment mai multe site-uri, în afară de site-ul oficial: (zecepentrucluj.ro, visitcluj.ro, clujbusiness.ro, viatalagradi.ro, visitclujnapoca.ro, ziledecluj.ro), dar nu există o administrare centralizată a acestor site-uri.

O altă problemă este generată de menținerea activă a vechii pagini a primăriei, primariacj.ro, care a fost creată și găzduită de către o altă firmă decât cea cu care se lucrează pentru site-ul actual. Din cauza refuzului de a inactiva pagina există riscul unei informări eronate la nivelul celor care ajung

(întâmplător sau nu) pe această pagină sau posibilitatea de a descărca formulare care nu mai sunt actuale.

În ceea ce privește organizarea internă, există o problemă în determinarea diferitelor compartimente din primărie în a colabora pentru oferirea mai multor servicii online pentru cetățeni. Inerția instituțională este relativ mare, fapt care probabil determină un anumit nivel de rezistență în implementarea unor soluții informatice care să ușureze atât munca angajaților cât și interacțiunea clujenilor cu administrația.

O altă problemă, prezentă în întreaga administrație, este greutatea în a atrage și reține personal calificat. Cei ce lucrează în domeniul IT în cadrul primăriei sunt funcționari publici, plătiți după grila funcționarilor publici. Chiar dacă oameni talentați se angajează în primărie, odată ce se specializează este foarte tentant pentru ei să plece la firme private, pe un salariu mult mai mare. Dacă echipamentele necesare pot fi mult mai ușor achiziționate în cadrul unor proiecte, de pildă, resursa umană este și va rămâne o problemă atât timp cât remunerația nu poate fi apropiată de ceea ce se poate obține în firmele private.

Social

1. Siguranță rutieră

Din perspectiva siguranței rutiere, se poate observa un trend general de reducere a numărului de accidente rutiere, în perioada 2009 – 2012, deși gravitatea acestora pare a fi în ușoară creștere, în termeni de persoane rănite.

Tabel : Numărul accidentelor de circulație și a persoanelor rănite în accidente de circulație, în perioada 2009 - 2012

Accidente de circulație sesizate de Inspectoratul de Poliție pe raza municipiului Cluj-Napoca					
2009-2010			2011-2012		
962 accidente de circulație, în urma cărora au rezultat:	Persoane decedate	35	842 accidente de circulație, în urma cărora au rezultat:	Persoane decedate	25
	Persoane rănite grav	264		Persoane rănite grav	306
	Persoane rănite ușor	742		Persoane rănite ușor	792
Principalele cauze de producere a accidentelor grave de circulație sunt următoarele:					
<ul style="list-style-type: none"> • viteza neadaptată la condițiile de drum, • neacordare prioritate vehicule, • depășire neregulamentară, • traversarea neregulamentară a pietonilor, • neacordare prioritate pietoni 					
Procese verbale de constatare a contravenției ref. OUG 195/2002 privind regimul circulației rutiere					
2009	2010	2011	2012		
49.264	51.169	38.870	29.318		

2. Siguranță publică

La nivelul siguranței publice sunt analizați trei indicatori, și anume riscul prezentat de câinii comunitari, evoluția situațiilor de infraționalitate și evoluția situațiilor de urgență de la nivelul județului

a) Câini comunitari

Table : Numărul persoanelor agresate de câini comunitari și costul tratării acestora, în perioada 2008 - 2012

Spitalul Clinic de Boli Infecțioase Cluj-Napoca	2008	2009	2010	2011	2012
Nr. persoane rănite de câini comunitari	846	884	870	725	865
Costul total al tratamentelor	339.066 lei	350.946 lei	345.178 lei	287.646 lei	343.310 lei
<ul style="list-style-type: none"> Costul mediu de persoană al tratamentelor pentru tratarea rănilor provocate de câini este de 400 lei. 					

Numărul victimelor atacurilor câinilor comunitari este relativ stabil, în perioada 2008 – 2012, deși în ultimul an se remarcă o ușoară creștere a numărului cazurilor persoanelor agresate de câinii comunitari, după ce în 2011 s-a remarcat o scădere semnificativă a numărului acestora.

b) Infraționalitate

Tabel: Evoluția cazurilor de infraționalitate, în perioada 2004 - 2012

Tip infracțiune	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	TOTAL
Omor	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Loviri sau alte violente	72	203	267	478	613	587	558	520	522	3820
Viol	22	28	18	21	6	12	6	4	10	127
Furt total	4124	2495	2242	2299	2383	2943	2308	2066	1842	22702
Furt din locuințe	Statistica arhivata	750	660	619	558	771	599	607	497	5061
Furt din S.C.	Statistica arhivata	497	557	579	636	866	682	714	748	5279
Furt din auto	Statistica arhivata	1248	1025	1101	1189	1306	1027	745	594	8235
Talharie	103	122	112	82	63	60	48	64	78	732
Distrușgere	447	589	640	815	961	853	613	462	448	5828
Cersetorie	24	20	1	0	0	3	0	0	6	54
Prostitutie	9	27	50	52	60	35	40	26	29	328

Datele furnizate de Inspectoratul Județean de Poliție sugerează că în perioada 2004 – 2012 au crescut:

- Lovirile și alte violențe
- Furturile din S.C.

- Cazurile de prostituție

În aceeași perioadă s-au redus cazurile de:

- Viol
- Furt total
- Furt din locuințe
- Furt auto
- Tălhărie
- Cerșetorie

Un caz aparte îl reprezintă situațiile de distrugere, care au cunoscut o creștere semnificativă între 2007 și 2009 pentru ca în 2012 să revină la nivelul din 2004.

c) Situații de urgență la nivelul județului Cluj

Tabel: Situații de urgență gestionate de Inspectoratul pentru Situații de Urgență Cluj la nivelul județului, în perioada 2011 - 2012

Situații de urgență gestionate de Inspectoratul pentru Situații de Urgență Cluj la nivelul județului				
Tipul intervenției	Anul 2011	Anul 2012	Evoluție (creștere / scădere %)	
Asistență medicală de urgență	6567	7918	+ 20.57 %	
Accidente rutiere :	801	790	- 1.37 %	
o fără descarcerare	764	724	- 5.24 %	
o cu descarcerare	37	66	+ 78.38 %	
Incendii	547, din care 37% în Cluj-Napoca	579, din care 20% în Cluj-Napoca	+ 5.85 %	
Arderi necontrolate	285	460	+ 61.40 %	
Acțiuni pentru protecția comunităților (inundații, îndepărtare de materiale, sloiuri, etc.)	234	440	+88.03 %	
Intervenția scafandrilor	4	7	+ 75 %	
Acțiuni de asanare a muniției neexplodate	115	123	+ 6.96 %	
Intervenții în alte județe	25	12	- 52.00 %	
Alerte false	118	213	+ 80.51 %	
Alte situații de urgență	650	519	- 20.15 %	
Victime în alte intervenții decât SMURD	decedați	5	17	+ 240.00 %
	răniți	22	15	- 31.82 %
TOTAL INTERVENȚII EXECUTATE	9419, din care 5289 în Cluj-Napoca	11062, din care 5690 în Cluj-Napoca	+ 17,44 %	
<ul style="list-style-type: none"> • Raportul număr misiuni / număr personal în anul 2012 a fost de 19,74%, ceea ce înseamnă o participare medie de 10 acțiuni per lucrător. • Deși este un procent mult mai scăzut decât în regiunile învecinate, în Municipiul Cluj-Napoca, totalitatea intervențiilor în situații de urgență a ISU a crescut cu 10% în 2012, față de anul precedent. De aceea, ISU consideră necesară deschiderea unor noi secții de pompierii în zonele <ul style="list-style-type: none"> - Comuna Baci - Bulevardul Muncii - Valea Chintăului 				

d) Incendii la nivelul municipiului Cluj-Napoca

Tabel : *Evoluția cazurilor de incendii la nivelul municipiului, în perioada 2008 – 2012 (răniți, decedați și pagube)*

		2008	2009	2010	2011	2012
Nr. incendii		199	186	177	200	116
Victime la incendii	Răniți	19	3	4	8	0
	Decedați	5	3	1	1	1
Medii pagube/incendiu (euro)		1914 €	2515 €	565 €	1262 €	1155 €
Pagube totale (euro)		381.079 €	467.943 €	100.079 €	252.422 €	134.084 €
Pagube totale (lei)		1.676.750	2.058.950	440.350	1.110.660	589.970

În 2008 pagubele provocate de incendii au fost substanțiale, de aproximativ 400.000 €, însă în 2009 s-au înregistrat pagube de peste 490.000 €. Cea mai mică pondere se regăsește în anul 2010, cu circa 105.000 €. După o creștere de 40% în 2011, în anul 2012 valoarea pagubelor s-a înjumătățit, însumând puțin peste 140.000 €. Chiar și în aceste condiții, sumele menționate sunt unele semnificative. Un simplu calcul ne arată că un incendiu produce, în medie, pagube de aprox. 1500 €.

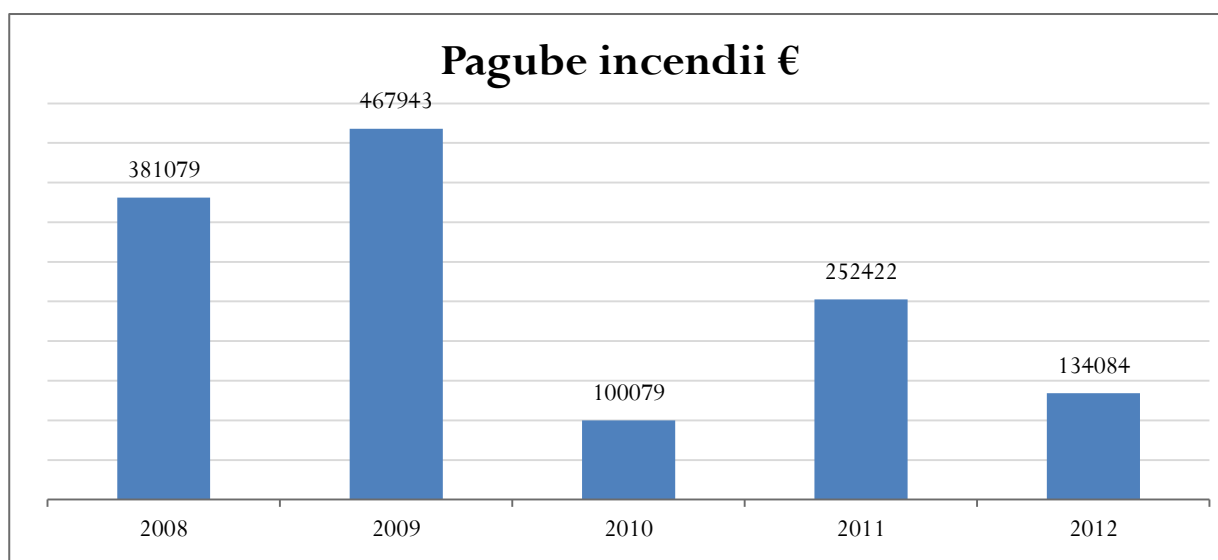

Fig. : *Evoluția pagubelor cauzate de incendii în perioada 2008 – 2012*

e) Acțiuni de prevenire

Numărul controalelor realizate de ISU s-a triplat din anul 2008 până în anul 2012, de la 795 la 2.323, ceea ce a dus și la o creștere a constatării deficiențelor.

În medie, ISU soluționează doar 28% din numărul deficiențelor constatate, însă nu știm dacă acest fapt se datorează delimitării jurisdicției/competențelor de acțiune sau incapacității efective de soluționare.

Numărul sancțiunilor acordate de ISU a fluctuat în jurul mediei de 350 / an. Totuși, în 2011 numărul lor a crescut la 388, iar în 2012 a fost redus sub medie, la 319.

Numărul avizelor acordate de ISU a scăzut treptat, de la 422 emise în 2008 la 250 emise în 2012.

În 2011 și 2012 s-au înregistrat scăderi succesive în volumul solicitărilor pentru autorizații de funcționare, astfel încât au fost solicitate 130 de autorizații în anul 2012, spre deosebire de 233 de solicitări în anul 2009. Politica de acordare a autorizațiilor pare să se fi înăspriț în ultimii trei ani, fiind respinse în medie 70% dintre solicitări.

În medie, s-au realizat anual 250 de exerciții de pregătire a populației pentru incendii și situații de protecție civilă, însă în anul 2012 numărul acestora s-a înjumătățit brusc, la 120. Informarea

preventivă a populației clujene asupra situațiilor de urgență se realizează în primul rând prin distribuirea de broșuri, pliante și afișe în instituții și la diverse evenimente.

Tabel: *Acțiuni de prevenire a situațiilor de urgență desfășurate de Inspectoratul pentru Situații de Urgență la nivelul județului Cluj*

Acțiuni de prevenire a situațiilor de urgență desfășurate de Inspectoratul pentru Situații de Urgență la nivelul județului Cluj					
Activitatea	2008	2009	2010	2011	2012
Controale	795	1140	1191	1462	2323
Deficiențe constatate	2519	3602	4713	5327	4273
Deficiențe soluționate	840 (33%)	1025 (28%)	1161 (25%)	1558 (29%)	1132 (26%)
Număr autorizații emise	155	169	116	114	78
Număr autorizații respinse	55	64	112	63	52
Informare preventivă:					
a. Articole în presă	26	40	23	55	47
b. Emisiuni radio/tv	14/6	7/11	23/11/6	12/4	15/13
c. Broșuri, afișe, pliante	1221/230 4/1204	2/0/14	55/325/264 4	6/171/3106	115/3035/ 14749
d. Instruiri	546	1992	1301	2099	5526

Situația comunelor limitrofe municipiului Cluj-Napoca

Secțiunea de față prezintă o analiză succintă a evoluției și situației prezente a comunelor limitrofe municipiului Cluj-Napoca din perspectivă economică, educațională, de sănătate și demografică.

Per ansamblu se poate observa o creștere a populației în toate comunele limitrofe municipiului, cel mai amplu avans fiind la nivelul comunei Florești a cărei populații a crescut cu 115% între 2005 și 2011. Din punct de vedere economic, cu excepția comunelor Apahida și Baciș se observă o creștere susținută a numărului de salariați, marea majoritate a acestora fiind angajați în domeniul industriei și comerțului. La nivelul serviciilor de sănătate, o parte dintre comune încă prezintă deficiențe în termeni de acces la cabinete ale medicilor de familie, farmacii și cabinete stomatologice, fapt ce susține turismul medical în municipiul Cluj-Napoca.

Nu în ultimul rând, în ceea ce privesc serviciile educaționale, numărul unităților de învățământ este relativ constant, fără modificări substanțiale, în pofida unor creșteri semnificative de populație la nivelul unor comunități (ex: Florești) și care ar justifica multiplicarea unităților de învățământ și a numărului de elevi înrolați la nivelul comunei.

1. Comuna Apahida

În termeni de **populație**, se remarcă o creștere de 17% a populației stabile a comunei în intervalul 2005 – 2011, de la 9.080 la 10.680 de persoane, numărul celor care s-au stabilit cu domiciliul în comună scăzând cu 45% în intervalul analizat. O evoluție descendentă de 41% a cunoscut-o în același interval, și numărul plecărilor cu domiciliu.

La nivel **economic**, comparativ cu 2005, anul 2011 aduce cu sine o reducere de 3% a numărului total de salariați, de la 1474 la 1427. În ceea ce privește evoluția contribuției sectoarelor economiei în numărul total de angajați, se remarcă o scădere a ponderii angajaților din agricultură (cu 76%) și din sectorul construcțiilor (58%), crescând însă numărul angajaților din comerț, transport și activități bancare.

Din perspectiva serviciilor de sănătate, între 2005 și 2011 se poate observa o triplare a numărului de cabinete stomatologice (de la 1 la 3), dar și o creștere a numărului de farmacii de la 2 la 7. Și numărul cabinetelor medicilor de familie a crescut, de la 1 la 2, deși între 2006 și 2010 fișa localității comunicate de INSSE Cluj nu menționează niciun cabinet.

În domeniul **educației**, dacă în 2005 la nivelul comunei funcționau două unități de învățământ, în 2011 doar una dintre acestea a mai rămas funcțională. O evoluție similară a avut-o și numărul bibliotecilor de la nivel comunal, acestea reducându-se de la un număr de cinci în 2005, la 3 în 2011. Totuși, deși în scădere, numărul elevilor înscriși la școlile din comună este relativ constant, de 755 în 2005, respectiv 746 în 2011.

2. Comuna Baciș

Comuna Baciș a cunoscut în perioada 2005 – 2011 o **creștere a populației stabile** de 17% de la 8.241 locuitori, la 9.252 locuitori, remarcându-se un avans de 57% a stabilirii de domiciliu și o reducere cu 4% a plecărilor cu domiciliu.

Din punct de vedere **economic**, numărul total al salariaților comunei a scăzut cu 2% între 2005 și 2011, cea mai afectată fiind industria, care a pierdut 39% din locurile de muncă, ponderea acesteia în totalul salariaților reducându-se de la 66.15% la 41.14%. o creștere cumulată de 24% a avut loc însă în domeniul comerțului și a salariaților din transporturi și depozitare.

Referitor la serviciile de sănătate, în perioada analizată se remarcă o creștere a numărului de farmacii – de la 2 la 4, deschiderea unui cabinet stomatologic începând cu 2011, dar și absența vreunui cabinet de medicină a familiei, cu excepția anilor 2006 – 2009.

În ceea ce privește **educația**, în intervalul analizat numărul elevilor înscriși la școlile din comună s-a redus cu 19%, numărul total al instituțiilor de învățământ reducându-se de la 4 la 3, după o creștere la 4 unități în 2006 și 2007. A crescut însă numărul de biblioteci, de la 4 la 5 unități.

3. Comuna Feleacu

Din punct de vedere **demografic**, în perioada analizată populația comunei Feleacu a fost relativ constantă, oscilând în jurul valorii de 3650 de locuitori.

Comuna Feleacu avea în 2011 288 **de salariați**, în creștere cu 44%, de la 200 în 2005. Numărul de salariați este în scădere totuși, după ce în 2008 a ajuns la 378 de salariați. Industria și construcțiile, fiecare cu câte aproximativ 15% din numărul total de salariați, și comerțul (23%), sunt principalele sectoare ale economiei responsabile de angajări la nivelul comunei.

În ceea ce privesc **serviciile de sănătate**, atât numărul farmaciilor (1) cât și cel al cabinetelor medicilor de familie (2) au rămas constante, deschizându-se însă în 2009 primul și singurul cabinet stomatologic din comună.

La nivel **educațional**, comuna are o școală, la fel precum în 2005, 3 biblioteci, în scădere cu o unitate față de 2005 și 149 de elevi, în scădere cu 24% față de 2005.

4. Florești

Comuna Florești a avut cea mai spectaculoasă evoluție dintre toate comunele limitrofe municipiului Cluj-Napoca. **Populația** acesteia a crescut cu aproximativ 115%, de la 7965 de persoane la 17195 de persoane, numărul locuințelor proprietate privată a crescut de la 2577 la 13460, deci cu aproximativ 422%, stabilirile cu domiciliul avansând în 2011 față de 2005 cu 259%.

Cifrele sunt la fel de impresionante și în domeniul **economiei**. Numărul total de salariați a crescut constant în această perioadă, de la 1501 până la 3353, deci cu 123%. Dacă în 2005, ponderea cea mai mare o aveau salariații din domeniul industriei (50,37%), în 2011 proporția acestora scade semnificativ, la 23%, deși în cifre absolute numărul acestora rămâne aproximativ același (aproximativ 760). Reducerea ponderii se datorează exploziei altor sectoare ale economiei, precum comerțul care a ajuns să angajeze 31% dintre salariați, fiind cea mai semnificativă ramură din acest punct de vedere. O creștere semnificativă are loc și în domeniul telecomunicațiilor, acestea ajungând să reprezinte de la 0, aproximativ 9,6% din numărul total de salariați. deschiderea Mall-ului Polus.

Evoluția demografică a atras după sine și o creștere substanțială a **serviciilor medicale**, numărul de farmacii crescând de la 3 la 12 iar cel al cabinetelor de stomatologie de la 2 la 10, rămânând însă constant numărul medicilor de familie (4)

Surprinzător însă, în toată această perioadă a rămas constant numărul **unităților de învățământ** – 2 – și al elevilor – aproximativ 650, crescând însă numărul bibliotecilor, de la 3 la 4.

Potrivit unui raport al Băncii Mondiale, drumul european care face legătura între Cluj-Napoca și Florești are cea mai ridicată incidență a accidentelor rutiere de la nivel național, lucru ce ilustrează o coordonare limitată a dezvoltării celor două comunități care au devenit interdependente.

5. Gilău

La nivel **demografic**, comuna Gilău a cunoscut o creștere a populației de 7%, de la 8092 în 2005 la 8579 de locuitori în 2011, numărul locuințelor proprietate privată avansând cu 10%, de la 2938 la 3199 în 2011.

Din punct de vedere **economic**, numărul total de angajați a avansat între 2005 și 2011 cu 34%, de la 851 la 1126, maximul fiind atins în 2008, 1331. În 2005, cele mai importante sectoare în termeni de salariați erau industria (25%), construcțiile (17,5%) și comerțul (17,7). Raporturile au cunoscut modificări considerabile însă până în 2011, astfel încât ponderea industriei în totalul angajaților a ajuns la 41,5%, ponderea construcțiilor coborând la 9,8% iar a comerțului la 11,5%.

La nivelul **serviciilor medicale**, deși numărul cabinetelor medicilor de familie a rămas constant (5), s-a dublat numărul farmaciilor (de la 2 la 4) și s-a deschis un cabinet stomatologic

În domeniul **educației**, comuna are o singură unitate de învățământ, la fel ca în 2005, numărul elevilor oscilând în această perioadă între un minimum de 785 în 2011 și un maximum de 886 în 2007. Numărul bibliotecilor a rămas constant pe parcursul perioadei analizate.

6. Jucu

Între 2005 și 2011, **populația stabilă** a comunei Jucu a crescut cu 4%, de la 4101 la 4264, numărul locuințelor private avansând într-un ritm mai accentuat, cu 12%.

Din punct de vedere **economic**, numărul total de salariați a crescut cu 864%, de la 225 la 2170, pe fondul investițiilor realizate în parcul industrial Tetarom III. Cea mai mare creștere a numărului de

salariați fost, după cum era de așteptat, în industrie, de 4569%, de la 37 la 1761 de angajați, urmat de domeniul hotelurilor și restaurantelor, de la 0 la 155. Dezvoltarea activității economice a atras după sine și o creștere a personalului bugetar, de la 5 salariați în 2005 la 22 de angajați în 2011.

În ceea ce privesc **serviciile de sănătate**, numărul cabinetelor medicilor de familie a rămas constant în această perioadă (2), la fel și cel al farmaciilor (1), deschizându-se însă primul cabinet stomatologic privat în 2001.

Din punct de vedere **educațional**, comuna are o singură unitate de învățământ, numărul elevilor fiind în ușor regres, de la 312 la 246 (-20%), în timp ce numărul bibliotecilor a fost oscilant, de la 3 în 2005, la 7 în 2007 și 5 în 2011.

Sănătate²¹

1. Introducere

În continuare sunt prezentate rezultatele analizei preliminare efectuate asupra domeniului sănătății la nivelul municipiului Cluj-Napoca în perioada Noiembrie 2012 – Februarie 2013. În realizarea analizei s-a pornit de la modelul *Healthy Cities* dezvoltat de Organizația Mondială a Sănătății (OMS) în anul 1988.

Având în vedere complexitatea modelului, analiza de față include aspecte care sunt la interferența domeniului sănătății cu numeroase alte domenii, cum ar fi educația, serviciile sociale, planificarea urbană sau cultura. Din acest motiv, în etapele ulterioare ale realizării strategiei de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca în domeniul sănătății vom colabora cu reprezentanți ai acestor domenii, pentru a pune în practică atât modelul integrat propus de OMS, cât și principiul „sănătate în/prin toate politicile” (*health in all policies*).

Pentru a permite o înțelegere cât mai facilă a rezultatelor analizei preliminare, documentul de față cuprinde patru secțiuni de metodologie. Astfel, vor fi oferite informații despre (1) modelul *Healthy Cities*, (2) procesul de colectare a datelor pentru indicatorii aferenți fiecărei sub-teme din model, (3) designul instrumentului și realizarea în teren a anchetei sociologice despre starea de sănătate a populației municipiului Cluj-Napoca și accesul la serviciile de sănătate, precum și (4) procesul de identificare și prioritizare a direcțiilor strategice de acțiune pentru domeniul sănătății la nivelul municipiului Cluj-Napoca.

Anexat acestui document se regăsește instrumentul de colectare a datelor prin intermediul anchetei sociologice.

2. Modelul *Healthy Cities* al Organizației Mondiale a Sănătății

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca în domeniul sănătății va urma modelul *Healthy cities* dezvoltat de Organizația Mondială a Sănătății. Modelul *Healthy Cities* este un model dezvoltat în anul 1988, care în anul 2014 va intra cea de-a șasea fază (faza a cincea desfășurându-se între anii 2009 și 2013). Scopul modelului este de a implementa strategiile Organizației Mondiale a Sănătății la nivel local, prin (1) adresarea determinantilor sănătății, echității serviciilor de sănătate și principiului „sănătate pentru toți”; (2) integrarea și promovarea priorităților de sănătate publică la nivel european și global; (3) introducerea sănătății pe agenda socială și politică a orașelor; (4) promovarea bunei guvernante și a planificării integrate pentru sănătate.

Modelul este organizat sub formă de trei teme majore, divizate în sub-teme, după cum urmează:

Tema 1	Tema 2	Tema 3
1.1. Rezultate de sănătate mai bune pentru toți copiii	2.1. Prevenirea bolilor netransmisibile	3.1. Design urban sănătos
1.2. Adaptarea mediului urban la nevoile vârstnicilor	2.2. Sisteme locale de sănătate	3.2. Locuințe și regenerare urbană
1.3. Migranți și incluziune socială	2.3. Orașe fără fumat	3.3. Transport sustenabil

²¹ Capitolul de sănătate urmează să fie dezvoltat pe bază de anchete sociologice ulterioare după modelul WHO *Healthy Cities*. Analiza curentă este o analiză preliminară.

1.4. Cetățenie activă	2.4. Alcool și droguri	3.4. Schimbări climatice și hazarde
1.5. Servicii de sănătate și sociale	2.5. Un stil de viață activ	3.5. Siguranță și securitate urbană
1.6. Alfabetizarea în sănătate	2.6. Dietă sănătoasă	3.6. Expunerea la zgomot și alți factori poluanți din mediul înconjurător
	2.7. Prevenirea violenței și a traumatismelor	3.7. Planificare urbană sanogenă
	2.8. Medii sănătoase	3.8. Creativitate și condiții de viață
	2.9. Starea de bine și fericire	

Beneficiul acestui model în realizarea strategiei de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca în domeniul sănătății este dublu:

1. Modelul ajută la structurarea informațiilor existente și la identificarea direcțiilor de acțiune.
2. În contextul implementării acestui model, municipiul Cluj-Napoca va avea posibilitatea de a începe procedura de acreditare/evaluare pentru a primi titlul de *Healthy City (Oraș Sănătos)*.

3. Metodologia de colectare a indicatorilor pentru analiza preliminară

Pentru fiecare din sub-temele enumerate mai sus, echipa de lucru a procedat la:

- (1) operaționalizarea sub-temelor (în vederea identificării într-o etapă ulterioară a liniilor de acțiune și a strategiilor de punere în practică a acestora);
- (2) identificarea de indicatori care să permită realizarea unui profil al municipiului Cluj-Napoca pe fiecare sub-temă în parte;
- (3) identificarea surselor (instituții locale și naționale, raporate locale și naționale) pentru indicatorii selectați;
- (4) identificarea stakeholderilor potențiali care ar putea oferi informații suplimentare referitoare la indicatorii selectați, precum și în etapa de identificare a direcțiilor de acțiune.

Instituțiile care au fost contactate în vederea colectării datelor sunt:

1. Direcția de Sănătate Publică a Județului Cluj
2. Direcția de Asistență Socială și Protecția Copilului Cluj
3. Primăria Cluj-Napoca
4. Direcția Regională de Statistică Cluj-Napoca
5. Casa de Asigurări de Sănătate a Județului Cluj
6. Inspectoratul Școlar Județean Cluj
7. Inspectoratul de Poliție Județeană Cluj
8. Agenția Națională Antidrog Cluj-Napoca
9. Agenția Pentru Protecția Mediului Cluj-Napoca
10. Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog al județului Cluj
11. Regia Autonomă a Domeniului Public Cluj-Napoca

Către fiecare din aceste instituții a fost adresată o solicitare de furnizare a datelor despre indicatorii selectați de echipa de lucru. În cazul instituțiilor care nu au dat curs solicitării scrise, au fost efectuate interviuri nestructurate cu persoane cheie din fiecare instituție în parte. În urma acestui proces, au existat o serie de indicatori pentru care nu au putut fi colectate date. În acest sens, se va realiza o anchetă sociologică la nivelul unui eșantion reprezentativ din municipiul Cluj-Napoca.

Datele colectate în urma aplicării acestui chestionar vor contribui la realizarea profilului de sănătate al cetățenilor municipiului Cluj-Napoca.

3. Metodologia de realizare și desfășurare a anchetei sociologice

Pentru a evalua starea de sănătate a locuitorilor municipiului Cluj-Napoca, a utilizării serviciilor medicale cât și a principalilor factori de risc la nivel individual și de comunitate, se va realiza o anchetă sociologică. Rezultatele oferite de aceasta vor oferi un profil complex de sănătate al municipiului, vor evidenția principalele probleme de sănătate și în accesarea serviciilor, iar în final vor informa strategiile de dezvoltare pe sănătate, conform standardelor *Healthy Cities*.

Locație: Ancheta este planificată să se desfășoare în municipiul Cluj-Napoca, culegând date din toate cele 21 de cartiere definite de către Centrul Regional de Statistică (Andrei Muresanu, Aurel Vlaicu, Bulgaria, Centru, Cordos, Dâmbu Rotund, Gheorgheni, Grigorescu, Gruia, Horea, Industrial, Între Lacuri, Iris, Mănăștur, Mărăști, Oașului, Plopilor, Someșeni, Nicolae, Titulescu, Zorilor). Chestionarele se vor administra la locuința participanților.

Grupe de vârstă	Populație	% Total populație	Mărime eșantion
18-24	33.479	12.85	380
25-34	55.921	21.46	382
35-49	68.543	26.3	382
50-64	62.518	23.99	382
>65	40.143	15.4	381
Total	260.604	100	1907

Populație și eșantion: Populația totală vizată este populația adultă (peste 18 ani) a municipiului Cluj-Napoca. Pentru a asigura comparabilitatea între diferitele categorii de vârstă, eșantioane reprezentative au fost stabilite folosind un interval de încredere de 5 și un nivel de încredere de 95%. Grupele de vârstă considerate în eșantionare sunt 18-24 ani, 25-34 ani, 35-49 ani, 50-64 ani și peste 65 de ani; la 1 ianuarie 2012 acestea însumau 260.604 persoane. Aproximativ 380 de persoane selecționate aleator din fiecare grupă de vârstă vor fi chestionate la nivelul întregului municipiu, totalul ajungând la 1907 (tabelul anterior). Numărul celor intervievați la nivelul cartierelor va fi stabilit proporțional cu populația fiecărui cartier în parte iar reprezentativitatea la nivelul municipiului Cluj-Napoca se va asigura ulterior colectării datelor, prin ponderarea cazurilor.

Date și măsurare: Studiul propus măsoară o serie de teme de sănătate, conforme cu standardele *Healthy Cities*, și oferă o imagine complexă asupra sănătății, a accesului la servicii, satisfacția utilizatorilor cât și a principalilor factori de risc la nivelul municipiului. Pentru a asigura o măsurare riguroasă a constructelor urmărite, cât și pentru a oferi posibilitatea comparării rezultatelor cu date colectate la nivel național sau european, în dezvoltarea chestionarului s-au utilizat o serie de instrumente validate și utilizate în alte studii de evaluarea a sănătății. În consecință, principalele teme urmărite prin chestionar (cât și instrumentele asociate) sunt:

(1) **starea de sănătate** a populației municipiului Cluj-Napoca, inclusiv morbiditatea datorată bolilor cronice, accidentelor și traumatismelor cât și limitări fizice și dizabilități. În dezvoltarea instrumentului s-au utilizat o serie de întrebări adaptate din *The European Health Interview Survey* (EHIS), oferind posibilitatea comparării rezultatelor la nivel European.

(2) **comportamentele de sănătate** urmărite au fost selectate ca urmare a asocierii lor cu starea de sănătate a populației, și anume activitate fizică, comportamente alimentare, fumat și expunere la fum de țigară, consum de alcool și droguri. Totodată, se măsoară și atitudinile și gradul de susținere pentru politicile care limitează fumatul în spații publice. Pentru măsurarea consumului de tutun și a suținerii politicilor publice s-au folosit itemi din *Global Adult Tobacco Survey* (GATS), iar consumul de alcool s-a măsurat folosind o variantă adaptată a instrumentului de screening dezvoltat de Piccinelli et al (1997).

(3) nivelul de **alfabetizare în sănătate** este măsurat printr-o variantă adaptată a bateriei de screening dezvoltată de Chew et al (2004) pentru măsurarea alfabetizării funcționale în sănătate (aptitudini de bază în înțelegere instrucțiunilor și materialelor medicale). Scala a fost utilizată și calibrată de CHPPH în cadrul unui proiect regional de evaluare a accesului populației din

mediul rural la informații despre sănătate, și a avut un grad ridicat de validitate internă și de construct.

(4) **sănătatea emoțională** cu precădere screening-ul anxietății și a simptomelor depresive, utilizând chestionarul Patient Health Questionnaire 4 (PHQ-4). În plus, se măsoară și extinderea relațiilor sociale și suportul social.

(5) **calitatea vieții** este măsurată printr-un instrument al Organizației Mondiale a Sănătății, *The World Health Organization Quality of Life Questionnaire – Brief version* (WHOQOL-BREF). Acesta permite măsurarea calității vieții pe patru domenii (sănătate fizică, sănătate emoțională, relații sociale și mediu) și este utilizat pe o scală largă în toate regiunile OMS.

(6) accesul și utilizarea **serviciilor medicale** urmărește identificarea gradului de utilizare cât și satisfacția cetățenilor față de diferiți furnizori de servicii medicale (private și de stat). Barierele în accesarea serviciilor (inclusiv financiare) sunt evaluate, cât și gradul de angajare în comportamente de screening (testări și analize specifice), vaccinări și consum de medicamente. Bateriile de întrebări au fost construite pentru a putea fi comparate cu rezultatele EHIS naționale și europene.

(7) **factorii mezo (mediu fizic și comunitate)** sunt măsurați în termeni de acces și utilizare a serviciilor publice, expunere la poluare, agresivitate și discriminare, expunere la violență. Totodată se măsoară implicarea civică, ca determinant al orientării către comunitate, încrederea generalizată și încrederea interpersonală la nivel de comunitate.

(8) o serie de **determinanți socio-economici** sunt măsurați sub forma vârstei, naționalității, etniei, educației, ocupației și statutului pe piața muncii, venitului și structurii gospodăriei, locației geografice (cartier), etc.

Colectarea și gestionarea datelor: Datele sunt colectate pe o perioadă de 45 de zile în perioada Martie-Aprilie 2013, de 20-25 de operatori de interviu pregătiți în acest sens de către echipa de cercetare. Chestionarele se administrează la domiciliul respondentului, păstrând cotele de mărime ale cartierelor și respectând mărimea eșantionului stratificat pe grupe de vârstă. Selectarea locațiilor se face utilizând un pas de eșantionare. Personale eligibile sunt abordate, iar după obținerea consimțământului informat se administrează chestionarul de către operator. După administrare, chestionarele sunt puse într-un plic și returnate la finalul zilei la sediul CHPPH pentru a fi păstrate într-o locație sigură. Chestionarele sunt ulterior introduse într-o replică electronică a chestionarului (pentru a facilita introducerea acestora și pentru a minimiza distorsiunile de introducere asociate cu utilizarea softurilor de prelucrare statistică de către operatori care nu au experiență de lucru cu acestea). Datele sunt introduse de două ori, iar apoi seturile comparate pentru a identifica eventualele erori de introducere, asigurând calitatea datelor. Datele sunt în final importate într-o bază de date SPSS pentru analizarea lor.

5. Metodologia de identificare a direcțiilor strategice în domeniul sănătății

Pe baza rezultatelor analizei preliminare echipa de lucru va stabili întâlniri cu stakeholderii deja identificați. În urma acestor întâlniri, se vor stabili obiectivele strategiei de dezvoltare în domeniul sănătății. Pentru fiecare din aceste obiective vor fi aleși indicatori specifici, precum și valorile care se doresc a fi atinse ca urmare a implementării strategiei (acolo unde este posibil; în situația în care nu pot fi stabilite valori, se vor stabili direcții de variație – ascendentă, descendentă). În continuare, vor fi identificate strategii de atingere a valorilor respectivilor indicatori. În cele din urmă, fiecare strategie va fi susținută de acțiuni concrete care pot fi implementate.

Procesul descris mai sus va fi unul dinamic, în care strategia în ansamblu va fi evaluată anual, pentru a reflecta posibilele schimbări care au avut loc în mediul extern din momentul implementării (schimbări de ordin legislativ, economico-social, politic, tehnologic sau de altă natură).

Analiză preliminară.

Economia locală

Rezumat Executiv Economie

Economie: puncte forte

Cluj-Napoca este al doilea în ierarhia națională ca potențial de polarizare după capitală, iar studii ale al Băncii Mondiale, plasează Cluj-Napoca pe locul 3 pe țară din punctul de vedere al numărului de angajați în sectoare cu salarii ridicate, după București și Timișoara, rezultând de aici că municipiul are unul dintre cele mai ridicate niveluri de trai din țară.

Specificul activităților economice

Cluj-Napoca este un oraș al serviciilor, mai degrabă decât unul al industrie; bilanțul activităților economice realizate în Cluj-Napoca după criteriul volumului cifrei de afaceri pe anul 2011 ne arată că sectoarele Servicii și Comerț generează mai mult de jumătate din cifra de afaceri totală a firmelor din municipiu.

Per ansamblu, municipiul se află într-un stadiu relativ avansat în procesul de evoluție al economiei bazate pe servicii, cu o componentă manufacturieră mică și de înaltă specializare, cu accent pe activități comerciale. Economia zonei prezintă un sector dezvoltat de Întreprinderi Mici și Mijlocii.

Sectorul serviciilor ocupă mai bine de un sfert din totalul cifrei de afaceri al economiei municipale, numărul de firme care activează în acest domeniu este jumătate din numărul total al firmelor din municipiu. Cluj-Napoca este cel de-al doilea centru ca importanță din România în sectorul serviciilor financiare.

Avantaj competitiv: IT

Clujul constituie una din cele mai interesante piețe din Estul Europei pentru firmele ce au ca obiect de activitate outsourcing și dezvoltare software. Diferite studii (ex. KPMG - locul 31 în topul locațiilor mondiale atractive ca potențial de dezvoltare pentru domeniul IT-BPO outsourcing) plasează Cluj-Napoca în fruntea topului celor mai atractive orașe pentru serviciile de outsourcing IT (statutul de centru universitar de prestigiu are un rol determinant în acest sens).

Actualmente sectorul IT clujean beneficiază de realizarea unuia dintre principalele clustere din domeniul din România.

Sectoare economice în dezvoltare

În momentul de față, sectoarele economice aflate în dezvoltare în Cluj-Napoca sunt următoarele:

- informații și comunicații;
- tranzacții imobiliare;
- învățământ;
- sănătate și asistență socială;
- comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; și
- distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare, transport și depozitare.

Mărimea agenților economici locali

Cea mai mare parte a firmelor și companiilor cu sediul în Municipiul Cluj-Napoca active în anul 2011 pot fi încadrate în categoria microîntreprinderilor (4695); IMM-urile se situează pe locul 2 (1558), în timp ce doar 11 agenți economici pot fi catalogați la categoria marilor companii (conform legii 346/2004). Deși impactul economic și social (materializat prin salarii, locuri de muncă, taxe și impozite, etc.) al marilor companii este net superior primelor două categorii, iar micro-întreprinderile sunt de trei ori mai bine reprezentate la nivel municipal decât IMM-urile și marile companii la un loc, IMM-urile conferă un grad mai ridicat de stabilitate economiei locale.

Companii cu capital străin

Conform ANAF, Cluj-Napoca găzduiește nu mai puțin de 870 de companii cu capital străin; chiar dacă cifra de afaceri medie precum și totalul cifrelor de afaceri ale acestor agenți economici sunt importante pentru economia locală, aceste companii angajează un număr relativ redus de salariați (3.734 în total), media numărului de angajați fiind de 7. Mai mult, 21% din acestea nu figurează ca având angajați, 24% din acestea au un singur angajat și peste 85% din toate firmele străine au sub 9 angajați (putând fi catalogate mai degrabă ca și micro-întreprinderi).

Date precum numărul de angajați, contrastate cu cifrele de afaceri, sugerează o polarizare extremă a companiilor cu capital străin: marea majoritate (peste 85%) fiind de dimensiuni foarte reduse, în timp din restul au un număr mai mare de angajați și desfășoară activități economice mai ample.

Potențial de cazare

Deși numărul de locuri din aceste unități de cazare prezintă un trend descendent din 2001 până în 2003, din anul 2004 capacitatea locativă a agenților economici care activează în domeniul turismului a crescut; astfel, din 2000 până în 2011 s-au creat peste 1000 de locuri noi în diferite unități de cazare. De asemenea, numărul unităților de cazare a crescut constant, de la doar 17 în anul 2000 până la 79 în 2011; mai mult, specificul acestora s-a modificat în timp.

Per ansamblu, în perioada 2001-2011, deși capacitatea anuală de cazare a crescut cu mai puțin de 30%, numărul de sosiri a crescut cu 80% și cel de înnoptări cu 85%. Deși creșterea activității de cazare (și implicit a activității turistice în general) este evidentă pentru perioada 2001-2011, aceasta relevă doar îmbunătățirea situației în acest domeniu, nu și eficacitatea utilizării acestor resurse. Per ansamblu, gradul de utilizare (măsoara procentul din capacitatea anuală de cazare care a fost utilizat prin înnoptare în perioada 2001-2011) este sub 29%, cea ce înseamnă că timp de cinci zile din șapte, locurile puse la dispoziție de unitățile de cazare rămân neocupate. Mai mult, la nivel agregat, numărul mediu de zile de cazare (măsoara durata medie a cazării/înnoptării (în perioada 2001-2011) este sub 2 (1,71).

Putem concluda (sau atrage atenția asupra faptului) că infrastructura de cazare existentă pe raza municipiului Cluj-Napoca (o resursă esențială pentru întreg domeniul turistic) nu este folosită la capacitate optimă, limitând astfel posibilitățile de dezvoltare socio-economică existente la nivel local.

Economia municipiului cluj napoca

Cluj-Napoca este o comunitate cu un mediu de afaceri activ și diversificat. Pol de dezvoltare regional, Cluj-Napoca este al doilea în ierhia națională ca potențial de polarizare după capitală.

Produsul intern brut la nivel de județ se cifrează la nivelul anului 2010 la valoarea de 21.164,4 miliarde lei, ceea ce reprezintă 4,04% din PIB național.

Tabel: PIB-ul național și PIB-ul județean în perioada 2005 - 2010

PIB (milioane RON)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ROMÂNIA	288954,6	344650,6	416006,8	514700	501139,4	523693,3
Cluj	11.505,1	13.558,6	18.020,9	20.400	20.326,1	21.164,4
% din total național	3,98%	3,93%	4,33%	3,96%	4,05%	4,04%

O estimare pentru 2012 a PIB-ului județean arată o valoare de aproximativ 23,2 miliarde lei, reprezentând 3,81% din PIB național și o creștere în valori nominale față de anii 2010-2011.

Procentul din PIB național produs de județ s-a păstrat relativ constant, ceea ce indică o creștere a economiei locale similară cu cea de la nivel național. Contribuția județului la PIB al Regiunii Nord-Vest a variat sinusoidal în intervalul 32-36% în ultimii ani, plasând Clujul pe primul loc în regiune. La nivel național, județul se află în primele 5 locuri după Municipiul București, Prahova, Timiș și Constanța.

În anul 2008, PIB-ul pe cap de locuitor la paritatea puterii de cumpărare se situa la valoarea de 14.100 euro, cu 20 de puncte procentuale peste media națională și cu 35,6% mai mult decât la nivel regional. Confruntarea cu datele UE arată totuși că PIB-ul județean pe cap de locuitor se afla, în 2008, doar la 56% din media UE27.

În ceea ce privește comparația cu Bucureștiul, trebuie spus că la nivelul lui 1995 marea majoritate a județelor aveau un PIB/capita ce depășea jumătate din PIB-ul capitalei. Până în 2009, contribuția Bucureștiului la PIB național a crescut de la 15 la 25%. Clujul este unul dintre județele care au reușit creșterea procentului din PIB-ul național în ultimii 15 ani, cu un procent subunitar totuși.

Legat de nivelul de trai, studiul *Competitive Cities* al Băncii Mondiale, plasează Cluj-Napoca pe locul 3 pe țară din punctul de vedere al numărului de angajați în sectoare cu salarii ridicate, după București și Timișoara. Clujul este urmat în top de Constanța și Galați.

Același studiu remarcă diversificarea economiei locale, fapt ce a permis o trecere lină peste perioada de criză din acești ani. Abilitatea orașului de a genera locuri de muncă este considerată a fi principala sursă de atractivitate și explicația creșterii economice din ultima decadă.

Tabel: Număr de angajați în sectoare cu salarii ridicate

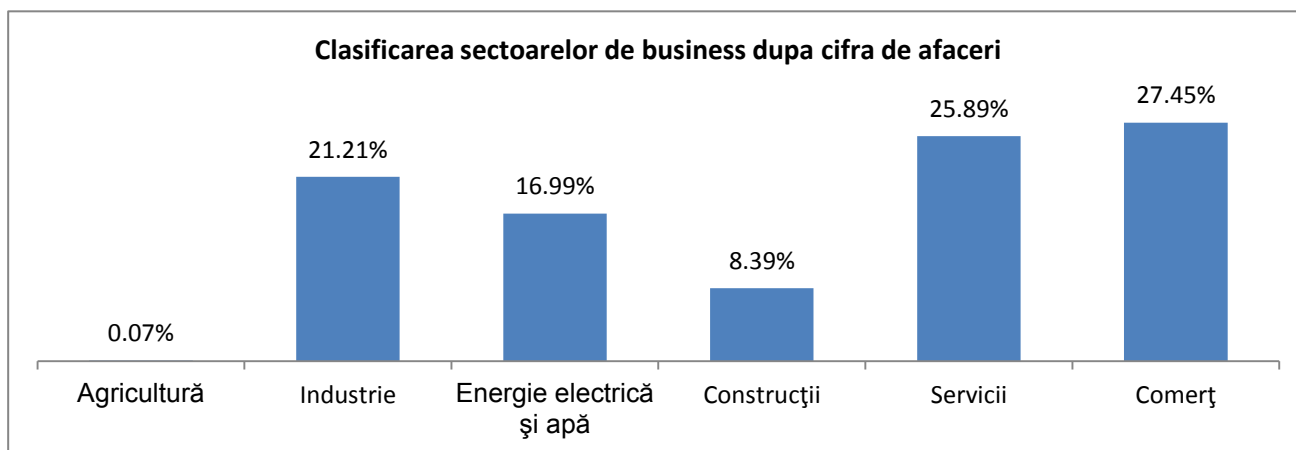
Număr de angajați în sectoare cu salarii ridicate		Număr de angajați	% din total angajați
1	București	193.313	20,4%
2	Timișoara	32.719	30,2%
3	Cluj-Napoca	24.185	22,9%
4	Constanța	21.369	24,4%
5	Galați	19.955	30,1%

Structura activităților economice din municipiu

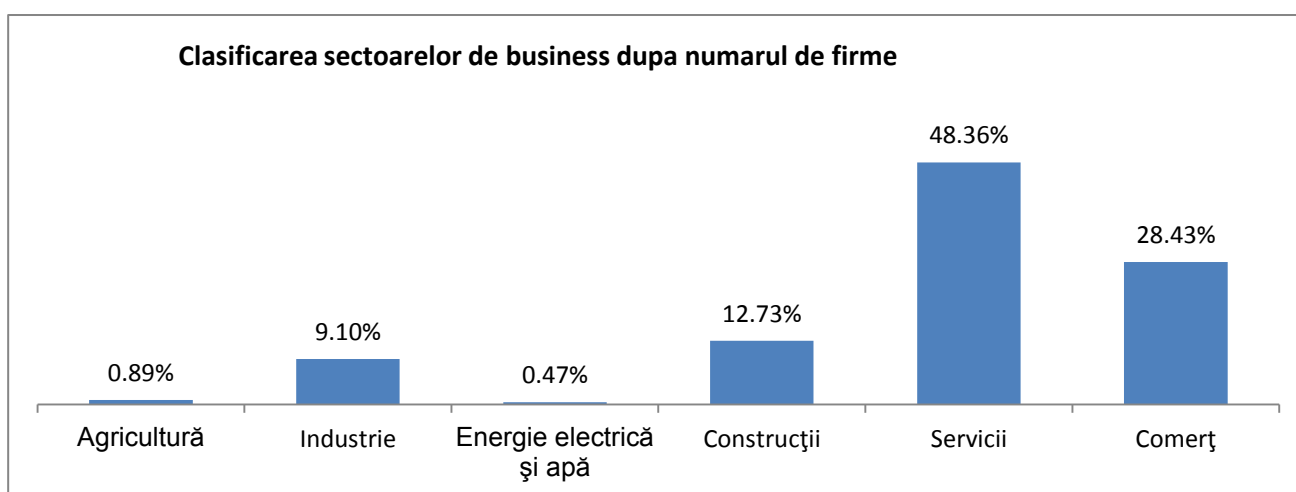
Analiza structurii activităților economice din municipiu vine să confirme concluziile Strategiei anterioare a municipiului care considera Cluj-Napoca un oraș al serviciilor, mai degrabă decât unul al industriei.

Bilanțul activităților economice realizate în Cluj-Napoca după criteriul volumului cifrei de afaceri pe anul 2011 ne arată că sectoarele Servicii și Comerț generează mai mult de jumătate din cifra de afaceri totală a firmelor din municipiu.

Sectorul serviciilor are o pondere de 27% din cifra de afaceri totală. Sectorul industrial are de asemenea o importanță ridicată, cu o pondere de 21% din total, Agricultură având o pondere infimă.

Sectorul energetic are o pondere importantă - 17% din total, în condițiile în care în acest sector activează un număr de 106 firme. În ceea ce privește structurarea activităților economice

după criteriul numărului de firme dintr-un anumit sector, situația este puțin diferită.

Sectorul de servicii este sectorul cel mai dezvoltat din această perspectivă reprezentând 48% din numărul firmelor, Comerțul având o pondere de aproximativ 28%, ceea ce îl situează pe locul doi la numărul de firme dintr-un sector. De remarcat este numărul redus de firme din sectorul de industrie raportat la cifra de afaceri, o pondere de aproximativ 9% din numărul firmelor din municipiu, productivitatea ridicată a acestui sector generând o cifra de afaceri de 21% din total. Fluxul de investiții al ultimilor ani în sectoarele financiar-bancar, comunicații, retail au avut efecte pozitive în ceea ce privește dezvoltarea sectoarelor legate de servicii. În ceea ce privește sectorul construcțiilor, acesta generează o cifră de afaceri de 12,73% și angrenează 8,39% din companiile din Cluj-Napoca.

Per ansamblu, economia municipiului se află într-un stadiu relativ avansat în procesul de evoluție de la economia industrială la o economie de servicii, cu o componentă manufacturieră mică și de înaltă specializare, cu accent pe activități comerciale. Economia zonei prezintă un sector de Întreprinderi Mici și Mijlocii dezvoltat (vom reveni asupra IMM-urilor într-un capitol ulterior).

Servicii

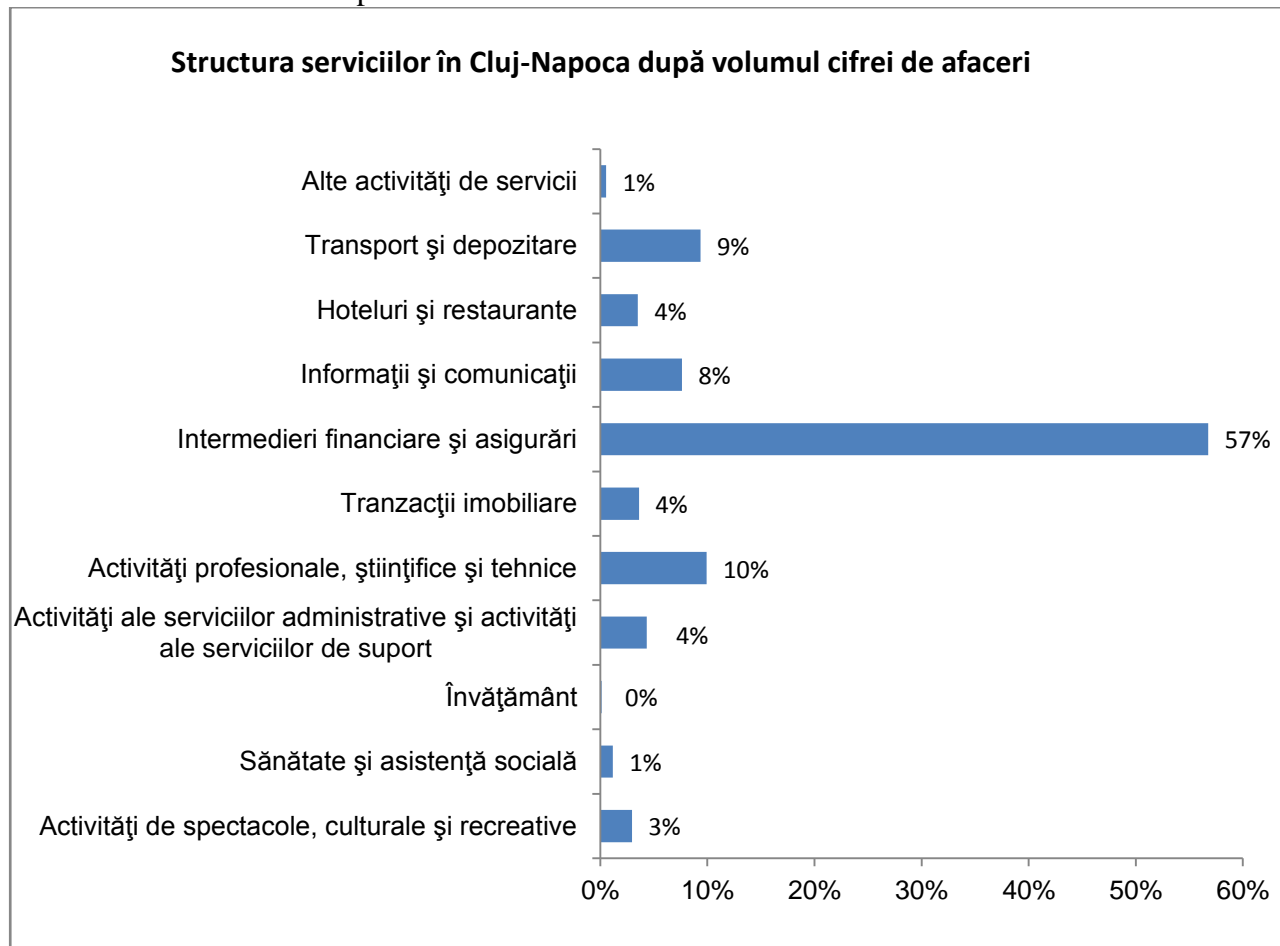
După cum s-a putut observa din analiza structurii economiei, sectorul servicii este cel mai important pentru economia municipiului, aici activând cel mai mare număr de firme. Ponderea importantă a sectorului de servicii aduce după sine și performanțe ridicate ale economiei, cunoscut fiind faptul că economiile dezvoltate au o pondere a acestui sector de peste 70% (incluzând comerțul).

Tabel: Număr de firme și cifra de afaceri în domeniul serviciilor

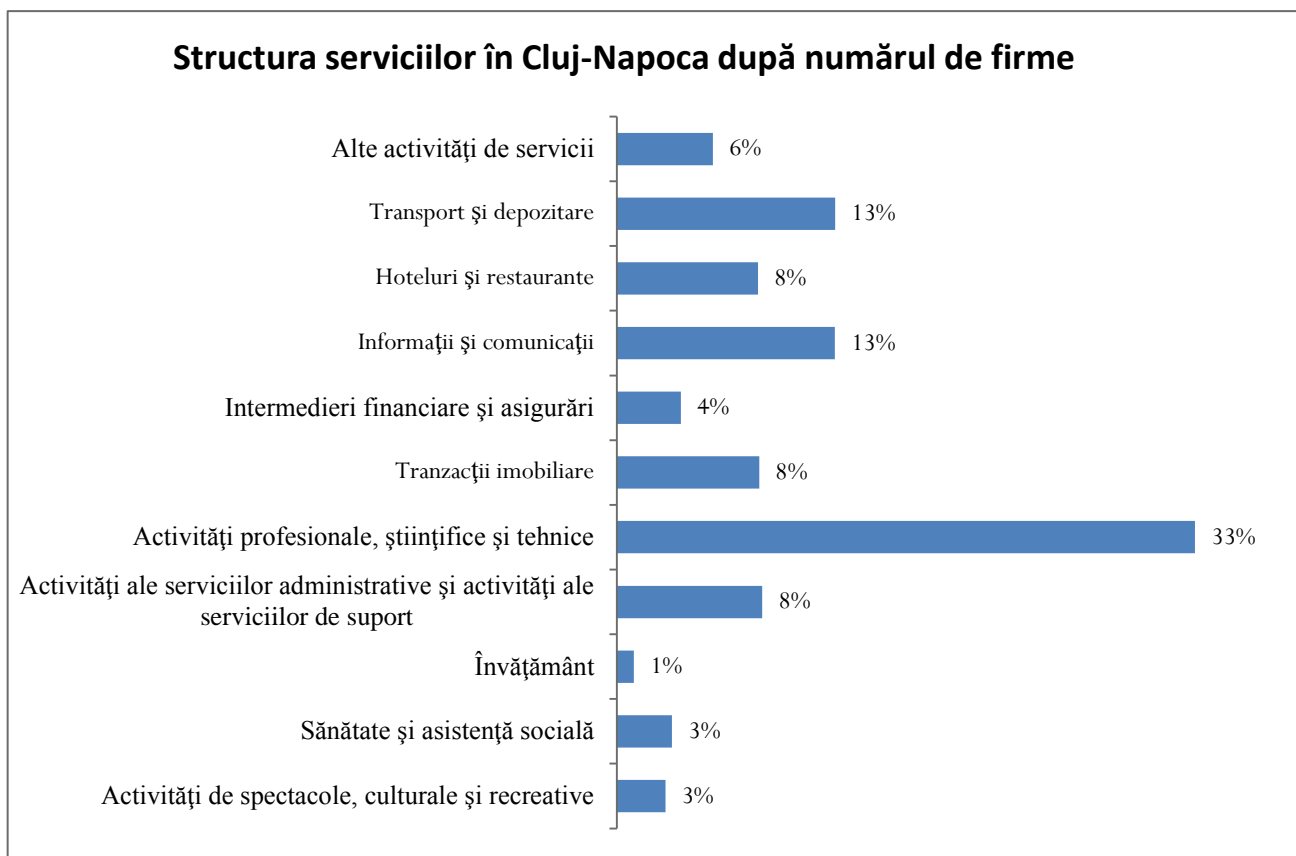
Activități	Număr	Cifra de
------------	-------	----------

	firme	afaceri
Activitati ale gospodăriilor private	5	185.369
Administrație publică de apărare; Asigurări sociale din sistemul public	5	3.732.006
Activități de spectacole, culturale și recreative	306	268.279.906
Sănătate și asistență socială	348	107.612.391
Învățământ	108	11.096.922
Activități ale serviciilor administrative /activități ale serviciilor de suport	916	395.255.605
Activități profesionale, științifice și tehnice	3638	902.819.475
Tranzacții imobiliare	896	328.185.634
Intermedieri financiare și asigurări	404	5.161.376.997
Informații și comunicații	1373	693.590.704
Hoteluri și restaurante	889	319.188.311
Transport și depozitare	1374	851.110.689
Alte activități de servicii	605	50.417.410
Total	10867	9.092.851.419

Cifra de afaceri a acestui sector s-a situat la nivelul lui 2011 la un total de 9.092.851.419 lei ceea ce înseamnă că sectorul serviciilor ocupă mai bine de un sfert din totalul cifrei de afaceri al economiei municipale. Numărul de firme care activează în acest domeniu este jumătate din numărul total al firmelor din municipiu.

Din analiza cifrei de afaceri aferentă domeniului se observă că serviciile de intermediari financiare și de asigurări au cea mai mare pondere, ocupând mai mult de jumătate din piață (57%), urmate fiind de serviciile privind

activități profesionale, științifice și tehnice (10%), transport și depozitare (9%), informații și comunicații (8%)

În ceea ce privește structurarea activității serviciilor în funcție de numărul de firme care fac parte din aceste sectoare, putem spune că la nivelul municipiului activează un număr de 10.867 firme. Ca și număr de firme pe servicii, sectorul de Activități profesionale, științifice și tehnice deține o pondere de 33% din numărul firmelor. Tot cu o pondere importantă se regăsesc și sectoarele de Transport și depozitare (13%) și Informații și comunicații (13%), sectoare care sunt echilibrate și în ceea ce privește raportul numărului de firme raportat la cifra de afaceri.

Este demn de remarcat faptul că segmentul de intermediari afaceri și asigurări, unde activează 404 firme (o pondere de doar 4% din numărul firmelor din sector) reprezintă 57% din cifra de afaceri, ceea ce sugerează prezența unei piețe competitive pe acest segment.

Sectorul financiar bancar

În ceea ce privește serviciile financiare, Cluj-Napoca este cel de-al doilea centru ca importanță din România. Tradiția orașului în aceste servicii a început în anii 90, aici apărând inițiativa unor oameni de afaceri local de a dezvolta un sistem bancar privat, Banca Dacia Felix și Banca Transilvania fiind arhicunoscute la nivel național. Tot în Cluj-Napoca s-a înființat și și-a avut sediul, societatea de asigurări Ardaf, liderul pieței de asigurări din România în anii 90.

În Cluj-Napoca își are sediul Grupul Financiar „Banca Transilvania”, construit în jurul băncii cu același nume, care este singura bancă cu capital autohton din topul primelor bănci din țară. Din Grup fac parte Banca Transilvania, BT Asset Management S.A.I. S.A., BT Direct, BT Leasing, BT Securities, Compania de Factoring, BT Finop Leasing și BT Medical Leasing.

Echipa Bancii Transilvania este formată din peste 6.000 de angajați, BT fiind unul dintre cei mai căutați angajatori din România, situându-se între primele 20 de companii, conform clasamentului realizat în 2012 de Catalyst Consulting. Banca Transilvania este prezentă în toate

centrele economice importante din țară, având o rețea formată din peste 560 sucursale, agenții și puncte de lucru.

Banca Transilvania s-a situat pe poziția a treia în sistemul bancar după volumul activelor deținute. Cota de piață a băncii se ridică la 7,8 % la mijlocul lui 2012, administrând active de 29 mld. lei (6,5 mld. euro).

La Cluj-Napoca își are sediul și compania Groupama Asigurări S.A., fosta divizie de asigurări a Banca Transilvania, actualmente parte a Grupului Groupama.

Transport

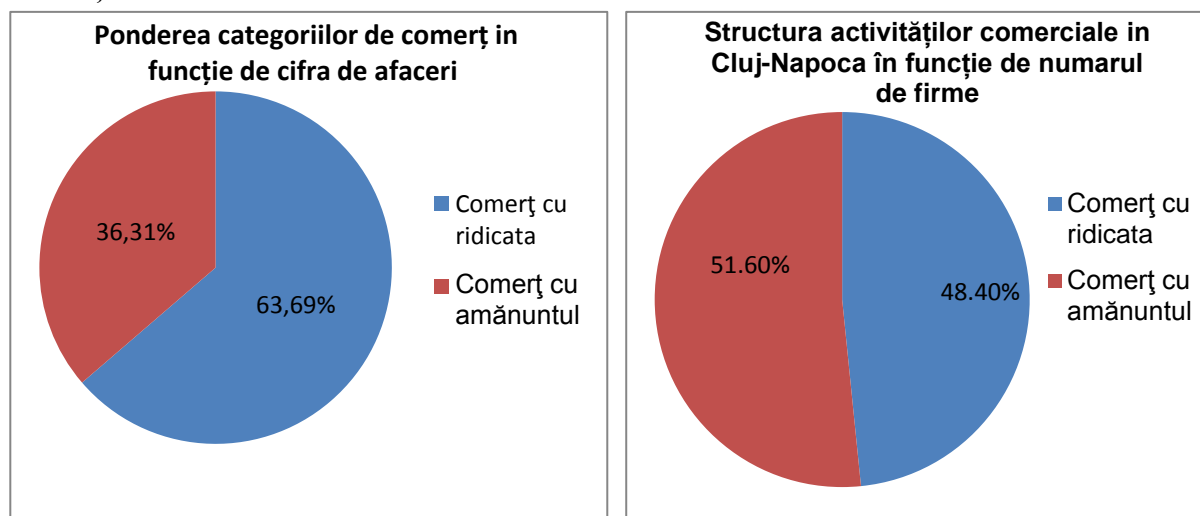
Sectorul Transporturilor este de asemenea bine dezvoltat, cu o pondere mare în totalul serviciilor. Regia Autonomă de Transport Urban Călători (RATUC), este cel mai mare operator în sector, după numărul de angajați (1.693). Regia se află în subordinea Consiliului Local și operează 46 de trasee de transport în comun, cu o lungime de 133 km cu ajutorul unui parc format din 342 de vehicule (autobuze, troleibuze și tramvaie).

În 2011 au început lucrările de modernizarea a liniei de tramvai din Cluj-Napoca și achiziția de tramvaie, precum și extinderea traseelor de autobuz în comunele din Zona Metropolitană Cluj. Regia transportă circa 150 milioane de pasageri anual.

În Cluj-Napoca își are sediul, încă din 1950, Regionala de Căi Ferate care deservește întreaga Transilvanie și Aeroportul Internațional Cluj-Napoca, unul modern, cu peste 1 mil. de pasageri anual.

În municipiu există mai mulți operatori importanți din domeniul transportului rutier (Ben& Ben SA, Eco Group Logistic EVW) și feroviar (Transferoviar Grup SA) precum și numeroase companii de taximetrie.

Comerț

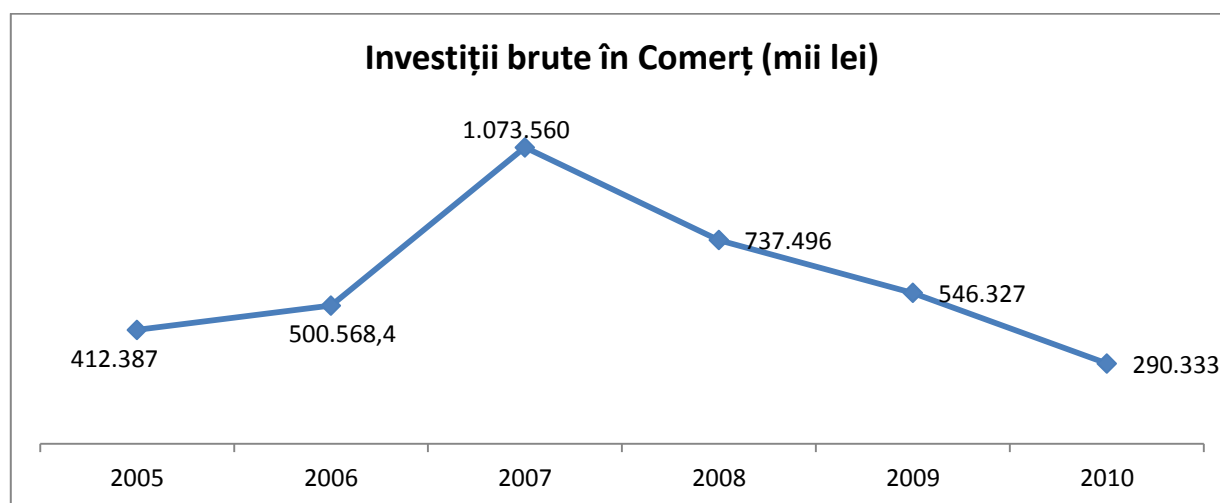
Conform Eurostat, România se clasa în anul 2010 pe locul al doilea dintre țările Uniunii Europene în ceea ce privește creșterea anuală a activităților de comerț în interiorul și în afara U.E. și pe locul al patrulea în ceea ce privește importurile.

Actualmente, 11% din Produsul Intern Brut al României provine din comerțul cu ridicata și cu amănuntul.

În Cluj-Napoca sectorul comerțului este cel mai dezvoltat, având înregistrate 6.389 firme. Dintre acestea 3.266 practică tipul de comerț cu amănuntul, iar 3.063 pe cel cu ridicata. În ciuda faptului că numărul firmelor din partea de comerț cu amănuntul este mai mare, 63,69% din totalul cifrei de afaceri a acestui sector este generată de comerțul cu ridicata.

Clasificarea activităților comerciale din municipiu după criteriul numărului de firme ne permite să observăm că, în ceea ce privește comerțul cu amănuntul, numărul de firme care activează în domeniu este relativ apropiat față de numărul firmelor care activează în comerțul cu ridicata,

ponderea fiind de 51% : 49%. În medie, firmele care se ocupă cu comerțul în amănuntul au cifre de afaceri mai mici decât cele din domeniul comerțului cu ridicata.

În ceea ce privește nivelul investițiilor, sectorul comercial a cunoscut o scădere foarte puternică odată cu instalarea crizei economice. Evoluția inițială arată la nivelul anului 2005-2006 o creștere constantă a nivelului investițiilor brute, urmată de o creștere accelerată de la nivelul anului 2006 până la nivelul anului 2007 când nivelul investițiilor s-a dublat. Din anul 2007 până în anul 2010 nivelul investițiilor suferă o descreștere constantă, ajungând ca valoarea nominală a investițiilor din 2010 să fie de 3 ori mai mică decât în 2007.

În domeniul comerțului, cea mai importantă firmă cu sediul social în Cluj-Napoca este MOL România petroleum Products SRL, cu o cifra de afaceri de 3137.003.249 lei și un număr de 176 salariați.

Comerțul auto are o pondere importantă în sectorul comercial clujean aici activând firme recunoscute la nivel regional precum AUTOWORLD S.R.L., RMB INTER-AUTO S.R.L., EVW HOLDING S.R.L. , UNIX AUTO S.R.L..

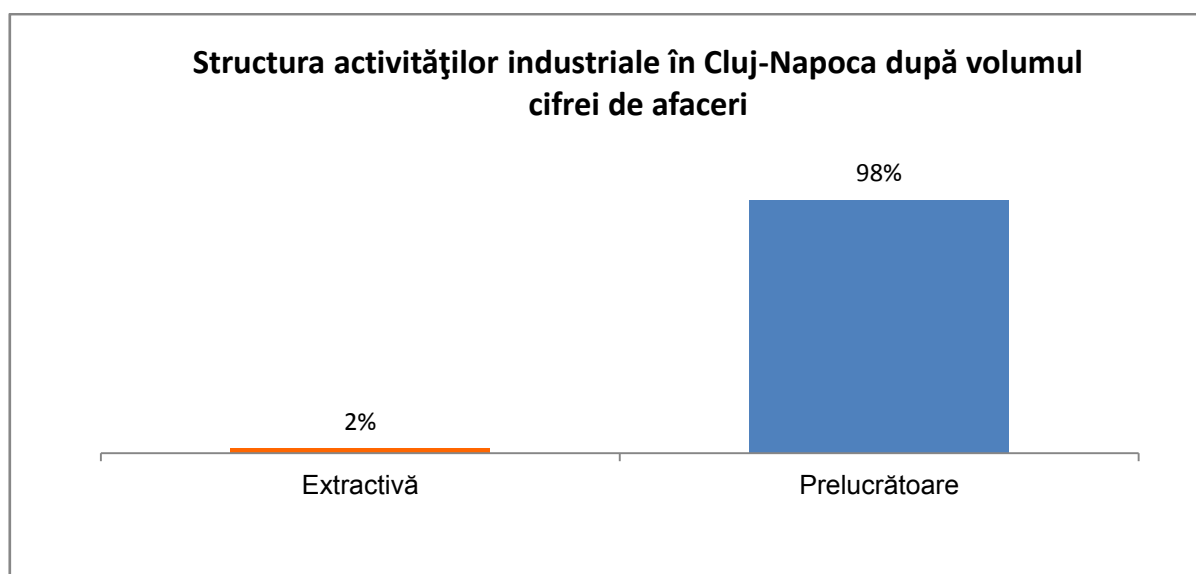
În ceea ce privește sectorul de retail, municipiul beneficiază de prezența unor importante magazine de tip cash&carry (Metro, Selgros), supermarketuri și supermarketuri (Cora, Kaufland, Auchan, Carrefour, Real). Pe piața de bricolaj sunt prezente magazinele companiilor: Baumax, Praktiker, Dedeman, Arabesque și Ambient, parte a unor rețele autohtone și internaționale.

Cele mai importante centrele comerciale din municipiu sunt:

- IULIUS MALL – inaugurat în 2007, în partea estică a Municipiului Cluj, cu o suprafață totală de 147.000 mp, cuprinde 210 magazine, restaurante, hipermarketul Auchan, cafeneaua Starbucks, cinematograful multiplex Cinema City cu 10 sali, food court cu 15 fast food-uri, patinoar în aer liber sezonier, o parcare subterana și una terana cu un total de 2.500 de locuri. Mall-ul are peste 13.000.000 de vizitatori/clienti anual.
- Polus Center – inaugurat tot în 2007, în partea vestică a orașului, la limita cu Comuna Florești, se întinde pe aproape 28 de hectare, are o suprafață închiriabilă de 61.000 mp, 200 de magazine și 2.500 de locuri de parcare. POLUS CENTER atrage anual peste 10 milioane de vizitatori.
- Central – complex situat în centrul municipiului Cluj-Napoca, care a fost extins și modernizat în 2008-2010, găzduind actualmente magazine de mici dimensiuni, majoritatea ale unor companii autohtone
- Sora Shopping Center – este situat în centrul istoric al Municipiului Cluj-Napoca din perioada interbelică și a fost, pentru mult timp, unul dintre cele mai populare centre comerciale ale Clujului. Complexul are 5000 mp iar gradul de ocupare actual este redus.

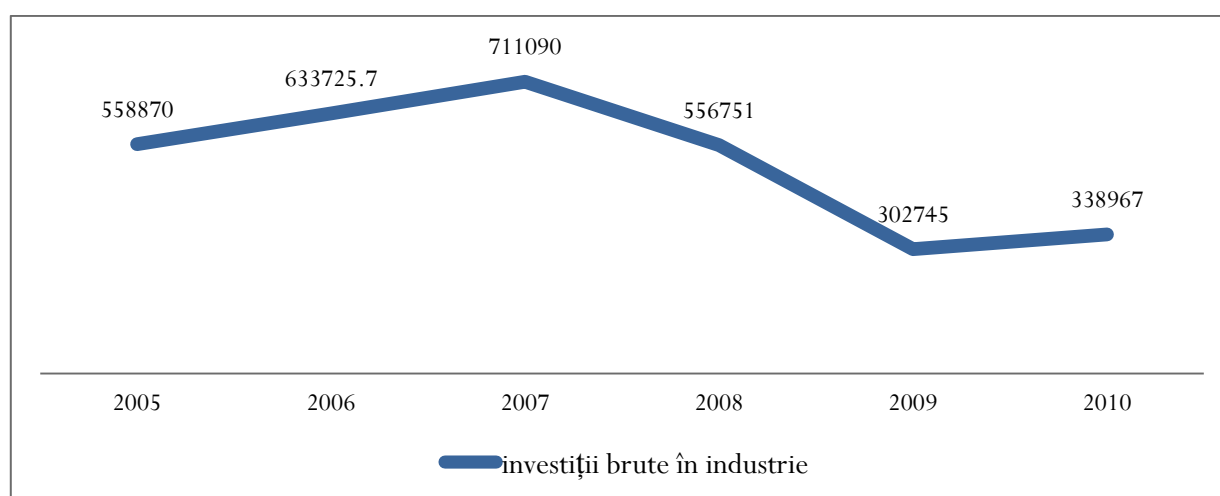
- Winkmart Someș – este situat în cartierul Mănăștur, construit în perioada comunistă și modernizat în ultimii ani. Are o suprafață de 7800 mp și găzduiește un supermarket, magazine de haine și încălțăminte, farmacii, etc.

Industrie

În ceea ce privește industria putem observa că la nivelul Municipiului Cluj-Napoca pentru anul 2011 ponderea industriei în totalul economiei (din perspectiva indicatorului *cifra de afaceri*) este de 21%. În totalul sectorului industrial, industria prelucrătoare are o pondere de 98%, în timp ce ponderea industriei extractivă este de doar 2%, aceleași procente respectându-se și în cazul numărului de angajați. Industria are o importanță aparte și la nivel județean, contribuind cu circa 24% la Produsul Intern Brut asigurând totodată aproximativ un sfert din locurile de muncă din județ.

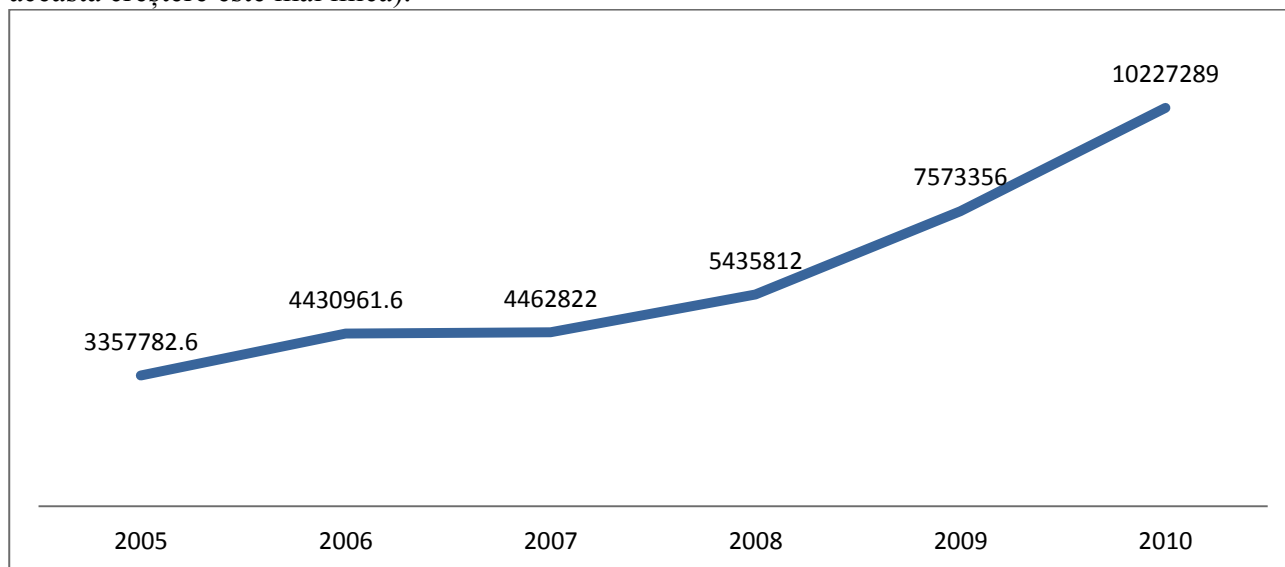
La nivelul județului, industria are un rol foarte important - dacă în anul 2006, producția industrială a județului reprezenta, în prețuri comparabile, doar 36,9% din nivelul înregistrat în 1990, în 2009 producția industrială era la peste 86% din valoarea celei din 1990. Această creștere rapidă este rezultatul apariției, în ultimii ani, a unor noi unități industriale cu capital străin.

Evoluția investițiilor brute în sectorul de industrie arată în intervalul 2007-2010 o scădere importantă. Expresia acestora este în valori nominale, în termeni reali scăderea fiind mai accentuată.

Observăm că, în termeni nominali investițiile brute în industrie la nivelul municipiului s-au înjumătățit în anul 2010 față de 2007, ca efect al crizei economice.

O evoluție extrem de pozitivă a avut-o cifra de afaceri a sectorului industrial al municipiului, care nu pare să fi fost afectat de criza. Datele arată o triplare a nivelului cifrei de afaceri în 2010 față de 2005 și o creștere cu aproape 90% a cifrei de afaceri în 2010 față de 2008 (în termeni reali această creștere este mai mică).

În ultima perioadă, atât la nivelul municipiului cât și la nivelul județului, industria a înregistrat schimbări structurale majore, respectiv o reorientare dinspre ramurile cu competitivitate și valoare adăugată reduse precum textile, încălțăminte și mobilă, către cele înalt competitive, orientate către piața externă - echipamente IT&C, componente auto. Această evoluție a fost influențată atât de condițiile pieței precum declinul industriei de lohn, reducerea cererii pentru anumite produse, concurența produselor asiatice pe piața bunurilor de larg consum dar mai ales de investițiile străine care au fost atrase de județ în ultimii ani în domeniile high-tech.

Sectoarele industriale cu tradiție din Cluj-Napoca sunt cele precum morărit și panificație, lactate, îmbrăcăminte și lenjerie de corp, produse farmaceutice, mobilă, prelucrarea și conservarea produselor din carne etc.

În funcție de numărul de firme care activează în domeniu, pe primul loc se situează fabricarea articolelor de îmbrăcăminte cu un total de 163 de firme active, urmat de producția de mobilă – 141 de firme, fabricarea de construcții metalice și părți componente ale structurilor metalice – 135 de firme, activități de tipărire – 131 de firme și fabricarea pâinii și produselor de patiserie cu 125 de firme active.

Industria alimentară clujeană se remarcă prin numărul mare de brand-uri recunoscute la nivel național: URSUS, NAPOLACT, PRODVINALCO, etc. ocupând la nivel național o poziție competitivă în domeniul produselor lactate și băuturilor alcoolice. Industria alimentară este una importantă din perspectiva cifrei de afaceri și prima din perspectiva numărului de angajați, fiind o ramură industrială cu tradiție în zona Clujului. Cu toate acestea, ponderea industriei alimentare în economia locală a scăzut în ultimii ani, în principal din cauza dispariției sau relocării unor unități cu o tradiție: Fabrica de Bere „Ursus” (închisă în 2011), Fabrica de Dulciuri „Feleacul” (închisă în 2008), Fabricile „Napolact” din Cluj-Napoca (relocate în 2009). În momentul de față în domeniul industriei alimentare se remarcă firme precum PANEMAR, CIA ABOLIV, BETAROM, PRODVINALCO.

Industria mijloacelor de transport din Cluj-Napoca este reprezentată prin una dintre cele mai importante firme din domeniul construcțiilor și reparațiilor feroviare – REMARUL 16 FEBRUARIE – (care a încheiat un parteneriat cu BOMBARDIER, liderul mondial în domeniu) dar

și prin alte firme precum ECKERLE INVEST, AUTOMOBILE COMPONENTE ELECTRICE S.R.L și altele.

Industria de produse chimice se remarcă prin produse ca medicamentele și cosmeticele, cu două brand-uri cunoscute la nivel național: FARMEC și TERAPIA, în timp ce în Industria textilă este reprezentată de branduri cunoscute precum JOLIDON și ARGOS, iar industria de produse minerale de producători precum SANEX și CARBOCHIM.

IT&C

Clujul constituie una din cele mai interesante piețe din estul Europei pentru firmele ce au ca obiect de activitate outsourcing-ul și dezvoltare software. Pentru o vreme și industria hardware în domeniu a fost un punct tare, dar până la plecarea Nokia. Diferite studii (ex. KPMG - locul 31 în topul locațiilor mondiale atractive ca potențial de dezvoltare pentru domeniul IT-BPO outsourcing) plasează Cluj-Napoca în fruntea topului celor mai atractive orașe pentru serviciile de outsourcing IT (statutul de centru universitar de prestigiu are un rol determinant în acest sens).

După cum arată și analiza coeficienților locaționali și variației diferențiale a numărului de angajați, IT&C-ul a fost puțin afectat de criza ultimilor ani și rămâne un domeniu vital pentru economia locală. Închiderea centrelor de dezvoltare software și servicii ale Nokia și ING a însemnat pierderea a peste 3.300 de locuri de muncă, incluzând aici firmele subcontractoare. Această scădere a fost însă compensată de înființarea sau extinderea unor centrelor de servicii ale altor companii (Genpact, Office Depot etc.) precum și de evoluția unor alte sectoare ale economiei locale.

Sectorul IT clujean beneficiază de realizarea unuia dintre principalele clusteruri din domeniul în România. Potențialul de clusterizare, confirmat prin analiza menționată anterior, a fost valorificat prin înființarea clusterului "Cluj IT Innovation cluster" care include peste 26 de companii din domeniul IT, cu peste 3.500 de angajați, o cifră de afaceri totală de peste 82 de milioane euro (aproape 80% provenind din export) precum și importante organizații publice și universități.

Principalele scopuri ale creării acestui cluster sunt obținerea unei capacități ridicate de lobby, crearea unor centre de competență în business și domeniul academic, realizarea unor proiecte internaționale de mare anvergură, bazat pe o reducere a costurilor de training și diseminarea de bune practici între firmele componente. Ca principale puncte tari au fost identificate expertiza și knowledge-ul în domeniu, precum și cultura organizațională a firmelor parte a clusterului.

Performanța firmelor de top din domeniul IT se poate observa urmărind evoluția cifrei de afaceri pentru ultimii 5 ani, prezentată în tabelul următor.

Cifra de afaceri a companiilor IT&C					
	2007	2008	2009	2010	2011
AROBS	16.870.938	N/A	25.446.719	31.006.638	33.599.647
ARTSOFT	2.801.561	3.322.726	3.032.478	4.540.149	7.715.185
ARXIA	924.666	1.105.391	743.225	875.893	943.557
BRINEL	76.469.305	93.858.376	39.522.797	66.417.070	55.816.806
CODESPRING	2.678.021	4.076.371	3.631.355	3.217.955	4.258.926
ELECTRO	563.858	665.267	586.848	491.893	743.338
ENDAVA	6.154.129	11.293.557	15.301.426	24.449.575	38.609.068
EVOLINE	12.280.836	21.267.100	24.361.491	25.626.441	35.656.275
FORTECH	5.907.089	8.103.640	9.074.291	11.425.980	18.319.468
IMPREZZIO GLOBAL					2.431.235
IQUEST	18.979.506	33.650.463	31.267.575	37.918.683	50.922.905
ISDC	8.046.159	11.157.696	13.386.483	14.197.940	20.337.640
LIGHT SOFT	217.158	550.601	1.249.404	1.416.250	1.554.989
RECOGNOS	3.186.108	3.412.054	3.696.058	3.921.767	4.321.097
SMALL FOOTPRINT	853.341	1.451.037	1.876.775	2.535.240	4.578.399
SOFTVISION	6.407.888	15.008.913		17.746.393	22.475.153
XOOMWORKS		912.547		2.556.052	2.779.115

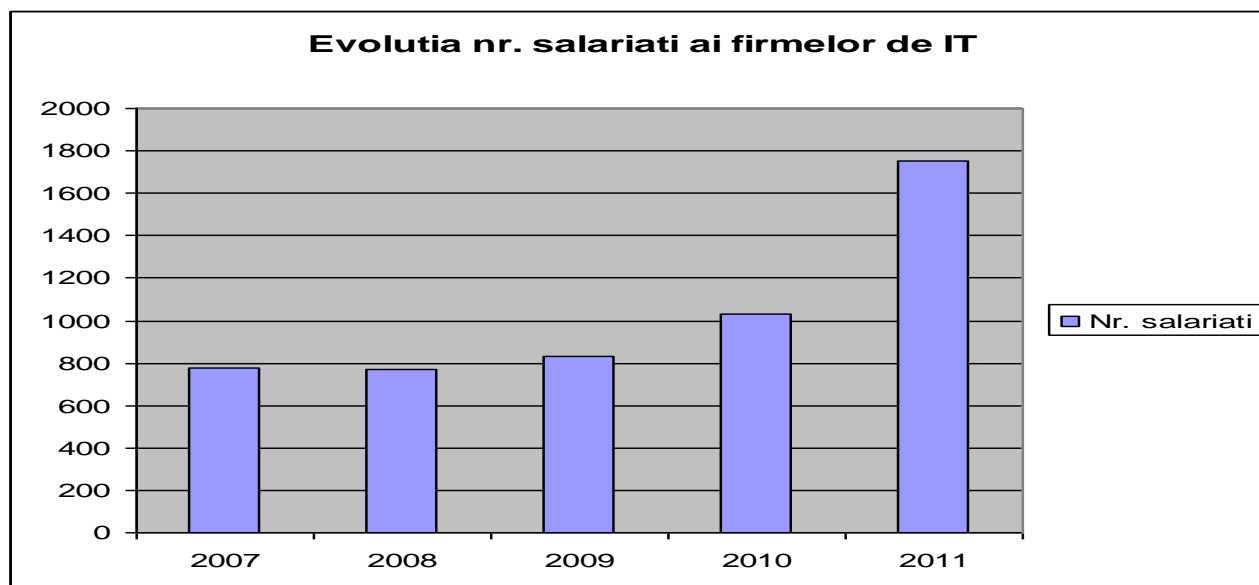
Tabel – Evoluția cifrei de afaceri a firmelor din domeniul IT

Majoritatea firmelor au reușit pe parcursul celor 5 ani, în contextual crizei economice, o evoluție impresionantă (Endava care în 2007 avea o cifra de afaceri de 6.154.129 avea la sfârșitul anului 2011 o cifra de afaceri 38.609.068, o creștere de 525%!).

Primul loc pe piața de IT din Cluj Napoca este ocupat de Brinel, care în 2011 a reușit să genereze o cifra de afaceri de 55.816.806 cu 69 de angajați.

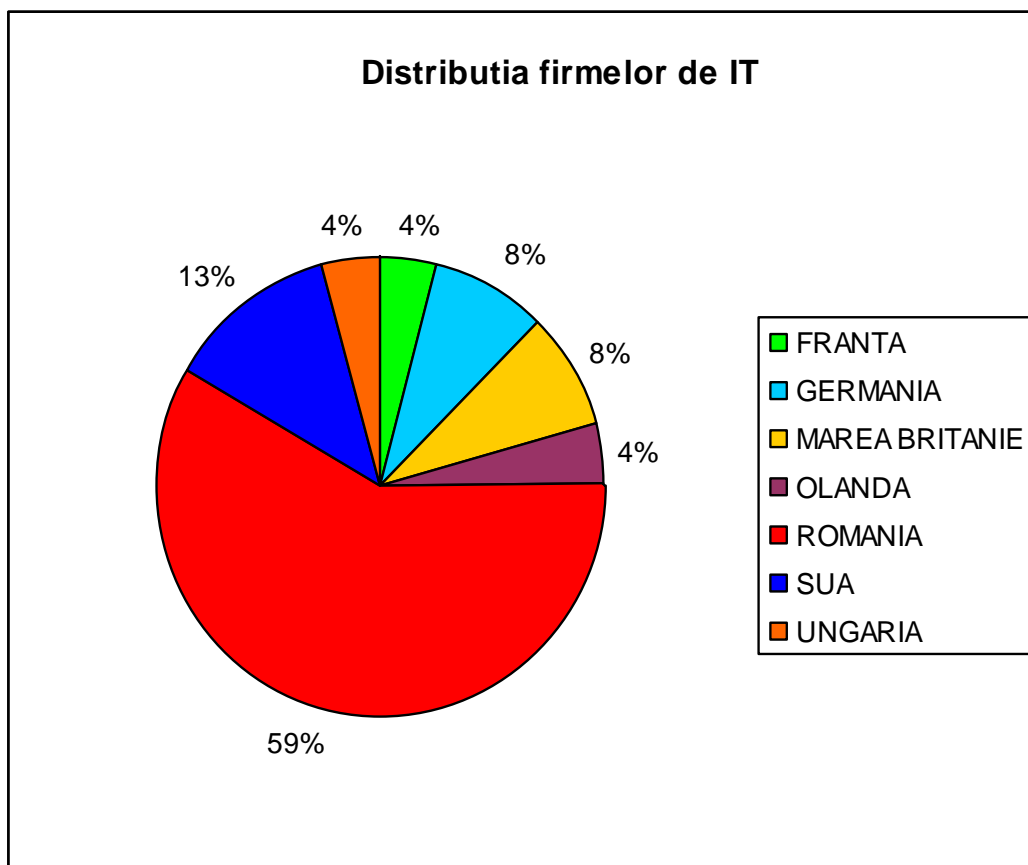
Număr de angajați					
	2007	2008	2009	2010	2011
AROBS	98	n/a	153	49	219
ARTSOFT	55	52	42	67	87
BRINEL	60	64	55	55	69
CODESPRING	35	60	54	44	48
ENDA VA	75	82	94	164	314
EVOLINE	123	159	154	175	253
FORTECH	38	29	23	72	160
IQUEST	71	90	92	156	265
ISDC	125	134	108	133	157
RECOGNOS	54	51	21	35	52
SMALL FOOTPRINT	2	3	2	30	55
SOFTVISION		360	370	440	570

Tabel – Cei mai importanți angajatori în domeniul IT

Dacă luăm în considerare evoluția numărului de angajați în sectorul IT, se poate observa o creștere cu 126,5% din 2007 până în 2011. La sfârșitul anului 2011, Softvision cu 570 de angajați reprezenta cel mai mare angajator în domeniu (firma are birouri în Cluj-Napoca, Baia-Mare și Iași), urmat Endava cu 314 angajati, Evoline, Arobs, Iquest, Fortech și ISDC.

Putem spune că acest domeniu îi oferă Municipiului Cluj-Napoca un avantaj competitiv, din moment ce firme cu capital străin aleg să își dezvolte sucursale în Cluj, ceea ce îi oferă (ulterior) comunității posibilități de expansiune și de atragere de investiții în domeniu.

Graficul alaturat prezintă distribuția firmelor de IT în funcție de proveniența capitalului. Se poate observa că acest aport provine în proporție de 59% de la firmele cu capital autohton. În ceea ce privește proveniența firmelor cu capital străin, principalul investitor în domeniul IT-ului îl reprezintă firme din Statele Unite ale Americii ce dețin aproape 13% din total, acestea fiind urmate de firme cu capital german și britanic (câte 8%) iar mai apoi de către firme franceze, olandeze și maghiare (câte 4%).

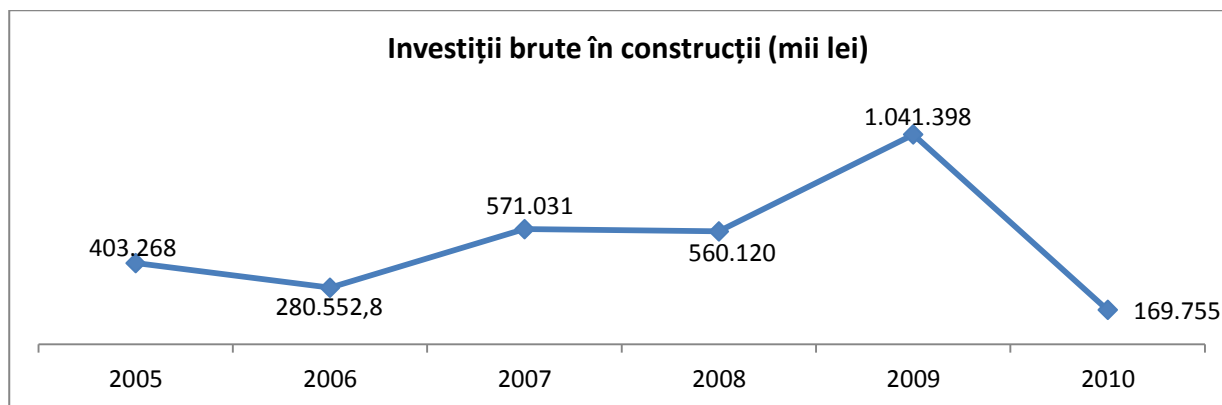
Din perspectiva comunității locale, un aspect pozitiv este acela că marea majoritate a capitalului din acest sector este autohton, ceea ce evita retragerile de profituri.

Construcții

Sectorul Construcțiilor a înregistrat înainte de criză cea mai mare creștere în ultimul deceniu. După anul 2005, a existat un adevărat boom în domeniul construcțiilor rezidențiale, iar construcțiile au ajuns să dețină o pondere de peste 13% în PIB local, de 2,2 ori mai mult decât în anul 2000.

Această dinamică a fost însă întreruptă în 2008, o dată cu instalarea crizei globale, care a afectat în primul rând piața imobiliară. În doar un an, între 2008 și 2009, acest sector a disponibilizat 5.000 de salariați (peste 15% din total) și a înregistrat o scădere a cifrei de afaceri, în termeni nominali, de peste 10%.

Deși înregistrează un trend descrescător generat de contextul economic și financiar internațional, sectorul Construcții păstrează o pondere importantă la nivelul municipiului Cluj-Napoca, ocupând locul trei după numărul de firme (un număr de 2.861 de firme) și locul cinci cu o cifră de afaceri de aproximativ 3 miliarde de lei.

Figură – Investiții brute în construcții

Pentru sectorul de construcții evoluția investițiilor brute este una spectaculoasă. În perioada 2006-2009 acesta a avut o creștere accelerată în valori nominale, nivelul investițiilor brute triplându-se, urmând ca în perioada 2009-2010 acesta să sufere o reală prăbușire - o scădere de 6 ori a nivelului investițiilor.

Realizarea și finalizarea unor proiecte de infrastructură precum și modernizarea infrastructurii existente: construcții de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, construcții de drumuri, autostrăzi, poduri, modernizarea liniilor de tramvai și cale ferată, construcții de proiecte utilitare pentru electricitate, telecomunicații, au reprezentat motivele pentru care acest sector rămâne de o importanță ridicată.

Cele mai importante firme din domeniul construcțiilor sunt prezentate în tabelul următor.

Multe dintre acestea se află în topul național al firmelor din domeniu, având un portofoliu de lucrări vast și expertiză recunoscută. Pe lângă cele de mai sus jos pot fi menționate firme precum TIM SA, ENKA, GRUP 4 INSTALAȚII.

Nume	Cifra de afaceri	Nr. Salariați
ENERGOBIT SRL	386.956.309	184
ACI CLUJ SA	188.662.832	496
ACOMIN SA	188.461.462	300
IMPRESA PIAZZAROTTI & C SPA ITALIA SUCURSALA CLUJ	137.041.736	162
ANTREPRIZA DE REPARATII SI LUCRARI A R L CLUJ SA	129.455.525	305
DIFERIT SRL	90.661.276	164
TRANSILVANIA CONSTRUCȚII	43.255.975	188
ELECTROGRUP S.A.	140.339.794	267
CRIDOV SRL	14.895.710	72
NAPOCA SA	14.601.972	191
2 INVEST SRL	10.653.345	50
DORALEX COM SRL	8.663.973	20
ANDO CONSTRUCT SRL	3.823.945	31
MULTISERV SRL	6.666.936	22

Tabel - Cele mai importante firme din domeniul construcțiilor

Anii 2010 și 2011 nu au adus o îmbunătățire semnificativă a situației din sectorul imobiliar, din perspectiva numărului de locuințe finalizate și a numărului de autorizații de construcție eliberate.

O parte din declinul pieței imobiliare a fost compensat de demararea execuției unor obiective de interes public, unele realizate de companiile de construcții locale (Stadionul din Cluj-Napoca, extinderea rețelelor de utilități, construcția și modernizarea de drumuri și străzi etc.), parte din ele realizate cu finanțări europene.

În secțiunile următoare sunt descriși principalii indicatori privind activitatea de construcții de la nivelul municipiului din ultimii 9 ani – perioada 2004 – 2012; considerăm că diferențierea între construcțiile destinate populației și cele destinate mediului de afaceri este esențială datorită scopurilor și a modalităților diferite de utilizare.

Dimensiunile care sunt tratate vizează spațiile locuibile, de birouri și industriale, atât în termeni cantitativi (număr autorizații) cât și calitativi (m²).

Spațiu locativ: persoane fizice

Metrii pătrați locuibili

În perioada 2004 – 2012 au fost autorizate 2.597.193 de m² locuibili (33.508 m² de locuințe sociale), cele mai multe autorizații fiind eliberate în anii 2007 și 2008, așadar înainte de începerea crizei financiar-economice din 2008.

După scăderea abruptă a acestui tip de activități în perioada 2008-2010, se observă că acest sector și-a reînceput activitatea din 2011, trendul ascendent fiind continuat și în 2012; cu toate acestea, creșterea este relativ redusă și volumul total al activităților este mult sub cel din 2007-2008.

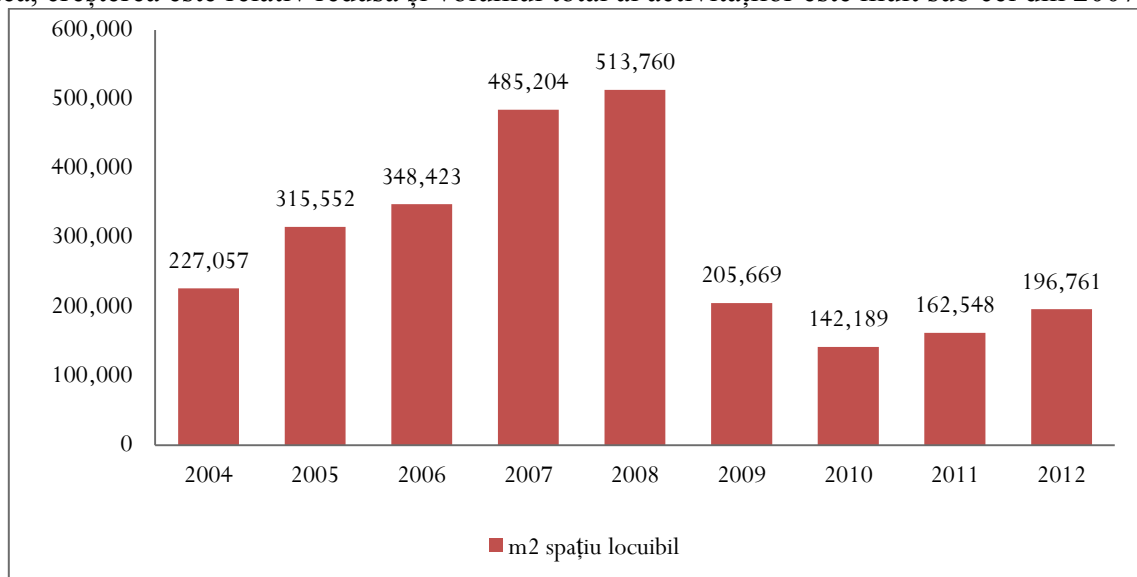

Figura: Autorizații pentru construcții de locuințe (în metrii pătrați; 2004-2012)

Din totalul spațiului locuibil, 55% a fost autorizat în imobile cu destinație comună – blocuri, iar 45% în imobile cu destinație individuală – case.

Număr autorizații case extinse, mansardate sau nou construite

În total, în perioada 2004 – 2012 au fost emise 5.437 de autorizații de construcție pentru extinderea sau mansardarea unor case existente sau construirea unor imobile noi. Cele mai multe astfel de autorizații fiind emise în anii 2006 și 2007, anul 2008 fiind marcat de o reducere de 39%.

Asemenea noilor construcții, trendul pare a se schimba începând cu 2011, deși creșterea este relativ redusă și volumul total al activităților este mult sub cel din 2007.

Suprafața medie a caselor nou construite sau extinse/mansardate a fost de 212,97 m²

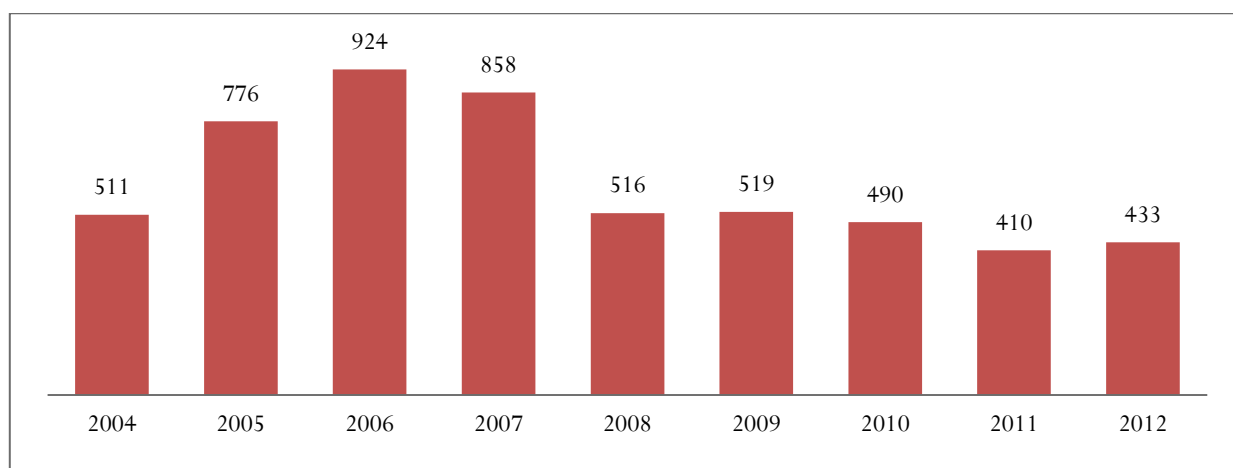

Figura: Număr autorizații eliberate pentru case extinse, mansardate sau nou construite

Număr apartamente autorizate

În intervalul 2004 – 2012 au fost eliberate autorizații pentru 840 de blocuri, însumând 15.846 apartamente. Cei mai productivi ani au fost, din acest punct de vedere 2007 și 2008, când a fost autorizată aproximativ jumătate din suprafața de apartamente autorizate pe toată perioada 2004 – 2012.

Anul 2009 marchează însă o prăbușire a cererilor de autorizare sub nivelul anului 2004 iar anul 2010 se plasează la mai puțin de 10% din numărul metrilor pătrați autorizați pentru anul 2008.

Suprafața medie a apartamentelor autorizate pentru construcție este de 90,82 m².

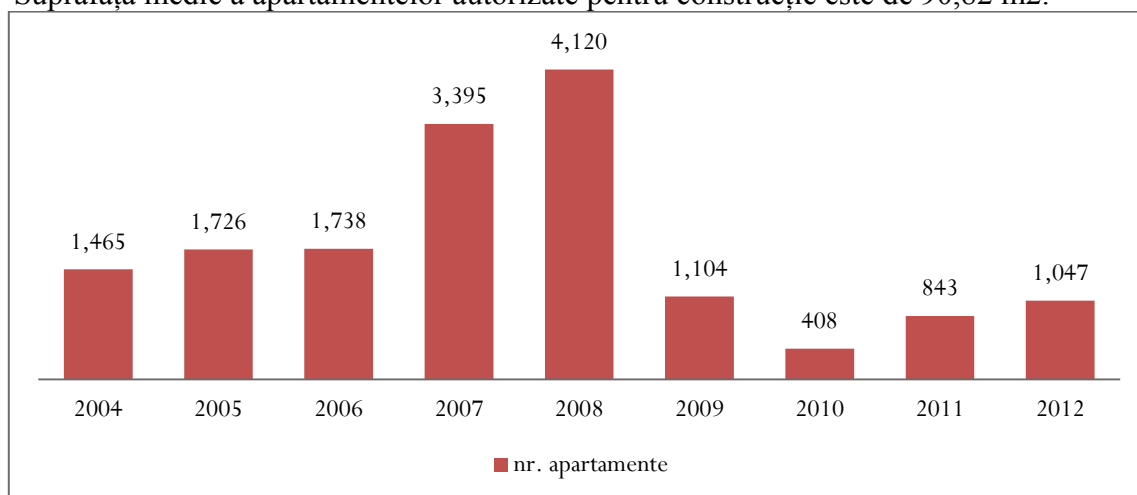

Figura: Numărul apartamentelor cuprinse în autorizațiile de construcție acordate blocurilor, în perioada 2004 – 2012

După cum se poate observa, descreșterea autorizațiilor de construcție este mult mai drastică în cazul apartamentelor decât în cazul caselor

Spații de birouri și hale industriale: persoane juridice

În perioada 2004 – 2012 au fost eliberate 166 de autorizații pentru spații de birouri, însumând un total de 231772 m², anii de vârf fiind 2005 și 2007, după cum reiese din figura de mai jos.

Asemeni celorlalte autorizații, începând cu 2008 trendul este unul de scădere, deși din 2011 se remarcă o creștere dinamică (însă volumul total al acestor activități rămâne și în 2012 mult sub valorile din 2005 și 2007).

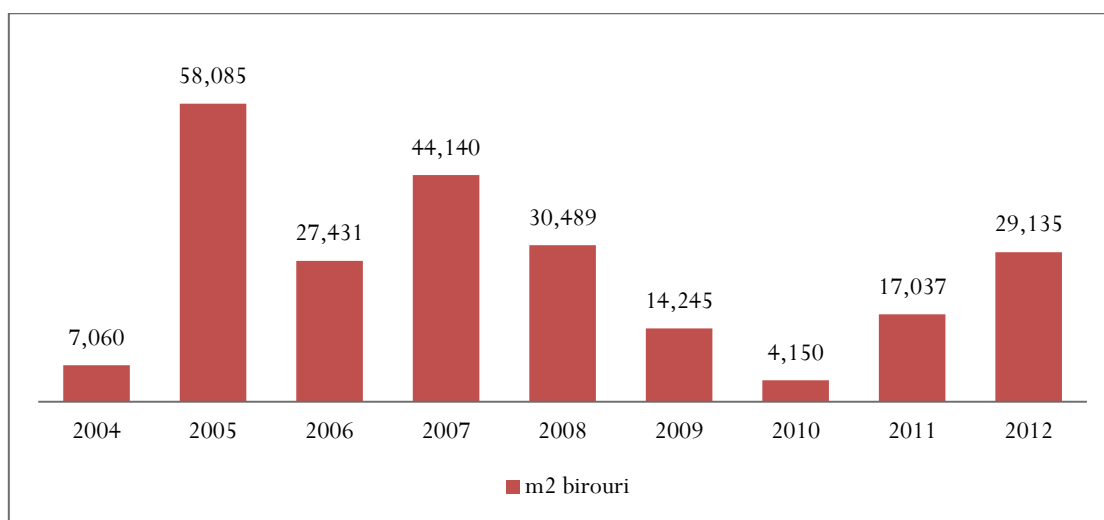

Figura: Metrii pătrați de spații de birouri autorizați în perioada 2004 - 2012

Autorizații hale industriale

În perioada 2004 – 2012 au fost eliberate 119 autorizații pentru hale industriale, însumând un total de 186.111 m2, vârful de creștere fiind atins în anii 2006 și 2007.

După 2008, în fiecare an au fost autorizați semnificativ mai puțin metri pătrați decât în anul 2004, chiar dacă activitatea pare a se ameliora din anul 2011.

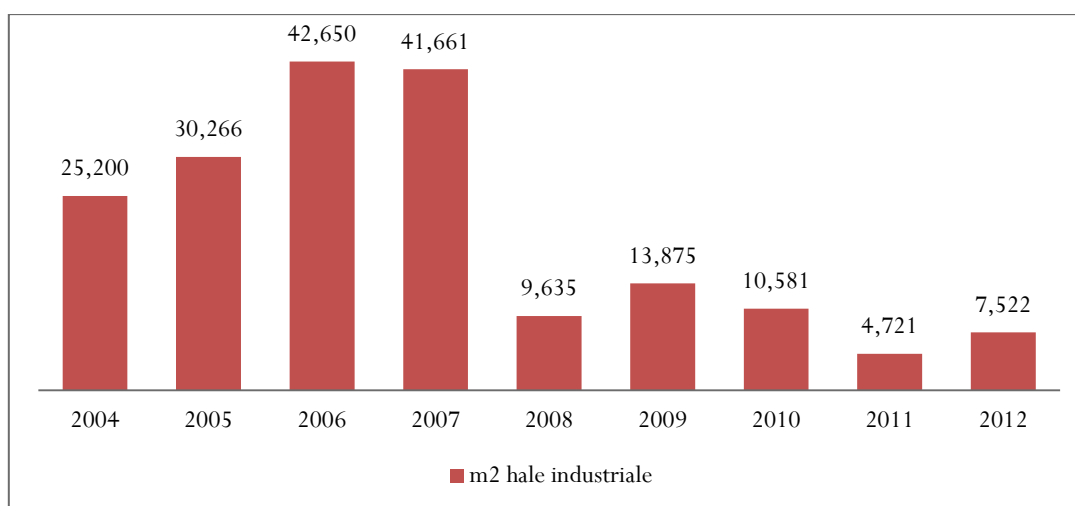

Figura: Metrii pătrați de spații industriale autorizate în perioada 2004 - 2012

Autorizații locuri de parcare

În perioada 2004 – 2012 au fost eliberate în total 5 autorizații pentru crearea spațiilor de parcare, însumând aproximativ 28100 m2. Dintre acestea, o autorizație a vizat carterul Gheorgheni, una artierul Mărăști și una cartierul Zorilor.

Prețul imobilelor

Criza financiară care a început în 2008 a marcat puternic piața imobiliară din Cluj-Napoca, așa cu o relevă graficul de mai jos, compus pe baza indicelui imobiliare.ro²²

²²Sursa datelor: <http://www.imobiliare.ro/indicele-imobiliare-ro/cluj-napoca>

Figura: Evoluția prețurilor apartamentelor de la nivelul municipiului Cluj-Napoca în perioada martie 2008 – ianuarie 2013.

Indicele este calculat lunar, graficul ilustrând evoluția trimestrială a prețului mediu pe m2 al apartamentelor de la nivelul municipiului.

Astfel, se poate observa cum prețul a coborât de la un maxim de 1500 euro/m2 în luna aprilie a anului 2008 la un minim de 880 euro/m2 în luna ianuarie a anului 2013, scăderea fiind de 41%.

Cea mai abruptă perioadă a fost înregistrată în perioada decembrie 2008 – aprilie 2009, dată după care prețul și-a continuat trendul descendent, dar într-un ritm mai puțin accentuat.

În funcție de cartiere, potrivit datelor furnizate de o altă companie de imobiliare (Weltimobiliare), în 2008, deci anterior prăbușirii pieței imobiliare, apartamentele cele mai scumpe se aflau în zona centrală, urmată de Andrei Mureșanu, Grigorescu și Gheorgheni.

Tabelul următor evidențiază prețul mediu estimat de Weltimobiliare pentru anul 2008, în funcție de numărul de camere.

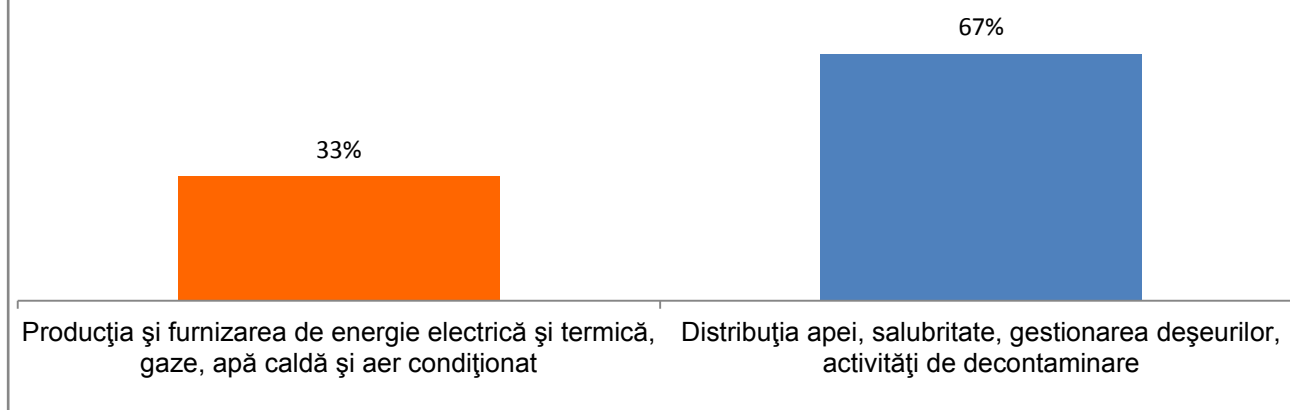
Tip imobil	Centru	Andrei Muresanu	Buna Ziua	Gheorgheni	Grigorescu	Manastur	Marasti	Zorilor
Garsoniera	48.000	45.000	40.000	43.000	44.000	40.000	41.000	43.000
Ap. 1 cam	53.000	49.000	44.000	47.000	45.000	43.000	44.000	45.000
Ap. 2 cam	72.000	70.000	65.000	65.000	66.000	59.000	61.000	62.000
Ap.3 cam	100.000	98.000	85.000	90.000	92.000	82.000	80.000	88.000
Ap. 4 cam	130.000	140.000	110.000	120.000	118.000	110.000	115.000	120.000

Tabel: prețul mediu al apartamentelor, în funcție de numărul de camere, conform Weltimobiliare

Potrivit aceleiași companii, în 2011 s-a remarcat un fenomen interesant, de uniformizare a prețurilor bunurilor imobiliare, astfel încât prețurile apartamentelor din centrul orașului nu era semnificativ mai mare decât în restul cartierelor municipiului.

Energie și distribuția apei

Energie și Distribuția Apei în Cluj-Napoca structurate după volumul cifrei de afaceri

Cu privire la activitățile de Producere și Furnizare a Energiei și Distribuție a Apei în Cluj-Napoca situația se prezintă în felul următor: ponderea cea mai ridicată, cu o proporție de 67%, o au distribuția apei, salubritatea, gestionarea deșeurilor, activitățile de decontaminare, în timp ce celelalte tipuri utilități precum producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat au o pondere de 33% în sector.

În ceea ce privește clasificarea în funcție de numărul de firme, situația se prezintă a fi mai echilibrată. Astfel, 51% din numărul total de firme care au ca activitate producția de energie electrică și distribuția apei în Cluj-Napoca au ca domeniu de activitate distribuția apei, salubritatea, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare, restul de 49% ocupându-se de producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer conditionat. Ceea ce poate fi observat, luând în calcul ambele figuri, este faptul că pentru segmentul de Energie electrică numărul de firme este unul mai ridicat, deținând însă o pondere mai mică în termeni de cifră de afaceri.

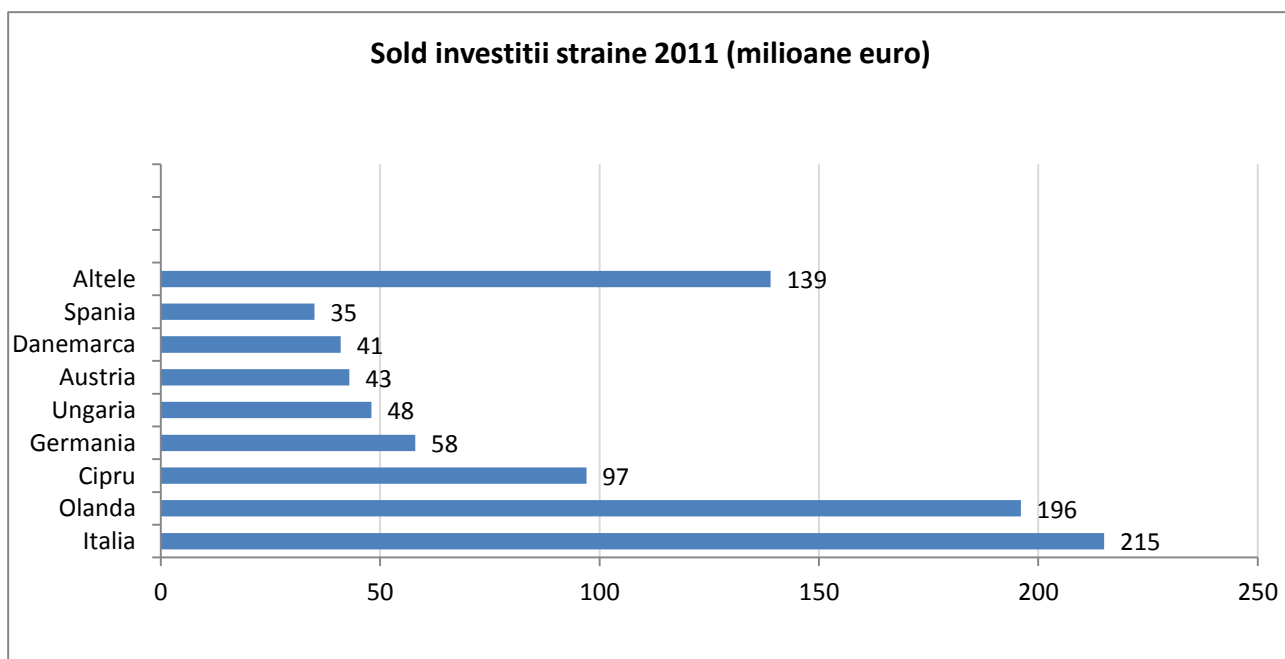
Principalele firme în domeniul energetic sunt HIDROSERV CLUJ S.A. (Producție energie electrică), ELECTRICA TRANSILVANIA NORD S.A. (Distribuție energie electrică), ENEX S.R.L., TRANSILVANIA NORD S.A. (Comerț energie electrică), CPL CONCORDIA S.R.L. (Distribuție gaze), AMGAZ FURNIZARE S.A. (Distribuție gaze).

În domeniul distribuției apei, SC COMPANIA DE APĂ SOMEȘ este cel mai mare distribuitor regional, operând în județele Cluj și Sălaj, deservind peste 700.000 de locuitori și gestionând rețele de apă cu o lungime de 1.000 km și în jur de 700 de km de rețele de canalizare.

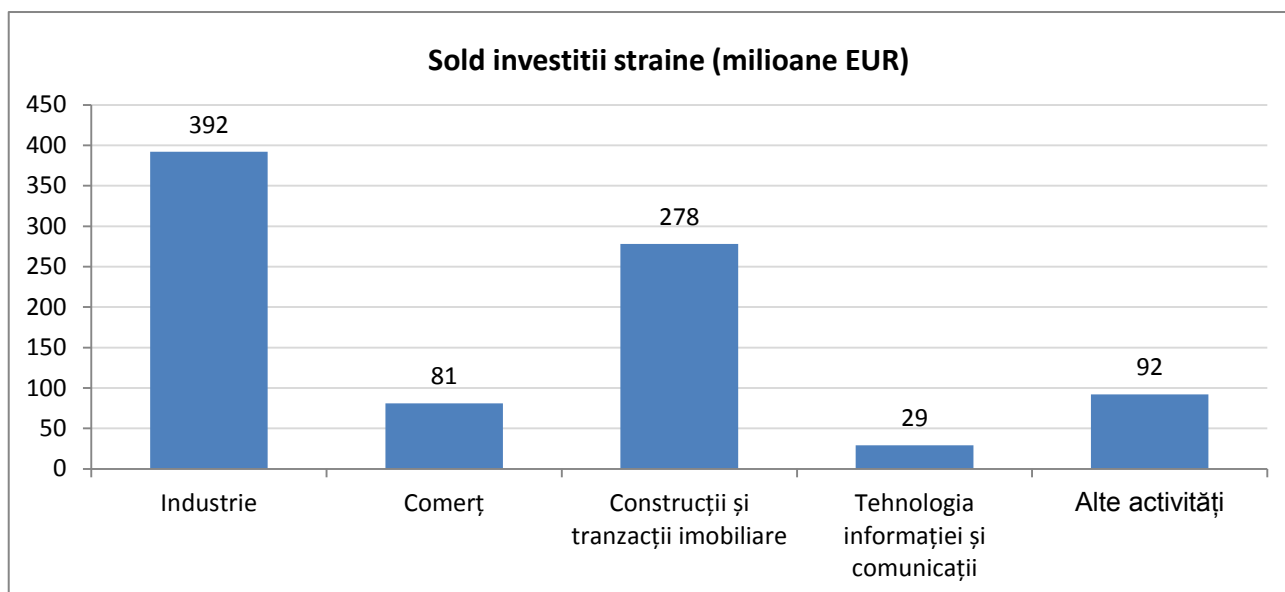
Cu o cifra de afaceri de 126.197.090 lei la sfârșitul anului 2011, compania este unul dintre cei mai mari angajatori din municipiu cu 1.836 angajați.

Capital și investiții străine

Soldul investițiilor străine la finalul anului 2011 înregistrează un total de 872 milioane de euro. Analiza investițiilor străine în funcție de țara de proveniență relevă Italia ca țara de unde provin cele mai consistente investiții din municipiu, urmată de Olanda și Cipru.

Raportat la domeniul investițiilor, industria este principalul beneficiar, care, împreună domeniul construcțiilor și tranzacțiilor imobiliare au atras peste 75% din totalul investițiilor străine.

În ceea ce privește nivelul capitalului implicat în economia locală și sursa de proveniență a acestuia, datele Registrului Comerțului arată că cel mai consistent aport provine din Ungaria – firmele maghiare având un capital de 324 de milioane de lei, urmată destul de aproape de firmele olandeze, pe al treilea loc aflându-se firmele cu capital elvețian. Firmele italiene au un aport de peste 171 milioane lei, urmate fiind de firme din Austria, Germania și Spania (cu aporturi asemănătoare - o contribuție în jurul a 143 de milioane de lei). Este de remarcat și faptul că firme din țări precum SUA sau China se află pe poziții nereprezentative: locul 15 respectiv 27 la nivelul municipiului.

Tabelul de mai jos cuprinde unele din cele mai reprezentative companii cu capital străin din municipiu și zona imediat apropiată.

Denumire	Țara de proveniență	Obiect de activitate
EMERSON	SUA	Inginerie și producție echipamente electrice
FRIESLAND	Olanda	Lactate
LASSELBERGER	Austria	Ceramică fină
CSI INVEST	Olanda	Echipamente de ridicat și manipulat
HERZ ARMATUREN	Austria	Armături
RANBAXY	India	Medicamente
FERROSAN	Danemarca	Medicamente
FUJIKURA	Japonia	Componente auto
MOL	Ungaria	Benzinării
ENKA	Turcia	Construcții
KESZ	Ungaria	Construcții
IMPRESA PIZZAROTTI	Italia	Construcții
E. VAN WIJK	Olanda	Transporturi
ISDC	Olanda	IT
IQUEST	Germania	IT
ENDAVA	Marea Britanie	IT
TSS	Olanda	IT
OFFICE DEPOT	SUA	Outsourcing
GENPACT	SUA	Outsourcing
BPO SYKES	SUA	Outsourcing
EVALUESERVE	India	Outsourcing

Tabel: Cele mai reprezentative companii cu capital străin din municipiu și zona imediat apropiată

Conform ANAF, Cluj-Napoca găzduiește nu mai puțin de 870 de companii cu capital străin (Tabelul următor). Deși cifra de afaceri medie precum și totalul cifrelor de afaceri sunt importante pentru economia locală, acestea angajează un număr relativ redus de salariați (3.734 în total), media numărului de angajați fiind 7.

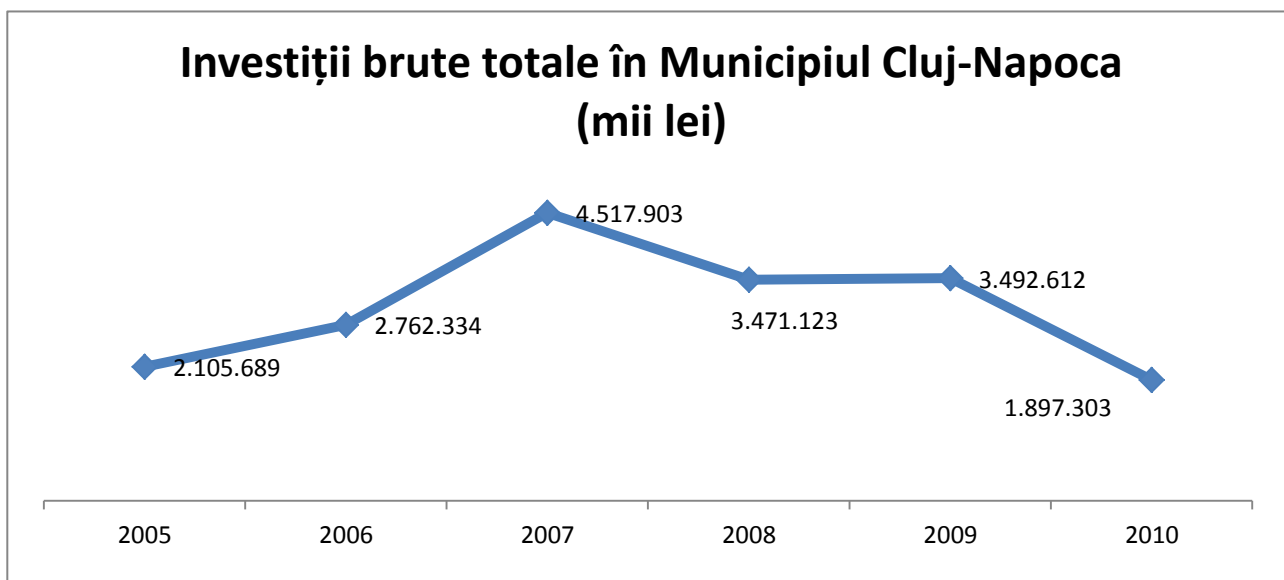
Mai mult, 21% din acestea nu figurează ca având angajați, 24% din acestea au un singur angajat și peste 85% din toate firmele străine au sub 9 angajați (putând fi catalogate mai degrabă ca și micro-întreprinderi). Deși cifra de afaceri medie este consistentă, 325 din aceste firme au avut cifra de afaceri 0 în 2011, cu alte cuvinte o treime din aceste companii nu au desfășurat activități economice.

Tabel: Companii cu capital străin în Cluj-Napoca în 2011 (conform ANAF)

Nr. companii	Total cifra afaceri (mii lei)	Cifra de afaceri medie (mii lei)	Total nr. angajati	Medie nr. angajați	Distribuție numărului de angajați pe companii
870	762.628.242	876.484	3.734	7	21% = 0 angajati
					24% = 1 angajat
					85% < 9 angajati

Datele prezentate în tabelul anterior (numărul de angajați și cifrele de afaceri, în special) sugerează o **polarizare extremă a companiilor cu capital străin**: marea majoritate (peste 85%) fiind de dimensiuni foarte reduse, în timp ce restul au un număr mai mare de angajați precum și activități economice mai ample.

Investiții

O analiză multianuală a investițiilor brute totale în Municipiul Cluj-Napoca relevă faptul că acestea au suferit o scădere foarte puternică între anii 2007 (anul cel mai favorabil) și 2010, nivelul acestora situându-se sub nivelul investițiilor din anul 2005.

Criza economică a fost principalul factor care a cauzat această evoluție negativă.

Infrastructura de afaceri

Parcuri Industriale - TETAROM

Tetarom S.A. este o companie cu capital majoritar de stat, administrată de Consiliul Județean Cluj. Ea deține 3 parcuri industriale - Tetarom I, II și III și alte proiecte în extindere, dintre care cel mai important este Tetarom IV. În cadrul celor trei parcuri industriale funcționale își desfășoară activitatea peste 50 de firme, iar suprafața totală administrată este de peste 2,8 milioane de metri pătrați.

Parcul industrial Tetarom I a fost inaugurat în anul 2005, folosindu-se pentru realizarea sa 65% fonduri europene și este situat în zona străzii Tăietura Turcului. Are o suprafață de 32 de hectare, este 100% ocupat, iar hala multifuncțională din acest parc este în principal folosită pentru activități administrative, de birou. Aici își au sediul firme din diverse domenii, de la IT&C până la dezvoltare imobiliară și este dezvoltat un incubator de afaceri unde firmele mici pot închiria spații pe o perioadă de 3 ani, se dezvoltă, după care lasă locul altora. Numărul angajaților din acest parc este de aproape 400 și acesta va crește exponențial pentru că sunt preconizate investiții de peste 12 milioane de euro în viitor. Cele mai mari vor fi ale companiilor Agression (5 milioane de euro), Energobit (3 milioane de euro) și PlanExtrakt (3,5 milioane).

Tetarom II a fost inaugurat în anul 2008 și este situat pe Bulevardul Muncii. Are o suprafață de 12 hectare, majoritatea acestei suprafețe fiind folosită, în baza unui contract de asociere în participațiune, de Emerson S.R.L. Conform contractului, Emerson va face investiții de peste 75 de milioane de euro, iar numărul locurilor de muncă care vor fi create se va ridica la peste 3500.

Principalul atu al companiei este ca va folosi mană de lucru înalt calificată și se va orienta și înspre cercetare. Activități principale:

- Producția reguletoarelor de gaz cu destinație industrială și casnică
- Echipamente pentru medii periculoase
- Echipamente profesionale pentru construcții
- Generatoare de mare putere pentru centrale eoliene
- Echipamente pentru energia fotovoltaică.

Tetarom III are o suprafață de 154 ha (cel mai mare din țară) și este situat în comuna Jucu, la circa 25 km de municipiul Cluj-Napoca. Principalul investitor din acest parc a fost până în 2011,

Nokia. După plecarea finlandezilor s-a semnat un contract cu firma germană Bosch. Firma Bosch s-a angajat ca în primii 7 ani să investească în total 77 milioane de euro în capacități de producție. De asemenea unitatea de producție aparținând Nokia a fost vândută producătorului italian de electrocasnice DeLonghi SpA, care a început angajările. Activități principale:

- Producția de aparatură electrocasnică
- Producția de componente auto
- Operațiuni de mecanică generală

În viitor se dorește realizarea parcului industrial Tetarom IV, iar locația acestuia va fi comuna Feleacu (la 9 km de Cluj-Napoca). Suprafața acestuia va fi de aproximativ 85 de hectare, iar valoarea proiectului de 54.292.262,01 lei. Se preconizează că va fi finalizat în anul 2015.

Pentru ca aceste parcuri industriale să fie și mai atractive pentru investitori, administrația locală oferă o serie stimulente precum:

- Scutire de taxe și impozite locale pe clădiri și terenuri, în interiorul parcurilor industriale conform codului fiscal, așa cum sunt acordate de către Primăria Cluj-Napoca, Direcția de taxe și impozite;
- Tetarom SA deține licența de furnizare și distribuție pentru energie electrică și licența de furnizare pentru gaze naturale
- Terenurile dispun de Certificat de Urbanism cu avizele aferente, Acord de mediu, Studii geo și topo, etc., care pot fi puse la dispoziția investitorilor;

Structuri de suport a mediului de afaceri

La nivelul municipiului, pentru unele dintre sectoarele reprezentative ale economiei, există un set de structuri asociative, nonguvernamentale, menite să reprezinte interesele comune ale membrilor acestora.

Camera de Comerț și Industrie Cluj – CCICJ

Camera de Comerț și Industrie Cluj este o organizație autonomă, neguvernamentală, apolitică, de interes public, care reprezintă interesele membrilor săi, societăți comerciale și comercianți persoane fizice din județul Cluj. Activitatea CCICJ se derulează prin furnizarea de servicii profesionale membrilor Camerei și reprezentarea intereselor comunității de afaceri locale față de autoritățile și organismele din țară și din străinătate, dar de asemenea și prin promovarea dezvoltării economice regionale, în colaborare cu alte instituții și organizații locale, naționale și internaționale.

CCICJ furnizează contacte și informații de afaceri, organizează misiuni economice și parteneriate, dar de asemenea oferă consultanță și asistență în diferite domenii și oferă cursuri de formare profesională.

ARIES - Asociația Română pentru Industria Electronică și Software

Este cea mai mare și influentă organizație creată pentru industria IT&C din România, cu filială la nivel regional (ARIES TRANSILVANIA), și are ca scop susținerea competitivității informaționale a României la același nivel cu celelalte națiuni ale lumii. Comunitatea ARIES a crescut alături de IMM-urile și întreprinderile mari ale industriei din România și se dezvoltă prin inovare, parteneriate, clustering, servicii de suport tehnic și transport tehnologic, toate acestea comunicate susținut și transparent către membri și prin intermediul mass-media.

În domeniul construcțiilor (*ARACO*) *Asociația Română a Antreprenorilor de Construcții* este o asociație patronală, profesională, neguvernamentală și apolitică ce promovează interesele economice și tehnice ale companiilor de construcții montaj, cercetare-proiectare, de producție materiale de construcții și utilaje pentru construcții, de mecanizare.

Asociația Producătorilor de Mobilă din România (APMR) funcționează ca organizație profesională și patronală a producătorilor de mobilă și produse din lemn, precum și a agenților economici care cooperează la realizarea acestora (producători de materii prime, de produse stratificate din lemn și de materiale auxiliare pentru mobilă, producători/furnizori de utilaje sau piese de schimb pentru fabricarea mobilei etc), comercianți de mobilă, unități de cercetare-proiectare și de învățământ în domeniu.

Cluj International Club este prima inițiativă din zonă care conectează oamenii de afaceri străini la comunitatea și afacerile locale, având ca obiectiv susținerea și creșterea comunității internaționale din Cluj.

Dutch Business Club Cluj este o asociație formată din antreprenori olandezi, care dețin firme cu sediul în regiunea Clujului, și are ca scop reprezentarea intereselor membrilor săi din această perspectivă.

Centrul de Limbi Străine Bridge Language Study House administrează cursuri de limbi străine (Engleză, Germană, Italiană, Franceză, Spaniolă, Suedeză, Maghiară și Română). Importanța acestuia pentru mediul de afaceri rezidă din faptul că Centrul de limbi străine a creat servicii specializate pentru relațiilor de afaceri internaționale prin crearea programelor "IN-HOUSE" Language Training ce se adresează firmelor, întreprinderilor și instituțiilor și presupun instruirea personalului să comunice într-o limbă străină cu partenerii de afaceri internaționali.

Asociația Patronilor și Meseriașilor Cluj (APM) este cea mai reprezentativă organizație patronală din județul Cluj, reprezentând interesele a peste 1.200 de membri și fiind continuatoarea unei tradiții de pe 130 de ani. Asociația este o organizație patronală română având ca scop promovarea și apărarea drepturilor și intereselor economice, financiare, juridice, culturale și sociale ale membrilor săi. Misiunea APM Cluj este să faciliteze și să sprijine înființarea și dezvoltarea întreprinderilor cu capital privat și a întreprinzătorilor independenți și să asigure protecția lor juridică.

Asociația organizează de asemenea cursuri de inițiere, expuneri, dezbateri, schimburi de experiență, seminarii, training-uri, workshop-uri sau alte forme de activitate pentru pregătirea și perfecționarea profesională și antreprenorială.

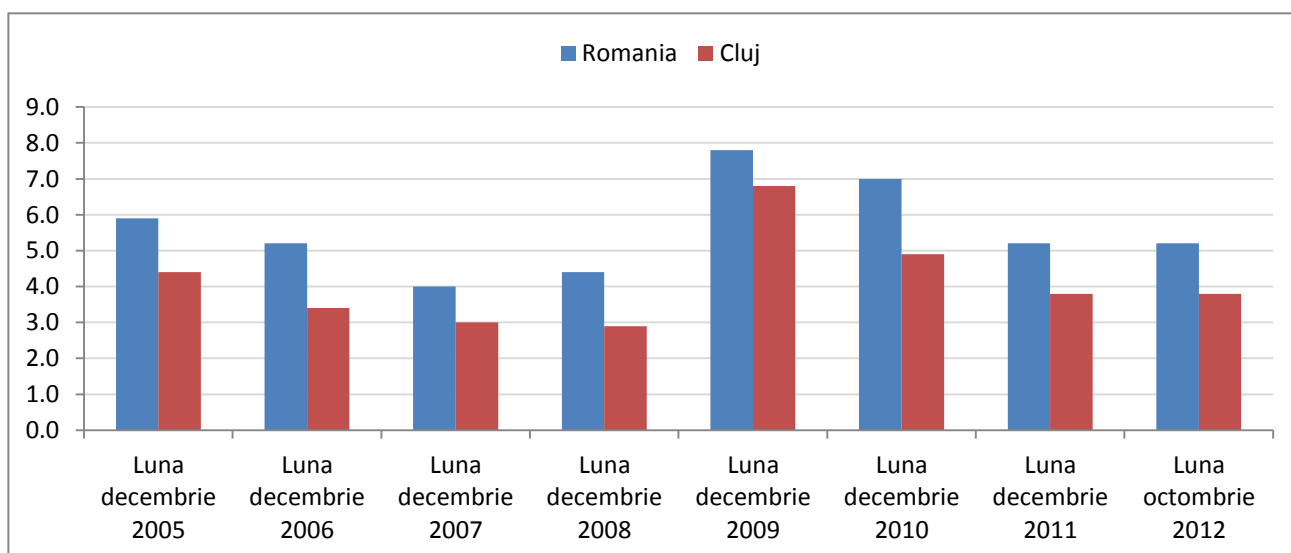
Liga Întreprinzătorului Român este o asociație patronală ce urmărește realizarea unor activități de interes local și național în domeniul privat. LIR este un cadru de dialog, ce stabilește legături de colaborare cu autoritățile locale, societățile patronale și instituțiile statului în vederea dezbaterii și soluționării problemelor economice ale IMM-urilor, prin susținerea unui climat economic sănătos și performant ce oferă posibilitatea largirii orizontului antreprenorial și personal prin acțiunile și oportunitățile oferite în cadrul L.I.R.

Clubul Oamenilor de Afaceri de Limbă Germană din Transilvania de Nord (DWNT), reprezintă un forum pentru companii din Germania, Austria, Elveția și România care doresc să investească în România, mai ales în regiunea de Nord a Transilvaniei. Membri DWNT sunt informați în cadrul unor întâlniri lunare despre diferite noutăți din domeniile de afaceri, finanțe, drept și impozite, cu scopul de a opera cât mai bine pe piața română. Clubul oferă o rețea gigantică de contacte pentru relații de afaceri de orice fel.

Asociația Femeilor de Afaceri Cluj susține, coalizează și promovează femeile care au un business sau o carieră de succes, dar și pe cele care își propun să înceapă o afacere. Misiunea asociației este de a crea un mediu propice pentru atingerea excelenței în business și de a oferi femeilor noi oportunități pentru dezvoltarea afacerilor.

Piața muncii

Șomajul nu reprezintă una dintre problemele economiei locale. Conform datelor INS rata șomajului la nivelul județului Cluj este de 3,8% la sfârșitul anului 2012, aceeași ca și la sfârșitul anului anterior. Evoluția ratei șomajului din ultimii ani arată valori mai ridicate pentru anii 2009 (6,8%) și 2010 (4,9%), fenomen explicabil prin perspectiva crizei economice. Rata șomajului județului s-a situat sub cea națională, în fiecare din ultimii 8 ani. Se poate observa că șomajul la nivelul jud. Cluj este cu aproximativ 1,5 puncte procentuale mai mic decât cel de la nivel național.

Numărul de șomeri din municipiu este în scădere în ultimii 3 ani, reprezentând 21,6% din totalul șomerilor din județ.

		Luna decembrie 2010	Luna decembrie 2011	Luna octombrie 2012
Municipiu	Total	4.389	3.136	2.870
	Masculin	2.165	1.460	1.292
	Feminin	2.224	1.676	1.578
Județ	Total	16.858	12.714	12.874

Tabel: Șomajul la nivel municipal și județean (2010 - 2012)

Angajatori

Principalii angajatori ai municipiului pot fi identificați în tabelele de mai jos, după forma de proprietate.

Capital Mixt			
Nr Crt	Angajator	Denumire CAEN	Nr Salariați Activ
1	Eon Gaz Distribuție Regiunea Nord Cluj	Distribuția combustibililor gazoși, prin conducte	982
2	S.N.T.G.N. "Transgaz" S.A. Medias - exploatare teritorială Cluj	Transporturi prin conducte	531
3	Clujana	Fabricarea încălzimintei	392
4	Episcopia Română Unită cu Roma Cluj Gherla	Activități ale organizațiilor religioase	355
5	Grup 4 Instalații SA Cluj	Lucrări de construcții a proiectelor utilitare pentru fluide	250
6	SC Rematinvest Srl	Recuperarea materialelor reciclabile sortate	203
7	Protopopiatul Ortodox Român Cluj II	Activități ale organizațiilor religioase	185
8	Arhiepiscopia Vadului Feleacului și Clujului	Activități ale organizațiilor religioase	124

9	Cominex Nemetalifre	Alte activitati extractive n.c.a.	115
---	---------------------	-----------------------------------	-----

Tabel: Principalii angajatori ai municipiului (firme cu capital mixt, public-privat)

Privat			
Nr Crt	Angajator	Denumire CAEN	Nr Salariatii Activ
1	Fujikura Automotive România	Fabricarea de echipamente electrice și electronice pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule	3.088
2	Emerson	Activități de inginerie și consultanță tehnica legate de acestea	1.461
3	Banca Transilvania SA	Alte activități de intermediari monetare	1.275
4	Jolidon Import Export	Fabricarea de articole de lenjerie de corp	1.149
5	Terapia	Fabricarea preparatelor farmaceutice	809
6	Softvision	Activități de realizare a soft-ului la comandă (software orientat client)	790
7	Eckerle Automotive	Fabricarea de echipamente electrice și electronice pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule	723
8	Carrion Expedition	Transporturi rutiere de mărfuri	707
9	HBT Internationale Transporte	Transporturi rutiere de mărfuri	701
10	SC Grup Sapte Srl	Activități ale agențiilor de publicitate	691

Tabel: Principalii angajatori ai municipiului (firme cu capital privat)

PUBLIC				
Nr crt.	Angajator	Denumire CAEN	Angajator Forma Juridica	Nr Salariatii Activ
1	Sucursala Directia Regionala de Poșta Nord-Vest	Activități postale desfasurate sub obligativitatea serviciului universal	Companie Națională	3.979
2	Universitatea Babes-Bolyai	Învățământ superior universitar	Autoritate sau Instituție Publică	3.310
3	Sucursala "Centrul Regional de	Activități de servicii anexe pentru	Companie Națională	3.289

	Exploatare, Întretinere și Reparații c.f." Cluj	transporturi terestre		
4	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca	Învățământ superior universitar	Autoritate sau Instituție Publică	3.174
5	Spital Clinic Judetean de Urgență Cluj-Napoca	Activitati de asistență spitalicească	Autoritate sau Instituție Publică	3.091
6	Sucursala de Transport Feroviar de Călători Cluj	Transporturi interurbane de călători pe calea ferată	Societate Națională	2.666
7	Compania de Apă Someș	Captarea, tratarea și distribuția apei	Societate Comercială	1.836
8	Universitatea de Medicina și Farmacie Iuliu Hațieganu	Învățământ superior universitar	Autoritate sau Instituție Publică	1.763
9	Regia Autonomă Transport Urban Cluj Napoca	Transporturi urbane, suburbane și metropolitane de călători	Regie Autonomă	1.693
10	Spitalul Clinic de Urgență pentru Copii	Activități de asistență spitalicească	Autoritate sau Instituție Publică	920

Tabel: Principalii angajatori ai municipiului (firme cu capital public)

Câștiguri medii

Câștig mediu brut(RON)							
Anul	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
România	968	1.146	1.396	1.761	1.845	1.902	1.980
Cluj	1.014	1.197	1.489	1.772	1.882	1.897	2.012
Castig mediu net(RON)							
Anul	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
România	746	866	1.042	1.309	1.361	1.391	1.444
Cluj	784	905	1.113	1.315	1.387	1.389	1.467

Tabel: Analiză comparată a câștigului mediu (la nivel național vs. nivel județean)

În ceea ce privește câștigul mediu (brut și net) raportat la nivelul României, veniturile (brute și nete) înregistrate la nivelul județului Cluj sunt mai mari decât media țării, deși diferențele nu sunt semnificative.

Se poate observa un trend crescător al câștigurilor salariale (*date la nivel de județ), în concordanță cu dezvoltarea economică generală și creșterea nivelului de trai – atât la nivel local cât și național.

Câștigurile medii nete, pe domenii, pentru perioada 2007-2011 sunt prezentate detaliat în tabelul următor.

Tabel: Câștiguri medii nete, pe domenii, 2007-2011 (România/Județul Cluj)

Domeniu	Nivel	2005	2006	2007	Domeniu	Nivel	2008	2009	2010	2011
Total	România	746	866	1042	Total	România	1.309	1.361	1.391	1.444
-	Cluj	784	905	1113	-	Cluj	1.315	1.387	1.389	1.467
Agricultura, vânătoare	România	490	591	715	Agricultura, vânătoare și pescuit	România	914	1.007	1.024	1.044
-	Cluj	478	610	770	-	Cluj	939	1.054	986	1.009
Silvicultură, exploatarea forestieră	România	647	706	837	Industrie	România	1.189	1.300	1.388	1.470
-	Cluj	732	823	890	-	Cluj	1.182	1.298	1.371	1.476
Pescuit și piscicultură	România	404	505	586	Industria extractivă	România	2.287	2.360	2.435	2.577
-	Cluj	538	734	940	-	Cluj	1.574	1.536	1.785	1.925
Industrie	România	735	825	975	Industria prelucrătoare	România	1.050	1.146	1.237	1.324
-	Cluj	730	834	989	-	Cluj	1.098	1.207	1.275	1.386
Industria extractivă	România	1246	1516	1804	Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze și apă	România	2.389	2.573	2.671	2.787
-	Cluj	933	1035	1397	-	Cluj	2.579	2.648	2.728	2.845
Industria prelucrătoare	România	653	731	870	Distribuirea apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, decontaminare	România	1.154	1.241	1.256	1.333
-	Cluj	687	781	928	-	Cluj	1.277	1.343	1.423	1.517
Energie electrică și termică, gaze și apă	România	1176	1348	1577	Construcții	România	1.162	1.069	1.125	1.247
-	Cluj	1148	1404	1582	-	Cluj	1.192	1.289	1.389	1.283
Construcții	România	628	710	881	Comerț	România	1.042	1.047	1.166	1.227
-	Cluj	764	896	1011	-	Cluj	1.072	1.069	1.128	1.253
Comerț	România	575	651	823	Transport și depozitare	România	1.454	1.518	1.557	1.580
-	Cluj	590	672	1023	-	Cluj	1.366	1.356	1.345	1.411
Hoteluri și restaurante	România	455	534	651	Hoteluri și restaurante	România	773	799	786	841
-	Cluj	446	574	693	-	Cluj	677	884	762	839
Transport și depozitare	România	836	951	1163	Informații și telecomunicații	România	2.119	2.468	2.687	2.965
-	Cluj	816	967	1193	-	Cluj	1.859	2.288	2.239	2.616
Postă și telecomunicații	România	1366	1412	1491	Intermedieri financiare și asigurări	România	3.205	3.109	3.200	3.435
-	Cluj	1430	1269	1129	-	Cluj	2.560	2.542	2.744	2.707

Intermedieri financiare	România	2065	2260	2617	Tranzacții imobiliare	România	1.270	1.193	1.182	1.268
-	Cluj	1880	1978	2206	-	Cluj	1.807	1.287	1.122	1.064
Tranzacții imobiliare și alte servicii	România	720	831	1106	Activități profesionale, științifice și tehnice	România	1.749	1.870	1.915	2.061
-	Cluj	661	839	1149	-	Cluj	1.384	1.495	1.364	1.659
Administrație publică și apărare	România	1163	1575	1997	Activități de servicii administrative și suport servicii	România	835	873	940	966
-	Cluj	1188	1663	2312	-	Cluj	777	788	921	1.005
Invățământ	România	829	1067	1175	Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	România	2.411	2.159	1.968	1.909
-	Cluj	1047	1178	1340	-	Cluj	2.508	2.168	2.014	1.878
Sănătate și asistență socială	România	676	823	948	Invățământ	România	1.538	1.596	1.380	1.316
-	Cluj	771	938	1068	-	Cluj	1.748	1.831	1.646	1.654
Celelalte activități ale economiei naționale	România	667	743	883	Sănătate și asistență socială	România	1.266	1.342	1.226	1.210
-	Cluj	662	762	908	-	Cluj	1.450	1.453	1.281	1.343
					Activități/spectacole culturale, recreative	România	1.195	1.249	1.103	1.076
					-	Cluj	1.143	1.282	1.167	1.081
					Alte servicii	România	780	818	824	852
					-	Cluj	695	829	897	840

Analiza performanței economiei locale

Analiza performanțelor sectoarelor economiei locale

Analiza de față este menită a identifica sectoarele/domeniile în care Cluj-Napoca are un avantaj competitiv. Pentru aceasta am utilizat *Coeficientul Locațional* și *Variația Diferențială* a numărului de angajați. Comparația este făcută cu datele de la nivel național.

Pentru identificarea coeficientului locațional s-au utilizat datele pentru anul 2011, iar pentru calcularea variației diferențiale a numărului de angajați s-au utilizat datele anilor 2008 și 2011.

Scopul utilizării acestora este de a identifica atât posibilele arii unde municipiul are avantaje competitive, cât și de a identifica în ce măsură unele sau altele din aceste sectoare au fost afectate mai puternic de criza economică.

Coeficientul locațional (location quotient)/coeficientul de specializare

Prin intermediul acestei tehnici putem identifica sectoarele cu potenția și ale căror producție de bunuri sau servicii este probabil să fie "exportată" (nu neapărat în sensul comun al termenului – ne referim aici la probabilitatea ca bunurile sau serviciile să fie utilizate de către rezidenții altor zone - fie în afara municipiului, ori în afara țării). Acest coeficient ne permite astfel să determinăm în ce măsură un anumit sector al economiei locale are o situație generală mai bună sau mai proastă față de zona de referință cu care este comparat.

Din punctul de vedere al unei strategii de dezvoltare economică, coeficientul locațional poate indica natura, diversitatea și concentrarea activității economice dintr-o anumită arie. Acolo unde diversificarea este unul dintre obiectivele strategice, coeficientul locațional poate indica în care sectoare ale economiei locale pot fi realizate eforturi pentru expansiunea acestora - există posibilitatea ca unele sectorare economice să fie subreprezentate ori să existe o supraspecializare într-o anumita industrie, ceea ce pot reprezenta pericole la adresa economiei locale.

Compararea valorilor coeficienților locaționali (de specializare) obținute în diferite perioade poate arăta dacă zona devine mai mult sau mai puțin specializată de-a lungul timpului, în acest fel putându-se evalua impactul politicilor economice implementate asupra competitivității, ori se poate prezice impactul potențial al acestora asupra forței de muncă din anumite sectoare.

Interpretarea datelor

Există 3 posibile rezultate în cazul calcului coeficienților locaționali:

$$LQ < 1.0$$

$$LQ = 1.0$$

$$LQ > 1.0$$

Dacă acest coeficient are o valoare subunitară, se consideră că sectorul respectiv este subreprezentat comparativ cu nivelul de referință (în cazul nostru economia națională). În acest caz se poate spune că sectorul respectiv servește cel mult cererea locală pentru producerea acelor bunuri și servicii (în cazul în care coeficientul este apropiat de o valoare unitară). O valoare unitară a coeficientului nu poate sugera faptul că cererea locală pentru bunurile și serviciile produse/oferte de acel segment/sector este satisfăcută luând în considerare standardul constituit de nivelul de referință. Se poate considera totuși că sectorul respectiv nu este unul al cărui bunuri și servicii să fie distribuite către alte zone din afara economiei locale.

O valoare supraunitară a coeficientului arată că activitățile sectorului sunt concentrate la nivel local, acest lucru însemnând că sectorul respectiv produce și pentru alte zone, cel puțin pentru cele cu care s-a efectuat comparația. Acest coeficient arată că procentul angajaților de la nivel local este mai mare decât cel al zonei de referință, în acest caz existând o foarte mare probabilitate ca bunurile și serviciile produse de aceste sectoare să fie exportate, ceea ce poate însemna valoare adăugată ridicată ce servește intereselor comunității.

Pentru a calcula acest coeficient am utilizat clasificăția INS și datele pe anul 2011 (provenite din aceeași sursă) luând în considerare numărul de angajați pe sectoare, iar ca arie de referință am ales nivelul național. Motivul alegerii nivelului de referință este dat de acuratețea mai mare a datelor și a comparabilității acestora.

LQ < 1.0

Tabelul de mai jos arată, în ordine crescătoare sectoarele economice ale municipiului Cluj-Napoca cu un coeficient de specializare semnificativ mai mic decât 1.

Sector	Coeficient locațional
Industria extractivă	0,059024
Agricultură, silvicultură și pescuit	0,180556
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	0,574418
Productia și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	0,704402
Industrie	0,745731
Industria prelucrătoare	0,766456
Hoteluri și restaurante	0,863331

Tabel: Sectoarele economice ale municipiului Cluj-Napoca cu coeficient de specializare sub 1

Se poate observa că cele mai mici valori ale coeficientului sunt înregistrate în sectorul industriei extractive (0,05) și în cel al sectorului primar – agricultură, silvicultură și pescuit (0,18). Aceste sectoare au înregistrat în mod constant valori mici ale coeficientului și în perioada anterioară crizei economice. Industria extractivă a cunoscut un mic regres față de anii 2005-2006 – de la 0,09 la 0,05, iar agricultura un progres, dar care este ne semnificativ la nivelul economiei generale a municipiului având în vedere valoarea mică a coeficientului – de la 0,01 la 0,18. În special în cazul agriculturii putem spune că producția sectorului nu este suficientă acoperirii nevoilor de consum ale economiei locale.

Se poate observa că valorile obținute pentru sectorul industrial se încadrează în această categorie, valori normale având în vedere specificul economiei locale și modificarea structurală ce a avut loc după trecerea la economia de piață. În cadrul sectorului industriei se poate observa că ramura prelucrătoare are un coeficient mai mare decât coeficientul totalului industrial ceea ce arată o pondere ridicată a acestui sector în cadrul industriei.

Comparat cu datele anilor anteriori putem observa o descreștere semnificativă a indicatorilor sectoarelor industriale. Sectoarele industriale (cu excepția industriei extractive) aveau un coeficient mult supraunitar, iar producția acestora se îndrepta și către piețele externe municipiului. Competitivitatea lor a scăzut – total industrie - de la 1,36 la 0,74 și industria prelucrătoare – de la 1,44 la 0,76.

Din moment ce sectoarele administrativ și cel producției energiei sunt unele care, în principiu, trebuie să servească nevoilor comunității locale, valorile coeficientului (0,57 respectiv 0,7) nu sunt îngrijorătoare, atât timp cât nu există semnale că nivelul serviciilor furnizate de aceste sectoare ar constitui o problemă.

Deși la o primă impresie s-ar părea că sectorul hotelier și cel al restaurantelor este unul competitiv, valoare coeficientului ne arată că numărul angajaților din acest sector este unul procentual mai mic decât cel de la nivel național. Valoare coeficientului, dar și situația de fapt, ne po permite să spunem că acest sector satisface cerințele pieței locale. O analiză ulterioară a coeficientului de concentrare pe baza cifrei de afaceri ar putea schimba radical situația, cunoscând valoarea economică a acestui sector precum și tipurile de unități economice componente.

Interpretarea datelor ne-ar putea duce la concluzia că toate sectoarele identificate mai sus ar constitui o problemă pentru economia locală ceea ce nu este neapărat adevărat. Totuși diminuările importante ale valorilor coeficienților sectoarelor industriale pot constitui un semnal de alarmă.

Având un vedere un context zonal mai larg, situația se poate explica prin prisma transmutării multor activități de acest tip către zonele limitrofe municipiului. Multe din acestea se localizează în interiorul Zonei Metropolitane fiind direct influențate și funcțional dependente de economia municipiului (în principal de factori precum forță de muncă etc)

Comunitățile puternice trebuie să fie dezvoltate în toate sectoarele economice, iar unele dintre aceste sectoare pot constitui o oportunitate pentru viitor, în funcțiile de condițiile economice și de piață la anumite momente. Acest lucru se poate construi și pe baza tradiției locale, iar creșterea competitivității și implicit dezvoltarea acestora poate fi o strategie de urmat. Sectorul hotelier este un sector cu potențial de creștere.

LQ = 1.0

Sectoarele economiei locale cu un coeficient locațional sensibil apropiat de valoarea unitară sunt prezentate în urmatorul tabel:

Sector	Coeficient locațional
Alte activități de servicii	0,978158
Construcții	0,981629
Activități de servicii administrative și Activități de servicii suport	0,988597
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	1,013819
Transport și depozitare	1,038434

Tabel: Sectoarele economice ale municipiului Cluj-Napoca cu coeficient locațional apropiat de 1

Din moment ce valoarea unitară a coeficientului ne poate sugera faptul că cererea locală pentru bunurile și serviciile oferite de acel sector este satisfăcută luând în considerare standardul constituit de nivelul de referință, putem considera că parte a sectorului serviciilor – în special cele administrative (incluzând aici serviciile administrative și distribuția apei și parte din sectorul transport ca parte a serviciilor publice) susțin cererea locală. Evoluția în timp a numărului de angajați în sectorul administrativ n-a fost una demnă de remarcat, valorile menținându-se aproximativ constante. Sectorul Transport rămâne unul important, deși valoarea lui s-a diminuat în timp – de la 1,55 la 1,03.

În cazul serviciului de distribuție a apei putem considera că acesta, datorita unui coeficient supraunitar și bazat pe realitate, reprezintă un sector competitiv de ale cărui servicii beneficiază și comunități externe.

Sectorul construcțiilor pare a fi unul dintre cele mai afectate de criza economică, valoarea LQ recomandand-ul ca un sector care, în mare măsură, reușește să satisfacă cerințele pieței locale.

Comparativ cu analiza anterioară, elaborată la momentul realizării strategiei de dezvoltare pentru perioada 2007-2013, sectorul construcțiilor a înregistrat un declin important. De la un coeficient locațional de 1,93, în prezent Construcțiile au ajuns la o valoare de 0,98, adică jumătate din valoarea anterioară. Acest lucru ne arată că atât valoarea adăugată produsă cât și ponderea sa în totalul activităților economice s-a diminuat semnificativ. Reducerea rolului sectorului construcțiilor a afectat economia municipiului din moment ce produsul brut al unui asemenea sector este, de regulă, semnificativ.

LQ > 1.0

Secțiunea următoare face referire la acele sectoare ale economiei municipiului Cluj-Napoca care tind să exporte ori să vândă bunurile și serviciile produse către zone din afara ariei de localizare. Acestea sunt sectoarele care aduc economiei locale venituri și locuri de muncă.

Sector	Coeficient locațional
Sănătate și asistență socială	1,096278
Activități profesionale, științifice și tehnice	1,141927
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	1,211903
Învățământ	1,257589
Tranzacții imobiliare	1,386367
Intermedieri financiare și asigurări	1,393892
Activități de spectacole, culturale și recreative	1,562357
Informații și comunicații	2,043336

Tabel: Sectoarele economice ale municipiului Cluj-Napoca care tind să exporte ori să vândă bunurile și serviciile produse către zone din afara ariei de localizare.

În principiu, aceste sectoare beneficiază de forță de muncă înalt specializată precum și de un nivel ridicat al câștigurilor salariale.

Prin prisma faptului că un anumit sector economic are un coeficient supraunitar nu trebuie să ne conducă la concluzia că în acel sector avem de-a face cu o creștere a numărului de locuri de muncă sau că așa ceva se va întâmpla în viitor. Concluzia sigură ce se poate trage este că acel sector are un rol semnificativ în ceea ce reprezintă ”baza de export” a zonei, care atrage cea mai mare parte a produsului brut local. Un asemenea sector este foarte probabil să genereze fluxuri nete de venit dinspre comunități exterioare către economia locală precum și un flux de personal specializat cu o pregătire superioară. Acestea sunt sectoarele-cheie ale economiei locale cărora comunitatea trebuie să le acorde o atenție specială.

De departe sectorul cel mai important este cel al **informațiilor și comunicațiilor** – cu un coeficient de 2,04, acest sector are un nivel de concentrare mai mult decât dublu față de zona de referință. Domeniul s-a dezvoltat constant în ultimii ani.

Valori importante înregistrează și sectoarele **intermedierilor financiare și asigurărilor** precum și cel al **tranzacțiilor imobiliare**. Sectorul activităților financiare își păstrează locul important în economia municipiului, dar înregistrează o diminuare a valorii coeficientului – de la 2,11 la nivelul anului 2006 la 1,39 în prezent.

Coeficienții sectoarelor **Sănătate și Învățământ** vin să confirme tradiția municipiului drept un important centru universitar și medical; putem spune că gradul ridicat de concentrare a acestor activități la nivel local nu constituie o surpriză. Totuși, ca și în celelalte cazuri, evoluția acestor coeficienți este una negativă (învățământ de 2,13 la 1,25; Sănătate de la 1,91 la 1,09).

Sector	Variația diferențială a numărului de angajați
Tranzacții imobiliare	0,713727
Informații și comunicații	0,537316
Transport și depozitare	0,365768
Construcții	0,243279
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	0,242684
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	0,135231
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de	0,126986

decontaminare	
Alte activități de servicii	0,049554
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	0,042689
Invățământ	0,039084
Hoteluri și restaurante	0,034081
Sănătate și asistență socială	0,019363
Industrie	0,003932
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apa caldă și aer condiționat	0,000848
Industria prelucrătoare	-0,00666
Activități profesionale, științifice și tehnice	-0,01321
Intermedieri financiare și asigurări	-0,06944
Industria extractivă	-0,15801
Activități de spectacole, culturale și recreative	-0,18085
Agricultură, silvicultură și pescuit	-0,33211

Tabel: Variația diferențială a numărului de angajați pe sectoare de activitate

Demn de remarcat este că cea mai mare parte a sectoarelor cu valori supraunitare sunt legate de domeniul serviciilor care are o importanță vitală în economia municipiului. Analiza sectorială vine să susțină această afirmație.

Variația diferențială a numărului de angajați (Diferențial shift)

Variația diferențială a numărului de angajați reprezintă diferența între ratele de creștere sau declin ale unui sector local comparativ cu creșterea sau declinul aceluiași sector din zona de referință, în cazul nostru declinul sau creșterea sectorului la nivel național.

Variația diferențială este și un indicator al dinamicii evoluției sectoarelor din moment ce se iau în considerare datele din 2 perioade diferite – în cazul nostru valorile din ani 2011 comparativ cu anul 2008. Principala motivație a alegerii acestora este de a identifica și posibilele influențe ale crizei economice asupra meconomiilor locale – există posibilitatea ca unele sectoare să fi fost mai puternic afectate la nivel local decât la nivel național.

Acest coeficient este utilizat în identificarea sectoarelor care au un **avantaj competitiv** față de aria de referință. Variația diferențială arată dacă evoluția economiei locale (prin sectoarele ei) are loc la o rată mai scăzută ori mai crescută decât cea așteptată.

Interpretarea datelor – valorile mai mari decât 0 ale coeficientului ne arată că domeniul prezintă un avantaj competitiv (proximitate ridicată față de factorii de producție importanți) și se dezvoltă mult mai repede decât referința.

Din tabelul anterior putem observa că cele mai competitive sectoare ale economiei clujene sunt cele ale Informațiilor și comunicațiilor și cel al Tranzacțiilor imobiliare.

Per ansamblu, observăm că marea majoritate a ramurilor economiei sunt competitive, doar 6 din cele 20 de sectoare înregistrând valori negative.

O lipsa de competitivitate se regăsește în sectoarele agricol și cel al industriei extractive, industria prelucrătoare înregistrând o valoare aproape de 0, ceea ce nu ne poate îngrijora.

Cazuri speciale sunt cele ale sectoarelor intermedieri financiare și asigurări și cel al activităților culturale, unde variația diferențială arată că numărul de angajați din aceste sectoare s-a redus ca proporție comparat cu nivelul național în perioada 2008-2011, deci au fost afectate de criză.

Variația diferențială permite efectuarea unor predicții asupra evoluției viitoare a sectoarelor economiei locale ceea ce va permite concentrarea eforturilor de dezvoltare ale comunității către zonele potrivite. Trebuie avut în vedere faptul că deși unele sectoare pot avea un coeficient

diferențial ridicat este posibil ca ele să nu reprezinte sectoare dominante. În acest sens, o corelație a analizei cu datele brute referitoare la structura ocupării forței de muncă pe ramuri este necesară.

În ceea ce privește sectoare cu o variație diferențială redusă, există posibilitatea ca în viitor să poată deveni ramuri cu avantaj competitiv.

Corelarea valorilor coeficientului locațional și a variației diferențiale a numărului de angajați. Identificarea sectoarelor competitive și a potențialului de clusterizare.

Următorul pas al analizei este legat de corelarea celor doi coeficienți analizați până acum și elaborarea unui tabel realizat pe patru cadrane unde ramurile sunt diferențiate în funcție de rezultatele identificate.

Sector	Variația diferențială a numărului de angajați	Coeficient locațional
Agricultură, silvicultură și pescuit	-0,33211	0,180556
Industrie	0,003932	0,745731
Industria extractivă	-0,15801	0,059024
Industria prelucrătoare	-0,00666	0,766456
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apa caldă și aer condiționat	0,000848	0,704402
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	0,126986	1,013819
Construcții	0,243279	0,981629
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	0,135231	1,211903
Transport și depozitare	0,365768	1,038434
Hoteluri și restaurante	0,034081	0,863331
Informații și comunicații	0,537316	2,043336
Intermedieri financiare și asigurări	-0,06944	1,393892
Tranzacții imobiliare	0,713727	1,386367
Activități profesionale, științifice și tehnice	-0,01321	1,141927
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	0,242684	0,988597
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	0,042689	0,574418
Invățământ	0,039084	1,257589
Sănătate și asistență socială	0,019363	1,096278
Activități de spectacole, culturale și recreative	-0,18085	1,562357
Alte activități de servicii	0,049554	0,978158

Tabel: Variația diferențială a numărului de angajați și Coeficient locațional pe sectoare

Necompetitiv (declin)**Competitiv (creștere)**

<p align="center">SECTOARE ÎN TRANSFORMARE</p> <p>Variatia diferentiala a nr de ang < 0 Coeficient de localizare > 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • intermediari financiare și asigurări • activități profesionale, științifice și tehnice • activități de spectacole, culturale și recreative 	<p align="center">SECTOARE ÎN DEZVOLTARE</p> <p>Variatia diferentiala a nr de ang > 0 Coeficient de localizare > 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • informații și comunicații • tranzacții imobiliare • învățământ • sănătate și asistență socială • comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor • distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare • transport și depozitare 	<p align="center">Concentrare ridicată</p>
<p align="center">SECTOARE ÎN DECLIN</p> <p>Variatia diferentiala a nr de ang < 0 Coeficient de localizare < 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • agricultura, silvicultura și pescuit • industria extractivă • industria prelucrătoare 	<p align="center">SECTOARE DE PERSPECTIVĂ</p> <p>Variatia diferentiala a nr de ang > 0 Coeficient de localizare < 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • industrie • producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat • construcții • hoteluri și restaurante • activități de servicii administrative și activități de servicii suport • administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public • alte activități de servicii 	

Tabel: Avantaj competitiv și grad de concentrare la nivel local

Partea de tabel destinată sectoarelor de dezvoltare ne arată care sunt acele sectoare care au un avantaj competitiv și totodată au un grad ridicat de concentrare la nivel local, existând posibilitatea ca de mare parte a produsului sau serviciului oferit de acestea să beneficieze comunități din afara municipiului.

Concluzia este că sectoarele agricol și cel al industriei extractive se află în declin față de perioadele anterioare, iar din ce în ce mai multe sectoare din cadrul serviciilor devin competitive.

Față de perioada 2005-2006, putem remarca următoarele evoluții:

- Sectorul construcțiilor a devenit unul de perspectivă din unul aflat în dezvoltare
- Industria a devenit un sector de perspectivă din unul aflat în transformare
- Industria prelucrătoare se afla în declin
- Agricultura și industria extractivă își păstrează statutul de sectoare în declin
- Sectorul financiar bancar se afla în transformare după ce anterior fusese unul în dezvoltare
- Sectoarele învățământ și sănătate au devenit sectoare aflate în dezvoltare din sectoare aflate în transformare ceea ce arată că eforturile realizate în aceste domenii au avut succes

- La momentul actual exista 7 sectoare aflate în plină dezvoltare față de 5 în perioada anterioară
- Sectoarele transport și comerț rămân sectoare aflate în dezvoltare.

Zona cadranelor sectoarelor aflate în dezvoltare este de obicei acea zonă în cadrul căreia pot fi dezvoltate clustere. În momentul actual sectorul IT beneficiază de existența unui cluster, sectorul energiilor regenerabile fiind unul în care s-au pus bazele celui de-al doilea cluster al economiei clujene.

Analiza performanțelor activităților economiei locale

Considerăm că o analiză realizată la nivelul Zonei Metropolitane²³, care să ia în considerare datele în funcție de codurile CAEN poate completa și detalia analiza anterioară, identificând care sunt domeniile de activitate cu un avantaj competitiv și cu potențial ridicat de clusterizare. În acest sens am recurs la date pentru anii 2008 și 2010, utilizate în studiul "Competitive Cities" al Băncii Mondiale.

Gradul de concentrare al activităților

Din cele 451 coduri CAEN pentru care s-au analizat datele, 220 au un Coeficient locațional mai mare de 1, ceea ce arată un grad ridicat de concentrare a activității, în foarte multe din activitățile economice. 72 % din totalul angajaților sunt implicați în activități care înregistrează valori supraunitare ale indicatorului.

Activitate	Nr. Angajați	Coeficient Locațional
Fabricarea plăcilor și dalelor din ceramică	443	19,78505
Fabricarea parfumurilor și a produselor cosmetice	539	17,75295
Activități de realizare a soft-ului la comanda	2867	4,756351
Activități de editare a altor produse software	811	4,597683
Fabricarea preparatelor farmaceutice	791	4,54747
Distribuția energiei electrice	2020	4,518202
Activități de alimentație (catering) pentru evenimente	306	4,244065
Activități de intermediere a tranzacțiilor financiare	363	4,2244
Fabricarea produselor metalice obținute prin deformare plastică;	404	4,111317
Comerț cu ridicata al aparatelor electrice de uz gospodăresc	646	3,375543
Fabricarea de articole de lenjerie de corp	1565	3,303022
Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte și accesorii n.c.a	864	3,081577
Comerț cu ridicata al echipamentelor și furniturilor de fierarie pentru instalații sanitare și de încălzire	517	2,514252
Comerț cu amanuntul al altor produse alimentare, în magazine spec.	350	2,504952
Comerț cu ridicata al produselor farmaceutice	1007	2,463615
Dezvoltare (promovare) imobiliară	312	2,381308
Agenții imobiliare	392	2,208555
Comerț cu ridicata de piese și accesorii pentru autovehicule	945	2,291251
Alte activități de tipărire n.c.a.	752	2,183549
Activități de consultanță pentru afaceri și management	1893	1,853376
Captarea, tratarea și distribuția apei	1667	1,819892
Fabricarea de echipamente electrice și electronice pentru autoveh.	2456	1,81812
Activități ale agențiilor de publicitate	1611	1,796765
Transporturi urbane, suburbane și metropolitane de calatori	1756	1,659835

²³ Aiton, Apahida, Baci, Bonțida, Borșa, Căianu, Chinteni, Ciurila, Cojocna, Feleacu, Florești, Gârbău, Gilău, Jucu, Petreștii de Jos, Sânpaul, Săvădisla, Tureni, Vultureni, Cluj-Napoca

Lucrări de instalații electrice	1428	1,612622
Baruri și alte activități de servire a bauturilor	1082	1,578689
Restaurante	2252	1,470813
Lucrări de instalații sanitare, de încălzire și de aer condiționat	1684	1,545331
Comerț cu ridicata nespecializat	1071	1,525895
Fabricarea încălțăminte	2070	1,497224
Lucrări de construcții a drumurilor și autostrăzilor	1569	1,403668
Activități de inginerie și consultanță tehnică legate de acestea	1482	1,394898

Tabel: Număr de angajați și Coeficient locațional la nivelul Zonei Metropolitane

Analiza principalelor activități ale economiei zonei, luând în considerare numărul de angajați, arată că dintre activitățile economice relevante (cu un număr de angajați mai mare de 300) activitățile comerciale au de regulă un coeficient locațional supraunitar, în cele mai multe cazuri (coduri CAEN) valorile sunt ridicate – peste 2,5.

Valori extrem de ridicate ale acestui coeficient se înregistrează în activitățile de fabricare a plăcilor și dalelor din ceramică (19,78) și fabricarea produselor cosmetice (17,75).

Coroborând valorile ridicate ale numărului de angajați și ale coeficientului locațional putem observa că activitățile de realizare ale softului la comanda precum și activitățile de editare ale altor produse software, care împreună au peste 3.600 de angajați, au coeficiente locaționale de peste 4,5, fapt care relevă gradul de concentrare extrem de ridicat al acestui tip de activități și confirmă plasarea Clujului între cele mai importante centre IT din Europa de Sud-Est, nu doar din țară.

Activitățile de intermediere a tranzacțiilor financiare și alte activități de intermediere financiară au, de asemenea un grad de concentrare foarte ridicat, cu un coeficient locațional de 4,2.

Alte activități cu valori mari ale coeficientelor sunt cele de distribuție a energiei electrice, comerțul cu produse farmaceutice, activități imobiliare, activități de consultanță în management, inginerie și consultanță tehnică publicitate, baruri și restaurante.

Variația diferențială/ Avantaj competitiv

Indicatorul avantajului competitiv utilizat este cel al variației diferențiale a numărului de angajați. O valoare mai mare decât zero al unui asemenea indicator poate însemna un avantaj competitiv al activității respective față de competitorii din zona de referință (în cazul nostru nivelul național).

Activitate	Nr. Angajați	Variația diferențială a numărului de angajați
Alte intermediere financiare n.c.a.	110	6,863151365
Activități de intermediere a tranzacțiilor financiare	363	1,965685332
Fabricarea produselor din carne	354	6,801482983
Comerț cu amanuntul al echipamentului pentru telecomunicații în magazine specializate	462	6,532321163
Activități ale agențiilor de publicitate	1611	0,66935879
Comerț cu ridicata al produselor cosmetice și de parfumerie	430	0,604983903
Transporturi de marfă pe calea ferată	551	0,5228347
Activități ale centrelor de intermediere telefonică (call center)	517	0,657522988
Comerț cu amanuntul al altor bunuri noi	405	0,444213042
Comerț cu amanuntul al îmbrăcăminte	683	0,38724786
Activități de realizare a soft-ului la comanda	2867	0,287715626
Activități de editare a altor produse software	811	0,247108928
Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (excl lenjerie)	1868	0,234776403

Fabricarea altor articole de îmbracaminte și accesorii n.c.a	864	0,208059981
Comerț cu ridicata al produselor farmaceutice	1007	0,21795676
Restaurante	2252	0,211463657
Fabricarea încălțăminteii	2070	0,170567773
Comerț cu amanuntul al altor produse alimentare	350	0,165705939
Transporturi rutiere de marfuri	2510	0,152910266
Fabricarea echipamentelor de comunicații	1567	0,150603963
Activități de consultanță pentru afaceri și management	1893	0,148435625
Activități de asistență medicală specializată	627	0,126679301
Comerț cu amanuntul al produselor farmaceutice	781	0,108601386
Distribuția energiei electrice	2020	0,096300766
Comerț cu ridicata nespecializat	1071	0,079389812
Fabricarea plăcilor și dalelor din ceramică	443	0,051425971
Comerț cu ridicata al mat. lemnos și de construcție	1086	0,047860399
Întreținerea și repararea autovehiculelor	1245	0,03997023
Lucrări de instalații electrice	1428	0,035182958
Activități de inginerie și consultanță tehnică	1482	0,01904978
Lucrări de construcții a drumurilor și autostrăzilor	1569	0,018580537
Transporturi urbane, suburbane și metropolitane de călători	1756	0,011771661
Fabricarea de articole de lenjerie de corp	1565	0,004106737

Tabel: Număr de angajați și Variația diferențială a numărului de angajați la nivelul Zonei Metropolitane

Acest indicator de bază se bazează pe analiza evoluției în perioada 2008-2010 a angajaților pe activitățile economiei naționale. 231 din totalul de 451 de activități economice au valori pozitive ale indicatorului, ceea ce ne arată că în perioada sus-menționată, proporția angajaților din domeniile respective a crescut față de nivelul național. 60% din totalul angajaților sunt implicați în activități care înregistrează valori pozitive ale indicatorului ceea ce indică o economie puternică și un potențial de dezvoltare ridicat.

O analiză a valorilor celor mai importante activități (după numărul de angajați) arată valori foarte ridicate pentru sectorul intermediarilor financiare – 6,86, fabricarea produselor din carne – 6,80 și a comerțului cu amănuntul al echipamentului pentru telecomunicații în magazine specializate – 6,53.

Activitățile din domeniul publicității, realizare și editare produse software, al transporturilor de marfă pe cai ferate și rutiere, consultanță în management, distribuția energiei, fabricarea de articole de îmbracaminte și lenjerie, construcții și proiectare.

Analiza principalelor activități economice ale zonei

CAE N	Denumire activitate	Variația diferențială	Coefficient Locațional	Angajați 2010
4120	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	-0,02198	0,973	4451
6201	Activități de realizare a soft-ului la comandă (software orientat client)	0,287716	4,75	2867
4941	Transporturi rutiere de mărfuri	0,15291	1,11	2510
2931	Fabricarea de echipamente electrice și electronice pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule	-0,02619	1,81	2456
8010	Activități de protecție și gardă	0,157542	0,82	2302
5610	Restaurante	0,211464	1,47	2252

4711	Comerț cu amanuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, bauturi și tutun	-0,03858	0,38	2071
1520	Fabricarea încălțămintei	0,170568	1,49	2070
3513	Distribuția energiei electrice	0,096301	4,51	2020
7022	Activități de consultanță pentru afaceri și management	0,148436	1,85	1893
1413	Fabricarea altor articole de îmbracaminte (exclusiv lenjeria de corp)	0,234776	0,71	1868
4931	Transporturi urbane, suburbane și metropolitane de calatori	0,011772	1,65	1756
4322	Lucrari de instalații sanitare, de încălzire și de aer condiționat	-0,04577	1,54	1684
3600	Captarea, tratarea și distribuția apei	-0,08287	1,81	1667
7311	Activități ale agenților de publicitate	0,669359	1,79	1611
4211	Lucrări de construcții a drumurilor și autostrazilor	0,018581	1,4	1569
2630	Fabricarea echipamentelor de comunicații	0,150604	16,13	1567
1414	Fabricarea de articole de lenjerie de corp	0,004107	3,3	1565
7112	Activități de inginerie și consultanță tehnica legate de acestea	0,01905	1,39	1482
4321	Lucrari de instalații electrice	0,035183	1,61	1428
4520	Întreținerea și repararea autovehiculelor	0,03997	1,16	1245
5510	Hoteluri și alte facilități de cazare similare	-0,06798	1,25	1208
1071	Fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie	-0,09773	0,76	1195
4673	Comerț cu ridicata al materialului lemnos și a materialelor de construcție și echipamentelor sanitare	0,04786	1,15	1086
5630	Baruri și alte activități de servire a bauturilor	0,155428	1,57	1082

Analiza se limitează la principalele activități în funcție de numărul de angajați. Am ales să prezentăm agregarea datelor pentru cei doi indicatori descriși până acum, în cazul activităților cu peste 1.000 de angajați.

Principalele activități economice (ca număr de angajați) aflate în dezvoltare și cele în care ZM Cluj-Napoca are un avantaj competitiv sunt:

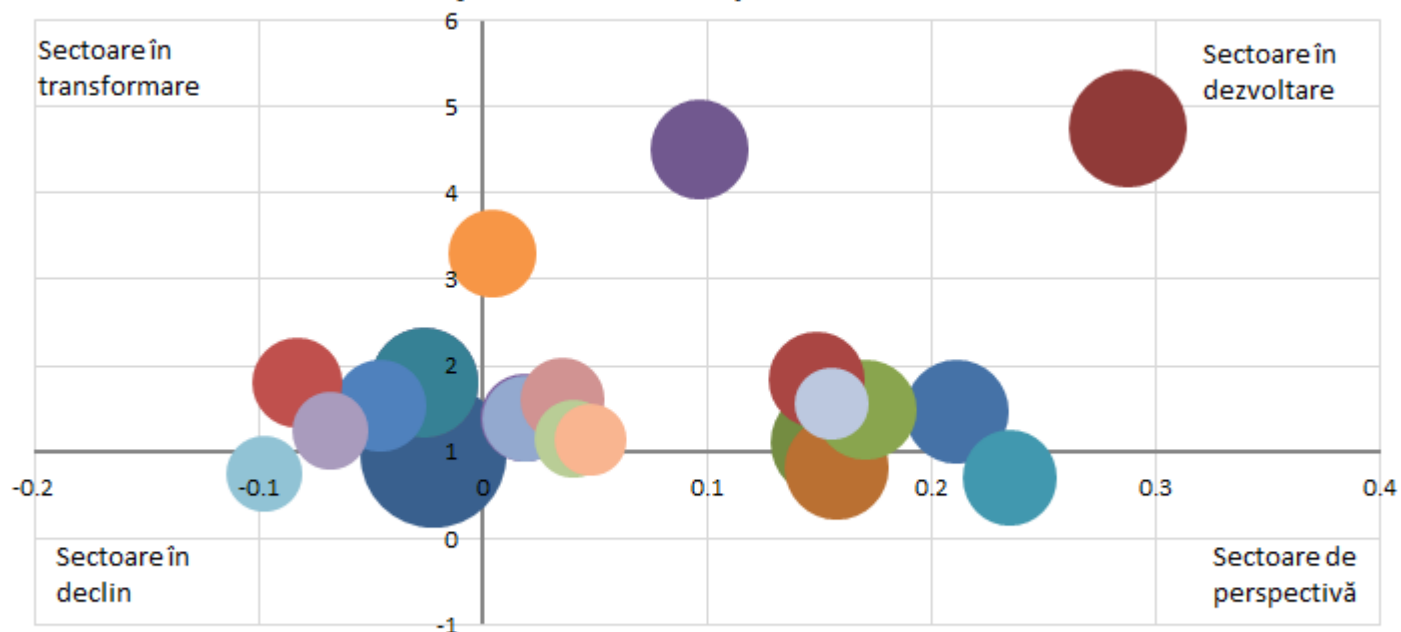
- Activități de realizare a softului la comandă,
- Fabricarea articolelor de îmbracaminte și lenjerie,
- Transportul rutier de mărfuri,
- Activități de consultanță pentru management,
- Distribuția energiei electrice,
- Lucrări de instalații electrice,
- Baruri și Restaurante.

Activitățile de intermediari ale tranzacțiilor financiare și alte intermedieri financiare, deși nu sunt prezentate mai sus, au valori extrem de ridicate, atât ale coeficientului locațional cât și ale variației diferențiale, acest lucru oferind certitudinea unui avantaj competitiv solid.

Lucrările de construcții a clădirilor rezidențiale, activitate în care sunt angrenați peste 4.400 de angajați se află în declin la fel ca și activitățile de fabricare a pâinii.

Figura de mai jos oferă posibilitatea identificării poziției sectoarelor și a competitivității acestora:

Principalele activități ale economiei

- Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale
- Activitati de realizare a soft-ului la comanda (software orientat client)
- Transporturi rutiere de marfuri
- Fabricarea de echipamente electrice si electronice pentru autovehicule si pentru motoare de autovehicule
- Fabricarea de echipamente electrice si electronice pentru autovehicule si pentru motoare de autovehicule
- Activitati de protectie si garda
- Restaurante
- Fabricarea incaltamintei
- Distributia energiei electrice
- Activitati de consultanta pentru afaceri si management
- Fabricarea altor articole de imbracaminte (exclusiv lenjeria de corp)
- Lucrari de instalatii sanitare, de incalzire si de aer conditionat
- Captarea, tratarea si distributia apei
- Lucrari de constructii a drumurilor si autostrazilor
- Fabricarea de articole de lenjerie de corp
- Activitati de inginerie si consultanta tehnica legate de acestea
- Lucrari de instalatii electrice
- Intretinerea si repararea autovehiculelor
- Hoteluri si alte facilitati de cazare similare
- Fabricarea painii; fabricarea prajiturilor si a produselor proaspete de patiserie
- Comert cu ridicata al materialului lemnos si a materialelor de constructie si echipamentele sanitare
- Baruri si alte activitati de servire a bauturilor

Agenți economici: IMM-uri, Microîntreprinderi și Companii mari

Cea mai mare parte a firmelor și companiilor cu sediul în Municipiul Cluj-Napoca active în anul 2011 pot fi încadrate în categoria microîntreprinderilor; IMM-urile se situează pe locul 2 (1558), în timp ce doar 11 agenți economici pot fi catalogați la categoria marilor companii (Table A1).

Tabel A1: Distribuția firmelor înmatriculate la ORCT Cluj, cu sediul în Municipiul Cluj Napoca, (după datele din bilanțul pe 2011)

Tip	Nr. firme	Caracteristici²⁴
Micro	4695	- între 0 și 9 salariați; - cifra de afaceri anuală netă sau activele totale sub plafonul de 2 milioane Euro (sau echivalentul în lei)
IMM	1558	- între 10 și 249 de salariați - cifra de afaceri anuală netă sau activele totale sub plafonul de 43 milioane Euro (respectiv 10 pentru întreprinderi mici)
Mari	11	- peste 250 de salariați - cifra de afaceri anuală netă sau activele totale peste plafoanele menționate anterior

Deși impactul economic și social (materializat prin salarii, locuri de muncă, taxe și impozite etc.) al marilor companii este net superior primelor două categorii, iar micro-întreprinderile sunt de trei ori mai bine reprezentate la nivel municipal decât IMM-urile și marile companii la un loc, putem afirma că IMM-urile sunt cele care conferă stabilitate economie locale.

Motivul pentru care se poate afirma că IMM-urile au capacitatea de a fi coloana vertebrală a unei dezvoltări economice durabile la nivel local este stabilitatea acestora. Astfel, chiar și pe durata crizei economice, numărul acestora, cifra de afaceri, profitul precum și numărul de salariați au rămas constante (Tabel A2).

Mai mult, analiza anilor (2006-2007) anteriori crizei economice relevă faptul că IMM-urile nu și-au schimbat semnificativ comportamentul (nu au intrat în faza de supra-încălzire/overheating), optând pentru o desfășurare sustenabilă a activităților economice, limitând astfel expunerea ulterioară la efectele crizei.

Tabel A2: Evoluția IMM-urilor cu sediul în Municipiul Cluj-Napoca (2006-2011)²⁵

Anul	Nr. Firme	Cifra de afaceri (lei, total)	Profit Brut (lei, total)	Profit Net (lei, total)	Nr. Salariați (total)
2006	1466	8.531.488.996	630.234.658	531.111.201	50.369
2007	1684	10.958.875.371	783.575.549	660.081.337	55.284
2008	1523	11.567.457.675	727.272.406	611.356.231	51.327
2009	1533	10.725.603.961	630.037.464	530.488.036	50.793
2010	1488	10.771.937.023	702.079.864	599.997.852	49.938
2011	1558	11.328.091.256	694.093.082	595.449.587	51.924

Pentru a scoate în evidență importanța stabilității IMM-urilor pentru economia locală, putem să contrastăm cu unul din cei mai mari agenți economici internaționali care a desfășurat activități în România. În cei șase ani în care IMM-urile și-au păstrat activitățile economice (sub toate aspectele) stabile, Nokia nu doar și-a început activitatea economică în apropierea municipiului, ci și-a și încheiat-o. Impactul Nokiei a fost semnificativ: în 2010 a reprezentat 30% din PIB-ul județului și 1,3% din cel național, 60% din exporturile județului și 4% din cele naționale²⁶; de asemenea,

²⁴ Conform Legii nr. 346/2004.

²⁵ Conform datelor primite de la ORCT Cluj

²⁶ Al doilea exportator al Romaniei după Dacia

numărul mediu de angajați (2.500) este egal cu 5% din numărul total al angajațiilor IMM-urilor din Cluj-Napoca.

Cu toate acestea, atât venirea cât și plecarea companiei a generat efecte adverse la nivelul populației, al bugetului local și al celorlalti agenți economici din vecinătate. Chiar dacă marile companii reprezintă un câștig considerabil pentru economia locală, plasa de siguranță (cel puțin la acest nivel) atât pentru populație (din perspectiva locurilor de muncă) cât și pentru autorități publice locale (din perspectiva veniturilor) este reprezentată de IMM-uri (prin locurile de muncă oferite de acestea precum și prin resursele financiare cu care contribuie la bugetele locale).

Chiar dacă sunt privite doar din perspectiva forței economice a acestora (Tabel A2), IMM-urile rămân o parte importantă a economie municipale, iar continua dezvoltare a acestora poate să asigure dezvoltarea economică sustenabilă dorită la nivel local, chiar dacă aceasta va fi atinsă într-o perioadă mai lungă de timp.

Turism: potențialul de cazare

O posibilă oportunitate de dezvoltare pentru Cluj-Napoca este turismul. În anul 2011 (cel mai recent an pentru care INS oferă date statistice), pe raza municipiului existau 79 unități de cazare care ofereau un număr total de 4.327 de locuri de cazare în: 39 de hoteluri, 12 vile turistice, 6 hosteluri, 1 camping, 20 de pensiuni urbane și o pensiune agro-turistică (Tabel T1).

Deși numărul de locuri din aceste unități de cazare a cunoscut un trend descendent din 2001 până în 2003, din anul 2004 capacitatea locativă a agenților economici care activează în domeniul turismului a crescut; astfel, din 2000 până în 2011 s-au creat peste 1000 de locuri noi în diferite unități de cazare. De asemenea, numărul unităților de cazare a crescut constant, de la doar 17 în anul 2000 pînă la 79 în 2011; mai mult, specificul acestora s-a modificat în timp.

Hotelurile reprezintă aproape 50% din totalul numărului unităților de cazare, iar capacitatea locativă a acestora este de aproape 75% din total. Vilele turistice și pensiunile urbane se situează pe locul secund ca și număr de unități și capacitate de cazare.

Hostelurile, campingurile și agro-pensiunile dețin cele mai puține locuri de cazare, fapt explicabil prin numărul redus al acestor unități.

Tabel T1: Unități de cazare (2000-2011)

Tip unitate Nr. Locuri	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Hotel	14	17	16	17	22	29	29	32	33	34	32	39
Locuri	1.875	1.872	1.866	2.021	2.264	2.684	2.642	2.848	2.950	3.010	2.655	3.410
Vila Turistica	1	3	3	6	8	12	11	11	11	11	11	12
Locuri	25	62	80	271	242	292	294	294	292	290	302	349
Hostel	-	-	1	2	3	2	2	2	2	4	4	6
Locuri	-	-	16	27	64	32	32	32	32	76	76	130
Camping	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1
Locuri	1.320	1.128	1.128	86	93	86	95	95	86	86	86	86
Pensiuni Urbane	-	1	1	1	1	1	10	10	10	12	19	20
Locuri	-	13	16	16	80	188	239	230	230	211	309	344
Agro- Pensiuni	-	1	1	1	-	-	-	1	2	2	-	1
Locuri	-	21	21	21	-	-	-	13	23	23	-	8
Motel	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-
Locuri	-	16	16	16	16	16						-
Hotel pt. Tineret	-	-	-	-	-	2	2	2	2	-	-	-

Locuri	-	-	-	-	-	44	44	44	44	-	-	-
Total Unitati	17	25	24	30	39	53	57	61	61	64	67	79
Total Locuri	3.243	3.136	3.167	2.482	2.783	3.342	3.362	3.572	3.657	3.696	3.428	4.327

În alta ordine de idei, publicul țintă (sau potențialii clienți) al acestor unități diferă: primele trei menționate anterior oferă servicii de calitate superioară (reflectate de regulă și în tarife), în timp ce serviciile oferite de campinguri, pensiuni agro-turistice și hosteluri sunt adresate persoanelor predispușe cheltuielilor modice.

În acest context, o ipoteză care poate fi luată în considerare este aceea că serviciile de cazare existente pe raza Municipiului Cluj-Napoca se adresează (cu predilecție) clasei de mijloc și celei de sus. Astfel, o posibilă orientare spre aceste categorii, care preferă servicii mai sofisticate/de calitate ridicată și sunt dispuse să suporte costuri de cazare mai mari, indică faptul că agenții economici din acest domeniu s-au adaptat cerințelor pieței, urmărind astfel obținerea unor câștiguri superioare, în beneficiul comunității locale (prin taxe și impozite)

Tipul	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Total perioada	Grad de utilizare (%)	Med. zile. cazare
Hoteluri															
Capacitate	-	687.730	706.352	710.563	781.087	932.881	973.422	1.045.987	1.029.502	940.862	1.019.711	1.239.396	10.067.493	30,71	1,76
Sosiri	-	105.793	121.721	146.725	174.550	179.902	174.370	193.070	184.791	139.284	152.141	185.291	1.757.638		
Innoptari	-	178.222	209.778	245.455	281.480	307.622	315.102	380.146	341.016	249.354	267.376	316.555	3.092.106		
Vile turistice															
Capacitate	-	226.30	320.02	93.853	118.270	103.153	110.709	110.450	106.872	106.442	104.358	119.742	1.028.481	35,85	1,55
Sosiri	-	5.497	7.347	12.749	15.545	24.522	33.322	36.480	36.477	24.571	22.486	18.729	237.725		
Innoptari	-	9.638	13.241	24.221	25.242	38.864	48.334	56.243	518.46	36.912	34.376	298.38	368.755		
Hosteluri															
Capacitate	-	4.400	3.424	9.855	16.690	15.961	11.680	11.680	11.712	27.740	28.716	37.588	179.446	14,67	1,79
Sosiri	-	84	199	908	2.402	1.593	934	1.175	1.389	2.683	717	2.628	14.712		
Innoptari	-	168	199	1.215	3.759	2.847	1.880	2.693	2.925	5.210	1.272	4.149	26.317		
Campinguri															
Capacitate	-	411.720	411.720	31.390	31.476	31.390	31.390	31.390	31.476	31.390	31.390	31.390	1.106.122	6,02	1,37
Sosiri	-	7.077	8.826	4.596	4.012	3.843	5.741	5.503	4.334	1.646	845	2.336	48.759		
Innoptari	-	7.077	8.826	6.872	6.494	6.466	8.879	7.716	6.776	2.835	1.437	3.228	66.606		
Pensiuni urbane															
Capacitate	-	2.576	5174	16.02	3686	69472	80377	83869	84180	81995	116759	126233	703518		

ate				2	1									26,89	1,57
Sosiri	-	540	1.044	4.192	9398	10562	14121	20963	24162	14874	8241	12354	120451		
Innoptari	-	792	1.811	4.998	12639	15633	22563	36272	39752	22871	12970	18851	189152		
Agro-pensiuni															
Capacitate	-	7.665	7.665	-	-	-	-	-	3.660	4.443	1.170	2.920	27.523	16,02	1,33
Sosiri	-	1.027	1.207	-	-	-	-	-	589	399	11	88	3.321		
Innoptari	-	1.027	1.207	-	-	-	-	-	1.178	798	22	176	4.408		
Motele															
Capacitate	-	5.840	5.344	5.840	5.856	5.840	5.840	5.344	-	-	-	-	39.904	38,87	1,00
Sosiri	-	1.709	1.993	2.298	1.732	1.323	4.557	1.897	-	-	-	-	15.509		
Innoptari	-	1.709	1.993	2.298	1.732	1.323	4.557	1.897	-	-	-	-	15.509		
Hotele pt. Tineret															
Capacitate	-	-	-	-	-	10.087	16.060	16.060	16104	-	-	-	58.311	23,45	1,87
Sosiri	-	-	-	-	-	368	1.764	2.255	2923	-	-	-	7310		
Innoptari	-	-	-	-	-	546	2.997	4.286	5846	-	-	-	13.675		
Total (pt. fiecare an)															
Capacitate	-	1.142.561	1.171.681	867.523	990.240	1168.784	1.229.478	1.304.780	1.283.506	1.192.872	1.302.104	1.557.269	13.210.798	28,59	1,71
Sosiri	-	121.727	142.337	171.468	207.639	222.113	234.809	261.343	254.665	183.457	184.441	221.426	2.205.425		
Innoptari	-	198.633	237.055	285.059	331.346	373.301	404.312	489.253	449.339	317.980	317.453	372.797	3.776.528		

Cu toate acestea, analiza activităților unităților de cazare din ultimii 10 ani, oferă dovezi substanțiale că potențialul economic al acestora nu a fost utilizat pe deplin.

În perioada 2001-2011, capacitatea anuală de cazare (calculată/definită ca numărul de locuri de cazare înmulțit cu numărul de zile în care această activitate este posibilă pentru fiecare unitate de cazare) a crescut constant. Aceeași tendință se observă și în cazul sosirilor și a înnoptărilor în aceste unități de cazare, activitatea turistică crescând astfel constant (Tabel T2, pagina anterioară).

În cazul hotelurilor, capacitatea anuală de cazare s-a dublat (de la 687.730 la 1.239.396), lucru care a coincis cu creșterea cu aproximativ 80% a numărului de sosiri (de la 105.793 la 185.291) și de înnoptări (de la 178.222 la 316.555).

În cazul vilelor turistice, capacitatea anuală de cazare a crescut de peste 5 ori (de la 22.630 la 119.742), numărul de sosiri a crescut de peste 3 ori (de la 5.497 la 18.729) iar numărul de înnoptări s-a triplat (de la 9.638 la 29.838).

Hostelurile și-au înmulțit capacitatea anuală de cazare de peste 8.5 ori (de la 4.400 la 37.588), și au reușit să își crească numărul de sosiri de peste 31 de ori (de la 84 la 2.628) și numărul de înnoptări de aproape 25 de ori (de la 168 la 4.149).

Pensiunile urbane au înregistrat și ele creșteri, capacitatea anuală de cazare crescând de peste 49 ori (de la 2.576 la 126.233), numărul de sosiri crescând de 23 de ori (de la 540 la 12.354) și cel de înnoptări de 24 de ori (de la 792 la 18.851).

La polul opus se află campingurile care și-au diminuat activitatea, capacitatea anuală de cazare scăzând de peste 13 ori (de la 411.720 la 31.390), numărul de sosiri diminuându-se cu 2/3 (de la 7.077 la 2.336) și cel de înnoptări înjumătățindu-se (de la 7.077 la 3.228).

Celelalte unități de cazare (respectiv agro-pensiuni, moteluri și hoteluri pentru tineret) pentru care nu există date pe toată perioada analizată, au înregistrat și ele creșteri considerabile.

Exista totuși o serie de aspecte (limitări) care trebuie luate în considerare:

- creșterile spectaculoase din unele cazuri menționate anterior se datorează valorilor foarte reduse corespunzătoare anului 2001;
- creșterile limitate în cazul hotelurilor și vilelor turistice poate fi explicat prin valorile inițiale care erau considerabil mai mari comparativ cu celelalte unități de cazare;
- singurele forme de cazare care și-au diminuat cu adevărat activitatea sunt campingurile, acestea devenind o opțiune tot mai puțin dorită/atrăgătoare pentru turiști;
- trebuie să avem în vedere posibilitatea ca agenți economici responsabili de aceste unități de cazare să nu își fi declarat (din rațiuni financiar-fiscale) întreaga activitate desfășurată pe parcursul anilor, element care ar putea reduce din acuratețea analizelor; cu toate acestea, acest aspect este în afara ariei de acțiune directă a autorilor (menționăm totuși că datele sunt cele oficiale transmise de INS).

Per ansamblu, deși capacitatea anuală de cazare a crescut cu mai puțin de 30% (de la 1.142.561 în 2001 la 1.557.269 în 2011), numărul de sosiri a crescut cu 80% (de la 121.727 la 221.426) și cel de înnoptări cu 85% (de la 198.633 la 372.797). În termeni nominali, creșterea activității turistice (în special a cazării) este evidentă pentru perioada 2001-2011, dar aceasta relevă doar îmbunătățirea domeniului nu și eficacitatea acestuia.

În scopul obținerii unor informații despre eficacitatea folosirii unităților de cazare, propunem drept indicatori:

I. Gradul de utilizare: acesta măsoară procentul din capacitatea anuală de cazare care a fost utilizat prin înnoptare (în perioada 2001-2011).

Formula de calcul: Total înnoptări (2001-2011)*100 / Total capacitate anuală de cazare (2001-2001).

II. Numărul mediu de zile de cazare: acesta măsoara durata medie a cazării/înnoptării (în perioada 2001-2011).

Formula de calcul: Total înnoptari (2001-2011)/Total sosiri (2001-2001).

Pornind de la acești doi indicatori, se observă că aceasta sub-ramura a turismului, deși esențială pentru întreg domeniul turistic, nu a fost utilizată la capacitate optimă. Per ansamblu, gradul de utilizare este sub 29%, ceea ce înseamnă că cinci zile din săptămână locurile puse la dispoziție de unitățile de cazare rămân neocupate. Mai mult, la nivel agregat, numărul mediu de zile de cazare este sub 2 (1,71).

În perioada 2001-2011, gradul cel mai mare de utilizare este întâlnit în cazul motelurilor (38,87%), urmate de vile turistice (35,85%), hoteluri (30,71%), pensiuni urbane (26,89%) și hoteluri pentru tineret (23,45%). La polul opus se află campingurile (6,02%), urmate de hosteluri (14,67%) și agro-pensiuni (16,2%).

Situația se modifică puțin în cazul numărului mediu de zile de cazare: hotelurile pentru tineret sunt preferate pentru perioade de timp “relativ mai lungi” (1,87), urmate de hosteluri (1,79) și hoteluri (1,76). Cel mai puțin timp este petrecut în moteluri (1), agro-pensiuni (1,33), campinguri (1,37), vile turistice (1,55) și pensiuni urbane (1,57).

Conform datelor analizate anterior, putem concluda (sau atrage atenția asupra faptului) că infrastructura de cazare existentă pe raza municipiului Cluj-Napoca nu este folosită la capacitate optimă, limitând astfel posibilitățile de dezvoltare socio-economică existente la nivel local.

Analiza avantajului competitiv

Indicatori de avantaj/dezavantaj competitiv ai municipiului Cluj-Napoca²⁷

1. Rezumat

Pentru a putea deveni competitiv, municipiul Cluj-Napoca ar trebui să își identifice atuuri, puncte tari pe care să le poată folosi ca instrumente de marketing teritorial. Acele atuuri – preferabil mai puține ca număr dar clar conturate – vor sta la baza imaginii orașului și vor avea posibilitatea să transforme municipiul Cluj-Napoca într-un brand puternic pe plan internațional. Fără îndoială, un oraș precum Clujul ar trebui să se dezvolte într-un mod cât mai armonios, variat și echilibrat cu putință, într-un mod care să nu creeze disparități grave între oameni și domenii ale vieții sociale. Altfel spus, să se dezvolte într-un mod în care fiecare segment al comunității să crească proporțional cu ritmul de creștere al comunității. Managementul integrat al orașului ar trebui să țină cont de toate aceste lucruri dar să fie centrat pe o serie de *componente clare* care pot fi utilizate ca avantaj competitiv în dezvoltarea comunității

Pornind de aici, acest capitol al analizei preliminare are scopul de a stabili atât forțele motrice cât și obstacolele de care Clujul poate dispune pentru a face față oricărei forme de competiție teritorială. Scopul identificat a impus formularea unor obiective specifice, ce au constat în stabilirea unui portret robot al orașului (principalii indicatori care pot fi supuși competiției), a unei liste de orașe potențial competitive pentru Cluj, precum și în identificarea avantajelor, dezavantajelor și a riscurilor competitive.

Până acum municipiul Cluj-Napoca a fost perceput ca un oraș cu potențial de dezvoltare pe un număr variat de sectoare. Aici pot fi introduse, printre altele, sectoare precum cel universitar, economic, medical, administrativ și turistic. Lor li s-a adăugat capitalul intelectual al comunității ca rezultat al tradiției academice, potențialul inovativ încurajat de institutele de cercetare clujene și, nu în ultimul rând, accesul la informație dat de ponderea mare pe care sectorul IT o are în economia clujeană. Caracterul multicultural al comunității a fost, de asemenea, perceput în ultimii 7 ani ca un capital de dezvoltare a orașului.

Pentru anii care urmează și care vor fi cuprinși în noua strategie de dezvoltare a orașului, Cluj-Napoca își caută acei indicatori pe baza cărora să poată disputa resurse cu orașe străine de anvergură comparabilă. Dacă până în prezent Clujul s-a format și consolidat ca un centru al Transilvaniei și al doilea oraș din țară, ambiția și provocarea pentru viitor este aceea de a transforma comunitatea într-una puternică și reprezentativă la nivel european. În această paradigmă se desfășoară acum întregul demers care vizează stabilirea indicatorilor de avantaj competitiv. Capitolul se bazează pe principiul că indicatorii de avantaj competitiv ai orașului nu pot fi analizați decât *în relație directă* cu domenii specifice și orașe competitive clar determinate. Rupti din acest ansamblu relațional, indicatorii riscă să fie greu de măsurat și să devină, prin urmare, intangibili.

Pe această logică a relației directe cu orașe și domenii de activitate, analiza din cadrul acestui capitol s-a bazat pe următorul algoritm:

- Definirea profilului orașului: s-au ales trei indicatori considerați reprezentativi – centru universitar, centru medical, și oraș potrivit industriei cinematografice și evenimentelor de profil;
- Stabilirea unei arii de căutare a potențialilor competitori: aici aria s-a limitat la țările din Europa Centrală, membre ale Uniunii Europene, cu accent pe Ungaria și Austria;
- Identificarea potențialelor orașe competitive;
- Analiză, concluzii și recomandări pentru dezbaterile ulterioare.

²⁷ Datele prezentate în această secțiune reprezintă o analiză preliminară. Această secțiune – avantaj competitiv – urmează să fie dezvoltată mai amplu de către un workin-group specializat care va avea ca scop principal identificarea unui set de indicatori clar privind avantajul competitiv al comunității și recomandări pentru valorizarea acestuia.

Pentru fiecare dintre cei trei indicatori aleși pentru analiză – centru universitar, centru medical și centru al evenimentelor cinematografice – s-au căutat potențiale orașe competitive. În cazul universităților, de exemplu, s-au căutat instituții de învățământ superior din orașe care să aibă dimensiuni comparabile cu cele ale Clujului și care să se găsească în vreuna dintre țările mai sus menționate. Apartenența la ierarhia Shanghai 500 a fost un criteriu important de selecție, dar nu o condiție *sine que non*. Algoritmul a continuat și pe baza indicatorului centru medical, prin căutarea unor orașe din aceeași arie, în care să funcționeze clinici performante și care să găzduiască, la modul general, o viață medicală intensă în cercetare, inovație și servicii de calitate. Nu în ultimul rând, s-au căutat evenimente cinematografice care să poată concura cu TIFF, festivalul de profil care este considerat a fi unul dintre cele mai reprezentative evenimente internaționale din Cluj. În acest caz aria de căutare a fost mai extinsă, iar limitele geografice au fost mai flexibile.

Ținându-se cont de rezultatele obținute, listele de orașe rezultate din fiecare indicator au fost analizate pentru a se identifica punctele de suprapunere. Mai exact, este vorba de acele orașe care se regăsesc și pe lista competitorilor universitari și pe cea a competitorilor medicali etc. Acele orașe au putut fi percepute ca potențiali competitori fie totali (pe toți indicatorii), fie parțiali (pe o parte din ei). De pildă, așa s-a ajuns la orașe maghiare precum Debrecen și Szeged sau austriece precum Graz și Linz.

Ca tendință generală, analiza conturează componenta de centru universitar și cea de oraș-verigă a comunității cinematografice internaționale ca fiind principalele direcții strategice furnizoare de avantaje competitive. Tema Cluj-centru medical poate fi considerată mai degrabă o direcție care necesită în perioada următoare măsuri și investiții mai mari, astfel încât avantajele competitive să poată prevala în final dezavantajelor atunci când termenul de referință constă în centre medicale occidentale.

De asemenea, capitolul atrage atenția și asupra riscurilor la care orașul se expune din perspectiva competitivității: riscul ca dezavantajele să se agraveze în timp, ceea ce ar spori în sens negativ distanța dintre Cluj-Napoca și concurenți, respectiv riscul ca avantajele să fie preluate de către competitori și să nu aibă astfel duranță pe termen lung.

2. Introducere

Această secțiune a analizei preliminare urmărește stabilirea principalelor elemente, trăsături, care îi pot conferi orașului Cluj-Napoca un atu în orice formă de competiție teritorială care antrenează acest oraș. Concomitent cu atuurile, secțiunea caută să depisteze acele handicapuri care pot îngreuna plasarea orașului în raport cu alte localități.

În realizarea acestei analize (a avantajului competitiv) am pornit de la următoarele asumții:

- Spiritul competitiv poate fi un motor sustenabil pentru creșterea calității vieții
- Identificarea unor posibile avantaje competitive presupune analiza potențialilor competitori
- Avantajul competitiv va fi definit pe baza unei analize duble: mediul intern și mediul extern

Prin urmare, scopul secțiunii este acela de a stabili atât forțele motrice cât și obstacolele de care Clujul dispune atunci când este angrenat într-o competiție teritorială. De altfel, acest scop se fundamentează pe ideea că orice tip de competiție care poate antrena Clujul are ca finalitate atragerea de capital uman (turiști pe termen scurt, rezidenți pe termen mediu și locuitori pe termen lung), respectiv resurse financiare (consum de servicii în cazul celor care vizează Cluj-Napoca doar pe termen scurt ca turiști, vizitatori și inițiativă privată pentru cei care văd în Cluj-Napoca un teren de dezvoltare pe termen lung).

În vederea atingerii scopului, secțiunea fixează cinci obiective:

O1: Stabilirea unui portret robot al orașului compus din principalii săi indicatori care pot fi supuși competiției;

O2: Prioritizarea indicatorilor și focalizarea atenției pe trei dintre ei, care să fie considerați mai reprezentativi și cu potențial strategic;

O3: Stabilirea, pe baza fiecărui indicator extras din portretul robot, a unei liste de orașe potențial competitive pentru Cluj;

O4: Identificarea gradului de suprapunere a celor trei liste în scopul ierarhizării indicatorilor;

O5: Stabilirea avantajelor și dezavantajelor competitive ale orașului (în cazul ambelor se va realiza și o apreciere a gradului de „imitabilitate” a acestora – măsura în care ele pot fi „copiate” de către competitor).

Formularea obiectivelor s-a bazat și pe raționamentul potrivit căruia principalul instrument pe care orașul Cluj-Napoca îl poate folosi în vederea atragerii de resurse (prin devansarea competitorilor) constă în imagine. Aceasta din urmă trebuie construită pe acele trăsături caracteristice care diferențiază orașul.

3. Sinteza principalilor indicatori de avantaj competitiv dezvoltați în orașul Cluj-Napoca în ultimii șapte ani

Analiza cuprinsă în acest capitol va porni de la o diagnoză a prezentului și va sugera direcții viitoare în spiritul întregului demers de planificare strategică a municipiului Cluj-Napoca. Pentru ca acest tip de analiză să fie posibil, este oportun să se pornescă de la o scurtă sinteză a indicatorilor de avantaj competitiv dezvoltați de comunitatea clujeană în ultimii 7 ani, interval ce a fost vizat de actualul cadru strategic al orașului.

Această sinteză va enumera descriptiv principalele caracteristici considerate sau percepute a fi avantajoase pentru Cluj-Napoca în raport cu alte orașe competitive. Aceste trăsături au fost enunțate în actualul document de planificare strategică a Clujului care are în vedere perioada 2006-2013.

Percepția generalizată este aceea că orașul Cluj are un potențial de dezvoltare pe un număr variat de sectoare, precum cel universitar, economic, medical, administrativ, turistic și asociativ. În cazul celui din urmă, este vorba de potențialul civic al comunității, de faptul că locuitorii Clujului au un spirit de responsabilitate comunitară mai mare ca în alte orașe din țară. Un argument indirect este și numărul mare de organizații neguvernamentale înregistrate în Cluj (nr efectiv) .

De asemenea, Strategia 2007-2013 indică principalele elemente cu valoare strategică ale orașului și anume principalele forțe pe care Clujul se poate sprijini în propria sa dezvoltare:

- Capitalul intelectual ca rezultat al tradiției academice;
- Potențialul inovativ încurajat de institutele de cercetare clujene; și
- Accesul la informație dat de ponderea mare pe care sectorul IT o are în economia clujeană.

Pornind de la acest mix între potențial și capital de dezvoltare, Clujul a fost perceput în ultimii ani ca fiind un oraș ce poate conta și concura pe domenii variate de activitate precum învățământ, activități financiar – bancare și de asigurări, construcții, sănătate, transport și comunicații, comerț, industrie ușoară, administrație publică.

Ținând cont de datele prezentate și de cele care urmează să fie introduse în continuare, analiza de față va indica la final un număr mai restrâns de indicatori de avantaj competitiv și va sugera investigarea lor în profunzime pentru a se vedea dacă și în ce măsură se poate miza pe ei în următorii ani. Astfel, se pornește de la premisa că nu este necesar ca orașul să-și dezvolte capacitatea competitivă pe o gamă variată de sectoare de activitate ci, mai degrabă, să-și cultive potențialul pe indicatori mai puțini, dar bine conturați.

4. Descrierea metodei de lucru

Având în vedere că această parte a documentului este o analiză care nu urmărește altceva decât să contribuie la punerea unor premise în activitatea de planificare strategică a Clujului, toate informațiile care vor fi aici prezentate se bazează pe date secundare.

Organizarea colectării de date a pornit de la trei nevoi fundamentale:

4.1 Definirea profilului orașului: s-au ales trei indicatori considerați reprezentativi – centru universitar, centru medical și oraș potrivit industriei cinematografice și evenimentelor de profil (ultimul indicator a fost propus pornindu-se de la tradiția și forța pe care TIFF o are în Cluj-Napoca și, prin urmare, potențialul orașului de a se impune pe scena evenimentelor cinematografice internaționale).

4.2 Stabilirea unei arii de căutare a potențialilor competitori: în acest caz s-a pornit de la premisa că aria de căutare a orașelor competitori nu ar trebui să fie una extinsă, ci una limitată. Ideea s-a bazat pe prezumția că potențialul investitor/turist, atunci când ia în calcul posibilitatea de a veni în Cluj-Napoca, tinde să aibă o opțiune formată vizavi de regiunea care îl interesează și în cadrul căreia caută soluții alternative. Din acest motiv, aria de căutare s-a limitat, orientativ, la țări din Europa Centrală, membre ale spațiului comunitar: Austria, Ungaria, Cehia, Slovacia, Polonia, Bulgaria.

4.3 Identificarea potențialilor competitori: este activitatea care s-a realizat ținându-se cont de cele două nevoi prezentate anterior și de cei trei indicatori deja enunțați și considerați reprezentativi pentru Cluj-Napoca.

La final, datele colectate au fost supuse unor analize menite să atingă scopul acestei secțiuni.

5. Prezentarea datelor

5.1 Orașe potențial competitori pe baza indicatorului „centru universitar”

Colectarea de date a avut ca punct de pornire un studiu realizat de organizația Educativa care prezintă o situație la nivel național a principalelor destinații de studiu în străinătate a adolescenților români. Mai exact, cercetarea arată o ierarhie a principalelor țări unde studenții români și-au depus candidatura pentru obținerea unor burse. Acest studiu, deși nu este focalizat pe Cluj-Napoca, a fost un punct de pornire pentru căutarea de orașe competitori. Făcând o medie raportată la anii 2001-2012, studiul evidențiază țări precum Franța, Germania, Austria, Ungaria ca destinații potențiale.

Am ținut cont cu precădere de orașe cu dimensiuni comparabile Clujului care să dispună de universități generaliste, în măsură să le ofere studenților pachete de servicii educaționale pe domenii distincte de activitate. S-a urmărit de asemenea și ca universitățile să facă parte din ierarhia Shanghai 500 top însă această condiție nu a fost una *sine qua non* în alegerea centrelor universitare competitori.

Localitățile și țările în care se situează acestea au fost ordonate pe criteriul proximității față de Cluj-Napoca. Am început, prin urmare, cu țările mai apropiate de orașul care ne interesează și am încheiat cu cele mai îndepărtate.

5.1.1 Ungaria: Debrecen și Szeged

Argument – cele două orașe sunt apropiate geografic de Cluj-Napoca și pot constitui o amenințare datorită forței de a atrage studenți internaționali care vizează centrul Europei alături de studenți români, în special cei de etnie maghiară. Mai trebuie subliniat faptul că Universitatea din Szeged ocupă poziția 457 în ierarhia Shanghai 500.

5.1.2 Austria: Graz și Linz

Argument – competiția cu orașele austriece se bazează pe argumentul apropierii geografice. Se poate vorbi în acest caz de distanțe care pot fi parcurse cu mașina pe o infrastructură foarte bună de transport rutier. Criteriului geografic i se adaugă nivelul ridicat de competitivitate din cele două orașe. Graz de exemplu (287.723 locuitori) are trei universități în Shanghai 500, iar Linz o universitate.

5.1.3 Bonn și Mannheim

Argument – deși în acest caz este vorba de o țară mai îndepărtată, două orașe germane ar putea să fie luate în calcul ca potențiale localități competitori. Fiind de dimensiuni comparabile cu cea a Clujului, Bonn și Mannheim dispun de universități internaționale puternice. Una dintre ele își desfășoară integral activitatea în limba engleză, iar o alta ocupă poziția 127 în ierarhia Shanghai.

Analiza noastră a identificat mai departe orașe universitare din Franța, dar și din țări nordice pe care Clujul le poate adopta ca modele sau bune practici, însă nu ca și competitori din două motive: sunt îndepărtate și au un nivel de dezvoltare ce deocamdată nu permite realizarea de comparații dintre acestea și municipiul Cluj-Napoca.

5.2. Orașe potențial competitive pe indicatorul centru medical

5.2.1 Ungaria: Debrecen și Szeged

Argument – cele două orașe pot fi considerate competitori direcți, deoarece au potențialul de a atrage numeroși pacienți români din nord-vestul țării și implicit din Cluj-Napoca. Statisticile evidențiază faptul că pacienții români cheltuie anual în Ungaria sume considerabile pe consumul de servicii medicale. O bună parte din resursele financiare menționate sunt direcționate în cele două orașe. Luând în calcul media europeană, unitățile spitalicești din Debrecen și Szeged percep taxe mai mici și mai accesibile decât majoritatea orașelor din UE. De multe ori taxele sunt considerate atractive chiar și pentru românii care le percep ca fiind mai avantajoase decât costurile totale pe care le presupune spitalizarea în România.

5.2.2 Austria: Graz și Linz

Argument – deși dispun de tarife mari, spitalele din Graz și Linz atrag anual pacienți din toată Europa și chiar din afara continentului. Numeroși români din vestul țării apelează la serviciile unităților spitalicești din cele două orașe pentru control, tratament, operații și recuperare. Concomitent cu viața medicală, cele două orașe dezvoltă și o viață academică grație universităților de profil medical care desfășoară activități de cercetare la nivel înalt.

5.3 Orașe potențial competitive pe indicatorul industrie cinematografică

În cazul de față, când ne referim la industria cinematografică punem accent pe evenimente menite să promoveze producția și consumul cinematografic. Aceste evenimente (festivaluri în cea mai mare parte) difuzează, premiază (regizori, producători, actori, scenariști) și creează condiții propice dezbaterii, polemicii pe marginea unei pelicule sau a alteia. Ca efect colateral, ele stimulează consumul de servicii și cultivă imaginea orașului gazdă.

Clujul este un astfel de oraș, al cinefililor, în condițiile în care TIFF (*Transylvanian International Film Festival*) reprezintă cel mai renumit festival de film din Centrul și Estul Europei – peste 67.000 spectatori în 2012, cu aproape 10% mai mult comparativ cu anul precedent și un număr record de 400 de proiecții, din care 241 de proiecții de filme din 41 de țări. TIFF este considerat a fi cel mai bine conturat eveniment din Cluj-Napoca, imaginea căruia este asociată cu acest oraș.

În timp, datorită dimensiunii evenimentului și a impactului său pozitiv asupra imaginii Clujului, s-a considerat că brand-ul TIFF nu trebuie folosit doar în perioada de desfășurare a festivalului, ci permanent. Așa s-au format „Casa TIFF”, „EducaTIFF” și alte proiecte menite să dea continuitate acestui instrument atât de util în promovarea imaginii orașului.

Pornind de aici, această secțiune a analizei a avut ca scop identificarea altor festivaluri de anvergură similară TIFF-ului și a orașelor în care acestea se desfășoară. Pentru a găsi potențiali competitori, am pornit de la o scurtă caracterizare, în câteva cuvinte, a festivalului clujean. Câteva trăsături:

T1. Este universal în producția cinematografică (peliculele rulate sunt de categorii diferite). Prin urmare, am exclus din aria de căutare festivalurile de nișă precum cele axate exclusiv pe comedie sau scurtmetraje.

T2. Este un brand al regiunii: titlul, denumirea festivalului, face trimitere la locul în care acesta se desfășoară (în cazul TIFF este vorba de Transilvania care, prin transfer de imagine, trimite cu gândul la Cluj-Napoca, orașul său reprezentativ).

T3. Are un caracter internațional: înțelegem prin aceasta faptul că festivalul este o poartă de intrare în țară a filmelor realizate în afara ei, dar și o poartă de ieșire pentru filme românești.

De asemenea, pentru a găsi „adversarii” corecți ai Clujului pe această componentă, am căutat evenimente cât de cât comparabile, excluzând, de exemplu, Festivalul de la Cannes, spre anvergura căruia Clujului i-ar fi foarte greu să aspire în prezent.

5.3.1 Karlovy Vary, Cehia

Argument – găzduiește anual tradiționalul *Karlovy Vary International Film Festival* care, conform Federației Internaționale a Asociației Producătorilor de Film, este considerat a fi cel mai important eveniment cinematografic din Europa Centrală și de Est, exact zona în care Clujul își caută potențialii competitori. Karlovy Vary este un oraș mic, cu doar 53.000 de locuitori raportat la Cluj-Napoca, care are peste 300.000 de locuitori. Totuși, ceea ce îi dă orașului ceh forță și vizibilitate este tradiția. Festivalul se desfășoară anual din 1946 ceea ce presupune un „know-how” al organizatorilor dobândit în timp.

5.3.2 Berlin, Germania

Argument – găzduiește anual *Berlin International Film Festival* cunoscut și sub numele de *Berlinale*. A fost inițiat în Berlinul de Vest în 1951 însă se desfășoară cu regularitate din anul 1978. La fiecare ediție a festivalului, cea mai bună peliculă este premiată cu Ursul de Aur, o distincție omologată și recunoscută pe plan internațional. Ca oraș, Berlin este considerabil mai mare decât Clujul, 3.520.061 de locuitori, prin urmare este un oraș de categorie diferită. Totuși, el merită să fie luat în considerare strict ca un competitor pe evenimente cinematografice, având în vedere că, pe acest indicator, aria de căutare nu este atât de limitată, iar gradul de elasticitate poate fi mai mare decât la centru universitar și centru medical.

5.3.3 Sofia, Bulgaria

Argument – găzduiește anual *Sofia International Film Festival* care este cel mai reprezentativ eveniment cinematografic din Bulgaria și, spre deosebire de Berlinale sau Karlovy Vary, are o vechime comparabilă cu cea a TIFF-ului. Festivalul de film bulgar a avut prima sa ediție în 1997 și este deschis competiției cu premii din anul 2003. Deși Clujul e greu de comparat cu Sofia în primul rând din cauza diferenței de statut (Sofia este o capitală de stat în vreme ce Clujul nu este), puse pe același palier, România și Bulgaria sunt două țări comparabile din mai multe puncte de vedere.

6. Sinteza datelor obținute și a tendințelor remarcate

Cu siguranță, lista localităților care ar putea fi privite ca niște concurenți ai municipiului Cluj-Napoca este una orientativă și deschisă. Numărul orașelor care dispun de caracteristici asemănătoare celui care ne interesează este mai mare și mai variat. Prin urmare, acest document nu constituie decât un reper al orașelor europene la care Cluj-Napoca se poate raporta pe baza unor anumiți indicatori. În continuare sunt subliniate acele orașe care pot concura, prin urmare, cu Clujul pe mai mult de unul dintre indicatorii propuși. Este vorba de Szeged și Debrecen din Ungaria, respectiv Graz și Linz din Austria.

Tabel ... : Propuneri de orașe competitori

Centru universitar	Centru medical	Cinematografie
Debrecen	Debrecen	Karlovy Vary
Szeged	Szeged	Berlin
Graz	Graz	Sofia
Linz	Linz	
Bonn		
Mannheim		

O tendință care poate fi remarcată în tabelul de mai sus este aceea de a identifica orașele potențial competitori în țări învecinate, precum Ungaria sau apropiate, precum Austria. De asemenea, au ieșit în evidență ca potențiali competitori orașele aflate în aceeași regiune europeană a Clujului, cele

accesibile din punctul de vedere al distanței. Astfel, analiza subliniază oportunitatea de a privi prioritar orașele din apropierea Clujului ca posibile amenințări.

7. Avantaje/dezavantaje competitive ale orașului Cluj-Napoca – analiză

7.1 Centru universitar

Tabelul ... prezintă pe tandemuri orașele maghiare (Debrecen, Szeged) și cele austriece (Graz, Linz). În raport cu fiecare tandem se prezintă principalele avantaje competitive pe care aceste orașe le au față de Cluj-Napoca. Aceasta se traduce, practic, prin dezavantaje competitive ale Clujului în raport cu aceste localități. Tabelul conține și o coloană a dezavantajelor pe care orașele le au față de Cluj-Napoca, dezavantaje ce pot fi decontate ca plusuri ale Clujului în raport cu competitorii săi. În dreptul fiecărui avantaj, dar și dezavantaj tabelul conține, pe câte o coloană distinctă, câte un număr de la 1 la 5: 1 poate fi considerat foarte greu de imitat din partea competitorului, iar 5 înseamnă foarte ușor de imitat.

Tabel ... : Avantajele orașului Cluj-Napoca ca centru universitar în raport cu competitorii săi

ORAȘE	AVANTAJE FAȚĂ DE CLUJ	IMITABIL (1-5)	DEZAVANTAJE FAȚĂ DE CLUJ	IMITABIL (1-5)
Debrecen, Szeged	Vizibilitatea universităților dată de apartenența la topul Shanghai 500	3	Costuri (taxe de școlarizare, costul vieții)	4
	Avantaj geografic (mai la vest de Cluj)	1		
Linz, Graz	Vizibilitatea universităților dată de apartenența la topul Shanghai 500	2	Costuri (taxe de școlarizare, costul vieții)	2
	Învățământ de specialitate mai performant	2		

Din tabel se pot desprinde următoarele idei. Pus în comparație cu orașele din tabel, Clujul are următoarele dezavantaje: universitățile din oraș nu au același grad de vizibilitate în special când este vorba de cele specializate, de profil tehnic sau medical care contrapun cu mare dificultate instituții de prestigiu precum cele din Graz.

Așadar, în raport cu orașele mai sus menționate, luând în discuție strict indicatorul „viață universitară”, Clujul pierde la vizibilitate internațională și calitatea serviciilor educaționale. Aceste dezavantaje pot fi anihilate în timp dacă universitățile clujene reușesc să acționeze ca un consorțiu și să-și fixeze o abordare strategică unitară menită să le cultive vizibilitatea și calitatea serviciilor. În cazul competiției cu orașele maghiare, diferențele se pot nivela mai ușor, în vreme ce în raport cu orașele din Austria, efortul va fi mai mare însă poate fi depus în următorii șase ani.

În ceea ce privește avantajele, Clujul deține un atu ce are legătură cu costurile. Avantajul taxelor de școlarizare reduse poate fi mai ușor de imitat, în special de Ungaria, în vreme ce costul vieții (cazare, coș zilnic, acces la servicii) este un avantaj mai greu de imitat. De exemplu, este puțin probabil ca toate costurile mai sus enumerate să scadă curând în Graz sau Linz.

7.2 Centru medical

Tabelul ... prezintă orașele competitorare de pe indicatorul centru medical și subliniază atât avantajele cât și dezavantajele pe care Cluj-Napoca le are în raport cu aceste localități.

Tabel ... : Avantajele orașului Cluj-Napoca ca centru medical în raport cu competitorii săi

ORAȘE	AVANTAJE FAȚĂ DE CLUJ	IMITABIL (1-5)	DEZAVANTAJE FAȚĂ DE CLUJ	IMITABIL (1-5)
Debrecen, Szeged	Număr mai mare de clinici private	3	Distanța (pentru clujeni)	1
	Prețuri mai avantajoase	3	Impedimentul lingvistic, cultural (pentru clujeni)	3
	Servicii de calitate (act medical, logistică, atitudinea personalului)	3	Relația pacient-apartinători în timpul internării	1
Linz, Graz	Număr mai mare de clinici private	3	Prețuri ridicate	2
	Servicii de calitate (act medical, logistică, atitudinea personalului)	3	Adresabilitatea către un public cu situație financiară peste medie	2

În raport cu orașele maghiare Clujul este dezavantajat competitiv de numărul mai mic de clinici private, calitatea serviciilor și chiar de costuri atunci când îl comparăm cu Ungaria. Față de orașele austriece, Clujul este avantajat competitiv de preț și de distanță când vine vorba de capacitatea de a atrage pacienți români. Indiferent de condiții, o bună parte dintre pacienții clujeni sunt forțați din motive financiare să rămână la clinici din Cluj-Napoca, deoarece nu își permit deplasare, internare și tratament în străinătate. La aceste costuri se pot adăuga și eventuale vizite și șederi ale aparținătorilor care însoțesc pacienții.

7.3 Centru cinematografic

Tabelul ... propune ca potențiali competitori pe cinematografie trei orașe diferite atât din perspectiva țării de proveniență cât și din perspectiva culturii, a dimensiunii etc.

Tabel ... : Avantajele orașului Cluj-Napoca ca centru cinematografic în raport cu competitorii săi

ORAȘE	AVANTAJE FAȚĂ DE CLUJ	IMITABIL (1-5)	DEZAVANTAJE FAȚĂ DE CLUJ	IMITABIL (1-5)
Karlovy Vary	Tradiție de peste 50 de ani în organizarea evenimentului (experiență și know-how)	2	Dimensiunea orașului (prea mic)	1
Berlin	Existența unui trofeu omologat, de prestigiu, precum „Ursul de Aur”	1	Dimensiunea orașului (prea mare)	
Sofia	Statutul de capitală	1	Vechimea festivalului (cel din Sofia are mai puține ediții în spate decât TIFF,	1

			ceea ce echivalează cu o experiență mai mică)	
--	--	--	---	--

Raportat la Karlovy Vary, Cluj-Napoca are un evident dezavantaj competitiv care constă în vechime: 11 ediții comparate cu cele 60 de ediții ale festivalului din Karlovy Vary. Diferența se va resimți mereu în know-how, experiență, conexiuni, vizibilitate, reputație. Totuși, dacă privim din alt unghi, lipsa îndelungatei experiențe a TIFF-ului raportat la festivalul ceh poate fi, de ce nu, și un avantaj competitiv. Un eveniment cinematografic mai nou înființat ar putea să aducă mai multă noutate, imprevizibil comparativ cu un eveniment consacrat care, din prea multă rutină și continuitate, riscă să nu mai inoveze, să nu mai surprindă. Clujul mai are un avantaj competitiv și în ceea ce privește dimensiunea. Fiind un oraș mai mare decât Karlovy Vary, are o capacitate mai mare de a organiza evenimente de proporții sub egida TIFF-ului.

Raportat la Berlin, Cluj-Napoca are un deficit care constă în lipsa unui trofeu omologat menit să recompenseze filmele care câștigă la TIFF. Dacă *Berlinale* se poate evidenția cu „Ursul de Aur”, festivalul clujean nu are un astfel de instrument de promovare. Avantajul pe care Clujul îl are în raport cu Berlinul constă tot în dimensiune. Dacă orașul ceh Karlovy Vary era prea mic, Berlin este prea mare. Clujul are dimensiunea corespunzătoare pentru a organiza evenimente cinematografice: e suficient de mare pentru a putea găzdui evenimente de anvergură (cu tot ceea ce presupune acesta, de la cazare la spații de desfășurare), dar nu exagerat. Nefiind o metropolă, Clujul poate crea în jurul său o comunitate mai strânsă a cinefililor și e suficient de restrâns ca suprafață și număr de locuitori încât să stimuleze relațiile dintre cei pasionați de film.

Față de Sofia, Clujul e dezavantajat de faptul că nu e capitală și deci, îi lipsește anumite pârghii utile în organizarea de festivaluri bune. De cealaltă parte, există avantajul notorietății internaționale a Transilvaniei, un brand care exprimă mai mult decât cel al Sofiei.

8. Concluzii

Centralizând tendințele principale remarcate în analiză se pot contura o serie de concluzii ce decurg din acest capitol al analizei preliminare. Primul set de concluzii vizează aspecte de ordin general, iar cel de-al doilea se referă în concret la avantajele și dezavantajele competitive ale orașului Cluj-Napoca.

În ceea ce privește aspectele de ordin general, câteva idei ar trebui menționate la finele acestei secțiuni. Prima dintre ele constă în faptul că indicatorii de avantaj competitiv ai orașului nu pot fi analizați decât *în relație directă* cu orașe competitori clar determinate (orașele cu care orașul Cluj-Napoca poate fi interesat să dispute resurse) și cu domenii de competiție concret stabilite. Extrași din context și rupți din relațiile/legăturile în care se află, indicatorii devin greu de măsurat. Cea de-a doua idee ține de caracterul dual al mai multor indicatori desprinși din analiză. Este vorba de acele trăsături care pot fi considerate avantaje competitive în raport cu anumite orașe sau domenii de competiție și dezavantaje competitive în raport cu altele.

Legat de aspectele aplicate care decurg din analiză și făcând referire la indicatorii și orașele prezentate, se poate conchide că, la o primă vedere, dezavantajele competitive ale Clujului prevalează în raport cu avantajele.

Orașul este dezavantajat competitiv de insuficienta vizibilitate a universităților care au un impact de notorietate internațională mai redus decât în cazul orașelor austriece (Graz, Linz) și maghiare (Debrecen, Szeged). Un alt dezavantaj competitiv este legat de serviciile medicale din oraș și anume de calitatea acestora considerată mai redusă în raport cu celelalte orașe de referință. Lipsa de atractivitate a serviciilor medicale din oraș pentru eventualii consumatori străini este legată și de preț, care, în raport cu calitatea serviciilor, riscă să fie perceput ca dezavantajos. Dezavantajul legat de serviciile medicale din oraș are o circumstanță agravantă și prin faptul că eventualele măsuri de

îmbunătățire calitativă a lor încă depind într-o prea mare măsură de stat și prea mică de municipalitate. Deși multe unități medicale au fost descentralizate în ultimii ani, buna lor funcționare continuă să depindă de sistem și de politici publice la nivel central. Așadar, dacă dezavantajele competitive ce țin de sistemul universitar clujean sunt mai ușor de corijat (este nevoie doar de un efort conjugat al universităților din oraș ca să-și cultive vizibilitatea în plan internațional și să promoveze Clujul în această linie), vulnerabilitățile ce țin de sistemul medical par – la o primă vedere cel puțin – să fie mai complexe și mai dificil de corijat într-o perioadă mai scurtă de timp.

În ceea ce privește avantajele competitive, Clujul are un atu în costul vieții, în ceea ce presupune întreținere, coș zilnic de cumpărături. Prin urmare, viața în Cluj-Napoca poate fi considerată mai ieftină în raport cu orașe din Austria, de exemplu. Costurile sunt mai mici și în ceea ce privește taxele aferente serviciilor universitare. Avantajele competitive ale Clujului sunt legate într-o mare măsură și de relațiile sale cu industria internațională a evenimentelor cinematografice. Vechimea TIFF-ului (11 ediții) îi dă acestui eveniment suficientă forță, experiență, vizibilitate și credibilitate. De cealaltă parte, festivalul poate fi considerat încă „tânăr” în condițiile în care 11 ani reprezintă un interval de timp considerabil mai mic comparativ cu „Berlinale” sau Karlovy Vary. Aceasta se poate traduce prin faptul că festivalul TIFF – cel mai reprezentativ eveniment internațional al Clujului – mixează vechimea (ce poate fi asociată cu stabilitatea, tradiția, know-how-ul în organizare) cu noutatea (ce poate reprezenta o amenințare la adresa evenimentelor similare vechi, consacrate). Analizele realizate și prezentate mai sus lasă să se întrevadă faptul că indicatorul industrie cinematografică, dacă este să fie comparat cu centru universitar sau centru medical, pare să furnizeze mai multe avantaje competitive pentru Cluj-Napoca decât dezavantaje. Această concluzie poate lansa mai departe ipoteza că ideea de centru cinematografic este o potențială direcție de dezvoltare strategică a orașului pentru următorii ani. Alături de ea, dimensiunea universitară a Clujului merită să fie serios abordată dat fiind faptul că orașul are multe pârghii în sporirea numărului de studenți internaționali în următorii ani.

Atât dezavantajele cât și avantajele competitive ale orașului comportă riscuri. Riscul dezavantajelor este acela de a se agrava în timp, în vreme ce riscul avantajelor este acela de a fi „imitate”, „copiate” de către orașele competitoare care pot recupera astfel avansul Clujului. De exemplu, în cazul unor dezavantaje legate de serviciile medicale precum numărul mic de clinici private sau raportul cost-beneficiu posibil pecept ca dezavantajos, riscurile la care Clujul se expune este acela al agravării situației care ar putea, în cele din urmă, să înrăutățească raportul dintre oraș și competitorii săi. De asemenea, la un avantaj competitiv precum cel legat de costuri ar putea să recurgă și orașele concurente care ar putea tinde să își micșoreze și ele costurile. Conjunctura economică din ultimii ani le-ar îndreptăți să procedeze în acest fel. Această ipoteză duce spre concluzia că un oraș precum Clujul, ca purtător de ofertă, ar trebui să îi asigure investitorului sau turistului, purtătorul de cerere, o gamă cât mai bogată de servicii în schimbul unor costuri cât mai mici. De exemplu, ideea de forță de muncă ieftină riscă în următorii ani să nu mai fie atât de atractivă pentru investitorul străin, dacă salariații clujeni nu dispun și de calificare sau competență suficientă care să le servească multinaționalelor interesate să investească în țară. Conceptul de calitate a vieții spre care viitorul orașului se îndreaptă în perioada următoare ar putea fi interpretat și în această cheie a prețului corect, a maximizării satisfacției de a trăi în Cluj-Napoca prin minimizarea costurilor.

9. Recomandări

Pornind de la datele de mai sus și relațiile dintre ele, această secțiune a analizei preliminare sugerează ca direcții de dezvoltare a orașului componenta de centru universitar și cea de oraș-verigă a comunității cinematografice internaționale. Mediul academic este deja un brand al Clujului și un coagulant al energiilor pozitive care converg la dezvoltarea sa. Prin urmare, în următorii ani efortul comunității ar trebui să fie investit în creșterea forței și atractivității internaționale a întregii industrii universitare a orașului. În acest mod, Clujul poate aduce în oraș mai mulți consumatori de servicii,

dar și producători, antreprenori, persoane sau entități care pot contribui la producerea de plusvaloare pentru comunitate. Ideea de Cluj-centru cinematografic sau comunitate a cinefililor merită să fie și ea o direcție strategică a următorilor ani în condițiile în care orașul dispune de resursele necesare pentru succes și are prin TIFF un instrument performant pe care îl poate întrebuița. Analiza de față mai arată că potențialul medical al Clujului necesită schimbări radicale pentru a putea deveni unul competitiv la nivel internațional. Dacă orașul poate stimula în prezent turismul medical în cazul pacienților români din alte localități, forța lui de a atrage pacienți străini este foarte mică, iar motivele au fost deja expuse. Prin urmare, tema „Cluj-centru medical” poate fi greu considerată o direcție de dezvoltare strategică. Ea ar putea fi abordată mai degrabă ca o vulnerabilitate pentru ameliorarea căreia ar trebui intervenit în următorii ani.

Ideile de mai sus au pornit de la premisa că un oraș ca și Cluj-Napoca dispune deja de o forță și o reputație solidă în țară având în vedere că este perceput ca fiind cel mai important centru din România, după capitală țării. Prin urmare, prin analiza indicatorilor de avantaj competitiv s-a pledat pentru ideea că miza actuală a Clujului ar trebui să fie creșterea atractivității sale în rândul orașelor din afara țării care au vizibilitate cu precădere în Europa Centrală și de Est.

NOTĂ

Documentul de față reprezintă un prim pas dintr-un demers mai amplu de realizare a unei strategii de dezvoltare strategică a municipiului Cluj-Napoca, pentru perioada 2013-2020, bazată pe o metodologie riguroasă și pe date empirice. Rolul principal al acestui document este cel de evidențiere a situației prezente în baza datelor disponibile la momentul analizei preliminare (februarie-aprilie 2013), date care reprezintă un punct de pornire pentru dezvoltarea inițială a viziunii strategice și ulterior a obiectivelor de dezvoltare strategică. Decidenții trebuie să aibă în vedere că în unele secțiuni – precum sănătate, avantaj competitiv, calitatea vieții – datele disponibile au fost reduse sau au făcut parte din studii inițiale și nu reprezintă date finale, ele urmând a fi completate prin intermediul unor studii mai ample sau a activității care urmează a fi desfășurate de grupurile de lucru specifice.

CLUJ-NAPOCA: ANALIZĂ COMPARATIVĂ CU PRINCIPALII COMPETITORI

ANALIZĂ COMPARATIVĂ

Cluj-Napoca, Braşov, Iaşi, Constanţa, Sibiu şi Timişoara

Recent, municipiul Cluj-Napoca a fost declarat unul dintre campionii economici ai României (Forbes România, 2014). Distincţia vine ca o continuare puţin surprinzătoare a altor recunoaşteri din domeniul cultural, social sau antreprenorial. Pe de altă parte, premiul Forbes arată că orice strategie de dezvoltare locală nu poate ignora contextul şi alternativele locale existente în România. Analiza de faţă doreşte să îmbunătăţească înţelegerea principalilor competitori naţionali ai municipiului din perspectivă demografică, socială şi economică. Analiza se bazează pe calculele proprii ale autorilor şi pe analiza recentă a Băncii Mondiale, *Competitive cities: reshaping the economic geography of Romania* (2013).

1. Demografie

Trendurile demografice pot fi un indicator pentru sustenabilitatea comunităţilor de a atrage investitori, „materie cenuşie”, şi în general pentru dinamismul economic şi social. O pondere a populaţiei tinere mai ridicată poate sugera un apetit pentru consum mai ridicat, mai ales pentru o anumită categorie de produse şi servicii. În aceeaşi idee, prezenţa unui procent mai ridicat de absolvenţi de studii superioare poate sugera un loc potrivit pentru investiţii în domenii care presupun activităţi şi sarcini mai complexe, specifice societăţii cunoaşterii.

Tabelul 1: Evoluţia populaţiei în perioada 2002 – 2011 la nivel de municipiu

	2002	2011	Evoluţie
Cluj-Napoca	317.953	324.576	2.08%
Timişoara	317.66	319.279	0.51%
Iaşi	320.888	290.422	-9.49%
Constanţa	310.471	283.872	-8.57%
Braşov	284.596	253.2	-11.03%
Sibiu	154.892	147.245	-4.94%

Sursa: INS. Rezultate finale recensământ 2002 şi 2011. Calcule proprii.

Patru din cele şase municipii au suferit reduceri de populaţie în intervalul analizat, cea mai semnificativă scădere remarcându-se în Braşov. Trebuie avut însă în vedere faptul că în toate aceste cazuri avem de-a face de fapt cu un proces de suburbanizare, cu o creştere puternică a populaţiei din comunele limitrofe marilor municipii. Creşterea populaţiei celor două municipii (Cluj-Napoca şi Timişoara) se suprapune de fapt cu o performanţă şi dinamică superioară a economiei locale, aspect ce poate fi interpretat drept un indicator al atractivităţii şi dinamismului celor două comunităţi.

Educație

Tabelul 2: Ultima școală absolvită, la nivel de municipiu.

	Studii superioare	Studii postliceale	Studii secundare	Studii primare	Fără școală
Cluj-Napoca	31.72%	3.90%	58.61%	4.75%	1.01%
Constanța	27.07%	4.36%	58.87%	8.23%	1.46%
Brașov	26.47%	4.94%	62.56%	5.10%	0.92%
Iași	30.66%	4.90%	56.93%	6.36%	1.16%
Sibiu	27.96%	5.72%	60.00%	5.30%	1.03%
Timișoara	29.99%	3.12%	61.15%	4.68%	1.07%
<i>Național</i>	<i>14.38%</i>	<i>3.19%</i>	<i>65.25%</i>	<i>14.18%</i>	<i>3.00%</i>

Sursa: INS. Rezultate finale recensământ 2011, calcule proprii.

Educațional, cele șase municipii stau considerabil mai bine în termeni de calitate a capitalului uman decât media națională, cu aproximativ 1/3 dintre locuitori absolvenți de studii superioare, față de aproximativ 15% la nivel național. Dintre acestea, Cluj-Napoca pare a avea un ușor avantaj competitiv, cu aproape 32% din populație absolventă de studii superioare, poziționându-se cu 5% peste Brașov, dar doar 1% peste Iași.

Vârsta

	Sub 19 ani		20-39		40-59		60-79		Peste 80 ani	
Brașov	15.4%	38,993	31.2%	78,998	31.7%	80,264	18.4%	46,589	3.3%	8,356
Cluj-Napoca	17.2%	55,827	38.1%	123,663	26.8%	86,986	15.2%	49,336	2.7%	8,764
Constanța	16.7%	47,407	29.9%	84,878	30.4%	86,297	19.7%	55,923	3.3%	9,368
Iași	18.8%	54,599	36.8%	106,875	26.3%	76,381	15.4%	44,725	2.6%	7,551
Sibiu	17.6%	25,915	32.3%	47,560	29.6%	43,585	17.3%	25,473	3.1%	4,565
Timișoara	15.3%	48,850	39.2%	125,157	28.3%	90,356	14.4%	45,976	2.7%	8,621

Tabelul 3: Distribuția populației pe categorii de vârstă, la nivel de municipiu.

Sursa: INS. Rezultate finale recensământ 2011. Calcule proprii.

În termeni de vârstă, municipiile par relativ echilibrate, cu un ușor avantaj al Iașului la nivelul categoriei sub 19 ani și a Timișoarei, urmată de Cluj-Napoca pentru categoria 20 – 39. În cifre absolute, ierarhia rămâne relativ similară, cu unele excepții: Cluj-Napoca are ușor mai mulți tineri până în 19 ani decât Iașul, în timp ce Timișoara are cel mai mare număr de persoane cu o vârstă

între 40 și 59 de ani. Datele recensământului indică un echilibru relativ între cele șase municipii din perspectiva indicatorilor demografici de bază. Totuși, prin prisma creșterii populației, a ponderii populației tinere și relativ tinere, precum și a procentului de persoane cu studii superioare, municipiile Cluj-Napoca și Timișoara au un avantaj competitiv în raportul cu celelalte, și implicit premisele unei dezvoltări mai sustenabile pentru viitor.

Evoluția contra-intuitivă a populației între 2002 și 2011 sugerează și o atractivitate ridicată a acestor zone, mai ales pentru populația tânără.

2. Dezvoltare umană și calitatea vieții

O analiză recentă a Băncii Mondiale (Heroiu *et al*/2013) privind indicele de dezvoltare umană arată că municipiul Cluj-Napoca are cel mai ridicat grad de dezvoltare din rândul celor șase municipii și, mai extins, din rândul tuturor polilor de dezvoltare din România.

Analiza se bazează pe indexul dezvoltării umane, conceput de sociologul Dumitru Sandu, similar cu Indicele de dezvoltare Umană a United Nations Development Program și care încorporează câteva dimensiuni:

- Capital uman (stocul educațional de la nivel local)
- Capital de sănătate (speranța de viață la naștere)
- Capital vital (vârsta medie a populației de 18 ani sau peste)
- Capital material (care include suprafața locuibilă, consumul de gaze și numărul de automobile)

În primul rând, față de 2002, ierarhia dezvoltării umane s-a modificat considerabil, remarcându-se un avans deosebit al comunelor din jurul capitalei și a marilor orașe. De asemenea, dintre cele mai mari orașe din România, inclusiv București, Cluj-Napoca obține cel mai mare punctaj. Complementar, comuna Florești, limitrofă municipiului Cluj-Napoca, se plasează superior celorlalte mari orașe, cu excepția Clujului, consolidând avantajul competitiv în termeni de dezvoltare locală a zonei Cluj-Napoca.

Figura 1: Indexul dezvoltării umane. Cele mai dezvoltate localități 2002 – 2011

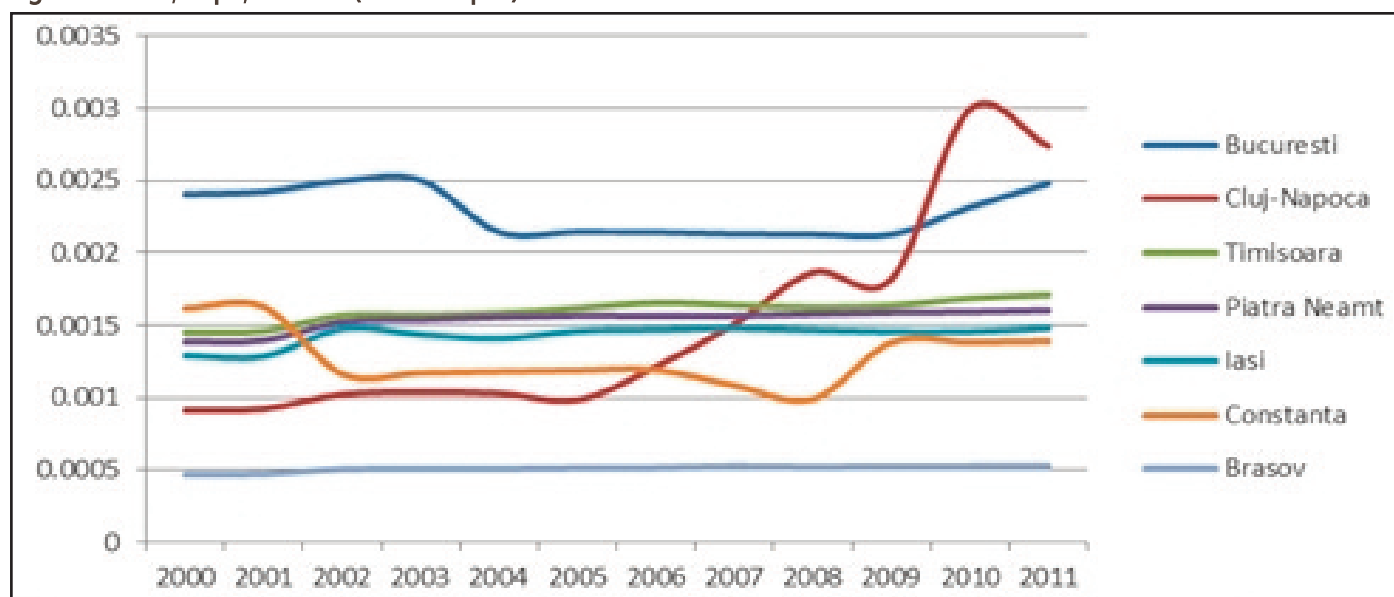
Most developed localities in 2002				Most developed localities in 2011				
Rank			LHDI 2002	Rank			LHDI 2011	New leaders
1	Brasov	ORAS PREDEAL	91	1	Timis	DUMBRAVITA	140	
2	Sibiu	MUN. SIBIU	86	2	Ilfov	CORBEANCA	128	←
3	Prahova	ORAS SINAIA	85	3	Ilfov	ORAS OTOPENI	114	←
4	Cluj	MUN. CLUJ-NAPOCA	84	4	Ilfov	ORAS VOLUNTARI	113	←
5	Timis	DUMBRAVITA	83	5	Ilfov	CHIAJNA	113	←
6	Alba	MUN. ALBA IULIA	83	6	Ilfov	ORAS BRAGADIRU	108	←
7	Prahova	ORAS BUSTENI	82	7	Ilfov	MOGOSOAIA	107	←
8	Brasov	CRISTIAN	81	8	Cluj	MUN. CLUJ-NAPOCA	106	←
9	Bistr.Nasaud	MUN. BISTRITA	81	9	Timis	GIROC	105	←
10	Arges	MUN. PITESTI	80	10	Iasi	VALEA LUPULUI	105	←
11	Gorj	MUN. TARGU JIU	80	11	Cluj	FLORESTI	104	←
12	Salaj	MUN. ZALAU	80	12	Sibiu	MUN. SIBIU	104	
13	Brasov	MUN. BRASOV	79	13	Mures	CORUNCA	103	←
14	Dambovita	MUN. TARGOVISTE	79	14	Brasov	ORAS PREDEAL	103	
15	Prahova	MUN. CAMPINA	78	15	Mun.Bucur.	MUN. BUCURESTI	102	←
16	Harghita	MUN. ODORHEIU SECUIE	78	16	Alba	MUNICIPIUL ALBA IULIA	102	
17	Mures	MUN. TARGU MURES	78	17	Brasov	MUN.BRASOV	101	
18	Brasov	ORAS RASNOV	77	18	Ilfov	ORAS POPESTI LEORDENI	101	←
19	Constanta	COSTINESTI	77	19	Timis	MUN. TIMISOARA	100	←
20	Maramures	MUN. BAIA MARE	77	20	Prahova	ORAS SINAIA	100	

Sursa: Heroiu *et al*, Romania - Competitive cities: reshaping the economic geography of Romania, 2013, p. 106

Ceea ce remarcă autorii studiului este că deși județul Timiș are un grad de dezvoltare economică superior Brașovului și Clujului, ierarhia dezvoltării umane este inversată. Acest lucru ar putea sugera o capacitate mai scăzută de a transforma capitalul economic în bunăstare comunitară și ar putea reprezenta un atu comunitar latent pentru cele două județe.

Același raport mai include o referință privind distribuția spațiilor verzi în cele mai mari șapte orașe. Figura 2 indică un trend ușor crescător în toate orașele, cu excepția a două extreme: Constanța și Cluj-Napoca. Primul dintre acestea a avut oscilații specifice între 2002 și 2011, în timp ce Cluj-Napoca cunoscut o explozie a spațiilor verzi pe cap de locuitor începând cu 2006, potrivit autorilor datorită raportării pădurilor limitrofe municipiului ca spații verzi. Artificial a adus Clujul în vârful ierarhiei la nivelul anului 2011.

Figura 2: Evoluția spațiilor verzi (hectare/capita)

Sursa: Heroiu *et al*, Romania - Competitive cities: reshaping the economic geography of Romania, 2013, p. 93

Cifrele arată o competitivitate superioară a municipiului Cluj-Napoca în privința capacității de a furniza o calitate a vieții superioară celorlalte municipii din România, inclusiv București. Avantajul devine și mai relevant în condițiile în care o calitate crescută a vieții este indispensabilă pentru a atrage forță de muncă competitivă, care va aduce indirect mai multe venituri fiscale pentru comunitatea gazdă, consum pentru mediul de afaceri local și un mediu social favorabil.

3. Resurse bugetare și autonomie financiară

Capacitatea autorităților locale de a-și implementa o strategie de dezvoltare locală depinde și de măsura în care comunitatea își poate genera la nivel local majoritatea resurselor de care are nevoie, adică de autonomia locală. Veniturile totale, veniturile proprii, veniturile proprii/cap de locuitor, ponderea veniturilor proprii în ansamblul veniturilor, precum și ponderea din cheltuieli acoperită de veniturile proprii, reprezintă un set de indicatori ai autonomiei locale.

Tabel 4: Venituri totale ale bugetelor municipiilor

	2009	2010	2011	2012
Braşov	608.965.376	572.764.587	597.828.047	512.103.556
Cluj-Napoca	609.073.434	590.752.220	642.735.997	647.195.785
Constanţa	557.650.853	510.029.597	523.387.185	513.256.582
Iaşi	548.004.935	522.593.044	504.353.610	538.048.921
Sibiu	291.547.876	290.317.550	332.950.247	304.565.543
Timişoara	584.454.033	583.434.636	595.544.689	751.571.185

Sursa datelor: MDRAP, Direcția pentru politici fiscale și bugetare locale.

Comparația indicatorului "Venituri totale", pentru perioada 2009-2012 a conturilor de execuție bugetară, plasează Cluj-Napoca pe primul loc în ceea ce privește veniturile bugetului local în perioada 2009-2011.

În 2012, Timișoara este municipiul cu cele mai mari venituri, o creștere semnificativă față de fiecare dintre anii perioadei anterioare (25% față de 2011). Această creștere este generată de venituri provenite de la nivelul central – în special Sume defalcate din TVA, pentru echilibrarea bugetelor locale – unde diferența față de celelalte municipii subiect al analizei este frapantă (aproximativ 115 milioane lei, în condițiile în care Cluj-Napoca a beneficiat de aproximativ 2 milioane lei, Iași – 19 milioane, și Constanța 4,5 milioane).

Un indicator mai potrivit pentru analiza performanței bugetare locale este cel al veniturilor proprii.

Veniturile proprii reprezintă totalitatea resurselor bugetare care se află, direct sau indirect, sub controlul autorităților locale și includ venituri fiscale și non-fiscale (cote defalcate din impozit pe venit, impozite pe proprietate, taxe, amenzi etc.).

Tabel 5: Veniturile proprii ale bugetelor municipiilor.

	2009	2010	2011	2012
Braşov	365.187.354	359.144.425	351.422.442	360.944.782
Cluj-Napoca	396.539.327	403.333.063	458.598.080	450.994.275
Constanţa	365.668.563	358.081.960	358.778.771	368.681.347
Iaşi	292.398.365	285.338.900	295.258.561	289.852.074
Sibiu	195.349.888	206.628.617	233.394.593	228.113.933
Timişoara	389.908.874	390.672.115	411.176.461	410.903.214

Sursa datelor: MDRAP, Direcția pentru politici fiscale și bugetare locale.

Cluj-Napoca are cea mai ridicată capacitate a administrației locale de a genera venituri, obținând cele mai consistente venituri proprii dintre municipiile analizate, pe parcursul întregii perioade 2009-2012.

În ceea ce privește veniturile proprii pe cap de locuitor, Sibiu și Braşovul au cele mai ridicate valori, urmate de Cluj-Napoca, Constanța, Timișoara. Iașiul are cele mai mici valori ale acestui indicator, cu o diferență apreciabilă față de celelalte municipii. Situația stă relativ asemănător și în cazul veniturilor totale, Cluj-Napoca situându-se în imediata apropiere a Braşovului și Sibiului,

acestea depășite fiind de Timișoara (motivația se află într-un paragraf anterior).

Tabel 6: Veniturile proprii/capita și veniturile totale/capita ale bugetelor municipiilor.

	VENITURI PROPRII/LOCUIITOR (LEI)		VENITURI TOTALE/LOCUIITOR (LEI)	
	2011	2012	2011	2012
Brașov	1387.92	1425.53	2.361	2.023
Cluj-Napoca	1412.91	1389.49	1.980	1.994
Constanța	1263.88	1298.76	1.844	1.808
Iași	1016.65	998.04	1.737	1.853
Sibiu	1585.08	1549.21	2.261	2.068
Timișoara	1287.83	1286.97	1.865	2.354

Un alt indicator al performanței financiare este gradul de autofinanțare, evidențiat de procentul veniturilor proprii în veniturile totale din venituri proprii precum și gradul de acoperire al cheltuielilor totale din venituri proprii.

Tabel 7: Ponderea veniturilor proprii în veniturile totale ale municipiilor.

Venituri proprii/Venituri totale (%)				
	2009	2010	2011	2012
Brașov	59.97	62.7	58.78	70.48
Cluj-Napoca	65.11	68.27	71.35	69.68
Constanța	65.57	70.21	68.55	71.83
Iași	53.36	54.6	58.54	53.87
Sibiu	67	71.17	70.1	74.9
Timișoara	66.71	66.96	69.04	54.67

Tabel 8: Ponderea veniturilor proprii în cheltuielile totale ale municipiilor.

Venituri proprii/Cheltuieli totale(%)				
	2009	2010	2011	2012
Brașov	60.48	65.48	61.17	65.87
Cluj-Napoca	65.2	68.84	75.89	70.67
Constanța	73.7	82.5	64.14	71.46
Iași	53.65	59.09	61.76	54.01
Sibiu	67.19	73.5	76	74.44
Timișoara	65.8	67.09	72.01	52.66

Gradul de autofinanțare al autorităților locale are valori medii în intervalul 65-75% pentru Cluj-Napoca și Sibiu, municipiile cu cele mai ridicate valori, fapt care arată o capacitate de a genera venituri mai ridicată decât a celorlate municipii. Municipiul Iași are cele mai scăzute procentaje,

Timișoara înregistrând o depreciere a indicatorilor pentru 2012, cauzată în principal de creșterea consistentă a veniturilor provenite de la nivel central.

Coroborate, datele privind veniturile generale, veniturile proprii și veniturile proprii per capita indică o poziție avantajoasă pentru municipiul Cluj-Napoca. Pe de-o parte, în cifre absolute, dispune, cu excepția anului 2012, de cele mai mari venituri bugetare, cu excepția municipiului București, ceea ce permite implementarea unor proiecte mai ample și cu impact mai ridicat. Pe de altă parte, proporția veniturilor proprii și ponderea acestora per capita indică prezența unor factori structurali favorabili, care permit municipiului o valorificare superioară a potențialului de venituri de la nivel local. Pe termen lung, aceștia vor putea asigura o continuitate a resurselor locale și o dependență redusă față de transferurile de la bugetul de stat.

Un raport al Institutului de Politici Publice (2013) a arătat recent o dependență crescută a bugetelor locale față de transferurile de la bugetul de stat, majoritatea comunităților locale din România neavând capacitatea de a se auto-susține (de a-și suporta cheltuielile de bază).

Tabel 9: Venituri provenite de la nivel central (sume defalcate din TVA și subvenții)

Venituri provenite de la nivel central (lei)					
	2009	2010	2011	2012	Total (09-12)
Brașov	231.326.909	203.645.086	218.254.291	135.360.100	788.586.386
Cluj-Napoca	212.229.682	187.037.347	150.804.393	159.238.788	709.310.210
Constanța	191.982.290	149.340.784	161.468.578	137.814.772	640.606.424
Iași	254.685.772	197.882.672	177.108.343	211.057.985	840.734.772
Sibiu	95.919.438	82.518.785	64.626.056	76.206.273	319.270.552
Timișoara	194.510.159	191.736.908	140.894.925	281.932.187	809.074.179

Sursa datelor: MDRAP, Direcția pentru politici fiscale și bugetare locale.

Nivelul veniturilor provenite de la nivel central (sume defalcate din TVA și subvenții) în perioada 2009-2012 nu plasează Clujul în topul beneficiarilor de fonduri, între municipiile comparate, fiind depășit la acest capitol de Iași, Timișoara, și Brașov.

În ceea ce privește gradul de îndatorare al administrației locale, în pofida unei poziții foarte bune privind capacitatea de a se auto-susține, municipiul Constanța are cel mai înalt nivel de îndatorare. Așa cum relevă tabelul de mai jos, Constanța a depășit cu aproape 8% limita de 30% în care autoritățile centrale garantează împrumuturile locale. Procentul ridicat de îndatorare poate genera dificultăți în contractarea de împrumuturi în susținerea unor investiții locale, însă nu se aplică în cazul împrumuturilor pentru cofinanțarea proiectelor din fonduri europene.

Tabelul 10: Datorie publică a municipiilor, aferentă anului 2013

Cluj-Napoca	Iași	Timișoara	Constanța	Sibiu	Brașov
13.05%	24.15%	20.29%	37.76%	20.23%	13.47%

Sursa: Ministerul Finanțelor

Cluj-Napoca are cea mai ridicată marjă de acțiune din acest punct de vedere, gradul de îndatorare fiind sub 15%, fiind urmat de Brașov, Sibiu și Timișoara. Acest aspect conferă municipiului o autonomie crescută în accesarea de resurse pentru a susține proiecte de dezvoltare locale care nu pot fi finanțate din fonduri europene, aspect deosebit de important în perspectiva

implementări unei strategii proprii și independente de dezvoltare locală.

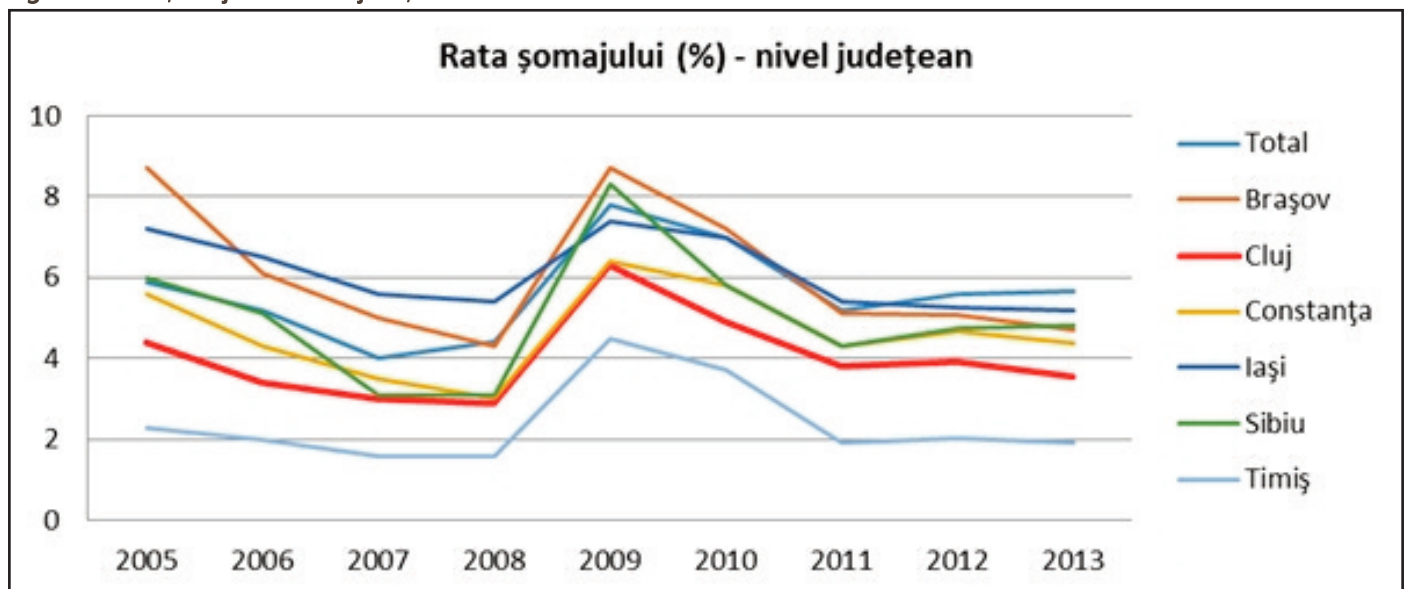
4. Piața muncii

Atractivitatea comunităților locale, atât pentru mediul de afaceri, cât și pentru forța de muncă, depinde într-o mare măsură de profilul și dinamica pieței muncii. Rata șomajului, ușurința de a găsi un nou loc de muncă, disponibilitatea locurilor de muncă bine plătite sau venitul mediu sunt câteva dintre variabilele centrale care merită analizate la acest nivel.

Notă: Datele prezentate se referă la nivelul județean. Totuși, întrucât economiile locale sunt puternic interdependente, nivelul metropolitan sau județean este mai relevant pentru a avea o imagine potrivită a dinamicii pieței muncii de la nivel local.

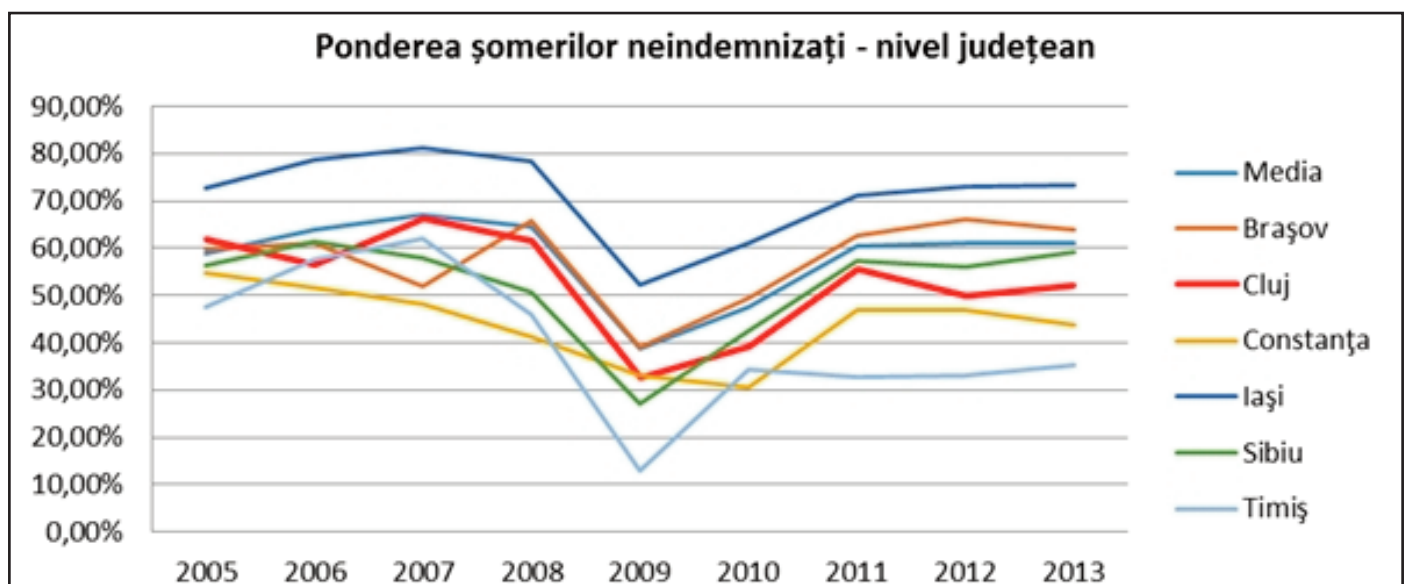
5. Rata șomajului

Figura 3: Rata șomajului la nivel județean

Sursa: Institutul Național de Statistică. Calcule proprii.

Figura 4: Ponderea șomerilor neindemnizați la nivel județean

Sursa: Institutul Național de Statistică. Calcule proprii.

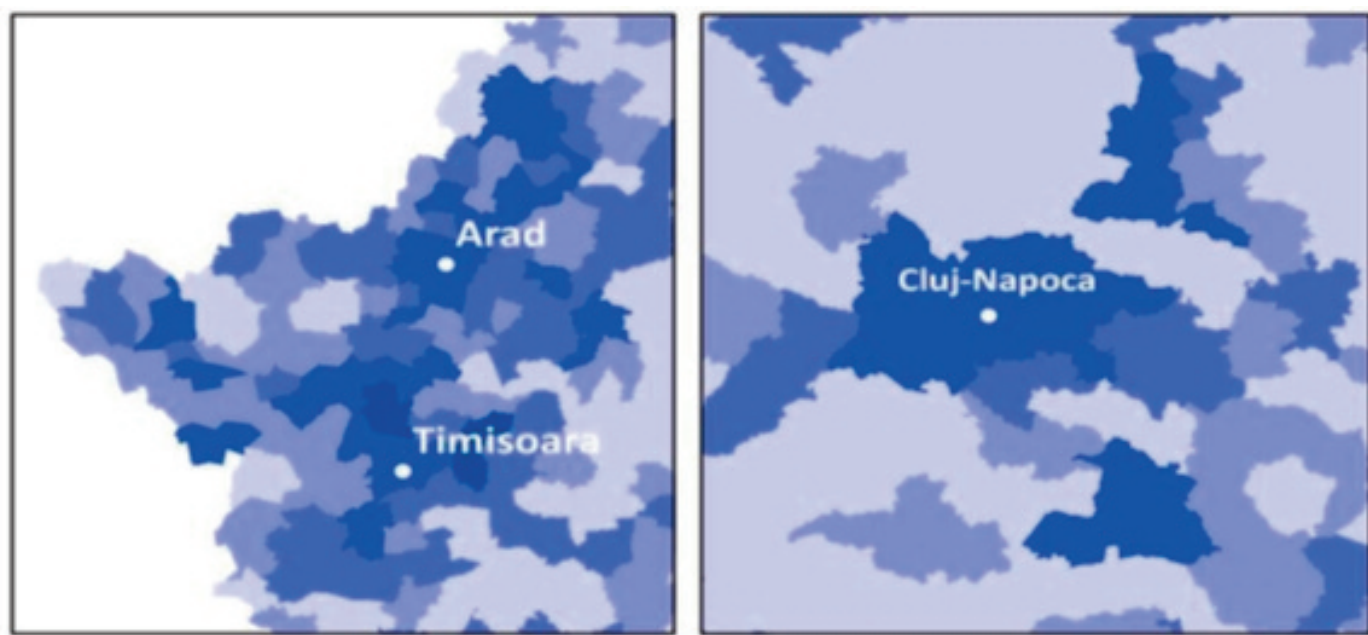
Județele Cluj și Timiș par a avea printre cele mai dinamice piețe ale muncii. Pe de-o parte, rata șomajului este sub 4% (chiar sub 2% în cazul Timișului), sub media națională și a celorlalte județe. Pe de altă parte, figura 3 indică nu doar că numărul de șomeri este mai redus în aceste județe, dar și că aceștia își găsesc relativ ușor un nou loc de muncă, înainte să-și piardă indemnizațiile de șomaj. Ponderea șomerilor neindemnizați variază de la aproximativ 35% în cazul Timișului, la aproape 65% în Brașov, sub media națională de aproximativ 75%. Cel mai bine din acest punct de vedere se plasează Timiș și Constanța, urmate de Cluj, Sibiu, Iași și Brașov.

Trebuie avut în vedere faptul că datele vizează nivelul județean, lucru care, pentru unele municipii precum Cluj-Napoca, se traduce într-o „creștere” a mediei. Foste zone puternic industrializate, precum Turda, încă au probleme majore în dinamizarea pieței muncii, fapt ce pe de-o parte ridică media județeană a șomajului, dar pe de altă parte, poate crește atractivitatea zonei pentru investiții. Chiar și în aceste condiții, Clujul are cea mai redusă rată a șomajului după Timiș. **Ponderea redusă a șomerilor reindemnizați poate indica pe de-o parte o ofertă relativ ridicată de locuri de muncă, dar pe de altă parte și o potrivire între nevoile pieței muncii și calificările și expertiza populației** (Sursa: Institutul Național de Statistică. Calcule proprii cu județul Cluj drept termen de referință).

Datele INS arată că pe parcursul celor șapte ani, veniturile medii din județul Cluj au fost fie cele mai ridicate dintre cele șase județe, fie s-au clasat pe locul al doilea, după județele Constanța și, mai recent, Timiș.

La fel ca în cazul șomajului, datele privind veniturile se referă la nivelul județean, fiind influențate de performanța mai scăzută a comunelor și orașelor defavorizate. Figura de mai jos (Heroiu et al, 2013, p.98) evidențiază diferența semnificativă de venit dintre comunele din jurul municipiului Cluj-Napoca pe de-o parte și cele din jurul Timișoarei pe de altă parte. Datele indică o realitate ușor diferită la nivel municipal, cu venituri semnificativ mai ridicate la nivelul municipiului Cluj-Napoca decât la nivelul județului Cluj și posibil peste restul municipiilor analizate.

Figura 5: Veniturile populației din unitățile administrative din jurul municipiilor Cluj-Napoca și Timișoara (culori mai închise indică venituri mai ridicate)

Sursa: Heroiu *et al*, Romania - Competitive cities: reshaping the economic geography of Romania, 2013, p. 98.

Totuși, concentrarea strict pe unitatea administrativă pierde din vedere situațiile din ce în ce mai frecvente în care locul de muncă al unei persoane (deci venitul) este altundeva decât unde își are

locuința sau unde își consumă resursele. Nivelul județean este, din acest punct de vedere, o opțiune mai bună pentru înțelegerea dinamicii pieței muncii de la nivel local.

Datele privind veniturile medii, coroborate cu cele privind șomajul indică o dinamică crescută a pieței muncii la nivelul județului Cluj, principalul competitor din acest punct de vedere fiind județul Timiș.

6. Angajați în sectoare cu venituri ridicate

Ponderea salariaților cu venituri ridicate într-o economie, dar și numărul absolut al acestora, pot oferi o serie de date privind, pe de-o parte, gradul în care respectiva economie devine o economie bazată pe cunoaștere, dar și privind productivitatea muncii și competitivitatea forței de muncă. Pe de altă parte, numărul acestora poate indica și măsura în care respectiva economie va atrage astfel de angajați pe viitor, potrivit raportului Băncii Mondiale, profesiile având tendința de a se concentra. Altfel spus, un specialist IT este mai probabil să se îndrepte spre o zonă cu un număr ridicat de astfel de angajați decât spre alte zone. Existența unui procent relevant de angajați în sectoare cu salarii ridicate poate atrage angajați care se încadrează în categoria aceasta, crescând competitivitatea economiei respective.

Pe de altă parte, angajații cu salarii ridicate vor consuma mai mult, contribuind la dezvoltarea și pe orizontală a economiei locale, inclusiv a industriilor alternative (restaurante, estetică, timp liber, educație, sănătate). Existența unui număr ridicat de persoane cu salarii ridicate poate explica creșterea însemnată a sectorului restaurantelor în economiile locale ale Timișoarei și municipiului Cluj-Napoca.

Tabelul 11: Angajați în sectoare cu salarii ridicate (sectoare cu salarii peste media națională) – nivel municipal

	Nr. angajați	% din totalul angajaților
Timișoara	32.719	30.20%
Cluj-Napoca	24.185	22.90%
Constanța	21.369	24.40%
Brașov	18.175	22.90%
Iași	14.163	20.20%
Sibiu	12.815	23.20%

Sursa: Heroiu et al, Romania - Competitive cities: reshaping the economic geography of Romania, 2013, p. 66.

7. Concentrarea economică

Pe lângă componenta fiscală, asupra căreia comunitățile locale au într-o mai mică măsură control, atractivitatea economiei locale este dată de disponibilitatea forței de muncă bine calificată, ieftină, dar și de piața locală de consum, fie că este vorba de consumul populației (determinat de venituri și numărul locuitorilor), sau de consumul agenților economici. Astfel, disponibilitatea unui număr ridicat de potențiali consumatori pe o distanță ușor accesibilă poate reprezenta un puternic avantaj competitiv pentru o comunitate.

Tabel 12: Gradul de concentrare economică

		Durata unei călători cu automobilul față de centru (minute)			Durata unei călători cu automobilul față de periferie
		20	40	60	60
Timișoara	Populație	350.000	452.000	767	945.000
	%venituri companii	3.16%	3.41%	5.43%	6.00%
Cluj-Napoca	Populație	360.000	482.000	620.000	905.000
	%venituri companii	3.29%	3.48%	3.71%	4.47%
Iași	Populație	328.000	423.000	582.000	943.000
	%venituri companii	1.47%	1.52%	1.60%	2.20%
Constanța	Populație	312.000	492.000	620.000	716.000
	%venituri companii	2.51%	4.12%	4.54%	4.67%
Brașov	Populație	328.000	485.000	615.000	868.000
	%venituri companii	2.65%	2.83%	2.98%	3.54%

%venituri companii = ponderea veniturilor din unitatea geografică în totalul veniturilor companiilor de la nivel național.

Sursa: Heroiu *et al*, Romania - Competitive cities: reshaping the economic geography of Romania, 2013, p. XV.

Pe distanțe scurte, Cluj-Napoca are cea mai ridicată densitate economică, la 20 de minute de centru orașului fiind accesibilă o populație de 360.000 de locuitori și agenți economici care cumulează o cifră de afaceri reprezentând aproximativ 3,3% din venitul tuturor companiilor de la nivel național. Pe o distanță de 40 de minute, cel mai competitiv municipiu este Constanța, care oferă acces la aproape 500.000 de locuitori și la companii cu venituri cumulate reprezentând 4,12% din veniturile naționale. La o distanță mai ridicată, de 60 de minute de centrul orașului, respectiv 60 minute de periferia orașului, Timișoara oferă cea mai bună alternativă, cumulând 767.000, respectiv, 945.000 de locuitori, precum și firme cu venituri reprezentând 6% din veniturile naționale, mult peste celelalte municipii, care nu ating pragul de 5%.

Concentrarea economică coroborată cu veniturile ridicate indică atât o accesibilitate ridicată la forță de muncă, cât și o potențială piață de consum.

Așa cum am arătat mai sus, din perspectiva accesului la o forță de muncă calificată, municipiul Cluj-Napoca stă cel mai bine, la distanțe neglijabile în fața restului municipiilor. Avantajul competitiv se pierde pe distanțe mai lungi, unde Timișoara prezintă o concentrare economică superioară, atât în termeni de populație cât și în termeni de mediu de afaceri.

8. Accesibilitate

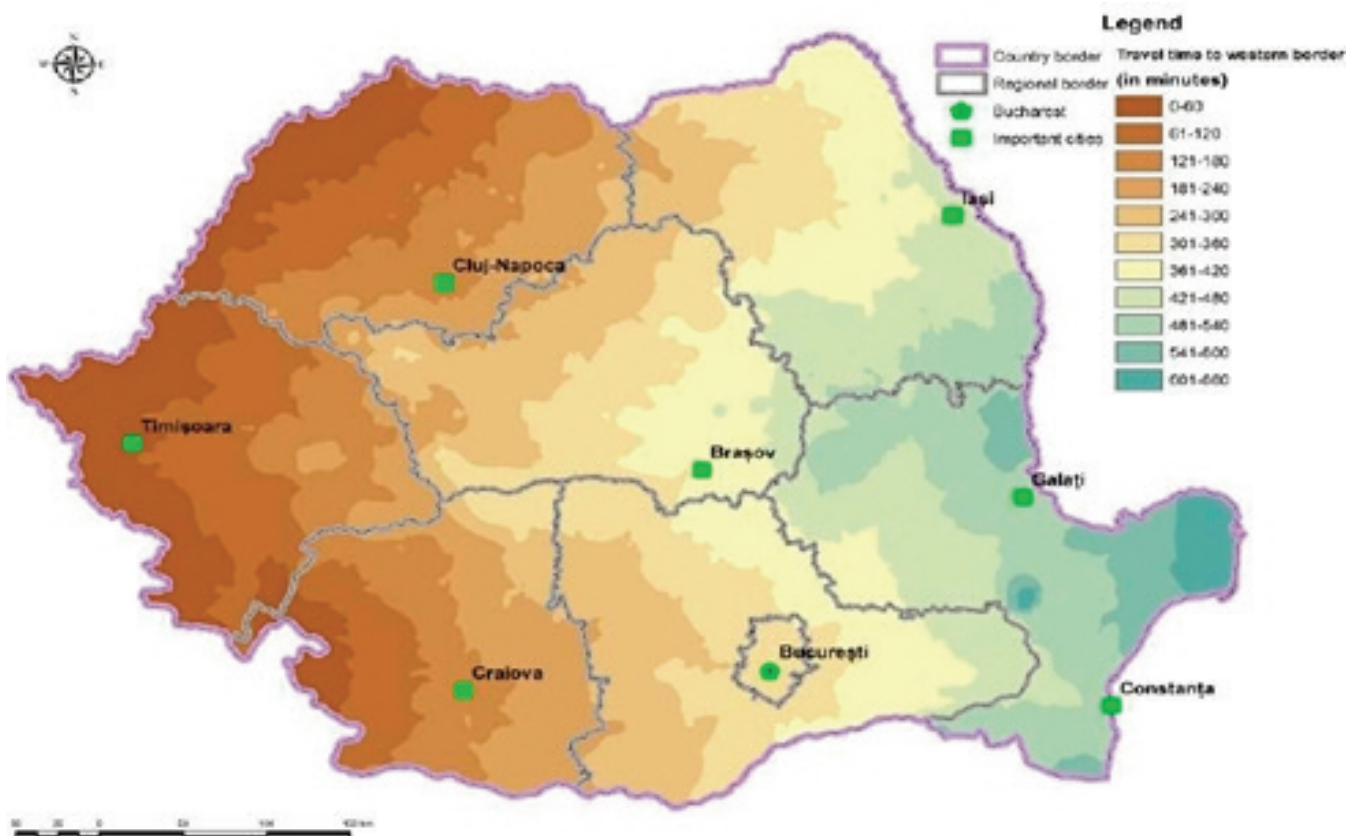
Conectivitatea este unul dintre principalele atuuri pe care o economie le poate avea pentru a-și asigura dezvoltarea competitivă. Așa cum arată raportul Băncii Mondiale, Iașiul a pierdut prin poziționarea geografică care nu-i asigură o conexiune rapidă la piețele de desfacere din occident. Adicional, conectivitatea permite un mai bun flux al resurselor, în special a celor umane, punând presiune atât asupra agenților economici cât și asupra angajatorilor pentru a-și dezvolta competitivitatea.

Cu excepția relativă a Iașului, fiecare dintre cele șase municipii prezintă un avantaj competitiv în funcție de punctul de interes privind accesibilitatea: piața occidentală, Bucureștiul și portul Constanța.

În raport cu piețele europene, Timișoara și Cluj-Napoca au cea mai ridicată accesibilitate,

Timișoara fiind la mai puțin de 1 oră de granița de Vest, în timp ce Cluj-Napoca este la distanță de 121 – 180 de minute, considerabil mai aproape decât Brașov (peste 361 minute), Iași (peste 421 de minute și Constanța (peste 481 minute).

Figura 6: Durata unei călătorii până la granița de vest.

Sursa: Heroiu *et al*, Romania - Competitive cities: reshaping the economic geography of Romania, 2013, p. 144

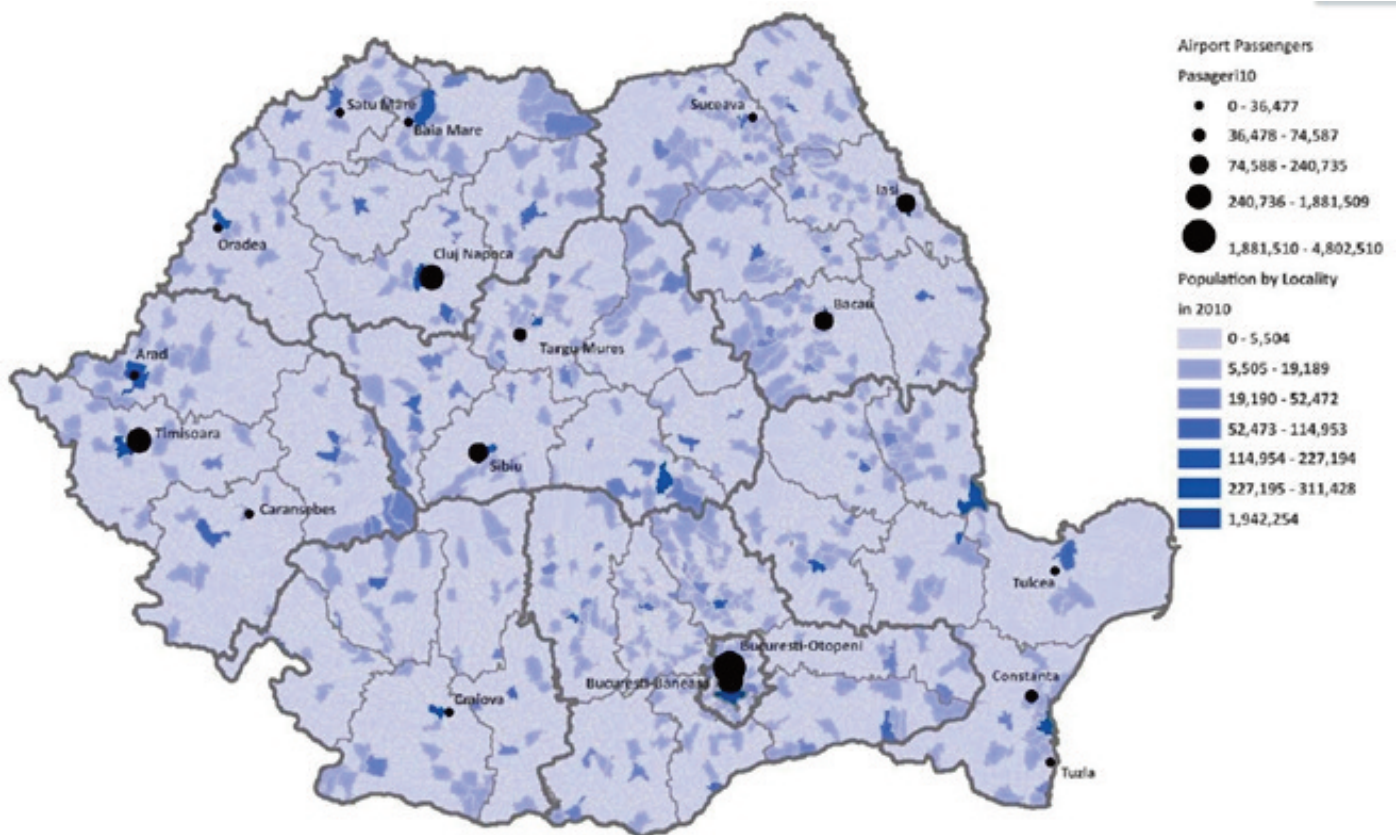
Iașiul, Constanța și Brașovul pierd din competitivitatea relativă și mai mult când vine vorba de infrastructura feroviară, amplificând avantajul competitiv al celor două municipii din Vestul României.

În raportul cu capitala, principalul susținător al PIB-ului național, ierarhia suferă o schimbare importantă, Brașovul și Constanța având un avantaj competitiv superior, urmate de Sibiu, Iași, Cluj-Napoca și Timișoara. Ierarhia se păstrează în privința transportului feroviar.

Ierarhia suferă o nouă configurație în raport cu accesibilitatea la portul Constanța. Datorită competitivității transportului maritim, accesul rapid la porturi poate oferi accesul rapid la o piață de desfacere globală. În mod natural, municipiul Constanța se plasează cel mai bine din acest punct de vedere, urmat de municipiul Brașov, Iași, Sibiu, Cluj-Napoca și Timișoara.

Un avantaj adițional al municipiilor Cluj-Napoca și Timișoara față de restul municipiilor și al poliilor de dezvoltare este accesul rapid la aeroporturi în plină dezvoltare. Constanța și Craiova au un trafic neglijabil în timp ce Brașovul nu are aeroport. Conectivitatea aeriană este un atu important pentru cele două comunități întrucât le pune în legătură directă cu centrele economice europene, dar și cu capitala.

Figura 7: Cele mai aglomerate aeroporturi din România

Sursa: Heroiu *et al*, Romania - Competitive cities: reshaping the economic geography of Romania, 2013, p. 130

9. Economie locală

Analiza privind economiile locale ale celor cinci municipii se bazează pe analiza realizată de Banca Mondială și Ministerul Dezvoltării Regionale privind competitivitatea orașelor din România și publicată în 2013.

Analiza are ca obiectiv evidențierea principalelor motoare ale economiei locale, **ale zonelor metropolitane, ale poliilor de dezvoltare locală** (ramuri ale economiei unde proporția angajaților în economia locală este mai mare decât proporția aferentă economiei la nivel național la nivelul anului 2011) a zonelor de competitivitate locală și a evoluției competitivității economiei pe perioada crizei economice (2008 – 2011) față de perioada de creștere economică (2005 – 2008).

Analiza vizează evoluția „punctelor tari” ale economiilor metropolitane, adică a acelor ramuri economice care sunt concentrate la nivel local comparativ cu nivelul național și care reprezintă 40-50% din locurile de muncă de la nivel local.

În analiza de față, vom sintetiza:

- Principalele puncte tari ale economiilor locale (cinci dintre ramurile care asigură cele mai multe locuri de muncă la nivelul anului 2011).
- Zone de competitivitate locală: acele ramuri în care, în intervalul 2008 – 2011, creșterea la nivel local a fost peste creșterea la nivel de ramură națională. Creșterea economică superioară ramurii poate sugera prezența la nivel local a unor factori care încurajează creșterea domeniului respectiv și poate fi un indicator al unei evoluții pozitive atât pentru domeniul respectiv, cât și pentru domeniile corelative.

Brașov

Principalele ramuri ale economiei locale, în termeni de angajați, sunt:

- Producția de accesorii și alte părți pentru vehicule motorizate
- Transportul rutier de marfă
- Fabricarea lagărelor, angrenajelor, cutiilor de viteza și a elementelor mecanice de transmisie
- Repararea și întreținerea altor echipamente de transport
- Producția de pantofi

Zone de competitivitate locală (care au crescut mai repede decât la nivel național):

- Baruri și alte activități de servire a băuturilor
- Recuperarea materialelor sortate
- Activități de secretariat, servicii suport și alte activități de servicii prestate în principal în întreprinderilor
- Producția de pantofi
- Repararea și menținerea altor echipamente de transport
- Fabricarea lagărelor, angrenajelor, cutiilor de viteza și a elementelor mecanice de transmisie
- Producția de structuri și părți de structuri metalice

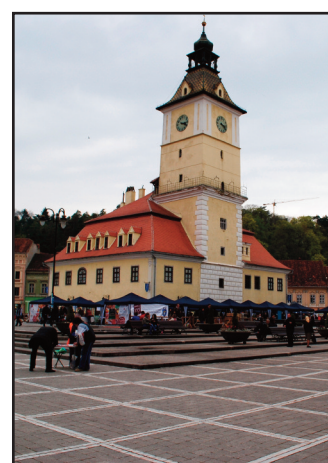
Evoluția economiei: 2005 – 2008 vs 2008 - 2011

Motoarele economice ale Brașovului au evoluat relativ stabil pe perioadă de criză. Chiar dacă comparativ cu perioada 2005 - 2008, numărul ramurilor economice în care Brașovul are un avantaj competitiv s-a redus – la fel și intensitatea avansului – importanța și numărul ramurilor care performau sub media națională a urmat un trend similar, astfel încât per ansamblu perioadei 2008 – 2011 se poate observa o evoluție similară cu media națională.

Constanța

La nivelul anului 2011, cei mai mulți angajați din domeniile de activitate centrale de la nivelul zonei metropolitane Constanța erau în:

- Manipulări
- Restaurante
- Servicii legate de transportul pe apă
- Colectarea, tratamentul și furnizarea apei
- Transportul rutier de marfă

Zone de competitivitate locală

- colectarea, tratamentul și furnizarea de apă
- restaurante
- comerț cu amănuntul al produselor farmaceutice, în magazine specializate
- fabricarea produselor de morărit
- închirierea și subînchirierea bunurilor imobiliare proprii sau închiriate
- comerț cu amănuntul al altor bunuri, în magazine specializate

Doar cinci din cele 19 cele mai importante ramuri ale economiei locale au performat în 2011 mai bine decât media națională

Evoluția economiei: 2005 – 2008 vs 2008 - 2011

Economia Constanței, comparativ cu nivelul național, a avut o evoluție mixtă pe perioada crizei economice, cu o ușoară tentă de sub-performanță. Numărul și importanța ramurilor care aveau o performanță peste media națională s-a diminuat, cele mai importante 2 ramuri - construcția de nave și structuri plutitoare și servicii legate de transportul pe apă – trecând din zona competitivității în zona de sub-performanță. Per ansamblu, Constanța a pierdut din competitivitate pe perioada crizei.

Cluj-Napoca

Principalele motoare ale economiei locale din zona metropolitană Cluj-Napoca sunt:

- Activități de programare (IT)
- Transportul rutier de mărfuri
- Restaurante
- Producția de produse electrice și electrotehnice pentru vehicule motorizate
- Activități de inginerie și consultanță tehnică
- Producția de echipamente de comunicații.

Zone competitive:

- Programare
- Transportul rutier de mărfuri
- Restaurante
- Producția de produse electrice și electrotehnice pentru vehicule motorizate
- Activități de inginerie și consultanță tehnică
- Producția de echipamente de comunicații

Cele mai competitive ramuri de la nivel local sunt și cele care au cei mai mulți angajați la nivel local.

Zonele puțin competitive sunt domeniul consultanței în management și business, colectarea tratamentului și furnizarea apei, precum și întreținerea clădirilor, acestea având o evoluție sub media pe ramură la nivel național. Tot performanțe sub medie au avut și domeniile construcției de infrastructură, hoteluri, utilităților casnice sau producția de lenjerie.

Evoluția economiei: 2005 – 2008 vs 2008 - 2011

Față de perioada 2005 – 2008, economia municipiului Cluj-Napoca a avut o evoluție mixtă. Pe de-o parte, o serie de ramuri precum programarea, transportul rutier de mărfuri sau producția de echipamente electrice și electrotehnice pentru vehicule motorizate și-au menținut și chiar accelerat creșterea în raport cu nivelul național. Pe de altă parte, numărul domeniilor care au sub-per-

format față de economia națională a crescut, cele mai reprezentative, ca număr de angajați, fiind construcția de drumuri, consultanța în domeniul afacerilor și domeniul utilităților.

Iași

Principalele motoare ale economiei zonei metropolitane Iași la nivelul anului 2011 sunt:

- construcții de clădiri rezidențiale și non rezidențiale
- producția de îmbrăcăminte
- restaurante
- transportul de pasageri urban și suburban
- consultanță în management și business

O primă constatare este că economia ieșeană este mai puțin diversă decât a celorlalte municipii, cu o locomotivă a angajărilor – domeniul construcțiilor.

În ceea ce privește competitivitatea locală, principalele zone în care Iașul a performant în perioada 2008 – 2011 mai bine decât ramurile naționale sunt:

- Restaurantele
- Baruri și alte activități de servire a băuturilor
- Activități din zona cosmeticii și esteticii
- Construcții
- Activități de consultanță tehnică și inginerie

Comparativ cu restul municipiilor, Iașul are disproporționat mai puține zone de competitivitate economică locală, mai ales din rândul celor aflate în creștere la nivel național. Analiza Băncii Mondiale indică o competitivitate relativ scăzută a economiei ieșene, cu un trend negativ în majoritatea domeniilor care domină economia locală.

Evoluția economiei: 2005 – 2008 vs 2008 - 2011

În raport cu perioada 2005 – 2008, evoluția economiei locale a municipiului Iași în perioada 2008 - 2011 este inferioară, majoritatea domeniilor de activitate trecând din zona competitivității locale – cu o creștere peste media națională la nivel de ramură – în zona de sub-performanță, cu evoluții sub media la nivel de ramură.

Timișoara

Principalele motoare ale economiei locale la nivelul anului 2011 sunt:

- Producția de echipamente electronice și electrotehnice pentru vehicule motorizate
- Producția altor părți și accesorii pentru vehicule motorizate
- Producția de pantofi
- Transportul rutier de mărfuri
- Restaurantele

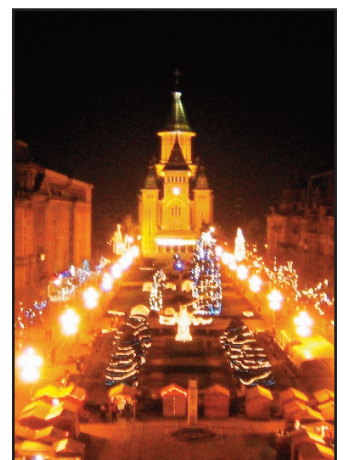
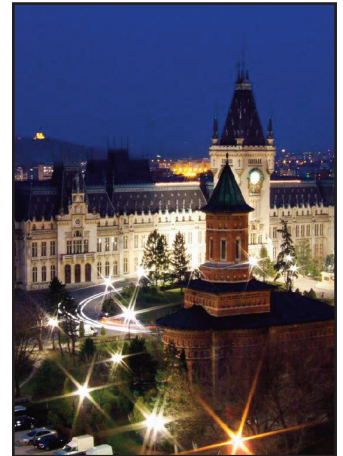
De notat este faptul că piața muncii tinde să fie relativ concentrată în patru, cinci ramuri care au considerabil mai mulți angajați decât restul motoarelor economiei locale.

Competitivitate locală

- Producția de accesorii pentru vehicule motorizate
- Activitățile medicale
- Baruri și alte activități de servire a băuturilor
- Transportul rutier de mărfuri

Evoluția economiei: 2005 – 2008 vs 2008 - 2011

Trei dintre cele mai importante cinci ramuri ale economiei locale au avut o evoluție sub medie pe

perioada crizei economice. Totuși, trendul general este de evoluție spre zona de creștere superioară nivelului național.

Atât Cluj-Napoca cât și restul orașelor au fost afectate de criza economică începută în 2008, deși de o manieră distinctă. Cel mai bine se poziționează din acest punct de vedere Cluj-Napoca și Timișoara, ambele având cel mai mare număr de ramuri cu o creștere pe perioadă de criză mai mare decât media națională la nivel de industrie. Mai mult, în cazul municipiului Cluj-Napoca, un număr importat de ramuri cu o pondere însemnată în economia locală fac parte din categoria industriilor cu creștere peste medie în ramurile care au o creștere peste media națională, acesta fiind municipiul cu cele mai multe ramuri în această categorie (10). Caracterul relativ echilibrat al pieței muncii municipiului Cluj-Napoca (nu s-a remarcat detașat vreo ramură economică dominantă) dar și diversitatea crescută a economiei locale sugerează prezența unui mediu economic extrem de dinamic și stabil, cu perspective de creștere foarte bune.

Analiza sugerează o capacitate relativă a economiilor locale de a se adapta și a ieși mai solide din criza economică, cu municipiile Cluj-Napoca și Timișoara detașându-se din acest punct de vedere.

10. Vulnerabilitatea economică

Raportul BM discută posibilele vulnerabilități structurale ale economiilor județelor, datorate prezenței unor sectoare care domină disproporționat economia locală și care, în caz de creștere a afacerii, aduc avantaje comunității, dar în caz de deteriorare sau abandon, afectează disproporționat comunitatea. Un exemplu este cazul sectorului producției de echipamente de telecomunicații din Cluj, care, datorită prezenței Nokia a fost puternic concentrat. Plecarea companiei a produs dezechilibre semnificative la nivel județean, cu consecințe încă imposibil de cuantificat.

Documentul arată că, relativ la celelalte județe, Clujul prezintă o serie de vulnerabilități structurale, sectoarele concentrate reprezentând între 16,5 și 27,5% din totalul sectoarelor, peste Timiș și Brașov (7,2-16,4%) și Iași (sub 7%), dar sub Constanța (27,6 – 41,6%), poziționându-se la același nivel cu Sibiu.

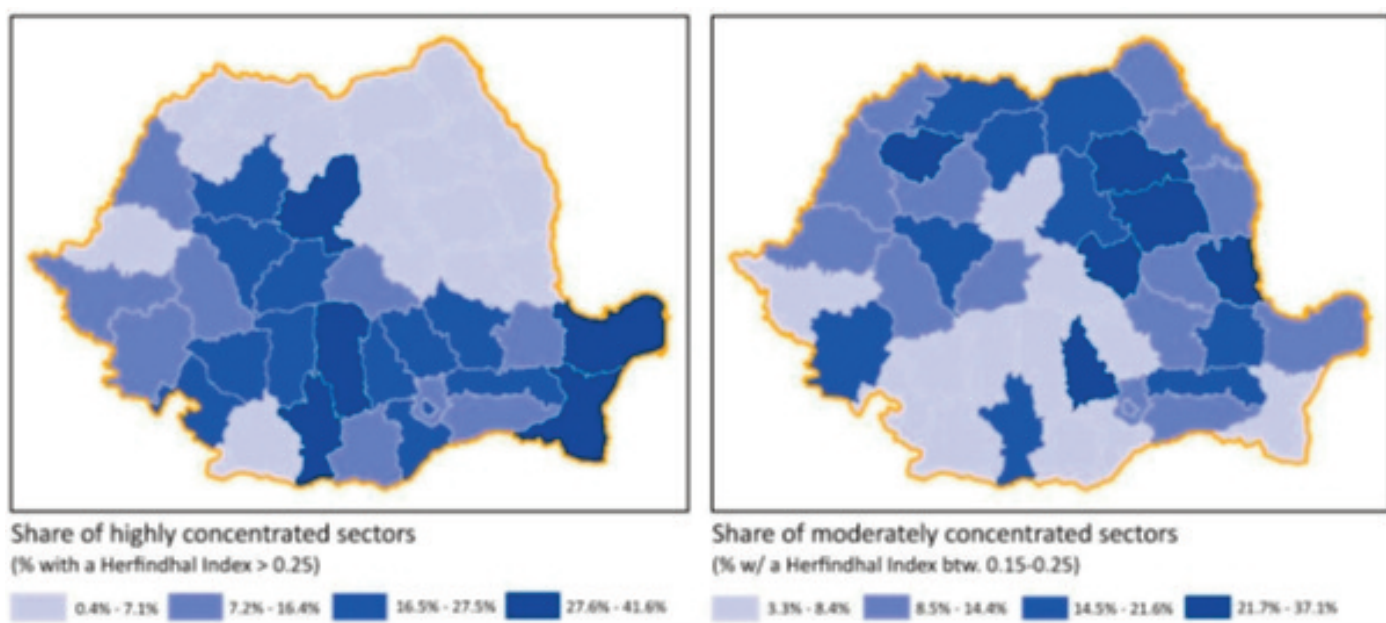

Figura 8: Ponderea sectoarelor cu o concentrare ridicată în totalul sectoarelor economiei județene

Sursa: Heroiu et al, Romania - Competitive cities: reshaping the economic geography of Romania, 2013, p. 100.

Concluzie

Datele de mai sus reconfirmă Timișoara ca principal competitor al municipiului Cluj-Napoca. Avantajul geografic – proximitatea față de granița de vest – structura pieței muncii și concentrarea economică reprezintă principalele avantaje competitive ale Timișoarei. Pe de altă parte, Cluj-Napoca prezintă o serie de avantaje structurale, indicate pe de-o parte de capacitatea superioară de a genera venituri locale (venituri proprii per capita) iar pe de altă parte de calitatea vieții superioare în Cluj-Napoca (indicele de dezvoltare umană). De asemenea, economia locală a Clujului este mai diversă, cu domenii high end (ex: IT) semnificative. Totuși, Cluj-Napoca trebuie să depună eforturi să recupereze ecartul în termeni de salariați în domenii cu venituri ridicate, unde Timișoara are un avantaj important față de Cluj. Capacitatea acestora de a genera venituri locale, dar și de a atrage locuri de muncă similare îi fac un indicator cheie pentru dezvoltarea locală. De asemenea, economia județeană pare a fi mult mai dependentă de anumite sectoare economice decât cea a Timișului, ceea ce poate reprezenta, în condiții favorabile, un avantaj, dar poate genera și vulnerabilități semnificative în condiții de incertitudine economică.

CLUJ-NAPOCA: PROFILUL STRATEGIC AL ORAȘULUI

conceptul strategic cheie

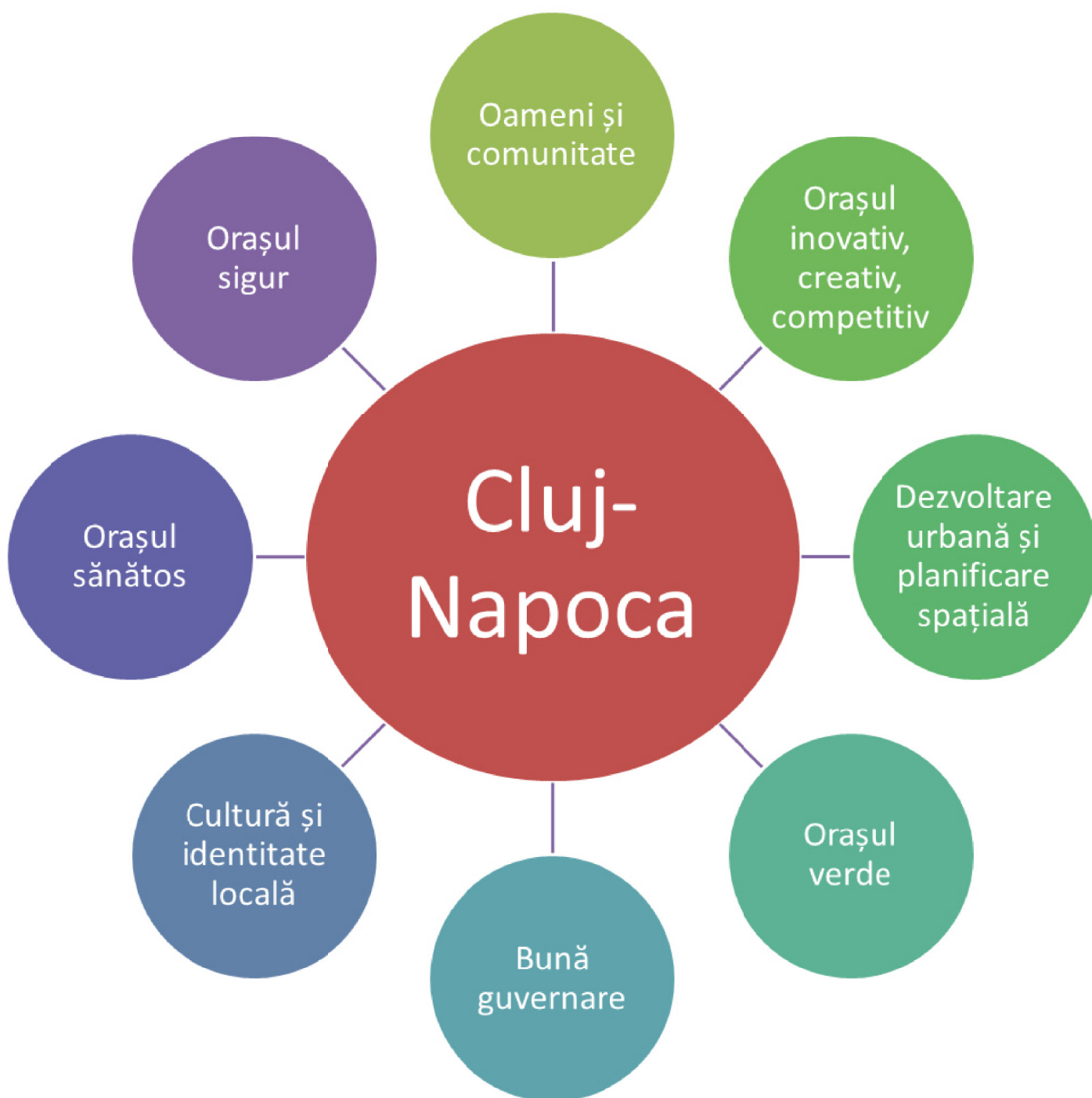
CALITATEA VIEȚII

Cluj-Napoca trebuie să speculeze oportunitățile existente în noul context european. Noua fază de dezvoltare trebuie să fie una în care accentul este pus pe conceptul de calitate a vieții. Dincolo de dezvoltarea infrastructurii orașul nostru trebuie să devină o comunitate cu un nivel de viață ridicat, comparabil cu marile orașe europene. Vorbim aici de un oraș sofisticat, cu economie și servicii bazate pe inteligență, antreprenariat și creativitate, cu un nivel de prosperitate crescut, cu o comunitate universitară dinamică și cu alegeri multiple pentru locuitorii săi în ceea ce privește calitatea vieții. În sinteză ne referim la o comunitate care atrage prin prosperitate și calitatea vieții o resursă umană sofisticată și antreprenorială, un oraș creativ (creative city).

Cele 8 dimensiuni strategice pe care se axează procesul de planificare strategică sunt:

- Oameni și comunitate (asociativitate, educație, multiculturalism, incluziune socială, resurse umane, etc.)
- Orașul inovativ, creativ, competitiv (ICC): Competitivitate, dezvoltare economică locală, turism, IT, etc.
- Dezvoltare urbană și planificare spațială
- Orasul verde: politici de mediu
- Bună guvernare: calitatea serviciilor publice locale, transparență, participare cetățenească, e-guvernare, etc.
- Cultură și identitate locală: identitate istorică, cultură, europeanizare, etc.
- Orașul sănătos: sănătate publică, stil de viață, spitale, etc.
- Orașul sigur: siguranță, conflict, riscuri, mediere, etc.

Orașul trebuie să fie mai mult decât o sumă de grupuri cu interese diverse și să devină o comunitate cu obiective și valori strategice bine definite, acceptate și promovate în mod coerent.

VIZIUNE

Orașul Cluj-Napoca își definește dezvoltarea în termenii calității vieții locuitorilor săi. Cluj-Napoca va fi un spațiu al realizării individuale și colective, cu cetățeni activi, un mediu economic creativ, complex, dinamic și competitiv, capabil să utilizeze resursele într-un mod integrat și să ofere o dezvoltare sustenabilă a comunității.

Clujul va fi un model de bună guvernare, cu o administrație transparentă, progresistă, performantă, în care cetățeanul va fi partenerul administrației.

Clujul va fi un pol de excelență academică, unde mediul universitar angajat în viața comunității va fi sursă a creativității, inovației și cercetării.

Clujul va fi un reper european prin viața sa culturală dinamică, vibrantă, care sprijină experimentarea și inițiativa. Cultura va reprezenta un factor transversal în organizarea comunității, devenind motorul transformării sociale și regenerării urbane.

Cluj-Napoca va fi un oraș care promovează principiile incluziunii și coeziunii socio-teritoriale, asigurând participarea grupurilor vulnerabile la deciziile privind prioritățile de dezvoltare.

Clujul se va defini ca un oraș european, centrul istoric al Transilvaniei, o comunitate cu caracter unic, intercultural.

Cluj-Napoca va fi o rețea de comunități interconectate, un laborator al creativității sociale, un oraș cu spirit tânăr, în egală măsură prietenos și responsabil.

FACTORI STRATEGICI CHEIE

INOVAȚIE
PARTICIPARE
UNIVERSITATE

Acești factori strategici
(KSF) vor influența
dezvoltarea orașului în
următoarele

decenii.

STRATEGIA EUROPA 2020

Își propune să asigure o creștere economică

INTELIGENTĂ

prin investiții mai eficiente în educație, cercetare și inovare

DURABILĂ

prin orientarea decisivă către o economie cu emisii scăzute de carbon și o industrie competitivă

FAVORABILĂ INCLUZIUNII

prin punerea accentului pe crearea de locuri de muncă și pe reducerea sărăciei

Strategia se concentrează asupra a cinci obiective ambițioase privind ocuparea forței de muncă, cercetarea, educația, reducerea sărăciei și energia/clima.

AVANTAJ COMPETITIV

Principalele elemente de avantaj competitiv au fost identificate pe baza analizei integrate a rapoartelor grupurilor de lucru, pe baza analizelor transversale a celor 7 dimensiuni de dezvoltare strategică, precum și pe baza analizei FSC (factori strategici cheie).

Calitatea vieții reprezintă principalul factor strategic în dezvoltarea comunității clujene. De aici, importanța ce trebuie acordată indicatorilor specifici, dezvoltării unor sisteme de monitorizare și măsurare a performanțelor, creșterii calității serviciilor publice și private și valorificării potențialului de conectare internațională.

1. Cluj-Napoca este, în primul rând, **un oraș universitar**. Toate avantajele competitive ale Clujului se leagă, direct sau indirect, de profilul universitar.

- a) Tradiția universitară care se construiește greu, în timp și influențează profund mediul imediat în care activează universitățile. De aici existența unei culturi a învățării și a unor expectanțe ridicate privind învățarea în comunitatea clujeană. Dezvoltarea unor zone de vârf precum inovația, cercetarea, calitatea vieții, cultura sunt relaționate cu tradiția universitară locală.
- b) Orașul deține un capital intelectual major, care reprezintă un avantaj competitiv important.
- c) Diversitatea ofertei educaționale, care acoperă o zonă largă de specializări și competențe.
- d) Calitatea și valoarea diplomelor universitare clujene, ce afectează pozitiv atractivitatea comunității.
- e) Potențialul crescut de internaționalizare: capacitatea universităților din Cluj de a atrage o populație internațională semnificativă.
- f) Potențialul de integrare a activității de cercetare și inovare universitară în dezvoltarea comunității

2. Orașul are un dinamism demografic semnificativ. Populația Clujului nu scade în perioada recentă, reflectând un trend demografic destul de rar întâlnit în comunitățile teritoriale ale țării. În acest context este relevant faptul că orașul atrage și reține o forță de muncă cu nivel ridicat de pregătire și experiență, bazat pe numărul și calitatea absolvenților, (competențe profesionale, lingvistice, compatibilitate culturală cu valorile promovate de companiile multinaționale, sectorul ONG, profilul inovativ, creativ, competitiv al orașului). Cluj-Napoca este de asemenea unul dintre puținele orașe din România și din regiune unde fenomenul de suburbanizare/extindere spre periferie, cu toate implicațiile negative ce derivă de aici, nu este dublat de scăderea populației și contracția economiei.

3. Participarea și implicarea în comunitate au un potențial generator de avantaj competitiv.

- a) Gradul înalt de asociativitate este vizibil prin dimensiunea, amploarea, diversificarea și sofisticarea sectorului non-guvernamental ce reprezintă un hub de expertiză, pol de bune practici și furnizor de capital și finanțări atrase în oraș.

- b) Comunitatea poate investi cu un grad crescut de succes în zone precum guvernanta participativă.
- c) Capitalul social crescut al orașului este important: organizațiile aduc împreună oameni cu experiențe variate, creând un cadru de dialog și participare. Cluj-Napoca poate deveni un spațiu de inovație socială pe termen lung.
4. Orașul are o tradiție urbană impresionantă și un patrimoniu cultural-istoric complex. Acestea se reflectă și la nivelul patrimoniului construit, în special în zona centrală/istorică a orașului dar și în locații de la nivelul zonei metropolitane (Bonțida – Castelul Banffy) ușor accesibile rezidenților urbani. Comunitatea clujeană are un potențial crescut de dezvoltare în cultură și industrii creative. Cluj-Napoca prezintă o vitalitate culturală specifică, o diversitate culturală importantă, un consum cultural consistent și o dinamică pozitivă în participarea la evenimente culturale.
5. Comunitatea a dezvoltat o tradiție a diversității culturale, multietnice și pluriconfesionale, un spațiu multicultural coerent. Atmosfera este favorabilă politicilor multiculturale și unor modele de bune practici în ceea ce privește implementarea politicilor multiculturale.
6. Cluj-Napoca este un centru de excelență în medicină, deținând unități medicale cu un nivel ridicat al calității serviciilor. Aportul acestui domeniu la obiectivul strategic de creștere a calității vieții este esențial, datorită capacităților de furnizare de asistență medicală de calitate pentru toate categoriile sociale. Unitățile medicale publice și private care oferă standarde ridicate ale serviciilor medicale permit atragerea unui număr crescut de pacienți din țară și străinătate (turismul medical este dezvoltat în domeniile medicinei dentare, chirurgie plastică, recuperare medicală, asistența medicală a vârstnicilor, etc.). Datorită programelor universitare de specialitate orașul reprezintă un pol de cercetare în domeniul medical și al sănătății publice, are un potențial major în colaborări transversale între universități și mediul privat și dezvoltă un grad înalt de internaționalizare academică.
7. Cluj-Napoca este un pol de competitivitate economică, puternic conectat internațional. Resursa umană și mediul de afaceri sunt atuurile unei economii cu o structură diversificată și cu un potențial de clusterizare ridicat în multiple domenii. Peste 60% din totalul angajaților la nivelul zonei metropolitane sunt implicați în activități economice ce înregistrează valori pozitive ale indicatorilor de avantaj competitiv ceea ce indică o economie puternică și un potențial de dezvoltare ridicat.
- Economia Clujului este performantă în IT și servicii financiare, cea mai recentă ilustrare a acestei performanțe se regăsește sub forma unui posibil proiect strategic - Cluj Innovation City.
- Există un potențial excelent de dezvoltare a unei economii de tip ICC (inovativ, creativ, competitiv). Economia de tip ICC se încadrează în mod coerent în obiectivul strategic european al creșterii economice inteligente.
8. Orașul Cluj-Napoca are un potențial semnificativ de dezvoltare care derivă din desemnarea sa începând cu 2008 ca unul dintre cei șapte poli urbani naționali de creștere. Orașul Cluj-Napoca câștigă oportunități de dezvoltare (anumite investiții/finanțări direcționate spre acești poli) dar în același timp are rolul de a multiplica acest potențial în comunitățile și centrele urbane mai mici care se regăsesc în zona sa de polarizare, ducând astfel la crearea unei regiuni dezvoltate economic și competitive la nivel național și chiar regional.

PROBLEME STRATEGICE CHEIE

Principalele probleme strategice au fost identificate pe baza analizei integrate a rapoartelor grupurilor de lucru, pe baza analizelor transversale a celor 7 dimensiuni de dezvoltare strategică, precum și pe baza analizei elementelor de avantaj competitiv. Problemele strategice cheie au două caracteristici esențiale: afectează comunitatea clujeană de o manieră determinantă și pe termen lung.

1. Orașul nostru trebuie să ia serios în calcul competiția din partea altor orașe în context național și european. Ea este mult mai vizibilă în cazul concurenței pentru obiective specifice (precum Capitală Culturală Europeană 2021), dar există permanent la nivelul principalelor zone de dezvoltare strategică și este tot mai puternică în contextul globalizării și al spațiului comun european.

2. La nivelul comunității a fost identificată o lipsă de coeziune și coordonare a strategiilor sectoriale. De aici:

- O multitudine de probleme operaționale, tactice și strategice de coordonare, comunicare insuficientă între stakeholderi comunitari, abordări neintegrate a politicilor publice locale.
- Alocarea resurselor este dificilă fără o abordare coerentă și relaționată a comunității care să permită identificarea zonelor prioritare și a avantajelor competitive ce trebuie stimulate.
- Insuficienta valorificare a potențialului local, a resurselor materiale și umane existente în comunitate.
- Lipsa sistemelor de monitorizare și evaluare pe domenii care aduc avantaj competitiv.
- Există o insuficientă concordanță între cererea specifică de pe piața muncii și oferta educațională existentă în comunitate.

3. Excluziunea socială reprezintă o amenințare strategică pentru oraș (existența grupurilor vulnerabile, dezavantajate, marginalizate, discriminate și stigmatizate cultural). De asemenea, îmbătrânirea populației poate aduce efecte negative pe termen lung în dezvoltarea orașului.

4. Insuficienta utilizare a noilor tehnologii pentru dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru cetățeni și firme și prioritatea scăzută acordată de către administrație dezvoltării unui sistem modern de e-guvernare.

5. O problemă strategică este reprezentată de percepția avantajelor competitive într-o paradigmă învechită, ignorarea factorilor non-tradiționali de dezvoltare și regenerare comunitară, precum și efectul multiplicator de resurse și valoarea economică a acestora (cultură, educație, sănătate, industrii creative, etc).

6. Există un potențial negativ semnificativ în ceea ce privește problemele de mediu (insuficiența spațiilor verzi, poluare, accesul la resursa de apă, gestionarea deșeurilor).

7. Pe termen mediu și lung, dezvoltarea orașului poate conduce la fenomene de risc specifice: creșterea criminalității, infracționalității, delincvenței juvenile, prostituției, cerșetoriei, consumului de droguri la nivelul orașului. De asemenea, dezvoltarea orașului poate fi afectată de fenomene asociate corupției și de manifestări ale clientelismului politic.

8. O altă problemă strategică este legată de capacitatea comunității și a administrației de a atrage și reține investitori, precum și de a sprijini antreprenoriatul local. Aceasta este generată de proceduri administrative stufoase, incoerență administrativă la nivelul Zonei Metropolitane, nivel scăzut al informațiilor privind mediul de afaceri local, infrastructura de afaceri deficitară, grad încă redus de accesibilitate a surselor de finanțare.

9. În domeniul dezvoltării urbane și planificării spațiale orașul se confruntă cu provocări dintre cele mai diverse, multe dintre acestea fiind rezultatul creșterii economice și demografice din ultima perioadă dar și a planificării defectuoase din perioada comunistă:

- Lipsă de coordonare între actorii instituționali locali în ceea ce privește planificarea spațială la nivelul zonei metropolitane Cluj. Existența și promovarea unor viziuni diferite și neintegrate de către instituțiile locale, județene și regionale cu privire la planificarea spațială.
- Dezvoltarea urbană haotică, datorată în principal nerespectării reglementărilor urbanistice și unei capacități limitate de a asigura disciplina în construcții. Infrastructură deficitară în anumite cartiere nou construite.
- Efectele negative implicate de procesul de suburbanizare rapidă din ultimii ani: o presiune crescută asupra infrastructurii și a serviciilor municipale de care beneficiază și rezidenții din zona peri-urbană; congestionarea traficului, migrarea unor afaceri dinspre centrul orașului spre periferie etc.
- Condiționarea dezvoltării economice locale viitoare de accesarea unor resurse din zona periurbană (terenuri de exemplu) – la nivelul municipiului Cluj-Napoca nu mai există în prezent locații disponibile pentru viitoare proiecte investiționale de anvergură.
- Discrepanțe semnificative între cartierele orașului în ceea ce privește accesul la spații verzi și infrastructură (locuri de parcare de exemplu).
- Existența unor probleme generate de dezvoltarea rapidă a orașului care pot fi rezolvate doar pe termen mediu sau lung și care presupun negocieri și compromisuri între diverși stakeholderi. Aceste probleme determină însă în prezent nemulțumiri majore la nivelul cetățenilor: lipsă parcări, spații verzi insuficiente, trafic crescut în centru și lipsa unor zone exclusiv pietonale, creșterea nivelului de trai.

DIRECȚII STRATEGICE

Principalele probleme strategice au fost identificate pe baza analizei integrate a rapoartelor grupurilor de lucru, pe baza analizelor transversale a celor 7 dimensiuni de dezvoltare strategică, precum și pe baza analizei problemelor strategice cheie și a elementelor de avantaj competitiv.

1. Întărirea/consolidarea capitalului uman local prin creșterea calității vieții.
2. Asumarea unui parteneriat strategic între comunitate și universitățile clujene, ca sursă esențială de avantaj competitiv.
3. Creșterea implicării sectorului asociativ în sectoare cheie ale comunității și stimularea parteneriatelor cu alți actori comunitari.
4. Asumarea consecventă a politicilor și a mesajului multicultural.
5. Investiții susținute ale comunității în educația preuniversitară.
6. Dezvoltarea unor mecanisme și instrumente instituționale incluzive și participative.
7. Stimularea dinamismului demografic.
8. Creșterea calității actului de guvernare și a calității serviciilor oferite și integrarea acestora într-un pachet complet; dezvoltarea unor strategii coerente în zona de e-guvernare.
9. Adoptarea și asumarea unei strategii de marketing și crearea unei identități a orașului – aceasta ar trebui să includă acele elemente care disting, atrag și pot reprezenta un avantaj competitiv pentru comunitate.
10. Dezvoltarea unui set de indicatori ai calității vieții și serviciilor care să fie urmăriți/monitorizați constant și care să furnizeze date empirice valide, permițând administrației și stakeholderilor implicați să decidă pornind de la realitățile existente (și să evalueze eficacitatea eforturilor depuse). Sistemul ar trebui coordonat de autoritățile locale, în parteneriat cu stakeholderii din fiecare domeniu.
11. Conștientizarea și valorificarea potențialului de transformare socială și regenerare urbană al culturii.
12. Gestionarea și valorizarea comunitară coerentă și unitară a resurselor cultural-istorice ale spațiului urban în baza expertizei profesioniștilor în domeniu.
13. Dezvoltarea unor politici coerente de mediu, adaptate la profilul orașului (transport, gestionarea deșeurilor, spații verzi, clădiri verzi și energie regenerabilă).
14. Creșterea competitivității economiei și a nivelului de bunăstare al comunității prin:
 - a) Valorificarea potențialului de clusterizare al economiei locale (în sănătate, energie etc) bazat pe modelul de bună practică implementat în sectorul IT.
 - b) Utilizarea noilor tehnologii ca parte integrată a dezvoltării comunității.

- c) Stimularea politicilor axate pe inovație și transfer tehnologic în sectorul public și privat.
 - d) Stimularea industriilor cu potențial creativ (cinematografie, teatru, arte plastice, muzică etc.).
 - e) Dezvoltarea unei economii de tip ICC (Inovație, Creativitate, Competitivitate). Integrarea structurală a cercetării universitare în dezvoltarea economiei locale. Această politică are un puternic conținut strategic în contextul european al creșterii economice inteligente (axată pe investiții în educație, cercetare și inovare)
15. Măsurile și mecanisme multi-sectoriale direcționate către grupuri vulnerabile, persoane dezavantajate și zone marginalizate, integrate în politicile sectoriale prin care autoritățile administrației locale își exercită atribuțiile față de cetățeni și coordonate printr-un mecanism al incluziunii sociale, care: (a) promovează politicile în vederea asigurării incluziunii economice; (b) creează condiții de infrastructură, resurse umane și competențe profesionale adecvate asigurării accesului la servicii publice (educaționale, locative, etc) de calitate; (c) furnizează servicii specializate prin care se facilitează participarea deplină la viața orașului și accesul la bunurile acestuia; (d) realizează incluziunea și desegregarea socio-teritorială a zonei de locuire defavorizată Pata Rât; (e) coordonează instrumentele instituționale ale elaborării, implementării și monitorizării măsurilor integrate de incluziune a grupurilor marginalizate, printre ele romele, printr-o Unitate de Incluziune și Economie Socială înființată în cadrul Primăriei.
16. Crearea unei viziuni integrate și a unor mecanisme de cooperare instituțională în ceea ce privește dezvoltarea urbană și planificarea spațială la nivelul întregii zone metropolitane. Planificarea dezvoltării proiectelor majore de infrastructură și a serviciilor publice de bază la nivel de zonă metropolitană (sau a unei porțiuni din aceasta în funcție de necesități).
17. Menținerea vitalității zonei centrale a orașului și contracararea procesului de dispersie urbană spre localitățile din peri-urban. Valorificarea clădirilor istorice și utilizarea spațiilor publice pentru promovarea unor evenimente semnificative la nivelul comunității. Încurajarea de proiecte de regenerare urbană.
18. O mai bună respectare a planurilor urbanistice, corelarea acestora cu strategia de dezvoltare locală, asigurarea disciplinei în construcții și sancționarea abaterilor de la normele urbanistice încă din fazele incipiente ale dezvoltării unui proiect/construcții.

Sinteza direcțiilor strategice sectoriale de dezvoltare

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

***Acest document reprezintă o sinteză a direcțiilor strategice de dezvoltare identificate de grupurile de lucru. Pentru o descriere detaliată vă rugăm să consultați documentele sectoriale.**

Antreprenoriat și inovație în comunitate

Direcție strategică cheie: Dezvoltarea unui parteneriat public-privat pentru a genera un ecosistem antreprenorial stabil.

Obiective strategice:

- Dublarea numărului de start-up-uri în Cluj-Napoca prin atragere/relocare în Cluj sau dezvoltarea lor pe baza potențării resurselor și talentului local
- Rezolvarea unor probleme deja existente în comunitatea clujeană prin proiecte dezvoltate de antreprenori – incluzând aria antreprenoriatului social
- Dezvoltarea unui ecosistem local activ care să susțină noii antreprenori
- Alinierea curriculei mediului universitar pentru a genera un impact major și în zona antreprenorială
- Atragerea de resurse din partea administrației locale care să sprijine direct și activ inovația antreprenorială alături de cercetare & dezvoltare

Asociativitate, filantropie și voluntariat

1. Acces la grupuri comunitare specifice și la capitalul de încredere dezvoltat în relațiile cu aceste grupuri;
2. Expertiză în domenii-cheie, inclusiv prin participare voluntară, dar și prin acoperirea contracost a unor servicii specializate relevante pentru comunitate.
3. Capital și finanțări atrase spre oraș, cu contribuție la dezvoltarea economică locală (de exemplu prin organizarea de conferințe se susține componenta de turism; cumpărarea de servicii sau produse din Cluj-Napoca susține anumite ramuri economice).
4. Existența unui mediu organizat pentru mobilizarea resurselor umane și financiare.
5. Servicii furnizate comunității sau unor grupuri vulnerabile în funcție de specificul fiecărei organizații, inclusiv servicii care conduc la economii în sectorul public prin schimbarea pozitivă a situației economice, sociale sau de sănătate a unor beneficiari de ajutoare publice.
6. Eficiență: costuri competitive datorită specializării și utilizării resurselor voluntare.

7. Creșterea capitalului social: organizațiile aduc împreună oameni cu experiențe variate, creând un cadru de dialog și participare.
8. Relații favorabile cu alte comunități din țară sau din străinătate: Clujul este deja un hub de expertiză în care organizațiile clujene sunt prezente cu rol de lider sau bune practici la nivel național și internațional, atrăgând expertiză și resurse prin aceste relații naționale sau internaționale.

Cinematografie

1. Înființarea unor surse de finanțare locală pentru dezvoltarea sectorului cinematografic
2. Crearea unei infrastructuri specializate în cinematografie, media și TV (platouri de filmare, studiouri, spații pentru postproducție).
3. Pregătire profesională specializată în domeniu
4. Educație vizuală și cinematografică pentru tineri și copii

Clujul incluziv

1. Incluziunea economică
2. Accesibilizarea serviciilor publice pentru categorii dezavantajate
3. Rețele de servicii specializate adresate grupurilor vulnerabile
4. Planul integrat pentru incluziunea socio-teritorială a comunităților marginalizate din zona Pata Rât
5. Mecanisme și instrumente instituționale incluzive și participative

Clujul sigur

1. Colaborare eficientă cu instituțiile de aplicare a legii, societate civilă și autorități publice locale, concretizate în obținerea de sprijin financiar pentru anumite proiecte în domeniul creșterii siguranței cetățenilor (montare sisteme de supraveghere video în spațiul public, asigurare finanțare pentru realizarea materialelor de susținere a campaniilor preventive, dotare polițiști cu echipament de protecție, asigurare autospeciale de poliție și mijloace tehnice de videofilmare și IT în comodă).
2. Atitudine pro-activă în relațiile de parteneriat cu instituțiile de aplicare a legii și societatea civilă.

Cultură

1. Priorități transversale:
 - a. Asumarea culturii ca domeniu strategic pentru dezvoltarea orașului, conștientizarea și valorificarea potențialului de transformare socială și regenerare urbană al culturii.
 - b. Obținerea titlului de Capitală Culturală Europeană 2021.
2. Priorități strategice:
 - a. Creșterea participării și accesului la cultură, dezvoltarea publicului.
 - b. Sustenabilitatea sectorului cultural - susținerea prin programe de finanțare și alte măsuri a activităților culturale.
 - c. Încurajarea creației – producția de noi conținuturi și forme culturale.
 - d. Dezvoltarea cooperării internaționale și a dimensiunii regionale și europene a sectorului cultural clujean.
 - e. Creșterea cooperării intra și intersectoriale.
 - f. Dezvoltarea infrastructurii, susținerea patrimoniului imobil și mobil.
 - g. Creșterea calității actului de cultură și a profesionalismului operatorilor culturali.
 - h. Dezvoltarea culturii utilizării spațiului public.
 - i. Îmbunătățirea comunicării culturale.

Democrație participativă

1. Administrație locală. Democrația participativă în contextul cadru al democrației reprezentative în administrația locală necesită crearea de arene participative prin intermediul ședințelor publice pentru ca cetățenii și delegații cetățenilor să poată face recomandări participând astfel activ la luarea deciziei.
2. Politici economice cooperativiste și dezvoltarea economiei sociale.

Demografie și resurse umane

Dezvoltarea unei strategii coerente în domeniul demografiei și resursei umane la nivelul comunității locale bazată pe principalele elemente de interes (fertilitate, imigrație, mortalitate, populație vârstnică, învățăminte, creșterea competențelor adulților).

Dezvoltare economică locală

1. Cluj-Napoca – un oraș funcțional și business-friendly
2. Cluj Napoca – oraș care investește în locuitorii săi pentru a crea competență
3. Atragerea, reținerea și sprijinirea investițiilor
4. Cluj-Napoca – oraș conectat internațional

Dezvoltare urbană și planificare spațială

1. Asigurarea atractivității urbane prin calitatea mediului construit, factor determinant al calității vieții locuitorilor municipiului.
2. Creșterea ofertei de dezvoltare economică a municipiului prin crearea de condiții atractive pentru și prin dezvoltarea spațială.
3. Gestiunea performantă și managementul competent al proprietăților imobiliare în echilibru între interesele publice și cele private.
4. Integrarea teritorială complexă a municipiului în zona metropolitană și în teritoriul regional.
5. Dezvoltarea integrată a infrastructurii de mobilitate și utilități.

Dimensiunea europeană a municipiului Cluj-Napoca

1. Clujul – oraș al culturii și artelor
2. Clujul - oraș universitar
3. Clujul – nod esențial în rețeaua orașelor europene
4. Clujul – punct de referință într-un ansamblu de sub-sisteme regionale cu geometrie variabilă
5. Clujul – „motor” al competitivității în plan regional
6. Clujul – promotor al bunelor practici în administrația locală
7. Clujul – pol de atracție al fondurilor structurale

Identitatea istorică a orașului

1. Investigarea și documentarea, repertorierea și managementul, conservarea-restaurarea și protejarea profesionistă, integrată și aplicată a Patrimoniului Cultural-Istoric al orașului și al împrejurimilor:
2. Investigarea și valorificarea din perspectivă socio-culturală a evoluțiilor cadrelor naturale – trecute, prezente și de perspectivă – ale Clujului. Identificarea rolului transformărilor

mediului ambiant și a peisajului (relief, climă, regim hidrografic, floră și faună) în definirea specificului și tradițiilor așezării prin studii de Istorie a Peisajului/Ecoistorie, respectiv programe comunitare dedicate.

3. Diseminarea permanentă a specificului și tradițiilor cultural-istorice locale autentice spre comunitate (formal și informal)
4. Gestionarea și valorizarea educativ-comunitară coerentă și unitară a resurselor cultural-istorice ale spațiului urban, exclusiv în baza consultanței și expertizei profesioniștilor în domeniu (istorici și arheologi, muzeografi și etnografi, arhitecți și designeri):
5. Identificarea, managementul și promovarea unor resurse autentice și specifice în domeniul turismului cultural local și regional

Industria creative

Strategia propune urmărirea a două priorități strategice în perioada de programare 2014-2020, **Extindere și Conectare.**

Cele două priorități se completează și vor putea fi înțelese în paradigma "bridging-bonding", în sensul că prima direcție strategică - Extindere - desfășurată în cheia "bridging" vizează construirea de relații noi cu exteriorul orașului, incluzând noi parteneri, și acces la noi informații, noi piețe etc., iar a doua direcție strategică - Conectare - desfășurată în cheia "bonding" vizează adâncirea relațiilor dintre actorii interni din comunitatea urbană, incluzând întărirea relațiilor dintre administrație și comunitate, sectorul creativ și comunitate etc.

Interacțiunea om-animal

1. One Health – Abordare integrată și interdisciplinară pentru asigurarea sănătății oamenilor, animalelor și mediului
 - a. Îmbunătățirea cadrului normativ (prin reglementări ale autorităților locale) cu privire la acomodarea urbană a animalelor.
 - b. Dezvoltarea facilităților urbane pentru accesul câinilor ghizi pentru persoanele cu dizabilități.
2. Animal friendly city – un oraș prietenos cu animalele, în care bunăstarea animalelor și relația armonioasă om-animal este un indicator al calității vieții și dezvoltării comunității
 - a. Îmbunătățirea infrastructurii urbane și a condițiilor legate de plimbarea câinilor de companie.
 - b. Creșterea nivelului de educație cu privire la interacțiunea om-animal – deținerea responsabilă de animale, cunoașterea comportamentului animalelor din mediul urban etc.

- c. Îmbunătățirea situației câinilor fără stăpân și a animalelor sălbatice din zona metropolitană.

IT si E-guvernare

1. Definirea unei viziuni și adoptarea unei strategii de implementare a e-guvernării
2. Explicarea avantajelor, instruirea și implicarea resursei umane
3. Oferirea resurselor necesare (financiare, de personal, de autoritate) departamentului IT
4. Promovarea serviciilor de e-guvernare
5. Modificarea și adaptarea legislației

Învățământ preuniversitar (nu sunt definite specific direcțiile strategice, dar din text acestea reiese că sunt)

Obiectivul major care trebuie avut în vedere este de a face din învățământul local cel mai bun sistem de învățământ preuniversitar din România. Acest obiectiv este fezabil, deoarece, în prezent, învățământul clujean se poziționează deja între locurile 2-4 ale clasamentului. Statutul de cel mai bun sistem educațional se exprimă pe patru dimensiuni fundamentale:

1. calitatea educației (de la calitatea infrastructurii, la calitatea profesorilor, a directorilor de școli și a rezultatelor elevilor);
2. eficiența (modul de utilizare a resurselor umane și materiale în atingerea rezultatelor);
3. relevanța (corespondența cu cerințele pieței muncii și cu contextul social în care trăim);
4. echitatea (asigurarea egalității de șanse în accesul și în utilizarea resurselor educaționale).

Învățământ universitar

1. Adaptarea prin armonizare, a programelor de studii universitare cu dinamica dezvoltării societății, a strategiilor europene sectoriale și a nevoilor concrete de pe piața muncii – creșterea atractivității universităților ca furnizor de cunoaștere și de forță de muncă specializată.
2. Îmbunătățirea comunicării interuniversitare și cu mediul de afaceri – prin proiectul strategic major Cluj Innovation City.
3. Stimularea antreprenoriatului în universități prin crearea de incubatoare de afaceri (spinn off-uri) ale absolvenților și de consorții cu firme din domeniul de competență al universităților.

4. Integrarea universităților clujene, prin centrele de cercetare și institutele aferente, în rețele europene, accesul la fonduri structurale și proiecte europene de cercetare-dezvoltare tehnologică 2014-2020, în colaborare cu alte universități, firme, autorități locale (primării), pentru a crește vizibilitatea și prestigiul acestora în Uniunea Europeană.

Leadership regional

1. Schimbarea mentalității în favoarea bicicletei
2. Dezvoltarea infrastructurii pentru biciclete

Marketing teritorial

Direcție strategică cheie: Constituirea și operaționalizarea unor structuri capabile să genereze și să implementeze proiecte de marketing teritorial.

Priorități:

1. Creșterea capacității administrative a orașului de a obține informații relevante pentru fundamentarea proiectelor sale de marketing teritorial
2. Îmbunătățirea serviciilor oferite potențialilor rezidenți
3. Promovarea serviciilor oferite de municipiu

Mediere comunitară

1. Medierea comunitară – componenta preventivă

Este necesară crearea, în parteneriat cu mediul academic și organizațiile non-guvernamentale de profil, a unui mecanism destinat să identifice potențialele dispute publice și să acționeze preventiv în vederea soluționării amiabile a punctelor de divergență dintre diferiții actori implicați la nivelul de decizie și/sau de implementare a politicilor și deciziilor publice locale.

2. Medierea comunitară – componenta de soluționare a disputelor (corectivă)

Înființarea, în colaborare cu asociațiile profesionale de mediatori și mediul academic, a unui Centru de Mediere Comunitară la nivelul municipiului Cluj-Napoca, cu rol de informare și soluționare amiabilă a disputelor de tip comunitar prin utilizarea procedurii de mediere. Definim în acest context disputele de tip comunitar ca fiind acele dispute care au impact asupra comunității

Mediu

1. Îmbunătățirea calității aerului în scopul minimizării riscului asociat sănătății publice.

2. Asigurarea integrității și sustenabilității resurselor de apă (cursuri de apă, lacuri, ape subterane) și a surselor de aprovizionare cu apă pentru diverse folosințe, prin protecția și îmbunătățirea funcțiilor hidrogeologice și ecologice, utilizând cele mai bune tehnici și practici de management.
3. Dezvoltarea și întreținerea unei rețele diverse și interconectate de spații urbane verzi, cu caracteristici naturale semnificative, zone de pădure, arii protejate și alte areale care pun în valoare patrimoniul natural local.
4. Eficientizarea consumului de resurse și gestiunea sustenabilă a deșeurilor prin utilizarea resurselor și produselor regenerabile, ecologice, implementarea programelor de monitorizare și conformare, precum și prin utilizarea celor mai bune practici de operare și tehnologii.
5. Sprijinirea, consolidarea și sporirea capacităților sociale și instituționale în scopul adoptării celor mai potrivite măsuri de pregătire, prevenire și gestiune a situațiilor de urgență, a crizelor și dezastrelor.
6. Implementarea unui concept de planificare teritorială care să permită autorităților să coordoneze și să implementeze proiecte și politici de gestiune a modului de utilizare a terenurilor într-o manieră durabilă și eficientă economic.
7. Promovarea utilizării durabile a energiei prin educarea comunitară și instituțională, utilizarea celor mai bune tehnici disponibile și folosirea pe scară mai largă a surselor de energie regenerabilă
8. Promovarea unui stil de viață urban orientat către buna gestionare a mediului prin dezvoltarea de strategii care să vizeze educarea și conștientizarea comunității locale cu privire la problemele de mediu actuale.

Multiculturalism

1. Asumarea consecventă a mesajului multicultural, promovarea acestuia prin strategii media special elaborate și prin valorizarea instituțiilor care constituie, în acest sens, exemple de bune practici
2. Promovarea și susținerea unor structuri, instituții și strategii educaționale care pot juca un rol în dezvoltarea mentalității inter- și multiculturale, respectiv a competențelor asociate
3. Crearea unor cadre de acțiune comună a grupurilor etnice și culturale diferite
4. Alocarea resurselor necesare dezvoltării și implementării politicilor multiculturale
5. Conștientizarea și asumarea problematicei comunității rome, ca făcând parte din diversitatea locală
6. Asumarea politicilor multiculturale și a implementării acestora de către autoritățile locale în mod continuu și independent de calculele electorale

Sănătate

1. Aderarea municipiului Cluj-Napoca la rețeaua Healthy Cities, conform criteriilor World Health Organization (WHO);
2. Dezvoltarea și implementarea strategiei de promovare a sănătății la nivelul municipiului Cluj-Napoca;
3. Îmbunătățirea infrastructurii la nivelul serviciilor de îngrijiri de sănătate;
4. Realizarea unei politici coerente de resurse umane în domeniul sănătății la nivelul municipiului Cluj-Napoca;
5. Creșterea nivelului de informatizare și utilizare a tehnologiilor informaționale la nivelul unităților care oferă servicii de îngrijiri de sănătate.

Sport si comunitate

- Impunerea sportului comunitar ca pe un avantaj competitiv al orașului
- Dezvoltarea legăturii intrinseci dintre sport și educație.
- Sportivul de performanță a devenit un adevărat simbol în societate. El polarizează atenția și interesul maselor nu numai prin prisma rezultatelor pe care le realizează ci el devine un model exponențial al reușitei, al succesului. Aceste valori se pot transmite și celor care aspiră la statutul de sportiv de performanță dar, la fel de bine, ele pot reprezenta motoare pentru cei care practică activitățile sportive din plăcere.
- Sportul poate cultiva spiritul competiției adevărate, al camaraderiei, al fair-play-ului, al atingerii idealurilor, dar el dezvoltă și calități importante pentru comunitate.

Tineret

1. Dialog structurat și participarea tinerilor la luarea deciziilor
2. Cadrul instituțional
3. Integrare europeană și rețele europene
4. Programe cadru cu teme anuale
5. Educația formală
6. Educație non-formală
7. Sport

8. Cultură și creație
9. Economie și antreprenariat
10. Infrastructura de tineret
11. Mediu și ecologie
12. Social

Turism

Obiectiv strategic cheie: Cluj-Napoca – destinație turistică valoroasă prin identitatea sa și experiențele oferite.

Moștenirea culturală și istorică a Clujului este una foarte bogată, întregind competitivitatea și identitatea cosmopolită a municipiului. Clujenii, de diferite etnii, au păstrat această moștenire cu mândrie de-a lungul timpurilor și sunt dornici să o împărtășească cu ceilalți. Acest potențial deosebit trebuie menținut și valorificat, astfel încât orașul să devină un pol de atracție pentru turiști români și străini, dar și pentru oameni de afaceri, artiști sau cercetători, în general pentru toți cei creativi. Clujul devine un pol pentru activitățile culturale și creative, centre media, recreaționale, evenimente și festivaluri, sprijinind dezvoltarea economică a municipiului și crearea de noi locuri de muncă pentru persoanele înalt-calificate. Investițiile în infrastructura de sprijinire a afacerilor (centre culturale, centre de afaceri, spații expoziționale etc.), susținerea în continuare a evenimentelor culturale, congreselor și conferințelor, vor contribui la dezvoltarea turismului.

Sinteza programelor operaționale sectoriale

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

***Acest document reprezintă o sinteză a programelor operaționale propuse de grupurile de lucru. Pentru o descriere detaliată vă rugăm să consultați documentele sectoriale.**

Asociativitate și filantropie

Programe operaționale

1.1 Program operațional: Stimularea parteneriatului intra și intersectorial între ONG-urile clujene și alți actori comunitari.

1.2 Propuneri de proiecte:

P1. Hartă a organizațiilor de infrastructură și a ofertei lor pentru membri/ beneficiari nonprofit, cât și pentru inițiative noi din partea voluntarilor și donatorilor.

P2. Stimularea comunicării între ONG-urile dintr-un domeniu, cât și între domenii prin susținerea unor mecanisme de comunicare informală și construcție de rețele.

P3. Stimularea creării de noi parteneriate sau organizații care să abordeze pe termen lung probleme sectoriale și comunitare într-un mod holistic/integrat.

2.1 Program operațional: Creșterea impactului coagulat al ONG-urilor în sectoare cheie ale comunității

2.2 Propuneri proiecte:

P1. Crearea unei hărți a ONG-urilor clujene și a ofertelor lor către beneficiari.

P2. Studiu privind impactul coagulat al asociațiilor și fundațiilor pe domenii cheie de activitate și la nivel comunitar.

P3. Realizarea unei cercetări ample în scopul identificării nevoilor comunitare pornind de la date cheie/domenii, implicarea organizațiilor cu expertiză și strategia de dezvoltare a Clujului.

P4. Stimularea de parteneriate în domenii cheie (governare laterală), utilizând expertiză deja existentă în sectorul ONG și în sprijinul altor actori comunitari (autorități și instituții publice, grupuri de cetățeni, sector afaceri, presă).

P5. Stimularea dezvoltării de noi organizații, pornind de la grupuri de inițiativa existente sau domenii/cartiere neacoperite.

3.1 Program operațional: Comunicarea, la nivelul comunității clujene, a impactului organizațiilor nonprofit în economia locală și incluziunea socială a grupurilor vulnerabile, cât și stimularea inovației sociale și dezvoltarea comunitară.

3.2 Propuneri proiecte:

P1. Crearea unei platforme online care să prezinte inițiativele, resursele necesare/investite și

rezultatele din domeniul asociativ, de filantropie și voluntariat. Menținerea pe termen lung și dezvoltarea platformei.

P2. Sprijin pentru organizații și grupuri de organizații în crearea unor standarde de transparență și documentare a impactului în funcție de domeniul de activitate.

P3. Crearea unui mecanism care să stimuleze implicarea strategică a presei clujene și a experților în comunicare în activitatea asociațiilor, fundațiilor și în alte inițiative bazate pe voluntariat și cooperare.

P4. Crearea unui sistem de premiere a excelenței în domeniul practicilor nonprofit.

4.1 Program operațional: Crearea unui mecanism de finanțare sustenabilă care să întărească independența și anduranță ONG-urilor clujene

4.2 Propuneri proiecte:

P1. Formarea unor bugete strategice la nivelul autorităților publice cu participarea sectorului privat (scop: susținerea pe termen lung și extinderea unor domenii comunitare, inclusiv fond de cofinanțare la proiecte mai mari: europene sau structurale).

P2. Diferențierea susținerii financiare pe tipuri de organizații prin alocarea unei secțiuni din buget pentru inițiative noi și abordări inovative.

P3. Contractarea de către autoritățile publice a serviciilor de susținere a grupurilor vulnerabile printr-un sistem agreat de evaluare a rezultatelor.

P4. Susținerea unor platforme prin care se pot întâlni proiectele/inițiatiile comunitare cu donatori persoane fizice și firme, cât și voluntari (cu sprijinul primăriei, fundației comunitare, centrului de voluntariat și a altor organizații nonprofit de infrastructură pe domenii cheie).

5.1 Program operațional: crearea unui sistem de informare/instruire pentru organizații utilizând expertiza din comunitate (organizații cu experiență, programe educaționale ale universităților).

Structurarea serviciilor pentru organizații și pentru specializarea pe arii cheie.

5.2 Propuneri proiecte:

P1. Susținerea prin resurse informaționale și educaționale a atragerii de membri, voluntari și donatori, comunicarea cu comunitatea și construcția de parteneriate.

P2. Stimularea participării practicienilor din ONG la programele postuniversitare relevante.

P3. Utilizarea oportunităților de dezvoltare prin organizarea la Cluj a unor conferințe naționale și internaționale pentru a sprijini un număr mai mare de organizații (burse de participare).

Cinematografie

Programe operaționale

1. Crearea unor surse de finanțare locală - fondul regional de film - care să asigure fondurile necesare pentru dezvoltarea producției de film a orașului.
2. Finanțarea (prin fondul regional sau surse private) a unor programe de formare în domeniul cinematografic care să asigure un ciclu complet de instruire – inclusiv practică.
3. Finanțarea și promovarea locală a unor programe de educație cinematografică destinate elevilor clujeni de către municipalitate.
4. Coroborarea ofertei educaționale din programele universitare cu nevoile reale ale pieței: actori de film, personal tehnic etc.
5. Crearea, într-o viziune antreprenorială, a unui parteneriat municipalitate-comunitate de afaceri pentru deblocarea unor fonduri private de finanțare a proiectelor locale de film.
6. Stimularea producțiilor locale prin introducerea unor beneficii de ordin fiscal.
7. Crearea unei infrastructuri specializate (studiouri de înregistrări și postproducție, platouri de filmare, decoruri) sau capacitarea unor clădiri deja existente în spații care pot fi folosite pentru producția locală de film.
8. Crearea unei sinergii cu celelalte domenii creative din Cluj-Napoca, incluzând aici fenomenul artelor vizuale prin integrarea și valorizarea poziției internaționale a Festivalului Internațional de Film Transilvania într-o strategie de creștere a vizibilității orașului și a turismului cultural.

Clujul sigur

Programe operaționale

1. Înființarea unui sistem de identificare și evaluare a problemelor de securitate, siguranță și ordine publică gestionat de o structură locală după modelul Autorității Teritoriale de Ordine Publică de la Consiliul Județean.
2. Înființarea unui centru operativ comun pentru gestionarea problemelor de securitate, siguranță și ordine publică din care să facă parte: Primăria municipiului Cluj-Napoca, IJP, Poliția locală, ISU, Jandarmi, SRI, MapN.
3. Eficientizarea activității de prevenire și combatere a criminalității stradale prin realizarea unor programe în domeniul prevenirii criminalității la care să fie atrase instituții de la nivel local, precum și organizații non-guvernamentale. Campanii de prevenire în domeniul delincvenței juvenile, protecției copilului și violenței intrafamiliale, prevenirii criminalității stradale, a violenței în școli și a accidentelor de circulație.
4. Creșterea gradului de siguranță a traficului rutier prin implementarea unei strategii care să aibă în prim plan calitatea vieții cetățeanului pe termen lung prin descurajarea circulației rutiere în centrul orașului reducându-se astfel aglomerația și poluarea.
5. Demararea unui program de creștere a nivelului de pregătire profesională a efectivelor de ordine publică prin colaborarea cu IPJ Cluj, Școala de Agenți de Poliție Cluj-Napoca, Jandarmeria Cluj și Universitatea „Babeș-Bolyai”, programul Studii de Securitate.
6. Verificarea tuturor furnizorilor de securitate, firme de protecție și pază, furnizori de formare profesională în domeniul serviciilor de securitate civilă.
7. Eficientizarea sistemului de supraveghere video deținut de Poliția Locală Cluj-Napoca.
8. Inițierea unei campanii de promovare a municipiului Cluj-Napoca, „Clujul Sigur”.

Cultură

Programe operaționale

1. Plan de creștere a bugetului pentru alocări proiecte culturale până la cel puțin 4% din bugetul local până în 2020 și optimizarea sistemului de finanțare a proiectelor culturale de la bugetul local
2. Program de dezvoltarea publicului și îmbunătățire a educației culturale – formale, non-formale, informale
3. Program de susținere a creației artistice și a producțiilor culturale – rezidențe artistice, burse de creație, etc.
4. Program de activare a unor spații periferice pentru activități culturale și comunitare
5. Program integrat de creștere a accesului la actul cultural
6. Program de sprijin al cooperării și coproducției la nivel european – fond de mobilitate, fond de cofinanțare pentru proiecte cu finanțare europeană, program internațional de voluntariat și placement
7. Program de colectare de date din sectorul cultural și de realizare de studii și cercetări longitudinale despre sectorul cultural și participarea culturală și comunicare publică a impactului culturii
8. Program de sprijin al excelenței în arta contemporană (vizuală)
9. Mecanism fiscal "percent for art" și program de susținere a artei publice/comunitare
10. Program de optimizare a sistemului de afișaj și comunicare culturală în oraș
11. Platformă online pentru sectorul cultural – calendarul evenimentelor culturale, organizare resurse (spații, echipamente etc.) la nivelul orașului
12. Platformă de cooperare între operatorii culturali și între operatorii culturali și administrație, mediul academic, mediul economic etc.
13. Program de construcții, reabilitare, renovare, revitalizare a spațiilor culturale
14. Program de dotări și dezvoltare a infrastructurii culturale
15. Program de susținere a patrimoniului imobil și mobil

Democrație participativă

Programe operaționale

1. Buget participativ
2. Monitorizarea și evaluarea participativă a proiectelor publice
3. Urbanism participativ
4. Cultură și artă participativă
5. Educare colectivă politică prin procese de e-guvernare
6. Politici publice în vederea constituirii unei mișcări cooperativiste
7. Economia socială

Demografie

Programe operaționale

1. Măsuri de stimulare a fertilității
2. Măsuri de stimulare a imigrației
3. Măsuri de reducere a mortalității

4. Măsuri de sprijin pentru populația vârstnică
5. Înființarea, dezvoltarea și promovarea unor structuri de învățământ profesional și vocațional
6. Creșterea competențelor adulților de pe piața muncii

Dezvoltare economică locală

Programe operaționale

1. Program de ameliorare a calității guvernantei locale
2. Program de eficientizare și transparentizare a proceselor de alocare și utilizare efectivă a resurselor financiare
3. Program de consultare periodică a mediului de afaceri pe probleme de dezvoltare economică
4. Creșterea notorietății Clujului ca destinație de afaceri atractivă
5. Program de susținere a antreprenorilor clujeni
6. Program de susținere a exporturilor firmelor clujene
7. Program de dezvoltare a acțiunilor suport pentru afaceri din domeniul R&D
8. Program de sprijinire a mediului de afaceri
9. Parteneriat activ administrație - mediul de afaceri - mediul universitar
10. Program de sprijinire a inițiativelor locale și regionale de clusterizare
11. Program de asistență socială și de ameliorare a calității vieții categoriilor de persoane defavorizate
12. Dezvoltarea unui serviciu de transport metropolitan la nivel european
13. Dezvoltarea infrastructurii de transport

Dezvoltare urbană și planificare spațială

Domeniul 1. Asigurarea atractivității urbane prin calitatea mediului construit, factor determinant al calității vieții locuitorilor municipiului.

1. Politică pentru o locuire accesibilă. Stimularea și suportul oferit unor categorii de persoane cu importanță strategică și generarea de soluții pentru categoriile vulnerabile.

Program pentru locuințe de necesitate (Proiecte: Adăposturi de noapte în fiecare cartier, Ansamblu de locuințe de necesitate pentru relocarea populației de la Pata Rât, etc.)

Program pentru locuințe pentru grupe țintă – tineri competenți/cercetători (Proiecte: imobile pe parcele publice, unități locative rezultate din parteneriate public-private integrate în campusuri de studiu și cercetare), populație vulnerabilă – cotă-parte de unități în ansambluri rezidențiale, imobile de locuințe sociale)

2. Politică pentru utilizarea patrimoniului construit ca generator al dezvoltării durabile.

Stimularea valorificării patrimoniului construit și a creșterii continue a acestuia prin realizări contemporane de calitate.

Program pentru dezvoltarea potențialului arhitectural - reabilitarea și dezvoltarea imobilelor valoroase listate sau cu valoare ambientală

Proiect: Plan Urbanistic Zonal pentru zona centrală, Planuri urbanistice zonale pentru zonele protejate, Reabilitarea instituțiilor publice care ocupă și gestionează clădiri de patrimoniu

Program pentru utilizarea spațiului public - Deschiderea oportunităților de investiție în oraș, un factor principal fiind caracterul și calitatea străzilor ca vectori de dezvoltare economică și de sporire a vieții sociale a orașului și a calității mediului urban)- Proiect pentru elaborarea strategiei și standarde pentru spațiul public, regulamente publice (publicitate culturală în cadrul utilizării spațiului public)

Program pentru Arta în spațiul public – stimularea prezenței artei contemporane permanentă sau temporară în toate zonele orașului

3. Politica pentru un mediu construit adecvat unei vieți sănătoase. Armonia spațiului construit în condiții de dezvoltare eficientă, economia consumului teritorial pe baze ecologice, economice și sociale. Echilibrul între mediul construit și cel natural.

Program pentru Culoarul Someșului

Program pentru renaturalizarea cursurilor de apă și a culoarelor torențiale

Domeniul 2. Creșterea ofertei de dezvoltare economică a municipiului prin crearea de condiții atractive pentru și prin dezvoltarea spațială.

1. Politica pentru realizarea dotărilor urbane majore de importanță strategică pentru cartiere și municipiu. Realizarea infrastructurii construite pentru activitățile economice, culturale, pentru sănătate, servicii, etc.

Rezervarea de terenuri pentru realizarea unor obiective de importanță regională și supraregională - dotări majore necesare care pot genera poli importanți:

Program pentru competitivitate economică (Proiecte: Centru expoziții, Centru congrese, IT City, Centru de Transfer Integrat Cargo, Incubator de afaceri)

Program pentru activități economie mici și mijlocii:

Dezvoltarea economică a municipiului trebuie să ofere condiții egale pentru producție/servicii atât pentru marile firme locale/naționale/internaționale cât și pentru IMM-uri ca bază de dezvoltare durabilă a economiei municipiului.

Alocarea de zone pentru acomodarea întreprinderilor mici și mijlocii în structuri parcelare flexibile, pregătite pentru producție cu birouri proprii. Acestea ar trebui să absoarbă în timp activitățile care poluează zonele rezidențiale.

Program pentru dotări sociale și culturale (Proiecte: Centrul Cultural Transilvania, Muzeu de Artă Contemporană, Centre Comunitare de Cartier în toate zonele orașului (ex Cinema Dacia))

2. Politica de cooperare pentru dezvoltarea spațială între învățământul superior, cercetare și mediul economic regional.

Proiectele propuse întăresc profilul tehnologic și științific al municipiului, asigurând dezvoltarea parteneriatului între sectorul academic și sectorul privat în cercetare și în implementarea de noi investiții în domeniul industriilor nepoluante și medicinei. Clujul - Centru național / internațional universitar, de cercetare și promovare a inovației, promovarea / încurajarea strategiilor universităților de achiziții de oportunitate în zona centrală și pericentrală, precum și în zonele de restructurare.

Program de utilizare a terenurilor dezvoltarea infrastructurii și promovarea terenurilor, parcuri industriale, parcuri de cercetare – cunoaștere și inovare). Rezervarea de terenuri în proprietate publică pentru centre de cercetare și inovare, instituții de sănătate, alte instituții publice sau de interes public

Proiecte: Centru medical și de cercetare, realizarea unui nou spital județean și cedarea complexului clinicilor universitare instituțiilor de învățământ superior

3. Politica pentru utilizarea și conversia terenurilor și construcțiilor inactive și pentru regenerare urbană.

Program pentru restructurarea zonelor inactive industriale sau feroviare și a terenurilor virane

Program pentru Regenerare urbană a zonelor în declin urban – cartierele de locuințe de masă și zone pericentrale.

Program pentru Urbanizarea teritoriilor intravilane nedezvoltate

Domeniul 3. Gestiunea performantă și managementul competent al proprietăților imobiliare în echilibru între interesele publice și cele private.

1. Politica pentru gestiunea transparentă și performantă a informațiilor legate de mediul construit, terenuri, construcții și utilități.

Program pentru Gestiunea informației (Proiecte pentru implementarea sistemelor GIS, Proiect pentru controlul dezvoltării urbane – autorizații, infrastructură edilitară, planificare, recepții, amenzi, tranzacții imobiliare, cadastrul verde la nivel de plantații publice și private)

Programul pentru accesibilitatea publică a bazelor de date urbane (statistici urbane, transport în comun, program cultural și ticketing integrat, etc.)

2. Politica pentru urmărirea și realizarea interesului public în procesele de dezvoltare urbană.

Program pentru Planificare participativă (program pentru atragerea populației și bugetare participativă).

Program pentru Consultanță – Proiecte: instrumente de informare publică generală și centre consultanță pt probleme urbane (consultare documente actuale, macheta orașului, informații relevante, etc.), perfecționarea regimului consultării publice

3. Politica pentru creșterea valorii economice a terenurilor și construcțiilor.

Consolidarea unui pol de concentrare economică prin atragerea de investiții de înaltă tehnologie, prin facilitarea localizării de activități de producție nepoluante și de afaceri și prin folosirea de noi forme de competiție, cooperare și comerț;

Rezultatul proiectelor din infrastructura economică/știință/cercetare poate fi măsurat prin creșterea calității și numărului locurilor de muncă într-o piață ocupațională competitivă european/internațional (Hi-Tech, cercetare, știință), refuncționalizarea terenurilor libere sau degradate, prin localizarea de activități economice, creșterea numărului de parteneriate între sectorul academic/universitar cu sectorul privat, amplificarea inițiativelor locale existente în implementarea politicilor de mediu (energia verde), înlăturarea factorilor de risc/poluare.

Program pentru Promovarea de zone de regenerare/cluster, coridoare high-tech în legătură spațială cu aeroportul și autostrada Transilvania, cooperare cu proprietarii de terenuri și active în zone strategice

Proiecte: Forum Urban de Dezvoltare

Program pentru reciclarea zonelor de conversie funcțională – Reconversiile de suprafețe industriale se vor face pe bază de contracte individuale (cu administrația) pentru negocierea interesului public. Susținerea unor zone mixte de calitate care pot deveni reale impulsuri de dezvoltare pentru zone de mare interes public, în urma concentrării serviciilor companiilor.

Domeniul 4. Integrarea teritorială complexă a municipiului în zona metropolitană și în teritoriul regional.

1. Politica pentru integrare regională și dezvoltare metropolitană.

Programul pentru planificare metropolitană

Realizarea unui PATM Plan de amenajare a teritoriului metropolitan;

Proiect pentru Planificarea dezvoltării: Structurarea unei strategii eficiente pentru dezvoltarea corelată a zonei de influență metropolitană. Proiect de amenajare și planificare a zonei metropolitane (PATM), cu oferirea de posibilități de dezvoltare optime pentru toate teritoriile comunelor, nu numai ale polului de zonă

Proiect pentru Rețeaua de mobilitate: Trafic auto, Transport public, Rețele de agrement urban și periurban

Proiecte pentru rețeaua cadrului natural

Conservarea coridoarelor ecologice cu rol în păstrarea biodiversității pe versanții de sud (cu implicarea comunelor Feleacu și Apahida) și pe versantul de nord (cu implicarea comunelor Florești, Baci și Apahida)

Asigurarea continuității arealelor naturale de interes conservativ în afara limitelor administrative Cluj: Pădurea Făget (comuna Feleacu), Pădurea Hoia (comuna Baci, comuna Feleacu)

Domeniul 5. Dezvoltarea integrată a infrastructurii de mobilitate și utilități.

1. Politica pentru dezvoltarea infrastructurii de mobilitate și acces.

Program pentru Turismul local și regional (Proiecte: rețea de signalectică urbană, rețea de trasee și obiective)

Program pentru Activități și Cooperare economică

Program pentru Mobilitate regională (Servicii, Transport public)

Concept de dezvoltare integrată a mobilității pentru atingerea în timp a unui sistem și a unei rețele de trafic eficiente, funcționale, neconflictuale

1.1. Conectarea orașului în teritoriu

proiecte ce acoperă domeniul accesibilității (aeroport, drumuri expres, drumuri județene, drumuri locale, tramvai, tren urban) și mobilității (terminal intermodal, forme de transport integrat cu surse nepoluante, trafic lent – pietoni și bicicliști).

Rațiunea proiectelor propuse în infrastructura rutieră și transport: Infrastructura rutieră în condițiile realizării autostrăzii Transilvania și a coridorului IV devine primordială. Mobilitatea în teritoriu, către obiectivele administrative, sociale și economice din municipiu și din teritoriul metropolitan și către alte județe reprezintă prioritatea politicii.

Rezultatul proiectelor din infrastructura rutieră și de transport poate fi măsurat prin numărul de noi activități economice atrase pe teritoriul zonei metropolitane, reducerea timpului de comutare și reducerea factorilor de poluare din trafic, reducerea numărului de accidente.

1.1.1. Multiplicarea legăturilor între oraș și autostrada A3

- Legătura între centura Vâlcele-Apahida (VOCE), E60 și autostrada A3 în zona Ciurila – este de importanță vitală pentru că face legătura între partea nordică a teritoriului (Baia Mare, Bistrița, Dej) cu autostrada

- Prelungirea Drumului Sălicii până la A3 în zona Ciurila

- Drum expres – Ocolitoare comuna Florești: legătura între nodul de autostradă de la Gilău și cartierul Grigorescu – nod CORA, cu traseu la nord de zona de captare de apă (în totalitate neurbanizat și neurbanizabil) și un pod peste Someș la sud de str. Donath.

- Drum expres – Ocolitoare comuna Baci în prelungirea străzii din dreptul Tetarom1, traversează calea ferată și se intersectează cu DN 1F la vest de comuna Baci

1.1.2. Tren urban – regional, metropolitan

Principalul mijloc de transport de mare capacitate, pe actuala cale ferată – va face legătura între autostrada A3 (Rădaia) și localitățile de pe valea Nadășului și valea Someșului, până la Dej, având stații la : Rădaia, Baci Triaj, Tetarom, Gara centrală, Clujana, Mărăști (IRA), Aeroport, Sânicoadă, Apahida, Jucu, etc.

1.1.3. Prelungirea rețelei de tramvai spre Florești

pe traseul actual al DN1, plecând din nodul Calvaria. DN1 devine aici stradă internă, asigurând în același timp și relația cu Clujul

1.1.4. Dezvoltarea aeroportului

- Dezvoltarea unui nod de transfer intermodal de pasageri și marfă alături de dezvoltarea capacității de transfer pasageri și cargo,
- Gară pasageri Aeroport cu transfer direct în terminal
- Infrastructura de preluare și transfer marfă (cale ferată, aerian, auto)

1.2. Decongestionarea axei mediane est-vest, a zonei istorice și a cartierelor de locuințe prin completarea / extinderea și reconfigurarea rețelei majore de trafic

Deschiderea și rezervarea culoarelor pentru arterele de trafic, în plus față de cele prevăzute în PUG1999 și compromise prin amplasarea necoordonată de construcții pe majoritatea traseelor; Prevederea de profile stradale care tratează atât configurația suprafețelor de circulație, cât și caracterul fronturilor construite cu intenția de a promova un nivel urban de dezvoltare și a combate declinul accelerat din ultimii ani al arterelor principale din punct de vedere arhitectural și economic. Calmarea traficului în zona centrală, ocolirea centrului de trasee de tranzit auto și păstrarea centrului istoric ca zonă cu puternic caracter pietonal.

1.2.1. Realizarea Inelului sudic – între strada Primăverii (depoul de tramvaie) – Calea Turzii- Someșeni (Selgros).

Inelul sudic are un rol colector și distribuitor pe direcția Est-Vest între principalele cartiere ale orașului, realizând accese radiale spre zone centrale și semicentrale. Acesta ordonează și ierarhizează traficul și degreveză zona centrală de traficul de tranzit.

1.2.1.1 Tronson Mănăștur (depou) - Calea Turzii

1.2.1.2 Tronson Calea Turzii – Selgros

1.2.1.3 Pasaj denivelat în zona Selgros-Băile Someșeni și artera nouă de legătură între inelul sudic și str. Traian Vuia (la nord de parcul logistic)

1.2.2. Culoarul căii ferate – lărgiri ale profilelor arterelor existente și completarea tronsoanelor lipsă pe ambele părți ale căii ferate

1.2.3.1. Lărgirea străzii din dreptul Tetarom la un profil de 21m, în prelungirea drumului expres ocolitor al comunei Baciu

1.2.3.2. Pasaj denivelat în prelungirea str. Tăietura Turcului și legătura cu str. Tudor Vladimirescu – transferul de la sud la nordul căii ferate

1.2.3.3. Stradă nouă în prelungirea str. Tudor Vladimirescu și legătura cu str. Fabricii de chibrituri

1.2.3.4. Lărgirea străzii Fabricii de chibrituri la un profil de 21 m

1.2.3.5. Prelungirea str. Fabricii de chibrituri prin zona de triaj CFR cu un profil de 21m

1.2.3.6. Pod la nivel cu calea ferată, la nord

1.2.3.7. Arteră nouă în prelungirea podului propus și legătura cu str. Câmpul Pâinii, pe un profil asimetric de 21m

1.2.3.8. Lărgirea și completarea străzii Câmpul Pâinii până la Nodul IRA

1.2.3.9. Completarea bretelelor lipsă la Nod IRA

1.2.3.10. Arteră nouă paralelă cu Calea Someșeni, la nord de calea ferată – legătura cu Băile Someșeni și str. Traian Vuia

1.2.3.11. Lărgirea străzii Cantonului, între Centura de est și Calea Someșeni la un profil cu ampriza de 30m

1.2.3.12. Lărgirea străzii Calea Someșeni până la nodul IRA, la un profil cu ampriza de 30m

1.2.3.13. Completarea tronsonului lipsă al străzii Răsăritului, între nodul IRA și zona de locuințe ale MAPN în construcție

1.2.3.14. Lărgirea străzii Răsăritului la un profil cu ampriza de 16m

- 1.2.3.15. Completarea tronsonului lipsă al străzii Răsăritului, de la strada Cernei până la pasajul peste strada Fabricii
- 1.2.3.16. Completarea tronsonului lipsă al străzii Răsăritului, de la pasajul peste strada Fabricii până la Canalul Morii
- 1.2.3.17. Pod cu lățimea de 16m între strada Răsăritului și strada Oașului
- 1.2.3. Organizarea traficului în zona centrală și interiorul nucleului medieval
Circulația este organizată într-un sistem de artere în sens unic dispuse în T perimetral nucleului medieval (pe laturile nord și est), un semi-inel format din străzile Emil Isac, Republicii, Avram Iancu (pe laturile vest și sud) și axa mediană est-vest în sistem de sensuri unice Clinicilor-Eroilor-Dorobanților / 21 Decembrie-Memorandumului-Moșilor
- 1.2.3.1. Reconfigurarea laturii de est a T-ului și organizarea unui sistem de sensuri unice în tandem format din: str. Constanța și str. Cuza Vodă
- 1.2.3.1.1. Lărgirea străzii Constanța la un profil de 18m, cu trafic în sens unic spre nord
- 1.2.3.1.2. Pod în prelungirea str. Constanța – legătură cu str. Traian
- 1.2.3.1.3. str. Cuza Vodă în sens unic spre sud (cu excepția transportului în comun)
- 1.2.3.2. Reconfigurarea și organizarea de sensuri unice pe culoarul Someșului, de la podul Garibaldi până la str. Oașului
- 1.2.3.2.1. Lărgire pod Garibaldi la 4 benzi
- 1.2.3.2.2. Sens unic pe Splaiul Independenței spre Opera Maghiară
- 1.2.3.2.3. Sens unic pe str Dragalina și reconfigurarea profilului de la podul pietonal până la pod Napoca
- 1.2.3.2.4. Lărgire și prelungire str. Iașilor spre str. Constanța și organizarea în sens unic spre est în tandem cu str. Dacia
- 1.2.3.2.5. Sensuri unice în tandem pe str. Dragalina – str. Barițiu
- 1.2.3.2.6. Pod la Opera Maghiară, între str. Dragalina și strada Emil Isac
- 1.2.3.3. Fluidizarea traficului pe semi-inelul în jurul nucleului medieval cu scopul calmării traficului pe arterele interioare
- 1.2.3.3.1. Fluidizarea circulației pe inel prin reorganizarea intersecției Gh. Șincai -str. Napoca (eliminarea relației de stânga spre str. Napoca), și sincronizarea semaforului cu cel de la intersecția str. Republicii – str. Avram Iancu
- 1.2.3.3.2. Reconfigurarea profilului străzii Avram Iancu de la intersecția cu str. Universității: 2 benzi spre Piața Cipariu, 1 bandă spre Cimitirul Central
- 1.2.3.3.3. Lărgirea str. Milton Lehrer (fostă Strugurilor) și reconfigurarea intersecției pentru fluidizarea relației str. Avram Iancu – P-ța Ștefan cel Mare
- 1.2.3.4. Calmarea traficului în interiorul nucleului medieval
- 1.2.3.4.1. Reamenajarea unor străzi propuse să devină cu caracter prioritar pietonal : str. Kogălniceanu, de Martonne, Hermann Oberth, Gaal Gabor, str. Iuliu Maniu (tronsonul spre Piața Unirii, str. Ferdinand-latura vestică, Piața Mihai Viteazu – latura sudică
- 1.2.3.4.2. Reamenajarea unor străzi propuse să devină pietonale: Piața Unirii- laturile est și vest), str. Kovacs Deszo, str. Hermann Oberth (tronsonul dinspre str. Kogălniceanu), str. David Ferenc
- 1.2.3.5. Străpungere Fabrica de bere – transferul de pe axa mediană pe culoarul Someșului cu scopul decongestionării axei mediane
- 1.2.3.5.1. Lărgirea străzii Uzinei electrice după un profil cu ampriza de 26m și străpungere în prelungire până la strada Moșilor

1.2.3.5.2. Lărgirea străzii Moșilor în dreptul "Fabricii de Bere", organizarea intersecției și realizarea unei piațete urbane între fosta fabrică și str. Moldova

1.2.3.5.3. Reconfigurarea axei mediene est-vest, între Fabrica de bere și Piața Mărăști

1.2.3.5.4 Bandă dedicată transportului în comun și pe direcția Mărăști- Mănăstur pe B-dul 21 decembrie și str. Memorandumului

1.2.3.5.2. Reconfigurarea profilului str. Moșilor

1.2.3.5.3. Lărgirea străzii Clinicilor

1.2.3.5.4. Reconfigurarea Pieței Lucian Blaga – introducerea pistelor de biciclete, reorganizarea benzilor de circulație și a parcărilor

1.2.3.5.5. Reconfigurarea profilului str. Napoca – 2 benzi spre Piața Unirii și piste de biciclete în continuarea b-dului Eroilor

1.3 Extinderea și reconfigurarea rețelei majore de trafic în zonele de urbanizare

1.3.1 Zona de dezvoltare Nord Est

1.3.1. arteră nouă de legătură cu centura de nord-est (VOCNE – în prelungirea b-dului Muncii) și centura de est (VOCE- Vâlcele-Apahida) între str. Traian Vuia (zona serelor) în prelungirea inelului sudic

1.3.2 Zona de dezvoltare EST

1.3.2. strada Soporului – legătura între cartierul Gheorgheni, inelul sudic și centrul de colectare a deșeurilor

1.3.3. Zona de dezvoltare Sud – Est

1.4. Noduri intermodale și dezvoltarea rețelei de transport în comun

Concept de dezvoltare integrată a mobilității ce cuprinde consolidarea nodurilor de transfer intermodale și efectul de iradiere pe care acestea le pot avea asupra structurilor urbane învecinate

1.4.2. Promovarea și dezvoltarea cu prioritate a nodurilor de transfer intermodal, dintre care cele mai importante sunt, de la vest spre est: nod autostrada A3 la Nădășel, Baci, zona Centrală, Piața 1 Mai Clujana, Expo Transilvania, Aeroport, Apahida Centru. Culoarul de mobilitate și dezvoltare continuă de-a lungul văii Someșului spre Jucu, Gherla și Dej

1.4.3. Păstrarea locului important al tramvaiului ca mijloc de transport în comun, la nivelul orașului atât prin mai buna calitate a liniilor existente și a materialului rulant, cât și prin extinderea traseelor existente.

1.4.4. Crearea unor trasee speciale, care sunt accesibile largului public călător, dar care deservește zone unde interesul studenților este concentrat

1.5. Trafic nemotorizat – bicicliști și pietoni

Reducerea poluării prin încurajarea folosirii mijloacelor de deplasare alternative ca plan de decongestionare, îmbunătățirea a calității aerului, promovarea mișcării și îmbunătățirea accesibilității. Pistele de biciclete dedicate sunt obligatorii pe rețeaua majoră de trafic, pe străzile de importanță locală din interiorul cartierelor fiind recomandată circulația la comun cu autovehiculele. Zonele și modalitatea concretă prin care spațiul necesar pentru aceste piste poate fi rezervat prin procedurile de urbanizare și restructurare și standardele pentru profilele stradale cuprinse în noul PUG. Rețeaua de piste de biciclete trebuie extinsă și conectată cu obiective de interes la nivel periurban.

Politica pentru dezvoltarea infrastructurii de utilități edilitare.

Program pentru completarea și modernizarea rețelelor de alimentare

(Proiect: canalizatia subterană pentru rețelele aeriene)

Program pentru promovarea managementului apelor pluviale în domeniul public și privat

Politica pentru eficiența energetică și sustenabilitatea infrastructurii și a mediului construit.

Program pentru producere de energie din surse regenerabile,
Program pentru retrofitting - eficientizarea consumului și modernizarea mediului construit, prin reabilitarea eficiență energetic a imobilelor

Dimensiunea europeană a Clujului

Programe operaționale

1. organizarea unor dezbateri publice pe următoarele domenii de interes: multiculturalism în Cluj-Napoca, percepția avantajelor integrării europene la nivelul societății clujene, identificarea priorităților și perspectivelor orașului prin prisma Agendei Europa 2020,
2. dezvoltarea unor documente operaționale pe următoarele domenii: întărirea pieței interne – investiții, antreprenariat, resurse umane, capital social etc.; migrație, incluziune/excluziune; valori europene; adâncirea integrării din perspectivă instituțională; analiza rezultatelor proiectelor finanțate prin fonduri europene la nivelul orașului Cluj-Napoca; identificarea oportunităților și direcțiilor optime de dezvoltare în acord cu Strategia financiară multianuală a Uniunii Europene pentru perioada 2014-2020,
3. organizarea de școli de vară și de platforme educaționale care să favorizeze capacitatea de adaptare la rigorile Uniunii Europene.

Incluziune socială

Programe operaționale

1. Incluziunea economică
 - 1.1. Stimularea angajării persoanelor din grupuri vulnerabile, printre ele romi
 - 1.2. Sprijinirea economiei sociale
2. Accesibilizarea serviciilor publice pentru categorii dezavantajate
 - 2.1. Rețeaua centrelor comunitare integrate
 - 2.2. Rețea de unități educaționale incluzive, inclusiv pentru prevenirea segregării școlare
 - 2.3. Fond de locuințe adecvate și accesibile pentru categorii dezavantajate
3. Rețele de servicii specializate adresate grupurilor vulnerabile
4. Planul integrat pentru incluziunea socio-teritorială a comunităților marginalizate din zona Pata Rât
 - 4.1. Programe integrate adresate comunităților marginalizate din zona Pata Rât
 - 4.2. Capacitarea autorităților locale în vederea derulării planului de desegregare teritorială
 - 4.3. Campanii pentru eliminarea prejudecăților și discriminării pe bază de statut social și etnie
5. Mecanisme și instrumente instituționale incluzive și participative
 - 5.1. Unitatea pentru incluziune și economie socială
 - 5.2. Observatorul social
 - 5.3. Forme de participare a grupurilor vulnerabile la guvernare
 - 5.4. Grupul de Lucru Local pentru incluziunea romilor
 - 5.5. Sistem integrat pentru semnalarea, prevenirea și managementul cazurilor de marginalizare socială

IT si E-guvernare

Programe operaționale

1. Alfabetizarea digitală a tuturor angajaților Primăriei municipiului Cluj-Napoca

2. Realizarea arhitecturii IT integrate, deschise și interoperabile a Primăriei municipiului Cluj-Napoca
3. Adecvarea proceselor și procedurilor interne ale instituției pentru e-guvernare
4. Implementarea infrastructurii de comunicații distribuite a orașului
5. Actualizarea și eficientizarea infrastructurii IT existente
6. Implementarea platformelor integrate, interoperabile și deschise de e-guvernare
7. Transparența decizională prin e-guvernare
8. Eficientizarea bugetelor de IT prin crearea unei regii autonome de IT
9. Educarea cetățenilor cu privire la utilizarea serviciilor de e-guvernare

Identitatea istorică

Programe operaționale

1. Redactarea unui Ghid Turistic Cultural al Clujului (eventual și al împrejurimilor).
2. Inițierea unui proiect de (re)amenajare a unui Patinoar și a unui Pavilion de Patinaj prin revitalizarea (recreațională&istorică) a lacului din Parcul Central.
3. Revitalizarea (restaurarea, conservarea și valorificarea publică&turistică) Turnului Cizmarilor.
4. Revitalizarea (restaurarea, conservarea și valorificarea publică&turistică) Turnului Porții Mici din Ulița Săpunului/Țesătorilor/Pompierilor.
5. Amenajarea unui Muzeu al Orașului.
6. Revitalizarea (restaurarea, conservarea și valorificarea publică&turistică) Citadelei austriece și a Promenadei Elisabeta.
7. Amenajarea și semnalizarea unor circuite pietonale tradițional-istorice coerente și cursive.
8. Revitalizarea (restaurarea, conservarea și valorificarea publică&turistică) Cimitirului Central.
9. Activitate de lobby - coordonată de profesioniști în domeniu - coerentă și susținută pentru revitalizarea muzeelor orașului.

Industria creative

Programe operaționale

1. Program Prog_Op_1.1.1. Creșterea Capacității Administrative - în cadrul Priorității Operaționale PriOp_1.1. (Extindere / Administrație locală)
2. Program Prog_Op_1.2.1. Promovarea Industriilor Creative prin Campanii. - în cadrul Priorității Operaționale PriOp_1.2. (Extindere / Industree Creative)
3. Program Prog_Op_1.2.2. Promovarea Industriilor Creative prin Evenimente - în cadrul Priorității Operaționale PriOp_1.2. (Extindere / Industree Creative)
4. Program Prog_Op_1.3.1. Alfabetizare tehnologică - în cadrul Priorității Operaționale PriOp_1.3. (Extindere / Cetățeni)
5. Program Prog_Op_2.1.1. - Pregătire pentru e-Guvernare - în cadrul Priorității Operaționale PriOp_2.1. (Conectare / Stat - Industree Creative)
6. Program Prog_Op_2.1.2. - Intranet Cluj - în cadrul Priorității Operaționale PriOp_2.1. (Conectare / Stat - Industree Creative)
7. Program Prog_Op_2.2.1. Creativitate pentru Mase- Intranet Cluj - în cadrul Priorității Operaționale PriOp_2.2. (Conectare / Industree Creative - Cetățeni)
8. Program Prog_Op_2.3.1. Date Publice - în cadrul Priorității Operaționale PriOp_2.3. (Conectare / Cetățeni - Stat)

9. Program Prog_Op_3.1. CREIC - în cadrul Smarter City

10. Program Prog_Op_3.2. Living Labs - în cadrul Smarter City

Interacțiunea om-animal

Programe operaționale

1. Înființarea unei comisii interdisciplinare cu experți din domeniul biologiei/etologiei, psihologiei, ecologiei care să lucreze împreună cu instituțiile abilitate ale administrației locale pentru gestionarea corectă și eficientă a aspectelor legate de relația om-animal în mediul urban.
2. Program de conștientizare și educare a populației generale cu privire la relația om-animal
3. Program de promovare a conceptului de deținere responsabilă a animalelor de companie
4. Îmbunătățirea infrastructurii urbane pentru plimbarea și socializarea animalelor
5. Program de dezvoltare a facilităților și condițiilor pentru utilizarea optimă a câinilor ghizi și a animalelor de terapie
6. Program de asigurare/garantare a bunăstării animalelor în contextul urban
7. Program de identificare și monitorizare a animalelor
8. Serie de evenimente urbane de facilitare a interacțiunii om-animal
9. Program on-line de consiliere comportamentală pentru deținătorii animalelor de companie
10. Program de accesibilizare a orașului pentru deținătorii de animale
11. Dezvoltarea unui parc pentru câini (dog-park) - conceptul de dog-park presupune și oferire de consiliere comportamentală de către specialiști (atragere de fonduri europene).
12. Program de facilități pentru deținătorii de animale

Învățământ preuniversitar

Programe operaționale

1. Stimularea constituirii consorțiilor școlare
2. Constituirea unui corp profesional de elită
3. Creșterea performanțelor educaționale ale elevilor
4. Constituirea Centrelor de Educație Alternativă
5. Organizarea festivalului „Clujul educației”
6. Înființarea Fundației „Clujul educațional”

Învățământ universitar

Procesul de educație

1. Articularea sistemului educațional cu sistemul economic și cu piața forței de muncă inclusiv piața forței de muncă europeană.
2. Elaborarea planurilor de învățământ pentru fiecare ciclu formativ și lărgirea conținutului calificărilor în cadrul primului ciclu pentru a crește resursele de plasament pe piața forței de muncă și definirea clară a competențelor și responsabilităților acordate la finalizarea fiecărui ciclu de studiu.
3. Orientarea studenților pe trasee universitare și specializări în raport cu motivațiile, capacitățile și performanțele acestora.

4. Organizarea unui sistem de pregătire în domeniul informaticii comunicațiilor și a comunicării tuturor studenților încă din anul întâi de studiu care să asigure acces la facilitățile instrumentelor specifice societății informaționale.
5. Asigurarea unui sistem eficient de pregătire a studenților în vederea obținerii certificatelor de competență lingvistică cel puțin într-o limbă de circulație internațională.
6. Restructurarea întregului sistem de transmitere și verificare a cunoștințelor prin focalizarea pe dobândirea de cunoștințe și abilități, prin validarea capacităților de a formula și rezolva probleme. Regândirea și extinderea sistemului de învățământ la distanță prin selectarea și organizarea disciplinelor care pot face obiectul educației la distanță prin mijloace electronice specifice. Trecerea la implementarea unui sistem avansat de tip "e-learning". Introducerea pe scară largă a tehnologiilor informaționale și de comunicație la toate nivelurile procesului de învățământ.
7. Revizuirea întregului sistem de predare și desfășurare a laboratoarelor și a seminariilor, a proiectelor atât din punct de vedere metodologic, conceptual, cât și din punct de vedere al instrumentelor și tehnologiilor didactice.
8. Definirea pentru fiecare specialitate a competențelor practice. Concentrarea resurselor și utilizarea eficientă a bazei materiale reprezintă priorități. Asimilarea deprinderilor practice în laboratoare, parcuri tehnologice, companii industriale, în concordanță cu abilitățile și competențele cerute la absolvire. Extinderea conceptului de laborator virtual și includerea activității cu pronunțat caracter individual
9. Extinderea ofertei educaționale a universităților ca o componentă importantă a procesului de educație și ca o prioritate a intensificării relațiilor cu mediul economic și social. Asigurarea unui cadru organizatoric flexibil și eficient prin diversificarea metodelor și mijloacelor de educație permanentă, inclusiv prin extinderea conceptului de universitate virtuală transnațională.
10. Îmbunătățirea sistemului de recrutare, formare și promovare a personalului didactic prin stimularea performanței științifice dar și a abilităților didactice.
11. Diversificarea tipurilor de studenți și reorganizarea sistemului de gestiune a activităților la nivel de student în condițiile implementării reale a sistemului de credite transferabile.

Cercetare științifică

1. Identificarea colectivelor de cercetare cu reale performanțe probate și recunoscute la nivel național și internațional, a școlilor recunoscute în diferite facultăți clujene. Promovarea excelenței în procesul de cercetare la nivelul colectivelor cu potențial ridicat în producerea, transmiterea și utilizarea cunoștințelor.
2. Identificarea și recunoașterea laboratoarelor de cercetare cu dotare competitivă pentru dezvoltarea unor cercetări de performanță.
3. Stabilirea direcțiilor prioritare de cercetare științifică în concordanță cu resursa umană și baza materială existentă și cu prioritățile în cercetarea științifică la nivel european și în concordanță cu stadiul actual și tendințele în știință.
4. Organizarea unor centre de cercetare interdisciplinară și a unui Pol de Cercetări și Dezvoltare Durabilă vizând astfel reorganizarea activității de cercetare științifică la nivelul colectivelor de cercetare, laboratoare de cercetare, departamente, centre de cercetare și institute de cercetare.
5. Valorificarea capacității creatoare a studenților din anii terminali și a studenților, masteranzilor și doctoranzilor, prin integrarea în colective mixte de cercetare și selectarea

corespunzătoare a temelor lucrărilor de diplomă, a dizertațiilor și a tezelor de doctorat în concordanță cu programele prioritare de cercetare ale universităților.

6. Extinderea programelor de cooperare internațională în domeniul cercetării prin dezvoltarea unor parteneriate cu universitățile și companii din străinătate. Intensificarea eforturilor pentru participarea la programele cadru 7 și 8 printr-o promovare și susținere corespunzătoare a colectivelor de excelență identificate la nivelul universităților clujene.
7. Definitivarea proiectului pentru participare la activitatea parcului științific-tehnologic.
8. Stabilirea unor parteneriate strategice cu marile companii în vederea valorificării eficiente a excelenței în cercetarea științifică în vederea re tehnologizării și relansării industriei clujene și din Transilvania.
9. Creșterea vizibilității cercetătorilor științifici din universitățile clujene prin publicarea și valorificarea rezultatelor în reviste de prestigiu recunoscute I.S.I. și cu mare factor de impact. Stimularea tinerilor care publică articole I.S.I. și a celor care aduc reale contribuții la dezvoltarea cunoașterii.
10. Realizarea rețelei de centre de excelență a universităților și integrarea acestora în rețele europene tematice pe direcții prioritare de cercetare științifică la nivel european.
11. Perfecționarea managementului privind activitatea de cercetare și de valorificare a rezultatelor inclusiv prin activități de transfer tehnologic și cognitiv.
12. Intensificarea activității de atragere a resurselor financiare pentru activități de cercetare științifică și crearea unui sistem stimulatoriu pentru recompensarea performanțelor și a contribuțiilor la finanțarea cercetărilor.
13. Promovarea unor mecanisme pentru susținerea inițiativelor antreprenoriale ale tinerilor inclusiv ale studenților, promovând capacitatea creatoare și de inovare a acestora.
14. Organizarea Oficiului pentru Creație și Inovare în universitățile clujene și promovarea unor acțiuni stimulative pentru inventatori și proiectanți de produse și tehnologii transferabile în economie, precum și valorificarea copy-right-ului pentru proprietatea intelectuală.

Serviciile si activitatile studentesti

1. Înființarea Agenției pentru Servicii și Activități Studentești, care să coordoneze întreaga activitate cu studenții, inclusiv antrenarea și stimularea celor mai talentați studenți pentru activitățile culturale și sportive. Organizarea Centrului de Consultanță și Plasament a Studenților, ca interfață a agenției cu mediul economic și asigurarea condițiilor pentru angajarea studenților și a absolvenților, în cooperare cu organizațiile studentești.
2. Asigurarea condițiilor pentru ca toți studenții să capete competențe și abilități în utilizarea tehnicii de calcul prin extinderea centrelor de calcul de la facultăți și în cadrul campusului studentesc, precum și accesul la internet.
3. Extinderea numărului de burse oferite de companii prin intensificarea mecanismelor de atragere a agenților economici la întâlnirile cu studenții și reprezentanții Agenției pentru Servicii și Activități Studentești.
4. Regândirea sistemului de selecție a viitorilor studenți și de orientare profesională a studenților, optimizând astfel traseele universitare ale tinerilor studenți, în funcție de opțiuni dar și în funcție de capacitatea intelectuală probată prin teste specifice.
5. Continuarea eforturilor de amenajare a unei baze sportive, cât și atragerea unui număr cât mai mare de studenți în activități sportive competitive.

6. Promovarea unor activități (cursuri, seminarii, dezbateri) care să stimuleze spiritul antreprenorial al studenților și crearea condițiilor dezvoltării unor activități economice pentru studenți.
7. Introducerea pe scară largă a învățării folosind computere și educație psihologică pentru acceptarea comunicării mediate de computer.
8. Comunicarea mediată prin computer oferă deci studenților o dimensiune suplimentară a interacțiunii cu alți studenți. Astfel, instruirea în săli virtuale de amfiteatru și seminar devine în noua ipostază mai activă și mai participativă, într-un mediu nou de învățare.

Leadership regional

Programe operaționale

1. reducerea vitezei pentru autoturisme;
2. segregarea circulației;
3. educația atât a automobiliștilor cât și a cicliștilor;
4. mai ales la început, cum este cazul orașului nostru, printr-o discriminare pozitivă a bicicliștilor față de automobiliști, tocmai pentru a-i pune pe poziții de egalitate.
5. pe mijloacele de transport în comun să fie create posibilități de transport velo;
6. infrastructura de biciclete să lege și principalele noduri de legătura ale transportului public;
7. să fie create facilități de staționare în aceste locuri.
8. să le fie acordată prioritatea în planurile de gestiune ale circulației;
9. restructurarea spațiului rutier să fie axată înspre accesibilitatea și siguranța cicliștilor;
10. să se țină cont de posibilitatea orientării unor resurse înspre proiecte biciclistice.
11. un program de comunicare al Primăriei municipiului Cluj-Napoca care să arate faptul că bicicleta este un mod de transport practic, sigur și agreabil;
12. reabilitarea imaginii bicicliștilor prin atenție, vizibilitate și avantaje în trafic.
13. 5% din bugetul local să fie orientat înspre măsurile legate de încurajarea utilizării bicicletei.
14. Primăria municipiului Cluj-Napoca să se implice activ în organizarea Forumului în perioada următoare.

Marketing teritorial

Programe operaționale

1. Program operațional pentru îmbunătățirea infrastructurii
2. Program operațional pentru creșterea capacității orașului de obținere a datelor relevante de marketing teritorial.
3. Program operațional pentru optimizarea parteneriatelor instituționale la nivel județean, regional, internațional în scopul unei mai bune integrări strategice și operaționale a municipiului Cluj-Napoca.
4. Program operațional pentru promovarea municipiului Cluj-Napoca

Mediere comunitară

Programe operaționale

1. Dezvoltarea programului pentru prevenirea disputelor publice
2. Inițierea Centrului de mediere comunitară Cluj-Napoca

Mediu

Programe operaționale

PO1. Implementarea conceptului de fundamentare a planificării urbane în scopul dezvoltării durabile a municipiului.

Proiecte:

Pr.1. Studiu de fundamentare a circulației și transporturilor

Pr.2. Studiu de fundamentare pentru managementul apelor pluviale

Pr.3. Studiu de evaluare a impactului strategic asupra mediului urban și a zonei metropolitane Cluj-Napoca (ZMCN)

PO2. Creșterea calității vieții, prin asigurarea condițiilor necesare conectării cetățenilor cu spațiile de recreere și agrement

Proiecte:

Pr.1. Plan de dezvoltare a unei rețele interconectate de trasee ecologice, de agrement, recreere și relaxare (centura verde a municipiului)

Pr.2. Reconversia modului de utilizare a siturilor contaminate istoric

Pr.3. Plan de reamenajare și de înverzire a spațiilor publice ocupate de garaje individuale în zonele de locuit colectiv

Pr.4. Amenajarea și valorificarea unui „Parc Pădure” în aria de interes a Pădurii Făget

Pr.5. Amenajarea de mini-spații urbane de relaxare, odihnă și recreere în cadrul spațiilor urbane (EcoMiniRelax)

PO3. Creșterea gradului de educare și a nivelului de informare în rândul cetățenilor

Proiecte:

Pr.1. Elaborarea unei Strategii de comunicare a Primăriei către cetățeni

Pr.2. Centru de informare, comunicare și promovare a dezvoltării durabile urbane („Green Information Center”);

Pr.3. Amenajarea unor centre de informare ecologică și de mediu la nivelul Primăriei și primăriilor de cartier („EcoInfoCity”) și a unităților școlare din municipiu („EcoInfoSchool”).

PO4. Creșterea eficienței energetice și eficientizarea consumului de resurse

Proiecte:

Pr.1. Centru de consultanță publică gratuită în domeniul energiei durabile

Pr.2. Implementarea unui plan de acțiune pentru energie durabilă urbană (Cluj-Napoca: oraș eficient energetic) („EnviroEnergyCity”)

Pr.3. Centrul de management integrat al deșeurilor

Pr.4. Centru de colectare/pregătire pentru reutilizare a deșeurilor din construcții și demolări

Pr.5. Stație de compostare a deșeurilor biodegradabile, în vederea captării biogazului și obținerea de compost

Pr.6. Sistem pilot de garanție/depozit pentru returnare în cazul ambalajelor pentru băuturi

Pr.7. Proiecte de informare, conștientizare și educare a populației conform conceptului “zero waste” – încurajarea reciclării, re folosirii, valorificării materiale și energetice

PO5. Încurajarea alegerii sistemelor/mijloacelor de transport durabil în scopul protecției calității componentelor de mediu și a sporirii calității vieții

Proiecte:

Pr.1. Plan de dezvoltare viabilă și interconectată a rețelei de trasee pietonale și de biciclete („EcoMobilityCity”)

Pr.2. Strategie de încurajare a alegerii mijloacelor de transport în comun

Pr.3. Proiect de amenajarea a culoarului de vale al Someșului Mic („Someș Green Valley Corridor”)
PO6. Crearea unei structuri operaționale funcționale în timpul situațiilor de urgență

Proiecte:

Pr.1. Centru de management integrat al riscului de mediu și al crizelor sociale

Pr.2. Studiu de evaluare a riscului asociat hazardelor hidro-atmosferice

Pr.3. Proiect de identificare, delimitare și evaluare a spațiilor urbane și metropolitane expuse riscurilor NATECH („MetroUrbanRisk”)

Multiculturalism

Programe operaționale

1. Înființarea unui grup de lucru, în cadrul unui parteneriat public-privat, care să analizeze bunele practici din diferite orașe ale lumii privind valorificarea potențialului diversității.
2. Explorarea oportunităților în vederea stabilirii de legături strategice cu municipalitățile orașelor care au experiență în valorificarea potențialului multicultural, demararea procedurilor în vederea aderării municipiului Cluj-Napoca la rețeaua Intercultural Cities.
3. Stimularea, prin programele de finanțare consacrate, a comunicării și cooperării interetnice, interreligioase și, mai larg, interculturale. Lansarea unui program de finanțare care să încurajeze comunicarea și cooperarea interetnică, interreligioasă și, mai larg, interculturală.
4. Sublinierea caracterului multicultural al municipiului în documentele oficiale, precum și în contextele în care sunt prezente oficialități.
5. Regândirea istoriei, identității multiculturale a Clujului, prin reinterpretarea simbolurilor orașului, prin marcarea locurilor multiculturale; promovarea memoriei culturale diverse și a personalităților în instituțiile locale.
6. Elaborarea unei strategii media de valorizare a potențialului multicultural.
7. Promovarea și comunicarea avantajelor multiculturalității pentru populația clujeană, la nivel comunitar, dar și individual.
8. Facilitarea cunoașterii reciproce a comunităților etnice istorice ale Clujului prin diverse mijloace, inclusiv prin crearea premiselor pentru o bună articulare a spațiilor de întâlnire multiculturală.
9. Crearea unor cadre de interacțiune socială în care să fie implicați rromi și reprezentanți ai altor comunități etnice.
10. Creșterea cooperării dintre administrația locală și ONG-urile, fundațiile și instituțiile publice care au experiență în programe de educație interculturală.
11. Încurajarea interacțiunilor între școlile cu diferite limbi de predare, linii de studiu, respectiv secții ale diferitelor etnii, din instituțiile de învățământ secundar și terțiar, prin crearea unor oportunități de întâlnire și cunoaștere reciprocă între grupuri.
12. Activarea comunităților etnice pentru coproducția culturală, cu potențial emancipator; crearea unor cadre de valorizare socială a rezultatelor coproducției.
13. Crearea unor „cadre ale libertății”, experimentale de interacționare, care se bazează pe interculturalitate.
14. Introducerea comunicării publice în limba rromani (inscripții, mesaje de interes public).
15. Înființarea unor structuri educaționale care să permită educația în limba engleză/limba imigranților, respectiv care să dețină mecanisme de educare a copiilor cu nevoi speciale.

Sport

Programe operaționale

1. Copii de-o sută
2. Proiectul 500 de panouri de baschet
3. Curtea școlii
4. Programul Neuron Kid
5. Someșul, râul Clujenilor
6. Iron Man de Cluj
7. Tenis în familie
8. Steag, stemă, școală generală, liceu, facultate
9. Olimpiada cartierelor
10. Programul "Primii trei pași"
11. Programul 50 Plus
12. Programul Fără Handicap
13. Clujul alb

Tineret

Programe operaționale

- O.1.1. Implicarea tinerilor în luarea deciziilor publice care au impact direct asupra lor
- O.1.2 Optimizarea activităților de identificare a nevoilor tinerilor
- O.2.1 Crearea unui cadru instituțional care să asigure recunoașterea problematicii tinerilor la nivelul politicilor publice locale
- O.2.2 Crearea unui cadru instituțional să sprijine respectarea principiilor buneii guvernări și să faciliteze coordonarea și colaborarea între instituții și mediul asociativ
- O.2.3 Susținerea unor activități de tineret, proiecte și evenimente
- O.3.1 Consolidarea sentimentului de apartenență și îmbunătățirea prezenței sectorului de tineret în rețele europene tematice și în proiecte europene ce implică parteneriate internaționale
- O.3.2 Introducerea mecanismelor europene de recunoaștere a competențelor ca și practică consolidată în sectorul de tineret clujean
- O.3.3 Consolidarea rolului Clujului în percepția tânărilor europeni ca și un pol și destinație de tineret în Centrul și Sud-Estul Europei
- O.4.1 Crearea condițiilor și practicii necesare derulării programelor cadru anuale realizate în domeniul tineretului, care pun accentul pe o problemă specifică la nivel local, regional, național sau internațional.
- O.4.2 Consolidarea capacității sectorului de tineret de a produce rezultate pe baza unor premise colaborative.
- O.5.1 Optimizarea procesului educațional
- O.5.2 Dezvoltarea infrastructurii educaționale în cadrul școlilor, universităților, instituțiilor publice
- O.5.3 Promovarea identității locale în curricula școlară
- O.5.4 Facilitarea intrării în viața profesională a tinerilor
- O.5.5 Includerea unor elemente de dezvoltare personală în sistemul formal de educație
- O.6.1 Susținerea activităților de educație nonformală pe diferite teme
- O.6.2 Crearea unui mecanism de voluntariat integrat și funcțional, capabil să acopere orice necesitate a unor activități derulate în comunitatea clujeană

O.6.3 Consolidarea culturii voluntariatului la scară largă ca și mod de viață, mod de implicare comunitară, mod de a produce o cantitate mai mare de tranzacții non-financiare în societate pentru cauze comunitare

O.7.1 Promovarea practicării sportului în rândul tuturor tinerilor.

O.7.2 Dezvoltarea infrastructurii pentru activități sportive

O.8.1. Susținerea creației și expresiei artistice a tinerilor

O.8.2 Creșterea participării și accesului la cultură

O.9.1 Susținerea proiectelor care vizează educația anteprenorială

O.9.2 Oferirea de consultanță și servicii în domeniul economic pentru tineri

O.9.3 Formarea unor surse complementare de finanțare pentru sectorul de tineret

O.9.4 Încurajarea și promovarea anteprenoriatului în rândul tinerilor

Obiective

O.10.1 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de tineret din Cluj-Napoca prin adoptarea unor soluții integrate care încurajează participarea, educația non-formală, voluntariatul.

O.10.2 Îmbunătățirea sau crearea unor facilități pentru tineri, în spațiul public.

O.10.3 Dezvoltarea infrastructurii multilingviste .

O.11.1. Susținerea acțiunilor eco și a comportamentului pro mediu

O.12.1. Oferirea de suport tinerilor

O.12.2 Îmbunătățirea integrării sociale a tinerilor

Turism

Programe operaționale

1. Înființarea unui organism (departament) de implementare a strategiilor și monitorizare în turism în cadrul Primăriei municipiului Cluj-Napoca
2. Transformarea Centrului de Informare Turistică în serviciu public descentralizat.
3. Activarea, sprijinirea financiară și stimularea interacțiunii între membrii fondatori ai Asociației pentru Promovarea și Dezvoltarea Turismului Clujean.
4. „Inima orașului”: delimitarea teritorială a centrului istoric
5. Cluj-Napoca – Tourism Friendly City un proiect care are drept scop venirea în întâmpinarea nevoilor și îmbunătățirea experienței turiștilor în orașul nostru prin: reînființarea parcarilor pentru autocare, îmbunătățirea semnalizării turistice, infochioscuri funcționabile, panouri de informare turistică, transport în comun, meniuri în cel puțin o limbă de circulație internațională, materiale informative complete și diversificate etc.
6. Implementarea unui sistem de carduri turistice
7. Înființarea unui sub-departament al Poliției Locale, poliția turistică

STRATEGII SECTORIALE

Asociativitate, filantropie și voluntariat

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

Cluj-Napoca, o comunitate conectată și generoasă

Asociativitate, filantropie și voluntariat în Cluj-Napoca

2014-2020

Coordonatori grup de lucru: Alina Porumb, Asociația pentru Relații Comunitare, Simona Șerban, Fundația Comunitară Cluj, Mihaela Rus - Asociația Femeilor de Afaceri.

Grup de lucru format din: Ștefan Cibian, Asociația pentru Relații Comunitare, Larisa Dragoș, Fundația Comunitară Cluj, Cecilia Măruță, Asociația Femeilor de Afaceri, Paula Beudean, Fundația Danis pentru Dezvoltare Managerială.

Contribuitori: Dana Pîrțoc, Mariana Sălăgean, Cristina Rigman, Mădălina Mocanu, Lucian Fanea, Daniel Pop, Marton Balogh, Rarița Zbranca, Adrian Rusu, Gabriel Bădescu, Carmen Motreanu, Maria Chindriș, Nicoleta Niște, Petruța Grijincu, Dan Chiuzbăian, Carmen Ciornei, Ovidiu Moldovan, Radu Mititean.

Cuprins:

- I. Asociativitatea, filantropia și voluntariatul în contextul viziunii de dezvoltare a orașului Cluj Napoca
- II. Sfera de cuprindere
- III. Analiza preliminară
- IV. Analiza de mediu și capacități
- V. Contribuția sectorului asociativ și filantropic la dezvoltarea orașului Cluj-Napoca
- VI. Probleme strategice cheie
- VII. Strategie de dezvoltare și programe operaționale
- VIII. Principii pentru operaționalizarea proiectelor
- IX. Notă metodologică

X. Bibliografie

I. Asociativitatea, filantropia și voluntariatul în contextul viziunii de dezvoltare a orașului Cluj Napoca

Viziunea orașului Cluj Napoca face referire la oraș ca la un “ spațiu al realizării individuale și colective, cu cetățeni activi, un mediu economic creativ, complex, dinamic și competitiv, capabil să utilizeze resursele într-un mod integrat și să ofere o dezvoltare sustenabilă a comunității”. De asemenea, ca o “rețea de comunități interconectate, un laborator al creativității sociale, un oraș cu spirit tânăr, în egală măsură prietenos și responsabil”, cât și un model de bună guvernare, cu o administrație transparentă, progresistă, performantă, în care cetățeanul va fi partenerul administrației.

Documentul de planificare strategică a Clujului pentru perioada 2014-2020 pornește de la munca peste douăzeci de grupuri de lucru specializate care utilizează o metodologie comună, dar își conduc în mod independent munca în zona de expertiză. Această muncă cu impact asupra dezvoltării viitoare a Clujului este realizată în regim probono, multe din persoanele implicate în grupurile de lucru provenind din mediul academic și/sau organizații nonprofit, dar și din mediul de afaceri.

Procesul de dezvoltare al acestei strategii oferă o ilustrare a modului în care potențialul de contribuție voluntară din partea cetățenilor, organizațiilor nonprofit și a reprezentărilor mediului de afaceri și de cooperare pentru un scop comun pot fi puse în practică și pot aduce beneficii pentru dezvoltarea Clujului.

Grupurile de lucru acoperă domenii diverse relevante pentru strategia orașului Cluj Napoca, incluzând aspecte ce țin de dezvoltarea economie, cultură, mediu înconjurător, democrație locală, participare și incluziune socială, educație și cercetare. De asemenea, anumite grupuri de lucru pun accentul pe rolul pe care orașul Cluj Napoca îl are în regiune, cât și pe legăturile pe care orașul le are cu alte regiuni din România și străinate. Rezultatele muncii acestor grupuri oferă viziune privind un oraș creativ și conectat, în care cetățenii, autoritățile publice, mediul de afaceri, mediul universitar, cât și organizații neguvernamentale de profil construiesc împreună proiecte de succes pentru viitorul comunității.

Practic, fiecare din domeniile menționate mai sus poate fi susținut prin dezvoltarea unui sector asociativ, filantropic și de voluntariat puternic. Putem să privim asociativitatea, filantropia și voluntariatul ca un

domeniu în sine, dar este probabil util să-l privim și ca pe o rețea de susținere pentru dezvoltarea fiecăruia din sectoare importante pentru viitorul comunității, a interconectării între aceste domenii și între cetățeni, organizații nonprofit, firme și autorități publice, aspecte prioritizate în multe din strategiile propuse pentru fiecare domeniu în parte.

Un oraș în care comportamentul asociativ, de voluntariat și donație este crescut și care are instituții performante și puternice bazate pe aceste comportamente contribuie la crearea unui cadru de încredere, de colaborare, de stimulare a inovației și performanței, de generozitate și solidaritate care poate stimula dezvoltarea în fiecare domeniu, dar și a comunității în ansamblu.

Un sector asociativ, filantropic și de voluntariat dezvoltat susține viziunea orașului Cluj Napoca a unor realizări colective, bazate pe creativitatea, expertiza, responsabilitatea și generozitatea cetățenilor Clujului care sunt gata să contribuie, în mod liber consimțit, la dezvoltarea comunității. De asemenea, un sector asociativ, filantropic și de voluntariat puternic și independent poate să fie un partener important pentru administrația publică locală, atât pentru a pune în aplicare obiective importante pentru dezvoltarea orașului, cât și pentru crearea unui cadru de bună guvernare transparent, progresist și performant.

II. Sfera de cuprindere

II.1 Concepte cheie

Asociativitatea se referă la interesul și capacitatea persoanelor fizice și juridice de a se asocia pentru un scop comun clar definit, urmărind beneficii pentru un grup, o comunitate sau societate, în general.

Filantropia se referă la acțiunea persoanelor fizice și juridice de a oferi sprijin material sau financiar pentru cauze umanitare sau de interes comunitar/public. Acesta poate fi oferit ca donație, sponsorizare, contribuție financiară, prin constituirea unor fundații.

Voluntariatul se referă la acțiunile persoanelor fizice realizate fără remunerație pentru cauze de interes public desfășurate în folosul altor persoane sau al societății.

În timp ce voluntariatul se referă la persoane fizice, asociativitatea și filantropia includ în sfera lor de cuprindere și persoane juridice. Astfel, pot exista asociații de persoane juridice, cât și contribuții materiale și financiare din partea acestora.

Asociativitatea, filantropia și voluntariatul au în comun o serie de caracteristici:

- 1). un scop clar definit, urmărindu-se un impact benefic asupra calității vieții unor grupuri și comunități sau asupra mediului înconjurător;
- 2). o participare sau contribuție liber consimțită (fără caracter de obligativitate);
- 3). lipsa unei contraprestații economice pentru activitățile filantropice, de voluntariat sau de asociere cu scop nonprofit.

Domeniile acoperite de activitățile fără caracter patrimonial includ: arta și cultura, sportul și recreerea, educația și cercetarea, protecția mediului, sănătatea, asistența în domeniul serviciilor sociale, religia, activismul civic, drepturile omului, ajutorul umanitar și/sau filantropic, dezvoltarea comunitară, dezvoltarea socială.

În cadrul acestui document, luăm în considerare acele acțiuni ale indivizilor, grupurilor și organizațiilor care au un caracter de continuitate sau repetabilitate, cât și cele care se desfășoară într-un cadru formal, organizat.

Astfel, vom lua în considerare:

- 1). Acțiunile oamenilor în sensul asocierii, contribuțiilor filantropice și voluntariatului;
- 2). Structurile formale prin care aceste roluri sunt duse la îndeplinire, în mod clar definit și organizat, incluzând aici asociațiile, fundațiile și federațiile;
- 3). Influența pe care factorii sociali, culturali, economici, instituționali, legislativi, economici și tehnologici, dar și cei de ordin cetățenesc/comunitar îi au asupra acestor acțiuni și structuri.

II.2 Organizațiile nonprofit

Deoarece nu activează ca organizații publice (în sfera guvernamentală) și nici nu au ca scop principal generarea de profit, asociațiile, fundațiile și federațiile sunt numite, în literatura de specialitate, în cercetări și în legislația relevantă din România, organizații neguvernamentale, organizații nonprofit sau organizații fără scop patrimonial. Alți termeni folosiți includ: organizații voluntare, organizații filantropice, organizații ale societății civile. Totalitatea organizațiilor neguvernamentale/nonprofit formează sectorul neguvernamental/nonprofit, numit în literatură și sectorul terțiar (al treilea sector).

Cercetările din domeniu (Ott, 2001) pun accentul pe caracteristicile de bază ale organizațiilor nonprofit. Practic, ele reiau în contextul organizațiilor nonprofit cele trei caracteristici care vizează comportamentul asociativ, filantropic și voluntariat listate anterior (punctele 4-6 de mai jos) și le completează cu trei caracteristici ce țin de structura instituțională (punctele 1-3 de mai jos):

- 1) existența unei structuri formale, instituționalizate;
- 2) caracterul privat al activității lor (faptul că sunt instituțional separate de autorități publice);
- 3) auto-reglementarea (proceduri interne de guvernare și control al activităților);
- 4) contribuția la un beneficiu public/de interes general sau comunitar;
- 5) caracterul voluntar (participarea voluntarilor în structura organizațiilor, tipic în structura de conducere, existența unei participări liber consimțite);
- 6) lipsa distribuirii profitului către asociați sau fondatori (o organizație poate avea profit, dar el este reinvestit în acord cu misiunea/scopul nepatrimonial și nu este distribuit asociaților sau fondatorilor, această caracteristică fiind elementul de diferențiere între organizațiile nonprofit de firme).

Caracterul voluntar și cel nonprofit al organizațiilor poate conduce la confuzii legate de legitimitatea existenței unui personal angajat care să asigure un management profesionist al activităților organizației. În timp ce multe organizații implică voluntari în activitatea de conducere sau au o guvernare complet voluntară, în contextul unor scopuri complexe și pe termen lung, acestea pot beneficia de existența unui personal plătit, cu competențe în aria de activitate pe care o desfășoară, fără că acest lucru să diminueze caracterul voluntar și nonprofit al organizației. Alte modele de structurare sunt bazate complet pe voluntariat. Acest aspect este deosebit de important pentru că în orașul Cluj-Napoca și în multe locuri din lume sectorul nonprofit este un angajator important.

E important să evidențiem diversitatea rolurilor organizațiilor nonprofit. În timp ce unele organizații își asumă un rol de a oferi servicii unor grupuri vulnerabile sau comunității în ansamblu, alte organizații își asumă rolul de a susține și promova interesele membrilor lor, iar altele de a crea un cadru de dezvoltare comunitară transparent și progresist, contribuind la dezvoltarea de politici publice. Evident există și organizații care combină aceste abordări.

Un alt aspect important de evidențiat este nevoia de independența organizațiilor nonprofit și a sectorului asociativ, filantropic și de voluntariat în ansamblu. În timp ce forma juridică de asociație și fundație poate fi utilă pentru a asigura cadrul pentru diverse activități fără scop patrimonial, pentru o comunitate

puternică este important să existe un sector asociativ, filantropic și de voluntariat independent, care să fie în afara controlului altor organizații, instituții publice sau firme și care să poată reflecta varietatea de nevoi, perspective și interese ale comunității.

III. Analiza preliminară

III. 1 Structură și indicatori cheie

Informațiile disponibile privind gradul de dezvoltare al unui domeniu și evoluția lui în timp pot susține strategiile de dezvoltare. În acest moment nu există o structură de cercetare a domeniului de asociativitate, filantropie și voluntariat din Cluj care să aibă caracter de continuitate și date accesibile publicului.

Această secțiune ia în considerare datele parțiale furnizate de către Administrația Financiară a Municipiului Cluj Napoca la cererea de informații depusă de către Primăria Cluj Napoca.

În anul 2012, existau mai mult de 2000 de organizații nonprofit (asociații, fundații, federații) active din punct de vedere financiar și care, conform legii, au obligația de a depune bilanțul la Administrația Financiară a Municipiului. Veniturile anuale ale organizațiilor pe baza acestor date au fost de minimum 170 milioane lei (aproximativ 38 milioane de euro). Organizațiile au avut mai mult de 3800 de angajați.

Pentru comparație, Cluj IT Innovation Cluster¹ a adus împreună peste 26 de companii din domeniul IT, cu peste 3.500 de angajați și o cifră de afaceri totală de peste 82 de milioane euro, obținută în procent de 80% din export. Astfel, putem vedea că sectorul nonprofit din Cluj Napoca oferă un număr comparabil de locuri de muncă cu acest cunoscut cluster IT.

De asemenea, dacă privim din perspectiva aceluiași locuri de muncă, sectorul nonprofit este un angajator mai important decât firma NOKIA a cărei investiție în Cluj Napoca a fost deosebit de mediatizată, dar care a oferit o continuitate scăzută a acestor locuri de muncă.

Aceste date sunt relevante pentru a sublinia importanța sectorului nonprofit din perspectiva locurilor de muncă. Dacă facem eforturi pentru a aduce investitori străini și pentru a susține dezvoltarea în domeniul IT, ar fi important ca și eforturile de dezvoltare a sectorului nonprofit să fie susținute cel puțin la un nivel

¹ Date de la grupul de lucru strategie dezvoltare economică locală.

comparabil, atât datorită influenței sociale pozitive, cât și a influenței economice asupra comunității (cea din urmă e mai ușor de cuantificat și comparat, în timp ce cercetările asupra impactului social au o complexitate mai mare și permit o comparabilitate mai mică).

Aceste date acoperă partea organizată și instituționalizată a sectorului asociativ, de voluntariat și filantropie. Pe lângă inițiativele din partea formalizată (asociații și fundații), există inițiative la nivelul comunităților și grupurilor informale, care se organizează și acționează împreună în forme care nu necesită resurse financiare, cât și asociații și fundații care nu au o activitate financiară care să necesite depunerea unui bilanț.

O parte din organizațiile cu continuitate acționează la nivel local, regional, național, european sau global, fiind cunoscute pentru practicile inovative și excelență în domeniul de activitate. De asemenea, Clujul are o varietate mare de organizații care acoperă domenii cheie de dezvoltare a comunității inclusiv educație, servicii sociale, cultură, tineret, protecția mediului, drepturile omului, dezvoltare comunitară, voluntariat și filantropie. De asemenea, există o bună acoperire a unei sfere largi de abordări de la servicii, la reprezentarea intereselor membrilor, abordări de dezvoltare comunitară și a politicilor publice.

III.2 Susținere din partea Consiliului Local

Datele de mai jos primite de la primăria Cluj Napoca arată sprijinul financiar oferit în baza legii 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit de interes general.

Susținerea pentru activitățile nonprofit este în creștere după cum arată tabelul de mai jos.

Anul	Hotarare Consiliu Local	Suma	Observatii
2011	HCL 113/2011	950000	
2012	HCL 141/2012	19500000	
2013	HCL 132/2013	27400000	alocari sociale
	HCL 190/2013	35000	
	HCL 256/2013	300000	
	HCL 263/2013	260000	
	HCL 300/2013	40000	

	HCL 449/2013	46000	
	HCL 564/2013	30000	
	Sub-total 2013	28111000	
	Total 2011-2013	48561000	

Comparând cu totalul veniturilor organizațiilor din Cluj Napoca pentru anul 2012, putem vedea că susținerea din partea Consiliului Local nu depășește 12% din total venituri, iar probabil acest procent este chiar mai mic dacă luăm în considerare datele complete de la Administrația Financiară Cluj care nu sunt încă disponibile.

III.3 Resurse umane și voluntariat

Cluj-Napoca și implicit sectorul asociativ și filantropic au acces la resurse umane cu grad de educație și calificare/specializare mare și de multe ori cu mobilitate mare (în țară, regiune sau la nivel internațional). Aceste resurse umane sunt implicate ca personal plătit sau ca voluntari (în comitete directoare, grupuri consultative, grupuri de experți).

Cu toate că există potențial și anumite exemple de succes, legăturile între sectorul asociativ și filantropic și experți din domeniul comunicării, managementului financiar, experți juridici sau IT etc. nu sunt încă dezvoltate suficient.

Există o dorință mare de implicare ca voluntari, în special din partea tinerilor, dar nu întotdeauna cererea și oferta de voluntariat se întâlnesc. De asemenea, există o serie de bariere inclusiv economice care limitează participarea voluntarilor. De exemplu, dacă o persoană poate oferi doar o oră de voluntariat pe săptămână, randamentul acelei ore lucrate ar putea să aibă de suferit, în condițiile în care costurile suportate de organizație cu identificarea, instruirea și supervizarea aceluși voluntar ar putea fi la fel de mari ca în situația în care ar fi utilizat un angajat pentru ora respectivă).

Oferta de cauze pentru voluntariat a crescut. De participarea voluntară beneficiază nu doar organizațiile înregistrate, ci și grupuri și comunități informale. Organizațiile nu utilizează suficient potențialul de voluntariat din partea persoanelor mai în vârstă și nici voluntariatul bazat pe vecinătate.

Datele calitative din cadrul procesului de elaborare a strategiei sunt confirmate de o cercetare sociologică

recentă realizată la nivel național (Achimescu, 2013), în domeniul implicării în organizații neguvernamentale care arată o disponibilitate mai mare de implicare în rândul tinerilor, dar care nu este manifestată întotdeauna în acțiune. Atunci când ei participa, șansele ca ei să se implice într-o asociație sau fundație sunt mai mari decât la persoanele mai în vârstă. Există încă multă disponibilitate de implicare care nu este urmată de acțiune concretă.

Cea mai mare deschidere către participarea civică, conform aceluiași studiu, o au persoanele de vârstă medie, cu studii superioare, cu identitate europeană, cu multe contacte sociale, la care apelează des, cu nivel ridicat de toleranță, consumatori media și internet. Conform studiului național, sub 50% din aceste persoane participă efectiv. Cei din clasa de mijloc petrec mai mult timp ca voluntari în asociații și fundații, cât și în compania colegilor din aceste structuri.

Această disponibilitate crescută de participare e pusă în contextul în care majoritatea românilor afișează ‘valori de supraviețuire mai degrabă decât valori de autorealizare’, 6 din 10 români așteptând că statul să se ocupe de bunăstare și nu individul.

III.4 Filantropie și implicare în comunitate a companiilor

Există o creștere a interesului de implicare în comunitate cu donații financiare, dar și mecanisme inovative de a stimula formarea unor comunități de donatori care să pună la comun atât resurse, cât și donații recurente. Totuși, deși donațiile sunt în creștere, ca medie, și numărul de oameni implicați ca donatori este în creștere, majoritatea resurselor sunt investite pentru rezultate vizibile și imediate, nu există încă suficienți donatori care să acționeze strategic într-un domeniu de impact, oferind resurse pe termen lung.

Conform studiului *Tendințe în Comportamentul Filantropic* realizat de către Asociația pentru Relații Comunitare, (Brașoveanu et al, 2009) percepția publicului este că organizațiile ar trebui să rezolve în special nevoi urgente și imediate și doar puțini oameni ar prioritiza rolul de mobilizare de resurse umane sau financiare al organizațiilor nonprofit.

De asemenea, se observă un interes în creștere de implicare a companiilor în comunitate, atât cu resurse proprii, cât și cu contribuția angajaților. De multe ori, aceste inițiative sunt punctuale, însă există și practici de implicare pe termen mai lung și în parteneriat cu organizații nonprofit care pot fi extinse în

viitor.

III.5 Comunitate și societate civilă

Există o creștere a interesului din partea publicului de a își exprima valorile și a se asocia cu cauze în care crede și despre care află din mass media, de la prieteni sau din social media. Există din ce în ce mai multe idei și soluții din partea publicului, iar mobilizarea comunității variază în funcție de cauza și modalitatea de contactare/organizare a acesteia.

Astfel de exemple de mobilizare includ parcul din Gheorgieni și inițiative legate de biciclete și parcări, dar vedem și o creștere a activismului, de exemplu, protestele legate de Roșia Montană. De asemenea, există o creștere a interesului din partea părinților de implicare în procesul educațional și a inițiativelor școlilor.

Și nu în ultimul rând, este important să punctăm rolul de coagulare a comunităților de interese pe care organizațiile profesionale și cele de loisir îl joacă în a construi relații între oamenii care împărtășesc un interes, o practică profesională sau un hobby.

III.6 Sectorul asociativ, filantropic și de voluntariat

Clujul are un sector asociativ și filantropic foarte dezvoltat, cu o serie de organizații cu excelență în domenii cheie (educație, tineret, cultură, servicii sociale, voluntariat, filantropie și altele). Modalitățile de finanțare au trecut printr-o serie de schimbări, obligând organizațiile să se orienteze fie spre fonduri de dimensiuni mai mari (fonduri structurale, cu impact regional sau național), fie spre fonduri din partea comunității, cu anumite limite legate de continuitatea acestora și costul de atragere de resurse.

Există o conectare mare la practică națională și internațională și import de bune practici. Doar o parte din aceste organizații mari sunt implicate la nivel local, dar chiar și în acest context, ele pot avea un impact social și economic important și asupra comunității locale.

Există o vizibilitate mică pe plan local a acestor organizații cauzată de lipsa de cercetări/date agreate sau comunicarea publică deficicientă a acestor date. Din aceste motive, impactul social și economic al

organizațiilor neguvernamentale nu este suficient cunoscut în comunitate, iar organizațiile nu sunt tratate ca un investitor important, deși oferă locuri de muncă și cheltuiesc resurse în comunitate.

De asemenea, organizațiile care activează pentru a crește calitatea vieții și incluziunea socială a persoanelor vulnerabile pot produce inclusiv un impact financiar prin scutirea unor cheltuieli ale administrației publice locale. Acest impact nu este în prezent suficient analizat pentru a determina o investiție strategică și prioritară în dezvoltarea sectorului.

Informații despre evoluția și expertiza existentă în cadrul sectorului asociativ și filantropic nu sunt larg cunoscute nici în interiorul sectorului, iar potențialul de inițiative construite în sinergie cu alte inițiative nonprofit nu este încă suficient exploatat.

Se observă un interes important pentru a comunica despre activitatea proprie și pentru a intra în relații colaborative cu alte organizații nonprofit și cu alte organizații din comunitate. Totuși o parte din modalitățile structurate de comunicare și coagulare la nivelul sectorului la nivel local (de exemplu prin Forumuri sau Târguri ONG) au avut o frecvență mai scăzută în ultimii ani, iar o parte din rețelele și Federațiile de success din domeniul social, de mediu, tineret și sporturi montane și-au scăzut mult activitatea datorită lipsei resurselor.

Domeniile în care au existat deja inițiative de coagulare în trecut pot să fie o sursă de informații despre cum se pot construi structuri collaborative și potențiale noduri în rețele de întărire a asociativității, filantropiei și voluntariatului în viitor.

În același timp, inițiative legate de Cluj Capitala Culturală și Capitala Europeană de Tineret au condus la creșterea legăturilor între organizațiile din domeniul cultural, respectiv de tineret.

Au existat de asemenea o serie de inițiative pentru dezvoltarea unor platforme online care să aducă împreună ONG-urile din Cluj și să informeze publicul larg și partenerii potențiali, dar este importantă menținerea acestor platform pe termen lung și dezvoltarea lor constantă.

Nu în ultimul rând, există în Cluj o serie de organizații care au ca scop dezvoltarea de resurse în domeniul filantropic și de voluntariat, cât și organizații resursă pentru un domeniu și care pot fi ajutate în viitor în a crea o rețea mai largă de susținere pentru dezvoltarea sectorului.

O altă resursă pentru dezvoltarea viitoare sunt programe de specializare a resurselor umane din sectorul asociativ și de voluntariat oferite de mediul universitar din Cluj.

Toate cele de mai sus arată că există o serie de resurse și experiențe pe care se poate construi în viitor în a susține o strategie de dezvoltare a asociativității, filantropiei și voluntariatului cu o participare largă, diversă și bazată pe inițiative care vin din interiorul sectorului.

Dintre dificultăți am puncta faptul că multe organizații implică un număr restrâns de oameni sau instituții în activitatea proprie, fie datorită specializării, fie din cauza lipsei de resurse pentru dezvoltare.

Există investiții în a documenta activitățile organizațiilor (de exemplu prin rapoarte anuale), dar multe arii de acțiune necesită investiții în sisteme complexe de monitorizare și documentare a impactului, care sunt încă în faze incipiente.

Din cauza relaționării cu un număr mic de grupuri și a dificultăților de documentare și/sau comunicare a impactului, majoritatea oamenilor din comunitate cunosc puțin rolul asociațiilor și fundațiilor.

Există spațiu de a largi implicarea comunității (susținători, beneficiari, parteneri) în procesele de guvernare ale organizațiilor, cât și o nevoie de a crește implicarea organizațiilor nonprofit în procesele de dezvoltare a politicilor publice și în relații de colaborare cu alte sectoare.

IV. Analiza de mediu și capacitate

Puncte tari	Puncte slabe
<p>-Diversitatea în creștere a sectorului, atât din perspectiva domeniilor acoperite, cât și din perspectiva tipurilor de organizații.</p> <p>- Existența unor organizații profesionale, cu excelență în domeniul lor de activitate și continuitate în programe/servicii care este recunoscută la nivel național, regional sau internațional.</p> <p>- Calitatea resurselor umane implicate în sector este relativ mare, în special în acele organizații cu stabilitate în programe.</p> <p>- Abordări inovative și de succes a unor probleme din comunitate, atât din interiorul structurilor formale, cât și a persoanelor interesate să participe ca voluntari, donatori sau în asocieri informale.</p>	<p>- Organizațiile se concentrează pe domeniul lor de activitate - relațiile cu beneficiarii și cu un număr relativ restrâns de susținători și contribuitori</p> <p>- Specializare mare pe domenii/abordări, cu insuficientă dezvoltare a organizațiilor cu abordare holistică, care să își propună interconectarea de comunități</p> <p>- Documentarea impactului este problematică metodologic, mai ales pentru abordări complexe și pe termen lung și de multe ori e costisitoare</p> <p>- Diversitatea și specializarea sectorului pun probleme în comunicarea unitară, într-un mod ușor de înțeles a acestuia</p> <p>- Fluctuația mare a oamenilor în special în acțiunile și organizațiile de tineret.</p>
Oportunități	Amenințări
<p>- O tendință de creștere a încrederii în oameni: în prezent 75% din cetățenii Clujului cred că se poate avea încredere în concetățenii lor</p> <p>- Există disponibilitate pentru implicarea în comunitate și autoexprimare a valorilor, dincolo de nivelul prezent de implicare efectivă în asociații și fundații</p> <p>- Există potențial de creștere a disponibilității de implicare dinspre nouă generație, dar și datorită creșterii nivelului de trai</p>	<p>- Activitatea și impactul asociațiilor, fundațiilor, dar și al altor inițiative din domeniul voluntariatului și filantropiei sunt insuficient cunoscute și sprijinite de comunitate, autorități publice și media.</p> <p>- Lipsa de diferențiere în spațiul public între structuri ale societății civile independente și structuri asociate autorităților sau instituțiilor publice.</p> <p>- Rolul ONG-urilor militante nu este suficient perceput și apreciat de către autorități și instituții publice, ca platformă de consultanță</p>

	<p>și relaționare cu comunitatea.</p> <p>- Mediu de finanțare cu fluctuații mari, cu un model bazat pe resursele comunității în formare, dar neperformant încă economic (costuri mari de relaționare cu comunitatea în raport cu contribuții în creștere, dar nu suficient de mari).</p>
--	--

V. Contribuția sectorului asociativ și filantropic la dezvoltarea strategică a municipiului Cluj-Napoca

- **Acces la grupuri comunitare specifice** și la capitalul de încredere dezvoltat în relațiile cu aceste grupuri;
- **Expertiză în domenii cheie**, inclusiv prin participare voluntară, dar și prin acoperirea contracost a unor servicii specializate relevante pentru comunitate.
- **Capital și finanțări atrase spre oraș**, cu contribuție la dezvoltarea economică locală (de exemplu prin organizarea de conferințe se susține atât componentă de turism; cumpărarea de servicii sau produse din Cluj Napoca susține anumite ramuri economice).
- **Existența unui mediu organizat** pentru mobilizarea resurselor umane și financiare.
- **Servicii furnizate comunității sau unor grupuri vulnerabile** în funcție de specificul fiecărei organizații, inclusiv servicii care conduc la economii în sectorul public prin schimbarea pozitivă a situației economice, sociale sau de sănătate a unor beneficiari de ajutoare publice.
- **Eficiență:** costuri competitive datorită specializării și utilizării resurselor voluntare.
- **Creșterea capitalului social:** organizațiile aduc împreună oameni cu experiențe variate, creând un cadru de dialog și participare.

- **Relații favorabile cu alte comunități din țară sau din straintate:** Clujul este deja un hub de expertiză în care organizațiile clujene sunt prezente cu rol de lider sau bune practici la nivel național și internațional, atrăgând expertiză și resurse prin aceste relații naționale sau internaționale.

VI. Probleme strategice cheie

Problema 1. (Problemă principală): Insuficientă coeziune între organizațiile neguvernamentale clujene și între acestea și alți actori comunitari activi în domeniile acoperite de organizații.

Problema 2. Lipsa, la nivelul comunității clujene, a unei sincronizări între oferta, nevoile de servicii ONG și resursele disponibile în comunitate pentru acoperirea unor domenii cheie și un acces echilibrat la servicii pentru diverse zone/categorii sociale.

Problema 3. Lipsa unor mecanisme agreeate la nivelul organizațiilor și comunității pentru transparență și comunicarea publică a activităților și impactului acestora

Problema 4. Lipsa unor soluții pe termen lung pentru continuitatea și durabilitatea organizațiilor.

Problema 5. Lipsa unor mecanisme pentru susținerea bunei guvernări și performanței, în special pentru organizațiile noi și pentru implicarea voluntarilor.

VII. Strategie de dezvoltare și programe operaționale

Problema 1 (Problemă principală): Insuficientă coeziune între organizațiile neguvernamentale Clujene și între acestea și alți actori comunitari activi în domeniile acoperite de organizații.

Viziune pe termen lung:

1. O comunitate activă a organizațiilor nonprofit care să permită inițiative în cooperare, colaborarea cu alte instituții locale și creșterea sectorului.
2. Existența unor organizații de infrastructură, care să permită formarea de legături și o abordare holistică

și strategică a unor probleme cheie ale sectorului și comunității.

Un exemplu de coagulare a unui domeniu important pentru dezvoltarea mai bună a unui sector de activitate și creșterea susținerii din partea comunității și a autorităților publice este clusterul IT. O astfel de coagulare în domeniul asociativ, filantropic și de voluntariat poate să crească relațiile, încrederea și sprijinul reciproc între organizațiile nonprofit și alte sectoare ale comunității, cât și publicul larg.

Totuși, dată fiind mărimea și diversitatea sectorului asociativ, filantropic și de voluntariat, punem accentul pe dezvoltarea (de jos în sus) unor structuri colaborative variate, cu lideri multipli, în funcție de expertiză și nu pe o centralizare excesivă, care ar conduce la probleme de legitimitate și reprezentativitate. Astfel de structuri pot include organizații existente de genul centrului de voluntariat și a fundației comunitare, structuri federative pe domenii (tineret, cultură, mediu, social), fundații/fonduri destinate finanțării dezvoltării unor domenii/sectoare, organizații de cercetare și evaluare și alte tipuri de parteneriate sau 'cluster' care să aducă împreună organizațiile de infrastructura sau anumite tipuri de organizații relevante domeniului acoperit.

1.1 Program operațional: Stimularea parteneriatului intra și intersectorial între ONG-urile clujene și alți actori comunitari.

1.2 Propuneri de proiecte:

P1. Hartă a organizațiilor de infrastructură și a ofertei lor pentru membri/ beneficiari nonprofit, cât și pentru inițitive noi din partea voluntarilor și donatorilor.

P2. Stimularea comunicării între ONG-urile dintr-un domeniu, cât și între domenii prin susținerea unor mecanisme de comunicare informală și construcție de rețele.

P3. Stimularea creării de noi parteneriate sau organizații care să abordeze pe termen lung probleme sectoriale și comunitare într-un mod holistic/integrat.

Problema 2. Lipsa, la nivelul comunității clujene, a unei sincronizări între oferta, nevoile de servicii ONG și resursele disponibile în comunitate pentru acoperirea unor domenii cheie și un acces echilibrat la servicii pentru diverse zone/categorii sociale.

Viziune pe termen lung:

1. Locuitorii din cartierele clujene au acces la o bază de servicii nonprofit în apropierea locuinței/locurilor

de muncă (centre comunitare, spații tehnologice sau culturale, școli comunitare etc)

2. Domeniile principale importante pentru comunitatea clujeană sunt acoperite cu structuri colaborative care să stimuleze dezvoltarea pe termen lung a domeniului respectiv (asociații profesionale, organizații care oferă servicii, fonduri/structuri de finanțare, organizații de advocacy).

3. Grupurile vulnerabile au acces la structuri de sprijin pentru creșterea calității vieții și o bună incluziune în viața comunității.

4. Există structuri de cooperare pe domenii de activitate care aduc împreună sectorul public, cel nonprofit și cel de afaceri pentru abordarea strategică a problemelor și oportunităților.

2.1 Program operațional: Creșterea impactului coagulat al ONG-urilor în sectoare cheie ale comunității

2.2 Propuneri proiecte:

P1. Crearea unei hărți a ONG-urilor clujene și a ofertelor lor către beneficiari.

P2. Studiu privind impactul coagulat al asociațiilor și fundațiilor pe domenii cheie de activitate și la nivel comunitar.

P3. Realizarea unei cercetări ample în scopul identificării nevoilor comunitare pornind de la date cheie/domenii, implicarea organizațiilor cu expertiză și strategia de dezvoltare a Clujului.

P4. Stimularea de parteneriate în domenii cheie (governare laterală), utilizând expertiză deja existentă în sectorul ONG și în sprijinul altor actori comunitari (autorități și instituții publice, grupuri de cetățeni, sector afaceri, presă).

P5. Stimularea dezvoltării de noi organizații, pornind de la grupuri de inițiativă existente sau domenii/cartiere neacoperite.

Problema 3: Lipsa unor mecanisme agreate la nivelul organizațiilor și comunității pentru transparență și comunicarea publică a activităților și impactului acestora

Viziune pe termen lung:

1. Informarea comunității asupra inițiativelor, resurselor investite și rezultatelor din domeniul asociativ, de filantropie și voluntariat (ONG, grupuri de inițiativă, parteneriate/structuri intersectoriale).

2. Un sector asociativ și filantropic transparent și responsabil în relație cu actorii din comunitate care îi susțin sau beneficiază de activitatea sa, capabil de autoreglementare și de a comunica în mod articulat și documentat impactul său în comunitate.

3.1 Program operațional: Comunicarea, la nivelul comunității clujene, a impactului organizațiilor nonprofit în economia locală și incluziunea socială a grupurilor vulnerabile, cât și stimularea inovației sociale și dezvoltarea comunitară.

3.2 Propuneri proiecte:

P1. Crearea unei platforme online care să prezinte inițiativele, resursele necesare/investite și rezultatele din domeniul asociativ, de filantropie și voluntariat. Menținerea pe termen lung și dezvoltarea platformei.

P2. Sprijin pentru organizații și grupuri de organizații în crearea unor standarde de transparență și documentare a impactului în funcție de domeniul de activitate.

P3. Crearea unui mecanism care să stimuleze implicarea strategică a presei clujene și a experților în comunicare în activitatea asociațiilor, fundațiilor și în alte inițiative bazate pe voluntariat și cooperare.

P4. Crearea unui sistem de premiere a excelenței în domeniul practicilor nonprofit.

Problema 4. Lipsa unor soluții pe termen lung pentru continuitatea și durabilitatea organizațiilor.

Viziune pe termen lung:

1. Există o susținere continuă din partea comunității și a autorităților publice pentru organizațiile inovative și cu excelență pe termen lung în domeniul de activitate, inclusiv prin finanțarea de costuri de bază, expertiză pro bono, facilități locale și sprijin o bază permanente de resurse.

2. Inițiativele nonprofit noi și grupurile comunitare beneficiază de sprijin financiar adaptat la experiența și capacitatea acestor grupuri și de participare voluntară și sunt susținute de organizatiile de infrastructură nonprofit și instituții publice.
3. Se formează o clasă de mijloc a organizațiilor și inițiativelor nonprofit, susținută prin participarea cu resurse de voluntariat și donații din partea persoanelor fizice și a comunității de afaceri.
4. Organizațiile ofertante de servicii recuperează o parte din costuri din comunitate/de la beneficiari prin existența unor servicii plătite/plătite parțial sau subvenționate în cazul serviciilor pentru grupuri vulnerabile.
5. Filantropia și voluntariatul devin o obișnuință pentru cel puțin jumătate din locuitorii Clujului și pentru o parte importantă din firmele clujene, inclusiv cele mici și mijlocii.

4.1 Program operațional: Crearea unui mecanism de finanțare sustenabilă care să întărească independența și anduranță ONG-urilor clujene

4.2 Propuneri proiecte:

P1. Formarea unor bugete strategice la nivelul autorităților publice cu participarea sectorului privat (scop: susținerea pe termen lung și extinderea unor domenii comunitare, inclusiv fond de cofinanțare la proiecte mai mari: europene sau structurale).

P2. Diferențierea susținerii financiare pe tipuri de organizații prin alocarea unei secțiuni din buget pentru inițiative noi și abordări inovative.

P3. Contractarea de către autoritățile publice a serviciilor de susținere a grupurilor vulnerabile printr-un sistem agreat de evaluare a rezultatelor.

P4. Susținerea unor platforme prin care se pot întâlni proiectele/inițiativele comunitare cu donatori persoane fizice și firme, cât și voluntari (cu sprijinul primăriei, fundației comunitare,

centrului de voluntariat și a altor organizații nonprofit de infrastructură pe domenii cheie).

Problema 5: Lipsa unor mecanisme pentru susținerea bunei guvernări și performanței în cadrul organizațiilor nonprofit.

Viziune pe termen lung:

1. Organizațiile au o guvernare și un management performant și pot menține sisteme de planificare participativă, evaluare și comunicare prin care să includă beneficiari și susținători în structura de guvernare, să construiască și să mențină încrederea comunității.
2. Organizațiile sunt competitive pe piața muncii și un loc în care profesioniștii își doresc să activeze (ca personal plătit, board sau voluntari cu expertiză).
3. Resursele umane din organizații (inclusiv voluntarii) au acces la sisteme de instruire realizate de către organizații cu expertiză sau alți actori comunitari.
4. Organizațiile sunt la curent atât cu practica din domeniul nonprofit din Cluj-Napoca, cât și cu modele de bună practică de la nivel național și internațional, fiind capabile să propună și să implementeze soluții performante și inovative în domeniul dezvoltării comunitare/sociale sau în propriul domeniu de activitate.

5.1 Program operațional: crearea unui sistem de informare/instruire pentru organizații utilizând expertiza din comunitate (organizații cu experiență, programe educaționale ale universităților).
Structurarea serviciilor pentru organizații și pentru specializarea pe arii cheie.

5.2 Propuneri proiecte:

P1. Susținerea prin resurse informaționale și educaționale a atragerii de membri, voluntari și donatori, comunicarea cu comunitatea și construcția de parteneriate.

P2. Stimularea participării practicienilor din ONG la programele postuniversitare relevante.

P3. Utilizarea oportunităților de dezvoltare prin organizarea la Cluj a unor conferințe naționale și internaționale pentru a sprijini un număr mai mare de organizații (burse de participare).

VIII. Principii pentru operaționalizarea proiectelor

1. **Colaborare:** implicarea actorilor din interiorul sectorului asociativ, filantropic și de voluntariat, cât și din alte sectoare.
2. **Evitarea duplicării serviciilor/infrastructurii:** cercetare privind tipul de organizații existente și punctele lor tari pe care se poate construi durabil.
3. **Inițierea de relații cu organizații cu expertiză** și istoric al rezultatelor, cât și deschiderea continuă către organizații și inițiative noi.
4. **Transparență și investiție în planificarea participativă** și consultare proactivă.
5. **Susținerea capacităților de acțiune la nivelul beneficiarilor** (atât ONG-urile în relație cu proprii beneficiari, cât și inițiativele de infrastructură în relație cu ONG-urile care vor beneficia de acestea).
6. **Contractare la nivel de servicii** pentru inițiative diverse, atât în componentă de strategie care se axează pe sectorul asociativ, filantropic și de voluntariat, cât și în alte arii strategice unde expertiza ONG-urilor este relevantă.
7. **Abordare durabilă și responsabilă** (pe termen lung, etică, cu minimizarea impactului negativ asupra mediului înconjurător sau a unor grupuri vulnerabile).

IX. Notă metodologică:

Acest document a fost elaborat în cadrul grupului de lucru de asociativitate, filantropie și voluntariat. El se bazează pe o serie de întâlniri de dialog cu practicieni din domeniul nonprofit din Cluj și cu donatori și reprezentanți ai primăriei. Întâlnirile de dialog au pornit de la explorarea contextului local și a tendințelor, definirea obstacolelor și construirea unor soluții. Ariile explorate au fost apoi comparate cu datele cantitative și calitative din studiile existente.

X. Bibliografie:

Legislația în domeniu:

- OG 26/2000 cu privire la asociații și fundații cu modificările și completările ulterioare.
- L78/2014 privind reglementarea activității de voluntariat în România
- L32/1994, Legea Sponsorizării și a Mecenatului, cu modificările și completările ulterioare
- Codul Fiscal al României

Studii despre asociativitate, filantropie și participare civică realizate la nivel național:

- Achimesc, Vlad (coord.) Inițiativa pentru Societatea Civilă, Cercetare Sociologică, Principalele Concluzii, Fundația Multimedia pentru democrație locală, 2013
- Brașovean, Ioana; Gheorghe, Cătălin; Pirtoc, Dana; Porumb, Alina Tendințe în Comportamentul Filantropic, Asociația pentru Relații Comunitare, 2008
- Constantinescu, Ștefan Atlasul Economiei Sociale, România, Institutul de Economie Socială, 2012
- Lambru, Mihaela; Vameșu, Ancuța România Sectorul neguvernamental - profil, tendințe, provocări, Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile 2010
- Barometrul de Opinii al Liderilor ONG, sondaj național online în rândul reprezentanților ONG din România, Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile, 2011.

Studii și cercetări realizate la nivel internațional:

- Salamon, Lester M., What is the Nonprofit Sector and Why Do We Have It? (1999), Published in The Nature of Nonprofit Sector, coordinated by J. Steven Ott, 2001, Westview Press
- Porter, Michael E. and Kramer, Mark R., 'Philanthropy's New Agenda: Creating Value', *Harvard Business Review*, 1999, November–December, p. 123.

- Peter Frumkin, 'Strategic Giving: The Art and Science of Philanthropy', 2006, Chicago, IL: University of Chicago Press, p. 21.
- Helmut K. Anheier and Diana Leat, 'Creative Philanthropy: Towards A New Philanthropy for 21st Century', 2006, London, New York: Routledge
- European Commission, Quality of life in cities, Perception survey, in 79 European cities, Regional and Urban Policy, 2013.
- European Commission, Quality of life in cities, Perception survey, in 79 European cities, Regional and Urban Policy, 2013.

Cinematografie

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

Direcții strategice ale sectorului cinematografic al municipiului

Cluj-Napoca

2014-2020

● CUPRINS

1. Preambul
2. Context
3. TIFF și revitalizarea urbană. Analiză comparativă
4. Analiza SWOT
5. Direcții strategice
6. Concluzii
7. Bibliografie

1. Preambul

Orașele se confruntă în prezent cu două tipuri de alegeri: fie se dezvoltă pentru a răspunde provocărilor globale, fie opun rezistență la schimbare și stagnează.

În aceste vremuri în care sistemele economice nu mai sunt predictibile, orașele - pentru a rămâne competitive - se orientează către strategii care pun în valoare resursele interne: istoricul, spațiile, energiile creative și talentele.

Presiunea globalizării, problemele derivate din restructurările economice și nevoia de a crea noi identități urbane, au determinat o permutare a rolului culturii dintr-o postură limitrofă în bun și resursă folosită în regenerarea orașelor și creșterea prosperității economice, sociale și culturale.

Strategia de dezvoltare a orașului Cluj-Napoca pentru perioada 2014-2020 vizează creșterea calității vieții cetățenilor prin crearea unui mediu economic și social dinamic și complex care să permită dezvoltarea sustenabilă a indivizilor și a comunității.

Viziunea strategică a orașului în sectorul cinematografic pornește de la valorificarea potențialului urbei în acest domeniu și de la regândirea rolului său în economiile locale.

În mod practic, această valorificare presupune instrumentalizarea cinematografiei locale și articularea sa cu alte domenii complementare (a se vedea prestigiul internațional al fenomenului școlii artelor vizuale de la Cluj) pentru a atrage business-uri și servicii, a crea noi locuri de muncă, plus valoare și a crește calitatea vieții nu doar din punct de vedere calitativ și estetic, ci și economic.

2. Context

Dincolo de componenta festivalieră pe care o vom detalia la punctul următor, sectorul cinematografic din Cluj-Napoca are un grad ridicat de reprezentativitate în raport cu celelalte orașe din țară.

Pe de o parte, Cluj-Napoca asigură formarea anuală a unor profesioniști în domeniul cinematografic prin câteva instituții de renume: Facultatea de Film și Televiziune din

cadrul Universității Babeș-Bolyai, Facultatea de Științe și Arte (secția de cinematografie, fotografie și media) a Universității Sapiența și departamentul de Foto-Video din cadrul Universității de Arte și Design.

Pe de altă parte spre deosebire de alte orașe din România în care nu există cinematografe sau ale căror săli sunt date în folosință în alte scopuri, orașul se bucură de o infrastructură în bună funcționare, ceea ce permite programarea săptămânală a proiecțiilor de film.

Ca număr de intrări, statisticile recente arată că în Cluj-Napoca, în 2013 au fost 772.949 spectatori- plătitori la film, fără a-i include pe cei care vin la proiecțiile TIFF. Raportat la numărul de bilete vândute în toată țara, aceste cifre duc la un procent de 8,53% din totalul spectatorilor din România.

În aceeași logică, anuarul statistic al Centrului Național al Cinematografiei care evaluează exploatarea filmelor pe teritoriul țării în perioada 2008-2012, plasează cinematograful Florin Piersic din Cluj-Napoca pe primul loc în topul primelor 20 de cinematografe din țară după numărul de spectatori realizat în anul 2012, după cum se poate vedea în tabelul de mai jos.

Nr. Crt.	Cinematograf	Localitatea	Număr locuri	Număr Spectatori
1	FLORIN PIERSIC	CLUJ NAPOCA	720	81 344
2	CINEMA PRO	BUCUREȘTI	541	75 419
3	PATRIA	CRAIOVA	708	70 892
4	ARTA	TG. MUREȘ	198	56 441
5	ARTA	SIBIU	237	50 793
6	STUDIO	BUCUREȘTI	372	44 421
7	PREMIERA	PLOIESTI	399	37 862
8	METACOM-SATU MARE	SATU MARE	70	31 305
9	VICTORIA	CLUJ NAPOCA	283	29 836
10	OSTROVENI	RM.VALCEA	218	21 760
11	PATRIA	BUCUREȘTI	1014	21 401
12	CAPITOL	ONEȘTI	296	20 551
13	CASA DE CULTURĂ ODOBEȘTI	ODOBESTI	100	19 864
14	AUREL ELEFTERESCU	CĂLĂRAȘI	159	16 801

15	LIBERTATEA	ORADEA	120	14 661
16	ELVIRA POPESCU	BUCUREȘTI	239	12 925
17	FOX	TURDA	180	11 272
18	SERGIU NICOLĂESCU	TG.JIU	301	10 216
19	NCCR (MUZEUL TARANULUI ROMAN)	BUCUREȘTI	367	8 358
20	VICTORIA	IAȘI	902	6 684

Tabel 1.3 Primele 20 de cinematografe cu ecran după nr. Spectatorilor realizat în anul 2012.
Sursa: Anuarul Statistic al CNC (<http://website.informer.com/visit?domain=cnc.gov.ro>)

Clujul dispune, pe lângă sălile de tip multiplex din cele două mall-uri - Iulius Mall și Polus Center - de alte 3 săli de cinema (cinema Florin Piersic, Victoria și cinema Mărăști) aflate în administrația rețelei România Film și a municipității locale.

Orașul mai deține și o valoroasă moștenire culturală prin filmele lui Janovics Jenó recunoscut pentru pioneratul său în cinematografia locală. Jenó a înființat prima casă de producție de film din Transilvania, realizând între 1913-1920 un număr de 60 de filme cu o durată medie de 60 min.

De asemenea, cineaștii locali, prin eforturile lor constante, contribuie la dezvoltarea unei comunități cinematografice tot mai vizibile. Acești cineaști sunt absolvenți ai școlilor de film din oraș care nu vor să migreze către București și Budapesta și care își produc filmele pe plan local cu resursele de care dispune regiunea. Anul trecut au fost realizate aproximativ 10-12 scurtmetraje și 4 lungmetraje independente (majoritatea documentare) care însă, de cele mai multe ori, nu ajung să fie distribuite în circuitele de distribuție. Singurele platforme care le asigură vizibilitate în Cluj sunt: Competiția locală din cadrul TIFF, Zilele Filmului Românesc, Casa TIFF prin programul CineShuffle și diverse alte inițiativă locale: seri de proiecții la cinematograful Victoria sau în alte locații alternative (pub-uri, cafenele etc). Prezentarea lor în festivaluri este aproape imposibilă din cauza lipsei de mentoring pentru promovarea lor internațională, dar și a lipsei unui suport logistic și financiar.

Un exemplu atipic pentru producția locală este realizarea în 2011 a scurtmetrajului *Spiderman, Superman, Batman* (r. Tudor Giurgiu) care a fost filmat în întregime la Cluj și a avut o distribuție de actori exclusiv locală. Filmul a câștigat în 2012 **Premiul pentru cel mai bun scurtmetraj** acordat de Academia Europeană de Film și a fost prezentat în alte câteva zeci de festivaluri internaționale (http://www.imdb.com/title/tt2084949/awards?ref=tt_awd), fiind inclus la începutul acestui an pe lista celor mai bune 10 scurtmetraje din 2013, clasamentul fiind realizat de filmshortage.com

O altă particularitate a comunității de film clujene este succesul internațional raportat de câțiva cineaști formați la Cluj: Cecilia Felmeri- recunoscută pentru contribuția sa la sectorul

animației în România sau Abel Visky- câștigător a 3 premii în cadrul Competiției locale a TIFF.

Toți acești cinești formează un nucleu puternic de resurse umane pentru comunitatea locală care au suficientă expertiză, potențial și dorință de implicare pentru a putea fundamenta o serie de decizii și schimbări de strategie pentru cinematografia locală. Amintim aici și pe regizorii Tudor Giurgiu, Xantus Gabor sau compania DSG.

Nu în ultimul rând, este interesant de remarcat faptul că tot mai mulți regizori din Ungaria preferă locațiile din Regiunea Nord-Vest pentru filmele lor. Un exemplu de dată recentă este ultimul film al regizorului Matyassy Aron pentru care s-au filmat o serie de cadre la Beliș și Răcătau cu ajutorul casei de producție SpotFilm(www.spotfilm.ro). Cu toate acestea, sectorul producției de film este mult subreprezentat la nivel de regiune și de țară, cele mai multe astfel de boutique-uri de producție funcționând ca mici SRL-uri cărora însă le lipsește echipamentul profesional și deci capacitatea de producție a unor proiecte de film de mai mare amploare.

3. TIFF și revitalizarea urbană. Analiză comparativă

Fondat în 2002, Festivalul Internațional de Film Transilvania și-a legitimat poziția de cel mai important eveniment cinematografic din România prin calitatea artistică a selecției, numărul de invitați români și străini, presa acreditată dar și evenimentele conexe (concerte de muzică, expoziții de fotografie, masterclass-uri, ateliere etc.). Cifrele raportate de la ultima ediție conchid o rată de participare de aprox. 120.000 de spectatori la toate evenimentele organizate în cadrul TIFF.

Festivalul, pe lângă rezultatele de ordin economic și de imagine, ușor identificabile, are o influență importantă asupra dezvoltării sectorului cinematografic local.

Anual, TIFF asigură vizibilitate cinematografiei locale prin două showcase-uri de tradiție:

- **Competiția locală de filme**, începând cu ediția TIFF 2010 care este dedicată deopotrivă amatorilor și profesioniștilor de film din Cluj-Napoca. Competiția este menită să aducă în atenția publicului larg talentele clujene din sectorul cinematografic într-un showcase care se finalizează cu premiera celui mai bun film ales în urma unui proces de jurizare realizat de un juriu profesionist (<http://tiff.ro/competitie-locala/stiri>)
- **Zilele Filmului Românesc**: un maraton al celor mai recente producții de film românesc de lung și scurtmetraj la care se înscriu anual tot mai multe filme produse pe plan local. În 2013, în competiția oficială de scurtmetraje românești au fost incluse 3 filme produse la Cluj-Napoca semnate de regizori absolvenți ai școlilor locale de film.

Dincolo de aceste aspecte, TIFF a produs o transformare structurală a peisajului urban clujean prin instaurarea unor noi abordări în politicile urbane.

Festivalul a determinat regândirea planificării culturale urbane de la o practică de management administrativ la o viziune antreprenorială dictată, pe de o parte, de evenimentialitatea TIFF-ului, dar și de parteneriatele firești dezvoltate între sectorul privat

și cel public ceea ce a dus la remodelarea consumului cultural și la revitalizarea spațiului urban printr-un amplu proces de *festivalizare*.

Un fenomen similar se întâmplă în fiecare toamnă de 6 ani încoace, prin organizarea în Cluj-Napoca a celui de-al doilea festival ca amploare - Festivalul Internațional de Comedie - Comedy Cluj

3.1 Festivalizarea europeană: modele și analize comparative

ORAȘE	AVANTAJE FAȚĂ DE CLUJ	IMITABIL (1-5)	DEZAVANTAJE FAȚĂ DE CLUJ	IMITABIL (1-5)
Wroclaw	<i>Existența fondurilor regionale de film și a resurselor financiare care permit o dezvoltare consistentă și constantă</i>	3	<i>Creștere prea rapidă în raport cu resursele și audiența</i>	1
Sarajevo	<i>Renumă, poziționarea orașului din pdv geopolitic</i>	2	<i>Infrastructura precară, încă puternic afectată de conflicte</i>	2
Sofia	<i>Statutul de capitală</i>	1	<i>Lipsa unei vizibilități internaționale ca cea a brandului Transilvania</i>	1

Tabel 1.2 Analiza comparativă a orașului Cluj-Napoca și a altor 3 potențiali competitori europeni în sectorul cinematografic

Wroclaw (Polonia)

Similar ca vechime (festivalul de la Wroclaw a fost fondat în 2001, iar TIFF în 2002), festivalul New Horizons din Polonia (<http://www.nowehoryzonty.pl>) dispune de resurse financiare mai mari ceea ce permite nu doar selecția și prezentarea unui număr aproape dublu de filme (483 de lungmetraje în 2011) ci și oferirea unor premii de o valoare mai mare (20.000 EUR pentru Marele premiu față de 10.000 EUR pentru Trofeul Transilvania).

În același registru, festivalul de la Wroclaw a dezvoltat alte noi structuri de circulație, promovare și exploatare a sectorului cinematografic de tipul unei scheme de distribuție de film pentru titlurile arthouse și filmele câștigătoare din festival sau a unui program de educație prin cinema dedicat unui număr de peste 42.000 de elevi conform cifrelor declarate.

Toate aceste inițiative sunt construite în jurul unui program de audience development foarte bine pus la punct și care permite, de altfel, și rularea într-un multiplex de 8 săli a unei selecții exclusive de filme europene (<http://www.kinonh.pl/artukul.do?id=1519e>).

Dezvoltarea audiențelor este parte unei strategii sistematice de integrare a cinematografiei în școli. Pe lângă organizarea de cursuri pentru profesori în școli și licee,

menite să stimuleze interesul pentru cinematografie și folosirea ei ca instrument educațional, festivalul de la Wrocław organizează în mod regulat workshopuri pentru copii și tineri ceea ce a dus la introducerea educației cinematografice ca materie opțională în școlile și liceele poloneze.

Nu în ultimul rând, poate cel mai important impact pe care festivalul l-a avut în Polonia este acela de a fi contribuit la crearea fondurilor regionale de film poloneze, devenite astăzi surse permanente de finanțare pentru producțiile locale. Astfel, s-a ajuns ca în 2008, municipalitatea orașului Wrocław (Institution of Culture of Lower Silesia- Province Government) să fondeze Fondul de Film al Silesiei de Jos (<http://wroclawfilmcommission.pl/dkf/?lang=en>) care impune ca prim criteriu de selecție folosirea resurselor regionale: selectarea unor locații de filmare din Silesia și angajarea unor profesioniști de film locali. În ultimele sale ediții, competiția lansată prin fondul regional a contribuit la co-producția a 25-de filme (conform statisticii de la finalul anului 2013).

Aceste diferențe pot fi percepute, la o primă vedere, ca dezavantaje, însă dintr-o altă perspectivă ele pot constitui avantaje competitive. Pe de o parte, creșterea mult prea rapidă a unui eveniment ca cel din Polonia, într-un interval relativ scurt de timp, face ca atingerea unui *plateau de dezvoltare* să se întâmple mai repede decât în cazul TIFF-ului unde ritmul de creștere este organic, ceea ce permite lărgirea graduală a audienței (v. 111.000 de spectatori raportați pentru 2011 la festivalul din Polonia comparativ cu 120.000 spectatori la TIFF 2013).

Un alt avantaj competitiv pentru Cluj îl constituie posibilitatea preluării modelelor de finanțare regionale din Polonia care reprezintă un know-how prețios pentru crearea unor fonduri similare în regiunea de Nord-Vest.

Sarajevo (Bosnia-Herzegovina)

Prin comparație cu Sarajevo care găzduiește din 1995 cel mai important festival de film al regiunii (Bosnia-Herzegovina), Cluj-Napoca se aseamănă din punct de vedere al numărului de locuitori (cca 370.000 –Sarajevo vs. cca 325.000 locuitori – Cluj-Napoca) dar și al structurii demografice, ambele orașe împărtășind aceeași diversitate etnică și religioasă.

Festivalul Internațional de Film de la Sarajevo (<http://www.sff.ba>) s-a născut după 4 ani de asediu și conflicte din dorința de a conserva spiritul cosmopolit al orașului și de a contribui la restructurarea societății civile, fiind folosit de la bun început ca mod de reconciliere a comunităților scindate. Consiliul Europei însuși admite practica înființării festivalurilor (printre care și pe cel din Sarajevo) ca metodă de rezolvare și prevenire a conflictelor.

Conflictele din fosta Iugoslavie și-au lăsat în mod evident amprente pe poziționarea festivalului. În primii săi ani, evenimentul funcționa ca un cinema de război, o formă de terapie prin artă, cu un proiector și 100 de scaune la care lumea participa în fiecare seară, în ciuda bombardamentelor.

Raportat la Sarajevo, Clujului îi lipsește atât statutul de oraș-capitală, cât și poziția de oraș-gazdă a jocurilor olimpice de iarnă (1984). În același spirit, întregul context geopolitic, alături de rumorile și controversese-tabu ale filmelor premiate semnate de Emir Kusturica

din trecutul recent, fac din Sarajevo un pol de atracție mondială și o destinație preferată pentru nume mari din industria internațională de film (v. prezența unor actori precum Angelina Jolie, Brad Pitt sau Morgan Freeman).

La nivel operațional, festivalul, ca și cel din Wroclaw, a dezvoltat o secțiune puternică pentru industria de film - **Cinelink Co-production Market** - care asigură contextul pentru networking și întâlniri profesionale și dă ocazia celor mai promițătoare proiecte regionale de film aflate în faza de dezvoltare să fie finanțate (suma totală disponibilă este de 160.000 EUR în cash și servicii). Selecția tradițională pentru această secțiune cuprindea filme din Sud-Estul Europei, începând însă cu 2012, sunt acceptate și proiecte din Caucaz, Africa de Nord, și țările mediteraneene din Orientul Mijlociu, asigurând o și mai mare deschidere și vizibilitate pentru festival.

Pe modelul fondurilor regionale poloneze, Sarajevo dispune de o schemă de sprijin pentru finanțarea unor micro-proiecte de film filmate în regiune - Sarajevo City of Film. Această schemă se adresează cineaștilor care au participat în Sarajevo Talent Campus la edițiile trecute și este gândită exclusiv pentru promovarea Sarajevo-ului ca locație de filmare și destinație pentru producțiile internaționale de film.

Avantajul competitiv al Clujului față de Sarajevo, este că, deși nu are încă structuri de finanțare la fel de stabile sau pârghii la fel de solide de atragere a business-ului de film internațional, se bucură de expertiză și notorietate, dar și de o dinamică de creștere pozitivă dată de vârsta pe care o are festivalul de aici (12 ediții până în prezent). În plus, la nivelul infrastructurii, Clujul se poziționează mult în fața Sarajevo-ului care este încă puternic afectat de dezastrele produse de perioada de asediu a anilor '90.

Sofia (Bulgaria)

În raport cu Sofia (<http://siff.bg>), TIFF-ul este incomparabil mai tânăr- Sofia IFF a fost înființat în 1997 - și se desfășoară într-un oraș de provincie și nu în capitală, deci îi lipsesc anumite pârghii utile de organizare. Pe de altă parte, notorietatea internațională a Transilvaniei, alături de diversitatea etnică și multiculturalitatea regională reprezintă avantaje competitive de necontestat.

Avantajele competitive ale Clujului sunt legate într-o mare măsură și de relațiile sale cu industria internațională a evenimentelor cinematografice. Vechimea TIFF-ului (12 ediții) îi dă acestui eveniment suficientă forță, experiență, vizibilitate și credibilitate. Aceasta se poate traduce prin faptul că festivalul TIFF – cel mai reprezentativ eveniment internațional al Clujului – mixează vechimea (ce poate fi asociată cu stabilitatea, tradiția, know-how-ul în organizare) cu noutatea (ce poate reprezenta o amenințare la adresa evenimentelor similare vechi, consacrate).

În această analiză comparativă, am inclus două festivaluri cu care TIFF derulează un parteneriat consolidat în urmă cu 3 ani, un amplu program de îmbunătățire a circulației titlurilor arthouse din regiune în 4 teritorii din Europa Centrală și de Sud-Est. Proiectul se numește Operation Kino și este derulat de o rețea de festivaluri ce reunește TIFF- Sarajevo IFF - Sofia IFF - Istanbul IFF, întărind încă o dată importanța cooperării regionale și a parteneriatelor strategice încheiate.

4. Analiza SWOT

Pentru o imagine de ansamblu cât mai fidelă realității sectorului cinematografic clujean care să fundamenteze direcțiile de dezvoltare pe care le propunem prin prezentul document, am folosit o metodă de analiză de tip matrice SWOT pe care o redăm mai jos.

Puncte tari:

- accesul la educația formală prin Facultatea de Film și Televiziune din cadrul Universității Babeș-Bolyai, Facultatea de Cinematografie, Fotografie și Media din cadrul Universității Sapiientia și a Universității de Arte și Design;
- săli de cinema în bună funcționare dotate cu echipamente de ultimă generație;
- interesul tinerilor absolvenți de la școlile de film clujene (Universitatea Babeș-Bolyai, Universitatea de Arte și Design și Universitatea Sapiientia) de a stabili o comunitate de film și o bază reală de colaborare pentru industria locală;

Puncte slabe

- lipsa unei structuri și a unei viziuni coerente pentru ramura producției de film;
- existența unor sincope între pregătirea profesională teoretică și cerințele reale ale pieței;
- incapacitatea pieței de a absorbi absolvenții școlii de film locale;
- acces redus la resurse: echipamente, finanțări. Acestea sunt concentrate, cu precădere în capitale – București, Budapesta - ceea ce face ca transportul lor să fie costisitor și deseori să determine relocarea producției;
- lipsa unei strategii de capacitate a resurselor regiunii în direcția stimulării producției de film locale;
- lipsa unei viziuni în educarea și formarea actorilor de teatru ca actori de film, regizorii fiind astfel nevoiți să apeleze de cele mai multe ori la actori cu experiență;
- cerere scăzută de personal tehnic (electricieni, sunetiști, asistenți de cameră) pe piața locală de film, ceea ce determină externalizarea acestor servicii către specialiști din afara Clujului, cu precădere din București sau Budapesta;
- lipsa unor sisteme de mentoring și promovare pentru talentele locale care au șansa participării la festivalurile internaționale de profil;

Oportunități

existența unui context cultural și artistic care permite dezvoltarea unor noi direcții în sectorul cinematografic: multiculturalitatea orașului, existența TIFF-ului și a altor inițiative

similare (Festivalul Internațional de Comedie de la Cluj - Comedy Cluj, Tres Courts International Film Festival, Festivalul Internațional de Film Studențesc, premiere de film românesc, cinemateca Victoria, proiecții de film în aer liber pe timpul verii în cadrul unor caravane cinematografice), moștenirea cinematografică a lui Janovics Jenó etc.

existența unor modele europene valide de orașe similare care au creat poli de dezvoltare pentru sectorul cinematografic contribuind la creșterea economiilor locale

(vezi Wrocław în Polonia, Sarajevo în Bosnia-Herzegovina sau Sofia în Bulgaria);

potențialul economic ridicat al comunității locale de afaceri care poate funcționa ca investitor în sectorul producției de film și nu numai;

posibilitatea unor colaborări inter și intrasectoriale;

posibilitatea exploatării capitalului multicultural al Clujului prin crearea unor contexte de colaborare în domeniul producției de film;

Amenințări

- proceduri administrative lente în demararea și organizarea propunerilor generate prin prezenta strategie;
- menținerea divizării grupurilor de indivizi interesați de dezvoltarea sectorului cinematografic;
- rezistență la schimbare;

5. Direcții strategice

1. Înființarea unor surse de finanțare locală pentru dezvoltarea sectorului cinematografic

- ***1.1 Înființarea unui fond regional având mai multe destinații:***
 - co-finanțarea producțiilor cinematografice
 - promovarea Clujului ca locație de filmare pe piața națională și internațională
 - co-finanțarea programelor de educație cinematografică destinate publicului clujean, festivalurilor de film și modernizării sălilor.
 - dezvoltarea unei clase de profesioniști locali care vor activa în domeniu și cărora fondul regional de film le va asigura absorbția rapidă pe piața locală a muncii

Fondul local/regional de film va funcționa ca mecanism de stimulare și creștere a economiei locale prin obligativitatea beneficiarilor lui de a angaja personal specializat pe

plan local: tehnicieni, actori în producțiile/evenimentele sau proiectele pe care le finanțează.

De asemenea, fondul regional va genera un important capital de imagine în sensul promovării orașului Cluj-Napoca ca locație de filmare pentru producătorii naționali și internaționali prin furnizarea unui set complet de informații despre capacitatea locală de producție.

În același spirit, pentru încurajarea producțiilor locale de film finanțate prin fondul regional, propunem ca acestea să poată beneficia de stimulente fiscale.

▪ **1.2. Stimularea participării companiilor private în proiecte de film**

Comunitatea de afaceri clujeană deține un capital financiar consistent ce poate fi investit fie în fondul regional de film - prin co-finanțare - fie prin participarea directă la producțiile de film locale.

În acest moment, nu există un dialog real între producători și mediul de afaceri care să ducă la crearea unei zone de interes comune.

Propunerile noastre în acest sens vizează în primul rând abordarea deschisă a mediului de business clujean și cooptarea sa ca partener în dezvoltarea sectorului cinematografic local.

Pe de o parte, promovarea producțiilor locale de film prin televiziunile locale poate stimula investițiile private în sensul asigurării vizibilității publice ce poate fi ușor monetizată și poate fundamenta deciziile de investiție. Pe de altă parte, promovarea sentimentului de apartenență la o comunitate creativă puternică din Regiunea de Nord - Vest - cultivarea, în fapt, a mândriei locale - poate avea, de asemenea, efecte benefice în această direcție.

În același idee, televiziunile locale pot nu doar promova producțiile locale, ci pot fi ele însele investitori sau producători de filme sau programe de scurtmetraje pentru cinematografia locală.

1.3) Adaptarea locală a unor modele funcționale de parteneriat public-privat-operatori culturali în cinematografie

În acord cu punctele menționate mai sus, ne propunem să valorificăm experiența sectoarelor cinematografice similare - vezi Polonia prin crearea unor multiple fonduri regionale de film - care au dovedit că inițiative de acest tip pot funcționa într-un parteneriat viabil de tip mediu privat - mediu ONG (operatori culturali în sectorul cinematografic) - municipalitate și pot genera, pe termen lung, surse de finanțare permanente pentru documentare sau filme de lungmetraj locale pornind de la exploatarea și valorificarea resurselor regionale.

2. Crearea unei infrastructuri specializate în cinematografie, media și TV (platouri de filmare, studiouri, spații pentru postproducție).

În cadrul sesiunilor de lucru ale WG cinematografie, s-a pus în discuție necesitatea realizării unei infrastructuri care să permită producția filmelor pe plan local: platouri de filmare, studiouri, spații pentru postproducție.

Așa cum am amintit în analiza preliminară, premisele strategiei în cinematografie sunt de a valorifica resursele regionale și locale existente.

În acest context, propunem ca viitorul spațiu al Centrului Regional de Excelență pentru Industrii Creative (CREIC) - prevăzut a fi inaugurat la începutul anului 2015 - să fie gândit de la bun început în direcția adaptării și acomodării unor proiecte cinematografice. Proiectul prevede o clădire cu 4 corpuri, cu o suprafață de 14.000 mp, o hală de producție, săli de vizionare, ateliere etc. Cu prevederea unei baze de echipamente funcționale, CREIC poate capacita proiecte și producții de film care să contribuie în mod activ la dezvoltarea sectorului cinematografic.

De asemenea, în contextul în care la ultimele sale ediții, TIFF și-a continuat eforturile în mod susținut de a duce filmul în zonele limitrofe ale Clujului, considerăm esențială dublarea acestor inițiative punctuale, de un proiect consistent de amenajare, de către municipalitate, a unor săli multimedia în cartierele mărginașe ale orașului, săli care să poată fi folosite atât pentru proiecții de film cât și pentru sesiuni de educație cinematografică, ateliere de formare profesională în domeniul cinematografiei etc.

Punctual, în ramurile tehnice ale producției de film, Cluj-Napoca se confruntă, așa cum am identificat în analiza SWOT, cu lipsă de personal specializat, de echipamente și spații. Propunem mai jos o listă de soluții la aceste probleme:

1. Înființarea unui studio de înregistrare de muzică de film prin utilizarea resurselor din cadrul Filarmonicii de Stat din Cluj și a Conservatorului. Un astfel de studio ar crea un nucleu de expertiză (prin resursa umană specializată care poate forma noi generații de specialiști în muzică de film) și de vizibilitate și profit prin atragerea de co-producții.
2. Înființarea unui studio pentru înregistrarea dublajelor audio pentru care multiculturalitatea și bilingvismul orașului (română/maghiară) funcționează ca atuuri.
3. Producția decorului de film, teatru și operă pe plan local: momentan, aceste departamente sunt deservite de București și Viena (prin comandarea, cu precădere, a decorurilor de opera și teatru). Producția lor locală ar scuti costurile de transport, asamblare, personal generate de transportarea lor din alte orașe către Cluj și ar contribui la generarea unor venituri la bugetul local.
4. Înființarea unui birou de *public relations* care să funcționeze ca parte a eforturilor comune ale clusterelor de organizații interesate de sectorul cinematografic. Scopul acestui birou va fi eficientizarea proceselor de comunicare pe plan local și internațional prin crearea unei voci comune a tuturor problemelor și direcțiilor identificate în acest sector.

3. Pregătire profesională specializată în domeniu

Pe lângă oferta educațională formală asigurată de Facultatea de Film și Televiziune (Univ. Babeș-Bolyai), Facultatea de Cinematografie, Fotografie și Media a Universității Sapientia și departamentul de Foto-Video al Universității de Arte și Design care nu este întru totul corelată cu nevoile pieței, propunem ca fondul regional de film să asigure finanțarea unor cursuri de formare continuă în domeniul cinematografiei. Ulterior, profesioniștii formați ar urma să fie angrenați în producțiile locale facilitându-li-se astfel, intrarea pe o piață

specializată a muncii în care își pot continua procesul de învățare la nivel practic. Aceste cursuri de formare pot fi susținute atât de operatori locali cât și naționali sau internaționali.

O componentă foarte importantă în profesionalizarea sectorului cinematografic la nivelul municipiului Cluj-Napoca, o reprezintă implicarea activă a comunității de film deja existente. Încurajarea colaborării cu profesioniști de film formați în Cluj, deci crearea unor noi locuri de muncă, trebuie întreținută în mod activ prin gândirea unor beneficii de ordin fiscal sau disponibilizarea unor finanțări pentru acele proiecte derulate cu profesioniști locali. Un circuit de acest tip este, în fapt, un model de business pentru economia locală.

4. Educație vizuală și cinematografică pentru tineri și copii

Educația prin cinematografie este o metodă de învățare activă și benefică, preferată tot mai mult ca formă de educație alternativă sistemului clasic de învățământ.

Rezultatele culese în ultimii ani prin evaluarea unor ample programe de educație cinematografică în România (vezi programul EducaTUFF din cadrul Festivalului Internațional de Film Transilvania) demonstrează un trend ascendent al interesului crescut al copiilor și tinerilor pentru astfel de inițiative.

În acest context, considerăm esențială implicarea activă a reprezentanților municipalității Cluj-Napoca în propagarea acestui model de învățare la nivelul orașului.

Astfel, propunem ca municipalitatea:

- să poarte un dialog deschis cu școlile clujene prin care să susțină și să încurajeze organizarea unor sesiuni de film în instituțiile de învățământ din Cluj-Napoca (clasele I-XII) urmate de discuții și dezbateri interactive.
- să faciliteze infrastructura pentru proiecțiile de film din cadrul acestor programe.
- să finanțeze aceste inițiative, fie prin fondul regional de film, fie prin coagularea și stimularea resurselor din companiile private clujene
- să folosească modelele școlilor poloneze (v. introducerea educației cinematografe ca materie opțională în școli prin eforturile susținute ale festivalului New Horizons) pentru implementarea unor campanii similare în mediul de învățământ clujean.

5. Concluzii

Acest material a fost realizat în urma unor sesiuni de lucru cu WG cinematografie în luna noiembrie când reprezentanți ai comunității de film din Cluj-Napoca au trasat contextul actual al cinematografe locale, identificându-i avantajele și nevoile și propunând o serie de direcții de dezvoltare care să transforme resursele actuale de care dispune acest sector în generatori de bunăstare economică și socială.

Pornind de la clasificarea sectorului cinematografic ca domeniu creativ (v. clasificarea făcută de Department of Media and Sport din UK în 2006²) coroborat cu argumentele de

ordin practic din prima parte a acestui document, putem afirma că sectorul cinematografic clujean reprezintă un avantaj competitiv pentru orașul Cluj-Napoca.

Necesități strategice:

1. Crearea unor surse de finanțare locală - fondul regional de film - care să asigure fondurile necesare pentru dezvoltarea producției de film a orașului.
2. Finanțarea (prin fondul regional sau surse private) a unor programe de formare în domeniul cinematografic care să asigure un ciclu complet de instruire – inclusiv practică.
3. Finanțarea și promovarea locală a unor programe de educație cinematografică destinate elevilor clujeni de către municipalitate.
4. Coroborarea ofertei educaționale din programele universitare cu nevoile reale ale pieței: actori de film, personal tehnic etc.
5. Crearea, într-o viziune antreprenorială, a unui parteneriat municipalitate-comunitate de afaceri pentru deblocarea unor fonduri private de finanțare a proiectelor locale de film.
6. Stimularea producțiilor locale prin introducerea unor beneficii de ordin fiscal.
7. Crearea unei infrastructuri specializate (studiouri de înregistrări și postproducție, platouri de filmare, decoruri) sau capacitarea unor clădiri deja existente în spații care pot fi folosite pentru producția locală de film.
8. Crearea unei sinergii cu celalalte domenii creative din Cluj-Napoca, incluzând aici fenomenul artelor vizuale prin integrarea și valorizarea poziției internaționale a Festivalului Internațional de Film Transilvania într-o strategie de creștere a vizibilității orașului și a turismului cultural.

Pe scurt, sectorul cinematografic clujean are suficient potențial cât să fie instrumentalizat ca pârgă de dezvoltare urbană, de consolidare și de cooperare a relațiilor de tip mediu public-privat, de valorificare a multiculturalității și nu în ultimul rând de revitalizare a economiilor locale.

Prezentul document a fost redactat în urma întâlnirii de lucru a WG cinematografie din 18.11.2013 la care au fost prezenți:

- Tudor Giurgiu, regizor/producător
- Xantus Gabor, regizor/producător
- Laviniu Lazăr, producător
- Botond Pusok, regizor

[/Classifying and Measuring the Creative Industries Consultation Paper April 2013-final.pdf](#)

- Orsolya Toth, production manager
- Balint Zagoni, regizor/producător
- Cecilia Felmeri, regizor/producător
- Melinda Boros, distribuitor
- Cristian Hordilă, manager TIFF
- Ovidiu Cîmpean, coordonator CREIC
- Levente Molnar, actor/production manager
- Aron Dimeny, actor
- Robert Lakatos, regizor/producător
- Arthur Birnbaum, operator/editor
- Raluca David, regizor
- Tedy Necula, regizor
- Boglarka Nagy, responsabil proiecte film și audiovizual Institutul Francez
- Mircea Suciu, partener DSG

- **7. Bibliografie**

1. Department of Media and Sport in UK:
<https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-culture-media-sport>
2. Richards Greg & Palmer Robert (2010): Eventful cities, UK.
3. Website Sarajevo International Film Festival: <http://www.sff.ba/en>
4. Website Sofia International Film Festival: <http://siff.bg>
5. Website The New Horizons- Wroclaw International Film Festival:
<http://www.nowehoryzonty.pl>
6. Website Centrul Național al Cinematografiei, Anuarul Static- exploatarea filmelor în România 2008-2012: <http://cnc.gov.ro>

Clujul incluziv

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

CLUJ 2020 – ORAȘ INCLUZIV

“INCLUZIUNEA SOCIALĂ – direcție strategică de dezvoltare pentru municipiul Cluj-Napoca 2020”³

Document final⁴ elaborat de **WG Includiune Socială**,⁵ definit pe linia dimensiunii strategice "Oameni și comunitate", în cadrul proiectului de planificare strategică a municipiului Cluj-Napoca pentru perioada 2014-2020 (<http://cmpg.ro/?p=32>).

Cluj-Napoca
13.02.2014

3

Prin asumarea incluziunii sociale ca una dintre direcțiile strategice de dezvoltare, orașul Cluj-Napoca se poate alătura multiplelor rețele europene urbane, cum ar fi: rețeaua EURO CITIES și parteneriatul susținut de acesta “Orașe pentru Includiune Activă” (Cities for Active Inclusion); “Platforma europeană împotriva sărăciei și excluziunii sociale” (European Platform Against Poverty and Social Exclusion); URBACT; “Alianța Europeană a Orașelor și Regiunilor pentru Includiunea Romilor” (European Alliance of Cities and Regions for Roma Inclusion);

4

Documentul a fost finalizat pornind de la documentul-în-lucru elaborat în octombrie 2013 cu același titlu, precum și în urma consultărilor cu reprezentanți ai primăriei și altor instituții publice, ai organizațiilor civice și unităților academice și ai comunităților locale. Documentul-în-lucru a fost postat pe pagina de internet a procesului de planificare (16 octombrie 2013, <http://cmpg.ro/?p=102>), el a fost dezbătut în cadrul Întâlnirii publice a Grupului Includiune Socială organizată la Primărie (17 decembrie 2013, <http://cmpg.ro/?p=178>, <http://cmpg.ro/wp-content/uploads/2013/12/flyer-alb-negru-includiune-16-dec-2013.pdf>), a fost completat cu prezentările sintetice îmbunătățite de-a lungul procesului (http://www.desire-ro.eu/wp-content/uploads/inlc-soc-cluj2020_20ian.pdf), care la rândul lor au fost împărtășite în rețeaua **Pactului Regional Nord-Vest pentru Ocupare și Includiune Socială (3 februarie 2013)** și la întâlnirile cu comunitățile din Pata Rât (ianuarie 2014), precum și cu propunerile formulate către celelalte Grupuri de Lucru ale procesului de planificare în legătură cu Sinergiile în planificarea strategică a orașului (5 februarie 2013, <http://cmpg.ro/?p=228>).

5 Grupul de Lucru îi include pe: Adorjani Júlia, Ciornei Carmen, Hetea Cristian, Hetea Estera, Moisă Florin (coordonator), Pop Florina, Popescu Livia, Raț Cristina, Rebeleanu Adina, Roșca Mihai, Tonk Gabriella, Vincze Enikő (coordonator), iar în calitate de consultanți pe: Berszán Lídia, Lakatos Marius, Pantea Maria, Roth Maria, Rusu Dan.

CUPRINS

- Argumente generale pentru adoptarea perspectivei incluziunii sociale
- Fundamente legislative
- Incluziunea socială și politici ce adresează explicit, dar nu exclusiv situația romilor
- Incluziunea și coeziunea socială: abordarea de grup și abordarea teritorială

- Clujul social
- Indicatori ai situației socio-economice
- Deprivare multiplă și marginalizare în rândul etnicilor romi. Cazul Pata Rât
- Disparități socio-teritoriale și locative
- Resurse instituționale
- Analiza SWOT privind strategia incluziunii sociale
- Mecanismul instituțional al incluziunii sociale

- Excluziunea socială ca problemă (strategică)
- Viziunea dezvoltării socio-teritoriale incluzive și coezive
- Obiectivele dezvoltării incluzive și coezive

- Direcțiile strategice în domeniul Incluziunii sociale
- Programe operaționale în domeniul Incluziunii sociale

- Incluziunea socială ca obiectiv transversal al Planului de dezvoltare al Clujului
- Brand și profil competitiv: "Cluj – oraș incluziv"

Anexe

Anexa 1. Regulament de organizare și funcționare pentru Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială (propunere schiță)

Anexa 2. Sinergii în planificarea strategică a orașului (propuneri către alte grupuri de lucru)

Anexa 3 Resurse financiare și umane ale Direcției de Asistență Socială și Medicală

Argumente generale pentru adoptarea perspectivei incluziunii sociale

Statul este obligat să ia măsuri de dezvoltare economică și de protecție socială, de natură să asigure cetățenilor un nivel de trai decent. (Constituția României, art. 47)

Un oraș incluziv este un oraș în care ne simțim acasă, în care ne împărtășim bucuriile și greutățile. Perspectiva incluziunii sociale înseamnă conștientizarea faptului că standardul de viață nu ar trebui să fie o medie bună între nivelul celor îndestulați și nivelul celor destituiți, ci un standard decent de viață de care beneficiază cei mai mulți. Incluziunea socială presupune asumarea responsabilității față de cei care, în condiții economice și sociale complexe, marcate de istoria specifică acestei regiuni, nu reușesc să obțină resursele necesare pentru a duce un trai obișnuit, conform așteptărilor sociale. Lipsa resurselor materiale, locuirea inadecvată sau segregată, nivelul de școlarizare scăzut, munca ocazională sau fără forme legale, dependența de substanțe, starea de sănătate proastă, existența unei dizabilități sau invalidități, comiterea unor infracțiuni regretabile în trecut – constituie factori ai excluziunii sociale, ai acumulării dezavantajelor într-un cerc vicios care poate persista de-a lungul mai multor generații. Șansele la o viață bună nu sunt egale, ci marcate de condiții structurale, precum și de modul în care gândim despre cauzele excluziunii.

Pentru a curma acest proces vicios, sunt necesare măsuri de incluziune socială integrate într-un plan de dezvoltare socială, economică și culturală incluzivă, care să faciliteze accesul la educație, muncă decentă, servicii sociale, servicii de sănătate, locuire decentă și participare în viața socială, culturală și politică a orașului, și care să genereze și să susțină solidaritatea socială și inter-etnică (lipsită de prejudecăți stigmatizante), atât de necesară creării unei comunități clujene coezive. Prin incluziunea socială a grupurilor vulnerabile și dezavantajate, nu ne propunem "doar" să facem toate aceste sisteme mai accesibile celor care sunt marginalizați prin efectele economiei de piață, ci urmărim să susținem și schimbări în contextul social și instituțional mai larg (de exemplu crearea de locuri de muncă, îmbunătățirea sistemului educațional și medical, construirea unui fond locativ necesar, transformarea spațiului public într-unul la care au acces toți cetățenii, îmbunătățirea guvernării locale, dezvoltarea infrastructurii

serviciilor sociale). Planul privind dezvoltarea socială, economică și culturală a Clujului pentru perioada 2014-2020 include, în mod explicit, ca actori și ca beneficiari, și etnicii romi din oraș, atât ca minoritate etno-culturală, cât și ca populație în rândurile căreia riscul excluziunii sociale este foarte ridicat tocmai datorită modului în care, în cazul acesteia, factorii generali ai excluziunii se suprapun cu consecințele stigmatizării etnice.

În momentul de față Primăria și Consiliul Local își asumă un astfel de plan de dezvoltare al cărui implementare, dincolo de mecanismele și instrumentele instituționale și bugetare proprii, poate și trebuie să se bazeze pe parteneriate cu alți actori instituționali (economici, sociali, culturali, politici) respectiv pe utilizarea fondurilor europene⁶ care împreună asigură viziune, voință, capacități și fonduri dedicate incluziunii sociale. Pentru perioada 2014-2020, Primăria și Consiliul Local al municipiului Cluj-Napoca își asumă implementarea coerentă a Strategiei Naționale pentru Incluziune Socială și Reducerea Sărăciei (2014-2020) și a Strategiei Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității romilor pentru perioada 2012-2020, însușindu-și și prevederile Acordului de Parteneriat între România și Uniunea Europeană cu privire la utilizarea fondurilor europene în perioada 2014-2020 și formulând Planuri Locale de Acțiune în domeniul incluziunii. Fiind Pol Național de Creștere, municipiul Cluj-Napoca poate propune și coordona și un plan strategic privind incluziunea și coeziunea socială în cadrul Zonei Metropolitane Cluj.

- **Fundamente legislative**

Legea locuințelor din România, 114/1996

Legea administrației publice locale, 215/2001

6

Promovării incluziunii sociale îi este dedicată un capitol separat (pp. 33-42) în *Documentul de lucru al serviciilor Comisiei. Elemente ale unui cadru strategic comun 2014 – 2020 pentru Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime*, 2012. În acest capitol se oferă recomandări clare și la modul în care diferitele tipuri de fonduri (FSE, FEDR etc.) se pot combina în vederea derulării unor programe integrate pentru incluziune socială concepute pe baza grupurilor vulnerabile și/sau pe baza abordării teritoriale.

Legea privind prevenirea și combaterea marginalizării sociale, 116/2002

Legea sănătății, 95/2006

Legea asistenței sociale, 292/2011

Legea Educației Naționale 1/2011

Strategia Națională pentru Incluziune Socială și Reducerea Sărăciei (2014-2020)

Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității romilor pentru perioada 2012-2020

European Commission Recommendations to Member States Regarding Active Inclusion, 2008

Documentul de lucru al serviciilor Comisiei. Elemente ale unui cadru strategic comun 2014 – 2020 pentru Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, 2012

Strategia Europa 2020

Territorial Agenda of the European Union 2020. Towards an Inclusive, Smart and Sustainable Europe of Diverse Regions, May 2011

Acordul de Parteneriat între România și Uniunea Europeană cu privire la utilizarea fondurilor europene în perioada 2014-2020

Towards Social Investment for Growth and Cohesion. Employment, Social Policy, Health and Consumer Affairs. Council of the European Union meeting, June 2013

European Commission – Social Investment Package, February 2013

Communication of the EC to the Parliament and Council: Strengthening the Social Dimension of the Economic and Monetary Union, October 2013

Legea Economiei Sociale, proiect de lege adoptat de Guvernul României în decembrie 2013

- **Incluziunea socială și politici sociale care adresează explicit, dar nu exclusiv situația romilor**

Principiile incluziunii sociale sunt transpuse atât în recomandările europene, cât și în legislația națională. Conform Legii nr. 292/2011 (Legea asistenței sociale, art. 6, lit. cc) *“procesul de incluziune socială reprezintă ansamblul de măsuri și acțiuni multidimensionale din domeniile protecției sociale, ocupării forței de muncă, locuirii, educației, sănătății, informării, comunicării, mobilității, securității, justiției și culturii, destinate combaterii excluziunii sociale și asigurării participării active a persoanelor la toate aspectele economice, sociale, culturale și politice ale societății.”* În ceea ce privește sistemul național de asistență socială, aceeași Lege spune că acesta este *„ansamblul de instituții, măsuri și acțiuni prin care statul reprezentat de autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și societatea civilă intervin pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea efectelor temporare ori permanente ale situațiilor care pot genera marginalizarea sau excluziunea socială a persoanei, familiei, grupurilor ori comunităților.”* Din definițiile de mai sus se deduce ușor că asistența socială (beneficiile sociale și serviciile sociale oferite unor persoane, familii și grupuri vulnerabile) este unul din instrumentele prin care se urmărește incluziunea socială, dar incluziunea socială nu se reduce la măsurile de asistență socială, de aceea ea necesită politici inter-sectoriale complexe și cadre instituționale adecvate implementării acestora.

Principiile incluziunii sociale a romilor sunt fixate atât în “Cadrul UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor până în 2020”, cât și în “Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității romilor pentru perioada 2012-2020”. Cea din urmă prevede implementarea unor politici integrate în domeniul educației, ocupării, forței de muncă, sănătății, locuirii, culturii și infrastructurii sociale, precum și faptul că la nivel local structurile responsabile cu implementarea strategiei sunt autoritățile locale. Strategia prevede în acest sens înființarea prin HCL a unui Grup de Lucru Local, elaborarea unui Plan local de acțiune, precum și introducerea acestuia în strategia de dezvoltare locală. În lipsa Planului local de acțiune privind implementarea strategiei naționale pentru incluziunea romilor, Planul de dezvoltare al orașului Cluj pentru perioada 2014-2020 definește direcții strategice și programe operaționale care includ și măsuri dedicate explicit cetățenilor de etnie romă expuși excluziunii sociale.

- **Incluziunea și coeziunea socială: abordarea de grup și abordarea teritorială**

Incluziunea activă înseamnă elaborarea și implementarea unei strategii comprehensive bazate pe integrarea celor trei piloni ai politicilor sociale, și anume: suport adecvat de venituri (prin măsuri de protecție și asistență socială), o piață incluzivă a muncii (prin măsuri care favorizează accesul tuturor, inclusiv a persoanelor din grupuri vulnerabile, la muncă decentă) și acces la servicii de calitate (în domeniul educației școlare, sănătății, îngrijirii copiilor, vârstnicilor și a persoanelor cu dizabilități/invalidități și a locuirii).⁷ Coeziunea, un alt principiu al dezvoltării, corelată cu dezideratul incluziunii sociale, ne conduce înspre recunoașterea faptului că, în cazul zonelor de locuire care cumulează dezavantaje multiple, măsurile desegregării spațiale sunt instrumente indispensabile incluziunii sociale. În abordarea teritorială a incluziunii sociale agenda socială include și dimensiunea teritorială: ea acordă atenție faptului că, cu cât este mai concentrată spațial deprivarea (fenomen care apare atât în medii urbane, cât și în medii rurale relativ dezvoltate economic), cu atât este mai dificilă eliminarea ei.⁸ Pornind de la aceste fundamente, strategia noastră pentru incluziune socială combină două abordări: cea individual-personală sau de grup și cea teritorial-contextuală.

Ultimul *Raport privind incluziunea socială în România* realizat de Guvernul României (Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale) s-a referit la anul 2010.⁹ Printre altele, acest Raport discută despre “obiectivul Strategiei Europa 2020 de garantare a faptului că beneficiile creșterii economice sunt larg distribuite și că persoanele aflate la marginea societății pot juca un rol activ în cadrul acesteia” (p.3). Raportul furnizează date statistice la nivel național privind indicatorii excluziunii sociale,¹⁰ care reflectă situația alarmantă a României din acest punct de

7 Vezi în *European Commission Recommendations to Member States Regarding Active Inclusion*, 2008; *Assessment of the Implementation of the European Commission Recommendation on Active Inclusion: A Study of National Policies*, January 2013

8 Fabrizio Barca: *Towards a Territorial Social Agenda for the European Union*. 2009

9 Accesibil aici:

<http://www.mmuncii.ro/pub/imagemanager/images/file/Domenii/Incluziune%20si%20asistenta%20sociala/raportari/050412%20Raport%202010.pdf>

10 Indicatorul excluziunii sociale se referă la numărul de persoane aflate într-o situație de risc cuantificată de cel puțin unul dintre cei trei indicatori menționați, adoptați de Comisia Europeană și Statele Membre ale UE în cadrul Metodei Deschise de Coordonare.

vedere: ea este pe primele locuri atât în ceea ce privește numărul persoanelor expuse riscului sărăciei și nivelul de precaritate sau deprivare materială severă, cât și în ceea ce privește procentul persoanelor care locuiesc în gospodării cu un grad scăzut de ocupare.

Pentru a-și exercita responsabilitatea față de cetățenii săi, dar și obligațiile care îi revin ca municipiu și centru regional al unui Stat Membru al UE, Primăria și Consiliul Local, în colaborare cu diverși parteneri sociali, își asumă (și) dezideratul creșterii incluzive, și își propun să contribuie la atingerea tuturor obiectivelor tematice formulate în Strategia Europa 2020, printre altele și cel care se referă la promovarea incluziunii sociale și reducerii sărăciei, și în particular la realizarea țintelor concrete asumate de România în acest domeniu.¹¹ Guvernanții recunosc că *“unele persoane, ale căror caracteristici fizice, psihice, educaționale, ocupaționale le îngreunează accesul la nivelele de bunăstare oferite de societate și le fac vulnerabile față de fenomenul sărăciei, devin sărace cu o mai mare probabilitate pentru o perioadă mai lungă sau mai scurtă de timp.”*¹² Mai puțini acceptă însă faptul că aceste vulnerabilități sunt produse de cauze structurale și sunt dezavantaje sistemice (de exemplu lipsa locurilor de muncă generată de mecanisme macro-economice; nivelul redus al veniturilor plătite de angajatori; reducerea investițiilor în protecție socială ceea ce agravează și mai mult marginalitatea celor vulnerabili; transformări economice care fac ca persoane din zone rurale să fie nevoite să trăiască din agricultura de subsistență etc.), și că politicile de incluziune socială nu se pot axa doar pe schimbarea *“caracteristicilor persoanelor vulnerabile”*, ci trebuie să contribuie la eliminarea cauzelor structurale. În momentul de față, recomandările Uniunii Europene privind dezvoltarea accentuează în mod deosebit nevoia unei dezvoltări teritoriale coezive și policentrice, astfel atragând atenția asupra faptului că discrepanțele între diverse State Membre sau – de exemplu în cazul României – între regiuni, județe, localități, dar și în interiorul localităților trebuie gestionate

11 Atingerea ratei de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani de 70%; reducerea ratei de părăsire timpurie a școlii sub 11,3%; creșterea ponderii tinerilor cu vârsta între 30-34 ani, absolvenți ai unei forme de învățământ terțiar, până la cel puțin 26,7%; scăderea numărului de persoane expuse sărăciei cu 580.000.

12 *Raport privind incluziunea socială în România în anul 2010*. Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale.

prin politici de dezvoltare care acordă atenție și comunităților marginalizate localizate în zone defavorizate din punct de vedere economic, segregate spațial sau neglijate multă vreme de autoritățile publice de la diverse nivele.¹³

Orientându-se după Strategia Europa 2020, dar și pe baza analizelor făcute în vederea programării Fondurilor Europene 2014-2020 în România,¹⁴ Planul Național de Dezvoltare, Planul de Dezvoltare al Regiunii Nord-Vest, Planul Județean de Dezvoltare al județului Cluj pentru perioada 2004-2020, precum și Planul Integrat de Dezvoltare pentru Polul de Creștere Cluj Napoca – Zona Metropolitană Cluj își propun obiective legate de incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada următoare. În acest sens, împreună cu Strategia Națională pentru Incluziunea Socială a Romilor (elaborarea căreia constituie condiție ex-ante pentru România în vederea accesării fondurilor structurale europene), precum și cu recomandările Uniunii Europene privind dezvoltarea incluzivă și coezivă,¹⁵ aceste planuri de dezvoltare constituie un cadru de planificare adecvat scopului nostru de a integra strategia locală de incluziune socială, respectiv strategia locală pentru incluziunea romilor în Strategia de Dezvoltare al municipiului Cluj-Napoca pentru perioada 2014-2020. Dincolo de corelarea

13 Idei creionate, printre altele, în *Consultative document in order to develop The Partnership Agreement for Romania 2014-2020*, 31 May 2013, secțiunea 1B, capitolul 3 – Integrated Approach to Territorial Development Supported by the ESIF, pp. 151-165; *Priorități de dezvoltare teritorială națională în atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020*, Comitetul Consultativ privind Coeziunea Teritorială, noiembrie 2012; *Territorial Agenda of the European Union 2020. Towards an Inclusive, Smart and Sustainable Europe of Diverse Regions*, May 2011.

14 *Analiză Socio-Economică pentru programarea Fondurilor Europene 2014-2020; Analiza Ministerului Dezvoltării Regionale privind infrastructura regională și locală*, 2013; *Acord de Parteneriat între Comisia Europeană și România pentru perioada de programare 2014-2020*, draft septembrie 2013

15 *Strategia Europa 2020; Document de lucru al serviciilor Comisiei. Elemente ale unui cadru strategic comun 2014 – 2020 pentru Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime*, 2012; *Priorități de dezvoltare teritorială națională în atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020*. Comitetul Consultativ privind Coeziunea Teritorială, noiembrie 2012; *Territorial Agenda of the European Union 2020. Towards an Inclusive, Smart and Sustainable Europe of Diverse Regions*, May 2011; *Council conclusions – "Towards Social Investment for Growth and Cohesion." Employment, Social Policy, Health and Consumer Affairs*. Council of the European Union meeting, Brussels, 20-21 June 2013, http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/lisa/137545.pdf; European Commission – *Social Investment Package*, February 2013; *Communication of the European Commission to the Parliament and Council: Strengthening the Social Dimension of the Economic and Monetary Union*, October 2013.

planificărilor de la diverse nivele (oraș, zonă metropolitană, județ, regiune) - în vederea implementării programelor operaționale propuse pe plan local - Primăria va colabora cu organismele altor instituții publice responsabile cu punerea în practică a strategiilor naționale de incluziune.

Clujul social ¹⁶

- Indicatori ai situației socio-economice

Urmărind indicatorii Strategiei Europa 2020, precum și sistemul național de indicatori primari, secundari și terțiari de incluziune socială (aprobat de HG 488/2005), observăm – pe de o parte – discrepanțe mari între România și media UE27, dar – pe de altă parte – și faptul că la nivelul municipiului Cluj-Napoca nu sunt accesibile astfel de date, precum ne arată tabelul de mai jos realizat printr-o compilație a informațiilor cele mai curente accesibile în bazele de date EUROSTAT.

În mod indirect, putem trage concluzia asupra nevoii de a genera date anual privind acești indicatori la nivel de localitate – unul din argumentele privind introducerea constituirii Observatorului social pe lista programelor operaționale propuse de Grupul Incluziune Socială.

16

Capitol elaborat de prof. univ. dr. Enikő Vincze și lect. univ. dr. Cristina Raț pe baza prelucrării secundare a datelor statistice care ne-au fost accesibile în procesul de planificare prin intermediul Primăriei municipiului Cluj-Napoca (propriile direcții sau alte instituții publice locale și județene), și Institutul Național de Statistică, dar și pe baza cercetărilor proprii precedente: în mod particular investigația realizată în Octombrie 2012 de către Programul de Dezvoltare al Națiunilor Unite în parteneriat cu Facultatea de Sociologie și Asistență Socială a Universității Babeș-Bolyai Cluj-Napoca în cadrul proiectului *Fază pregătitoare pentru un proiect model: utilizarea optimă a fondurilor europene pentru locuire sustenabilă și incluziunea romilor vizați explicit dar nu exclusiv în situații dezavantajate*, finanțat de Open Society Foundations, Making Most of EU Funds for the Roma, coordonator cercetare: Cristina Raț; precum și cercetarea *Spațializarea și rasializarea excluziunii sociale. Constituirea socială și culturală a 'ghetourilor țigănești' în context European*, finanțat prin programul IDEI al CNCS – UEFISCDI, PN-II-ID-PCE-2011-3-0354, coordonator Enikő Vincze, www.sparex-ro.eu.

		România	Media UE27
Risc de excluziune social	Rata celor supuși riscului de sărăcie	40.3%	24.2%
	Rata celor supuși riscului de sărăcie după transferuri sociale	22.2%	16.9%
	Rata celor care trăiesc în deprivări materiale severe	29.4%	8.8%
	In-work at-risk-of-poverty	17.3%	8,4%
	In-work at-risk-of-poverty în cazul celor care lucrează part-time	50.7%	12.3%
Locuire	Procentul celor care sunt proprietari ai locuinței în care trăiesc	97.5%	70.8%
	Procentul cheltuielilor din venituri pe întreținerea locuințelor	24.9%	22.4%
	Procentul celor care cheltuiesc mai mult de 40% pe întreținerea locuinței		11.5%
	Rata celor care locuiesc în locuințe supra-populate	54.9%	17.6%
	Rata celor care locuiesc în locuințe supra-populate în rândurile celor care se află în risc de sărăcie	65%	28%
	Ponderea celor care se confruntă cu deprivări locative severe	26.9%	5.7%
	Ponderea celor care trăiesc în mediu locativ poluat	20.0%	14.8%
Venituri, ocupare,	Inegalitatea veniturilor	6.2%	5.1%

		România	Media UE27
șomaj	între veniturile celor mai înstăriți 20% și celor mai săraci 20%		
	Rata șomajului	7.5%	10.9%
	Rata de ocupare printre cei între 24-65 ani	63.8%	68.5%

Rata șomajului printre tinerii între 15-24 ani ¹⁷	23,1%	23,4%	
Educație	Rata celor care au abandonat școala timpuriu (dintre cei între 18-24 ani)	17.4 %	12.8%
	Rata celor care au absolvit forme ale educației terțiare (dintre cei între 30-34 ani)	21.8 %	35.8%
Protecție socială ¹⁸	Cheltuieli pe protecție socială % din GDP	17.58%	29.36%
	Cheltuieli pe protecție socială pe persoană	1998 E	7184 E
	<i>Procente cheltuite pe tipuri de protecție socială din totalul beneficiilor sociale - Persoane în vârstă</i>	50.7%	45.0%
	<i>Procente cheltuite pe tipuri de protecție socială din totalul beneficiilor sociale - Sănătate și dizabilități</i>	34.7%	45.0%
	<i>Procente cheltuite pe tipuri de protecție socială din totalul</i>	9.6%	8.0%

17 Vezi în http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-GL-13-003/EN/KS-GL-13-003-EN.PDF

18 Date extrase din *European Social Statistics 2013*. EUROSTAT.

Rata șomajului printre tinerii între 15-24 ani 17	23,1%	23,4%	
Educație	Rata celor care au abandonat școala timpuriu (dintre cei între 18-24 ani)	17.4 %	12.8%
	<i>beneficiilor sociale - Familie și copii</i>		
	<i>Procente cheltuite pe tipuri de protecție socială din totalul beneficiilor sociale - Șomaj</i>	3.2%	6.0%
	<i>Procente cheltuite pe tipuri de protecție socială din totalul beneficiilor sociale - Locuințe sociale și excluziune locativă</i>	1.7%	3.6%

Pentru a putea urmări repere clare în monitorizarea realizării obiectivelor legate de incluziunea socială de-a lungul implementării Strategiei de Dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca în perioada 2014-2020, autoritățile trebuie să urmărească la nivel local indicatorii amintiți mai sus, contribuind la îmbunătățirea acestora prin mijloacele de care dispun conform sistemului administrației publice românești. Chiar dacă regiunea de dezvoltare Nord-Vest, județul Cluj, și în mod particular municipiul Cluj-Napoca au avut în 2005 indici de dezvoltare socială relativ înalți,¹⁹ care îi plasează printre regiunile, județele și orașele cele mai dezvoltate din România, această relativă bună poziționare, plasată în comparația dintre România și alte State Membre ale UE, nu înseamnă o calitate ridicată a vieții și nu înseamnă bunăstare pentru foarte mulți locuitori ai acestor teritorii. De aceea, strategia noastră include o serie de măsuri în vederea creării locurilor de muncă și îmbunătățirii infrastructurii prin care se asigură diverse servicii publice, în așa fel încât acestea să răspundă (și) nevoii de incluziune socială (vezi Direcția strategică 1 și Direcția strategică 2 din capitolul VII).

19

Vezi de exemplu Dumitru Sandu despre indicele de dezvoltare socială a localităților din România, <https://sites.google.com/site/dumitrusandu/bazededate>

Pe baza datelor statistice accesibile la acest moment, am fost în măsură să generăm următoarele grafice la nivelul orașului Cluj-Napoca în ceea ce privește distribuția etnică a populației, precum și grupurile de vârstă, nivelul de școlarizare, ocupare și șomaj, defalcate pe etnii, respectiv în funcție de diferențele în interiorul populației de etnie română, maghiară și romă.

GRUPE DE VÂRSTĂ

Populația cea mai îmbătrânită se cunoaște în rândurile etniei maghiare (mai bine de un sfert dintre maghiari sunt peste 60 de ani), în timp ce dintre romi doar cc 4% ajung la vârsta de peste 65 de ani, iar dacă comparăm aceste date cu informațiile aferente pentru populația din Pata Rât (vezi graficul de la pag. 19), observăm că printre cei din urmă procentul celor peste 65 de ani este și el foarte redus.

NIVEL DE ȘCOLARIZARE

Procentul romilor cu studii superioare din populația totală este mult mai redus decât procentul persoanelor de etnie romă pe întreaga populație a orașului (chiar dacă în alt grad, dar această observație este valabilă și în ceea ce privește populația maghiară). Se poate însă observa că procentul celor cu educația școlară de nivel secundar (incluzând gimnaziu, liceu sau școală profesională și postliceal) este și în cazul populației romi peste 50% din totalul etniei, iar printre cei care locuiesc în Pata Rât se ridică și acolo la cc 38% (vezi pag. 20), ceea ce denotă că nivelul de școlarizare în sine nu oferă garanția unui trai decent.

OCUPARE

Rata de ocupare în rândurile celor trei etnii în context clujean este aproape de rata aferentă pe România (58.8%), dar toate sunt foarte departe de ținta de atins în cadrul Strategiei Europa 2020. Pentru toate cele trei etnii, ponderea bărbaților în rândul populației ocupate este mai mare decât cea a femeilor. Dar, dacă în cazul românilor și maghiarilor discrepanța este relativ mică (2-4%), în cazul romilor avem de trei ori mai mulți bărbați ocupați decât femei ocupate (71.9% dintre etnicii romi ocupați sunt bărbați), ceea ce denotă atât anumite tipuri de relații de gen în interiorul grupului, cât și multiplele dificultăți, după caz, discriminări cu care se confruntă femeile de etnie romă. Procentul persoanelor ocupate de etnie maghiară și de etnie romă este sub procentul acestor populații în totalul populației clujene atât pentru totalul ambelor sexe, cât și pentru femei și bărbați.

ȘOMAJ

Rata șomajului este cea mai mare printre etnicii romi, procentul celor în șomaj de lungă durată din totalul șomerilor din grupul etnic propriu fiind cel mai înalt printre romi (de 21.7%, față de 12% dintre șomerii români sau de 13.6% dintre șomerii maghiari), ceea ce reflectă că ei își găsesc mai greu un nou loc de muncă după pierderea locului de muncă anterior.

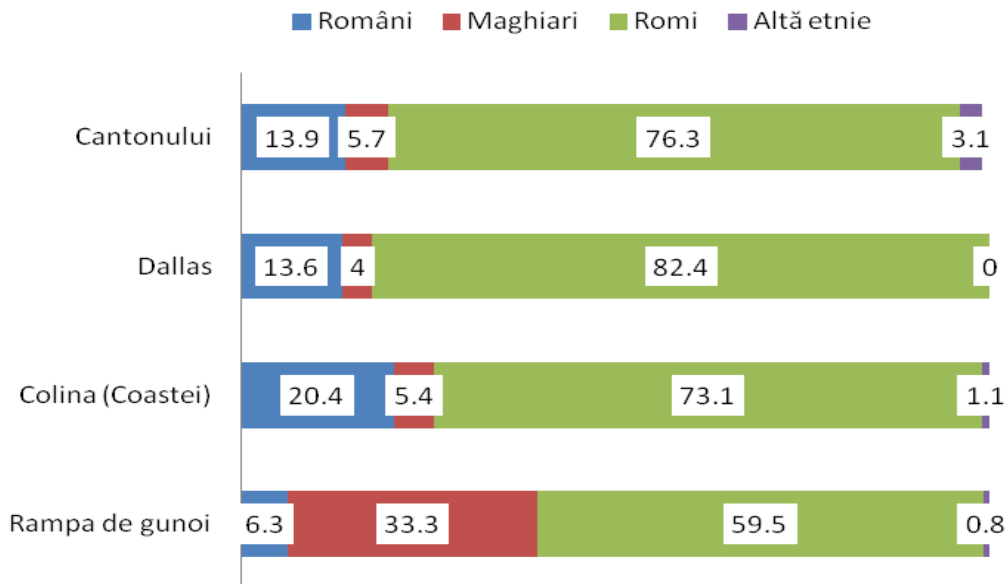
Asupra sistemului local de asistență socială se manifestă presiuni și provocări în creștere: accentuarea fenomenului de îmbătrânire demografică, lipsa locurilor de muncă, șomajul de lungă durată cu precădere în rândurile tinerilor, veniturile reduse și starea de sărăcie chiar și în rândurile celor angajați, creșterea riscului de sărăcie severă în rândul unor grupuri defavorizate, printre care mulți etnici romi. Infrastructura de asistență socială și resursele umane din acest domeniu sunt încă deficitare în raport cu creșterea continuă a nevoii pentru astfel de servicii, ceea ce înseamnă că programele de incluziune socială, chiar dacă au susținere politică, riscă să eșueze din lipsa resurselor umane și materiale necesare implementării lor. Categoriile vulnerabile trebuie capacitate prin programe de asistență socială comunitară, prin asistarea familiilor cu probleme multiple, prin activități preventive țintite către grupurile vulnerabile și intervenții de tip management-de-caz pentru ca indivizii și familiile să-și poată exercita drepturile sociale, și pentru a folosi oportunitățile de incluziune socială create. Incluziunea socială nu se reduce la alocarea unor prestații *hic et nunc*, ci este un proces care necesită timp și facilitare, prin urmare resursă umană calificată.

Drept consecință, programele operaționale propuse includ atât prevederi privind colectarea datelor statistice, cât și măsuri specifice de intervenție în ceea ce privește populația aflată sub pragul de sărăcie, copii din familii dezavantajate și copii din sistemul de protecție, tineri care au părăsit centrele de plasament, persoane cu dizabilități, persoane vârstnice aflate în dificultate, persoane dependente de substanțe, copii și adulți victime ale violenței, exploatării sexuale și traficului de persoane, persoane și familii fără adăpost, persoane migrante (din alte țări) și cetățeni români reîntorși în țară, tineri și adulți delicvenți și persoane care comit acte de agresiune, etnici romi supuși excluziunii sociale (vezi Direcția strategică 3 din capitolul VII).

- Deprivare multiplă și marginalizare în rândul etnicilor romi. Cazul Pata Rât

Cazul clujean extrem al marginalizării socio-teritoriale și al teritoriilor de locuire defavorizată este zona Pata-Rât din apropierea rampei de gunoi, populată în mod preponderent de familii și persoane de etnie romă supuse excluziunii sociale. În cele ce urmează, pe baza datelor generate prin cercetarea deja amintită, derulată în cadrul proiectului "*Preparatory Phase for Model Project: Making the Most of EU Fund for Sustainable Housing and Inclusion of Disadvantaged Roma (Explicitly but not Exclusively Targeted) in Cluj Metropolitan Area,*" prezentăm sub forma de grafice câțiva indicatori ai populației din Pata Rât (compoziția etnică, grupe de vârstă, nivelul de școlarizare și muncile pentru venit).

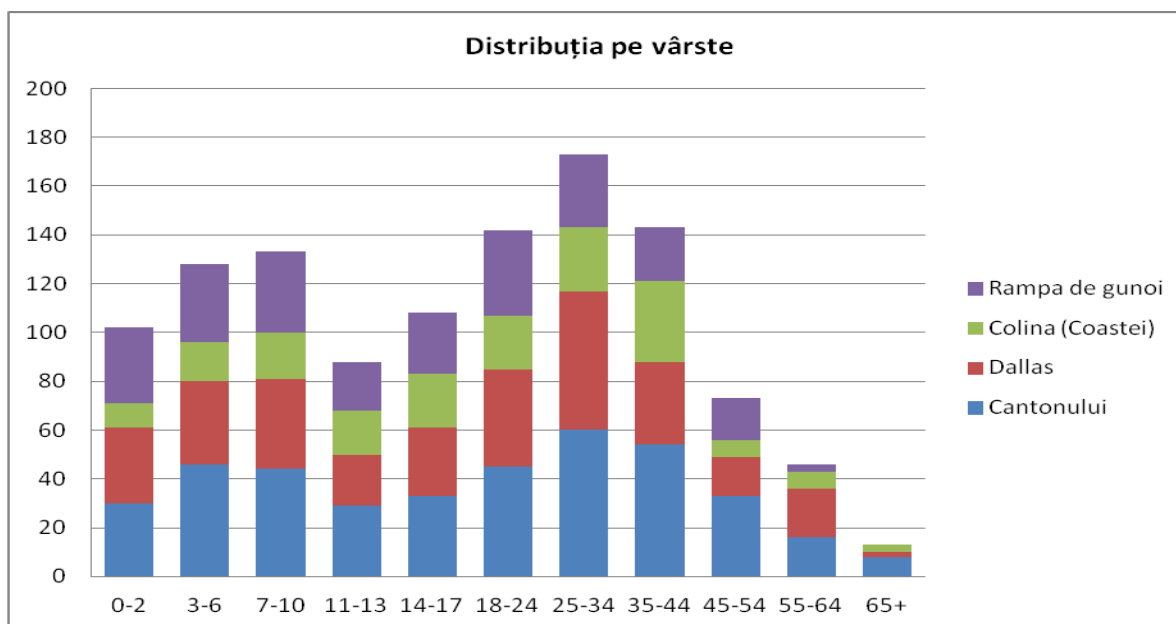
Distribuția etnică în cele patru locații din Pata-Rât și Cantonului

Notă: Apartenența etnică este cea declarată de respondenți.

Sursă: UNDP și UBB, Octombrie 2012.

Dacă comparăm aceste procente cu procentele grupurilor etnice pe întregul oraș, diferența între ele este tranșantă, ceea ce denotă că în cazul persoanelor de etnie romă riscul de a ajunge în Pata Rât în urma unor constrângeri materiale (evacuări forțate, lipsa resurselor dobândirii unei locuințe, lipsa veniturilor stabile etc.) este cu mult mai mare decât riscul în cazul altor etnii, care, după caz, pe lângă sărăcie, nu sunt confrunțați cu stigmatizare etnică excluzionistă.

Sursă: UNDP și UBB, Octombrie 2012.

Conform definiției noastre, zona Pata Rât include patru vecinătăți, și anume Dallas, rampa, casele modulare și strada Cantonului. Dincolo de factorii economici care au generat-o, această zonă s-a creat și în urma unor măsuri administrative prin care familii sărace au fost relocate din alte zone ale orașului în acest spațiu marginalizat (circa 42% din locatari), precum și datorită lipsei îndelungate a unor politici locale și județene de incluziune socială care să fi putut elimina deprivările multiple reproduse intergenerațional cu care se confruntă aceste familii și din cauza teritoriului segregat unde trăiesc. Din datele de mai jos reiese faptul că zona Pata Rât s-a populat de-a lungul mai multor decenii, acest proces începând cu mult înainte de 1990.

M-am născut aici	-	17.9%	1.1%	4.8%	5.3%
Înainte de 1990	2.1%	9.4%	-	1.6%	3.2%
În perioada 1990-1999	6.7%	31.6%	-	15.2%	13.0%
În perioada 2000-2010	79.0%	29.9%	4.3%	48.0%	47.7%
După 2010	12.3%	10.3%	93.5%	30.4%	30.4%
Nu știu/Refuz	-	.9%	1.1%	-	.4%
Total	100%	100%	100%	100%	100%

Sursă: UNDP și UBB, Octombrie 2012.

● STATUT OCUPAȚIONAL ȘI EXPERIENȚA DE MUNCĂ

Angajat cu contract de muncă	11.9%	3.2%	21.5%	0.8%
Lucrător pe cont propriu (pers fizică autorizată PFA)	1.5%	2.4%	-	0.8%
Angajator/Patron	0.5%	0%	1.1%	-
Lucrător ocazional, cu sau fără contract	20.7%	8.7%	19.4%	7.8%
Lucrător pe rampa de gunoi	12.4%	74.6%	1.1%	90.6%
Șomer înregistrat	1.6%	0.8%	2.2%	-
Pensionar	8.3%	2.4%	10.8%	0.8%

Sursă: UNDP și UBB, Octombrie 2012.

MUNCĂ PENTRU VENIT

- Disparități socio-teritoriale și locale

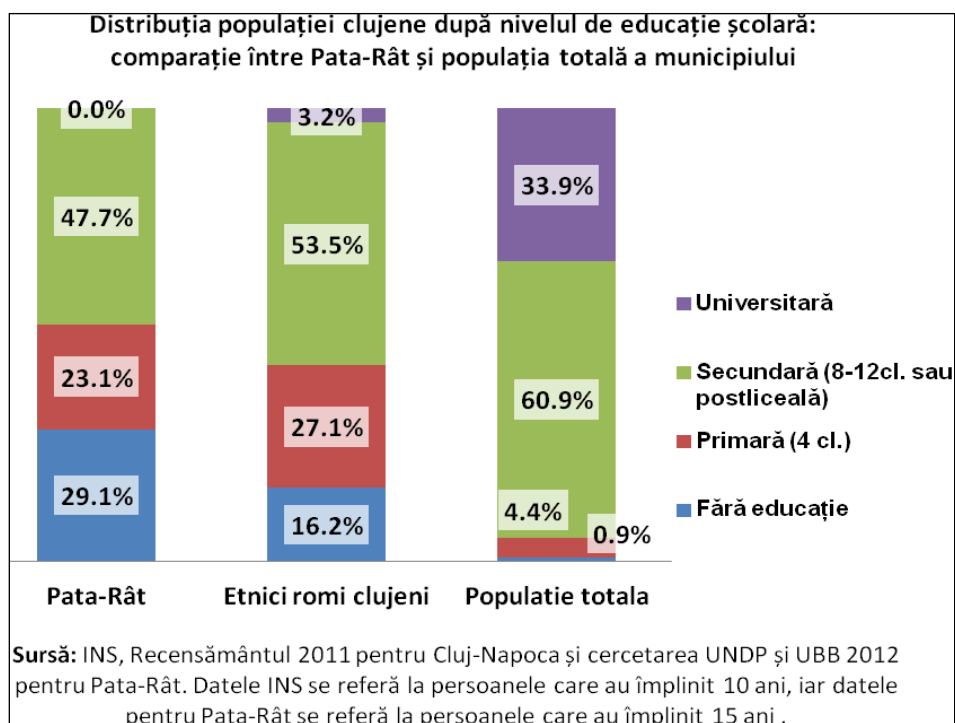
Disparitățile socio-teritoriale din cadrul orașului Cluj-Napoca sau existența zonelor de locuire defavorizate și segregate în acest mediu urban (care pot fi surprinse printr-o hartă a sărăciei)²⁰ impun recunoașterea faptului că segregarea teritorială și zonele de locuire defavorizate generează cazuri de sărăcie extremă, caracterizate de suprapunerea multiplelor depriveri materiale și perpetuate intergenerațional. Desegregarea teritorială a acestor spații este o provocare majoră

20

Hărțile problemelor sociale au un rol important în calibrarea politicilor sociale și economice și în planificarea unei dezvoltări teritoriale coezive nu numai pe plan regional sau județean, ci și la nivelul și în interiorul fiecărei localități. Încă din prima jumătate a anilor 2000, în România, cu sprijinul Băncii Mondiale, prin programul AMTRANS, s-a elaborat metodologia construirii bazei de date spațiale și s-a arătat: “hărțile sărăciei prezintă profilul geografic al bunăstării, indicând zonele/localitățile în care este concentrată sărăcia și către care trebuie să fie alocate resursele.” (*Harta sărăciei în România. Metodologia utilizată și prezentarea rezultatelor*. Raport elaborat la cererea Comisiei Naționale Anti-Sărăcie și Promovarea Incluziunii Sociale de către Universitatea București și Institutul Național de Statistică, 2005). Abordarea teritorializării sărăciei a început să fie aplicată în UE de când, la începutul anilor 1990, programul URBAN a dezvoltat un set de intervenții urbane integrate. Mai nou, în vederea eficientizării politicilor sociale și a utilizării fondurilor pentru reducerea sărăciei, se lucrează cu scopul elaborării unor hărți ale sărăciei extreme la nivel de micro regiuni (nivel LAU-1), la nivel de localități (nivel LAU-2) și la nivel de vecinătăți segregate mai ales în zone urbane (vezi în *Discussion Paper on Territorial Aspects of Extreme Poverty Drawing Up a European Extreme Poverty Map*, 2012). Pentru aplicarea complementară a abordării excluziunii sociale pe bază de grup vulnerabil și pe bază teritorială, și în contextul orașului Cluj avem nevoie de astfel de hărți.

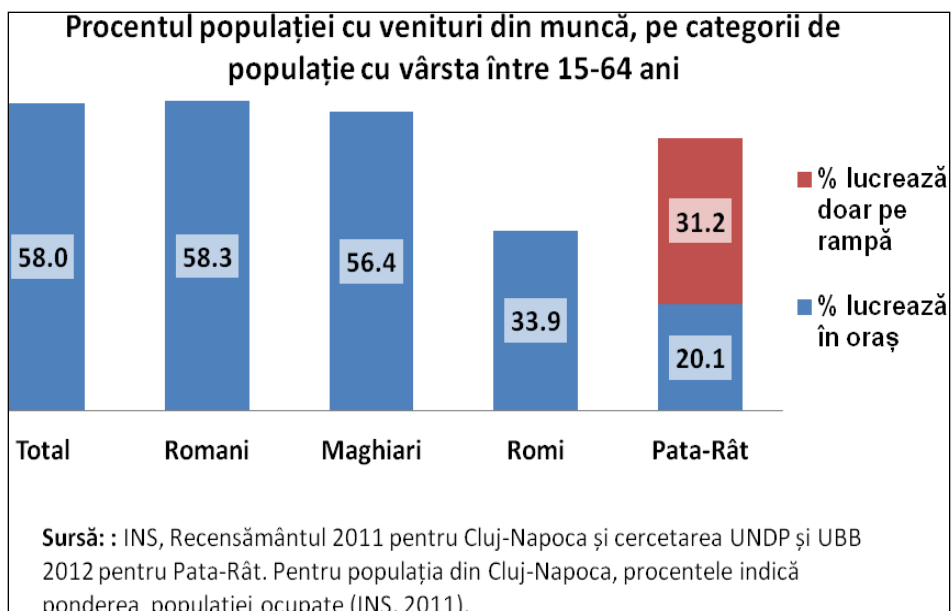
pentru autoritățile locale. Segregarea teritorială nu este doar efect al excluziunii sociale, ci este și cauza perpetuării excluziunii, iar desegregarea teritorială (alături de locuire), pe lângă accesul la locuri de muncă și educație școlară, este un mijloc crucial al incluziunii sociale. ²¹

Pe baza datelor existente la nivelul orașului Cluj-Napoca, precum și la nivelul celei mai extreme zone de locuire defavorizată din municipiu (Pata Rât, zona rampei de gunoi), am putut să generăm următoarele grafice comparative în ceea ce privește nivelul de școlarizare și muncile pentru venit, și să descriem sumar accesul la servicii sociale, și la condiții locative la nivel de municipiu și la nivelul populației din Pata Rât.

21

Deoarece în momentul de față nu se colectează și cartografiază date statistice la nivel de cartiere, și nici INS nu ne-a putut furniza datele recensământului pe secțiile de recensare ale orașului, nu suntem în măsură să prezentăm sub formă de hărți distribuția populației în orașul Cluj în funcție de etnie, statut ocupațional, nivel educațional, starea locuințelor, risc de excluziune socială, pentru a vedea în ce zone ale Clujului se cumulează dezavantajele sociale și deprăvirile material/locale.

În ianuarie 2013, în Cluj-Napoca au beneficiat de **alocația de susținere pentru copii 161 de familii**. Spre deosebire de imaginea stereotipică a familiilor beneficiare de această formă de ajutor, **numărul mediu de copii al acestor familii a fost de 2 copii**, iar vârsta **medie a titularului alocației a fost de 39 de ani**. Jumătate dintre titulari aveau vârsta sub 38 de ani. **Dintre aceste familii, doar 5 locuiau în zona Pata Rât.**

	Venit net mediu lunar pe membru de familie:	1 copil	2 copii	3 copii	4 sau mai mulți copii
Familie cu doi părinți	sub 200 lei	30	60	90	120
	între 201-350 lei	25	50	75	100
Familie monoparentală	sub 200 lei	50	100	150	200
	... între 200-350 lei	45	90	135	180

Sursă: Legea nr. 277/2010, actualizată.

De ajutor social în vederea asigurării venitului minim garantat (VMG - Legea 416/2001, actualizată) au beneficiat doar **223 de familii**. Dintre acestea, **48 de familii (fiecare a cincea familie beneficiară!)** nu au o rezidență legală, documentul lor de identitate fiind unul temporar, cu mențiunea *lipsă domiciliu*. Aceste familii au dreptul de a beneficia de prevederile Legii 116/2002 privind Prevenirea și combaterea marginalizării sociale.

Dintre familiile relocate de pe str. Coastei în Pata-Rât, doar 8 familii au beneficiat de ajutor social în baza legii VMG, și o singură familie cu domiciliul pe str. Cantonului.

În momentul actual, în Cluj-Napoca funcționează un număr de 15 **creșe publice**. Acestea au un număr de 935 de locuri, mult prea puține față de numărul cererilor existente, care a fost aproape dublu. **Numărul de copii care au frecventat creșele publice** din Cluj-Napoca în luna ianuarie 2013 a fost după cum urmează:

- Grigorescu: 52 copii
- Gheorgheni: 339 copii
- Centru: 61 copii
- Zorilor: 88 copii
- Mărăști: 61 copii
- Mănăstur: 365 copii
- Someșeni: 47 copii

TOTAL: 1013 copii

Conform datelor primite de la DGASPC, valabile, conform adresei, de la 31 ianuarie 2013:

1. Numărul **asistenților maternali** din județul Cluj este de 140, din care cu domiciliul în Cluj-Napoca sunt 14 persoane;
2. Numărul copiilor plasați la asistenții maternali este de 208, din care cu domiciliul părinților pe raza municipiului Cluj-Napoca sunt 47;
3. Numărul copiilor aflați în plasament la familia largită este de 320, din care cu domiciliul parintilor pe raza municipiului Cluj-Napoca sunt 84.

Conform datelor furnizate de **Serviciul Protecția Copilului, Familiei și Dezvoltare** din cadrul Direcției de Asistență Socială și Medicală a Primăriei municipiului Cluj-Napoca (DASM) pe întregul oraș:

- numărul copiilor care au frecventat Centrul de Zi "Țara Minunilor" în anul școlar 2012-2013 a fost de 30 (toți copiii provin din comunitatea Pata Rât);
- cazuri raportate de abuz asupra copiilor: 61
- cazuri raportate de violență domestică: 17
- cazuri raportate de trafic de persoane: 3

În decembrie 2013, Direcția de Asistență Socială și Medicală a Primăriei a deschis o unitate mobilă multifuncțională în Pata-Rât, în apropierea rampei de gunoi, cu scopul de a facilita integrarea socială a familiilor din zonă, în special a celor care locuiesc pe terenul din imediata vecinătate a rampei de gunoi. Continuând inițiativa "Cortul copiilor", realizat de DASM în colaborare cu Consiliul Județean Cluj și Universitatea Babeș-Bolyai, în unitatea mobilă se oferă servicii educaționale și sociale de către Fundația pentru Ajutorarea Popoarelor și grupul de voluntari ai primăriei copiilor cu vârste cuprinse între 4 și 14 ani. Scopul programului este prevenirea separării copilului de familie, îmbunătățirea nutriției și a stării de sănătate, facilitarea integrării copiilor de vârstă școlară și preșcolară în învățământul public și programele de tipul Șansa a Doua. În Ianuarie 2014, programul era frecventat de aproximativ 80 de copii cu vârste cuprinse între 4 și 14 ani din familii ce locuiesc în proximitatea rampei de gunoi.

În Cluj-Napoca există 8 cluburi pentru pensionari și 2 centre de zi pentru vârstnici: ²²

7. CLUBUL PENSIONARILOR – STR. TRAIAN NR. 61

8. CLUBUL PENSIONARILOR – STR. AUREL VLAICU NR. 3A

9. CLUBUL PENSIONARILOR – B-UL 21 DECEMBRIE 1989 NR. 108-110
10. CLUBUL PENSIONARILOR – STR. HOREA NR. 108
11. CLUBUL PENSIONARILOR - STR. ARINILOR NR. 11
12. CLUBUL PENSIONARILOR – STR MIRASLAU NR. 4
13. CLUBUL PENSIONARILOR – STR. LUIS PASTEUR NR. 77
14. CLUBUL PENSIONARILOR – STR. DETUNATA
15. CENTRUL DE ZI PENTRU VARSTNICI – STR. STEFAN OCTAVIAN IOSIF NR. 1-3
16. CENTRUL DE ZI PENTRU VARSTNICI – STR. DECEBAL NR. 21

Conform datelor INS în urma Recensământului din 2011, în **Cluj-Napoca** există un număr de **129.837 de locuințe**, dintre care **98.1% în proprietate privată**, și doar 1.3% în proprietatea statului. Dintre aceste locuințe 97.1% au bucătărie, 97.6% au baie în locuință, și 92.0% au încălzire centrală. Din acest număr total de locuințe, sunt racordate: la apă 98.6%, la canalizare 98.5%, și la electricitate 99.1%. Mediile pe țară ale acestor procente sunt mult mai reduse (acces la apă 66.7%, la canalizare 65.1%, la electricitate 96.6%; cu încălzire centrală 44.4%, cu bucătărie în locuință 84.6% și cu baie în locuință 61.9%). Din păcate nici la această oră nu avem date cu privire la alți indicatori ai calității locuirii, cum ar fi supraaglomerarea.²³

În anul 2013, conform Hotărârilor Consiliului Local al municipiului **Cluj-Napoca**, lista de priorități întocmită pe baza cererilor de **locuințe sociale** a inclus 358 de cereri, dintre care 80 au fost declarate neeligibile. Ulterior, pentru anul 2013 au fost repartizate, în vederea atribuirii prin închiriere a locuințelor sociale din fondul locativ de stat, un număr de 49 de locuințe. Din aceste documente nu reiese:

1) numărul real care reflectă nevoia de locuință socială (deoarece multe persoane/familii nevoiașe și foarte nevoiașe nici nu își mai depun cereri din cauza sistemului de criterii de atribuire a locuințelor sociale care nu sprijină accesul persoanelor marginalizate, fără venituri stabile, la astfel de locuințe);

2) procentul locuințelor sociale nou construite și/sau procentul locuințelor sociale eliberate de pe urma evacuării foștilor chiriași din diverse motive (procedură care reproduce numărul persoanelor fără adăpost și a celor care, conform criteriilor definite de HCL Cluj-Napoca, nu au dreptul la locuință socială).

În anul 2013, conform Hotărârilor Consiliilor Locale, lista de priorități întocmite pe baza cererilor de **locuințe ANL** pentru tineri a inclus 112 de cereri. Ulterior, pentru anul 2013 au fost repartizate, în vederea atribuirii prin închiriere a locuințelor construite din fonduri ANL, 2 locuințe.²⁴

În Pata Rât, din totalul de gospodării în 2012:²⁵

- în jur de 40 de familii au acte de închiriere valabile în casele modulare unde au fost relocați, în decembrie 2010, locatarii din imobilele dărâmate de pe strada Coastei;

- dintre cele 120-130 de gospodării existente pe strada Cantonului circa 50 de familii locuiesc în case de termopan sau căsuțe de lemn date în folosință gratuită prin contract în 2004 și 2005 de către Fundația Ecce Homo pe baza contractului de parteneriat încheiat între această fundație și Primăria municipiului Cluj-Napoca;

24

<http://www.primariaclujnapoca.ro/locuinte.html>

25

Statistici extrase din cercetarea realizată în Octombrie 2012 de către Programul de Dezvoltare al Națiunilor Unite (UNDP) în parteneriat cu Facultatea de Sociologie și Asistență Socială a Universității Babeș-Bolyai Cluj-Napoca în cadrul proiectului *Fază pregătitoare pentru un proiect model: utilizarea optimă a fondurilor europene pentru locuire sustenabilă și incluziunea romilor (vizați explicit dar nu exclusiv) în situații dezavantajate* finanțat de Open Society Foundations, Making Most of EU Funds for the Roma. Coordonator cercetare și interpretare: Cristina Raț, Departamentul de Sociologie, Universitatea Babeș-Bolyai.

- 65 de gospodării sunt amplasate în Dallas, pe terenul privat dobândit în 2012 de către Fundația Pro Roma;

- 50 de gospodării se regăsesc în locuințe/adăposturi improvizate pe rampă, din familiile stabilite aici cc. 64% provin din alte județe, 13 familii fiind relocalate acolo din orașul Cluj-Napoca de către autorități.

- situația actelor de identitate reprezintă, în continuare, o problemă:

Carte de identitate cu adresă din Cluj	62.3%
	64.1%
	87.2%
	19.1%
Carte de identitate cu adresă într-o altă localitate	3.4%
	6.0%
	2.6%
	45.8%
Carte de identitate temporară, fără domiciliu	28.8%
	11.4%
	6.8%
	18.3%
Fără carte de identitate, dar are CNP	4.7%
	14.1%
	3.4%
	6.9%
Fără carte de identitate și fără CNP	0.8%
	4.3%
	-
	9.9%
Total	
	100%
	100%
	100%
	100%

Sursă: UNDP și UBB, Octombrie 2012.

Are certificat de naștere	92.0%
	87.8%
	100%
	79.6%
Nu are, dar are CNP	2.5%
	-
	-
	1.8%
Nu are certificat de naștere, nici CNP	3.1%
	12.2%
	-
	18.6%
Nu știu/Nu răspund	2.5%
	-
	-
	-
Total	
	100%
	100%
	100%
	100%

Sursă: UNDP și UBB, Octombrie 2012.

Casele modulare din Pata Rât sunt racordate la apă, electricitate și canalizare – un modul este compus din patru camere de câte 15 sau 18 metri pătrați, precum și o baie de circa 6 metri pătrați, și este locuit în medie de 20 de persoane. Pe strada Cantonului există o pompă publică de apă amplasată în zona căsuțelor de termopan (fiecare fiind compusă dintr-o singură încăpere de circa 16 metri pătrați), și doar câteva locuințe sunt racordate la electricitate pe bază de contract, zona neavând canalizare, nu există băi sau toalete. În Dallas există o pompă de apă și câteva căsuțe sunt racordate la electricitate. Oamenii care locuiesc în improvizațiile de pe rampă nu au deloc acces la utilități – doar la o sursă de apă de izvor de suprafață (apă nepotabilă).

În ceea ce privește accesul la servicii de sănătate primară, tabelul de mai jos reflectă că acesta este foarte redus în cazul populației din Pata Rât.

Da	51.0%	20.8%	61.9%	28.6%	40.2%
----	-------	-------	-------	-------	-------

Nu	49.0%	77.6%	35.9%	71.4%	59.0%
Nu știu/ Refuz	-	1.6%	2.2%	-	0.8%
Total	100%	100%	100%	100%	100%

Sursă: UNDP și UBB, Octombrie 2012.

Datorită diagnozei circumscrise, în ceea ce privește dezideratul de incluziune socială, Strategia de Dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca 2014-2020 va aborda nu doar sărăcia persoanelor aparținând unor grupuri vulnerabile, ci și dimensiunea teritorială a sărăciei sau marginalizarea socio-teritorială. Drept consecință, această Strategie identifică atât măsuri de incluziune socială dedicate persoanelor care trăiesc în sărăcie pe o perioadă mai scurtă sau mai lungă de timp datorită vulnerabilităților sau dezavantajelor care caracterizează situația lor individuală, cât și măsuri care vizează desegregarea teritorială și incluziunea socială a comunităților marginalizate prin măsuri integrate (investiții intersectoriale în domeniile ocupării forței de muncă, educației, asistenței medicale, infrastructurii locative, eliminarea stigmatizării culturale a acestor teritorii, a populației și comunităților care le locuiesc, asigurare de locuințe în vecinătăți mixte). Drept consecință, strategia noastră include un plan de desegregare teritorială pentru zona Pata Rât (vezi Direcția strategică 4 din capitolul VII).

- Resurse instituționale

În momentul de față, unitatea Primăriei împuternicită cu problemele sociale este Direcția de Asistență Socială și Medicală (DASM), care gestionează sistemul de beneficii și servicii sociale reglementate prin Legea Asistenței Sociale. Celelalte Direcții ale Primăriei nu și-au propus până acum gestionarea diverselor probleme ale orașului Cluj din punctul de vedere al incluziunii sociale, precum nici comisiile de specialitate ale Consiliului Local (în procesul de elaborare a propunerilor de Hotărâri ale Consiliului Local) nu au găsit modalități prin care să consulte cele mai vulnerabile și marginalizate grupuri din oraș, și să asigure participarea lor la luarea deciziilor. Lipsa colectării sistematice a datelor care reflectă situația socială și economică din oraș, precum și lipsa cartografierii acestora este un impediment în calea unei planificări eficiente a investițiilor în funcție de nevoile diverselor grupuri sociale și în funcție de nevoi zonale. Datorită sistemului greoi al administrației publice românești, diverse organisme împuternicite cu incluziunea socială și/sau promovarea egalității de șanse de la nivel local și județean nu au reușit

să își coreleze activitatea, de multe ori plasând anumite responsabilități de la un nivel la altul. Până acum, primăria nu a elaborat încă un plan local de acțiune pentru incluziunea socială a romilor, și nu a constituit un grup local care să coordoneze și monitorizeze implementarea acestui plan, colaborând cu inițiativele de la nivelul Zonei Metropolitane Cluj sau de la nivelul județului Cluj.

Pentru a putea face față nevoilor legate de servicii sociale din orașul Cluj, în perioada 2014-2020 DAMS trebuie să beneficieze de dezvoltarea resurselor sale umane și materiale. Tot cu acest scop, Primăria va sprijini organizațiile non-guvernamentale care oferă servicii pentru incluziunea socială a celor marginalizați și comisionarea de servicii sociale de la ONG-uri de profil, specializate, iar întregul sistem de servicii sociale va urmări în continuare profesionalizarea și acreditarea acestora. În completare, pentru a veni în sprijinul beneficiarilor, Primăria va susține crearea unei baze de date despre servicii sociale. Mai departe, pentru perioada 2014-2020 întrevădem constituirea unor mecanisme și instrumente instituționale care pot deservi realizarea obiectivelor din domeniul incluziunii sociale în general și al incluziunii sociale a romilor în special, inclusiv al asigurării participării grupurilor vulnerabile la luarea deciziilor administrative (vezi Direcția strategică 5 din capitolul VII).

- Analiza SWOT privind strategia incluziunii sociale

Puncte tari (Strength)	Puncte slabe (weaknesses)	Oportunități (opportunities)	Amenințări (threats)
<p>Întărirea leadership-ului municipiului Cluj-Napoca în interiorului Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest, cât și la nivel național și european</p> <p>Constituirea unor compartimente de incluziune socială, cu roluri complementare, la nivelul municipalității și a zonei metropolitane Cluj</p>	<p>Dificultatea prioritizării investițiilor pentru prevenirea și combaterea sărăciei și a excluziunii sociale</p> <p>Constrângeri bugetare locale</p> <p>Necesitatea îmbunătățirii coordonării dintre direcțiile primăriei în ceea ce privește prevenirea și combaterea marginalizării</p>	<p>Definirea incluziunii sociale și reducerii sărăciei ca unul dintre domeniile cele mai importante ale dezvoltării (<i>smart, sustainable and inclusive growth</i>) în Strategia Europa 2020; în Acordul de Parteneriat între România și Comisia Europeană privind noua perioadă de programare; în Planul de</p>	<p>Deciziile guvernamentale nefaste privind utilizarea fondurilor europene, care pot să tergiverseze, din diverse motive, implementarea programelor</p>

<p>Cadru legislativ național și comunitar UE suportiv pentru elaborarea și implementarea politicilor de incluziune socială, și de incluziunea socială a romilor la nivel UE, național, regional și local</p> <p>Instrumente de politici publice naționale care pot fi fructificate în programele sociale locale (mediere sanitară și școlară, forme de educație școlară menite să susțină învățarea pe tot parcursul vieții, unități economice protejate, forme cooperativiste de economie socială, protecția copilului, servicii medicale comunitare, locuințe sociale etc)</p> <p>Gradul relativ mare (în context românesc) al dezvoltării economice a municipiului Cluj-Napoca</p> <p>Succesul proiectului desfășurat de Primărie în colaborare cu Programul de Dezvoltare al Națiunilor Unite (UNDP) care a creat numeroase sinergii instituționale care pot fi fructificate în scopul incluziunii sociale și al desegregării Pata-Rât-ului</p> <p>Deschiderea Primăriei municipiului Cluj-Napoca față de inovații administrative (de ex.</p>	<p>sociale, dincolo de atribuțiile DASM</p> <p>Nesiguranța statutară a experților de etnie romă la diverse nivele administrative (lipsa expertului pentru romi la primărie, problemele statutare cu care se confruntă inspectorul școlar pentru romi, mediatorii școlari și mediatorii sanitari)</p> <p>Înrădăcinarea greoaie a formelor noi de consultare și participare cetățenească</p> <p>Necesitatea unei mai bune coordonări a dezvoltării infrastructurale cu dezvoltarea socială</p> <p>Accesul redus al copiilor aparținând unor familii defavorizate la programul școală după școală sau la activități culturale și sportive de calitate din oraș</p> <p>Concentrarea sărăciei în anumite cartiere ale Clujului, discrepante teritoriale în interiorul orașului, și formarea de zone de locuire defavorizate aflate sub riscul unei “regenerari urbane” prin proceduri de evacuare, demolare etc.</p> <p>Procent redus de terenuri publice pe raza municipiului Cluj-Napoca</p>	<p>dezvoltare regională, elaborat sub coordonarea ADR N-V; Planul județean de dezvoltare; și în alte documente strategice naționale și ale UE</p> <p>Promovarea elaborării și implementării unei Strategii pentru incluziunea socială a romilor pe plan local, crearea unor mecanisme inter-instituționale aferente, inclusiv a unui grup local de acțiune cu participarea expertului pentru romi angajat la primărie</p> <p>Capacitatea instituțională a Clujului în ceea ce privește dezvoltarea datorită Polului de Creștere Cluj, Ordinul Arhitecților din România, Asociația Zonei Metropolitane Cluj</p> <p>Implicarea autorităților Clujene în programe transnaționale privind politicile și programele pentru romi inițiate de Comisia Europeană, Consiliul European, OSI, UNDP etc</p> <p>Implicarea societății civile și a comunităților locale în programe culturale și sociale care își propun combaterea rasismului, și promovarea relațiilor</p>	<p>integrate și nevoia aferentă de coordonare inter-sectorială și inter-instituțională</p> <p>Neaplicarea prevederilor legii pentru prevenirea și combaterea marginalizării sociale și neconcordanța cu legea locuințelor</p> <p>Tergiversarea adoptării legii economiei sociale</p> <p>Slăbiciunile legii locuințelor, dar și a sistemului de construire și de atribuire a locuințelor sociale la nivel local în ceea ce privește gestionarea locuințelor sociale ca instrumente ale incluziunii sociale, precum și interzicerea și prevenirea evacuărilor forțate ca proceduri</p>
---	---	--	--

<p>programul de buget participativ, Memorandumul de Înțelegere între UNDP și Primărie, procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare a Clujului prin implicarea unor categorii largi de specialiști, asumarea principiului incluziunii sociale în planul Cluj Capitală Culturală Europeană)</p> <p>Implicarea societății civile instituționalizate în furnizare de servicii sociale; în derularea unor acțiuni sociale de solidaritate cu grupurile vulnerabile și de combatere a rasismului; în implementarea unor programe culturale menite să genereze și să susțină schimbare socială; în protecția mediului; în elaborarea strategiei de dezvoltare a Clujului pentru perioada 2014-2020; constituirea unei asociații comunitare a romilor la nivel grassroots</p> <p>Utilizarea expertizei Universității Babeș-Bolyai și a sectorului non-guvernamental</p> <p>Buna colaborare în domeniul social între organizații ale societății civile, instituții academice și administrative de la nivel local, județean și regional</p>	<p>unde s-ar putea derula programe de construcție de locuințe sociale</p> <p>Situația juridică neclară a mai multor terenuri din Cluj-Napoca, în mod particular ale celor pe care sunt plasate așezăminte informale</p> <p>Fenomenul segregării sociale, locative, școlare și ocupaționale pune obstacole în calea incluziunii sociale a romilor</p> <p>Accentuarea marginalizării sociale, și crearea unor forme acute de segregare socio-teritoriale de pe urma dezavantajelor cumulate ale grupurilor vulnerabile</p> <p>Cronicizarea situației comunităților marginalizate din Pata Rât</p> <p>Necesitatea unei corelări mai bune dintre politicile de incluziune socială a romilor ca grup social defavorizat și politicile de recunoaștere culturală a romilor ca grup etno-cultural</p> <p>Lipsa unor mecanisme eficiente de responsabilizare a mediului de afaceri față de grupurile vulnerabile</p>	<p>interculturale dintre diverse grupuri etnice și categorii sociale</p> <p>Deschiderea din partea experților din domeniul planificării spațiale, strategii culturale, multiculturalism, democrație, bugetare participativă și altele, în vederea adoptării perspectivei incluziunii sociale în aceste domenii de dezvoltare</p> <p>Expertiza și implicarea unei rețele extinse de organizații non-guvernamentale și academice în domeniul incluziunii sociale, dar și al formelor alternative de construcții de locuințe</p>	<p>administrative care produc persoane fără adăpost și duc la agravarea marginalizării sociale</p> <p>Procentul redus din PIB alocat educației, sănătății și protecției sociale,</p> <p>Insuficienta atenție acordată fondului locativ public la nivel național</p> <p>Explicarea fenomenului excluziunii sociale prin factori individuali</p> <p>Sentimente și prejudecăți anti-rome la nivelul populației majoritare</p> <p>Practici discriminatorii ale angajatorilor față de etnicii romi</p> <p>Inerții instituționale în reticența față</p>
--	--	---	---

<p>Conștientizarea și responsabilizarea unor diverși actori publici în ceea ce privește necesitatea desegregării zonei Pata Rât</p> <p>Practici bune în ceea ce privește programele pilot dedicate grupurilor vulnerabile</p> <p>Îmbunătățirea colaborării dintre comunitățile locale din Pata Rât, societatea civilă instituționalizată, primărie, Agenția de Dezvoltare Regională N-V, Agenția Națională pentru Romi N-V în ceea ce privește pregătirea unor proiecte pilot de locuințe sociale, ocupare și proiecte integrate cu scopul incluziunii sociale</p> <p>Tendențele de eficientizare a colaborării în Zona Metropolitană Cluj</p> <p>Dedicație în vederea îmbunătățirii capacității autorităților locale și organizațiilor civice în absorbția fondurilor europene</p>			<p>de colaborarea intersectorială la diversele nivele ale administrației publice românești</p> <p>Instabilitatea politică</p>
---	--	--	---

- **Mecanismul instituțional al incluziunii sociale**

Pentru a fructifica punctele tari și oportunitățile strategiei de incluziune socială, respectiv pentru a diminua efectul factorilor de amenințare și a punctelor slabe, miezul propunerii noastre este crearea unei Unități de Incluziune și Economie Socială în cadrul Primăriei municipiului Cluj-Napoca. Momentul adoptării strategiei urbane pentru următoarea perioadă de 7 ani este un moment în care Primăria și Consiliul Local al municipiului Cluj-Napoca își pot exprima voința politică în favoarea integrării agendei Clujului social 2020 (sau a dezvoltării incluzive și participative) în planurile generale de dezvoltare ale orașului.

Atât cele 5 Direcții strategice, cât și cele 14 Programe operaționale prezentate detaliat în capitolul următor al documentului sunt interconectate între ele, se întrepătrund și depind unele de altele, se facilitează și se susțin reciproc. Sufletul instituțional al propunerii, motorul care va pune și va ține în mișcare acest sistem, este Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială propusă a fi înființată și dezvoltată gradual sub egida primăriei.

Schița de mai jos reflectă o anumită conceptualizare a proceselor și mecanismelor de incluziune socială la nivelul municipiului Cluj-Napoca. Ca orice schiță, desigur și aceasta are deficiențe în ceea ce privește reflectarea complexității problemei și a conexiunilor dintre programele operaționale identificate. În Anexa 1 a documentului prezentăm o schiță de propunere de regulament de organizare și funcționare a Unității pentru Incluziune și Economie Socială.

Excluziunea socială ca problemă (strategică)

Pe baza analizelor de mai sus privind Clujul social concludem că excluziunea socială ca problemă a municipiului Cluj-Napoca (sau existența grupurilor vulnerabile, dezavantajate, marginalizate și stigmatizate cultural) are patru mari dimensiuni: **excluziunea economică, excluziunea de la drepturi sociale (educație, locuire, ocupare, sănătate, servicii sociale), lipsa sau dificultatea participării sociale (la viața socială, culturală și politică a orașului) și excluziunea teritorială, asociată cu un mediu de viață inadecvat sub aspectul infrastructurii, poluării și conexiunii la oraș**. Strategia care răspunde la această problemă este Strategia incluziunii sociale, gândită în relație cu celelalte direcții de dezvoltare, precum și în contextul dezvoltării Zonei Metropolitane Cluj, a județului Cluj și a regiunii

de dezvoltare Nord-Vest. Strategia incluziunii sociale are la bază viziunea unei dezvoltări socio-teritoriale incluzive și coezive a orașului.

Viziunea dezvoltării socio-teritoriale incluzive și coezive

Dezvoltare urbană bazată pe principiile incluziunii și coeziunii socio-teritoriale, care asigură participarea tuturor cetățenilor la deciziile privind prioritățile de dezvoltare și bugetarea acestora.

Actorii dezvoltării municipiului Cluj-Napoca înțeleg importanța realizării unei creșteri favorabile incluziunii sociale, o creștere care – pe de o parte – se bazează pe asigurarea condițiilor în care toți cetățenii (indiferent de etnia, genul, vârsta, condiția lor de dizabilitate/invaliditate, statutul lor social) pot participa la dezvoltare, și – pe de altă parte – care pune dezvoltarea economică în slujba bunăstării sociale a tuturor cetățenilor și astfel asigură efectiv respectarea drepturilor omului, inclusiv ale drepturilor social-economice ale persoanelor vulnerabile, grupurilor dezavantajate și ale comunităților marginalizate, precum romii.²⁶ Actorii dezvoltării municipiului Cluj-Napoca sunt ghidați de viziunea unei dezvoltări teritoriale coezive și își propun ca în perioada 2014-2020 să implementeze intervenții teritoriale integrate în zonele geografice urbane cele mai afectate de sărăcie sau în cartierele cele mai dezavantajate. Aceste planuri vor include măsuri obligatorii privind locuințele sociale, măsuri complementare în domeniile educației, sănătății, serviciilor sociale și a ocupării forței de muncă, dar după caz și măsuri de desegregare teritorială.

Obiectivele dezvoltării incluzive și coezive

Obiectivul general al acestei direcții de dezvoltare este transformarea municipiului Cluj-Napoca într-un oraș incluziv care se dezvoltă pe baza principiilor incluziunii și coeziunii socio-teritoriale și asigură participarea tuturor categoriilor la deciziile privind prioritățile de dezvoltare și bugetarea acestora. Dezvoltarea incluzivă și coezivă propusă va fi în măsură să asigure o bună calitate a vieții

26

Drepturile social-economice au fost introduse în sfera drepturilor fundamentale în societățile europene prin *European Social Charter* elaborat în 1961 și dezvoltat în 1966.

pentru toți cetățenii, indiferent de etnia, genul, vârsta, condiția de dizabilitate/invaliditate sau statutul lor social.

Strategia de Dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca urmărește în perioada 2014-2020 următoarele obiective specifice:

- ◆ promovarea politicilor care asigură un mediu favorabil economiei sociale și facilitează angajarea persoanelor din grupuri vulnerabile, printre ele și etnicii romi, la locuri de muncă decente (prin **Direcția strategică 1**);
- ◆ crearea condițiilor de infrastructură, resurse umane și competențe profesionale adecvate asigurării accesului la servicii publice de calitate al persoanelor și grupurilor dezavantajate (prin **Direcția strategică 2**);
- ◆ furnizarea unor servicii specializate către persoanele și grupurile vulnerabile prin care li se va facilita participarea deplină la viața orașului și accesul la bunurile acestuia (prin **Direcția strategică 3**);
- ◆ incluziunea și desegregarea socio-teritorială a zonei de locuire defavorizată Pata Rât (prin **Direcția strategică 4**);
- ◆ elaborarea unor mecanisme instituționale incluzive care asigură participarea persoanelor vulnerabile, grupurilor dezavantajate și comunităților marginalizate în luarea deciziilor politice și administrative care privesc dezvoltarea orașului (prin **Direcția strategică 5**).

Direcțiile strategice în domeniul Incluziunii sociale

- 1. Incluziunea economică**
- 2. Accesibilizarea serviciilor publice pentru categorii dezavantajate**
- 3. Rețele de servicii specializate adresate grupurilor vulnerabile**

4. Planul integrat pentru incluziunea socio-teritorială a comunităților marginalizate din zona Pata Rât

5. Mecanisme și instrumente instituționale incluzive și participative

Programe operaționale în domeniul Incluziunii sociale ²⁷

1. Incluziunea economică

- 1.1. Stimularea angajării persoanelor din grupuri vulnerabile, printre ele rome
- 1.2. Sprijinirea economiei sociale

2. Accesibilizarea serviciilor publice pentru categorii dezavantajate

- 2.1. Rețeaua centrelor comunitare integrate
- 2.2. Rețea de unități educaționale incluzive, inclusiv pentru prevenirea segregării școlare
- 2.3. Fond de locuințe adecvate și accesibile pentru categorii dezavantajate

3. Rețele de servicii specializate adresate grupurilor vulnerabile

4. Planul integrat pentru incluziunea socio-teritorială a comunităților marginalizate din zona Pata Rât

- 4.1. Programe integrate adresate comunităților marginalizate din zona Pata Rât
- 4.2. Capacitarea autorităților locale în vederea derulării planului de desegregare teritorială
- 4.3. Campanii pentru eliminarea prejudecăților și discriminării pe bază de statut social și etnie

5. Mecanisme și instrumente instituționale incluzive și participative

- 5.1. Unitatea pentru incluziune și economie socială

27

Fiecare program operațional este prezentat printr-un paragraf de argument și descriere generală, printr-o listă de măsuri propuse de actori instituționali implicați și responsabili și de indicatori, precum și de identificarea unor resurse bugetare potențiale. Planurile de acțiuni privind măsurile propuse nu vor fi elaborate în această fază a planificării dezvoltării strategice a Clujului. Ele vor fi elaborate după intrarea în vigoare a Strategiei de dezvoltare 2014-2020, și vor fi aprobate prin Hotărâri ale Consiliului Local al municipiului Cluj-Napoca.

5.2. Observatorul social

5.3. Forme de participarea a grupurilor vulnerabile la guvernare

5.4. Grupul de Lucru Local pentru incluziunea romilor

5.5. Sistem integrat pentru semnalarea, prevenirea și managementul cazurilor de marginalizare socială

DIRECȚIA STRATEGICĂ 1.

INCLUZIUNEA ECONOMICĂ

Argument general

Recomandarea Comisiei Europene 2008/867/CE din 3 octombrie 2008 privind incluziunea activă a persoanelor excluse de pe piața forței de muncă descrie cei trei piloni complementari care stau la baza incluziunii active: asigurarea unui venit suficient pentru o viață decentă; politici de integrare pe o piață a muncii sustenabilă și de calitate a tuturor persoanelor vulnerabile apte de muncă; asigurarea accesului la servicii sociale de calitate. Se urmărește de asemenea formularea și implementarea de strategii integrate complexe și coordonarea lor în plan vertical, prin implicarea actorilor relevanți la nivel central și local, inclusiv pe dimensiunea promovării parteneriatelor public-privat. Documente europene relevante precizează faptul că incluziunea activă se referă atât la individ cât și la modul de organizare a societății, deoarece există cauze structurale ale excluziunii sociale, cum ar fi insuficiența locurilor de muncă sau discriminarea. Constituția României, prin articolul 41, stipulează de asemenea că dreptul la muncă al unei persoane nu poate fi îngrădit.

În acest sens, accesul la muncă decentă reprezintă un drept social-economic, iar strategiile de incluziune activă trebuie să urmărească respectarea drepturilor individuale, respectarea demnității umane și a principiului nediscriminării, egalității de șanse și de gen și promovarea integrării pe piața muncii, participarea deplină în societate și acces la cei trei piloni ai incluziunii active. Incluziunea activă este de asemenea parte importantă a *Strategiei Europa 2020*, strategie care accentuează faptul că incluziunea activă este un factor cheie pentru asigurarea creșterii economice. Pentru asigurarea acestui deziderat, se recomandă împuternicirea indivizilor prin participare pe piața muncii, investiții în formarea profesională a acestora, lupta împotriva sărăciei, modernizarea pieței muncii, dar și oferirea de servicii de protecție socială adecvate.

Cadrul strategic comun pentru perioada 2014-2020 prevede promovarea economiei sociale, ca măsură de incluziune activă prin:

- „Consolidarea capacităților și a structurilor de sprijin pentru promovarea întreprinderilor sociale, în special prin educarea și formarea spiritului antreprenorial social, constituirea de rețele, dezvoltarea strategiilor naționale sau regionale în parteneriat cu principalele părți

interesate și furnizarea unor servicii de dezvoltare a întreprinderilor și a unui acces mai ușor la finanțare” (p. 34/36);

- „Mobilizarea fondurilor pentru sprijinirea inițiativelor în domeniul economiei sociale și al antreprenoriatului social” (p.34/36).

În acord cu proiectul legii privind economia socială și modificările și completările ulterioare urmând avizul favorabil cu nr. 18018/19.12.2012 oferit de Consiliul Concurenței, economia socială este asimilată sectorului economic, având ca funcție creșterea gradului de ocupare a persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile și facilitarea accesului acestora la resursele și serviciile comunității. Aceste principii sunt în acord cu directivele europene, printre care *Comunicatul Comisiei Europene privind Inițiativele de tipul afacerilor sociale – Crearea unui climat favorabil pentru întreprinderi sociale, actori cheie ai economiei sociale și inovare* din data de 25.10.2011. Pornind de la ideea că inițiativele de tip economie socială nu sunt suficient sprijinite și dezvoltate în țările membre, sunt propuse 11 direcții de acțiune, asumate de către statele membre. Dintre acestea menționăm îmbunătățirea accesului la finanțări pentru întreprinderile sociale, mobilizarea fondurilor europene în vederea susținerii întreprinderilor sociale, creșterea vizibilității antreprenoriatului social, dezvoltarea unui cadru legal propice dezvoltării economiei sociale și sprijin din partea instituțiilor statului pentru dezvoltarea acestor tip de inițiative.

Programele operaționale ale Direcției strategice (1)

Incubatorul de economie socială va fi coordonat de Primărie, în particular de nou-creata unitate pentru incluziune și economie socială, în strânsă corelare cu serviciile integrate oferite grupurilor vulnerabile. Tot Primăria va fi și administrator al parcului industrial al unităților de economie socială. Serviciile socio-ocupaționale vor fi oferite prin Centrele comunitare integrate.

Pentru a stimula o economie care urmărește obiective sociale (utilizarea profitului în vederea derulării unor servicii și acțiuni comunitare dedicate grupurilor vulnerabile); pentru a contribui la capacitatea economică a grupurilor vulnerabile prin susținerea inițiativelor lor de economie socială; pentru a contribui la creșterea gradului de ocupare a persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile; pentru a dezvolta servicii sociale în vederea creșterii capacității de inserție pe piața muncii a persoanelor din grupurile vulnerabile,

Incubatorul de economie socială va funcționa ca un set de servicii oferite de primărie cetățenilor interesați să înființeze și să susțină unități de economie socială. Primăria va mobiliza diverse resurse și mecanisme în vederea sprijinirii formelor de economie socială inițiate de persoane aparținând unor grupuri vulnerabile. Va mobiliza parteneri economici în programe de combatere a stereotipurilor și de sensibilizare a comunității locale în ceea ce privește categoriile sociale dezavantajate și de stimulare a angajării acestora.

PO 1.1. Stimularea angajării persoanelor din grupuri vulnerabile, printre ele rome

Listă de măsuri

Promovarea parteneriatelor public-privat (cu angajatori locali, organizații civile etc.) în vederea inițierii și dezvoltării de măsuri active care să îmbunătățească accesul grupurilor vulnerabile la locuri de muncă decente.

Dezvoltarea de parteneriate cu angajatori locali în vederea preluării persoanelor apte de muncă, beneficiare sau nu de venit minim garantat.

Dezvoltarea de programe de lucrări comunitare, în cadrul cărora să fie angajați temporar șomeri sau persoane inactive care provin din grupuri vulnerabile.

Includerea partenerilor economici locali în programe de combatere a stereotipurilor și de sensibilizare a comunității locale în ceea ce privește categoriile sociale vulnerabile (în special persoane de etnie romă și persoane cu dizabilități).

Susținerea unităților socio-educative care organizează cursuri de formare profesională, calificare și recalificare profesională cu prevederea obligației ca acestea să asigure accesul la cursuri a persoanelor din categorii sociale vulnerabile.

Susținerea unităților care desfășoară activități de consiliere și orientare profesională, formare, calificare sau recalificare profesională, medierea muncii cu precădere pentru persoane aparținând unor grupuri vulnerabile.

Susținerea unităților educaționale care derulează forma de învățământ „A doua șansă”.

Facilitarea obținerii unei calificări profesionale prin procesul de evaluare a competențelor profesionale obținute prin alte căi decât cele formale, în special în ceea ce privește ocupațiile tradiționale ale persoanelor de etnie.

Sprijinirea creării locurilor de muncă care asigură venituri decente prin oferirea de facilități pentru înființarea unităților economice în cadrul cărora sunt angajate persoane care provin din grupuri vulnerabile (inclusiv prin sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii).

PO 1.2. Sprijinirea economiei sociale

Listă de măsuri

Crearea unui incubator de economie socială care va funcționa ca un set de servicii oferite de primărie cetățenilor interesați să înființeze și să deruleze activități de economie socială, inclusiv servicii de informare și consiliere.

Darea în folosință gratuită sau în chirie subvenționată a unor spații aflate în domeniul public în vederea găzduirii unităților de economie socială inițiate de persoane aparținând unor grupuri vulnerabile.

Finanțarea întreprinderilor de inserție socială și sprijinirea și încurajarea acestora (acestea fiind întreprinderi sociale în care 30 % dintre angajați aparțin unor grupuri vulnerabile).

Crearea, după modelul parcurilor industriale (care funcționează sub Legea 186/2013 privind constituirea și funcționarea parcurilor industriale), a unui parc industrial de economie socială, al cărui administrator va fi primăria și care va găzdui operatori economici ce desfășoară activități de economie socială. Unitățile de economie socială care vor funcționa în cadrul acestui parc vor beneficia de măsuri de sprijin pentru investițiile realizate conform Ordinului 2980/2013 (de exemplu ajutorul de minimis sub forma facilităților fiscale).

Promovarea în mod deosebit a unor unități de economie socială din domeniul construcțiilor de locuințe (sociale).

Asumarea rolului de partener din partea autorităților administrației publice locale în crearea și funcționarea unor unități de economie socială inițiate de persoane aparținând unor grupuri vulnerabile.

Promovarea și comercializarea produselor realizate prin unități de economie socială susținute de persoane aparținând grupurilor vulnerabile, de exemplu în rețeaua de instituții publice.

Încurajarea și sprijinirea participării întreprinderilor de inserție socială și a celor inițiate de persoane din grupuri vulnerabile la procesele de achiziție publică derulate de autorități publice.

Facilitarea stabilirii unor parteneriate cu bănci pentru acordarea de microcredite pentru unitățile de economie socială, în mod special cele înființate de persoane aparținând unor grupuri vulnerabile.

Subcontractarea unor servicii sociale către unități de economie socială.

Actori implicați/responsabili

Primăria municipiului Cluj-Napoca, Unitatea pentru incluziune și economie socială; Consiliul Local al municipiului Cluj-Napoca; Consiliul Județean Cluj; Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă; Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Cluj; Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca; Instituții financiare și de credit; Întreprinderi sociale și întreprinderi de inserție socială; Unități protejate autorizate; Angajatori; Organizații non-guvernamentale, de exemplu Fundația pentru Dezvoltarea Popoarelor, Asociația pentru Protejarea și Ajutorarea Handicapaților Neuropsihici Cluj și alte organizații.

Indicatori

Numărul de parteneriate create între angajatori locali, organizații civile și instituții ale administrației publice locale.

Numărul de persoane vulnerabile intrate pe piața muncii ca efect al funcționării parteneriatelor create la nivel local.

Numărul de lucrări comunitare desfășurate anual și numărul de persoane vulnerabile angajate în cadrul acestor lucrări.

Numărul de campanii de combatere a stereotipurilor și de sensibilizare a comunității locale în ceea ce privește categoriile sociale vulnerabile (în special persoane de etnie romă și persoane cu dizabilități).

Numărul de persoane care provin din grupuri vulnerabile cărora le-a fost facilitat accesul la programe de formare profesională, de consiliere și orientare profesională și medierea muncii.

Numărul de imobile și terenuri din domeniul public date înspre folosință pentru activități de economie socială.

Numărul de unități de economie socială înființate, în mod particular în domeniul construcțiilor de locuințe (sociale).

Numărul de acțiuni destinate promovării economiei sociale desfășurate și numărul participanților la aceste acțiuni, în special al persoanelor provenind din grupuri vulnerabile.

Facilitățile oferite pentru dezvoltarea activităților de economie socială.

Criteriile de selecție la atribuirea contractelor de achiziție publică care să încurajeze participarea unităților care desfășoară activități de economie socială.

Serviciile subcontractate unor unități de economie socială.

Centru de informare și consiliere în domeniul economiei sociale.

Numărul de parteneriate cu bănci pentru facilitarea acordării de microcredite pentru întreprinderi sociale și întreprinderi de inserție socială.

DIRECȚIA STRATEGICĂ 2.
ACCESIBILIZAREA SERVICIILOR PUBLICE
PENTRU CATEGORIILE DEZAVANTAJATE

Argument general

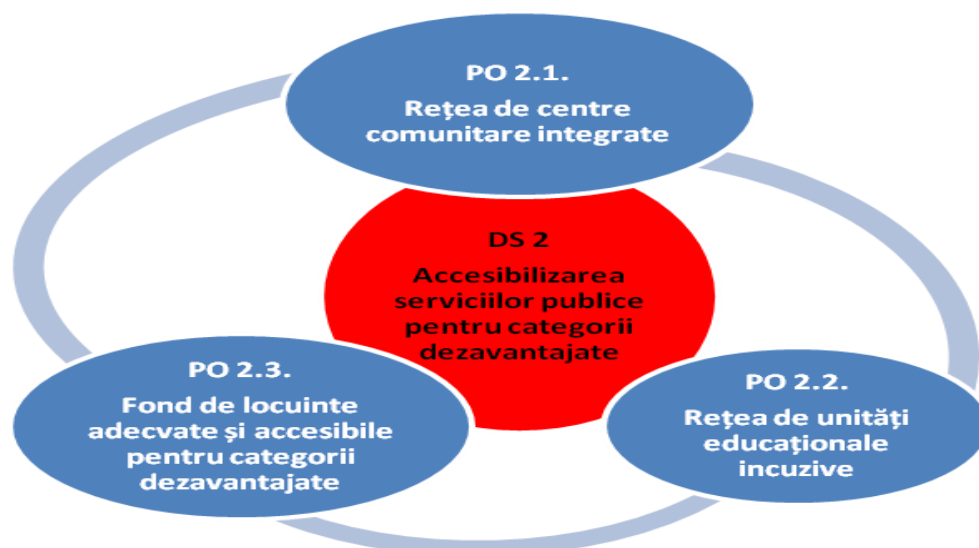
Măsurile de incluziune activă definite și prezentate sub Direcția strategică (1) cuprind un set de inițiative care urmăresc creșterea angajabilității, a accesului la munci decente și la implicarea în activități economice generatoare de venituri. Pentru a fi eficace și a conduce la incluziunea socială a categoriilor vulnerabile, aceste măsuri trebuie completate cu o serie de servicii de interes general și servicii publice, care doar împreună vor conduce la rezultate sustenabile în ceea ce privește dezvoltarea incluzivă a orașului și asigurarea unui standard adecvat de calitate a vieții pentru toți cetățenii săi, indiferent de etnia și statutul lor social.

Direcția strategică (2) propune elaborarea și implementarea de politici locale care iau în considerare faptul că foarte multe persoane și familii vulnerabile se confruntă cu situații de deprivare multiplă, iar implementarea unor pachete integrate de măsuri vor putea să îmbunătățească șansele acestora de a trăi o viață relativ bună.

Programele operaționale definite sub Direcția strategică (2) nu definesc doar măsurile socio-educative, ocupaționale, locative, medicale necesare egalizării șanselor, ci descriu și cadrele instituționale prin care ele pot și trebuie să fie furnizate beneficiarilor în vederea capacitării și susținerii lor în efortul de a depăși starea lor dezavantajată cauzată de factori și mecanisme social-economice complexe, asupra cărora ei nu au control.

Politicile la nivel local pot avea o contribuție semnificativă la îmbunătățirea oportunităților de angajare și de a trăi o viață decentă pentru categoriile deprivare, iar bunele practici la nivel local pot influența, pe termen mediu și lung, reglementările și practicile instituționale la nivel național.

Programele operaționale ale Direcției strategice (2)

Rețeaua centrelor comunitare integrate, rețeaua de unități educaționale incluzive, precum și fondul de locuințe sociale adecvate și accesibile categoriilor dezavantajate vor fi administrate de Primărie, în mod particular de noua unitate pentru incluziune și economie socială, în strânsă colaborare cu DASM.

Centrele comunitare integrate înființate în cartiere își propun să furnizeze pachete de măsuri și servicii integrate familiilor și persoanelor aflate în dificultate (servicii de informare și consiliere individuală și de grup, programe educaționale, artistice, sportive și socio-ocupaționale, servicii și beneficii sociale, forme de asistență, servicii medico-psiho-pedagogice etc), să catalizeze potențialul de voluntariat și alte resurse ale comunității, și să ofere spațiu pentru activități de facilitare comunitară și de participare a grupurilor vulnerabile la guvernarea locală.

Rețeaua de unități educaționale incluzive va fi o structură instituțională care asigură servicii socio-educative pentru promovarea și implementarea educației incluzive, precum și pentru asigurarea accesului la educație de calitate tuturor copiilor indiferent de etnia sau statutul lor social și eliminarea fenomenului segregării școlare a copiilor de etnie romă.

Politicile locale de construire de locuințe sociale și de facilitare a accesului la locuire adecvată și sustenabilă financiar trebuie gândită și practică ca un instrument al incluziunii sociale. Demersurile pentru asigurarea unui fond de locuințe adecvate și accesibile grupurilor vulnerabile trebuie însoțite de servicii socio-ocupaționale și socio-educative în vederea asigurării sustenabilității măsurilor locative și, într-un final, a incluziunii sociale a categoriilor dezavantajate.

PO 2.1. Rețeaua Centrelor comunitare integrate

Centrele comunitare integrate fac parte din categoria serviciilor sociale cu caracter primar, având drept scop prevenirea sau limitarea unor situații de dificultate ori vulnerabilitate care pot duce la marginalizare sau excluziune socială. Grupul țintă al acestor centre este constituit atât din copii, familii, persoane singure, cât și din întreaga comunitate, scopul urmărit fiind furnizarea unor servicii integrate categoriilor dezavantajate în locații din proximitatea acestora.

Cunoscând faptul că grupurile vulnerabile se confruntă cu dificultăți multiple în ceea ce privește participarea la viața socială și accesul la bunuri și servicii (în domeniul sănătății, educației școlare, ocupării, locuirii și al participării politice), centrele comunitare de proximitate își propun să furnizeze pachete de măsuri integrate care să asigure incluziunea socială durabilă a beneficiarilor.

Serviciile oferite de centrele comunitare se organizează în funcție de nevoile identificate în diferitele cartiere ale orașului pe baza unor evaluări realizate în mod sistematic, precum și printr-un proces de consultare cu grupul țintă și cu comunitatea mai largă a cartierului. Pe baza datelor acumulate de la furnizorii de servicii sociale dar și din cercetările academice, putem afirma faptul că grupurile vulnerabile au nevoie de servicii de informare și de consiliere de diverse tipuri (educațională, psihologică, ocupațională etc), servicii socio-ocupaționale, servicii medicale, activități culturale-sportive-educaționale și facilitare comunitară.

În direcția integrării, a eficientizării intervențiilor, a creșterii impactului și a calității serviciilor, este important ca Centrele comunitare să formeze o rețea și să se conecteze la rândul lor la rețeaua furnizorilor acreditați de servicii sociale, educaționale, medicale și ocupaționale din cartierul respectiv, astfel încât să fie asigurată incluziunea socială a categoriilor vulnerabile, răspunzând în mod coerent multiplelor nevoi ale acestora.

Scopul general al centrului comunitar integrat este ca, acționând în colaborare cu ceilalți furnizori și mobilizând resursele interne ale comunității, să contribuie la creșterea calității vieții copiilor și familiilor din aria de acțiune, scăderea riscurilor de excluziune socială și combaterea efectelor excluziunii. Astfel, serviciile centrului se orientează spre facilitarea exercitării drepturilor copilului, dar în general, și al tuturor drepturilor cetățenești de către persoane aparținând unor categorii sociale marginalizate. Principalele arii de acțiune ale acestor centre sunt: prevenirea separării copilului de familie (consiliere parentală, consiliere psihologică, asistență socială), prevenirea abandonului școlar (activități culturale-sportive-educaționale), întărirea capacității familiilor și a persoanelor de a duce o viață autonomă (servicii socio-ocupaționale), creșterea participării în viața comunității și sprijinirea

inițiativelor cetățenești (facilitare comunitară), prevenirea consumului de alcool și droguri (consiliere, cluburi pentru tineri, informare privind centrele care oferă ajutor specializat pentru persoanele dependente de alcool sau droguri).

Centrele comunitare au și rolul de a cataliza potențialul de voluntariat și alte resurse ale comunității, de a servi ca puncte nodale în organizarea diverselor acțiuni inițiate de membrii comunității, inclusiv de facilitare comunitară, oferind spațiu pentru comunicare, muncă voluntară și participare socială.

Rețeaua Centrelor comunitare integrate face parte din complexul de inițiative coordonate de Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială (vezi Programul operațional 5.1) în strânsă colaborare cu DASM. Serviciile oferite de aceste centre pot fi externalizate unor organizații non-guvernamentale care vor lucra în strânsă colaborare cu Primăria.

Listă de măsuri

Inventarierea centrelor comunitare (inclusiv a centrelor de zi) existente, evaluarea impactului și a ariilor de acoperire ale acestora.

Utilizarea centrelor create în cartierele orașului de Primărie (de exemplu Centrul de informare, consiliere și mediere profesională creat prin proiectul „Împreună pentru un început sigur!”).

Sprijinirea financiară a centrelor existente, administrate de ONG-uri și asigurarea permanenței funcționării pe baza unor evaluări periodice și transparente.

Identificarea locațiilor din cartiere unde se vor înființa centrele comunitare integrate publice, aflate în administrația Primăriei și înființarea acestora.

Sprijirea înființării unor unități de servicii socio-comunitare integrate în proximitatea comunităților marginalizate de către organizații non-guvernamentale (de exemplu prin alocare de spații adecvate în clădirile care aparțin domeniului public sau subvenționarea chiriilor în clădiri aflate în proprietate privată, asigurarea cheltuielilor administrative de bază etc).

Promovarea profesionalizării activităților din centrele comunitare integrate: angajarea celor cu studii adecvate activităților (studii socio-umane, în particular antropologie, asistență socială, psihologie, sociologie etc), formarea continuă a personalului.

Coordonarea rețelei de centre comunitare prin unitatea pentru incluziune și economie socială nou înființată în colaborare cu DASM, care va asigura coordonarea directă a serviciilor sociale și de asistență oferite în oraș.

Coordonarea rețelei de centre comunitare prin unitatea pentru incluziune și economie socială nou înființată în colaborare cu DASM.

Mobilizarea resurselor interne ale comunității și coordonarea unor activități de voluntariat.

Actori implicați/responsabili

Primăria, unitatea pentru incluziune și economie socială nou înființată, DASM, DGASPC, ONG-uri specializate în asistență socială, dezvoltare comunitară, servicii socio-educative și socio-ocupationale.

Buget/resursele bugetare posibile

Bugetul local să acopere cheltuielile de bază (chirie, utilități, personal de specialitate de bază) și contribuția la diverse proiecte cu finanțare nerambursabilă (prin care se pot acoperi și o parte din cheltuielile garantate de bugetul local);

Fonduri Europene, programe naționale, alte fonduri.

Indicatori

Deoarece centrul comunitar oferă servicii complexe și integrate, impactul acestora poate fi surprins prin indicatori diverși. Acești indicatori împreună ne pot informa despre gradul de acoperire al serviciilor oferite și adecvarea acestora la nevoile comunității, eficacitatea programelor (măsura în care și-au atins obiectivele), eficiența acestora (raportul cost/beneficiu) și caracterul lor incluziv (măsura în care au asigurat participarea categoriilor celor mai vulnerabile, printre care și persoane de etnie romă cu o situație materială precară) atât la nivelele de centre comunitare integrate individuale, cât și la nivelul întregii rețele a acestora:

Număr de centre funcționale;

Suma alocată din bugetul local pentru finanțarea centrelor comunitare;

Suma atrasă din alte surse pentru finanțarea centrelor comunitare;

Numărul personalului de specialitate din centre;

Raportul dintre numărul personalului de specialitate și cel administrativ;

Raportul dintre nevoile identificate în ariile/cartierele deservite de centre și serviciile oferite;

Numărul total al beneficiarilor pe tipuri de servicii;

Numărul cazurilor de prevenire a separării copiilor de părinți din aria respectivă;

Numărul copiilor reintegrați în familie din sistemul de protecție din aria respectivă;

Numărul copiilor care au beneficiat de servicii pentru prevenirea abandonului școlar din aria respectivă, raportat la numărul copiilor în risc de abandon școlar (număr mare de absențe) din aria respectivă;

Numărul copiilor care au beneficiat de servicii pentru prevenirea conflictelor cu legea/forțele de ordine, raportat la numărul de copii care au intrat în aceste tipuri de conflicte;

Numărul persoanelor care au beneficiat de servicii pentru prevenirea abandonului de copii raportat la numărul copiilor abandonați în maternități sau în secțiile de pediatrie din aria respectivă;

Numărul voluntarilor care activează la centru și orele de muncă desfășurate;

Numărul beneficiarilor de etnie romă pe categorii de servicii utilizate;

Numărul voluntarilor de etnie romă care activează la centru și orele de muncă desfășurate;

Numărul și tipul proiectelor comunitare demarate cu implicarea comunității locale, cu sau fără finanțare din exterior;

Numărul de tineri beneficiari de servicii care au ieșit din sistemul de protecție.

PO 2.2. Rețeaua unităților educaționale incluzive

Rețeaua de unități educaționale (școlare și preșcolare) incluzive se dorește a fi o structură instituțională care asigură servicii socio-educaționale pentru promovarea și implementarea educației incluzive, precum și pentru asigurarea accesului la educație de calitate tuturor copiilor indiferent de etnia sau statutul lor social. Aceste servicii urmăresc susținerea dezideratului incluziunii sociale ca obiectiv al strategiei de dezvoltare a orașului Cluj-Napoca prin măsuri socio-educaționale care susțin participarea școlară a copiilor din familii dezavantajate, dar și prin educația pentru o societate incluzivă a tuturor elevilor, părinților și cadrelor didactice române și majoritare, o educație care se bazează pe principiile drepturilor omului și a învățării inter-culturale.

Cercetările din domeniu ne arată că abandonul școlar, lipsa totală a participării școlare, nefrecventarea instituțiilor de educație timpurie sau preșcolară, sau repetențele sunt condiționate de factori socio-economici (condiții de locuire și muncă precară a părinților, nesiguranță materială și legală), instituționali (cum ar fi segregarea școlară și practicile discriminatorii) și culturali-lingvistici (prejudecăți în rândurile majorității, normele comunităților tradiționale de romi, necunoașterea limbii române, evitarea situațiilor de schimb intercultural de către ambele părți, lipsa încrederii în sistemul educațional formal).

În pofida faptului că Legea educației naționale nr. 1/2011 impune printre altele principiul echității și incluziunii sociale și prevede nevoia derulării unor programe de școală după școală, sistemul școlar instituțional continuă să reproducă discrepanțele sociale. Școlile de elită se delimitează de școlile de cartier, iar cele dintâi refuză să înscrie copii aparținând unor familii marginalizate (de romi, de exemplu); activitatea cadrelor didactice cu copii dezavantajați nu este recunoscută adecvat nici material și nici simbolic; părinții majoritari își retrag copiii de la școlile unde li se pare că sunt prea mulți romi sau copii din familii sărace; pe de altă parte, părinții de etnie romă își înscriu copiii la școlile care implică costuri reduse și pe care le consideră a fi cele mai primitive, astfel încât ei se orientează numai către anumite unități școlare, nefiind excluse nici cazurile în care opțiunea pentru școala specială (fosta școală ajutătoare) este motivată de faptul că aceasta asigură transport, masă și rechizite gratuite; beneficiarii programelor școală după școală sunt doar copiii ale căror părinți își permit să plătească aceste servicii sau au șansa de a participa la programe gratuite similare oferite Consiliul local prin DASM sau de organizații non-guvernamentale.

În fața acestor fenomene, autoritățile clujene își propun să promoveze și să susțină rețeaua de școli incluzive, adică servicii socio-educative oferite copiilor din familii dezavantajate în vederea asigurării accesului la educație școlară de calitate și a participării școlare, precum și familiilor aflate în dificultate pentru prevenirea abandonului școlar; dar și acțiunile care susțin un sistem de învățământ pre-universitar clujean dedicat desegregării școlare, educației incluzive și educației pentru drepturile omului. Astfel, în colaborare cu școli, ISJ și organizații ale societății civile, Primăria va putea pune politicile de incluziune școlară în folosul politicilor sale de dezvoltare incluzivă a orașului și de dezvoltare a resurselor umane prin educație de calitate.

Rețeaua de școli incluzive face parte din complexul de inițiative coordonate de Unitatea pentru incluziune și economie socială (vezi Programul operațional 5.1).

Listă de măsuri

Crearea unui protocol între ISJ, Primărie și școli participante în vederea înființării și dezvoltării rețelei de școli incluzive.

Sprijinirea financiară a școlilor marginale care școlarizează un număr mare de copii din familii dezavantajate prin asigurarea zilnică a unei mese calde și a serviciilor de transport școlar.

Promovarea principiului educației incluzive prin toate programele finanțate din bugetul local.

Sprijinirea și recunoașterea unităților școlare incluzive și a muncii cadrelor didactice dedicate educației copiilor din familii dezavantajate, precum și a eforturilor legate de desegregarea școlară.

Sprijinirea școlilor din rețea cu servicii specifice care au ca scop creșterea gradului de incluziune a școlii, ținând cadrele școlare, comunitatea elevilor și a părinților, prin parteneriate cu ONG-uri furnizori de servicii de dezvoltare comunitară și educație interculturală, dar și organizații și instituții culturale și sportive.

Sprijinirea școlilor din rețea cu servicii școală după școală prin parteneriate cu ONG-uri furnizoare de servicii sociale.

Sprijinirea școlilor din rețea cu servicii specifice de recuperare psiho-pedagogică și de asistență socială a copiilor și familiilor lor.

Facilitarea, prin unitatea pentru incluziune și economie socială nou înființată, a colaborării dintre școli, centre comunitare integrate și ceilalți furnizori de servicii sociale din fiecare cartier.

Sprijinirea ISJ, a școlilor și a organizațiilor civice în vederea coordonării rețelei școlilor incluzive și atragerii unor noi școli în rețea.

Susținerea unor campanii de sensibilizare în favoarea educației incluzive și a educației pentru un Cluj incluziv, pentru un sistem școlar și un oraș lipsit de discriminare și excluziune pe baze etnice, sociale, sau alte baze atât în rândurile decidenților politici, cât și în rândurile angajaților autorităților locale și a întregii comunități clujene.

Îmbunătățirea condițiilor unităților preșcolare și a accesului copiilor din familii dezavantajate la aceste unități inclusiv prin subvenționare

Actori implicați/responsabili

ISJ, școli, Primăria, Biroul Învățământ, cultură, culte, sport, societate din cadrul Direcției Generale de Comunicare, relații publice și turism, DASM, Consiliu Local, ONG-uri, unitatea pentru incluziune și economie socială nou înființată .

Buget/resursele bugetare posibile

Buget local:

- masa copiilor;
- transport școlar ;
- cheltuieli de reparații/extindere a spațiilor care să găzduiască activitățile de after school;
- coordonare;
- contribuție la proiecte;

Alte surse de finanțare: Fonduri Europene, programe naționale, alte fonduri.

Indicatori

Numărul copiilor din familii dezavantajate beneficiari ai serviciilor de școală după școală, transport și masă caldă, inclusiv copii de etnie romă;

Numărul de școli participante la rețeaua școlilor incluzive;

Numărul de acțiuni de campanii derulate cu scopul promovării educației incluzive și a educației comunitare pentru Clujul incluziv;

Număr de programe derulate de ONG-uri care oferă servicii sociale, servicii de școală după școală sau programe culturale și sportive care promovează incluziunea socială, sprijinite de Primărie;

Număr de copii de etnie romă înscriși la școli/clase desegregate;

Creșterea ratei promovabilității la copiii de etnie romă și majoritari din familii dezavantajate la școlile care beneficiază de sprijinul rețelei de școli incluzive;

Reducerea ratei de absenteism la copiii de etnie roma și majoritari din familii dezavantajate la școlile care beneficiază de sprijinul rețelei de școli incluzive;

Reducerea ratei de abandon școlar la copiii de etnie romă și majoritari din familii dezavantajate la școlile care beneficiază de sprijinul rețelei de școli inclusive;

Nivelul claselor absolvite la copiii de etnie roma și majoritari din familii dezavantajate la școlile care beneficiază de sprijinul rețelei de școli inclusive, comparativ cu media națională și/sau pentru regiunea de Nord-Vest.

PO 2.3. Fond de locuințe sociale adecvate și accesibile grupurilor dezavantajate

Persoanele și grupurile vulnerabile care locuiesc în condiții precare, mult sub standardele de calitate stabilite prin lege pentru acest domeniu (începând de la supra-aglomerare, prin lipsa de utilități, până la nesiguranța locuirii), eventual și într-o vecinătate deconectată de restul orașului, au șanse mult mai reduse de a participa la viața economică, socială, culturală și politică a acestuia, și de a asigura copiilor un suport în vederea depășirii acestei condiții. De aceea, politicile locale de facilitare a accesului la locuire adecvată și sustenabilă financiar trebuie gândită și practică ca un instrument al incluziunii sociale. În funcție de nevoile identificate, demersurile pentru asigurarea unei locuiri adecvate trebuie însoțite de servicii socio-ocupaționale și socio-educaționale în vederea asigurării sustenabilității măsurilor locative și, într-un final, a incluziunii sociale a categoriilor dezavantajate.

Conform Legii locuințelor din România, Legea 114/1996, republicată, *„locuința socială este o locuință care se atribuie cu chirie subvenționată unor persoane sau familii, a căror situație economică nu le permite accesul la o locuință în proprietate sau închirierea unei locuințe în condițiile pieței”* [Art. 2, lit. (c)].” Tot conform acestei legi, categoriile cărora locuințele sociale li se adresează cu precădere sunt *„tinerii căsătoriți care au fiecare vârsta de până la 35 de ani, tinerii proveniți din instituții de ocrotire socială și care au împlinit vârsta de 18 ani, invalizii de gradul I și II, persoanele handicapate, pensionarii, veteranii și văduvele de război”*. Același Art. 43 al legii lasă deschisă lista categoriilor beneficiare de locuințe sociale prin sintagma *„...alte persoane sau familii îndreptățite”* și lasă pe seama consiliilor locale libertatea de a stabili aceste „alte” categorii de beneficiari.

Legea nr. 116/2002, Legea privind prevenirea și combaterea marginalizării sociale, care definește marginalizarea socială prin *“poziția socială periferică, de izolare a indivizilor sau grupurilor cu acces limitat la resursele economice, politice, educaționale și comunicaționale ale colectivității, care*

se manifestă prin absența unui minimum de condiții sociale de viață” (Art.3), prevede la Secțiunea 2. Accesul la locuință măsuri din partea Consiliului Județean cu privire la constituirea unor sume cu scopul construirii de locuințe sociale (Art.13) și utilizarea acestora cu scopul de „*a acoperi integral valoarea estimată a avansului ce urmează să fie plătit pentru dobândirea unei locuințe sau chiria pe o perioadă de până la 3 ani pentru o locuință închiriată” (Art. 14).*

Combinând prevederile Legii 114/1996 cu cele ale Legii 116/2002, Consiliul Local al municipiului Cluj-Napoca poate și trebuie să implementeze o serie de măsuri prin care să răspundă nevoilor locative ale diverselor categorii sociale. În unele cazuri, cum ar fi cele ale tinerilor care au studii mai înalte și/sau locuri de muncă, dar veniturile lor nu le permit accesul la locuințele de pe piața rezidențială și/sau accesul la credite bancare imobiliare, accesul la o locuință socială le poate asigura un început bun pentru un standard adecvat de viață, ei putând însă aplica și pentru locuințele construite prin programul Agenției Naționale pentru Locuințe (ANL), dedicat categoriei tinere educate (Legea 152/1998).

Dar, în cazul persoanelor marginalizate social, indiferent de vârstă (fără locuri de muncă și venituri stabile și/sau fără studii care să le asigure punctajul necesar obținerii unei locuințe sociale), este nevoie de o serie de alte măsuri afirmative.

Pe lângă satisfacerea nevoii de a crește stocul de locuințe sociale (prin construcții noi, prin renovări de clădiri aflate în domeniul public sau prin diverse inițiative privat-publice), Consiliul Local trebuie să se asigure că prin sistemul de alocare a locuințelor sociale răspunde la nevoile socio-locative ale tuturor cetățenilor care nu își permit achiziționarea unei locuințe pe piața rezidențială și în mod particular ale celor aparținând unor categorii sociale marginalizate. Prevederile Ordonanței Guvernamentale nr. 137/2000 privind combaterea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, se pot folosi în sprijinul diversificării setului de criterii, precum și a măsurilor afirmative aplicate în distribuirea locuințelor sociale. Această Ordonanță afirmă în Art. 2 alin. 4: „*Măsurile luate de autoritățile publice sau de persoanele juridice de drept privat în favoarea unei persoane, unui grup de persoane sau a unei comunități, vizând asigurarea dezvoltării lor firești și realizarea efectivă a egalității de șanse a acestora în raport cu celelalte persoane, grupuri de persoane sau comunități, precum și măsurile pozitive ce vizează protecția grupurilor defavorizate nu constituie discriminare în sensul prezentei ordonanțe.*”

Inițiativele privind Fondul de locuințe accesibile pentru categorii dezavantajate fac parte din complexul de inițiative coordonate de Unitatea pentru incluziune și economie socială (vezi Programul operațional 5.1).

Listă de măsuri

Politici locale integrate de locuire

Revizuirea, pe baza legislației românești, a politicilor locale de atribuire a locuințelor sociale și integrarea acestora în sistemul de prevenire și combatere a marginalizării sociale.

Implementarea unor programe integrate de locuire, de eliminare a zonelor de locuire degradate de tip ghetou și *slum*, a desegregării teritoriale și relocarea familiilor din aceste zone în zonele integrate ale municipiului.

Evitarea creării unor cartiere întregi de locuințe sociale dedicate în exclusivitate grupurilor vulnerabile, care sunt expuse riscului stigmatizării și segregării sociale.

Capacitarea, printr-un sistem integrat de servicii socio-educative, socio-ocupationale și medicale, a chiriașilor aparținând unor grupuri vulnerabile în vederea asigurării continue a drepturilor și responsabilităților lor locative.

Interzicerea practicilor de evacuare forțată în cazul proiectelor de “regenerare urbană”, astfel încât, dacă este nevoie de evacuări, relocarea persoanelor în cauză să fie pregătită prin consultarea acestora, din timp, asigurând protecția celor vulnerabili și confortul fizic și psihic al tuturor celor relocați.

Includerea, în sistemul de distribuire a locuințelor sociale în cartiere integrate, a unor acte compensatorii persoanelor relocate datorită unor proiecte de regenerare/dezvoltare urbană.

Prevenirea evacuărilor forțate pe motiv de neplată a chiriei și utilităților printr-un sistem integrat de semnalare, prevenire și management.

Dezvoltarea fondului de locuințe sociale publice

Identificarea terenurilor și dezvoltarea infrastructurii necesare (apă, canalizare, rețea electrică, gaz) pentru construcția unor locuințe sociale noi.

Identificarea terenurilor și dezvoltarea infrastructurii necesare în vederea concesiunii către beneficiari prin intermediul unor ONG specializate în realizarea de locuințe sociale.

Achiziționarea unor construcții neterminate de pe piața imobiliară privată, care a produs o urbanizare necontrolată și deficitară, reabilitarea acestora (inclusiv prin fonduri structurale europene) și includerea lor în stocul imobiliar public care va cuprinde și locuințe sociale dispersate printre locuințe închiriate la prețul pieței sau subvenționate parțial.

Reabilitarea unor imobile din patrimoniul Primăriei pentru realizarea locuințelor sociale care se pot distribui echitabil, în rândurile diferitelor categorii sociale, sub forma unor apartamente cu chirii subvenționate în funcție de situația socio-economică a chiriașilor.

Susținerea unor parteneriate public-privat în domeniul construcțiilor de locuințe în vederea preluării unui anumit procent din apartamentele construite de firme private în sistemul de locuințe publice, construcțiile fiind susținute de administrațiile locale prin concesionare de terenuri, dezvoltarea infrastructurii în zonă și alte facilități acordate firmelor

Instrumente alternative pentru locuințe sociale

Pilotarea modelului “serviciu imobiliar social”, în vederea atragerii unei părți din fondul de locuințe private în sistemul de locuire socială prin servicii de mediere.

Acordarea de subvenții pentru chirie persoanelor/famiiliilor care se află în risc de marginalizare socială.

Sprijinirea reabilitării imobilelor private unde trăiesc cu precădere familii vulnerabile, inclusiv de etnie romă.

Rezolvarea problemelor legate de dreptul de proprietate asupra terenurilor și locuințelor deținute de persoane vulnerabile, printre ele de etnie romă (ceea ce ar permite accesul la servicii publice și îmbunătățirea infrastructurii, ar evita evacuările forțate și transformarea locatarilor în persoane fără adăpost, ar costa mai puțin decât construirea unor noi locuințe sociale etc).

Atragerea fondurilor europene în vederea finanțării programului de construire de locuințe sociale pentru persoane aparținând unor grupuri marginalizate (cu venituri reduse sau fără venituri) și comunități marginalizate (plasate în teritorii dezavantajate), acest program fiind, după caz, completat cu măsuri de desegregare teritorială.

Sprijinirea financiară și prin alocare de terenuri a unor inițiative de construire de locuințe de către întreprinderi sociale și/sau organizații non-guvernamentale, care implică în aceste construcții potențialii beneficiari ai caselor realizate, acestea devenind activități generatoare de locuri de muncă

și funcționând ca investiții ale căror profit se poate utiliza în vederea susținerii măsurilor sociale complementare.

Actori implicați/responsabili

Primăria, unitatea pentru incluziune și economie socială nou înființată, DASM, ONG-uri și întreprinderi sociale specializate pe construcții de case, companii/firme private de construcție de locuințe

Buget/resursele bugetare posibile

Buget local: contribuție la proiecte de infrastructură, alocare de teren, chirii subvenționate, construcție de locuințe sociale noi, reabilitare clădiri aflate în domeniul public, achiziții clădiri neterminate și transformarea lor în locuințe sociale, locuințe de necesitate și de tranzit.

Alte surse de finanțare: Fonduri Europene, programe naționale, alte fonduri

Indicatori

Revizuirea sistemului de punctaj în vederea atribuirii de locuințele sociale, astfel încât acesta să răspundă satisfacerii nevoilor locative ale persoanelor și familiilor marginalizate

Terenuri identificate și atribuite pentru construire de locuințe sociale

Număr de locuințe sociale desegregate/dispersate construite (din bugetul public local, din bugetul public central, din fonduri nerambursabile/proiecte europene)

Număr de locuințe sociale obținute din renovări ale unor clădiri aflate în domeniul public

Număr de locuințe sociale reabilitate

Număr de locuințe sociale provenite din inițiative public-private (colaborări cu companii/firme private de construcții, cu ONG-uri și întreprinderi sociale care construiesc case)

Număr de locuințe sociale atribuite categoriilor sociale marginalizate

Număr de chirii subvenționate pentru beneficiari aparținând unor categorii sociale marginalizate

Număr de beneficiari ai pachetelor integrate de măsuri prin care se previne evacuarea și evacuarea forțată din rândul locatarilor locuințelor sociale, aflați sub riscul marginalizării sociale

Număr de evacuări forțate prevenite prin măsuri specifice

Număr de cazuri de legalizare a locuirii informale

Volumul fondurilor europene atrase pentru reabilitarea fondului imobiliar, din care fonduri utilizate pentru locuințe sociale

DIRECȚIA STRATEGICĂ 3.
REȚELE DE SERVICII SPECIALIZATE
ADRESATE GRUPURILOR VULNERABILE ²⁸

Serviciile și beneficiile sociale asigurate de legislația românească vor fi prestate în continuare de către Direcția de Asistență Socială și Medicală din cadrul Primăriei municipiului Cluj-Napoca. Resursele sale financiare și umane trebuie întărite astfel încât DASM să răspundă la nevoile grupurilor vulnerabile și să își ofere serviciile specializate printr-un sistem integrat de identificare, semnalare și management a cazurilor de risc de marginalizare socială.

Argument general

Direcția de Asistență Socială și Medicală este în prezent singurul organ responsabil al municipalității care are sarcina de a preveni și de a combate marginalizarea socială prin servicii și beneficii sociale. Cu acoperirea actuală a serviciilor, Direcția face cu greu față solicitărilor populației orașului, solicitări care au legătură cu nevoile speciale ale unor grupuri vulnerabile. Beneficiile sociale acordate pe baza legislației din bugetul național sau din bugetul local pot să aibă impactul dorit doar dacă sunt acompaniate cu servicii sociale de sprijin de înaltă calitate. Reglementările actuale din domeniul asistenței sociale explicitează necesitatea trecerii asistenței sociale bazate pe beneficii și prestații sociale la asistența bazată pe servicii de calitate (L. 292/2011, art. 2, al. 4. lit. a) și b). Serviciile care trebuie dezvoltate pentru a răspunde eficient la nevoile grupurilor vulnerabile, în risc de marginalizare, au drept scop dezvoltarea capacităților individuale, de grup sau colective pentru asigurarea nevoilor sociale, creșterea calității vieții și promovarea principiilor de coeziune și incluziune socială (L. 292/2011, art. 2, al. 2).

28

Programele operaționale (și planurile de măsuri aferente acestora) privind serviciile specializate sunt definite aici prin prisma beneficiarilor acestora. Lista de grupuri vulnerabile nu este exhaustivă. Ea nu include, spre exemplu, grupurile față de care, conform legislației românești, nu primăriile au responsabilitatea oferirii serviciilor de asistență socială. De exemplu, copiii și tinerii din sistemul de protecție a copiilor (din centrele de plasament, familiile de plasament și asistență maternală), copiii victime ale violenței, abuzului sexual și traficului de persoane, și copiii fără adăpost (sau „copiii străzii”) intră în responsabilitatea DGASPC-ului.

Astfel, prioritatea principală în domeniul sistemului de asistență socială la nivel local trebuie să fie dezvoltarea serviciilor, capacității și resurselor DASM care să corespundă nevoilor grupurilor vulnerabile, în paralel cu dezvoltarea sistemului integrat de identificare și semnalare a cazurilor de risc de marginalizare și de acordare a serviciilor cu un management de caz eficient (detaliată la Programul operațional 5.2).

Copiii constituie un grup țintă aparte prin accesul lor limitat la luarea deciziilor și prin situația lor de dependență de familie și de lumea adulților în general. Majoritatea situațiilor de marginalizare socială implică și copii, iar copiii nu sunt în măsură de a acționa singuri pentru îmbunătățirea situației lor. Copiii din familii dezavantajate, copiii cu părinți plecați la muncă în străinătate, copiii cu dificultăți de învățare, cu risc de abandon școlar, copiii care au comis infracțiuni și nu răspund penal, tinerii care părăsesc sistemul de protecție a copilului și copiii reintegrați în familie constituie grupuri vulnerabile pentru care autoritățile locale au obligația de a acorda servicii de prevenire și remediere a marginalizării. În afară de aceste servicii specializate, crearea unui cadru pentru participarea activă în viața comunității și facilitarea implicării copiilor în luarea deciziilor, care au un impact și asupra vieții lor, trebuie să fie o preocupare constantă a comunității (vezi Programul operațional 2.1, Rețeaua centrelor comunitare).

Persoanele în vârstă în risc de excluziune socială, persoanele cu dizabilități, persoanele cu tulburări psihice și boli cronice sau persoanele dependente de substanțe constituie un grup țintă pentru care serviciile medicale oferite de sistemul de sănătate trebuie completate de servicii prin care se urmărește (re)inserția lor socială prin facilitarea restabilirii relațiilor sociale, inclusiv cele de muncă și implicit creșterea calității vieții acestora.

Având în vedere faptul că violența domestică afectează toate domeniile vieții victimelor (sănătatea fizică, mentală, capacitatea economică, relațiile sociale etc.), victimele, care în cele mai multe cazuri sunt femeile și copiii, au nevoie de servicii care să le ofere protecție fizică în primul rând, ca recuperarea psihică din trauma să poată să aibă loc, în paralel cu măsurile care vizează reintegrarea lor socială. Victimele traficului de persoane și a exploatării sexuale și prin muncă au nevoie de servicii psihosociale, medicale și juridice.

Prevenirea criminalității în general și a violenței domestice în special trebuie să constituie o preocupare a serviciilor sociale. Serviciile specializate pentru persoanele cu comportament agresiv (adulți și minori) lipsesc la nivel local.

Famiiliile și persoanele fără adăpost constituie un grup care de regulă se confruntă cu mai multe din problemele amintite mai sus (boli cronice, lipsa locului de muncă, violență, dependență de substanțe), iar serviciile trebuie să aibă o abordare multidimensională.

Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității Romilor pentru perioada 2012-2020 reprezintă o necesară revizuire a Strategiei Guvernului României de îmbunătățire a situației romilor pentru perioada 2001-2010, făcută în lumina noilor realități și provocări sociale (evidențiate în cadrul datelor recent furnizate de Recensământul populației și al locuințelor, dar și de mai multe studii) și a noilor ținte europene (asumate și în strategia Europa 2020). Această strategie obligă și autoritățile locale clujene să întreprindă măsuri specifice dedicate grupurilor vulnerabile de etnici romi.

Listă de măsuri

Familii și persoane fără adăpost

Dezvoltarea rețelei de servicii dedicate găzduirii persoanelor/famiiliilor aflate în dificultate;

Susținerea și dezvoltarea „Centrului Social de Urgență”;

Parteneriate cu organizațiile non-guvernamentale care au ca misiune asistarea persoanelor fără adăpost;

Servicii de consiliere juridică și socială gratuită persoanelor vulnerabile și famiiliilor cu mulți copii aflate în risc de evacuare;

Dezvoltarea Centrului de informare, consiliere și mediere profesională, înființat prin proiectul ”Împreună pentru un viitor sigur”, pentru a răspunde nevoilor de (re)inserție profesională a mai multor grupuri țintă (tineri care părăsesc sistemul de protecție a copilului, copii reintegrați în familie, persoane fără adăpost, victime ale violenței domestice și a traficului de persoane, persoane cu dizabilități, persoane cu tulburări psihice și boli cronice);

Acțiuni și servicii pentru sprijinirea/integrarea socială a tinerilor care părăsesc sistemul de protecție socială - înființarea unui centru multifuncțional, locuințe sociale pentru tinerii care părăsesc sistemul

de protecție, acțiuni și servicii pentru profesionalizarea/educarea pentru viață; dezvoltarea rețelei de creșe pentru familiile cu copii sub 3 ani;

Dezvoltarea de servicii de tip adăpost și servicii integrate pentru mamele cu copii între 0 și 3 ani.

Persoane în vârstă

Dezvoltarea de servicii pentru protejarea de abuzuri și neglijare a persoanelor vârstnice dependente, cu sau fără aparținători;

Dezvoltarea rețelei de îngrijire la domiciliu;

Rețea de cluburi pentru vârstnici prin evaluarea activităților desfășurate și dezvoltarea unor activități atractive de socializare pentru a răspunde nevoilor persoanelor în vârstă în risc de excluziune socială;

Programe de voluntariat cu vârstnici și pentru persoane vârstnice; parteneriate cu organizații non-guvernamentale și culte religioase pentru programe de voluntariat cu vârstnici și pentru vârstnici;

Implicarea vârstnicilor în programe educaționale pentru adolescenți și tineri;

Înființarea unui serviciu specializat pentru persoanele vârstnice cu demență și boala Alzheimer.

Copii – în mod special copii proveniți din familii dezavantajate, copii cu părinți plecați la muncă în străinătate, copii cu dificultăți de învățare, cu risc de abandon școlar, copii care au comis infracțiuni și nu răspund penal, copii, victime ale unor abuzuri, neglijării sau exploatării și orice alte categorii de copii cu nevoi speciale

Asigurarea participării copiilor din familii dezavantajate la rețeaua centrelor comunitare, dar și la cluburi sportive din oraș;

Îmbunătățirea participării copiilor din familii dezavantajate la școlile de masă în rețeaua școlilor incluzive, la programele after-school și de a doua șansă;

Activități de conștientizare a drepturilor copiilor și a consultării copiilor, inclusiv a celor care provin din medii dezavantajate, în privința unor activități precum transportul în comun, activitățile recreative;

Asigurarea de locuri la creșe pentru copii din familii cu resurse financiare reduse sau lipsite de resurse;

Asigurarea de locuri la internate pe parcursul săptămânii pentru copii școlari din familii dezavantajate, copii neglijați sau expuși unor abuzuri, inclusiv violență domestică;

Îmbunătățirea activităților de prevenire, raportare și intervenție în situații de abuz, neglijare și exploatare a copiilor;

Accesul copiilor cu dizabilități motorii la servicii medico- psiho-pedagogice terapeutice și recuperatorii;

Servicii pentru adolescenții cu tulburări de comportament și pentru cei care au comis infracțiuni;

Activități comune ale copiilor din școli de masă și a celor din școlile speciale.

Persoane cu dizabilități, boli cronice

Programe complexe care să aibă ca principal beneficiar femeia cu dizabilități, deoarece femeile și fetele cu dizabilități sunt supuse discriminărilor multiple. *Acces egal la educație, sănătate, piața muncii, viață personală și de familie, implicare în viața politică, dreptul la opinie;*

Programe care să vizeze copiii cu dizabilități astfel încât minorii cu dizabilități să se poată bucura de toate *drepturile și libertățile fundamentale ale omului* și mai ales să își poată exprima liber opiniile în toate aspectele care îi privesc, ținând seamă de opiniile lor în funcție de vârstă și gradul de maturitate;

Dezvoltarea de programe care vizează creșterea gradului de conștientizare asupra condiției reale a persoanelor cu dizabilități la toate nivelele societății prin: *combaterea stereotipurilor, prejudecăților și practicilor dăunătoare la adresa persoanelor cu dizabilități, inclusiv cele pe criterii de sex și vârstă și accentuarea contribuțiilor persoanelor cu dizabilități la dezvoltarea societății;*

Realizarea unor condiții reale de accesibilitate la *mediul fizic, la transport, informație și mijloace de comunicare*, inclusiv la tehnologiile și sistemele informatice și de comunicații și la alte facilități și servicii deschise sau furnizate publicului, atât în zonele urbane, cât și rurale.

Accesul la justiție prin asigurarea de ajustări de ordin procedural și adecvate vârstei, pentru a putea participa în toate procedurile legale, inclusiv etapele de investigație și alte etape preliminare precum

și promovarea *cursurilor de formare și specializare a personalului care lucrează în domeniul administrării justiției, poliției și penitenciarelor.*

Dezvoltarea unor măsuri *legislative, administrative, sociale, educaționale și alte măsuri adecvate*, în vederea prevenirii exploatării, violenței și abuzului și mai ales crearea unui cadru specializat de control care să verifice dacă activitățile sunt eficient monitorizate de autorități independente competente pentru acest tip de activitate;

Crearea unui cadru care să asigure libertatea de expresie și opinie prin accesul la informații. Ca o primă măsură ar fi *determinarea organismelor private și de stat care furnizează servicii către publicul larg, televiziune, telefonie, presă, internet, să furnizeze informații și servicii în formate accesibile și ușor de utilizat pentru persoanele cu dizabilități;*

Dezvoltarea unei atitudini care să cultive respectul pentru cămin și familie, pentru a elimina discriminarea împotriva persoanelor cu dizabilități în toate *aspectele referitoare la căsătorie, familie, statutul de părinte și relațiile interpersonale;*

Educația la care să aibă acces fără discriminare și cu respectarea principiului egalității de șanse, într-un *sistem educațional incluziv la toate nivelurile, precum și la formarea continuă;*

Sănătatea în care să se asigure nediscriminativ accesul persoanelor cu dizabilități *la toate serviciile de sănătate care acordă atenție problemelor specifice de gen, inclusiv refacerea stării de sănătate pentru ca acestea să obțină și să-și mențină maximum de autonomie, să-și dezvolte pe deplin potențialul fizic, mintal, social și profesional și să realizeze o deplină integrare și participare în toate aspectele vieții;*

Munca și încadrarea în muncă pentru a avea acces liber și nediscriminat la toate aspectele și formele de încadrare în muncă, inclusiv la condițiile de *recrutare, plasare, angajare și menținere în muncă, la progresul în carieră și la condiții de sănătate și securitate la locul de muncă;*

Asigurarea unui climat optim pentru participarea la viața politică și publică în condiții de egalitate cu ceilalți, în mod direct sau prin reprezentanți liber aleși, precum și *dreptul și oportunitatea de a vota și de a fi alese, de a îndeplini orice funcție publică, la orice nivel guvernamental, facilitând utilizarea tehnologiilor noi și de asistare, acolo unde este cazul;*

Participarea la viața culturală, activități recreative, timp liber și sport, acces la programe de *televiziune, filme, teatre, acces în locurile destinate reprezentațiilor sau serviciilor culturale, cum ar*

fi teatre, muzee, cinematografe, biblioteci și servicii turistice, pentru a da posibilitatea persoanelor cu dizabilități să-și dezvolte și să-și utilizeze potențialul creator, artistic și intelectual, nu numai în beneficiul propriu, ci și în cel al societății.

Cooperarea internațională care să includă programele de dezvoltare internațională, incluzivă și accesibilă persoanelor cu dizabilități.

Persoane victime ale violenței și traficului de persoane

Înființarea unui adăpost pentru victime ale violenței domestice;

Acordarea de locuințe protejate pentru victime ale violenței domestice;

Acțiuni de educație în școli (negociere, rezolvarea conflictelor, combaterea violenței);

Campanii pentru promovarea respectării reciproce și non-violenței în relațiile dintre genuri și a dreptului victimelor la justiție.

Persoane care au executat o pedeapsă privativă de libertate, comit infracțiuni, inclusiv violență domestică

Asistare post detenție și intervenție/asistare a membrilor de familie (ex. copiii minori), în vederea facilitării reinserției sociale și reducerii costurilor de custodie a persoanelor condamnate;

Înființarea unui Centru de consiliere pentru agresori, copii și tineri cu tulburări de comportament;

Servicii de mediere pentru infracțiuni în special cele care implică minori;

Dezvoltarea serviciilor de probațiune prin implicarea unui număr mai mare de actori locali care să acorde servicii persoanelor implicate în activități de reintegrare prin probațiune.

Persoane dependente de substanțe

Dezvoltare de acțiuni și servicii coordonate medico-psiho-sociale care să permită prevenirea, combaterea, intervenția comportamentelor adictive;

Mentținere/dezvoltare de parteneriate cu organismele locale, județene, naționale, publice și private pentru elaborarea strategiilor antidrog, consolidarea acțiunilor de educare, informare, intervenție antidrog;

Mentținere, extindere, derulare de acțiuni de educație în școlile clujene în ceea ce privește riscurile consumului de droguri;

Crearea centrului de recuperare pentru consumatori de substanțe; sprijinirea serviciilor existente de prevenire.

Etnici romi

Precum se afirmă în Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității Romilor pentru perioada 2012-2020, Guvernul României consideră incluziunea socială a romilor un aspect ce trebuie reflectat în numeroase domenii de activitate de pe agenda fiecărei instituții publice centrale și locale. În acest context, municipalitatea noastră, inclusiv prin crearea poziției de expert local pentru romi precum și a Grupului de Lucru Local pentru incluziunea romilor (vezi Programul operațional 5.5.), va lua următoarele măsuri.

În domeniul ocupării:

Organizarea programelor de calificare și formare profesională dedicate persoanelor de etnie romă, nivelele 1 și 2, în funcție de cerințele pieței muncii din zonă, potrivit studiilor și recomandărilor AJOFM.

Evaluare a competențelor profesionale obținute pe alte căi decât cele formale - reautorizarea pentru calificările „lucrător în structuri pentru construcții” și „împletitor nuiele”, în scopul facilitării incluziunii pe piața muncii a persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile, în special populația romă.

Încurajarea participării femeilor la cursuri de formare profesională și facilitarea ocupării lor, inclusiv a femeilor aparținând etniei rome.

Acordarea serviciilor de consiliere profesională persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, inclusiv pentru membrii minorității romilor, în vederea reintegrării sociale: sprijin pentru pregătire CV, pentru participare la un interviu și găsirea unui loc de muncă.

Campanii de promovare a abilităților practice ale persoanelor de etnie romă și valorificarea meșteșugurilor, încurajarea antreprenoriatului în rândul comunității rome prin susținerea proiectelor cu fonduri nerambursabile și identificarea potențialilor beneficiari.

Suținerea parteneriatului public-privat în ceea ce privește ocuparea forței de muncă în rândul romilor.

În domeniul educației școlare:

Amenajarea spațiilor școlare și dotarea școlilor în care învață cu preponderență elevi romi, cunoscut fiind faptul că în aceste școli spațiile și dotările sunt inferioare din punct de vedere calitativ în comparație cu alte școli.

Asigurarea transportului școlar pentru elevii care locuiesc în zone marginale și îndepărtate ale orașului.

Organizarea de campanii de promovare a ofertei educaționale și cuprinderea școlară a copiilor romi, mai ales în învățământul preșcolar.

Campanii de combatere și prevenire a discriminării în școli, monitorizarea segregării elevilor romi, medierea conflictelor apărute în sistemul educațional cu implicarea elevilor sau a părinților de etnie romă.

Organizarea programului de educație pentru adulți „A doua șansă”, mai ales în cartierele cu grad ridicat de abandon școlar.

Informare și mediatizare privind locurile speciale la liceu pentru elevii romi.

Asigurarea reprezentării romilor – personal angajat în diferitele structuri ale instituțiilor pentru facilitarea procesului educațional în rândul romilor, populație care are nevoie de sprijin în vederea depășirii dificultăților privind școlarizarea (reducerea analfabetismului, reducerea abandonului școlar, creșterea numărului de persoane calificate etc.).

Promovarea educației incluzive în rândul cadrelor didactice care lucrează cu elevii romi.

Formarea cadrelor didactice în vederea utilizării de practici incluzive, promovării egalității de șanse și a diversității multiculturale.

Realizarea de activități extrașcolare cu elevii romi și cei majoritari pentru cunoașterea și stimularea relațiilor interetnice.

Reducerea absenteismului școlar, monitorizarea elevilor care absentează, oferirea de servicii de consiliere elevilor în risc de abandon școlar, programul școală după școală pentru elevii în dificultate, pregătire suplimentară și hrană.

În domeniul sănătății:

Campanii de evaluare gratuită a stării de sănătate pentru persoane aparținând grupurilor vulnerabile: persoane neasigurate medical, familii cu venituri mici și instabile, șomeri, familii care locuiesc în zone marginale ale orașului și cu risc mare de îmbolnăvire din cauza condițiilor în care trăiesc (comunitățile sărace care trăiesc la marginea gropii de gunoi, Pata Rât).

Campanii de vaccinare a copiilor din comunități sărace și izolate, în special în comunitățile de romi.

În domeniul locuirii:

Campanie de informare a persoanelor cu privire la cerințele și obligațiile în domeniul construirii de locuințe și obținerea certificatului de urbanism.

Elaborarea unei strategii a municipiului pentru construirea și acordarea de locuințe sociale, având câteva grupuri țintă diferite (familii tinere cu studii superioare și venituri scăzute, familii cu număr mare de copii și cu venituri scăzute, familii monoparentale cu venituri modeste, persoane vârstnice fără locuință și cu venituri scăzute, etc), cu criterii specifice fiecărei categorii.

Susținerea proiectelor de construire a locuințelor sociale, alocarea unui procent din bugetul anual pentru locuințe sociale, dezvoltarea parteneriatului public-privat.

Îmbunătățirea accesului la servicii pentru persoane aparținând grupurilor vulnerabile, în special a comunităților de romi, dezvoltarea infrastructurii zonelor marginale și izolate, canalizare, rețea de apă potabilă, iluminat public, reabilitare drumuri și poduri etc.

Asigurarea participării active a membrilor comunității la programe de dezvoltare comunitară.

Campanii de informare a comunității rome cu privire la metodologia de înregistrare a unei cereri pentru obținerea de locuințe sociale sau ANL.

Evitarea de către autoritățile publice locale, Primărie, Consiliul local, a soluțiilor bazate pe relocări/transmutări forțate.

Evitarea creării unor zone segregate sau enclave exclusive cu un număr mare de locuitori de etnie romă, cu consecințe negative semnificative pentru familiile respective.

Elaborarea unui plan de acțiune privind reabilitarea locuințelor sociale, identificarea de fonduri, amenajarea și reabilitarea unor clădiri - schimbare de destinație pentru locuire, astfel încât persoane din categorii sărace și vulnerabile să poată beneficia, temporar, de spații pentru locuire.

În domeniul culturii:

Sprijinirea inițiativelor care valorifică elemente din cultura romilor, expoziții, standuri de carte, festivaluri muzicale etc. și a unui larg parteneriat între instituții și organizații non-guvernamentale care pot contribui substanțial la incluziunea prin cultură.

Facilitarea manifestării artei teatrale și cinematografice cu tematică romă sau în limba romani în instituțiile de cultură locale.

Valorificarea contribuțiilor muzicale ale lăutarilor și muzicanților romi, organizarea unui festival anual.

Sprijinirea realizării unei istorii locale a romilor din Cluj-Napoca.

Schimbare de accent în discursul public, romii să nu fie omiși, nici priviți ca o problemă, ci ca o minoritate cu contribuții semnificative la patrimoniul cultural local, o cultură în evantaiul multicultural al Clujului.

DIRECȚIA STRATEGICĂ 4.

PLANUL INTEGRAT PENTRU INCLUZIUNEA SOCIO-TERITORIALĂ A COMUNITĂȚILOR MARGINALIZATE DIN ZONA PATA RÂT

Argument general

Segregarea teritorială nu este doar efect al excluziunii sociale, ci este și cauza perpetuării excluziunii, iar desegregarea teritorială (alături de locuire), pe lângă accesul la locuri de muncă și educație școlară, este un mijloc crucial al incluziunii sociale.

Zona de locuire defavorizată din Pata Rât s-a format de-a lungul deceniilor datorită mai multor factori, printre aceștia: creșterea sărăciei în rândurile familiilor de romi în urma pierderii locurilor de muncă și a accesului redus la educația școlară de calitate; slaba dezvoltare a fondului locativ public și incapacitatea de a răspunde nevoilor locative ale persoanelor dezavantajate; non-intervenționismul autorităților locale în soluționarea sustenabilă a acestei stări de marginalitate urbană avansată de-a lungul mai multor decenii; măsurile hotărâte de Consiliul Local și administrate de Primărie în urma cărora grupuri de romi defavorizați, rămași fără locuință din diverse motive (printre ele evacuările forțate), au fost relocați în zona Pata Rât în locuințe sau adăposturi inadecvate unui trai uman demn; indiferența cu care Consiliul Județean și alți factori de decizie au tratat problema gropii de gunoi formate în Pata Rât, precum și problema impactului mediului poluat asupra sănătății și vieții oamenilor care locuiesc în zonă, dar și problema condițiilor muncii precare prestate de nevoiașii care, prin căutarea unor surse de trai, au asigurat, de-a lungul a patru decenii, selectarea deșeurilor produse de cetățenii și companiile municipiului Cluj-Napoca.

Câteva dintre sursele legislative, materiale și bugetare care pot fi utilizate în vederea punerii în practică a Planul integrat pentru incluziunea socio-teritorială a comunităților marginalizate din Pata Rât sunt:

- Concesionarea unor terenuri în vederea construirii de noi locuințe prin fondurile pe care Consiliul Județean le poate pune la dispoziție conform Legii 116/2002
- Concesionarea unor terenuri în vederea construirii de noi locuințe prin organizația Habitat România (o treime din prețul acestor locuințe cumpărate de beneficiari poate fi acoperit din fondurile generate de Consiliul Județean menționate mai sus; o parte din prețul acestor

locuințe poate fi acoperită prin munca beneficiarilor care pot participa la construirea acestor locuințe)

- Solicitare de la Guvernul României pentru construcții de locuințe ANL
- Construire de locuințe sociale din bugetul local
- Construire de locuințe sociale din fonduri nerambursabile (în ceea ce privește planurile de accesare a fondurilor europene, autoritățile trebuie să aibă în vedere că „fondurile Cadrului Strategic Comun nu pot fi utilizate pentru acțiuni care contribuie la orice formă de segregare și discriminare”)
- Renovări de locuințe sociale vechi
- Cumpărarea la preț redus a unor apartamente semifinisate din cartierele private, care nu au putut fi valorificate pe piață de către companii și alocarea unei părți în regim de locuințe sociale pentru categorii defavorizate
- Condiționarea concesiunii de terenuri unor companii imobiliare de transferarea unui anumit procent al apartamentelor construite în fondul locativ public, de unde acestea se pot distribui ca locuințe sociale
- Prioritizarea în sistemul de distribuire a locuințelor sociale, în perioada 2014-2020, a cererilor de locuințe sociale depuse de persoane și familii din Pata Rât (argumente: măsuri afirmative, acte reparatorii)

Planul integrat pentru incluziunea socio-teritorială a comunităților marginalizate din Pata Rât face parte din inițiativele coordonate prin Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială a Primăriei (vezi Programul operațional 5.1), el fiind concretizat într-un Plan de acțiune care va fi asumat printr-o Hotărâre de Consiliu Local.

Actori implicați

Desegregarea zonei Pata Rât în perioada 2014-2020 trebuie realizată în funcție de planul urbanistic al orașului privind Pata Rât, precum și în funcție de opțiunile celor afectați, necesitând colaborarea între autoritățile locale, județene și regionale, organizațiile non-guvernamentale care activează în domeniul

social și comunitățile afectate. Astfel, Planul integrat pentru incluziunea socio-teritorială a comunităților marginalizate din Pata Rât va funcționa ca un program de *Community-Led-Local-Development*, în cazul căruia „comunitatea” include toți cetățenii localității, majoritari și minoritari, privilegiați și marginali, dar și instituții ale autorităților locale, instituții sociale și culturale, organizații non-guvernamentale, companii și firme, deoarece eliminarea excluziunii sociale este responsabilitatea împărtășită a tuturor actorilor sociali, iar cei care dispun de resurse materiale, sociale și administrative trebuie să îi capaciteze pe cei vulnerabili astfel încât aceștia să poată participa ca parteneri egali la acest proces.

Programele operaționale ale Direcției strategice (4)

Programul integrat de intervenție în vederea incluziunii socio-teritoriale a comunităților din zona Pata Rât, cu istorii și situații curente diferite (Dallas, rampa de gunoi, strada Cantonului și noul Pata Rât) va fi elaborat cu participarea persoanelor care locuiesc acolo.

Ele vor face parte, pe lângă echipa de experți ai Primăriei, reprezentanți ai organizațiilor civice și instituțiilor academice și ai altor parteneri sociali, din Grupul de Acțiune Locală constituit cu acest scop și susținut administrativ de noua unitate pentru incluziune și economie socială a Primăriei, care va avea un rol important în pregătirea Hotărârilor aferente ale Consiliului Local și în coordonarea resurselor Primăriei necesare acestui demers.

Grupul elaborează strategia, planuri de măsuri și monitorizează programele integrate. Biroul de incluziune socială, care urmează a fi creat în cadrul Asociației Zona Metropolitană Cluj, continuând proiectul Primăriei derulat în colaborare cu UNDP din 2012 cu acest scop, va avea un rol major în elaborarea și implementarea strategiei, precum și a proiectelor concrete cu finanțări extra-bugetare. Colaborarea între aceste unități va asigura suportul politic, administrativ, organizațional și financiar complex necesar acestui plan.

PO 4.1. Programe integrate adresate comunităților marginalizate din Pata Rât

Listă de măsuri

Acțiuni de relocare a persoanelor din Pata Rât, ținând cont de rețelele lor de sprijin reciproc și evitând distrugerea solidarităților comunitare existente:

În zone mixte și integrate ale orașului în regim de locuințe sociale și/sau prin alocare de terenuri în concesiune și susținere a construcțiilor de locuințe.

În Zona Metropolitană Cluj (în colaborare cu primăriile comunelor aparținătoare ZMC) în regim de locuințe sociale și/sau alocare de terenuri.

În alte județe ale țării (în colaborare cu primăriile localităților unde persoanele care trăiesc temporar în Pata Rât, rampa de gunoi, își au domiciliul).

Acțiunile de relocare vor fi completate de servicii asistențiale oferite familiilor relocate în domeniul educației școlare, ocupării și sănătății, al consilierii personale și familiale și al capacitării de a participa la luarea deciziilor de către autoritățile publice.

Susținerea întreprinderilor de economie socială din domeniul construcției de locuințe care asigură locuri de muncă, dar și participarea beneficiarilor de noi locuințe la aceste construcții și susținerea investițiilor continue în programe social-comunitare.

Acțiuni de regenerare în zona Pata Rât:

Vor avea caracter temporar, deoarece zona Pata Rât nu este o zonă rezidențială, ci industrială și, până în acest moment, nu se întrevăd schimbări majore în calitatea mediului sau în statutul imobiliar al zonei care ar face posibile un alt tip de planificare spațială zonală.

Acțiuni temporare preconizate în vederea îmbunătățirii condițiilor celor care trăiesc în zonă:

-infrastructura locativă (locuințe, utilități, drum);

-asigurarea transportului în comun;

-conectarea familiilor la mediul lor social mai larg, asigurând desegregarea educațională pentru copii, accesul adulților la locuri de muncă decente, accesul tuturor la servicii sociale și medicale de calitate, precum și servicii de asistență și consiliere personală și familială;

-acțiuni de dezvoltare comunitară în vederea capacitării comunităților marginalizate și a susținerii rețelelor informale de suport reciproc care trebuie să fie unul dintre fundamentele intervențiilor administrate de autoritățile publice;

- după caz, acțiuni ale autorităților în vederea asigurării siguranței și securității în zonele marginalizate, a sprijinirii categoriilor cele mai vulnerabile din aceste comunități și a protecției victimelor economiei stradale

Indicatori

HCL privind planul de relocare a familiilor din Pata Rât și desegregarea teritorială a zonei

Număr de familii relocate în zonele integrate ale Clujului și număr de acțiuni complementare de asistență

Număr de familii relocate din Pata Rât în Zona Metropolitană Cluj și număr de acțiuni complementare de asistență

Număr de familii relocate din Pata Rât în localitățile unde au domiciliu stabil și număr de acțiuni complementare de asistență

Indicatori privind calitatea mediului după ecologizarea vechii rampe de gunoi

Planul zonal de dezvoltare pentru Pata Rât în perspectivă îndelungată

Număr de case reabilite în Pata Rât cu caracter temporar

Investiții în îmbunătățirea infrastructurii în Pata Rât (drumuri, apă și canalizare, electricitate, încălzire, transport în comun, iluminat public) cu caracter temporar

Număr de acțiuni complementare de asistență pentru familiile rămase în Pata Rât

Număr de programe de dezvoltare comunitară pentru grupurile rămase în Pata Rât

PO 4.2. Capacitatea autorităților locale în vederea derulării planului de desegregare teritorială

Listă de măsuri

Strategiile de dezvoltare ale orașului să includă prevederi privind elaborarea, implementarea și monitorizarea unor programe de dezvoltare socio-teritorială incluzivă.

Evitarea ca, în urma unor proiecte de regenerare urbană sau dezvoltare teritorială locală, comunitățile sărace să fie evacuate forțat și să fie plasate în periferii izolate, eventual poluate și stigmatizate.

Asigurarea unei echipe de experți din partea Primăriei care va acoperi nevoia de resurse umane implicate în planul de desegregare teritorială a zonei Pata Rât în perioada 2014-2020.

Întărirea DASM prin resurse umane în vederea asigurării accesului persoanelor și familiilor din Pata Rât la beneficii sociale și servicii sociale.

Constituirea Grupului de Acțiune Locală pentru planul de desegregare teritorială a zonei Pata Rât (reprezentanți ai Primăriei și Consiliului Local Cluj-Napoca, inclusiv ai echipei de experți sus menționate, ai celorlalte primării din ZMC, membrii organizațiilor non-guvernamentale, ai instituțiilor academice implicate și reprezentanți ai altor parteneri sociali).

Susținerea, prin pachete financiare, a programelor derulate de organizațiile non-guvernamentale în beneficiul comunităților din Pata Rât, respectiv în beneficiul planului de desegregare socio-teritorială.

Susținerea întreprinderilor sociale care vin în sprijinul comunităților din Pata Rât și colaborarea cu firmele/companiile care execută lucrări publice în vederea facilitării angajării persoanelor dezavantajate.

Punerea în practică a unor proceduri de informare și consultare a populației din Pata Rât și aplicarea bugetării participative.

Elaborarea unor proiecte cu finanțare nerambursabilă pentru diverse fonduri europene, având în vedere reglementările perioadei de programare 2014-2020 [de exemplu, programe cu finanțare multi-fond și/sau cu finanțare din mono-fonduri încrucișate pentru investiții teritoriale integrate sau strategii de dezvoltare integrate care abordează comunitățile defavorizate prin proiecte integrate ce adresează nevoile acestor comunități (inclusiv pe cele ale persoanelor de etnie romă) și care vor trebui să includă atât investiții în infrastructură (educație, sănătate, servicii sociale), precum și măsuri de încurajare a ocupării forței de muncă, prin intermediul activităților economiei sociale, împreună cu îmbunătățirea condițiilor de locuit (prin activități de construcție/reabilitare)], în paralel cu punerea în aplicare a activităților pentru dezvoltarea integrată a comunității (informare/consiliere/mediere) și noul proiect al Comisiei Europene și al Consiliului Europei (European Roma Integration Project) dedicat capacitării instituționale a autorităților locale în domeniul incluziunii romilor.

Indicatori

HCL privind constituirea grupului de experți din partea Primăriei implicat în planul de incluziune socio-teritorială a comunităților marginalizate în Pata Rât

HCL privind constituirea Grupului de Acțiune Locală

HCL privind planul de acțiune pentru incluziune social-teritorială a comunităților marginalizate în Pata Rât

Măsuri pentru asigurarea participării comunităților marginalizate în Pata Rât la deciziile privind soarta lor și planul zonal pentru Pata Rât

Număr de proiecte derulate de către ONG-uri în vederea incluziunii socio-teritoriale a comunităților marginalizate din Pata Rât, co-finanțate de Primărie

Număr de întreprinderi sociale susținute de către Primărie, în care sunt implicate persoane din comunitățile marginalizate din Pata Rât

Număr de persoane angajate din Pata Rât în urma promovării acestora față de firmele/comaniile care realizează lucrări de interes public în municipiul Cluj-Napoca

Număr de programe integrate dedicate incluziunii socio-teritoriale a comunităților marginalizate din Pata Rât elaborate și implementate de către Primărie prin fonduri europene

Utilizarea unui procent din bugetul local pentru măsuri dedicate incluziunii socio-teritoriale a comunităților marginalizate din Pata Rât

HCL privind prevenirea și interzicerea evacuărilor forțate

PO 4.3. Campanii pentru eliminarea prejudecăților și discriminării pe bază de statut social și etnie

Listă de măsuri

Programe care vizează combaterea prejudecăților și a discriminării împotriva romilor și împotriva familiilor și persoanelor sărace, precum și împotriva celor care trăiesc în zone de locuire defavorizată (marginalizată și segregată).

Programe care vizează sensibilizarea și responsabilizarea categoriilor sociale privilegiate față de categoriile sociale supuse excluziunii sociale.

Sprijinirea economiei sociale și a întreprinderilor sociale de către firme și instituții (inclusiv prin structuri de sprijinire a economiei sociale, de exemplu incubatoare de întreprinderi sociale, parcul unităților de economie socială).

Campanii socio-culturale care susțin acțiunile de relocare ale familiilor din Pata Rât în cartierele integrate ale orașului.

Indicatori

Număr de campanii împotriva discriminării și stereotipurilor pe baza etniei și statutului social

Număr de campanii pentru relocarea din Pata Rât

Număr de întreprinderi sociale inițiate de persoane din Pata Rât și susținute de firme și instituții

DIRECȚIA STRATEGICĂ 5.
MECANISME ȘI INSTRUMENTE INSTITUȚIONALE
INCLUZIVE ȘI PARTICIPATIVE

Argument general

Măsurile integrate de incluziune socială definite sub egida Programelor operaționale, structurate în cele patru Direcții strategice prezentate mai sus, necesită mecanisme și instrumente incluzive și participative inovative care garantează din punct de vedere instituțional implementarea măsurilor inter-sectoriale menite să remedieze formele contemporane ale marginalizării și excluziunii sociale.

Unitatea pentru incluziune și economie socială, în strânsă colaborare cu DASM, coordonează strategia de incluziune socială a orașului, în particular măsurile inter-sectoriale, dar și organismele propuse pentru furnizarea serviciilor publice de interes local. Ea va conecta și va ține în mișcare fluxul de inițiative, implementări, monitorizări și evaluări din cele patru domenii ale incluziunii sociale targetate prin măsuri specifice și intersectoriale (incluziunea economică; accesul la servicii publice de interes general și la drepturi sociale inclusiv educație, locuințe, sănătate și servicii sociale; incluziunea teritorială; participarea civico-politică).

Observatorul social cartografiază și evaluează situația socio-economică a populației, nevoile grupurilor vulnerabile și dezavantajate din Cluj, precum și evidența serviciilor sociale furnizate la nivelul orașului.

Formele de participare cetățenească la guvernarea locală a grupurilor vulnerabile, împreună cu structurile instituționale ale autorităților locale, transformă dezvoltarea incluzivă a Clujului într-o dezvoltare incluzivă participativă.

Grupul de Lucru Local și Planul de Lucru specific acestui deziderat vor pune în aplicare, la nivelul orașului Cluj-Napoca, Strategia Națională pentru Incluziunea Socială a Romilor (integrarea măsurilor acesteia în politicile locale generale ale incluziunii sociale și targetarea romilor ca grup vulnerabil prin măsuri specifice dedicate combaterii sărăciei, eliminării rasismului anti-țigănesc și promovării culturii și limbii romani).

Sistemul integrat pentru semnalarea, prevenirea și managementul cazurilor de marginalizare socială pune în practică colaborarea intersectorială față de cazurile de risc.

Într-un final, Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială va conecta și coordona, atât din punctul de vedere al conținutului, cât și din punct de vedere instituțional, toate inițiativele Direcțiilor strategice propuse sub egida incluziunii sociale. Conform diagramei de mai jos, Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială va pune și va ține în mișcare fluxul de inițiative, implementări, monitorizări și evaluări din cele patru domenii ale incluziunii sociale targetate prin măsuri specifice și intersectoriale (incluziunea economică; accesul la servicii publice de interes general și la drepturi sociale inclusiv educație, locuințe, sănătate și servicii sociale; incluziunea teritorială; participarea civico-politică).

Programele operaționale ale Direcției strategice (5)

PO 5.1 Unitatea pentru incluziune și economie socială

Conform Legii nr. 292/2011 (Legea asistenței sociale, art. 6, lit. cc) „*procesul de incluziune socială reprezintă ansamblul de măsuri și acțiuni multidimensionale din domeniile protecției sociale, ocupării forței de muncă, locuirii, educației, sănătății, informării, comunicării, mobilității, securității, justiției și culturii, destinate combaterii excluziunii sociale și asigurării participării active a persoanelor la toate aspectele economice, sociale, culturale și politice ale societății.*” Pentru a răspunde la complexitatea nevoilor persoanelor și grupurilor marginalizate, pentru a diminua efectele marginalizării sociale și pentru a coordona ansamblul de măsuri sectoriale în așa fel încât acestea să se sprijine reciproc, Primăria va crea și va susține o Unitate de Incluziune Socială (mai departe UIES). UIES nu preia atribuțiile direcțiilor existente ale Primăriei și nici nu le dublează.

UIES funcționează ca un cadru necesar pentru furnizarea serviciilor publice de interes local (privind educația, serviciile sociale, locuințele sociale, dezvoltarea urbană, sănătatea și alte servicii definite în Legea administrației publice locale, Art. 36, alin. 6), dar și pentru promovarea și sprijinirea întreprinderilor sociale și a angajării persoanelor aparținând unor grupuri vulnerabile, sub forma unor programe integrate și inter-sectoriale.

UIES capacitează Primăria în ansamblul ei în vederea elaborării de propuneri și a implementării programelor integrate, inter-sectoriale, dedicate persoanelor și grupurilor marginalizate și/sau sub risc sau în situația excluziunii sociale. UIES vine în sprijinul primarului pentru ca acesta să poată coordona realizarea serviciilor publice de interes local care urmăresc obiectivul dezvoltării incluzive

a orașului. UIES va avea un rol crucial în coordonarea tuturor mecanismelor și instrumentelor instituționale incluzive și participative.

UIES poate fi creată pe baza Legii administrației publice locale, Legea nr. 215/2001, care prevede faptul că, prin hotărâri ale autorităților deliberative, Consiliul Local în cazul nostru, se pot înființa și organiza instituții și servicii publice de interes local în principalele domenii de activitate, (Art. 73). Conform acestei legi, pe baza atribuțiilor sale privind organizarea și funcționarea aparatului de specialitate al primarului, precum și gestionarea serviciilor furnizate către cetățeni, Consiliul Local al municipiului Cluj-Napoca poate aproba, la propunerea primarului, înființarea, organizarea și statul de funcții al UIES ca parte din aparatul de specialitate al primarului.

UIES va face parte din aparatul de specialitate al primarului ca un compartiment cu funcții bine definite, încadrat cu funcționari publici și personal contractual. Consilierii locali vor constitui o comisie de specialitate pentru incluziune socială care analizează și avizează proiectele de hotărâre din acest domeniu. Anexa 1 a documentului prezintă o propunere pentru regulamentul de organizare și funcționare a UIES.

Listă de măsuri

Constituirea UIES prin HCL

Elaborare de propuneri (multi)anuale privind programele de incluziune socială la nivelul Clujului (pe baza procedurilor dezvoltării participative), transformate în propuneri de HCL.

Monitorizarea implementării planurilor (multi)anuale de incluziune socială și elaborare de rapoarte aferente

Contribuția la elaborarea strategiei de incluziune socială a municipiului Cluj-Napoca în etapele ulterioare.

Facilitarea atragerii de fonduri europene ce pot fi accesate de primărie, în special pentru implementarea programelor integrate.

Promovarea culegerii de date din diverse domenii (social-educational, ocupațional, locativ, accesibilitate servicii sociale, sănătate) pe cartiere, precum și pe bază de etnie, sex și vârstă, în vederea cartografierii și evaluării nevoilor de intervenție, precum și a culegerii de date privind serviciile sociale publice și private, dar și diseminarea acestor informații prin diverse forme accesibile micro-comunităților clujene.

Coordonarea colaborării între Direcțiile de specialitate ale Primăriei în vederea implementării programelor integrate de incluziune socială cu componentă de locuire, ocupare, educație școlară, sănătate, capacitate instituțională și comunitară.

Coordonarea colaborării dintre Primărie, alte instituții publice locale, județene și regionale, precum și ONG-uri din domeniul serviciilor sociale, învățământului și culturii, ocupării, sportului, dezvoltării și unitatea de incluziune socială ce se va crea în cadrul Asociației Zona Metropolitană Cluj, în vederea canalizării resurselor necesare incluziunii sociale a grupurilor vulnerabile la nivel de oraș.

Coordonarea mecanismelor și instrumentelor instituționale care au menirea să deruleze programe de măsuri integrate definite în Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca pentru perioada 2014-2020, inclusiv a proceselor de evaluare a nevoilor, prin intermediul:

- Incubatorului pentru economie socială și promovarea angajării persoanelor vulnerabile (vezi Direcția strategică 1)
- Rețelei centrelor comunitare integrate (vezi Programul operațional 2.1)
- Rețelei de unități educaționale incluzive (vezi Programul operațional 2.2)
- Fondului de locuințe sociale accesibile grupurilor vulnerabile (vezi Programul operațional 2.3)
- Colaborare cu DASM în vederea acțiunilor și programelor sale venite în sprijinul categoriilor vulnerabile prin rețele de servicii specializate (vezi Direcția strategică 3)
- Grupului de Acțiune Locală pentru incluziunea socio-teritorială a comunităților marginalizate din Pata Rât (vezi programele operaționale din Direcția strategică 4)
- Observatorului social (vezi Programul operațional 5.2)
- Formelor de participare a grupurilor vulnerabile la guvernarea locală (vezi Programul operațional 5.3)
- Grupului de Lucru Local pentru incluziunea romilor (vezi Programul operațional 5.4)
- Sistemul integrat pentru semnalarea, prevenirea și managementul cazurilor de marginalizare socială (Programul operațional 5.5)

Indicatori

HCL privind constituirea UIES

Implementarea HCL: constituirea efectivă a UIES

Număr de evaluare și cartografiere a nevoilor grupurilor vulnerabile realizate

Număr de planuri de programe integrate de incluziune socială elaborate

Număr de programe integrate de incluziune socială implementate și coordonări inter-sectoriale în cadrul Primăriei, precum și între Primărie și alte instituții și organizații locale

Număr de acțiuni de coordonare prin centrele comunitare integrate, prin rețeaua de școli incluzive, prin observatorul social, prin grupul local de lucru pentru incluziunea romilor, prin grupul de acțiune locală pentru incluziunea socio-teritorială a comunităților marginalizate din Pata Rât

Număr de acțiuni de sprijinire a dezvoltării participative

PO 5.2. Observatorul social

În Legea 292/2011, art.109 alin. 1-2 se prevede înființarea de către Ministerul Muncii a Observatorului Social Național cu rolul de a colecta și analiza la nivel național datele privind politicile publice, ocuparea forței de muncă, locuirea, educația, sănătatea, informarea, comunicarea, mobilitatea, securitatea, justiția ca parte integrantă a procesului de incluziune socială.

Înființarea unui serviciu numit în continuare *Observatorul social (OS)* la nivelul municipiului Cluj-Napoca este mai mult decât dezirabilă. Acest serviciu va fi realizat în cadrul unui parteneriat public-privat, respectiv a unor protocoale de colaborare (între Primărie, DASM, UIES, ISJ, AJOFM, ANR-NV, departamente și centre de cercetare UBB, organizații non-guvernamentale din domeniul serviciilor sociale, ISPMN etc.). Observatorul social va avea rolul de a colecta și analiza la nivel local datele privind politicile publice, ocuparea forței de muncă, locuirea, educația, sănătatea, informarea, comunicarea, mobilitatea, securitatea, justiția ca parte integrantă a procesului de incluziune socială. Prin crearea Observatorului Social Primăria va promova colectarea de date pe cartierele Clujului în vederea fundamentării unei politici coezive și incluzive de dezvoltare locală.

Urmărește pe de o parte evaluarea nevoilor locale de servicii sociale, dar și a altor nevoi de servicii publice de interes local, contribuind la generarea hărților de nevoi preconizate ca responsabilitate a serviciilor publice de asistență socială, precum și a Unității de Incluziune Socială. Pe de altă parte, își propune o centralizare a informațiilor privind resursele locale de servicii sociale sau alte instituții ce

pot acționa integrat, pentru o utilizare cât mai eficientă, dar și pentru asigurarea acoperirii nevoilor de servicii sociale în rândul celor mai vulnerabile categorii sociale, cu acces dificil la resurse și servicii, la nivelul municipiului. De asemenea, OS contribuie la educarea furnizorilor și a beneficiarilor în scopul utilizării optime a resurselor. Pe termen scurt, existența unei baze de date integrate la nivelul municipiului poate avea ca efect îmbunătățirea implementării politicilor sociale locale. Pe termen mediu și lung, aceasta poate conduce la modificarea și creșterea calității politicilor publice locale. Dovedind eficacitate și eficiență, acest serviciu poate fi extrapolat la nivelul Zonei Metropolitane Cluj, a județului și chiar a Regiunii de Nord-Vest, care are drept pol de creștere municipiul Cluj-Napoca.

Listă de măsuri

Dezvoltarea unui sistem de colectare de date privind situația socio-economică și locativă a populației și cartografierea datelor pe cartierele orașului.

Stabilirea metodologiei de evaluare a nevoilor grupurilor vulnerabile (needs assessment).

Generarea unei baze de date online privind serviciile sociale din județul Cluj.

Înființarea unei platforme de incluziune socială cu rol de cercetare și monitorizare a implementării măsurilor de incluziune socială la nivel local/județean.

Monitorizarea și evaluarea rezultatelor direcțiilor strategice de incluziune socială.

Organizarea unor campanii de informare periodică pe mai multe paliere: furnizori de servicii sociale, medicale, educație, beneficiari (cu focalizare pe categoriile vulnerabile, inclusiv romi) și autorități publice locale cu rol de decizie în strategia de incluziune locală.

Elaborarea de studii pentru analiza situației actuale cu privire la problemele sociale locale și analiza de impact a strategiilor locale existente ca acțiune de răspuns.

Dezvoltarea și implementarea unei aplicații care să permită o imagine asupra tuturor serviciilor sociale de care beneficiază persoana/familia în vederea unei complementarități a serviciilor sociale și a evitării suprapunerii lor.

Stabilirea unor parteneriate naționale și internaționale.

Stabilirea unui mecanism de sesizare și feedback între OS și structurile județene, regionale, naționale și europene.

Actori implicați/responsabili

Primăria municipiului Cluj-Napoca, Direcția de Asistență Socială și Medicală, Unitatea pentru incluziune și economie socială, Consiliul Local, organizațiile non-guvernamentale cu obiective în promovarea incluziunii sociale și Universitatea Babeș-Bolyai, prin centre de cercetare, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Facultatea de Studii Europene și Facultatea de Științe Politice și Administrative

Indicatori

Harta nevoilor la nivelul municipiului Cluj-Napoca

Crearea și gestionarea unor instrumente de informare (platformă web, bibliotecă virtuală, baze de date cu indicatorii de incluziune socială, etc.) accesibile actorilor relevanți

Identificarea unor noi arii de interes pentru decidenții locali în ceea ce privește incluziunea socială a grupurilor vulnerabile

Propuneri pentru politicile publice locale

Promovarea cooperării între furnizorii publici și privați prin crearea unor parteneriate stabile și funcționale pe plan local.

Creșterea nivelului de informare și conștientizare privind oferta existentă de servicii sociale, socio-medicale, de ocupare, locuire etc în rândul beneficiarilor și a furnizorilor de servicii

Elaborarea ghidului furnizorilor de servicii sociale, socio-medicale, comunitare care desfășoară activități în plan local

Rapoarte anuale de analiză a politicilor publice locale

Platformă electronică, bază de date funcțională

Buget

Bugetul local, posibil fonduri structurale europene, fonduri norvegiene, alte surse

PO 5.3. Forme de participare a grupurilor vulnerabile la guvernare

Dezvoltarea incluzivă asumată de Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca în perioada 2014-2020 va deveni dezvoltare incluzivă participativă, dacă procesele incluziunii sociale se vor realiza prin participarea cetățenilor afectați de aceste procese, printre aceștia atât reprezentanții unor instituții (Primărie, Consiliu Local, școli, ISJ, companii, ONG-uri, cercetători, experți etc), cât și persoanele și grupurile vulnerabile în favoarea cărora se elaborează și se implementează hotărâri locale în vederea asigurării incluziunii sociale.

Pe lângă formele clasice ale asigurării participării cetățenilor la guvernarea locală (cum ar fi participarea prin informare și participarea prin consultare), în perioada 2014-2020 Primăria municipiului Cluj-Napoca va implementa modele experimentale de participare civică pentru grupurile vulnerabile, și anume participarea colaborativă și participarea prin capacitate (empowerment participation). Participarea colaborativă asigură participarea celor afectați de decizii la discuțiile despre obiectivele stabilite în prealabil de decidenții instituționali și la stabilirea modalităților prin care se vor implementa aceste obiective. Această formă de participare presupune programe de dezvoltare și facilitare comunitară prin care toți actorii (atât cei instituționali, cât și grupurile și persoanele vulnerabile dobândesc capacitățile necesare acestui tip de luare a deciziilor), precum și elaborarea unor tehnici formalizate de participare colaborativă integrate în procesul de guvernare locală. În perioada 2014-2020, prin unitatea pentru incluziune și economie socială nou creată și în colaborare cu alți factori locali guvernamentali și non-guvernamentali, Primăria municipiului Cluj-Napoca va demara o serie de programe care formează capacitățile necesare participării colaborative, precum și câteva acțiuni experimentale în acest sens. Participarea prin capacitate înseamnă că cei afectați de decizii participă și la definirea obiectivelor programelor de dezvoltare care îi privesc în mod direct, venind cu idei și inițiative transformate ulterior în hotărâri ale Consiliului Local și/sau în programe tehnice finanțate de la bugetul local sau din alte surse. Această formă de capacitate presupune că toți actorii implicați au deja capabilitățile necesare unui astfel de demers și procedurile de luare a deciziilor în Consiliul Local au integrat tehnicile acestui tip de participare. În perioada 2014-2020 Primăria va derula câteva acțiuni experimentale în acest sens, în care grupuri vulnerabile participă la definirea obiectivelor identificate de ele și a modului de punere în practică ale acestora.

Listă de măsuri

Informarea populației despre inițiativele și hotărârile Primăriei și ale Consiliului Local privind dezvoltarea orașului și găsirea unor modalități prin care această informare să ajungă la grupurile vulnerabile.

Consultarea populației, în particular a grupurilor vulnerabile, în legătură cu programele de dezvoltare preconizate de Primărie, proces prin care decidenții locali ascultă opiniile celor afectați și clarifică întrebările acestora.

Promovarea și sprijinirea de către Primărie a serviciilor de dezvoltare și facilitare comunitară prin care grupurile vulnerabile dobândesc capacitățile necesare participării colaborative și participării prin capacitate.

Formarea reprezentanților autorităților locale (consilieri locali, funcționari publici, primar, viceprimari) în vederea implementării proceselor de participare colaborativă și de participare prin capacitate.

Bugetare participativă incluzivă: un procent din bugetul local al Clujului va fi asigurat implementării inițiativelor persoanelor aparținând unor categorii vulnerabile; anual, în perioada 2014-2020, acest buget se va dedica prevenirii și eliminării unor fenomene care produc excluziune socială, promovând prin diverse mijloace acțiuni anuale pe următoarele teme: Anul pentru prevenirea violenței domestice; Anul pentru eliminarea stereotipurilor față de persoanele de etnie romă; Anul pentru dreptul la muncă; Anul pentru educație incluzivă; Anul pentru drepturi locative; Anul sănătății pentru toți; Anul copiilor; grupurile vulnerabile țintite prin aceste programe anuale vor defini obiectivele pe care doresc să le realizeze și modalitățile prin care le vor realiza, astfel încât fondurile dedicate acestui an din bugetul local să se investească conform deciziilor lor.

Indicatori

Număr de acțiuni de participare prin informare dedicate grupurilor vulnerabile

Număr de acțiuni de participare prin consultare dedicate grupurilor vulnerabile

Număr de acțiuni de dezvoltare și facilitare comunitară în vederea capacitării grupurilor vulnerabile în materie de participare colaborativă și de participare prin capacitate

Număr de acțiuni dedicate reprezentanților autorităților locale în vederea capacitării lor în procesele dezvoltării participative

Acceptarea mecanismului de bugetare participativă incluzivă de către decidenții locali

Alocarea unui fond anual programelor sub egida bugetării participative incluzive

Număr de acțiuni realizate anual sub egida bugetării participative incluzive

Număr de persoane aparținând grupurilor vulnerabile participante active la programele bugetării participative incluzive

PO 5.4. Grupul de Lucru Local pentru incluziunea romilor

Grupul de Lucru Local (GLL) se organizează pe lângă Primăria municipiului Cluj-Napoca și este format din: expertul local pentru romi, reprezentanți ai instituțiilor publice locale, membri ai Consiliului Local (inclusiv consilierii aleși ai minorității rome), membri ai organizațiilor non-guvernamentale (inclusiv cele ale romilor) și un delegat al comunității locale a romilor din Grupurile de Inițiativă Locală/comunitară. GLL va fi înființat prin Hotărâre a Consiliului Local Cluj-Napoca. Expertul local pentru romi este angajat și funcționează la nivelul Primăriei municipiului Cluj-Napoca. Se subordonează tehnic Biroului Județean pentru Romi (BJR) și administrativ primarului. Expertul local reprezintă principala interfață dintre autoritățile publice locale și comunitățile de romi. Atribuțiile expertului pentru problemele romilor sunt de a valorifica oportunitățile în plan local de care să beneficieze comunitatea locală, inclusiv minoritatea romilor.

În baza Strategiei Guvernului României de Incluziune a Cetățenilor Români aparținând minorității romilor, pentru perioada 2012-2020, Grupul de Lucru Local (GLL) sub coordonarea Expertului local pentru Romi (angajat în cadrul Primăriei), elaborează Planul local de acțiune privind incluziunea minorității rome, stabilit în baza procesului de identificare și selecție a principalelor nevoi ale comunităților locale cu un număr semnificativ de romi.

Planul de acțiune adoptat de Grupul de Lucru Local (GLL) va fi asumat (total sau parțial) de către Consiliul Local prin hotărâre/ HCL. Fiecare membru al Grupului de Lucru Local va fi responsabil pentru implementarea măsurilor din aria sa de activitate, cuprinse în planul de acțiune local.

Grupul de Lucru Local va delega o persoană (preferabil expertul local pentru romi) în Grupul de Acțiune Locală care elaborează planul pentru incluziunea socio-teritorială a comunităților

marginalizate din Pata Rât, respectiv proiectul de hotărâre a Consiliului Local cu referire la acest plan.

Grupul de Lucru Local va coordona colaborarea între Primărie și alte instituții publice, dar și organizații non-guvernamentale sau unități academice în derularea unor acțiuni și programe care contribuie la realizarea Planului local de acțiune pentru incluziunea romilor.

Grupul de Lucru Local va coordona colaborarea între organizații și instituții care implementează programe culturale pentru romi și organizațiile și instituțiile culturale de la nivelul orașului, pentru a oferi un spațiu adecvat promovării culturii și limbii romani în peisajul multicultural al Clujului, în mod particular al participării romilor și al organizațiilor de romi la acțiunile Clujul Capitală Culturală Europeană.

Grupul de Lucru Local va coordona colaborarea între organizații și instituții care implementează programe pentru tineri romi, precum și organizațiile mainstream implicate în acțiunile Clujul Capitală Europeană a Tineretului.

Conectarea activității Grupului de Lucru Local cu celelalte măsuri și mecanisme instituționale privind incluziunea socială se va face prin Unitatea pentru incluziune și economie socială a Primăriei (vezi Programul operațional 5.1).

Listă de măsuri

Angajarea unei persoane în poziția de expert local pentru romi.

Constituirea Grupului de Lucru Local format din expertul local pentru romi, reprezentanți ai instituțiilor publice locale, ai ONG-urilor, delegați ai grupurilor de inițiativă comunitară a romilor.

Elaborarea Planului de acțiune locală privind incluziunea romilor, cu menționarea explicită a modului în care Primăria își asumă măsurile prevăzute și asigură și/sau face demersuri pentru bugetarea acestora.

Introducerea planului de acțiune locală privind incluziunea romilor în strategia de dezvoltare a localității.

Implementarea măsurilor prevăzute în planul de acțiune locală în toate domeniile prioritare ale strategiei pentru incluziunea romilor: educație, ocupare, sănătate, locuire.

Implementarea unor acțiuni și programe care promovează cultura și limba romani.

Implementarea unor acțiuni anuale cu scopul eliminării discriminării și stereotipurilor față de romi.

Monitorizarea implementării măsurilor din planul de acțiune locală și formularea de propuneri în vederea îmbunătățirii.

Întocmirea rapoartelor semestriale de progres privind implementarea planului de acțiune locală și transmiterea lor către BJR și ANR / Structura regională.

Transmiterea planului local de acțiune către Biroul Județean pentru Romi, din cadrul Institutiei Prefectului județului Cluj, în vederea introducerii în Planul Județean de Măsuri (PJM) și în Strategia de Dezvoltare a Județului Cluj.

Indicatori

HCL privind constituirea GLL, numărul de persoane din care este format grupul de lucru, reprezentativitatea grupului, capacitatea și competențe de lucru, proces verbal de constituire a grupului

Plan de acțiune multianual și anual pentru incluziunea membrilor comunităților de romi

Întâlniri periodice ale GLL pentru identificare de seturi măsuri/priorități

Listă cu posibili parteneri pe diferitele domenii de intervenție, în funcție de nevoi și probleme (număr de parteneriate inițiate sau încheiate)

Portofoliul de proiecte și lista cu posibili finanțatori pentru proiectele elaborate (număr de propuneri și măsuri elaborate și transmise instituțiilor relevante)

Număr de măsuri, proiecte și programe derulate în domeniile educație, ocupare, sănătate și locuire care vizează în mod explicit, dar nu exclusiv grupurile marginalizate de romi

Număr de acțiuni culturale care promovează cultura și limba romani

Număr de acțiuni care își propun eliminarea discriminării și stereotipurilor împotriva romilor

PO 5.5. Sistem integrat pentru semnalarea, prevenirea și managementul cazurilor de marginalizare socială

Colaborare intersectorială în vederea depistării, semnalării și evaluării cazurilor de risc.

Acțiuni de conștientizare a nevoilor persoanelor vulnerabile de toate vârstele și categoriile.

Empowerment a persoanelor vulnerabile.

Informare privind drepturile și serviciile.

Consultare privind nevoile

Incluziunea socială ca obiectiv transversal al Planului de dezvoltare al Clujului

Direcția strategică de dezvoltare privind incluziunea socială, chiar dacă este vizată ca o problematică separată (la rândul ei fiind un set de politici publice intersectoriale), are implicații față de toate celelalte direcții propuse și tocmai integrarea principiilor acestei direcții în planul de dezvoltare al Clujului pentru perioada 2014-2020 (*mainstreaming*) îi asigură sustenabilitatea. În această perioadă, planificarea strategică a orașului va lua în considerare în mod explicit, dar nu exclusiv, cetățenii de etnie romă, atât ca minoritate etno-culturală care dorește să se afirme ca atare asumându-și cu mândrie identitatea, cât și ca populație în rândurile căreia riscul excluziunii sociale este cel mai mare, iar excluziunea socială generează sărăcie extremă, condiții locative precare în zone marginalizate, acces redus la protecție socială, la locuri de muncă decente, la educație școlară de calitate și servicii de sănătate. Procentul populației de etnie romă în orașul Cluj-Napoca este relativ redus (cu puțin peste 1% din populație, conform Recensământului din 2011) și municipiul Cluj-Napoca (cu întregul său potențial economic, administrativ, civic și cultural) este capabil să soluționeze în mod adecvat excluziunea socială a romilor ca o problemă în cazul căreia excluziunea pe baza statutului social se suprapune cu cea cauzată de tratamentul discriminatoriu pe baza originii etnice.

Propunerile privind programele operaționale în vederea realizării incluziunii sociale formulate în acest document privesc în mod direct „Oamenii și comunitatea” orașului Cluj-Napoca, o comunitate multiculturală, dar și una stratificată social. Această comunitate – pentru ca toți cetățenii să se simtă membri demni și parteneri egali, pentru ca orașul să se dezvolte în mod coeziv și incluziv – necesită măsuri din partea celor care dețin controlul asupra resurselor economice, administrative, sociale și culturale în vederea capacitării persoanelor și grupurilor supuse excluziunii sociale și sărăciei.

Programele operaționale ale incluziunii sociale susțin dezideratul asigurării unui standard al calității vieții adecvate pentru toți, fără deosebire de statut social-economic, etnie, gen, vârstă, condiția de dizabilitate/ invaliditate precum și participarea categoriilor sociale vulnerabile, dezavantajate și marginalizate în toate domeniile vieții urbei (economie, educație școlară, viață culturală, guvernare etc.). De aceea, sub-capitolele planificării strategice din capitolul „Oamenii și comunitatea” – în mod special cele privind Multiculturalismul, Educația pre-universitară și universitară, Tineretul, Mediarea comunitară, Asociativitatea –, dar și direcția „Identitatea istorică a orașului”, vor trebui să promoveze și ele principiul egalizării șanselor, solidarității, incluziunii sociale și conviețuirii interculturale în educația școlară de la toate nivelele, în afirmarea potențialului multicultural al Clujului, în programele pentru tineret, în educația comunității clujene în sensul larg al cuvântului, în mobilizarea mediului asociativ, printre altele și în legătură cu populația de etnie romă.

Incluziunea privește „oamenii și comunitatea” – în particular persoanele și grupurile vulnerabile, dezavantajate și marginalizate – și prin dimensiunea economică a statutului lor social. Incluziunea socială este motor al dezvoltării economice: pune forța de muncă a persoanelor cu acces la locuri de muncă redus în beneficiul dezvoltării economice ce susține bunăstarea socială; crește numărul celor care prin consum favorizează producția de bunuri; reduce procentul celor care au nevoie de protecție socială pentru a trăi o viață acceptabilă conform standardelor actuale de calitate a vieții. Crearea de locuri de muncă, care asigură venituri din care se poate trăi decent în materie de condiții locative și acces la bunuri sau asigurarea resurselor necesare susținerii unor întreprinderi sociale și, în general, crearea oportunităților economice de a duce o viață activă și independentă și de către categoriile sociale vulnerabile, este (și) responsabilitatea mediului de afaceri ce se definește ca parte integrată a comunității locale, dar și al autorităților locale în funcție de mecanismele legale de care dispun ele în acest domeniu. De aceea, direcțiile strategice privind „Dezvoltarea economică locală” sau „Antreprenoriatul și inovația în comunitate” – recunoscând că intervențiile sociale care susțin categoriile defavorizate sunt o investiție în bunăstarea comunității – vor trebui să își propună derularea unor activități economice creatoare de locuri de muncă care să susțină incluziunea socială și/sau diversele forme ale economiei sociale, a întreprinderilor sociale și a formelor de antreprenoriat cooperativiste ce își investesc profitul în dezvoltare comunitară și a întreprinderilor care angajează persoane dezavantajate, care la rândul lor crează alte locuri de muncă, în același timp promovând eliminarea prejudecăților și practicilor discriminatorii față de persoanele aparținând unor grupuri vulnerabile, printre ele romii.

Deoarece în orașul Cluj-Napoca avem zone de locuire defavorizată (cazul extrem al acestora fiind zona Pata Rât, teritoriu al unor probleme complexe sociale și ecologice neglijate de-a lungul mai multor decenii), în perioada 2014-2020 această provocare nu va mai fi neglijată nici de direcția strategică privind „Dezvoltarea urbană/ planificarea spațială” sau cea a „Clujului verde”. Municipiul Cluj-Napoca va putea deveni Capitală Culturală Europeană sau oraș european (europenitatea având și o dimensiune socială) sau model în domeniul incluziunii romilor, dacă soluționează în mod adecvat și cazul marginalizării socio-teritoriale create în zona Pata Rât. De aceea, direcțiile de dezvoltare privind „Dimensiunea europeană a Clujului” și „Cultura și industriile creative” sau „Orașul diferit, marketing teritorial” trebuie să își asume și ele o responsabilitate în sensul asumării principiului dezvoltării urbane incluzive și coezive care integrează și cele mai vulnerabile, dezavantajate și marginalizate grupuri, precum romii.

Fiindcă dezvoltarea incluzivă și coezivă nu poate să se realizeze fără participarea celor afectați de strategia de dezvoltare, direcția strategică privind „Buna guvernare” va trebui să aibă și prevederi cu privire la asigurarea participării la guvernare, la luarea deciziilor politice și administrative care îi privesc, dar și la definirea priorităților de dezvoltare a orașului, a categoriilor marginalizate și sărace și/sau a minorităților (printre ele minoritatea romă) care nu au propriile structuri de reprezentare politică la nivel local.

Brand și profil competitiv: „Cluj – oraș incluziv”

Direcția strategică de dezvoltare care își propune o dezvoltare incluzivă și coezivă consacră un brand inedit pentru Cluj. **Cluj – oraș incluziv.**

Clujul competitiv din punct de vedere economic; Clujul performant din punct de vedere cultural; potențialul Clujului în ceea ce privește universitarii deschiși către comunitatea orașului, diversitatea mediului asociativ, precum și disponibilitatea Primăriei și a Consiliului Local de a colabora cu toți acești factori; inițiativele inovatoare ale municipalității din ultima vreme (cum este bugetarea participativă, dar și modelul de incluziune elaborat ca răspuns la problema marginalizării socio-teritoriale a romilor) ne conduc la concluzia că orașul nostru poate fi un oraș competitiv exemplar și din punctul de vedere al agendei sociale europene și al incluziunii sociale a cetățenilor de etnie romă.

ANEXE

ANEXA 1

Regulament de organizare și funcționare pentru Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială (propunere schiță)

UNITATEA PENTRU INCLUZIUNE ȘI ECONOMIE SOCIALĂ în contextul instituțional al administrației publice

1. Cadre legislative și instituționale care fac posibilă înființarea unei unități pentru incluziune și economie socială în cadrul Primăriei municipiului Cluj-Napoca

1.

Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială propusă în Strategia locală de dezvoltare a Clujului în perioada 2014-2020, este un instrument al administrației publice locale ce poate fi înființat conform legislației românești existente:²⁹

- care va facilita punerea în aplicare pe plan local a legislației din domeniul incluziunii sociale,³⁰
- prin care Primăria își va putea exercita atribuțiile privind serviciile publice asigurate cetățenilor care vizează incluziunea socială
- prin care Consiliul Local va susține instituții și servicii publice de interes local în domeniul incluziunii sociale.

2.

29

Din prevederile Legii administrației publice locale (Art 61-73),
<http://www.protectiacopilului6.ro/Files/legislatie/legislatie-general/oct-2008/LEGE%20nr215-2001%20REPUBLICATA%20SI%20ACTUALIZATA.pdf>

30

LEGEA nr.116 din 15 martie 2002 privind prevenirea și combaterea marginalizării sociale; HOTĂRÂREA nr.1217 din 6 septembrie 2006 privind constituirea mecanismului național pentru promovarea incluziunii sociale în România; HOTĂRÂREA nr.488 din 26 mai 2005 privind aprobarea sistemului național de indicatori de incluziune socială; Prevederile Legii Educației Naționale, Legii Sănătății etc cu privire la incluziunea socială. Recomandările Uniunii Europene cu privire la agenda socială Europeană, incluziune socială, reducerea sărăciei, incluziunea socială a populației de etnie romă

Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială necesită coordonarea punerii în aplicare a tuturor politicilor publice și sociale care au impact asupra excluziunii/ incluziunii sociale, precum și a tuturor direcțiilor din aparatul de specialitate al primarului. De aceea, Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială se va înființa ca o unitate de specialitate în cadrul Primăriei,³¹ și astfel va fi un organism de specialitate care va avea autoritate în vederea exercitării atribuțiilor sale. Prin această unitate, Primăria va coordona punerea în aplicare a politicilor de incluziune socială și cu acest scop va reprezenta Primăria în relație cu cetățeanul, dar și cu administrația județeană și centrală. În vederea asigurării prevederilor legale privind incluziunea socială, prin această unitate, Primăria va asigura colaborarea dintre compartimentele Primăriei și alte instituții publice din Cluj-Napoca, inclusiv cele aflate în subordinea Consiliului Local al municipiului. De asemenea, prin această unitate, primarul va putea pune la dispoziția decidenților date și informații necesare adoptării unor decizii pentru realizarea obiectivelor incluziunii sociale și a dezvoltării economiei sociale și va putea întocmi referate către diverse instituții cu privire la situația excluziunii/incluziunii sociale și a economiei sociale din municipiul Cluj-Napoca.

2. Propunere de Regulament de Organizare și Funcționare a Unității pentru Incluziune și Economie Socială din cadrul Primăriei municipiului Cluj-Napoca

1. Denumirea

Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială se va putea organiza ca un compartiment de muncă plasat în organigrama Primăriei sub forma unui Birou, Serviciu sau Direcție.³²

Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială se va înființa pe baza unei Hotărâri a Consiliului Local, la rândul ei bazată pe un proiect de hotărâre ce va fi în prealabil analizat de toate compartimentele Primăriei (resurse umane, juridic etc.).

2. Locul instituțional

Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială va coordona activități care cresc gradul de incluziune a persoanelor și grupurilor vulnerabile în rețeaua instituțională internă a Primăriei, vizând crearea unor sinergii între, spre exemplu: Serviciul public – Direcția de Asistență Socială și Medicală; Serviciul buget și execuție bugetară (al Direcției Economice); Serviciul de evidență a persoanelor (al Direcției Evidența Populației); Compartimentul Strategii urbane (al Direcției Urbanism); Serviciul Tehnic, reparații imobile, monitorizare servicii comunitare de utilități publice (al Direcției Tehnice); Serviciul Administrare spații, terenuri (al Direcției Patrimoniul Municipiului și Evidența

31

Din Regulamentul de organizare și funcționare a Primăriei municipiului Cluj-Napoca, <http://www.primariaclujnapoca.ro/userfiles/files/ROF%20primarie%20sept%202010.pdf>

32

Accesibil la:

http://www.primariaclujnapoca.ro/userfiles/files/ORGANIGRAMA%20PRIMARIEI%20MUNICIPIULUI%20CLUJ-NAPOCA%20HCL%20562%20DIN%2011_12_2013.pdf; Accesat în 10/01/2014.

Proprietății); Serviciul Centrul de informare pentru cetățeni, Serviciul Evenimente publice, Serviciul Relații comunitare și turism, Serviciul Strategie și dezvoltare locală, management proiecte, precum și Biroul Învățământ, cultură, culte, sport, societate (al Direcției Generale de Comunicare, relații publice și turism); Biroul protecție civilă, securitate și sănătate în muncă - PSI (al Direcției de Administrare) și Serviciul Ordine și siguranță publică (al Direcției Poliția locale).

Prin Biroul de Relații externe și investitori al Primăriei, Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială va mobiliza rețele naționale și internaționale de colaborare în domeniu.

Prin Serviciul Relații cu consiliul și administrația locală, Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială va susține contactele necesare cu Consiliul Local, astfel încât proiectele de hotărâre elaborate, în vederea asigurării incluziunii sociale în municipiul Cluj-Napoca prin resursele unității de incluziune și economie socială, să fie analizate și dezbătute într-o rețea de colaborare între comisiile de specialitate ale Consiliului Local.

Structura și funcționarea Unității de Incluziune și Economie Socială se întrevide într-o evoluție permanentă în perioada 2014-2020, la început cu un personal redus, care poate să crească în timp, în funcție de nevoi și posibilități instituționale.

3. Atribuții

Coordonarea colaborării dintre direcțiile de specialitate ale Primăriei (asistență socială și medicală, patrimoniu, învățământ, cultură etc.), în vederea implementării programelor integrate de incluziune socială cu componentă de locuire, ocupare, educație școlară, sănătate, capacitate instituțională și comunitară.

Coordonarea colaborării între Primărie și alte instituții publice locale, județene și regionale, precum și organizații non-guvernamentale din domeniul serviciilor sociale, învățământului și culturii, ocupării, sportului, dezvoltării și în mod deosebit cu unitatea pentru incluziune socială ce se va crea în cadrul Asociației Zona Metropolitană Cluj, în vederea canalizării resurselor necesare incluziunii economice, a accesibilizării serviciilor publice, a incluziunii socio-teritoriale și a incluziunii cetățenești a grupurilor vulnerabile din municipiul Cluj-Napoca.

Coordonarea mecanismelor și instrumentelor instituționale care au menirea să deruleze programe de măsuri integrate definite în Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca pentru perioada 2014-2020, inclusiv a proceselor de evaluare a nevoilor, prin intermediul:

- Incubatorului pentru economie socială și promovarea angajării persoanelor vulnerabile (vezi Direcția strategică 1)
- Rețelei centrelor comunitare integrate (vezi Programul operațional 2.1)
- Rețelei de unități educaționale incluzive (vezi Programul operațional 2.2)
- Fondului de locuințe sociale accesibile grupurilor vulnerabile (vezi Programul operațional 2.3)
- Colaborare cu DASM în vederea acțiunilor și programelor sale venite în sprijinul categoriilor vulnerabile prin rețele de servicii specializate (vezi Direcția strategică 3)
- Grupului de Acțiune Locală pentru incluziunea socio-teritorială a comunităților marginalizate din Pata Rât (vezi programele operaționale sub Direcția strategică 4)
- Observatorului social (vezi Programul operațional 5.2)

- Formelor de participare a grupurilor vulnerabile la guvernarea locală (vezi Programul operațional 5.3)
- Grupului de Lucru Local pentru incluziunea romilor (vezi Programul operațional 5.4)
- Sistemul integrat pentru semnalarea, prevenirea și managementul cazurilor de marginalizare socială (Programul operațional 5.5)

4. Competențe

Elaborare de propuneri (multi)anuale privind programele de incluziune socială la nivelul Clujului (pe baza procedurilor dezvoltării participative), transformate în propuneri de HCL.

Monitorizarea implementării planurilor (multi)anuale de incluziune socială.

Elaborare de rapoarte (multi)anuale despre implementarea politicii de incluziune socială.

Contribuția la elaborarea strategiei de incluziune socială a municipiului Cluj-Napoca în etapele ulterioare.

5. Responsabilități

Facilitarea atragerii de fonduri europene ce pot fi accesate de primărie, în mod special pentru implementarea programelor integrate, cu componentă de locuire, ocupare, educație școlară, sănătate, capacitate instituțională și comunitară.

Promovarea culegerii de date din diverse domenii (social-educațional, ocupațional, locativ, accesibilitate servicii sociale, sănătate) pe cartiere, precum și pe bază de etnie, sex și vârstă în vederea cartografierii și evaluării nevoilor de intervenție prin programe de incluziune socială, precum și a culegerii de date privind serviciile sociale publice și private, dar și diseminarea acestor informații prin diverse forme accesibile micro-comunităților clujene.

6. Lansarea Unității de Incluziune și Economie Socială și funcționarea ei în perioada 2014-2016

Înființarea Unității de Incluziune și Economie Socială necesită câteva modificări impuse de necesitatea asigurării condițiilor organizatorice optime pentru realizarea obiectivelor stabilite în Strategia de Dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca pentru perioada 2014-2020.

În ceea ce privește posturile necesare, în momentul înființării sale, Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială va beneficia de un număr de 4 posturi, dintre care: 1 post de conducere (șef serviciu) și 3 posturi de execuție (2 inspectori de specialitate și 1 referent).

- Posturile de șef serviciu și cele de inspectori de specialitate (ca posturi de funcții publice) se vor ocupa prin detașare de la alte departamente sau prin transfer de la alte instituții publice, astfel încât persoanele care le vor ocupa să aibă nu doar expertiză, ci și experiență instituțională în domeniul asistenței sociale și/sau incluziunii sociale.
- Este indicat ca postul de conducere să fie ocupat de o persoană care a colaborat cu Cabinetul primarului, și are studii/expertiză în domeniul social;
- Este indicat ca unul dintre posturile de inspector de specialitate să fie ocupat de către o persoană cu expertiză și experiență care a activat până acum la DASM;
- Postul de referent se va crea ca un post contractual și va fi scos la concurs, necesitând expertiză în incluziune socială, asistență socială, dezvoltare comunitară.

Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială va începe coordonarea punerii în aplicare a deciziilor mono-sectoriale (aflate sub incidența Direcțiilor de specialitate ale Primăriei) astfel încât acestea să rezulte în incluziunea socială a grupurilor vulnerabile în diferitele domenii ale vieții (economic, acces la servicii sociale, acces la servicii publice, acces la guvernarea locală).

Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială va consolida bazele acestui compartiment de muncă, precum și mecanismul local pentru asigurarea și promovarea incluziunii sociale în municipiul Cluj-Napoca.

3. Relația Unității de Incluziune și Economie Socială cu DASM

Activitățile derulate de către DASM prin compartimentele sale de specialitate, precum și serviciile oferite de aceasta, sunt activități și servicii care prin excelență contribuie la asigurarea incluziunii sociale, dar ele trebuie coordonate cu alte activități și servicii (oferite de alte Direcții ale aparatului de specialitate al primarului), precum și cu intervențiile din domeniu, gestionate de instituții publice județene, regionale și de organizații non-guvernamentale.

Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială nu va dubla activitățile DASM, precum strategia de incluziune socială nu va pune nici o povară în plus pe umerii DASM, din contra, Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială și munca de coordonare pe care o face va capacita eforturile DASM și a altor Direcții de specialitate ale Primăriei din domeniul incluziunii sociale.

Astfel, Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială va avea o funcție instituțională aparte, care nu este asigurată de aparatul de specialitate al primarului în momentul de față. Aceasta constă tocmai în asigurarea sinergiilor instituționale din cadrul Primăriei, precum și între Primărie și alte instituții, cu scopul de a asigura un grad mai mare de incluziune socială a persoanelor aparținând unor grupuri vulnerabile.

Colaborarea Unității pentru Incluziune și Economie Socială cu DASM va consta în coordonarea serviciilor celei din urmă cu alte tipuri de servicii și activități din domeniile vizate prin strategia de incluziune socială, după cum urmează:

- DASM va contribui, prin expertiza și rezultatele proiectelor derulate până în momentul de față în domeniul ocupării forței de muncă ca instrument al incluziunii economice, fructificându-le, prin conectarea lor la alte resurse, la înființarea și funcționarea Incubatorului pentru economie socială și promovarea angajării persoanelor vulnerabile (vezi Direcția strategică 1).
- DASM va asigura serviciile sociale și formele de asistență socială în Rețeaua centrelor comunitare integrate (vezi Programul operațional 2.1), adică în centrele integrate din cartiere, în timp ce Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială le va coordona în funcție de necesitățile micro-locale ale persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile; le va completa pe acestea cu programe culturale, artistice, sportive, educațional-școlare suplimentare, cu servicii de consiliere individuală și de grup de diverse feluri, coordonând activitățile susținute din bugetul local cu potențialul de voluntariat al zonei și cu inițiativele societății civile instituționalizate focalizate pe acea arie geografică a orașului.
- va canaliza serviciile oferite de către DASM astfel încât acestea să susțină (și) obiectivele Rețelei de unități educaționale incluzive (vezi Programul operațional 2.2), printre ele asigurarea accesului la educație de calitate, evitarea abandonului școlar, asigurarea formelor

de educație incluzivă în școlile Clujului având în vedere dificultățile de toate tipurile de care se ciocnesc copiii aparținând unor familii vulnerabile, în cariera lor școlară.

- DASM va asigura serviciile sociale și formele de asistență socială care vin în sprijinul programului Fondului de locuințe sociale accesibile grupurilor vulnerabile (vezi Programul operațional 2.3), printre acestea fiind serviciile de consiliere și suport în vederea accesibilizării locuințelor sociale de către persoanele aparținând unor grupuri vulnerabile sau servicii oferite acestor persoane prin care se pot preveni evacuările forțate sau transformarea persoanelor deja vulnerabile în persoane fără adăpost; Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială va constitui și va susține sinergiile dintre aceste servicii și programele de construire de locuințe sociale din bugetul local, dar și elaborarea de proiecte.
- Potențialul de coordonare al Unității pentru Incluziune și Economie Socială va putea fi utilizat de DASM în vederea acțiunilor și programelor sale venite în sprijinul categoriilor vulnerabile prin rețele de servicii specializate (vezi Direcția strategică 3).
- Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială va asigura ca deciziile Grupului de Acțiune Locală pentru incluziunea socio-teritorială a comunităților marginalizate din Pata Rât (vezi programele operaționale sub Direcția strategică 4) să fie transformate în proiecte, și apoi în Hotărâri ale Consiliului Local, susținând punerea în practică a acestora prin coordonarea diferitelor programe și proiectele sectoriale în vederea atingerii rezultatului dorit (printre altele canalizând și resurse DASM în această direcție).
- Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială va colabora în mod direct cu DASM în vederea punerii în funcțiune și susținerii Observatorului social (vezi Programul operațional 5.2); cu scopul colectării și diseminării datelor privind situația socio-economică a populației pe zonele orașului și a serviciilor sociale pe zona municipalității, Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială va coordona aceste activități inclusiv prin implicarea DASM în această activitate, o coordonare care va genera și accesibiliza date de la diverși actori relevanți, printre ei, Institutul Național de Statistică și Biroul său Regional sau unități de cercetare universitare, publice sau private.
- Sursele și expertiza DASM în relație cu comunitățile locale din cartiere vor fi folosite de către Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială în vederea asigurării Formelor de participare a grupurilor vulnerabile la guvernarea locală (vezi Programul operațional 5.3), în timp ce activitățile necesare cu acest scop vor coordona implicarea a o serie de alți actori cu expertiză în domeniul dezvoltării și capacitării (empowerment) comunitare; Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială va urmări ca deciziile micro-comunităților locale cu privire, de exemplu, la utilizarea bugetului participativ să fie transformate în proiecte, și apoi în Hotărâri ale Consiliului Local, dar și implementate în colaborarea dintre diversele Direcții ale Primăriei.
- DASM va avea un reprezentant în cadrul Grupului de Lucru Local pentru incluziunea romilor (vezi Programul operațional 5.4), în timp ce Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială va contribui la susținerea acestui grup în rețeaua de colaborare între direcțiile Primăriei și alte instituții relevante din oraș și va asigura ca deciziile acestui Grup să fie transformate în proiecte, și apoi în Hotărâri ale Consiliului Local, susținând punerea în practică a acestora prin coordonarea diferitelor programe și proiectele sectoriale în vederea atingerii rezultatului dorit.

ANEXA 2.

Sinergii în planificarea strategică a orașului (proponeri către alte grupuri de lucru)³³

Conform inițiativei Grupului de planificare și management Cluj, fundamentată pe viziunea Primăriei municipiului Cluj-Napoca despre elaborarea obiectivelor strategice de dezvoltare, „un oraș sofisticat are nevoie de implicarea resurselor de creativitate și energie din comunitate, iar administrația locală are un rol de facilitator și integrator al perspectivelor strategice existente” [Analiza preliminară – Proiect de planificare strategică a municipiului Cluj-Napoca (2013-2020), accesibil la <http://cmpg.ro/?p=19>, din 28 iulie 2013]. Salutând această opțiune, Grupul de lucru „Incluziune socială” a răspuns și răspunde cu multă încredere la provocarea participării la conceperea strategiei de dezvoltare a orașului nostru: pe baza expertizei noastre analitice, a contactelor și colaborării cu comunitățile locale (inclusiv cele din zona defavorizată Pata Rât) și a consultărilor derulate cu experți din instituții publice, academice și organizații civice, a elaborat direcțiile strategice și programele operaționale din domeniul incluziunii sociale. Ele sunt construite pe cunoașterea existenței unor inegalități socio-teritoriale la nivelul orașului nostru, precum și pe viziunea conform căreia Clujul ca oraș european are nevoie de o dezvoltare urbană bazată pe principiile incluziunii și coeziunii socio-teritoriale, care asigură participarea tuturor cetățenilor la deciziile privind prioritățile de dezvoltare și bugetarea acestora.

Răsfoind documentele grupurilor de lucru implicate în demersul larg al planificării, în cele de mai jos îmi permit să vă prezint câteva din observațiile mele privind SINERGIILE dintre propunerile grupului incluziune socială și propunerile altor câteva grupuri, reconstruind, în logica sinergiilor, propunerile Grupului de lucru „Incluziune socială”.

În GRUPUL OAMENI ȘI COMUNITATE, din care a făcut parte și grupul de lucru pentru incluziune socială, au fost incluse multe alte grupuri tematice. Voi începe observațiile acestei scrisori deschise pe marginea câtorva dintre ele.

WG Asociație și filantropie: Îmi permit să vă atrag atenția, că la capitolul despre „Comunitate și societate civilă” ați omis menționarea activismului civic și mobilizării mai multor persoane fizice și organizații în vederea conștientizării – în rândurile autorităților publice, societății civile instituționalizate și populației în general – a cauzelor și consecințelor sociale ale constituirii zonei de locuire defavorizată și segregată în Pata Rât/Cluj-Napoca, a responsabilității factorilor de decizie, precum și a nevoii de incluziune socio-teritorială a comunităților prin politici publice sustenabile. Despre acest activism generat și derulat în Cluj (oarecum în premieră în România) se poate citi și aici <http://www.desirero.eu/?p=671>. Consider că exact această activitate, care se bucură de susținerea

33

Aceste propuneri au fost formulate și transmise de Enikő Vincze sub forma unei SCRISORI DESCHISE către GRUPURILE DE LUCRU DIN CADRUL PROCESULUI DE PLANIFICARE STRATEGICĂ A MUNICIPIULUI CLUJ-NAPOCA PENTRU PERIOADA 2014-2020, în 4 februarie 2014.

unor organizații internaționale precum Amnesty International, ERRC și UNDP, Comisia Europeană și Open Society Institute (la a căror implicare în situația din Cluj la rândul ei ea a contribuit), a creat condițiile ca astăzi grupul nostru să fie chemat să își prezinte propunerea privind incluziunea socială, ca un potențial capitol al Strategiei de dezvoltare a Clujului în perioada 2014-2020. Desigur, incluziunea socio-teritorială a comunităților marginalizate din Pata Rât, precum și soluționarea altor manifestări ale excluziunii sociale, nu se pot realiza prin acte de filantropie și nici măcar prin efortul asociativ al organizațiilor societății civile. Dincolo de acestea, problema este una care trebuie asumată și soluția ei trebuie pusă în practică și susținută prin toate mijloacele administrative de către Primăria și Consiliul Local al municipiului Cluj-Napoca, în colaborare cu diverse alte instituții publice de la diverse nivele, dar sigur și în parteneriat cu organizații non-guvernamentale cu expertiză și dedicație în domeniu și cu participarea comunităților în cauză. Din acest motiv, Grupul „Incluziune socială” susține ferm Direcția strategică Mecanisme și instrumente instituționale incluzive și participative, care garantează din punct de vedere instituțional implementarea măsurilor intersectoriale menite să remedieze formele contemporane ale marginalizării și excluziunii sociale.

WG Multiculturalism: Proiectând viziunea Clujului multicultural, dacă rămânem la accepțiunea etnică a termenului, consider că pe lângă etnia maghiară, evreiască și germană, romii trebuie integrați în acest peisaj nu drept „problematicele comunității rome”, ci ca minoritate etno-culturală parteneră (cunoscând o diversitate culturală internă chiar și în contextul orașului nostru). Mai departe – pornind de la ipostazele trans-naționale ale romilor ca minoritate europeană fără stat etno-național – susțin că multiculturalismul clujean își poate găsi noi resurse (pe lângă cele istorice și contemporane deja existente) în ceea ce privește schimburile și conviețuirea interculturală și depășirea paralelismelor etnoculturale. Îmi permit să observ că, în viața de zi cu zi, modelul clujean al multiculturalismului este în mod predominant, chiar dacă nu exclusiv, structurat pe logica relației dintre populația română și cea maghiară, iar acolo unde aceasta se politizează prin cadre naționaliste, trendul separatismului sau cel al asimilaționismului cultural se supra-evaluează. Față de această unilateralizare, cazul comunităților rome care cunosc diverse istorii transilvănene de adaptare ori față de Cultura română ori față de Cultura maghiară, dar și istorii de asimilare Socialistă, ne provoacă cu refuzul segregării etnice în paralel cu revendicarea recunoașterii culturale. Din aceste motive, putem considera că propunerile Grupului de lucru „Multiculturalism” se pot susține reciproc cu programele operaționale ale Grupului de lucru „Incluziune socială”: împreună susțin nevoia îmbinării politicilor de incluziune cu politica recunoașterii culturale, precum și cu asigurarea diverselor forme de reprezentare politică și participare la guvernarea locală a romilor (în ceea ce privește cele din urmă, vezi propunerile noastre din Direcția strategică Mecanisme și instrumente instituționale incluzive și participative privind expertul pentru romi, grupul de lucru local, și strategia locală pentru incluziunea socială a romilor, dar și formele de participare cetățenească la guvernarea locală a grupurilor vulnerabile; precum și, din Direcția strategică pentru desegregarea socio-teritorială a comunităților marginalizate din Pata Rât, propunerea legată de crearea Grupului de acțiune locală cu acest scop, dar și acțiunile de campanii derulate în oraș prin instrumente artistice și culturale în vederea eliminării prejudecăților anti-țigănești și rasismului). Într-un final, aș dori doar să menționez că adresez aceste mesaje și **WG Identitatea istorică a orașului**, chiar dacă acesta nu este plasat în grupul „Oameni și comunitate”.

WG Mediere comunitară: Nevoia identificată de acest grup, găsirea și punerea în funcțiune a “mecanismelor folosite în cadrul medierii comunitare ca oportunitate pentru participarea cetățenilor la prevenirea escaladării conflictelor” (<http://cmpg.ro/wp-content/uploads/2013/12/Raport-WG-Mediere-Comunitara.pdf>) este în linie cu propunerile noastre privind acțiunile de prevenire a escaladării situațiilor de marginalizare și excluziune socială, a evacuărilor forțate care transformă cetățenii Clujului în persoane fără adăpost și cronicizează situația lor precară, precum și cu privire la

mecanismele de asigurare a participării la guvernarea locală a grupurilor vulnerabile. Centrul de Mediere Comunitară propus de acest grup va putea fi un bun aliat al Unității de Incluziune și Economie Socială propus de grupul nostru prin Direcția strategică Mecanisme și instrumente instituționale incluzive și participative.

Mai departe, continui această scrisoare deschisă prin formularea unor observații privind sinergiile posibile dintre propunerile Grupului „Incluziune socială” și ale grupurilor de lucru cu tematica generală CLUJUL ANTREPRENORIAL (INOVATIV, CREATIV, COMPETITIV). Mesajul meu general către colegii din aceste grupuri se referă la mai multe nevoi, care se regăsesc printre propunerile noastre (vezi în mod deosebit cele formulate sub Direcția strategică Incluziune economică): (1) nevoia de a gândi antreprenoriatul și în formele multiple ale economiei sociale bazate pe încrucișarea spiritului întreprinzător cu principiul solidarității și, în mod particular, de a susține, prin instrumentele administrației publice locale și ale mediului de afaceri, lansarea și funcționarea afacerilor sociale inițiate de persoane aparținând unor grupuri vulnerabile, ale căror profituri se pot investi în vederea rezolvării problemelor cu care ele se confruntă individual sau în comunitate; (2) nevoia de a sensibiliza companiile și firmele publice și private în legătură cu tematica drepturilor legate de muncă (inclusiv a dreptului la muncă care asigură venituri din care se poate asigura un trai decent și inclusiv cu privire la consecințele sociale și umane grave ale muncilor precare), precum și în legătură cu măsurile afirmative în vederea angajării persoanelor din grupuri vulnerabile stigmatizate cultural și dezavantajate prin condițiile lor materiale.

WG Dezvoltare economică locală: Raportul de cercetare al grupului, Percepțiile mediului de afaceri local privind situația actuală și perspectivele de dezvoltare economică ale municipiului Cluj-Napoca (<http://cmpg.ro/wp-content/uploads/2013/12/Raport-final-economie.pdf>) oferă informații pentru fundamentarea viziunii noastre referitoare la utilizarea unei abordări integrate asupra problemelor sesizate de comunitatea clujeană investigată. Chiar dacă raportul nu se referă la comunități marginalizate, prin problemele majore identificate de angajații firmelor anchetate, ne putem da seama că aceste teme sunt și mai critice în cazul celor excluși de la participarea socială, inclusiv de la piața muncii. Printre aspectele problematice ale vieții din orașul Cluj-Napoca, angajații anchetați amintesc: oportunitățile reduse ale găsirii unor locuri de muncă, insuficiența fondului locativ, lacune în respectarea drepturilor locuitorilor și în preocuparea pentru un standard de viață decent, lipsa unor servicii medicale și educaționale de calitate accesibile ca preț, dificultățile accesibilității afacerilor și altele. Asigurarea unui fond locativ accesibil și adecvat se află și ea printre propunerile Grupului „Incluziune socială”, tradusă în termenii accesibilizării acestuia pentru persoane vulnerabile, categorii sociale marginalizate și grupuri excluse. Acesta, împreună cu Rețeaua centrelor comunitare integrate și Rețeaua de unități educaționale incluzive formează un pachet integrat de măsuri menit să asigure sustenabilitatea prevenirii și combaterii marginalizării sociale (vezi Direcția strategică Accesibilizarea serviciilor publice pentru categorii dezavantajate).

WG Turism: La capitolul Oportunități identificate pentru turismul în municipiul Cluj-Napoca, în paragraful privind „valorificarea caracterului multicultural și etnic (români, germani, maghiari, evrei)” s-a omis menționarea romilor ca grup etno-cultural ce trebuie să își găsească locul binemeritat în peisajul multi- și inter-cultural al Clujului. De asemenea, artiști și întreprinzători romi, precum se întâmplă de altfel în viața clujeană, pot contribui la ceea ce documentul definește ca fiind oportunitatea „conturării spiritului și identității locale prin activități de agrement și animație turistică”.

WG Marketing teritorial: Documentul elaborat de acest grup identifică printre prioritățile strategice ale orașului „nevoia constituirii și operaționalizării unor structuri capabile să genereze și să implementeze proiecte de marketing teritorial” (<http://cmpg.ro/?p=122>). Ideea de a genera inovație instituțională cu scopul implementării direcțiilor și programelor de dezvoltare, ce răspund la probleme complexe și relativ nou create în viața orașului, este susținută ferm și de grupul nostru. Nu ne putem imagina schimbări în elaborarea, implementarea și monitorizarea politicilor locale dacă nu creăm structuri care să aibă expertiza și capacitatea administrativ-executivă de a genera și susține schimbarea socială dorită chiar din interiorul administrației publice locale. Printre altele, Grupul de Marketing teritorial propune crearea unui Observator Statistic Municipal, cu scopul „de a obține informații relevante pentru fundamentarea proiectelor sale de marketing teritorial”. Considerăm că acesta este în linie și va putea colabora cu Observatorul social propus spre înființare de către grupul nostru.

În următorul paragraf dezvolt câteva idei legate de sinergiile grupului pentru incluziune socială cu alte patru grupuri tematice, **WG Safe City**, **WG Public health**, **WG Clujul verde** și **WG Mediu**: Îmi exprim speranța că, planificând programe în vederea construirii unui Cluj verde sau a protecției mediului, precum și cu scopul asigurării siguranței locuitorilor și sănătății lor, susținătorii acestor valori și nevoi cruciale în viața comunității noastre clujene vor sprijini propunerea grupului nostru cu privire la Direcția strategică de desegregare și incluziune socio-teritorială a comunităților marginalizate din Pata Rât. Din moment ce s-a recunoscut că rampa de gunoi a Clujului are un grad major de poluare și ea trebuie închisă, implicit s-a recunoscut că acel mediu nu poate fi zonă de locuit, respectiv a devenit o zonă de locuire defavorizată sub impactul mai multor constrângeri cumulate de-a lungul deceniilor. Căutăm printre rândurile dumneavoastră susținere și inițiative în vederea gestionării bombei ecologice și sociale create în Pata Rât. Trebuie să ne gândim împreună la nevoiașii din Dallas și din rampă care, căutând surse de trai, au asigurat, în condiții de precaritate și nesiguranță majoră, de-a lungul a patru decenii, selectarea deșeurilor produse de cetățenii și companiile municipiului Cluj-Napoca; dar și la locatarii de pe strada Cantonului mutați acolo de la începutul anilor 2000 de către autoritățile locale, neglijați de către acestea, astfel încât zona ghetoizată a ajuns să pună la grea încercare siguranța cotidiană a multora; precum și la cei mai noi locatari ai zonei, cele 76 de familii evacuate din strada Coastei în decembrie 2010 și relocalate în casele modulare construite din bani publici la 300 de metri de depozitul de deșeuri farmaceutice Terapia și la 800 de metri de rampa de gunoi. Cele aproximativ 1500 de persoane din zona Pata Rât sunt lipsite de securitate în multiplele sensuri ale termenului, de la securitatea locativă până la amenințarea dreptului la viață (decentă) de către mediul natural poluat și mediul social segregat și izolat de oraș. Cum nu putem vorbi despre Cluj Capitală Culturală cu Pata Rât-ul care „găzduiește” exilații societății, la fel nu ne mai putem imagina politici urbane de sănătate, de mediu și de siguranță care să excludă de pe agenda lor situația umană și socială precară din acea zonă.

Acest mesaj are valabilitate și față de colegii care au lucrat în **WG Dimensiunea europeană a Clujului** și **WG Leadership regional**: Clujul nu poate pretinde că este oraș European fără o agendă socială sensibilă și proactivă față de fenomenul marginalizării socio-teritoriale și fără asigurarea drepturilor (inclusiv ale celor social-economice pe care se fundamentează ideatic Uniunea Europeană). De asemenea, Clujul va deveni un lider regional credibil în măsura în care reușește să fie model și punct de atracție și din această perspectivă față de celelalte localități ale regiunii de dezvoltare Nord-Vest care – luptându-se cu și mai grave probleme economice (mai ales în ceea ce privește lipsa locurilor de muncă) – se confruntă cu creșterea sărăciei și excluziunii sociale. Orașul European și liderul regional Cluj-Napoca trebuie și poate să dovedească că a înțeles semnificația

Cadrului European al Strategiilor Naționale pentru Romi și îl poate implementa în condițiile contextului său local.

Fără a intra în prea multe detalii, pentru că sinergiile Grupului de lucru „Incluziune socială” sunt cele mai explicite în cazul lor (**WG Dezvoltare urbană/planificare spațială, WG Democrație participativă, WG Cultură și WG Industrii creative**), aş oferi doar o sinteză asupra acestora: Principiul teritorial al dezvoltării urbane; cel al promovării democrației participative atât în domeniul administrativ/politic cât și cel economic; și principiul culturii ca instrument al schimbării sociale și al co-producției orașului – se regăsesc și în propunerile noastre, atunci când argumentăm pentru:

(1) crearea unui incubator de economie socială care să funcționeze ca un set de servicii oferite de Primărie cetățenilor interesați și mai ales persoanelor din grupuri vulnerabile, în înființarea și susținerea unor unități de economie socială (vezi Direcția strategică Incluziune economică) și sprijinirea în mod deosebit a întreprinderilor sociale din domeniul construcțiilor de locuințe (atât ca sursă de locuri de muncă, cât și ca una din mijloacele creării fondului clujean locativ social adecvat și accesibil);

(2) un fond locativ public/social adecvat și accesibil grupurilor vulnerabile, având în vedere faptul că exclusiunea locativă nu este doar o manifestare a marginalizării, ci și factor al producerii acesteia (vezi Programul operațional Fond de locuințe adecvate și accesibile pentru categorii dezavantajate);

(3) o dezvoltare incluzivă și coezivă a orașului, atât din punct de vedere urbanistic/ infrastructural, cât și din punctul de vedere al serviciilor sociale, publice și de asistență de calitate accesibile, ceea ce implică nevoia cartografierii diverselor cartiere ale orașului din diverse puncte de vedere și investiții care să elimine dezavantajele cumulate din anumite teritorii (vezi Programele operaționale: Observatorul social, Rețeaua de centre comunitare integrate, Rețeaua de școli inclusive, precum și Direcția strategică Rețele de servicii specializate adresate grupurilor vulnerabile);

(4) realizarea Direcției strategice pentru desegregarea socio-teritorială a comunităților marginalizate din Pata Rât (și) ca parte integrantă a strategiei Cluj Capitală Culturală Europeană, proces în care producțiile artistice și manifestările culturale inovative vor contribui la re-imaginarea orașului fără zona sa segregată marcată de rampa de gunoi toxică și ca spațiu eliberat de gândirea și practicile rasiste; sau ca proces în care persoane și grupuri care trăiesc azi acolo vor participa alături de cetățenii mai mult sau mai puțin privilegiați ai orașului la co-crearea unei conviețuiri bazate pe respect reciproc și solidaritate; sau ca proces prin care cei care au la îndemână resurse administrative, financiare și simbolice vor capacita comunitățile marginalizate, iar cele din urmă se vor responsabiliza pentru a acționa ca parteneri egali și demni;

(5) crearea sub egida Primăriei a unei Unități pentru Incluziune și Economie Socială care, printre altele, va putea colabora cu programul de bugetare participativă a Primăriei (și structurile sale instituționale aferente) în vederea asigurării accesului la acest program al grupurilor vulnerabile și – prin rețeaua de centre comunitare integrate din cartiere pe care o va coordona împreună cu DASM – va asigura spațiu și activități de dezvoltare comunitară care să capaciteze participarea acestora la luarea deciziilor care le privesc.

Documentele prealabile ale procesului de planificare ne arată: „Clujenii sunt mulțumiți de orașul lor” (<http://cmpg.ro/?p=90>), „Cluj-Napoca este municipiul cel mai dezvoltat din România” (<http://cmpg.ro/?p=83>) sau că orașul nostru „este văzut ca unul dintre cele mai promițătoare orașe culturale din lume” (<http://cmpg.ro/?p=69>). Dar, chiar dacă Clujul are indicatori socio-economici și educaționali mai buni decât multe alte localități din țară, să nu uităm că bunăstarea care o caracterizează este relativă și că ea nu este accesibilă tuturor cetățenilor săi. Să ne reamintim că, printre altele, perspectiva incluziunii sociale înseamnă conștientizarea faptului că standardul de viață nu este o medie bună între nivelul celor îndestulați și nivelul celor destituiți, ci o calitate de viață decentă de care beneficiază cei mai mulți. Date fiind capacitățile economice, sociale, administrative și culturale ale Clujului, putem să avem și mai mari speranțe în ceea ce privește abilitatea administrației locale de a elabora și implementa politici publice locale care le mobilizează și – împreună cu potențialul relațiilor sale internaționale și a absorbției de fonduri europene – le pune și în slujba celor dezavantajați de transformările structurale ale societății noastre de astăzi.

Cei dezavantajați, marginalizați și excluși, trăind în condiții materiale precare și purtând stigma sărăciei, în marea majoritate a cazurilor sunt invizibili în spațiile publice de care suntem mândri ca clujeni sau de la evenimentele culturale și acțiunile civice pe care le apreciem atât de mult. Este timpul ca în perioada 2014-2020 să îi aducem în prim plan sau cel puțin să acordăm atenția cuvenită experiențelor și problemelor cu care se confruntă, pe lângă alte teme prioritare ale agendei publice și a dezvoltării urbane. Și, în acest proces, să căutăm modalități prin care îi capacităm să participe la deciziile care îi privesc sau, și mai bine zis, să le redăm demnitatea umană indiferent de clasa lor socială, de statutul lor social, de etnia și vârsta lor sau de sexul și orientarea lor sexuală.

Momentul adoptării strategiei urbane pentru următoarea perioadă de 7 ani este un moment al Primăriei și Consiliului Local al municipiului Cluj-Napoca în care aceștia își pot exprima voința politică în favoarea integrării agendei Clujului social 2020 (sau a dezvoltării incluzive și participative) în planurile generale de dezvoltare ale orașului. Atât cele 5 Direcții strategice, cât și cele 14 Programe operaționale formulate în documentul grupului de lucru pentru incluziune socială (prezentate detaliat în documentul final al grupului) sunt interconectate între ele, se întrepătrund și depind unele de altele, se facilitează și susțin reciproc. Sufletul instituțional al propunerii, motorul care va pune și va ține în mișcare acest sistem, este Unitatea pentru Incluziune și Economie Socială propusă a fi înființată și dezvoltată gradual sub egida Primăriei.

Grupul de Lucru „Incluziune Socială” își exprimă disponibilitatea colaborării cu celelalte grupuri tematice ale procesului de planificare atât în vederea susținerii reciproce a măsurilor propuse, cât și cu privire la generarea unor inovații instituționale la nivelul Primăriei care să faciliteze implementarea adecvată a acestora.

ANEXA 3

Resurse financiare și umane ale Direcției de Asistență Socială și Medicală

De la momentul funcționării sale ca serviciu public în subordinea Consiliului local al municipiului Cluj-Napoca (ianuarie 2008), Direcția de Asistență Socială și Medicală (DASM) a avut următoarele alocări bugetare în ultimii 6 ani (sumele sunt în mii lei):

Tabel nr. 1. Alocări bugetare Direcția de Asistență social și medicală între anii 2008 și 2013

Anul	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Media anuala
Aprobat	30300	32565	32260	30880	27054	33355	31069
Realizat, din care:	25145	30953	31031	23444	23980	29490	27340
cheltuieli de personal	1804	2329	1606	2405	2741	3502	2398
% al cheltuielilor de personal din total cheltuieli	7,17%	7,52%	5,18%	10,26%	11,43%	11,88%	8,77%
Cheltuieli cu bunuri și servicii	1696	2373	2492	588	1132	2437	1786
% al cheltuielilor cu bunuri și servicii din total cheltuieli	6,74%	7,67%	8,03%	2,51%	4,72%	8,26%	6,53%
cheltuieli cu servicii și beneficii de asistență socială	21645	26251	26933	20451	20107	23551	23156
% al cheltuielilor cu beneficii și servicii	86,08%	84,81%	86,79%	87,23%	83,85%	79,86%	84,70%

servicii de asistenta sociala							
Nivel de realizare	82,99%	95,05%	96,19%	75,92%	88,64%	88,41%	88,00%

Valoarea sumelor alocate în perioada 2008-2013, raportate la execuția bugetară, se prezintă astfel:

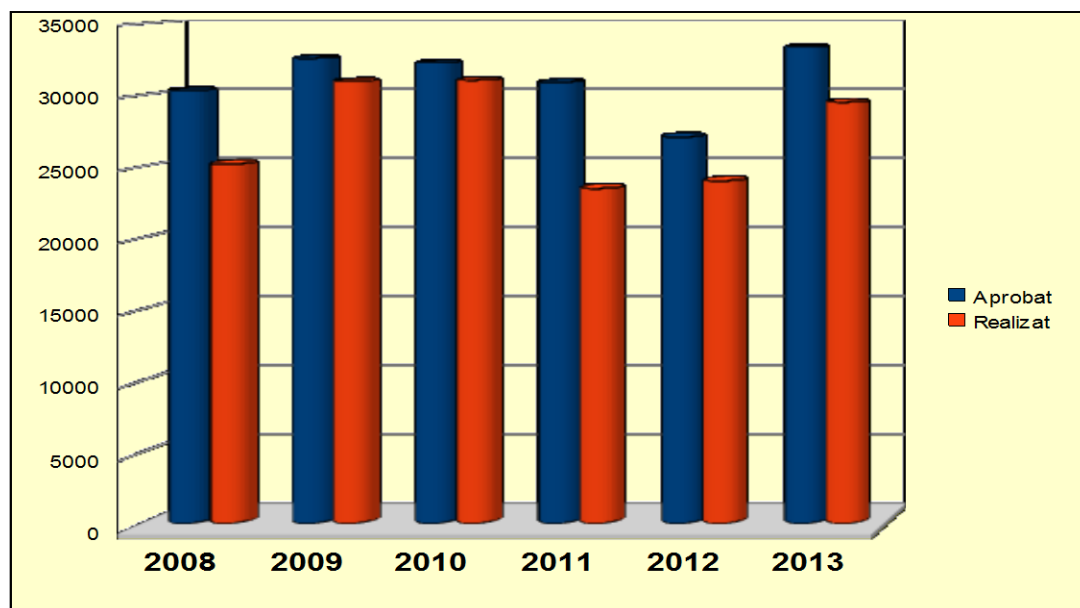

Figura nr. 1. Buget alocat DASM/buget realizat DASM între anii 2008 și 2013

Din total buget realizat (cheltuit), ponderea cheltuielilor de personal și a celor cu bunuri și servicii are o medie anuală de 15,30%, restul cheltuielilor, în medie anuală de 84,70% sunt reprezentate de cele pentru beneficiile și serviciile de asistență socială și se repartizează, în ultimii 6 ani, după cum urmează:

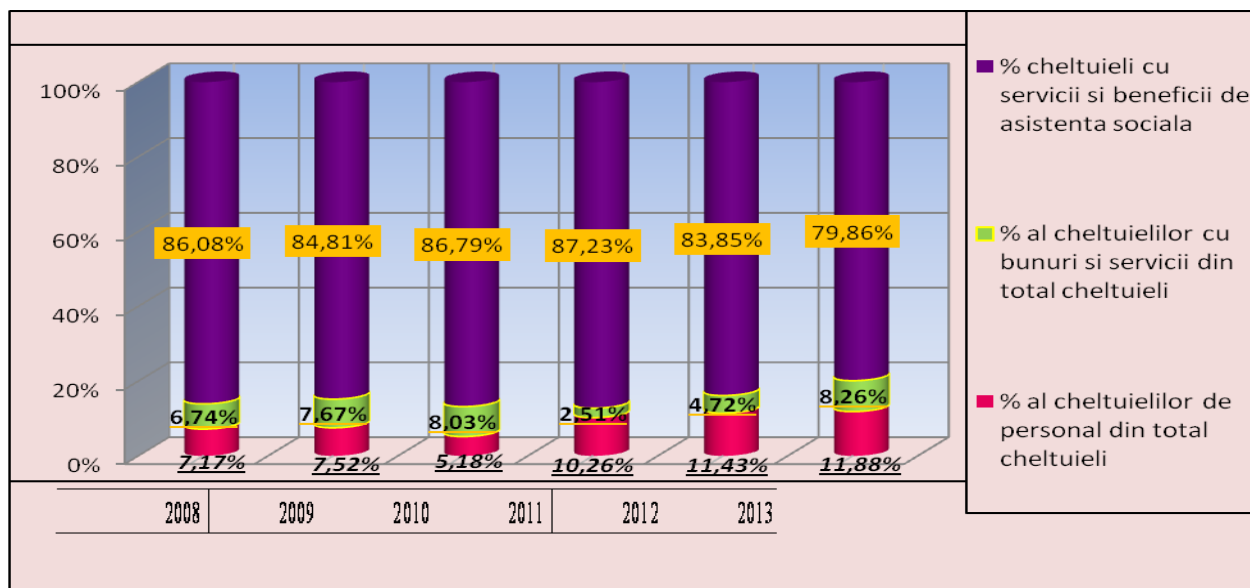

Figura nr. 2. Structura cheltuielilor in bugetul DASM

Creșterea cheltuielilor de personal în anii 2011-2013 se datorează necesității de a acoperi nevoile sociale din municipiul Cluj-Napoca_/ nevoi și obligații care decurg din legislația specifică ce guvernează activitatea serviciilor sociale din subordinea administrațiilor publice locale.

În structura DASM a fost preluat Centrului de Servicii Socio-Medicale (str. Aviator Bădescu nr. 32) și au fost înființate două noi unități de asistență socială: Central Social de Urgență (din str. Dragos-vodă nr. 36-38) și Centrul de Găzduire Temporară (str. Oașului nr. 298) Dacă la data înființării DASM erau prevăzute în organigramă 104 posturi, la finele anului 2013 se regăsească în organigrama serviciului public de asistență socială 130 de posturi (fără a include aici personalul sanitar, medicii și asistentele medicale din grădinițe, din cabinetele școlare și universitare):

Tabel. Nr. 2. Resursa umană DASM

Funcții publice/posturi contractuale în cadrul DASM	2008	2013
Nr. total funcții de publice	68	59
Nr. total funcții publice de conducere	8	7
Nr. total funcții publice de execuție	60	52
Nr. total funcții contractuale	36	61

Nr. total funcții contractuale de conducere	2	2
Nr. total funcții contractuale de execuție	34	71
Total	104	130

După cum se poate observa în tabelul de mai sus creșterea numărului de posturi nu s-a realizat prin creșterea numărului de posturi - funcții publice, ci pe seama posturilor - funcții contractuale.

Beneficii sociale

Direcția de Asistență Socială și Medicală, organizată ca serviciu public în subordinea Consiliului local al municipiului Cluj-Napoca, este unul din principalii actori care implementează politicile sociale la nivel local. DASM reprezintă, conform legislației, *principalul* furnizor de beneficii sociale și un important furnizor de servicii la nivelul municipiului, servicii acordate direct sau în parteneriat cu organizații acreditate ca furnizori de servicii sociale.

Pentru situațiile persoanelor singure/famiiliilor fără venituri sau cu venituri foarte mici, în baza Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat, se acordă ajutorul social, ca formă de sprijin. Evoluția acordării acestui beneficiu social este următoarea:

Tabel. Nr. 3. Evoluția beneficiilor sociale acordate de DASM sub forma venitului minim garantat în perioada 2008 – 2013.

Nr. ajutoare sociale/Anul	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Total cumulativ	1427	1512	2000	1861	2476	2608
Nr. mediu de beneficiari (persoane singure, familii)	119	126	167	155	206	217

Este important de remarcat faptul că în proporție mare, de peste 40% beneficiare sunt persoane singure, fără venituri, cu un grad de scolarizare scăzut – ceea ce înseamnă un potențial de reintegrare socială nesemnificativ și un grad de vulnerabilitate ridicat. De asemenea, familiile cu peste 2 copii constituie o categorie cu risc de sărăcie extremă și cu o capacitate scăzută de a-și crea modele sănătoase de reintegrare socială.

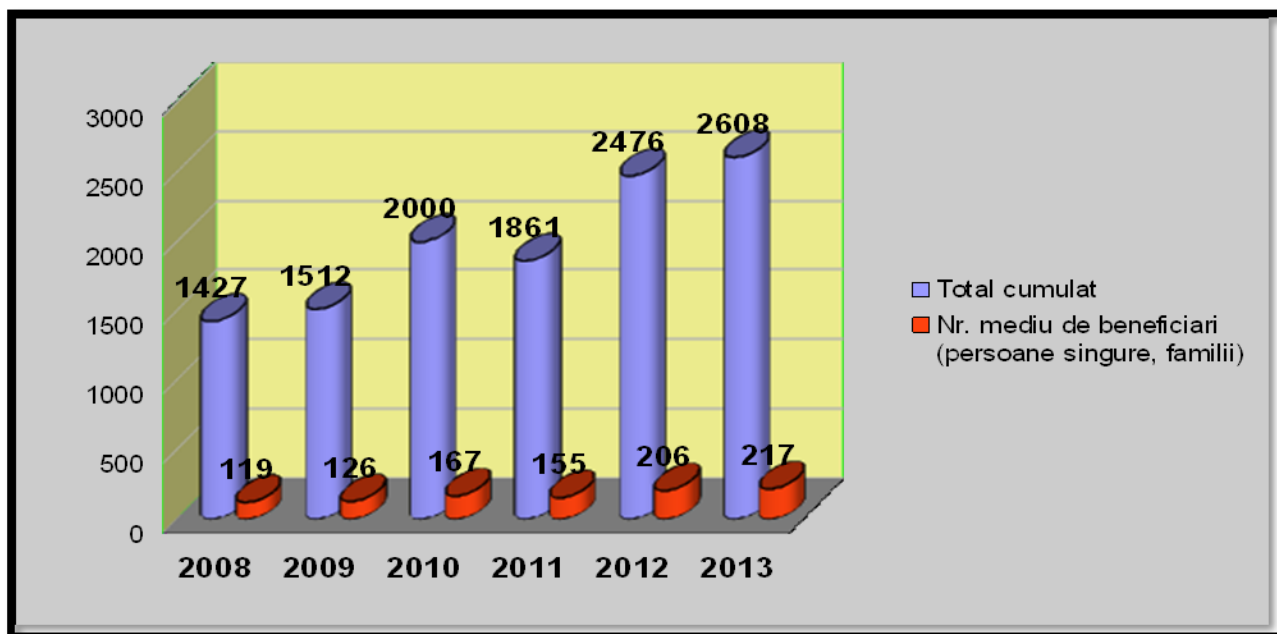

Figura nr. 3. Repartiția beneficiilor sociale în perioada 2010 - 2013

O situație sintetică a beneficiilor³⁵ de asistență socială acordate în ultimii 4 ani prin intermediul DASM arată astfel:

Tabel. Nr. 4. Beneficii sociale necontributive acordate de DASM în perioada 2010 - 2013

Beneficii sociale / Anul	2010	2011	2012	2013
Alocația pentru susținerea familiei	167	122	211	263
Masă gratuită la cantina de ajutor social	306	308	393	434
Masă cu plata unei contribuții de 30% la cantina de ajutor social	114	105	87	109
Ajutor social (venitul minim garantat)	167	155	206	217

35 Ne referim la beneficii selective, non-contributorii, acordate în funcție de nevoie, pe baza cererii potențialului beneficiar și ca urmare a testării mijloacelor – care au ca obiectiv principal asigurarea unui minim social acceptabil indivizilor, familiilor și gospodăriilor.

Ajutor de urgență	72	79	84	93
Total cumulată	826	769	981	1116

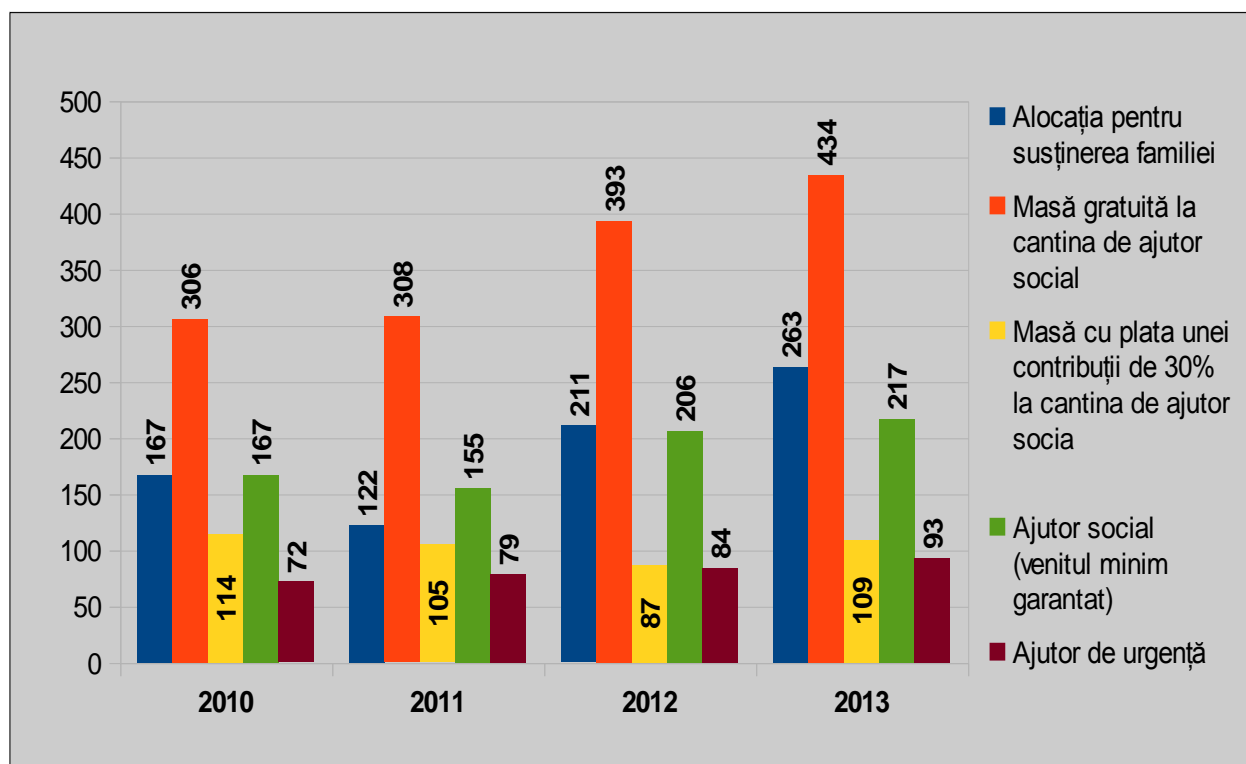

Figura nr. 4. Repartiția beneficiilor sociale în anii 2010 - 2013

Pentru sprijinirea persoanelor singure sau a familiilor cu venituri reduse, în perioada sezonului rece, 1 noiembrie – 31 martie, conform actelor normative în vigoare, au fost acordate ajutoare pentru încălzirea locuinței, pentru atenuarea degradării nivelului de trai determinate de creșterea prețului gazelor naturale, a combustibililor și a altor forme de încălzire a locuinței.

În ultimii șase ani se poate vedea o descreștere a numărului de cereri depuse și implicit a ajutoarelor acordate, ca urmare a modificării legislației care, începând cu anul 2011 a devenit mai restrictivă în ceea ce privește criteriile și metodologia acordarea acestui tip de ajutor, cel puțin sub aspectul imputernicirii primarului se a solicita acte care să dovedească atât componența familiei cât și veniturile pe care familia le are, precum și bunurile, altele decât cele considerate a fi de strict necesitate.

La acest fapt se adaugă facilitățile oferite urmare achiziționării unei aplicații integrate de asistență socială, care a eliminat cele mai multe din riscurile prin care se putea fraudă sistemul acestor tipuri de

ajutoare – prin legătura creată cu baza de date de la Direcția Taxe și Impozite, prin care se pot compara declarațiile solicitanților cu patrimonial deținut de aceștia, supus impozitului pe proprietate.

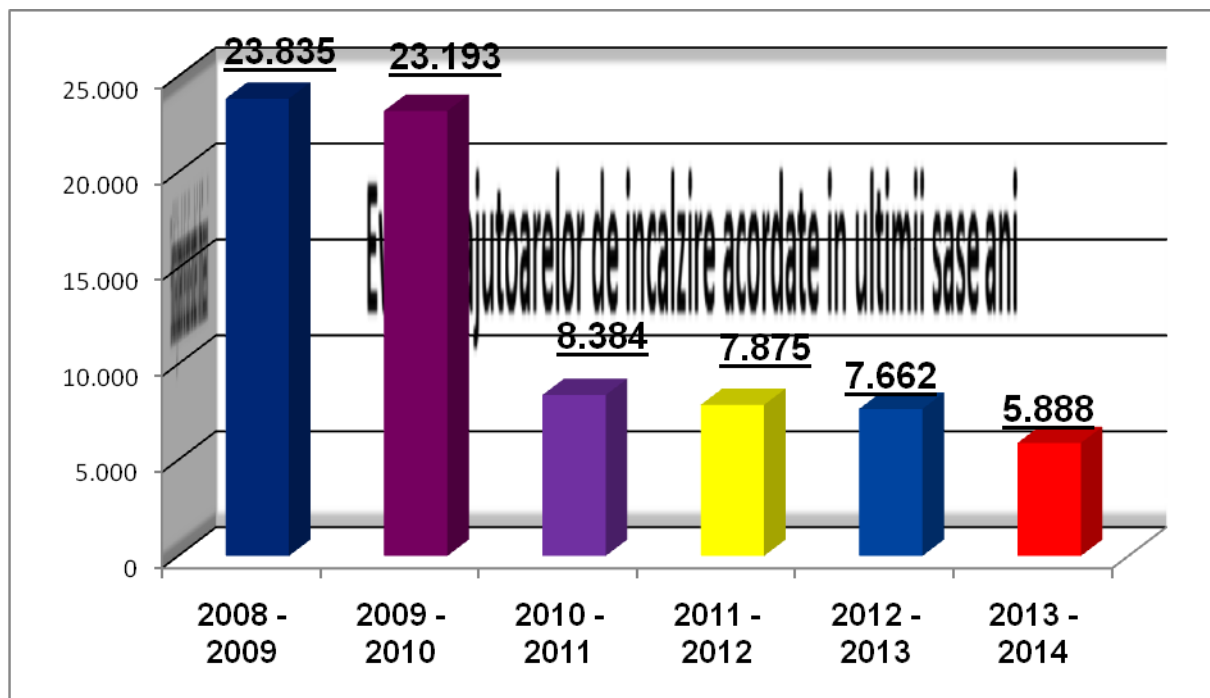
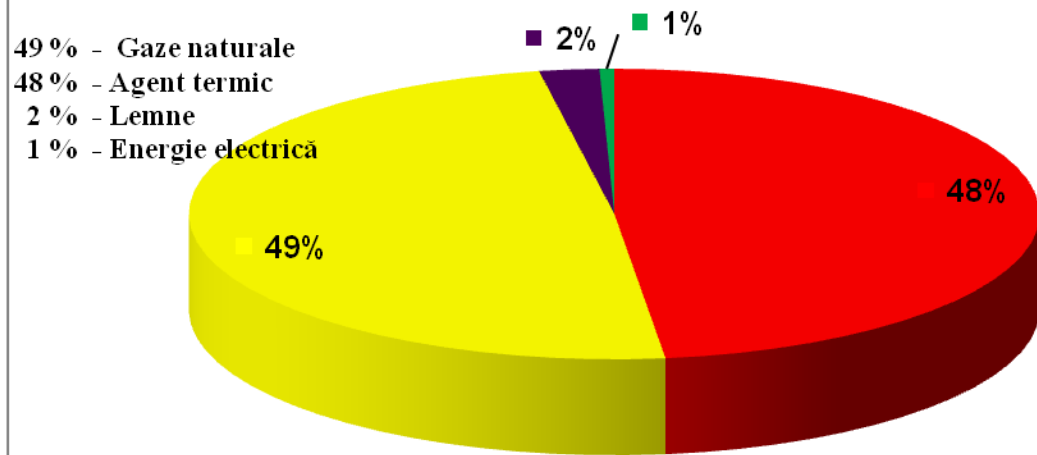

Figura nr. 5. Situația ajutoarelor pentru încălzirea locuinței 2008 – 2014

Pentru sezonul rece noiembrie 2013-martie 2014 situația ajutoarelor pentru încălzirea locuinței arată astfel:

Structura ajutoarelor pentru încălzirea locuinței pentru iarna 2013 - 2014

CATEGORII VULNERABILE

DASM36 prin compartimentele sale, intervine prin mijloace specifice profilului instituțional pentru toate categoriile vulnerabile, aflate temporar sau pe termen mai lung, în situații de dificultate. Misiunea DASM nu se rezumă doar la intervențiile punctuale, cantitative, ci se extinde în componenta de dezvoltare socială, comunitară și deloc în ultimul rând în ceea ce privește *prevenția, managementul riscurilor sociale*.

Tabel. Nr. 5. Populația municipiului Cluj-Napoca versus categoriile vulnerabile in evidența DASM.

Total populație	Total populație municipiul Cluj-Napoca versus total persoane in evidența DASM	Persoane varstnice dependente	Persoane cu handicap	Persoane de etnie roma	Total persoane in evidenta DASM
324576	303200	8662	9.441	3.273	21.376
100%	93,44%	2.66%	2.90%	1.00%	6,56%

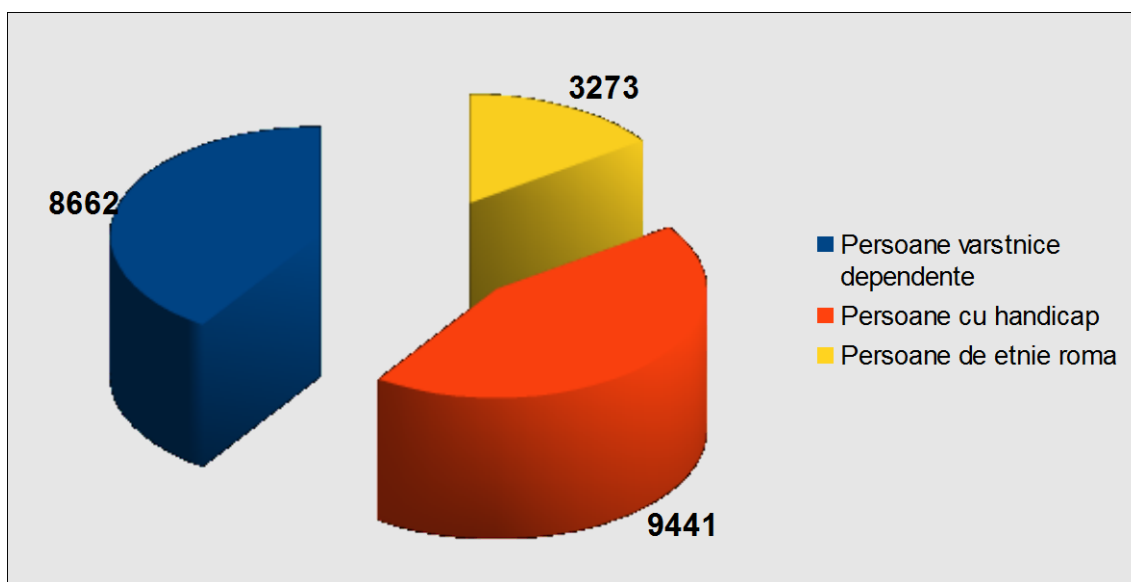

Figura. nr. 6. Raportul dintre diferitele categorii vulnerabile din evidența DASM

36 Prin reglementare juridică specifică, DASM se adresează exclusiv locuitorilor de pe raza municipiului Cluj-Napoca.

COPII ȘI TINERI

Serviciul Protecția Copilului, Familiei și Dezvoltare Comunitar din structura DASM exercită următoarele atribuții:

3. Monitorizează și analizează situația copiilor din unitatea administrativ-teritorială, precum și modul de respectare a drepturilor copiilor, asigurând centralizarea și sintetizarea datelor și informațiilor relevante;
4. Realizează activitatea de prevenire a separării copilului de familia sa;
5. Identifică și evaluează situațiile care impun acordarea de servicii și/sau prestații pentru prevenirea separării copilului de familia sa;
6. Elaborează documentația necesară pentru acordarea serviciilor și/sau prestațiilor și acordă aceste servicii și/sau prestații, în condițiile legii;
7. Asigură consilierea și informarea familiilor cu copii în întreținere asupra drepturilor și obligațiilor acestora, asupra drepturilor copilului și asupra serviciilor disponibile pe plan local;
8. Asigură și urmăresc aplicarea măsurilor de prevenire și combatere a consumului de alcool și droguri, de prevenire și combatere a violenței în familie, precum și a comportamentului delinvent;
9. Vizitează periodic la domiciliu familiile și copiii care beneficiază de servicii și prestații;
10. Înaintează propuneri primarului, în cazul în care este necesară luarea unei măsuri de protecție specială, în condițiile legii;
11. Urmăresc evoluția dezvoltării copilului și modul în care părinții acestuia își exercită drepturile și își îndeplinesc obligațiile cu privire la copilul care a beneficiat de o măsură de protecție specială și a fost reintegrat în familia sa;

În cursul anului 2013 a înregistrat un număr de 315 de sesizări dintre care 137 de copii alături de familie au beneficiat de informare, consiliere, mediere, monitorizare, conform planurilor de servicii.

Au fost depuse 341 de notificări ale părinților care au plecat la muncă în străinătate în perioada 2008-2014. DASM s-a autosesizat cu privire la alte 317 cazuri de copii ai căror părinți

se aflau deja la munca in strainatate si care nu au urmat procedurile legale. Acest lucru s-a facut cu sprijinul scolilor si asociatiilor existente pe raza municipiului Cluj-Napoca, ca urmare a solicitarii venite din partea institutiei noastre, de a ne comunica datele de identificare ale copiilor ramasi fara ingrijirea parintilor.

2.Serviciile de asistență socială acordate copiilor și tinerilor prin ONG-uri care primesc subvenții de la Consiliul local al municipiului Cluj-Napoca, în baza Legii nr. 34/1998. 20 ONG-uri au primit în anul 2014 suma de 2.121.135 lei, din acestea, 18 ONG-uri administrează unități de asistență socială destinate copiilor și tinerilor, adică 67% din sumă: 1.428.735 lei pentru 900 beneficiari (nu sunt cuprinși beneficiarii serviciilor de prevenție și consiliere în adicții).

Tabel. Nr. 6. Sume alocate din bugetul local al municipiului Cluj Napoca, pentru diferite categorii vulnerabile.

Anul	Total sume alocate (lei)	Nr. ONG-uri	Sume pt. prevenție/ adicții (lei)	Sume pt. copii și tineri (lei)	Procent	Sume pt varstnici	procent
2008	763.090	11	-	560.170	73,40%	202.920	26,60%
2009	799.933	9	-	502.933	62,87%	297.000	37,13%
2010	699.830	17	-	397.430	56,78%	302.400	43,22%
2011	690.000	12	106.000	454.400	65,85%	235.600	34,15%
2012	1.250.000	14	100.000	791.750	63,34%	458.250	36,66%
2013	1.422.470	16	101.000	979.470	68,85%	443.000	31,15%
2014	2.121.135	20	133.000	1.428.735	67,35%	692.400	32,65%
Total	7.746.458	99	440.000	5.114.888	65,49%	2.631.570	34,51%

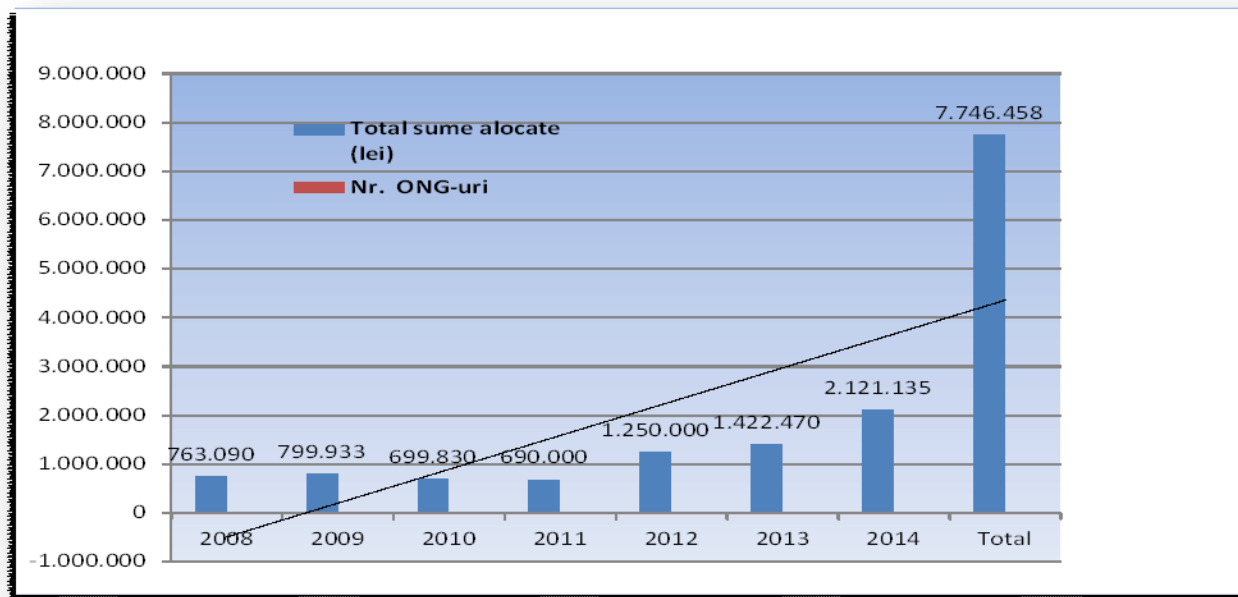

Figura nr. 7. Sume alocate din bugetul local al municipiului Cluj Napoca pentru ONG-uri acreditate ca furnizori de servicii sociale

Alte proiecte ale asociațiilor/fundațiilor au obținut finanțare nerambursabilă de la bugetul Consiliului local al municipiului Cluj-Napoca, prin Direcția de Asistență Socială și Medicală, în baza Legii nr. 350/2005. Din 31 proiecte finanțate, 26 sunt destinate copiilor și tinerilor; din totalul sumei de 420.000 lei, 340.000 lei(81 %) sunt pentru proiecte destinate copiilor și tinerilor.

2. Centrul de Zi "Țara Minunilor" este o unitate de asistență socială pentru copii romi cu vârstă cuprinsă între 3-7 ani) proveniți din zona rampei de gunoi și din cartierul Someșeni, cu copul prevenirii abandonului și a instituționalizării copiilor, asigurării integrării copiilor în învățământul de masă și prevenirii marginalizării lor ca viitori tineri și adulți. Aceste obiective se realizează prin:

- activități de îngrijire, educație, recreere-socializare, consiliere;
- activități de sprijin, consiliere, educare pentru părinți sau reprezentanții legali ai acestora;

- program educațional adecvat vârstei, nevoilor, potențialului de dezvoltare și particularităților copiilor;
- programe specifice pentru prevenirea comportamentelor abuzive ale părinților și a violenței în familie;
- depistarea precoce a situațiilor de risc care pot determina separarea copilului de părinții săi.

3. Unitatea mobilă din comunitatea din Pata Rât (rampa de gunoi) unde locuiesc un număr de cca. 100 de copii, a demarat ca un proiect comun al Primăriei Municipiului Cluj-Napoca, Consiliului Județean Cluj, Facultății de Sociologie și Asistență din cadrul Universității "Babeș-Bolyai", UNDP și Open Society Foundation, în scopul asigurării dreptului la protecție, siguranță, odihnă, educare, supraveghere, îngrijire a copiilor din comunitatea Pata Rât. Acest proiect a cunoscut 2 faze:

Faza I – Amplasarea unui cort, pe o suprafață de aprox. 60 mp (pus la dispoziție de către Serviciul pentru Situații de Urgență);

Faza II – Centru de zi (containere modulare -cu sală de curs, dormitoare, sală de mese, grup social și dușuri)

4. Proiectul pilot **Programul "Școală după școală"** - șansa unui viitor mai bun pentru copiii proveniți din familii dezavantajate, elevi la Școala Gimnazială „Traian Dârjan”.

Programul "Școală după școală" este un efort al comunității care vine în sprijinul elevilor, dascălilor, părinților și școlii. Programul "Școală după școală" este destinat elevilor din ciclul primar și gimnazial din unitățile școlare de pe raza municipiului Cluj-Napoca. La baza acestei forme de intervenție a autorității locale, se adaugă implicarea dascălilor, părinților și școlii, societății civile, a ONG-urilor, a altor forme asociative, persoane fizice și juridice, publice sau private, care, prin parteneriate, doresc să susțină Programul "Școală după școală". Prin acest proiect se urmărește prevenirea abandonului școlar și ameliorarea performanțelor școlare ale copiilor care provin din familii marginalizate și excluse social sau expuse riscului marginalizării și excluziunii sociale. În realizarea obiectivelor proiectului a fost încheiat un parteneriat între

Direcția de Asistență Socială și Medicală (DASM), Școala Gimnazială “Traian Dârjan”, Fundația Creștină “Diakonia” și Fundația „United Way România”.

5. Programul de prevenție a consumului de droguri a demarat în baza unui parteneriat al Direcției de Asistență Socială și Medicală (DASM) cu Asociația PREVENTIS având suportul Primăriei și Consiliului local al municipiului Cluj-Napoca prin alocări anuale de sume în acest scop, după cum urmează:

Tabel. Nr. 7. Sume alocate din bugetul local pentru prevenire comportamente adictive.

Anul	Total sumă alocată pt ONG-uri (lei)	Sumă pt. prevenție/ adicții (lei)	Procent din total sume alocate
2011	690.000	106.000	15,36%
2012	1.250.000	100.000	8,00%
2013	1.422.470	101.000	7,10%
2014	2.121.135	133.000	6,27%
Total	7.746.458	440.000	5,68%

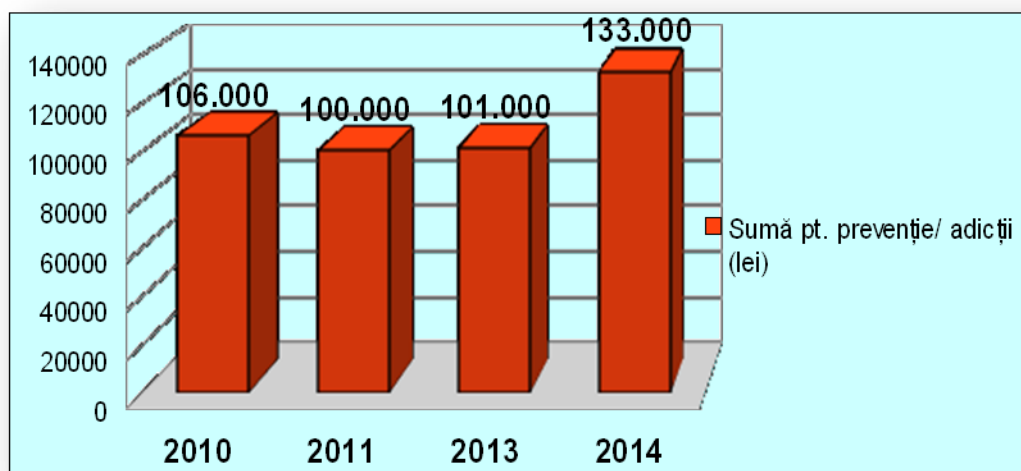

Figura nr. 8. Sume alocate din bugetul local pentru prevenire/intervenție adicții

Campaniilor de prevenire a consumului de droguri la elevii din școli, în ONG-uri/alte instituții care asistă copii și tineri, campaniilor de conștientizare publică (Ziua Internațională

Antidrog – „Clujul fără droguri etnobotanice” (26 iunie 2012) , „1001 motive pentru care NU consum droguri” (26 iunie 2013), „Pune piedică la droguri” (26 iunie 2014) li s-au adăugat alte campanii stradale și media dar și servicii de consiliere în adicții (individuală sau terapie familială).Totodată au fost realizate materiale antidrog:

- -Situl www.supradozadeadevar.ro – primul site de prevenire antidrog pentru adolescenți și tineri în limba română și pagina de facebook aferentă:
<http://www.facebook.comwww.supradozadeadevar>;
- Seria de 8 carduri informative pentru adolescenți “Supradoză de adevăr despre... marijuana, etnobotanice, alcool, ecstasy, medicamente, inhalanți, tutun, steroizi”;
- 2 DVD-uri educative antidrog:
 1. „**Mărturisiri...**” – cu 3 miniseriale despre influența drogurilor în viața tinerilor, bazate pe povești reale ale unor foști consumatori de droguri și
 2. „**Spune cu tupeu: NU!**”- cu 3 dramatizări din viața elevilor pe tema rezistenței la presiunea anturajului;
- Broșura “Părinții, adolescenții și ...drogurile”;
- Pliantul pentru copii intitulat „101 tineri îți spun motivul pentru care nu consumă droguri”.

PERSOANE CU DIZABILITĂȚI

Persoanele cu dizabilități (aduți și copii) din municipiul Cluj-Napoca, **neinstituționalizate**, la sfârșitul anului 2013, erau în număr de 9441, ceea ce reprezintă 2,90% din populația municipiului.

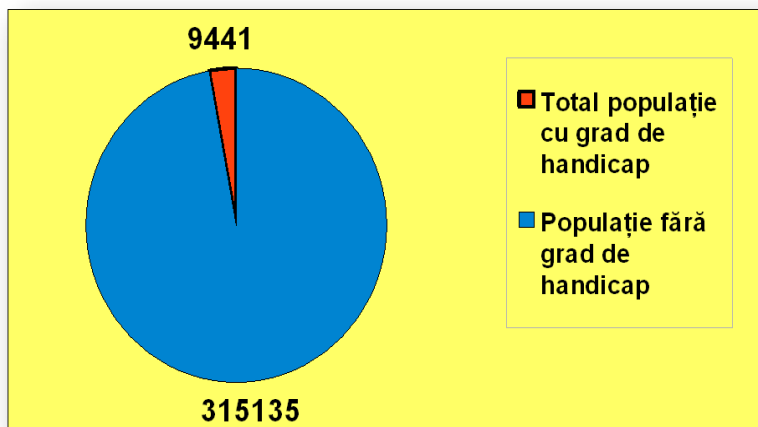

Figura nr. 9. Raportul dintre populația municipiului Cluj-Napoca și populația cu handicap

Situația statistică a persoanelor cu dizabilități din municipiul Cluj-Napoca, în funcție de gradul și tipul de handicap, este reprezentată în tabelul următor:

Tabel. Nr. 8. Persoane cu handicap in evidenta DASM, funcție de grupe nosologice si grad de handicap

Grad de handicap	Fizic	Somatic	Auditiv	Vizual	Mental	Psihic	Asociat	Hiv/SIDA	Boli rare	Total ph	Procent
Total ph, din care:	2990	2256	379	1085	1242	766	610	64	49	9441	2,90%
Grav	1011	382	0	657	693	153	334	37	45	3312	35,08%
Accentuat	1411	1260	324	307	380	558	225	24	3	4492	47,58%
Mediu	567	611	55	121	169	54	49	3	1	1630	17,27%
Ușor	1	3	0	0	0	1	2	0	0	7	0,07%

Total populație	-	-	-	-	-	-	-	-	-	324576	100,00%
------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---------------	----------------

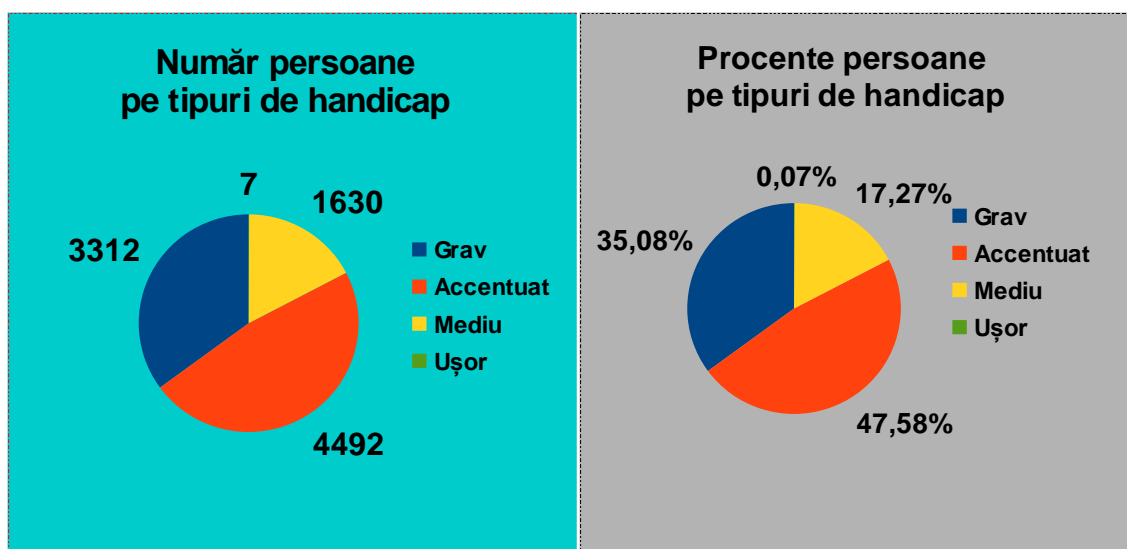

Figura nr. 10. Repartiția numerică și procentuală în funcție de gradul și tipul de handicap

În cazul persoanelor cu handicap grav au fost angajați asistenți personali sau s-a acordat indemnizația echivalentă cu salariul asistentului personal cu studii medii din sistemul bugetar. Evoluția acordării acestor drepturi în ultimii 6 ani este prezentată, în structura tabelară și formă grafică, astfel:

Tabel. Nr. 9 Asistenți personali angajați de DASM pentru vârstnici dependenți și indemnizații plătite în locul angajării asistentului personal.

Anul	Asistenți personali	Indemnizații lunare	Total: asistenți personali și indemnizații
2008	923	647	1570
2009	970	713	1683
2010	618	1175	1793
2011	528	1250	1778
2012	452	1280	1732
2013	478	1350	1828

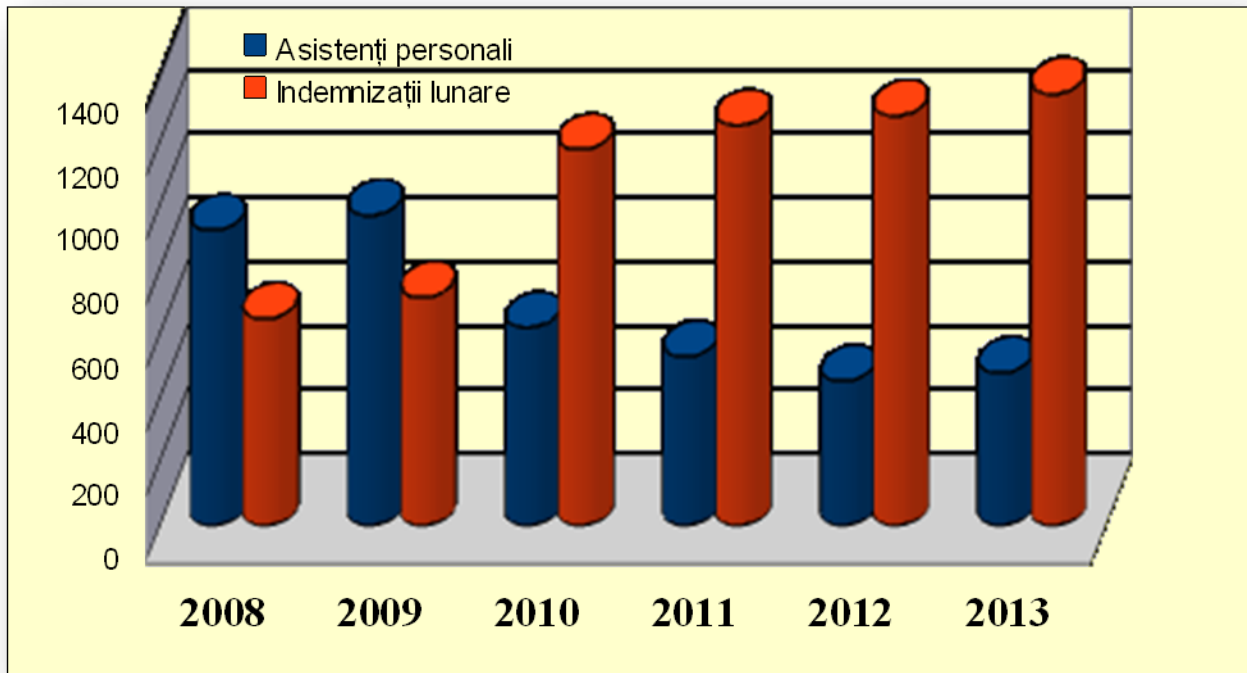

Figura nr. 11. Dinamica angajării asistenților personali și a acordării indemnizațiilor

Se observă o creștere, cu fiecare an, a beneficiilor acordate la nivel local persoanelor cu dizabilități. Aceasta arată o abordare serioasă a municipalității în ceea ce privește drepturile persoanelor cu dizabilități, facilitarea accesului la instruire și educație, la diverse servicii, la o viață socială și dezvoltare personală.

Tabel. Nr. 10 Situația beneficiarilor de gratuitate transport – facilități acordate persoanelor cu handicap și aparținătorilor acestora.

Anul	Nr. beneficiari de transport urban (gratuit) cu două microbuze special adaptate persoanelor cu handicap	Nr. beneficiari de transport urban în comun (gratuit) pentru persoanele cu handicap	Nr. beneficiari de Card-legitimație de parcare pentru persoanele cu handicap
2011	85	2250	1279
2012	100	2300	1968

2013	100	3000	2835
------	-----	------	------

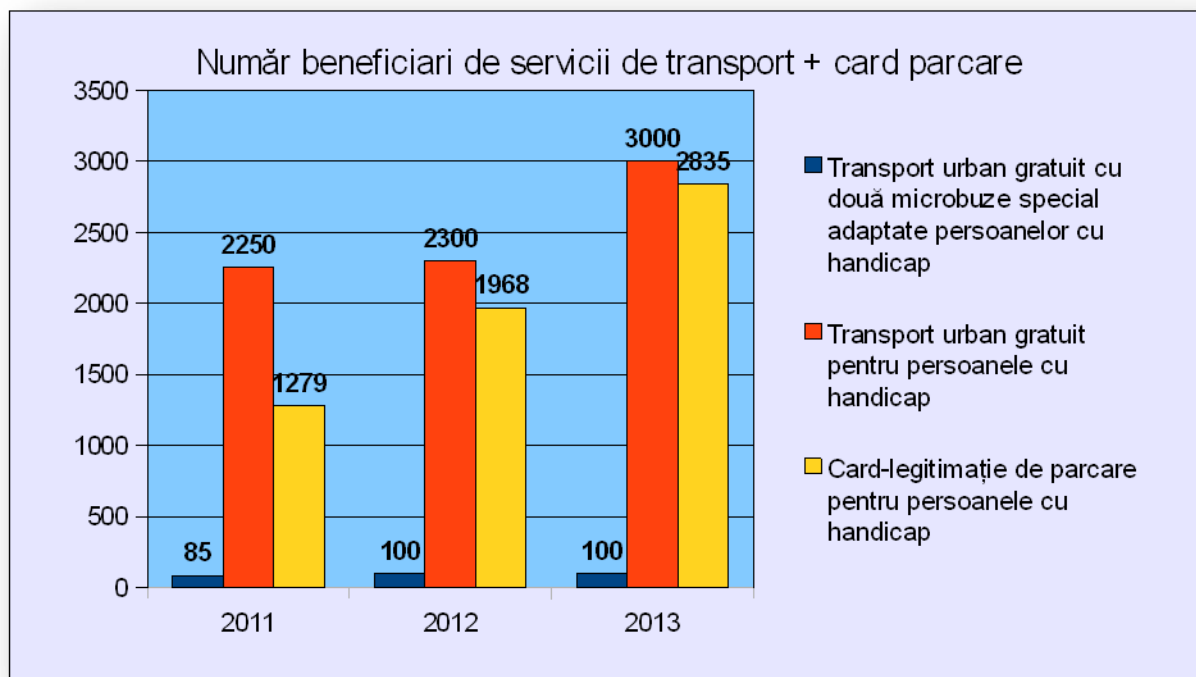

Figura nr. 12. Dinamica acordării gratuităților la transport urban în comun

În structura DASM funcționează Centrul de Servicii Socio-Medicale (str. Aviator Bădescu nr. 32), unitate de asistență socială destinată recuperării copiilor cu dizabilități neuromotorii, motorii și asociate, cu vârsta cuprinsă între 0-18 ani. Lunar aici se tratează în medie 60 de copii și zilnic sunt prezenți 15-18 beneficiari, care au un program individualizat, adaptat nevoilor de terapii speciale precum și programe de grup. În programul de recuperare se asigură ocrotirea permanentă primară, evaluare inițială complexă: neurologică, motrică, logopedică, socio-educatională, familială care este supusă analizei în cadrul echipei pluridisciplinare și pe baza căreia se stabilește un plan de terapie personalizat pentru fiecare beneficiar al serviciilor centrului. Din circuitul terapeutic al centrului fac parte: asistență medicală, asistență socială, kinetoterapie, masaj medical, fizioterapie, logopedie, terapie psihologică. Date fiind multiplele ei beneficii pentru copii cu dizabilitatii neuro-motorii, in decembrie 2011, odată cu inaugurarea bazinului terapeutic, hidroterapia a fost introdusă în circuitul terapeutic. La acestea se adaugă și activitățile recreative și de socializare destinate copiilor cu dizabilități neuromotorii.

În județul Cluj există la această dată 9 unități de asistență socială dedicate persoanelor adulte cu handicap și vârstnici dependenți, cu o capacitate de 485 locuri. În aceste unități din structura DGASPC Cluj sunt beneficiari care provin și din municipiul Cluj-Napoca:

- Centrul de Îngrijire și Asistență Cluj-Napoca - 110 locuri;
- Centrul de Îngrijire și Asistență Luna de Jos - 105 locuri;
- Centrul de Îngrijire și Asistență „Sfântul Nicolae” Mociu - 25 locuri;
- Centrul de Îngrijire și Asistență Cațcău - 125 locuri;
- Locuința Protejată « Speranța » Cațcău - 10 locuri ;
- Locuința Protejată « Bunavestire » Cațcău -10 locuri ;
- Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Gherla - 40 locuri;
- Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Jucu - 50 locuri;
- Centrul de Servicii de Recuperare Neuromotorie de tip Ambulatoriu Turda - 10 locuri/zi.

Se are în vedere **crearea unui sistem de protecție continuu și integrat în vederea creșterii calității vieții persoanelor cu dizabilități prin:**

1. Asigurarea accesului, pe bază de egalitate cu ceilalți cetățeni la toate resursele comunității-bunuri, servicii;
 2. Dezvoltarea de noi servicii de asistență personală pentru asigurarea creșterea gradului de autonomie și independență a persoanelor cu dizabilități;
 3. Eliminarea barierelor administrative și atitudinal-comportamentale în vederea asigurării unei participării echitabile la viața publică a societății, a persoanelor cu dizabilități (inclusiv dreptul de a fi angajați și promovați în funcții publice);
 4. Diminuarea/eliminarea/evitarea discriminării;
 5. Înființarea unor centre de tip respiro pentru persoane cu dizabilități;
 6. Responsabilizarea persoanelor cu dizabilități/cu risc de marginalizare în ceea ce privește drepturile, oportunitățile, dar și obligațiile ce le revin în gestionarea și depășirea riscului de marginalizare, depășire a condiției de asistat social;
 7. Promovare de modele de „reușite” a persoanelor cu dizabilități care s-au dezvoltat social, profesional, personal;
3. Înființarea de ateliere de terapie ocupațională/ ateliere protejate/ ateliere de economie socială pentru persoanele adulte cu dizabilități.

4. PERSOANELE VÂRSTNICE

La nivelul municipiului Cluj-Napoca, conform datelor Direcției Județene de Statistică Cluj, populația în vârstă de 60 de ani și peste, se ridică (în anul 2011) la 58.039 persoane, adică 17,88% din populația municipiului Cluj-Napoca. Dintre aceștia, 8662 persoane, adică 14,92 % din populația în vârstă de 60 de ani și peste, prezintă dificultăți în desfășurarea zilnică a activității curente. Din această categorie majoritatea sunt pensionari, iar restul sunt șomeri, cu ocupație sau alte situații. Cele mai multe persoane vârstnice au dificultăți la mers, dificultăți de vedere și de autoîngrijire.

În ceea ce privește numărul persoanelor vârstnice la nivelul municipiului Cluj-Napoca, (conform recensământului populației și locuințelor din 2011³⁷) situația se prezintă astfel:

Tabel. nr. 11. Vârstnici in structura de populație a municipiului Cluj-Napoca, pe genuri si in raport cu capacitatea de autogospodărire

Femei/bărbați	femei		bărbați		total	
	nr. pers	procent	nr. pers	procent	nr. pers	procent
Total populația din municipiul Cluj-Napoca	171836	52,94 %	152740	47,06 %	324576	100,00%
Total persoane vârstnice	33656	57,99 %	24383	42,01 %	58039	100,00%
Total persoane vârstnice cu dificultăți de autogospodărire, din care:	2955	34,11 %	5707	65,89 %	8662	100,00%

37 Datele statistice sunt preluate din lucrarea *Populația la recensăminte*, Emilia Negrilă, director executiv la Direcția județeană de Statistică Cluj, prezentată în cadrul simpozionului "Vârstnicii - O datorie de onoare" organizat de către Centrul de Îngrijire și Asistență Cluj-Napoca, la 24 aprilie 2014, în amfiteatrul mare al Facultății de Sociologie și Asistență Socială, Bd. 21 Decembrie 1989, nr. 128 și de pe site-ul Institutului Național de Statistică (www.insse.ro/).

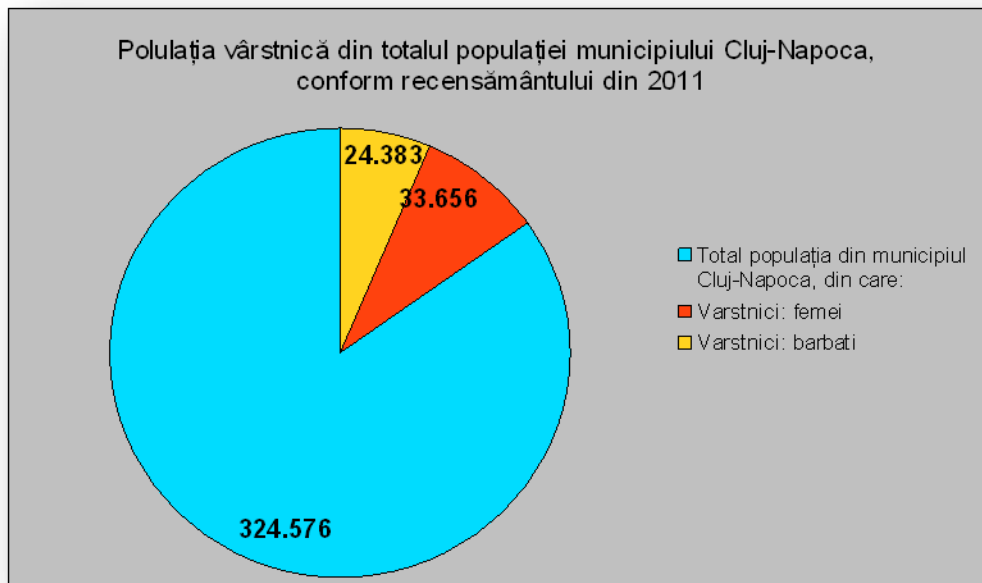

Figura nr. 13. Populația vârstnică în raport cu restul populației municipiului

Din cele 58.039 persoane vârstnice din municipiul Cluj-Napoca, 8662 persoane vârstnice au dificultăți în a merge, dificultăți de vedere și de îngrijire proprie. Deși trăiesc mai mult decât bărbații, ponderea femeilor cu dificultăți de autoîngrijire este mai mare cea a bărbaților vârstnici dependenți:

Tabel. nr. 12. Vârstnici cu necesar de îngrijire în raport cu structura populației municipiului Cluj-Napoca

Categorii /	Femei/bărbați		Cu necesar de îngrijire		bărbați		total	
	nr. pers	procent	nr. pers	procent	nr. pers	procent	nr. pers	procent
Total populația din municipiul Cluj-Napoca	152740	47,06%	171836	52,94%	324576	100,00%		
Total persoane vârstnice	24383	42,01%	33656	57,99%	58039	100,00%		
Total persoane vârstnice cu dificultăți de autoîngrijire, din care:	5707	65,89%	2955	34,11%	8662	100,00%		
1 cu mari dificultăți de vedere și incapacitate completă	1238	21,69%	535	18,10%	1773	20,47%		

2	cu mari dificultăți de auz și incapacitate completă	703	12,32%	417	14,11%	1120	12,93%
3	cu mari dificultăți de a merge și incapacitate completă	1928	33,78%	938	31,74%	2866	33,09%
4	cu mari dificultăți de memorare și concentrare și incapacitate completă	643	11,27%	358	12,12%	1001	11,56%
5	cu mari dificultăți de îngrijire proprie și incapacitate completă	835	14,63%	466	15,77%	1301	15,02%
6	cu mari dificultăți de comunicare și incapacitate completă	360	6,31%	241	8,16%	601	6,94%

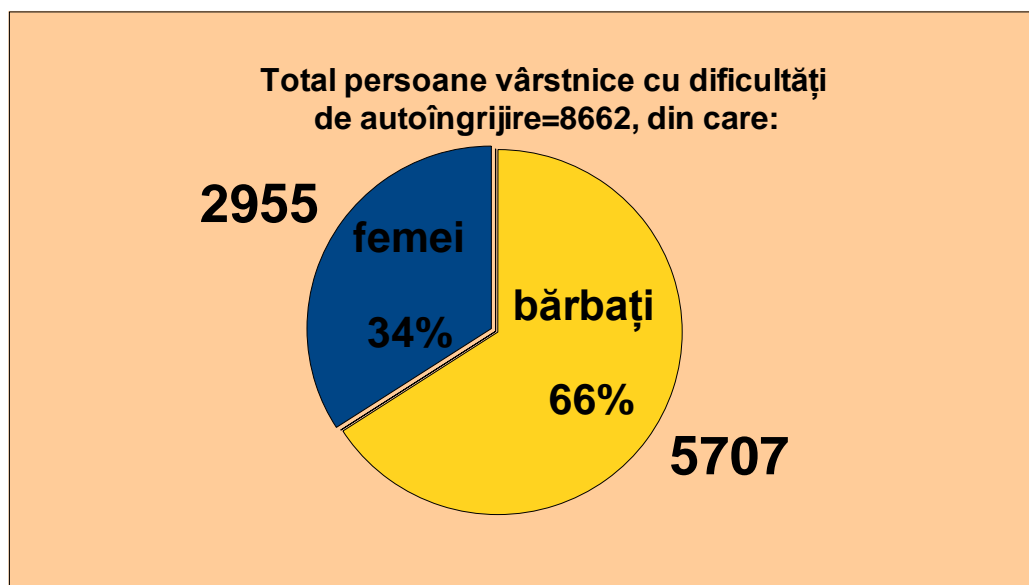

Figura nr. 14. Repartiția pe sexe a populației vârstnice cu dificultăți de autoîngrijire

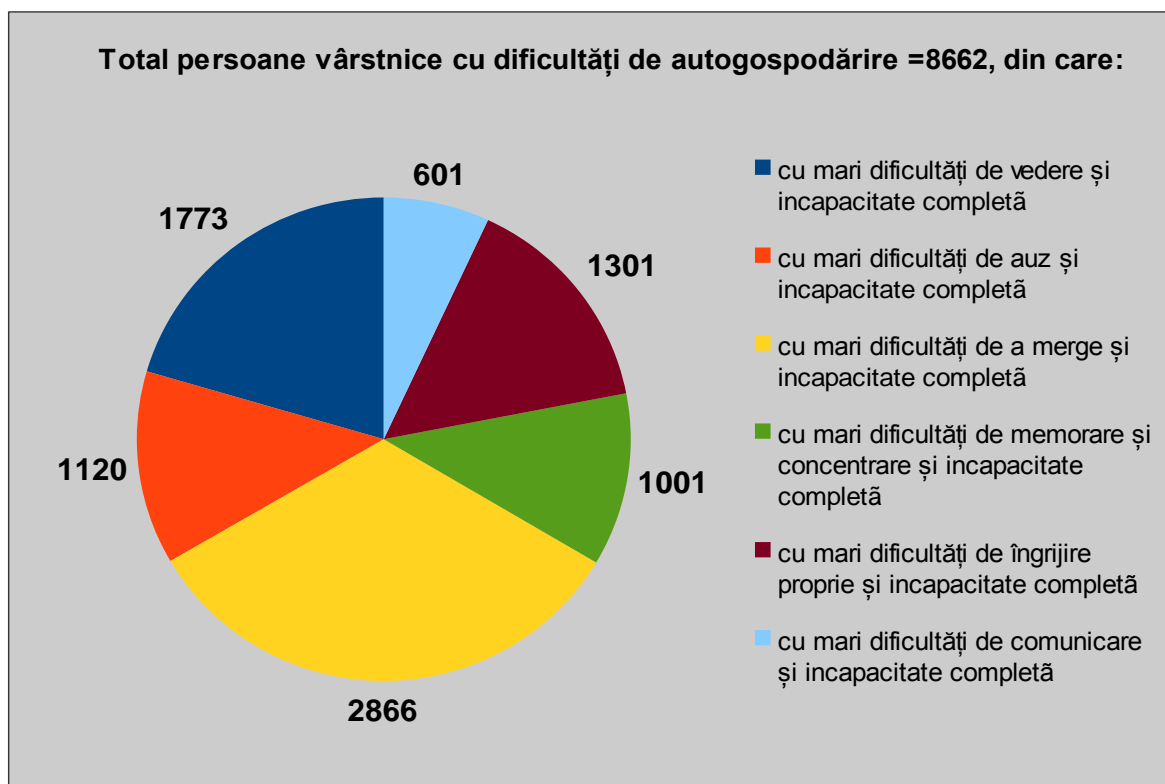

Figura nr. 15. Repartiția populației vârstnice în raport cu etiologia situației de dependență

Vârsta a treia presupune singurătate, izolare, imbolnăvire și în cele din urmă dependență. Scăderea veniturilor reprezentate acum de pensie, costul ridicat al medicamentelor, cheltuieli crescute, lipsa unor persoane de sprijin în familie (copii, nepoți, plecați la muncă în străinătate, mobilitatea forței de muncă) sau din afara familiei determină nevoia tot mai crescută de a solicita servicii socio-medicale. Din cele peste 58000 persoane vârstnice din municipiul Cluj-Napoca, peste 19000 sunt pensionari cu pensii din sistemul public sub 700 lei. Ajunși în situație de dependență, fără capacitatea de a se autogospodări, aceste persoane nu vor putea accesa serviciile unui serviciu privat de îngrijire, ele orientându-se către sistemul public insuficient dezvoltat și se vor înscrie pe lista de așteptare.

Nr. Crt.	Tip pensie	Nr. Pensii	Procent
1	Pensie limita de varsta	10012	52.06
2	Pensie de urmasi	2941	15.29
3	Pensie de invaliditate	4724	24.56
4	Pensie de agricultor	517	2.69
5	veterani	1038	5.40

Total pensii pana la 700 lei	19232	100.00
------------------------------	-------	--------

Sistemele de servicii sociale sunt afectate inevitabil de procese specifice, cum ar fi: globalizarea, schimbările demografice și sociale și migrația populației. Schimbările demografice și sociale au implicații majore asupra sistemelor de servicii sociale. Cele mai mari consecințe sunt datorate reducerii ratei natalității și fenomenului accentuat de îmbătrânire a populației. Prin urmare, una din provocările cărora trebuie să le facă față un sistem de servicii sociale, se referă la capacitatea de a asigura servicii de îngrijire, suficiente și de calitate, apte să răspundă nevoilor unui număr crescut de persoane vârstnice.

O situație particulară la noi în țară o reprezintă cele aproape 2 milioane de persoane cu vârste cuprinse între 46 și 51 de ani, așa-numiții "decreței", persoanele născute în perioada 1966-1971, când, prin Decretul nr. 770/1966 al lui N. Ceaușescu, se interziceau avorturile. Acest boom al natalității va genera peste 20 de ani o presiune foarte mare pe sistemul public de pensii, dar și pe sistemul serviciilor sociale din țara noastră.

În municipiul Cluj-Napoca, în perioada 2004-2011, s-a procedat la angajarea îngrijitorilor la domiciliu pentru persoanele vârstnice dependente, în baza Legii nr.17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice. Trendul a fost ascendent, până în anul 2009, când existau 722 vârstnici pentru care erau angajate 722 persoane, care exercitau profesia de îngrijitor la domiciliu în baza unui *atestat* acordat de către reprezentanții Ministerului municipii în teritoriu. De regulă, persoanele angajate erau: soțul/soția, fiul/fiica, nepot, sau altă rudă a persoanei vârstnice imobilizată sau cu o foarte redusă capacitate de autogospodărire. În fapt nu erau acordate servicii profesioniste de îngrijire la domiciliu, ci mai degrabă era o formă de sprijin financiar prin efectul angajării unei persoane din familia persoanei vârstnice care avea nevoie de îngrijire, dar și a recunoașterii faptului că o persoană din familie se afla în situația de a renunța la locul de muncă pentru a se achita de obligațiile ce-i reveneau, obligații legale și morale de îngrijire a membrilor familiei.

Anul	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nr. pers. vârstnice	141	181	323	417	536	722	418	280
Nr. îngrijitori cu norma întreagă	118	129	247	353	450	567	333	222
Nr. îngrijitori cu normă 1/2	23	52	74	62	85	145	53	56

Nr. îngrijitori cu normă 1/4	0	0	2	2	1	10	2	2
------------------------------	---	---	---	---	---	----	---	---

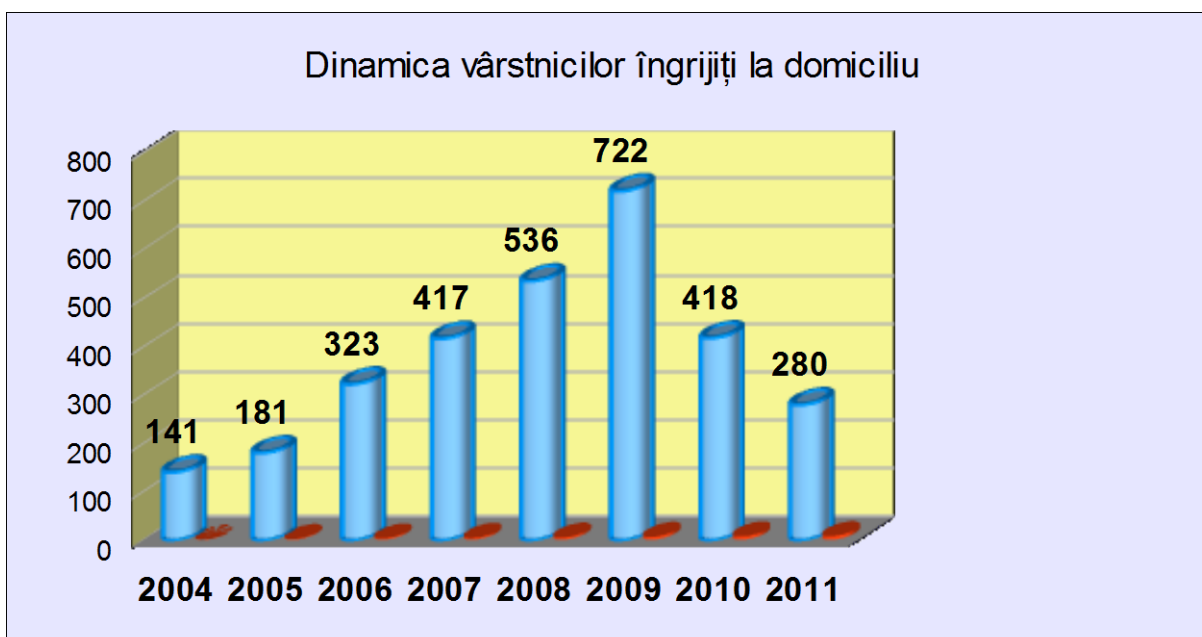

Figura nr. 16. Dinamica angajări îngrijitorilor la domiciliu

Urmare modificărilor legislative în domeniul îngrijirilor la domiciliu, a standardelor de calitate privind serviciile de îngrijiri la domiciliu, contractele de muncă pentru cele 722 persoane angajate ca și îngrijitori la domiciliu în baza unui *atestat*, au încetat treptat până la ultimul, astfel că la sfârșitul anului 2011 nu mai era nici o persoană angajată, salarizată din bugetul local. În compensare, această problemă socială a fost preluată de către ONG-uri finanțate de la bugetul local. Astfel că față de anul 2011, sumele alocate pentru ONG-urile acreditate ca furnizori de servicii de îngrijiri la domiciliu au fost dublate în anul 2012, pentru ca în anul 2014 să fie majorate cu 200%. Situația sumelor alocate din bugetul local al municipiului Cluj-Napoca pentru perioada 2008-2014 este următoarea:

Anul	Total sume alocate (lei)	Sume pt. servicii de îngrijiri la domiciliu persoane varstnice	Procent
2008	763090	202920	26,60%

2009	799933	297000	37,13%
2010	699830	302400	43,22%
2011	690000	235600	34,15%
2012	1250000	458250	36,66%
2013	1422470	443000	31,15%
2014	2121135	692400	32,65%
Total	7746458	2631570	34,51%

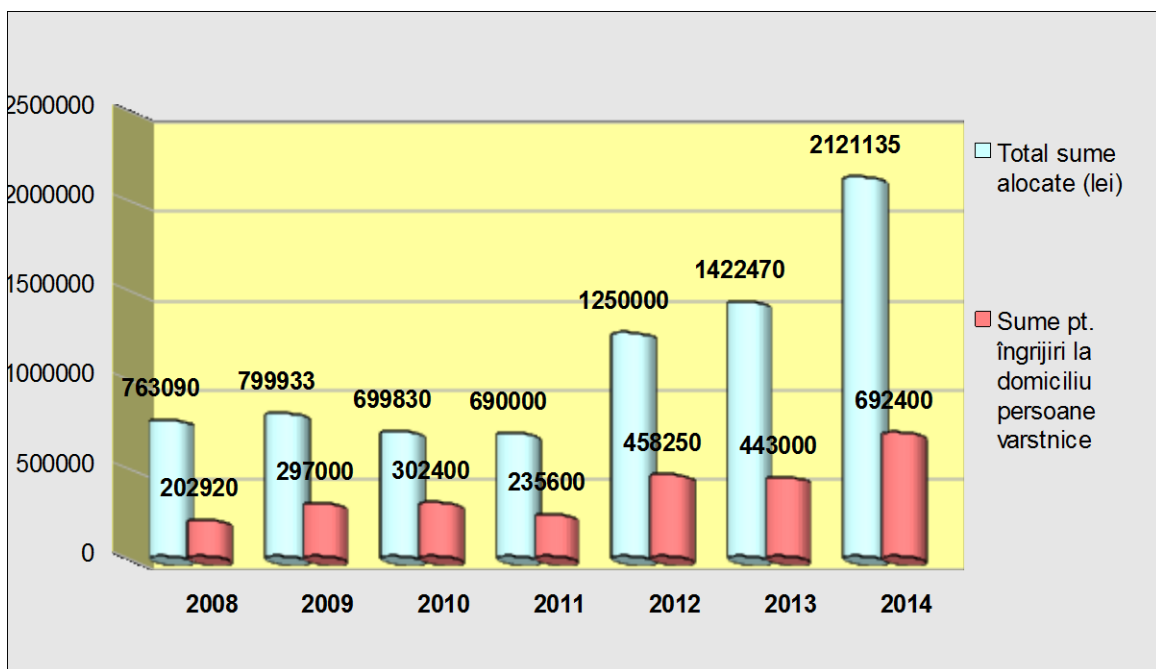

Figura nr. 17. Evoluția alocării sumelor de la bugetul local pentru servicii de îngrijiri la domiciliu

Servicii de îngrijire socio-medicale la domiciliul persoanelor vârstnice dependente sunt acordate prin intermediul următoarelor asociații și fundații române cu personalitate juridică care înființează și administrează unități de asistență socială și care beneficiază de subvenție de la bugetul local conform prevederilor Legii nr. 34/1998: Asociația de Ajutor Familial Asistmed, Fundația pentru Îngrijirea Vârstnicului și Fundația de Caritate Herald.

Servicii de îngrijiri paliative sunt susținute prin finanțare nerambursabilă acordată în baza Legii nr. 350/2005 pentru *Centrul de Îngrijiri Paliative Sfântul Nectarie*.

Alte servicii sociale pentru persoanele vârstnice cu dificultăți materiale sunt acordate de către Serviciul de Ajutor Maltez din România, prin programul „Masa pe roți” prin care se asigură și transportă la domiciliu o masă caldă unui număr de 20 persoane vârstnice dependente de domiciliu. Menționăm că acest program este subvenționat de la bugetul local al municipiului Cluj-Napoca.

17. La Cantina de Ajutor Social și Pensiune, lunar circa 70 persoane vârstnice beneficiază de masă gratuită sau cu plata unei contribuții de 30% din venitul/persoană, în baza Legii nr. 208/1997 privind cantinele de ajutor social.
18. Asociația Familia Sfântă desfășoară programul “Sprijin pentru familie și comunitate” prin care se acordă sprijin material și financiar pentru persoanele aflate în dificultate, majoritatea beneficiarilor fiind persoane în vârstă.
19. În cazuri extreme, când s-a constatat neglijarea vârstnicilor, igienă precară în locuințele acestora, s-a intervenit cu ajutorul beneficiarilor de venit minim garantat la igienizarea imobilului care aparține vârstnicului (un caz/două luni).

Alte tipuri de prestații sociale acordate persoanelor vârstnice:

- 380 de persoane vârstnice încadrate în grad de handicap, beneficiază de indemnizației de handicap în cuantum de 636 lei/lunar;
- 43 de persoane vârstnice beneficiază de serviciile a 43 asistenți personali angajați în baza unui contract individual de muncă la Direcția de Asistență Socială și Medicală.
- circa 50.000 de persoane vârstnice și pensionari cu domiciliul stabil în municipiul Cluj-Napoca beneficiază de transport urban gratuit cu mijloacele de transport în comun, pe toate liniile;
- aproximativ 7.000 pensionari cu pensii până în 700 de lei, beneficiază din partea Primăriei municipiului Cluj-Napoca de pachete cu alimente (de două ori/an);
- 3860 pensionari cu pensii cumulate până la 400 lei, au beneficiat de produse alimentare în cadrul programului PEAD (Programul anual european de distribuție de ajutoare alimentare provenite din stocurile de intervenție comunitare destinate categoriilor de persoane cele mai defavorizate din
- 896 pensionari cu pensii sub 1000 lei au beneficiat de servicii stomatologice gratuite în cadrul programului “Promovarea sănătății orale prin creșterea accesibilității populației defavorizate la servicii stomatologice” al Facultății de Medicină Dentară din cadrul Universității de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu”, cu sprijinul/finanțarea din partea Primăriei și Consiliului local al municipiului Cluj-Napoca.

*

Cea mai mare parte a persoanelor vârstnice dependente sunt îngrijite în familie. Această situație se datorează faptului că resursele financiare ale vârstnicilor sunt limitate (de regulă singurul venit este pensia) și nu pot susține costurile cu îngrijirea la domiciliu sau în sistem privat, iar accesul în sistemul public de îngrijire este limitat (datorită locurilor insuficiente). Situația actuală³⁸ impune creșterea capacității serviciilor de îngrijire la domiciliu pentru vârstnici, atât în sistemul public, cât și în cel privat, trendul la nivel european fiind cel al dezinstituționalizării. Cu atât mai mult cu cât în țara noastră rețeaua unităților de îngrijire de tip rezidențial pentru persoanele vârstnice este insuficient dezvoltată, trendul european al dezinstituționalizării nu prea are unde se manifesta la noi, cu excepția unităților de tip rezidențial pentru copii.

La nivel european, în politicile sociale, se manifestă tot mai mult trecerea de la îngrijirea instituțională la cea din comunitate. Profesioniștii din asistența socială, atenți la codul lor de etică, înțeleg că respectul, demnitatea, capacitatea de a alege și emanciparea beneficiarilor pot fi mai bine observate în cadrul modelelor de îngrijire localizate în comunitate³⁹. Din punct de vedere juridic, activiștii în domeniul drepturilor omului aduc în atenție Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și de mai multe Convenții ale ONU care militează pentru a proteja drepturile persoanelor vulnerabile de a decide unde vor să locuiască și să beneficieze de un nivel adecvat de suport. Din perspectiva financiară, economiștii susțin cu convingere că îngrijirea comunitară este o opțiune mai bună din punctul de vedere al eficienței costurilor, făcând referire la raportul calitate-preț și la creșterea calității vieții beneficiarilor acestor servicii. A se vedea în acest sens și studiul Grupului European de Experti în tranziția de la îngrijirea instituțională către cea din cadrul comunității (noiembrie 2012): **”Orientări europene comune asupra tranziției de la îngrijirea**

38 Este necesar acest complex de servicii nu pentru că vârstnicii nu trebuie îngrijiiți în familie (sunt studii care arată că viața vârstnicilor se scurtează când sunt mutați din familii în centre rezidențiale), ci pentru că este în **creștere numărul vârstnicilor singuri**, fără aparținători sau cu aparținători care nu se achită de obligațiile de îngrijire

39 *”Mărturiile foștilor rezidenți și valorile asistenței sociale, tratatele și convențiile internaționale sunt fără echivoc în favoarea îngrijirii comunitare și nu a îngrijirii instituționale. Numărul semnificativ de documente legislative și declarații internaționale, europene și naționale au scopul de a preveni segregarea, de a garanta oportunități egale și de a respecta drepturile omului pentru cele mai vulnerabile persoane. Ele subliniază faptul că fiecare persoană, tânără sau vârstnică, indiferent de dizabilitate sau boală, ar trebui să se bucure de aceleași drepturi și responsabilități, care nu se negociază și nu pot fi limitate sau eliminate în mod arbitrar”.* (Developing Community Care Report 2011, European Social Network, 2011, Victoria House, 125 Queens Road, Brighton).

instituțională către cea din cadrul comunității⁴⁰, îndrumări asupra implementării și sprijinirii unei tranziții susținute de la îngrijirea instituțională către alternativele din cadrul familiei și comunității pentru copiii, persoanele cu dizabilități, persoanele cu probleme de sănătate mentală și persoanele în etate din Europa.

În municipiul Cluj-Napoca există 6 furnizori privați de servicii de îngrijiri la: Asociația de Ajutor Familial “Asistmed”, Fundația pentru Îngrijirea Vârstnicului, Fundația SC Medicora Serv SRL, Asociația Caritas Eparhial Greco Catolic Cluj, Fundația Creștină Diakonia și Fundația de Caritate Herald.

Vârstnicii nu reclamă doar servicii socio-medicale, ci și servicii care vizează valorificarea potențialului profesional și uman, servicii de petrecerea timpului liber, implicare în viața comunității, activități și acțiuni în care se pot implica și pe care le regăsesc în Centrele de zi pentru persoane vârstnice (CZV). La nivelul anului 2013 erau acreditate, din sistemul public și privat, la nivelul județului Cluj, sunt repartizate astfel:

Tabel. nr. 13 Centre de zi pentru persoane vârstnice, din sistem public și privat din județul Cluj

Tipul unității de asistență socială	Nr. de unități de asistență socială (centre de zi) ³	Capacitatea unității de asistență socială	Nr. mediu de beneficiari
Publică	5*	240	210
Privată	1**	100	70
Total	6	310	280

Din acestea, 3 centre de zi pentru persoane vârstnice funcționează în municipiul Cluj-Napoca, din care 2 în subordinea DASM.

Fenomenul general de îmbătrânire a populației resimțit la nivel național are în general efecte negative asupra pieței muncii și a sectorului de îngrijiri socio-medicale, fenomen care își va extinde efectele încă vreo două decenii în viitor. Societatea noastră trebuie să facă față numărului crescut de pensionari, persoane singure în majoritate de sex feminin, incapacității membrilor familiei de a face față și de a rezolva problemele persoanelor în vârstă din familie, precum și nevoii crescute de servicii sociale și medicale destinate îngrijirii persoanelor vârstnice.

40 *Orientări europene comune asupra tranziției de la îngrijirea instituțională către cea din cadrul comunității*, noiembrie 2012, Copertă: © Lumos | Chris Leslie, Design, paginare: Judit Kovács | Createch Ltd.. Traducere: Andra Hâncu, Tipărit în Bruxelles, Belgia (<http://www.deinstitutionalisationguide.eu>)

În ultimul timp se pun tot mai des în discuție dificultățile sistemului public de pensii în a asigura plata pensiilor, având în vedere că numărul contribuabililor este semnificativ mai redus decât cel al pensionarilor. Cele mai recente analize arată că la un număr de 5,3 milioane de pensionari există 4,3 milioane de salariați, iar deficitul la fondul de pensii crește de la an la an. Această problemă se regăsește în aproape toate statele europene și se reflectă și în sistemul serviciilor sociale care, la rândul lor, sunt nevoite să se adapteze ca să facă față noilor provocări.

Dezvoltarea serviciilor sociale pentru vârstnici va trebui să se adapteze tendinței europene de a concepe și implementa servicii pluridisciplinare și integrate. Specificul acestora este de a reuni competențe profesionale diverse, dar convergând înspre scopul comun, cel al asigurării bunăstării biopsihosociale și spirituale a persoanei vârstnice. Instituțional serviciile integrate presupun conlucrarea de tip public-privat, public-public, într-o coordonare eficientă și o participare dedicată a tuturor profesioniștilor implicați.

În acest sens proiectele destinate persoanelor vârstnice la nivelul municipiului au în vedere dezvoltarea și modernizarea infrastructurii actuale – Centrele de zi pentru vârstnici și Cluburile pensionarilor.

În vederea asigurării unei vieți autonome persoanelor de vârstă a treia, precum și pentru punerea în evidență a potențialului pe care îl au aceștia, fără să îi mai considerăm o povară pentru societate, se are în vedere, **dezvoltarea unui sistem integrat de servicii pentru susținerea persoanelor vârstnice**, în baza unui proiect european care presupune extinderea și diversificarea activităților în cele două centre de zi pentru vârstnici și cele 8 cluburi ale pensionarilor.

PROIECTE

- *Dezvoltarea/modernizarea infrastructurii actuale:* Centrele de Zi pentru Vârstnici și Cluburile existente.
- *Înființarea unui Complex de servicii socio-medice* cu următoarea structură: centru rezidențial de îngrijire și asistență, unitate de îngrijiri la domiciliu și un centru de tranzit (pentru preluare cazuri sociale din clinicile clujene)
- Dezvoltarea de servicii pentru protejarea de abuzuri și neglijare a persoanelor vârstnice dependente, cu sau fără aparținători;
- Dezvoltarea serviciilor de terapie ocupațională prin antrenarea beneficiarilor la activități care să le satisfacă nevoile precum: muzica, dansul, literatura, turismul social, terapia prin joc (table, șah, scrabble, remy, sudoku, rebus, integrale etc);
- Dezvoltarea rețelei de servicii pentru vârstnici prin parteneriat public-public și public-privat;

- Rețea de cluburi pentru vârstnici prin evaluarea activităților desfășurate și dezvoltarea unor activități atractive de socializare pentru a răspunde nevoilor persoanelor în vârstă în risc de excluziune socială;
- Programe de voluntariat cu vârstnici și pentru persoane vârstnice; parteneriate cu organizații non-guvernamentale și culte religioase pentru programe de voluntariat cu vârstnici și pentru vârstnici;
- Implicarea vârstnicilor în programe educaționale pentru adolescenți și tineri.

Proiectul „Împreună pentru un început sigur!”

În perioada aprilie 2011 –martie 2014 DASM a avut în implementare proiectul „Împreună pentru un început sigur!”- POSDRU/96/6.2/S/63444, finanțat prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, Axa prioritară 6: „Promovarea incluziunii sociale”, Domeniul major de intervenție 6.2 „Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii” . Proiectul a vizat dezvoltarea unui model integrat de incluziune socială și profesională a persoanelor de etnie romă și a persoanelor cu dizabilități din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest și Regiunea de Dezvoltare Vest, prin obiectivele sale specifice:

- Asigurarea accesului la servicii de informare, mediere și consiliere profesională a unui număr de 3415 persoane de etnie romă și 1585 persoane cu dizabilități, într-o perioadă de 36 luni, din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest și Regiunea de Dezvoltare Vest;
- Facilitarea accesului la programe de formare profesională (calificare/recalificare) pentru un număr de 900 persoane de etnie romă și persoane cu dizabilități (pentru 500 persoane calificare profesională și pentru 400 persoane certificarea competențelor dobândite non-formal), într-o perioadă de 36 de luni, din regiunea de Nord Vest și Vest;
- Informarea și sensibilizarea unui număr de 72 de persoane din rândul managerilor publici și privați, reprezentanți ai ONG-urilor, angajați ai administrațiilor publice locale (APL) cu privire la problematica persoanelor de etnie romă și a persoanelor cu dizabilități, într-o perioadă de 36 de luni, în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest și Regiunea de Dezvoltare Vest.

La nivelul municipiului Cluj-Napoca au fost înregistrate următoarele realizări notabile:

- o 90 de persoane de etnie romă au beneficiat de cursuri de formare profesională (cameristă, lucrător în comerț, îngrijitor vârstnici, montator subansamble, peisagist floricultor);
- o 20 de persoane cu dizabilități au beneficiat de cursuri de formare profesională (peisagist floricultor);
- o 120 de persoane de etnie romă au beneficiat de certificarea competențelor în meseriile de: cameristă, lucrător în comerț, operator baze de date, montator subansamble, lucrător instalator în construcții, confecționer materiale textile
- o 51 de persoane cu dizabilități au beneficiat de certificarea competențelor în meseriile: lucrător în comerț, operator baze de date, montator subansamble;

- 113 persoane au fost angajate în municipiul Cluj-Napoca, dintre acestea 96 persoane de etnie romă și 17 persoane cu dizabilități;
- s-a înființat un centru de informare și consiliere pentru promovarea oportunităților de ocupare, denumit Centrul de Incluziune Socială, cu sediul în municipiul Cluj-Napoca, str. Plevnei nr. 158.

În cadrul proiectului, Institutul Intercultural din Timișoara (unul din cei 4 parteneri) a realizat două studii de impact privind măsurile pentru incluziunea pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități și a persoanelor de etnie romă:

- *Accesul persoanelor cu dizabilități pe piața muncii în regiunile Nord-Vest și Vest.*⁴¹

- *Măsurile pentru incluziunea romilor pe piața muncii: de la ipocrizie organizată la eficacitate reală.*⁴²

Studiul a fost realizat pe baza analizei documentelor elaborate în urma procesului de informare și consiliere privind accesul pe piața muncii realizat cu beneficiarii proiectului, pe baza unor chestionare de impact ce au vizat efectul măsurilor de sprijin oferite în cadrul proiectului, precum și pe baza unor interviuri, focus grupuri și ateliere cu diferite categorii de beneficiari, cu angajatori, cu specialiști în domeniu și cu reprezentanți ai unor instituții publice relevante.

Deși studiul, ca și ansamblul proiectului *Împreună pentru un început sigur (IPIS)*, a vizat beneficiari din diferite localități, atât urbane cât și rurale, din regiunile Nord-Vest și Vest, o mare parte dintre aspectele identificate se regăsesc frecvent în toată aria studiată. Ne referim în continuare la astfel de aspecte ce sunt relevante și pentru persoanele cu dizabilități, respectiv persoane de etnie romă din Municipiul Cluj-Napoca și din zonele sale periurbane. Studiul a avut ca obiectiv și formularea de recomandări pentru îmbunătățirea pe viitor a eficacității, eficienței și calității măsurilor ce vizează integrarea pe piața muncii a persoanelor din cele două grupuri de beneficiari. Unele dintre aceste recomandări se referă la politici publice a căror adoptare sau modificare trebuie realizată la nivel național.

⁴¹ Autori: Călin Rus și Oana Neșțian Sandu, Institutul Intercultural Timișoara, martie 2014.

⁴² idem.

Analiza datelor obținute a fost făcută și cu referire la un cadru conceptual mai puțin sau deloc utilizat în acest domeniu, preluat din sociologia organizațională, din psihologia socială și din management.

O primă constatare generală este aceea că ambele grupuri de beneficiari au într-adevăr un statut semnificativ defavorizat, atât din perspectiva profilului educațional, cu un nivel de educație mult inferior față de media populației la nivel național, cât și din perspectiva accesului pe piața muncii.

Se remarcă la ambele grupuri de beneficiari o pondere deosebit de ridicată a celor care nu au finalizat cel puțin opt clase, ceea ce generează bariere greu de depășit în privința accesului la formare profesională și implicit la locuri de muncă mai bune și mai stabile.

Un alt aspect de ordin general este legat de faptul că în cazul ambelor grupuri de beneficiari există o proporție deosebit de ridicată a celor care nu reușesc să găsească un loc de muncă prin demersuri proprii sau făcând apel la capitalul social de care dispun, acesta fiind deseori însă deficitar. De asemenea, proporția celor care au locuri de muncă precare (instabile, prost plătite, etc.) este mare, majoritatea celor aflați în această situație neîntrezărind o posibilitate de schimbare prin forțe proprii. Aceasta înseamnă că acțiunile realizate în cadrul proiectului răspund unor nevoi reale și este necesară continuarea oferirii unor astfel de servicii și modalități de sprijin pentru a obține ieșirea din situația de excluziune socială sau prevenirea riscurilor de excluziune atât pentru persoanele cu dizabilități care au un nivel redus de educație, cât și pentru persoanele de etnie romă. Cu toate acestea, studiul arată că un impact mai extins și cu mult mai sustenabil poate fi obținut prin ajustarea acestor servicii și măsuri de sprijin, pe fondul unor necesare îmbunătățiri la nivelul cadrului legislativ și al gestionării fondurilor europene.

În privința persoanelor de etnie romă, o concluzie importantă a studiului este aceea că măsurile de sprijin trebuie să pornească de la situația și nevoile beneficiarilor, care însă sunt foarte diferite. Analiza datelor acumulate a permis astfel identificarea mai multor categorii de persoane de etnie romă în funcție de care pot fi nuanțate și adaptate măsurile ce vizează incluziunea.

Astfel, măsurile prevăzute în proiectul IPIS, care sunt de fapt tipurile de măsuri ce pot fi susținute financiar prin POS DRU, respectiv informare, consiliere, cursuri de formare profesională asociate cu plata unei subvenții către participanți, certificarea competențelor și

subvenționarea angajatorilor care angajează persoane defavorizate, pleacă toate de la premisa că membrii grupurilor vizate își doresc să aibă un loc de muncă sau își doresc o poziție mai bună pe piața muncii.

Studiul a scos în evidență faptul că, deși există numeroase persoane de etnie romă în această situație, sunt numeroase și cazurile în care nu există un interes real pentru o prezență oficială pe piața muncii și, prin urmare, alte tipuri de măsuri sunt necesare⁴³.

43 *Măsurile pentru incluziunea romilor pe piața muncii: de la ipocrizie organizată la eficacitate reală:*

"Acesta este cazul mai multor categorii de persoane:

1. Femei rome casnice. Având în vedere responsabilitățile legate de gospodărie și de îngrijirea copiilor, precum și obișnuința, lipsa de încredere în propriile calități și presiunea comunității, numeroase femei rome nu consideră oportun să aibă un loc de muncă, sau cel puțin nu unul cu program fix și normă întreagă. Astfel, dacă se înscriu la cursuri de calificare, femeile din această categorie o fac doar pentru a beneficia de subvenția de participare, fără un interes real de a obține și de a utiliza certificatul de calificare.

Pentru această categorie, sunt necesare atât măsuri combinate care să includă atât aspecte concrete (de exemplu, servicii de îngrijire a copiilor), cât și activități de dezvoltare personală și de conștientizare a existenței unor opțiuni deviate alternative, realizate de personal specializat, de preferat implicând grupuri de femei rome și mediatore de etnie romă.

2. Persoane fără calificare, ce beneficiază de venitul minim garantat dar desfășoară și activități ocazionale generatoare de venit neînregistrate oficial. Având venituri reale cumulate superioare față de ceea ce ar obține dacă s-ar angaja ca muncitori necalificați, analizând rațional, din punctul lor de vedere, opțiunile, cei în cauză preferă această situație, chiar dacă este asociată cu un venit nesigur, față de rigorile unui program fix de lucru, neluând în calcul beneficiile oferite de statutul de angajat (concediu plătit, pensie, etc.).
3. Persoanele care desfășoară activități generatoare de venituri (de exemplu, activități comerciale, meșteșugărești) ce le asigură un venit constant, dar acesta nu este înregistrat oficial.

Pentru aceste categorii este necesară combinarea măsurilor de sprijin (consiliere, formare, certificare a competențelor, consultanță și supervizare) cu măsuri ferme de combatere a evaziunii fiscale, a muncii la negru și a abuzării sistemului de protecție socială.

Studiul a scos în evidență faptul că pentru persoanele de etnie romă care au finalizat cel puțin 8 clase și care sunt în căutarea unui loc de muncă, problemele principale sunt:

- Lipsa de informare privind oportunitățile de angajare și formare profesională
- Discriminare pe criterii etnice la angajare (cu efecte reale dar greu de dovedit)
- Lipsa încrederii în forțele proprii și efectul tavanului de sticlă (percepția unui blocaj invizibil în ascensiunea pe scara socială)

Măsurile propuse în acest context includ:

- Activități de informare, consiliere și orientare profesională realizate de personal specializat;
- Cursuri gratuite și adaptate de formare profesională;
- Susținere pentru parcurgerea unor procese de certificare a competențelor (nu doar aspectele administrative și partea de evaluare a competențelor, ci și pregătire complementară adaptată în vederea examinării);

Pentru persoanele cu dizabilități, principalele recomandări ce pot fi formulate în baza datelor analizate pentru îmbunătățirea pe viitor a eficacității măsurile de sprijin pentru incluziunea pe piața muncii sunt următoarele:

-
- Activități de sensibilizare și informare a angajatorilor, mediere pentru accesul pe piața muncii realizată de persoane de etnie romă, colaborare cu ONG-uri care să ofere activități adaptate de dezvoltare personală și creșterea stimei de sine, monitorizare și supervizare după angajare.

Majoritatea experiențelor de muncă descrise de participanții la cercetare au făcut referire la discriminare, respingeri și refuzuri ale solicitărilor de angajare. Există persoane care, pe baza experiențelor negative proprii, sau a celor povestite de alte persoane, nu au curaj să încerce să-și găsească un loc de muncă, având convingerea că nu au șanse. Chiar în zonele cu o rată foarte scăzută a șomajului există în rândul romilor percepția că nu sunt locuri de muncă disponibile.

Numeroși participanți apreciază că sfaturile și recomandările oferite în procesul de consiliere nu pot cu adevărat schimba ceva. Ei așteaptă să li se dea un loc de muncă, nu să li se sugereze cum ar putea să-l găsească, arătând așadar pasivitate și lipsă de inițiativă, ce ascund în majoritatea cazurilor lipsa de încredere în forțele proprii și în posibilitatea reală de a găsi un loc de muncă. Problema cheie este că o interacțiune de câteva minute sau o oră cu un consilier nu poate genera o schimbare radicală de perspectivă. Modelul raționalității limitate, efectul tavanului de sticlă și teoria desconsiderărilor ne arată că este necesar un proces de conștientizare ce poate fi obținut doar prin susținere mai îndelungată și de preferat prin implicarea în activități de grup.

Oferirea de subvenții pentru angajatorii care angajează persoane defavorizate de etnie romă poate fi o practică utilă însă doar cu unele condiții:

- Impunerea păstrării locului de muncă pe o perioadă cel puțin egală cu cea subvenționată, după încetarea primirii subvenției
- Pregătire adecvată pentru colectivul în care sunt angajate aceste persoane (colegi și șefi)
- Asigurarea de consiliere individualizată și supervizare pe o perioadă de câteva luni după angajare
- Grup de suport condus de personal specializat pentru persoanele angajate în acest sistem.

O situație problematică este însă a persoanelor de etnie romă care nu au cel puțin 8 clase absolvite. În cazul acestor persoane accesul la formare profesională este blocat, iar lipsa de motivație pentru înscrierea la programul A doua șansă, rata ridicată de abandon înainte de finalizarea programului și calitate redusă a procesului de învățare semnalate în acest program impun regândirea acestui sistem. Acest lucru s-ar putea concretiza printr-o colaborare între ISJ, AJO FM și angajatori și organizarea cursurilor din programul A doua șansă în colaborare cu angajatori și eventual ONG. Astfel, curriculumul și programul cursurilor pot fi conectate cu activitățile de la locul de muncă. Mediatori școlari specializați pot asigura sprijin în acest proces.

Pentru persoanele care nu au competențe de bază de scris-citit este necesară organizarea la nivel local de programe de educația adulților (incluzând componente de alfabetizare funcțională) realizate în colaborare de școli, angajatori, ONG, cu cadre didactice din sistemul educativ pregătite în acest sens și decontate prompt prin autoritățile locale”.

6. continuarea susținerii de proiecte similare proiectului „Împreună pentru un început sigur!”, dar centrarea cu prioritate a acestora pe organizațiile și instituțiile care se află în contact direct și regulat cu beneficiari din această categorie și accesarea de către acestea, în condiții legale specifice, a bazelor de date cu contactele potențialilor beneficiari pentru promovarea serviciilor oferite;
7. oferirea de cursuri de formare profesională adaptate nevoilor și posibilităților persoanelor cu dizabilități, completate eventual cu proceduri de certificare a competențelor;
8. susținerea de activități complementare, centrate pe dezvoltarea la beneficiari a stimei de sine, a abilităților de comunicare, relaționale și învățare, pe conștientizarea competențelor și a potențialului de dezvoltare profesională, pe pregătirea angajatorilor și a colegilor pentru facilitarea integrării în colectiv a persoanei cu dizabilități, respectiv pe consiliere și suport, inclusiv prin grupuri de suport, după angajare.

PERSOANE FĂRĂ ADĂPOST

În municipiul Cluj-Napoca există 4 unități de asistență socială acreditate, care furnizează servicii de găzduire pentru persoanele fără adăpost:

Tabel. nr. 14 Unități de asistență socială acreditate destinate persoanelor fără adăpost

	Nr. unități	Nr. locuri (capacitate)
Public	2	110
Privat	2	70
Total	4	180

Unitățile din sistemul public, aflate în structura DASM, sunt:

- **Centrul Social de Urgență** (cu sediul în str. Dragoș-vodă nr. 36-38, cu o capacitate de 50 de locuri: 30 de locuri pentru bărbați, 10 locuri pentru femei, 10 locuri pentru familii);
- **Centrul de Găzduire Temporară** (str. Oașului nr. 298, cu o capacitate de 60 de locuri: 50 de locuri pentru bărbați și 10 locuri pentru femei).

Aceste unități au program permanent și asigură adăpost persoanelor fără adăpost de pe raza Municipiului Cluj-Napoca, pentru o perioadă determinată de maximum 6 luni, cu posibilitatea prelungirii în situații bine întemeiate. Se oferă adăpost și în situații de urgență pe perioada nopții pentru persoane identificate de poliția locală sau care solicită temporar găzduire. Beneficiarii serviciilor sociale acordate în aceste unități, sunt persoane adulte fără adăpost cu situație socio-economică precară, lipsite de posibilitatea asigurării unei locuințe (temporare sau definitive) și care sunt apte de a sta în colectivitate și nu necesită supraveghere medicală permanentă.

În aceste unități se asigură fiecărui beneficiar servicii de asistență socială, de asistență psihologică, consiliere juridică, mediere între beneficiari și membri ai familiei/rudele acestora, suport pentru pregătire profesională, găsirea unui loc de muncă, în conformitate cu standardele generale de calitate și ținut pe nevoile specifice și reale ale fiecărei persoane asistate.

În rezolvarea problemelor specifice acestei categorii de beneficiari au fost încheiate parteneriate/acorduri de colaboare cu instituții publice și entități private cu scopul de a facilita inserția socială și profesională a persoanelor fără adăpost.

În ceea ce privește serviciile acordate în aceste unități în perioada unui an, acestea sunt prezentate în tabelul care urmează:

Nr.Crt	Servicii acordate	Total beneficiari
1	Asistență în obținerea actelor de identitate	18
2	Internare în centre de îngrijire și asistență	15
3	Servicii care vizează obținerea unor drepturi: pensie, încadrare în grad de handicap	46
4	Informare și consiliere pentru obținerea unor beneficii sociale	46
6	Consiliere vocațională și suport în vederea calificării, recalificării, angajării	27
12	Cazuri sociale de succes (reintegrate în familie/societate)	17
13	Acțiuni în vederea determinării identității beneficiarilor	7
15	Găzduire în regim de urgență	127
	Total	308

Unitățile din sistemul privat:

6. Centrul creștin pentru persoane fără adăpost al Asociației Prison Fellowship România – str Sobarilor nr. 29, cu o capacitate de 60 de locuri. Serviciile acordate sunt acelea de găzduire, asistență psihologică, consiliere vocațională, suport pentru plasare în muncă.
7. Centru rezidențial pentru persoane fără adăpost "Sfântul Ioan al lui Dumnezeu" al Uniunii Creștine din România, str Petofi Sandor nr. 11, cu o capacitate de 10 locuri. Acordă servicii de găzduire temporară, asistență psihologică, mediere a relațiilor de familie, educație pentru sănătate – inclusiv menținerea abstenenței consumatorilor de alcool.

Rețeaua cabinetelor medicale școlare și universitare

În contextul procesului de reformă în domeniul sanitar, prin OUG nr. 162/2008 spre autoritățile publice locale au fost transferate noi atribuții și competențe, pentru a putea lua decizii pentru îngrijirea sănătății populației din zonă, pentru eficientizarea activității de asistență medicală comunitară, a activității de asistență medicală acordată în unitățile de învățământ. Prin implicarea autorităților administrației publice locale în managementul asistenței medicale, se stabilesc premisele implicării acestora în identificarea, cunoașterea și soluționarea nevoilor reale de sănătate ale populației din comunități. Astfel că, în conformitate cu prevederile legale în materie, autoritățile publice locale sunt responsabile de acoperirea cu servicii de asistență medicală comunitară, asistență medicală în unitățile de învățământ și asistență medico-socială a populației din zonă și în special a celei din comunitățile defavorizate.

Prin Hotărârea nr. 361/2009 a Consiliului local al municipiului Cluj-Napoca au fost preluate în structura DASM cabinetele școlare și universitare din municipiu.

Rețeaua cabinetelor medicale școlare și universitare și structura de personal este următoarea:

Specificare	Nr. unități/ beneficiari/posturi
<i>Număr grădinițe</i>	28
<i>Număr școli și licee</i>	56
<i>Număr copii preșcolari înscriși în grădinițe</i>	6665
<i>Număr elevi înscriși în unități de învățământ</i>	33489
<i>Număr studenți</i>	60144
Număr cabinete medicale din grădinițe (unele grădinițe au mai multe unități locative dotate cu cabinete medicale)	39
Număr cabinete medicale din școli și licee	56
Număr cabinete medicale în universități	7
Număr cabinete stomatologice din școli, licee, universități	17
Număr total posturi medici pentru cabinete - preșcolari/elevi/studenți	36
Număr total posturi medici stomatologi	18
Număr total posturi asistente medicale	112

Rolul cabinetelor medicale școlare și universitare vizează în primul rând:

1. prevenirea și menținerea stării de sănătate în colectivitățile din unitățile de învățământ;

2. furnizarea de servicii medicale preventive și curative, precum și asigurarea urgențelor medico-chirurgicale, acordate chiar în colectivități, cu asigurarea continuității activităților, conform Ord. MSF nr. 653/2001.

Personalul medical din cabinetele medicale școlare și universitare are următoarele atribuții:

1. activități preventive a îmbolnăvirilor la nivelul colectivităților:

a) vaccinarea elevilor și studenților, conform Planului Național de imunizări

b) supravegherea epidemiologică a colectivităților;

c) examinări medicale periodice și de bilanț;

d) educația pentru sănătate și profilaxia bolilor, prin promovarea unui stil de viață și mediu sănătos (instruirea grupelor sanitare, lecții de educație pentru sănătate la elevi, lectorate cu părinții, prelegeri în consiliile profesoriale, instruirii ale personalului didactic și administrativ, cursuri de educație sexuală și de planning familial, precum și cursuri de nutriție și stil de viață)

e) examinări medicale;

2. acordarea primului ajutor la nevoie preșcolărilor, elevilor și studenților din unitățile de învățământ arondate

3. activități curative

De la preluarea cabinetelor medicale școlare, iulie 2009 și până la finele anului 2013, au fost realizate investiții în cabinetele medicale școlare. Cu finanțare de la bugetul local s-au achiziționat echipamente de protecție și lucru, precum și aparatură medicală necesară pentru toate cabinetele medicale școlare și studentești (aparate de EKG, ecograf portabil, electrocardiografe). De asemenea, s-a finalizat dotarea cu echipamente moderne pentru cele 17 cabinete stomatologice școlare, cuprinzând unitatea dentară, compresorul și autoclavul pentru sterilizare. Cabinetele stomatologice școlare aveau aparatură veche de zeci de ani. Astăzi, elevii clujeni pot beneficia de tratamente adecvate, moderne. Costurile cu medicamentele și materialele necesare cabinetelor sunt acoperite de către Primăria Cluj-Napoca⁴⁴.

De la preluarea cabinetelor medicale (din mai 2010) până în prezent, avem următoarele realizări:

- a fost înființat un cabinet medical dentar la Seminarul Teologic Ortodox care să deservească atât școlarii cât și studenții din aceste instituții de învățământ

- a fost înființat un cabinet medical dentar în incinta Liceului de Muzică „Sigismund Toduță”

44 Raport pentru anul 2013 Emil Boc - primarul municipiului Cluj-Napoca.

- prin redistribuire de personal **s-a înființat în cadrul UBB un alt cabinet dentar în campusul din Parcul Babeș în incinta căminului studențesc nr. XXI situat pe str. Pandurilor nr. 7** care să deservească în regim de gratuitate studenții UBB Cluj .
- s-au dotat **17 cabinete medicale dentare** cu aparatură completă, investiție care s-a ridicat la **10.000 Euro** pe fiecare cabinet, suma totală a cheltuielii cu această investiție ridicându-se la **700.000 lei** la care se adaugă și instrumentarul medical specific în valoare de **150.000 lei**.
- pentru cabinetele medicale din căminele studențești, pentru cele din școli și grădinițe s-a completat dotarea cu **aparatură de investigații și testare de probe sanguine pentru glicemie, colesterol, trigliceride și acid uric, tensiometre și alte echipamente în valoare de 150.000 lei**.
- s-au achiziționat **21 aparate de EKG** pentru determinarea funcției cardiace în cabinetele medicale școlare și studențești, și s-a finanțat un curs de pregătire pentru efectuare și interpretare EKG în cadrul UMF, suportat de din fondurile alocate bugetar pentru aceasta, suma alocată **130.000 lei**;
- s-au achiziționat **55 de calculatoare tip Laptop** pt. fiecare cabinet medical pentru a se putea transmite electronic atât date statistice cât și înregistrarea și emiterea rețetelor electronice și a raporturilor în registrul național unic al imunizarilor prin vaccinare;
- s-au achiziționat **echipamente de protecție** pentru medici și asistente medicale în sumă de **43.000 lei**;
- s-au asigurat **fonduri pentru susținerea pregătirii profesionale continue** obligatorie pentru personalul medical concretizate prin acordarea de credite EMC;
- s-a efectuat **o acțiune de screening stomatologic** la 100 de elevi de la Liceul de Muzică "Sigismund Toduță";
- s-au arondat inclusiv preșcolarii la cabinete medicale dentare, au loc acțiuni de profilaxie atât pe probleme stomatologice cât și pe probleme care țin de medicina generală (alimentație sănătoasă, igienă, droguri e.t.c.)
- s-au făcut eforturi ca normarea personalului medical din unitățile de învățământ să fie în conformitate cu prevederile Ordinului nr. 1.294/2012.

Proiecte:

- **înființarea unui nou cabinet medical dentar** în incinta Școlii Generale "Radu Stanca", cartierul Zorilor, întrucât la ora actuală nu există un asemenea cabinet care să deservească școlarii și preșcolarii din zonă;
- **preluarea cabinetului medical dentar al UMF Cluj-Napoca din incinta Căm. Nr. VII – Hașdeu**;
- achiziționarea un **Ecograf Dopler Color** portabil pentru cabinetele medicale studențești grupate în Căminul Studențesc nr. XXI , str. Pandurilor nr. 7, necesar pentru a oferi servicii medicale complexe;
- **acțiuni de screening, cu scopul determinării riscului cardiovascular și metabolic la tineret** în populația de studenți din centrul universitar Cluj-Napoca.

OBIECTIVE STRATEGICE DE DEZVOLTARE A ASISTENȚEI SOCIALE ÎN MUNICIPIUL CLUJ-NAPOCA PENTRU ANII 2014-2020

În conformitate cu **Regulamentul Cadru** de organizare și funcționare a Direcției de Asistență Socială și Medicală, organizată ca serviciu public în subordinea Consiliului local al municipiului Cluj-Napoca, Anexa III la Hotărârea nr. 139 din 20 martie 2012, **Direcția de Asistență Socială și Medicală** este serviciu public de interes local, cu personalitate juridică, înființat prin hotărâre a Consiliului local al municipiului Cluj-Napoca, în conformitate cu prevederile art. 36 alin. (3) lit. "b" din Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Legii nr. 292/2011 privind sistemul național de asistență socială, Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, cu modificările și completările ulterioare și în baza O.U.G. nr. 162/2008 privind transferul ansamblului de atribuții și competențe exercitate de Ministerul Sănătății către autoritățile administrației publice locale și a H.G. nr. 56/2009 pentru aprobarea normelor metodologice de aplicare a O.U.G. nr. 162/2008, precum și în condițiile respectării Ord. M.S.F. nr. 653 din 25 septembrie 2001 privind asistența medicală a preșcolarilor, elevilor și studenților și a tuturor reglementărilor legale privitoare la asistența medicală primară în unitățile de învățământ.

Misiunea Direcției de Asistență Socială și Medicală este **protejarea persoanelor care datorită unor motive de natură economică, fizică, psihică sau socială, nu au posibilitatea să își asigure nevoile sociale, să își dezvolte propriile capacități și competențe pentru integrare socială și de a asigura menținerea stării de sănătate, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.**

Conform art 2 alin (2) din regulamentul Cadru, mai sus menționat, Direcția de Asistență Socială și Medicală are **rolul de a identifica și de a soluționa problemele sociale ale comunității, din domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap precum și a oricărei persoane aflate în nevoie și de a asigura asistența medicală și stomatologică a preșcolarilor, elevilor și studenților pe perioada în care aceștia se află în unitățile de învățământ public (grădinițe, școli, universități).**

Prezentul material are la bază:

a) cercetarea desfășurată pe parcursul anului 2011 până în iunie 2012 în municipiul Cluj-Napoca, în cadrul proiectului „Rolul dialogului social în promovarea incluziunii sociale active”, (Proiect POSDRU, Axa prioritară 3 „Creșterea adaptabilității lucrătorilor și a întreprinderilor”, Domeniul major de intervenție 3.3 „dezvoltarea parteneriatelor și încurajarea inițiativelor pentru parteneri sociali și societate civilă”, beneficiar Asociația CRIES Timișoara, în parteneriat cu Institutul Intercultural Timișoara, Liga Apărării Drepturilor Omului, Filiala Cluj);

b) problemele și nevoile beneficiarilor identificate pe parcursul activităților curente ale compartimentelor și serviciilor specializate din cadrul Direcției de Asistență Socială și Medicală și din colaborările cu furnizori de servicii sociale, publici și privați, din municipiul Cluj-Napoca;

c) problemele și nevoile specialiștilor implicați în acordarea de servicii sociale, nevoi și probleme identificate în cadrul acțiunilor de supervizare și monitorizarea a activităților curente din cadrul Direcției de Asistență Socială și Medicală.

Prin urmare, având în vedere:

- misiunea Direcției de Asistență Socială și Medicală;
- Strategia Europa 2020
- Programul Național de reformă 2011 – 2013
- **Strategia de dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene, revizuită**
- Ordinul nr. 1313 din 8 aprilie 2011 privind adoptarea **Planului de acțiune pentru implementarea Strategiei privind reforma în domeniul asistenței sociale;**
- **Legea nr. 292/2011** a asistenței sociale;
- **HG nr. 1826 din 22 decembrie 2005** pentru aprobarea **Strategiei naționale de dezvoltare a serviciilor sociale**
- **HG nr. 1175 din 29.septembrie.2005** privind aprobarea Strategiei naționale pentru protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu handicap în perioada 2006 – 2013
- **HG nr. 1058 din 08.septembrie.2005** privind aprobarea Planului național de acțiune pentru implementarea legislației în domeniul protecției drepturilor copilului
- **HG nr. 686 din 12.iulie.2005** pentru aprobarea Strategiei naționale în domeniul prevenirii și combaterii fenomenului violentei în familie
- **HG nr. 541 din 09.iunie.2005** pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare a sistemului de asistență socială pentru persoanele vârstnice în perioada 2005 – 2008
- **HG nr. 323 din 14.aprilie.2005** privind aprobarea Planului de acțiune pentru implementarea Strategiei naționale antidrog în perioada 2005 – 2008
- **HG nr. 73 din 27.ianuarie.2005** privind aprobarea Strategiei naționale antidrog în perioada 2005 – 2012
- **HG nr. 1295 din 13.august.2004** privind aprobarea Planului național de acțiune pentru prevenirea și combaterea traficului de copii
- **HG nr. 285 din 04.martie.2004** privind aplicarea Planului național de acțiune pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați
- **HG nr. 1273 din 07.decembrie.2000** privind aprobarea Planului național de acțiune pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați
- **HG nr. 1221/2011** pentru aprobarea Strategiei Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității romilor pentru perioada 2012-2020

- **HG nr. 1460 din 12 noiembrie 2008** pentru aprobarea Strategiei Naționale pentru dezvoltare durabilă – Orizonturi 2013-2020-2030

Obiectivele generale privind strategia de dezvoltare a serviciilor sociale sunt:

- Prevenirea/combaterăa riscului de marginalizare, excludere socială

Obiective specifice	Măsură/acțiuni	Termen de realiz.	Instituția resp.
- Asigurarea accesului la servicii sociale primare cetățenilor municipiului Cluj Napoca	- aplicarea legislației specifice privind acordarea de venit minim garantat, alocație de susținere a familiei, ajutoare pentru încălzirea locuinței, ajutoare de urgență, cantina socială, alocații și indemnizații de creștere a copilului, indemnizații pentru persoane cu handicap în locul asistentului personal, indemnizații îngrijire pentru persoane vârstnice - stimularea rețelelor informale și încurajarea participării familiei extinse în soluționarea problemelor persoanelor supuse riscului marginalizării și excluderii sociale	Permanent 2020	DASM
- responsabilizarea cetățenilor municipiului Cluj Napoca în ceea ce privește prevenirea/combaterăa riscului de marginalizare/excludere socială	- campanii de informare privind drepturile persoanelor, riscurile și consurile nonintervenției, responsabilitate teritorială.	anual	DASM, primăria municipiului Cluj Napoca, Consiliul local al municipiului Cluj Napoca
- responsabilizarea persoanelor și grupurilor marginalizate sau cu risc de marginalizare în ceea ce privesc drepturile, oportunitățile, dar și obligațiile ce le revin în gestionarea și depășirea riscului de marginalizare, depășire a condiției de asistat social	- campanii de informare privind drepturile persoanelor, care să utilizeze mijloace de comunicare adaptate situației lor socio-economice și să aibă o componentă de întâlniri publice informative în locații din proximitatea categoriei cu risc de excludere (de ex. în zone marginalizate locuite de etnici romi cu o situație materială precară, în școli ajutoare pentru copii cu handicap, în centre de zi cu profil social etc.)	2020	DASM, primăria municipiului Cluj Napoca, Consiliul local al municipiului Cluj Napoca
Creare de bază de date UNICA la nivelul municipiului, care să permită înregistrarea și vizualizarea serviciilor sociale primite de	-dezvoltarea/implementarea aplicațiilor informatice ale Direcției de Asistență Socială și Medicală astfel încât comunicarea cu cetățenii, preluarea sesizărilor, intervenția, să se realizeze în timp scurt -dezvoltarea/implementarea unei aplicații care să permită o vedere a tuturor serviciilor sociale de care	2017 2017	DASM, primăria municipiului Cluj Napoca, Consiliul local al municipiului Cluj Napoca

beneficiari de servicii sociale	beneficiază persoana/familia în vederea acordării de servicii complementare și evitării suprapunerilor de servicii.		
---------------------------------	---	--	--

- Asigurarea asistenței medicale în grădiniță, școală, facultate, atât asistența medicală preventivă cât și de specialitate stomatologică, precum și educația medicală continuă.

Obiective specifice	Măsuri/acțiuni	Termen de realiz./planif.	Instituția resp.
- asigurarea asistenței medicale gratuite și examinarea stării de sănătate a preșcolarilor, elevilor și studenților din unitățile de învățământ de stat și particulare autorizate/acreditate	- servicii de menținere a stării de sănătate individuale și colective, respectiv triaje epidemiologice, imunizări (vaccinuri) - servicii de monitorizare în colectivitățile de copii a afecțiunilor cronice, acordare de îngrijiri pentru afecțiuni curente, asigurarea primului ajutor în caz de urgență - acțiuni medicale curative	permanent	DASM, primăria municipiului Cluj Napoca, Consiliul local al municipiului Cluj Napoca, Direcția de Sănătate Publică
- identificarea și managementul riscurilor pentru sănătatea colectivității	- crearea unui program informatic de prelucrare a datelor statistice semestrial, privind afecțiunile acute sau cronice, epidemiile și focarele din colectivități, interpretarea și evaluarea datelor rezultate . - studii comparate ale evoluției unor evenimente de sănătate publică pe intervale istorice de timp, emiterea de analize și concluzii și implementarea de măsuri de protecție adecvate .	2015-2016	DASM, primăria municipiului Cluj Napoca, Consiliul local al municipiului Cluj Napoca
- dezvoltare de acțiuni și servicii care să permită identificarea riscurilor și prevenirea îmbolnăvirilor în rândurile elevilor din școlile clujene	- campanii/acțiuni de educație pentru sănătate și promovarea unui stil de viață sănătos, alimentație sănătoasă, principiilor de nutriție a preșcolarilor și elevilor din unitățile de învățământ de stat și particulare autorizate/acreditate prin solicitarea serviciilor specialiștilor în nutriție după un grafic stabilit de către medicul școlar împreună cu diriginții și/sau directorii unității de învățământ. - campanii și acțiuni de promovare a alimentației sănătoase, principiilor de nutriție - campanii de depistare precoce a factorilor și comportamentelor cu risc , consum de alcool, tutun, droguri, inclusiv etnobotanice, boli cu transmitere sexuală, violență, etc. - campanii de screening organizate și efectuate de către corpul medical al medicilor stomatologi pentru depistarea stării de sănătate a danturii, prin acțiuni colective efectuate în unitățile de învățământ care la ora actuală nu sunt arondate la un cabinet medical	permanent 2017 2017 2017	DASM, primăria municipiului Cluj Napoca, Consiliul local al municipiului Cluj Napoca, Direcția de Sănătate Publică și Inspectoratul Școlar

	<p>stomatologic care oferă asistență medicală în sistem de gratuitate, așa cum se desfășoară în cabinetele medicale din structura DASM.</p> <p>-efectuarea de screening in colectivitatile de studenti privind depistarea factorilor de risc in bolile cardiovasculare prin deplasarea in echipa a medicilor din cabinetele studentesti, in caminele studentesti si masurarea greutatii, a glicemiei, colesterolului, trigliceridelor si a tensiunii arteriale, consemnand datele intr-o fisa de screening creata in acest scop . Informarea studentului care prezinta risc precum si monitorizarea acestuia prin cabinetul la care este arondat. Prelucrarea acestor date si dispensarizarea celor depistati.</p> <p>- efectuarea de actiuni de screening de către corpul medicilor scolari pentru depistarea purtatorilor de streptococ betahemolitic de tip A responsabil de reumatismul articular si de afectiuni cardiace, in colaborare cu Inspectoratul Sanitar de Stat Informarea familiei si recomandarea tratarii acestor afectiuni controlabile prin tratament.</p>	2017	
		2017	
- dezvoltare de acțiuni și servicii pentru consilierea părinților în ceea ce privește formarea unui stil de viață sănătos, orientarea școlar-profesională în funcție de starea de sănătate individuală	- alocarea unui timp specific în curricula școlară (în cadrul ședințelor cu părinții sau în ședințe tematice) acțiunilor de distribuire de materiale informative, consiliere, stabilirea de programe educaționale, audio si video, activități formale de educație pentru sănătate pentru părinți și copii	2017	
-identificarea problemelor medico-sociale in comunitatile de romi	-depistarea si monitorizarea cazurilor de potential abandon -depistarea persoanelor fara acte de identitate, certificate de nastere -mobilizarea populatiei pentru participarea la actiunile de imunizare, vaccinare -evidenta gravidelor si lehzurilor din comunitatile de -actiuni de promovare a sanatatii reproducerii si planificarii familiale in comunitatile de romi, consilierea acestora .	permanent permenent permanent permenent permenent	
-ingrijirea si asistenta medicala la domiciliu sau in cabinete medicale pentru ingrijiri in	- Angajarea de asistenti medicali comunitari -asigurarea unui spatiu permanent pentru ingrijiri specifice medicale in cadrul comunitatii pentru a se decongestiona apelarea la serviciile de urgenta din	2017 2020	

comunitatile de romi	spitale pentru cazuri si afectiuni rezolvabile prin acest cabinet unde functioneaza personal specializat -promovarea activitatilor de consiliere si educatie socio-medicala prin promovarea unor activitati culturale specifice in care sa fie integrate aceste aspecte.	2020	
-infiintarea unei unitati de radiografie dentara unde sa se efectueze in sistem de gratuitate radiografiile dentare ale elevului, studentului si ale cazuisticii cu probleme sociale	- atribuirea unui spatiu adecvat si dispus intr-o zona accesibila aflat in administrarea Primariei -cuprinderea in planul de investitii a unui aparat Roentgen dentar - cuprinderea in Statul de functii a unui post de medic dentar radiolog si a 5 posturi de asistenti medicali de radiologie care sa efectueze aceste radiografii in regim de permanenta .	2020 2017 2020	

- Dezvoltarea sistemului de **servicii sociale la nivel local**, adaptate nevoilor comunității și în raport cu resursele comunitare locale

Obiective specifice	Măsuri/acțiuni	Termen de realiz./planif	Instituția resp.
- dezvoltarea sistemelor de înregistrare și monitorizare pentru persoanele aflate în dificultate	- elaborarea/dezvoltarea/implementarea aplicațiilor informatice ale Direcției de Asistență Socială și Medicală în vederea păstrării evidenței, monitorizării situațiilor speciale cerute de lege, elaborării de rapoarte, etc.	2017	
- dezvoltarea rețelei de servicii dedicate găzduirii persoanelor/familiilor aflate în dificultate	- consolidarea parteneriatelor cu organizațiile neguvernamentale care au ca misiune asistarea persoanelor fără adăpost - dezvoltarea de parteneriate cu Zona Metropolitană Cluj, pentru construirea de locuințe sociale pentru familiile/persoanele care momentan locuiesc în comunitatea Cantonului Dallas, Pata Rât - servicii de consiliere juridică și socială gratuită persoanelor vulnerabile și familiilor cu mulți copii aflate în risc de evacuare	2020 2016 permanent	DASM, primaria municipiului Cluj Napoca, Consiliul local al municipiului Cluj Napoca,
- dezvoltare de acțiuni și servicii care să vizeze protejarea persoanelor vârstnice dependente, fără aparținători	- înființarea în cadrul DASM a unei unități de îngrijire la domiciliu, pentru și în sprijinul persoanelor vârstnice dependente, fără aparținători, dar care au locuințe proprii - crearea cadrului administrativ și instituțional prin care persoanele singure, fara aparținători (sau cu aparținători care nu se implică în	2017 2020	DASM, primaria municipiului Cluj Napoca, Consiliul local al municipiului Cluj Napoca

	îngrijirea acestor persoane) să beneficieze de sprijin, reprezentare, îngrijire.		
- dezvoltare de acțiuni și servicii care să permită îngrijirea persoanelor aflate în situații speciale, cazuri medico-sociale	- participarea împreună cu unitățile spitalicești și cu Direcția Generală de Asistență Socială Cluj la înființarea unei unități de îngrijire medico-socială	2020	DSP, DASM
- dezvoltare de acțiuni și servicii care să permită protejarea persoanelor cu dizabilități și a persoanelor cu boli cronice invalidante	- creare/consolidare rețele de colaborare cu organizații și instituții, publice sau private, în vederea valorizării, stimulării integrării sociale, încadrării în muncă, a persoanelor cu dizabilități și a persoanelor cu boli cronice invalidante	2017	DASM, primaria municipiului Cluj Napoca, Consiliul local al municipiului Cluj Napoca
- dezvoltare de acțiuni și servicii care să permită protejarea familiilor care au în îngrijire un vârstnic dependent, un invalid, un copil cu handicap, etc.	- creare/dezvoltare de parteneriate cu instituțiile de cult sau cu organizații neguvernamentale în vederea sprijinirii familiilor aflate în dificultate (voluntariat) - înființarea unui centru de tip respiro pentru persoane cu handicap, vârstnic dependent, invalid.	2017 2020	DASM, primaria municipiului Cluj Napoca, Consiliul local al municipiului Cluj Napoca
- dezvoltare de acțiuni și servicii care să permită prevenirea, combaterea, intervenția comportamentelor adictive	- menținere/dezvoltare de parteneriate cu organisme locale, județene, naționale, publice și private, pentru elaborarea strategiilor antidrog, consolidarea acțiunilor de educare, informare, intervenție antidrog - menținere, extindere, derulare de acțiuni de educație în școlile clujene în ceea ce privește riscurile consumului de droguri	2020	DASM, primaria municipiului Cluj Napoca, Consiliul local al municipiului Cluj Napoca
- dezvoltare de acțiuni și servicii care să permită prevenirea/combateră violenței, prevenirea abandonului școlar	- înființarea unui adăpost pentru agresori și victime ale violenței domestice, în parteneriat cu Consiliul Județean sau parteneri externi -locuințe protejate pentru victime ale violenței domestice (care trebuie să locuiască împreună cu copiii proprii) - acțiuni de educație în școli (negociere, rezolvarea conflictelor, combaterea violenței) - campanii și acțiuni care să permită responsabilizarea părinților, vecinătății, comunității, în ceea ce privește educația generației tinere, stimularea respectului pentru muncă, prezentare/promovare de modele pentru generația tânără -înființarea unor centre de zi multifuncționale pentru copii preșcolari (3-6 ani) care să urmeze principiul desegregării și să asigure 50% din	2020	DASM, primaria municipiului Cluj Napoca, Consiliul local al municipiului Cluj Napoca

	locuri copiilor din familii dezavantajate socio-economic -multiplicarea și perfecționarea modelului „Țara Minunilor” -oferirea de subvenții pentru copiii din familii dezavantajate socio-economic pentru urmarea programelor tip after-school („școală după școală”) care de regulă trebuie plătite de părinți		
- dezvoltare de acțiuni și servicii care să permită sprijinirea/integrarea socială a tinerilor care părăsesc sistemul de protecție socială	- înființarea sau sprijinirea înființării unui centru multifuncțional pentru tineri care părăsesc sistemul de protecție - locuințe sociale pentru tineri care părăsesc sistemul de protecție, construite în interiorul sau pe lângă centrul multifuncțional - derulare/dezvoltare de acțiuni și servicii care să permită profesionalizarea/educarea pentru viață, integrarea socială a acestei categorii de tineri.	2020 2020 2020	DASM, primaria municipiului Cluj Napoca, Consiliul local al municipiului Cluj Napoca
- dezvoltare de acțiuni și servicii pentru victime ale traficului de persoane și a persoanelor private de libertate	- sprijinirea/extinderea parteneriatelor între furnizorii publici și privați pentru acordare de servicii acordate în comunitate (asistare socială, suport emoțional, consiliere psihologică, consiliere juridică, reinsertie socială)	2020	DASM, primaria municipiului Cluj Napoca Consiliul local al municipiului Cluj Napoca

- Dezvoltarea **incluziunii sociale active**

Obiective specifice	Măsuri/acțiuni	Termen de realiz./planif.	Instituția resp.
- promovarea și stimularea măsurilor de învățare-educare-perfecționare pe tot parcursul vieții	-scolarizare (scoala normală sau a II-a șansă) pentru persoanele din categorii defavorizate – direct sau în parteneriate -dezvoltare/derulare de cursuri de pregătire profesională pentru persoanele aflate în situații de risc	2017 2017	DASM, primaria municipiului Cluj Napoca, Consiliul local al municipiului Cluj Napoca
-dezvoltarea de programe de lucrări comunitare, având ca scop ocuparea temporară a persoanelor disponibilizate în vederea menținerii	-inițierea/promovarea/dezvoltarea de parteneriate cu întreprinzătorii privați în vederea preluării (sub contract cu DASM) a persoanelor apte de muncă, beneficiare de VMG. inițiere de parteneriate „tripartite” în care beneficiarii de VMG lucrează pentru firme, firmele își asumă obligații față de Primaria municipiului. - inițiere/promovare de proiecte de economie	2017	DASM, primaria municipiului Cluj Napoca, Consiliul local al municipiului Cluj Napoca

acestora într-o formă de activitate care să le faciliteze accesul pe piața forței de muncă	socială care să aibă în vedere integrarea profesională a persoanelor din categorii defavorizate, în parteneriat cu primăriile membre ale Asociației Zona Metropolitană Cluj	2020	
-stimularea participării persoanelor vârstnice la viața cetății	-derulare de programe, acțiuni, care să permită valorizarea, valorificarea experienței vârstnicilor, transmiterea de experiență profesională și umană către generațiile următoare -derulare de programe de voluntariat, cu vârstnici și pentru persoane vârstnice	2020 2020	DASM, primăria municipiului Cluj Napoca, Consiliul local al municipiului Cluj Napoca

- Dezvoltarea **parteneriatelor și stimularea participării cetățenilor la deciziile ce privesc bunăstarea municipiului.**

Obiective specifice	Măsuri/acțiuni	Termen de realiz./planif.	Instituția resp.
-dezvoltare de acțiuni și servicii pentru tineri, cu sprijinul comunității	-stimularea participării tinerilor la problemele comunității -program de voluntariat „O oră pentru orașul tău” în parteneriat cu formațiunile religioase, ONG-uri care se ocupă de acțiuni cu și în favoarea tinerilor	2020	DASM, primăria municipiului Cluj Napoca, Consiliul local al municipiului Cluj Napoca
-dezvoltare de acțiuni și servicii pentru vârstnici, cu sprijinul comunității	-acțiuni/activități de mentorat prin care vârstnicii să își poată transmite/valorifica experiența profesională -demarare de parteneriate cu organizații neguvernamentale și culte religioase pentru programe de voluntariat cu vârstnici, pentru vârstnici -implicare vârstnici în programe educaționale pentru adolescenți și tineri (ex. medici)	2020 2017	DASM, primăria municipiului Cluj Napoca, Consiliul local al municipiului Cluj Napoca
-dezvoltare de acțiuni și servicii pentru persoane cu handicap și persoane care au în îngrijire un copil sau un adult cu handicap, cu sprijinul comunității	- dezvoltarea unei rețele sociale prin implementarea informațiilor de ordin medical, cultural, educațional, accesare locuri de muncă - promovare de modele de „reușite”, persoane cu handicap care s-au dezvoltat social, profesional, personal.	2020 2017	DASM, primăria municipiului Cluj Napoca, Consiliul local al municipiului Cluj Napoca
-dezvoltare de acțiuni și	- dezvoltare unei rețele sociale prin	2017	DASM, primăria

servicii pentru persoane invalide și persoane care au în îngrijire o persoană cu invaliditate, cu sprijinul comunității	implementarea informațiilor de ordin medical, cultural, educațional, accesare locuri de muncă - crearea unei structuri care să permită valorificarea experienței profesionale a acestei categorii (pensionari de invaliditate) și reintegrare acestora în muncă.	2017	municipiului Cluj Napoca Consiliul local al municipiului Cluj Napoca
---	---	------	---

- Creare de **modele de incluziune socială**

Obiective specifice	Măsuri/acțiuni	Termen de realiz./planif.	Instituția resp.
- crearea unei structuri care să aibă ca obiectiv pregătirea de profesioniști, -cercetare și dezvoltare modele de incluziune socială, proprii pentru nevoile comunității clujene, -inovare de politici publice și atragere de fonduri	-pregătire/preluare profesioniști specialiști în modele de incluziune socială, economie socială -acțiuni de cercetare a nevoilor comunității în vederea creării celor mai bune modele de incluziune socială -creare de modele proprii si specifice municipiului Cluj Napoca	2017 2017	DASM, primaria municipiului Cluj Napoca Consiliul local al municipiului Cluj Napoca
	-Implementarea programelor pentru dezvoltarea calificărilor și formării profesionale a persoanelor din grupurile vulnerabile, împreună cu partenerii din Zona Metropolitană Cluj	2020	DASM, primaria municipiului Cluj Napoca Consiliul local al municipiului Cluj Napoca
	-Crearea formelor specifice economiei sociale (cooperative sociale, ateliere de incluziune socială, întreprinderi sociale, fundații, asociații, organizații de voluntariat și alte organizații non-profit)	2020	DASM, primaria municipiului Cluj Napoca Consiliul local al municipiului Cluj Napoca

Clujul sigur

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

Procesul de planificare strategică al municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

Raport Final al Grupului de lucru sectorial - Clujul Sigur

Grupul de lucru sectorial - Clujul Sigur și-a propus ca partea referitoare la securitate, siguranță și ordine publică din **Proiectul de planificare strategică a municipiului Cluj-Napoca (2013-2020)** să reprezinte o abordare centrată, pe de-o parte, pe identificarea vulnerabilităților, riscurilor și amenințărilor care afectează starea de securitate în municipiul Cluj-Napoca, iar pe de altă parte, pe identificarea unor soluții de contracarare a acestora.

Ca urmare, abordarea grupului de lucru se vrea a fi multidimensională, plecând de la premisa că noțiunea de securitate acoperă în sensul cel mai larg și complet ceea ce și dorește administrația locală să promoveze, prin capitolul „Clujul sigur” din Proiectul de planificare strategică a municipiului Cluj-Napoca (2013-2020). S-a pornit de la premisa că „**sigur**” din perspectiva securității la nivelul municipiului Cluj-Napoca poate însemna:

- asigurarea bunăstării viitoare;
- prezervarea unui stil de viață acceptabil de către cetățeni;
- absența amenințărilor la adresa unor valori existente, iar într-un sens subiectiv, absența temerii că astfel de valori vor fi atacate;
- faptul de a fi la adăpost de orice pericol;
- sentiment de încredere și de liniște pe care îl dă cuiva absența oricărui pericol.

Grupul de lucru „Clujul sigur” consideră că doar o abordare multidimensională asupra securității locale permite obținerea de concluzii complete asupra vulnerabilităților, riscurilor și amenințărilor (**VRA**), precum și realizarea de prognoze care să orienteze decidentul local în adoptarea unor decizii adecvate de contracarare a acestora.

Dimensiunile securității asupra cărora grupul de lucru s-a concentrat au fost cele de natură economică, socială, ecologică, dar și de natură militară sau politică. Cele de natură militară s-au referit strict la cele care provin din zona actorilor non-statali și anume terorismul, secesionismul, grupări radicale, grupări paramilitare. Cele de natură politică s-au rezumat la **VRA** asociate corupției și proastei guvernări/administrației. **VRA** de natură economică s-au grupat în jurul fenomenului de pauperizare a unui număr tot mai ridicat de cetățeni clujeni, pierderii locurilor de muncă, scăderii puterii de cumpărare a populației, pierderii unor investiții economice sau distrugerii bazei economice a municipiului. **VRA** din zona societală s-au concentrat pe crima organizată, mica criminalitate, relațiile interetnice și interconfesionale, migrația, problemele demografice, calitatea unor sub-sisteme cum ar fi sănătatea, învățământul, circulația pe drumurile publice, serviciile sociale, curățenia, dar și demoralizarea generalizată, blazarea, pandemiile și epidemiile. **VRA** de natură ecologică identificate sunt asociate fenomenului de poluare, a fenomenelor meteo extreme, dezastrelor naturale, accidentelor ecologice.

Plecând de la aceste considerații, Grupul de lucru - Clujul Sigur a re-evaluat documentele puse la dispoziție de către autoritățile locale, din perspectivă proprie, dar a făcut și o cercetare empirică asupra vulnerabilităților, riscurilor și amenințărilor care afectează starea de securitate la nivelul municipiului Cluj-Napoca, cu ajutorul studenților din anul 3 de studii

de la programul de licență Studii de securitate din cadrul Facultății de Istorie și Filosofie a Universității „Babeș-Bolyai”. Metodele de identificare a **VRA** folosite de studenți sunt cele specific domeniului Intelligence Competitiv. Ca urmare, aceștia s-au concentrat pe obținerea unor date și informații care să conducă la concluzia că aceste **VRA** sunt reale. Aceștia nu s-au concentrat asupra modului în care populația percepe securitatea sa. Această considerație a avut la bază modelul oferit de localitatea Atena, care, dintr-un oraș cu o populație mulțumită de starea de securitate în care se afla, a devenit, după declanșarea crizei economice, un oraș cu cea mai nemulțumită populație vis-a-vis de starea de securitate în care se găsește, lipsa securității economice influențând decisiv această stare.

1. Analiză preliminară (situația sectorului avut în coordonare la momentul 2013, istoric, evoluții, trenduri, date statistice, analize existente deja etc.)

În baza datelor și informațiilor obținute de la Poliția Județeană Cluj, Inspectoratul pentru Situații de Urgență Cluj, Inspectoratul Județean de Jandarmi Cluj, Agenția Națională Antidrog Cluj, Poliția Locală a municipiului Cluj-Napoca, Direcția Județeană de Statistică, precum și din alte surse, grupul de lucru a întocmit o analiză privitoare la starea de securitate, siguranță și ordinea publică din municipiul Cluj-Napoca.

Conform **Analizei Preliminare a Proiectului de planificare strategică a municipiului Cluj-Napoca (2013-2020)** nivelul de mulțumire al cetățenilor față de siguranța publică poate fi identificat în următoarele aspecte:

- Gradul de libertate perceput este unul ridicat (7,83), reflectând, în mod indirect, încrederea în valorile și normele unui stat de drept;
- la nivelul comunității clujene, este perceput un nivel ridicat de siguranță a locuințelor (media: 7,86) și a alimentelor pe care le consumă indivizii (media: 7,00);
- creșterea nivelului de siguranță a locuitorilor municipalității, este determinat de accesul facil la serviciile privind situațiile de urgență (media: 6.86);
- nivelul ridicat de siguranță a vieții (media: 6,75) este la rândul său confirmată de incidența redusă a sentimentului de frică (media: 3,87).

Perspectiva cetățenilor privind siguranța (Scala utilizată: 1= nivel foarte scăzut; 10 = nivel foarte ridicat)

Media	Indicatori ai siguranței
7,83	Gradul de libertate perceput
7,28	Siguranța spațiilor de locuit
7,00	Siguranța alimentației
6,86	Accesul la servicii în situațiile de urgență
6,75	Siguranța vieții în general
6,65	Accesul la informații privind managementul situațiilor de urgență
6,63	Siguranța la locul de muncă
6,20	Senzația de siguranță
5,58	Siguranța economică
5,13	Expunere la violență
3,87	Senzația de frică

La analiza cadrului strategic general, relevant pentru elaborarea capitolului „**Clujul Sigur**” din strategia la nivelul municipiului Cluj-Napoca, s-au studiat următoarelor documente:

1. Nivel European

- „Quality of life in cities, Perception survey in 79 European cities”, Comisia Europeană, octombrie 2013;

2. Nivel Național

- Strategia de Securitate Națională;
- Strategia Națională de Apărare;
- Strategia Națională Antidrog 2013 – 2020 și Planul de acțiune în perioada 2013 – 2016;
- Strategia națională împotriva traficului de persoane pentru perioada 2012-2016 (HG 1142/2012);
- Strategia Națională de Prevenire și Combatere a Terorismului;
- Strategia Națională de Ordine Publică;

3. Nivel Regional

- Strategia Regiunii de Dezvoltare N-V (2014-2020);

4. Nivel Județean

- Strategia Județului Cluj 2014-2020;

5. Nivel local

- Planul integrat de dezvoltare pentru polul de creștere Cluj-Napoca zona metropolitană Cluj 2009 – 2015. Prezintă anumite evaluări.
- Planul de analiză și acoperire a riscurilor al municipiului Cluj-Napoca (2007);

6. Documente ale instituțiilor responsabile cu securitatea, ordinea și siguranța publică care-și desfășoară activitatea pe teritoriul municipiului Cluj-Napoca:

- Poliția Județeană Cluj;
- Inspectoratul pentru Situații de Urgență Cluj;
- Jandarmeria Cluj;
- Agenția Națională Antidrog Cluj;
- Poliția Locală Cluj-Napoca;
- studii individuale privind „vulnerabilitățile, riscurile și amenințările (VRA) la adresa situației de securitate locală (orașul Cluj-Napoca)” întocmite de către studenții din cadrul programului de Studii de licență Studii de securitate/UBB anul univ 2012-2013 (redactate în perioada decembrie 2012 - ianuarie 2013). Lucrările au avut ca bază de obținere a datelor și informațiilor folosirea de tehnici specifice dobândite de studenți pe parcursul parcurgerii programei didactice. Sursele de documentare au fost atât cele publice, cât și informațiile obținute direct de către studenți, prin mijloace specifice.

Stabilirea VRA a fost făcută în conformitate cu Strategia Națională de Apărare și completate cu Strategia Națională de Securitate, Strategia Națională Antidrog 2013 – 2020 și Planul de acțiune în perioada 2013 – 2016, Strategia națională împotriva traficului de persoane pentru perioada 2012-2016 (HG 1142/2012), Strategia națională de prevenire și combatere a crimei organizate pe anii 2011-2016, Strategia Națională de Prevenire și Combatere a Terorismului.

Cele mai semnificative VRA identificate până în prezent au fost:

1. SECURITATE SOCIALĂ/SOCIETALĂ

Din perspectiva Grupului de Lucru „Clujul Sigur”, securitatea socială se referă la indivizi și ține mai ales de domeniul economic pe când securitatea societală se referă la colectivități și la identitățile acestor. Întrepătrunderea celor două dimensiuni ale securității este dată de faptul că, condițiile sociale ale vieții individuale influențează procesele de identificare colectivă.

Evaluare:

- privind natura amenințării: amenințare internă, ce vizează societatea în ansamblul ei, cât și buna funcționare a acesteia.

Privind forma amenințării (atitudini, evenimente, acțiuni umane):

1. Infrastructură rutieră inadecvată unei localități de mărimea municipiului Cluj-Napoca;
2. Fenomenul infracțional;
3. Evoluția pieței muncii și posibila creștere a numărului șomerilor în municipiul Cluj-Napoca;
4. Tendința de scădere a nivelului de trai;
5. Manifestații stradale;
6. Traficul și consumul de droguri
7. Lipsa coerenței în activitatea de urbanism;
8. Posibila scădere a gradului de încredere al populației în instituțiile administrației publice, cât și în instituțiile de ordine și siguranță publică.
9. Migrația, cu accent pe migrația populației înalt calificate spre alte.

Stadiul amenințării: **MODERAT**

Tipul acțiunilor preconizate: non-violente

Anticiparea consecințelor:

- starea de fapt care ar putea rezulta: crearea unei stări de tensiune generalizată, cu influență asupra sistemului macro-social al populației municipiului Cluj-Napoca, dar și cu incidență asupra relațiilor interumane și intergrupuri; scăderea gradului participării asociative și civice; subaprecierea importanței valorilor civice împărtășite; degradarea standardului de viață, a calității vieții.
- influențele stării de fapt anticipate asupra securității: scăderea influenței economice, culturale și sociale la nivel regional a municipiului Cluj-Napoca.
- măsuri eficiente de prevenire:
 - conceperea și implementarea unui sistem de circulație rutieră eficient la nivelul municipiului plecând de la premisa că funcția de transport la nivelul unei localități este doar una terțiară;
 - îmbunătățirea transportului în comun;
 - realizarea de piste pentru bicicliști, parcări subterane/supraterane și pasaje pentru pietoni pentru fluidizarea traficului;
 - descurajarea folosirii mașinilor personale în zonele centrale ale localității;
 - o mai bună gestionare a situațiilor tensionate, generate la manifestațiile stradale;
 - sprijinirea investițiilor pentru crearea de locuri de muncă în toate domeniile, în special în ariile de activitate cu cea mai mare rată a șomajului;
 - realizarea unui număr mai mare de acțiuni de prevenire a infracțiunilor;
 - răspunderea cu profesionalism și transparență la situațiile și provocările la adresa securității.
 - elaborarea și implementarea unei strategii locale antidrog, cât și a unui plan local de combatere a fenomenelor de trafic și consum de droguri;

Oportunități de realizare a intereselor de securitate:

- Dialogul deschis și continuu între principalele instituții naționale, regionale și locale, între administrația locală și instituțiile de ordine și siguranță publică.

- Motivarea societății în a acționa responsabil și în limitele legii, cu spirit civic atunci când participă la manifestații stradale, prin realizarea de acțiuni de conștientizare.
- Transparența în instituțiile de ordine și siguranță publică, cu privire la subiecte de corupție, abuz în serviciu etc. pentru a oferi un sentiment de încredere societății.
- Adoptarea unei atitudini pozitive față de proiectele sociale inițiate de ONG-uri și oferirea de sprijin din partea instituțiilor administrației locale pentru realizarea acestora.
- Suplimentarea cu resurse atât umane, cât și materiale, actorii care iau parte la acțiunile de prevenire și combatere a consumului și traficului de droguri.
- Comunicarea continuă între actorii implicați în prevenirea și combaterea consumului de droguri, administrația locală, instituțiile statului cu competență în această direcție și ONG-uri.
- Organizarea de seminarii pentru prevenirea consumului de droguri în școli și implementarea de proiecte-pilot și campanii educaționale pentru combatere și prevenire inclusiv în mediul preșcolar.
- Dezvoltarea de servicii și organizații de reabilitare, cu scopul de a ajuta persoanele consumatoare de droguri.
- Spațiul public de calitate se bazează pe suportul arhitecturii de calitate. Posibile direcții de acțiune: elaborarea și implementarea de proiecte urbanistice de valoare, renegocierea spațiilor în favoarea pietonilor și a bicicliștilor, reducerea drastică a parcărilor direct pe spațiul public, un sistem de transport în comun cu adevărat modernizat atât ca vehicule cât mai ales ca trasee și prioritate, care să câștige încrederea utilizatorilor, ar spori atractivitatea.
- Extinderea transportului în comun la nivel metropolitan (spre noile cartiere dormitor), folosirea căii ferate ca alternativă de transport urban și periurban;
- Orașul ar putea deveni mai atractiv legând spațiile interesante, asigurând o continuitate între cele mai importante puncte, zone și direcții, punând în rețea elementele valoroase. Spre exemplu legarea piețelor Unirii, Avram Iancu, Mihai Viteazul, Lucian Blaga, Muzeului și chiar Piața Gării între ele, activând tronsoanele de legătură, ar avea un efect multiplicator pentru folosirea centrului și regenerarea spațiului urban, folosind potențialului existent, al zonei centrale. Ar reprezenta o contramăsură de compensare a „efectului de mall”, adică a dispersiei intereselor spre periferie în detrimentul centrului, cu efectele vizibile de decădere urbană, falimente, subutilizare etc.
- Folosirea eficientă și la capacitate maximă a sistemului de monitorizare video deținut de Primăria municipiului Cluj-Napoca pentru prevenirea și combaterea criminalității.
- Susținerea micilor investiții, a start-up-urilor, prin crearea de incubatoare de afaceri și punerea la dispoziție a unor spații excedentare.
- Sprijinirea unor investiții în zona înaltelor tehnologii care să reducă migrația forței de muncă înalt calificate.

Aprecierea gradului de pericol al amenințării:

- realitatea amenințării (capacitatea efectivă de periclitate a valorilor vizate): problemele din sfera socialului generează consecințe atât la nivel macro cât și la nivel de comunități și grupuri sociale, urmări care se reflectă în toate domeniile și care conduc cu o foarte mare probabilitate la frustrarea și nemulțumirea cetățenilor, degradarea standardului de viață, scăderea calității capitalului social dar și a participării asociative a indivizilor. Un astfel de fenomen manifestă incidență în influența pe care o expune societatea în ansamblul ei, asupra aparatului democratic

și asupra instituțiilor de stat. Tensiunea socială nu se măsoară doar în regresul economic dar și în tendința descendentă a interesului față de valorile civice.

- amploarea și intensitatea amenințării (resursele estimate a fi angajate în materializarea pericolului): Socialul reprezintă realitatea cotidianului, asupra căreia toate domeniile au un anumit grad de influență. De la modul în care funcționează politicul, la infrastructura orașului, fluctuațiile economice, sau amprenta pe care o manifestă mutațiile de pe piața muncii și starea de fapt a fenomenului infracțional, toate aspectele contemporaneității pot produce tensiuni și instabilitate la nivel de societate.

Așadar, privind aspectul infrastructurii rutiere corespunzătoare unei localități de 179.5 km² cu o populație de peste 324.576 locuitori (potrivit estimărilor specialiștilor în ordine și siguranță publică în Cluj-Napoca se află zilnic între 400.000 și 600.000 de persoane), se remarcă deficiențe în ceea ce privește numărul și organizarea locurilor de parcare cât și a numărul restrâns al pistelor pentru bicicliști. Starea de facto actuală (amplasarea parcărilor parțial pe carosabil, îndeosebi în zona centrală, duce la îngustarea căii de rulare; amplasarea trecerilor de pietoni în imediata apropiere a sensurilor giratorii – ex. Piața Mărăști – reprezintă un impediment în fluidizarea traficului;) denotă nemulțumiri la nivel socio-uman și conduce la o creștere a numărului de accidente rutiere.

Luând în considerare, trendul ascendent al numărului manifestațiilor stradale, se impune o apreciere a consecințelor acestora, asupra securității sociale. Pe lângă ciocnirile violente dintre suporterii celor două echipe de fotbal „U” Cluj și „CFR” Cluj și protestele generate de proiecte controversate (ex. Roșia Montana, gazele de șist, 6% pentru Educație etc.) accentuează tensiunea socială, generând nemulțumiri și frustrări la nivel de societate, comunități și grupuri.

Din zona muncii, caracteristicile care impun o atenție deosebită sunt rata șomajului și distribuția forței de muncă pe domenii de activitate. Rata șomajului pentru întregul județ, pentru luna septembrie 2013, este de 3,3%, pentru Cluj-Napoca, cunoscând o creștere de 0,3% comparativ cu perioada similară a anului anterior. Singurul domeniu cu rata șomajului 0, pentru Cluj-Napoca, și un număr de peste 3000 de posturi deschise, fiind reprezentat de aria serviciilor IT. Totodată se remarcă și faptul că apare un fenomen de scădere a numărului persoanelor aflate în pregătire profesională.

Pe de altă parte, în ciuda tendinței de diminuare a fenomenului infracțional, trebuie remarcat faptul că în sens ascendent pentru primele 10 luni ale anului 2013, comparate cu aceeași perioadă a anului precedent, se află atât infracțiunile de furt din societăți comerciale cât și infracțiunile de furt din geți, buzunare.

În ceea ce privește **reprezentarea instituțiilor administrației publice și instituțiilor de ordine și siguranță publică, la nivelul conștiinței colective** se remarcă faptul că, la nivel de societate, gradul de încredere al populației în instituțiile statului este în scădere. Acest fapt se datorează cazurilor de corupție precum cazul vicepreședintelui Consiliului Județean Cluj; arestarea și punerea sub acuzare a fostului primar al Clujului, cât și a cazurilor polițiștilor Sergiu Todea sau Sever Legian, dar și condamnarea polițistului Mihai Curt.

Pe de altă parte, **traficul și consumul de droguri**, la nivel local reprezintă o problemă socială ce solicită un interes deosebit. Așadar, trebuie remarcat faptul că în timp ce vârsta de debut în consum este în scădere, vârsta medie este de 13-24 de ani, substanțele cele mai des întâlnite fiind cunoscute (eronat) în concepția comună ca etnobotanice, urmate de canabis, ecstasy și amfetamine. Totodată, consecințele prezenței drogurilor la nivel local, se remarcă prin extinderea mediilor de consum, care nu se limitează doar la locuințe proprii și petreceri private, ci pot fi întâlnite și în cluburi, baruri sau parcuri. Un alt aspect, de o importanță aparte este prezența localității Cluj-Napoca pe raza tranzitului cocainei. De remarcat că

pericolul cel mai mare îl reprezintă folosirea de droguri sintetice de multe ori asociate cu medicamentația.

- factori de risc și vulnerabilități care ar putea fi exploatare: manifestările stradale, deficiențele infrastructurii rutiere, proasta integrare a populației pe piața muncii, delincvența juvenilă, furtul din buzunare/poșete, cerșetoria, vagabondajul, prostituția, consumul de droguri, neîncrederea în instituțiile statului.

2. SECURITATE POLITICĂ

Din perspectiva Grupului de Lucru „Clujul Sigur”, securitatea se referă la stabilitatea organizațională a ordinii sociale. Plecând de la acest aspect GL „Clujul Sigur” consideră că zona de unde provin VRA specifice dimensiunii politice a securității la nivelul municipiului Cluj-Napoca este dată de prezența și acțiunea politicianilor din structurile instituțiilor administrației publice locale și a organelor reprezentative alese.

Evaluare:

- privind natura amenințării: amenințare internă, ce aparține de domeniul politic, dar care influențează și domeniul economic și social.

Privind forma amenințării (atitudini, evenimente, acțiuni umane):

1. Modul de realizare a guvernării/administrației locale;
2. Buna/proasta guvernare (administrare).

Stadiul amenințării: **PRECAUT**

Tipul acțiunilor preconizate: non-violente

Anticiparea consecințelor:

- starea de fapt care ar putea rezulta: scandaluri publice între membri ai administrației locale provenind din partide diferite; probleme privind implementarea și finalizarea unor proiecte de amploare, tendințe de manifestare a clientelismului politic; slaba calitate a unor funcționari publici; tendințe de corupție.
- influențele stării de fapt anticipate asupra securității naționale/regionale: pierderea credibilității pe plan extern și intern, pierderea interesului investitorilor, crearea unei imagini negative municipiului Cluj-Napoca.
- măsuri eficiente de prevenire:
 - Evitarea alegerii/numirii în funcții publice a unor persoane ce nu dau dovadă de principii morale și etice care să le guverneze conduita.
 - O mai bună cooperare între Primăria municipiului Cluj-Napoca și Consiliul Județean Cluj. O bună înțelegere între aceste instituții denotă încredere și siguranță.
 - Proiectele nu trebuie să fie mari, ci coerente, continue, consecvente viziunii de dezvoltare a localității și fără sincope în implementare.
 - Cooptarea societății civile la proiectele de dezvoltare a localității prin participarea la discuții, dezbateri, evaluari și în promovarea proiectelor;
 - Tranparență și mai multă comunicare în spațiul public.

Oportunități de realizare a intereselor de securitate :

- Dialogul deschis și continuu între principalele instituții naționale, regionale și locale
- Asumarea responsabilității atunci când proiecte de mare amploare sunt inițiate și depunerea eforturilor necesare pentru realizarea lor în cel mai eficient mod, atât financiar, cât și temporal.
- Realizarea unor caiete de sarcini realiste, pentru a evita amânarea termenelor de finalizare.

- Seriozitatea funcționarilor publici și aplicarea principiului priorității interesului general, al cetățenilor, în detrimentul interesului personal, al funcționarului/partidului politic din care face parte.
- Adoptarea unui Plan Urbanistic General, care să lege toate proiectele urbanistice din oraș într-o coerență necesară.

Aprecierea gradului de pericol al amenințării:

- realitatea amenințării (capacitatea efectivă de periclitate a valorilor vizate): problemele la nivel politic pot genera o serie largă de disfuncționalități și pot afecta toate domeniile vitale ale societății, conducând la nemulțumirea cetățenilor, degradarea orașului și a standardului de viață, paralizia dinamicii orașului, scăderea investițiilor și a producției, cererii de consum, ocupării forței de muncă, salariilor, profiturilor, vânzărilor. Criza politică este cauzată, în principal, de ineficiența aparentă a politicilor sau eșecul controlului rațional al administrării treburilor publice precum și de problemele privind legitimitatea atunci când sprijinul public este retras.
- amploarea și intensitatea amenințării (resursele estimate a fi angajate în materializarea pericolului): **corupția** și guvernarea neeficientă sunt fenomene cotidiene la nivel național.
- factori de risc și vulnerabilități care ar putea fi exploatate: corupția la nivelul funcționarilor publici, clientelismul politic, nivelul scăzut al veniturilor funcționarilor publici care creează o sensibilitate financiară, diferențele intereselor politice care creează dispute și divergențe;

3. SECURITATE ECONOMICĂ

Din punctul de vedere al GL „Clujul Sigur” securitatea economică este dată de posibilitatea ca piața globală să crească inegalitățile economice; riscul ca globalizarea economică, ce duce la diminuarea funcțiilor economice ale statului, să genereze efecte perverse sub forma economiilor subterane, comerțului ilicit, traficului cu tehnologie, afectarea mediului înconjurător; riscul ca economia locală să intre în criză datorită unui leadership politic slab și a unui climat local nepropice dezvoltării economice.

Evaluare:

- privind natura amenințării: amenințare internă, ce aparține de domeniul economic, dar influențează deopotrivă și domeniul politic și societal.

Privind forma amenințării (atitudini, evenimente, acțiuni umane) :

1. Susținerea insuficientă a inițiativei individuale și a firmelor mici, ca bază a dezvoltării locale;
2. Alocarea defectuasă a unor resurse;
3. Discrepanțe între necesitățile populației și politicile publice alese;
4. Schimbarea politicilor privind susținerea unor investiții de amploare.

Stadiul amenințării: **MODERAT**

Tipul acțiunilor preconizate: non-violente

Anticiparea consecințelor:

- starea de fapt care ar putea rezulta: sărăcirea unui număr tot mai mare de cetățeni clujeni ca urmare a crizei economice; pierderea locurilor de muncă datorată închiderii unor facilități economice locale; pierderea unor facilități economice emblematică pentru Cluj;
- influențele stării de fapt anticipate asupra securității naționale/regionale: pierderea credibilității pe plan extern și intern, pierderea interesului investitorilor, crearea unei imagini negative municipiului Cluj-Napoca, degradarea spațiilor destinate activităților economice datorită

neutilizării acestora determinând pierderi financiare, creșterea numărului de șomeri și scăderea nivelului de trai care conduc indirect la evoluția fenomenului criminalității.

Măsuri eficiente de prevenire:

- Încurajarea întreprinzătorilor mici și mijlocii.
- Realizarea la nivelul municipiului Cluj-Napoca a unor incubatoare de afaceri.
- O mai bună cooperare între Primăria municipiului Cluj-Napoca, Consiliul Județean Cluj, Guvernul României. O bună înțelegere între aceste instituții denotă încredere și siguranță.
- Proiectele publice trebuie să fie coerente, continue, consecvente viziunii și fără sincope. Pentru atingerea acestui nivel ar trebui investit mai mult în discuții, idei, dezbateri, evaluări și calitatea proiectelor.
- Susținerea unor investiții care să ducă la reabilitarea bazei industriale a municipiului.

Oportunități de realizare a intereselor de securitate:

- Dialogul deschis și continuu între principalele instituții naționale, regionale și locale.
- Încurajarea întreprinzătorilor mici și mijlocii prin închirierea spațiilor deținute de Primăria municipiului Cluj-Napoca contra unor sume rezonabile (Construirea unor incubatoare de afaceri la nivelul municipiului Cluj-Napoca pentru start-up-uri.

Aprecierea gradului de pericol al amenințării:

- realitatea amenințării (capacitatea efectivă de periclitate a valorilor vizate): problemele la nivel economic pot genera o serie largă de disfuncționalități și pot afecta cu precădere toate domeniile vitale ale societății conducând la nemulțumirea cetățenilor, degradarea orașului și a standardului de viață, paralizia dinamicii orașului, scăderea investițiilor străine, producției, cererii de consum, ocupării forței de muncă, salariilor, profiturilor, vânzărilor. O astfel de criză poate cuprinde diferite ramuri și sectoare sau economia națională în ansamblul său, mediul de afaceri ajungând să se degradeze treptat datorită apariției unor dezechilibre.
- amploarea și intensitatea amenințării (resursele estimate a fi angajate în materializarea pericolului). Este evident impactul semnificativ pe care companiile străine și investitorii îl au la nivelul județului Cluj. Stimularea investitorilor și obținerea unor contracte avantajoase pe de o parte, dar și susținerea întreprinzătorilor mici și mijlocii, care nu ar da niciodată concomitent faliment, pe de altă parte, sunt acțiuni imperioase la nivel local și regional pentru realizarea unei bune guvernări.
- factori de risc și vulnerabilități care ar putea fi exploatate: corupția la nivelul funcționarilor publici, clientelismul politic, creșterea ratei criminalității datorită scăderii numărului populației ocupate, scăderea nivelului de mulțumire a cetățenilor.

4. SECURITATE MILITARĂ

Din punctul de vedere al GL „Clujul Sigur” securitatea militară se referă la abilitatea elitelor de a menține pacea civilă, și într-un mod mai controversat, de a menține aparatul administrativ în fața provocărilor lansate de proprii cetățeni. Forme specifice de astfel de provocări sunt cele lansate de separatiștii militari, revoluționari, teroriști sau organizații sau mișcări criminale, tendințe ale administrațiilor de a securiza chiar și acele grupuri pașnice care le contestă autoritatea pentru a determina utilizarea forței împotriva lor.

Evaluare:

- privind natura amenințării: amenințare internă, ce aparține de domeniul militar, însă afectează deopotrivă și domeniul economic, social și politic.

Privind forma amenințării (atitudini, evenimente, acțiuni umane):

1. Evoluții neprevăzute în ce privește criminalitatea: noi moduri de operare cu violență;
2. Continuarea păstrării unei percepții deformate și uneori confuze a populației asupra competențelor specifice forțelor de ordine publică, precum și prezentarea uneori distorsionată a activității acestora, de către mass-media;
3. Lipsa de susținere din partea populației și neîncrederea acestora în eficacitatea structurilor cu atribuții în prevenirea și combaterea fenomenului infracțional;
4. Imposibilitatea efectivelor forțelor de ordine de a menține ordinea și siguranța publică;
5. Riscuri care provin din zona actorilor non-statali și anume terorismul, secesionismul, grupări radicale, grupări paramilitare, grupările de criminalitate organizată, grupările de criminalitate transfrontalieră.

Stadiul amenințării: **PRECAUT**

Tipul acțiunilor preconizate: violente

Anticiparea consecințelor:

- starea de fapt care ar putea rezulta: imposibilitatea efectivelor forțelor de ordine de a menține ordinea și siguranța publică, riscuri care provin din zona actorilor non-statali și anume terorismul, secesionismul, grupări radicale, grupări paramilitare, grupările de criminalitate organizată, grupările de criminalitate transfrontalieră;
- influențele stării de fapt anticipate asupra securității naționale/regionale: pierderea credibilității pe plan extern și intern, pierderea interesului investitorilor, crearea unei imagini nefavorabile municipiului Cluj-Napoca, panica la nivelul societății; neasigurarea bunăstării și securității locuitorilor municipiului Cluj-Napoca;

Măsuri eficiente de prevenire:

- Experiența managerială a personalului de conducere și deschidere pentru aplicarea unor instrumente noi de management.
- Implementarea unui management proactiv, având la bază concluziile desprinse din analize strategice și tactice.
- Organizație tânără, cu putere de muncă, învățare și afirmare.
- Resurse umane cu un nivel de calificare ridicat, existând o preocupare a forțelor de ordine/militarilor pentru ridicarea nivelului de pregătire profesională.
- Posibilități multiple și performante de inițiere, pregătire și perfecționare profesională, pe specificul fiecărei structuri.
- Flexibilitatea serviciilor și compartimentelor în funcție de prioritățile stabilite sau de situația operativă la un moment dat.
- Menținerea unei infrastructuri IT dezvoltate la toate cele 7 secții din cadrul Poliției Cluj-Napoca.
- Accesul facil la bazele de date ale Poliției Române, la metodele moderne de cercetare și investigare a criminalității, precum și capacitatea și disponibilitatea polițiștilor pentru folosirea metodelor moderne de investigare (analiza informațiilor, obținerea de listinguri telefonice, interceptări, identificarea sistemelor informatice sustrase etc.).
- Colaborare eficientă cu instituțiile de aplicare a legii, societatea civilă și autoritățile publice locale, concretizate în obținerea de sprijin financiar pentru anumite proiecte în domeniul creșterii siguranței cetățenilor (montarea de sisteme de supraveghere video în spațiul public, asigurarea de finanțare pentru realizarea materialelor de susținere a campaniilor preventive, dotarea polițiștilor cu echipament de protecție, asigurarea de autospeciale de poliție și mijloace tehnice de videofilmare și IT în comoditate).

- Atitudine pro-activă în relațiile de parteneriat cu instituțiile de aplicare a legii și societatea civilă.

Oportunități de realizare a intereselor de securitate:

- Continuarea dezvoltării și optimizării resurselor instituționale prin: promovarea activă a viziunii, misiunii și valorilor, a priorităților, direcțiilor de acțiune și obiectivelor la care se raportează conducerea inspectoratului; creșterea gradului de pregătire profesională a polițiștilor; aplicarea unor metode moderne de cunoaștere, evaluare și control a efectivelor.
- Crearea unui spațiu de siguranță pe raza municipiului Cluj-Napoca prin: eficientizarea activității de prevenire și combatere a criminalității stradale; creșterea gradului de siguranță a traficului rutier; cooperarea interinstituțională pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor de natură economico-financiară, cu prioritate a evaziunii fiscale; abordarea pro-activă a tendințelor de dezvoltare a grupurilor infracționale; inițierea și derularea de programe comune pentru prevenirea și contracararea noilor forme de criminalitate împotriva patrimoniului.
- Consolidarea și diversificarea parteneriatului cu comunitatea prin: realizarea de proiecte în parteneriat cu autoritățile locale, în special Consiliul Județean și Autoritatea Teritorială de Ordine Publică; realizarea unor programe în domeniul prevenirii criminalității la care să fie atrase instituții de la nivel local, precum și organizații neguvernamentale. Au fost inițiate și vor continua campaniile de prevenire în domeniul delincvenței juvenile, protecției copilului și violenței intrafamiliale, prevenirii criminalității stradale, a violenței în școli și a accidentelor de circulație; îmbunătățirea cooperării interinstituționale în activitatea de aplicare a legii, prin reanalizarea și aplicarea protocoalelor de cooperare;
- S-a inițiat și se dorește dezvoltarea proiectului privind voluntariatul prin: atragerea tinerilor la activități de prevenire a criminalității în comunitatea clujeană precum și realizarea unor întâlniri cu populația municipiului pentru dezbaterile unor aspecte de interes local; eficientizarea activităților de relații publice prin intermediul comunicatorilor stabiliți la nivelul inspectoratului și a structurilor teritoriale.
- Suplimentarea sistemului de supraveghere video existent la nivelul municipiului Cluj-Napoca cu camere video în zonele aglomerate din oraș, unitățile de învățământ preuniversitar și universitar, parcuri etc. și conectarea terminalului de supraveghere video și la dispeceratului jandarmeriei.
- Găsirea unor soluții legale pe plan local, pentru sprijinirea cu fonduri bănești, a instituțiilor care au atribuții în domeniul asigurării climatului de ordine și siguranță publică la nivelul municipiului Cluj-Napoca, inclusiv a Inspectoratului de Jandarmi Județean Cluj, pentru achiziționarea de mijloace auto și tehnică necesară la apărarea ordinii publice.
- Crearea unor proiecte cu fonduri nerambursabile de achiziționare de tehnică necesară structurilor de apărare a ordinii și liniștii publice pe teritoriul municipiului Cluj-Napoca.
- Promovarea în mass-media locală a unor emisiuni cu teme specifice pe linia apărării climatului de ordine și siguranță publică în municipiul Cluj-Napoca.

Aprecierea gradului de pericol al amenințării:

- realitatea amenințării (capacitatea efectivă de periclitate a valorilor vizate): problemele la nivel militar, privind asigurarea securității, generează o serie largă de disfuncționalități și afectează cu precădere toate domeniile vitale ale societății, conducând la nemulțumirea cetățenilor, degradarea orașului și a standardului de viață, paralizia dinamicii orașului, scăderea investițiilor și

a investitorilor străini, producției, cererii de consum, ocupării forței de muncă, salariilor, profiturilor, vânzărilor. Criza politico-militară este definită prin trei factori: interesele-cheie sau cele vitale ale actorilor implicați (bunăstarea și securitatea cetățenilor săi), existența elementului de timp sau a sensului de urgență și progresele majore sau amenințările (sau ambele) la adresa intereselor tuturor părților.

- amploarea și intensitatea amenințării (resursele estimate a fi angajate în materializarea pericolului): în primele 10 luni ale anului 2013, la nivelul municipiului Cluj-Napoca au fost sesizate 1.192 infracțiuni contra persoanei (-337 infracțiuni față de 10 luni ale anului 2012). Dintre acestea, 167 au fost infracțiuni de vătămare corporală (-112 infracțiuni față de 10 luni ale anului 2012) și 627 infracțiuni de loviri sau alte violențe (-66 infracțiuni față de 10 luni ale anului 2012). La nivelul municipiului au fost sesizate 5.345 infracțiuni contra patrimoniului (-225 față de 10 luni ale anului 2012). Dintre acestea, 4.168 au fost infracțiuni de furt (-2 față de 10 luni ale anului 2012), mai precis 598 infracțiuni de furt din locuințe (-20 față de 10 luni ale anului 2012), 813 infracțiuni de furt din societăți comerciale (+30 față de 10 luni ale anului 2012), 317 infracțiuni de furt din poșete, buzunare, genți (+46 față de 10 luni ale anului 2012), 479 infracțiuni de furt din auto (-105 față de 10 luni ale anului 2012) și 6 infracțiuni de furt de auto (-11 față de 10 luni ale anului 2012). Tot în cadrul infracțiunilor contra patrimoniului subliniem faptul că, la nivelul municipiului Cluj-Napoca, au fost sesizate în 10 luni ale anului 2013, 62 infracțiuni de tâlhărie (art. 211 Cod Penal) cu 21 mai puține decât în 10 luni ale anului 2012, precum și 399 infracțiuni de distrugere (art.217-219 Cod Penal) cu 131 mai puține decât în 10 luni ale anului 2012. În ceea ce privește nerespectarea regimului armelor și munițiilor (art. 279 Cod Penal) au fost sesizate 5 infracțiuni, cu două mai mult decât în 10 luni ale anului 2012. Privitor la infracțiunile care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială au fost sesizate în 10 luni ale anului 2013 la nivelul municipiului Cluj-Napoca 215 astfel de infracțiuni, cu 14 mai puține decât perioada similară a anului precedent.

La nivelul municipiului Cluj-Napoca aceste atribuții sunt îndeplinite prin Poliția Locală a municipiului Cluj-Napoca, care are în subordine șapte secții de poliție, cu un efectiv de 448 polițiști.

Din statisticile și informațiile deținute de către Inspectoratul de Jandarmi Județean Cluj, s-a constatat la nivelul municipiului Cluj-Napoca un trend ascendent al faptelor de natură infracțională, în special al infracțiunilor de furt.

- factori de risc și vulnerabilități care ar putea fi exploatate: nivelul de trai relativ scăzut; coruptibilitatea; dimensiunea efectivelor forțelor de ordine, instrumentele din dotarea forțelor de ordine care pot constitui un dezavantaj în fața unor raufacatori mult mai bine înarmați; noi moduri de operare și dificultatea cu care se confruntă forțele de ordine în a ține mereu pasul cu acestea; pericolele asimetrice; lipsa sau insuficiența fondurilor bănești alocate pentru dotarea efectivelor din teren. Mijloacele auto existente sunt insuficiente și au o vechime mare, sunt într-o stare avansată de uzură, de multe ori fiind ineficiente; lipsa sau insuficiența combustibilului necesar pentru activități de patrulare auto cu mijloacele auto care mai funcționează încă. Subdimensionarea numărului de efective al Inspectoratului de Jandarmi Județean Cluj, comparativ cu situația operativă existentă la nivelul municipiului Cluj-Napoca precum și cu numărul mare al manifestărilor organizate, ceea ce implică folosirea aceluiași efective la misiunile de asigurare a ordinii publice.

5. SECURITATE DE MEDIU/ECOLOGICĂ

Din punctul de vedere al GL „Clujul Sigur” prin securitate de mediu/ecologică se înțelege dereglarea ecosistemului prin forme de eroziune a solului; poluarea de orice fel; forme de poluare

datorate producției și distribuției de energie (petrol, nuclear, produse chimice); creșterea populației peste capacitatea de suport a sistemului natural, epidemii, boli, declinul alfabetismului, migrație de masă; criză alimentară, supraconsum și bolile asociate; distrugerii de terenuri agricole și surse de apă; protecția unor economii poluante; distrugerea mediului înconjurător.

Evaluare:

- privind natura amenințării: amenințare internă, ce vizează gradul de poluare și implicațiile acesteia.

Privind forma amenințării (atitudini, evenimente, acțiuni umane) :

1. Amenințare internă privind tendința ascendentă a nivelului concentrației de noxe.
2. Gradul semnificativ de poluare fonică.
3. Acțiuni de distrugere a spațiilor verzi și a pădurilor din imediata vecinătate a localității.

Stadiul amenințării: **PRECAUT**

Tipul acțiunilor preconizate: non-violente

Anticiparea consecințelor:

- starea de fapt care ar putea rezulta: creșterea nivelului concentrației de noxe, pe suprafețe extinse care depășește cu o valoare importantă, depășind maximele stabilite în standardele de mediu. Creșterea nivelului de poluare a apelor și poluare fonică. Eșecul utilităților publice;
- influențele stării de fapt anticipate asupra securității naționale/regionale: scăderea prestigiului orașului și a numărului de turiști.

Măsuri eficiente de prevenire:

- Realizarea de controale pentru a identifica autovehiculele care depășesc limita admisă a noxelor eliberate.
- Realizarea de cercetări pentru a măsura nivelul poluării fonice, cauzat de aparatele de zbor ce au traseul pe deasupra municipiului Cluj-Napoca.
- Realizarea și sprijinirea campaniilor privind conștientizarea socială a efectelor poluării.
- Realizarea de centre de colectare și reciclare a deșeurilor de diferite categorii
- Demararea de proiecte de conservare a zonelor verzi și de oprire a schimbării destinației acestora;
- Adoptarea de hotărâri de interdicere a distrugerii zonelor verzi din imediata vecinătate a localității.

Oportunități de realizare a intereselor de securitate :

- Dialogul deschis și continuu între administrația locală și entitatea juridică responsabilă de colectarea deșeurilor.
- Motivarea societății în a acționa responsabil și în limite legii, cu spirit civic, în vederea protejării mediului.
- Comunicare permanentă între instituțiile administrației locale și reprezentanții Aeroportului Internațional „Avram Iancu”.

Aprecierea gradului de pericol al amenințării :

- realitatea amenințării (capacitatea efectivă de periclitate a valorilor vizate): consecințele poluării se manifestă nu doar în prezent, prin efecte imediate asupra calității vieții și a sănătății populației cât și pe termen lung, prin aportul adus la încălzirea globală și la degradarea stratului de ozon. Mai mult decât atât se pierd din vedere aspecte ale dezvoltării durabile, cauzând impedimente în dezvoltarea strategiilor privind sănătatea populației și sustenabilitatea sistemului.
- amploarea și intensitatea amenințării (resursele estimate a fi angajate în materializarea pericolului): în ceea ce privește poluarea aerului se remarcă faptul că nivelul concentrației diverselor noxe în mediu depășește concentrația maximă admisă reglementată prin standardele

de mediu, zonele cu cel mai mare grad de poluare fiind principalele căi de comunicație și zonele industriale. Mai mult decât atât se remarcă faptul că în râurile Someșul Mic și Nadăș pot fi permanent văzute resturi și amabalaje. Considerând poluarea fonică aceasta este produsă de circulația auto și de trecerea aparatelor de zbor deasupra Clujului. Se necesită menționat că odată cu construirea noii piste de aterizare și creșterea numărului de curse fenomenul poluării se amplifică.

- factori de risc și vulnerabilități care ar putea fi exploatate: iresponsabilitatea populației față de mediu, creșterea numărului de autovehicule dar și a numărului de curse de zbor, dezvoltarea palierului industrial.

CONCLUZII:

Prezentarea acestor **VRA** nu are rolul decât acela de a conștientiza decidenții locali asupra prezenței lor pe cuprinsul municipiului Cluj-Napoca.

Precizăm faptul că identificarea acestor **VRA** nu trebuie interpretată ca fiind un lucru negativ. Cunoașterea lor poate conduce însă la evitarea maximizării efectelor acestora.

Clujul și-a asumat proiecte de anvergură (**Cluj - Capitală Europeană a Tineretului, Cluj - Capitală Culturală Europeană**), organizează manifestări și competiții sportive de anvergură națională și internațională deci trebuie să își pună și problema apariției și proliferării unor **VRA** care erau de cele mai multe ori doar apanajul marilor metropole. Dezvoltarea infrastructurii de transport și comunicații precum și prezența unei comunități cosmopolite potențează acest lucru.

Prin urmare, se impune adoptarea unor măsuri de prevenire dar și de limitare a acestora.

Plasarea cadrului de rezolvare a acestor probleme la nivel național nu va face decât să amâne adoptarea unor măsuri adecvate de contracarare a **VRA**. Automulțumirea locală conform căreia Clujul este un oraș prosper și sigur poate fi startul declinului acestei stări.

Clujul este în momentul de față „mai prosper” și „mai sigur” decât alte orașe de talia sa și aflate în relativa vecinătate. Ori dacă orașul își propune planuri ambițioase, el trebuie să își planifice atent noua dezvoltare plecând tocmai de la identificarea și rezolvarea problemelor de securitate pe care le are.

2. Analize de tip PEST și SWOT

a. Analiza PEST

Analiza de față este realizată prin prisma securității și siguranței la nivelul municipiului Cluj-Napoca. Aceasta își propune să identifice riscurile, amenințările și vulnerabilitățile din sectoarele politic, economic, social și tehnologic cu relevanță pentru municipiul Cluj-Napoca.

Analiza este una obiectivă și își dorește să aducă în atenție anumite probleme din sectoarele menționate mai sus cu scopul de a fi conștientizate și, în măsura posibilităților, rezolvate pentru a crește încrederea cetățenilor și pentru a duce la o dezvoltare armonioasă a municipiului.

Politic

- **Diferențele dintre Primăria municipiului Cluj-Napoca, Consiliul Județean Cluj, Guvernul României**, diferențe ce duc la tensiuni între părți și la întârzierea implementării unor proiecte cu importanță deosebită pentru Cluj-Napoca.
- **Tensiunile dintre membrii administrației locale care fac parte din partide politice diferite (consilieri locali etc.).**

- **Fenomene asociate corupției la nivelul administrației locale.** Cazurile de arestări la nivelul administrației locale au confirmat existența acestui fenomen. Corupția duce la neîncrederea cetățenilor în autorități, reticența posibililor investitori și pătează imaginea orașului la nivel național și internațional
- **Manifestări ale clientelismului politic.** Algerile locale și generale aduc după sine schimbări majore în structurile de personal ale instituțiilor administrației publice locale cât și ale deconcentratelor, primordialitate având numirile de natură politică în detrimentul profesionalismului.
- **Modificările prea dese ale legislației.**

Economic

- **Impactul crizei economice asupra cetățenilor clujeni.**
- **Închiderea sau relocarea unor facilități economice.**
- **Sustinerea redusă a inițiativelor private și a firmelor mici și mijlocii.**
- **Migrația forței de muncă înalt calificate** din cauza lipsei unor salarii motivante.
- **Lipsa unor incubatoare de afaceri** îngreunează inițiativele private de mici dimensiuni.

Social/Societal

- **Existența unor cazuri de discriminare,** care pot duce la apariția unor conflicte între membrii diferitelor etnii cât și la plata unor despăgubiri de către administrația locală.
- **Posibilitatea creării rețelelor de criminalitate transfrontalieră** prin intermediul studenților străini dar și a persoanelor care nu își declară prezența pe teritoriul orașului.
- **Delicvența juvenilă** este în creștere, numărul de cazuri infracționale crescând, fapt care prezintă un mare pericol nu doar la adresa societății, cât a statutului municipiului Cluj-Napoca.
- **Cerșetoria** crează disconfort în rândul cetățenilor, dar și al turiștilor, și crează o imagine negativă.
- **Prostituția** se întâlnește în anumite locuri publice, dar și în anunțuri camuflate în mica publicitate. Acest fapt duce la crearea unei imagini negative asupra orașului.
- **Vagabondajul** este un pericol la adresa siguranței locale, deoarece comportamentul acestora este unul deviant, ducând de cele mai multe ori la comiterea de infracțiuni și prezintă o constantă încălcare a normelor legale și morale ale societății.
- **Furtul din buzunare** produce un sentiment de teamă și neîncredere în rândul populației.
- **Consumul de droguri** poate duce la comportament deviant și la forme de violență.
- **Manifestări stradale generate de evoluții socio-economice:** proteste violente, ciocniri între galeriile de fotbal. Acest lucru creează o stare de insecuritate socială, nu doar cetățenilor-locuitori ai Clujului cât și potențialilor vizitatori.
- **Insuficienta prezență a poliției** în special pe timp de noapte în zonele dinspre periferie, duce la creșterea stării de nesiguranță a cetățenilor.
- **Problema câinilor comunitari.**

Tehnologic

- **Lipsa unei infrastructuri rutiere adecvate unei localități de mărimea municipiului Cluj-Napoca.**

- **Lipsa iluminării corespunzătoare a anumitor zone** duce la un sentiment de nesiguranță al cetățenilor pe timp de noapte și favorizează săvârșirea unor infracțiuni cum ar fi: **tâlhării, spargeri de mașini, furturi din locuințe.**
- **Fațadele deteriorate** ale imobilelor reprezintă un pericol nu doar pentru localnici ci și pentru turiști.
- **Poluarea** sub toate formele sale.

b. Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
<p>1. Economie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cluj-Napoca se situează pe locul al 3-lea în topul celor mai bune orașe pentru afaceri la nivelul României și pe primul loc în regiunea Nord-Vest; - Sectorului IT&C în creștere și expansiune prin firme private; - Un climat favorabil investițiilor, susținut de administrația locală și de poziția geografică a municipiului Cluj-Napoca, așezat de-a lungul unor coridoare importante de transport ; - Banca Transilvania își are sediul central în municipiul Cluj-Napoca. <p>2. Social</p> <ul style="list-style-type: none"> - Populația Clujului are o bună educație și un nivel de civilizație ridicat; - Percepția locuitorilor asupra nivelului lor de securitate economică și socială este una bună. <p>3. Sistemul de sănătate</p> <ul style="list-style-type: none"> - La nivelul regiunii Transilvania, Cluj-Napoca este cel mai important centru medical; - Calitatea serviciilor oferite la nivelul municipiului Cluj-Napoca depășește nivelul calității sistemului de sănătate național; - Ascensiunea sistemului privat de sănătate: apariția de policlinici, clinici și spitale private (4 spitale private, 7 policlinici, 3 centre medicale, 325 cabinete medicale de specialitate); - Al doilea oraș la nivel national, după București, după numărul de centre medicale; 	<p>1. Economie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Numărul redus al IMM-urilor și lipsa de productivitate a acestora; - Lipsa unui produs local, care să poată fi folosit pentru promovare internațională; - Slaba capacitate managerială și anteprenorială în promovarea mediului privat. <p>2. Social</p> <ul style="list-style-type: none"> - Existența cazurilor de discriminare, din cauza diversității etnice pe care o înglobează municipiul Cluj-Napoca; - Creșterea numărului de infracțiuni în rândul minorilor; - Imposibilitatea stopării fenomenului de cerșetorie, în ciuda existenței unor campanii; - Lipsa unei infrastructuri rutiere moderne, necesare unui oraș precum Cluj-Napoca. <p>3. Sistemul de sănătate</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nivelul scăzut al salariilor, ce determină cât mai mulți specialiști să migreze în străinătate pentru locuri de muncă bine plătite; - Lipsa acută de personal ce îngreunează oferirea de servicii medicale optime; - Dotarea deficitară a centrelor medicale de stat;

<ul style="list-style-type: none"> - Axistența unor strânse colaborări cu instituții de profil din străinătate precum și realizarea în parteneriat a diferite premiere medicale; - Rata mare de absolvire a studenților la medicina care își iau cu succes rezidențiatul (promoția 2013-98,5%), denota seriozitatea lor pe de o parte, dar și buna pregătire de care au parte; - <i>Institutul Oncologic din Cluj</i> este în acest moment singura unitate din țară acreditată de către Uniunea Europeană a Științelor Medicale (UEMS) pe procedurile de diagnostic și tratament. <p>4. Mediu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Creșterea numărului de mijloace de transport în comun cu poluare redusă; - Inexistența unor probleme majore în menținerea curățeniei la nivelul municipiului. <p>5. Cultură și educație</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cluj-Napoca este unul din cele mai importante centre universitare și culturale din țară cât și din Europa de Sud-Est; - Existența unui număr semnificativ de centre culturale, Centrul Cultural Britanic, Centru Cultural American, Centrul Cultural de Studii Africane etc., precum și a unui număr de biblioteci stăine; - Creșterea constantă a numărului de studenți, precum și numărul mare de studenți străini ce sunt atrași de calitatea învățământului universitar clujean; - Prezența unor importante vestigii și edificii culturale, cu caracter unic; - Existența unor festivaluri cu tradiție, precum TIFF, TIMAF. 	<p>4. Mediu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Insuficiența spațiilor verzi în raport cu numărul populației și pretențiile unui oraș de mărimea Cluj-Napoca; - Utilizarea în mod intensiv a mijloacelor proprii de deplasare în detrimentul mijloacelor de transport în comun, fapt ce duce la ambuteiaje în trafic și poluare; - Poluarea sonoră (auto și aerian); - Poluarea Someșului Mic, prin aruncarea diferitor obiecte nereciclabile și dăunătoare mediului. <p>5. Cultură și educație</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nivelul redus de sprijin economic alocat actului cultural din resurse locale; - Probleme în ceea ce privește conservarea sau reabilitarea unor monumente, clădiri cu valoare artistică deosebită; - Lipsa de inițiative în susținerea tinerilor creatori; - Interesul redus al unei părți a societății pentru evenimentele culturale; - Investiții insuficiente pe partea modernizărilor și dotărilor instituțiilor de învățământ.
<p>Oportunități</p> <p>1. Economie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Promovarea unui parteneriat cu investitorii 	<p>Amenințări</p> <p>1. Economie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Migrația forței de muncă înalt calificate din

<p>străini prin oferirea de condiții avantajoase de dezvoltare;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea unor produse locale care pot fi promovate prin multitudinea de firme specializate în domeniul publicității; - Accesarea de fonduri europene prin diferitele programe. <p>2. Social</p> <ul style="list-style-type: none"> - Promovarea diversității culturale, lingvistice; - Eliminarea din mentalul cetățenilor a diferențelor etnice și promovarea coabitării pașnice prin diferite programe, manifestări; - Accesarea de fonduri externe în vederea îmbunătățirii infrastructurii rutiere. <p>3. Sistemul de sănătate</p> <ul style="list-style-type: none"> - Colaborarea cu unitățile medicale și cu structurile implicate în asistența medicală la nivel național și internațional, în vederea creșterii siguranței actului medical; - Oferirea posibilității de a crește nivelul de dezvoltare profesională al cadrelor medicale, la nivel teoretic și practic, prin specializarea în străinătate; - Alocarea de fonduri suficiente pentru dezvoltarea cercetării în domeniul medical; - Dotarea unităților medicale cu echipament modern, conform standardelor europene; - Dezvoltarea centrelor de sănătate privată. <p>4. Mediu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Susținerea unui investiții care folosesc tehnologii nepoluante; - Realizarea unui cadru legislativ și utilizarea acestuia în vederea pedepsirii poluatoriilor; - Promovarea mijloacelor alternative de deplasare (ex. mijloacele de transport în comun, bicicleta etc); - Inițierea la nivelul sistemului de învățământ a unui specializări precum mediul, ecologia. <p>5. Cultură și educație</p> <ul style="list-style-type: none"> - Realizarea unor parteneriate internaționale, prin care se poate promova cultura locală și atragerea de evenimente artistice; - Promovarea tradițiilor și a culturii locale prin diferite evenimente sau festivaluri locale; 	<p>cauza lipsei unor salarii motivaționale;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lipsa unei legislații care să sprijine începerea unor afaceri; <p>2. Social</p> <ul style="list-style-type: none"> - Riscul de conflict intertnic - Discriminarea populației rrome; - Accentuarea fenomenului infracțional prin existența unor factori favorizanți. <p>3. Sistemul de sănătate</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pierderea unui număr semnificativ de personal medical din cauza salariilor mici și migrarea acestora în exterior sau spre mediul privat; - Incapacitatea de a face față numărului mare de pacienți din cauză scăderii drastice a personalului din unitățile medicale. <p>4. Mediu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Creșterea gradului de poluare a aerului prin utilizarea unui număr din ce în ce mai mare de autoturisme proprii la un stadiu foarte ridicat; <p>5. Cultură și educație</p> <ul style="list-style-type: none"> - Deteriorarea unor clădiri și monumente culturale; - Nealocarea de fonduri bugetare suficiente pentru desfășurarea unor evenimente, activități, precum și pentru întreținerea
--	---

<ul style="list-style-type: none"> - Aplicarea pentru obținerea de fonduri europene pentru sprijinirea și dezvoltarea culturii; - Promovarea noul tip de artă, streetart, prin realizarea unor concursuri sau crearea de spații special în care se pot realiza asemenea lucrări. 	<p>instituțiilor cultural.</p>
--	--------------------------------

3. Probleme strategice cheie (PSC) - marile probleme care afectează calitatea politicilor publice în domeniu pe termen lung și de o manieră determinantă

- a. Lipsa unei infrastructuri rutiere adecvate unei localități de mărimea municipiului Cluj-Napoca.
- b. Evoluții neprevăzute în ceea ce privește criminalitatea: noi moduri de operare în mediul de afaceri, număr mare de infracțiuni în sectorul patrimonial, creșterea criminalității în mediul familial etc. Infracționalitatea: prostituția, cerșetorie, tâlhării, furturi etc.
- c. Ereșterea numărului de persoane disponibilizate ca urmare a menținerii crizei economice la nivelul României.
- d. Riscuri generate de fenomene meteo extreme și dezastre.
- e. Capacitate administrativă limitată, pericolul corupției, slaba performanță a unor funcționari publici.

4. Definirea de strategii sectoriale ca răspuns la PSC

- a. **Colaborare eficientă cu instituțiile de aplicare a legii, societate civilă și autorități publice locale**, concretizate în obținerea de sprijin financiar pentru anumite proiecte în domeniul creșterii siguranței cetățenilor (montare sisteme de supraveghere video în spațiul public, asigurare finanțare pentru realizarea materialelor de susținere a campaniilor preventive, dotare polițiști cu echipament de protecție, asigurare autospeciale de poliție și mijloace tehnice de videofilmare și IT în comodat).
- b. **Atitudine pro-activă în relațiile de parteneriat cu instituțiile de aplicare a legii și societatea civilă.**

5. Propuneri de programe operaționale - în ordinea priorității lor

- a. **Înființarea unui sistem de identificare și evaluare a problemelor de securitate, siguranță și ordine publică** gestionat de o structură locală după modelul Autorității Teritoriale de Ordine Publică de la Consiliul Județean.
- b. **Înființarea unui centru operativ comun pentru gestionarea problemelor de securitate, siguranță și ordine publică** din care să facă parte: Primăria municipiului Cluj-Napoca, IJP, Poliția locală, ISU, Jandarmi, SRI, MapN.
- c. **Eficientizarea activității de prevenire și combatere a criminalității stradale** prin realizarea unor programe în domeniul prevenirii criminalității la care să fie atrase instituții de la nivel local, precum și organizații non-guvernamentale. Campanii de prevenire în domeniul delincvenței juvenile, protecției copilului și violenței intrafamiliale, prevenirii criminalității stradale, a violenței în școli și a accidentelor de circulație.
- d. **Creșterea gradului de siguranță a traficului rutier** prin implementarea unei strategii care să aibă în prim plan calitatea vieții cetățeanului pe termen lung prin descurajarea circulației rutiere în centrul orașului reducându-se astfel aglomerația și poluarea.

- e. **Demararea unui program de creștere a nivelului de pregătire profesională a efectivelor de ordine publică** prin colaborarea cu IPJ Cluj, Școala de Agenți de Poliție Cluj-Napoca, Jandarmeria Cluj și Universitatea „Babeș-Bolyai”, programul Studii de Securitate.
- f. **Verificarea tuturor furnizorilor de securitate**, firme de protecție și pază, furnizori de formare profesională în domeniul serviciilor de securitate civilă.
- g. **Eficientizarea sistemului de supraveghere video deținut de Poliția Locală Cluj-Napoca.**
- h. **Inițierea unei campanii de promovare a municipiului Cluj-Napoca, „Clujul Sigur”.**

**Coordonatori - prof.univ.dr. Adrian-Liviu Ivan/UBB,
- chestor de poliție Tudor Grindean/IPJ Cluj**

Team manager: drd. Raul-Ciprian Dăncuță/UBB

Consultanți:

- General de brigadă dr. ing. Aurel LITAN / Jandarmeria Cluj
- Inspector principal de poliție Sebastian MARCU/ Centrul Regional de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog

Echipa de lucru: Bianca Simion, Flavius Rusu, Carmen Crișan, Daniel Butunoi, Laura-Carmen Lazar, Dăniana-Ioana Sabou, Lorena Gavril (studenți studii de securitate, UBB)

Anexa 1

NIVELURI DE ALERTĂ

În cadrul analizei privind securitatea la nivelul municipiului Cluj-Napoca, stările de amenințare sunt identificate prin cinci niveluri de alertă, evidențiate distinct pe bază de culori:

SCĂZUT -informațiile disponibile și evenimentele recente indică faptul că un incident este foarte puțin probabil;

PRECAUT -informațiile disponibile și evenimentele recente indică un risc scăzut de producere a incidentului pus în discuție;

MODERAT -informațiile disponibile și evenimentele recente indică faptul că există risc general, fiind posibilă realizarea unui astfel de incident;

RIDICAT -informațiile disponibile și evenimentele recente indică un risc crescut, fiind probabilă realizarea unui incident;

CRITIC -informațiile disponibile și evenimentele recente indică un risc iminent de producere a unui incident.

În stabilirea nivelului curent de alertă, se utilizează două categorii de indicatori:

- informații disponibile, conținând avertizări cu privire la evoluții ce s-ar putea constitui în: vulnerabilități/factori de risc/amenințări/stări de pericol/iminența unui incident pe teritoriul municipiului Cluj-Napoca;

- evenimente recente - manifestări explicite de orice natură ale unei grupări de a submina securitatea pe plan local/regional.

Cultură

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

Strategia Culturală 2014-2020

Cluj-Napoca: Oraș al excelenței artistice și al participării culturale. Cultura ca factor de transformare socială și regenerare urbană

Introducere:

În 2013, are loc la nivelul orașului un proces de planificare strategică prin care este elaborată, printr-un efort colectiv, Strategia Municipiului Cluj-Napoca pentru perioada 2014-2020. Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării din cadrul Universității Babeș-Bolyai a stabilit baza metodologică și coordonează procesul de elaborare a strategiei. Asociația Cluj-Napoca 2021 Capitală Culturală Europeană și-a asumat rolul coordonării componente culturale a strategiei.

Documentul strategic a fost realizat conform metodologiei propuse de grupul de coordonare din cadrul FSPAC.

Analiza preliminară a fost realizată în primăvara anului 2013 (și actualizată în noiembrie 2013) prin cercetarea și sintetizarea informațiilor din multiple surse: studii și cercetări existente, documente de politici, baze de date și chestionare.

Pentru realizarea analizelor SWOT, PEST și identificarea și prioritizarea problemelor strategice, precum și pentru identificarea măsurilor și proiectelor operaționale care pot conduce la rezolvarea acestor probleme au avut loc întâlniri și grupuri de lucru cu reprezentanți ai instituțiilor și organizațiilor culturale și ai altor factori interesați.

Mulțumim tuturor operatorilor culturali pentru informațiile puse la dispoziție și contributorilor la realizarea acestui material (menționați la finalul documentului).

I. Definirea cadrului. Cultura ca factor de transformare socială

Există multiple definiții ale culturii. În definirea strategiilor culturale ale orașelor, abordarea culturii s-a schimbat de-a lungul anilor. În prezent, cultura este un element esențial al dezvoltării sociale și al regenerării urbane. Ea reprezintă un indicator al calității vieții și bunăstării individuale și colective. De aceea în definirea strategiei municipiului Cluj-Napoca pentru 2014-2020, cultura – în special prin vitalitatea și potențialul demonstrate deja de sectorul cultural clujean - trebuie văzută ca unul dintre pilonii centrali ai dezvoltării orașului.

Prin cultură și prin procesele pe care cultura le catalizează, orașul poate oferi locuitorilor noi perspective de participare la viața publică, poate dezvolta noi mecanisme de solidaritate și incluziune, poate revitaliza și da culoare zonelor sale periferice, își poate dezvolta infrastructura, poate să primească o mai largă deschidere europeană și poate genera colaborări și parteneriate care să aducă beneficii economice și sociale întregii comunități.

Cultura include arta și toate formele de expresie artistică, și, mai mult, include modurile prin care ne definim identitatea ca indivizi și comunități. Conform UNESCO, definim cultura ca un set de trăsături spirituale, materiale, intelectuale și afective distincte ale unei societăți sau ale unui grup social și cuprinde, pe lângă arte vizuale, muzică, teatru, dans, literatură, arhitectură etc și elemente definitorii pentru stilul de viață, sistemul de valori, tradițiile și credința respectivului grup.

În discuțiile și sesiunile de lucru care au condus la elaborarea acestui document, definirea și asumarea la nivelul orașului a unui nou rol al culturii a fost subliniată ca misiunea centrală a procesului de planificare strategică. Prin acest document, dorim să creăm cadrul pentru ca la Cluj cultura să poată acționa ca un catalizator pentru transformarea socială și regenerarea urbană. Să fie un factor care generează dezvoltare economică, realizare spirituală, incluziune, participare și un sentiment de împlinire prin apartenența la comunitate și prin co-participarea la crearea bunăstării ei.

II. Analiza Preliminară

Structura analizei preliminare

În realizarea analizei preliminare, am avut în vedere următoarele etape:

- monitorizarea și analiza principalilor indicatori cu privire la sectorul cultural (baza de date operatori culturali, chestionar, rapoarte de activitate etc.)
- analiza studiilor existente cu privire la sectorul cultural din Cluj-Napoca și din România
- analiza tendințelor și contextului cultural național și internațional
- analiza Strategiei Culturale a municipiului Cluj-Napoca pentru perioada 2007-2013
- analiza politicilor și strategiilor relevante la nivel național și european
- analiza datelor legate de percepția comunității
- analiza avantajelor competitive ale orașului din perspectivă culturală.

În documentul de sinteză, aceste informații sunt prezentate sub următoarea structură:

1. Sectorul Cultural
2. Publicul
3. Avantaje competitive/provocări
4. Cluj 2021 Capitală Culturală Europeană
5. Politicile culturale

Sectorul Cultural

Cluj-Napoca are cea mai mare vitalitate culturală urbană din România, conform unui studiu al Centrului de Consultanță și Cercetare în Domeniul Culturii.

Studiul, realizat în 2007, 2008 și 2010, plasează în mod constant Clujul pe prima poziție (studiul nu include capitala), chiar dacă numărul și diversitatea indicatorilor a crescut de la o ediție la alta. Indicele de vitalitate al Clujului este de 1.09, ceea ce relevă că orașul are o viață culturală de circa două ori mai activă decât media orașelor din țară. Categoriile de indicatori avute în vedere în acest studiu și indicii obținuți de Cluj-Napoca sunt: infrastructura sectorului cultural (1.08), resurse umane specializate (1.18), cheltuieli bugetare pentru cultură (-0,45), activități culturale – participare (1.10), economia creativă (3.15), sectorul non-profit (0.47).

Studiul arată că domeniile de excelență culturală la Cluj-Napoca sunt infrastructura culturală, participarea la evenimente culturale și economia creativă.

Este important de reținut că „susținerea bugetară a culturii continuă să fie redusă în Cluj, deși comparativ cu situația întâlnită în edițiile precedente ale studiului (când doar în 4-5 cazuri s-au întâlnit mai puțini bani alocați) orașul ocupă acum locul 29. Ponderea scăzută a cheltuielilor bugetare rezervate culturii nu se relaționează cu performanțele sectorului cultural din Cluj-Napoca care sunt ridicate.”⁴⁵

⁴⁵ Centrul de Consultanță și Cercetare în Domeniul Culturii, Vitalitatea Culturală a Orașelor, 2010
http://www.culturadata.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=145&Itemid=147

În acest sens, participarea organizațiilor culturale clujene la competițiile de proiecte ale AFCN și ICR din ultimii ani este de departe cea mai relevantă din România. Conform raportului de activitate pe 2012 al AFCN⁴⁶, „cele mai multe proiecte au fost depuse de organizațiile din Municipiul București, acesta fiind urmat de Cluj...”. Din cele 17,3 milioane lei alocate de AFCN pentru proiecte culturale în 2012, nu mai puțin de 2,25 milioane au fost atrase la Cluj-Napoca prin 55 de proiecte culturale. Aceste cifre sunt relevante în special în contextul în care în 2012 suma alocată proiectelor culturale de către Primăria și Consiliul Local Cluj-Napoca a fost de 2,31 milioane lei⁴⁷.

O cartografiere a sectorului cultural din Cluj-Napoca ne oferă o imagine asupra dimensiunii instituționale. Funcționează la Cluj-Napoca 19 instituții publice de cultură – muzee, teatre, Filarmonica, între acestea fiind și cinci instituții naționale: Teatrul Național Lucian Blaga, Teatrul Maghiar de Stat, Opera Maghiară și Opera Națională Română, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei. Sunt active peste 60 de organizații neguvernamentale dedicate artei și culturii, pe lângă acestea numeroase alte organizații și grupuri informale derulând activități cu o componentă culturală. Mai sunt prezente șase uniuni de creație sau filiale ale uniunilor de creație naționale, alături de șase universități sau departamente cu profil artistic în universități clujene și trei licee de artă. Șapte centre culturale străine oferă programe culturale, iar 17 centre/biblioteci oferă cursuri de limbi străine și acces la fond de carte în alte limbi. În 2012 au avut loc la Cluj-Napoca cca 90 de festivaluri, de mai mică sau mai mare dimensiune.

Pentru a contura o imagine mai clară a stării actuale a sectorului cultural din Cluj-Napoca, am realizat un chestionar online⁴⁸ în perioada ianuarie-februarie 2013; 43 de operatori culturali au completat chestionarul. Studiul integral poate fi consultat online⁴⁹. Câteva aspecte relevate de răspunsurile la chestionar:

- majoritatea operatorilor culturali se concentrează pe un singur domeniu de activitate, în special din domeniile culturale consacrate: artele spectacolului, arte vizuale, muzică, educație artistică (universități, școli de artă). Domenii reprezentate mai puțin sunt advocacy/politici culturale, new media, teorie/cercetare.
- O mare parte din operatorii culturali activează preponderent la nivel local, există însă conexiuni cu scena internațională pentru circa ¼ din eșantion. Natura relațiilor internaționale este în prezent în special la nivel de mobilitate artistică (participare la evenimente culturale în străinătate sau prezența unor artiști străini la festivaluri locale), relații de lungă durată prin proiecte de cooperare/coproducții și participare la rețele internaționale sunt încă practicate la nivel mai redus.
- Accentul este pus pe realizarea de produse/evenimente culturale (spectacole, expoziții etc.) și pe prezentarea lor către public. Pondere publicului specializat în rândul audienței este foarte redusă, ceea ce indică un interes scăzut pentru programe educaționale adresate îmbunătățirii experienței și participării publicului.

⁴⁶ AFCN, Raport de activitate 2012,

<http://www.afcn.ro/media/RAPORT%20ACTIVITATE%20AFCN%20ANUL%202012%20ver.pdf>

⁴⁷ De precizat faptul că suma alocată proiectelor culturale și de tineret a crescut la 4,5 milioane de lei în 2014.

⁴⁸ Chestionarul aplicat este disponibil la adresa:

<https://docs.google.com/spreadsheets/viewform?formkey=dHdKSnrFUjYtYXBvR2Q1Z11eENvVKE6MA>

⁴⁹ Diagnoza sectorului cultural 2010-2012:

http://www.clujnapoca2021.ro/fileadmin/templates/files/Diagnoza%20sector%20cultural%20Cluj_2010-2012.pdf

- În perspectiva derulării unor programe complexe care necesită o coordonare a ofertelor culturale, cum este cel al Capitalei Culturale Europene, numărul actual de programatori culturali care dețin un sistem electronic de rezervare și/sau vânzare bilete este foarte redus (doar 6 instituții).
- O perspectivă longitudinală asupra numărului de beneficiari reflectă o creștere în perioada 2010-2012: de la 962.720 în 2010, la 1.042.824 în 2011 și 1.132.633 în 2012. Astfel, dacă în 2010 25% dintre organizații aveau sub 1.625 de beneficiari, în 2012 această cifră a crescut la 2.525. În 2010, jumătate dintre organizații aveau sub 6.500 de beneficiari, în timp ce în 2012 au ajuns la peste 8.700 de beneficiari. O creștere semnificativă se poate observa și în cazul organizațiilor cu un număr mai mare de beneficiari, cele aflate la nivelul de 75% din total sporindu-și numărul de beneficiari de la 19.000 în 2010 până la peste 33.500 în 2012.
- În cazul bugetelor, în schimb, creșterea nu a fost la fel de semnificativă, bugetul de la jumătatea clasamentului (instituții/organizații medii) înregistrând chiar o ușoară scădere în 2011. Bugetele totalizate reprezintă: 85,42 mil. lei în 2010, 80,8 mil. lei în 2011, 87,6 mil. lei în 2012. Se poate observa că în 2010 un sfert dintre operatorii culturali aveau sub 60.000 de lei buget, sumă ce se dublează în 2012, ajungând la nivelul de 130.000. Instituțiile/organizațiile cu buget mediu au înregistrat o creștere de la 500.000 la 700.000 de lei, în ciuda scăderii din 2011. Operatorii culturali cu bugete mai consistente au crescut între 2010 și 2011, de la 3 milioane de lei la 3.6 milioane, dar s-au plafonat în jurul acestei valori și în 2012. Acest trend al bugetelor este oarecum surprinzător, dat fiind numărul în creștere al beneficiarilor, sugerând o optimizare a costurilor, necesară pentru adaptarea la condițiile economice curente.

Dacă nevoia spațiilor culturale era stringentă la momentul redactării strategiei culturale anterioare, ea este acum mai puțin acută, după cum arată sondajul efectuat în rândul operatorilor culturali clujeni. Majoritatea instituțiilor publice de cultură dețin spații și dotări proprii, iar mare parte a operatorilor culturali privați își „rezolvă” necesitățile de spațiu prin închiriere.

Continuă însă să persiste situații nerezolvate de mai mulți ani: Uniunea Artiștilor Plastici nu mai are nici o galerie în oraș, după ce spațiile în care funcționau aceste galerii au fost retrocedate, autoritățile nereușind încă să ofere alternative. Filarmonica Transilvania rămâne în continuare într-o formulă provizorie. După ce mai mulți ani a activat în spații improprii, a revenit în prezent în Casa Universitarilor, proprietatea UBB, și își așteaptă intrarea în „propria casă” în Centrul Cultural „Transilvania”. În urma retrocedării spațiilor în care și-au desfășurat activitatea de-a lungul anilor, funcționarea Muzeului de Artă și a Muzeului Farmaciei este periclitată, fiind necesară rezolvarea de urgență a situației sediilor acestor instituții.

Relevantă este apariția unor spații independente cum sunt Fabrica de Pensule, Tranzit.ro, dar și continuitatea Casei Tranzit.

Municipalitatea a renovat și redat circuitului cultural Bastionul Croitorilor, Centrul de Cultură Urbană Casino din Parcul Central și Cinematograful Mărăști. Problematică este însă lipsa unei viziuni și programări culturale a acestor spații, ele fiind în prezent doar gazde ale unor evenimente propuse de diferite organizații sau instituții.

Rămâne de realizat o inventariere riguroasă a spațiilor cu potențial cultural din oraș, atât pentru o utilizare permanentă, cât și pentru activități temporare.

Numărul de evenimente culturale a crescut semnificativ în oraș, și acest lucru este, de asemenea, un indicator al dezvoltării organice a scenei culturale locale. Din cele 800 de evenimente din 2012

analizate, 31% au loc exclusiv la nivel local, iar aproximativ 38% au un caracter național. Cele mai multe dintre acestea se derulează în relație cu actorii culturali din București și Târgu Mureș. Cele mai multe proiecte de colaborare au loc în zona Transilvaniei.

Festivaluri naționale și mai ales festivaluri care și-au dezvoltat o tot mai accentuată componentă internațională au loc la Cluj-Napoca.

Festivalul Internațional de Film Transilvania (TIFF) a devenit în cei 12 ani de existență unul dintre festivalurile majore ale filmului european și un reper în ceea ce privește mobilizarea și participarea comunității locale la activități culturale.

Festivalul Toamna Muzicală Clujeană, Zilele Arhitecturii, Festivalul de teatru „Interferențe”, Festivalul „Temps d’Images”, Festivalul Internațional de Film Comedy Cluj, Festivalul Mozart, „Jazz in the Park”, Primăvara Cafenelelor, Festivalul de Muzică de Cameră „SoNoRo”, Festivalul Internațional de poezie Lucian Blaga, Transilvania Jazz Festival, Festivalul de Carte Transilvania sau Festivalul Interbelic completează imaginea de oraș al festivalurilor pe care și-a creat-o deja Clujul.

Festivalul „Delahoya” și inițiative mai noi precum „18+” și „Electric Castle” contribuie la crearea la Cluj-Napoca a unei oferte generoase pentru iubitorii muzicii electronice, acesta din urmă fiind și nominalizat la European Festival Awards.

În domeniul literaturii atât publicarea, cât și organizarea de evenimente care să încurajeze lectura este realizată în cea mai mare parte prin efortul editurilor și librăriilor, a unor companii private. Bibliotecile organizează la rândul lor activități de promovare a lecturii.

În ceea ce privește relațiile internaționale, în urma analizei unui eșantion de 800 de evenimente culturale derulate la Cluj-Napoca în 2012, remarcăm că 45% dintre acțiuni au și o dimensiune internațională. 294 (37%) sunt evenimente derulate la Cluj-Napoca, cu participanți internaționali; 5% reprezintă participări la evenimente din străinătate; proiectele de cooperare internațională, materializate în schimburi de lungă durată și coproducția de spectacole și lucrări de artă sunt doar 4% din totalul acțiunilor. De asemenea, participarea la rețele locale și internaționale este destul de limitată. O contribuție majoră la creșterea prezenței internaționale în proiectele culturale din Cluj-Napoca o au centrele culturale străine, în special Centrul Cultural German, Institutul Francez, British Council și Centrul Cultural Italian. Țările cu care Clujul are cele mai intense relații de colaborare sunt: Germania, Franța, Ungaria, Marea Britanie și SUA, iar la nivel de orașe se detașează Budapesta, Berlinul și Parisul.

În ceea ce privește percepția internațională a scenei clujene de artă, merită remarcat numărul mare de articole în care presa internațională (Huffington Post, New York Times, Herito, Artpress, Frieze Magazine, Res Magazine, Art Forum, etc) descrie elogios arta clujeană, în special noul val de artă contemporană, notabilă fiind prezența Clujului într-o recentă clasificare a orașelor care definesc avangarda artistică a secolului XXI: Art Cities of the Future/Phaidon.

Odată cu renovarea Pieței Unirii, se resimte o deschidere a municipalității către evenimente în spațiul public și parteneriate care să crească eferescența urbană – concerte, un întreg program de proiectii în aer liber în cadrul TIFF, proiectul de artă în spațiul public Orașul Vizibil etc. În ceea ce privește renovarea Pieței Unirii, trebuie menționat că acest proiect a fost implementat doar parțial, numeroase aspecte ale planului inițial lipsind din forma actuală a pieței.

Au apărut inițiative culturale publice – Zilele Clujului și Zilele Culturii Maghiare – care își direcționează o mare parte a atenției către spațiul public și evenimente cu participare largă.

Este remarcabil impactul pe care aceste evenimente îl generează, în special la nivelul cooperării dintre diferiți operatori culturali și dintre cultură și alte domenii de activitate. Festivaluri precum TIFF, Interferențe sau Colours of Cluj îmbină diferite sfere artistice – film, teatru, muzică, dans, literatură, arte vizuale – ceea ce crește experiența de colaborare între creatorii din Cluj-Napoca, și nu numai.

De asemenea, se poate vorbi despre începutul unui turism cultural la Cluj-Napoca, operatorii economici care oferă servicii hoteliere, bar-restaurant, transport etc. înregistrând creșteri relevante asociate acestor evenimente.

Ca tendințe putem remarca o festivalizare accentuată a culturii și o concentrare a evenimentelor și investițiilor în zona centrală. Aceste tendințe trebuie evaluate din perspectivă strategică, date fiind discrepanțele pe care le creează: o distribuție neechilibrată a resurselor între producția culturală de tip festival în raport cu producătorii culturii constante/continue pe parcursul anului, o accentuare a experienței culturale „spectaculoase” și de scurtă durată, în defavoarea unei participări calitative pentru public (participare constantă/frecventă la actul cultural, dezvoltarea publicului prin experiențe educative etc.), oferta culturală încă redusă în afara centrului orașului și o polarizare puternică centru-periferie, sursă inevitabilă de excluziune.

Municipalitatea organizează începând din 2011 Zilele Clujului, alături de alte evenimente care își propun să animeze orașul și să ofere un program cultural divers pentru toate categoriile de public.

Conform studiului ”A world of events: How can cities anchor the advantage?”⁵⁰ publicat în 2013 de Erasmus University Rotterdam și care realizează un studiu de caz asupra Zilelor Clujului, impactul potențial al acestor evenimente asupra dezvoltării comunității este notabil, însă pentru ca efectele generate să fie pozitive și durabile este recomandată o schimbare de abordare. Această schimbare implică asumarea unui concept cultural, o raportare strategică la publicurile țintă și la spațiile de desfășurare, implicarea actorilor culturali locali în gestionarea și organizarea programului cultural și consolidarea parteneriatelor cu sectorul privat pentru a încuraja implicarea companiilor în susținerea culturii la Cluj dincolo de evenimentele organizate de administrația locală.

Publicul clujean și consumul cultural. Percepția asupra culturii și nivelul de participare la activitățile culturale

Atât numărul oportunităților de petrecere a timpului liber, cât și nivelul de acces la evenimente culturale se află printre principalii indicatori de calitate a vieții la nivelul comunității. În ciuda acestui fapt, în Cluj avem prea puține informații despre participarea culturală și mai ales despre percepția comunității clujene asupra activităților culturale și a domeniului culturii în general.

Chiar dacă operatorii culturali își cunosc destul de bine publicul și au canale specifice de a comunica cu el, această comunicare nu este una bidirecțională. Considerăm că există o lipsă de resurse de

⁵⁰ Erasmus University Rotterdam, Dutch Initiative for Sustainable Cities (DISC), ”A world of events: How can cities anchor the advantage?”, 2013

informație: documente, studii, cercetări referitoare la consumul cultural și la atitudinea, nevoile publicului față de sectorul cultural. Mai mult, statisticile, studiile și cercetările naționale sau/și europene existente în domeniu nu sunt sau sunt foarte rar interpretate și puse în context la nivel local.

În efectuarea unei analize relevante asupra situației actuale a municipiului din perspectiva consumului cultural putem să folosim ca resurse importante două studii efectuate recent la nivel european, dar și datele relevate de un chestionar online⁵¹ efectuat în perioada ianuarie-februarie 2013 cu participarea a 43 de operatori culturali și primul barometru de consum cultural local în Cluj-Napoca, realizat de Institutul Român pentru Evaluare și Strategie - IRES în luna mai 2013⁵².

1. Studiul intitulat „Calitatea vieții în orașele europene”⁵³, a fost realizat de Comisia Europeană, prin Eurostat în 79 de orașe și 4 aglomerări urbane din UE, Islanda, Norvegia, Elveția și Turcia, pe un eșantion de 41.000 de persoane. Din România au participat la studiu orașele Cluj-Napoca, București și Piatra Neamț, ai căror locuitori au răspuns la întrebări ce au variat de la calitatea vieții personale, până la condițiile de transport, infrastructură culturală, nivelul siguranței, al încrederii și al calității serviciilor medicale.

Deși studiul relevă existența unei corelări strânse între satisfacția generală de a trăi într-un oraș și aprecierea calității spațiilor publice, a condițiilor de transport și a infrastructurii culturale, Cluj-Napoca se află pe **locul 15 din cele 83 de zone urbane vizate în ceea ce privește satisfacția generală a locuitorilor**. În același timp orașul se situează în jumătatea de jos a clasamentului în ceea ce privește nivelul de satisfacție legat de **starea clădirilor și a străzilor (locul 55), calitatea spațiilor publice (locul 52), infrastructura culturală (locul 52), facilitățile școlare și de educație (locul 51) și sistemul de transport în comun (locul 42)**. Întrebați dacă sunt **mulțumiți să trăiască în orașul lor, 75% dintre clujeni** au răspuns că sunt total mulțumiți, comparativ cu situația din București, unde 40% dintre locuitori se declară "total mulțumiți".

Cluj-Napoca este pe **primul loc în topul orașelor celor mai primitoare din Europa: peste 91% dintre clujeni au o percepție pozitivă față de străini** și orașul se situează pe primul loc (76%) și în ceea ce privește percepția asupra bunei integrări a cetățenilor străini în oraș.

2. În luna noiembrie 2013 Comisia Europeană a dat publicității și cel mai recent Eurobarometru⁵⁴ privind accesul și participarea cetățenilor Uniunii Europene în activitățile culturale. Din Eurobarometrul 399 reiese că România se află pe ultimele locuri în privința consumului cultural (doar 51% dintre români declarând că

⁵¹ Chestionarul aplicat este disponibil la adresa:

<https://docs.google.com/spreadsheets/viewform?formkey=dHdKSnrFUjYtYXBvR2Q1Z11eENvVke6MA>

⁵² Atitudini și percepții cu privire la Cluj Capitală Culturală Europeană în 2021:

http://www.clujnapoca2021.ro/fileadmin/user_upload/Atitudini_si_perceptii_cu_privire_la_Cluj_Capitala_Culturala_Europ_eana_2021.pdf

⁵³ Quality of life in cities, Regional and Urban Policy, October 2013,

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/urban/survey2013_en.pdf

⁵⁴ Special Eurobarometer 399 - Cultural access and participation, European Commission, Directorate-General for Communication (DG COMM "Research and Speechwriting" Unit),

http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_399_en.pdf

au citit cel puțin o carte în ultimele 12 luni), precum și în ceea ce privește participarea la activități culturale (cu un index de participare culturală de doar 7%, față de indexul maxim de 34%, al Suediei).

Considerând cifrele relevate de barometrul de consum cultural al Clujului, putem afirma că orașul este peste media națională și chiar peste media europeană la multe dintre datele statistice care privesc nivelul consumului cultural și cel al nivelului de satisfacție privind funcționarea sectorului cultural.

3. Pentru a contura o imagine mai clară a stării actuale a sectorului cultural din Cluj, în perioada ianuarie-februarie 2013 am realizat un chestionar online cu participarea a 43 de operatori culturali. Rezultatele chestionarului arată că în ceea ce privește activitățile operatorilor culturali din Cluj, accentul este pus pe realizarea de produse/evenimente culturale (spectacole, expoziții etc.) și pe prezentarea lor către public. Pondere publicului specializat în rândul audienței este foarte redusă, ceea ce indică un interes scăzut pentru programe educaționale adresate îmbunătățirii experienței și participării publicului. Astfel, o perspectivă longitudinală asupra numărului de beneficiari reflectă o creștere în perioada 2010-2012: de la 962.720 în 2010, la 1.042.824 în 2011 și 1.132.633 în 2012. Astfel, dacă în 2010 25% dintre instituții/organizații aveau sub 1.625 de beneficiari, în 2012 această cifră a crescut la 2.525. În 2010, jumătate dintre operatorii culturali aveau sub 6.500 de beneficiari, în timp ce în 2012 au ajuns la peste 8.700 de beneficiari. O creștere semnificativă se poate observa și în cazul operatorilor cu un număr mai mare de beneficiari, cei de dimensiuni medii-mari sporindu-și numărul de beneficiari de la 19.000 în 2010 până la peste 33.500 în 2012.
4. Primul barometru de consum cultural local în Cluj-Napoca a fost realizat de Institutul Român pentru Evaluare și Strategie - IRES în luna mai 2013, pe un eșantion de 1.098 de respondenți cu vârsta mai mare de 18 ani.

Concluziile generale ce se pot trage în urma studiului efectuat de IRES privind activitățile culturale cu cele mai mari și cele mai mici procente de participare sunt în mare parte aceleași cu cele trase în urma cercetărilor efectuate la nivel european, dar și cu cele ale Barometrului de Consum Cultural realizat în 2010 de Centrul de Cercetare și Consultanță în Domeniul Culturii⁵⁵ (CCCDC). Vedem astfel că municipiul Cluj-Napoca se aliniază tendințelor europene și naționale în ceea ce privește un consum cultural public relativ constant, dar în același timp putem observa și o dinamică pozitivă în participarea la evenimente culturale (spectacolele de cinema și teatru) a publicului clujean. Mai mult, sondajul realizat de IRES nu i-a inclus și pe poate cei mai activi consumatori culturali ai orașului, studenții. Cei aproape 100.000 de studenți au un impact semnificativ atât asupra consumului cultural, cât și asupra peisajului și economiei orașului.

Date privind participarea la cultură

- Cele mai frecventate activități culturale⁵⁶ sunt vizionarea programelor de televiziune, ascultarea muzicii și vizionarea filmelor. Cele mai puțin frecventate activități sunt lectura cărților de specialitate, a celor de literatură și folosirea internetului. 59% dintre clujenii care au fost chestionați

⁵⁵ Barometrul de Consum Cultural,

http://www.culturadata.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=144&Itemid=142

⁵⁶ Termenul de „consum cultural” trebuie privit în sensul de frecvență a lecturii, de vizionare a unor programe de televiziune sau a unor spectacole, de preferință pentru anumite produse sau servicii culturale. Utilizarea acestui termen este adecvată în contextul existenței unei economii a culturii, bazată pe o cerere și o ofertă a acesteia. (Barometrul de Consum Cultural 2010)

În luna mai în cadrul sondajului realizat de IRES au spus că în ultimele 12 luni au citit cel puțin o carte. La nivel european, 68% dintre respondenți se pot lăuda că au dechis cel puțin o carte în ultimul an, în timp ce la nivel național 51% dintre români alocă timp acestei activități.

- Cei mai mulți respondenți participă la sărbători și evenimente locale (60% IRES 2013), această activitate fiind urmată de frecventarea spectacolelor de divertisment și muzică (50% IRES 2013). La nivel european se înregistrează un procent de 38% în ceea ce privește participarea la acest tip de evenimente. Potrivit sondajului IRES cele mai puțin frecventate activități artistice la Cluj-Napoca sunt spectacolele de operă și operetă (75% declarând că nu au fost în ultimele 12 luni la operă sau operetă), urmate de expozițiile de artă și cinema (64%, respectiv 62%) și spectacolele de teatru cu 61%. Considerând faptul că și la nivel european doar 28% dintre respondenți frecventează sălile de teatru, clujenii sunt sensibil peste media europeană. Opera de altfel este o necunoscută și pentru mai bine de trei sferturi dintre europeni, doar 18% dintre aceștia participând în ultimul an la un astfel de spectacol.
- În timp ce media europeană a celor care vizitează sălile de cinema este de 52%, doar 38% dintre clujeni spun că au fost la cinematograful în ultimii 12 luni, iar non-participarea la spectacole cinematografice la nivelul României este de 70%.
- Instituțiile culturale sunt spațiile cele mai atractive pentru desfășurarea activităților culturale, totuși se poate observa o creștere semnificativă a preferinței față de activitățile culturale desfășurate în parcuri la nivelul întregii țări. În Cluj-Napoca atractivitatea instituțiilor culturale este egalată de cea a parcurilor, același procent de 28% dintre clujenii întrebați numind instituțiile culturale și parcurile ca spațiu preferat pentru a participa la activități culturale, 23% dintre ei preferând piața/centrul orașului și 11% spațiile neconvenționale. Creșterea preferinței pentru parcuri și spații alternative poate fi explicată de gradul ridicat de accesibilitate al parcurilor, dar și de creșterea numărului de evenimente desfășurate în spații alternative în ultimii ani (Jazz in the Park, Fabrica de Pensule, Electric Castle etc.)
- În ceea ce privește frecvența participării la evenimente în spațiul public, 57% dintre clujeni declară că participă la activități culturale/concerte/piese de teatru sau proiecții cinematografice în spațiul public și 41% dintre respondenți au participat în ultimul an la sărbătorile organizate în piețele publice din Cluj-Napoca.
- Potrivit sondajului, 25% dintre clujeni nu pot identifica "cel mai reprezentativ simbol cultural al orașului". 21% dintre ei au ales Teatrul Național, 8% statuia regelui Matei Corvin, iar pentru 5% dintre clujeni, biserica Sfântul Mihail este cel mai reprezentativ simbol cultural al orașului. Evenimentele precum TIFF sau Zilele Clujului au fost nominalizate de clujeni drept simboluri culturale în proporție de 3%, respectiv 1%, iar Universitatea Babeș-Bolyai este considerată cel mai reprezentativ simbol de 3% dintre respondenți.
- Dintre obiectivele culturale ale orașului, cel mai căutat este Grădina Botanică, peste 91% dintre clujeni vizitând cel puțin o dată acest loc. Dintre muzeele Clujului, cel mai apreciat este Muzeul Etnografic al Transilvaniei, care a fost văzut de 78% dintre locuitorii orașului.

Avantaje competitive/provocări

Din perspectivă culturală, Clujul are în prezent câteva avantaje față de alte orașe:

- orașul cu cea mai mare vitalitate culturală din țară (în afara capitalei)
- oraș candidat la titlul de Capitală Culturală Europeană

- a câștigat titlul de Capitală Europeană a Tineretului pentru 2015
- noul val/Școala de pictură de la Cluj, Muzeul de Artă și Fabrica de Pensule - au adus orașului nominalizarea ca oraș al artei viitorului – Art Cities of the Future/Phaidon 2013 (Cluj este menționat pe locul trei între 12 orașe care definesc avangarda artistică a secolului XXI)
- 2 teatre naționale: Teatrul Național Lucian Blaga, Teatrul Maghiar de Stat, 2 opere naționale: Opera Maghiară, Opera Națională Română, un muzeu național: Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei
- diversitatea culturală și lingvistică
- spațiu de inovație socială – un mediu civic dinamic și experimental
- cea mai dezvoltată economie creativă
- studii superioare în domeniul artistic – Universitatea de Artă și Design, Academia de Muzică Gheorghe Dima, Universitatea Babeș-Bolyai – Facultatea de Teatru și Televiziune, Universitatea Sapientia – Facultatea de Film și Media
- TIFF cel mai important festival internațional de film din România
- Filialele Cluj ale Uniunii Artiștilor Plastici și Uniunii Scriitorilor cu cel mai mare număr de membri din țară
- Fabrica de Pensule – spațiu colectiv și independent de artă contemporană, primul și cel mai mare spațiu de acest fel din România

Există însă și o serie de aspecte care reprezintă provocări pentru cultura clujeană și care sunt relevante în procesul de planificare strategică:

- ponderea scăzută a cheltuielilor bugetare rezervate culturii nu se relaționează cu performanțele sectorului cultural din Cluj-Napoca care sunt ridicate
- limitările bugetare ale operatorilor culturali – scăderi sau creșteri foarte mici de bugete – în contextul creșterii notabile a publicului și a numărului de activități
- festivalizarea culturii locale – presiunea pentru evenimente „vizibile” – determinată de abordarea autorităților publice sau interesul sponsorilor pentru evenimente cu un număr mare de participanți – generează o discrepanță între festivaluri (în creștere rapidă) și activitățile culturale care se derulează continuu de-a lungul anului
- nivelul încă redus de cooperare dintre instituțiile culturale locale, în special între operatorii culturali publici și cei independenți
- deschiderea limitată a autorităților față de procesele sociale codate cultural
- colaborarea redusă – parteneriate, finanțări – dintre mediul de afaceri și operatorii culturali

Cluj-Napoca 2021 Capitală Culturală Europeană

Începând cu 2009 a prins viață la Cluj-Napoca ideea de a obține pentru oraș titlul de Capitală Culturală Europeană.

În 2010 a fost constituită Asociația Cluj-Napoca 2021 – Capitală Culturală Europeană, care are ca membri autoritățile locale și județene, și circa 90 de instituții de cultură, organizații, companii și persoane fizice (martie 2013). Asociația și-a asumat pregătirea candidaturii orașului pentru acest titlu, urmând ca în 2015-2016 să aibă loc o competiție între toate orașele din România care aspiră să devină CCE în 2021.

Obținerea titlului pentru Cluj-Napoca a devenit, oficial, proiectul cultural prioritar al orașului și pregătirile în acest sens vor avea un rol determinant în planificarea și managementul strategic al culturii în perioada 2014-2020.

Pregătirile pentru CCE 2021 creează cadrul pentru a fi elaborate și puse în practică măsuri și mecanisme de dezvoltare socială și urbană bazate pe cultură, măsuri care vor fi definite și încadrate în primul rând în strategia municipiului aflată în curs de dezvoltare.

Efectele deja vizibile ale acestui proiect sunt la nivelul creșterii cooperării dintre diferiți actori culturali, îmbunătățirii interacțiunii dintre operatorii culturali și autoritățile locale, creșterii treptate a susținerii publice pentru cultură și creșterii numărului de evenimente culturale.

Competiția conjuncturală creată între orașele din țară care s-au angajat în competiția pentru titlul de capitală culturală europeană pune însă în pericol stabilitatea rețelelor de colaborări culturale, oricum fragile, dintre orașe. Mai mult, o serie de declarații și situații politice tensionate s-au ivit deja la nivel național datorită alianțelor sau declarațiilor de sprijin făcute de persoane publice în relație cu unul sau altul dintre orașele candidate.

O miză importantă în dezvoltarea strategiei culturale este includerea măsurilor care contribuie la o dezvoltare culturală sustenabilă la Cluj-Napoca și care totodată facilitează implementarea proiectului de candidatură la titlul Capitală Culturală Europeană. În egală măsură, participarea la Programul Cluj-Napoca CCE creează premisele punerii în valoare a potențialului culturii pentru comunitate și în relații cu alte domenii, precum educația, coeziunea socială, arhitectura și regenerarea urbană, tehnologia, industriile creative, economia etc.

Politicile culturale

Analizând strategia perioadei anterioare, câteva aspecte se detașează ca importantă. Trebuie remarcat că, din 2006, conceptul de cultură a evoluat în direcția creșterii relevanței sociale și economice. Din această perspectivă, noua strategie trebuie să identifice mai clar relația culturii cu creșterea nivelului de trai, a coeziunii sociale, educației, regenerării urbane și bunăstării în general.

Putem remarca faptul că din prioritățile identificate prin strategia culturală 2007-2013, municipalitatea și-a asumat în special tema infrastructurii. Proiectul major asumat este cel al construirii unui centru cultural multifuncțional – Centrul Cultural Transilvania. Prioritar și la nivelul investiției financiare – în raport cu alte proiecte din sfera culturală, nu însă și în raport cu alte proiecte ale orașului – construcția Centrului Transilvania nu a fost până acum demarată.

În general, problematică este corelarea scăzută între prioritățile identificate prin strategia culturală anterioară și acțiunile municipalității în acest domeniu în perioada de implementare. Acest lucru este foarte vizibil analizând lista de proiecte culturale finanțate de la bugetul local de-a lungul anilor de implementare a strategiei. În acest sens, o prioritate a perioadei următoare este reconsiderarea

sistemului și a regulamentului de finanțare locală, astfel încât prioritățile relevate prin strategie, precum și o serie de priorități anuale să fie în mod necesar operaționalizate prin sistemul de finanțări.

Lipsa unor indicatori și mecanisme de evaluare în strategia 2007-2013, dar și a unui plan/calendar de acțiune concret face monitorizarea și analiza strategiei anterioare dificilă.

Necesitatea profesionalizării domeniului cultural – prin creșterea pregătirii în management cultural a persoanelor-cheie în coordonarea activităților instituțiilor culturale, a instrumentelor de management etc., o atenție crescută către nevoia de dezvoltare a publicului și mai ales o profesionalizare a modului de distribuție a resurselor pentru cultură – printr-un acces mai larg al ONG-urilor la fonduri și spații/dotări publice și introducerea unor comisii de specialitate în selecția proiectelor finanțate, precum și externalizarea de servicii publice culturale către ONG-uri sunt câteva dintre concluziile subliniate de „Carta pentru cultura vie”, un document realizat în 2012 de Coaliția Sectorului Cultural Independent.

Conform informațiilor din Cartă, în prezent raportul dintre fondurile alocate direct instituțiilor publice din bugetul Ministerului Culturii și fondurile alocate pe bază de concurs (MC, AFCN, ICR), singurele resurse publice la care ONG-urile au acces, este de 95,5% față de 0,05%.⁵⁷

La nivel european există un curent în creștere legat de poziționarea culturii ca factor de dezvoltare socială și economică. Acest curent este consolidat prin adoptarea, în 2007, de către instituțiile Uniunii Europene a unui document strategic „O agendă europeană pentru cultură într-o lume în curs de globalizare”. Documentul atribuie culturii o misiune-cheie în dezvoltarea europeană și recunoaște în special rolul diversității culturale și dialogului intercultural, al culturii drept catalizator al creativității și inovării, și al culturii ca o componentă importantă a relațiilor externe ale UE. Operaționalizarea principiilor acestui document este realizată prin metoda de coordonare deschisă (*open method of coordination*), fiind create trei platforme de colaborare între instituțiile europene și operatorii culturali. Teme majore în care aceste platforme oferă recomandări sunt: Europa interculturală, acces la cultură și industrii culturale și creative.

Analizând tendințele dezvoltării politicilor culturale la nivel național, o observație este necesară. În spiritul Agendei 21, Uniunea Europeană pune accent în programele sale (ex. Europa Creativă) pe stimularea creativității și competitivității prin cultură, aspecte preluate în documente strategice naționale prin măsuri de încurajare și sprijinire a industriilor creative sau priorități în cadrul programelor de finanțare AFCN. În lipsa unor strategii pentru domeniul culturii în sine, acest tip de preluare ridică probleme, deoarece direcționează resursele deja limitate ale sectorului cultural către zona economică adiacentă. Sursa erorii în acest caz este că nu se are în vedere că dezvoltarea culturii este tratată la nivel european pe baza principiului subsidiarității – autoritățile naționale, regionale și locale fiind responsabile de crearea de strategii și alocarea de resurse în sfera artei și culturii. Politicile și programele europene au doar rol complementar și vin să accentueze dimensiunea cooperării internaționale, a mobilității artiștilor și a produselor culturale la nivel comunitar și să promoveze industriile culturale ca unul dintre avantajele competitive europene.

⁵⁷ Coaliția Sectorului Cultural Independent, Carta pentru Cultura Vie, 2012, www.culturavie.ro

Ca o concluzie, este de dorit o abordare comprehensivă a culturii într-o strategie culturală în care să fie potențat atât domeniul artistic – arta în toate formele ei de expresie, contemporane și tradiționale, excelența și experimentul – cât și cultura ca element integrator la nivel social și potențator la nivel de dezvoltare urbană. Creșterea gradului de cultură și a accesului la artă și cultură a publicului devine prioritară. În plus, devine important să fie integrată și transversal în celelalte domenii ale strategiei orașului (educație, tineret, IT, infrastructură, sănătate, relații internaționale, economie etc.) o dimensiune culturală.

III. Analiza Sectorului Cultural din Cluj-Napoca

Analiza PEST - analiza contextului politic/cadrului legislativ și normativ, a contextului economic, social și tehnologic

Context politic/normativ	Context economic
<ul style="list-style-type: none">- local – în ciuda existenței unui document strategic, se simte lipsa unei politici culturale locale, reflectată în:<ul style="list-style-type: none">- modul de gestionare a finanțărilor (ex. sume mici la mulți operatori)- lipsa priorităților în alocarea fondurilor- modul de planificare financiară – aprobarea cu întârziere a fondurilor- procesul de planificare a fondurilor europene 2014-2020 – cultura nu este inclusă ca prioritate de finanțare, dar dată fiind necesitatea dezvoltării de programe integrate, există potențial pentru acțiuni culturale care facilitează dezvoltarea socială, economică, teritorială etc- strategia Ministerului Culturii – priorități naționale vs priorități europene- definirea sectorului cultural: domeniul artistic, completat de întregul set de activități care definesc modul în care comunitatea se identifică, funcționează, relaționează etc (cultura în sens antropologic)- există la nivelul orașului atât un sector artistic dezvoltat, cât și organizații/producători care mobilizează cultura pentru a genera transformare socială și dezbateri- nivelul micropolitic – cetățeanul este încă văzut ca un "consumator", este necesară o deplasare spre empowerment/participare/activare- nu există un mecanism de finanțare directă a activităților care contribuie la proiectul Cluj-Napoca 2021 Capitală Culturală Europeană și la prioritățile orașului din punct de vedere cultural- în contextul politic național, Clujul este în prezent "izolat", ceea ce poate avea repercusiuni la nivelul alocărilor de la bugetul central (ex. pentru proiecte de restaurare)	<ul style="list-style-type: none">- precaritatea operatorilor culturali dată de instabilitatea surselor de finanțare- lipsa unor fonduri de garantare a contribuției la proiectele cu finanțare europeană- criza economică și deciziile politice (ex. retragerea fondurilor de la loterie dintre sursele AFCN) au generat o reducere a fondurilor pentru proiecte culturale, în contextul creșterii numărului de operatori culturali și de inițiative- sprijin redus din partea mediului economic pentru activitățile culturale- festivalizarea – sprijinirea de către companii și autorități cu predilecție a festivalurilor produce un dezechilibru în relația cu alte tipuri de manifestări culturale- capacitatea redusă a operatorilor culturali de a atrage fonduri europene, de a genera venituri proprii, de a atrage fonduri din comunitate și de a imagina sisteme de funcționare alternative (ex. sharing)- cultura beneficiază foarte puțin de sistemul 2%- există resurse latente în comunitate care încă nu au fost mobilizate (companii, contribuții individuale etc)- lipsa accesului la credite pentru operatori culturali- sezonabilitatea actului cultural și fluctuația consumului cultural - apetit mare de consum cultural la început de stagiune, descrescător pe parcursul stagiunii (în cazul instituțiilor de artele spectacolului)- disponibilitatea redusă a publicului de a plăti pentru actul cultural – cotă redusă de cheltuieli pentru consum cultural

<ul style="list-style-type: none"> - candidatura orașului la proiectul Cluj-Napoca 2021 Capitală Culturală Europeană creează în premieră cadrul local pentru sprijinirea dezvoltării sectorului cultural – din domeniu periferic în domeniu de interes (la nivel politic, administrativ, economic etc) - doar puține dintre instituțiile și organizațiile culturale funcționează în baza unor strategii/planuri strategice - procesul de regionalizare – va avea un impact imediat asupra instituțiilor etc - colaborările culturale cu orașele înfrățite nu urmează o linie strategică - constrângeri legislative pentru funcționarea sistemelor de vânzare online a biletelor 	<ul style="list-style-type: none"> - programele de finanțare și distribuția fondurilor sunt vulnerabile jocului politic - există diferențe mari de abordare de la o instituție la alta, de la un producător cultural la altul cu privire la accesul publicului la evenimente, gratuit/cu plată, tarife practicate - nu există o politică de ticketing coerentă la nivelul orașului - producția de spectacole dependente de box-office suferă din cauza concurenței evenimentelor sprijinite public
<p>Context social</p> <ul style="list-style-type: none"> - Clujul este un centru regional/pol de cultură - publicul evenimentelor culturale – deși audiența este în creștere și se diversifică treptat în ultimii ani, viața culturală este încă strâns legată de prezența/participarea studenților - cultura este un purtător de valori, are un rol important în activarea civică și dezvoltarea coeziunii sociale - cultura (tradiție/contemporaneitate) contribuie la imaginea orașului – imaginea orașului continuă să fie prezentată anacronic și nearticulat - este necesară o înnoire iconografică a orașului - la Cluj-Napoca cultura este un factor care definește calitatea vieții – în special în raport cu alte orașe din țară - oferta culturală este încă prezentă predilect în centru - accesul la cultură pentru grupuri sociale dezavantajate este limitat - foarte puține evenimente culturale care oferă opțiuni de participare pentru persoane cu dizabilități - un cadru multicultural și multilingvistic 	<p>Context tehnologic</p> <ul style="list-style-type: none"> - Infrastructura – aproape toți operatorii culturali au probleme cu infrastructura și cu dotările - digital divide – există diferențe mari de acces și consum între generații, între cultura clasică/recentă - sistemele de rezervare/vânzare online într-o fază incipientă (și datorită limitărilor legislative) - un sistem avansat de digitizare - Proiectul Biblionet - sisteme de crowdfunding disponibile - carența culturii tehnologice – la nivelul producătorilor (new media puțin dezvoltată), la nivelul populației (în special categorii specifice) - precaritatea (numeric și calitativ) a televiziunilor locale - insuficiente puncte publice de acces wireless gratuit - tehnologia schimbă atitudinile și percepțiile - tehnologiile noi facilitează participarea și co-crearea - participarea ca tehnologie socială

Analiza SWOT – puncte tari, puncte slabe, oportunități și amenințări

Puncte tari (S)	Puncte slabe (W)
<ul style="list-style-type: none"> - viața culturală intensă, activă <ul style="list-style-type: none"> - număr mare de operatori culturali - densitate și diversitate mare de evenimente culturale - atât scena instituțională, cât și cea independentă este bine dezvoltată - public receptiv, interesat - tradiția culturală a Clujului ca bază pentru a fi considerat capitala Ardealului - mediu multicultural și intercultural - vitalitatea culturală (definită și măsurată prin studii comparative naționale) crescută - cea mai crescută vitalitate culturală urbană în afara capitalei - imaginea pozitivă a producătorilor culturali clujeni la nivel național și internațional - prezența universităților clujene contribuie la creșterea profilului cultural al orașului – generează creatori și public - tendință crescătoare de prezență a evenimentelor culturale și pe perioada verii (oferta culturală crește; o nouă dinamică a publicului) - operatori culturali cu tradiție și/sau continuitate - evenimente de calitate/talie mare – Toamna Muzicală, TIFF etc - în ciuda crizei economice, sectorul cultural este în creștere - mai multe evenimente, un public mai mare - Cluj Arena și Sala Polivalentă – au creat precedente de evenimente de talie mare - deschiderea autorităților locale și județene – față de operatorii culturali - programe locale – la nivel municipal și județean – de finanțare a proiectelor culturale - creșterea interesului pentru educația artistică (ex 	<ul style="list-style-type: none"> - lipsa unui calendar de evenimente și a unui sistem integrat de management al spațiilor/infrastructurii (ocuparea pe parcursul anului a unui spațiu ex. Cluj Arena) - capacitatea scăzută de cofinanțare pentru accesarea fondurilor europene - slabă comunicare inter- și intra- instituțională - lipsa de cooperare/cooperarea scăzută între instituții și operatorii independenți - lipsa unei politici culturale locale coerente și asumate de toți factorii interesați – administrație, instituții și organizații culturale, mediul academic etc - modul de socializare și educare a tinerelor generații pentru cultură – nivelul scăzut de educație culturală, preferința pentru cultura de masă - preocuparea redusă a producătorilor culturali pentru dezvoltarea publicului – creșterea accesului la cultură, educație culturală etc - insuficientă competență managerială în cazul unei părți a operatorilor culturali - cultura partenerială – nu se regăsește la nivel decizional - asumarea politică redusă - o cultură participativă redusă – cultură civică, nevoia și interesul pentru implicare și contribuție socială și culturală la un stadiu incipient - participarea la evenimente culturale este nișată – un public restâns cu interes în zone artistice de nișă, mobilitate redusă între publicul diferitelor tipuri de forme artistice (public de teatru, public de expoziții), - accesul la cultură este limitat atât fizic (centru-periferie, mobilitate urbană), cât și social (grupuri dezavantajate) - nivelul de cultură generală redus – ca efect al stării educației preuniversitare - concentrarea evenimentelor culturale în centrul orașului/în oraș (accesibilitate redusă din zone limitrofe) - practicile de cercetare culturală și critică de artă sunt

<p>numărul elevilor Liceului de muzică a crescut în 2 ani de la 500 la 850, participarea crescută la activitățile educative ale Muzeului de Artă)</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezența unui spirit colaborativ crescut/a culturii parteneriiale - industriile creative ca domeniu competitiv la Cluj - aeroportul ca resursă importantă pentru evenimente internaționale 	<p>foarte puține</p> <ul style="list-style-type: none"> - cultura în capătul listei de priorități politice - lipsa sustenabilității sectorului - probleme legate de infrastructură și utilizarea acesteia – subdotare, starea precară a clădirilor (instituții finanțate de MC), lipsa spațiilor proprii pentru operatori independenți, accesul restrâns la infrastructura publică - neasumarea finanțării de la bugetul local a unor instituții/organizații - sistemul de afișaj cultural – subsumarea RADP – taxe mari, sistem complicat, număr redus de spații de afișaj, lipsa unui sistem centralizat de gestionare a posibilităților de afișaj/comunicare publică - turism cultural scăzut - starea centrului orașului – preponderență magazine second hand, gambling/săli de jocuri - cadrul legislativ și normativ defectuos - comunicarea operatorilor culturali către public nu este suficient de profesionistă - iconografie veche - dispariția unor simboluri culturale ale orașului - lipsa culturii spațiului public și a bunului comun - vandalizarea orașului în timpul evenimentelor
<p>Oportunități (O)</p>	<p>Amenințări (T)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - fondurile europene – 2014-2020 – Europa Creativă și fondurile structurale - interesul și practicile de inovație socială/creativitatea socială - activarea spațiilor publice (manual de utilizare a spațiului public) - cultura voluntariatului este în creștere – implicarea mai multor generații - viața de noapte activă a orașului - dezvoltarea/punerea în valoare a pivnițelor din centrul orașului - existența specialiștilor IT pentru proiecte de cultură digitală 	<ul style="list-style-type: none"> - lipsa de sustenabilitate a sectorului/ precaritatea operatorilor culturali – resursele financiare limitate, discontinuitatea sprijinului, capacitatea scăzută de angajare a sistemului, tendința de autoexploatare, lipsa unui sistem de protecție socială pentru artiștii independenți etc - fragilitatea sectorului în fața deciziei politice - incoerența în implementarea politicilor culturale - adâncirea izolării sectorului cultural față de cel politic și economic - abordările preponderent tactice din sector – conturarea dificilă a unei direcții strategice - fondurile europene – lipsa cofinanțării - potențialul dezechilibru la nivelul folosirii expertizei

<ul style="list-style-type: none"> - oferta culturală bogată poate oferi o bază pentru dezvoltarea turismului cultural - candidatura oraşului pentru titlul Cluj-Napoca 2021 Capitală Culturală Europeană și mobilizarea pe care o produce în jurul culturii, în jurul oraşului - pregătirea și derularea programului Cluj-Napoca 2015 Capitală Europeană a Tineretului - prezența aeroportului și a conexiunilor aeriene internaționale - siturile naturale și de patrimoniu din împrejurimile Clujului (Castelul Bontida, Salina Turda, Cheile Turzii etc.) - Cluj Arena și Sala Polivalentă – pentru evenimente de anvergură - tinerețea oraşului - 50% din populație este sub 35 de ani, numărul mare de studenți - mediul de afaceri clujean - redeschiderea apetitului privat pentru implicare în actul cultural - universurile paralele – găsierea punctelor de contact - creșterea numărului de inițiative culturale la Cluj-Napoca - atitudinea de participare și responsabilitate civică - Centrul Cultural Transilvania - pregătirea Centrului pentru Industree Creative (Lomb) - proiectul Cluj Innovation City - oportunitatea de a redefini viziunea pe termen lung a oraşului și rolul culturii în creșterea calității vieții și poziționării internaționale a oraşului 	<ul style="list-style-type: none"> externe față de cea locală/nefolosirea resurselor existente în pregătirea și administrarea proiectului Cluj-Napoca 2021 Capitală Culturală Europeană - capacitatea/sistemul de management și programare a spațiilor nou construite – pericolul ca noile megaproiecte (Centrul Cultural Transilvania, Cluj Innovation City, Centrul pentru Industree Creative etc) să canalizeze toate resursele fără a aduce un beneficiu întregului spectru cultural - festivalizarea și megaevenimentizarea agendei culturale a oraşului - scăderea numărului de angajați ai instituțiilor publice - infrastructura de acces terestră subdezvoltată - autostrada nefinalizată, calea ferată nemodernizată - pierderea oportunităților de a valorifica pentru comunitate spații (publice sau construite) reprezentive pentru experiența colectivă – ex. Fostul Hotel Continental, Parcul Feroviarilor etc - conviețuirea în comunități de interese paralele, determinată de amprente istorice asupra modului de interacțiune dintre clujeni
---	--

IV. Probleme/teme strategice

Teme strategice transversale:

- A. Percepția culturii într-o paradigmă învechită și tratarea ei ca un domeniu lateral, lipsa asumării publice a culturii ca factor de dezvoltare și regenerare
- B. Oportunitatea dezvoltării sectorului cultural și a orașului în general prin obținerea titlului Cluj-Napoca 2021 Capitală Culturală Europeană

Probleme strategice:

1. Nivelul cultural scăzut, nivelul redus al participării culturale, accesul limitat la cultură.
2. Precaritatea operatorilor culturali și susținerea financiară redusă a sectorului cultural.
3. Necesitatea încurajării creației și a producției artistice și culturale, nevoia menținerii și dezvoltării diversității culturale (la nivel de conținut, forme de expresie, abordări etc).
4. Nivelul modest de cooperare internațională, conectarea și participarea limitată a sectorului cultural clujean la scena internațională, lipsa unui public regional și european, lipsa unor evenimente internaționale de artă vizuală (bienale, triennale).
5. Cooperarea limitată în interiorul sectorului cultural, în special între instituții și organizații și dintre sectorul cultural și alte sectoare.
6. Infrastructura subdezvoltată în relație cu nevoile existente, pierderea spațiilor unor instituții de cultură, lipsa spațiilor de mare amploare pentru expoziții de artă contemporană.
7. Calitatea actului de cultură și capacitatea profesională a operatorilor culturali variază mult în cadrul sectorului, actualizarea metodelor și dezvoltarea abilităților de lucru fiind necesare.
8. Lipsa unei culturi a utilizării spațiului public.
9. Nivelul neperformant al comunicării culturale, lipsa unor sisteme integrate de comunicare culturală.

V. Priorități strategice

Priorități transversale:

- A. Asumarea culturii ca domeniu strategic pentru dezvoltarea orașului, conștientizarea și valorificarea potențialului de transformare socială și regenerare urbană al culturii.
- B. Obținerea titlului de Capitală Culturală Europeană 2021.

Priorități strategice:

1. Creșterea participării și accesului la cultură, dezvoltarea publicului.
2. Sustenabilitatea sectorului cultural - susținerea prin programe de finanțare și alte măsuri a activităților culturale.
3. Încurajarea creației – producția de noi conținuturi și forme culturale.
4. Dezvoltarea cooperării internaționale și a dimensiunii regionale și europene a sectorului cultural clujean.
5. Creșterea cooperării intra și intersectoriale.
6. Dezvoltarea infrastructurii, susținerea patrimoniului imobil și mobil.
7. Creșterea calității actului de cultură și a profesionalismului operatorilor culturali.
8. Dezvoltarea culturii utilizării spațiului public.
9. Îmbunătățirea comunicării culturale.

A. Asumarea culturii ca domeniu strategic pentru dezvoltarea orașului, conștientizarea și valorificarea potențialului de transformare socială și regenerare urbană al culturii

Probleme identificate/nevoi:

- înțelegerea și percepția sectorului cultural este încă în vechea paradigmă, a unui domeniu periferic, adresat elitelor
- în lipsa unei redefiniri/actualizări a înțelesului culturii ca act social, potențialul culturii pentru dezvoltarea și bunăstarea comunității este irosit
- nevoia identificării unui mod propriu și specific de abordare a culturii
- actul cultural este în continuare centralizat/instituționalizat
- creșterea numărului de practici culturale interdisciplinare, intersecția cu alte domenii, schimbarea metodelor și a zonei de intervenție impun o redefinire a culturii și la nivel strategic
- necesitatea asumării responsabilității de către operatorii culturali pentru sustenabilitatea modului de viață contemporan și față de sustenabilitatea practicilor culturale
- nevoia unei susțineri largi și a asumării publice a noului concept al culturii

Măsuri/recomandări:

- includerea culturii în viziunea orașului și asumarea domeniului ca fiind strategic pentru oraș
- un document strategic (manifest) care să redefinească cultura, rolul ei în societate, valorile pe care le promovează
- asumarea publică a acestei abordări

- studiu cu privire la potențialul de asimilare a acestei abordări de către producătorii culturali, administrație, public etc
- cultura ca prioritate transversală în politicile locale
- indicatori/ghid de comportament organizațional responsabil (preluat de exemplu din ghidul SOCIETAL) - care să fie treptat preluat ca bună practică și ca indicator de valoare adăugată pentru proiectele finanțate din bugetul local
- crearea unui sistem de colectare de informații și date despre cultură – producție, operatori, participarea publicului etc – care să permită realizarea de studii și analize longitudinale cu privire la dezvoltarea sectorului cultural și participarea la actul cultural
- crearea unei platforme de cooperare între operatorii culturali
- mecanism permanent de colaborare și comunicare între operatorii culturali și administrația locală
- campanii de comunicare/conștientizare

B. Obținerea titlului de Capitală Culturală Europeană

Această prioritate derivă din oportunitatea de a candida pentru titlul european și de a capitaliza acest proiect pentru dezvoltarea orașului și a sectorului cultural.

1. Creșterea participării și accesului la cultură, dezvoltarea publicului

Probleme identificate/nevoi:

- concentrarea ofertei culturale în centrul orașului
- posibilitățile reduse de participare culturală pentru locuitorii din cartiere, populația defavorizată, grupurile de persoane cu deficiențe motorii, de vedere de auz etc
- educația culturală deficitară
- tehnologiile noi oferă posibilități de acces la informație și dezvoltare de conținuturi de către orice persoană, însă în lipsa educației culturale generează un consum necritic, expunere/vulnerabilizare în spațiul virtual, incapacitatea de filtrare a informației, irosirea potențialului creativ etc
- preocuparea redusă a producătorilor culturali pentru a genera programe pentru audiențe specifice, pentru dezvoltarea publicului etc
- publicul evenimentelor artistice este în mare parte din aceeași categorie socială
- consumul cultural și cheltuielile alocate de indivizi/familii pentru cultură sunt reduse
- necesitatea unei baze de informații/studiu cu privire la participarea culturală în oraș
- interesul scăzut pentru lectură și activități culturale, în raport cu consumul media/cultură de masă

Măsuri/recomandări:

- programe de formare pentru operatorii culturali în tehnici de dezvoltare a publicului
- programe interinstituționale de schimb de public/încurajarea publicului pentru a participa și la alte tipuri de evenimente culturale
- parteneriate și programe speciale în școli și grădinițe

- programe de educație culturală – la nivel școlar și extrașcolar (ex. programe de încurajare a lecturii, a practicilor artistice și a consumului cultural în cadre alternative cum este "Școala Altfel")
- city card – sistem de acces la cultură și alte facilități din oraș
 - tourist card
 - city card – acces la mai multe servicii, voucher cultural
- vouchere pentru persoane defavorizate (sau simpli cetățeni)
- sistem de afișaj: prezența afișelor evenimentelor culturale în locuri-cheie/cu vizibilitate mare (stații) – să genereze un sentiment de normalitate al mersului la evenimente
- transportul public ca mediu de afișaj
- sistem informatic – intranet urban – cu informații despre programul cultural, accesibil de pe telefoane mobile, web etc
- transport public de noapte din periferie la evenimente
- un program de colectare de date și studii anuale cu privire la nevoile culturale și participarea la cultură
- dezvoltarea de programe de educație artistică pentru cultivarea interesului pentru cultură, stimularea creativității și participării, creșterea cererii culturale
- activități culturale (atelier de creație, artă culinară, pictură, lectură etc) în spațiul public – în special în cartiere, parcuri etc
- crearea de carduri/vouchere culturale care să direcționeze publicul spre librării/anticariate/târguri (atașarea de cupoane în ghidurile/hărțile orașului)

2. Creșterea sustenabilității sectorului cultural - susținerea prin programe de finanțare și alte măsuri a activităților culturale

Probleme identificate/nevoi:

- precaritatea operatorilor culturali dată de instabilitatea surselor finanțare, de resursele limitate din sector
- lipsa asumării culturii ca un sector cu potențial pentru dezvoltarea orașului
- modul de alocare a fondurilor pentru cultură de la bugetul local – nu reflectă nevoile, prioritățile sectorului, calitatea proiectelor, vulnerabilitatea politică a distribuției fondurilor etc
- creșterea numărului de practici culturale interdisciplinare, intersecția cu alte domenii, schimbarea metodelor și a zonei de intervenție impun o redefinire a culturii și la nivel strategic
- necesitatea asumării responsabilității de către operatorii culturali pentru sustenabilitatea modului de viață contemporan și față de sustenabilitatea practicilor culturale
- participarea scăzută la actul cultural și accesul limitat la cultură
- lipsa unor fonduri de garantare a contribuției la proiectele cu finanțare europeană
- sprijin redus din partea mediului economic pentru activitățile culturale
- capacitatea redusă a operatorilor culturali de a atrage fonduri europene, de a genera venituri proprii, de a atrage fonduri din comunitate și de a imagina sisteme de funcționare alternative (ex. sharing)
- lipsa accesului la credite pentru operatori culturali
- disponibilitatea redusă a publicului de a plăti pentru actul cultural – cotă redusă de cheltuieli pentru consum cultural
- lipsa certitudinii privind continuitatea contractelor de închiriere pentru spațiile municipalității

Măsuri/recomandări:

- creșterea alocării pentru cultură în bugetul local

- îmbunătățirea sistemului de finanțare a proiectelor culturale de la bugetul local:
 - stabilirea unor criterii clare de selecție
 - stabilirea unor priorități de finanțare în acord cu strategia
 - selecția să fie făcută de un juriu de experți
 - crearea unui cadru pentru finanțări multianuale
- asumarea rolului culturii în dezvoltarea sustenabilă a comunității, includerea culturii ca prioritate transversală în politicile locale
- indicatori/ghid de comportament organizațional responsabil (preluat de exemplu din ghidul SOCIETAL) - care să fie treptat preluat ca bună practică și ca indicatorii
- de valoare adăugată pentru proiectele finanțate din bugetul local
- înființarea unui fond pentru cofinanțarea proiectelor susținute prin fonduri europene (având ca beneficiari în special ONG-uri și instituții culturale)
- mecanism de susținere financiară a proiectelor culturale din taxe locale/impozite: sistemul "percent for art"
- încurajarea implicării mediului privat în cultură prin susținere financiară și parteneriate – prin facilități fiscale, premii etc
- atragerea investitorilor externi prin parteneriate internaționale
- campanie de comunicare pentru încurajarea sprijinirii culturii (care apelează la mândria locală) - de către indivizi prin mecanismul 2%, platforme de crowdfunding, voluntariat etc, de către companii prin acțiuni CSR
- crearea/facilitatea unor platforme de crowdfunding
- înființarea unei fundații de utilitate publică pentru colectarea și gestionarea fondurilor pentru proiectele comunității (fonduri publice și din mediul privat) și/sau gestionarea fondurilor comunitare de către operatori independenți (ex. ARC/Fundația Comunitară)
- facilitarea accesului la spații pentru evenimente/pentru activitățile curente ale operatorilor culturali prin:
 - reamenajarea și dotarea spațiilor în proprietate publică
 - dezvoltarea unui sistem de planificare online pentru accesul la aceste resurse (Casino, Bastionul Croitorilor, spații publice, pavilioane pentru evenimente în spațiul public, echipamente etc)
 - platformă online (în același sistem sau separat) pentru ca operatorii culturali să poată împărtăși resurse
- dezvoltarea de incubatoare finanțate de către administrația publică
- sprijinirea antreprenoriatului în cultură și industrii creative – prin facilități fiscale,
- utilizarea unor instrumente financiare – credite, obligațiunile de stat, etc
- înlocuirea contractelor de închiriere cu cele de comodat pentru spațiile publice utilizate de organizațiile culturale de utilitate publică; încheierea acestor contracte pe termen lung (20 ani)
- facilitarea obținerii statutului de utilitate publică a unor organizații culturale
- crearea unui cadru de mecenat prin avantaje oferite finanțatorilor programelor culturale

3. Încurajarea creației – producția de noi conținuturi și forme culturale

Probleme identificate/nevoi:

- festivalizarea culturii locale – sprijinirea doar a unor tipuri de activități și a unor părți ale actului cultural
- superficialitatea contactelor și cooperării
- nevoia de a sprijini constant creatorii
- nevoia de a sprijini creația originală și creatorii autohtoni
- nevoia de mobilitate artistică

- lipsa cercetării și arhivării artei în general, și a celei recente în special

Măsuri/recomandări:

- promovarea producțiilor culturale participative
- asumarea unor direcții noi și a priorităților strategice definite la nivelul orașului de către instituțiile publice din Cluj
- dezvoltarea unui program/proiecte de cercetare cu privire la istoria artei, în special a artei recente din Cluj/România
- dezvoltarea unui calendar cultural al orașului – care să permită o imagine de ansamblu asupra programului cultural anual, corelarea activităților diferiților operatori culturali, arhivarea publică a evenimentelor trecute
- muzeele să fie mai bine promovate, programul mai dinamic și atractiv (ex expoziții temporare) – tematizare, perioade, prezentarea unor expoziții de nivel internațional etc
- reducerea rolului de organizator de evenimente culturale al Primăriei – asumarea unui rol de facilitator; finanțator;
- încurajarea includerii autorilor/dramaturgilor autohtoni în repertoriul producătorilor de evenimente culturale
- evenimentele culturale organizate direct de municipalitate - comitet curatorial, direcționarea către operatorii culturali locali a programului cultural și a managementului diferitelor componente ale acestor evenimente
- fond de sprijinire a mobilității artiștilor și a produselor culturale
- încurajarea practicilor de co-producție internațională – pentru consolidarea unor relații durabile cu scena internațională și dezvoltarea unor practici profesionale bazate pe colaborare (nu doar importul de evenimente)
- dezvoltarea unui program de rezidență internațională la Cluj
- relocarea unor spații publice în favoarea operatorilor culturali
- recunoașterea excelenței în domeniul artistic/cultural – premii
- crearea unei rețele culturale municipale
- acordarea unor burse de creație (fonduri private, fonduri/susținere publică)
- asumarea de către administrație și companii a necesității sprijinirii proiectelor din întregul ciclu cultural (creație, producție, diseminare/prezentare, recepție/consum, reflecție/educație) – sprijinirea dezvoltării unei agende culturale diverse și echilibrate, care să încurajeze și creația, educația, producția, nu doar difuzarea și consumul cultural (cum se întâmplă curent datorită trendului de festivalizare)
- încurajarea diversificării ofertei culturale prin sprijinirea formelor artistice mai puțin cunoscute (new media, DJ/VJ culture, intervenții artistice urbane)

4. Dezvoltarea cooperării internaționale și a dimensiunii regionale și europene a sectorului cultural clujean

Probleme identificate/nevoi:

- nivelul redus de cooperare internațională – dimensiunea internațională se reflectă în invitarea de artiști străini
- mobilitatea internațională redusă a artiștilor și a lucrărilor
- participarea redusă la rețelele internaționale
- importul de evenimente

Măsuri/recomandări:

- dezvoltarea dimensiunii europene/internaționale a sectorului cultural prin asumarea acesteia ca prioritate a programului de finanțare
- dezvoltarea unui fond de mobilitate
- susținerea/încurajarea participării la rețele europene, crearea unor rețele europene (cu sediul la Cluj-Napoca)
- dezvoltarea unui fond de co-finanțare care să încurajeze participarea actorilor locali la proiecte europene – cooperare europeană, creșterea vizibilității scenei locale pe plan internațional, atragerea de fonduri europene
- dezvoltarea unui program de rezidență internațională
- realizarea de parteneriate-cadru între municipalitate și orașele înfrățite pentru dezvoltarea unor programe culturale de cooperare
- încurajarea co-producției internaționale
- realizarea unor expoziții internaționale (bienale, trienale)
- promovarea turismului cultural – pachete turistice legate de agenda culturală - atragerea publicului internațional
- city marketing – focalizat pe profilul cultural (artă, stil de viață, ospitalitate, spații alternative, spirit liber etc.)

5. Creșterea cooperării intra- și inter- sectoriale

Probleme identificate/nevoi:

- cooperare redusă între diferitele tipuri de actori culturali – în special între instituții publice și ONGuri
- numărul redus de parteneriate
- cooperarea deficitară dintre sectorul cultural și mediul de afaceri
- participare/cooperare europeană modestă
- oportunitate: creșterea relevanței culturii pentru alte domenii: regenerare urbană, educație, relații externe, incluziune socială etc
- facilități insuficiente pentru susținerea culturii de către mediul privat

Măsuri/recomandări:

- încurajarea practicilor parteneriale/colaborative și a celor interdisciplinare în cadrul programului de finanțări de la bugetul local
- facilitarea participării instituțiilor/organațiilor locale la proiecte europene (fond de mobilitate, fond de cofinanțare a proiectelor europene)
- crearea unei platforme de cooperare între autorități, mediul cultural și mediul de afaceri
- încurajarea – prin sistemul de alocare de fonduri pentru proiectele instituțiilor publice de cultură – a deschiderii sectorului public pentru cooperarea cu sectorul independent
- încurajarea practicilor de co-producție
- implementarea unui sistem cultural-pass/city card, pentru facilitarea accesului la un preț mai redus la evenimente culturale
- susținerea regenerării urbane prin organizarea de evenimente culturale în zonele dezafectate sau postindustriale
- măsuri de încurajare a implicării mediului privat în proiecte culturale

6. Dezvoltarea infrastructurii

Probleme identificate/nevoi:

- lipsa infrastructurii/dotărilor adecvate în majoritatea instituțiilor publice și în cazul operatorilor culturali independenți

- degradarea arhitecturii de patrimoniu și intervenții neadecvate în siturile arhitecturale
- pierderea spațiilor proprii a unor instituții culturale importante: Muzeul de Artă, Muzeul Farmaciei, Academia de Muzică
- lipsa unor spații pentru expoziții de artă contemporană de amploare, în condițiile excelenței în domeniu – galerii de artă, muzeu de artă contemporană/kunsthalle
- degradarea și neutilizarea potențialului cultural al unor spații
- lipsa unor spații culturale/comunitare/creative în diverse zone ale orașului
- degradarea și neglijarea patrimoniului existent imobil și mobil, inclusiv a celui din perioada modernă și recentă
- modul de acces și programare a spațiilor publice – spații pentru evenimente, spații de comunicare etc
- megaproiectele de infrastructură – modul de planificare și administrare al acestora
- infrastructura de comunicare culturală inadecvată
- pierderea accesului public la unele spații

Măsuri/recomandări:

- înființarea unui muzeu de artă contemporană/kunsthalle
- construcția sau alocarea unor spații pentru instituțiile aflate în situația de a pierde spațiile actuale sau cu spații insuficiente – Muzeul de Artă, Muzeul Farmaciei, Teatrul de Păpuși, Uniunea Artiștilor Plastici etc
- demararea lucrărilor și finalizarea Centrului Cultural Transilvania – prezentarea publică a tuturor etapelor proiectului
- sistem de management al spațiilor orientat către conținut: modul de programare culturală a spațiilor administrate de Primărie (centrele de cultură urbană Casino, Bastionul Croitorilor, Cinema Mărăști) – pe baza unui sistem de programare coerent, un juriu care să dea o direcție/viziune culturală programării, accesul pe bază de proiecte (sistemul poate fi pilotat pe unul dintre spații)
- crearea unui mecanism prin care operatorilor/artiștilor independenți să li se faciliteze accesul la resurse publice
- facilitarea accesului la spații pentru evenimente/pentru activitățile curente ale operatorilor culturali prin:
 - reamenajarea și dotarea spațiilor în proprietate publică, crearea unei infrastructuri mobile
 - dezvoltarea unui sistem de planificare online pentru accesul la aceste resurse (Casino, Bastionul Croitorilor, spații publice, pavilioane pentru evenimente în spațiul public, echipamente etc)
 - platformă online (în același sistem sau separat) pentru ca operatorii culturali să poată împărtăși resurse
- program de achiziție, reamenajare a unui fond construit pentru nevoile culturale ale orașului - recuperarea pentru comunitate a unor spații simbol ex. Continental, Flacăra, Croco
- relocarea unor spații dezafectate sau publice neutilizate pentru activități culturale/creative/comunitare în diferite zone ale orașului – cartiere creative, centre comunitare
- acordarea de facilități pentru operatorii privați care pun la dispoziție spații pentru activități culturale/creative, sau care stimulează regenerarea unor zone (restaurante, hoteluri etc) și transformarea lor în cartiere creative
- un sistem de apartamente (regim hotelier) pentru artiști în rezidență sau artiști aflați la Cluj în cadrul unor coproducții cu organizații și instituții locale

- crearea unui acord de colaborare între administrație și proprietarii principali de spații (UBB, Bisericile, comunitatea evreiască etc.) pentru facilitarea utilizării temporare a unor spații pe care le dețin pentru programele culturale publice
- cercetarea și valorizarea patrimoniului recent, împiedicarea distrugerii lui (prin reamenajări care nu respectă proiectul inițial) – ex. perioada modernă, perioada comunistă (ex. Palatul telefoanelor)
- maparea spațiilor (publice sau cu potențial de utilizare publică) cu potențial cultural – foste spații industriale, centrale/foste centrale termice sau electrice din cartiere, spații publice etc; realizarea unui studiu cu privire la potențialele lor utilizare culturală/comunitară; implementarea unui proiect-pilot pentru activarea 1-4 spații de acest fel; după evaluarea fazei pilot dezvoltarea unui program de regenerare urbană pe baza acestor spații (fonduri europene)
- mecanisme de facilitare a utilizării temporare a unor spații (ex. până la demararea unor proiecte finale de reconstrucții etc)
- dezvoltarea unui sistem în parteneriat cu Compania de Transport Public Cluj-Napoca (CTP) pentru facilitarea transportului special/prelungit în zonele unde au loc evenimentele culturale
- evaluarea sistemului curent de afișaj, dezvoltarea de noi spații de afișaj/comunicare culturală și dezvoltarea unui sistem integrat de planificare a accesului la aceste spații afișaj, eliminarea sau subvenționarea taxei de afișaj (solicitată de RADP) pentru evenimente culturale

7. Creșterea calității actului de cultură și a profesionalismului operatorilor culturali

Probleme identificate/nevoi:

- nevoia de profesionalizare în sectorul cultural, în special în management cultural, comunicare, fundraising etc
- inexistența unor specializări în învățământul superior necesare în activitatea culturală
- nevoia creșterii competențelor personalului din cadrul administrației locale responsabil cu implementarea strategiei culturale
- lipsa de personal în instituțiile publice de cultură și a unor centre de perfecționare a personalului
- necesitatea creșterii calității actului cultural, de a atinge excelența în mai multe domenii artistice
- nivelul de cooperare națională și internațională redus
- numărul redus de colaborări cu mediul academic și alte domenii
- lipsa unei practici coerente de studiere a fenomenului cultural și de cercetare și arhivare a artei, în special a artei recente
- domeniul criticii și teoriei culturale subdezvoltat
- absența modelelor culturale, respectiv lipsa de vizibilitate sau de impact a personalităților culturale autentice

Măsuri/recomandări:

- programe de dezvoltare profesională pentru lucrătorii din domeniul cultural (în special a managerilor culturali) – formări, schimburi de experiență, încurajarea mobilității internaționale, centru de formare profesională
- introducerea unor specializări necesare în domeniul cultural în programa instituțiilor de învățământ superior
- susținerea schimbării politicilor de personal din instituțiile publice
- distincție/premiere a excelenței în domeniul artistic

- formarea unui corp de experți culturali – pentru monitorizarea anuală a implementării strategiei și stabilirea priorităților anuale pentru domeniul cultural, inițierea unor programe de cooperare/sinergice etc
- un program de cercetare în domeniul cultural – o platformă de colaborare între universități și sectorul cultural
- un program de cercetare și arhivare în ceea ce privește arta modernă și contemporană de la Cluj-Napoca
- susținerea cooperării cu experți culturali pe termen lung – prezența experților la Cluj-Napoca

8. Dezvoltarea culturii utilizării spațiului public

Probleme identificate/nevoi:

- lipsa unei culturi a utilizării spațiului public
- prezența evenimentelor culturale în spațiul public predominant în centru

Măsuri/recomandări:

- încurajarea folosirii spațiului public pentru proiecte culturale, în special în cartiere
- definirea unui ghid de utilizare a spațiului public pentru cei care organizează evenimentele
- cartografiere spațiului public și definirea modului de utilizare (ex. Piața Mihai Viteazu – ca spațiu pentru târguri)
- crearea unui fond de dotări pentru evenimente publice – pavilioane, scenă mobilă, echipament etc
- reglementarea locală (autorizarea temporară/gratuită) a artiștilor stradali
- programe educaționale în școli
- accesibilizare/deschidere socială spațiilor - decizie a comisiei de urbanism pentru restricționarea anumitor categorii de activități (care "limitează" utilizarea socială a spațiilor publice) în piețele principale, cu rol important pentru socializare, activare urbană
- pietonalizarea mai multor spații centrale
- reactivarea și revitalizarea Zonei Gării, zonei cuprinse între Piața Mihai Viteazu și Bd. 21 Decembrie, reamenajarea Pieței Mihai Viteazu – ca loc pentru piețe, târguri de producători, colecționari etc

9. Îmbunătățirea comunicării culturale

Probleme identificate/nevoi:

- sistemul de afișaj insuficient, costurile de afișaj
- comunicarea culturală a operatorilor deficitară
- nerespectarea regimului autorizării publicității
- lipsa unui jurnalism cultural, cu recomandări și analize avizate ale evenimentelor literare
- calitatea îndoielnică și lipsa de vizibilitate a emisiunilor culturale din programele tv

Măsuri/recomandări:

- dezvoltarea unei platforme online/calendar cultural
 - portal cultural
 - sistem online de postat evenimente culturale de către operatori culturali
 - newsletter – pentru utilizatori
 - sistem de sondare a gustului publicului pentru evenimente
 - sistem de programare a spațiilor și dotărilor, inclusiv a utilizării spațiilor publice

- agenda evenimentelor de interes internațional – pachete turistice, serviciile conexe, booking spaces
- sistem intranet – niveluri de informație despre oraș (ex evenimente culturale, spații culturale, date despre patrimoniul construit etc) accesibile pe baza tehnologiei geolocaționale (smartphone)
- dezvoltarea unei rețele de internet gratis în tot orașul
- multilingvism – corelare cu strategia interculturală – publicarea programelor evenimentelor internaționale în mai multe limbi (RO,HU, EN)
- încurajarea educației/excelenței în presă în ceea ce privește difuzarea mesajului și a conținuturilor culturale – premiu pentru presă, cursuri, campanii de informare în parteneriat cu presa, proiecte în colaborare între media și sectorul cultural
- facilitarea colaborării între operatorii culturali și rețeaua de transport local pentru activități de promovare culturală sau evenimente artistice (ex. afișaj, campanie pro-lectură în mijloacele de transport în comun și stații)
- nevoi de comunicare /marketing
 - operatorii turistici, etc
 - definirea profilului cultural al orașului și promovarea lui în oraș și în afară
 - management concertat al promovării evenimentelor – platforma online, ghid afișaj
- instituirea unei practici legate de documentarea evenimentelor culturale – cel puțin pentru proiectele finanțate public și raportarea/publicarea online
- încurajarea metodelor alternative de popularizare a evenimentelor (mediul virtual)
- pachete turistice – bazate pe agenda culturală anuală – aprobată în Consiliul Local
- conștientizarea resurselor specifice/identificare simboluri/autenticitate
 - particularități: etnic, cultural, educațional – de inclus în profilul cultural
- creșterea calității sistemului de afișaj public/comunicare mai eficientă cu publicul
 - extinderea și optimizarea sistemului de afișaj
 - regulament de afișaj – reglementarea firmamentelor, tăblițelor de monument (ex cu aplicare în următorii 3-5 ani)
 - Părțile de intrare – cu mai multe companii
 - sistem de gratuitate la afișaj
 - crearea unor sisteme suficiente de afișaj
 - WiFi gratuit în spațiile publice/culturale
 - reglementarea afișajului ilegal
 - sisteme alternative de afișaj – biciclete, BTL de promovare culturală
 - urban screens

VI. Programe operaționale și măsuri strategice

1. Plan de creștere a bugetului pentru alocări proiecte culturale până la cel puțin 4% din bugetul local până în 2020 și optimizarea sistemului de finanțare a proiectelor culturale de la bugetul local

Responsabili: Consiliul Local și Primăria Cluj-Napoca

Perioada de implementare: 2014-2020

Indicatori intermediari:

2016	2% Revizuirea și îmbunătățirea sistemului de finanțare
2018	3% Revizuirea și îmbunătățirea sistemului de finanțare
2020	4% Revizuirea și îmbunătățirea sistemului de finanțare

2. Program de dezvoltarea publicului și îmbunătățire a educației culturale – formale, non-formale, informale

Responsabili: operatori culturali, Asociația Cluj-Napoca 2021 Capitală Culturală Europeană, Primăria Cluj-Napoca

Parteneri: Inspectoratul Școlar Județean, școli, grădinițe, instituții educaționale, companii

Perioada de implementare: 2014-2020

Indicatori intermediari:

2014	Dezvoltarea cadrului programului
2016	Programe integrate de educație culturală pentru diferite categorii de vârstă și public – copii, elevi, studenți, etc Cel puțin 20 de actori instituționali implicați în activități curente de educație culturală

3. Program de susținere a creației artistice și a producțiilor culturale – rezidențe artistice, burse de creație, etc

Responsabili: Primăria Cluj-Napoca, Consiliul Local

Parteneri: operatori culturali, uniunile de creație, cluster IT (rezidențe)

Surse finanțare: fonduri locale, fonduri atrase

Perioada de implementare: 2014-2020

Indicatori intermediari:

2014	Dezvoltarea cadrului programului Revizuirea și optimizarea programului de finanțare din bugetul local pentru cultură – stabilirea priorităților de finanțare, stabilirea proiectelor prioritare, etc
2015	Program de rezidențe artistice – alocare de spații pentru găzduirea artiștilor în rezidență, burse Program de burse de creație Menținerea și dezvoltarea spațiilor de creație și expunere – soluționarea spațiului de galerie pentru UAP

	Contracte de comodat pe termen lung pentru spațiile publice alocate organizațiilor de interes/utilitate publică Program de susținere editorială a scriitorilor clujeni Evenimente artistice internaționale de prestigiu (bienale/trienale)
2016	Program de susținere a creșterii achizițiilor lucrărilor de artă contemporană – facilități acordate activităților de mecenat sau entităților (publice sau private) care achiziționează lucrări pentru decorare

4. Program de activare a unor spații periferice pentru activități culturale și comunitare

– cartografiere, crearea unor centre culturale/comunitare, cartiere creative etc

Responsabili: Primăria Cluj-Napoca, Asociația Cluj-Napoca 2021 Capitală Culturală Europeană,

Parteneri: OAR, operatori culturali, companii

Perioada de implementare: 2014-2020

Indicatori intermediari:

2014	Dezvoltarea cadrului programului Cartografierea și analiza potențialului spațiilor din cartiere Selectarea unui spațiu și dezvoltarea unui proiect pilot
2015	Inițierea unui program de reconversie și activare a cel puțin unui spațiu comunitar
2017	Minimum 4 spații activate
2020	Minimum un spațiu pe cartier/vecinătate

5. Program integrat de creștere a accesului la actul cultural

Responsabili: Asociația Cluj-Napoca 2021 Capitală Culturală Europeană, operatori culturali, Primăria Cluj-Napoca

Perioada de implementare: 2014-2020

Indicatori intermediari:

2015	Dezvoltarea cadrului programului
2016	City card – card pentru accesul la preț avantajos la diferite activități culturale și servicii publice Semnarea unui protocol la nivelul sectorului cultural - pentru facilitarea accesului la cultură pentru persoane cu dizabilități și a grupurilor defavorizate, etc
2017-2020	Programe speciale de lărgire a accesului la cultură

6. Program de sprijin al cooperării și coproduției la nivel european – fond de mobilitate, fond de cofinanțare pentru proiecte cu finanțare europeană, program internațional de voluntariat și placement

Responsabili: operatori culturali, Primăria Cluj-Napoca, Asociația Cluj-Napoca 2021 Capitală Culturală Europeană

Perioada de implementare: 2014-2020

Indicatori intermediari:

2014	Dezvoltarea cadrului programului
------	----------------------------------

2015	Fond de mobilitate Fond de co-finanțare pentru proiecte cu finanțare europeană
2016	Program internațional de voluntariat și placement
2017-2020	Funcționarea continuă a programului

7. Program de colectare de date din sectorul cultural și de realizare de studii și cercetări longitudinale despre sectorul cultural și participarea culturală și comunicare publică a impactului culturii

Responsabili: Primăria Cluj-Napoca, Asociația Cluj-Napoca 2021 Capitală Culturală Europeană, universități

Perioada de implementare: 2014-2020

Indicatori intermediari:

2014	Dezvoltarea cadrului programului Dezvoltarea parteneriatului Inițierea colectării de date din sector Sondaj cu privire la percepția publică și participarea culturală
2015	Raport de analiză a sectorului cultural 2014 Sondaj cu privire la percepția publică și participarea culturală Campanie de comunicare și promovare a culturii și a impactului ei pentru dezvoltarea orașului
2016-2020	Rapoarte și sondaje anuale, alte cercetări în funcție de nevoi

8. Program de sprijin al excelenței în arta contemporană (vizuală): cercetarea și arhivarea artei recente, spații/muzeu/kunsthalle

Responsabili: UAD, Muzeul de Artă, Fabrica de Pensule

Parteneri: Cluj-Napoca 2021 Capitală Culturală Europeană, Primăria Cluj-Napoca, Consiliul Local, operatori culturali din zona artelor vizuale

Perioada de implementare: 2014-2020

Indicatori intermediari:

2014	Dezvoltarea cadrului programului
2015-2020	Implementarea planului dezvoltat în parteneriat

9. Mecanism fiscal "percent for art" și program de susținere a artei publice/comunitare

Responsabili: Primăria Cluj-Napoca, Consiliul Local, Asociația Cluj-Napoca 2021 Capitală Culturală Europeană, Parteneri: Ordinul Arhitecților din România, operatori culturali, companii

Perioada de implementare: 2014-2020

Indicatori intermediari:

2014	Dezvoltarea cadrului programului
2015	Aprobarea proiectului în Consiliul Local
2016	Faza pilot
2017-2020	Funcționarea continuă a programului

10. Program de optimizare a sistemului de afișaj și comunicare culturală în oraș

Responsabili: Primăria Cluj-Napoca, Consiliul Local
 Parteneri: RADP, Asociația Cluj-Napoca 2021 Capitală Culturală Europeană
 Perioada de implementare: 2014-2020
 Indicatori intermediari:

2014	Dezvoltarea cadrului programului
2015	Sistem de facilitare a afișajului cultural (subvenție etc)
2016	Extinderea spațiilor de afișaj și a zonei de WiFi gratuit în piețele orașului, zonele culturale/cartiere creative Sistem integrat de programare și gestionare a spațiilor, online
2017-2020	Funcționarea continuă a programului

11. Platformă online pentru sectorul cultural – calendarul evenimentelor culturale, organizare resurse (spații, echipamente etc) la nivelul orașului

Responsabili: Primăria Cluj-Napoca, Consiliul Local
 Parteneri: Cluster IT, Asociația Cluj-Napoca 2021 Capitală Culturală Europeană, operatori culturali etc
 Perioada de implementare: 2014-2020
 Indicatori intermediari:

2014	Dezvoltarea cadrului programului Platforma calendar (permite operatorilor și altor servicii la nivelul orașului să cunoască agenda culturală)
2015	Platforma de management resurse publice – echipament, spații
2016	Platforma 2.0
2017-2020	Funcționarea continuă a programului

12. Platformă de cooperare între operatorii culturali și între operatorii culturali și administrație, mediul academic, mediul economic etc

Responsabili: Primăria Cluj-Napoca, Asociația Cluj-Napoca 2021 Capitală Culturală Europeană, Consiliul Local
 Parteneri: operatori culturali, companii, mediul academic
 Perioada de implementare: 2014-2020
 Indicatori intermediari:

2014	Dezvoltarea cadrului programului Întâlniri periodice între operatorii culturali și administrație – minimum 4 întâlniri pe an Întâlniri periodice între operatorii culturali, administrație și operatori economici – minimum o întâlnire pe an Identificarea de măsuri de sprijin – ex. mecanisme fiscale în favoarea companiilor care sprijină cultura
2015- 2020	Implementare conform planului dezvoltat

13. Program de construcții, reabilitare, renovare, revitalizare a spațiilor culturale

Responsabili: Primăria Cluj-Napoca, Consiliul Local
 Parteneri: operatori culturali, Consiliul Județean
 Surse finanțare: fonduri locale, fonduri județene, fonduri europene
 Perioada de implementare: 2014-2020

Indicatori intermediari:

2014	Dezvoltarea cadrului programului Includerea în portofoliul de proiecte pentru Programarea fondurilor regionale/Pol de creștere
2015	Evaluarea spațiilor/clădirilor cu destinație culturală care au nevoie de renovare/revitalizare
2016-2020	Implementare conform plan dezvoltat

14. Program de dotări și dezvoltare a infrastructurii culturale

Responsabili: Primăria Cluj-Napoca, Consiliul Local

Parteneri: operatori culturali

Surse finanțare: fonduri locale, fonduri județene, fonduri europene

Perioada de implementare: 2014-2020

Indicatori intermediari:

2014	Dezvoltarea cadrului programului Evaluarea necesarului de dotări
2015	Achiziții Sistem de planificare online a dotărilor
2016	Achiziții Evaluare program

15. Program de susținere a patrimoniului imobil și mobil

Responsabili: Primăria Cluj-Napoca, Consiliul Local

Parteneri: Ordinul Arhitecților din România, OAR Transilvania, Uniunea Artiștilor Plastici, Muzeul de Artă, Muzeul Etnografic, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Ministerul Culturii etc.

Surse finanțare: fonduri județene, fonduri naționale, fonduri europene, fonduri locale

Perioada de implementare: 2014-2020

Indicatori intermediari:

2014	Dezvoltarea cadrului programului și stabilirea priorităților
2015-2020	Restaurarea clădirilor de patrimoniu declarate monument istoric Achiziționarea clădirilor de patrimoniu importante (Palatul Banffy, Continental etc.) Realizarea unor circuite culturale ale patrimoniului construit/restaurat Restaurarea patrimoniului mobil în cadrul unor programe prioritizate Achiziționarea de lucrări de artă și obiecte de patrimoniu

VII. Corelare priorități-programe operaționale

Priorități transversale

A.	Asumarea culturii ca domeniu strategic pentru dezvoltarea oraşului, conştientizarea şi valorificarea potenţialului de transformare socială şi regenerare urbană al culturii	Toate măsurile Programe comune cu alte domenii din strategia de dezvoltare
B.	Obţinerea titlului de Capitală Culturală Europeană 2021	Toate măsurile

Priorităţi strategice

1.	Creşterea participării şi accesului la cultură, dezvoltarea publicului	2. Program de dezvoltare a publicului şi de îmbunătăţire a educaţiei culturale – formale, non-formale, informale. 4. Program de activare a unor spaţii periferice pentru activităţi culturale şi comunitare – cartografierea, crearea unor centre culturale/comunitare, cartiere creative etc. 5. Program integrat de creştere a accesului la actul cultural. 7. Program de colectare de date din sectorul cultural şi de realizare de studii şi cercetări longitudinale despre sectorul cultural şi participarea culturală. 9. Mecanism fiscal "percent for art" şi program de susţinere a artei publice/comunitare.
2.	Creşterea sustenabilităţii sectorului cultural - susţinerea prin programe de finanţare şi alte măsuri a activităţilor culturale	1. Plan de creştere a bugetului pentru alocări proiecte culturale până la min 4% din bugetul local până în 2020 şi optimizarea sistemului de finanţare a proiectelor culturale de la bugetul local. 3. Program de susţinere a creaţiei artistice şi a producţiilor culturale – rezidenţe artistice, burse de creaţie etc. 9. Mecanism fiscal "percent for art" şi program de susţinere a artei publice/comunitare. 13. Program de construcţii, reabilitare, renovare, revitalizare a spaţiilor culturale. 14. Program de dotări şi dezvoltare a infrastructurii culturale.
3.	Încurajarea creaţiei – producţia de noi conţinuturi şi forme culturale	3. Program de susţinere a creaţiei artistice şi a producţiilor culturale – rezidenţe artistice, burse de creaţie etc. 8. Program de sprijin al excelenţei în arta contemporană (vizuală): cercetarea şi arhivarea artei recente, spaţii/muzeu/kunsthalle.
4.	Dezvoltarea cooperării internaţionale şi a dimensiunii regionale şi europene a sectorului cultural clujean	3. Program de susţinere a creaţiei artistice şi a producţiilor culturale – (Programul de sprijinire a rezidenţilor artistice). 6. Program de sprijin al cooperării şi coproducţiei la nivel european – fond de mobilitate, fond de cofinanţare pentru proiecte cu finanţare europeană, program internaţional de voluntariat şi placement.
5.	Creşterea cooperării intra şi intersectoriale	8. Program de sprijin al excelenţei în arta contemporană (vizuală): cercetarea şi arhivarea artei recente, spaţii/muzeu/kunsthalle.

		<p>11. Platformă online pentru sectorul cultural – calendarul evenimentelor culturale etc.</p> <p>12. Platformă de cooperare între operatorii culturali și între operatorii culturali și administrație, mediul academic, mediul economic etc.</p>
6.	Dezvoltarea infrastructurii, susținerea patrimoniului imobil și mobil	<p>4. Program de activare a unor spații periferice pentru activități culturale și comunitare – cartografiere, crearea unor centre culturale/comunitare, cartiere creative etc.</p> <p>8. Program de sprijin al excelenței în arta contemporană (vizuală): cercetarea și arhivarea artei recente, spații/muzeu/kunsthalle.</p> <p>10. Program de optimizare a sistemului de afișaj și comunicare culturală în oraș.</p> <p>11. Platformă online pentru sectorul cultural – calendarul evenimentelor culturale, etc.</p> <p>13. Program de construcții, reabilitare, renovare, revitalizare a spațiilor culturale.</p> <p>14. Program de dotări și dezvoltare a infrastructurii culturale.</p> <p>15. Program de susținere a patrimoniului imobil și mobil.</p>
7.	Creșterea calității actului de cultură și a profesionalismului operatorilor culturali	<p>6. Program de sprijin al cooperării și coproducției la nivel european.</p> <p>11. Platformă online pentru sectorul cultural – calendarul evenimentelor culturale, etc.</p>
8.	Dezvoltarea culturii utilizării spațiului public	<p>2. Program de dezvoltare a publicului și de îmbunătățire a educației culturale – formale, non-formale, informale.</p> <p>4. Program de activare a unor spații periferice pentru activități culturale și comunitare – cartografierea, crearea unor centre culturale/comunitare, cartiere creative etc.</p> <p>9. Mecanism fiscal "percent for art" și program de susținere a artei publice/comunitare.</p> <p>10. Program de optimizare a sistemului de afișaj și comunicare culturală în oraș.</p> <p>11. Platformă online pentru sectorul cultural – calendarul evenimentelor culturale, etc.</p>
9.	Îmbunătățirea comunicării culturale	<p>7. Program de colectare de date din sectorul cultural și de realizare de studii și cercetări longitudinale despre sectorul cultural și participarea culturală și comunicare publică a impactului culturii.</p> <p>10. Program de optimizare a sistemului de afișaj și comunicare culturală în oraș.</p>

VIII. Sinergii cu alte documente strategice

A. Sinergii cu alte domenii ale strategiei de dezvoltare

Educație preuniversitară	Program de educație culturală
Tineret	Sinergii cu programul Cluj-Napoca 2015 Capitală Europeană a Tineretului Program de educație culturală
Educație universitară	Program de cercetare și studii în domeniul culturii Programe de cooperare cu sectorul cultural
Dezvoltare urbană și planificare spațială	Program de reabilitare spații culturale Program de reconversie spații culturale/comunitare în cartiere
Identitatea istorică a orașului	Punerea în valoare a patrimoniului
Multiculturalism	Mentținerea și promovarea diversității culturale Cluj-Napoca 2021 Capitală Culturală Europeană
Orașul diferit, marketing teritorial	Promovarea ca oraș cultural
Turism	Turism cultural
Dimensiunea europeană a Clujului	Cultura ca element de dezvoltare a relațiilor externe Cluj-Napoca 2021 Capitală Culturală Europeană
Democrație participativă	Cultura ca factor de transformare socială
Incluziune socială	Creșterea accesului la cultură pentru grupuri dezavantajate Utilizarea culturii ca factor de incluziune socială
Asociativitate și filantropie	Fondul Enjoy Cluj-Napoca 2021 Capitală Culturală Europeană
IT	Dezvoltarea de platforme digitale Rezidențe și programe interdisciplinare
Antreprenoriat și inovație în comunitate	Parteneriate cu mediul privat
Industria creative	Susținerea creației și creativității
Cinematografie	Susținerea creației, dezvoltarea publicului, comunicare publică

B. Sinergii cu Strategia Județeană pentru Cultură

IX. Mecanism de evaluare a implementării și de actualizare a strategiei

Grup de experți, cu rol în:

- monitorizarea și evaluarea anuală a implementării strategiei
- formularea de recomandări de îmbunătățire a implementării, de modificare/actualizare/revizuire
- dezvoltarea unui sistem de evaluare
- formularea priorităților anuale pentru sectorul cultural – care vor fi preluate pentru programul de finanțare
- verificarea aspectelor legate de economie și fiscalitate

Coordonare grup de lucru:

Asociația Cluj-Napoca 2021-Capitală Culturală Europeană
Florin Moroșanu, István Szakáts, Hanna Ugron, Rarița Zbranca (coordonator)
Bdl 21 Decembrie nr. 58, 400094 Cluj-Napoca, Tel: +40-(0)372 773603, office@clujnapoca2021.ro,
www.clujnapoca2021.ro

Contribuții strategice (în cadrul sesiunilor de lucru și/sau feedback scris):

Șerban Țigănaș, Călin Stegorean, Horea Avram, Andreea Iacob, Bogdan Teodor Iacob, Marius Budoiu, Cătălin Croitoru, Corina Bucea, Cristian Avram, Cristina Bodnărescu, Diana Apan, Emanuel Petran, Eugen Pănescu, Eva Butean, Georgeta Dodu, Sabin Mircea Rus, Septimiu Jugrestan, Sorin Dan Clinci, Irina Petraș, Cristian Hordilă, Ioan Pop Curseu, Ioan-Alexandru Drăgan, Kovacs Kinga, Laura Laurențiu, Laura Panait, Mara Rațiu, Maria Jenica Ciubăncan, Marius Moldovan, Miki Braniște, Miklos Szilard, Miklosi Denes, Monica Călușer, Ovidiu Cîmpean, Paula Pastramagiu, Radu Cocean, Raluca Mateiu, Răzvan Poptean, Ádám Gábor, Alexandra Damian, Alexandra Mihali, Marcel Heroiu, Lucian Cuibus, Peter Kiss, Farkas Andras, Mihai Mateiu, Adam Ambruș, Corina Agafiu

Contribuții analiză preliminară:

Horea Avram, Corina Bucea, Miki Braniște, Mihai Brusturean, Rareș Crăiuț, Miana Domide, Florin Moroșanu, Irina Petraș, István Szakáts, Florentina Tătar, Hanna Ugron, Rarița Zbranca (coordonator)

Anexa 1: Cluj-Napoca 2021 – Capitală Europeană a Culturii. Proiect de oraș: 2014-2027

Municipiul Cluj-Napoca și-a asumat ca obiectiv prioritar participarea la competiția pentru obținerea titlului Capitală Europeană a Culturii 2021. Competiția este lansată oficial de Uniunea Europeană și Ministerul Culturii din România la data de 11 decembrie 2014 și se va desfășura în două etape: preselecția orașelor candidate (octombrie-decembrie 2015) și desemnarea orașului Capitală Europeană a Culturii 2021 (octombrie 2016).

Candidatura orașului Cluj-Napoca a fost inițiată în 2010, etapele principale ale procesului de planificare dedicat având loc în perioada 2012-2015. Prin conceptul și abordarea candidaturii, orașul își asumă un proiect major de transformare socială și dezvoltare urbană bazat pe cultură, ale cărui obiective includ:

- Dezvoltarea sectorului cultural
- Dezvoltarea industriilor creative
- Creșterea participării cetățenilor la viața comunității
- Creșterea calității vieții – prin creșterea ofertei culturale, educaționale, dezvoltarea economică sustenabilă, dezvoltarea de mecanisme de democrație participativă, a mobilității internaționale etc
- Contribuția la dezvoltarea urbană – regenerarea unor arii urbane, îmbunătățirea infrastructurii
- Creșterea creativității sociale și a capacității comunității clujene de a dezvolta modele de viațuire reziliente
- Îmbunătățirea colaborării intersectoriale la nivelul orașului
- Crearea unor conexiuni productive între diverse grupuri - sociale, economice, culturale, etnice – și facilitarea dezvoltării ca o comunitate cu vocație europeană, progresivă, performantă, etc
- Afirmarea domeniilor locale performante – cercetare și educație universitară, cultură, economie creativă (IT, cinema) – drept poli europeni de excelență
- Creșterea profilului internațional al orașului

Strategia de Dezvoltare a Municipiului Cluj-Napoca 2014-2021 recunoaște la nivel de viziune și avantaje competitive potențialul sectorului cultural și creativ pentru conturarea profilului strategic al orașului și dezvoltarea lui pe termen mediu și lung. Programul Cluj-Napoca 2021 este un mecanism complex – prin numărul mare de actori și domenii de activitate pe care le integrează - și direct – prin programele și proiectele propuse - de a mobiliza acest potențial.

Astfel, implementarea programului va avea impact la nivelul sectorului cultural, dar și la nivelul altor sectoare precum: tineret, educație, cercetare, incluziune socială, regenerare urbană, democrație participativă, economie – de la industriile creative, până la dezvoltarea unor servicii suport pentru cultură și business și turism.

Proiectele majore ale programului cu care orașul candidează la titlul de Capitală Europeană a Culturii au fost definite în grupuri de lucru interdisciplinare care au reunit experți din toate aceste domenii, fiind astfel mecanismele prin care orașul va fi ghidat înspre modelul de dezvoltare definit în viziunea strategică a orașului și conceptul de candidatură la titlul european. Dacă prin câștigarea titlului de Capitală Europeană a Culturii și implementarea programului propus va fi asigurată îndeplinirea acestei viziuni, considerăm că orașul va avea beneficii substanțiale prin asumarea și implementarea proiectelor majore ale programului de candidatură și în eventualitatea că orașul nu va obține acest titlu.

Cadrul de implementare a programului Cluj-Napoca 2021 Capitală Europeană a Culturii este 2017-2027, cu un maxim de concentrare a activităților în anul 2021. Dat fiind faptul că strategia actuală și măsurile pe care le propune sunt definite pentru perioada 2014-2020, armonizarea între cele două documente va fi asigurată prin:

- Implementarea unui mecanism de monitorizare bazat pe un observator statistic care să permită o analiză longitudinală a datelor legate de participarea culturală, evoluția sectorului cultural și al industriilor creative în Cluj-Napoca
 - Implementarea unui mecanism de actualizare a strategiei culturale și a domeniilor conexe relevante – un grup de experți care se va întruni anual pentru analizarea progreselor în implementarea strategiei și actualizarea măsurilor ei în relație cu evoluțiile în plan cultural, economic, social (ex. Câștigarea titlului Capitală Culturală Europeană sau angajamentul orașului față de alte programe internaționale)
 - Subsumarea celor două documente viziunii de dezvoltare pe termen mediu și lung a orașului 2014-2027
- Responsabilitatea asigurării continuității între angajamentele proiectului Cluj-Napoca 2021 Capitală Europeană a Culturii, cele ale Strategiei de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca pentru perioada 2014-2021 și preluarea acestora în următoarea Strategie a orașului (2021-2027) revine:
- Primăriei Cluj-Napoca
 - Asociației Cluj-Napoca 2021 Capitală Culturală Europeană
 - Grupului de coordonare metodologică a Strategiei Cluj-Napoca 2014-2021.

Democrație participativă

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

Cluj-Napoca - un loc al democrației participative

Strategia municipiului Cluj-Napoca în domeniul democratizării 2014-2020

CONȚINUT

Democrația participativă în Cluj-Napoca și Europa

- I. O nouă generație de programe publice
- II. Noi politici publice economice
- III. Noi politici publice europene

Definiții

Analiza PEST

Probleme strategice cheie (PSC)

Strategii sectoriale ca răspuns la PSC

- (1) Administrația locală
- (2) Politici economice cooperativiste

Programe operaționale

- (1) Buget participativ
- (2) Monitorizarea și evaluarea participativă a proiectelor publice
- (3) Urbanism participativ
- (4) Cultură și artă participativă
- (5) Educare colectivă politică prin procese de e-guvernare
- (6) Politici publice în vederea constituirii unei mișcări cooperativiste
- (7) Economia socială

COORDONATORI: IRINA KANTOR, NORBERT PETROVICI, CARMEN GREAB

PARTICIPANȚI LA GRUPUL DE LUCRU: DIANA APAN, ADRIAN CHIRCĂ

DEMOCRAȚIA PARTICIPATIVĂ ÎN CLUJ-NAPOCA ȘI EUROPA

I. O nouă generație de programe publice. În orașul Cluj-Napoca, de-a lungul anilor 2000, în diferite arene publice, s-au chestionat formele clasice de luare de decizii prin instituții ale statului cu actori clar definiți și granițe instituționale puternice. Prin proiecte majore (de exemplu, refacerea Pieței Unirii, Parcurile Tetarom, proiectele de investiții mari realizate prin finanțările POR: CREIC și TEAM ZMC, noul Plan Urbanistic General, Planurile de extindere Lomb, refacerea străzii Kogălniceanu) formularea și administrarea problemelor publice s-a realizat, în tot mai mare măsură, prin rețele de consultare și luarea deciziilor cu ajutorul experților, ONG-urilor, organizațiilor profesionale și asociațiilor patronale. Astfel, a fost recunoscută treptat capacitatea actorilor de a formula și rezolva probleme publice dincolo de puterea guvernamentală și autoritatea aparatelor administrative locale și județene. Primăria Cluj-Napoca a devenit în tot mai mare măsură actorul care coordonează și ghidează rețele de consultare complexe de guvernanță.

Guvernanta participativă a ajuns să fie sintagma globală care sintetizează aceste transformări ale administrației publice locale din întreaga lume, transformări similare cu cele din Cluj-Napoca. Administrațiile locale devin centrul operațional al unor rețele extinse care implică mulți actori sociali capabili să mobilizeze resurse complexe, în afara cadrelor instituționale, prin definiție limitate, ale unei administrații publice. Însă nu toți cetățenii sunt neapărat parte a acestor rețele de luare a deciziei care depășesc granițele unei primării sau consiliu local. În practică, administrația publică preferă, deseori din motive de conveniență, actori deja constituiți formal: ONG-uri, sindicate, patronate, asociații profesionale.

Însă, tot mai multe voci, în ultimii șapte ani, au pus în discuție unele limite ale guvernantei participative, pentru că luarea deciziilor care au ca parteneri doar actorii constituiți formal pot produce asimetrii ce țin de selecția sistematică a unor persoane care provin din același strat social (persoane cu educație superioară și cu o bază materială solidă). Prin proiecte precum „Capitala Culturală Cluj-Napoca 2021”, „Capitala Tineretului 2015”, „Bugetarea participativă 2013” și „Memorandumul UNDP - Primăria Cluj-Napoca pentru locuințe sociale” s-a încercat lărgirea bazei de participare prin forme de luare a deciziilor în mod descentralizat cu ajutorul publicului larg, pe lângă corpurile de expertiză. Această viziune nouă asupra administrației publice a fost în tot mai mare măsură legată de conceptul cheie al *democrației participative*. Spre deosebire de guvernanta participativă, democrația participativă este atentă să ofere șanse de a

accede la luarea deciziei publice tuturor cetățenilor, inclusiv celor care nu au resurse economice, expertiză tehnică, educație formală sau apartenență formală la un grup de interese.

II. Noi politici publice economice. De-a lungul anului 2013, conceptul democrației participative a fost extins în context local de către Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă Cluj (AJOFM-Cj) și către politicile economice. În urma retragerii investiției Nokia, în doar patru ani de la deschiderea fabricii în Cluj, și în urma negocierilor realizate cu mari corporații precum DeLonghi și Bosch pentru relocarea pe platforma Tetarom 3 de la Jucu (încheiate, de altfel, cu succes), AJOFM-Cj a devenit tot mai rezervată în legătură cu posibilitatea și oportunitatea de a produce locuri de muncă manuale prin investiții străine directe. Condițiile impuse de către multinaționale pentru relocare pun într-o poziție deseori vulnerabilă autoritățile (prin scutiri de taxe și facilități diverse), iar garanțiile legate de păstrarea locurilor de muncă pe termen lung sunt destul de fragile. Unul dintre marile proiecte demarate de AJOFM-Cj, ca parte a unei noi generații de politici economice, este o cooperativă în care investițiile publice din fonduri nerambursabile europene au fost direcționate spre echiparea unei fabrici în care cei 250 de angajați, la sfârșitul celor patru ani ai unui program de calificare la locul de muncă, vor deveni proprietarii utilajelor și a cunoașterii manageriale de a gestiona în comun o fabrică. Distribuția produselor este realizată de către multinaționala IKEA. Proiectul este conceput ca un argument în favoarea necesității de a mobiliza resursele economice și de forță de muncă într-o cheie care să asigure alte forme de înrolare decât cele oferite de marile corporații mobile și, mai extins, pentru noi forme de control colectiv și democratic al unei organizații economice.

Acest proiect vine în prelungirea unei transformări complexe a modului în care sunt folosite platformele industriale din județul Cluj, dar mai ales din Cluj-Napoca. Mai mult de jumătate dintre firmele din industria prelucrătoare care folosesc fosta platformă socialistă industrială din Cluj-Napoca sunt microîntreprinderi, care au în medie 12 angajați, concentrând 15% din angajații de pe platformă (Petrovici, 2013. *Platforma industrială din Cluj, 2012. O evaluare socio-spațială a localizării*, raport, Banca Mondială). Aceste firme folosesc spațiile industriale pentru că oferă chirii mici și au hale adecvate pentru funcții de asamblare a produselor industriale în ateliere care necesită cooperarea unui număr restrâns de angajați și care au distribuție directă în oraș și uneori în regiune. În practică, o mare parte din economia manufacturieră din Cluj-Napoca este organizată în ateliere de mici dimensiuni care funcționează orizontal, cu foarte puține structuri manageriale, destul de apropiate de formele cooperativiste de coordonare a muncii. Așa cum pledează AJOFM-Cj, în ultimul an, există un potențial foarte mare de mobilizare

de resurse locale și energii organizaționale de către o mișcare cooperativistă coerentă locală. Democrația participativă are posibilitatea de a descătușa energii mari în vederea extinderii bazei economice mici și medii manufacturiere din oraș în favoarea unei dezvoltări durabile cu retenție de capital.

Însă formele de management participativ nu se limitează la firmele mici manufacturiere. Cluj-Napoca are o istorie de aproape două decade de gestionare colectivă și participativă a afacerilor la nivel de rețele de proprietate și control al firmelor (Pop, 2009. Post-comunism în Europa Centrală și de Est. Îmburghezire à la Cluj, *Sociologie Românească*, VII(4): 124-137). Oamenii de afaceri din Cluj-Napoca au preferat să își diversifice portofoliul prin investiții în firme specializate cu ajutorul altor parteneri, cu care au dezvoltat noi concepte, în proiecte comune. Două rețele de afaceri foarte mari, una formată din aproximativ 200 de persoane, cealaltă din aproximativ 100 de persoane, își gestionează în comun firmele, cele mai multe dintre ele fiind în topul 500 al celor mai mari firme după cifra de afaceri din oraș.

Această cultură organizațională este specifică pentru Cluj-Napoca și nu se regăsește în orașe similare din regiune (Timișoara sau Brașov) sau din alte regiuni ale României (Petrovici, N. și A. Simionca, 2011. *Productive Informality and Economic Ties in Emerging Economies: The Case of Cluj Business Networks*. In T. Bhambry, et al. (coord.), *Transformation and Transition in Central and Eastern Europe & Russia*, London: University College London, 134-44). Formele de gestiune participativă a firmelor se limitează însă la proprietari și rareori în aceste firme avem o extindere a participării și la angajați. La fel ca și în alte părți ale României, numărul de sindicate din județ este foarte restrâns și este aproape inexistent în sectorul firmelor private. În afara formelor care se apropie de cele cooperativiste din firmele mici manufacturiere, cultura organizațională este mai degrabă una ierarhică în relațiile angajat-angajator. Cu toate acestea, dimensiunea participativă la nivelul rețelelor de proprietate este un aspect central al culturii organizatorice locale care nu poate fi ignorat. Din contră, este o oportunitate pentru politicile publice economice.

III. Noi politici publice europene. Guvernanța, ca entitate multi-dimensională, este acum unul dintre conceptele politice cel mai des utilizate și deține un loc central în dezbaterile contemporane în practica legitimării politicilor UE. Conceptul de guvernanță este utilizat în general pentru a exprima o serie de noi practici în administrația publică. Aceste practici sunt asociate cu o schimbare percepută de la o birocrăție ierarhică spre piețe și rețele. Astfel, *Carta*

Albă a Guvernantei Europene adoptă guvernanta ca agendă normativă, agendă care se dispune în cadrul a cinci principii: *deschidere, participare, responsabilitate, eficacitate și coerență*. Aceste principii inspiră apoi propuneri de schimbare în patru categorii:

- 1) o mai bună implicare în conturarea și implementarea politicilor,
- 2) politici mai bune și o mai bună lansare a lor,
- 3) contribuții la guvernanta globală și
- 4) reorientarea instituțiilor și politicilor.

Avem tot mai multe voci care produc presiuni pentru reorganizarea contextului instituțional european pentru a permite extinderea participării democratice, deschiderea procesului de elaborare a politicilor pentru implicarea a cât mai multor persoane și organizații în modelarea și realizarea politicilor UE. În locul modelului linear de distribuire a politicilor de sus, de la vârf, se preferă, în documentele cadru UE, modele bazate pe feedback, rețele (networks), cercuri virtuozose și implicare, de la crearea politicilor până la implementarea lor la toate nivelurile.

Carta Albă promovează, astfel, *rețelele, participarea și incluziunea*; cu preocuparea pentru realizarea politicilor publice mai eficient și mai legitim. Promisiunea implicită a documentelor Uniunii Europene, inclusiv *Carta Albă*, este cea a unei comunități politice a cetățenilor capabili să își făurească un destin colectiv prin participare inclusivă. Însă, explicit, în documentele cadru europene, atunci când sunt operaționalizați pașii proceselor democratice, politicile devin doar mijloace pentru atingerea unor scopuri, nu neapărat ca parte a unui proiect democratic participativ. În această viziune, liderii politici sunt cei care trebuie să găsească soluții politice eficiente la problemele majore și să depășească neîncrederea populară asupra instituțiilor. Guvernanta participativă este prea puțin raportat la visul Uniunii Europene.

În locul arenelor politice și administrative bazate pe *conflict și competiție*, legitimare și ierarhie, poziția instituționalistă promovată de UE prin guvernanta, democrația participativă accentuează funcția și rolul *deliberării și cooperării, implicării și coordonării multi-scalare*. Dacă urmărim mai degrabă spiritul Uniunii Europene, democrația participativă este modalitatea prin care putem constitui comunitatea politică a egalilor prin co-implicarea cetățenilor în procesul de guvernare, prin stimularea auto-organizării. Democrația participativă face parte din proiectul politic al unei noi generații de cetățeni implicați în formularea politicilor comunitare.

DEFINIȚII

În urma dezbaterilor găzduite de către Primăria Cluj-Napoca în 2012-2013, în special cele legate de proiectul „Buget participativ 2013”, dar și a experimentelor AJOFM-Cj cu „combinatul social Câmpia Turzii”, prin democrație participativă, în acest document, vom înțelege (a) un proces care este deschis către toți cei care doresc să participe, (b) și sunt membri (cetățeni ai orașului sau membri cooperatiști) ai organizației în care doresc să participe (administrație publică locală sau cooperativă), (b) care combină forme de participare prin delegați și prin reprezentanți, (c) implică luarea unei decizii (și nu doar consultare) în ce privește politicile organizației, (d) ține cont de nevoile categoriilor dezavantajate și arată atenție la a echilibra asimetriile economice, de capacitate organizațională și educaționale ale participanților, (e) presupune auto-organizare, adică participanții ajută la formularea regulilor care stau la baza procesului, inclusiv a criteriilor prin care resursele sunt alocate.

Scopul democrației participative este (a) participarea activă a persoanelor în procese deliberative cu rol de luare a deciziei și în implementarea deciziei, (b) pentru asigurarea unei dezvoltări durabile, prin (c) stimularea formelor de auto-organizare a organizațiilor (administrații publice locale sau cooperative) în care participă la luarea deciziilor și (d) a comunităților locale din care aceste organizații fac parte (d) în contexte care să facă transparent modul de funcționare a acestora și (e) adâncirea formelor de control democratic.

ANALIZA PEST

Dezvoltarea cadrelor democrației participative prin dezvoltare instituțională și comunitară are loc într-un anumit context politic, economic, social și tehnologic (PEST).

Politic. (a) Cadrul legislativ actual este unul puternic infuzat de un imaginar al democrației reprezentative, în care luarea deciziilor publice se face prin reprezentanți care au autonomie față de corpul social în deciziile luate într-un mandat, singura formă de sancțiune politică este votul. (b) Cadrul legislativ actual permite participarea la luarea deciziei prin intermediul recomandărilor în cadrul ședințelor publice, însă reprezentanții au întreaga autonomie în asumarea recomandărilor cetățenilor. (c) Una dintre formele de constrângere publică a luării deciziei este programul partidului politic care informează luarea deciziilor la nivel de principiu pentru fiecare reprezentant. La nivelul Consiliului local întâlnirile deliberative ale

reprezentanților sunt polarizate discursiv, dar în practică există un consens al exercițiului administrativ. De aceea, consensul implicit este chestionat doar în cadrul proiectelor care sunt derulate prin forme de guvernare participativă. (d) Recomandările care au greutatea cea mai mare în luarea deciziilor publice sunt cele formulate de către experți prin proiectele de guvernare participativă și diferitele forme de consultanță administrativă. Acest lucru face ca recomandările unui grup cu atribute sociale similare (educaționale, financiare, ocupaționale) să aibă o greutate mult mai mare față de recomandările posibile ale tuturor celorlalte grupuri sociale. (e) În același timp, corpurile de reprezentanți din Primărie și Consiliul local Cluj-Napoca au arătat foarte multă disponibilitate pentru forme de guvernare participativă și pentru a integra recomandările formulate explicit de către diferitele părți ale corpului social. (f) Corpurile administrative gestionate de persoane numite de către reprezentanții aleși au avut în orașul Cluj-Napoca o autonomie sporită, ceea ce a permis, deseori, ca acestea să joace rolul de receptaculi ai recomandărilor venite din corpul social.

Economic. (a) Economia orașului Cluj-Napoca este a treia ca mărime după București și Constanța, ceea ce înseamnă atât un buget local semnificativ, cât și resurse economice disponibile pentru diferitele proiecte de dezvoltare instituțională și comunitară. (b) Actorii economici majori din Cluj-Napoca sunt organizați în practică în rețele de cooperare prin forme de punere în comun a proprietății firmelor, a capacităților organizaționale și a resurselor financiare. Acest tip de gestiune în comun a resurselor și atenția acordată plasării costurilor cât mai exact în locurile care produc pierderi în cadrul rețelelor comune este o specificitate a orașului. (c) Având în vedere practica de guvernare participativă, cercurile de afaceri au fost cointeresate în marile proiecte ale orașului (de exemplu, Tetarom 1 sau „Clusterul IT”). Însă, în același timp, viziunea dezvoltată de aceste cercuri de afaceri a avut o greutate tot mai importantă în politicile economice locale și politicile dezvoltării urbane. (d) Cultura organizațională a acestor mari firme este una puternic ierarhică, făcând puțin probabile forme de democratizare a firmelor. (e) Însă există în sectoarele manufacturiere, în firmele de mici dimensiuni, experiență organizatorică participativă.

Social. (a) Sectorul civic și cultural este unul dintre cele mai complex organizate sectoare din România, cu capacități instituționale dovedite în multiple contexte. (b) Populația municipiului Cluj-Napoca are un procent de 36% persoane cu educație superioară la recensământul din 2011 și un contingent foarte mic de persoane cu până în 8 clase (4%). Este o populație foarte educată, informată și cu un consum cultural peste medie. Acest tip de populație este într-o poziție foarte

bună de a putea experimenta diferitele forme ale democrației participative. (c) Procesele de evacuare, marginalizare și rasializare a sărăciei s-au intensificat în ultimii cinci ani. Ele sunt bazate pe o creștere a disparităților economice și formarea unei mase tot mai mari de persoane care nu mai au acces la resurse salariale. Cluj-Napoca este locul care găzduiește una dintre cele mai mari așezări informale din România la Pata Rât. (d) Noi forme de implicare prin intermediul proiectelor de economie participativă experimentează cu programe care încearcă să transforme acești cetățeni ai orașului în actori cu drepturi depline, cu demnitate economică (de exemplu, programele de la Pata Rât).

Tehnologic. (a) Ultimii cinci ani au adus noi tehnici de organizare socială la nivel global, ca efect al mișcărilor civice și cooperativiste care au căutat modalități de a facilita luarea deciziilor în mod descentralizat. Aceste tehnici de organizare permit coordonarea unui număr mare de oameni în acțiuni complexe prin gestiunea corpului social ca semnalizator și noi modalități de management colectiv al emoțiilor produse de interacțiunile în contexte de cooperare orizontale. Aceste tehnici stau la baza unei explozii a capacităților organizatorice prin participare democratică. (b) Mișcările sociale din Cluj au infuzat deja, în special în ultimii doi ani, rețelele de angajare civică cu efecte vizibile în mediile organizaționale conexe persoanelor active. (c) Noi tehnici de comunicare descentralizate (mediile sociale online) permit coordonarea multiplă și agregarea de idei într-un mod în care actorii pot controla individual fluxurile de informații și afecte care circulă în rețele de cunoștințe. (d) Noi tehnologii de productivitate gestionate în sistem multiuser permit producerea și editarea de texte, imagini și videoclipuri care permit agregarea persoanelor în mod descentralizat și participativ. Aceste tehnologii sunt folosite de către multe persoane în Cluj-Napoca, nu doar ca utilizatori, ci și ca producători în fluxurile online globale de participare și de schimb de idei.

PROBLEME STRATEGICE-CHEIE (PSC)

Având în vedere contextul politic, economic, social și tehnologic legat de posibilitatea democratizării organizațiilor prin intermediul participării, problemele strategice-cheie sunt următoarele:

- 1) Separația puternică dintre politic și economic, în care politicul reprezintă o sferă publică, iar economicul sfera privată, este o problemă strategică-cheie. Democrația participativă, în cazul în care poate fi imaginată ca o modalitate de reorganizare a rețelilor de luare a

deciziilor în administrația publică, este arareori văzută ca fiind posibilă în sfera acțiunii private economice, de aceea o componentă legitimă a politicilor economice publice.

- 2) Democrația în sfera politică este codificată în cadrul constituțional și legal din România în cheie reprezentativă. Toate deciziile le revin în ultimă instanță reprezentanților aleși. Însă procesul de deliberare este codificat legal prin intermediul termenului de „luare a deciziei”, ceea ce permite ca formele de democrație participativă să se branșeze la forme de democrație reprezentativă. Democrația participativă, în acest moment, poate fi instituționalizată doar în cadrele trasate de democrația reprezentativă.
- 3) Firma (sau organizația) este codificată în cadrul constituțional și legal din România în cheie ierarhică. Toate deciziile revin, la fel ca și profiturile, în ultimă instanță, proprietarilor sau președintelui organizației. Excepție fac cooperativele, o formă legală de organizare a activității economice pe baze democratice a gestionării proprietății și a managementului. Democrația la nivelul firmelor este însă o excepție, reglementată ca atare, prin legi speciale, forma normală a activității economice este cea a relației ierarhice dintre un angajat și un angajator.

STRATEGII SECTORIALE CA RĂSPUNS LA PSC

Problemele strategice-cheie ale proceselor de participare organizațională comportă două tipuri de răspunsuri diferite pe axa de diviziune politicul-ca-public/economicul-ca-privat. Democrația participativă este un instrument care pune în discuție granița dintre politic și economic prin modul în care hibridizează cele două sfere. Politicul și economicul devin resudate în alte modalități prin implicarea persoanelor în luarea deciziilor care afectează atât viața publică, cât și cea privată a cetățenilor. Strategiile sectoriale propuse în acest document vor operaționaliza conceptul democrației participative pornind de la cele două laturi ale diviziunii, mai întâi din perspectiva politicilor legate de aspectul politic al administrației publice locale, iar mai apoi politicile economice realizate de către agențiile publice.

(1) Administrație locală. Democrația participativă în contextul cadru al democrației reprezentative în administrația locală necesită *crearea de arene participative* prin intermediul *sedințelor publice* pentru ca cetățenii și delegații cetățenilor să poată face *recomandări* participând astfel *activ la luarea deciziei*.

- (a) *Ședința publică*: ședința desfășurată în cadrul autorităților administrației publice și la care are acces orice persoană interesată (Legea 52/2003, art. 3, punctul i).
- (b) *Luarea deciziei*: procesul deliberativ desfășurat de autoritățile publice (Legea 52/2003, art. 3, punctul b).
- (c) *Participarea activă la luarea deciziei*: este o modalitate de luare a deciziei prin formularea de recomandări de către orice cetățean.
- (d) *Recomandare* - orice punct de vedere, sugestie, propunere sau opinie, exprimate verbal sau în scris, primite de către autoritățile publice de la orice persoană interesată în procesul de luare a deciziilor și în procesul de elaborare a actelor normative (Legea 52/2003, Art.3, punctul d).
- (e) *Delegatul* este un cetățean care transmite recomandări în ședințele publice pentru a se asigura că aceste propuneri sunt pe deplin și corect înțelese în procesul deliberativ desfășurat de autoritățile publice. De asemenea, de îndată ce deciziile au fost luate de către autoritățile publice, delegații vor avea posibilitatea să monitorizeze implementarea obiectivelor de investiții și reparații din bugetul public care preiau recomandările formulate în întâlnirile deliberative, asigurând în acest fel transparența execuției bugetare. Orice participant la *întâlnirile deliberative* își poate exprima dorința de a fi delegat.

Pe lângă arenele participative, democrația participativă la nivelul administrației necesită și procese de *dezvoltare comunitară*: procesul care susține organizarea *întâlnirilor deliberative* unde se formulează recomandări prin *deliberare consensuală* și care au drept scop principal capacitatea cetățenilor și creșterea încrederii acestora în puterea de a aborda și rezolva problemele cu care se confruntă. O atenție suplimentară va fi acordată grupurilor vulnerabile sau defavorizate.

- (f) *Întâlniri deliberative*: sunt întâlnirile cetățenești care se desfășoară respectând principiile și caracteristicile deliberării, prin aducerea în prim plan a argumentării, dar și a informației egal distribuite în rândul celor implicați.
- (g) *Deliberare consensuală*: proces de luare a deciziei prin consens (adică dezbateri asupra formulării unei probleme și a soluțiilor alternative până când toți cei prezenți nu au obiecții puternice). În cazul în care există obiecții puternice la nivelul secției deliberative se poate recurge la diferite forme de vot.

(2) Politici economice cooperativiste. *Cooperativele* sunt o formă de entitate economică, reglementată de o lege specială (Legea 1/2005), ghidată de principiul controlului democratic în care membrii sunt direct implicați în stabilirea obiectivelor și luarea deciziilor. Mai mult, membrii cooperatori participă la realizarea activităților economice și la constituirea proprietății societății cooperative. Este forma economică prin excelență prin care este codificată democrația participativă la nivel de organizație economică. Numărul persoanelor angajate în cooperative a scăzut constant, ajungând în 2012 la 30 mii de persoane în România și aproximativ 800 de persoane în județul Cluj. Cauzele declinului sunt structurale și sunt legate în mare măsură de aspectele de finanțare și contextul mai larg ideologic și practicile ce decurg de aici, în care acest tip de organizație este văzută ca o parte a economiei sociale.

Economia socială este activitatea economică orientată în beneficiul membrilor unei cooperative sau a unei comunități și care nu urmărește profitul, ci doar bunăstarea economică. În politicile europene, cooperativa este unul dintre instrumentele fundamentale prin care se stimulează integrarea celor marginalizați prin forme de auto-organizare și mobilizare a resurselor comunitare pentru a putea supraviețui și, poate, dezvolta comunitatea. În această cheie de înțelegere, cooperativa este o unitate mică (formată din 5-10 persoane) care permite generarea unor venituri de subzistență. În ciclul de finanțare 2007-2013, cooperativa a devenit eligibilă în cadrul *Fondului Social European* în programul operațional sectorial „Dezvoltarea resurselor umane”. Acest instrument de finanțare și cele din următorul ciclu de exercițiu financiar 2014-2020 au înscris în condițiile de eligibilitate aceeași înțelegere a cooperativei ca o unitate de supraviețuire pentru membrii săi. O lege specială care va reglementa economia socială în România este preconizată în 2014, scopul fiind armonizarea cu cadrele europene.

AJOFM-Cj a început derularea programului de „corporație socială” în Câmpia Turzii în urma disponibilizărilor realizate de multinaționala Mechel din 2012 care a cumpărat vechea fabrică socialistă de sârmă. Fondurile au venit din granturi europene care sprijineau zonele economice în care marele capital a plecat în căutarea de forță de muncă mai ieftină în zone extra-comunitare (în acest caz, plecarea Nokia de la Cluj). Inovațiile instituționale propuse de AJOFM-Cj pun în discuție modul restrâns în care a ajuns să fie imaginat cooperativismul, adică o formă de organizare mică economică dedicată supraviețuirii. Aceste inovații propun să transforme cooperativismul într-o formă majoră de organizare prin intermediul democrației participative.

Mizele programului și deschiderile strategice mult mai largi sunt următoarele:

- (a) *Investiții publice în mijloace de producție.* Avem o reorientare a logicii în care administrația locală își realizează proiectele de investiții economice cu rol de catalizare a diferitelor sectoare spre achiziția de mijloace de producție. O mare parte din proiecte până în acest moment au urmărit furnizarea unor spații pe care firme din sectoare similare pot să le folosească la un preț sub cel al pieței libere, cu speranța producerii unor efecte de incubare. Firmele invitate sunt cele care au deja mijloacele de producție și lichiditățile necesare pentru salarii. În noul program al democrației participative cooperativiste administrația oferă mijloacele de producție și lichiditățile prin care actorii pot să înceapă activitatea economică.
- (b) *Investiții în proprietate comună.* Scopul este organizarea unei întregi întreprinderi de manufacturare cu 250 de membri cu participații egale la proprietate. Scopul nu este asistențial, ci economic. Clujul a devenit în ultimii cinci ani sediul a mai multor multinaționale cu outsourcing în sectorul manufacturier, în special în sectorul de automotive, în căutare de forță de muncă ieftină. Însă capitalul transnațional este foarte mobil și în momentele de criză poate căuta locuri cu forță de muncă și mai ieftină. De asemenea, multinaționalele sunt interesate să deschidă facilități noi de producție doar în momentele de expansiune economică. Ca răspuns la aceste contexte, actorii locali politici și administrativi caută noi forme de a produce locuri de muncă în sectoarele manufacturiere care să evite efectele mobilității capitalului. Formele cooperativiste sunt o astfel de soluție pentru că fixează proprietatea și capitalul în forme locale deținute în comun.
- (c) *Flexibilitate organizațională.* Conceptul de democrație participativă nu este legat de cooperativă în mod strict, el poate lua și alte forme legale, precum asociația. Asociația nu poate obține profit din punct de vedere legal, însă permite prin intermediul statutului forme mobile de (de)ierarhizare a personalului sau de participare la luarea deciziilor. În acest program, AJOFM-Cj a ales asociația ca formă de organizare și nu cooperativa.
- (d) *Educație continuă.* Atenția sporită legată de educarea, instruirea și formarea membrilor asociației, de altfel un principiu cooperativist central. Timp de patru ani, membrii asociației vor învăța să își gestioneze afacerea în parteneriat cu multinaționala IKEA, care va oferi serviciile de desfacere și soluții de management.

PROGRAME OPERAȚIONALE

Principalele instrumente ale democratizării administrației locale din Cluj-Napoca și a politicilor economice sunt programe în parte deja începute. Multe dintre programele enumerate mai jos funcționează deja într-o cheie de guvernanță participativă. Propunerea acestui document este de a le transforma în instrumente participative deschise publicului larg.

(1) Buget participativ

Bugetul participativ este unul din instrumentele cele mai cunoscute public ale noilor forme de democratizare prin participare ale Primăriei Cluj-Napoca. Bugetul este unul din instrumentele-cheie ale politicii economice și ale dezvoltării locale. Formularea bugetului local îi revine Consiliului local în parteneriat cu instituția Primăriei. În ultimul an în Cluj-Napoca s-a încercat ca în procesul de luare a deciziei să fie implicată însăși populația din cartierul Mănăștur prin intermediul *întâlnirilor deliberative* în care s-a stimulat *deliberarea consensuală* asupra unor priorităților de investiții care pot fi incluse în bugetul orașului. Acest program presupune asumarea de către cetățeni a unui rol participant activ în definirea și abordarea problemelor comunității din care fac parte. Acest lucru poate fi realizat prin angrenarea acestora în întreg procesul decizional, inclusiv în definirea problemelor ce necesită rezolvare. Pe lângă procesul de transparentizare bugetară și administrativă, bugetul participativ ca instrument presupune și *Dezvoltarea și deschiderea instituțională*. Adică presupune asumarea din partea administrației publice locale a internalizării și susținerii procesului bugetării participative prin măsuri administrative și de dezvoltare instituțională.

Anul 2013 a reprezentat un prim an al derulării unui proiect pilot de bugetare participativă în Mănăștur. Cea mai mare a efortului a căzut până în acest moment asupra proceselor de dezvoltare comunitară.

Recomandăm

- 1) *Alcătuirea unei structuri executive*: identificarea, analiza instituțiilor cu responsabilități în formularea și implementarea procesului de bugetare participativă și stabilirea grupului de coordonare a procesului, așa cum prevede documentul-cadru asumat de către Primăria Cluj-Napoca în februarie 2013. Alocarea unei sume fixe anuale necesare consolidării instituționale a structurii executive responsabile cu derularea procesului de bugetare participativă anuală.

- 2) Consolidarea proceselor care implică dezvoltarea și deschiderea instituțională a administrației locale prin crearea de arene publice prin ședințe publice dedicate bugetării în Cluj-Napoca.
- 3) Extinderea procesului la întregul oraș și toate cartierele acestuia.
- 4) Stabilirea unui procent sau sumă exactă din bugetul local care să revină procesului deliberativ.
- 5) Completarea procesului de bugetare participativă prin formularea de documente populare care vin în sprijinul procesului. Dincolo de rezolvarea problemelor punctuale, un obiectiv al procesului este formularea unor politici publice, ca o modalitate de educare colectivă a cetățenilor, prin invitarea de a participa la formularea de soluții sectoriale, dincolo de problemele individuale. Implicarea și participarea calificată prin întâlniri deliberative cetățenești axate pe probleme specifice din cartierele orașului, pentru a identifica soluții și resurse la nivel de comunitate.

(2) Monitorizarea și evaluarea și participativă a proiectelor publice

Monitorizarea și evaluarea participativă este o abordare partenerială a derulării unui proiect, în care părțile interesate se angajează activ în procesul de evaluare și în toate fazele de implementare. Cei care au cea mai mare miză în program - partenerii, beneficiarii programului, finanțatorii și decidenții cheie - joacă roluri active. Parte a proiectelor asociate „Bugetului participativ”, renovarea cinematografului „Dacia” ar fi dezirabil să devină programul-pilot prin care administrația locală crează rețele de control cetățenesc legat de execuția unui proiect public. Scopul procesului participativ este implicarea directă a cetățenilor în procesul decizional, pentru asigurarea unei sustenabilități crescute a deciziilor și, astfel, construirea unei comunități locale puternice și funcționale. În acest sens, cetățenii care sunt afectați de o decizie au dreptul să fie implicați în întreg procesul de transpunere a deciziei în practică. Implicarea activă a cetățenilor unei comunități în toate etapele procesului decizional înseamnă participarea la dezbaterea privind oportunitatea unei idei de proiect, trecând mai apoi prin diversele faze de implementare ale proiectului și întreținerea și condițiile de exploatare ale bunurilor fizice și simbolice rezultate în urma proiectului.

Fundamental, evaluarea și monitorizarea participativă este despre împărtășirea cunoașterii și formarea abilităților de evaluare pentru beneficiarii și implementatorii programului, finanțatorii săi, dar și alte părți interesate. Procesul urmărește să onoreze perspectivele, vocile, preferințele și deciziile celor mai puțin puternice și a celor mai afectate părți interesate și beneficiare ale

programului. La modul ideal, prin acest proces, participanții determină focusul evaluării, designul și rezultatele în cadrul propriului lor mediu socio-economic, cultural și politic.

Evaluarea îndeplinește două funcții majore. În primul rând, ea are o funcție de suport intern. Aceasta își propune să analizeze trecutul pentru a înțelege viitorul. În al doilea rând, aceasta îndeplinește o funcție de control. Or, este important să se facă o distincție adecvată între aceste două funcții, deoarece orice confuzie între cele două va duce întotdeauna la accentuarea funcției de control și va trece cu vederea funcția de suport intern. Așadar, această abordare presupune noi forme de operaționalizare a principiilor legate de activitatea administrației publice locale clujene care sunt transparența, accesul, echitatea, calitatea serviciilor publice, responsabilitatea funcționarilor publici și încrederea cetățenilor, învățarea colectivă administrativă și împuternicirea comunității.

Recomandăm în acest sens:

- 1) Pentru că în ansamblu procesul participării să fie eficient, iar rezultatul implicării să fie unul pozitiv, cetățenii va trebui să fie informați constant asupra evoluției implementării unui proiect.
- 2) Este dezirabil să existe delegați/voluntari ai comunității nominalizați în cadrul întâlnirilor deliberative, persoane dispuse să urmărească pas cu pas implementarea proiectelor asumate de primărie. La modul concret, acești delegați/voluntari se vor întâlni periodic cu reprezentanții administrației publice locale și ai altor instituții și companii private implicate într-un anumit proiect. În cadrul acestor întâlniri, cetățenilor li se vor oferi informații corecte, complete și relevante, se vor face prezentări ale situației proiectului, ale eventualelor probleme întâlnite, se vor realiza vizite în teren atunci și acolo unde este cazul.
- 3) Crearea în practică a unei legături de acest tip între cetățeni și administrație va avea ca rezultate creșterea nivelului de dialog/colaborare dintre cetățeni și administrația publică și, pe fond, durabilitatea politicilor publice.

(3) Urbanism participativ

Primul program de guvernanță participativă în sectorul de urbanism s-a realizat prin planurile de reamenajare a străzii Kogălniceanu. În urma presiunilor publice, o dată cu anunțarea planului Primăriei Cluj-Napoca de a face o parcare subterană pe str. Kogălniceanu, întreg procesul dezbaterilor publice și formulare de propuneri de intervenții urbanistice a fost transferat către

Ordinul Arhitecților din România, filiala Transilvania. Procesul a beneficiat de asistența tehnică a unei asociații profesionale, însă nu a oferit arenele publice de participare pentru formularea de recomandări de către publicul larg.

Cadrul de reglementare a formelor de urbanism participativ este dat de Planurile de regenerare urbane (PRU), a căror bază legală este în *Legea privind amenajarea teritoriului și urbanismului 190/2013* și este specificată prin o serie de documente asumate de către Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor (Ghid metodologic pentru îmbunătățirea calității și funcționalității spațiilor publice din marile ansambluri rezidențiale, 2009; Recomandările UNESCO privind peisajul istoric, 2011; Ghid informativ privind regenerarea urbană. Principii și practici europene, 2007). De asemenea, în curs de elaborare se află, în cadru aceluiași Minister, *Ghidul informativ pentru Planul de Regenerare Urbană*.

Conceptul-cheie al acestui tip de urbanism, cel participativ, este *Planul de Regenerare Urbană*, un instrument de planificare urbană integrată, menit să asigure corelarea diferitelor domenii componente ale structurii urbane și să asigure evoluția lor în mod concertat: infrastructură tehnică, transport public și privat, spațiu public, dotări (sănătate, învățământ, asistență socială), parcări etc. Elaborarea PRU se face prin negociere între actorii urbani, în cadru participativ comunitar, de către echipe pluridisciplinare. Face parte din planul de dezvoltare pe termen lung al orașului și se bazează pe o viziune strategică împărtășită în cadrul comunității. În aceeași cheie a producerii de arene publice prin sesiuni publice și a dezvoltării comunitare prin întâlnirile deliberative, urbanismul participativ este unul dintre instrumentele cheie ale democratizării prin participarea cetățenilor la definirea și găsirea rezolvărilor pentru problemele publice cu o componentă spațială.

Pentru fixarea multi-anuală a propunerilor de investiții prioritizate de către procesele de bugetare participativă la nivel de cartiere este absolut necesară crearea unei structuri flexibile de administrare participativă a teritoriului din punct de vedere urban. Planul de Regenerare Urbană este, din punct de vedere tehnic, un *Plan Urbanistic Zonal* care cuprinde o arie mai largă, de exemplu un cartier (fiind astfel și o modalitate de fixare juridică a acestei entități deocamdată doar cu valoare de etichetare a unei zone). PRU-rile permit gândirea regenerării unei arii a orașului într-un mod consistent, într-un orizont de timp mai larg. Dacă bugetarea participativă se încadrează în orizontul de timp al unui an, planul de regenerare urbană permite gândirea multianuală participativă a investițiilor într-o zonă.

Recomandăm:

- 1) *Alcătuirea unei structuri executive:* identificarea, analiza instituțiilor cu responsabilități în formularea și implementarea procesului de regenerare și stabilirea grupului de coordonare a procesului.
- 2) *Stabilirea temelor-program:* identificarea zonelor de reabilitare și conformitatea cu documentația de urbanism prin partajarea orașului în zone-cartiere care constituie unități urbanistice coerente pentru a putea constitui obiectul unui PRU.
- 3) *Identificarea resurselor necesare:* planuri de investiții (costuri, venituri, capacitate financiară); analiza regimului juridic/fiscal al proprietăților; analiza dezvoltării comunitare din zonă.
- 4) *Diagnosticarea participativă a zonei:* analiza multicriterială a zonelor; întâlniri deliberative cu locuitorii din zonă pentru stabilirea priorităților de investiții; interconectarea cu procesele de bugetare participativă; propunere de sinteză a rezultatelor analizelor realizate (planul integrat de regenerare a zonei).
- 5) *Propuneri preliminare* cu dezbateri deliberative în cadrul comunității afectate.
- 6) *Proiectare de specialitate și eșalonarea măsurilor.*
- 7) *Evaluare participativă și implementarea măsurilor.*
- 8) *Actualizarea PRU-rilor* cu ajutorul proceselor de bugetare participativă și evaluare participativă.

(4) Cultură și artă participativă

Bugetarea și planificarea urbană participativă sunt puternic legate de presupuziția unor colectivități cu persoane interconectate, capabile să colaboreze într-un context al diferențelor culturale individuale sau de grup. În ultimii cinci ani, cultura a fost tot mai puternic imaginată ca un instrument al dezvoltării, o modalitate prin care resursele creative ale unei comunități pot deveni baze ale unor inovații tehnologice și organizaționale. Mai exact, cultura și arta au devenit instrumentele pentru definirea *bunului și binelui public*. Prin programe precum „Capitală Europeană a Tineretului 2015” și „Capitală Culturală Europeană 2021”, orașul Cluj-Napoca a început să valorifice - prin intermediul unor programe de guvernare participativă - resursele și potențialul artistic al câmpurilor profesionale specializate.

Așa cum este detaliat mai pe larg în capitolul legat de strategia culturală a orașului Cluj-Napoca, în cadrul acestor proiecte, o componentă majoră este producerea de rețele complexe în afara câmpurilor profesionale specializate și implicarea în cadrul producției de cultură a populației, în sensul larg.

Două tendințe sunt importante pentru procesele de democratizare participativă. Prima este legată de descentralizarea spațială la nivel de oraș a scenei culturale și a producției culturale. Aici proiectul pilot „La terenuri”, interconectat cu proiectul de bugetare participativă ca modalitate de dezvoltare comunitară, a jucat un rol major în reconfigurarea modalităților de expresie culturală și implicare a locuitorilor orașului prin exemplul pe care l-au dat cei care locuiesc în cartierul Mănăştur în folosirea unei scene pentru auto-expresivitate. Acest proiect este unul inaugural, chiar dacă are o întreagă istorie artistică în spate, legat de un mod de reconfigurare a rețelelor de cooperare culturală într-un mod care are potențialul de transformare a guvernantei artistice în forme de democratizare participativă.

A doua tendință este formarea unei scene de artă independentă, capabilă să mobilizeze resurse independente și să se orienteze spre producția de nișă culturală prin implicarea publicului. Probabil însemnul instituțional cel mai cunoscut în Cluj-Napoca este Fabrica de Pensule, ca loc al unei alianțe de artiști independenți capabili să se implice în dezvoltarea comunitară și definirea binelui public împreună cu audiențele pe care încearcă să le capteze în producția artistică.

Recomandăm:

- 1) Un accent mai mare pe proiecte independente și alocarea de resurse pentru finanțarea prin concurs a proiectelor culturale participative. Scopul nu este cel al producerii unei opoziții între scena independentă și cea finanțată direct, ci cel al formării unui portofoliu de proiecte derulate în interiorul diverselor comunități urbane din Cluj-Napoca în vederea definirii binelui public prin mijloace creative.
- 2) Descentralizarea spațială și mai puternică înspre cartiere și populație a programelor publice de cultură: festivaluri anuale sau spectacolele ocazionale organizate/sprijinite de către administrația publică, programele legate de Capitala Tineretului și Capitala Culturală.
- 3) Programe care invită locuitorii din cartierele orașului să participe la producția de conținut în proiecte colective culturale.

- 4) Chiar dacă evenimentele care favorizează consumul de masă, oferite în general de către festivaluri și festivități publice, sunt importante, pentru procesele de dezvoltare comunitare producția culturală comunitară este absolut fundamentală. Cele două aspecte nu se află în opoziție, ci ele se pot derula în paralel prin implicarea tot mai activă a publicului în producția conținutului cultural al festivităților publice.

(5) Educare colectivă politică prin procese de e-guvernare

Alături de celelalte aspecte ce țin de e-guvernare, discutate în capitolul dedicat acestei teme, platformele online pot fi folosite pentru educarea cetățenilor orașului pe teme ce țin de cultura politică mai largă. Soluțiile la diferite probleme de administrație sunt infuzate puternic de valori politice și sociale. Acest aspect, deseori, este invizibil pentru publicul larg, chiar dacă este central în cadrul dezbaterilor și în compararea diferitelor soluții de guvernare. Procesele de democratizare participativă înseamnă și formarea unor cetățeni cu o conștiință și cultură politică reflexivă, cu capacitatea de a clasifica diferitele soluții ca aparținând unui spectru valoric și ideologic, cu capacitatea de a eticheta etico-politic un mod de gândire. Alături de pachetul mai mare de re poziționare a orașului Cluj-Napoca în spațiul virtual și folosirea acestui spațiu pentru a permite eficientizarea și democratizarea administrării publice, propunem și module sau pachete electronice de e-learning politic. Aceste tipuri de aplicații (de exemplu, votulmeu.ro) ar funcționa în Cluj-Napoca pentru că numărul de utilizatori de internet în mod zilnic este relativ de mare la nivelul orașului comparativ cu media națională (54% în 2012, față de 24% la nivel național - EuroStat, 2012, Internet use in households and by individuals, *Statistics in Focus*, vol. 50).

Recomandăm:

- 1) Dezvoltarea unor aplicații adecvate la temele politice locale ca instrumente care pot fi folosite de către cetățeni ca un instrument de informare și consiliere politică atât în perioada campaniilor electorale, cât și în afara lor. Logica acestor platforme este următoarea:
 - a. Persoana care intră pe aplicația online este rugată să își exprime acordul sau dezacordul față de câteva afirmații care acoperă temele importante ale dezbaterilor administrative, politice și etice locale.
 - b. În același timp, cei care au construit aplicația se folosesc, unde este posibil, de interviuri cu reprezentanții partidelor sau cu candidații, de opinii ale experților

sau monitorizează presa pentru a afla pozițiile partidelor pe aceleași teme acoperite în chestionarul completat de către cetățean.

- c. La sfârșit, aplicația generează o hartă ideologică unde sunt plasate partidele și respondentul. De asemenea, respondentul poate vedea ce poziție are fiecare partid (sau fiecare candidat, când este cazul) și poate afla de care abordare este cel mai aproape.
- 2) Dezvoltarea unor aplicații adecvate la problemele de strategie locală sectorială care să permită informarea și plasarea cetățenilor într-un spectru de soluții posibile și, în același timp, pentru a atrage atenția care sunt granițele soluțiilor și locurile neacoperite pe care alte soluții le-ar putea ocupa.

(6) Politici publice în vederea constituirii unei mișcări cooperativiste

O nouă generație de politici publice economice urmărește direcționarea resurselor spre achiziția de mijloace de producție gestionate și deținute colectiv pe principii cooperativiste, efortul mergând spre găsirea parteneriatelor care asigură piețe de desfacere globală. Cooperativele sau, mai larg, toate forme legale de aranjamente participative la nivel de organizație economică sunt o modalitate cu mare potențial pentru recaptarea energiilor clujenilor prin retrasarea conceptelor de proprietate într-o cheie a bunurilor comune cu efecte majore asupra proceselor de control și eficiență. Participarea tuturor membrilor unei organizații la gestiunea organizației produce efecte de motivare majore cu impact direct asupra productivității. De asemenea, cooperativismul produce efecte de fixare a capitalului prin strategii de acumulare încrustate în interiorul comunității.

Recomandăm

- 1) Politici publice care urmăresc stimularea de gestiune cooperativistă a unor fabrici mari, pentru a pune orașul în situația avantajoasă de a restricționa mobilitatea capitalului în căutare de forță de muncă mai ieftină, fără să restricționeze efectele de creștere. Capitalul este prin excelență mobil, punând orașele într-o poziție foarte vulnerabilă de îndată ce acestea sunt încorporate temporar în lanțurile de producție. În acest moment indicatorul politic al „numărului de locuri de muncă” este modalitatea, prin excelență, de evaluare a succesului unei investiții, fiind, deseori, singurul indicator folosit. Un mix mai complex de indicatori ai succesului unei investiții este dezirabil.

- a. Creșterea importanței alocate evaluării succesului unei investiții prin intermediul efectelor de învățare legate de auto-organizare ca modalitate de a genera o cultură a dezvoltării locale.
 - b. Creșterea importanței indicatorului legat de calitatea relațiilor de muncă ca modalitate de evaluare a politicilor economice; relațiile de muncă participative sunt elemente cheie pentru creșterea competitivității orașului pe piețele muncii regionale prin apariția „brandului de angajator” asociat cu orașele creative (<http://www.creativeclass.com/>).
 - c. Creșterea importanței politicilor legate de producție în mod cooperatist ca modalitate de a produce un oraș creativ la mai multe nivele de stratificare socială. Creativitatea este o caracteristică general umană, nu doar a sectoarelor de servicii
- 2) Politici publice care urmăresc stimularea auto-organizării continuând experimentele legate de favorizarea achizițiilor mijloacelor de producție.
- a. Orientarea mai fermă a proiectelor CREIC și TEAM ZMC (aflate în derulare) spre producție și desfacere prin forme de control juridic colectiv al angajaților.
 - b. Orientarea mai fermă a noilor proiecte cu diverse surse de finanțare spre stimularea formelor cooperativiste în sectoarele productive și de servicii; orientarea spre mijloace de producție competitive și inovație organizatorică și accentul diminuat pe viitor asupra producției de spațiu pentru închiriere.
- 3) Reorientarea politicilor publice economice prin proiecte finanțate către forme de micro-creditare a achiziției de mijloace de producție și a producției manufacturiere de scală mică.
- 4) Orientarea proiectelor publice economice către formarea rețelelor de parteneriat dintre producători și organizații care asigură desfacerea mărfurilor în spațiul național și cel global.
- a. Stimularea rețelelor de desfacere urban-rural, în care municipiul Cluj-Napoca poate juca rolul de comandă a acestor rețele.
 - b. Stimularea rețelelor de desfacere globale bazate pe consumul etic și motivat de producția de mărfuri în condiții de participare și justiție socială.
 - c. Stimularea formării de federații de cooperative capabile să negocieze de pe poziții mai simetrice cu retaileri globali.

(7) Economia socială

Cooperativele ca modalități de organizare democratică a activității economice au ajuns în ultima decadă să fie imaginate la nivel european ca un instrument de a oferi comunităților resurse pentru dezvoltare. În această înțelegere cooperativele joacă un rol social în economie, o modalitate de auto-organizare a comunităților sărace sau a straturilor sociale marginale. În exercițiul financiar 2007-2013 din *Fondurile Sociale Europene*, cooperativa înțeleasă în această cheie a devenit unul dintre instrumentele economice oferite comunităților deprivatate. Politicile economice locale din județul Cluj au pus accentul pe micul antreprenoriat până în acest moment, prin programe precum „Tranziție de la JOB la SmartJOB”, în care prin idei de afaceri și forme de finanțare flexibile i-au stimulat pe angajații disponibilizați la plecarea fabricii Nokia din Cluj să își deschidă firme mici pe cont propriu. Însă noul ciclul de finanțare 2014-2020 din *Fondurile Sociale Europene* reprezintă o oportunitate de a găsi noi programe care să stimuleze forme participative de organizare și acumulare orientată spre comunitate. Economia socială este un mecanism care poate fi folosit în special în sectorul economic industrial.

Economia socială este o oportunitate pentru dezvoltarea comunităților excluse. Două exemple:

- Primăria Cluj-Napoca poate folosi resursele și instrumentele economiei sociale pentru producția de locuințe sociale pentru familiile de la Pata Rât. Acestea pot să fie realizate de către viitorii locuitori în mod participativ, în ateliere de calificare și producție prin implicarea rețelelor de guvernare ale societății civile. Astfel, acest proiect de „locuințe sociale integrate” ar putea să fie, în premieră, un proiect de creare de locuri de muncă și unul de creare a locuințelor sociale.
- Creșterea numărului persoanelor fără adăpost în Cluj-Napoca este îngrijorătoare. Pentru a rezolva în parte situația celor ajunși deja în stradă se pot produce locuri de muncă pentru aceste persoane în cheia economiei sociale. Biserica Franciscană din Cluj-Napoca derulează deja de doi ani un program-pilot prin care oferă mijloacele de producție și cursuri de recalificare în ateliere de tâmplărie persoanelor fără adăpost. Produsele sunt vândute cu ajutorul bisericii și pentru cei care lucrează în aceste ateliere este o sursă de venit valoroasă. Programul are nevoie însă de o rețea de distribuție mai bună și, mai ales, de componente adiționale: băi comunale și bucătării colective.

Recomandăm:

- 1) Accesarea de către serviciile specializate din cadrul primăriei, prin proiecte dedicate, a resurselor dedicate economiei sociale. Implicarea beneficiarilor în conturarea proiectelor și derularea proiectelor.

- 2) Multiplicarea programelor de construcție de locuințe sociale integrate cu ateliere de calificare și producție în forme cooperativiste.

Demografie și resurse umane

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

Populație și resurse umane

Sinteză și recomandări

- **Constatări**

Diversele surse de informații atribuie orașului nostru un volum demografic diferit, chiar și pentru același concept de populație. Așa de pildă, pentru populația stabilă, calculele curente ale INS dau la mijlocul anului 2011 o populație de circa 302 mii, în timp ce datele finale ale recensământului din același an indică 324,5 mii locuitori. Cât despre populație legală (cu domiciliul în oraș), instituția statistică națională ne indică, la mijlocul lui 2010, 293,5 mii iar serviciul de evidență informatizată a populației 318,8 mii. Chiar și în aceste condiții de incertitudine, se pot trage câteva concluzii, dacă analizăm nu doar cifrele globale ci și fenomenele demografice din ultimul timp.

1. Spre deosebire de majoritatea orașelor țării de dimensiune asemănătoare, populația Clujului nu scade în perioada recentă; dacă acordăm credit datelor de recensământ avem de a face chiar cu o creștere, reflectând un dinamism demografic destul de rar întâlnit în comunitățile teritoriale ale țării. Lucrul este cu atât mai remarcabil cu cât o serie de localități rurale din preajma orașului au cunoscut o creștere demografică accentuată, preluând o parte din cei care ar fi venit să se instaleze în oraș dar și dintre clujeni. Această tendință de staționaritate sau ușoară creștere va fi tot mai greu de susținut în viitor, ea reclamând schimbări majore în fertilitate și/sau migrație, așa cum o sugerează proiectările efectuate.
2. Deși datele oficiale despre migrație nu o arată, ținând seama că sporul natural al Clujului a devenit și se menține ușor pozitiv doar începând cu 2007, creșterea demografică este în special rezultatul unei balanțe migratorii pozitive.
3. Datele structurale arată că acest aport al migrației se regăsește îndeosebi la vârstele tinere, mai cu seamă dacă se are în vedere populația stabilă.
4. Acest fapt are drept consecință un număr rezonabil de născuți vii (în sensul că a asigurat în ultimii ani un spor natural pozitiv), deși fertilitatea clujencilor este de doar 1 copil/femeie, sub nivelul național (1,3 copii) care și el e foarte jos.
5. Numărul și ponderea copiilor sub 15 ani sunt la valori scăzute (ponderea sub nivelul național), ceea ce înseamnă că pentru a se asigura și în anii ce vin un număr de nașteri apropiat de valorile actuale e nevoie de intrări consistente de populație tânără.
6. Speranța de viață a clujenilor este peste media națională; după aprecierile noastre, media ultimilor cinci ani se ridică la 74 ani, pentru bărbați, și 80 de ani, pentru femei. Se menține o diferență mare de mortalitate între sexe, generată mai ales de supramortalitatea masculină la vârstele adulte.
7. Înaintarea în vârstă a generațiilor mai mari născute înainte de 1990 și ușoara creștere a speranței de viață la vârstele înalte, coroborat cu menținerea unei fertilități scăzute va contribui, chiar și în condițiile unui oarecare aflus de tineri, la îmbătrânirea populației, în sensul creșterii ponderii celor de 65 ani și peste de la 13%, în prezent, la peste 30%, în următoarele patru decenii. Un flux mai masiv de intrări va genera o structură mai favorabilă pe vârste, adică un procent mai mic de bătrâni, dar este evident că numărul absolut al vârstnicilor va crește semnificativ.
8. Nupțialitatea și divorțialitatea nu prezintă indicatori diferiți de cei de la nivel național, deși grație contingentului mai mare de tineri ar fi fost de așteptat o rată mai ridicată a căsătoriilor.

9. Numărul șomerilor înregistrați în municipiul Cluj-Napoca a înregistrat o tendință descrescătoare între anii 2010-2012, iar rata șomajului este semnificativ mai redusă decât media la nivel național și la nivelul regiunii NV.
10. Un atu major al municipiului din punct de vedere al resurselor umane îl reprezintă forța de muncă cu nivel ridicat de pregătire și experiență, numărul și calitatea absolvenților de învățământ superior (competențe profesionale, lingvistice, compatibilitate culturală cu valorile promovate de companiile multinaționale). Instituțiile de învățământ superior constituie un avantaj competitiv important atât național, cât și la nivelul Europei Centrale, valorificat deja parțial prin atragerea unui număr mare de multinaționale.
11. Salariații angajați în industrie, industria prelucrătoare și comerț cu ridicata, comerț cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor reprezintă aproximativ 50% din totalul salariaților din municipiu, dar principalii angajatori/actori economici semnalizează un deficit de absolvenți ai învățământului vocațional și profesional pregătiți pentru meserii (strungari, mecanici, lăcătuși, electricieni, sudori, etc). Sistemul de învățământ, în special cel preuniversitar, are potențialul de a fi mai bine corelat cu realitatea pieței muncii.

- **Propuneri**

Propuneri mai concrete în domeniul politicii demografice și a resurselor umane nu pot veni decât dacă decidenții își asumă un anumit proiect pentru oraș. Anticipând însă că acest proiect nu va avea în vedere un oraș cu o populație descrescătoare și/sau într-un proces accentuat de îmbătrânire și ținând cont de locul central pe care sănătatea și viața oamenilor îl ocupă în sistemul de valori contemporane, sugerăm următoarele tipuri de măsuri.

1. *Măsuri de stimulare a fertilității.* Chiar dacă fenomenul fertilității răspunde, în general, la măsuri și condiții macrosociale, de nivel național, autoritățile locale pot contribui și ele semnificativ în acest domeniu. Credem că, în cazul clujencilor, mai importante decât unele stimulente materiale, pe care oricum societatea noastră săracă nu le poate oferi, sunt acele măsuri care ajută tinerele femei să îmbine statutul de mamă cu cel profesional și, în acest sens, comunitatea locală poate interveni prin facilitarea educării copiilor în creșe, grădinițe și școli generale cu orar prelungit (număr de locuri sport, condiții mai bune, costuri mai reduse). Tot în acest domeniu, este de presupus că facilități la dobândirea unei locuințe de către cuplurile tinere ar putea stimula aducerea pe lume mai repede a primului copil (actualmente vârsta medie a femeilor la naștere e în creștere) și prin aceasta sporirea șanselor de a naște și alții.
2. *Măsuri de stimulare a imigrației.* Intrările de populație tânără sunt de o importanță esențială pentru a păstra dinamica pozitivă și structura pe vârste favorabilă a populației Clujului. Marele avantaj al orașului nostru, din acest punct de vedere, este faptul că e un centru universitar puternic care atrage (încă) pentru studii mulți tineri din afară. Petrecerea a trei-patru-cinci ani la studii în oraș e un aspect care poate stimula dorința lor de a rămâne permanent aici. De aceea, pe lângă acele condiții firești pe care un oraș trebuie să le ofere tinerilor (locuri de muncă, locuințe, modalități de petrecere a timpului liber etc.) este nevoie de un sprijin al autorităților locale acordat universităților pentru a aduce în oraș, în fiecare an, un număr cât mai mare de tineri de pe un teritoriu cât mai mare din afara acestuia. Problema este cu atât mai importantă cu cât în cazul tot mai multor specializări crește concurența celorlalte centre universitare din Transilvania.

3. *Măsuri de reducere a mortalității.* Deși speranța de viață a clujenilor este mai mare decât media națională, datele arată că ea poate fi încă îmbunătățită și adusă mai aproape de cea a locuitorilor din țările occidentale. Se cuvine ca specialiștii în medicină și sănătate publică să imagineze măsuri în acest sens și, de asemenea, în direcția reducerii inegalității între sexe, prin diminuarea decalajului de mortalitate la vârste adulte.
4. *Măsuri de sprijin pentru populația vârstnică.* Datorită creșterii importante și sigure a numărului de vârstnici dar și a nivelului speranței de viață sănătoasă, ar trebui să se instituie utilizarea, în prezentarea și analiza datelor demografice, a categoriei numită „vârsta a patra” (cuprinzând persoanele de la 80 sau 85 ani în sus). Cunoașterea detaliată a situației și nevoilor acestora, care se deosebesc mult de cele ale vârstnicilor „tineri” (65-80 ani), se impune cu necesitate pentru viitorul apropiat, iar comunitatea locală trebuie pregătită în acest sens. E vorba de o gamă largă de măsuri de la cele de facilitare a mobilității în spațiul urban și până la îngrijirea la domiciliu sau în așezăminte specializate.
5. *Înființarea, dezvoltarea și promovarea unor structuri de învățământ profesional și vocațional* printr-un sistem de parteneriat public-privat cu participarea mediului de afaceri. Clujul poate deveni un pol regional privind mobilizarea de competențe în ceea ce privește învățământul profesional.
6. *Creșterea competențelor adulților de pe piața muncii.* Înființarea și dezvoltarea unei rețele formată din universități, administrația publică, reprezentanți ai mediului de economic, având ca obiectiv principal creșterea competențelor adulților de pe piața muncii

Contributori: Traian Rotariu (coordonator), Dan Chiribucă (coordonator), Veres Valer, Carmen Pop, Sonia Pavlenko, Simona Mălăescu.

Participanți la masa rotundă organizată în noiembrie 2013:

Populația municipiului Cluj-Napoca

- O analiză succintă⁵⁸ –

Prof. dr. Traian ROTARIU, Centrul de studiere a populației, UBB Cluj

- Evoluția recentă a populației

Conceptul de populație a unui anumit teritoriu sau a unei unități administrative este rezultatul unei construcții statistice care poate îmbrăca forme diferite. Specificarea sensului în care termenul este folosit este esențială în studiile de urbanism întrucât, în funcție de formula adoptată, volumul demografic se modifică și, în mod logic, toate implicațiile sale asupra celorlalte aspecte ale spațiului social se schimbă. În mod obișnuit, în publicațiile noastre statistice oficiale regăsim date privind ceea ce se numește „populație stabilă”; mai rar ne sunt date informații despre „populația legală”. Aceste două constructe statistice sunt utilizate și cu ocazia recensămintelor populației, adică în momentele

⁵⁸ Mulțumesc pe această cale doamnelor Emilia Negrilă, director executiv, și Melania Pașca, șef de serviciu la Direcția Județeană de Statistică, Cluj, pentru amabilitatea și promptitudinea furnizării datelor solicitate

în care se fixează cifrele reper de populație, dar și atunci când se prezintă valorile curente, adică pentru începutul/sfârșitul anilor calendaristici sau mijlocul anilor (la 1 iulie).

Populația legală este cea cu domiciliul în unitatea administrativă analizată. Se preferă utilizarea populației stabile, care este considerată mai apropiată de populația *de facto* a zonei, întrucât ea omite persoanele cu domiciliul formal aici dar plecate pe o perioadă lungă de timp (peste un an) și adaugă persoanele cu domiciliul legal în altă parte dar prezente (cu reședință) aici pe o perioadă lungă (peste un an). Stabilirea volumului populației stabile nu este facilă nici la recensământ și cu atât mai puțin în perioadele intercensitare. *La nivel național*, în anii dintre recensăminte, populația stabilă se calculează pornind de la populația stabilă la recensământ la care se adaugă nașcuții și se scad decedații, migrația externă fiind în mare măsură omisă căci nu se iau în calcul decât schimbările de domiciliu (adică practic de cetățenie). De aceea, la recensăminte, populația stabilă este net diferită (la noi în țară e întotdeauna net inferioară) cifrei care rezultă din calculul curent, pornit de la recensământul anterior. De pildă, la recensământul din 2011 se așteptau circa 21,4 milioane de locuitori și s-au înregistrat doar 20,1 milioane. Aceste variații bruște în anii de recensământ se regăsesc, într-o anumită măsură, și în cifrele Institutului Național de Statistică pentru unitățile administrative ale țării.

Fixându-ne atenția asupra populației municipiului Cluj-Napoca, vom constata variații sensibile în cifrele oferite de INS, care își găsesc (unele) explicația prin revizuirea cifrelor după recensământ. Există însă și anumite date absolut ciudate, a căror rațiune ne scapă. Pentru ilustrare, prezentăm în tabelul 1 cifrele populației Clujului, din anul 2000 încoace, așa cum apar în „Fișa localității”, document ce provine de la filiala teritorială a INS, adăugând pe ultima linie și populația stabilă la ultimele două recensăminte.

Tabelul 1. Populația municipiului Cluj-Napoca, din „Fișa localității” și la ultimele două recensăminte

Anul	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Pop. stabilă la 1 iulie	329310	331992	297014	294906	298006	310194	305620	310243	308763	306009	305636	301913	
Pop. stabilă la 1 ianuarie	334543	332617	299541	294781	297461	311528	297568	311391	309338	306474	307215	307136	304802
Pop. legală la 1 iulie	315603	315674	293032	291057	289589	288861	289845	290719	291590	292586	293537	-	
Pop. stabilă la recensămintele			317953									324576	

Se observă, mai întâi că, în urma recensământului din 2002, în ciuda unei valori de 317.953 locuitori înregistrați în martie, Clujul ajunge la doar 297.014 în iulie (!??), „pierzând” astfel față de anul anterior circa 35.000 de locuitori la populația stabilă și vreo 22-23.000 la cea legală. Și în continuare, evoluția cifrelor pare destul de bizară: după o scădere lentă în 2003, urmează o redresare ușoară în 2004, pentru ca apoi să constatăm un salt brusc de 12.000 de persoane în 2005. Nici în anii următori, cifrele de evoluție nu sunt foarte convingătoare, căci apar schimbări în ambele sensuri, ce nu urmează vreo direcție clară. Mai mult, se ajunge la o cădere de populație la 1 iulie 2011, sub 302.000 locuitori, cifră care, se vede, este mult și sub cea de la recensământul din toamna anului respectiv, și asta în condițiile în care, cum spuneam, recensământul a oferit, în general, efective ale populației stabile mult sub cele calculate.

Cum se știe, mai există, pe lângă INS, o instituție chemată să ofere date despre populație; este vorba despre serviciul de evidență informatizată a populației. Or, conform datelor primite de la filiala județeană a acestui serviciu, populația Clujului ar fi atins la 30 martie 2010 o cifră de 318.802 locuitori, efectiv defalcat pe sexe și grupe de vârstă.

Înainte însă de a vorbi de date structurale, să încercăm să descoperim ce teme au cifrele de populație de mai sus. Se știe că modificarea populației în timp se realizează pe două căi principale:

prin mecanismele sale proprii de înmulțire, ce conduc la așa-numitul *spor natural* (egal cu diferența între nașcuții vii și decedații, într-un interval de timp) și prin schimbul de indivizi cu alte populații, numit *spor migratoriu* (egal cu diferența între numărul celor intrați în și al celor ieșiți din populația dată, într-un interval de timp). Mărginindu-ne la intervalul 2002-2010, când datele de populație se bazează pe efectivul populației stabile de la recensământul precedent, observăm, mai întâi, că în decursul acestor nouă ani, adică de la 1 ianuarie 2002 la 1 ianuarie 2011, *populația stabilă* a Clujului a trecut de la 299.541 locuitori la 307.136, adică a crescut cu 7.595 persoane. Această creștere nu prea se regăsește atunci când privim cifra de populație de la mijlocul anului (cea mai utilizată în calculele statistice), între cele două valori anuale (de la 1 ianuarie și de la 1 iulie) fiind uneori discrepanțe mari: de pildă peste 5.000 de persoane din sporul calculat mai sus dispar până la mijlocul anului 2011!

Pe de altă parte și prin contrast, dacă urmărim evoluția *populației legale*, observăm o mai mare regularitate, tradusă printr-o scădere ușoară până în 2005 și apoi o revenire la o valoare puțin apropiată de cea din 2002 (cu circa 500 persoane mai mult în 2010). În fiecare an, această populație e mai mică decât cea stabilă, așa cum este firesc pentru un centru de atracție cum este Clujul, dar diferențele între cele două cifre anuale sunt neregulate și dificil de interpretat, mai ales că populația legală e dată numai la mijlocul anului.

Pentru a vedea dacă aceste schimbări anuale de efective își găsesc o explicație prin jocul evenimentelor demografice curente ce modifică populația, oferim în tabelul 2 cifrele anuale⁵⁹ ale acestor elemente.

Tabelul 2. Elementele constitutive ale sporului natural și migratoriu pentru municipiul Cluj-Napoca, în anii 2002-2010

ANUL	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Total
Născuți vii	2.165	2.214	2.417	2.785	2.855	2.866	3.021	3.226	3.236	24.785
Decedați	2.879	2.796	2.708	2.792	2.876	2.704	2.670	2.701	2.739	24.865
Spor natural	-714	-582	-291	-7	-21	162	351	525	497	-80
Intrări - schimbare de domiciliu	2.036	2.588	2.714	2.505	4.124	4.369	4.461	4.283	6.270	33.350
Ieșiri - schimbare de domiciliu	3.218	3.532	3.935	2.433	2.879	3.381	4.038	4.017	5.697	33.130
Spor - schimbare de domiciliu	-1.182	-944	-1.221	72	1.245	988	423	266	573	220
Intrări - schimbare de reședință	7.466	4.156	7.989	24.076	9.422	22.292	19.266	15.731	15.588	125.986
Ieșiri - schimbare de reședință	2.022	1.576	1.203	1.711	1.082	1.353	1.530	1.633	1.540	13.650
Spor - schimbare de reședință	5.444	2.580	6.786	22.365	8.340	20.939	17.736	14.098	14.048	112.336

Datele din tabelul 2 au, în funcție de modul lor de înregistrare, o consistență diferită. Cu siguranță că cele mai sigure sunt cele privitoare la sporul natural, întrucât statistica stării civile este bine condusă la nivel național. Să specificăm doar că atât nașcuții vii cât și decedații sunt legați direct de *populația legală* (nașterile înregistrându-se după domiciliul stabil al mamei iar decesele după domiciliul decedatului). În privința seriei acestor evenimente, se desprind câteva imagini foarte clare, ceea ce reflectă consistența cifrelor în cauză. Dacă este vorba despre decese, atunci este evident că seria noastră indică o deosebită stabilitate; variațiile anuale sunt mici și ele pot fi datorate

⁵⁹ Ne oprim la anul 2010 întrucât, după aceea, în „Fișa localității” nu se mai regăsesc informații privind schimbarea domiciliului.

unor cauze conjuncturale. Populația Clujului a pierdut deci constant în ultima vreme, prin deces, în jur de 2.900 persoane anual.

Pentru nașteri în schimb, avem de a face cu o evidentă tendință crescătoare, numărul născuților vii sporind, din 2002 până în 2010, de la 2.165 la 3.236, ceea ce înseamnă o creștere⁶⁰ remarcabilă de circa 50%. Întrucât este greu de presupus că fertilitatea clujencelor a crescut atât de mult în anii aceștia, în care, la nivel național, nu s-au produs schimbări în intensitatea fertilității, rămâne ca explicație mai plauzibilă o creștere a efectivului de femei de vârstă fertilă (între 20 și 40 de ani). Dar și acest lucru, adică modificarea structurii pe vârste, se poate întâmpla pe două căi: fie prin intrarea în grupele fertile a unor contingente mari de populație mai tânără existente anterior, fie prin intrarea din exterior în populație a unor femei de această vârstă. Întrucât datele pe care le avem privitor la structura pe vârste din 2010 (la care ne vom referi ceva mai jos) nu indică o schimbare majoră „internă” a ponderii grupelor, probabil că ultima componentă este cea care a avut influența cea mai însemnată.

Ipoteza pare a fi confirmată de cifra „imigranților”, adică a celor care au intrat în populația legală a Clujului, prin schimbarea domiciliului. Seria acestor intrări evoluează, între 2002 și 2010 într-un evident paralelism cu cea a nașterilor, numărul anual al persoanelor intrate în Cluj crescând de la 2.036, în 2002, la 6.270, în 2010, ceea ce reprezintă o creștere de trei ori. Totuși cifrele respective par a evolua mai puțin regulat, dat fiind faptul că avem două salturi majore în 2006 și 2010, vizavi de anii precedenți. Desigur, legătura cu nașterile nu este aici una directă, dar putem presupune că imigrația aceasta a antrenat persoane tinere, multe în vârstă fertilă la momentul intrării sau care au ajuns repede la această etate. Firește că se poate obiecta faptul că cifrele de pe linia intrărilor prin schimbare de domiciliu sunt compensate aproape perfect de cele de pe linia următoare a tabelului, care ne redau numărul celor care au renunțat la domiciliul din Cluj-Napoca și au ales altă localitate de domiciliu. În adevăr, în cei nouă ani analizați, intră în populația legală 33.350 de persoane și ies, prin schimbarea domiciliului, 33.130. Numai că nimic nu garantează că structura pe vârste a celor două serii este identică. După cunoștințele noastre, în rândul celor care intră, grupele tinere au o pondere mai mare decât într-o populație „normală”, iar în rândul celor care ies, vârstnicii sunt mai numeroși.

Încercând un bilanț al mișcării naturale și migratorii a populației, în decursul celor nouă ani, observăm următoarele valori ale sporului total anual, ca sumă a sporului natural și migratoriu:

Anul	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Total
Spor total	-1.896	-1.526	-1.512	65	1.224	1.150	774	791	1.070	140

Aceste cifre se potrivesc relativ bine cu evoluția populației legale, ale cărei valori, așa cum s-a văzut, scad până în 2005 și apoi cresc. (Nu putem face o verificare exactă a cifrelor întrucât populația legală e dată la 1 iulie și nu la 1 ianuarie.) Așadar, cu un spor natural ușor negativ (-80 de persoane) și unul migratoriu ușor pozitiv (220 persoane) se ajunge la un spor total calculat de 140 indivizi, în cursul celor nouă ani, adică la o staționaritate a efectivului populației legale.

Dacă deci pentru populația legală avem o destul de bună consistență a cifrelor, pentru populația stabilă, valorile avansate de instituția statistică sunt mai mult decât obscure. Asta, pe de o parte, căci, așa cum am spus, variațiile anuale sunt mari și neregulate (și fără legătură cu sprorurile de

60 Această creștere a numărului de nașteri nu trebuie privită ca o tendință de lungă durată, în acest domeniu lucrurile putându-se schimba destul de brusc. De altfel, chiar în anul următor, 2011, numărul născuților vii a fost doar de 2.933, scăzând deci aproape cu 10% față de 2010 iar în 2012 s-au născut cu ceva și mai puțini copii: 2903.

populație descrise mai sus) iar, pe de altă parte, pentru că influența celui alt factor ce intervine în stabilirea populației stabile (schimbarea reședinței) este greu de estimat după cifrele avansate de INS. Într-adevăr, urmărind ultimele trei linii ale tabelului 2, observăm întâi de toate o totală discrepantă între valorile de pe linia intrărilor și de pe cea a ieșirilor. Situația unui an poate fi înțeleasă ușor: un număr mare de indivizi domiciliați în altă parte își stabilesc reședința în Cluj și un număr mic de clujeni fac acest lucru alegând altă localitate. Numai că din aceste cifre nu putem deduce nimic asupra evoluției populației stabile, întrucât nu știm nimic despre ceea ce se întâmplă cu cei care fac asemenea mișcări într-un an; nu știm cât timp rămân cu acest statut de rezidenți fără a reveni la domiciliul stabil. Însumând cifrele pe nouă ani avem, așa cum se vede, o discrepantă enormă între cele două intrări, cifre care în niciun caz nu pot fi utilizate în a face un bilanț al mișcării populației, așa cum am procedat cu schimbările de domiciliu, căci ar trebui să adăugăm la populația Clujului, în cei nouă ani, peste 122.000 locuitori!

Rămâne deci să privim altfel aceste cifre, adică să le considerăm valabile doar la nivelul unui an calendaristic, fără însumare în timp. În acest caz; diferența *anuală* între intrările și ieșirile prin schimbarea reședinței, adăugată la *populația legală a anului respectiv*, ar duce la populația stabilă. Și, într-adevăr, se poate observa că valorile astfel obținute se apropie de cifrele populației stabile anuale avansate de INS. Așadar, variațiile mari ale populației stabile despre care vorbeam la început se datorează fluctuațiilor foarte mari ale efectivelor adăugate prin schimbarea reședinței. De pildă, în 2003, avem circa 4.000 de persoane care intră astfel în Cluj, iar în 2005, numărul saltă la 24.000! Este evident că atunci toată nelămurirea privind evoluția efectivelor populației stabile se transferă la schimbările bruște anuale de cifre ale celor care-și stabilesc reședința în oraș; aici ni se pare că nu mai este vorba de a se înregistra o stare de fapt, ci e o schimbare de formă. În aceste condiții de mari fluctuații, doar luând o medie a celor nouă ani analizați, putem să sesizăm ce se ascunde în spatele cifrelor. Astfel, vedem că, prin schimbarea reședinței, avem, *în medie*, un plus de circa 12.500 persoane într-un an, care adăugat la o populație legală de circa 291.000 de locuitori, ne conduce la o populație stabilă anuală de circa 303.500 persoane, prin acest calcul conferindu-se un oarecare sens al cifrelor de pe prima și cea de a treia linie a tabelului 1.

Câteva întrebări esențiale rămân, mai cu seamă cele legate de fluctuațiile anuale și de valoarea datelor din surse diferite. Astfel, în anul 2011, *populația stabilă* calculată este conform INS de circa 302 mii, iar cea oferită de recensământul efectuat de aceeași instituție de 324,5 mii. Pentru *populația legală* avem iarăși două cifre diferite: 293,5 mii după INS și 318,8 mii după serviciul de evidență informatizată. În aceste condiții de incertitudine, este greu să se facă pronosticuri privind evoluția viitoare a populației. Nu este ușor nici măcar să facem niște proiectări de genul „dacă... atunci...” pentru că nu avem la dispoziție o structură pe vârste și sexe clară și nici manifestarea fenomenelor demografice (fertilitate, mortalitate, migrație) pe vârste și sexe. Dincolo de incertitudinile evoluției viitoare a populației, orice proiectare cu pretins sens de prognoză, pe datele actuale, în forma în care sunt ele, ar rămâne o simplă speculație.

- Fenomenele și structuri demografice

Evoluția populației este, se știe, efectul acțiunii fenomenelor demografice în condițiile unei structuri pe vârste și sexe date. Astfel, de pildă, numărul născuților vii este rezultatul fertilității populației conjugată cu numărul femeilor și gruparea acestora pe vârste. Așa o populație îmbătrânită poate produce mai puțini copii, chiar și cu fertilitate mai mare, decât una mai tânără și cu o fertilitate mai redusă. În general indicatorii bruți, de mortalitate și de natalitate, sunt influențați de ambele aspecte menționate, adică și de intensitatea fenomenelor, dar și de structura pe vârste a populației. Este limpede că o influență mai mare a structurii pe vârste se observă în cazul mortalității, întrucât acest fenomen se realizează mai intens prin vârstele înalte, în vreme ce fertilitatea e specifică unei zone mediane a populației, mai stabilă ca pondere în diverse colectivități.

De aceea și rata brută de mortalitate e un indicator mai puțin semnificativ decât rata brută de natalitate și, în consecință, pentru caracterizarea fenomenului de mortalitate, se folosește speranța de viață la naștere (durata medie a vieții).

Ținând seama de importanța structurii pe vârste nu numai în construirea valorilor unor indicatori ai fenomenelor demografice, ci și în sine ca distribuție ce evidențiază importanța numerică a diferitelor segmente de populație, am încercat să creionăm acest aspect structural al populației Clujului pe baza datelor obținute din trei surse: datele oficiale primite de la INS, datele obținute de la serviciul de evidență a populației și datele de recensământ. Informația este prezentată în tabelul 3. Firește că datele de aici nu sunt riguros comparabile dat fiind că momentele de înregistrare sunt ușor diferite iar unele cifre, cele de la evidența populației, se referă la populația legală iar altele, din celelalte două înregistrări, la populația stabilă. În ciuda acestui fapt, datele pot fi privite și analizate în paralel iar diferențele între valori – fie pe total fie pe grupe de vârstă și sexe – n-ar trebui să fie prea mari. Din păcate, lucrurile nu stau deloc așa, fapt care ne pune în încurcătură nu doar în ceea ce privește precizarea volumului demografic al orașului, ci și legat de structura pe vârste, care, la rândul ei, influențează valoarea ratei totale de fertilitate și speranța de viață.

Tabelul 3. Structura pe sexe și vârste a populației Clujului, după trei surse de date diferite

Vârsta	INS 01.07. 2011			Evidența populației 30.03.2010			Recensământ 20.10.2011		
	Masculin	Feminin	Total	Masculin	Feminin	Total	Masculin	Feminin	Total
0-4 ani	7575	7199	14774	7102	6671	13773	6776	7019	13795
5 - 9 ani	6003	5594	11597	6107	5746	11853	6051	5665	11716
10-14 ani	5255	5054	10309	5899	5705	11604	5496	5265	10761
15 -19 ani	6905	7075	13980	7572	7169	14741	9302	10183	19485
20-24 ani	11900	13627	25527	11260	11434	22694	20654	24067	44721
25-29 ani	12827	14124	26951	13373	14543	27916	14605	14803	29408
30-34 ani	14101	14669	28770	14976	16098	31074	13203	13293	26496
35-39 ani	11873	12625	24498	13018	14280	27298	11166	11906	23072
40-44 ani	12115	13137	25252	12767	14062	26829	11822	12767	24589
45-49 ani	8203	9779	17982	9786	11313	21099	8034	9377	17411
50-54 ani	10099	12242	22341	11756	13557	25313	9948	11866	21814
55-59 ani	10845	12243	23088	11440	12588	24028	11057	12212	23269
60-64 ani	7843	9246	17089	8392	9483	17875	8109	9371	17480
65-69 ani	5387	7025	12412	5860	7483	13343	5462	6944	12406
70-74 ani	4494	6399	10893	4919	6843	11762	4595	6513	11108
75-79 ani	3116	4936	8052	3373	5125	8498	3160	5088	8248
80-84 ani	1953	3316	5269	3252	5850	9102	1997	3466	5463
85+	1004	2125	3129				1060	2274	3334
TOTAL	141498	160415	301913	150852	167950	318802	152740	171836	324576

Spre a observa mai bine incongruența cifrelor, restrângem datele din tabelul 3 în unul cu mai puține rânduri – tabelul 3a –, obținut prin folosirea unor intervale de vârstă mai mari. Observăm astfel mai bine de unde vin diferențele între cele trei înregistrări. Astfel, este clar că volumul mai ridicat de locuitori la recensământ față de celelalte două înregistrări provine aproape exclusiv din contribuția grupelor de vârstă între 15 și 30 de ani, mai ales a celei de la 20 la 25 de ani. Faptul că aici se încadrează tinerii aflați la studii, în speță cele universitare, nu e întâmplător; mulți dintre aceștia putând fi încadrați la recensământ în populația stabilă, dar fără să apară în cea legală. Totuși nu se înțelege de ce această situație nu se regăsește și în statistica anuală a INS, când aceasta oferă tot populația stabilă. Mai mult, este puțin probabil ca „doar” vreo 28 mii de tineri între 15 și 30 de ani, cu domiciliul în alte localități, să se găsească în Cluj, ceea ce înseamnă că nici recensământul n-a cuprins întregul efectiv al acestei categorii. La celelalte grupe de vârstă diferențele sunt mai mici și e interesant că aici valorile cele mai mari sunt în populația legală; aceasta înseamnă fie că recensământul nu a prins în întregime efectivele respective, fie că o serie de clujeni mai tineri de 15 ani și mai vârstnici de 29 sunt plecați din localitate pe o perioadă îndelungată (adică mai mulți decât

sunt veniți în Cluj în această situație), fie din ambele motive. Cu siguranță că aici contează mai cu seamă efectivele celor plecați în străinătate pe timp îndelungat. Din păcate, nu cunoaștem vreo evaluare a acestor efective pentru clujeni.

Tabelul 3a. Structura populației pe grupe mari de vârstă

Grupa de vârstă	INS 01.07. 2011			Evidența populației 30.03.2010			Recensământ 20.10.2011		
	Masculin	Feminin	Total	Masculin	Feminin	Total	Masculin	Feminin	Total
0-14 ani	18833	17847	36680	19108	18122	37230	18323	17949	36272
15-29 ani	31632	34826	66458	32205	33146	65351	44561	49053	93614
30-59 ani	67236	74695	141931	73743	81898	155641	65230	71421	136651
60+	23797	33047	56844	25796	34784	60580	24383	33656	58039
TOTAL	141498	160415	301913	150852	167950	318802	152497	172079	324576

Se înțelege că pentru a putea continua analiza fenomenelor demografice din Cluj e nevoie să alegem o variantă de reper din cele trei. În ce ne privește, o preferăm pe cea furnizată de evidența populației, chiar dacă cifrele sunt mai vechi, nu doar pentru motivul că oferă o valoare totală intermediară celorlalte două, ci și pentru că indicatorii statistici se calculează cumulând evenimentele demografice (nașteri, decese) după domiciliul persoanelor implicate⁶¹, ceea ce înseamnă că logic trebuie raportate tot la populația legală.

Vom începe prin a prezenta în tabelul 4, comparativ cu nivelul național, structura pe grupe de vârste și sexe, exprimată procentual, așa cum a rezultat din datele pentru 2010, primite de noi la acel moment de la Direcția Județeană de Evidență a Populației.

Tabelul 4. Structura pe vârste și sexe a populației municipiului Cluj-Napoca la 30 martie 2010 și a populației urbane a României la 1 iulie 2010 (în %)

Grupa de vârstă	Cluj-Napoca			România urban		
	Masculin	Feminin	Total	Masculin	Feminin	Total
0-4 ani	4,71	3,97	4,32	5,40	4,64	5,00
5-9 ani	4,05	3,42	3,72	4,71	4,06	4,37
10-14 ani	3,91	3,40	3,64	4,64	4,04	4,33
15-19 ani	5,02	4,27	4,62	5,47	4,86	5,15
20-24 ani	7,46	6,81	7,12	8,90	8,14	8,50
25-29 ani	8,86	8,66	8,76	8,66	7,94	8,28
30-34 ani	9,93	9,58	9,75	9,32	8,50	8,89
35-39 ani	8,63	8,50	8,56	8,09	7,65	7,86
40-44 ani	8,46	8,37	8,42	8,64	8,73	8,69
45-49 ani	6,49	6,74	6,62	6,05	6,44	6,26
50-54 ani	7,79	8,07	7,94	7,62	8,10	7,87
55-59 ani	7,58	7,50	7,54	7,34	7,57	7,46
60-64 ani	5,56	5,65	5,61	5,15	5,46	5,31
65-69 ani	3,88	4,46	4,19	3,26	3,85	3,57
70-74 ani	3,26	4,07	3,69	3,01	4,00	3,52
75-79 ani	2,24	3,05	2,67	2,02	2,98	2,52
80 și +	2,16	3,48	2,86	1,73	3,04	2,41
TOTAL	100	100	100	100	100	100

După cum se observă, structura pe vârste a Clujului este destul de interesantă. Mai întâi, observăm ponderile reduse ale populației sub 20 de ani, lucru desigur explicabil – și în același timp general la nivelul țării – prin fertilitatea mult mai redusă a populației României după 1989. Totuși, comparativ cu nivelul național și chiar cu mediul urban pe țară, lipsa copiilor este mult mai

61 Astfel, de pildă, dacă o studentă, recențată în Cluj, are domiciliul în Baia Mare și ea naște (indiferent unde, chiar și în Cluj) copilul născut apare în statistici în efectivele din Baia Mare.

accentuată în Cluj (doar 11,7% din total erau copii sub 15 ani, în vreme ce în populația țării copiii reprezentau în 2010 circa 15%, iar în urbanul național 13,7%), ceea ce indică o fertilitate mai scăzută a Clujencelor în anii din urmă. Clujul are însă un surplus de populație feminină chiar și față de urbanul național la trei dintre grupele de vârstă cele mai fertile în prezent, 25-39 ani, ceea ce prezintă un atu important pentru numărul de nașteri. La celălalt capăt al scalei vârstelor, observăm că orașul nostru ca și celelalte orașe ale țării are (încă) o pondere și un număr mic de vârstnici; doar 13% dintre locuitorii Clujului au depășit vârsta de 65 de ani, în timp ce la nivel național ponderea acestora trece de 15% (în ansamblul urbanului ponderea fiind de 12%).

Revenind la fenomenele demografice de bază (natalitatea și mortalitatea), prezentăm, în lipsa altor informații, indicatorii bruti, făcând și o comparație cu cei calculați la nivelul mediului urban din România (tabelul 5). Concluzia principală a acestei comparații este aceea că atât nivelul indicatorilor locali cât și tendința acestora (inclusiv redresarea natalității la Cluj din 2005) se regăsește și la nivelul mediului urban național. Diferențele între orașul nostru și urbanul țării sunt într-adevăr foarte mici (o mai puternică redresare a natalității în Cluj și un nivel ușor mai scăzut al indicilor de mortalitate), ceea ce îndeamnă la prudență în interpretare.

Tabelul 5. Ratele de natalitate și mortalitate în municipiul Cluj-Napoca și la nivelul mediului urban național, între 2000-2010 (în ‰)

Anul	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<i>Natalitate Cluj</i>	7,6	7,5	7,4	7,6	8,3	9,6	9,9	9,9	10,4	11,0	11,1
Natalitate țară, urban	8,9	8,4	8,5	8,7	9,4	9,9	10,1	9,8	10,3	10,3	10,0
<i>Mortalitate Cluj</i>	9,1	9,0	9,8	9,6	9,4	9,7	9,9	9,3	9,2	9,2	9,3
Mortalitate țară, urban	8,9	9,0	9,8	9,7	9,6	9,9	9,8	9,7	9,7	9,9	10,0

Pentru fertilitate indicatorul cel mai des folosit este *rata totală de fertilitate*, exprimată în copii/femeie și care arată care ar fi numărul de născuți ce revine unei femei dintr-o generație fictivă pe parcursul vieții fertile dacă, la fiecare vârstă, femeile din această generație ar naște cu intensitatea cu care nasc femeile din populația studiată, în anul de referință, la vârstele respective. Amintim că în România de aproape două decenii indicele acesta este undeva în jur de 1,3 copii/femeie, având o stabilitate remarcabilă, la acest nivel scăzut, nefiind practic sensibil la schimbările sociale din ultima vreme și nici la modeste și inconsistentele măsuri de politică demografică. După calculele noastre, fertilitatea femeilor clujene se situează, în ultimii cinci ani analizați, undeva în jurul nivelului de 1 copil/femeie, nivel apropiat probabil de cel național pentru orașence (valoare pe care INS nu o oferă în anuarele statistice), toate cercetările locale arătând că la sate încă fertilitatea e mai ridicată. Pentru ceea ce ne interesează aici, important e să reținem că *valoarea fertilității de 1 copil/femeie nu asigură nici măcar 50% din nivelul necesar pentru reproducerea populației*.

În legătură cu fenomenul de mortalitate mai avem un indicator destul de relevant; e vorba de *indicele mortalității infantile*, care se calculează raportând decedații înainte de împlinirea vârstei de un an la născuții vii dintr-o perioadă dată. Pe intervalul 2000-2011, valoarea acestui indicator a fost la nivelul Clujului de 7‰, care este net mai redusă decât cea la nivel național în urban. În adevăr, mărimea acestuia a scăzut, pe țară în urban, între 2000 și 2011, de la 16,1‰ la 7,7‰, ceea ce înseamnă că a avut, în perioada respectivă, o valoare mijlocie în jur de 12‰, deci aproape dublă decât în orașul nostru. Indicatorul cel mai bun al mortalității – *speranța de viață la naștere* – nu l-am găsit calculat, în mod oficial, la nivelul orașului, dar, cu certitudine, și acesta este peste media națională a urbanului. Într-adevăr, pe baza datelor despre decese pe vârste din ultimii cinci ani, 2008-2012, un calcul grosier făcut de noi (și care poate fi pus sub semnul întrebării datorită incertitudinilor referitoare la volumul și structura populației) sugerează că speranța la naștere a bărbaților clujeni ar

fi în jur de 74 de ani iar cea a femeilor de 80 de ani, în condițiile în care la nivel național, în mediul urban, în 2010, indicatorii erau de 71 ani și respectiv 78. Pe scurt, se poate deci spune că *ratele de mortalitate ceva mai mici la Cluj nu se datorează numai unei structuri pe vârste mai tinere a populației ci și unei mortalități mai reduse decât în ansamblul mediului urban.*

Tot în legătură cu mortalitatea este, credem, interesant să punem mai clar în evidență diferența mare (existentă și în Cluj, după cum se vede din duratele de viață) între cele două sexe, folosind distribuția decedaților pe vârste. Redăm grafic situația în figura 1. Lucrurile sunt evidente și se încadrează în modelul binecunoscut de medici și demografi; diferența între sexe provine în principal din supramortalitatea masculină la vârste adulte ridicate, cam între 50 și 70 de ani, unde numărul deceselor masculine întrece mult efectivul celor feminine⁶².

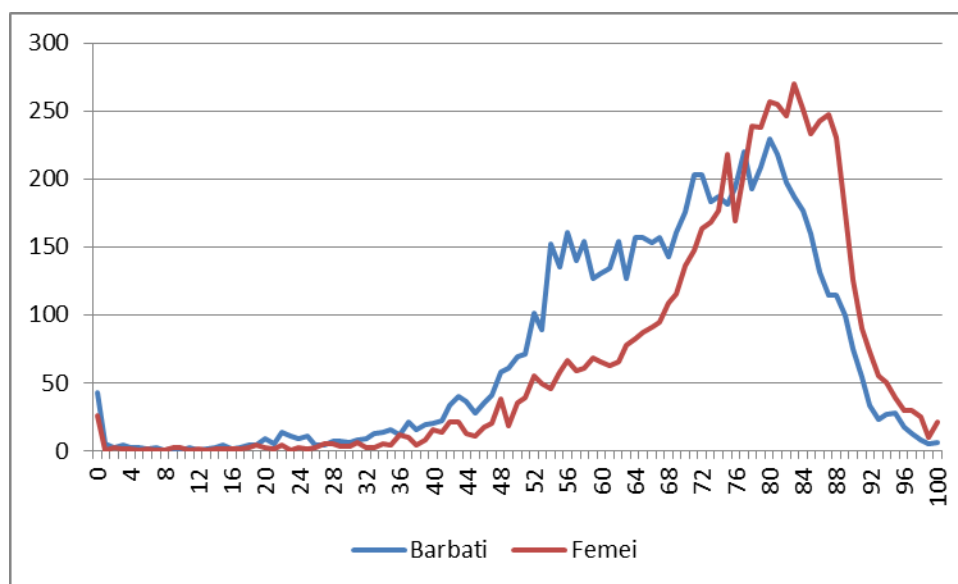

Figura 1. Distribuția numărului de decedați în municipiul Cluj-Napoca, pe sexe și vârste, în decursul a cinci ani: 2008-2012

Pentru a înțelege și explica, într-o anumită măsură, comportamentul procreativ al populației, este nevoie și de o analiză a altor două fenomene demografice, care influențează fertilitatea și, deci indirect, reproducerea speciei: *nupțialitatea și divorțialitatea*, respectiv constituirea și disoluția familiilor. Și aici avem la dispoziție doar indicatorii bruți care relectă doar sumar intensitatea acestor fenomene. Prezentăm în tabelul 6 din nou o comparație cu mediul urban național⁶³.

62 Desigur că o analiză și mai clară ar implica folosirea unor indicatori relativi, cum sunt ratele de deces pe vârste, dar am preferat această imagine a cifrelor brute întrucât, chiar dacă am însumat decesele pe cinci ani, graficul rămâne încă destul de „zimțat”, iar pentru o analiză detaliată, pe vârste, a ratelor celor două sexe ar fi nevoie de valori care să se așeze pe o curbă mult mai lină. Firește că dacă folosim ratele, acestea sunt mai reduse la femei la toate vârstele, inclusiv la cele mai înalte; la aceste vârste mor mai multe femei decât bărbați pentru simplul motiv că, așa cum se vede din structura pe vârste, ele supraviețuiesc în număr mai mare decât bărbații (de pildă în grupa de vârstă de 85 ani și peste numărul lor este dublu față de cel al bărbaților).

63 Am folosit aici la numitor populația stabilă, întrucât la căsătorie nu se înregistrează domiciliul soților, ci localitatea unde se încheie căsătoria

Tabelul 6. Ratele de nupțialitate și divorțialitate, în municipiul Cluj-Napoca și la nivelul mediului urban național, între 2000-2010 (în ‰)

Anul	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Nupțialitate Cluj	6,4	6,0	6,4	6,6	8,0	8,0	8,3	8,2	8,1	7,9	7,5
Nupțialitate țară, urban	6,5	6,3	6,6	7,0	7,6	7,8	8,1	8,8	8,2	7,3	6,4
Divorțialitate Cluj	1,11	0,80	1,76	1,76	2,40	1,72	1,56	2,29	2,05	1,63	1,11
Divorțialitate țară, urban	1,84	1,83	1,96	2,04	2,12	2,00	1,96	2,20	2,10	1,89	1,88

În ciuda fluctuației valorilor pentru Cluj, datorată cifrelor anuale mici (mai ales la divorțuri), se poate observa că indicatorul nupțialității este, în Cluj, cu ceva sub nivelul urbanului național, iar cel al divorțialității de asemenea e în general mai mic. De altfel, acest lucru reiese și din cifra globală (medie) pe intervalul 2000-2010, caracterizat de o rată brută de nupțialitate de 6,8‰, în Cluj, și 7,3‰, în ansamblul orașelor din România, cea de divorțialitate fiind în medie de 1,79‰ la Cluj și 1,98‰ pe țară, în urban. Acești indicatori sunt însă, așa cum spuneam, unii grosieri și din diferențe atât de mici nu putem trage concluzii relevante. Ceea ce este însă clar e faptul că populația orașului nostru are atitudini și comportamente similare cu ale celorlalți cetățeni din România, în privința constituirii și desfacerii căsătoriilor.

- Concluzii și posibile direcții de studiu

Așa cum s-a văzut, datele oferite de INS privind populația Clujului sunt foarte sumare și unele dintre ele, îndeosebi cele referitoare la efectivul populației stabile, sunt chiar dificil de înțeles și acceptat, mai ales dacă le comparăm cu cele de la recensământ (a căror sursă este tot INS-ul) sau cu cele produse de serviciul comunitar de evidență a populației. Totuși, tendința care pare a se desprinde din evoluția situației din ultimul deceniu, este aceea a unei *staționarități relativ clare a populației legale, ce decurge și din balanțele aproape nule ale sporului natural și ale migrației prin schimbarea de domiciliu*. Și populația stabilă pare a avea aceeași tendință de staționaritate, în ciuda fluctuațiilor anuale ale înregistrărilor privind schimbările de rezidență. Această valoare avansată însă de INS pare însă a subestima efectivul populației stabile real, ca să nu mai vorbim de „populația stabilă de facto”, adică aceea care stă efectiv în oraș fără a avea și forme legale. În fine, ceea ce este important pentru managementul activității unui oraș este și populația care este efectiv prezentă zilnic în oraș, indiferent de locul de domiciliu sau de reședință și care nu este înregistrată de niciun organism administrativ.

Din cele de mai sus derivă necesitatea unui studiu mai aprofundat al populației Clujului, care s-ar putea desfășura în perioada imediat următoare, dat fiind faptul că s-a ajuns la încheierea prelucrării datelor recensământului din 2011. Administrația locală ar trebui să aibă o imagine clară a volumului și structurii populației orașului, pe datele de recensământ, pe baza cărora s-ar putea apoi încerca și calcule prospective, dacă datele de moment sunt însoțite și de date detaliate privind nașterile, decesele și migrația în ultimii ani.

O altă direcție majoră de continuare a studiilor, posibilă tocmai pe seama datelor de recensământ, este aceea a defalcării și analizei datelor de recensământ pe areale ale municipiului (pe cartiere). Este esențial să se cunoască structura pe vârste, educație, ocupație a populației ca și o serie de caracteristici ale gospodăriilor și locuințelor la nivel de cartier, pentru că doar astfel se pot întemeia corect eventualele măsuri de dezvoltare proiectate.

În ceea ce privește evoluția viitoare a populației municipiului Cluj-Napoca, calcule exacte de prognoză sunt imposibile și asta nu doar pentru că informațiile de bază sunt atât de precare, ci

pentru că în acest domeniu, ca și în cazul majorității fenomenelor sociale, nu există legi de dezvoltare care să ne permită așa ceva. Putem face niște scenarii pentru a vedea „ce s-ar întâmpla dacă ...”. Aceste scenarii au mai curând rol de avertizare decât de previziune și deci trebuie privite ca atare. Anexăm la acest material o astfel de încercare pe care am realizat-o nu cu mult timp în urmă, folosind ca punct de plecare datele din 2010.

În linii mari, concluziile ce rezultă de acolo sunt foarte simple. Fără un aport migratoriu, cu menținerea fertilității actuale, în patru decenii Clujul ar ajunge la un volum de populație de mai puțin de două treimi din cel actual (sub 200 mii locuitori). Nici o creștere moderată a fertilității, ce ar putea fi eventual obținută prin stimulente adecvate, nu ameliorează mult situația din punct de vedere al volumului total, dar ar permite într-o anumită măsură frânarea procesului de îmbătrânire. Acesta este al doilea aspect important de remarcat: fără un aport migratoriu substanțial populația orașului va cunoaște un proces accentuat de îmbătrânire. Astfel în prima variantă de proiectare, ce ignoră migrația și menține constante celelalte fenomene, ponderea persoanelor de 65 ani și peste va trece de la circa 13%, în 2010, la peste 35%, în 2040! Indiferent însă de posibilele schimbări în domeniul fertilității, dat fiind stocul actual de populație al orașului, procesul îmbătrânirii demografice se va accentua în anii viitori. Orice se va întâmpla pe plan demografic, în următoarele decenii va crește constant numărul vârstnicilor; va spori, cu foarte mare probabilitate, și ponderea lor în populație, pentru că o compensare completă a creșterii efectivelor de vârstnici e puțin probabil să se realizeze printr-o ipotetică redresare a fertilității și printr-o masivă intensificare a imigrației.

- **ANEXĂ**

IPOTEZE ȘI VARIANTE DE PROIECTARE
a populației municipiului Cluj-Napoca: 2010-2050

Pentru proiectare, s-a utilizat populația municipiului Cluj-Napoca la 30 martie 2010, așa cum a fost contabilizată de serviciul de evidență a populației. Singura modificare a fost trecerea de la anii de naștere la grupele cincinale de vârstă, printr-o operație simplă de proporționalitate. Iată datele de pornire:

Populația Municipiului Cluj-Napoca, la 30 martie 2010.

Grupa de vârstă	Masculin	Feminin	TOTAL
0-4 ani	7102	6671	13773
5-9 ani	6107	5746	11853
10-14 ani	5899	5705	11604
15-19 ani	7572	7169	14741
20-24 ani	11260	11434	22694
25-29 ani	13373	14543	27916
30-34 ani	14976	16098	31074
35-39 ani	13018	14280	27298
40-44 ani	12767	14062	26829
45-49 ani	9786	11313	21099
50-54 ani	11756	13557	25313
55-59 ani	11440	12588	24028
60-64 ani	8392	9483	17875
65-69 ani	5860	7483	13343
70-74 ani	4919	6843	11762
75-79 ani	3373	5125	8498

80 de ani și peste	3252	5850	9102
TOTAL	150852	167950	318802

După cum se observă, structura pe vârste a orașului este una interesantă. Dacă populația sub 15 și chiar sub 20 de ani este puțină, lucrul pare explicabil prin fertilitatea redusă de după 1989, acesta fiind un fapt general pe țară. Adevărul este însă că lipsa copiilor este mult accentuată în Cluj (doar 11,7% din total sunt copii sub 15 ani, în timp ce în țară copiii reprezintă circa 15%) și asta se datorează fertilității foarte scăzute a clujencilor. Numărul actual de nașteri e susținut de structura favorabilă pe vârste, care, în anii următori, se va modifica, în lipsa unui aflux masiv de intrări, ajungându-se, cu aceeași fertilitate, la tot mai puține nașteri. La celălalt capăt al scalei vârstei, observăm că orașul are (încă) un număr și o pondere mică de vârstnici; doar 13% dintre locuitori au depășit vârsta de 65 de ani, în timp ce la nivel național ponderea acestora trece de 15%. Contingente foarte mari de populație sunt în grupele de vârstă de la 25 la 45 de ani, iar acest lucru este, evident, și rezultatul migrației tinerilor adulți spre oraș. Este limpede că în viitor, pe măsura trecerii timpului, aceste contingente mari vor ieși din perioada fertilă și apoi vor îngroșa rândurile vârstnicilor. Cum contingentele care vin din urmă sunt mai reduse peste tot în țară, se înțelege că și rezervorul pentru o imigrație a adulților tineri se va restrânge în viitor.

Pentru **fertilitate**, s-a utilizat distribuția născuților în anii 2006-2008 pe vârstele mamelor cu domiciliul în Cluj-Napoca și s-au obținut *ratele de fertilitate pe vârste*, valori conform cărora fertilitatea totală (numărul mediu de copii pe o femeie) este aproximativ egală cu 1. Această valoare este sub media națională, care în ultimii ani a fost de 1,3 copii/femeie. Menționăm că în Cluj-Napoca s-au născut 2855 copii în 2006, 2866 în 2007 și 3021 în 2008. Cei 8742 copii născuți în acești trei ani se distribuie, după vârsta mamei, astfel:

Vârsta mamei	Număr	Procente
Sub 15 ani	2	,0
15-19	227	2,6
20-24	1050	12,0
25-29	3312	37,9
30-34	3029	34,6
35-39	993	11,4
40-44	121	1,4
45-49	8	,1
Total	8742	100,0

Se observă din tabelul de frecvențe că ponderea nașterilor la vârste mici este foarte redusă în Cluj-Napoca. De altfel, faptul că aici se naște mai târziu decât în medie pe țară rezultă și din indicatorul *vârsta medie a mamelor la naștere*, care în Cluj-Napoca a fost de 29,2 ani, față de 26,5 ani cât a fost la nivel național (media celor trei ani menționați). Din acest motiv am preferat să estimăm ratele de fertilitate pe oraș, neputând să le folosim pe cele calculate de INS la nivel național. Pe grupe de vârstă, aceste rate *efective estimate (A)* precum și *cele ipotetice (B)*, care ar duce la o fertilitate de 1,3 copii/femeie, au fost:

Vârsta	Rate estimate (A)	Rate ipotetice (B)
15-19 ani	11,6‰	15,5‰
20-24 ani	32,0‰	42,5‰
25-29 ani	67,2‰	89,4‰
30-34 ani	61,5‰	81,7‰
35-39 ani	23,3‰	30,9‰
40-44 ani	2,8‰	3,7‰
45-49 ani	0,2‰	0,3‰

Pentru mortalitate, neavând la dispoziție o tabelă de mortalitate pentru municipiul Cluj-Napoca, am folosit o tabelă tip ONU, caracterizată de o speranță de viață de circa 74 de ani (media pe cele două sexe).

S-au folosit trei variante de proiectare, după cum urmează:

Varianta I :

- Fertilitatea. Ipoteza de proiectare: menținerea constantă a ratelor estimate (A) de fertilitate pe vârste.
- *Mortalitatea*. Ipoteza de proiectare: *menținerea constantă a mortalității la acest nivel*. Firește că în viitor speranța de viață va mai crește, dar astfel de variații nu influențează mult rezultatele proiectării și nu merită folosite ipoteze care, oricum, sunt greu de operaționalizat corect.
- Migrația. Ipoteza de proiectare: bilanțul migratoriu nul la fiecare vârstă.

Varianta II

S-au folosit, *menținându-se constante, ratele de fertilitate ipotetice (B)*, care duc la 1,3 copii/femeie. Celelalte elemente au rămas ca în varianta I.

Varianta III

S-a introdus migrația, luându-se în considerare o balanță migratorie pozitivă, care, pe primul interval, să mențină constantă populația totală. Lucrul s-a realizat printr-o ipoteză de creștere diferențiată a efectivelor grupelor de vârstă existente la momentul de pornire, prin intrări de populație. În continuare, s-au menținut aceiași coeficienți de creștere la fiecare grupă de vârstă, dar ei n-au mai putut menține constantă populația căci treptat au intrat în joc efective tot mai mici de persoane în grupele de vârstă afectate cel mai puternic de migrație.

În rest, au fost folosite ipotezele de fertilitate și mortalitate de la varianta I.

Rezultatele proiectării sunt redată în tabelele următoarele.

Anul 2015

Varianta I

Grupa de vârstă	Masculin	Feminin	TOTAL	
0-4 ani	6462	6190	12652	BILANȚ: 2010-2015 Născuți: 12.894 Decedați: 19.609 Spor nat.: -6.715 Spor total: -6.715 Medii anuale: Născuți: 2.579 Decedați: 3.922 Spor nat.: -1.343 Spor total: -1.343
5-9 ani	7069	6646	13715	
10-14 ani	6096	5738	11834	
15-19 ani	5885	5695	11580	
20-24 ani	7545	7150	14695	
25-29 ani	11212	11395	22607	
30-34 ani	13303	14479	27782	
35-39 ani	14871	16003	30874	
40-44 ani	12884	14159	27043	
45-49 ani	12556	13876	26432	
50-54 ani	9519	11078	20597	
55-59 ani	11236	13123	24359	
60-64 ani	10635	11947	22582	
65-69 ani	7460	8687	16147	
70-74 ani	4846	6442	11288	
75-79 ani	3626	5313	8939	
80 de ani și peste	3293	5668	8961	

TOTAL	148498	163589	312087
-------	--------	--------	--------

Varianta II

Grupa de vârstă	Masculin	Feminin	TOTAL	
0-4 ani	8587	8226	16813	BILANȚ: 2010-2015 Născuți: 17.134 Decedați: 19.688 Spor nat.: -2.554 Spor total: -2.554 Medii anuale: Născuți: 3.427 Decedați: 3.938 Spor nat.: - 511 Spor total: - 511
5-9 ani	7069	6646	13715	
10-14 ani	6096	5738	11834	
15-19 ani	5885	5695	11580	
20-24 ani	7545	7150	14695	
25-29 ani	11212	11395	22607	
30-34 ani	13303	14479	27782	
35-39 ani	14871	16003	30874	
40-44 ani	12884	14159	27043	
45-49 ani	12556	13876	26432	
50-54 ani	9519	11078	20597	
55-59 ani	11236	13123	24359	
60-64 ani	10635	11947	22582	
65-69 ani	7460	8687	16147	
70-74 ani	4846	6442	11288	
75-79 ani	3626	5313	8939	
80 de ani și peste	3293	5668	8961	
TOTAL	150623	165625	316248	

Varianta III

Grupa de vârstă	Masculin	Feminin	TOTAL	
0-4 ani	6654	6374	13028	BILANȚ: 2010-2015 Născuți: 13.146 Decedați: 19.609 Spor nat.: -6.463 Spor migr.: +6.463 Spor total: 0 Medii anuale: Născuți: 2.629 Decedați: 3.922 Spor nat.: -1.293 Spor migr.: +1.293 Spor total: 0
5-9 ani	7154	6726	13880	
10-14 ani	6169	5807	11976	
15-19 ani	5956	5763	11719	
20-24 ani	7749	7343	15092	
25-29 ani	11694	11885	23579	
30-34 ani	13969	15203	29172	
35-39 ani	15481	16659	32140	
40-44 ani	13270	14583	27853	
45-49 ani	12732	14071	26803	
50-54 ani	9633	11211	20844	
55-59 ani	11349	13254	24603	
60-64 ani	10688	12007	22695	
65-69 ani	7483	8713	16196	
70-74 ani	4855	6455	11310	
75-79 ani	3630	5318	8948	
80 de ani și peste	3294	5670	8964	
TOTAL	151760	167042	318802	

Anul 2020

Varianta I

Grupa de vârstă	Masculin	Feminin	TOTAL	
0-4 ani	5229	5009	10238	BILANȚ: 2015-2020 Născuți: 10.433 Decedați: 20.337 Spor nat.: -9.904 Spor total: -9.904 Medii anuale:
5-9 ani	6432	6167	12599	
10-14 ani	7056	6637	13693	
15-19 ani	6082	5728	11810	
20-24 ani	5864	5680	11544	
25-29 ani	7513	7126	14639	
30-34 ani	11154	11345	22499	
35-39 ani	13210	14394	27604	

40-44 ani	14718	15867	30585	Născuți: 2.087 Decedați: 4.067 Spor nat.: -1.980 Spor total: -1.980
45-49 ani	12671	13972	26643	
50-54 ani	12213	13587	25800	
55-59 ani	9098	10724	19822	
60-64 ani	10445	12455	22900	
65-69 ani	9455	10945	20400	
70-74 ani	6169	7479	13648	
75-79 ani	3572	5002	8574	
80 de ani și peste	3465	5720	9185	
TOTAL	144346	157837	302183	

Varianta II

Grupa de vârstă	Masculin	Feminin	TOTAL	
0-4 ani	6949	6657	13606	BILANȚ: 2015-2020 Născuți: 13.867 Decedați: 20.420 Spor nat.: -6.553 Spor total: -6.553
5-9 ani	8547	8196	16743	
10-14 ani	7056	6637	13693	
15-19 ani	6082	5728	11810	
20-24 ani	5864	5680	11544	
25-29 ani	7513	7126	14639	
30-34 ani	11154	11345	22499	
35-39 ani	13210	14394	27604	
40-44 ani	14718	15867	30585	
45-49 ani	12671	13972	26643	
50-54 ani	12213	13587	25800	Medii anuale: Născuți: 2.773 Decedați: 4.084 Spor nat.: -1.311 Spor total: -1.311
55-59 ani	9098	10724	19822	
60-64 ani	10445	12455	22900	
65-69 ani	9455	10945	20400	
70-74 ani	6169	7479	13648	
75-79 ani	3572	5002	8574	
80 de ani și peste	3465	5720	9185	
TOTAL	148181	161514	309695	

Varianta III

Grupa de vârstă	Masculin	Feminin	TOTAL	
0-4 ani	5591	5356	10947	BILANȚ: 2015-2020 Născuți: 11.046 Decedați: 20.649 Spor nat.: -9.603 Spor migr.: +6.163 Spor total: -3.440
5-9 ani	6703	6427	13130	
10-14 ani	7227	6797	14024	
15-19 ani	6229	5866	12095	
20-24 ani	6095	5903	11998	
25-29 ani	8047	7633	15680	
30-34 ani	12215	12424	24639	
35-39 ani	14440	15733	30173	
40-44 ani	15781	17013	32794	
45-49 ani	13234	14592	27826	
50-54 ani	12533	13944	26477	Medii anuale: Născuți: 2.209 Decedați: 4.130 Spor nat.: -1.921 Spor migr.: +1.233 Spor total: -688
55-59 ani	9299	10961	20260	
60-64 ani	10603	12642	23245	
65-69 ani	9530	11033	20563	
70-74 ani	6200	7516	13716	
75-79 ani	3583	5017	8600	
80 de ani și peste	3469	5726	9195	
TOTAL	150779	164583	315362	

Anul 2025

Varianta I

Grupa de vârstă	Masculin	Feminin	TOTAL	BILANȚ: 2020-2025
0-4 ani	3995	3828	7823	Născuți: 7.973
5-9 ani	5205	4990	10195	Decedați: 21.429
10-14 ani	6420	6158	12578	Spor nat.: -13.456
15-19 ani	7040	6625	13665	Spor total: -13.456
20-24 ani	6061	5713	11774	
25-29 ani	5839	5661	11500	
30-34 ani	7474	7095	14569	Medii anuale:
35-39 ani	11076	11278	22354	Născuți: 1.595
40-44 ani	13074	14272	27346	Decedați: 4.286
45-49 ani	14475	15658	30133	Spor nat.: -2.691
50-54 ani	12325	13681	26006	Spor total -2.691
55-59 ani	11673	13152	24825	
60-64 ani	8458	10178	18636	
65-69 ani	9286	11410	20696	
70-74 ani	7818	9423	17241	
75-79 ani	4548	5807	10355	
80 de ani și peste	3495	5536	9031	
TOTAL	138262	150465	288727	

Varianta II

Grupa de vârstă	Masculin	Feminin	TOTAL	BILANȚ: 2020-2025
0-4 ani	5311	5088	10399	Născuți: 10.598
5-9 ani	6917	6632	13549	Decedați: 21.497
10-14 ani	8532	8185	16717	Spor nat.: -10.899
15-19 ani	7040	6625	13665	Spor total: -10.899
20-24 ani	6061	5713	11774	
25-29 ani	5839	5661	11500	
30-34 ani	7474	7095	14569	Medii anuale:
35-39 ani	11076	11278	22354	Născuți: 2.119
40-44 ani	13074	14272	27346	Decedați: 4.299
45-49 ani	14475	15658	30133	Spor nat.: -2.180
50-54 ani	12325	13681	26006	Spor total -2.180
55-59 ani	11673	13152	24825	
60-64 ani	8458	10178	18636	
65-69 ani	9286	11410	20696	
70-74 ani	7818	9423	17241	
75-79 ani	4548	5807	10355	
80 de ani și peste	3495	5536	9031	
TOTAL	143402	155394	298796	

Varianta III

Grupa de vârstă	Masculin	Feminin	TOTAL	BILANȚ: 2020-2025
0-4 ani	4396	4211	8607	Născuți: 8.685
5-9 ani	5632	5400	11032	Decedați: 21.954
10-14 ani	6771	6495	13266	Spor nat.: -13.269
15-19 ani	7297	6866	14163	Spor migr.: +5.557
20-24 ani	6375	6009	12384	Spor total: -7.712
25-29 ani	6330	6136	12466	
30-34 ani	8405	7979	16384	
35-39 ani	12627	12857	25484	Medii anuale:
40-44 ani	14720	16067	30787	

45-49 ani	15738	17023	32761	Născuți: 1.737
50-54 ani	13027	14460	27487	Decedați: 4.391
55-59 ani	12099	13633	25732	Spor nat.: -2.654
60-64 ani	8688	10455	19143	Spor migr.: +1.112
65-69 ani	9454	11616	21070	Spor total: -1.542
70-74 ani	7896	9517	17413	
75-79 ani	4575	5841	10416	
80 de ani și peste	3505	5550	9055	
TOTAL	147535	160115	307650	

Anul 2030

Varianta I

Grupa de vârstă	Masculin	Feminin	TOTAL	BILANȚ: 2025-2030
0-4 ani	3249	3112	6361	Născuți: 6.482
5-9 ani	3977	3814	7791	Decedați: 22.672
10-14 ani	5196	4983	10179	Spor nat.: -16.190
15-19 ani	6405	6147	12552	Spor total: -16.190
20-24 ani	7015	6608	13623	
25-29 ani	6035	5694	11729	Medii anuale:
30-34 ani	5809	5636	11445	Născuți: 1.296
35-39 ani	7422	7053	14475	Decedați: 4.534
40-44 ani	10962	11182	22144	Spor nat.: -3.238
45-49 ani	12858	14084	26942	Spor total: -3.238
50-54 ani	14080	15332	29412	
55-59 ani	11780	13243	25023	
60-64 ani	10851	12483	23334	
65-69 ani	7519	9324	16843	
70-74 ani	7679	9823	17502	
75-79 ani	5763	7316	13079	
80 de ani și peste	4109	5994	10103	
TOTAL	130709	141828	272537	

Varianta II

Grupa de vârstă	Masculin	Feminin	TOTAL	BILANȚ: 2025-2030
0-4 ani	4357	4173	8530	Născuți: 8.693
5-9 ani	5287	5069	10356	Decedați: 22.739
10-14 ani	6905	6623	13528	Spor nat.: -14.046
15-19 ani	8512	8170	16682	Spor total: -14.046
20-24 ani	7015	6608	13623	
25-29 ani	6035	5694	11729	Medii anuale:
30-34 ani	5809	5636	11445	Născuți: 1.739
35-39 ani	7422	7053	14475	Decedați: 4.548
40-44 ani	10962	11182	22144	Spor nat.: -2.809
45-49 ani	12858	14084	26942	Spor total: -2.809
50-54 ani	14080	15332	29412	
55-59 ani	11780	13243	25023	
60-64 ani	10851	12483	23334	
65-69 ani	7519	9324	16843	
70-74 ani	7679	9823	17502	
75-79 ani	5763	7316	13079	
80 de ani și peste	4109	5994	10103	
TOTAL	136943	147807	284750	

Varianta III

Grupa de vârstă	Masculin	Feminin	TOTAL	BILANȚ: 2025-2030
0-4 ani	3632	3480	7112	Născuți: 7.176
5-9 ani	4428	4246	8674	

10-14 ani	5689	5457	11146	Decedați: 23.278
15-19 ani	6836	6561	13397	Spor nat.: -16.102
20-24 ani	7468	7033	14501	Spor migr.: +4.845
25-29 ani	6621	6246	12867	Spor total: -11.257
30-34 ani	6612	6414	13026	
35-39 ani	8688	8257	16945	Medii anuale:
40-44 ani	12872	13130	26002	Născuți: 1.435
45-49 ani	14680	16077	30757	Decedați: 4.656
50-54 ani	15492	16869	32361	Spor nat.: -3.220
55-59 ani	12576	14137	26713	Spor migr.: +969
60-64 ani	11303	13004	24307	Spor total: -2.251
65-69 ani	7747	9607	17354	
70-74 ani	7833	10020	17853	
75-79 ani	5827	7396	13223	
80 de ani și peste	4131	6024	10155	
TOTAL	142435	153958	296393	

Anul 2035

Varianta I

Grupa de vârstă	Masculin	Feminin	TOTAL	BILANȚ:
0-4 ani	3017	2890	5907	2030-2035
5-9 ani	3234	3100	6334	Născuți: 6.020
10-14 ani	3970	3809	7779	Decedați: 24.108
15-19 ani	5184	4974	10158	Spor nat.: -18.088
20-24 ani	6383	6131	12514	Spor total: -18.088
25-29 ani	6985	6586	13571	
30-34 ani	6004	5669	11673	Medii anuale:
35-39 ani	5768	5603	11371	Născuți: 1.204
40-44 ani	7346	6993	14339	Decedați: 4.822
45-49 ani	10781	11034	21815	Spor nat.: -3.618
50-54 ani	12507	13791	26298	Spor total: -3.618
55-59 ani	13458	14841	28299	
60-64 ani	10951	12569	23520	
65-69 ani	9647	11436	21083	
70-74 ani	6217	8027	14244	
75-79 ani	5661	7627	13288	
80 de ani și peste	5088	7168	12256	
TOTAL	122201	132248	254449	

Varianta II

Grupa de vârstă	Masculin	Feminin	TOTAL	BILANȚ:
0-4 ani	4189	4013	8202	2030-2035
5-9 ani	4337	4158	8495	Născuți: 8.359
10-14 ani	5277	5062	10339	Decedați: 24.185
15-19 ani	6889	6611	13500	Spor nat.: -15.826
20-24 ani	8482	8149	16631	Spor total: -15.826
25-29 ani	6985	6586	13571	
30-34 ani	6004	5669	11673	Medii anuale:
35-39 ani	5768	5603	11371	Născuți: 1.672
40-44 ani	7346	6993	14339	Decedați: 4.837
45-49 ani	10781	11034	21815	Spor nat.: -3.165
50-54 ani	12507	13791	26298	Spor total: -3.165
55-59 ani	13458	14841	28299	
60-64 ani	10951	12569	23520	
65-69 ani	9647	11436	21083	
70-74 ani	6217	8027	14244	

75-79 ani	5661	7627	13288
80 de ani și peste	5088	7168	12256
TOTAL	129587	139337	268924

Varianta III

Grupa de vârstă	Masculin	Feminin	TOTAL	
0-4 ani	3418	3273	6691	BILANȚ: 2030-2035 Născuți: 6.751 Decedați: 25.005 Spor nat.: -18.254 Spor migr.: +4.444 Spor total: -13.810 Medii anuale: Născuți: 1.350 Decedați: 5.001 Spor nat.: -3.651 Spor migr.: +889 Spor total: -2.762
5-9 ani	3659	3509	7168	
10-14 ani	4473	4291	8764	
15-19 ani	5744	5513	11257	
20-24 ani	6996	6721	13717	
25-29 ani	7756	7310	15066	
30-34 ani	6916	6529	13445	
35-39 ani	6835	6638	13473	
40-44 ani	8856	8432	17288	
45-49 ani	12837	13138	25975	
50-54 ani	14451	15932	30383	
55-59 ani	14955	16492	31447	
60-64 ani	11749	13485	25234	
65-69 ani	10079	11949	22028	
70-74 ani	6419	8287	14706	
75-79 ani	5780	7787	13567	
80 de ani și peste	5138	7236	12374	
TOTAL	136061	146522	282583	

Anul 2040

Varianta I

Grupa de vârstă	Masculin	Feminin	TOTAL	
0-4 ani	2960	2836	5796	BILANȚ: 2035-2040 Născuți: 5.907 Decedați: 25.204 Spor nat.: -19.297 Spor total: -19.297 Medii anuale: Născuți: 1.181 Decedați: 5.041 Spor nat.: -3.860 Spor total: -3.860
5-9 ani	3003	2879	5882	
10-14 ani	3228	3096	6324	
15-19 ani	3961	3802	7763	
20-24 ani	5166	4961	10127	
25-29 ani	6356	6110	12466	
30-34 ani	6949	6557	13506	
35-39 ani	5962	5636	11598	
40-44 ani	5709	5555	11264	
45-49 ani	7225	6901	14126	
50-54 ani	10487	10804	21291	
55-59 ani	11954	13350	25304	
60-64 ani	12511	14086	26597	
65-69 ani	9735	11514	21249	
70-74 ani	7977	9845	17822	
75-79 ani	4583	6232	10815	
80 de ani și peste	5389	7833	13222	
TOTAL	113155	121997	235152	

Varianta II

Grupa de vârstă	Masculin	Feminin	TOTAL	
0-4 ani	4409	4224	8633	BILANȚ: 2035-2040 Născuți: 8.799 Decedați: 25.303 Spor nat.: -16.504 Spor total: -16.504
5-9 ani	4170	3998	8168	
10-14 ani	4329	4152	8481	
15-19 ani	5265	5053	10318	
20-24 ani	6865	6594	13459	
25-29 ani	8446	8121	16567	

30-34 ani	6949	6557	13506	Medii anuale: Născuți: 1.760 Decedați: 5.061 Spor nat.: -3.301 Spor total: -3.301
35-39 ani	5962	5636	11598	
40-44 ani	5709	5555	11264	
45-49 ani	7225	6901	14126	
50-54 ani	10487	10804	21291	
55-59 ani	11954	13350	25304	
60-64 ani	12511	14086	26597	
65-69 ani	9735	11514	21249	
70-74 ani	7977	9845	17822	
75-79 ani	4583	6232	10815	
80 de ani și peste	5389	7833	13222	
TOTAL	121965	130455	252420	

Varianta III

Grupa de vârstă	Masculin	Feminin	TOTAL	BILANȚ: 2035-2040 Născuți: 6.753 Decedați: 26.485 Spor nat.: -19.732 Spor migr.: +4.157 Spor total: -15.575 Medii anuale: Născuți: 1.351 Decedați: 5.297 Spor nat.: -3.946 Spor migr.: +831 Spor total: -3.115
0-4 ani	3419	3274	6693	
5-9 ani	3443	3300	6743	
10-14 ani	3696	3546	7242	
15-19 ani	4516	4335	8851	
20-24 ani	5878	5647	11525	
25-29 ani	7265	6986	14251	
30-34 ani	8101	7642	15743	
35-39 ani	7149	6757	13906	
40-44 ani	6968	6779	13747	
45-49 ani	8832	8437	17269	
50-54 ani	12636	13019	25655	
55-59 ani	13950	15576	29526	
60-64 ani	13972	15731	29703	
65-69 ani	10476	12391	22867	
70-74 ani	8351	10307	18658	
75-79 ani	4737	6440	11177	
80 de ani și peste	5484	7968	13452	
TOTAL	128873	138135	267008	

Anul 2050

Varianta I

Grupa de vârstă	Masculin	Feminin	TOTAL	BILANȚ: 2040-2050 Născuți: 10.193 Decedați: 50.735 Spor nat.: -40.542 Spor total: -40.542 Medii anuale: Născuți: 1.019 Decedați: 5.073 Spor nat.: -4.054 Spor total: -4.054
0-4 ani	2356	2257	4613	
5-9 ani	2739	2627	5366	
10-14 ani	2941	2822	5763	
15-19 ani	2991	2870	5861	
20-24 ani	3210	3082	6292	
25-29 ani	3930	3779	7709	
30-34 ani	5117	4922	10039	
35-39 ani	6279	6047	12326	
40-44 ani	6829	6463	13292	
45-49 ani	5804	5514	11318	
50-54 ani	5462	5368	10830	
55-59 ani	6717	6541	13258	
60-64 ani	9317	9926	19243	
65-69 ani	9879	11607	21486	
70-74 ani	9197	11109	20306	
75-79 ani	5934	7696	13630	
80 de ani și peste	5432	7846	13278	
TOTAL	94134	100476	194610	

Varianta II

Grupa de vârstă	Masculin	Feminin	TOTAL	
0-4 ani	4065	3895	7960	BILANȚ: 2040-2050 Născuți: 17.030 Decedați: 51.009 Spor nat.: -33.979 Spor total: -33.979 Medii anuale: Născuți: 1.703 Decedați: 5.101 Spor nat.: -3.398 Spor total: -3.398
5-9 ani	4448	4265	8713	
10-14 ani	4381	4202	8583	
15-19 ani	4152	3985	8137	
20-24 ani	4304	4134	8438	
25-29 ani	5224	5023	10247	
30-34 ani	6799	6543	13342	
35-39 ani	8343	8037	16380	
40-44 ani	6829	6463	13292	
45-49 ani	5804	5514	11318	
50-54 ani	5462	5368	10830	
55-59 ani	6717	6541	13258	
60-64 ani	9317	9926	19243	
65-69 ani	9879	11607	21486	
70-74 ani	9197	11109	20306	
75-79 ani	5934	7696	13630	
80 de ani și peste	5432	7846	13278	
TOTAL	106287	112154	218441	

Varianta III

Grupa de vârstă	Masculin	Feminin	TOTAL	
0-4 ani	2881	2760	5641	BILANȚ: 2040-2050 Născuți: 12.145 Decedați: 54.800 Spor nat.: -42.655 Spor migr.: +7.295 Spor total: -35.360 Medii anuale: Născuți: 1.215 Decedați: 5.480 Spor nat.: -4.265 Spor migr.: +729 Spor total: -3.536
5-9 ani	3290	3155	6445	
10-14 ani	3479	3336	6815	
15-19 ani	3512	3369	6881	
20-24 ani	3819	3669	7488	
25-29 ani	4800	4615	9415	
30-34 ani	6376	6136	12512	
35-39 ani	7845	7558	15403	
40-44 ani	8536	8076	16612	
45-49 ani	7268	6905	14173	
50-54 ani	6840	6722	13562	
55-59 ani	8393	8174	16567	
60-64 ani	11396	12141	23537	
65-69 ani	11621	13651	25272	
70-74 ani	10322	12468	22790	
75-79 ani	6405	8307	14712	
80 de ani și peste	5657	8166	13823	
TOTAL	112440	119208	231648	

Scurtă analiză a pieței de muncă naționale, regionale și locale – municipiul Cluj-Napoca

Indicatorii statistici arată, la nivelul ocupării forței de muncă în plan național în ultimul deceniu, o dinamică apropiată (figura 1) de media Comunității Europene (EU-27), *rata medie de ocupare* a persoanelor cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani în România, la nivelul anului 2011, fiind de 58,5% (mai redusă față de media europeană – EU 27 – de 64,2%)⁶⁴.

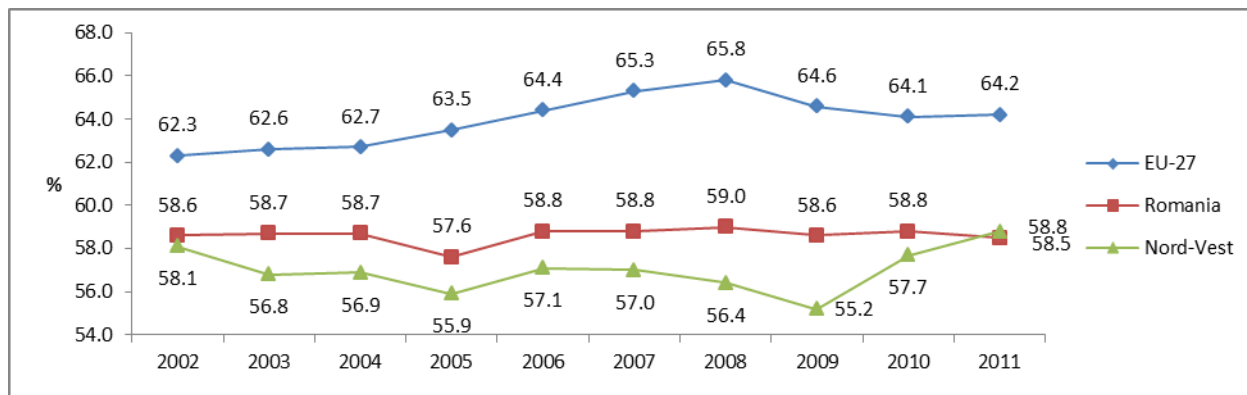

Figura 1. Dinamica comparativă a ratei de ocupare⁶⁵ în deceniul 2002-2011

(Sursa datelor: EUROSTAT, 2012,

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfst_r_lfe2emp&lang=en)

În Regiunea de NV (RNV), *rata medie de ocupare* a persoanelor cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani înregistrată la nivelul anului 2011 (figura 2), valori practic similare mediei naționale.

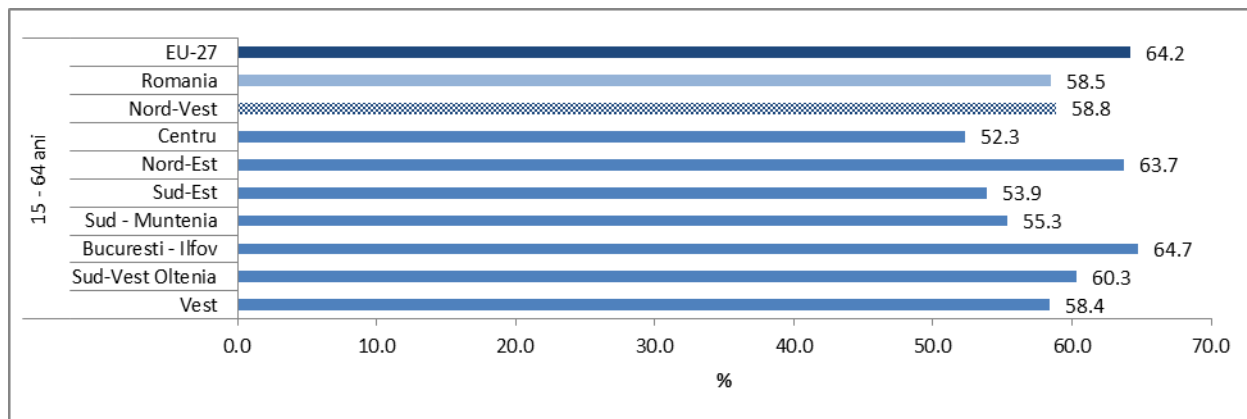

Figura 2. Rata de ocupare pe regiuni, 2011 Sursa: EUROSTAT, 2012,

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfst_r_lfe2emp&lang=en)

O analiză transversală pe fiecare segment de populație cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani, asupra *ratei de ocupare* evidențiază per ansamblu, la nivelul anului 2011 (figura 3), valori apropiate pentru regiunea NV de situația națională sau media europeană, cu excepția a două grupe de vârstă: 15-24 de ani – 21,8% rată de ocupare în regiunea de NV, apropiată de valoarea națională (23,8%),

⁶⁴ Conform EUROSTAT.

⁶⁵ a populației cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani.

dar mult mai mică decât media europeană (33,5%) - și 55-64 de ani – 36,6% rata de ocupare în regiunea NV, comparativ cu 40 % la nivel național și 47,7%, media la nivel UE.

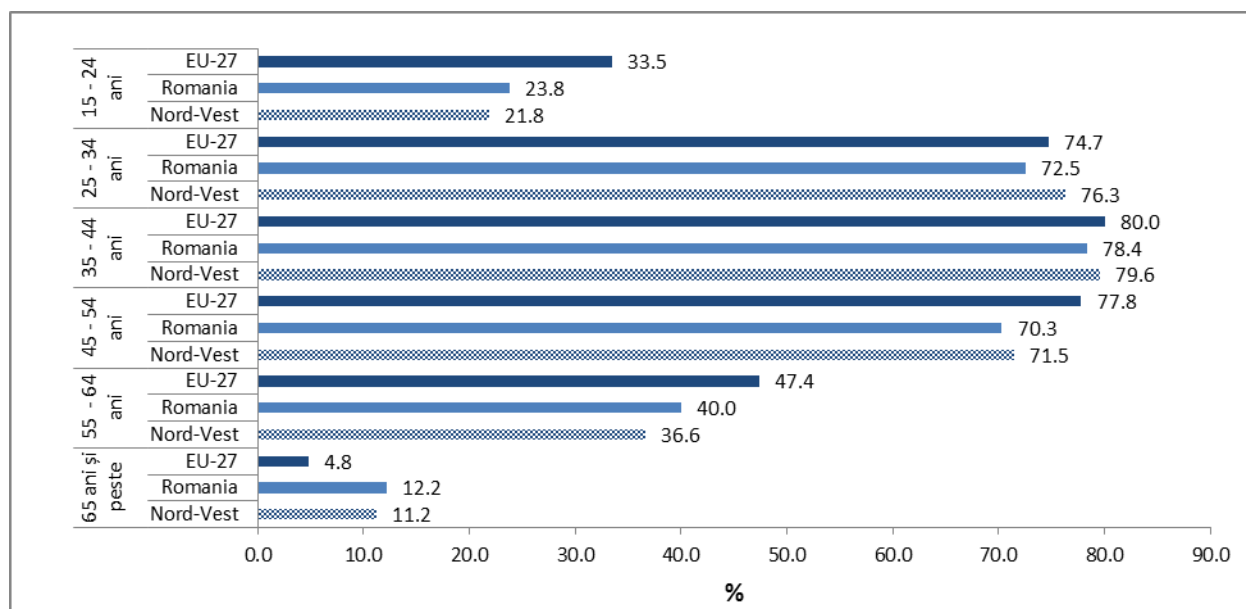

Figura 3. Rata de ocupare, pe grupe de vârstă, 2011 Sursa: EUROSTAT, 2012,
http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfst_r_lfe2emprrt&lang=en

În ceea ce privește *rata de activitate*, analiza transversală evidențiază valori foarte apropiate de media națională în cazul grupelor de vârstă 25-34 ani, 35-44 ani și 45-54 de ani. Pentru grupele de vârstă 15-24 și 55-64 de ani, rata de activitate este semnificativ mai redusă în RNV comparativ atât cu media națională, cât și cu cea din UE.

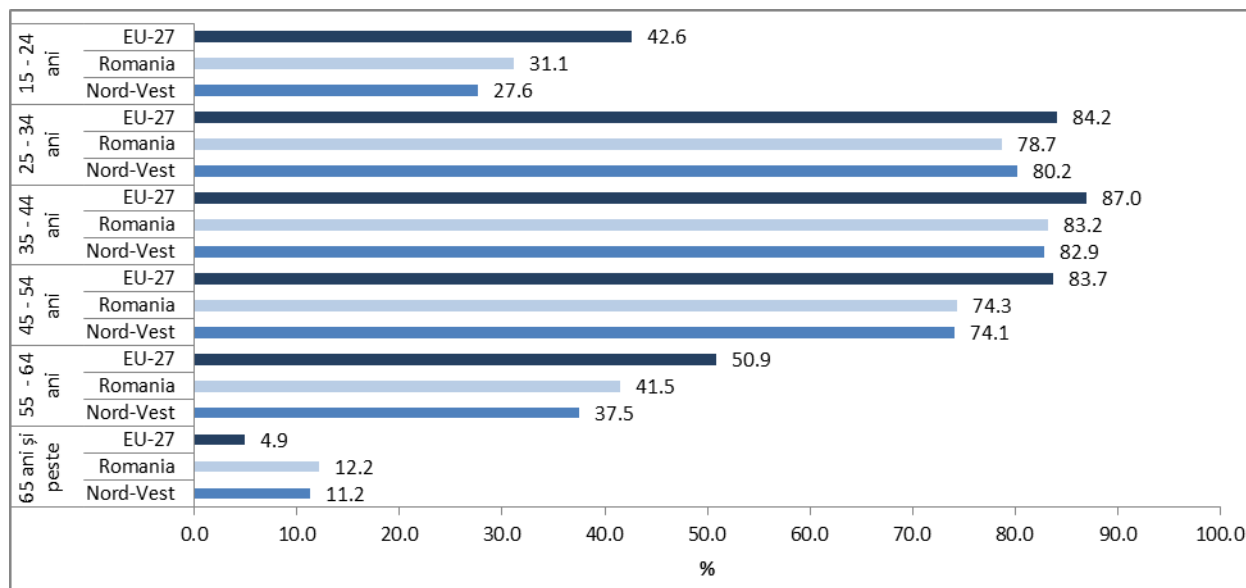

Figura 4. Rata de activitate, pe grupe de vârstă, 2011

Sursa datelor: EUROSTAT, 2012, http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfst_r_lfp2actrrt&lang=en

Rata șomajului în rândurile populației de peste 15 ani, la nivel național, indică în 2012, o situație ușor mai favorabilă (7,1% comparativ cu 7,3% în 2010), România fiind singura țară din uniune cu

șomaj stabil în ultimul an⁶⁶, dar mai ridicat, conformându-se tendinței europene, comparativ cu 2007 sau 2009 (cu valori de 6,4%), când se situa considerabil sub media europeană. Această situație, de menținere sub valoarea mediei europene (EU-27 de 10,2% în februarie 2012) se datorează în special șomajului mai redus în rândurile populației feminine (vezi și figura 5). De la această situație tipică face excepție șomajul în rândurile populației masculine din RNV la nivelul segmentului de vârstă 15-24 de ani, care este mai redus - 18,7% - atât comparativ cu media națională (23,7%) cât și cu cea europeană (21,9%).

În ceea ce privește dinamica acestui indicator în ultimul deceniu (figura 6), atât dinamica la nivelul regiunii de NV cât și media națională, nu s-au depărtat cu mult de maniera în care s-a modificat media indicatorului EU-27. Începând cu anul 2007 la nivelul RNV rata șomajului în rândurile populației tinere (15-24 ani) a înregistrat chiar o dinamică constantă caracterizată prin valori situate sub media indicatorului la nivelul EU-27, în timp ce la nivel național indicatorul în acest segment de vârstă se prezintă constant la valori superioare mediei europene pe toată perioada analizată (2002-2011).

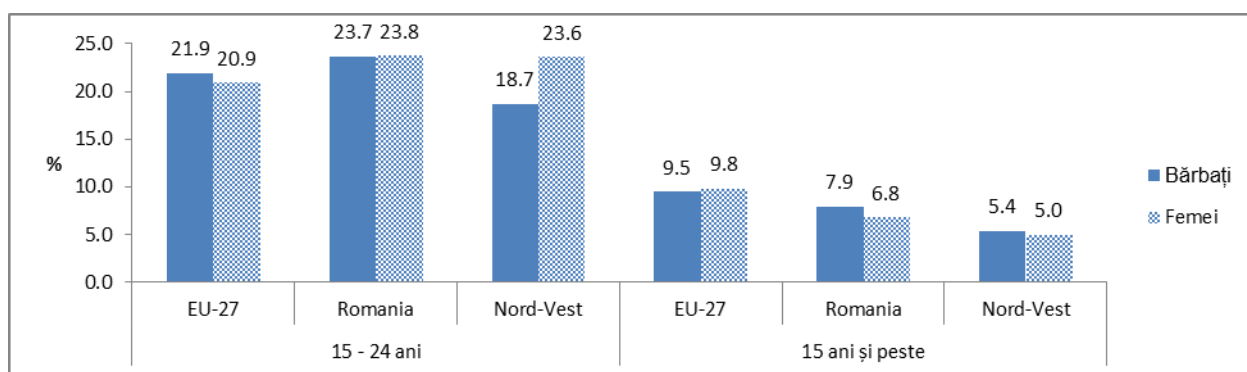

Figura 5. Rata șomajului, pe sexe, 2011 Sursa: EUROSTAT, 2012, http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfst_r_lfu3rt&lang=en

Piața locurilor de muncă din România se caracterizează de asemenea prin *cel mai ridicat nivel al muncii informale* din Europa⁶⁷ (în special în agricultură, construcții, comerț, servicii la domiciliu, transport, sănătate și educație), prin „*brain drain*” (mai ales la nivelul ISCED 5-6) ca urmare a *crizei profesilor* (foarte acut fiind fenomenul în cazul medicilor și informaticienilor, în primul caz datorită crizei de posturi, în cel de-al doilea datorită oportunităților stimulative externe), prin *migrație temporară pentru muncă* la nivelul personalului puțin calificat, fără studii superioare, printr-un *nivel redus al angajării în regim part-time* (10,6% din ocuparea forței de muncă în 2010 în rândul bărbaților, 11, 4% în cazul femeilor, în continuă scădere față de 2000 – 16,5% respectiv 14,6%⁶⁸, crescând ponderea femeilor⁶⁹), *reducerea numărului de locuri de muncă cu o durată de lucru de*

66 Conform EUROSTAT - *Euro area unemployment rate at 10.8%*, (apr. 2012); o analiză de detaliu a modului cum s-au prezentat datele asupra șomajului, indică de fapt, o creștere pe parcursul anului 2011, urmată de o reducere astfel încât 2011 a fost încheiat la aceeași valoare înregistrată în anul anterior.

67 Într-un studiu OECD, Xenogiani și Parlevliet (2008 în Boboc, 2011) au estimat că munca informală în cazul României reprezintă între 20 și 50% din populația ocupată.

68 Conform EUROSTAT - *Labour market statistics, 2011*.

69 conform altor rapoarte EUROSTAT, ponderea totală a angajărilor part-time la nivelul anului 2010 a fost de 23,7%, în cazul bărbaților de 24,8 %, iar al femeilor de 22,8%

peste 40 de ore după debutul crizei (Boboc, 2011), cea mai redusă pondere a angajărilor cu contract de muncă pe termen limitat (sub 5%, mai redus pentru femei) dintre țările europene (EU-27)⁷⁰ etc.

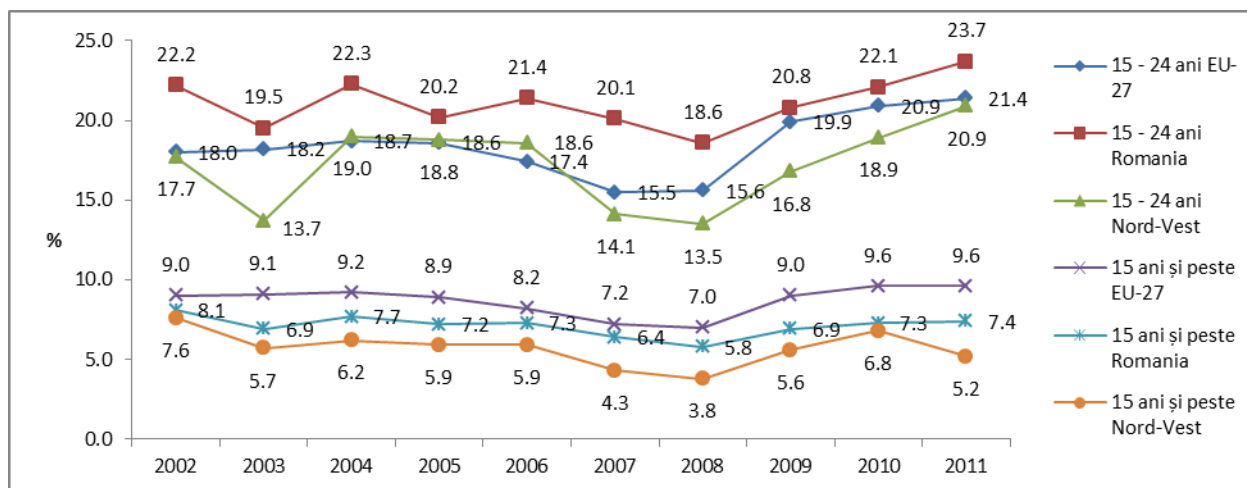

Figura 6. Evoluția ratei șomajului Sursa: EUROSTAT, 2012, http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfst_r_lfu3rt&lang=en

Persoanele sub 25 ani reprezentau la începutul anului 2012 24% din totalul șomerilor de lungă durată (în scădere de la o pondere de 33% înregistrată în anul 2009⁷¹). La nivelul regiunii de NV însă, în anul 2009, EUROSTAT (analiza regională/NUTS2)⁷² indica rate ale șomajului în rândurile populației cuprinse între 15 și 24 de ani (5,2%) considerabil mai reduse decât media națională (16,2%)⁷³.

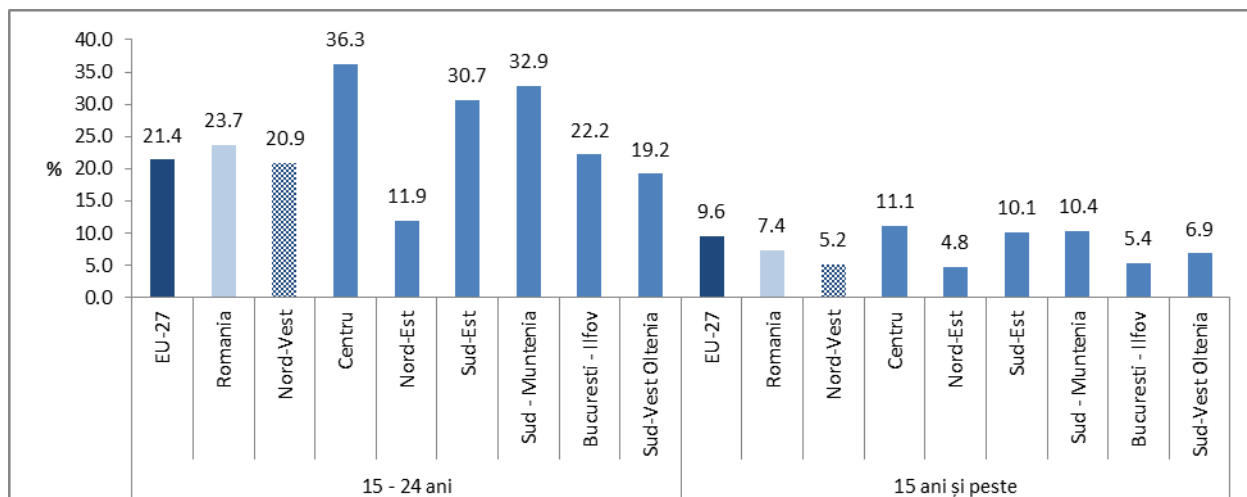

Figura 7. Rata șomajului, pe regiuni, 2011 Sursa: EUROSTAT, 2012, http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfst_r_lfu3rt&lang=en

⁷⁰ Conform EUROSTAT - *Labour market statistics*, 2011.

⁷¹ Simuț și Drăghici (2011).

⁷² http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-HA-11-001-02/EN/KS-HA-11-001-02-EN.PDF

⁷³ Sursa: EUROSTAT (http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?p_product_code=RY_CH02_2011_LABOUR_MARKET_FINAL)

La nivelul regiunii NV șomajul este considerabil mai redus în raport cu situația națională și a comunității europene, dar cu aceleași variații apreciabile de la un an la altul (4,3% în anul 2009, 6,48% în ultimul trimestru al 2010⁷⁴ și respectiv 5,2% la nivelul anului 2011. Dinamica ratei șomajului pe diferite grupe de vârstă în ultimul deceniu la nivelul RNV evidențiază, comparativ cu dinamica mediei naționale și a indicatorului mediu european (EU-27) (figura 8), o amplitudine de variație mult mai mare și rupturi de tendință mai frecvente în segmentul demografic 15-24 ani – comportament dinamic înregistrat și în cazul altor indicatori, ceea ce indică mutații semnificative la nivelul angajabilității și ocupării acestui segment în ultimul deceniu. Reducerea ratei șomajului în cadrul segmentului de vârstă 15-24 ani a fost mai accentuată decât media națională sau europeană la nivelul acestui segment către anul 2008, ca ulterior, până în 2011 să egaleze valoric media europeană (21,4%).

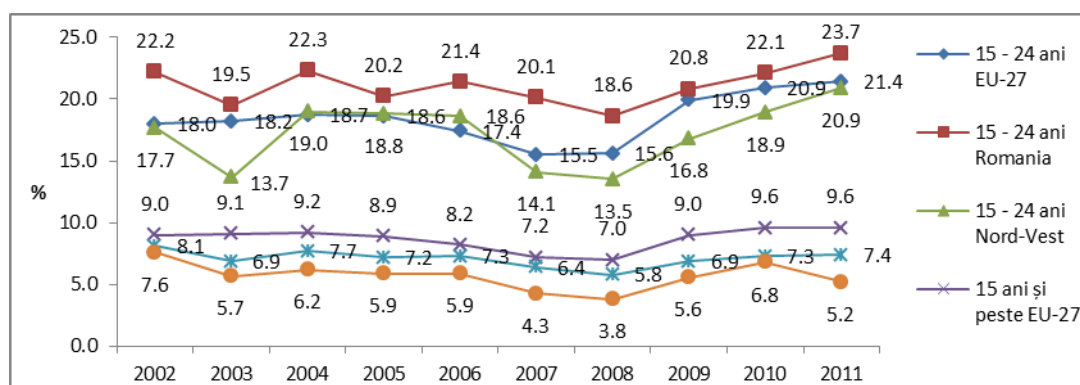

Figura 8. Evoluția ratei șomajului Sursa: EUROSTAT, 2012, http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfst_r_lfu3rt&lang=en

Rata locurilor de muncă vacante⁷⁵ la nivel național, s-a redus la aproape jumătate între anii 2008 și 2010 în industrie, cele mai multe locuri de muncă fiind disponibile în anul 2008 în industria prelucrătoare (1,78%, ulterior reducându-se la 0,77 în 2010). În anul 2011 (figura 9) la nivel național în domeniul industrie ponderea locurilor vacante a ajuns la 0,8%, la nivel regional în RNV urcând până la 1,2%. Cele mai drastice reduceri s-au înregistrat la nivelul locurilor de muncă în sănătate și asistență socială (6,28% în 2009 și 1,10 % în 2010), în administrație publică și apărare, asigurări sociale și din sistemul public (5,97% în 2008 și 1,17% în 2010), în construcții (1,45% în 2009 și 0,53% în 2010), învățământ (1,43% în 2009 și 0,17 % în 2010) și respectiv intermediari financiare și asigurări (2,52% în 2008 și 0,84% în 2010). În domeniul transportului și depozitării, scăderea față de 2008 (0,43% în 2009) a fost compensată într-o anumită măsură în anul următor (0,6% în 2009 și 0,47 % în 2010), în hoteluri și restaurante locurile vacante s-au redus de la 0,71% la 0,12%. Creșteri, în ceea ce privește oferta de locuri de muncă vacante, între anii 2008 și 2011 s-au înregistrat la nivelul locurilor de muncă în informații și comunicații (de la 0,59% la 0,76% în 2010 creștere care a continuat și la nivelul lui 2011 atingând 0,9%).

La nivelul anului 2011 cele mai reduse valori se înregistrează în domeniul activităților imobiliare cu o valoare de 0,1% în cazul RNV și 0,5% la nivel național. Cu excepția domeniului *Informații și comunicații* (1,4%) și industriei unde RNV depășește disponibilul mediei naționale (0,9% și respectiv

74 Conform ANOFM citat de Isailă et al, 2011.

75 Datele provin din Tabelul *Rata locurilor de muncă vacante pe activități ale economiei naționale* (INS, *România în cifre*, p. 26).

0,8%), în toate celelalte domenii de activitate, la nivelul anului 2011 rata locurilor de muncă vacante în cadrul RNV era mai redusă decât media națională.

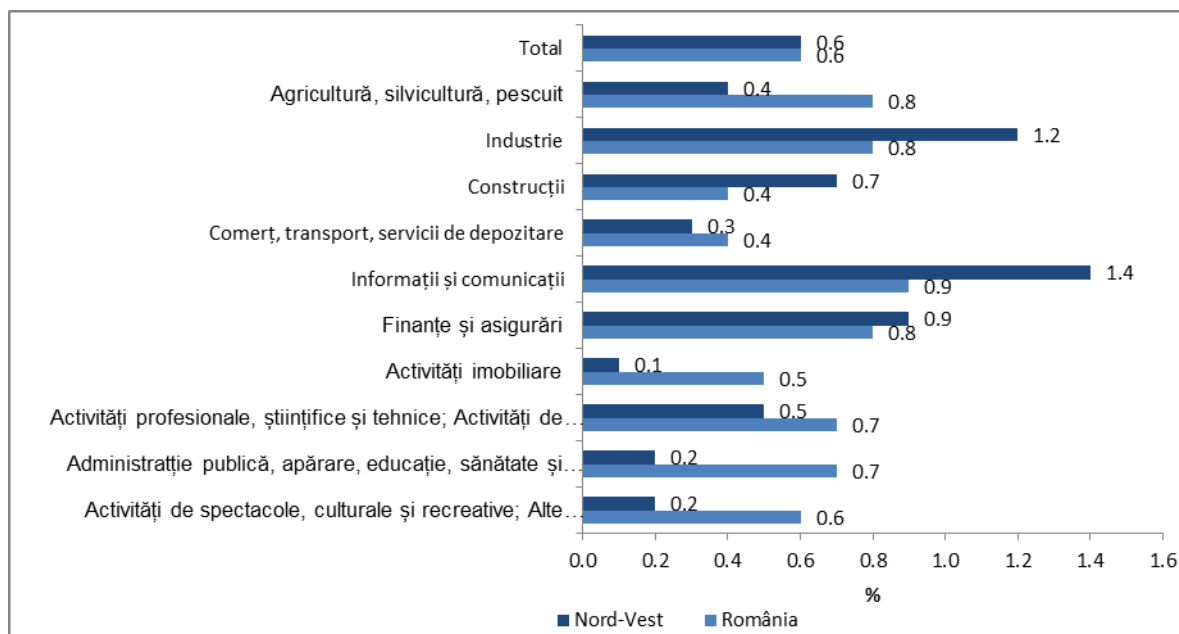

Figura 9. Rata locurilor de muncă vacante, conform CAEN, 2011 Sursa: EUROSTAT, 2012, http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=jvs_a_nace2&lang=en

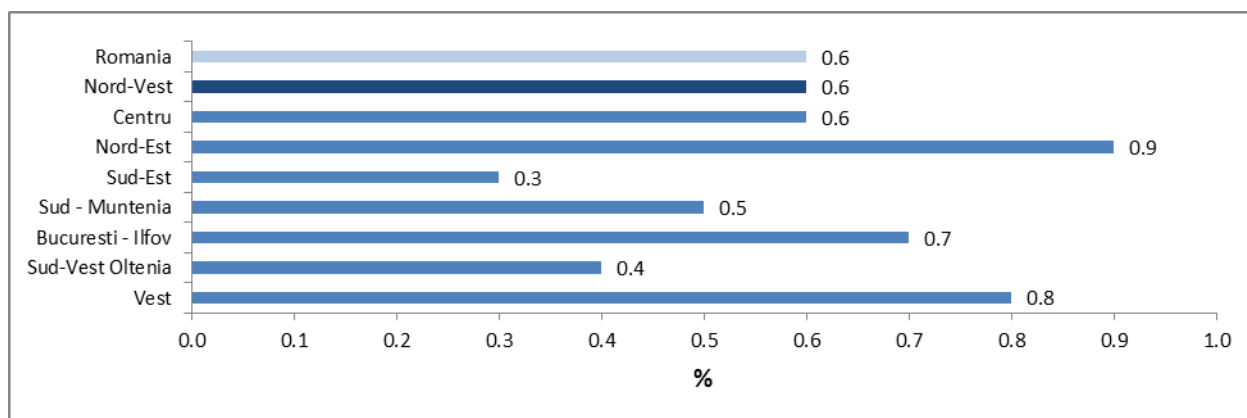

Figura 10. Rata locurilor de muncă vacante, la nivel regional, conform CAEN, 2011 Sursa: EUROSTAT, 2012, http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=jvs_a_nace1&lang=en

Datele brute⁷⁶ asupra șomajului în rândurile absolvenților de studii superioare, în Regiunea de NV indică domenii în care șomajul este mai accentuat (o criză profesională a locurilor de muncă) și concentrări spațiale mai accentuate ale șomajului în rândurile absolvenților cu studii superioare în județe furnizoare de studii superioare și de la periferia geografică a regiunii. Cele mai mari cifre ale șomerilor în domeniile de activitate: învățământ – profesori pentru învățământul gimnazial, profesori pentru învățământul liceal, ingineri mecanici, ingineri minieri și metalurgiști. Aceștia li se adaugă juriști, specialiști în domeniul bancar, scriitori și artiști creatori, cercetători și asistenți de cercetare în științele economice, sociale și umaniste, lingviști și traducători, medici specializați în

76 Sursa datelor: AJOFM Cluj.

medicină generală, stomatologi și alte categorii de medici neasimilați, psihologi. Interesant este faptul că și domeniul specialiștilor în informatică (singurul domeniu care la nivel național părea să nu fie afectat de criza economică și efectele acesteia asupra dinamicii angajărilor), s-au înregistrat la nivelul Regiunii de NV în 2010 120 de șomeri, în scădere față de 2009 când se înregistrau la nivel regional 131 de șomeri în acest domeniu de activitate (conform AJOFM).

Cererea de forță de muncă pe termen scurt, așa cum o indică studiile (Simuț și Drăghici, 2011) este în scădere la nivelul întregii regiuni, cu cele mai importante reduceri în județele Cluj și Maramureș și cele mai puțin importante la nivelul județelor Satu Mare și Sălaj.

Cea mai dificilă inserție se prognozează, cum era de așteptat pentru contextul autohton regional și național, în cazul absolvenților de studii doctorale și a cercetătorilor în general, neexistând suficiente centre de cercetare sau universități în profil regional pentru a-i absorbi.

În ceea ce privește **municipiul Cluj-Napoca**, rata de ocupare în 2010 se poate aproxima la 51,7%. Numărul mediu total de salariați înregistrează de asemenea variații, cu tendințe de creștere în perioadele 2005 – 2007 și 2010 – 2012, și tendință descrescătoare între 2007 și 2010 (fig.11). În 2012 numărul mediu depășește cu aproximativ 500 de persoane cifra din 2007.

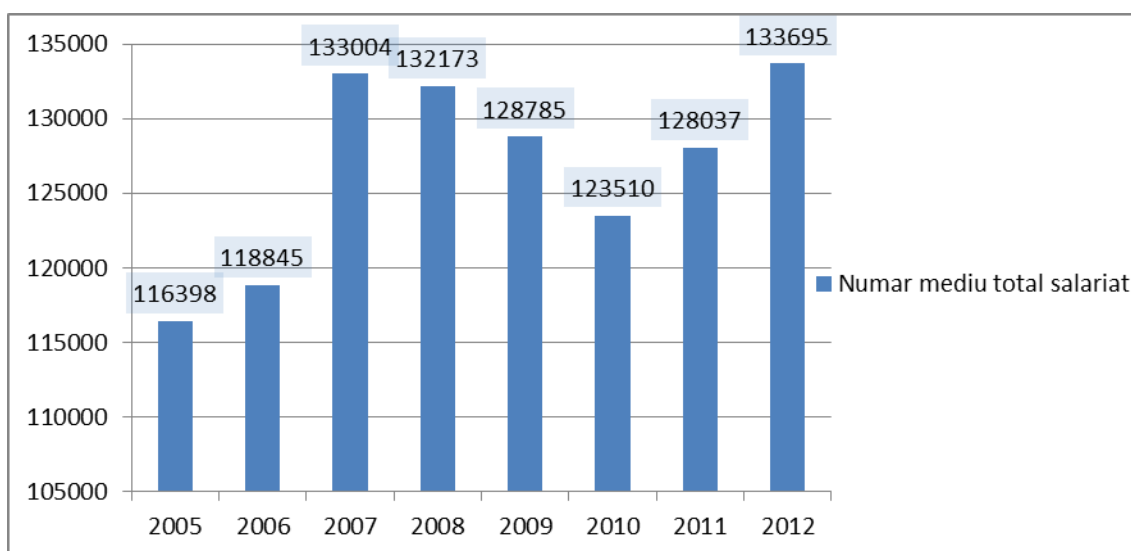

Figura 11: Numărul mediu total de salariați din municipiul Cluj-Napoca, între 2005 – 2012

Sursa: INS

Numărul șomerilor înregistrați în municipiul Cluj-Napoca are de asemenea un trend descrescător, scăzând constant între anii 2010-2012, de la 4389 la 3011; iar această scădere este puțin mai accentuată în cazul populației de gen feminin (cu 3%). Raportat la numărul total al populației între 15 și 64 de ani (conform datelor de la evidența populației), rata șomajului pentru anul 2010 se poate estima la 1,83%.

În ceea ce privește domeniile de activitate, salariații angajați în industrie, industria prelucrătoare și comerț cu ridicata, comerț cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor reprezentau în anul 2012 50% din totalul salariaților din Cluj-Napoca (fig. 12)

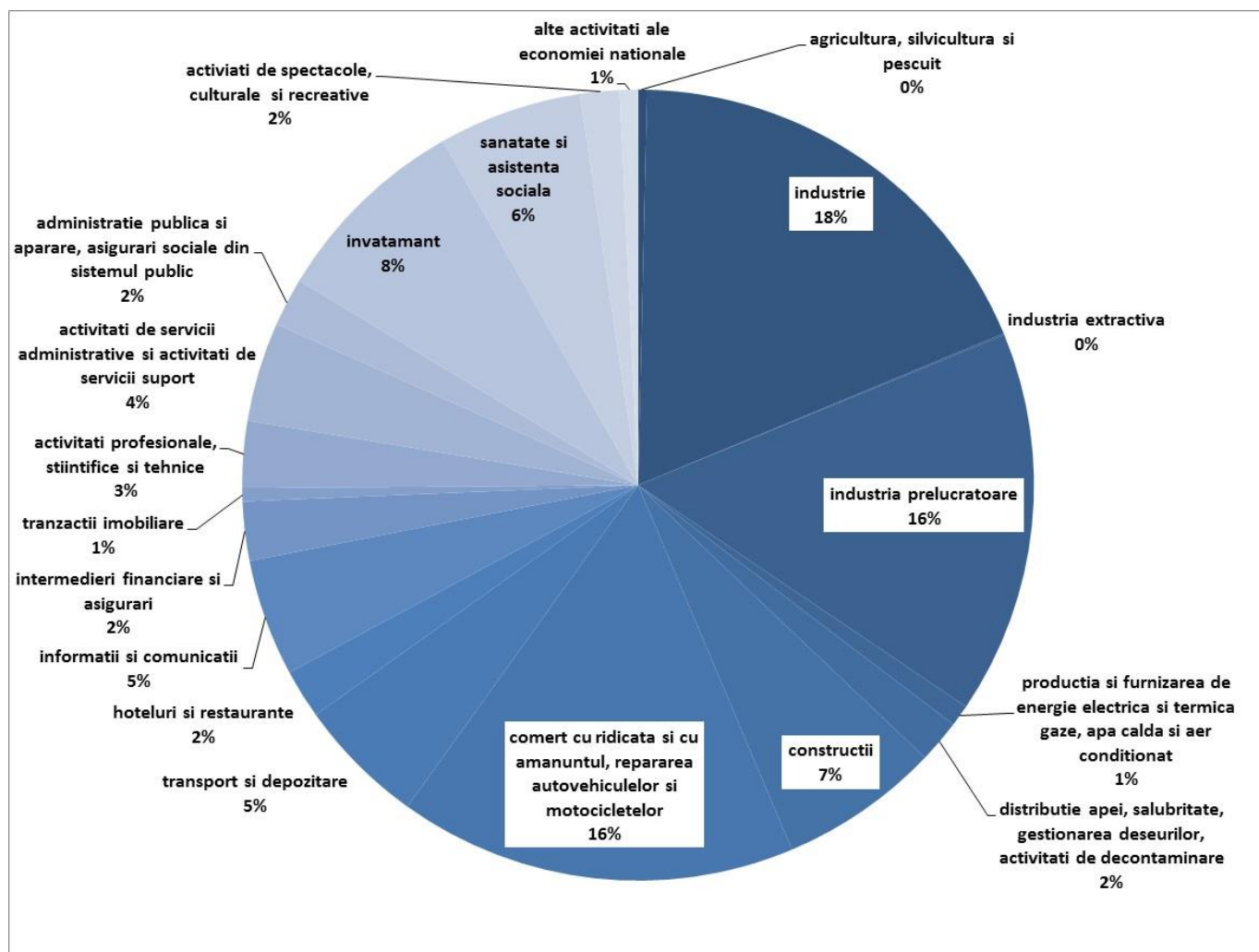

Figura 12: Distribuția salariilor din municipiul Cluj-Napoca pe domenii de activitate în 2012
Sursa: INS

Referințe:

Boboc, C., Țițan, E., Todos, D (2011), *Piața muncii din România - persoane vulnerabile și vulnerabilități*, Revista Română de Statistică nr. 5/2011.

Simuț M., D., Drăghici, D. (coord.) (2011), *PLANUL REGIONAL DE ACȚIUNE PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT 2011-2013*, Proiect: Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, Consolidarea capacității instituționale a Consorțiului Regional (CR) al Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest, POSDRU/41/3.3/G/18398.

Șerban, A. (2012), *Bariere de Legitimare în Evaluarea Calității Instituțiilor de Învățământ Superior Muzical din România*, Teză de Doctorat nepublicată, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj Napoca.

*** EUROSTAT (2011) - *Labour market statistics, 2011, EUROSTAT Pocketbooks*

***EUROSTAT (2012) - *Basic figures on the EU, Spring 2012*

***EUROSTAT (2012) - *Euro area unemployment rate at 10.8%, (apr. 2012)*

***EUROSTAT:http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?p_product_code=RY_CH02_2011_LABOUR_MARKET_FINAL accesat în aprilie 2012.

***http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-HA-11-001-02/EN/KS-HA-11-001-02-EN.PDF

***EUROSTAT(http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?p_product_code=RY_CH02_2011_LABOUR_MARKET_FINAL)

***INS (2011) România în cifre.

***AJOFM CLUJ 2009-2010 Data base.

Dezvoltare urbană și planificare spațială

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

Strategia municipiului Cluj Napoca 2014-2020

Grup de lucru Planificare spațială în cadrul dezvoltării urbane

raport Dezvoltare urbană și planificare spațială

0. Introducere - misiune, referințe și structurare

Planificarea spațială este un sector important al strategiei de dezvoltare a localității prin rolul său fundamental de a asigura cadrul pentru dezvoltarea mediului construit, de a corela și reflecta în mod echilibrat și integrat direcțiile strategice ale diferitelor sectoare ale strategiei. Având în vedere orientarea declarată a strategiei de dezvoltare pentru municipiul Cluj-Napoca către calitatea vieții, planificarea spațială capătă o recunoaștere a importanței pe care nu a avut-o până acum. Din aceasta rezultă provocări mult mai importante decât până acum, mize superioare ale calității planificării spațiale dar și responsabilitatea crescută, în contextul nevoii de valorificare a avantajelor competitive evidențiate pentru Cluj-Napoca.

Strategia pentru planificare spațială presupune identificarea prin analiză a problemelor strategice cheie și acordarea de răspunsuri și soluții pentru acestea în cadrul structurii metodologice generale a strategiei. Strategia planificării spațiale trebuie să asigure calitatea spațiului planificat, acoperirea tuturor problematicilor diverse specifice tipurilor de spații existente, construite structurat, în curs de structurare, nedezvoltate, naturale, centrale, periferice, abandonate și în decadere, etc. Strategia planificării spațiale trebuie să fie perfect integrată în strategia generală și să o susțină, aducând un set eficient de instrumente pentru implementarea strategiei pe direcțiile strategice prioritare, prin politici, programe și proiecte. Asigurarea sinergiilor cu celelalte strategii sectoriale este de asemenea fundamentală. Nu în ultimul rând, această strategie își propune să genereze instrumente de evaluare accesibile care să recurgă la participarea cetățenilor în cadrul proceselor de monitorizare, bazate pe platforme informatice în cadrul e-guvernării.

Referințe și surse

Strategii municipale: Greater Helsinki Vision 2050, London Plan, Rotterdam, București, Brașov

Rapoarte de la Banca Mondială pentru MDRAP 2013 (Enhanced Spatial Planning, Competitive Cities, Growth Poles)

Planul Urbanistic General Municipiul Cluj-Napoca 2014 (PUG)

Strategia municipiului Cluj-Napoca 2007-2013

PIDU Cluj Napoca (plan integrat de dezvoltare urbană)

Structura raportului preliminar Dezvoltare urbană și planificare spațială

1. Definirea cadrului sectorial - în care se relevă rolul sectorului în cadrul strategiei și principalele instrumente specifice
2. Analiză de stare - în care se evaluează pe baza principalului document strategic de reglementare, Planul Urbanistic General al municipiului, starea actuală și obiectivele noului PUG
3. Analiza sectorială SWOT și PEST - în care se aplică două tipuri de analize (puncte tari, puncte slabe, oportunități și amenințări și politic economic social și tehnologic) pentru a

identifica principalele probleme strategice cheie și a obține o analiză a potențialului de avantaj competitiv

4. Probleme strategice cheie (PSC) - în care se identifică prin ierarhizare, conform metodologiei de elaborare a strategiei 5 cele mai importante probleme

5. Direcții strategice prioritare pentru strategiile sectoriale - în care se formulează direcțiile strategice ca răspuns la problemele identificate

6. Politici publice prioritare pentru dezvoltarea urbană - în care se formulează titlurile politicilor publice care trebuie elaborate pentru implementarea direcțiilor strategice prioritare

7. Programe și măsuri - în care se propune generarea de studii și proiecte în cadrul fiecărei politici publice adoptate

8. Sinergii cu alte domenii ale strategiei - în care se evidențiază legăturile cu celelalte sectoare și integrarea strategiei planificării spațiale în strategia generală

9. Mecanism de evaluare a aplicării strategiei - în care se propune generarea de instrumente eficiente pentru monitorizarea aplicării strategiei și observarea rezultatelor

1. Definirea cadrului sectorial

Dezvoltarea Urbană se datorează strategiilor adoptate la nivel public, dar și impulsului investițional autonom și fenomenelor de piață, în interferență și legătură. Dezvoltarea urbană este continuă și eterogenă. Dezvoltarea urbană presupune regenerarea, urbanizarea, reciclarea teritoriilor urbane cu prioritate înaintea dezvoltării terenurilor virgine, în spiritul orașului compact și eficient, asigurând astfel o creștere sustenabilă care se opune orașului difuz, expandat, rezultat în urma fenomenului cunoscut ca *urban sprawl*.

Dezvoltarea urbană poate fi coordonată consecvent și pro-activ, conform unei strategii, sau poate fi gestionată sumar prin aplicarea unor proceduri și reglementări depășite strategic - ca în cazul municipiului Cluj-Napoca cu PUG vechi, expirat, putând fi încurajată prin filtrarea sumară a impactului propunerilor private de dezvoltare, generate de piață, asigurând cadrul legal pentru acestea (tendențele la nivel național, exprimate prin modificările recente ale legislației în direcția liberalizării prin dereglementare, derogări de la reglementări, etc.).

Administrația publică locală deține instrumentele de control (cadrul de reglementare urbană) dar și de ghidaj (promovare, inhibare, catalizare, condiționare). O parte din aceste instrumente sunt aplicabile prin legi și practica urbanismului, altele trebuie și pot fi create și rafinate în funcție de interesele comunităților, prin puterea consiliilor locale. În absența unei strategii a planificării spațiale apare riscul unor scăderi a calității cadrului construit cu amenințări asupra calității vieții, a valorii proprietăților imobiliare, a poziției orașului în competițiile complexe la care ia parte în cadrul macroproceselor de dezvoltare regională teritorială. Consecințele unei astfel de evoluții sunt alterarea sustenabilității, a siguranței urbane, degradarea orașului construit, stagnarea și regresul cantitativ și calitativ al mediului construit.

Instrumentele principale ale dezvoltării urbane constau într-o ierarhie a sistemului de planuri de urbanism, planuri suplimentare cu scopuri precise (de regenerare urbană) și proiecte strategice publice sau private și produc catalizarea dezvoltării. Dezvoltarea urbană presupune un aparat administrativ - sistem de validare (intern, comisii, factori externi) dar poate recurge în spiritul angajamentului civic și al buneii practici pro-actieve la instrumente suplimentare (comisii externe, centre permanente de informare și implicare a populației, parteneriate cu societatea civilă, etc.).

Rolul strategiei sectoriale este de a defini un set de principii pe baza cărora să poată fi apreciată justetea și valoarea oricăror inițiative de dezvoltare publică și privată (evaluarea proiectelor concrete). Setul de principii este necesar atât factorilor politici implicați în procesul dezvoltării urbane, cât și investitorilor și cetățenilor. De asemenea se urmărește traducerea și corelarea în plan spațial a efectelor celorlalte sectoare strategice și formularea priorităților cu rol catalizator în dezvoltare și generarea de programe și măsuri în scopul creșterii calității dezvoltării.

2. Analiză de stare

Pentru a realiza o analiză a stării dezvoltării urbane trebuie luate în considerare elementele decurse din noul PUG, preponderent concluziile studiilor de fundamentare. De asemenea trebuie preluate elemente și concluzii din studii relevante referitoare la oraș (nivel EU - vezi studiul EUROSTAT citat și de sectorul cultural), studii despre teritoriul metropolitan, PATJ (plan de amenajare a teritoriului județului), sondaje publice ale diferitelor sectoare, Banca Mondială (raportul citat, pentru MDRAP).

Cum este Clujul de astăzi, înainte de noul PUG (în curs de aprobare)?

- are un centru istoric valoros, intact, cu doar câteva intervenții recente de slabă calitate și conflictuale;
- are periferii istorice de toate standardele (de la mahalale la parcelare interbelica);
- are zone industriale ample și inactive, în abandon;
- marile ansambluri socialiste sunt neterminate, lăsate fără centre de cartier;
- au apărut dezvoltările nefirești ale ultimilor 20 de ani, incomplete și cu deficit de spații publice;
- a proliferat construirea izolată pe câmpuri agricole, în păduri și livezi;
- au apărut conflicte în zone rezidențiale: blocuri între case și case între blocuri, devierea de la caracterul planificat pentru noile dezvoltări prin derogări repetate de la regulamentele PUG;
- s-au densificat zonele cele mai dense;
- circa jumătate din intravilanul stabilit anterior noului PUG este neocupat și neechipat cu infrastructură - lipsesc dotările și echipamentele în cartiere;
- are un defect istoric: condițiile de mobilitate sunt precare, cu o rețea inegală și incompletă, cu segmente lipsă (un singur bulevard, spre gară);
- orașul întoarce "spatele" la Someș, nu este exploatată principala resursă de peisaj, cursul văii Someșului Mic;
- s-a instaurat specula imobiliară ca normalitate și bunul plac al proprietarilor nefiltrat de interesul public;
- este prea mare prețul terenurilor ne-echipate (agricole) și neconforme pentru construire (cu pericole de alunecări, pădure, livadă), datorită precedentelor create prin derogarea de la regulamente;

- centru istoric este decăzut economic din cauza mall-urilor și a absenței strategiilor și politicilor de revigorare pentru nucleul istoric.

Evaluarea PUG-ului actual, în vigoare

Premise de dezvoltare al PUG, nevalidate în timp:

5. PUG a previzionat dezvoltarea sectorului industrial, prăbușit integral între timp (nu s-a validat);
6. PUG a luat în calcul o creștere mult mai lentă a învățământului universitar decât cea reală (creșterea a fost mult mai mare);
7. PUG a prevăzut o evoluție mai lentă a sectoarelor secundar și terțiar (creșterea a fost mai mare);
8. PUG a estimat evoluție demografică diferită de cea care a survenit în ultimii 15 ani (nu s-a validat);
9. PUG a mizat pe relații în teritoriu limitate la polul Turda - Cîmpia Turzii, prin dezvoltarea masivă spre sud (iraționale și nevalidate);
10. PUG a ignorat dezvoltarea comunelor metropolitane, în special Florești și Baciou, mai puțin Apahida, Gilău, Chinteni, Gheorgheni (relațiile cu teritoriul nu au fost corect anticipate).

Lipsa tehnicilor / politicilor de implementare:

- s-au practicat politici de urbanizare etapizată și sistematică a terenurilor nou introduse în intravilan, generându-se periferii incomplet echipate și subdezvoltate;
- nu s-au restructurat unele teritorii urbanizate (zonele industriale, culoarele unor bulevarde existente);
- nu s-au realizat culoare majore de trafic printr-un set de măsuri cum ar fi stimularea investițiilor pe traseul acestora, etc.

Disfuncționalități de planificare urbană

- extinderea nerațională a intravilanului, necorelată cu dezvoltarea prognozată;
- zonare funcțională a fost de multe ori neadecvată (centre de afaceri extinse, centre de cartier necorelate cu infrastructura, cu proprietățile și investițiile publice);
- a lipsit un concept de trafic solid, coerent și aplicabil;

Lipsa tehnicilor / politicilor de implementare

- teme majore precum culoarul Someșului nu au fost susținute suficient prin reglementări și politici.
- urbanizarea nou introduse în intravilan nu a fost etapizată și susținută sistematic;
- nu s-au aplicat măsuri pentru restructurarea unor teritorii urbanizate (zonele industriale, bulevardele existente);
- nu s-au aplicat politici pentru realizarea unor culoare majore de trafic printr-un set de măsuri cum ar fi stimularea investițiilor pe traseul acestora, etc.

Regulament Local de Urbanism din PUG actual

- structurarea UTR e uneori inadecvată nevoilor de dezvoltare urbană - în zonele de restructurare și în teritoriile urbanizabile;
- regulamentul este în general bun pentru teritoriile urbane structurate existente;
- în noile "centre de cartier" - CC profilul funcțional e vag și nefundamentat - consecința a fost pentru dezvoltatori de a utiliza aceste UTR pentru locuire cu coeficienți de randament maximi, fără a crea reale centre de cartier;

- regulamentul a fost inutil de limitativ pentru centrul istoric, mult sub indicii existenți (se observă că nu a dus la regenerarea centrului, rămas neatractiv din cauza reglementărilor);
- s-a aplicat o politică eronată a realizării de parcuri în zona centrală, pe fiecare lot, imposibil de aplicat și în contra caracterului spațiilor construite.

Obiectivele noului PUG

Ce/cum trebuie să fie Clujul în viitor?

4. un oraș pentru oameni - durabil, sigur, alternativ și flexibil, sănătos și plin de viață;
5. să aibă o abordare contemporană pentru orașul european sustenabil de scară mijlocie;
6. să fie compact, dens, de înălțime medie, cu spații publice de calitate, cu mixaj al funcțiilor urbane, economie de energie în deplasări - "orașul traseelor scurte";
7. să ofere un mediu de viață confortabil și durabil;
8. să beneficieze de un cadru natural bogat și divers;
9. să favorizeze o climă aerisită și agrement urban integrat.

Ce își propune noul PUG?

SĂ REPARE	transformarea defectelor în avantaje
SĂ DEZVOLTE	teritorii urbane, posibilități de investiții, spații publice
SĂ PROTEJEZE	limitând abuzurilor urbane, susținând calitatea și intimitatea zonelor rezidențiale, protejarea drepturilor vecinilor
SĂ PERMITĂ	construirea de locuințe, comerț, servicii
SĂ ÎNDRUME	investitori interni și externi

- reînnoirea Clujului spre Someș, ca o coloană vertebrală a orașului, dezvoltarea culoarului ca axă de interes, cu străzi, promenade, parcuri publice, sport și agrement pe apă și pe maluri, o siluetă urbană ca o carte de vizită.
- 2. deblocarea traficului intern pe culoarul căii ferate, inelul sudic și culoarul Someșului;
- 3. conexiunile în teritoriu cu autostrada (legătura Vâlcele-Ciurila), cu Florești (mal nordic Someș) și Baci (paralel cu calea ferată);
- 4. să reflecte strategii clare referitoare la principalele caracteristici ale dezvoltării urbane: expansiunea în teritoriu, densitățile locuirii, mixajul funcțional, conversia funcțională a unor zone;
- 5. să fie orientat spre reglementări care să conducă la creșterea confortului urban și a calității vieții;
- 6. să aibă caracter corector al efectelor reglementărilor anterioare;
- 7. să anuleze acele reglementări (PUZ derogatorii speculative) care nu au produs efecte destructurante sau a căror efecte pot fi limitate prin noi reglementări;
- 8. să fie orientat spre reconsiderarea spațiului public existent și producerea noilor spații publice în noile dezvoltări;
- 9. să ofere soluții și recomandări pentru amplasarea obiectivelor de importanță

- municipală și regională;
10. să amorseze cooperarea în utilizarea teritoriului zonei metropolitane;
 11. să ofere condiții pentru negocierea favorabilă a marilor proiecte urbane prin reglementări;
 12. să ofere flexibilitatea necesară evoluției oportunităților de dezvoltare urbană fără a conduce la derogări care să dezechilibreze concepția de ansamblu;
 13. să fie un instrument comprehensibil, ușor de înțeles de către dezvoltatori și public și ușor de aplicat de aparatul administrativ.

Gestionarea intravilanului în noul PUG

- adaptarea la greșelile făcute până acum prin extinderi necontrolate;
- extinderi moderate și din interes public;
- modificări funcționale prin restructurare și urbanizare.

Principalele instrumente ale PUG

- PROCEDURI pentru urbanizare - obținerea de nuclee echipate și accesibile, bazate pe un interes comun;
- PROCEDURI pentru restructurare - pentru zone de declin urban - industriale și culoare pentru trafic;
- POLITICI PUBLICE pentru determinarea activităților viitoare și favorizarea de indici pentru zone de interes public;
- PROGRAME de regenerare urbană pentru cartierele de locuințe colective;
- STANDARDE minimale pentru tipuri de străzi (profile stradale).

Tipuri de probleme apărute în cadrul consultărilor publice (în cadrul procesului de elaborare a PUG nou)

- solicitări pentru introduceri de terenuri în intravilan, pentru locuințe individuale;
- solicitări ale proprietarilor pentru urbanizarea pădurilor și a livezilor pentru locuințe individuale;
- solicitări pentru urbanizarea terenurilor agricole din intravilan și extravilan;
- delimitarea spațiilor verzi în zone preponderent private
- solicitări pentru extinderea valabilității prevederilor PUZurilor anterioare PUG;
- dificultatea cooperării între vecini pentru coagularea viitoarelor PUZuri;
- prelungirea valabilității PUZurilor.

3. ANALIZA P.E.S.T.

POLITIC / NORMATIV JURIDIC/ ADMINISTRAȚIE

Plus	Minus
Politic <ul style="list-style-type: none"> • Existența pluralismului și a alternanței politice • Depășirea climatului naționalist extrem și a izolării orașului • Clujul este o sursă permanentă și vizibilă de politicieni și funcționari de stat la nivel înalt. Furnizează resurse umane de calitate 	<ul style="list-style-type: none"> • Cooperare deficitară între administrația locală și județeană în dezvoltarea proiectelor publice de interes general, prin nearmonizare • deficitul de expertiză din aparatele politice și administrative • lipsă de continuitate în strategii și proiecte

<ul style="list-style-type: none"> •prezența reprezentanților mediului academic în politica locală 	<ul style="list-style-type: none"> • grupurile investiționale locale sunt reprezentate direct în forurile decizionale politice și administrative • <i>lipsa auditului complex al proiectelor mari și necalcularea posibilității de abandon</i> • <i>categoriile sociale nereprezentate echivalent în forurile politice locale (consiliul local)</i>
<p>Normativ și juridic lipsa unui cadru specializat - drept urban și practica actului juridic</p>	<p>Exista inițiative la nivel local (HCL) care încearcă să rezolve probleme generale la nivel local</p>
<p>Administrație publică locală Nivel de transparență mai avansat decât în orașe similare (Comisia tehnică de urbanism este publică) Administrație conștientă de impactul public al deciziilor, care sunt reflectate intens și imparțial în massmedia locală</p>	<p>Sistem de decizii administrative care produce numeroase nemulțumiri și suspiciunea generalizată de neaplicare echivalentă a standardelor de dezvoltare urbană</p> <ul style="list-style-type: none"> • deficitul de expertiză din aparatele politice și administrative • <i>decizii conjuncturale și inerție decizională</i>

ECONOMIC

Plus	Minus
<ul style="list-style-type: none"> •Investitori locali privați conectați într-o rețea cu o structură foarte particulară, caracterizată de varietate, interconectivitate și acoperire integrală a domeniilor specifice. Rulajul financiar intensiv prin reinvestiții de capital la nivel local. •Municipiul și județul sunt în creștere economică •Diversitatea ramurilor economice organizate în toate categoriile de întreprinderi •Pol financiar bancar cu influență pozitivă în dinamica dezvoltării urbane •Economia locală are un caracter regional și internațional •Resurse locale de bună calitate pe tot lanțul necesar dezvoltării - proiectare, expertiză, antreprenoriat în construcții, management •Dezvoltarea industrială bazată pe unități noi a fost posibilă prin investiții în parcuri industriale urbane sau regionale, care a produs lideri naționali în diferite ramuri și sectoare 	<ul style="list-style-type: none"> - lipsa unor modele economice valide și a unor modele implementate local - inerția în dezvoltarea și reciclarea terenurilor industriale și virane - eșecul parteneriatelor public-private pentru dezvoltarea marilor proiecte - Cartierul Tineretului, Cartierul Lomb - blocarea investițiilor private mici și medii în zone fără atributele calității. Nivelul de calitate atins este suburban și are mici șanse de revirement. Calitatea vieții în periferiile nou create în ultimii 20 de ani este precară. - Dezvoltarea a adus atingeri grave și ireversibile asupra elementelor de interes general - Pădurea Făget - veniturile de pe piața chiriilor nu conduc la creșterea calității condițiilor de viață și alimentează cvasi-integral piața neagră și gri - investițiile publice nu sunt repere ale calității și necesită sau generează refaceri frecvente

<ul style="list-style-type: none"> •Dezvoltarea fără precedent a serviciilor specializate •Orașul fixează un număr mare de studenți cu originea în alte regiuni cu impact pozitiv pentru piața imobiliară •Impuls economic pozitiv pentru zona centrală după investițiile în spațiile publice 	<ul style="list-style-type: none"> - Orașul este încă marcat de efectele dezvoltării imobiliare speculative din perioada 2005-2009, care a avut efecte economice și sociale comparabile cu o altă marcă a Clujului - „jocul” Caritas - Apariția concomitentă a două centre comerciale mari a contribuit la declinul economic al zonelor centrale - pierderea unor avantaje competitive regionale și internaționale prin lipsa unor dotări - Centru de Conferințe și Congrese sau prin decăderea altora - Expo Transilvania, devenit irelevant pe piața târgurilor.
--	---

SOCIAL

Plus	Minus
<ul style="list-style-type: none"> - Interes public în creștere pentru dezvoltarea urbană și calitatea vieții, alimentat de prezența în massmedia locală - cartierele mari realizate în socialism au grad înalt de mixaj social, lipsind efectul de enclavă defavorizată - dezvoltarea recentă a orașului atrage categorii de populație activă tânără care alege Clujul în detrimentul altor orașe mari sau al Bucureștiului - mediul social tânăr cosmopolit, în special cel studentesc, care a devenit decisiv în vitalitatea orașului și o marcă a acestuia - Categoriile de populație cu capacitate financiară produc presiune pentru apariția calității și generează consum și cerere pentru calitate în servicii, amenajări interioare, arhitectură, spații publice, agrement urban, transport public, etc. - Numărul mare de proprietari imobiliari care exercită o presiune constantă asupra dezvoltării urbane locale - grad ridicat de siguranță în spațiul public în toate zonele orașului, stare infracțională scăzută 	<ul style="list-style-type: none"> - Nemulțumiri generalizate ale locuitorilor zonelor „noi” față de condițiile de viață (parțial create cu buna știință) - Apariția și încurajarea zonelor noi cu elemente de segregare socială extremă negativă și pozitivă: cartierele militarilor, ale veteranilor, ghetto-uri pentru populația săracă (Pata Rât, Cantonului) - Lipsa elementelor coagulante ale comunităților urbane - Densitățile mari și nivelul de dotare scăzut al noilor zone rezidențiale este deficitar față de cel al cartierelor socialiste

TEHNOLOGIC / FUNCȚIONAL

Plus	Minus
<p>20. Rețelele edilitare se află într-un proces de modernizare, inclusiv de poziționare în subteran</p> <p>21. prezența locală a resurselor în domeniul IT&C</p> <p>22. grad mare de acoperire al accesului la internet și o comunitate mare de utilizatori</p> <p>23. progres în înnoirea parcului de transport în comun - tramvaie, autobuse, trolebuse</p> <p>24. sistem de monitorizare a traficului re-tehnologizat</p> <p>25. progres în dezvoltarea infrastructurii de transport aerian, în ciuda conflictului datorat suprapunerii conului de zbor cu orașul construit</p> <p>26. Se derulează investiții în modernizarea infrastructurii edilitare: termoficare în centralele de cartier, centrale cu cogenerare</p> <p>27. implementarea sistemului de plată a parcării prin SMS</p> <p>28. re-tehnologizarea sistemului de iluminat public</p>	<p>lipsa de informare asupra dezvoltării urbane și a standardelor și posibilităților de dezvoltare urbanistică și arhitecturală, de patrimoniu, energetic, etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lipsa bazelor de date locale în aparatul administrativ și în mediul virtual accesibil public • rețele edilitare și fond construit uzat • lipsa dezvoltării infrastructurii majore pentru accesibilitatea urbană - artere noi, inel sudic, reabilitare poduri și pasaje • lipsa mijloacelor tehnologice, umane și administrative pentru controlul și combaterea parcajului neregulamentar, care face rețeaua de trafic auto ineficientă • lipsa parcajelor publice în zona centrală și în zone rezidențiale aglomerate • lipsa benzilor dedicate transportului public • elemente deficitare ale utilizării transportului în comun: predictibilitate, acoperire a periferiilor și a aeroportului, confort, continuitate în modernizare, sistem de ticketing contemporan - cumpărare, utilizare pe timp, mijloace de transport sau zone • lipsa sistemului de bikesharing • lipsa unui sistem coerent și sigur de piste velo • investițiile publice nu sunt dotate tehnologic competitiv • starea șantierelor de construcții este în general sub standarde (împrejmuiți, măsuri pentru pietoni, vecini, etc.) • lipsa de coordonare în succesiunea de intervenții pentru modernizarea suprafețelor de uzură (străzi) și a rețelelor edilitare, devenită proverbială și furnizor de neîncredere în capacitatea tehnică și administrativă • conflicte între elemente infrastructurii tehnice majore și zonele construite (magistrale de gaz, curent electric, canalizare) • sistemul de colectare selectivă a deșeurilor existent dar insuficient ca acoperire și mediatizare. Clujul are un grad înalt de selectare finală a deșeurilor datorită

populației defavorizate din Pata Rât. Nu există stația de selectare și gestiune a deșeurilor

- Pierderile din rețeaua de apă sunt mari în comparație cu alte orașe similare (circa 50%)
-

ANALIZA S.W.O.T.

conține elemente ale dezvoltării istorice, ale dezvoltării funcționale

Sunt analizate principalele probleme strategice

S - Strengths - Puncte tari

9. atenția publică acordată dezvoltării urbane și apariția inițiativelor cetățenești cu rol în echilibrul dezvoltării
10. ocuparea cu funcțiuni a majorității suprafețelor de declin urban (platforme industriale), chiar dacă în puține cazuri cu înlocuitori durabili, e fost creată capacitatea de absorbție a unor categorii neglijate (ca pregătire și vîrstă) o dată cu patrarea activității în zonele respective
11. păstrarea unui ritm cel puțin stagnant al dezvoltării urbane și al investițiilor private în anii crizei
12. investițiile în reabilitarea infrastructurii urbane (străzi, transport public, parcul central și Casino)

W - Weaknesses - Puncte slabe

1. Dezvoltare strategică
 - lipsa documentelor competente pentru guvernare (strategii de dezvoltare, politici urbane, planuri de amenajarea teritoriului periurban și metropolitan, planuri de urbanism actualizate, plan de urbanism pentru zona centrală)
 - lipsa de eficiență a documentelor existente (PIDU) pentru un impact semnificativ la nivel teritorial
 - neintegrarea competențelor locale în dialog instituțional și civic (problematika dezvoltării apare la presiuni externe din mediul societății civile) a dus la lipsa de coeziune și transparență în conducerea dezvoltării urbane
 13. lipsa distincției clare și a ocupării cu personal suficient și competent a sectoarelor administrative răspunzătoare cu dezvoltarea (strategică) și controlul dezvoltării
 14. lipsa de corelare administrativă între prioritățile de investiții rezultate din programe și strategii cu un plan de investiții multianual și cu verificarea acestor proiecte prin instrumente tehnico-economice (ex. analiza cost beneficiu)
2. Controlul dezvoltării
 - repartizarea inegală a unor dotări cheie în cadrul structurii urbane: sănătate și sport/agrement
 - nedezvoltarea istorică și recentă a culoarului Someșului din punct de vedere funcțional (densitate a funcțiunilor de interes, formă urbană, mobilitate și

agrement)

- aparat administrativ insuficient dezvoltat pentru controlul gestiunii urbane
 - *calitatea scăzută a proiectelor publice implementate*
 - cantitatea semnificativă a dezvoltărilor (majoritar private de scară mică) în afara cadrului legal
 - lipsa standardelor de calitate integrate în achizițiile publice
15. neglijarea interesului public în dezvoltările private - standarde de calitate pentru infrastructura urbană, dotări comunitare), planificare autistă la nivel de parcelă, necoordonare și inconsecvență în planificarea zonală, atitudine reactivă a autorităților publice și absența unor documente de planificare zonală în zone cu nevoi de urbanizare
16. neclarificarea interesului public și a manifestării acestuia în planificare
17. lipsa unor proceduri pentru operațiuni urbanistice de restructurare și urbanizare a terenurilor (flexibilitate prin negociere)

O - Opportunities - Oportunități

Sectoare de dezvoltare cu potențial sinergic social și economic

12. Industrii creative
13. Medicină și farmacie - cercetare
14. IT&C - dezvoltare
15. Învățământ universitar de elită (sectoare: medical, științe exacte)
16. Producție culturală
17. Piață financiar-bancară
18. Schimburi comerciale și științifice - renașterea Expo Transilvania, susținerea sectorului de conferințe și congrese

Promovarea instrumentelor complementare pentru calitatea dezvoltării urbane

- **Analiza cost beneficiu** - aprecierea proiectelor relevante prin furnizarea de pachete de date comparabile, din partea autorităților publice și a dezvoltatorilor privați
- **Dialog local** - negocierea dezvoltării între autorități, mediul privat și cetățeni - Forumuri urbane, ateliere de dezvoltare pentru proiecte urbane de scară medie și mare, bugetare participativă pentru comunități urbane
- **Vizualizarea dezvoltării urbane. Consultare permanentă** - centre de informare și cultură urbană ca instituții active pentru diminuarea conflictelor și creșterea nivelului de cunoaștere, acceptanță și implicare comunitară.
- **Nevoi instituționale**

de dezvoltarea urbană

Adaptarea organigramelor autorităților locale la sarcinile rezultate din

Negocierea marilor proiecte în cadrul strategic și reglementar

mediu

Sisteme de date - cadastru imobiliar și edilitar, date socio-economice și de

unitare

Teritorii metropolitane - amorsarea cooperării în vederea dezvoltării

T - Threats - Amenințări

8. incapacitatea de a dezvolta infrastructura publică - mobilitate, dotări publice
9. necooperarea cu entitățile administrative adiacente - nematerializarea

- contractului metropolitan
10. crearea de enclave cu disparități în calitatea vieții
 11. încurajarea standardelor scăzute din ultimii 25 ani în planificare și proiectare - promovarea în continuare a lipsei de calitate (Cluj e singurul oraș mare în care prețurile imobilelor socialiste sunt clar mai mari decât ale celor noi <http://www.zf.ro/construcții-imobiliare/singurul-oraș-mare-din-romania-unde-locuintele-s-au-scumpit-in-2013-11867392> lipsa de consistență în utilizarea fondurilor europene, în special folosind noile instrumente de accesare (ITI Integrated Territorial Investments și CLLD Community Led Local Development)

4. Probleme strategice cheie (PSC)

Problemele strategice cheie rezultă din analizele realizate, din gruparea fenomenologică a elementelor care au fost evidențiate de analize și ierarhizarea lor conform metodologiei elaborării strategiei de dezvoltare (limitarea numărului de probleme cheie). Aceste probleme sunt următoarele:

- 4.1. Caracterul suburban al majorității intravilanului municipiului Cluj-Napoca, datorat morfologiei dezvoltării urbane, deficitului de dotări urbane repartizate coerent în acest teritoriu și absenței agrementului urban structurat într-un sistem integrat.
- 4.2. Absența unei strategii dedicate atragerii și catalizării realizării de investiții, având în consecință o mare vulnerabilitate a municipiului față de investiții conjuncturale și strict speculative.
- 4.3. Diminuarea până la dispariție a capitalului de teren în proprietate publică pentru utilizarea lui dedicată investițiilor strategice și dezvoltarea aleatorie a orașului cu zone alocate unor investiții speculative.
- 4.4. Decalajul abrupt de dezvoltare între municipiu și localitățile învecinate datorat lipsei acute de cooperare interinstituțională eficientă, manifestată prin absența planificării teritoriale la nivel metropolitan și regional.
- 4.5. Persistența unei infrastructuri subdezvoltate incomplete, cu o evoluție impredictibilă și necoordonată.

5. Direcții strategice prioritare pentru strategiile sectoriale

Direcțiile strategice prioritare sunt dezvoltate ca răspuns la problemele strategice cheie identificate, în scopul rezolvării acestora. Direcțiile strategice asumate generează politicile publice pentru dezvoltare, care le urmăresc și derivă din acestea.

- 5.1. Asigurarea atractivității urbane prin calitatea mediului construit, factor determinant al calității vieții locuitorilor municipiului.
- 5.2. Creșterea ofertei de dezvoltare economică a municipiului prin crearea de condiții atractive pentru și prin dezvoltarea spațială.

5.3. Gestiunea performantă și managementul competent al proprietăților imobiliare în echilibru între interesele publice și cele private.

5.4. Integrarea teritorială complexă a municipiului în zona metropolitană și în teritoriul regional.

5.5. Dezvoltarea integrată a infrastructurii de mobilitate și utilități.

6. Politici publice prioritare pentru dezvoltarea urbană

Politicile publice sunt instrumente dedicate aplicării în vederea realizării dezvoltării în direcțiile strategice prioritare. Politicile generează programe și proiecte eligibile diferitelor surse de finanțare în cadrul proceselor de dezvoltare.

Asigurarea atractivității urbane prin calitatea mediului construit, factor determinant al calității vieții locuitorilor municipiului.

6.1.1. Politica pentru o locuire accesibilă. Stimularea și suportul oferit unor categorii de persoane cu importanță strategică și generarea de soluții pentru categoriile vulnerabile.

6.1.2. Politica pentru utilizarea patrimoniului construit ca generator al dezvoltării durabile. Stimularea valorificării patrimoniului construit și a creșterii continue a acestuia prin realizări contemporane de calitate.

6.1.3. Politica pentru un mediu construit adecvat unei vieți sănătoase. Armonia spațiului construit în condiții de dezvoltare eficientă.

Creșterea ofertei de dezvoltare economică a municipiului prin crearea de condiții atractive pentru și prin dezvoltarea spațială.

6.2.1. Politica pentru realizarea dotărilor urbane majore de importanță strategică pentru cartiere și municipiu. Realizarea infrastructurii construite entru activitățile economice, culturale, pentru sănătate, servicii, etc.

6.2.2. Politica de cooperare pentru dezvoltarea spațială între învățământul superior, cercetare și mediul economic regional.

6.2.3. Politica pentru utilizarea și conversia terenurilor și construcțiilor inactive și pentru regenerare urbană.

Gestiunea performantă și managementul competent al proprietăților imobiliare în echilibru între interesele publice și cele private.

6.3.1. Politica pentru gestiunea transparentă și performantă a informațiilor legate de mediul construit, terenuri, construcții și utilități.

6.3.2. Politica pentru urmărirea și realizarea interesului public în procesele de dezvoltare urbană.

6.3.3. Politica pentru creșterea continuă a valorii economice a terenurilor și construcțiilor.

Integrarea teritorială complexă a municipiului în zona metropolitană și în teritoriul regional.

6.4.1. Politica pentru integrare regională și dezvoltare metropolitană.

Extinderea rolului de pol regional al municipiului Cluj-Napoca prin distribuția activităților în acord cu potențialele locale și prin modernizarea rețelelor de comunicație și transport. Plasarea coerentă în cadrul strategiilor naționale și regionale presupune asumarea de către municipiu a unui rol activ de principal pol de dezvoltare în zonă. De asemenea este vizată funcționalitatea zonei metropolitane, având municipiul Cluj-Napoca drept centru polarizator. Dezvoltarea urbană a municipiului presupune luarea în considerare a cooperării în cadrul unei zone metropolitane optim dimensionate și promovarea unor politici coerente de marketing teritorial. Stabilirea dezvoltării spațiale a activităților economice în contextul ariei metropolitane și corelarea cu proiectele Planului Integrat de Dezvoltare Urbană;

Dezvoltarea integrată a infrastructurii de mobilitate și utilități.

6.5.1. Politica pentru dezvoltarea infrastructurii de mobilitate și acces.

6.5.2. Politica pentru dezvoltarea infrastructurii de utilități edilitare.

6.5.3. Politica pentru eficiența energetică și sustenabilitatea infrastructurii și a mediului construit.

Politicele publice de dezvoltare urbană în domeniul planificării spațiale sunt menite să conducă prin aplicarea lor către calitățile previzionate prin viziunea pentru dezvoltarea municipiului Cluj-Napoca. Acestea vor contura un oraș **inclusiv și conectat, adaptabil și competitiv, echilibrat spațial și funcțional, performant administrativ și civic.**

7. Programe și măsuri - generarea de studii și proiecte

Domeniul 1. Asigurarea atractivității urbane prin calitatea mediului construit, factor determinant al calității vieții locuitorilor municipiului.

7.1.1. Politica pentru o locuire accesibilă. Stimularea și suportul oferit unor categorii de persoane cu importanță strategică și generarea de soluții pentru categoriile vulnerabile.

Program pentru locuințe de necesitate (Proiecte: Adăposturi de noapte în fiecare cartier, Ansamblu de locuințe de necesitate pentru relocarea populației de la Pata Rât, etc.)

Program pt locuințe pentru grupe țintă - tineri competenți/cercetători (Proiecte: imobile pe parcele publice, unități locative rezultate din parteneriate public-

private integrate in campusuri de studiu și cercetare), populație vulnerabilă - cotă-parte de unități în ansambluri rezidențiale, imobile de locuințe sociale)

7.1.2. Politica pentru utilizarea patrimoniului construit ca generator al dezvoltării durabile.

Stimularea valorificării patrimoniului construit și a creșterii continue a acestuia prin realizări contemporane de calitate.

Program pentru dezvoltarea potențialului arhitectural - reabilitarea și dezvoltarea imobilelor valoroase listate sau cu valoare ambientală

Proiect: Plan Urbanistic Zonal pentru zona centrală, Planuri urbanistice zonale pentru zonele protejate, Reabilitarea instituțiilor publice care ocupă și gestionează clădiri de patrimoniu

Program pentru utilizarea spațiului public - Deschiderea oportunităților de investiție în oraș, un factor principal fiind caracterul și calitatea străzilor ca vectori de dezvoltare economică și de sporire a vieții sociale a orașului și a calității mediului urban)- Proiect pentru elaborarea strategiei și standarde pentru spațiul public, regulamente publice (publicitate culturală în cadrul utilizării spațiului public)

Program pentru Arta în spațiul public - stimularea prezenței artei contemporane permanentă sau temporară în toate zonele orașului

7.1.3. Politica pentru un mediu construit adecvat unei vieți sănătoase. Armonia spațiului construit în condiții de dezvoltare eficientă, economia consumului teritorial pe baze ecologice, economice și sociale. Echilibrul între mediul construit și cel natural.

Program pentru Culoarul Someșului

Program pentru renaturalizarea cursurilor de apă și a culoarelor torenților

Domeniul 2. Creșterea ofertei de dezvoltare economică a municipiului prin crearea de condiții atractive pentru și prin dezvoltarea spațială.

7.2.1. Politica pentru realizarea dotărilor urbane majore de importanță strategică pentru cartiere și municipiu. Realizarea infrastructurii construite pentru activitățile economice, culturale, pentru sănătate, servicii, etc.

Rezervarea de terenuri pentru realizarea unor obiective de importanță regională și supraregională - dotări majore necesare care pot genera poli importanți:

Program pentru competitivitate economică (Proiecte: Centru expoziții, Centru congrese, IT City, Centru de Transfer Integrat Cargo, Incubator de afaceri)

Program pentru activități economie mici și mijlocii:

Dezvoltarea economică a municipiului trebuie să ofere condiții egale pentru producție/servicii atât pentru marile firme locale/naționale/internaționale cât și pentru IMM-uri ca bază de dezvoltare durabilă a economiei municipiului.

Alocarea de zone pentru acomodarea întreprinderilor mici și mijlocii în structuri parcelare flexibile, pregătite pentru producție cu birouri proprii. Acestea ar trebui să absoarbă în timp activitățile care poluează zonele rezidențiale.

oraşului

Program pentru dotări sociale și culturale (Proiecte: Centrul Cultural Transilvania, Muzeu de Artă Contemporană, Centre Comunitare de Cartier în toate zonele (ex Cinema Dacia))

7.2.2. Politica de cooperare pentru dezvoltarea spațială între învățământul superior, cercetare și mediul economic regional.

Proiectele propuse întăresc profilul tehnologic și științific al municipiului, asigurând dezvoltarea parteneriatului între sectorul academic și sectorul privat în cercetare și în implementarea de noi investiții în domeniul industriilor nepoluante și medicinei. Clujul - Centru național / internațional universitar, de cercetare și promovare a inovației, promovarea / încurajarea strategiilor universităților de achiziții de oportunitate în zona centrală și pericentrală, precum și în zonele de restructurare.

Program de utilizare a terenurilor dezvoltarea infrastructurii și promovarea terenurilor, parcuri industriale, parcuri de cercetare - cunoaștere și inovare). Rezervarea de terenuri în proprietate publică pentru centre de cercetare și inovare, instituții de sănătate, alte instituții publice sau de interes public
Proiecte: Centru medical și de cercetare, realizarea unui nou spital județean și cedarea complexului clinicilor universitare instituțiilor de învățământ superior

7.2.3. Politica pentru utilizarea și conversia terenurilor și construcțiilor inactive și pentru regenerare urbană.

Program pentru restructurarea zonelor inactive industriale sau feroviare și a terenurilor virane

Program pentru Regenerare urbană a zonelor în declin urban - cartierele de locuințe de masă și zone pericentrale.

Program pentru Urbanizarea teritoriilor intravilane nedezvoltate

Domeniul 3. Gestiunea performantă și managementul competent al proprietăților imobiliare în echilibru între interesele publice și cele private.

7.3.1. Politica pentru gestiunea transparentă și performantă a informațiilor legate de mediul construit, terenuri, construcții și utilități.

Program pentru Gestiunea informației (Proiecte pentru implementarea sistemelor GIS, Proiect pentru controlul dezvoltării urbane - autorizatii, infrastructură edilitară, planificare, recepții, amenzi, tranzacții imobiliare, cadastrul verde la nivel de plantații publice și private)

Programul pentru accesibilitatea publică a bazelor de date urbane (statistici urbane, transport în comun, program cultural și ticketing integrat, etc)

7.3.2. Politica pentru urmărirea și realizarea interesului public în procesele de dezvoltare urbană.

Program pentru Planificare participativă (program pentru atragerea populației și bugetare participativă).

Program pentru Consultanță - Proiecte: instrumente de informare publică generală și centre consultanță pt probleme urbane (consultare documente actuale, macheta oraşului, informații relevante, etc.), perfecționarea regimului consultării publice

7.3.3. Politica pentru creșterea valorii economice a terenurilor și construcțiilor. Consolidarea unui pol de concentrare economică prin atragerea de investiții de înaltă tehnologie, prin facilitarea localizării de activități de producție nepoluante și de afaceri și prin folosirea de noi forme de competiție, cooperare și comerț;

Rezultatul proiectelor din infrastructura economică/știință/cercetare poate fi măsurat prin creșterea calității și numărului locurilor de muncă într-o piață ocupațională competitivă european/internațional (Hi-Tech, cercetare, știință), refuncționalizarea terenurilor libere sau degradate, prin localizarea de activități economice, creșterea numărului de parteneriate între sectorul academic/universitar cu sectorul privat, amplificarea inițiativelor locale existente în implementarea politicilor de mediu (energia verde), înlăturarea factorilor de risc/poluare.

Program pentru Promovarea de zone de regenerare/cluster, coridoare high-tech în legătură spațială cu aeroportul și autostrada Transilvania, cooperare cu proprietarii de terenuri și active în zone strategice
Proiecte: Forum Urban de Dezvoltare

Program pentru reciclarea zonelor de conversie funcționala - Reconversiile de suprafețe industriale se vor face pe bază de contracte individuale (cu administrația) pentru negocierea interesului public. Susținerea unor zone mixte de calitate care pot deveni reale impulsuri de dezvoltare pentru zone de mare interes public, în urma concentrării serviciilor companiilor.

Domeniul 4. Integrarea teritorială complexă a municipiului în zona metropolitană și în teritoriul regional.

7.4.1. Politica pentru integrare regională și dezvoltare metropolitană.

Programul pentru planificare metropolitană
Realizarea unui PATM Plan de amenajare a teritoriului metropolitan;

- ***Proiect pentru Planificarea dezvoltării: Structurarea unei strategii eficiente pentru dezvoltarea corelată a zonei de influență metropolitană. Proiect de amenajare și planificare a zonei metropolitane (PATM), cu oferirea de posibilități de dezvoltare optime pentru toate teritoriile comunelor, nu numai ale polului de zonă***

Proiect pentru Rețeaua de mobilitate: Trafic auto, Transport public, Rețele de agrement urban și periurban

Proiecte pentru rețeaua cadrului natural

Conservarea coridoarelor ecologice cu rol în păstrarea biodiversității pe versanții de sud (cu implicarea comunelor Feleacu și Apahida) și pe versantul de nord (cu implicarea comunelor Florești, Baciu și Apahida)

Asigurarea continuității arealelor naturale de interes conservativ în afara limitelor administrative Cluj: Pădurea Făget (comuna Feleacu), Pădurea Hoia (comuna Baciu, comuna Feleacu)

Domeniul 5. Dezvoltarea integrată a infrastructurii de mobilitate și utilități.

7.5.1. Politica pentru dezvoltarea infrastructurii de mobilitate și acces.

Program pentru Turismul local și regional (Proiecte: rețea de signalectică urbană, rețea de trasee și obiective)
Program pentru Activități și Cooperare economică
Program pentru Mobilitate regională (Servicii, Transport public)
Concept de dezvoltare integrată a mobilității pentru atingerea în timp a unui sistem și a unei rețele de trafic eficiente, funcționale, neconflictuale

Obiectivele politicii:

- 1.1. o mai bună conectare a orașului în teritoriu;
- 1.2. decongestionarea zonei istorice și a cartierelor de locuințe;
- 1.3. extinderea și reconfigurarea rețelei majore în zonele de urbanizare pe baza unor profile clar reglementate
- 1.4. interconectarea diferitelor moduri de transport și dezvoltarea rețelei de transport în comun
- 1.5. dezvoltarea cu prioritate a deplasărilor pietonale și velo prin extinderea rețelei de piste de bicicliști atingerea în timp a unui sistem și a unei rețele de trafic eficiente, funcționale, neconflictuale

1.1. Conectarea orașului în teritoriu

proiecte ce acoperă domeniul accesibilității (aeroport, drumuri expres, drumuri județene, drumuri locale, tramvai, tren urban) și mobilității (terminal intermodal, forme de transport integrat cu surse nepoluante, trafic lent - pietoni și bicicliști).

Rațiunea proiectelor propuse în infrastructura rutieră și transport: Infrastructura rutieră în condițiile realizării autostăzii Transilvania și a coridorului IV devine primordială. Mobilitatea în teritoriu, către obiectivele administrative, sociale și economice din municipiu și din teritoriul metropolitan și către alte județe reprezintă prioritatea politicii.

Rezultatul proiectelor din infrastructura rutieră și de transport poate fi măsurat prin numărul de noi activități economice atrase pe teritoriul zonei metropolitane, reducerea timpului de comutare și reducerea factorilor de poluare din trafic, reducerea numărului de accidente.

1.1.1. Multiplicarea legăturilor între oraș și autostrada A3

- Legătura între centura Vâlcele-Apahida (VOCE), E60 și autostrada A3 în zona Ciurila - este de importanță vitală pentru că face legătura între partea nordică a teritoriului (Baia Mare, Bistrița, Dej) cu autostrada
- Prelungirea Drumului Sălicii până la A3 în zona Ciurila
- Drum expres - Ocolitoare comuna Florești: legătura între nodul de autostradă de la Gilău și cartierul Grigorescu - nod CORA, cu traseu la nord de zona de captare de apă (în totalitate neurbanizat și neurbanizabil) și un pod peste Someș la sud de str. Donath.
- Drum expres - Ocolitoare comuna Baciu în prelungirea străzii din dreptul Tetarom1, traversează calea ferată și se intersectează cu DN 1F la vest de comuna Baciu

1.1.2. Tren urban - regional, metropolitan

Principalul mijloc de transport de mare capacitate, pe actuala cale ferată - va face legătura între autostrada A3 (Râdaia) și localitățile de pe valea Nadășului și valea Someșului, până la Dej, având stații la : Râdaia, Baciș Triaș, Tetarom, Gara centrală, Clujana, Mărăști (IRA), Aeroport, Sanicoară, Apahida, Jucu, etc.

1.1.3. Prelungirea rețelei de tramvai spre Florești

pe traseul actual al DN1, plecând din nodul Calvaria. DN1 devine aici stradă internă, asigurând în același timp și relația cu Clujul

1.1.4. Dezvoltarea aeroportului

- Dezvoltarea unui nod de transfer intermodal de pasageri și marfă alături de dezvoltarea capacității de transfer pasageri și cargo,
- Gară pasageri Aeroport cu transfer direct în terminal
- Infrastructura de preluare și transfer marfă (cale ferată, aerian, auto)

1.2. Decongestionarea axei mediane est-vest, a zonei istorice și a cartierelor de locuințe prin completarea / extinderea și reconfigurarea rețelei majore de trafic

Deschiderea și rezervarea culoarelor pentru arterele de trafic, în plus față de cele prevăzute în PUG1999 și compromise prin amplasarea necoordonată de construcții pe majoritatea traseelor;

Prevederea de profile stradale care tratează atât configurația suprafețelor de circulație, cât și caracterul fronturilor construite cu intenția de a promova un nivel urban de dezvoltare și a combate declinul accelerat din ultimii ani al arterelor principale din punct de vedere arhitectural și economic.

Calmarea traficului în zona centrală, ocolirea centrului de traseele de tranzit auto și păstrarea centrului istoric ca zonă cu puternic caracter pietonal.

1.2.1. Realizarea Inelului sudic - între strada Primăverii (depoul de tramvaie) - Calea Turzii- Someșeni (Selgros).

Inelul sudic are un rol colector și distribuitor pe direcția Est-Vest între principalele cartiere ale orașului, realizând acces radiale spre zone centrale și semicentrale. Acesta ordonează și ierarhizează traficul și degerevează zona centrală de traficul de tranzit.

1.2.1.1 Tronșon Mănăștur (depou) - Calea Turzii

1.2.1.2 Tronșon Calea Turzii - Selgros

1.2.1.3 Pasaj denivelat în zona Selgros-Băile Someșeni și artera nouă de legătură între inelul sudic și str. Traian Vuia (la nord de parcul logistic)

1.2.2. Culoarul căii ferate - lărgiri ale profilelor arterelor existente și completarea tronșoanelor lipsă pe ambele părți ale căii ferate

1.2.3.1. Lărgirea străzii din dreptul Tetarom la un profil de 21m, în prelungirea drumului expres ocolitor al comunei Baciș

1.2.3.2. Pasaj denivelat în prelungirea str. Tăietura Turcului și legătura cu str. Tudor Vladimirescu - transferul de la sud la nordul căii ferate

1.2.3.3. Stradă nouă în prelungirea str. Tudor Vladimirescu și legătura cu str. Fabricii de chibrituri

- 1.2.3.4. Lărgirea străzii Fabricii de chibrituri la un profil de 21 m
- 1.2.3.5. Prelungirea str. Fabricii de chibrituri prin zona de triaj CFR cu un profil de 21m
- 1.2.3.6. Pod la nivel cu calea ferată, la nord
- 1.2.3.7. Arteră nouă în prelungirea podului propus și legătura cu str. Câmpul Pâinii, pe un profil asimetric de 21m
- 1.2.3.8. Lărgirea și completarea străzii Câmpul Pâinii până la Nodul IRA
- 1.2.3.9. Completarea bretelelor lipsă la Nod IRA
- 1.2.3.10. Arteră nouă paralelă cu Calea Someșeni, la nord de calea ferată - legătura cu Băile Someșeni și str. Traian Vuia
- 1.2.3.11. Lărgirea străzii Cantonului, între Centura de est și Calea Someșeni la un profil cu ampriza de 30m
- 1.2.3.12. Lărgirea străzii Calea Someșeni până la nodul IRA, la un profil cu ampriza de 30m
- 1.2.3.13. Completarea tronsonului lipsă al străzii Răsăritului, între nodul IRA și zona de locuințe ale Mapn în construcție
- 1.2.3.14. Lărgirea străzii Răsăritului la un profil cu ampriza de 16m
- 1.2.3.15. Completarea tronsonului lipsă al străzii Răsăritului, de la strada Cernei până la pasajul peste strada Fabricii
- 1.2.3.16. Completarea tronsonului lipsă al străzii Răsăritului, de la pasajul peste strada Fabricii până la Canalul Morii
- 1.2.3.17. Pod cu lățimea de 16m între strada Răsăritului și strada Oașului

1.2.3. Organizarea traficului în zona centrală și interiorul nucleului medieval

Circulația este organizată într-un sistem de **artere în sens unic dispuse în T** perimetral nucleului medieval (pe laturile nord și est), un **semi-inel** format din străzile Emil Isac, Republicii, Avram Iancu (pe laturile vest și sud) și **axa mediană est-vest în sistem de sensuri unice** Clinicilor - Eroilor-Dorobanților / 21 Decembrie-Memorandumului-Moșilor

1.2.3.1. Reconfigurarea laturii de est a T-ului și organizarea unui sistem de sensuri unice în tandem format din: str. Constanța și str. Cuza Vodă

1.2.3.1.1. Lărgirea străzii Constanța la un profil de 18m, cu trafic în sens unic spre nord

1.2.3.1.2. Pod în prelungirea str. Constanța - legătură cu str. Traian

1.2.3.1.3. str. Cuza Vodă în sens unic spre sud (cu excepția transportului în comun)

1.2.3.2. Reconfigurarea și organizarea de sensuri unice pe culoarul Someșului, de la podul Garibaldi până la str. Oașului

1.2.3.2.1. Lărgire pod Garibaldi la 4 benzi

1.2.3.2.2. Sens unic pe Splaiul Independenței spre Opera Maghiară

1.2.3.2.3. Sens unic pe str. Dragalina și reconfigurarea profilului de la podul pietonal până la pod Napoca

1.2.3.2.4. Lărgire și prelungire str. Iașilor spre str. Constanța și organizarea în sens unic spre est în tandem cu str. Dacia

- 1.2.3.2.5. Sensuri unice în tandem pe str. Dragalina - str. Barițiu
- 1.2.3.2.6. Pod la Opera Maghiară, între str. Dragalina și strada Emil Isac
- 1.2.3.3. Fluidizarea traficului pe semi-inelul în jurul nucleului medieval cu scopul calmării traficului pe arterele interioare**
 - 1.2.3.3.1. Fluidizarea circulației pe inel prin reorganizarea intersecției Gh. Șincai -str. Napoca (eliminarea relației de stânga spre str. Napoca), și sincronizarea semaforului cu cel de la intersecția str. Republicii - str. Avram Iancu
 - 1.2.3.3.2. Reconfigurarea profilului străzii Avram Iancu de la intersecția cu str. Universității: 2 benzi spre Piața Cipariu, 1 bandă spre Cimitirul Central
 - 1.2.3.3.3. Lărgirea str. Milton Lehrer (fostă Strugurilor) și reconfigurarea intersecției pentru fluidizarea relației str. Avram Iancu - P-ța Ștefan cel Mare
- 1.2.3.4. Calmarea traficului în interiorul nucleului medieval**
 - 1.2.3.4.1. Reamenajrea unor străzi propuse să devină cu caracter prioritar pietonal : str. Kogălniceanu, de Martonne, Hermann Oberth, Gaal Gabor, str. Iuliu Maniu (tronsonul spre Piața Unirii, str. Ferdinand-latura vestica, Piața Mihai Viteazu - latura sudică)
 - 1.2.3.4.2. Reamenajrea unor străzi propuse să devină pietonale: Piața Unirii- laturile est si vest), str. Kovacs Deszo, str. Hermann Oberth (tronsonul dinspre str. Kogălniceanu), str. David Ferenc
- 1.2.3.5. Străpungere Fabrica de bere - transferul de pe axa mediană pe culoarul Someșului cu scopul decongestionării axei mediane**
 - 1.2.3.5.1. Lărgirea străzii Uzinei electrice după un profil cu ampriza de 26m și străpungere în prelungire până la strada Moșilor
 - 1.2.3.5.2. Lărgirea străzii Moșilor în dreptul "Fabricii de Bere", organizarea intersecției și realizarea unei piațete urbane între fosta fabrică și str. Moldova
 - 1.2.3.5.3. Reconfigurarea axei mediene est-vest, între Fabrica de bere și Piața Mărăști
 - 1.2.3.5.4. Bandă dedicată transportului în comun și pe direcția Mărăști- Mănăștur pe B-dul 21 decembrie și str. Memorandumului
 - 1.2.3.5.2. Reconfigurarea profilului str. Moșilor
 - 1.2.3.5.3. Lărgirea străzii Clinicilor
 - 1.2.3.5.4. Reconfigurarea Pieței Lucian Blaga - introducerea pistelor de biciclete, reorganizarea benzilor de circulație și a parcărilor
 - 1.2.3.5.5. Reconfigurarea profilului str. Napoca - 2 benzi spre Piața Unirii și piste de biciclete în continuarea b-dului Eroilor
- 1.3 Extinderea și reconfigurarea rețelei majore de trafic în zonele de urbanizare**
 - 1.3.1 Zona de dezvoltare Nord Est
 - 1.3.1. arteră nouă de legătură cu centura de nord-est (VOCNE - în prelungirea b-dului Muncii) și centura de est (VOCE- Vâlcele-Apahida) între str. Traian Vuia (zona serelor) în prelungirea inelului sudic
 - 1.3.2 Zona de dezvoltare EST
 - 1.3.2. strada Soporului - legătura între cartierul Gheorgheni, inelul sudic și centrul de colectare a deșeurilor
 - 1.3.3. Zona de dezvoltare Sud - Est

- *1.4. Noduri intermodale și dezvoltarea rețelei de transport în comun*

- *Concept de dezvoltare integrată a mobilității ce cuprinde consolidarea nodurilor de transfer intermodale și efectul de iradiere pe care acestea le pot avea asupra structurilor urbane învecinate*

- *1.4.2. Promovarea și dezvoltarea cu prioritate a nodurilor de transfer intermodal, dintre care cele mai importante sunt, de la vest spre est: nod autostrada A3 la Nădășel, Baci, zona Centrală, Piața 1 Mai Clujana, Expo Transilvania, Aeroport, Apahida Centru. Culoarul de mobilitate și dezvoltare continuă de-a lungul văii Someșului spre Jucu, Gherla și Dej*

- *1.4.3. Păstrarea locului important al tramvaiului ca mijloc de transport în comun, la nivelul orașului atât prin mai buna calitate a liniilor existente și a materialului rulant, cât și prin extinderea traseelor existente.*

- *1.4.4. Crearea unor trasee speciale, care sunt accesibile largului public călător, dar care deservesc zone unde interesul studenților este concentrat*

- **1.5. Trafic nemotorizat - bicicliști și pietoni**

Reducerea poluării prin încurajarea folosirii mijloacelor de deplasare alternative ca plan de decongestionare, îmbunătățire a calității aerului, promovarea mișcării și îmbunătățirea accesibilității. Pistele de biciclete dedicate sunt obligatorii pe rețeaua majoră de trafic, pe străzile de importanță locală din interiorul cartierelor fiind recomandată circulația la comun cu autovehiculele. Zonele și modalitatea concretă prin care spațiul necesar pentru aceste piste poate fi rezervat prin procedurile de urbanizare și restructurare și standardele pentru profile stradale cuprinse în noul PUG. Rețeaua de piste de biciclete trebuie extinsă și conectată cu obiective de interes la nivel periurban.

7.5.2. Politica pentru dezvoltarea infrastructurii de utilități edilitare.

Program pentru completarea și modernizarea rețelelor de alimentare
(Proiect: canalizatia subterană pentru rețelele aeriene)

Program pentru promovarea managementului apelor pluviale în domeniul public și privat

7.5.3. Politica pentru eficiența energetică și sustenabilitatea infrastructurii și a mediului construit.

Program pentru producere de energie din surse regenerabile,

8. Sinergii cu alte domenii ale strategiei

Planificarea spațială și gestiunea urbană constituie un sector strategic în indisolubilă legătură cu celelalte sectoare dată fiind atât reflectarea în mediul construit a infrastructurilor specifice necesare dezvoltării cât și a integrării și interacțiunii necesare în orice sector echilibrat dezvoltat. În domeniul dezvoltării spațiale strategia se bazează pe direcțiile principale indicate de strategiile sectoriale, a căror suprapunere indică câteva probleme recurente dintre care cele mai evidente sunt: problemele demografice, îmbătrânirea populației, vulnerabilitatea categoriilor defavorizate și excluziunea acestora, abența unor dotări majore importante pentru sectoare strategice cum ar fi cultura, economia și serviciile, lipsa de integrare în teritoriu și zona metropolitană, deficitul de agrement urban, subdezvoltarea infrastructurii de mobilitate și a serviciilor de transport public, problemele de mediu, subfinanțarea unor sectoare strategice, în general subutilizarea resurselor și atuurilor competitive existente, lipsa de colaborare și coordonare interinstituțională și altele.

Principalele sinergii ale planificării spațiale cu direcțiile strategice ale celorlalte sectoare de dezvoltare sunt legate de dezvoltarea infrastructurii de mobilitate și acces pentru dotări, fie că vorbim de mobilitatea urbană din cadrul municipiului fie că ne referim la cea regională, cu precădere la zona metropolitană. Aceste aspecte sunt sesizate de sectorul dedicat sănătății, de învățământul de toate gradele, de zona economică și de turism. Problemele locuirii și mai ales ale locuirii accesibile și sociale sunt identificate de sectorul dedicat învățământului, de zona economică pentru atragerea și reținerea de resurse umane, de direcția către incluziune socială. Problemele legate de administrație și bună guvernare sunt comune sectorului antreprenorial, sectorului cultural, educației și sănătății, sportului și comunității, democrației participative. Existența dotărilor majore de calitate este reclamată de turism, de marketingul teritorial și de sectorul cultural. Problema valorificării patrimoniului construit este importantă și din punctul de vedere al identității istorice, multiculturalității, turismului și marketingului teritorial. În fine, principalul proiect asociativ orientat către dezvoltarea unei zone ample dedicate cercetării și transferului tehnologic, cunoscută sub titlul de *Cluj Innovation City* este în fapt un proiect de planificare spațială care trebuie integrat în dezvoltarea generală a orașului, de care depinde și care va depinde în mare măsură de evoluția și realizarea lui.

Principala problemă identificată din analiza direcțiilor strategice principale ale diferitelor sectoare ale dezvoltării este coordonarea într-un proiect unic coerent la nivelul transpunerii lui în spațiu, respectiv construirii ca realitate fizică. Documentele strategice coordonatoare sunt Planul Urbanistic general al municipiului, Planul Urbanistic al Zonei Metropolitane și Planurile Urbanistice Generale ale localităților din regiune, cu predilecție din zona metropolitană și Planul de Amenajare al Teritoriului Județean. În prezent acestea se află în diferite faze de elaborare sau, în cazul Zonei Metropolitane, lipsesc cu desăvârșire. Municipiul Cluj-Napoca trebuie să înțeleagă că depinde strategic și se bazează pe cooperarea cu teritoriile și mai ales localitățile învecinate și că trebuie să le asigure acestora avantaje vizibile în dezvoltarea proprie. Fără o astfel de cooperare problemele din teritoriu se vor accentua, decalajele vor genera probleme acute care se vor reflecta și asupra municipiului.

Dezvoltare economică locală

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

Planul strategic de dezvoltare economică al municipiului Cluj-Napoca
2014-2020

Documentul a fost elaborat de Grupul de lucru Dezvoltare Economică Locală, în cadrul procesului de planificare strategică a municipiului Cluj-Napoca, pentru perioada 2014-2020. Echipa care a elaborat acest document a fost alcătuită din: Dan Lazăr (coordonator), Marcel Pop, Bogdan Moldovan, Ovidiu Moisescu, Carmen Marc, Octavian Moldovan, Andra Chiprianov, Daniela Brătan, Cosmin Onaci, Bogdan Rusu.

Adresăm mulțumiri tuturor persoanelor implicate - participanți la întâlnirile grupului de lucru, participanți la dezbaterile publice, precum și celor implicate în realizarea cercetării.

I. ANALIZĂ PRELIMINARĂ

Economia locală

1.1 REZUMAT EXECUTIV

Economie: puncte forte

Cluj-Napoca este al doilea oraș în ierarhia națională ca potențial de polarizare după capitală, iar studiile ale Băncii Mondiale plasează Cluj-Napoca pe locul 3 pe țară din punctul de vedere al numărului de angajați în sectoare cu salarii ridicate, după București și Timișoara, rezultând de aici că municipiul are unul dintre cele mai ridicate niveluri de trai din țară.

Specificul activităților economice

Cluj-Napoca este un oraș al serviciilor, cu o componentă industrială importantă; bilanțul activităților economice realizate în Cluj-Napoca după criteriul volumului cifrei de afaceri pe anul 2011 ne arată că sectoarele Servicii și Comerț generează mai mult de jumătate din cifra de afaceri totală a firmelor din municipiu.

Per ansamblu, municipiul se află într-un stadiu relativ avansat în procesul de evoluție al economiei bazate pe servicii, cu o componentă manufacturieră mică și de înaltă specializare, cu accent pe activități comerciale. Economia zonei prezintă un sector dezvoltat de Întreprinderi Mici și Mijlocii.

Sectorul serviciilor ocupă mai bine de un sfert din totalul cifrei de afaceri al economiei municipale, numărul de firme care activează în acest domeniu este jumătate din numărul total al firmelor din municipiu. Cluj-Napoca este cel de-al doilea centru ca importanță din România în sectorul serviciilor financiare.

Avantaj competitiv: IT

Clujul constituie una din cele mai interesante piețe din Estul Europei pentru firmele ce au ca obiect de activitate outsourcing și dezvoltare software. Diferite studii (ex. KPMG - locul 31 în topul locațiilor mondiale atractive ca potențial de dezvoltare pentru domeniul IT-BPO outsourcing) plasează Cluj-Napoca în fruntea topului celor mai atractive orașe pentru serviciile de outsourcing IT (statutul de centru universitar de prestigiu are un rol determinant în acest sens).

Actualmente sectorul IT clujean beneficiază de realizarea unuia dintre principalele clusteruri din domeniu din România.

Sectoare economice în dezvoltare

În momentul de față, sectoarele economice aflate în dezvoltare în Cluj-Napoca sunt următoarele:

- informații și comunicații;
- tranzacții imobiliare;
- învățământ;
- sănătate și asistență socială;
- comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor;
- și

- distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare, transport și depozitare.

Mărimea agenților economici locali

Cea mai mare parte a firmelor și companiilor cu sediul în municipiul Cluj-Napoca active în anul 2011 pot fi încadrate în categoria micro-întreprinderilor (4695); IMM-urile se situează pe locul 2 (1558), în timp ce doar 11 agenți economici pot fi catalogați la categoria marilor companii (conform legii 346/2004). Deși impactul economic și social (materializat prin salarii, locuri de muncă, taxe și impozite etc.) al marilor companii este net superior primelor două categorii, iar micro-întreprinderile sunt de trei ori mai bine reprezentate la nivel municipal decât IMM-urile și marile companii la un loc, IMM-urile conferă un grad mai ridicat de stabilitate economiei locale.

Companii cu capital străin

Conform ANAF, Cluj-Napoca găzduia nu mai puțin de 870 de companii cu capital străin; chiar dacă cifra de afaceri medie precum și totalul cifrelor de afaceri ale acestor agenți economici sunt importante pentru economia locală, aceste companii angajează un număr relativ redus de salariați (3.734 în total), media numărului de angajați fiind de 4. Mai mult, 21% din acestea nu figurează ca având angajați, 24% din acestea au un singur angajat și peste 85% din toate firmele străine au sub 9 angajați (putând fi catalogate mai degrabă ca și micro-întreprinderi).

Date precum numărul de angajați, contrastate cu cifrele de afaceri, sugerează o polarizare extremă a companiilor cu capital străin: marea majoritate (peste 85%) fiind de dimensiuni foarte reduse, în timp ce restul au un număr mai mare de angajați și desfășoară activități economice mai ample.

Potențial de cazare

Deși numărul de locuri din aceste unități de cazare prezintă un trend descendent din 2001 până în 2003, din anul 2004 capacitatea locativă a agenților economici care activează în domeniul turismului a crescut; astfel, din 2000 până în 2011 s-au creat peste 1000 de locuri noi în diferite unități de cazare. De asemenea, numărul unităților de cazare a crescut constant, de la doar 17 în anul 2000 până la 79 în 2011; mai mult, specificul acestora s-a modificat în timp.

Per ansamblu, în perioada 2001-2011, deși capacitatea anuală de cazare a crescut cu mai puțin de 30%, numărul de sosiri a crescut cu 80% și cel de înnoptări cu 85%. Deși creșterea activității de cazare (și implicit a activității turistice în general) este evidentă pentru perioada 2001-2011, aceasta relevă doar îmbunătățirea situației în acest domeniu, nu și eficacitatea utilizării acestor resurse. Per ansamblu, gradul de utilizare (măsoară procentul din capacitatea anuală de cazare care a fost utilizat prin înnoptare în perioada 2001-2011) este sub 29%, ceea ce înseamnă că timp de cinci zile din șapte, locurile puse la dispoziție de unitățile de cazare rămân neocupate. Mai mult, la nivel agregat, numărul mediu de zile de cazare (măsoară durata medie a cazării/înnoptării în perioada 2001-2011) este sub 2 (1,71).

Putem concluziona (sau atrage atenția asupra faptului) că infrastructura de cazare existentă pe raza municipiului Cluj-Napoca (o resursă esențială pentru întreg domeniul turistic) nu este folosită la capacitate optimă, limitând astfel posibilitățile de dezvoltare socio-economică existente la nivel local.

1.2 ECONOMIA MUNICIPIULUI CLUJ-NAPOCA

Cluj-Napoca este o comunitate cu un mediu de afaceri activ și diversificat. Pol de dezvoltare regional, Cluj-Napoca este al doilea în ierarhia națională ca potențial de polarizare după capitală.

Produsul intern brut la nivel de județ se cifrează la nivelul anului 2010 la valoarea de 21.164,4 miliarde lei, ceea ce reprezintă 4,04% din PIB național.

PIB (milioane RON)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ROMÂNIA	288954,6	344650,6	416006,8	514700	501139,4	523693,3
Cluj	11.505,1	13.558,6	18.020,9	20.400	20.326,1	21.164,4
% din total național	3,98%	3,93%	4,33%	3,96%	4,05%	4,04%

Tabel: PIB-ul național și PIB-ul județean în perioada 2005 - 2010

O estimare pentru 2012 a PIB-ului județean arată o valoare de aproximativ 23,2 miliarde lei, reprezentând 3,81% din PIB-ul național și o creștere în valori nominale față de anii 2010-2011.

Procentul din PIB-ul național produs de județ s-a păstrat relativ constant, ceea ce indică o creștere a economiei locale similară cu cea de la nivel național. Contribuția județului la PIB-ul Regiunii Nord-Vest a variat sinusoidal în intervalul 32-36% în ultimii ani, plasând Clujul pe primul loc în regiune. La nivel național, județul se află în primele 5 locuri după municipiul București, Prahova, Timiș și Constanța.

În anul 2008, PIB-ul pe cap de locuitor la paritatea puterii de cumpărare se situa la valoarea de 14.100 euro, cu 20 de puncte procentuale peste media națională și cu 35,6% mai mult decât la nivel regional. Confruntarea cu datele UE arată totuși că PIB-ul județean pe cap de locuitor se afla, în 2008, doar la 56% din media UE27.

În ceea ce privește comparația cu Bucureștiul, trebuie spus că la nivelul lui 1995 marea majoritate a județelor aveau un PIB/capita ce depășea jumătate din PIB-ul capitalei. Până în 2009, contribuția Bucureștiului la PIB-ul național a crescut de la 15 la 25%. Clujul este unul dintre județele care au reușit creșterea procentului din PIB-ul național în ultimii 15 ani, cu un procent subunitar totuși.

Legat de nivelul de trai, studiul *Competitive Cities* al Băncii Mondiale, plasează Cluj-Napoca pe locul 3 pe țară din punctul de vedere al numărului de angajați în sectoare cu salarii ridicate, după București și Timișoara. Clujul este urmat în top de Constanța și Galați.

Același studiu remarcă diversificarea economiei locale, fapt ce a permis o trecere lină peste perioada de criză din acești ani. Abilitatea orașului de a genera locuri de muncă este considerată a fi principala sursă de atractivitate și explicația creșterii economice din ultima decadă.

Număr de angajați în sectoare cu salarii ridicate	Număr de angajați	% din total angajați
1 București	193.313	20,4%
2 Timișoara	32.719	30,2%
3 Cluj-Napoca	24.185	22,9%
4 Constanța	21.369	24,4%
5 Galați	19.955	30,1%

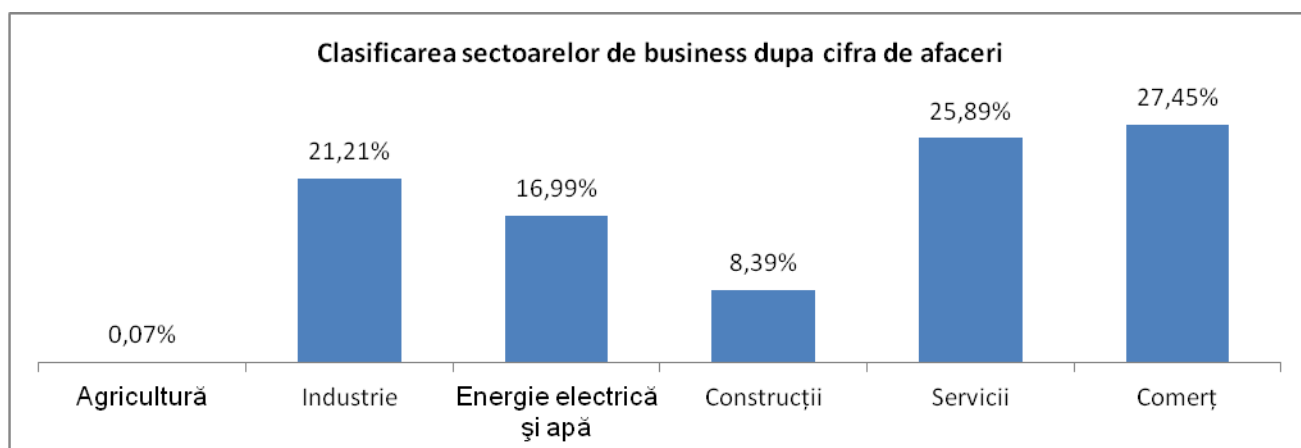
Tabel: Număr de angajați în sectoare cu salarii ridicate

1.2.1. Structura activităților economice din municipiu

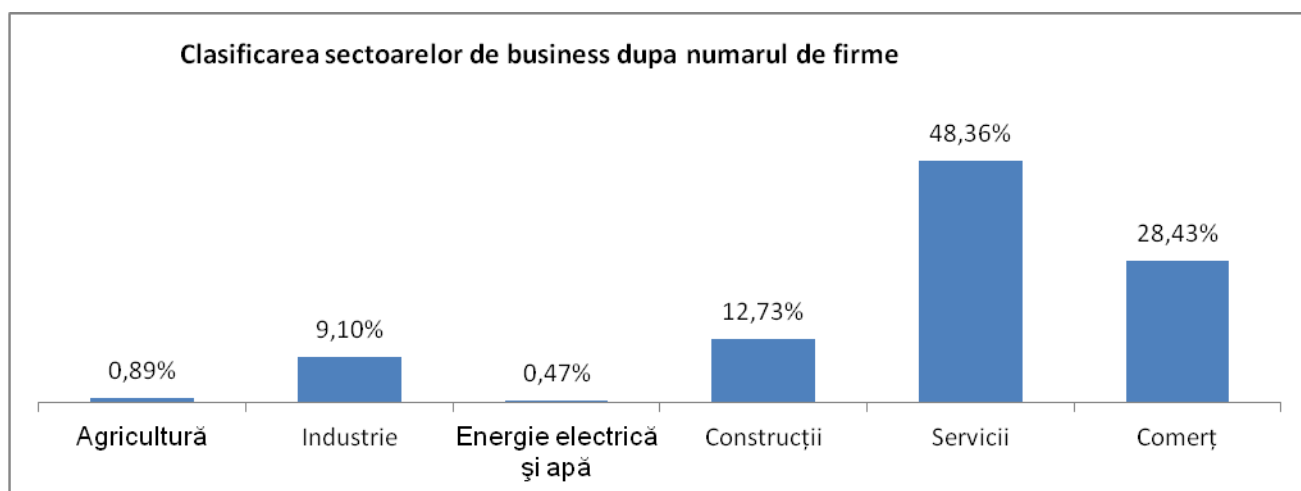
Analiza structurii activităților economice din municipiu vine să confirme concluziile Strategiei anterioare a municipiului care considera Cluj-Napoca un oraș al serviciilor, mai degrabă decât unul al industriei.

Bilanțul activităților economice realizate în Cluj-Napoca după criteriul volumului cifrei de afaceri pe anul 2011 ne arată că sectoarele Servicii și Comerț generează mai mult de jumătate din cifra de afaceri totală a firmelor din municipiu.

Sectorul serviciilor are o pondere de 27% din cifra de afaceri totală. Sectorul industrial are de asemenea o importanță ridicată, cu o pondere de 21% din total, Agricultură având o pondere infimă.

Sectorul energetic are o pondere importantă - 17% din total, în condițiile în care în acest sector activează un număr de 106 firme. În ceea ce privește structurarea activităților economice după

criteriul numărului de firme dintr-un anumit sector, situația este puțin diferită.

Sectorul de servicii este sectorul cel mai dezvoltat din această perspectivă reprezentând 48% din numărul firmelor, Comerțul având o pondere de aproximativ 28%, ceea ce îl situează pe locul doi la numărul de firme dintr-un sector. De remarcat este numărul redus de firme din sectorul de industrie raportat la cifra de afaceri, o pondere de aproximativ 9% din numărul firmelor din municipiu, productivitatea ridicată a acestui sector generând o cifra de afaceri de 21% din total. Fluxul de investiții al ultimilor ani în sectoarele financiar-bancar, comunicații, retail au avut efecte pozitive în

cea ce privește dezvoltarea sectoarelor legate de servicii. În ceea ce privește sectorul construcțiilor, acesta generează o cifră de afaceri de 12,73% și angrenează 8,39% din companiile din Cluj-Napoca.

Per ansamblu, economia municipiului se află într-un stadiu relativ avansat în procesul de evoluție de la economia industrială la o economie de servicii, cu o componentă manufacturieră mică și de înaltă specializare, cu accent pe activități comerciale. Economia zonei prezintă un sector de Întreprinderi Mici și Mijlocii dezvoltat (vom reveni asupra ÎMM-urilor într-un capitol ulterior).

- **1.2.1.1 Servicii**

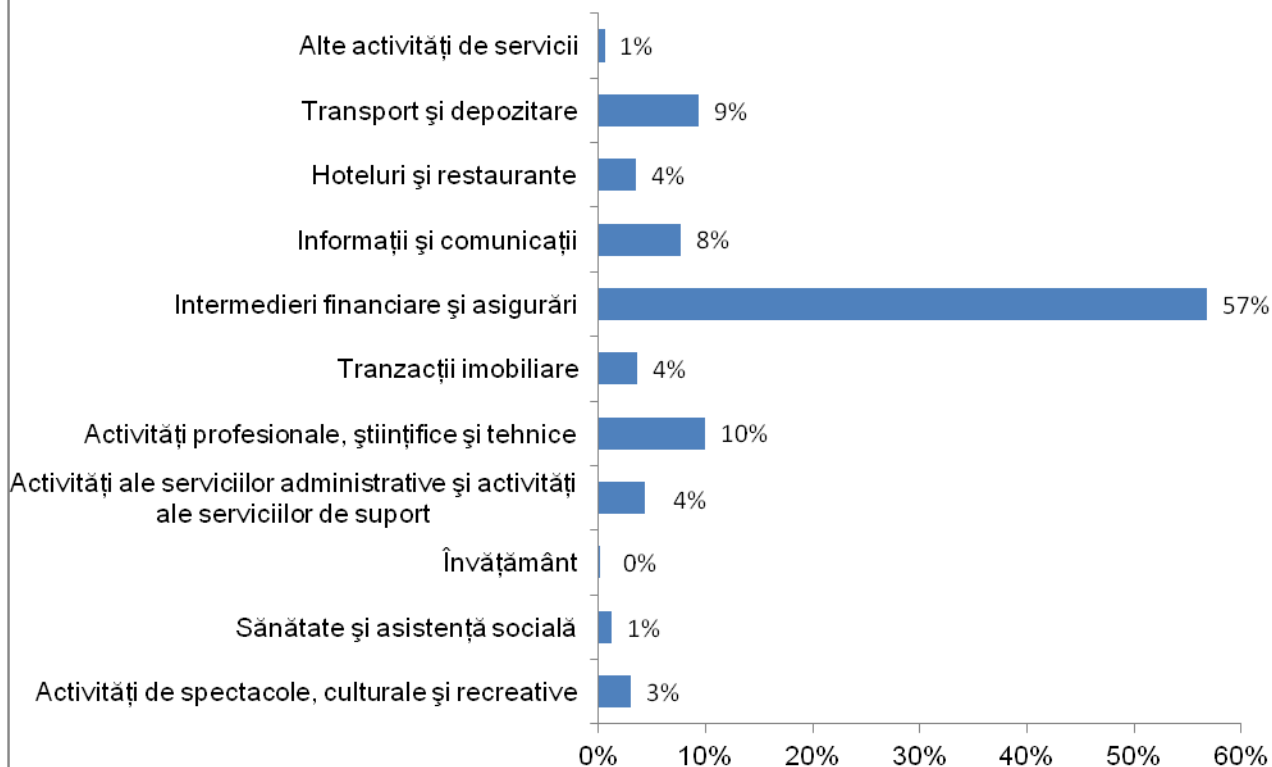
După cum s-a putut observa din analiza structurii economiei, sectorul servicii este cel mai important pentru economia municipiului, aici activând cel mai mare număr de firme. Ponderea importantă a sectorului de servicii aduce după sine și performanțe ridicate ale economiei, cunoscut fiind faptul că economiile dezvoltate au o pondere a acestui sector de peste 70% (incluzând comerțul).

Activități	Număr firme	Cifra de afaceri
Activități ale gospodăriilor private	5	185.369
Administrație publică de apărare; Asigurări sociale din sistemul public	5	3.732.006
Activități de spectacole, culturale și recreative	306	268.279.906
Sănătate și asistență socială	348	107.612.391
Învățământ	108	11.096.922
Activități ale serviciilor administrative/activități ale serviciilor de suport	916	395.255.605
Activități profesionale, științifice și tehnice	3638	902.819.475
Tranzacții imobiliare	896	328.185.634
Intermedieri financiare și asigurări	404	5.161.376.997
Informații și comunicații	1373	693.590.704
Hoteluri și restaurante	889	319.188.311
Transport și depozitare	1374	851.110.689
Alte activități de servicii	605	50.417.410
Total	10867	9.092.851.419

Tabel: Număr de firme și cifra de afaceri în domeniul serviciilor

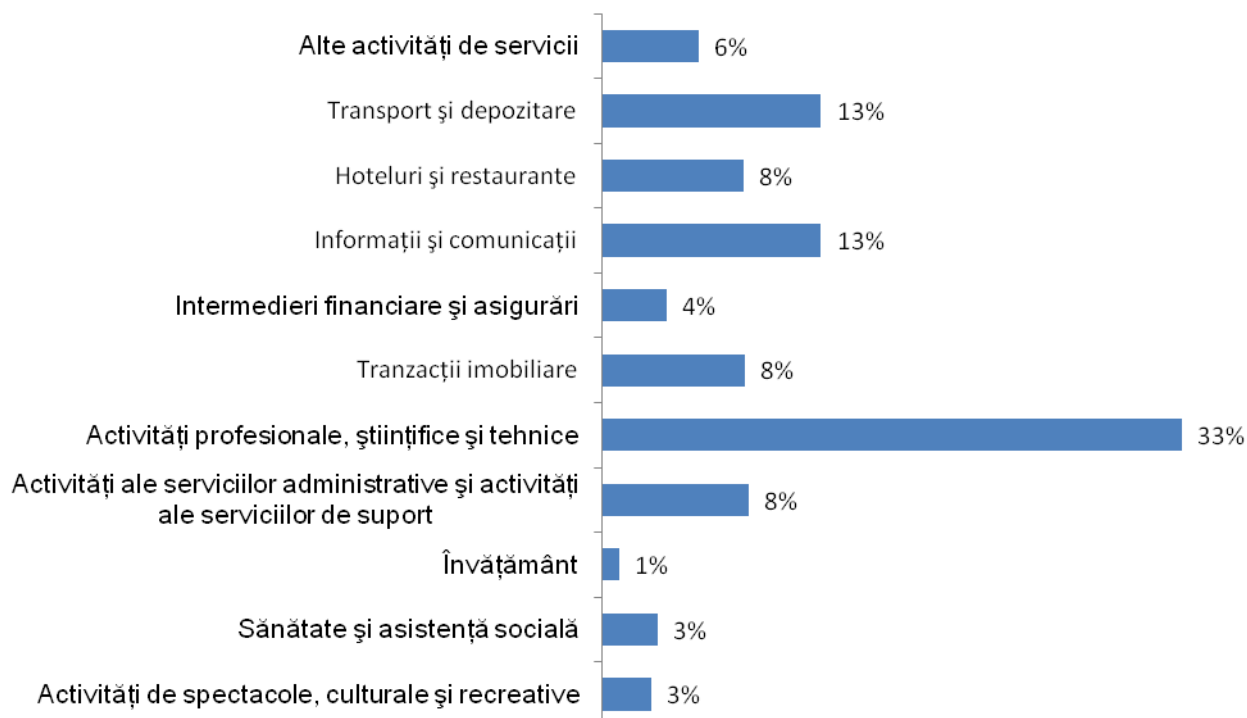
Cifra de afaceri a acestui sector s-a situat la nivelul lui 2011 la un total de 9.092.851.419 lei ceea ce înseamnă că sectorul serviciilor ocupă mai bine de un sfert din totalul cifrei de afaceri al economiei municipale. Numărul de firme care activează în acest domeniu este jumătate din numărul total al firmelor din municipiu.

Structura serviciilor în Cluj-Napoca după volumul cifrei de afaceri

Din analiza cifrei de afaceri aferentă domeniului se observă că serviciile de intermedieri financiare și de asigurări au cea mai mare pondere, ocupând mai mult de jumătate din piață (57%), urmate fiind de serviciile privind activități profesionale, științifice și tehnice (10%), transport și depozitare

Structura serviciilor în Cluj-Napoca după numărul de firme

(9%), informații și comunicații (8%).

În ceea ce privește structurarea activității serviciilor în funcție de numărul de firme care fac parte din aceste sectoare, putem spune că la nivelul municipiului activează un număr de 10.867 firme. Ca și număr de firme pe servicii, sectorul de Activități profesionale, științifice și tehnice deține o pondere de 33% din numărul firmelor. Tot cu o pondere importantă se regăsesc și sectoarele de Transport și depozitare (13%) și Informații și comunicații (13%), sectorare care sunt echilibrate și în ceea ce privește numărul de firme raportat la cifra de afaceri.

Este demn de remarcat faptul că segmentul de intermediari afaceri și asigurări, unde activează 404 firme (o pondere de doar 4% din numărul firmelor din sector) reprezintă 57% din cifra de afaceri, ceea ce sugerează prezența unei piețe competitive pe acest segment.

• **1.2.1.2 Sectorul financiar bancar**

În ceea ce privește serviciile financiare, Cluj-Napoca este cel de-al doilea centru ca importanță din România. Tradiția orașului în aceste servicii a început în anii 90, aici apărând inițiativa unor oameni de afaceri locali de a dezvolta un sistem bancar privat, Banca Dacia Felix și Banca Transilvania fiind arhicunoscute la nivel național. Tot în Cluj-Napoca s-a înființat și a avut sediul, societatea de asigurări Ardaf, liderul pieței de asigurări din România în anii 90.

În Cluj-Napoca își are sediul Grupul Financiar „Banca Transilvania”, construit în jurul băncii cu același nume, care este singura cu capital autohton din topul primelor bănci din țară. Din Grup fac parte Banca Transilvania, BT Asset Management S.A.I. S.A., BT Direct, BT Leasing, BT Securities, Compania de Factoring, BT Finop Leasing și BT Medical Leasing.

Echipa Băncii Transilvania este formată din peste 6.000 de angajați, BT fiind unul dintre cei mai căutați angajatori din România, situându-se între primele 20 de companii, conform clasamentului realizat în 2012 de Catalyst Consulting. Banca Transilvania este prezentă în toate centrele economice importante din țară, având o rețea formată din peste 560 sucursale, agenții și puncte de lucru.

Banca Transilvania s-a situat pe poziția a treia în sistemul bancar după volumul activelor deținute. Cota de piață a băncii se ridică la 7,8 % la mijlocul lui 2012, administrând active de 29 mld. lei (6,5 mld. euro).

La Cluj-Napoca își are sediul și compania Groupama Asigurări S.A., fosta divizie de asigurări a Băncii Transilvania, actualmente parte a Grupului Groupama.

• **1.2.1.3 Transport**

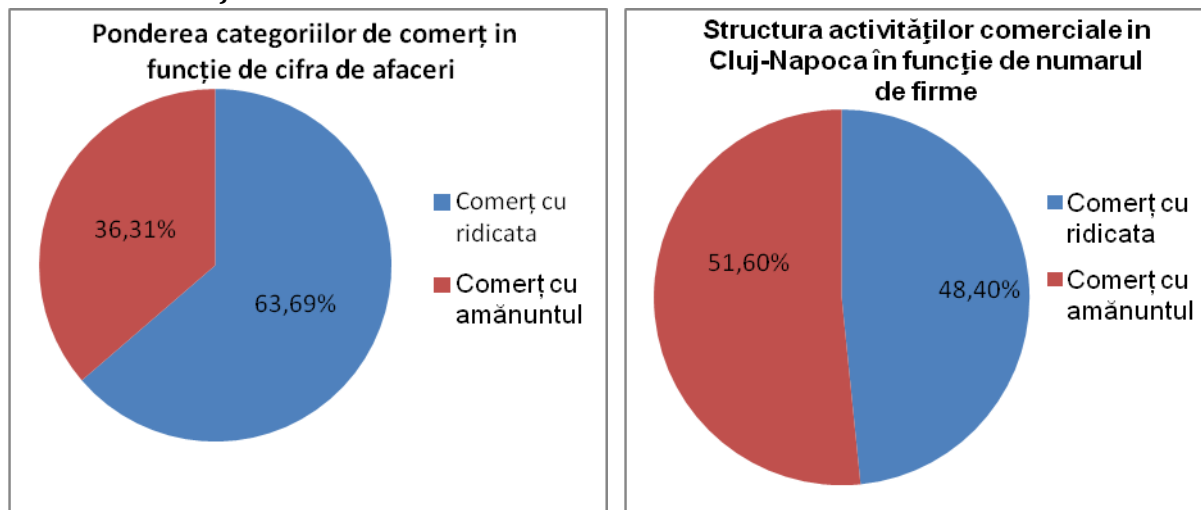
Sectorul Transporturilor este de asemenea bine dezvoltat, cu o pondere mare în totalul serviciilor. Regia Autonomă de Transport Urban Călători -RATUC-, reorganizată sub numele Compania de Transport Public Cluj-Napoca, este cel mai mare operator în sector, după numărul de angajați (1.693). Compania se află în subordinea Consiliului Local și operează 46 de trasee de transport în comun, cu o lungime de 133 km cu ajutorul unui parc format din 342 de vehicule (autobuze, troleibuze și tramvaie).

În 2011 au început lucrările de modernizare a liniei de tramvai din Cluj-Napoca și achiziția de tramvaie, precum și extinderea traseelor de autobuz în comunele din Zona Metropolitană Cluj. Compania transportă circa 150 milioane de pasageri anual.

În Cluj-Napoca își are sediul, încă din 1950, Regionala de Căi Ferate care deservește întreaga Transilvanie și Aeroportul Internațional Cluj-Napoca, unul modern, cu peste 1 mil. de pasageri anual.

În municipiu există mai mulți operatori importanți din domeniul transportului rutier (Ben&Ben SA, Eco Group Logistic EVW) și feroviar (Transferoviar Grup SA) precum și numeroase companii de taximetrie.

1.2.1.4 Comerț

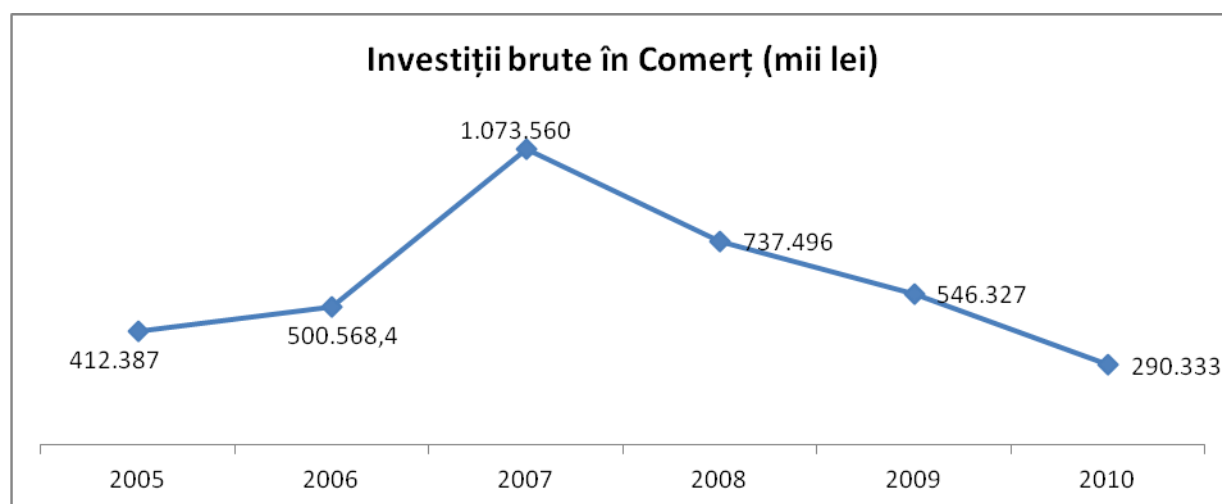

Conform Eurostat, România se clasa în anul 2010 pe locul al doilea dintre țările Uniunii Europene în ceea ce privește creșterea anuală a activităților de comerț în interiorul și în afara U.E. și pe locul al patrulea în ceea ce privește importurile.

Actualmente, 11% din Produsul Intern Brut al României provine din comerțul cu ridicata și cu amănuntul.

În Cluj-Napoca sectorul comerțului este cel mai dezvoltat, având înregistrate 6.389 firme. Dintre acestea 3.266 practică tipul de comerț cu amănuntul, iar 3.063 pe cel cu ridicata. În ciuda faptului că numărul firmelor din partea de comerț cu amănuntul este mai mare, 63,69% din totalul cifrei de afaceri a acestui sector este generată de comerțul cu ridicata.

Clasificarea activităților comerciale din municipiu după criteriul numărului de firme ne permite să observăm că, în ceea ce privește comerțul cu amănuntul, numărul de firme care activează în domeniu este relativ apropiat față de numărul firmelor care activează în comerțul cu ridicata, ponderea fiind de 51% : 49%. În medie, firmele care se ocupă cu comerțul cu amănuntul au cifre de afaceri mai mici decât cele din domeniul comerțului cu ridicata.

În ceea ce privește nivelul investițiilor, sectorul comercial a cunoscut o scădere foarte puternică odată cu instalarea crizei economice. Evoluția inițială arată la nivelul anului 2005-2006 o creștere constantă a nivelului investițiilor brute, urmată de o creștere accelerată de la nivelul anului 2006 până la nivelul anului 2007 când nivelul investițiilor s-a dublat. Din anul 2007 până în anul 2010 nivelul investițiilor suferă o descreștere constantă, ajungând ca valoarea nominală a investițiilor din 2010 să fie de 3 ori mai mică decât în 2007.

În domeniul comerțului, cea mai importantă firmă cu sediul social în Cluj-Napoca este MOL România Petroleum Products SRL, cu o cifră de afaceri de 3137.003.249 lei și un număr de 176 salariați.

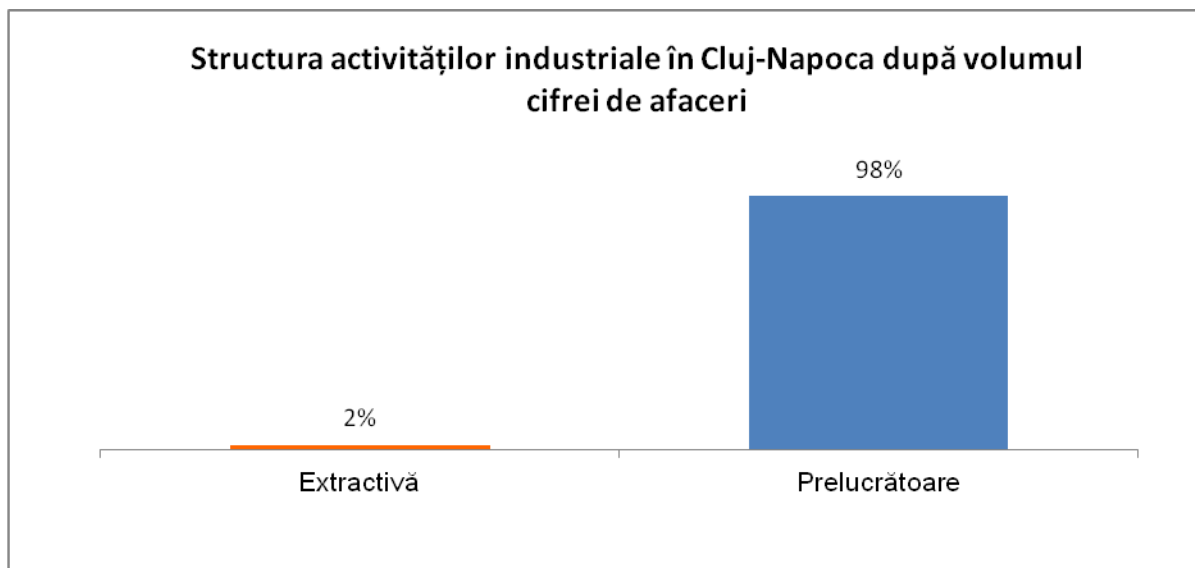
Comerțul auto are o pondere importantă în sectorul comercial clujean, aici activând firme recunoscute la nivel regional precum AUTOWORLD S.R.L., RMB INTER-AUTO S.R.L., EVW HOLDING S.R.L., UNIX AUTO S.R.L..

În ceea ce privește sectorul de retail, municipiul beneficiază de prezența unor importante magazine de tip cash&carry (Metro, Selgros), hypermarketuri și supermarketuri (Cora, Kaufland, Auchan, Carrefour). Pe piața de bricolaj sunt prezente magazinele companiilor: Baumax, Praktiker, Dedeman, Arabesque și Ambient, parte a unor rețele autohtone și internaționale.

Cele mai importante centre comerciale din municipiu sunt:

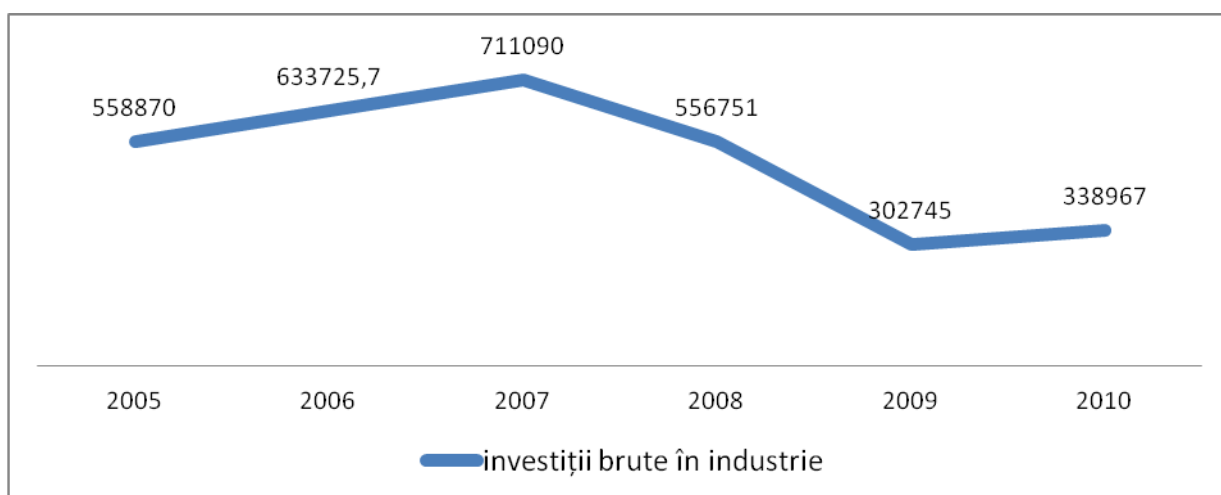
- IULIUS MALL – inaugurat în 2007, în partea estică a municipiului Cluj, cu o suprafață totală de 147.000 mp, cuprinde 210 magazine, restaurante, hipermarketul Auchan, cafeneaua Starbucks, cinematograful multiplex Cinema City cu 10 săli, food court cu 15 fast food-uri, patinoar în aer liber sezonier, o parcare subterană și una terană cu un total de 2.500 de locuri. Mall-ul are peste 13.000.000 de vizitatori/clienti anual.
- POLUS CENTER– inaugurat tot în 2007, în partea vestică a orașului, la limita cu Comuna Florești, se întinde pe aproape 28 de hectare, are o suprafață închiriabilă de 61.000 mp, 200 de magazine și 2.500 de locuri de parcare. Polus Center atrage anual peste 10 milioane de vizitatori.
- Central – complex situat în centrul municipiului Cluj-Napoca, care a fost extins și modernizat în 2008-2010, găzduind actualmente magazine de mici dimensiuni, majoritatea ale unor companii autohtone.
- Sora Shopping Center – este situat în centrul istoric al municipiului Cluj-Napoca din perioada interbelică și a fost, pentru mult timp, unul dintre cele mai populare centre comerciale ale Clujului. Complexul are 5.000 mp, iar gradul de ocupare actual este redus.
- Centrul Comercial Winkmart Someș – este situat în cartierul Mănăștur, construit în perioada comunistă și modernizat în ultimii ani. Are o suprafață de 7.800 mp și găzduiește un supermarket, magazine de haine și încălțăminte, farmacii etc.

- 1.2.1.5 Industrie

În ceea ce privește industria putem observa că la nivelul municipiului Cluj-Napoca pentru anul 2011 ponderea industriei în totalul economiei (din perspectiva indicatorului *cifra de afaceri*) este de 21%. În totalul sectorului industrial, industria prelucrătoare are o pondere de 98%, în timp ce ponderea industriei extractive este de doar 2%, aceleași procente respectându-se și în cazul numărului de angajați. Industria are o importanță aparte și la nivel județean, contribuind cu circa 24% la Produsul Intern Brut și asigurând totodată aproximativ un sfert din locurile de muncă din județ.

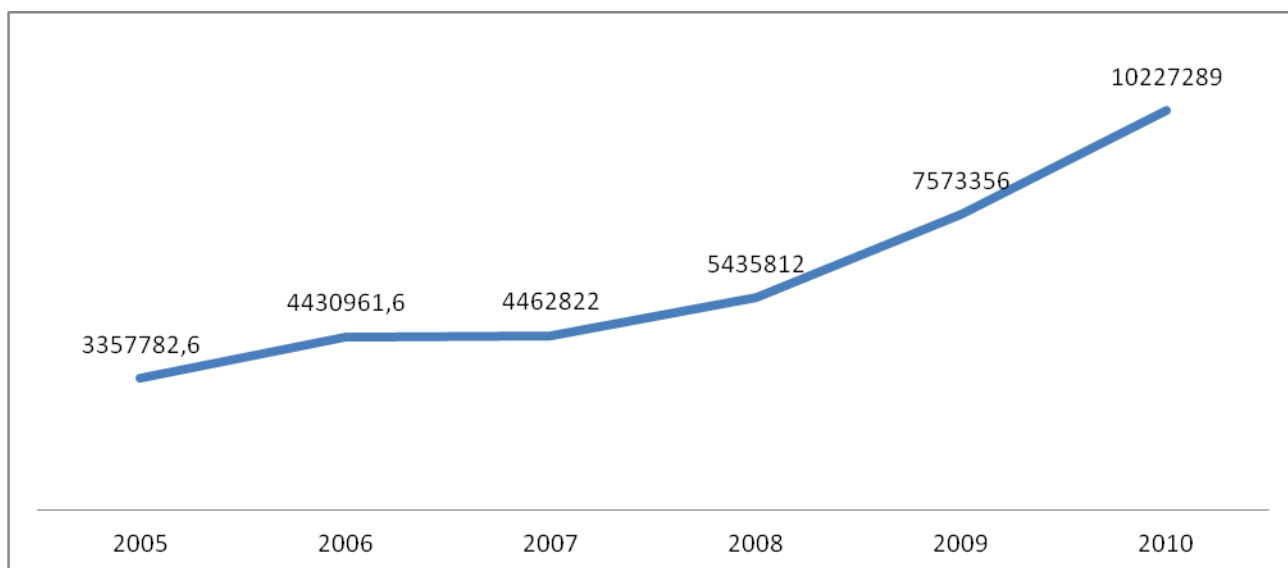
La nivelul județului, industria are un rol foarte important - dacă în anul 2006, producția industrială a județului reprezenta, în prețuri comparabile, doar 36,9% din nivelul înregistrat în 1990, în 2009 producția industrială era la peste 86% din valoarea celei din 1990. Această creștere rapidă este rezultatul apariției, în ultimii ani, a unor noi unități industriale cu capital străin.

Evoluția investițiilor brute în sectorul de industrie arată în intervalul 2007-2010 o scădere importantă. Expresia acestora este în valori nominale, în termeni reali scăderea fiind mai accentuată.

Observăm că, în termeni nominali, investițiile brute în industrie la nivelul municipiului s-au înjumătățit în anul 2010 față de 2007, ca efect al crizei economice.

O evoluție extrem de pozitivă a avut-o cifra de afaceri a sectorului industrial al municipiului, care nu pare să fi fost afectat de criza. Datele arată o triplare a nivelului cifrei de afaceri în 2010 față de 2005 și o creștere cu aproape 90% a cifrei de afaceri în 2010 față de 2008 (în termeni reali această creștere este mai mică).

În ultima perioadă, atât la nivelul municipiului cât și la nivelul județului, industria a înregistrat schimbări structurale majore, respectiv o reorientare dinspre ramurile cu competitivitate și valoare adăugată reduse precum textile, încălțăminte și mobilă, către cele înalt competitive, orientate către piața externă - echipamente IT&C, componente auto. Această evoluție a fost influențată atât de condițiile pieței precum declinul industriei de lohn, reducerea cererii pentru anumite produse, concurența produselor asiatice pe piața bunurilor de larg consum, dar mai ales de investițiile străine care au fost atrase de județ în ultimii ani în domeniile high-tech.

Sectoarele industriale cu tradiție din Cluj-Napoca sunt cele precum morărit și panificație, lactate, îmbrăcăminte și lenjerie de corp, produse farmaceutice, mobilă, prelucrarea și conservarea produselor din carne etc.

În funcție de numărul de firme care activează în domeniu, pe primul loc se situează fabricarea articolelor de îmbrăcăminte cu un total de 163 de firme active, urmat de producția de mobilă – 141 de firme, fabricarea de construcții metalice și părți componente ale structurilor metalice – 135 de firme, activități de tipărire – 131 de firme și fabricarea pâinii și produselor de patiserie cu 125 de firme active.

Industria alimentară clujeană se remarcă prin numărul mare de brand-uri recunoscute la nivel național: URSUS, NAPOLACT, PRODVINALCO etc. ocupând la nivel național o poziție competitivă în domeniul produselor lactate și băuturilor alcoolice. Industria alimentară este una importantă din perspectiva cifrei de afaceri și prima din perspectiva numărului de angajați, fiind o ramură industrială cu tradiție în zona Clujului. Cu toate acestea, ponderea industriei alimentare în economia locală a scăzut în ultimii ani, în principal din cauza dispariției sau relocării unor unități cu o tradiție: Fabrica de Bere „Ursus” (închisă în 2011), Fabrica de Dulciuri „Feleacul” (închisă în 2008), Fabricile „Napolact” din Cluj-Napoca (relocate în 2009). În momentul de față în domeniul industriei alimentare se remarcă firme precum PANEMAR, CIA ABOLIV, BETAROM.

Industria mijloacelor de transport din Cluj-Napoca este reprezentată prin una dintre cele mai importante firme din domeniul construcțiilor și reparațiilor feroviare – REMARUL 16 FEBRUARIE – (care a încheiat un parteneriat cu BOMBARDIER, liderul mondial în domeniu), dar și prin alte firme precum ECKERLE INVEST, AUTOMOBILE COMPONENTE ELECTRICE S.R.L și altele.

Industria de produse chimice se remarcă prin produse ca medicamentele și cosmeticele, cu două brand-uri cunoscute la nivel național: FARMEC și TERAPIA, în timp ce în Industria textilă este reprezentată de branduri cunoscute precum JOLIDON și ARGOS, iar industria de produse minerale de producători precum SANEX și CARBOCHIM.

- **1.2.1.6 IT&C**

Clujul constituie una din cele mai interesante piețe din estul Europei pentru firmele ce au ca obiect de activitate outsourcing-ul și dezvoltare software. Pentru o vreme și industria hardware în domeniu a fost un punct tare, dar până la plecarea Nokia. Diferite studii (ex. KPMG - locul 31 în topul locațiilor mondiale atractive ca potențial de dezvoltare pentru domeniul IT-BPO outsourcing) plasează Cluj-Napoca în fruntea topului celor mai atractive orașe pentru serviciile de outsourcing IT (statutul de centru universitar de prestigiu are un rol determinant în acest sens).

După cum arată și analiza coeficienților locaționali și variației diferențiale a numărului de angajați, IT&C-ul a fost puțin afectat de criza ultimilor ani și rămâne un domeniu vital pentru economia locală. Închiderea centrelor de dezvoltare software și servicii ale Nokia și ING a însemnat pierderea a peste 3.300 de locuri de muncă, incluzând aici firmele subcontractoare. Această scădere a fost însă compensată de înființarea sau extinderea unor centre de servicii ale altor companii (Genpact, Office Depot etc.) precum și de evoluția altor sectoare ale economiei locale.

Sectorul IT clujean beneficiază de realizarea unuia dintre principalele clusteruri din domeniul în România. Potențialul de clusterizare, confirmat prin analiza menționată anterior, a fost valorificat prin înființarea clusterului „Cluj IT Innovation Cluster” care include peste 26 de companii din domeniul IT, cu peste 3.500 de angajați, o cifră de afaceri totală de peste 82 de milioane euro (aproape 80% provenind din export) precum și importante organizații publice și universități.

Principalele scopuri ale creării acestui cluster sunt obținerea unei capacități ridicate de lobby, crearea unor centre de competență în business și domeniul academic, realizarea unor proiecte internaționale de mare anvergură, reducerea costurilor de training și diseminarea de bune practici între firmele componente. Ca principale puncte tari au fost identificate expertiza și knowledge-ul în domeniu, precum și cultura organizațională a firmelor parte a clusterului.

Performanța firmelor de top din domeniul IT se poate observa urmărind evoluția cifrei de afaceri pentru ultimii 5 ani, prezentată în tabelul următor.

Cifra de afaceri a companiilor IT&C					
	2007	2008	2009	2010	2011
AROBS	16.870.938	N/A	25.446.719	31.006.638	33.599.647
ARTSOFT	2.801.561	3.322.726	3.032.478	4.540.149	7.715.185
ARXIA	924.666	1.105.391	743.225	875.893	943.557
BRINEL	76.469.305	93.858.376	39.522.797	66.417.070	55.816.806
CODESPRING	2.678.021	4.076.371	3.631.355	3.217.955	4.258.926
ELECTRO	563.858	665.267	586.848	491.893	743.338
ENDAVA	6.154.129	11.293.557	15.301.426	24.449.575	38.609.068
EVOLINE	12.280.836	21.267.100	24.361.491	25.626.441	35.656.275
FORTECH	5.907.089	8.103.640	9.074.291	11.425.980	18.319.468
IMPREZZIO GLOBAL					2.431.235

IQUEST	18.979.506	33.650.463	31.267.575	37.918.683	50.922.905
ISDC	8.046.159	11.157.696	13.386.483	14.197.940	20.337.640
LIGHT SOFT	217.158	550.601	1.249.404	1.416.250	1.554.989
RECOGNOS	3.186.108	3.412.054	3.696.058	3.921.767	4.321.097
SMALL FOOTPRINT	853.341	1.451.037	1.876.775	2.535.240	4.578.399
SOFTVISION	6.407.888	15.008.913		17.746.393	22.475.153
XOOMWORKS		912.547		2.556.052	2.779.115

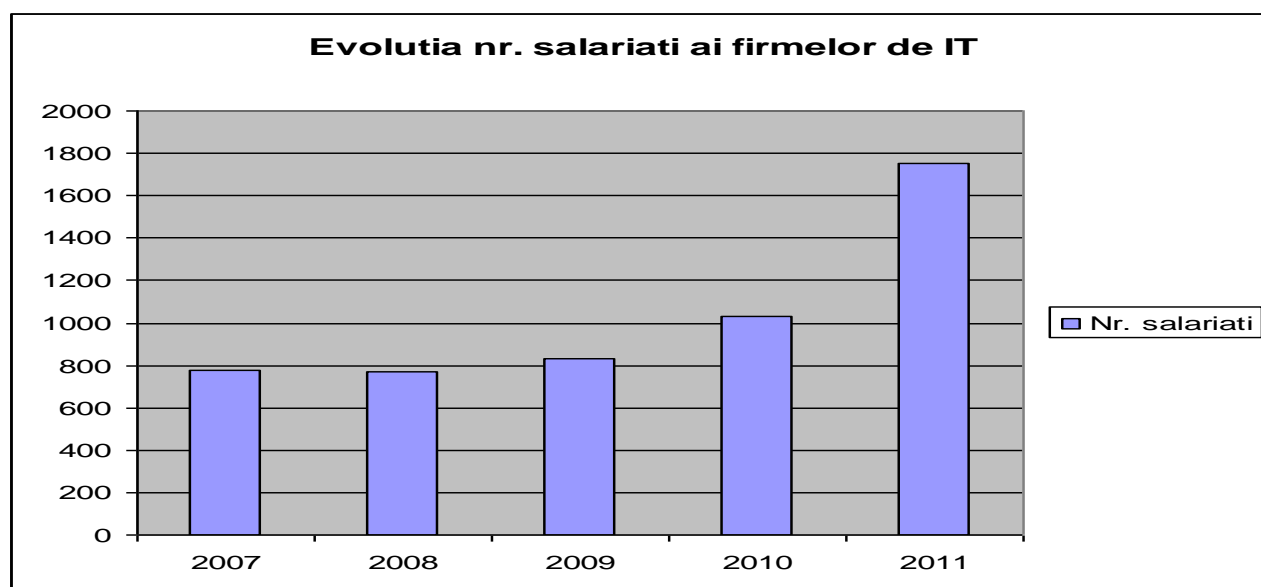
Tabel – Evoluția cifrei de afaceri a firmelor din domeniul IT

Majoritatea firmelor au reușit pe parcursul celor 5 ani, în contextul crizei economice, o evoluție impresionantă (Endava care în 2007 avea o cifră de afaceri de 6.154.129 lei a înregistrat la sfârșitul anului 2011 o cifră de afaceri de 38.609.068, o creștere de 627%!).

Primul loc pe piața de IT din Cluj-Napoca este ocupat de Brinel, care în 2011 a reușit să genereze o cifră de afaceri de 55.816.806 lei cu 69 de angajați.

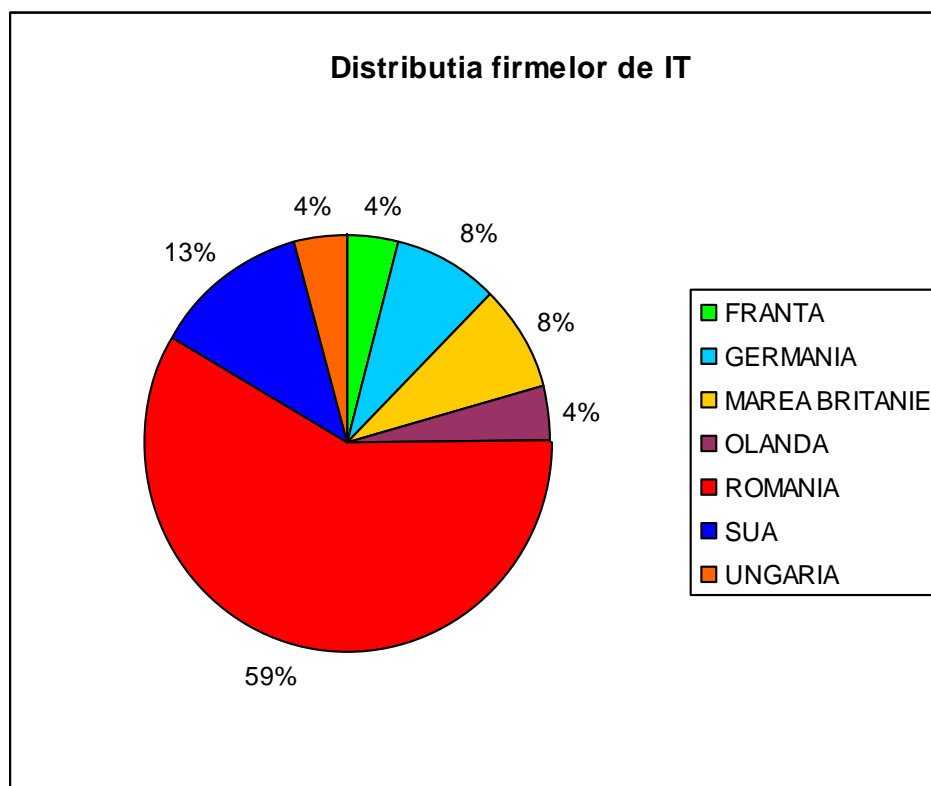
	Număr de angajați				
	2007	2008	2009	2010	2011
AROBS	98	n/a	153	49	219
ARTSOFT	55	52	42	67	87
BRINEL	60	64	55	55	69
CODESPRING	35	60	54	44	48
ENDAVAL	75	82	94	164	314
EVOLINE	123	159	154	175	253
FORTECH	38	29	23	72	160
IQUEST	71	90	92	156	265
ISDC	125	134	108	133	157
RECOGNOS	54	51	21	35	52
SMALL FOOTPRINT	2	3	2	30	55
SOFTVISION		360	370	440	570

Tabel – Cei mai importanți angajatori în domeniul IT

Dacă luăm în considerare evoluția numărului de angajați în sectorul IT, se poate observa o creștere cu 126,5% din 2007 până în 2011. La sfârșitul anului 2011, Softvision cu 570 de angajați reprezenta cel mai mare angajator în domeniu (firma are birouri în Cluj-Napoca, Baia-Mare și Iași), urmat de Endava cu 314 angajați, Evoline, Arobs, IQest, Fortech și ISDC.

Putem spune că acest domeniu îi oferă municipiului Cluj-Napoca un avantaj competitiv, din moment ce firme cu capital străin aleg să își dezvolte sucursale în Cluj, ceea ce îi oferă (ulterior)

comunității posibilități de expansiune și de atragere de investiții în domeniu.

Graficul alăturat prezintă distribuția firmelor de IT în funcție de proveniența capitalului. Se poate observa că acest raport provine în proporție de 59% de la firmele cu capital autohton. În ceea ce privește proveniența firmelor cu capital străin, principalul investitor în domeniul IT-ului îl reprezintă firme din Statele Unite ale Americii ce dețin aproape 13% din total, acestea fiind urmate de firme cu capital german și britanic (câte 8%), iar mai apoi de către firme franceze, olandeze și maghiare (câte 4%).

Din perspectiva comunității locale, un aspect pozitiv este acela că marea majoritate a capitalului din acest sector este autohton, ceea ce evită retragerile de profituri.

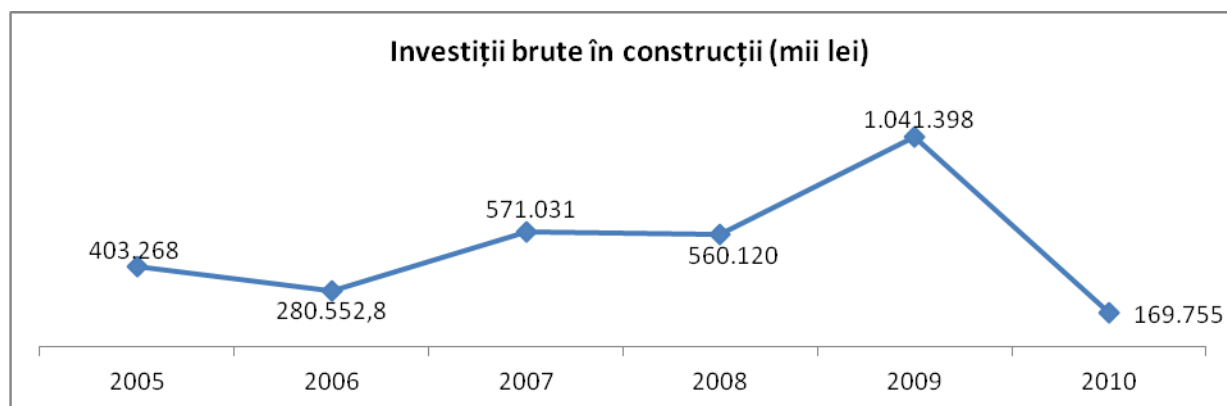
• 1.2.1.7 Construcții

Sectorul Construcțiilor a înregistrat înainte de criză cea mai mare creștere în ultimul deceniu. După anul 2005, a existat un adevărat boom în domeniul construcțiilor rezidențiale, iar construcțiile au ajuns să dețină o pondere de peste 13% în PIB local, de 2,2 ori mai mult decât în anul 2000.

Această dinamică a fost însă întreruptă în 2008, o dată cu instalarea crizei globale, care a afectat în primul rând piața imobiliară. În doar un an, între 2008 și 2009, acest sector a disponibilizat 5.000 de

salariați (peste 15% din total) și a înregistrat o scădere a cifrei de afaceri, în termeni nominali, de peste 10%.

Deși înregistrează un trend descrescător generat de contextul economic și financiar internațional, sectorul Construcții păstrează o pondere importantă la nivelul municipiului Cluj-Napoca, ocupând locul trei după numărul de firme (un număr de 2.861 de firme) și locul cinci cu o cifră de afaceri de aproximativ 3 miliarde de lei.

Figură – Investiții brute în construcții

Pentru sectorul de construcții evoluția investițiilor brute este una spectaculoasă. În perioada 2006-2009 acesta a avut o creștere accelerată în valori nominale, nivelul investițiilor brute triplându-se, urmând ca în perioada 2009-2010 acesta să sufere o reală prăbușire - o scădere de 6 ori a nivelului investițiilor.

Realizarea și finalizarea unor proiecte de infrastructură precum și modernizarea infrastructurii existente: construcții de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, construcții de drumuri, autostrăzi, poduri, modernizarea liniilor de tramvai și cale ferată, construcții de proiecte utilitare pentru electricitate, telecomunicații, au reprezentat motivele pentru care acest sector rămâne de o importanță ridicată.

Cele mai importante firme din domeniul construcțiilor sunt prezentate în tabelul următor.

Multe dintre acestea se află în topul național al firmelor din domeniu, având un portofoliu de lucrări vast și expertiză recunoscută. Pe lângă cele de mai jos pot fi menționate firme precum TIM SA, ENKA, GRUP 4 INSTALAȚII.

Nume	Cifra de afaceri	Nr. Salariați
ENERGOBIT SRL	386.956.309	184
ACI CLUJ SA	188.662.832	496
ACOMIN SA	188.461.462	300
IMPRESA PIAZZAROTTI & C SPA ITALIA SUCURSALA CLUJ	137.041.736	162
ANTREPRIZA DE REPARATII SI LUCRARI A R L CLUJ SA	129.455.525	305
DIFERIT SRL	90.661.276	164
TRANSILVANIA CONSTRUCȚII	43.255.975	188
ELECTROGRUP S.A.	140.339.794	267
CRIDOV SRL	14.895.710	72
NAPOCA SA	14.601.972	191

2 INVEST SRL	10.653.345	50
DORALEX COM SRL	8.663.973	20
ANDO CONSTRUCT SRL	3.823.945	31
MULTISERV SRL	6.666.936	22

Tabel - Cele mai importante firme din domeniul construcțiilor

Anii 2010 și 2011 nu au adus o îmbunătățire semnificativă a situației din sectorul imobiliar, din perspectiva numărului de locuințe finalizate și a numărului de autorizații de construcție eliberate.

O parte din declinul pieței imobiliare a fost compensat de demararea execuției unor obiective de interes public, unele realizate de companiile de construcții locale (Stadionul din Cluj-Napoca, extinderea rețelelor de utilități, construcția și modernizarea de drumuri și străzi etc.), parte din ele realizate cu finanțări europene.

În secțiunile următoare sunt descriși principalii indicatori privind activitatea de construcții de la nivelul municipiului din ultimii 9 ani – perioada 2004 – 2012; considerăm că diferențierea între construcțiile destinate populației și cele destinate mediului de afaceri este esențială datorită scopurilor și a modalităților diferite de utilizare.

Dimensiunile care sunt tratate vizează spațiile locuibile, de birouri și industriale, atât în termeni cantitativi (număr autorizații), cât și calitativi (m²).

Spațiu locativ: persoane fizice

Metri pătrați locuibili

În perioada 2004 – 2012 au fost autorizate 2.597.193 de m² locuibili (33.508 m² de locuințe sociale), cele mai multe autorizații fiind eliberate în anii 2007 și 2008, așadar înainte de începerea crizei financiar-economice din 2008.

După scăderea abruptă a acestui tip de activități în perioada 2008-2010, se observă că acest sector și-a reînceput activitatea din 2011, trendul ascendent fiind continuat și în 2012; cu toate acestea, creșterea este relativ redusă și volumul total al activităților este mult sub cel din 2007-2008.

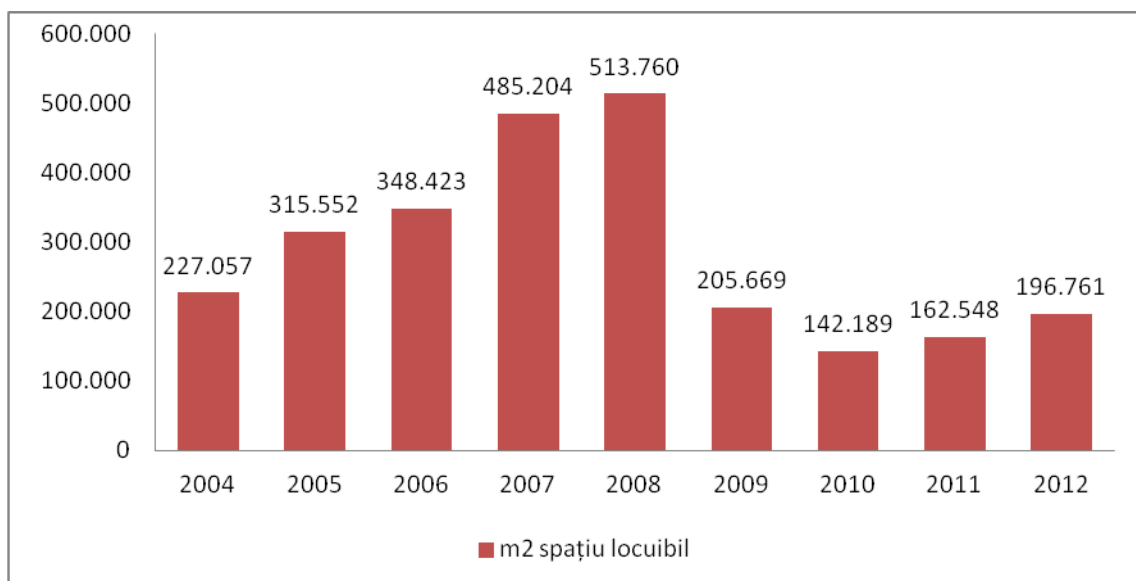

Figura: Autorizații pentru construcții de locuințe (în m²; 2004-2012)

Din totalul spațiului locuibil, 55% a fost autorizat în imobile cu destinație comună – blocuri, iar 45% în imobile cu destinație individuală – case.

Număr autorizații case extinse, mansardate sau nou construite

În total, în perioada 2004 – 2012 au fost emise 5.437 de autorizații de construcție pentru extinderea sau mansardarea unor case existente sau construirea unor imobile noi. Cele mai multe astfel de autorizații fiind emise în anii 2006 și 2007, anul 2008 fiind marcat de o reducere de 39%.

Asemenea noilor construcții, trendul pare a se schimba începând cu 2011, deși creșterea este relativ redusă și volumul total al activităților este mult sub cel din 2007.

Suprafața medie a caselor nou construite sau extinse/mansardate a fost de 212,97 m².

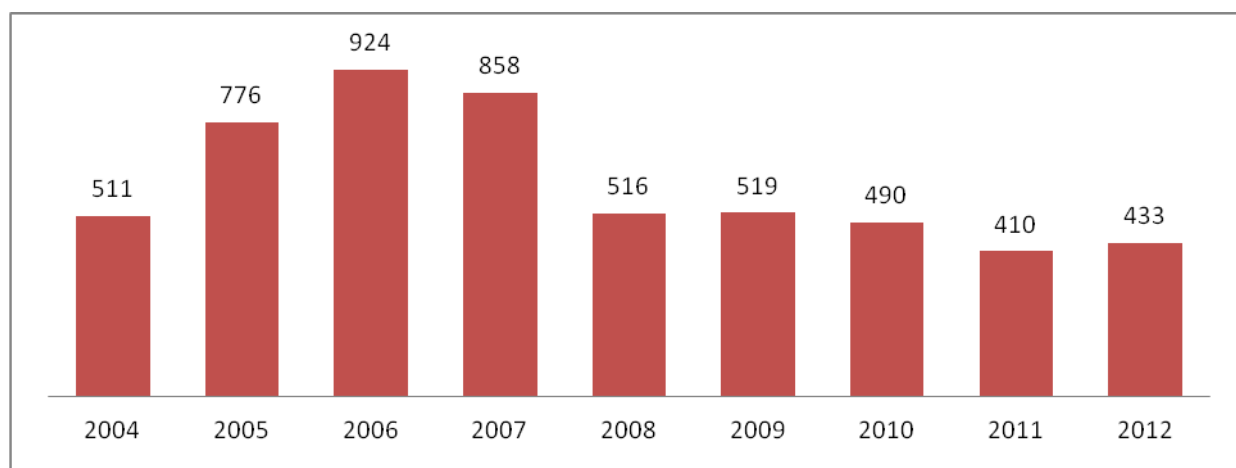

Figura: Număr autorizații eliberate pentru case extinse, mansardate sau nou construite

Număr apartamente autorizate

În intervalul 2004 – 2012 au fost eliberate autorizații pentru 840 de blocuri, însumând 15.846 apartamente. Cei mai productivi ani au fost, din acest punct de vedere, 2007 și 2008, când a fost autorizată aproximativ jumătate din suprafața de apartamente autorizate pe toată perioada 2004 – 2012.

Anul 2009 marchează însă o prăbușire a cererilor de autorizare sub nivelul anului 2004, iar anul 2010 se plasează la mai puțin de 10% din numărul metrilor pătrați autorizați pentru anul 2008.

Suprafața medie a apartamentelor autorizate pentru construcție este de 90,82 m².

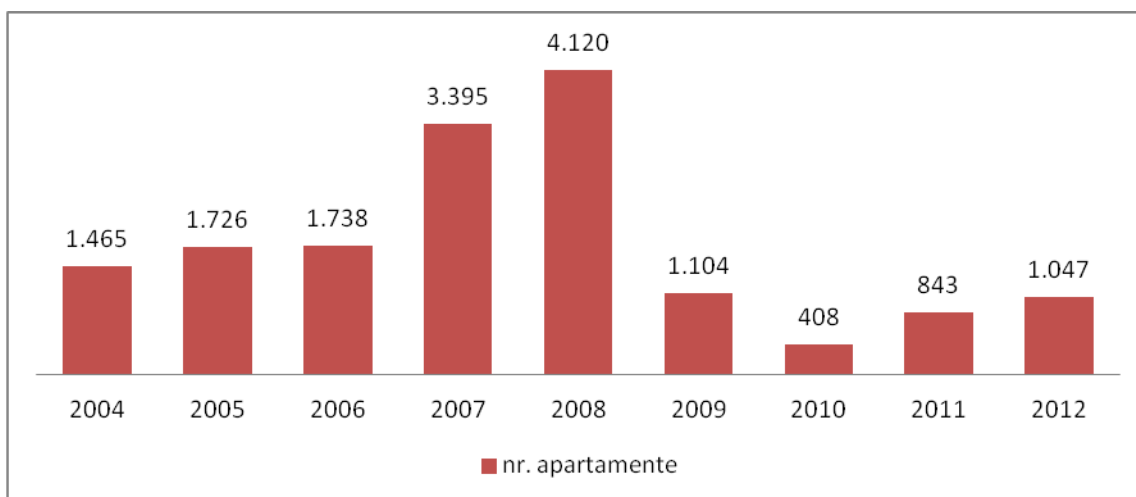

Figura: Numărul apartamentelor cuprinse în autorizațiile de construcție acordate blocurilor, în perioada 2004 – 2012

După cum se poate observa, descreșterea autorizațiilor de construcție este mult mai drastică în cazul apartamentelor decât în cazul caselor.

Spații de birouri și hale industriale: persoane juridice

În perioada 2004 – 2012 au fost eliberate 166 de autorizații pentru spații de birouri, însumând un total de 231772 m², anii de vârf fiind 2005 și 2007, după cum reiese din figura de mai jos.

Asemeni celorlalte autorizații, începând cu 2008 trendul este unul de scădere, deși din 2011 se remarcă o creștere dinamică (însă volumul total al acestor activități rămâne și în 2012 mult sub valorile din 2005 și 2007).

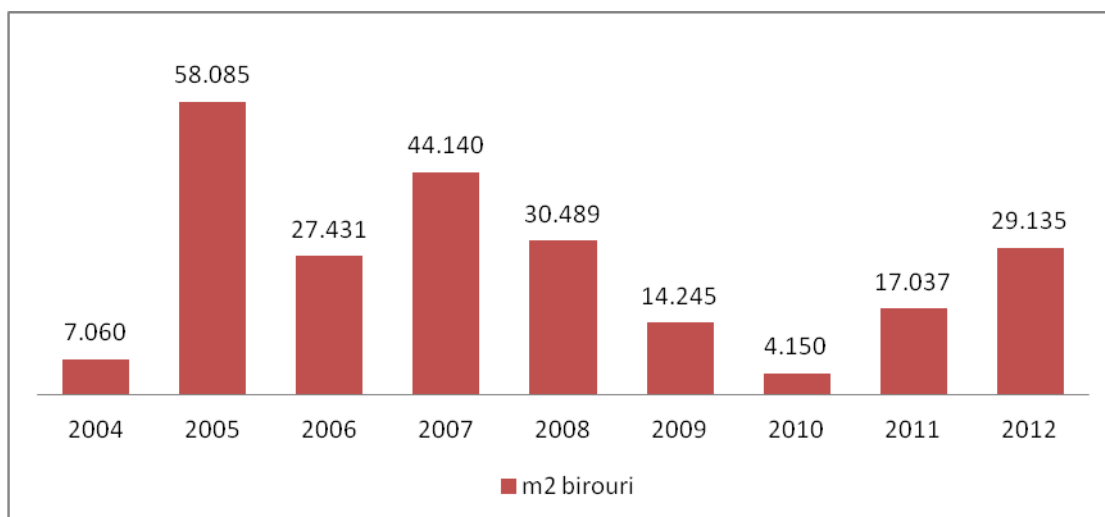

Figura: m² de spații de birouri autorizați în perioada 2004 - 2012

Autorizații hale industriale

În perioada 2004 – 2012 au fost eliberate 119 autorizații pentru hale industriale, însumând un total de 186.111 m², vârful de creștere fiind atins în anii 2006 și 2007.

După 2008, în fiecare an au fost autorizate semnificativ mai puțin m² decât în anul 2004, chiar dacă activitatea pare a se ameliora din anul 2011.

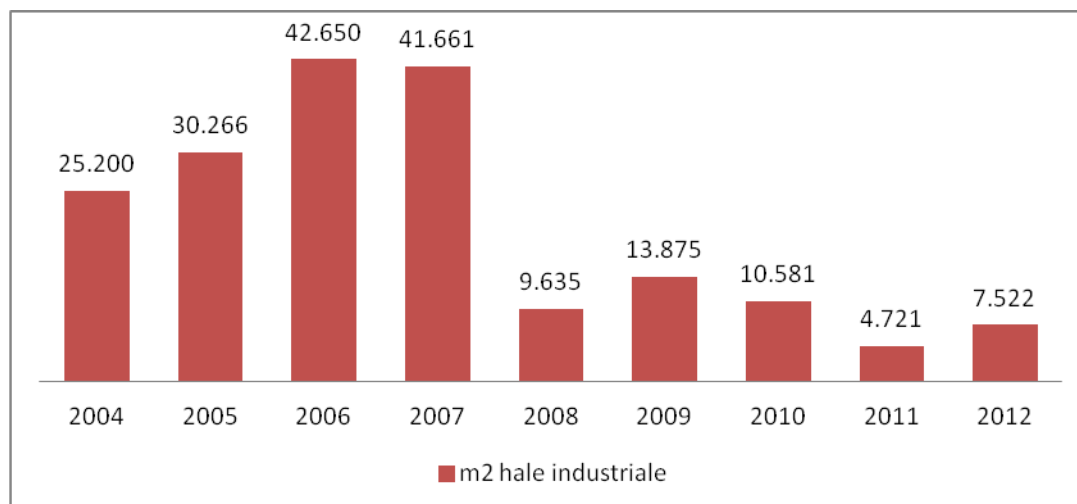

Figura: m² de spații industriale autorizate în perioada 2004 - 2012

Autorizații locuri de parcare

În perioada 2004 – 2012 au fost eliberate în total 5 autorizații pentru crearea spațiilor de parcare, însumând aproximativ 28.100 m². Dintre acestea, o autorizație a vizat cartierul Gheorgheni, una cartierul Mărăști și una cartierul Zorilor.

Prețul imobilelor

Criza financiară care a început în 2008 a marcat puternic piața imobiliară din Cluj-Napoca, așa cum o relevă graficul de mai jos, compus pe baza indicelui imobiliare.ro⁷⁷

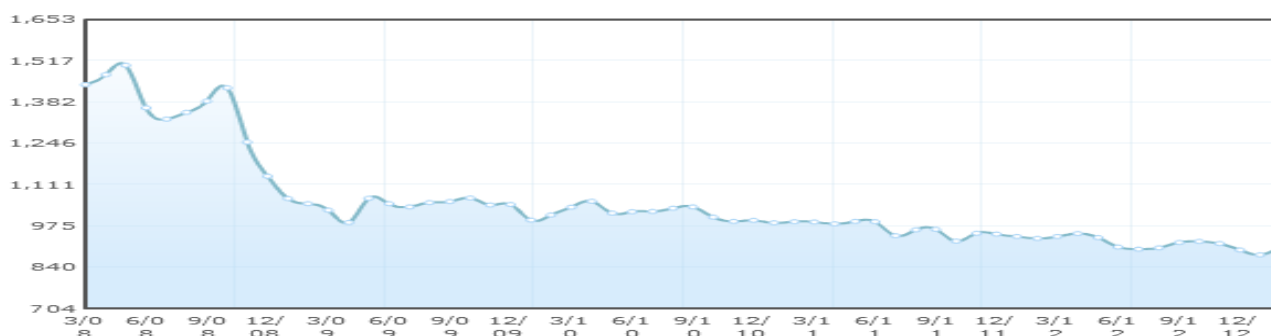

Figura: Evoluția prețurilor apartamentelor de la nivelul municipiului Cluj-Napoca în perioada martie 2008 – ianuarie 2013.

Indicele este calculat lunar, graficul ilustrând evoluția trimestrială a prețului mediu pe m² al apartamentelor de la nivelul municipiului.

Astfel, se poate observa cum prețul a coborât de la un maxim de 1500 euro/m² în luna aprilie a anului 2008 la un minim de 880 euro/m² în luna ianuarie a anului 2013, scăderea fiind de 41%.

⁷⁷ Sursa datelor: <http://www.imobiliare.ro/indicele-imobiliare-ro/cluj-napoca>

Cea mai abruptă perioadă a fost înregistrată în perioada decembrie 2008 – aprilie 2009, dată după care prețul și-a continuat trendul descendent, dar într-un ritm mai puțin accentuat.

În funcție de cartiere, potrivit datelor furnizate de o altă companie de imobiliare (Weltimobiliare), în 2008, deci anterior prăbușirii pieței imobiliare, apartamentele cele mai scumpe se aflau în zona centrală, urmată de Andrei Mureșanu, Grigorescu și Gheorgheni.

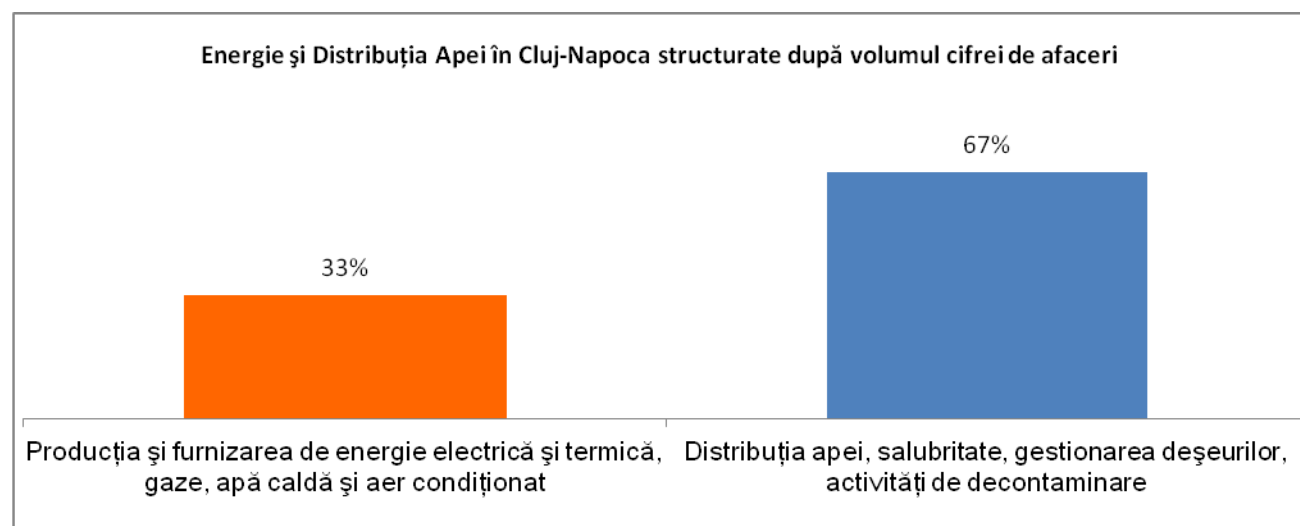
Tabelul următor evidențiază prețul mediu estimat de Weltimobiliare pentru anul 2008, în funcție de numărul de camere.

Tip imobil	Centru	Andrei Mureșanu	Buna Ziua	Gheorgheni	Grigorescu	Mănăștur	Mărăști	Zorilor
Garsonieră	48.000	45.000	40.000	43.000	44.000	40.000	41.000	43.000
Ap. 1 cam	53.000	49.000	44.000	47.000	45.000	43.000	44.000	45.000
Ap. 2 cam	72.000	70.000	65.000	65.000	66.000	59.000	61.000	62.000
Ap.3 cam	100.000	98.000	85.000	90.000	92.000	82.000	80.000	88.000
Ap. 4 cam	130.000	140.000	110.000	120.000	118.000	110.000	115.000	120.000

Tabel: prețul mediu al apartamentelor, în funcție de numărul de camere, conform Weltimobiliare

Potrivit aceleași companii, în 2011 s-a remarcat un fenomen interesant, de uniformizare a prețurilor bunurilor imobiliare, astfel încât prețurile apartamentelor din centrul orașului nu erau semnificativ mai mari decât în restul cartierelor municipiului.

- **1.2.1.8 Energie și distribuția apei**

Cu privire la activitățile de Producere și Furnizare a Energiei și Distribuție a Apei în Cluj-Napoca situația se prezintă în felul următor: ponderea cea mai ridicată, cu o proporție de 67%, o au distribuția apei, salubritatea, gestionarea deșeurilor, activitățile de decontaminare, în timp ce celelalte tipuri de utilități precum producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat au o pondere de 33% în sector.

În ceea ce privește clasificarea în funcție de numărul de firme, situația se prezintă a fi mai echilibrată. Astfel, 51% din numărul total de firme care au ca activitate producția de energie electrică și distribuția apei în Cluj-Napoca au ca domeniu de activitate distribuția apei, salubritatea, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare, restul de 49% ocupându-se de producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat. Ceea ce poate fi observat, luând în calcul ambele figuri, este faptul că pentru segmentul de Energie electrică numărul de firme este unul mai ridicat, deținând însă o pondere mai mică în termeni de cifră de afaceri.

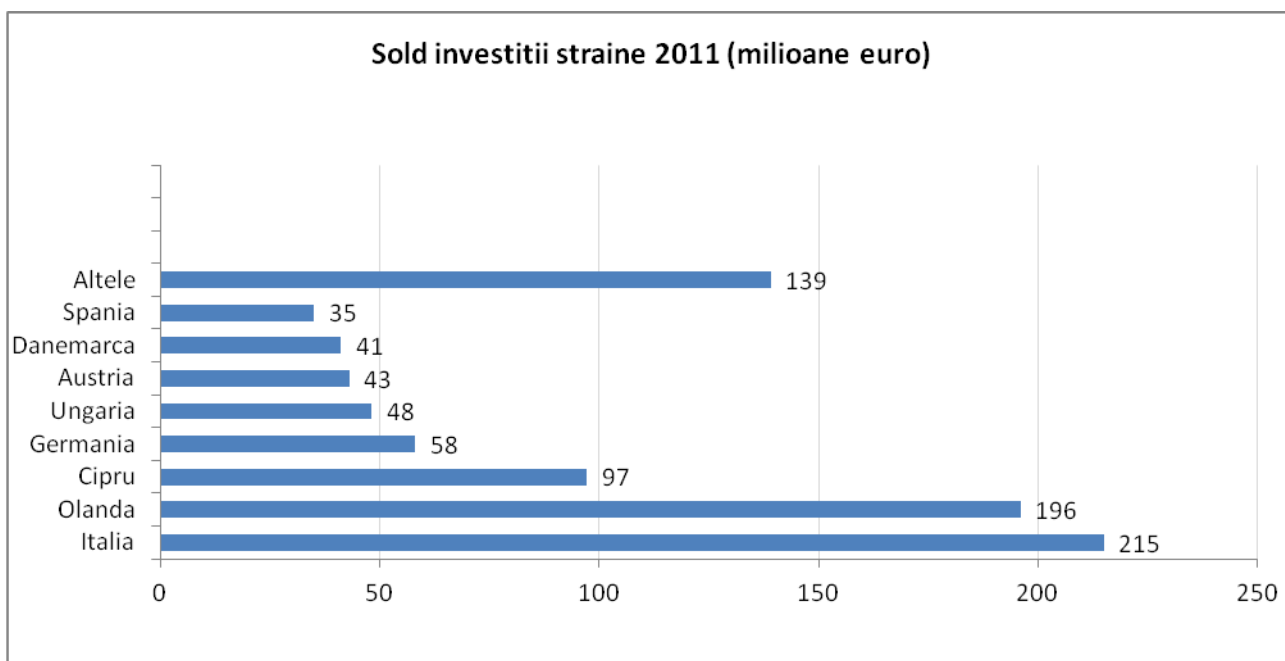
Principalele firme în domeniul energetic sunt HIDROSERV CLUJ S.A. (Producție energie electrică), ELECTRICA TRANSILVANIA NORD S.A. (Distribuție energie electrică), ENEX S.R.L., TRANSILVANIA NORD S.A. (Comerț energie electrică), CPL CONCORDIA S.R.L. (Distribuție gaze), AMGAZ FURNIZARE S.A. (Distribuție gaze).

În domeniul distribuției apei, SC COMPANIA DE APĂ SOMEȘ este cel mai mare distribuitor regional, operând în județele Cluj și Sălaj, deservind peste 700.000 de locuitori și gestionând rețele de apă cu o lungime de 1.000 km și în jur de 700 de km de rețele de canalizare.

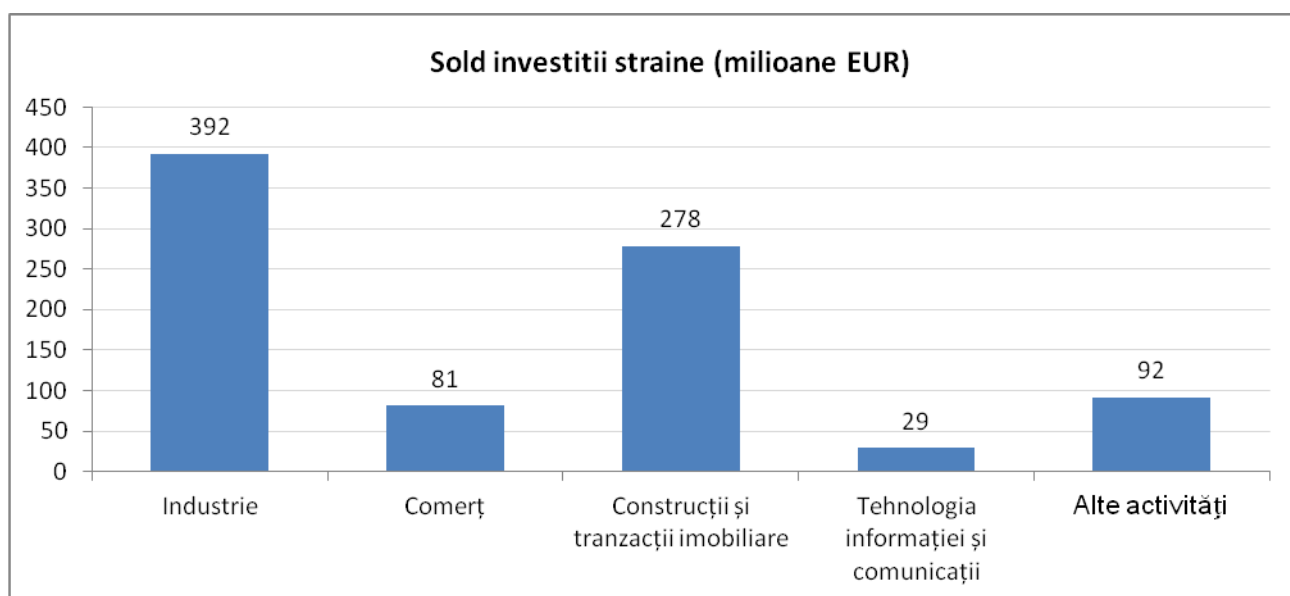
Cu o cifră de afaceri de 126.197.090 lei la sfârșitul anului 2011, compania este unul dintre cei mai mari angajatori din municipiu, cu 1.836 angajați.

- **1.2.1.9 Capital și investiții străine**

Soldul investițiilor străine la finalul anului 2011 înregistrează un total de 872 milioane de euro. Analiza investițiilor străine în funcție de țara de proveniență relevă Italia ca țara de unde provin cele mai consistente investiții din municipiu, urmată de Olanda și Cipru.

Raportat la domeniul investițiilor, industria este principalul beneficiar, care, împreună cu

domeniul construcțiilor și tranzacțiilor imobiliare au atras peste 75% din totalul investițiilor străine.

În ceea ce privește nivelul capitalului implicat în economia locală și sursa de proveniență a acestuia, datele Registrului Comerțului arată că cel mai consistent aport provine din Ungaria – firmele maghiare având un capital de 324 de milioane de lei, urmată destul de aproape de firmele olandeze, pe al treilea loc aflându-se firmele cu capital elvețian. Firmele italiene au un aport de peste 171 milioane lei, urmate fiind de firme din Austria, Germania și Spania (cu aporturi asemănătoare - o contribuție în jurul a 143 de milioane de lei). Este de remarcat și faptul că firme din țări precum SUA sau China se află pe poziții nerepresentative: locul 15, respectiv 27 la nivelul municipiului.

Tabelul de mai jos cuprinde unele din cele mai reprezentative companii cu capital străin din municipiu și zona imediat apropiată.

Denumire	Țara de proveniență	Obiect de activitate
EMERSON	SUA	Inginerie și producție echipamente electrice
FRIESLAND	Olanda	Lactate
LASSELBERGER	Austria	Ceramică fină
CSI INVEST	Olanda	Echipamente de ridicat și manipulat
HERZ ARMATUREN	Austria	Armături
RANBAXY	India	Medicamente
FERROSAN	Danemarca	Medicamente
FUJIKURA	Japonia	Componente auto
MOL	Ungaria	Benzinării
ENKA	Turcia	Construcții
KESZ	Ungaria	Construcții
IMPRESA PIZZAROTTI	Italia	Construcții
E. VAN WIJK	Olanda	Transporturi
ISDC	Olanda	IT
IQUEST	Germania	IT
ENDAVA	Marea Britanie	IT
TSS	Olanda	IT
OFFICE DEPOT	SUA	Outsourcing
GENPACT	SUA	Outsourcing
BPO SYKES	SUA	Outsourcing
EVALUESERVE	India	Outsourcing

Tabel: Cele mai reprezentative companii cu capital străin din municipiu și zona imediat apropiată

Conform ANAF, Cluj-Napoca găzduiește nu mai puțin de 870 de companii cu capital străin (Tabelul următor). Deși cifra de afaceri medie precum și totalul cifrelor de afaceri sunt importante pentru economia locală, acestea angajează un număr relativ redus de salariați (3.734 în total), media numărului de angajați fiind 4.

Mai mult, 21% din acestea nu figurează ca având angajați, 24% din acestea au un singur angajat și peste 85% din toate firmele străine au sub 9 angajați (putând fi catalogate mai degrabă ca și micro-întreprinderi). Deși cifra de afaceri medie este consistentă, 325 din aceste firme au avut cifra de afaceri 0 în 2011, cu alte cuvinte o treime din aceste companii nu au desfășurat activități economice.

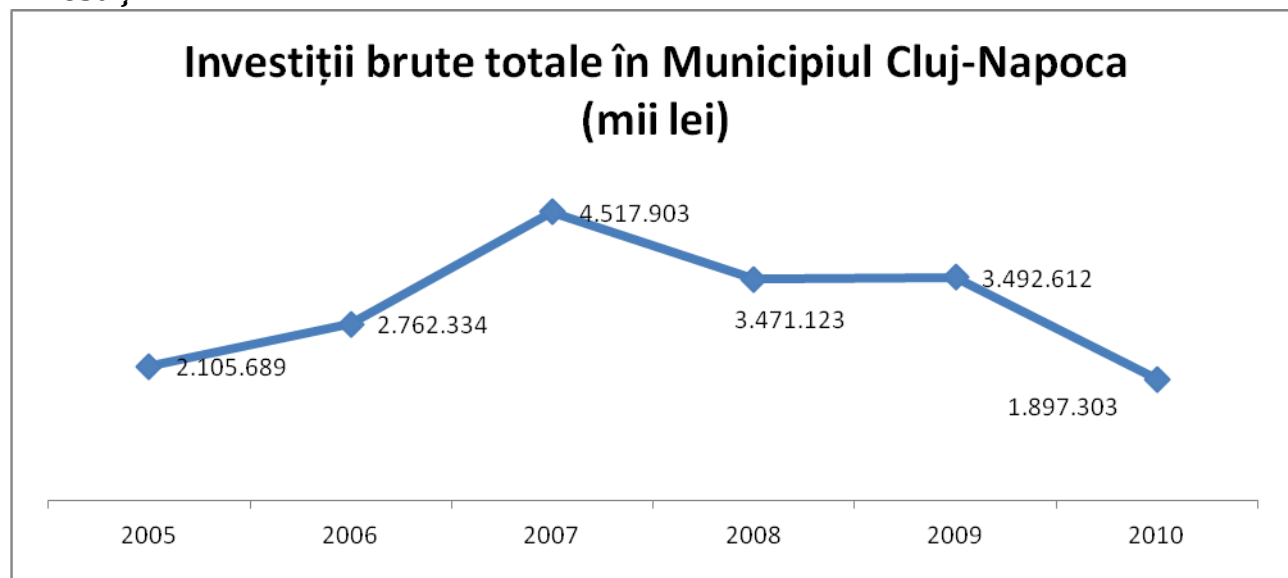
Nr. companii	Total cifra afaceri (mii lei)	Cifra de afaceri medie (mii lei)	Total nr. angajați	Medie nr. angajați	Distribuția numărului de angajați pe companii
870	762.628.242	876.484	3.734	4	21% = 0 angajați
					24% = 1 angajat
					85% < 9 angajați

Tabel: Companii cu capital străin în Cluj-Napoca în 2011 (conform ANAF)

Datele prezentate în tabelul anterior (numărul de angajați și cifrele de afaceri, în special) sugerează o **polarizare extremă a companiilor cu capital străin**: marea majoritate (peste 85%) fiind

de dimensiuni foarte reduse, în timp ce restul au un număr mai mare de angajați precum și activități economice mai ample.

Investiții

O analiză multianuală a investițiilor brute totale în municipiul Cluj-Napoca relevă faptul că acestea au suferit o scădere foarte puternică între anii 2007 (anul cel mai favorabil) și 2010, nivelul acestora situându-se sub nivelul investițiilor din anul 2005.

Criza economică a fost principalul factor care a cauzat această evoluție negativă.

- **1.2.1.10 Infrastructura de afaceri**

Parcuri Industriale - TETAROM

Tetarom S.A. este o companie cu capital majoritar de stat, administrată de Consiliul Județean Cluj. Ea deține 3 parcuri industriale - Tetarom I, II și III și alte proiecte în extindere, dintre care cel mai important este Tetarom IV. În cadrul celor trei parcuri industriale funcționale își desfășoară activitatea peste 50 de firme, iar suprafața totală administrată este de peste 2,8 milioane m².

Parcul industrial Tetarom I a fost inaugurat în anul 2005, folosindu-se pentru realizarea sa 65% fonduri europene și este situat în zona străzii Tăietura Turcului. Are o suprafață de 32 de hectare, este 100% ocupat, iar hala multifuncțională din acest parc este în principal folosită pentru activități administrative, de birou. Aici își au sediul firme din diverse domenii, de la IT&C până la dezvoltare imobiliară și este dezvoltat un incubator de afaceri unde firmele mici pot închiria spații pe o perioadă de 3 ani, se dezvoltă, după care lasă locul altora. Numărul angajaților din acest parc este de aproape 400 și acesta va crește exponențial pentru că sunt preconizate investiții de peste 12 milioane de euro în viitor. Cele mai mari vor fi ale companiilor Agression (5 milioane de euro), Energobit (3 milioane de euro) și PlanExtrakt (3,5 milioane).

Tetarom II a fost inaugurat în anul 2008 și este situat pe Bulevardul Muncii. Are o suprafață de 12 hectare, majoritatea acestei suprafețe fiind folosită, în baza unui contract de asociere în participațiune, de Emerson S.R.L. Conform contractului, Emerson va face investiții de peste 75 de milioane de euro, iar numărul locurilor de muncă care vor fi create se va ridica la peste 3500.

Principalul atu al companiei este că va folosi mână de lucru înalt calificată și se va orienta și înspre cercetare. Activități principale:

- Producția reguletoarelor de gaz cu destinație industrială și casnică;
- Echipamente pentru medii periculoase;
- Echipamente profesionale pentru construcții;
- Generatoare de mare putere pentru centrale eoliene;
- Echipamente pentru energia fotovoltaică.

Tetarom III are o suprafață de 154 ha (cel mai mare din țară) și este situat în comuna Jucu, la circa 25 km de municipiul Cluj-Napoca. Principalul investitor din acest parc a fost până în 2011, Nokia. După plecarea finlandezilor s-a semnat un contract cu firma germană Bosch. Firma Bosch s-a angajat ca în primii 7 ani să investească în total 77 milioane de euro în capacități de producție. De asemenea, unitatea de producție aparținând Nokia a fost vândută producătorului italian de electrocasnice DeLonghi SpA, care a început angajările. Activități principale:

- Producția de aparatură electrocasnică;
- Producția de componente auto;
- Operațiuni de mecanică generală.

În viitor se dorește realizarea parcului industrial Tetarom IV, iar locația acestuia va fi comuna Feleacu (la 9 km de Cluj-Napoca). Suprafața acestuia va fi de aproximativ 85 de hectare, iar valoarea proiectului de 54.292.262,01 lei. Se preconizează că va fi finalizat în anul 2015.

Pentru ca aceste parcuri industriale să fie și mai atractive pentru investitori, administrația locală oferă o serie de stimulente precum:

- Scutire de taxe și impozite locale pe clădiri și terenuri, în interiorul parcurilor industriale conform codului fiscal, așa cum sunt acordate de către Primăria municipiul Cluj-Napoca, Direcția de taxe și impozite;
- Tetarom SA deține licența de furnizare și distribuție pentru energie electrică și licență de furnizare pentru gaze naturale;
- Terenurile dispun de Certificat de Urbanism cu avizele aferente, Acord de mediu, Studii geologice și topografice etc., care pot fi puse la dispoziția investitorilor.

Structuri de suport a mediului de afaceri

La nivelul municipiului, pentru unele dintre sectoarele reprezentative ale economiei, există un set de structuri asociative, non-guvernamentale, menite să reprezinte interesele comune ale membrilor acestora.

Camera de Comerț și Industrie Cluj – CCICJ

Camera de Comerț și Industrie Cluj este o organizație autonomă, non-guvernamentală, apolitică, de interes public, care reprezintă interesele membrilor săi, societăți comerciale și comercianți, persoane fizice din județul Cluj. Activitatea CCICJ se derulează prin furnizarea de servicii profesionale membrilor Camerei și reprezentarea intereselor comunității de afaceri locale față de autoritățile și organismele din țară și din străinătate, dar de asemenea și prin promovarea dezvoltării economice regionale, în colaborare cu alte instituții și organizații locale, naționale și internaționale.

CCICJ furnizează contacte și informații de afaceri, organizează misiuni economice și parteneriate, oferind de asemenea consultanță și asistență în diferite domenii și cursuri de formare profesională.

ARIES - Asociația Română pentru Industria Electronică și Software

Este cea mai mare și influentă organizație creată pentru industria IT&C din România, cu filială la nivel regional (ARIES TRANSILVANIA), și are ca scop susținerea competitivității informaționale a României la același nivel cu celelalte națiuni ale lumii. Comunitatea ARIES a crescut alături de IMM-urile și întreprinderile mari ale industriei din România și se dezvoltă prin inovare, parteneriate, clustering, servicii de suport tehnic și transport tehnologic, toate acestea comunicate susținut și transparent către membri și prin intermediul mass-media.

În domeniul construcțiilor (*ARACO*) *Asociația Română a Antreprenorilor de Construcții* este o asociație patronală, profesională, non-guvernamentală și apolitică ce promovează interesele economice și tehnice ale companiilor de construcții montaj, cercetare-proiectare, de producție materiale de construcții și utilaje pentru construcții, de mecanizare.

Asociația Producătorilor de Mobilă din România (APMR) funcționează ca organizație profesională și patronală a producătorilor de mobilă și produse din lemn, precum și a agenților economici care cooperează la realizarea acestora (producători de materii prime, de produse stratificate din lemn și de materiale auxiliare pentru mobilă, producători/furnizori de utilaje sau piese de schimb pentru fabricarea mobilei etc.), comercianți de mobilă, unități de cercetare-proiectare și de învățământ în domeniu.

Cluj International Club este prima inițiativă din zonă care conectează oamenii de afaceri străini la comunitatea și mediul de afaceri local, având ca obiectiv susținerea și creșterea comunității internaționale din Cluj.

Dutch Business Club Cluj este o asociație formată din antreprenori olandezi, care dețin firme cu sediul în regiunea Clujului, și are ca scop reprezentarea intereselor membrilor săi din această perspectivă.

Centrul de Limbi Străine Bridge Language Study House administrează cursuri de limbi străine (Engleză, Germană, Italiană, Franceză, Spaniolă, Suedeză, Maghiară și Română). Importanța acestuia pentru mediul de afaceri rezidă din faptul că Centrul de limbi străine a creat servicii specializate pentru relațiile de afaceri internaționale prin crearea programelor „IN-HOUSE” Language Training ce se adresează firmelor, întreprinderilor și instituțiilor și presupun instruirea personalului să comunice într-o limbă străină cu partenerii de afaceri internaționali.

Asociația Patronilor și Meseriașilor Cluj (APM) este cea mai reprezentativă organizație patronală din județul Cluj, reprezentând interesele a peste 1.200 de membri și fiind continuatoarea unei tradiții de peste 130 de ani. Asociația este o organizație patronală română având ca scop promovarea și apărarea drepturilor și intereselor economice, financiare, juridice, culturale și sociale ale membrilor săi. Misiunea APM Cluj este să faciliteze și să sprijine înființarea și dezvoltarea întreprinderilor cu capital privat și a întreprinzătorilor independenți și să asigure protecția lor juridică.

Asociația organizează de asemenea cursuri de inițiere, expuneri, dezbateri, schimburi de experiență, seminarii, training-uri, workshop-uri sau alte forme de activitate pentru pregătirea și perfecționarea profesională și antreprenorială.

Liga Întreprinzătorului Român este o asociație patronală ce urmărește realizarea unor activități de interes local și național în domeniul privat. LIR este un cadru de dialog, ce stabilește legături de colaborare cu autoritățile locale, societățile patronale și instituțiile statului în vederea dezbaterii și soluționării problemelor economice ale IMM-urilor, prin susținerea unui climat economic sănătos și

performant ce oferă posibilitatea lărgirii orizontului antreprenorial și personal prin acțiunile și oportunitățile oferite în cadrul L.I.R.

Clubul Oamenilor de Afaceri de Limbă Germană din Transilvania de Nord (DWNT), reprezintă un forum pentru companii din Germania, Austria, Elveția și România care doresc să investească în România, mai ales în regiunea de Nord a Transilvaniei. Membri DWNT sunt informați în cadrul unor întâlniri lunare despre diferite noutăți din domeniile de afaceri, finanțe, drept și impozite, cu scopul de a opera cât mai bine pe piața română. Clubul oferă o rețea gigantică de contacte pentru relații de afaceri de orice fel.

Asociația Femeilor de Afaceri Cluj susține, coalizează și promovează femeile care au un business sau o carieră de succes, dar și pe cele care își propun să înceapă o afacere. Misiunea asociației este de a crea un mediu propice pentru atingerea excelenței în business și de a oferi femeilor noi oportunități pentru dezvoltarea afacerilor.

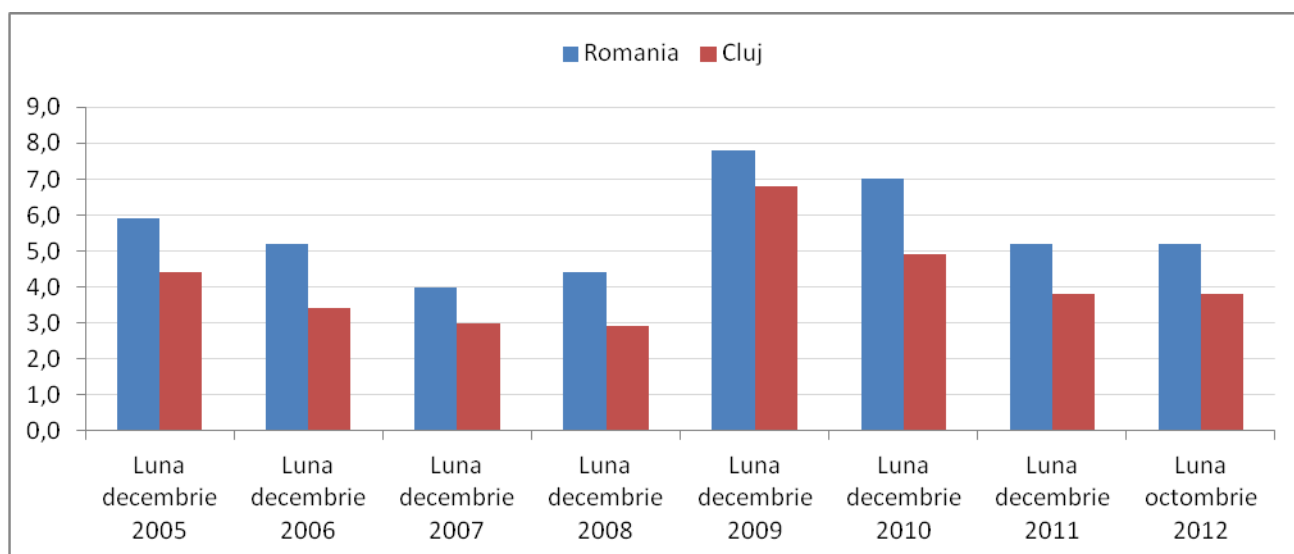
British Business Group Transylvania promovează dezvoltarea relațiilor comerciale între țările britanice și ale Commonwealth-ului prin networking și cooperare între Ambasada Marii Britanii, Camera de Comerț, UK Trade & Investment și asociațiile locale ale mediului de afaceri.

Clubul Francofon de Afaceri Cluj – club ce promovează crearea de oportunități de business și parteneriate între mediul local și mediul de afaceri.

Agenția de Dezvoltare Nord-Vest – Stimulează cooperarea inter-regională, internă și internațională, transfrontalieră, inclusiv în cadrul euroregiunilor, precum și participarea regiunilor de dezvoltare la structurile și organizațiile europene care promovează dezvoltarea economico-socială și instituțională a acestora, în scopul realizării unor proiecte de interes comun.

• 1.2.1.11 Piața muncii

Șomajul nu reprezintă una dintre problemele economiei locale. Conform datelor INS rata șomajului la nivelul județului Cluj este de 3,8% la sfârșitul anului 2012, aceeași ca și la sfârșitul anului anterior. Evoluția ratei șomajului din ultimii ani arată valori mai ridicate pentru anii 2009 (6,8%) și 2010 (4,9%), fenomen explicabil prin perspectiva crizei economice. Rata șomajului județului s-a situat sub cea națională, în fiecare din ultimii 8 ani. Se poate observa că șomajul la nivelul județului Cluj este cu aproximativ 1,5 puncte procentuale mai mic decât cel de la nivel național.

Numărul de șomeri din municipiu este în scădere în ultimii 3 ani, reprezentând 21,6% din totalul șomerilor din județ.

		Luna decembrie 2010	Luna decembrie 2011	Luna octombrie 2012
Municipiu	Total	4.389	3.136	2.870
	Masculin	2.165	1.460	1.292
	Feminin	2.224	1.676	1.578
Județ	Total	16.858	12.714	12.874

Tabel: Șomajul la nivel municipal și județean (2010 - 2012)

Angajatori

Principalii angajatori ai municipiului pot fi identificați în tabelele de mai jos, după forma de proprietate.

Capital Mixt			
Nr. Crt.	Angajator	Denumire CAEN	Nr. Salariați Activ
1	Eon Gaz Distribuție Regiunea Nord Cluj	Distribuția combustibililor gazoși, prin conducte	982
2	S.N.T.G.N. „Transgaz” S.A. Mediaș - exploatare teritorială Cluj	Transporturi prin conducte	531
3	Clujana	Fabricarea încălțămintei	392
4	Episcopia Română Unită cu Roma Cluj Gherla	Activități ale organizațiilor religioase	355
5	Grup 4 Instalații SA Cluj	Lucrări de construcții a proiectelor utilitare pentru fluide	250
6	SC Rematinvest Srl	Recuperarea materialelor reciclabile sortate	203
7	Protopopiatul Ortodox Român Cluj II	Activități ale organizațiilor religioase	185
8	Arhiepiscopia Vadului Feleacului și Clujului	Activități ale organizațiilor religioase	124
9	Cominex Nemetalfre	Alte activități extractive n.c.a.	115

Tabel: Principalii angajatori ai municipiului (firme cu capital mixt, public-privat)

Privat			
Nr. Crt.	Angajator	Denumire CAEN	Nr. Salariați Activ
1	Fujikura Automotive România	Fabricarea de echipamente electrice și electronice pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule	3.088

2	Emerson	Activități de inginerie și consultanță tehnică legate de acestea	1.461
3	Banca Transilvania SA	Alte activități de intermediari monetare	1.275
4	Jolidon Import Export	Fabricarea de articole de lenjerie de corp	1.149
5	Terapia	Fabricarea preparatelor farmaceutice	809
6	Softvision	Activități de realizare a soft-ului la comandă (software orientat client)	790
7	Eckerle Automotive	Fabricarea de echipamente electrice și electronice pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule	723
8	Carrion Expedition	Transporturi rutiere de mărfuri	707
9	HBT Internationale Transporte	Transporturi rutiere de mărfuri	701
10	SC Grup Șapte Srl	Activități ale agențiilor de publicitate	691

Tabel: Principalii angajatori ai municipiului (firme cu capital privat)

PUBLIC				
Nr. crt.	Angajator	Denumire CAEN	Angajator Formă Juridică	Nr. Salariați Activ
1	Sucursala Direcția Regională de Poștă Nord-Vest	Activități poștale desfășurate sub obligativitatea serviciului universal	Companie Națională	3.979
2	Universitatea „Babeș-Bolyai”	Învățământ superior universitar	Autoritate sau Instituție Publică	3.310
3	Sucursala „Centrul Regional de Exploatare, Întreținere și Reparații c.f.” Cluj	Activități de servicii anexe pentru transporturi terestre	Companie Națională	3.289
4	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca	Învățământ superior universitar	Autoritate sau Instituție Publică	3.174
5	Spital Clinic Județean de	Activități de asistență spitalicească	Autoritate sau Instituție Publică	3.091

	Urgență Cluj-Napoca			
6	Sucursala de Transport Feroviar de Călători Cluj	Transporturi interurbane de călători pe calea ferată	Societate Națională	2.666
7	Compania de Apă Someș	Captarea, tratarea și distribuția apei	Societate Comercială	1.836
8	Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu”	Învățământ superior universitar	Autoritate sau Instituție Publică	1.763
9	Regia Autonomă Transport Urban Cluj Napoca	Transporturi urbane, suburbane și metropolitane de călători	Regie Autonomă	1.693
10	Spitalul Clinic de Urgență pentru Copii	Activități de asistență spitalicească	Autoritate sau Instituție Publică	920

Tabel: Principalii angajatori ai municipiului (firme cu capital public)

Câștiguri medii

Câștig mediu brut(RON)							
Anul	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
România	968	1.146	1.396	1.761	1.845	1.902	1.980
Cluj	1.014	1.197	1.489	1.772	1.882	1.897	2.012
Câștig mediu net(RON)							
Anul	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
România	746	866	1.042	1.309	1.361	1.391	1.444
Cluj	784	905	1.113	1.315	1.387	1.389	1.467

Tabel: Analiză comparată a câștigului mediu (la nivel național vs. nivel județean)

În ceea ce privește câștigul mediu (brut și net) raportat la nivelul României, veniturile (brute și nete) înregistrate la nivelul județului Cluj sunt mai mari decât media țării, deși diferențele nu sunt semnificative.

Se poate observa un trend crescător al câștigurilor salariale (*date la nivel de județ), în concordanță cu dezvoltarea economică generală și creșterea nivelului de trai – atât la nivel local cât și național.

Câștigurile medii nete, pe domenii, pentru perioada 2007-2011 sunt prezentate detaliat în tabelul următor.

Tabel: Câștiguri medii nete, pe domenii, 2007-2011 (România/Județul Cluj)

Domeniu	Nivel	2005	2006	2007	Domeniu	Nivel	2008	2009	2010	2011
Total	România	746	866	1042	Total	România	1.309	1.361	1.391	1.444
-	Cluj	784	905	1113	-	Cluj	1.315	1.387	1.389	1.467
Agricultură, vânătoare	România	490	591	715	Agricultură, vânătoare și pescuit	România	914	1.007	1.024	1.044
-	Cluj	478	610	770	-	Cluj	939	1.054	986	1.009
Silvicultură, exploatarea forestieră	România	647	706	837	Industrie	România	1.189	1.300	1.388	1.470
-	Cluj	732	823	890	-	Cluj	1.182	1.298	1.371	1.476
Pescuit și piscicultură	România	404	505	586	Industria extractivă	România	2.287	2.360	2.435	2.577
-	Cluj	538	734	940	-	Cluj	1.574	1.536	1.785	1.925
Industrie	România	735	825	975	Industria prelucrătoare	România	1.050	1.146	1.237	1.324
-	Cluj	730	834	989	-	Cluj	1.098	1.207	1.275	1.386
Industria extractivă	România	1246	1516	1804	Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze și apă	România	2.389	2.573	2.671	2.787
-	Cluj	933	1035	1397	-	Cluj	2.579	2.648	2.728	2.845
Industria prelucrătoare	România	653	731	870	Distribuirea apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, decontaminare	România	1.154	1.241	1.256	1.333
-	Cluj	687	781	928	-	Cluj	1.277	1.343	1.423	1.517
Energie electrică și termică, gaze și apă	România	1176	1348	1577	Construcții	România	1.162	1.069	1.125	1.247
-	Cluj	1148	1404	1582	-	Cluj	1.192	1.289	1.389	1.283
Construcții	România	628	710	881	Comerț	România	1.042	1.047	1.166	1.227
-	Cluj	764	896	1011	-	Cluj	1.072	1.069	1.128	1.253
Comerț	România	575	651	823	Transport și depozitare	România	1.454	1.518	1.557	1.580
-	Cluj	590	672	1023	-	Cluj	1.366	1.356	1.345	1.411
Hoteluri și restaurante	România	455	534	651	Hoteluri și restaurante	România	773	799	786	841
-	Cluj	446	574	693	-	Cluj	677	884	762	839
Transport și depozitare	România	836	951	1163	Informații și telecomunicații	România	2.119	2.468	2.687	2.965

-	Cluj	816	967	1193	-	Cluj	1.859	2.288	2.239	2.616
Postă și telecomunicații	România	1366	1412	1491	Intermedieri financiare și asigurări	România	3.205	3.109	3.200	3.435
-	Cluj	1430	1269	1129	-	Cluj	2.560	2.542	2.744	2.707
Intermedieri financiare	România	2065	2260	2617	Tranzacții imobiliare	România	1.270	1.193	1.182	1.268
-	Cluj	1880	1978	2206	-	Cluj	1.807	1.287	1.122	1.064
Tranzacții imobiliare și alte servicii	România	720	831	1106	Activități profesionale, științifice și tehnice	România	1.749	1.870	1.915	2.061
-	Cluj	661	839	1149	-	Cluj	1.384	1.495	1.364	1.659
Administrație publică și apărare	România	1163	1575	1997	Activități de servicii administrative și suport servicii	România	835	873	940	966
-	Cluj	1188	1663	2312	-	Cluj	777	788	921	1.005
Învățământ	România	829	1067	1175	Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	România	2.411	2.159	1.968	1.909
-	Cluj	1047	1178	1340	-	Cluj	2.508	2.168	2.014	1.878
Sănătate și asistență socială	România	676	823	948	Învățământ	România	1.538	1.596	1.380	1.316
-	Cluj	771	938	1068	-	Cluj	1.748	1.831	1.646	1.654
Celelalte activități ale economiei naționale	România	667	743	883	Sănătate și asistență socială	România	1.266	1.342	1.226	1.210
-	Cluj	662	762	908	-	Cluj	1.450	1.453	1.281	1.343
					Activități/spectacole culturale, recreative	România	1.195	1.249	1.103	1.076
					-	Cluj	1.143	1.282	1.167	1.081
					Alte servicii	România	780	818	824	852
					-	Cluj	695	829	897	840

• **1.2.1.12 Agenți economici: IMM-uri, Microîntreprinderi și Companii mari**

Cea mai mare parte a firmelor și companiilor cu sediul în municipiul Cluj-Napoca active în anul 2011 pot fi încadrate în categoria microîntreprinderilor; IMM-urile se situează pe locul 2 (1558), în timp ce doar 11 agenți economici pot fi catalogați la categoria marilor companii (Table A1).

Tip	Nr. firme	Caracteristici ⁷⁸
Micro	4695	- între 0 și 9 salariați; - cifra de afaceri anuală netă sau activele totale sub plafonul de 2 milioane Euro (sau echivalentul în lei)
IMM	1558	- între 10 și 249 de salariați - cifra de afaceri anuală netă sau activele totale sub plafonul de 43 milioane Euro (respectiv 10 pentru întreprinderi mici)
Mari	11	- peste 250 de salariați - cifra de afaceri anuală netă sau activele totale peste plafoanele menționate anterior

Tabel A1: Distribuția firmelor înmatriculate la ORCT Cluj, cu sediul în municipiul Cluj-Napoca, (după datele din bilanțul pe 2011)

Deși impactul economic și social (materializat prin salarii, locuri de muncă, taxe și impozite etc.) al marilor companii este net superior primelor două categorii, iar microîntreprinderile sunt de trei ori mai bine reprezentate la nivel municipal decât IMM-urile și marile companii la un loc, putem afirma că IMM-urile sunt cele care conferă stabilitate economiei locale.

Motivul pentru care se poate afirma că IMM-urile au capacitatea de a fi coloana vertebrală a unei dezvoltări economice durabile la nivel local este stabilitatea acestora. Astfel, chiar și pe durata crizei economice, numărul acestora, cifra de afaceri, profitul precum și numărul de salariați au rămas constante (Tabel A2).

Mai mult, analiza anilor (2006-2007) anteriori crizei economice relevă faptul că IMM-urile nu și-au schimbat semnificativ comportamentul (nu au intrat în fază de supra-încălzire/overheating), optând pentru o desfășurare sustenabilă a activităților economice, limitând astfel expunerea ulterioară la efectele crizei.

Anul	Nr. Firme	Cifra de afaceri (lei, total)	Profit Brut (lei, total)	Profit Net (lei, total)	Nr. Salariați (total)
2006	1466	8.531.488.996	630.234.658	531.111.201	50.369
2007	1684	10.958.875.371	783.575.549	660.081.337	55.284
2008	1523	11.567.457.675	727.272.406	611.356.231	51.327
2009	1533	10.725.603.961	630.037.464	530.488.036	50.793
2010	1488	10.771.937.023	702.079.864	599.997.852	49.938
2011	1558	11.328.091.256	694.093.082	595.449.587	51.924

Tabel A2: Evoluția IMM-urilor cu sediul în Municipiul Cluj-Napoca (2006-2011)⁷⁹

Pentru a scoate în evidență importanța stabilității IMM-urilor pentru economia locală, putem să contrastăm cu unul din cei mai mari agenți economici internaționali care a desfășurat activități în România. În cei șase ani în care IMM-urile și-au păstrat activitățile economice (sub toate aspectele) stabile, Nokia nu doar și-a început activitatea economică în apropierea municipiului, ci și-a și încheiat-o. Impactul Nokia a fost semnificativ: în 2010 a reprezentat 30% din PIB-ul județului și 1,3% din cel național, 60% din exporturile

78 Conform Legii nr. 346/2004.

79 Conform datelor primite de la ORCT Cluj

județului și 4% din cele naționale⁸⁰; de asemenea, numărul mediu de angajați (2.500) este egal cu 5% din numărul total al angajaților IMM-urilor din Cluj-Napoca.

Cu toate acestea, atât venirea cât și plecarea companiei au generat efecte adverse la nivelul populației, al bugetului local și al celorlalți agenți economici din vecinătate. Chiar dacă marile companii reprezintă un câștig considerabil pentru economia locală, plasa de siguranță (cel puțin la acest nivel) atât pentru populație (din perspectiva locurilor de muncă), cât și pentru autoritățile publice locale (din perspectiva veniturilor) este reprezentată de IMM-uri (prin locurile de muncă oferite de acestea precum și prin resursele financiare cu care contribuie la bugetele locale).

Chiar dacă sunt privite doar din perspectiva forței economice a acestora (Tabel A2), IMM-urile rămân o parte importantă a economie municipale, iar continua dezvoltare a acestora poate să asigure dezvoltarea economică sustenabilă dorită la nivel local, chiar dacă aceasta va fi atinsă într-o perioadă mai lungă de timp.

• 1.2.1.13 Turism: potențialul de cazare

O posibilă oportunitate de dezvoltare pentru Cluj-Napoca este turismul. În anul 2011 (cel mai recent an pentru care INS oferă date statistice), pe raza municipiului existau 79 de unități de cazare care ofereau un număr total de 4.327 de locuri de cazare în: 39 de hoteluri, 12 vile turistice, 6 hosteluri, 1 camping, 20 de pensiuni urbane și o pensiune agro-turistică (Tabel T1).

Deși numărul de locuri din aceste unități de cazare a cunoscut un trend descendent din 2001 până în 2003, din anul 2004 capacitatea locativă a agenților economici care activează în domeniul turismului a crescut; astfel, din 2000 până în 2011 s-au creat peste 1000 de locuri noi în diferite unități de cazare. De asemenea, numărul unităților de cazare a crescut constant, de la doar 17 în anul 2000 până la 79 în 2011; mai mult, specificul acestora s-a modificat în timp.

Hotelurile reprezintă aproape 50% din totalul numărului unităților de cazare, iar capacitatea locativă a acestora este de aproape 75% din total. Vilele turistice și pensiunile urbane se situează pe locul secund ca și număr de unități și capacitate de cazare.

Hostelurile, campingurile și agro-pensiunile dețin cele mai puține locuri de cazare, fapt explicabil prin numărul redus al acestor unități.

Tip unitate Nr. Locuri	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Hotel	14	17	16	17	22	29	29	32	33	34	32	39
Locuri	1.875	1.872	1.866	2.021	2.264	2.684	2.642	2.848	2.950	3.010	2.655	3.410
Vilă Turistică	1	3	3	6	8	12	11	11	11	11	11	12
Locuri	25	62	80	271	242	292	294	294	292	290	302	349
Hostel	-	-	1	2	3	2	2	2	2	4	4	6
Locuri	-	-	16	27	64	32	32	32	32	76	76	130
Camping	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1
Locuri	1.320	1.128	1.128	86	93	86	95	95	86	86	86	86
Pensiuni Urbane	-	1	1	1	1	1	10	10	10	12	19	20
Locuri	-	13	16	16	80	188	239	230	230	211	309	344
Agro-Pensiuni	-	1	1	1	-	-	-	1	2	2	-	1

80 Al doilea exportator al României după Dacia

Locuri	-	21	21	21	-	-	-	13	23	23	-	8
Motel	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-
Locuri	-	16	16	16	16	16						-
Hotel pt. Tineret	-	-	-	-	-	2	2	2	2	-	-	-
Locuri	-	-	-	-	-	44	44	44	44	-	-	-
Total Unități	17	25	24	30	39	53	57	61	61	64	67	79
Total Locuri	3.243	3.136	3.167	2.482	2.783	3.342	3.362	3.572	3.657	3.696	3.428	4.327

Tabel T1: Unități de cazare (2000-2011)

În altă ordine de idei, publicul-țintă (sau potențialii clienți) al acestor unități diferă: primele trei menționate anterior oferă servicii de calitate superioară (reflectede de regulă și în tarife), în timp ce serviciile oferite de campinguri, pensiuni agro-turistice și hosteluri sunt adresate persoanelor predispușe cheltuielilor modice.

În acest context, o ipoteză care poate fi luată în considerare este aceea că serviciile de cazare existente pe raza municipiului Cluj-Napoca se adresează (cu predilecție) clasei de mijloc și celei de sus. Astfel, o posibilă orientare spre aceste categorii, care preferă servicii mai sofisticate/de calitate ridicată și sunt dispuse să suporte costuri de cazare mai mari, indică faptul că agenții economici din acest domeniu s-au adaptat cerințelor pieței, urmărind astfel obținerea unor câștiguri superioare, în beneficiul comunității locale (prin taxe și impozite).

Tipul	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Total perioadă	Grad de utilizare (%)	Med. zile. cazare
Hoteluri															
Capacitate	-	687.730	706.352	710.563	781.087	932.881	973.422	1.045.987	1.029.502	940.862	1.019.711	1.239.396	10.067.493	30,71	1,76
Sosiri	-	105.793	121.721	146.725	174.550	179.902	174.370	193.070	184.791	139.284	152.141	185.291	1.757.638		
Înnoptări	-	178.222	209.778	245.455	281.480	307.622	315.102	380.146	341.016	249.354	267.376	316.555	3.092.106		
Vile turistice															
Capacitate	-	226.30	320.02	93.853	118.270	103.153	110.709	110.450	106.872	106.442	104.358	119.742	1.028.481	35,85	1,55
Sosiri	-	5.497	7.347	12.749	15.545	24.522	33.322	36.480	36.477	24.571	22.486	18.729	237.725		
Înnoptări	-	9.638	13.241	24.221	25.242	38.864	48.334	56.243	518.46	36.912	34.376	298.38	368.755		
Hosteluri															
Capacitate	-	4.400	3.424	9.855	16.690	15.961	11.680	11.680	11.712	27.740	28.716	37.588	179.446	14,67	1,79
Sosiri	-	84	199	908	2.402	1.593	934	1.175	1.389	2.683	717	2.628	14.712		
Înnoptări	-	168	199	1.215	3.759	2.847	1.880	2.693	2.925	5.210	1.272	4.149	26.317		
Campinguri															
Capacitate	-	411.720	411.720	31.390	31.476	31.390	31.390	31.390	31.476	31.390	31.390	31.390	1.106.122	6,02	1,37
Sosiri	-	7.077	8.826	4.596	4.012	3.843	5.741	5.503	4.334	1.646	845	2.336	48.759		
Înnoptări	-	7.077	8.826	6.872	6.494	6.466	8.879	7.716	6.776	2.835	1.437	3.228	66.606		
Pensiuni urbane															
Capacitate	-	2.576	5174	16.022	36861	69472	80377	83869	84180	81995	116759	126233	703518	26,89	1,57
Sosiri	-	540	1.044	4.192	9398	10562	14121	20963	24162	14874	8241	12354	120451		
Înnoptări	-	792	1.811	4.998	12639	15633	22563	36272	39752	22871	12970	18851	189152		
Agro-pensiuni															
Capacitate	-	7.665	7.665	-	-	-	-	-	3.660	4.443	1.170	2.920	27.523	16,02	1,33
Sosiri	-	1.027	1.207	-	-	-	-	-	589	399	11	88	3.321		
Înnoptări	-	1.027	1.207	-	-	-	-	-	1.178	798	22	176	4.408		
Moteluri															
Capacitate	-	5.840	5.344	5.840	5.856	5.840	5.840	5.344	-	-	-	-	39.904	38,87	1,00
Sosiri	-	1.709	1.993	2.298	1.732	1.323	4.557	1.897	-	-	-	-	15.509		
Înnoptări	-	1.709	1.993	2.298	1.732	1.323	4.557	1.897	-	-	-	-	15.509		
Hotele pt. Tineret															
Capacitate	-	-	-	-	-	10.087	16.060	16.060	16104	-	-	-	58.311	23,45	1,87
Sosiri	-	-	-	-	-	368	1.764	2.255	2923	-	-	-	7310		
Înnoptări	-	-	-	-	-	546	2.997	4.286	5846	-	-	-	13.675		
Total (pt. fiecare an)															
Capacitate	-	1.142.561	1.171.681	867.523	990.240	1.168.784	1.229.478	1.304.780	1.283.506	1.192.87	1.302.104	1.557.269	13.210.798		

										2				28,59	1,71
Sosiri	-	121.72 7	142.337	171.468	207.63 9	222.113	234.80 9	261.343	254.66 5	183.457	184.441	221.42 6	2.205.42 5		
Înnoptări	-	198.63 3	237.055	285.059	331.34 6	373.301	404.31 2	489.253	449.33 9	317.980	317.453	372.79 7	3.776.52 8		

Cu toate acestea, analiza activităților unităților de cazare din ultimii 10 ani oferă dovezi substanțiale că potențialul economic al acestora nu a fost utilizat pe deplin.

În perioada 2001-2011, capacitatea anuală de cazare (calculată/definită ca numărul de locuri de cazare înmulțit cu numărul de zile în care această activitate este posibilă pentru fiecare unitate de cazare) a crescut constant. Aceași tendință se observă și în cazul sosirilor și a înnoptărilor în aceste unități de cazare, activitatea turistică crescând astfel constant (Tabel T2, pagina anterioară).

În cazul hotelurilor, capacitatea anuală de cazare s-a dublat (de la 687.730 la 1.239.396), lucru care a coincis cu creșterea cu aproximativ a 80% a numărului de sosiri (de la 105.793 la 185.291) și de înnoptări (de la 178.222 la 316.555).

În cazul vilelor turistice, capacitatea anuală de cazare a crescut de peste 5 ori (de la 22.630 la 119.742), numărul de sosiri a crescut de peste 3 ori (de la 5.497 la 18.729), iar numărul de înnoptări s-a triplat (de la 9.638 la 29.838).

Hostelurile și-au înmulțit capacitatea anuală de cazare de peste 8.5 ori (de la 4.400 la 37.588), și au reușit să își crească numărul de sosiri de peste 31 de ori (de la 84 la 2.628) și numărul de înnoptări de aproape 25 de ori (de la 168 la 4.149).

Pensiunile urbane au înregistrat și ele creșteri, capacitatea anuală de cazare crescând de peste 49 ori (de la 2.576 la 126.233), numărul de sosiri crescând de 22 de ori (de la 540 la 12.354) și cel de înnoptări de 23 de ori (de la 792 la 18.851).

La polul opus se află campingurile care și-au diminuat activitatea, capacitatea anuală de cazare scăzând de peste 13 ori (de la 411.720 la 31.390), numărul de sosiri diminuându-se cu 2/3 (de la 7.077 la 2.336) și cel de înnoptări înjumătățindu-se (de la 7.077 la 3.228).

Celelalte unități de cazare (respectiv agro-pensiuni, motelurile și hotelurile pentru tineret), pentru care nu există date pe toată perioada analizată, au înregistrat și ele creșteri considerabile.

Există totuși o serie de aspecte (limitări) care trebuie luate în considerare:

- creșterile spectaculoase din unele cazuri menționate anterior se datorează valorilor foarte reduse corespunzătoare anului 2001;
- creșterile limitate în cazul hotelurilor și vilelor turistice poate fi explicat prin valorile inițiale care erau considerabil mai mari comparativ cu celelalte unități de cazare;
- singurele forme de cazare care și-au diminuat cu adevărat activitatea sunt campingurile, acestea devenind o opțiune tot mai puțin dorită/atrăgătoare pentru turiști;
- trebuie să avem în vedere posibilitatea ca agenții economici responsabili de aceste unități de cazare să nu își fi declarat (din rațiuni financiar-fiscale) întreaga activitate desfășurată pe parcursul anilor, element care ar putea reduce din acuratețea analizelor; cu toate acestea, acest aspect este în afara ariei de acțiune directă a autorilor (menționăm totuși că datele sunt cele oficiale transmise de INS).

Per ansamblu, deși capacitatea anuală de cazare a crescut cu mai puțin de 30% (de la 1.142.561 în 2001 la 1.557.269 în 2011), numărul de sosiri a crescut cu 80% (de la 121.727 la 221.426) și cel de înnoptări cu 85% (de la 198.633 la 372.797). În termeni nominali, creșterea activității turistice (în special a cazării) este evidentă pentru perioada 2001-2011, dar aceasta relevă doar îmbunătățirea domeniului, nu și eficacitatea acestuia.

În scopul obținerii unor informații despre eficacitatea folosirii unităților de cazare, propunem drept indicatori:

I. Gradul de utilizare: acesta măsoară procentul din capacitatea anuală de cazare care a fost utilizat prin înnoptare (în perioada 2001-2011).

Formula de calcul: Total înnoptări (2001-2011)*100 / Total capacitate anuală de cazare (2001-2011).

II. Numărul mediu de zile de cazare: acesta măsoară durata medie a cazării/înnoptării (în perioada 2001-2011).

Formula de calcul: Total înnoptări (2001-2011)/Total sosiri (2001-2011).

Pornind de la acești doi indicatori, se observă că această sub-ramură a turismului, deși esențială pentru întreg domeniul turistic, nu a fost utilizată la capacitate optimă. Per ansamblu, gradul de utilizare este sub 29%, ceea ce înseamnă că cinci zile din săptămână locurile puse la dispoziție de unitățile de cazare rămân neocupate. Mai mult, la nivel agregat, numărul mediu de zile de cazare este sub 2 (1,71).

În perioada 2001-2011, gradul cel mai mare de utilizare este întâlnit în cazul motelurilor (38,87%), urmate de vile turistice (35,85%), hoteluri (30,71%), pensiuni urbane (26,89%) și hoteluri pentru tineret (23,45%). La polul opus se află campingurile (6,02%), urmate de hosteluri (14,67%) și agro-pensiuni (16,2%).

Situația se modifică puțin în cazul numărului mediu de zile de cazare: hotelurile pentru tineret sunt preferate pentru perioade de timp „relativ mai lungi” (1,87), urmate de hosteluri (1,79) și hoteluri (1,76). Cel mai puțin timp este petrecut în moteluri (1), agro-pensiuni (1,33), campinguri (1,37), vile turistice (1,55) și pensiuni urbane (1,57).

Conform datelor analizate anterior, putem concluda (sau atrage atenția asupra faptului) că infrastructura de cazare existentă pe raza municipiului Cluj-Napoca nu este folosită la capacitate optimă, limitând astfel posibilitățile de dezvoltare socio-economică existente la nivel local.

1.3. ANALIZA PERFORMANȚEI ECONOMIEI LOCALE

1.3.1 Analiza performanțelor sectoarelor economiei locale

Analiza de față este menită a identifica sectoarele/domeniile în care Cluj-Napoca are un avantaj competitiv. Pentru aceasta am utilizat *Coeficientul Locațional* și *Variația Diferențială* a numărului de angajați. Compararea este făcută cu datele de la nivel național.

Pentru identificarea coeficientului locațional s-au utilizat datele pentru anul 2011, iar pentru calcularea variației diferențiale a numărului de angajați s-au utilizat datele anilor 2008 și 2011.

Scopul utilizării acestora este de a identifica atât posibilele arii unde municipiul are avantaje competitive, cât și de a identifica în ce măsură unele sau altele din aceste sectoare au fost afectate mai puternic de criza economică.

- **1.3.1.1 Coeficientul locațional (*location quotient*)/coeficientul de specializare**

Prin intermediul acestei tehnici putem identifica sectoarele cu potențial și ale căror producție de bunuri sau servicii este probabil să fie „exportată” (nu neapărat în sensul comun al termenului – ne referim aici la probabilitatea ca bunurile sau serviciile să fie utilizate de către rezidenții altor zone - fie în afara municipiului, ori în afara țării). Acest coeficient ne permite astfel să determinăm în ce măsură un anumit sector al economiei locale are o situație generală mai bună sau mai proastă față de zona de referință cu care este comparat.

Din punctul de vedere al unei strategii de dezvoltare economică, coeficientul locațional poate indica natura, diversitatea și concentrarea activității economice dintr-o anumită arie. Acolo unde diversificarea este unul dintre obiectivele strategice, coeficientul locațional poate indica în care sectoare ale economiei locale pot fi realizate eforturi pentru expansiunea acestora - există posibilitatea ca unele sectorare economice să fie subreprezentate ori să existe o supraspecializare într-o anumită industrie, ceea ce pot reprezenta pericole la adresa economiei locale.

Compararea valorilor coeficienților locaționali (de specializare) obținute în diferite perioade poate arăta dacă zona devine mai mult sau mai puțin specializată de-a lungul timpului, în acest fel putându-se evalua impactul politicilor economice implementate asupra competitivității, ori se poate prezice impactul potențial al acestora asupra forței de muncă din anumite sectoare.

Interpretarea datelor

Există 3 posibile rezultate în cazul calcului coeficienților locaționali:

$$LQ < 1.0$$

$$LQ = 1.0$$

$$LQ > 1.0$$

Dacă acest coeficient are o valoare subunitară, se consideră că sectorul respectiv este subreprezentat comparativ cu nivelul de referință (în cazul nostru economia națională). În acest caz se poate spune că sectorul respectiv servește cel mult cererea locală pentru producerea acelor bunuri și servicii (în cazul în care coeficientul este apropiat de o valoare unitară). O valoare unitară a coeficientului ne poate sugera faptul că cererea locală pentru bunurile și serviciile produse/oferte de acel segment/sector este satisfăcută luând în considerare standardul constituit de nivelul de referință. Se poate considera totuși că sectorul respectiv nu este unul al cărui bunuri și servicii să fie distribuite către alte zone din afara economiei locale.

O valoare supraunitară a coeficientului arată că activitățile sectorului sunt concentrate la nivel local, acest lucru însemnând că sectorul respectiv produce și pentru alte zone, cel puțin pentru cele cu care s-a efectuat comparația. Acest coeficient arată că procentul angajaților de la nivel local este mai mare decât cel al zonei de referință, în acest caz existând o foarte mare probabilitate ca bunurile și serviciile produse de aceste sectoare să fie exportate, ceea ce poate însemna valoare adăugată ridicată ce servește intereselor comunității.

Pentru a calcula acest coeficient am utilizat clasificarea INS și datele pe anul 2011 (provenite din aceeași sursă) luând în considerare numărul de angajați pe sectoare, iar ca arie de referință am ales nivelul național. Motivul alegerii nivelului de referință este dat de acuratețea mai mare a datelor și a comparabilității acestora.

LQ < 1.0

Tabelul de mai jos arată, în ordine crescătoare sectoarele economice ale municipiului Cluj-Napoca cu un coeficient de specializare semnificativ mai mic decât 1.

Sector	Coeficient locațional
Industria extractivă	0,059024
Agricultură, silvicultură și pescuit	0,180556
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	0,574418
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	0,704402
Industrie	0,745731
Industria prelucrătoare	0,766456
Hoteluri și restaurante	0,863331

Tabel: Sectoarele economice ale municipiului Cluj-Napoca cu coeficient de specializare sub 1

Se poate observa că cele mai mici valori ale coeficientului sunt înregistrate în sectorul industriei extractive (0,05) și în cel al sectorului primar – agricultură, silvicultură și pescuit (0,18). Aceste sectoare au înregistrat în mod constant valori mici ale coeficientului și în perioada anterioară crizei economice. Industria extractivă a cunoscut un mic regres față de anii 2005-2006 – de la 0,09 la 0,05, iar agricultura un progres, dar care este nesemnificativ la nivelul economiei generale a municipiului având în vedere valoarea mică a coeficientului – de la 0,01 la 0,18. În special în cazul agriculturii putem spune că producția sectorului nu este suficientă acoperirii nevoilor de consum ale economiei locale.

Se poate observa că valorile obținute pentru sectorul industrial se încadrează în această categorie, valori normale, având în vedere specificul economiei locale și modificarea structurală ce a avut loc după trecerea la economia de piață. În cadrul sectorului industriei se poate observa că ramura prelucrătoare are un coeficient mai mare decât coeficientul totalului industrial ceea ce arată o pondere ridicată a acestui sector în cadrul industriei.

Comparat cu datele anilor anteriori putem observa o descreștere semnificativă a indicatorilor sectoarelor industriale. Sectoarele industriale (cu excepția industriei extractive) aveau un coeficient mult supraunitar, iar producția acestora se îndrepta și către piețele externe municipiului. Competitivitatea lor a scăzut – total industrie - de la 1,36 la 0,74 și industria prelucrătoare - de la 1,44 la 0,76.

Din moment ce sectoarele administrativ și cel al producției energiei sunt unele care, în principiu, trebuie să servească nevoilor comunității locale, valorile coeficientului (0,57, respectiv 0.7) nu sunt

îngrijorătoare, atât timp cât nu există semnale că nivelul serviciilor furnizate de aceste sectoare ar constitui o problemă.

Deși la o primă impresie s-ar părea că sectorul hotelier și cel al restaurantelor este unul competitiv, valoarea coeficientului ne arată că numărul angajaților din acest sector este unul procentual mai mic decât cel de la nivel național. Valoarea coeficientului, dar și situația de fapt, ne pot permite să spunem că acest sector satisface cerințele pieței locale. O analiză ulterioară a coeficientului de concentrare pe baza cifrei de afaceri ar putea schimba radical situația, cunoscând valoarea economică a acestui sector precum și tipurile de unități economice componente.

Interpretarea datelor ne-ar putea duce la concluzia că toate sectoarele identificate mai sus ar constitui o problemă pentru economia locală, ceea ce nu este neapărat adevărat. Totuși diminuările importante ale valorilor coeficienților sectoarelor industriale pot constitui un semnal de alarmă.

Având în vedere un context zonal mai larg, situația se poate explica prin prisma transmutării multor activități de acest tip către zonele limitrofe municipiului. Multe din acestea se localizează în interiorul Zonei Metropolitane fiind direct influențate și funcțional dependente de economia municipiului (în principal de factori precum forța de muncă etc.).

Comunitățile puternice trebuie să fie dezvoltate în toate sectoarele economice, iar unele dintre aceste sectoare pot constitui o oportunitate pentru viitor, în funcție de condițiile economice și de piață la anumite momente. Acest lucru se poate construi și pe baza tradiției locale, iar creșterea competitivității și implicit dezvoltarea acestora poate fi o strategie de urmat. Sectorul hotelier este un sector cu potențial de creștere.

LQ = 1.0

Sectoarele economiei locale cu un coeficient locațional sensibil apropiat de valoarea unitară sunt prezentate în următorul tabel:

Sector	Coeficient locațional
Alte activități de servicii	0,978158
Construcții	0,981629
Activități de servicii administrative și Activități de servicii suport	0,988597
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	1,013819
Transport și depozitare	1,038434

Tabel: Sectoarele economice ale municipiului Cluj-Napoca cu coeficient locațional apropiat de 1

Din moment ce valoarea unitară a coeficientului ne poate sugera faptul că cererea locală pentru bunurile și serviciile oferite de acel sector este satisfăcută luând în considerare standardul constituit de nivelul de referință, putem considera că parte a sectorului serviciilor – în special cele administrative (incluzând aici serviciile administrative și distribuția apei și parte din sectorul transport ca parte a serviciilor publice) susțin cererea locală. Evoluția în timp a numărului de angajați în sectorul administrativ nu a fost una demnă de remarcat, valorile menținându-se aproximativ constante. Sectorul Transport rămâne unul important, deși valoarea lui s-a diminuat în timp – de la 1,55 la 1,03.

În cazul serviciului de distribuție a apei putem considera că acesta, datorită unui coeficient supraunitar și bazat pe realitate, reprezintă un sector competitiv de ale cărui servicii beneficiază și comunități externe.

Sectorul construcțiilor pare a fi unul dintre cele mai afectate de criza economică, valoarea LQ recomandându-l ca un sector care, în mare măsură, reușește să satisfacă cerințele pieței locale.

Comparativ cu analiza anterioară, elaborată la momentul realizării strategiei de dezvoltare pentru perioada 2007-2013, sectorul construcțiilor a înregistrat un declin important. De la un coeficient locațional de 1,93, în prezent Construcțiile au ajuns la o valoare de 0,98, adică jumătate din valoarea anterioară. Acest lucru ne arată că atât valoarea adăugată produsă cât și ponderea sa în totalul activităților economice s-au diminuat semnificativ. Reducerea rolului sectorului construcțiilor a afectat economia municipiului din moment ce produsul brut al unui asemenea sector este, de regulă, semnificativ.

LQ > 1.0

Secțiunea următoare face referire la acele sectoare ale economiei municipiului Cluj-Napoca care tind să exporte ori să vândă bunurile și serviciile produse către zone din afara ariei de localizare. Acestea sunt sectoarele care aduc economiei locale venituri și locuri de muncă.

Sector	Coeficient locațional
Sănătate și asistență socială	1,096278
Activități profesionale, științifice și tehnice	1,141927
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	1,211903
Învățământ	1,257589
Tranzacții imobiliare	1,386367
Intermedieri financiare și asigurări	1,393892
Activități de spectacole, culturale și recreative	1,562357
Informații și comunicații	2,043336

Tabel: Sectoarele economice ale municipiului Cluj-Napoca care tind să exporte ori să vândă bunurile și serviciile produse către zone din afara ariei de localizare.

În principiu, aceste sectoare beneficiază de forță de muncă înalt specializată, precum și de un nivel ridicat al câștigurilor salariale.

Faptul că un anumit sector economic are un coeficient supraunitar nu trebuie să ne conducă la concluzia că în acel sector avem de-a face cu o creștere a numărului de locuri de muncă sau că așa ceva se va întâmpla în viitor. Concluzia sigură care se poate trage este că acel sector are un rol semnificativ în ceea ce reprezintă „baza de export” a zonei, care atrage cea mai mare parte a produsului brut local. Un asemenea sector este foarte probabil să genereze fluxuri nete de venit dinspre comunități exterioare către economia locală, precum și un flux de personal specializat cu o pregătire superioară. Acestea sunt sectoarele-cheie ale economiei locale cărora comunitatea trebuie să le acorde o atenție specială.

De departe sectorul cel mai important este cel al **informațiilor și comunicațiilor** – cu un coeficient de 2,04, acest sector are un nivel de concentrare mai mult decât dublu față de zona de referință. Domeniul s-a dezvoltat constant în ultimii ani.

Valori importante înregistrează și sectoarele **intermedierilor financiare și asigurărilor**, precum și cel al **tranzacțiilor imobiliare**. Sectorul activităților financiare își păstrează locul important în economia municipiului, dar înregistrează o diminuare a valorii coeficientului – de la 2,11 la nivelul anului 2006 la 1,39 în prezent.

Coeficienții sectoarelor **Sănătate și Învățământ** vin să confirme tradiția municipiului drept un important centru universitar și medical; putem spune că gradul ridicat de concentrare a acestor activități la nivel local nu constituie o surpriză. Totuși, ca și în celelalte cazuri, evoluția acestor coeficienți este una negativă (învățământ de 2,13 la 1,25; Sănătate de la 1,91 la 1,09).

Sector	Variația diferențială a numărului de angajați
Tranzacții imobiliare	0,713727
Informații și comunicații	0,537316
Transport și depozitare	0,365768
Construcții	0,243279
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	0,242684
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	0,135231
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	0,126986
Alte activități de servicii	0,049554
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	0,042689
Învățământ	0,039084
Hoteluri și restaurante	0,034081
Sănătate și asistență socială	0,019363
Industrie	0,003932
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apa caldă și aer condiționat	0,000848
Industria prelucrătoare	-0,00666
Activități profesionale, științifice și tehnice	-0,01321
Intermedieri financiare și asigurări	-0,06944
Industria extractivă	-0,15801
Activități de spectacole, culturale și recreative	-0,18085

Tabel: Variația diferențială a numărului de angajați pe sectoare de activitate

Demn de remarcat este faptul că cea mai mare parte a sectoarelor cu valori supraunitare sunt legate de domeniul serviciilor, care are o importanță vitală în economia municipiului. Analiza sectorială vine să susțină această afirmație.

- **1.3.1.2 Variația diferențială a numărului de angajați (Differential shift)**

Variația diferențială a numărului de angajați reprezintă diferența între ratele de creștere sau declin ale unui sector local comparativ cu creșterea sau declinul aceluiași sector din zona de referință, în cazul nostru declinul sau creșterea sectorului la nivel național.

Variația diferențială este și un indicator al dinamicii evoluției sectoarelor din moment ce se iau în considerare datele din două perioade diferite – în cazul nostru valorile din anul 2011 comparativ cu anul 2008. Principala motivație a alegerii acestora este de a identifica și posibilele influențe ale crizei economice asupra economiei locale – există posibilitatea ca unele sectoare să fi fost mai puternic afectate la nivel local decât la nivel național.

Acest coeficient este utilizat în identificarea sectoarelor care au un **avantaj competitiv** față de aria de referință. Variația diferențială arată dacă evoluția economiei locale (prin sectoarele ei) are loc la o rată mai scăzută ori mai crescută decât cea așteptată.

Interpretarea datelor – valorile mai mari decât 0 ale coeficientului ne arată că domeniul prezintă un avantaj competitiv (proximitate ridicată față de factorii de producție importanți) și se dezvoltă mult mai repede decât referința.

Din tabelul anterior putem observa că cele mai competitive sectoare ale economiei clujene sunt cele ale Informațiilor și comunicațiilor și cel al Tranzacțiilor imobiliare.

Per ansamblu, observăm că marea majoritate a ramurilor economiei sunt competitive, doar 6 din cele 20 de sectoare înregistrând valori negative.

O lipsă de competitivitate se regăsește în sectoarele agricol și cel al industriei extractive, industria prelucrătoare înregistrând o valoare aproape de 0, ceea ce nu ne poate îngrijora.

Cazuri speciale sunt cele ale sectoarelor intermediari financiare și asigurări și cel al activităților culturale, unde variația diferențială arată că numărul de angajați din aceste sectoare s-a redus ca proporție comparat cu nivelul național în perioada 2008-2011, deci au fost afectate de criză.

Variația diferențială permite efectuarea unor predicții asupra evoluției viitoare a sectoarelor economiei locale, ceea ce va permite concentrarea eforturilor de dezvoltare ale comunității către zonele potrivite. Trebuie avut în vedere faptul că deși unele sectoare pot avea un coeficient diferențial ridicat este posibil ca ele să nu reprezinte sectoare dominante. În acest sens, o corelație a analizei cu datele brute referitoare la structura ocupării forței de muncă pe ramuri este necesară.

În ceea ce privește sectoarele cu o variație diferențială redusă, există posibilitatea ca în viitor să poată deveni ramuri cu avantaj competitiv.

- **1.3.1.3 Corelarea valorilor coeficientului locațional și a variației diferențiale a numărului de angajați. Identificarea sectoarelor competitive și a potențialului de clusterizare.**

Următorul pas al analizei este legat de corelarea celor doi coeficienți analizați până acum și elaborarea unui tabel realizat pe patru cadrane unde ramurile sunt diferențiate în funcție de rezultatele identificate.

Sector	Variația diferențială a numărului de angajați	Coeficient locațional
Agricultură, silvicultură și pescuit	-0,33211	0,180556
Industrie	0,003932	0,745731
Industria extractivă	-0,15801	0,059024
Industria prelucrătoare	-0,00666	0,766456
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	0,000848	0,704402
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	0,126986	1,013819
Construcții	0,243279	0,981629
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	0,135231	1,211903
Transport și depozitare	0,365768	1,038434
Hoteluri și restaurante	0,034081	0,863331

Informații și comunicații	0,537316	2,043336
Intermedieri financiare și asigurări	-0,06944	1,393892
Tranzacții imobiliare	0,713727	1,386367
Activități profesionale, științifice și tehnice	-0,01321	1,141927
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	0,242684	0,988597
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	0,042689	0,574418
Învățământ	0,039084	1,257589
Sănătate și asistență socială	0,019363	1,096278
Activități de spectacole, culturale și recreative	-0,18085	1,562357
Alte activități de servicii	0,049554	0,978158

Tabel: Variația diferențială a numărului de angajați și Coeficient locațional pe sectoare

Necompetitiv (declin)	Competitiv (creștere)	
<p style="text-align: center;">SECTOARE ÎN TRANSFORMARE</p> <p>Variația diferențială a nr de ang < 0 Coeficient de localizare > 1</p> <ul style="list-style-type: none"> - intermedieri financiare și asigurări - activități profesionale, științifice și tehnice - activități de spectacole, culturale și recreative 	<p style="text-align: center;">SECTOARE ÎN DEZVOLTARE</p> <p>Variația diferențială a nr de ang > 0 Coeficient de localizare > 1</p> <ul style="list-style-type: none"> - informații și comunicații - tranzacții imobiliare - învățământ - sănătate și asistență socială - comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor - distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare - transport și depozitare 	Concentrare ridicată
<p style="text-align: center;">SECTOARE ÎN DECLIN</p> <p>Variația diferențială a nr de ang < 0 Coeficient de localizare < 1</p> <ul style="list-style-type: none"> - agricultură, silvicultură și pescuit - industria extractivă - industria prelucrătoare 	<p style="text-align: center;">SECTOARE DE PERSPECTIVĂ</p> <p>Variația diferențială a nr de ang > 0 Coeficient de localizare < 1</p> <ul style="list-style-type: none"> - industrie - producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat - construcții - hoteluri și restaurante - activități de servicii administrative și activități de servicii suport - administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public - alte activități de servicii 	Concentrare scăzută

Tabel: Avantaj competitiv și grad de concentrare la nivel local

Partea de tabel destinată sectoarelor de dezvoltare ne arată care sunt acele sectoare care au un avantaj competitiv și totodată un grad ridicat de concentrare la nivel local, existând posibilitatea ca de mare parte a produsului sau a serviciului oferit de acestea să beneficieze comunități din afara municipiului.

Concluzia este că sectoarele agricol și cel al industriei extractive se află în declin față de perioadele anterioare, iar din ce în ce mai multe sectoare din cadrul serviciilor devin competitive.

Față de perioada 2005-2006, putem remarca următoarele evoluții:

- Sectorul construcțiilor a devenit unul de perspectivă din unul aflat în dezvoltare.
- Industria a devenit un sector de perspectivă din unul aflat în transformare.
- Industria prelucrătoare se află în declin.
- Agricultură și industria extractivă își păstrează statutul de sectoare în declin.
- Sectorul financiar bancar se află în transformare după ce anterior fusese unul în dezvoltare.
- Sectoarele învățământ și sănătate au devenit sectoare aflate în dezvoltare din sectoare aflate în transformare, ceea ce arată că eforturile realizate în aceste domenii au avut succes.
- La momentul actual există 7 sectoare aflate în plină dezvoltare, față de 5 în perioada anterioară.
- Sectoarele transport și comerț rămân sectoare aflate în dezvoltare.

Zona cadranului sectoarelor aflate în dezvoltare este de obicei acea zonă în cadrul căreia pot fi dezvoltate clustere. În momentul actual sectorul IT beneficiază de existența unui cluster, sectorul energiilor regenerabile fiind unul în care s-au pus bazele celui de-al doilea cluster al economiei clujene.

1.3.2 Analiza performanțelor activităților economiei locale

Considerăm că o analiză realizată la nivelul Zonei Metropolitane⁸¹, care să ia în considerare datele în funcție de codurile CAEN poate completa și detalia analiza anterioară, identificând care sunt domeniile de activitate cu un avantaj competitiv și cu potențial ridicat de clusterizare. În acest sens am recurs la date pentru anii 2008 și 2010, utilizate în studiul „Competitive Cities” al Băncii Mondiale.

• 1.3.2.1 Gradul de concentrare al activităților

Din cele 451 coduri CAEN pentru care s-au analizat datele, 220 au un Coeficient locațional mai mare de 1, ceea ce arată un grad ridicat de concentrare a activității, în foarte multe din activitățile economice. 72 % din totalul angajaților sunt implicați în activități care înregistrează valori supraunitare ale indicatorului.

Activitate	Nr. Angajați	Coeficient Locațional
Fabricarea plăcilor și dalelor din ceramică	443	19,78505
Fabricarea parfumurilor și a produselor cosmetice	539	17,75295

⁸¹ Aiton, Apahida, Baci, Bonțida, Borșa, Căianu, Chinteni, Ciurila, Cojocna, Feleacu, Florești, Gârbău, Gilău, Jucu, Petreștii de Jos, Sânpaul, Săvădisla, Tureni, Vultureni, Cluj-Napoca

Activități de realizare a soft-ului la comandă	2867	4,756351
Activități de editare a altor produse software	811	4,597683
Fabricarea preparatelor farmaceutice	791	4,54747
Distribuția energiei electrice	2020	4,518202
Activități de alimentație (catering) pentru evenimente	306	4,244065
Activități de intermediere a tranzacțiilor financiare	363	4,2244
Fabricarea produselor metalice obținute prin deformare plastică;	404	4,111317
Comerț cu ridicata al aparatelor electrice de uz gospodăresc	646	3,375543
Fabricarea de articole de lenjerie de corp	1565	3,303022
Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte și accesorii n.c.a	864	3,081577
Comerț cu ridicata al echipamentelor și furniturilor de fierărie pentru instalații sanitare și de încălzire	517	2,514252
Comerț cu amănuntul al altor produse alimentare, în magazine spec.	350	2,504952
Comerț cu ridicata al produselor farmaceutice	1007	2,463615
Dezvoltare (promovare) imobiliară	312	2,381308
Agenții imobiliare	392	2,208555
Comerț cu ridicata de piese și accesorii pentru autovehicule	945	2,291251
Alte activități de tipar n.c.a.	752	2,183549
Activități de consultanță pentru afaceri și management	1893	1,853376
Captarea, tratarea și distribuția apei	1667	1,819892
Fabricarea de echipamente electrice și electronice pentru autoveh.	2456	1,81812
Activități ale agențiilor de publicitate	1611	1,796765
Transporturi urbane, suburbane și metropolitane de călători	1756	1,659835
Lucrări de instalații electrice	1428	1,612622
Baruri și alte activități de servire a băuturilor	1082	1,578689
Restaurante	2252	1,470813
Lucrări de instalații sanitare, de încălzire și de aer condiționat	1684	1,545331
Comerț cu ridicata nespecializat	1071	1,525895
Fabricarea încălțăminte	2070	1,497224
Lucrări de construcții a drumurilor și autostrăzilor	1569	1,403668
Activități de inginerie și consultanță tehnică legate de acestea	1482	1,394898

Tabel: Număr de angajați și Coeficient locațional la nivelul Zonei Metropolitane

Analiza principalelor activități ale economiei zonei, luând în considerare numărul de angajați, arată că dintre activitățile economice relevante (cu un număr de angajați mai mare de 300) activitățile comerciale au de regulă un coeficient locațional supraunitar, în cele mai multe cazuri (coduri CAEN) valorile sunt ridicate – peste 2,5.

Valori extrem de ridicate ale acestui coeficient se înregistrează în activitățile de fabricare a plăcilor și dalelor din ceramică (19,78) și fabricarea produselor cosmetice (17,75).

Coborând valorile ridicate ale numărului de angajați și ale coeficientului locațional putem observa că activitățile de realizare ale softului la comandă, precum și activitățile de editare ale altor produse software, care împreună au peste 3.600 de angajați, au coeficiente locaționale de peste 4,5, fapt care relevă gradul de concentrare extrem de ridicat al acestui tip de activități și confirmă plasarea Clujului între cele mai importante centre IT din Europa de Sud-Est, nu doar din țară.

Activitățile de intermediere a tranzacțiilor financiare și alte activități de intermediere financiară au, de asemenea, un grad de concentrare foarte ridicat, cu un coeficient locațional de 4,2.

Alte activități cu valori mari ale coeficientelor sunt cele de distribuție a energiei electrice, comerțul cu produse farmaceutice, activități imobiliare, activități de consultanță în management, inginerie și consultanță tehnică, publicitate, baruri și restaurante.

• **1.3.2.2 Variația diferențială/ Avantaj competitiv**

Indicatorul avantajului competitiv utilizat este cel al variației diferențiale a numărului de angajați. O valoare mai mare decât zero al unui asemenea indicator poate însemna un avantaj competitiv al activității respective față de competitorii din zona de referință (în cazul nostru nivelul național).

Activitate	Nr. Angajați	Variația diferențială a numărului de angajați
Alte intermediari financiare n.c.a.	110	6,863151365
Activități de intermediere a tranzacțiilor financiare	363	1,965685332
Fabricarea produselor din carne	354	6,801482983
Comerț cu amănuntul al echipamentului pentru telecomunicații în magazine specializate	462	6,532321163
Activități ale agențiilor de publicitate	1611	0,66935879
Comerț cu ridicata al produselor cosmetice și de parfumerie	430	0,604983903
Transporturi de marfă pe calea ferată	551	0,5228347
Activități ale centrelor de intermediere telefonică (call center)	517	0,657522988
Comerț cu amănuntul al altor bunuri noi	405	0,444213042
Comerț cu amănuntul al îmbrăcăminte	683	0,38724786
Activități de realizare a soft-ului la comandă	2867	0,287715626
Activități de editare a altor produse software	811	0,247108928
Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (excl lenjerie)	1868	0,234776403
Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte și accesorii n.c.a	864	0,208059981
Comerț cu ridicata al produselor farmaceutice	1007	0,21795676
Restaurante	2252	0,211463657
Fabricarea încălțămintei	2070	0,170567773
Comerț cu amănuntul al altor produse alimentare	350	0,165705939
Transporturi rutiere de marfuri	2510	0,152910266
Fabricarea echipamentelor de comunicații	1567	0,150603963
Activități de consultanță pentru afaceri și management	1893	0,148435625
Activități de asistență medicală specializată	627	0,126679301
Comerț cu amănuntul al produselor farmaceutice	781	0,108601386
Distribuția energiei electrice	2020	0,096300766
Comerț cu ridicata nespecializat	1071	0,079389812
Fabricarea plăcilor și dalelor din ceramică	443	0,051425971
Comerț cu ridicata al mat. lemnos și de construcție	1086	0,047860399
Întreținerea și repararea autovehiculelor	1245	0,03997023
Lucrări de instalații electrice	1428	0,035182958
Activități de inginerie și consultanță tehnică	1482	0,01904978
Lucrări de construcții a drumurilor și autostrăzilor	1569	0,018580537
Transporturi urbane, suburbane și metropolitane de călători	1756	0,011771661
Fabricarea de articole de lenjerie de corp	1565	0,004106737

Tabel: Număr de angajați și Variația diferențială a numărului de angajați la nivelul Zonei Metropolitane Cluj

Acest indicator se bazează pe analiza evoluției în perioada 2008-2010 a angajaților pe activitățile economiei naționale. 231 din totalul de 451 de activități economice au valori pozitive ale indicatorului, ceea ce ne arată că în perioada sus-menționată, proporția angajaților din domeniile respective a crescut față de nivelul național. 60% din totalul angajaților sunt implicați în activități care înregistrează valori pozitive ale indicatorului, ceea ce indică o economie puternică și un potențial de dezvoltare ridicat.

O analiză a valorilor celor mai importante activități (după numărul de angajați) arată valori foarte ridicate pentru sectorul intermediilor financiare – 6,86, fabricarea produselor din carne – 6,80 și a comerțului cu amănuntul al echipamentului pentru telecomunicații în magazine specializate – 6,53.

Activitățile din domeniul publicității, realizare și editare produse software, al transporturilor de marfă pe căi ferate și rutiere, consultanță în management, distribuția energiei, fabricarea de articole de îmbrăcăminte și lenjerie, construcții și proiectare.

• *1.3.2.3 Analiza principalelor activități economice ale zonei*

CAEN	Denumire activitate	Variația diferențială	Coefficient Locațional	Angajați 2010
4120	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	-0,02198	0,973	4451
6201	Activități de realizare a soft-ului la comandă (software orientat client)	0,287716	4,75	2867
4941	Transporturi rutiere de mărfuri	0,15291	1,11	2510
2931	Fabricarea de echipamente electrice și electronice pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule	-0,02619	1,81	2456
8010	Activități de protecție și gardă	0,157542	0,82	2302
5610	Restaurante	0,211464	1,47	2252
4711	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	-0,03858	0,38	2071
1520	Fabricarea încălțămintei	0,170568	1,49	2070
3513	Distribuția energiei electrice	0,096301	4,51	2020
7022	Activități de consultanță pentru afaceri și management	0,148436	1,85	1893
1413	Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp)	0,234776	0,71	1868
4931	Transporturi urbane, suburbane și metropolitane de călători	0,011772	1,65	1756
4322	Lucrări de instalații sanitare, de încălzire și de aer condiționat	-0,04577	1,54	1684
3600	Captarea, tratarea și distribuția apei	-0,08287	1,81	1667
7311	Activități ale agențiilor de publicitate	0,669359	1,79	1611
4211	Lucrări de construcții a drumurilor și autostrăzilor	0,018581	1,4	1569
2630	Fabricarea echipamentelor de comunicații	0,150604	16,13	1567
1414	Fabricarea de articole de lenjerie de corp	0,004107	3,3	1565

7112	Activități de inginerie și consultanță tehnică legate de acestea	0,01905	1,39	1482
4321	Lucrări de instalații electrice	0,035183	1,61	1428
4520	Întreținerea și repararea autovehiculelor	0,03997	1,16	1245
5510	Hoteluri și alte facilități de cazare similare	-0,06798	1,25	1208
1071	Fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie	-0,09773	0,76	1195
4673	Comerț cu ridicata al materialului lemnos și a materialelor de construcție și echipamentelor sanitare	0,04786	1,15	1086
5630	Baruri și alte activități de servire a băuturilor	0,155428	1,57	1082

Analiza se limitează la principalele activități în funcție de numărul de angajați. Am ales să prezentăm agregarea datelor pentru cei doi indicatori descriși până acum, în cazul activităților cu peste 1.000 de angajați.

Principalele activități economice (ca număr de angajați) aflate în dezvoltare și cele în care ZM Cluj are un avantaj competitiv sunt:

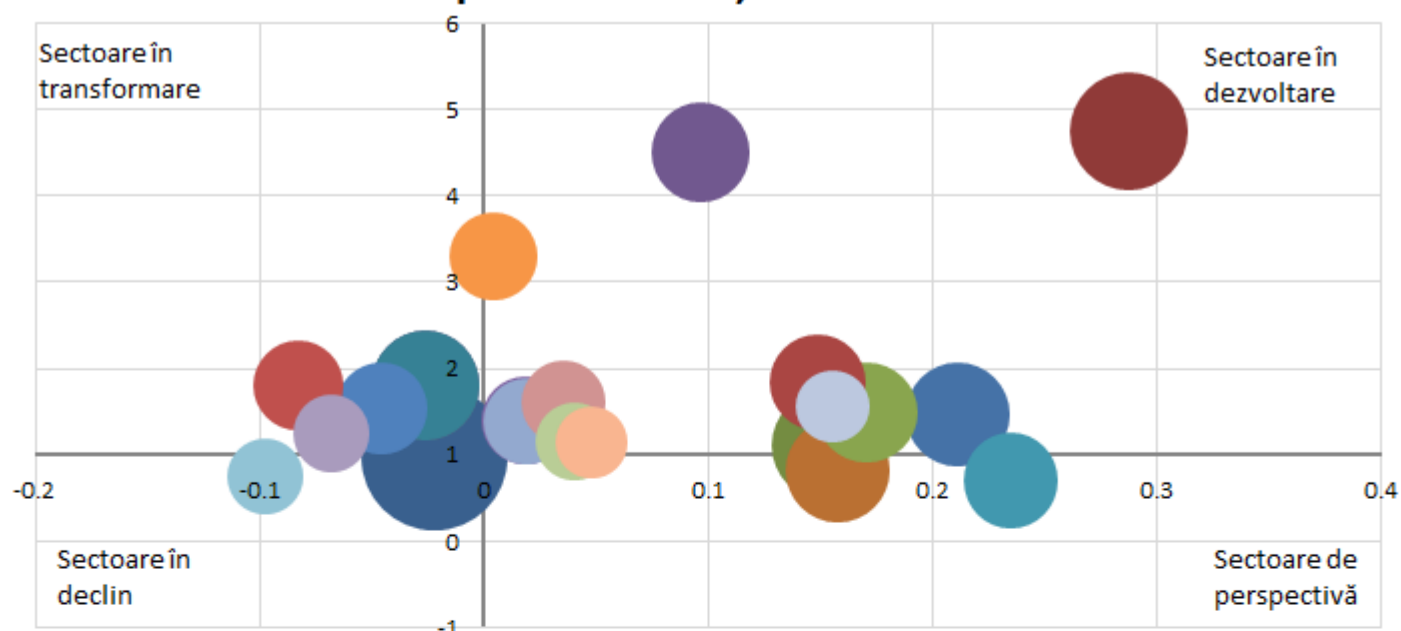
- Activități de realizare a softului la comandă,
- Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte și lenjerie,
- Transportul rutier de mărfuri,
- Activități de consultanță pentru management,
- Distribuția energiei electrice,
- Lucrări de instalații electrice,
- Baruri și restaurante.

Activitățile de intermediari ale tranzacțiilor financiare și alte intermediari financiare, deși nu sunt prezentate mai sus, au valori extrem de ridicate, atât ale coeficientului locațional cât și ale variației diferențiale, acest lucru oferind certitudinea unui avantaj competitiv solid.

Lucrările de construcții a clădirilor rezidențiale, activitate în care sunt angrenați peste 4.400 de angajați, se află în declin la fel ca și activitățile de fabricare a pâinii.

Figura de mai jos oferă posibilitatea identificării poziției sectoarelor și a competitivității acestora:

Principalele activități ale economiei

- Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale
- Activitati de realizare a soft-ului la comanda (software orientat client)
- Transporturi rutiere de marfuri
- Fabricarea de echipamente electrice si electronice pentru autovehicule si pentru motoare de autovehicule
- Fabricarea de echipamente electrice si electronice pentru autovehicule si pentru motoare de autovehicule
- Activitati de protectie si garda
- Restaurante
- Fabricarea incaltamintei
- Distributia energiei electrice
- Activitati de consultanta pentru afaceri si management
- Fabricarea altor articole de imbracaminte (exclusiv lenjeria de corp)
- Lucrari de instalatii sanitare, de incalzire si de aer conditionat
- Captarea, tratarea si distributia apei
- Lucrari de constructii a drumurilor si autostrazilor
- Fabricarea de articole de lenjerie de corp
- Activitati de inginerie si consultanta tehnica legate de acestea
- Lucrari de instalatii electrice
- Intretinerea si repararea autovehiculelor
- Hoteluri si alte facilitati de cazare similare
- Fabricarea painii; fabricarea prajiturilor si a produselor proaspete de patiserie
- Comert cu ridicata al materialului lemnos si a materialelor de constructie si echipamentelor sanitare
- Baruri si alte activitati de servire a bauturilor

II. RAPORT DE CERCETARE

PRIMĂRIA ȘI CONSILIUL LOCAL
CLUJ-NAPOCA

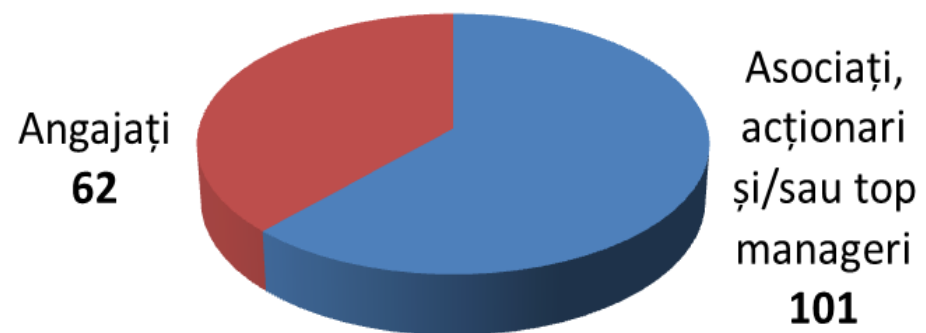

Percepțiile mediului de afaceri local privind situația actuală și perspectivele de dezvoltare economică ale municipiului Cluj-Napoca

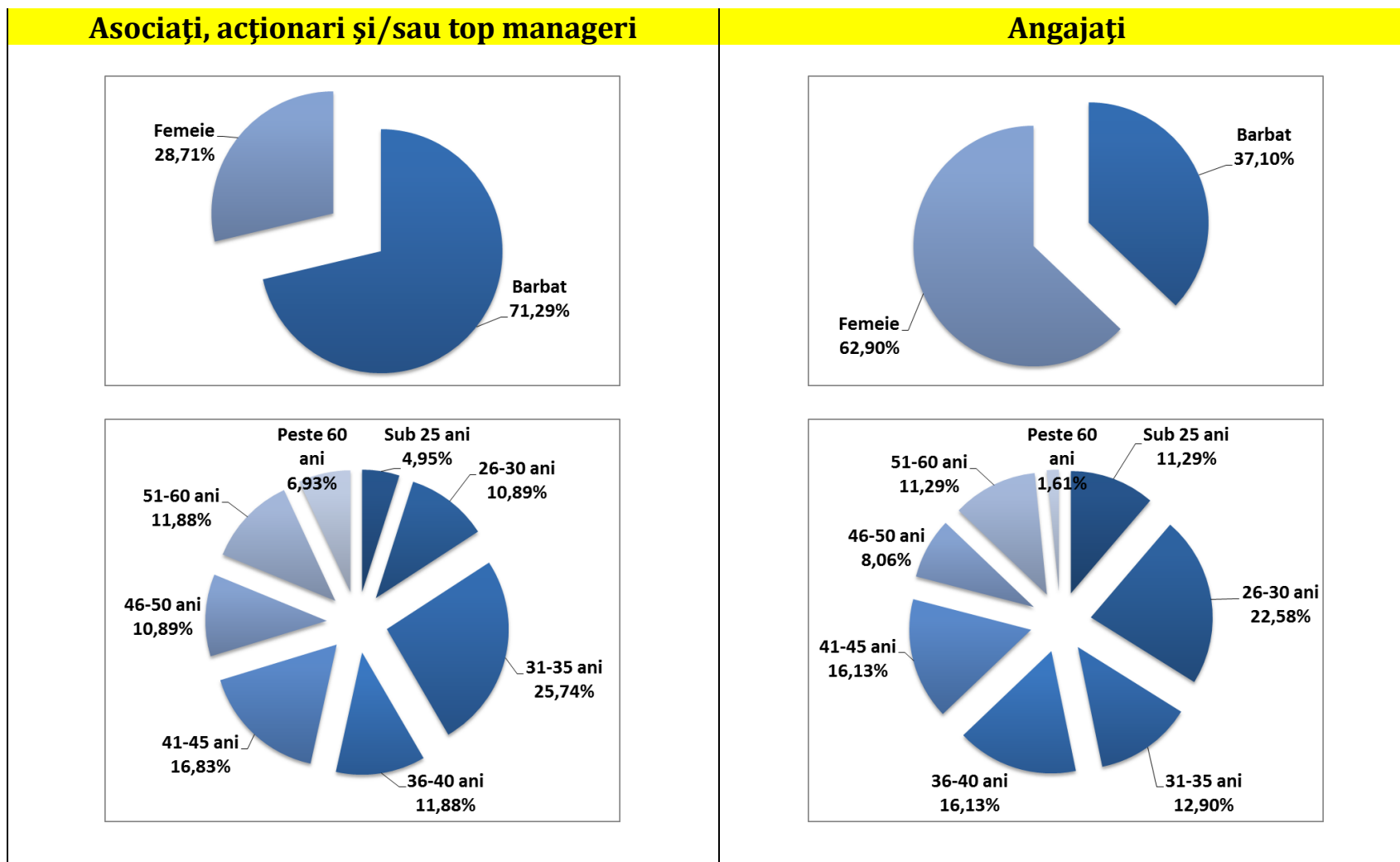
Studiu în rândul *asociațiilor, acționarilor și/sau top managerilor*, respectiv, *angajaților* firmelor/organizațiilor cu activitate în raza municipiului Cluj-Napoca

Perioada de colectare a datelor: **12 sept – 28 oct 2013**

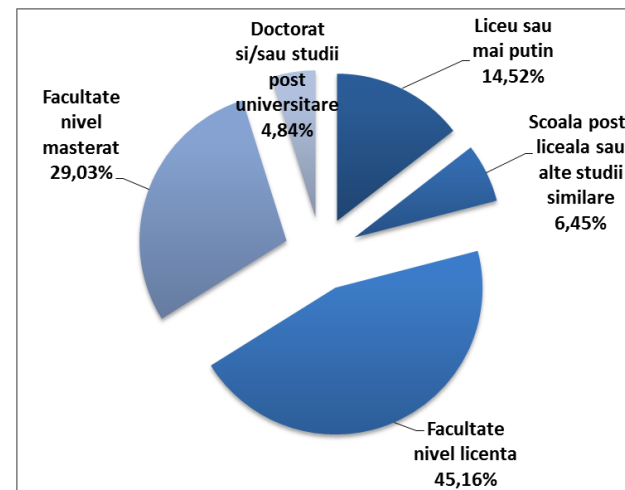
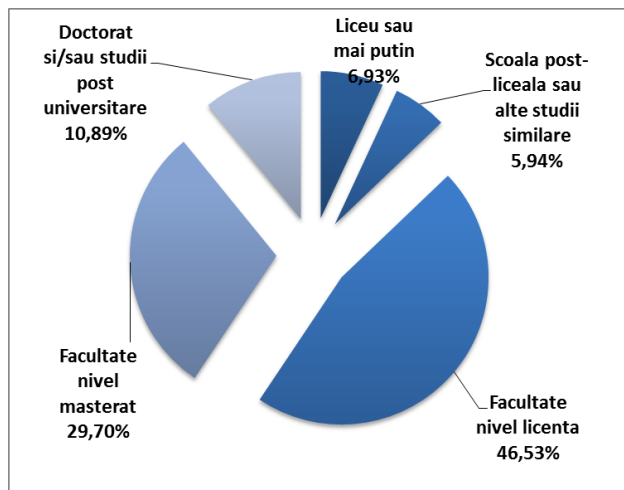
Dimensiunea eșantionului: **163 respondenți**

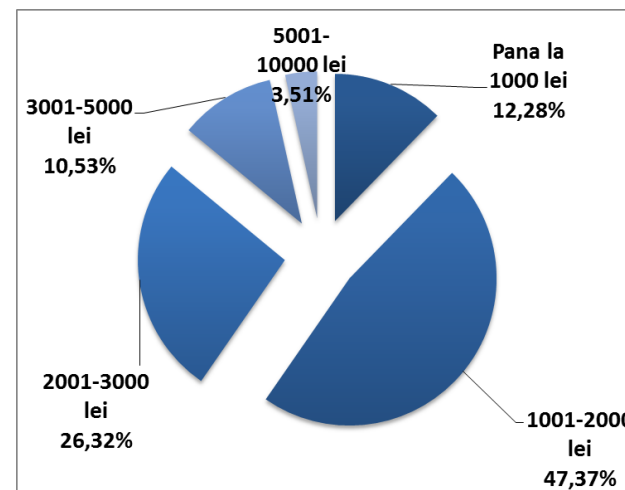
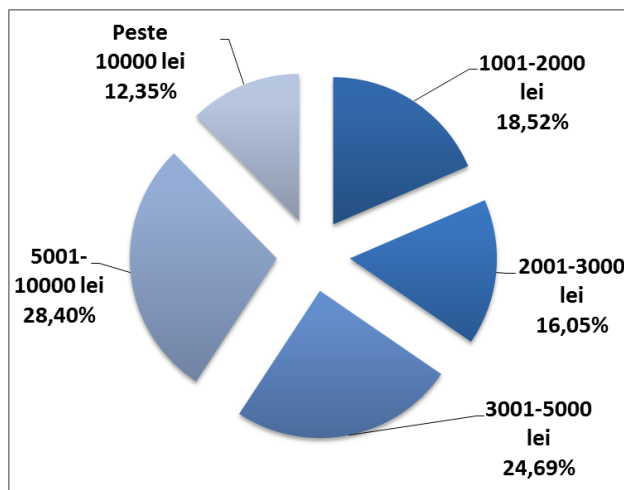
○ 2.1 Structura eșantionului investigat

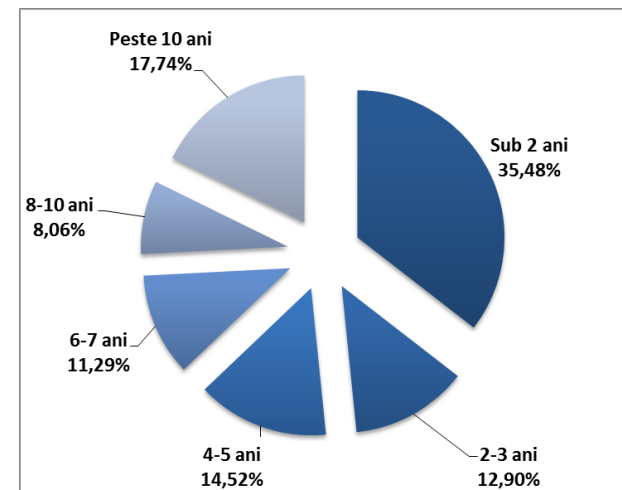
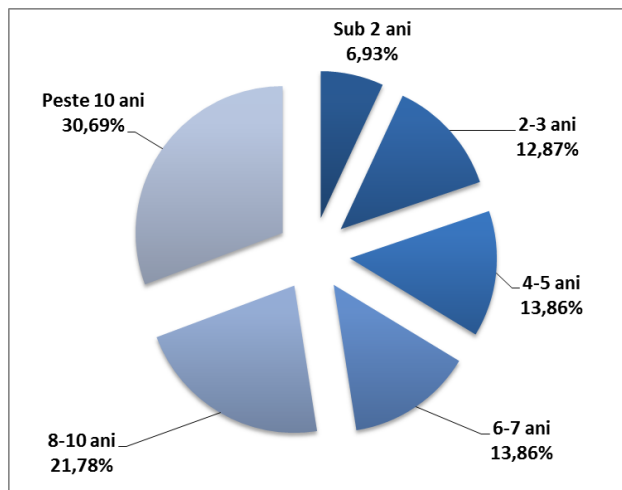
Nivel de studii absolvite:

Venit mediu lunar net:

**Vechimea în
cadrul
firmei/
organizației:**

2.2 Informații privind firmele/organizațiile de proveniență (PARTEA 1)

Asociați, acționari și/sau top manageri

Sectorul principal de activitate al firmei/organizației:

Sector de activitate	Procent
IT&C	14,9%
SERVICII FINANCIARE	11,9%
COMERȚ	10,9%
ALTE SECTOARE DE SERVICII	8,9%
PRODUCȚIE INDUSTRIALĂ	7,9%
SERVICII INTERMEDIERI IMOBILIARE	6,9%
SERVICII REPARAȚII & MONTAJ	6,9%
SERVICII EDUCATIONALE & RESURSE UMANE	4%
SERVICII PROIECTARE CONSTRUCȚII	4%
SERVICII TRANSPORT/LOGISTICĂ	4%
PRODUCȚIE MEDIA	3%
TURISM	3%
ALTE SECTOARE DE PRODUCȚIE	3%
AGRICULTURĂ	2%
CONSTRUCTII	2%
PRODUCȚIE TEXTILE/ÎNCĂLȚĂMINTE	2%
SERVICII MARKETING	2%
SPORT	2%
SERVICII CONSULTANȚĂ AFACERI	1%

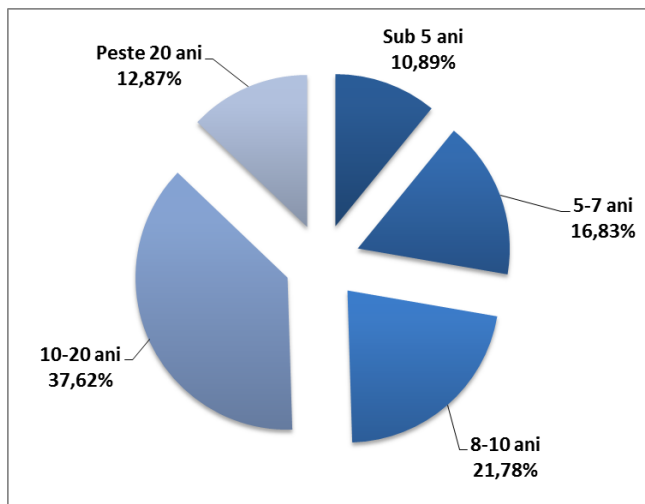
Vechimea firmei/organizației:

Angajați

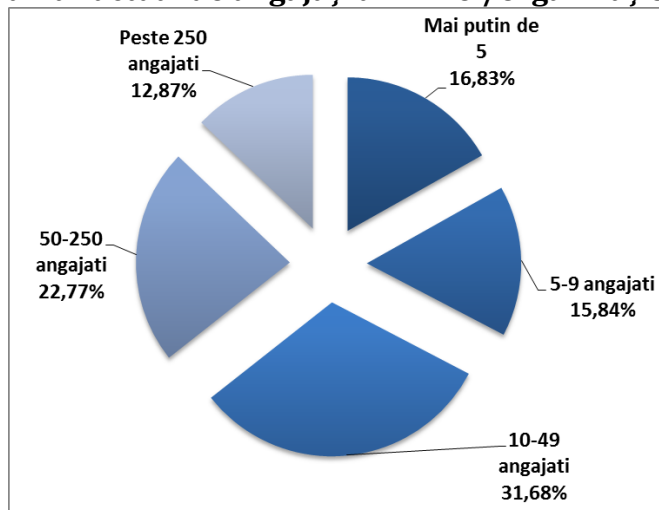
Sectorul principal de activitate al firmei/organizației:

Sector de activitate	Procent
SERVICII FINANCIARE	12,9%
SERVICII REPARAȚII & MONTAJ	11,3%
COMERȚ	9,7%
IT&C	9,7%
SERVICII CONSULTANȚĂ AFACERI	9,7%
SERVICII MARKETING	6,5%
ALTE SECTOARE DE SERVICII	6,5%
PRODUCȚIE MEDIA	4,8%
CONSTRUCȚII	3,2%
PRODUCȚIE TEXTILE/ÎNCĂLȚĂMINTE	3,2%
SERVICII EDUCATIONALE & RESURSE UMANE	3,2%
SERVICII INTERMEDIERI IMOBILIARE	3,2%
SERVICII PROIECTARE CONSTRUCȚII	3,2%
TURISM	3,2%
ALTE SECTOARE DE PRODUCȚIE	3,2%
AGRICULTURĂ	1,6%
PRODUCȚIE INDUSTRIALĂ	1,6%
SERVICII TRANSPORT/LOGISTICĂ	1,6%
SPORT	1,6%

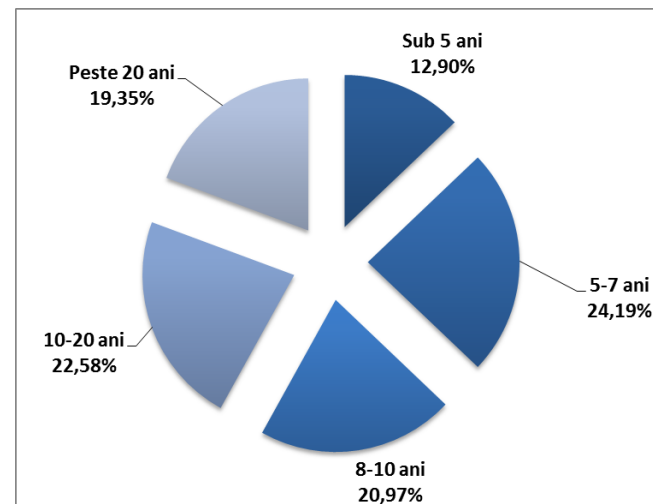
Vechimea firmei/organizației:

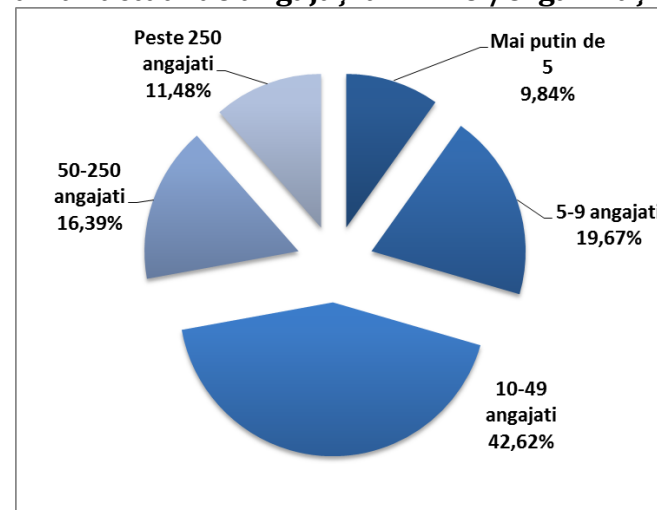
Număr actual de angajați ai firmei/organizației:

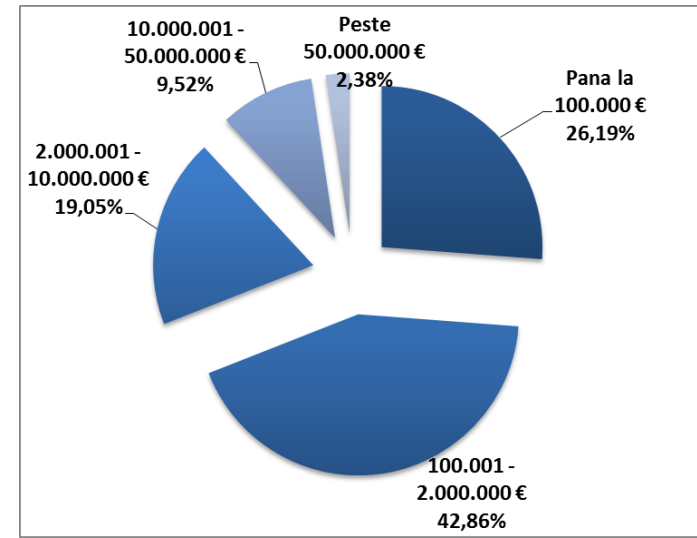
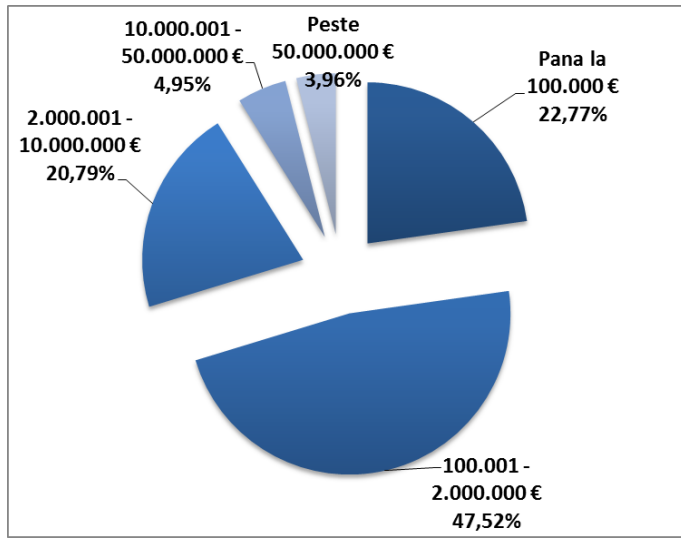
Cifra de afaceri sau venitul firmei/organizației în 2012

Număr actual de angajați ai firmei/organizației:

Cifra de afaceri sau venitul firmei/organizației în 2012

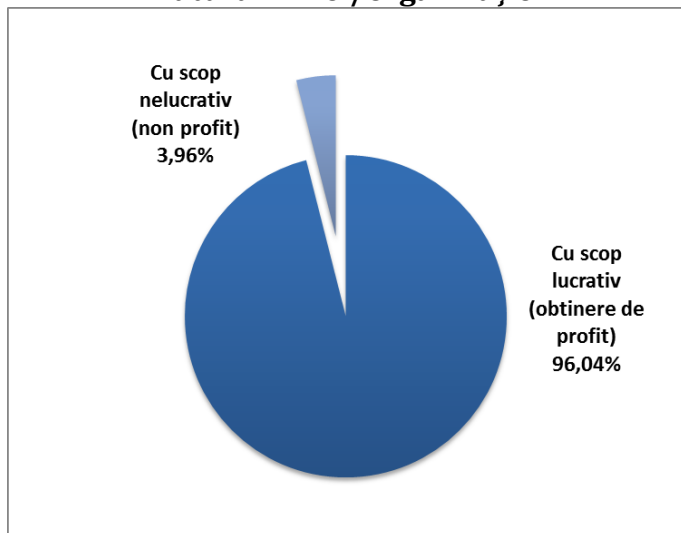

○ 2.3 Informații privind firmele/organizațiile de proveniență (PARTEA 2)

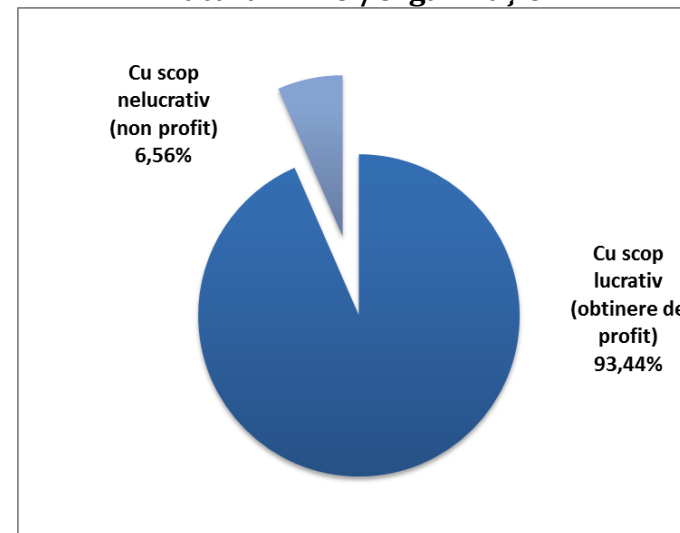
Asociați, acționari și/sau top manageri

Angajați

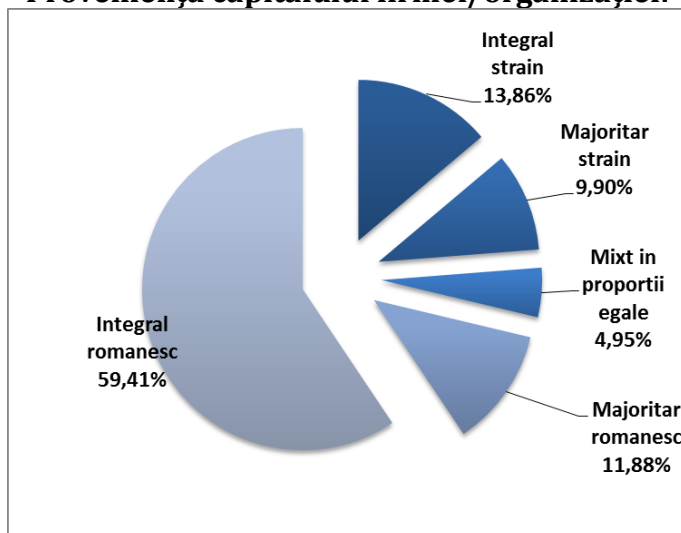
Natura firmei/organizației

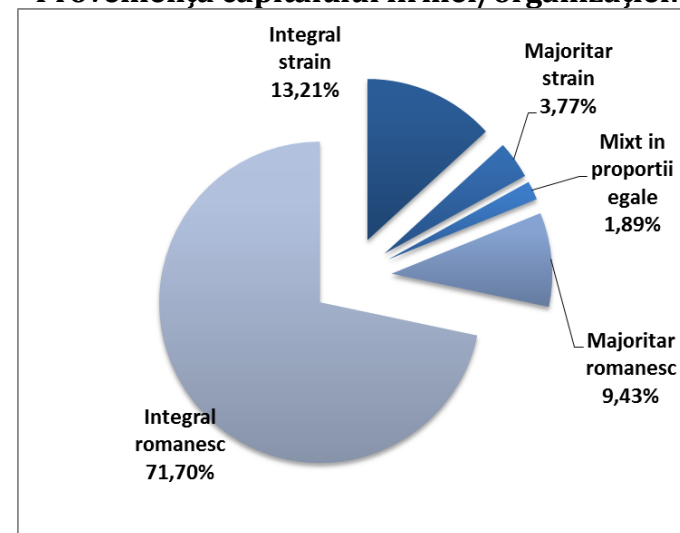
Natura firmei/organizației

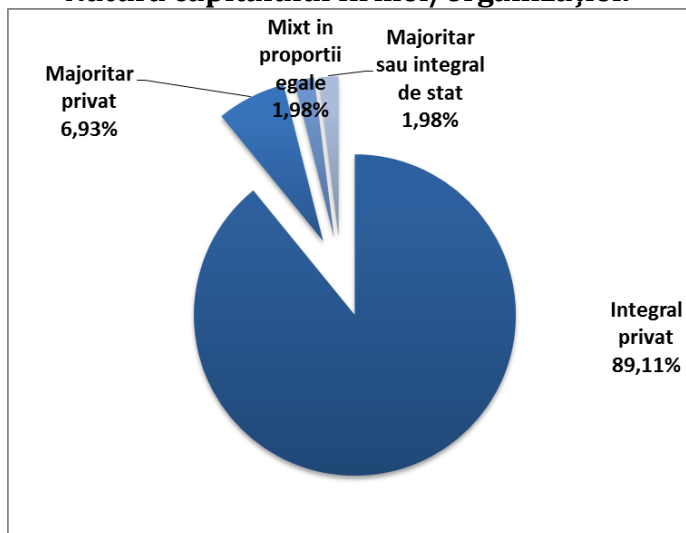
Proveniența capitalului firmei/organizației:

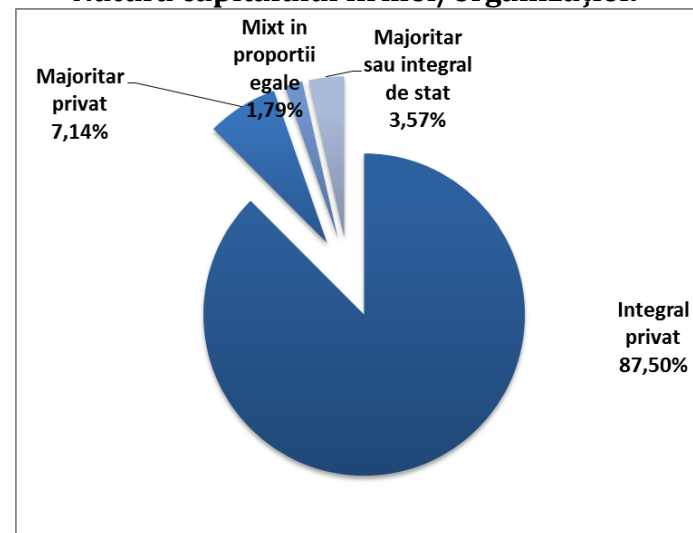
Proveniența capitalului firmei/organizației:

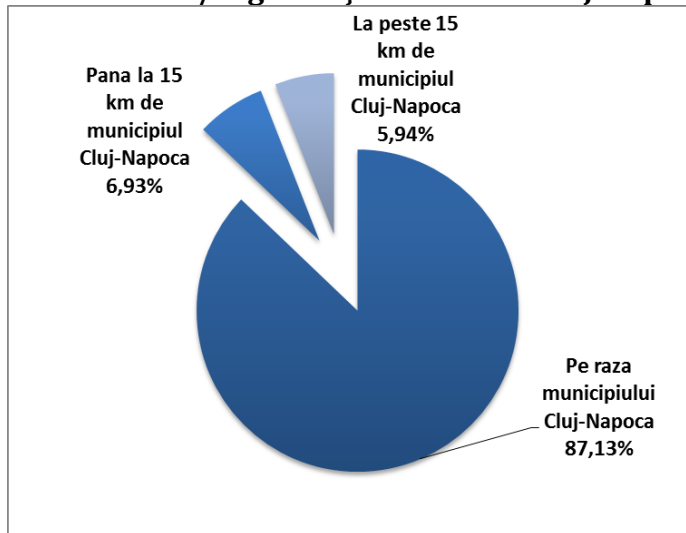
Natura capitalului firmei/organizației:

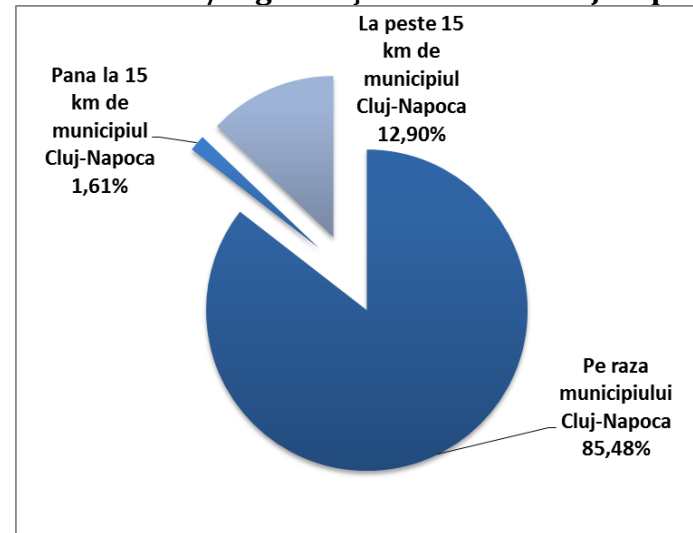
Natura capitalului firmei/organizației:

Plasarea firmei/organizației relativ la Cluj-Napoca:

Plasarea firmei/organizației relativ la Cluj-Napoca:

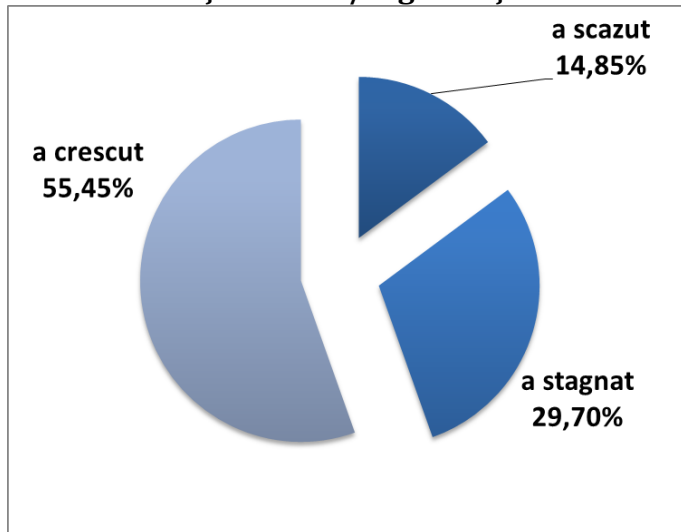

2.4 Aprecieri privind evoluțiile recente și perspectivele firmei/organizației

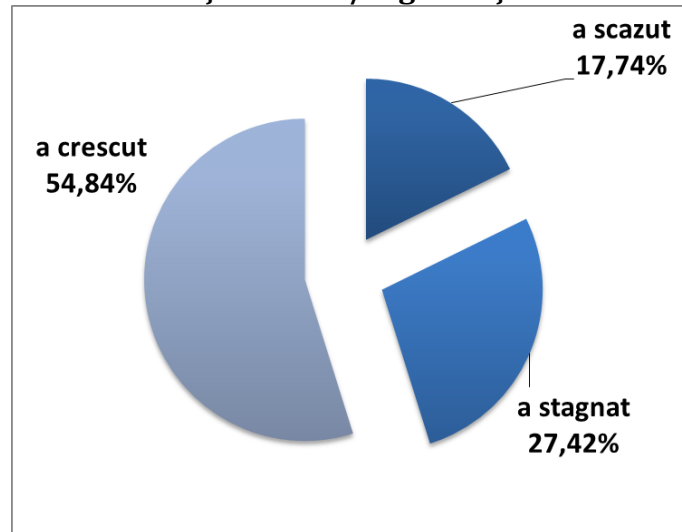
Asociați, acționari și/sau top manageri

Angajați

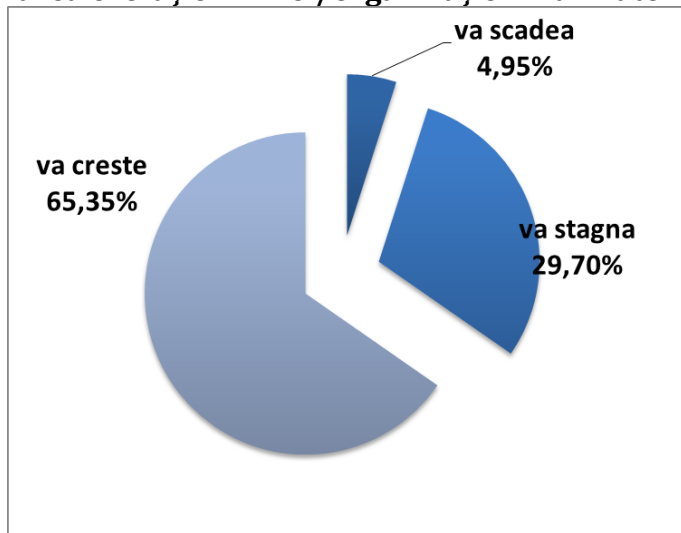
Aprecierea evoluției firmei/organizației în ultimii ani

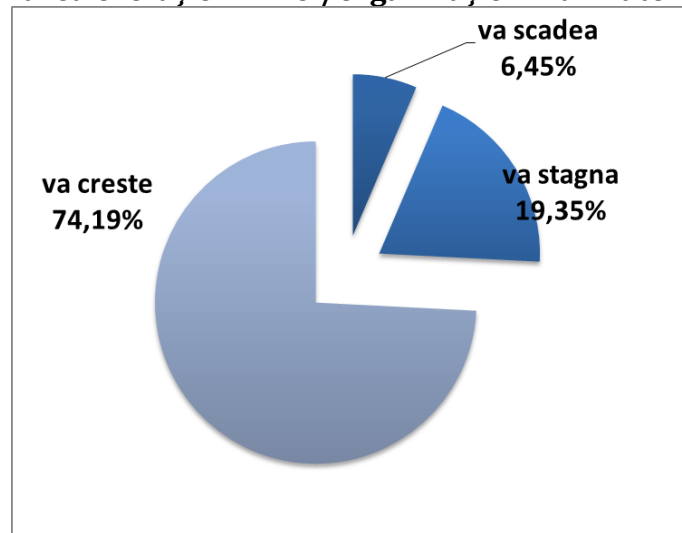
Aprecierea evoluției firmei/organizației în ultimii ani:

Estimarea evoluției firmei/organizației în următorii ani:

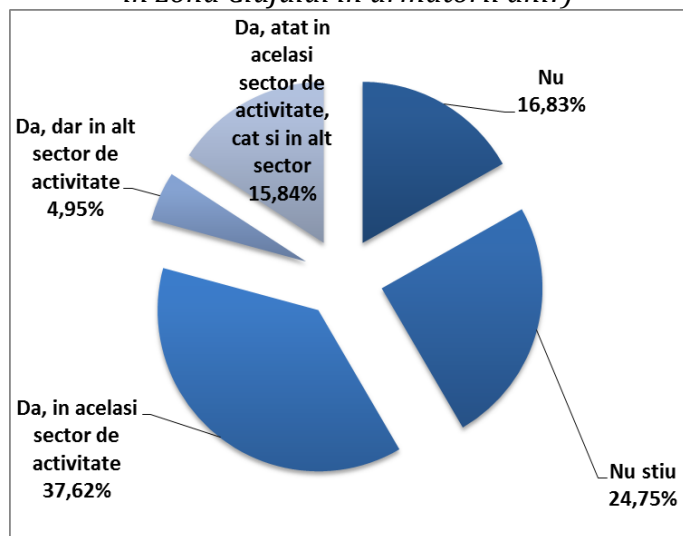

Estimarea evoluției firmei/organizației în următorii ani:

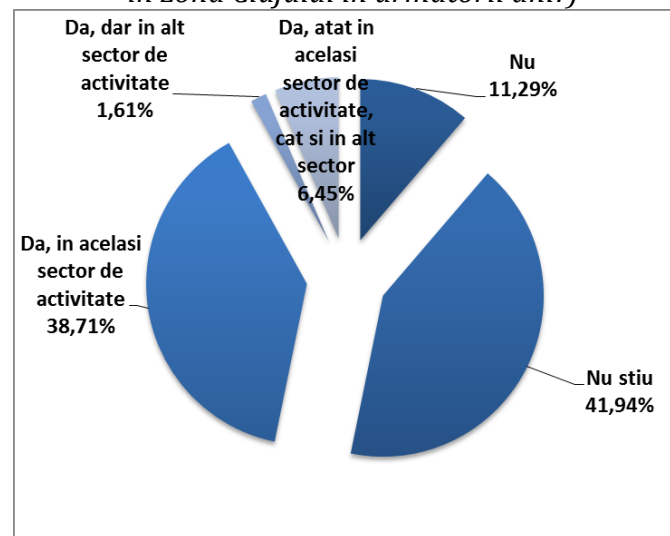
Estimarea extinderii investițiilor în Cluj în următorii ani

(Q: Credeți că compania/organizația dvs. își va extinde investițiile în zona Clujului în următorii ani?)

Estimarea extinderii investițiilor în Cluj în următorii ani

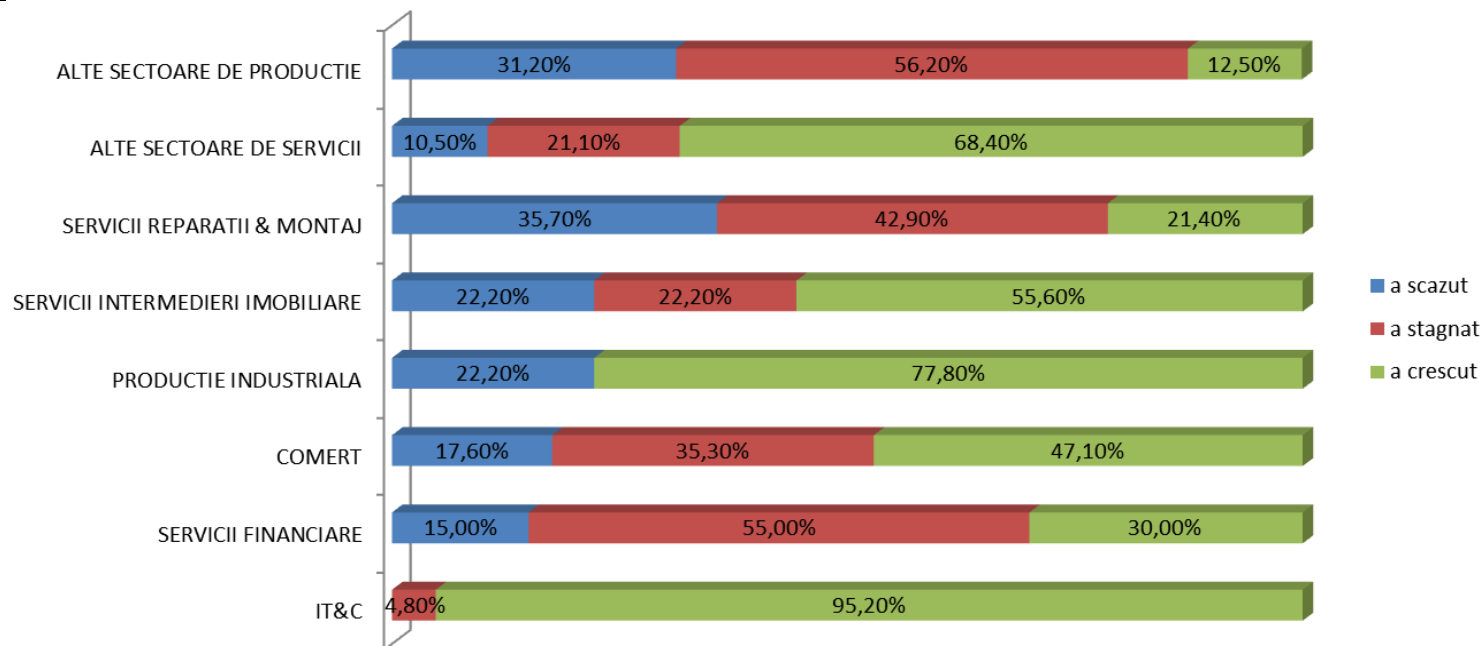
(Q: Credeți că compania/organizația dvs. își va extinde investițiile în zona Clujului în următorii ani?)

Nu există diferențe semnificative statistic între percepțiile asociaților, acționarilor sau top managerilor, și, respectiv, percepțiile angajaților în ceea ce privește aprecierea evoluției firmei/organizației în ultimii ani sau în următorii ani și, respectiv, estimarea extinderii investițiilor în Cluj în următorii ani. Din aceste puncte de vedere, percepțiile celor două categorii de respondenți sunt similare.

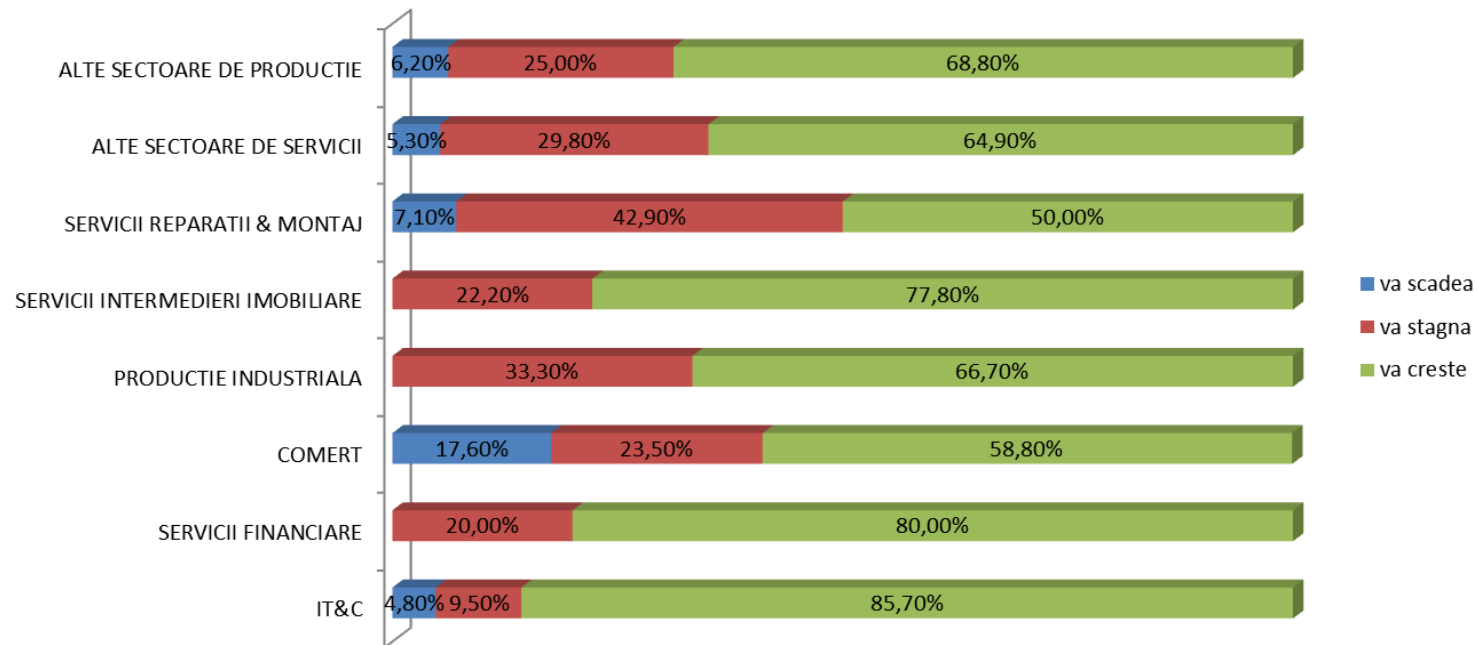
○ **2.5 Aprecieri privind evoluțiile recente și perspectivele firmei/organizației în funcție de sectorul de activitate al firmei/organizației de proveniență a respondenților**

Aprecierea evoluției firmei/organizației în ultimii ani

Respondenții provenind din sectoarele **IT&C**, **producție industrială** și, respectiv, **alte sectoare de servicii** (decât cele evidențiate separat) apreciază în mod semnificativ pozitiv evoluția propriilor firme/organizații în ultimii ani, comparativ cu respondenții provenind de la firme/organizații din alte sectoare. Se remarcă totodată aprecierile relativ negative ale respondenților provenind din sectoare precum **serviciile de reparații și montaj** și, respectiv, din **alte sectoare de producție**.

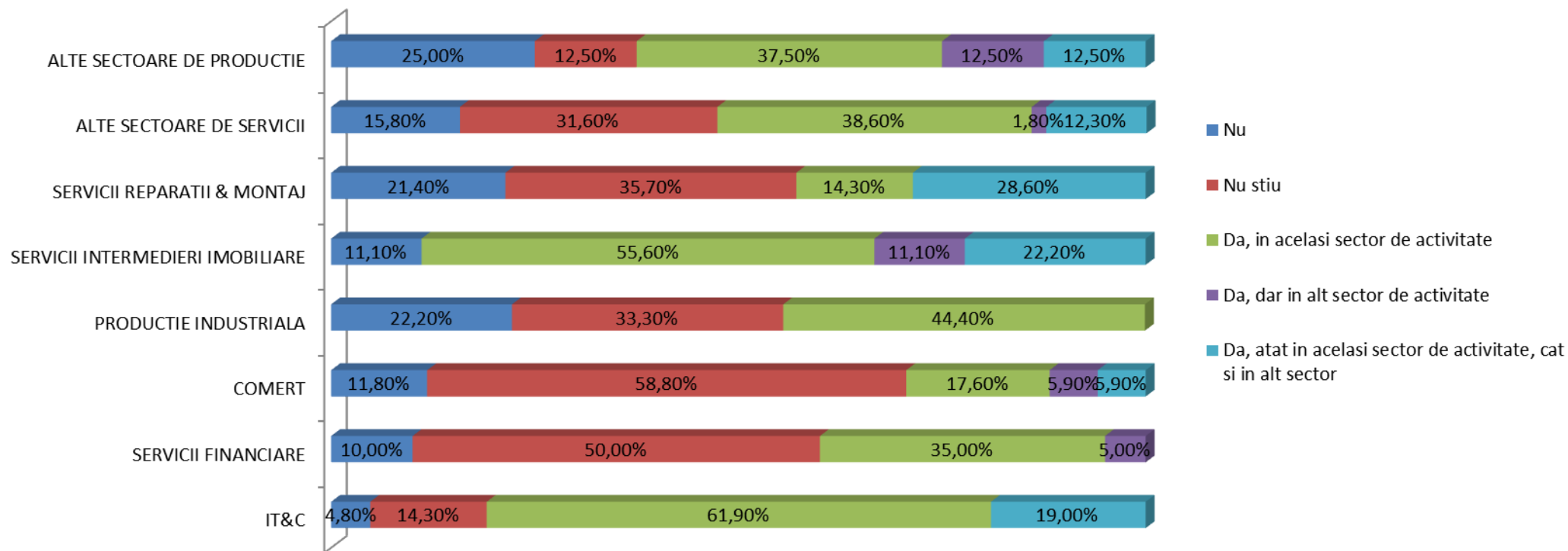
Estimarea evoluției firmei/organizației în următorii ani

Respondenții provenind din sectoarele **IT&C**, **servicii financiare** și **intermedieri imobiliare** (precum și cei din **producție industrială** și **alte sectoare de servicii**) sunt mai optimiști în privința evoluției propriilor firme/organizații în următorii ani, comparativ cu respondenții provenind de la firme/organizații din alte sectoare. Se remarcă totodată, în ciuda unei note generale de optimism din acest punct de vedere, percepțiile relativ pesimiste ale respondenților provenind din sectorul **comerț**.

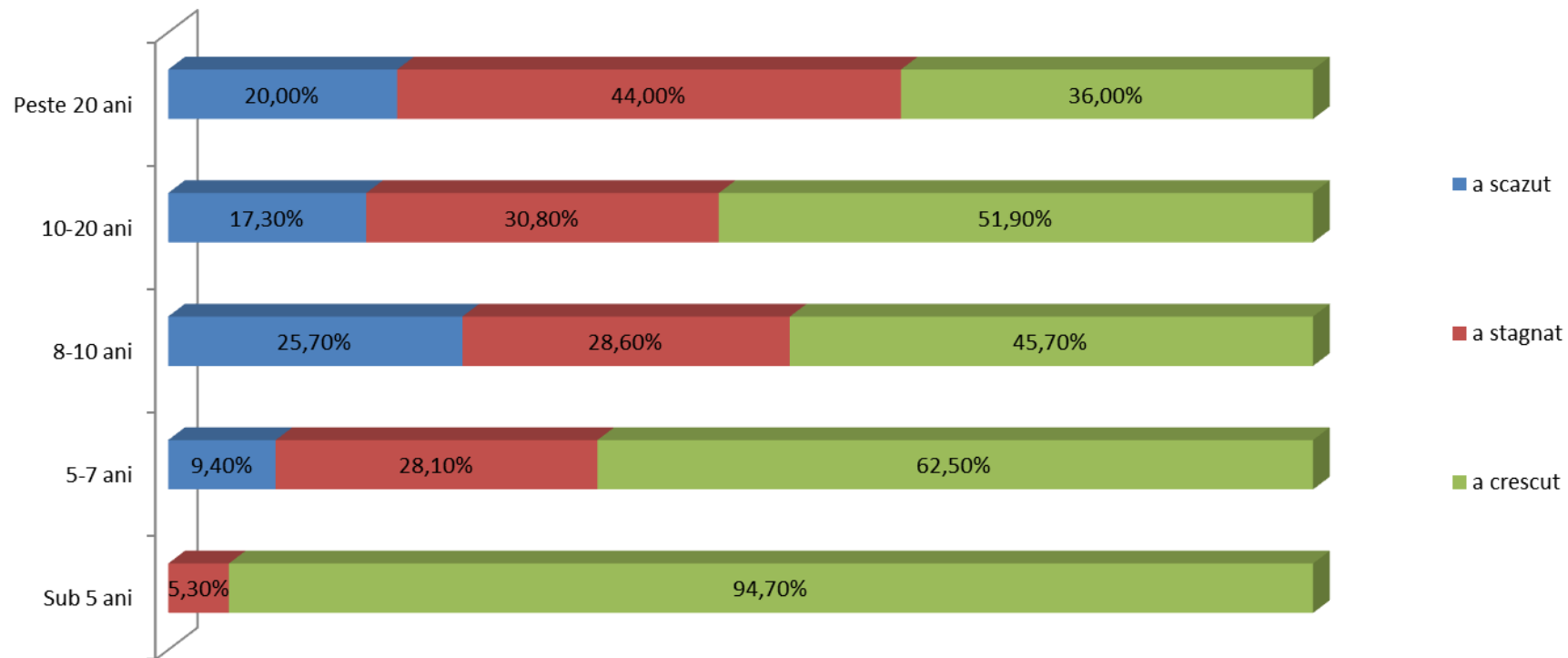
Estimarea extinderii investițiilor în Cluj în următorii ani

(Q: Credeți că compania/organizația dvs. își va extinde investițiile în zona Clujului în următorii ani?)

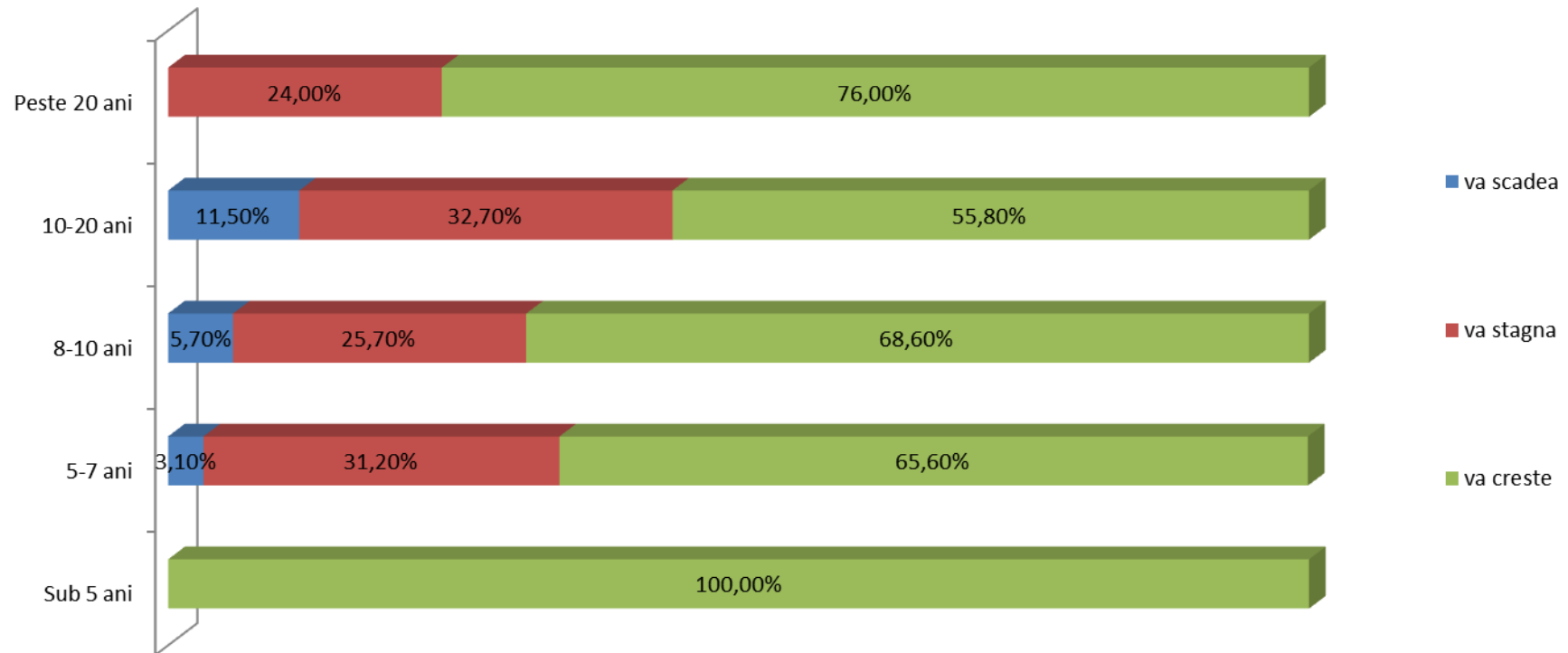
Respondenții provenind din sectoarele *IT&C* și, respectiv, *intermedieri imobiliare* sunt cei mai optimiști în privința extinderii investițiilor propriilor firme/organizații în Cluj în următorii ani. În opoziție cu aceștia se află respondenții din sectoare precum *producția industrială*, *alte sectoare de producție* sau *servicii de reparații și montaj* care sunt mai pesimiști din acest punct de vedere.

**Aprecieri privind evoluțiile recente și perspectivele firmei/organizației
în funcție de vechimea firmei/organizației de proveniență a respondenților**
Aprecierea evoluției firmei/organizației în ultimii ani

Respondenții provenind din cadrul firmelor/organizațiilor noi și foarte noi apreciază în mod semnificativ pozitiv evoluția propriilor firme/organizații în ultimii ani, comparativ cu respondenții provenind de la firme/organizații cu vechime mai mare.

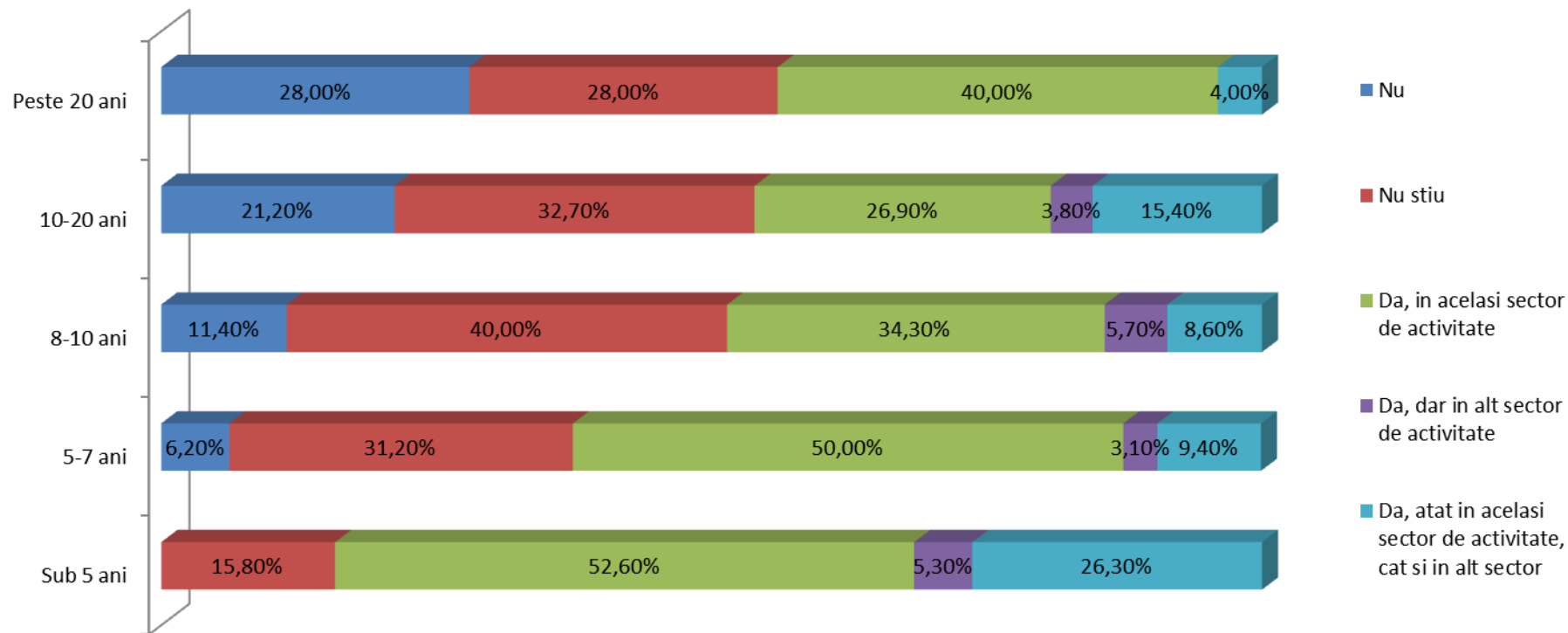
Estimarea evoluției firmei/organizației în următorii ani

Respondenții provenind din cadrul firmelor/organizațiilor foarte noi sunt semnificativ mai optimiști în privința evoluția propriilor firme/organizații în următorii ani, comparativ cu respondenții provenind de la firmele/organizațiile cu vechime mai mare, cu excepția respondenților provenind de la firmele/organizațiile cele mai vechi (cu vechime mai mare de 20 ani) care, în mod surprinzător, sunt mult mai optimiști decât respondenții din cadrul firmelor/organizațiilor cu vechime mai mică (5-20 ani).

Estimarea extinderii investițiilor în Cluj în următorii ani

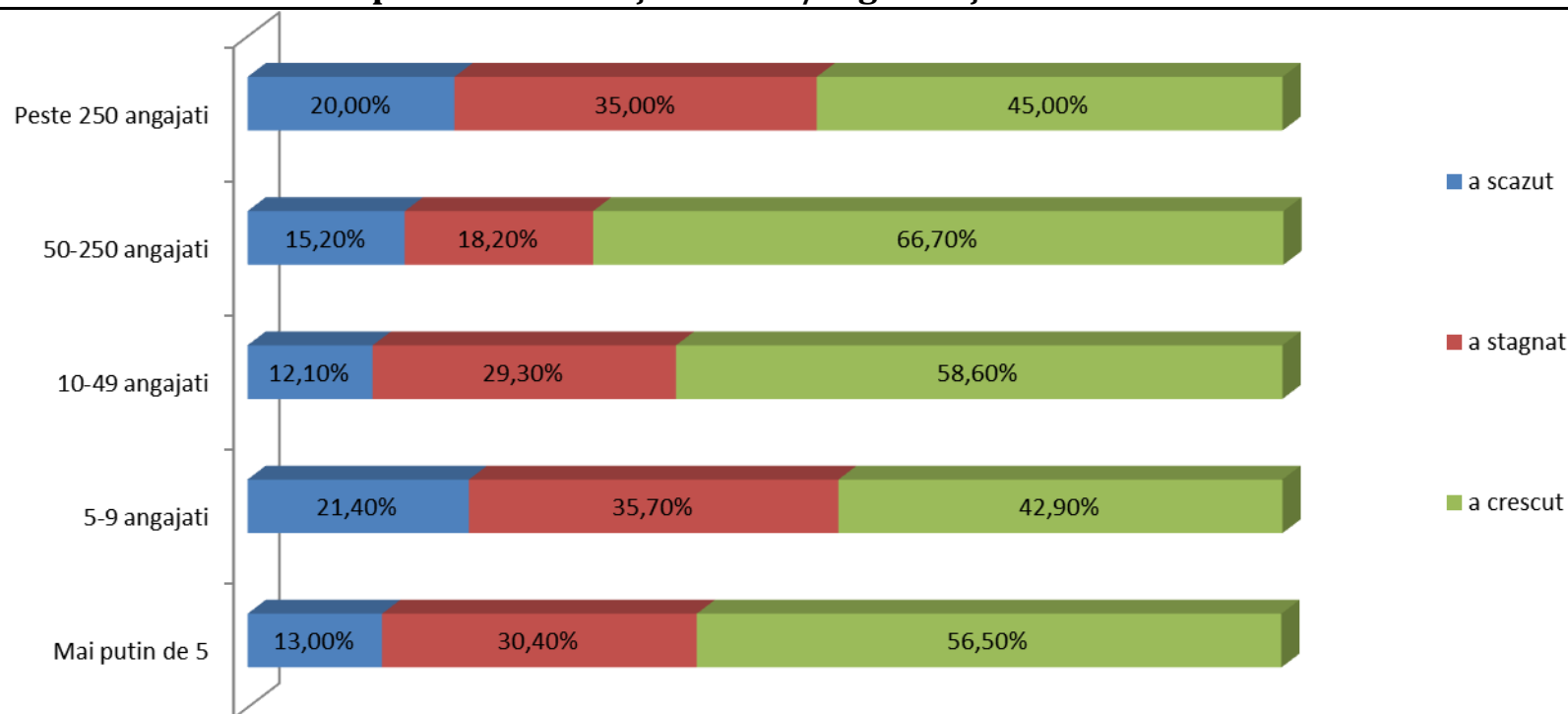
(Q: Credeți că compania/organizația dvs. își va extinde investițiile în zona Clujului în următorii ani?)

Respondenții provenind din cadrul firmelor/organizațiilor noi și foarte noi sunt mai optimiști în privința extinderii investițiilor propriilor firme/organizații în Cluj în următorii ani, comparativ cu respondenții provenind de la firme/organizații cu vechime mai mare.

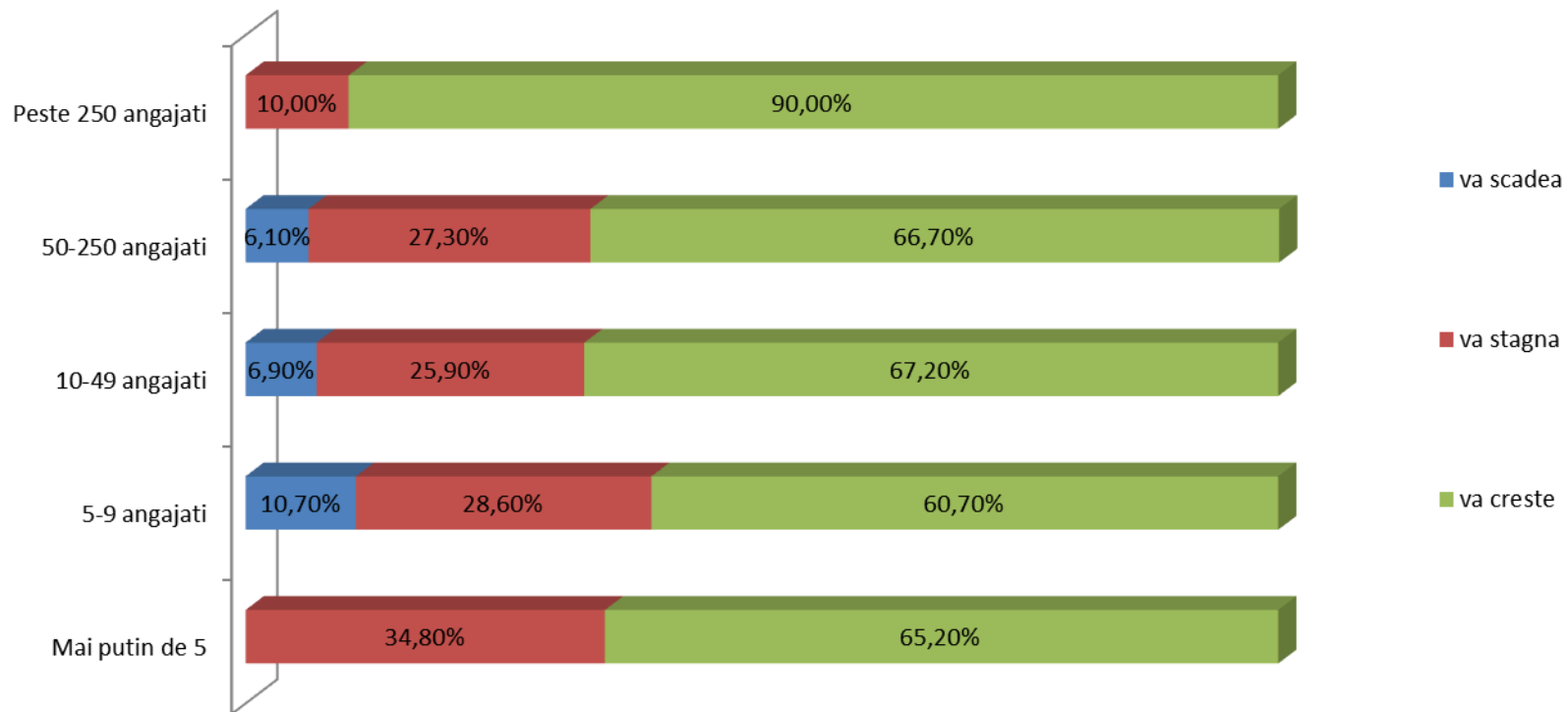
Aprecieri privind evoluțiile recente și perspectivele firmei/organizației în funcție de numărul de angajați ai firmei/organizației de proveniență a respondenților

Aprecieria evoluției firmei/organizației în ultimii ani

Deși nu există diferențe semnificative statistic între respondenții provenind de la firme de dimensiuni diferite în privința aprecierii evoluției propriilor firme/organizații în ultimii ani, se pot remarca aprecieri ceva mai pozitive în rândul respondenților provenind de la firme/organizații cu 50-250 angajați și, respectiv, aprecieri ceva mai negative în rândul celor provenind de la firmele/organizațiile cu 5-9 și peste 250 de angajați.

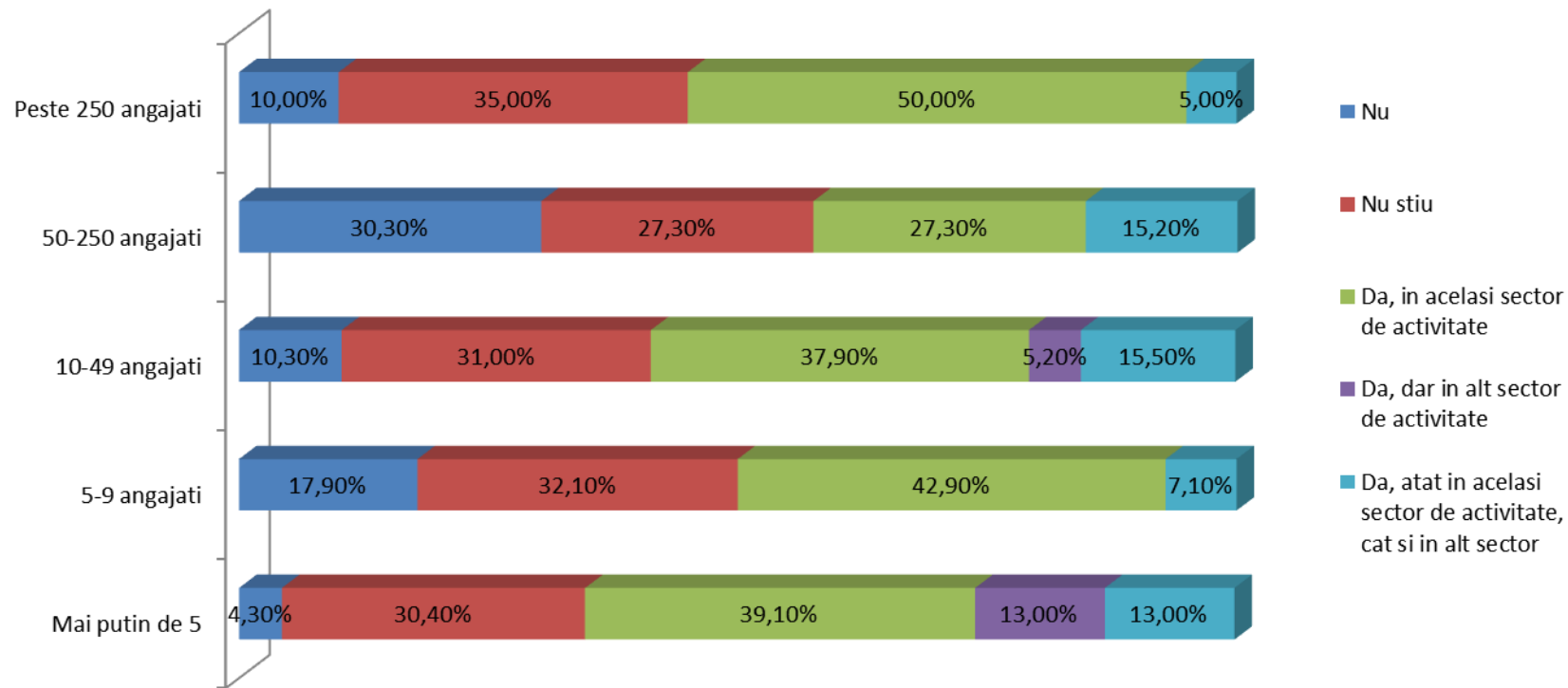
Estimarea evoluției firmei/organizației în următorii ani

Deși nu există diferențe semnificative statistic între respondenții provenind de la firme de dimensiuni diferite în privința estimării evoluției propriilor firme/organizații în următorii ani, totuși, se poate remarca optimismul mai mare al celor proveniți de la firme/organizații cu peste 250 de angajați.

Estimarea extinderii investițiilor în Cluj în următorii ani

(Q: Credeți că compania/organizația dvs. își va extinde investițiile în zona Clujului în următorii ani?)

Deși nu există diferențe semnificative statistic între respondenții provenind de la firme de dimensiuni diferite în privința extinderii investițiilor propriilor firme/organizații în Cluj în următorii ani, totuși, se poate remarca pesimismul ceva mai pronunțat al celor proveniți de la firmele/organizațiile cu peste 50-250 de angajați și, respectiv, cu 5-9 angajați.

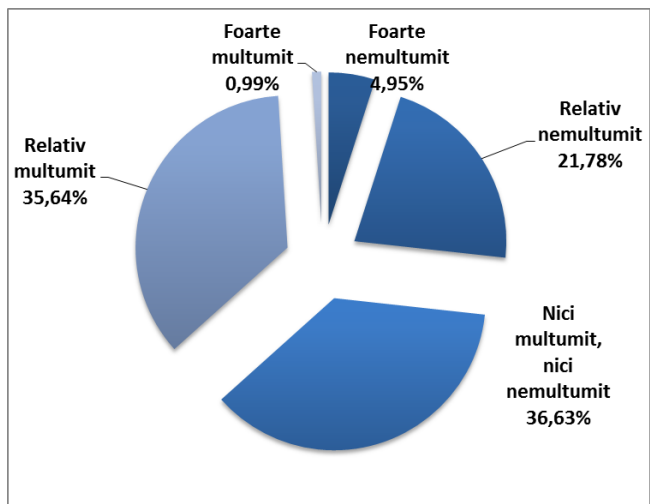
○ 2.6 Satisfacție și loialitate față de Cluj-Napoca

Asociați, acționari și/sau top manageri

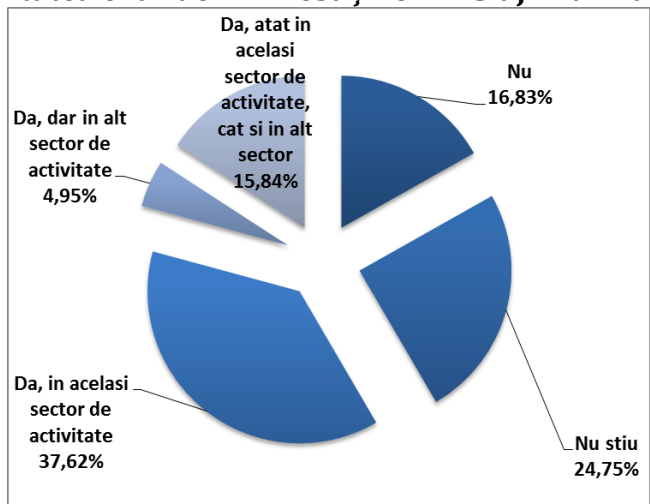
Gradul de satisfacție relativ la mediul de afaceri local:

Angajați

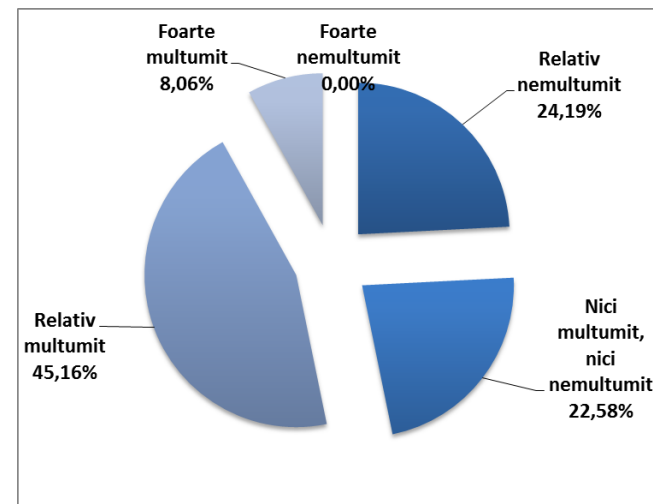
Gradul de satisfacție relativ la mediul/condițiile de muncă locale:

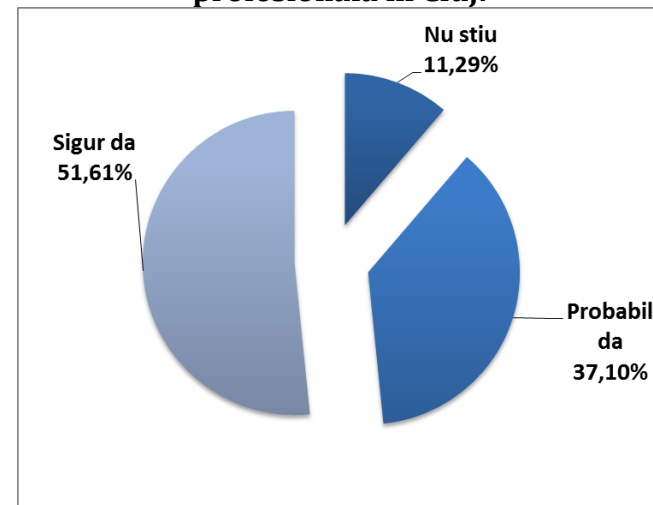
Probabilitatea extinderii investițiilor în Cluj în următorii ani:

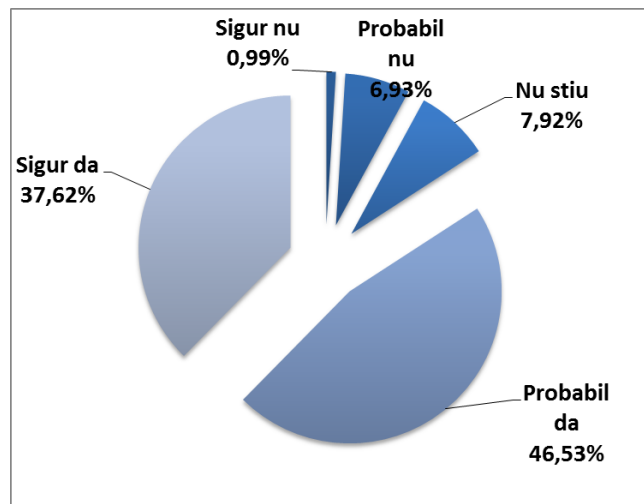
Probabilitatea de a recomanda prietenilor, cunoștințelor sau partenerilor o investiție în Cluj:

Probabilitatea ca angajatul să-și continue activitatea profesională în Cluj:

Probabilitatea de a recomanda prietenilor sau cunoștințelor un loc de muncă în Cluj:

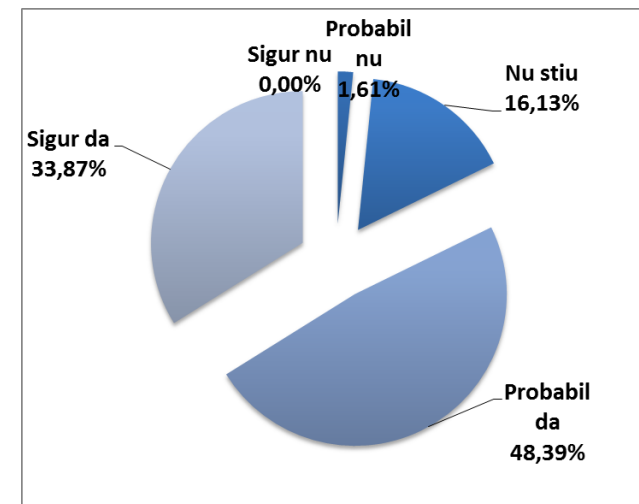
Angajații sunt mai mulțumiți de mediul de muncă oferit de Cluj-Napoca (53,3% mulțumiți/relativ mulțumiți), comparativ cu gradul de satisfacție al acționarilor, asociaților sau top managerilor față de mediul de afaceri local (doar 36,6% mulțumiți/relativ mulțumiți).

Nu s-au remarcat diferențe semnificative statistic între asociați, acționari sau top manageri, pe de o parte, și angajați, pe de altă parte, în ceea ce privește intenția de recomandare a municipiului ca loc de investiție/muncă.

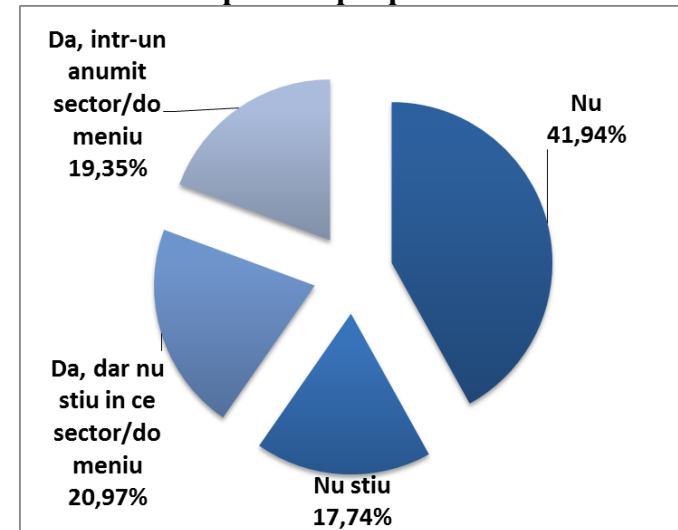
Deși doar 36,6% dintre acționari, asociați sau top manageri sunt mulțumiți sau relativ mulțumiți de mediul de afaceri local, peste 84% dintre aceștia ar recomanda („sigur da” sau „probabil da”) prietenilor, cunoștințelor sau partenerilor o investiție în municipiu.

Deși doar 53,3% dintre angajați sunt mulțumiți sau relativ mulțumiți de mediul de muncă local, peste 82% dintre aceștia ar recomanda („sigur da” sau „probabil da”) prietenilor sau cunoștințelor un loc de muncă în Cluj-Napoca.

Nu s-au remarcat diferențe semnificative statistic în gradul de

Spirit antreprenorial (disponibilitatea de a se lansa într-o afacere pe cont propriu în următorii ani)

Sectoare menționate (cei 19,35%): consultanță, comerț, construcții, contabilitate, servicii juridice, marketing, media, service auto.

satisfacție sau loialitate față de Cluj în funcție de sectorul de activitate, vechimea sau numărul de angajați ai firmei/organizației de proveniență a respondenților

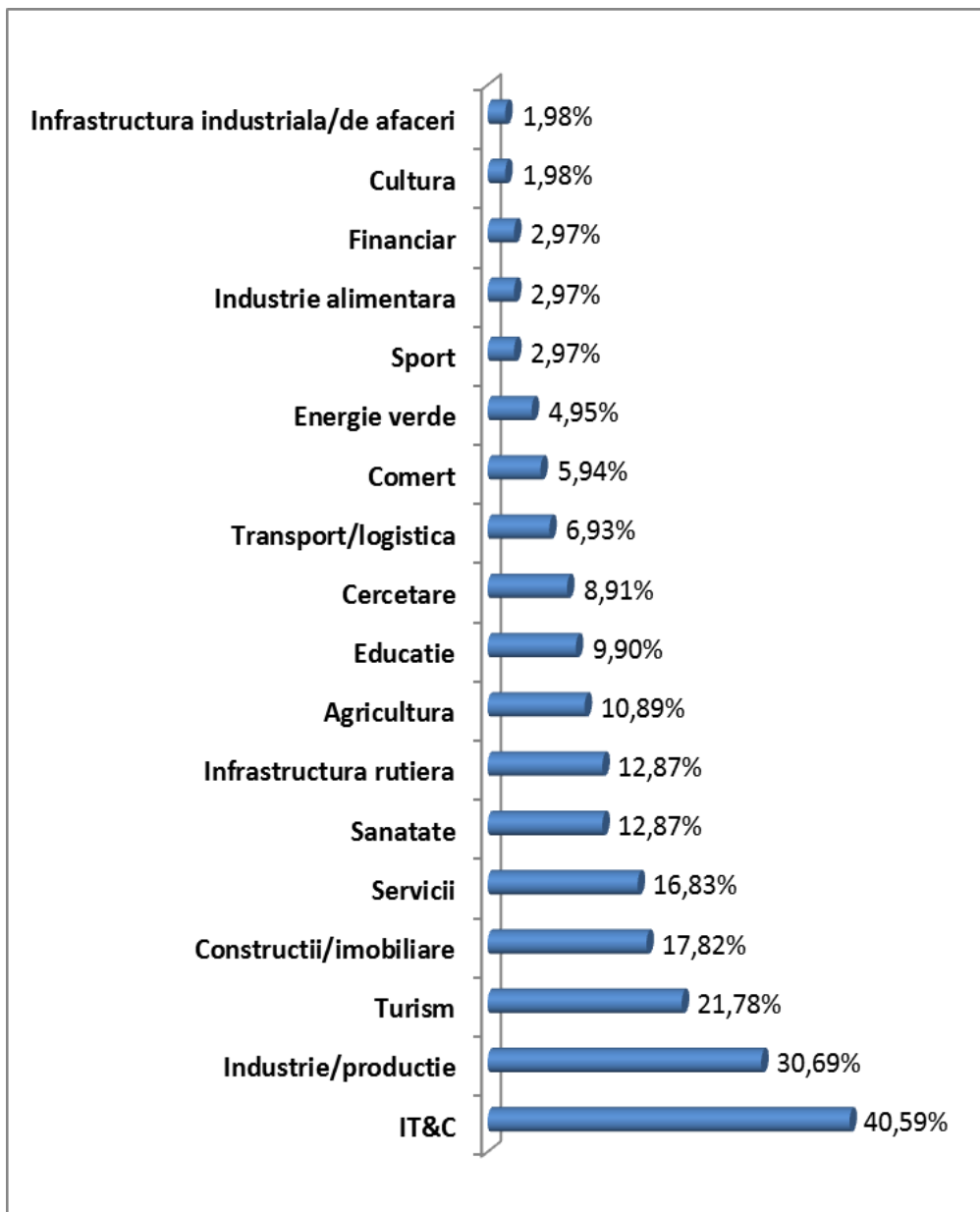
- **2.7 Domenii/sectoare de afaceri în care ar merita făcute investiții în Cluj în următorii ani**
(întrebare deschisă, post-codificată)

Asociați, acționari și/sau top manageri

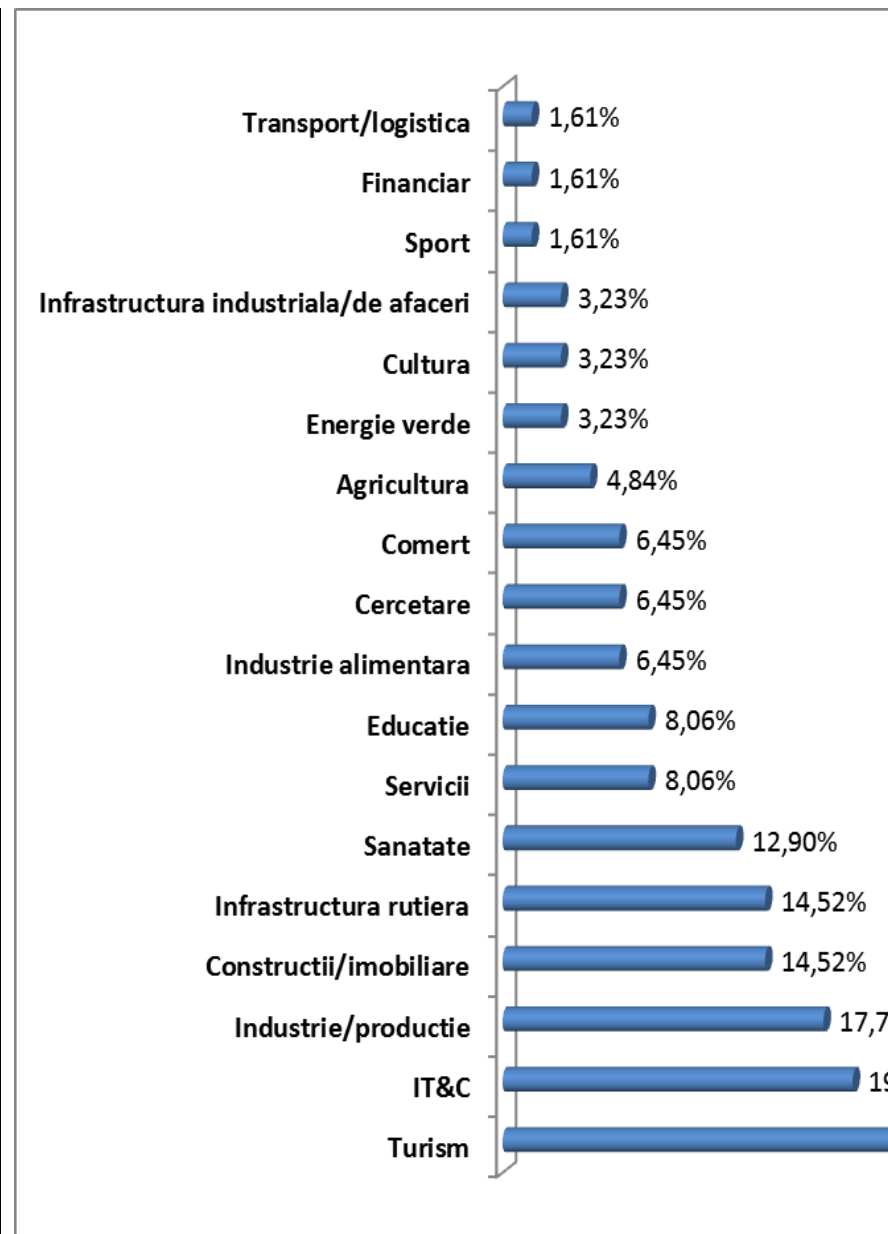
Domeniile și, respectiv, procentele celor care au menționat fiecare dintre respectivele domenii/sectoare:

Angajați

Domeniile și, respectiv, procentele celor care au menționat fiecare dintre respectivele domenii/sectoare:

Q: "Menționați până la trei sectoare de afaceri în care credeți

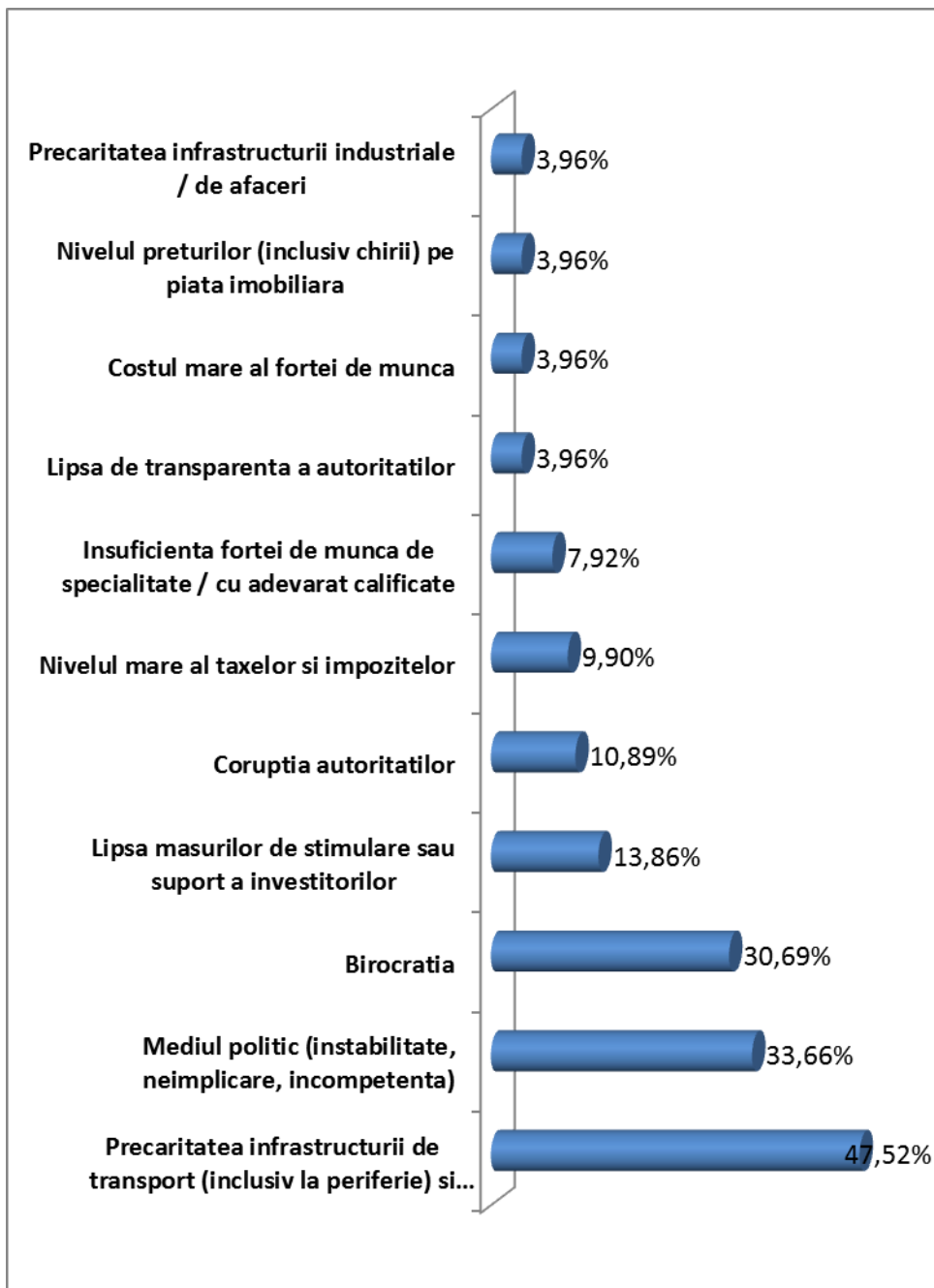
Q: "Menționați până la trei sectoare de afaceri în care credeți

Nu s-au remarcat diferențe semnificative statistic în privința sectoarelor menționate ca atractive pentru investiții în funcție de sectorul de activitate, vechimea, numărul de angajați, tipul capitalului (privat/public) sau proveniența capitalului (românesc/străin) firmei/organizației de proveniență a respondenților.

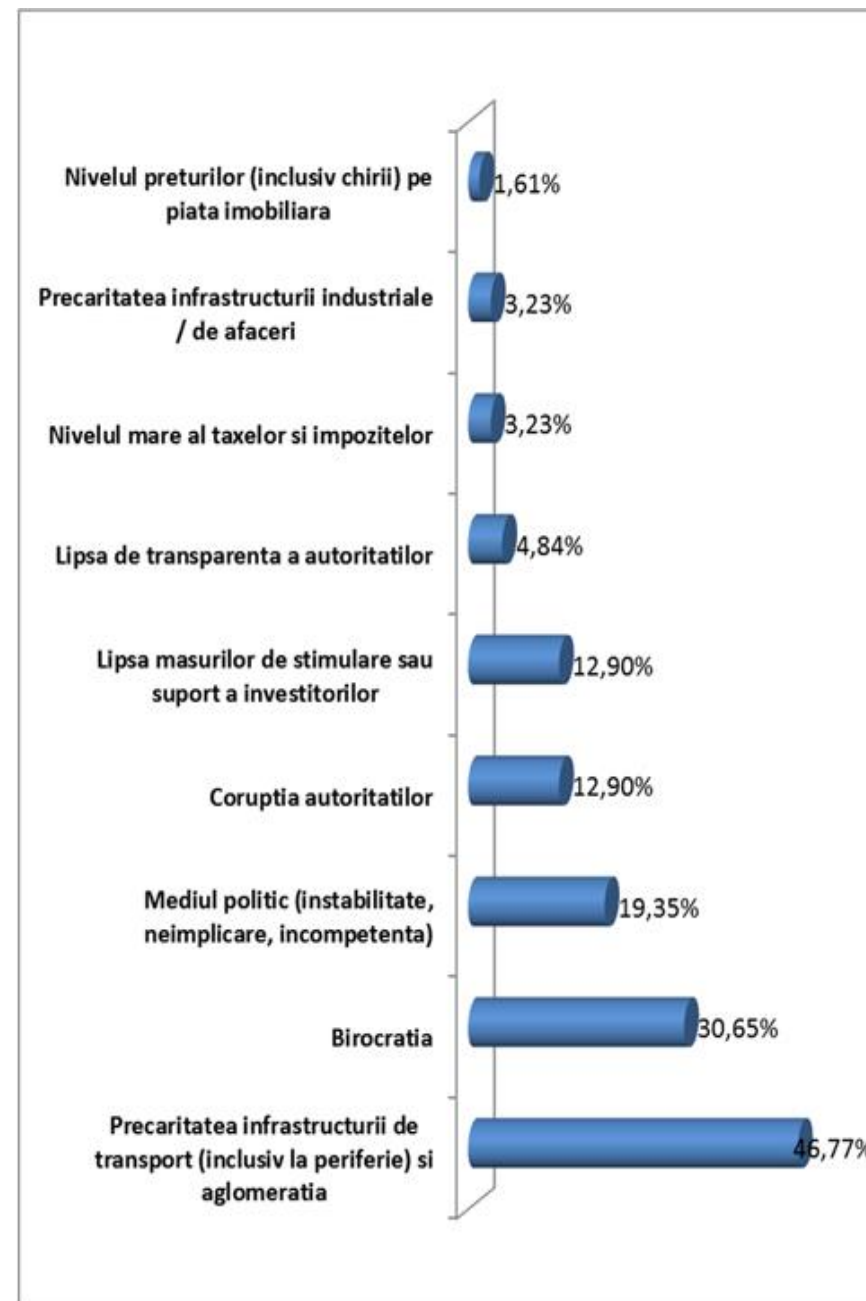
Excepție: Sectorul "Producție/Industrie" a fost menționat ca atractiv pentru investiții mai frecvent de către respondenții proveniți de la firme/organizații cu vechime mai mare sau cu număr mai mare de angajați, comparativ cu respondenții proveniți de la firme/organizații mai noi sau cu mai puțini angajați.

- **2.8 Principalele probleme locale actuale care împiedică dezvoltarea economică a Clujului**
(întrebare deschisă, post-codificată)

Asociați, acționari și/sau top manageri	Angajați
Problemele și, respectiv, procentele celor care au menționat fiecare dintre respectivele probleme:	Problemele și, respectiv, procentele celor care au menționat fiecare dintre respectivele probleme:

Q: "Care ar fi din punctul dvs. de vedere principalele trei probleme locale actuale care împiedică dezvoltarea economică a Clujului"

Q: "Care ar fi din punctul dvs. de vedere principalele trei probleme locale actuale care împiedică dezvoltarea economică a Clujului"

Nu s-au remarcat diferențe semnificative statistic în privința problemelor menționate în funcție de sectorul de activitate, vechimea, numărul de angajați, tipul capitalului (privat/public) sau proveniența capitalului (românesc/străin) firmei/organizației de proveniență a respondenților.

Excepție: Problema corupției autorităților a fost menționată mai frecvent de către respondenții proveniți de la firme/organizații cu vechime mai mică, comparativ cu respondenții proveniți de la firme/organizații mai vechi.

○ 2.9 Harta perceptuală a municipiului Cluj-Napoca

Respondenții au fost chestionați în legătura cu **performanța percepută și importanța/relevanța pentru dezvoltarea economică locală** a unui număr de **76 aspecte din cadrul a 9 categorii:**

- Exporturi; produse și servicii locale
- Guvernanță
- Cultură și petrecerea timpului liber
- Oameni
- Turism
- Atragerea și menținerea locuitorilor
- Educație și sănătate
- Atragerea și menținerea companiilor/investitorilor
- Infrastructură

Fiecare aspect a fost formulat sub forma unui enunț pozitiv care ar reflecta starea dorită/ideală relativă la un municipiu care dorește să se dezvolte.

Relativ la fiecare enunț, **performanța percepută** a fost evaluată utilizând următoarea scală:

- 1 = În totalitate fals
- 2 = În mare parte fals
- 3 = Parțial fals, parțial adevărat
- 4 = În mare parte adevărat
- 5 = În totalitate adevărat

Relativ la fiecare enunț, **percepția importanței/relevanței pentru dezvoltarea economică locală** a fost evaluată utilizând următoarea scală:

- 1 = Fără importanță
- 2 = Puțin important
- 3 = Relativ important
- 4 = Important
- 5 = Foarte important

Formulare aspect în chestionar

- Produsele/serviciile realizate în Cluj au o imagine favorabilă în rândul cumpărătorilor
- Produsele/serviciile realizate în Cluj sunt competitive la nivel național
- Produsele/serviciile realizate în Cluj sunt competitive la nivel internațional
- Clujul are o contribuție semnificativă la inovare în știință și tehnologie
- Clujul este în permanență în pas cu cele mai moderne tehnologii și metode de gospodărire urbană
- Activitatea și acțiunile autorităților locale din Cluj sunt oneste și transparente
- Clujul are autorități locale cu un înalt grad de competență
- În Cluj sunt respectate drepturile locuitorilor
- În Cluj locuitorii sunt tratați echitabil și nediscriminatoriu de către autoritățile locale
- Autoritățile locale din Cluj sunt preocupate de protejarea mediului și încurajează acțiuni în acest sens
- Autoritățile locale din Cluj sunt preocupate de un standard de viață decent al locuitorilor săi și încurajează acțiuni în acest sens
- Autoritățile locale din Cluj sunt preocupate de atragerea de noi companii și investitori și încurajează acțiuni în acest sens
- Autoritățile locale din Cluj sunt preocupate de menținerea companiilor și investitorilor existenți și încurajează acțiuni în acest sens
- Gradul de corupție al autorităților locale din Cluj este scăzut
- În Cluj există stabilitate politică
- Birocrația la nivelul autorităților locale din Cluj este redusă
- Clujul este un veritabil centru cultural
- Clujul dispune de o moștenire culturală bogată/valoroasă (istorie, tradiții etc.)
- Clujul permite realizarea de activități și produse relevante în domeniul culturii contemporane (muzică, film, teatru, pictură etc.)

Prescurtare item pentru analiză

- Imagine produse
- Competitiv național
- Competitiv internațional
- Inovare știință&tehnologie
- Gospodărire urbană
- Onestitate&transparență
- Competență
- Respectare drepturi
- Tratament echitabil
- Protejare mediu
- Standard de viață
- Atragere investitori
- Menținere investitori
- Corupție
- Stabilitate politică
- Birocrație
- Centru cultural
- Moștenire culturală
- Cultura contemporană

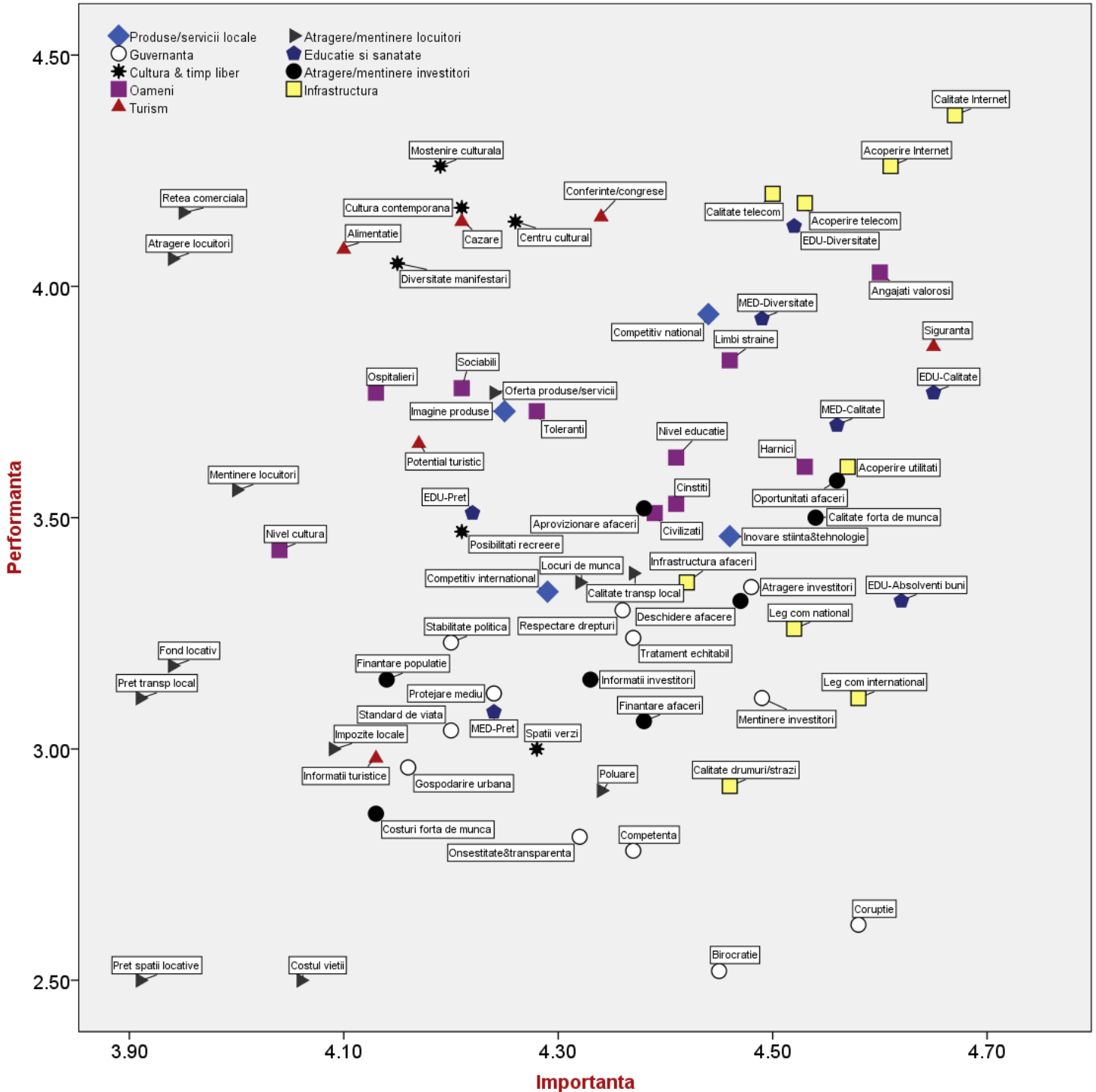
• Clujul este caracterizat printr-o mare diversitate de manifestări cultural-artistice	Diversitate manifestări
• Clujul oferă o paletă largă de posibilități de recreere și petrecere a timpului liber	Posibilități recreere
• Clujul dispune de suficiente spații verzi, parcuri, locuri de promenadă etc. raportat la numărul de locuitori	Spații verzi
• Clujenii au un nivel înalt de educație/studii	Nivel educație
• Clujenii au un nivel ridicat de cultură	Nivel cultură
• Clujenii sunt civilizați	Civilizați
• Clujenii sunt ospitalieri	Ospitalieri
• Clujenii sunt sociabili	Sociabili
• Clujenii sunt cinstiți	Cinstiți
• Clujenii sunt harnici, având o atitudine pozitivă față de muncă	Harnici
• Clujenii cunosc limbi straine de circulație internațională	Limbi străine
• Clujenii sunt toleranți, dispuși să accepte diversitatea (etnică, religioasă, culturală, rasială etc.)	Toleranți
• Clujenii reprezintă o sursă de angajați valoroși pentru companii	Angajați valoroși
• Clujul dispune de un potențial turistic semnificativ, de atracții turistice relevante	Potențial turistic
• Informațiile privind atracțiile turistice locale ale Clujului sunt consistente și disponibile	Informații turistice
• Clujul oferă multe și diverse posibilități de servire a mesei	Alimentație
• Clujul oferă multe și diverse posibilități de cazare	Cazare
• Clujul are o capacitate consistentă de organizare de conferințe, congrese sau diverse evenimente	Conferințe/congrese
• Viața de noapte a Clujului este vibrantă, dinamică, atractivă	Viața de noapte
• Clujul este un oraș sigur, cu infracționalitate redusă	Siguranță
• Clujul atrage în mod constant locuitori noi	Atragere locuitori
• Actualii locuitori ai Clujului nu sunt tentați să migreze în alte localități	Menținere locuitori
• Clujul oferă multe oportunități de găsimă de locuri de muncă	Locuri de muncă
• Costul vieții în Cluj este scăzut, produsele/serviciile fiind accesibile populației din punctul de vedere al costurilor	Costul vieții
• Clujul are servicii de transport local de bună calitate	Calitate transport local
• Serviciile de transport local ale Clujului sunt ieftine	Preț transport local
• Nivelul impozitelor locale din Cluj aferente proprietăților (teren, imobil, auto etc.) este redus	Impozite locale
• Prețurile spațiilor locative din Cluj sunt mici	Preț spații locative
• Fondul locativ (numărul de spații de locuit) al Clujului este suficient raportat la numărul de locuitori	Fond locativ
• Rețeaua comercială a Clujului (magazine, centre comerciale, hypermarket-uri etc.) este suficientă raportat la numărul de locuitori	Rețea comercială
• Clujenii pot găsi toate produsele/serviciile de care au nevoie în Cluj	Ofertă produse/servicii
• Clujul este un oraș nepoluat, cu aer curat	Poluare
• Oferta de servicii educaționale a Clujului este diversificată	EDU-Diversitate
• Clujul oferă servicii educaționale de un nivel calitativ ridicat	EDU-Calitate
• Serviciile educaționale ale Clujului sunt accesibile din punctul de vedere al costurilor	EDU-Preț
• Instituțiile de învățământ din Cluj generează absolvenți bine pregătiți	EDU-Absolvenți buni
• Oferta de servicii medicale a Clujului este diversificată	MED-Diversitate
• Clujul oferă servicii medicale de un nivel calitativ ridicat	MED-Calitate

• Serviciile medicale ale Clujului sunt accesibile din punctul de vedere al costurilor	MED-Preț
• Clujul oferă multe oportunități de afaceri	Oportunități afaceri
• Este ușor și rapid să îți deschizi o afacere nouă în Cluj	Deschidere afacere
• Calitatea forței de muncă din Cluj (nivelul de instruire/calificare etc.) este ridicată	Calitate forță de muncă
• Costurile cu forța de muncă (nivelul salarial) în Cluj sunt reduse	Costuri forță de muncă
• Economia Clujului este bazată preponderent pe servicii și mai puțin pe industrie/producție	Economie servicii
• Informațiile privind mediul de afaceri din Cluj sunt consistente și disponibile	Informații investitori
• Resursele de finanțare/creditare a afacerilor în Cluj sunt accesibile	Finanțare afaceri
• Resursele de finanțare/creditare a populației în Cluj sunt accesibile	Finanțare populație
• Companiile care activează în Cluj se pot aproviziona ușor cu materiale și materii prime	Aprovizionare afaceri
• Clujul dispune de o rețea de transport rutier (drumuri/străzi) locală de bună calitate	Calitate drumuri/străzi
• Clujul are o infrastructură de afaceri (spații comerciale, hale industriale etc.) consistentă	Infrastructură afaceri
• Infrastructura de transport a Clujului permite legături comerciale naționale	Leg com național
• Infrastructura de transport a Clujului permite legături comerciale internaționale	Leg com internațional
• Calitatea telecomunicațiilor (telefonie fixă/mobilă) în Cluj este ridicată	Calitate telecom
• Acoperirea locală a infrastructurii de telecomunicații (telefonie fixă/mobilă) este adecvată	Acoperire telecom
• Calitatea serviciilor de acces Internet în Cluj este ridicată	Calitate Internet
• Acoperirea locală a infrastructurii pentru acces la Internet este adecvată	Acoperire Internet
• Infrastructura de utilități (apă, electricitate, canalizare etc.) a Clujului este corespunzătoare nevoilor orașului	Acoperire utilități

Harta perceptuală a municipiului Cluj-Napoca din perspectiva asociațiilor, acționarilor și/sau a top managerilor

ATENȚIE! Divizarea graficului în patru cadrane s-a realizat pe baza valorilor medii globale (luând în considerare evaluarea tuturor celor 76 itemi):

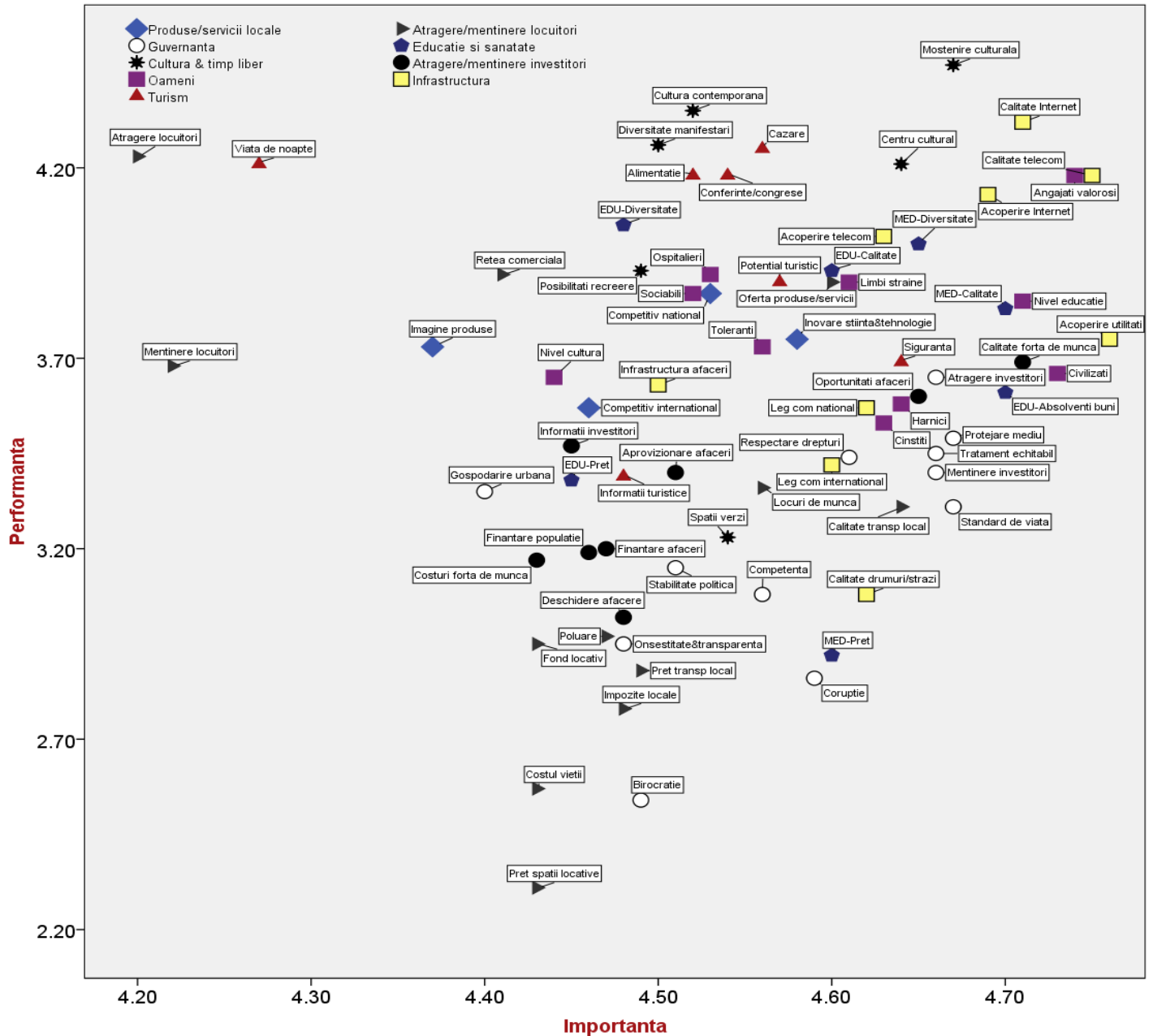
- Media globală a performanței itemilor = 3,5 (măsurată pe o scală de la 1 = „În totalitate fals” la 5 = „În totalitate adevărat”)
- Media globală a importanței itemilor = 4,3 (măsurată pe o scală de la 1 = „Fără importanță” la 5 = „Foarte important”)

Harta perceptuală a municipiului Cluj-Napoca din perspectiva angajaților

ATENȚIE! Divizarea graficului în patru cadrane s-a realizat pe baza valorilor medii globale (luând în considerare evaluarea tuturor celor 76 itemi):

- Media globală a performanței itemilor = 3,6 (măsurată pe o scală de la 1 = „În totalitate fals” la 5 = „În totalitate adevărat”)
- Media globală a importanței itemilor = 4,55 (măsurată pe o scală de la 1 = „Fără importanță” la 5 = „Foarte important”)

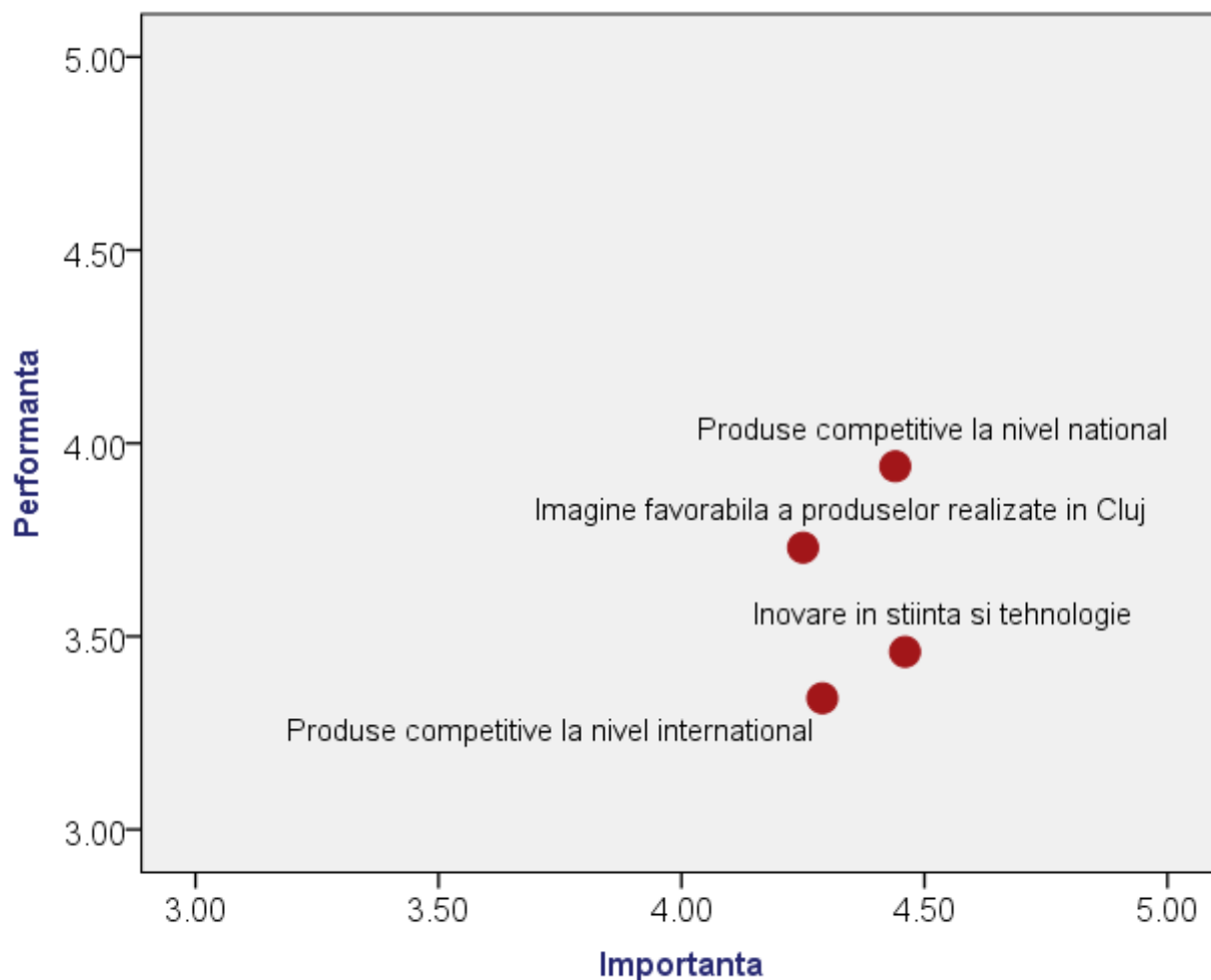
Harta perceptuală sectorială a municipiului Cluj-Napoca

EXPORTURI – PRODUSE ȘI SERVICII LOCALE („made in Cluj”)

Din perspectiva asociațiilor, acționarilor și/sau a top managerilor:

ATENȚIE! Divizarea graficului în patru cadrane s-a realizat pe baza valorilor medii globale (luând în considerare evaluarea tuturor celor 76 itemi):

- Media globală a performanței itemilor = 3,5 (măsurată pe o scală de la 1 = „În totalitate fals” la 5 = „În totalitate adevărat”)
- Media globală a importanței itemilor = 4,3 (măsurată pe o scală de la 1 = „Fără importanță” la 5 = „Foarte important”)

Măsuri necesare

- Stimularea inovațiilor în știință și tehnologie
- Creșterea competitivității internaționale a produselor realizate în Cluj (de exemplu, prin susținerea promovării pe piața externă)

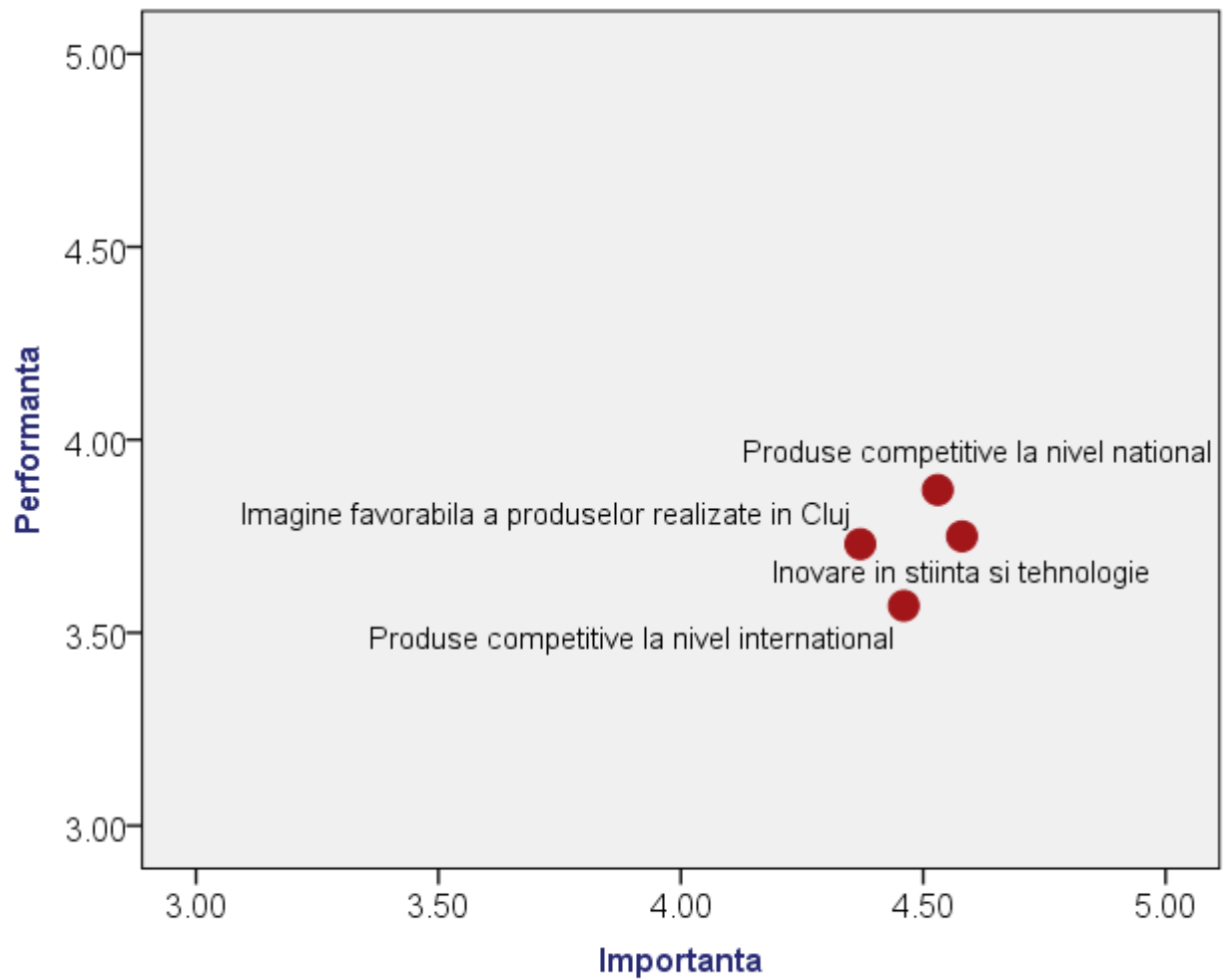
Percepțiile privind performanța/importanța aspectelor incluse în această categorie sunt similare, indiferent de dimensiunea firmei/organizației (numărul de angajați).

Din perspectiva angajaților:

ATENȚIE! Divizarea graficului în patru cadrane s-a realizat pe baza valorilor medii globale (luând în considerare evaluarea tuturor celor 76 itemi):

- Media globală a performanței itemilor = 3,6 (măsurată pe o scală de la 1 = „În totalitate fals” la 5 = „În totalitate adevărat”)

- Media globală a importanței itemilor = 4,55 (măsurată pe o scală de la 1 = „Fără importanță” la 5 = „Foarte important”)

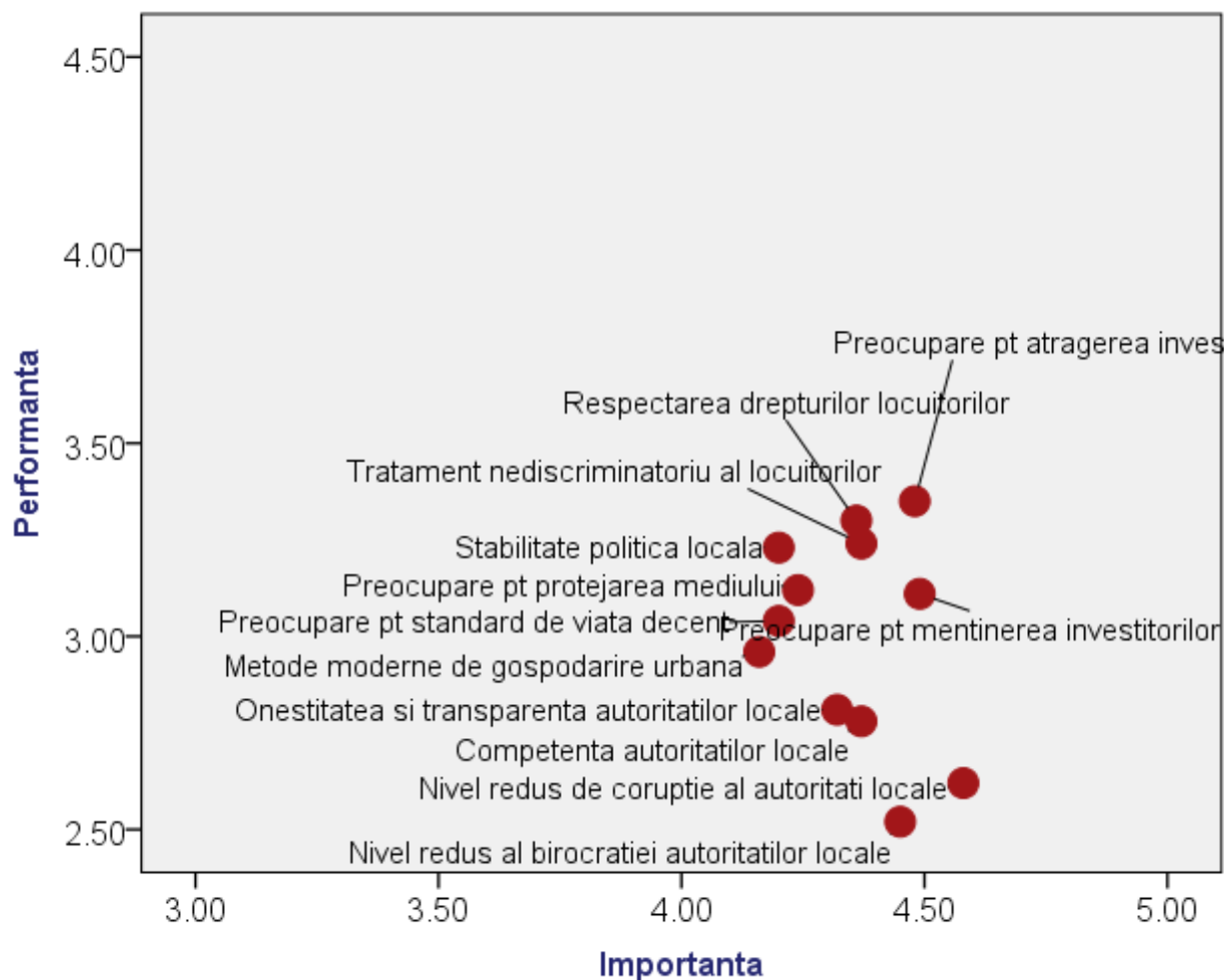
Harta perceptuală sectorială a municipiului Cluj-Napoca

GUVERNANȚĂ LOCALĂ

Din perspectiva asociațiilor, acționarilor și/sau a top managerilor:

ATENȚIE! Divizarea graficului în patru cadrane s-a realizat pe baza valorilor medii globale (luând în considerare evaluarea tuturor celor 76 itemi):

- Media globală a performanței itemilor = 3,5 (măsurată pe o scală de la 1 = „În totalitate fals” la 5 = „În totalitate adevărat”)
- Media globală a importanței itemilor = 4,3 (măsurată pe o scală de la 1 = „Fără importanță” la 5 = „Foarte important”)

Măsuri necesare

- Reducerea birocrăției la nivelul autorităților publice locale
- Ameliorarea competențelor angajaților autorităților publice (de exemplu, prin cursuri de perfecționare, training-uri de comunicare etc.)
- Creșterea nivelului de transparență a autorităților publice
- Reducerea/inhibarea corupției la nivelul autorităților publice

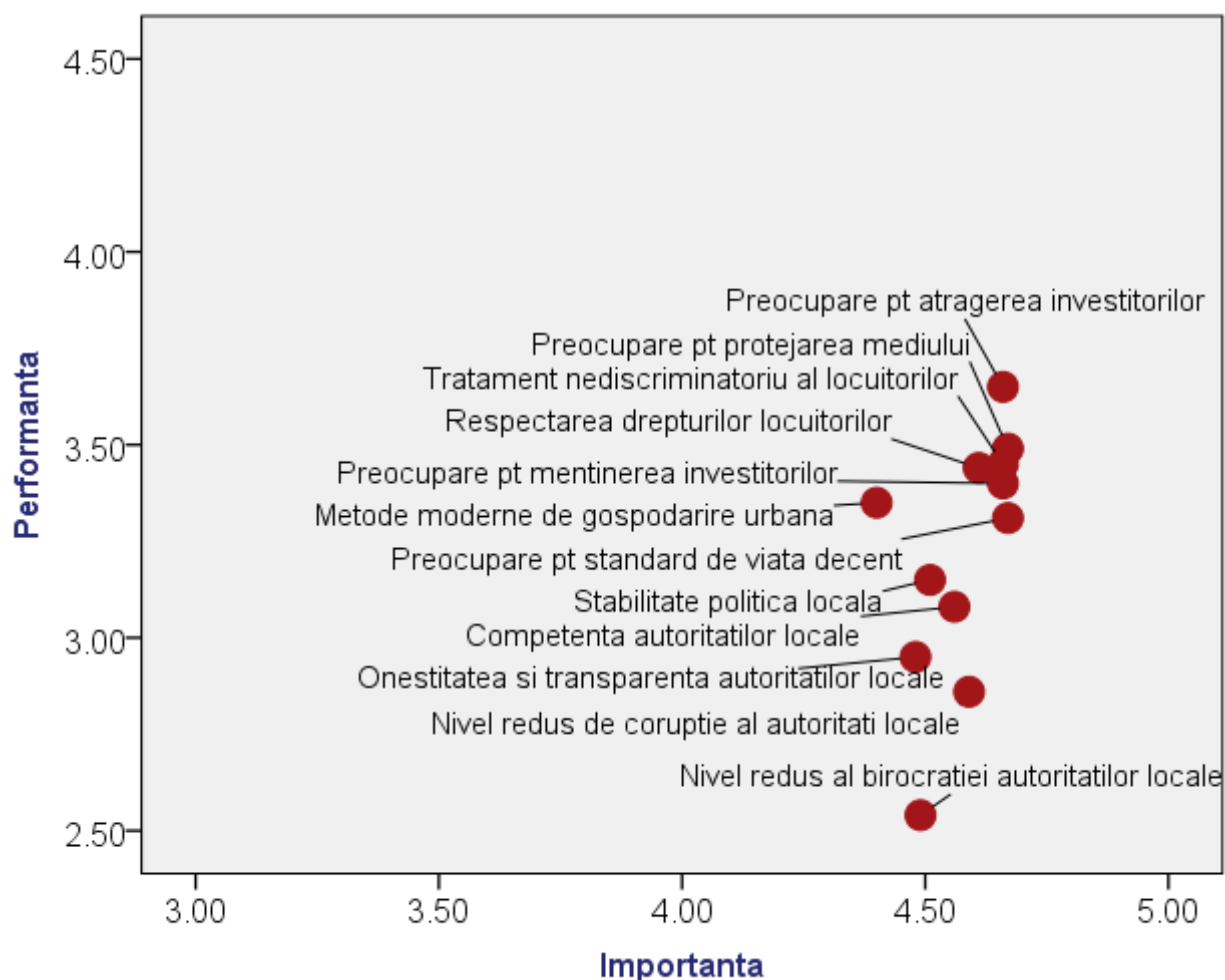
Există unele aspecte în cazul cărora se remarcă o corelație semnificativă între percepția privind performanța/importanța și, respectiv, dimensiunea firmei/organizației. Astfel, *cu cât dimensiunea firmei/organizației este mai mare cu atât:*

- autoritățile locale sunt percepute ca fiind mai oneste și transparente (coeficient de corelație = 0,252)
- autoritățile locale sunt percepute ca fiind mai preocupate de protejarea mediului (coeficient de corelație = 0,209)
- autoritățile locale sunt percepute ca fiind mai puțin corupte (coeficient de corelație = 0,273)
- respectarea drepturilor locuitorilor de către autoritățile locale este percepută ca fiind mai puțin importantă (coeficient de corelație = -0,236)

Din perspectiva angajaților:

ATENȚIE! Divizarea graficului în patru cadrane s-a realizat pe baza valorilor medii globale (luând în considerare evaluarea tuturor celor 76 itemi):

- Media globală a performanței itemilor = 3,6 (măsurată pe o scală de la 1 = „În totalitate fals” la 5 = „În totalitate adevărat”)
- Media globală a importanței itemilor = 4,55 (măsurată pe o scală de la 1 = „Fără importanță” la 5 = „Foarte important”)

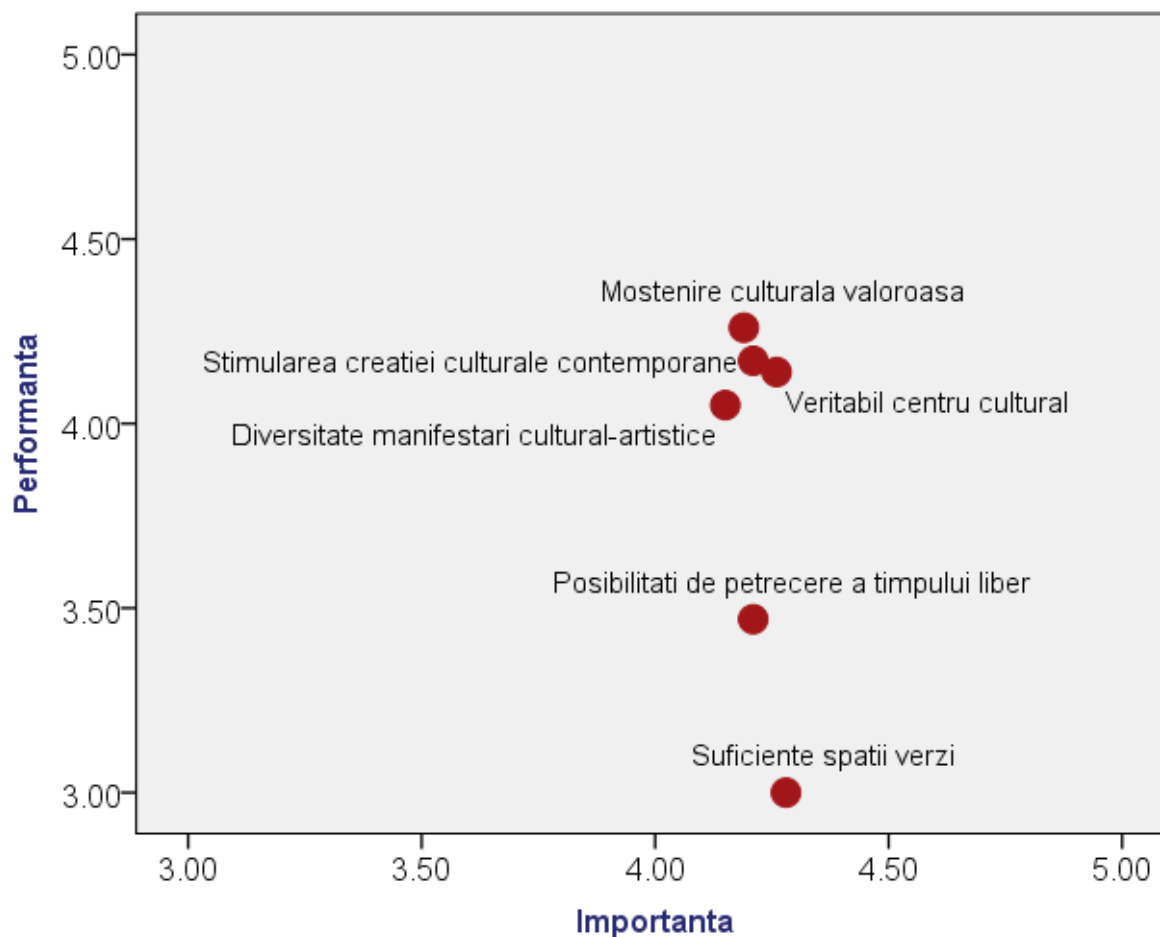

Harta perceptuală sectorială a municipiului Cluj-Napoca CULTURĂ ȘI PETRECEREA TIMPULUI LIBER

Din perspectiva asociațiilor, acționarilor și/sau a top managerilor:

ATENȚIE! Divizarea graficului în patru cadrane s-a realizat pe baza valorilor medii globale (luând în considerare evaluarea tuturor celor 76 itemi):

- Media globală a performanței itemilor = 3,5 (măsurată pe o scală de la 1 = „În totalitate fals” la 5 = „În totalitate adevărat”)
- Media globală a importanței itemilor = 4,3 (măsurată pe o scală de la 1 = „Fără importanță” la 5 = „Foarte important”)

Măsuri necesare

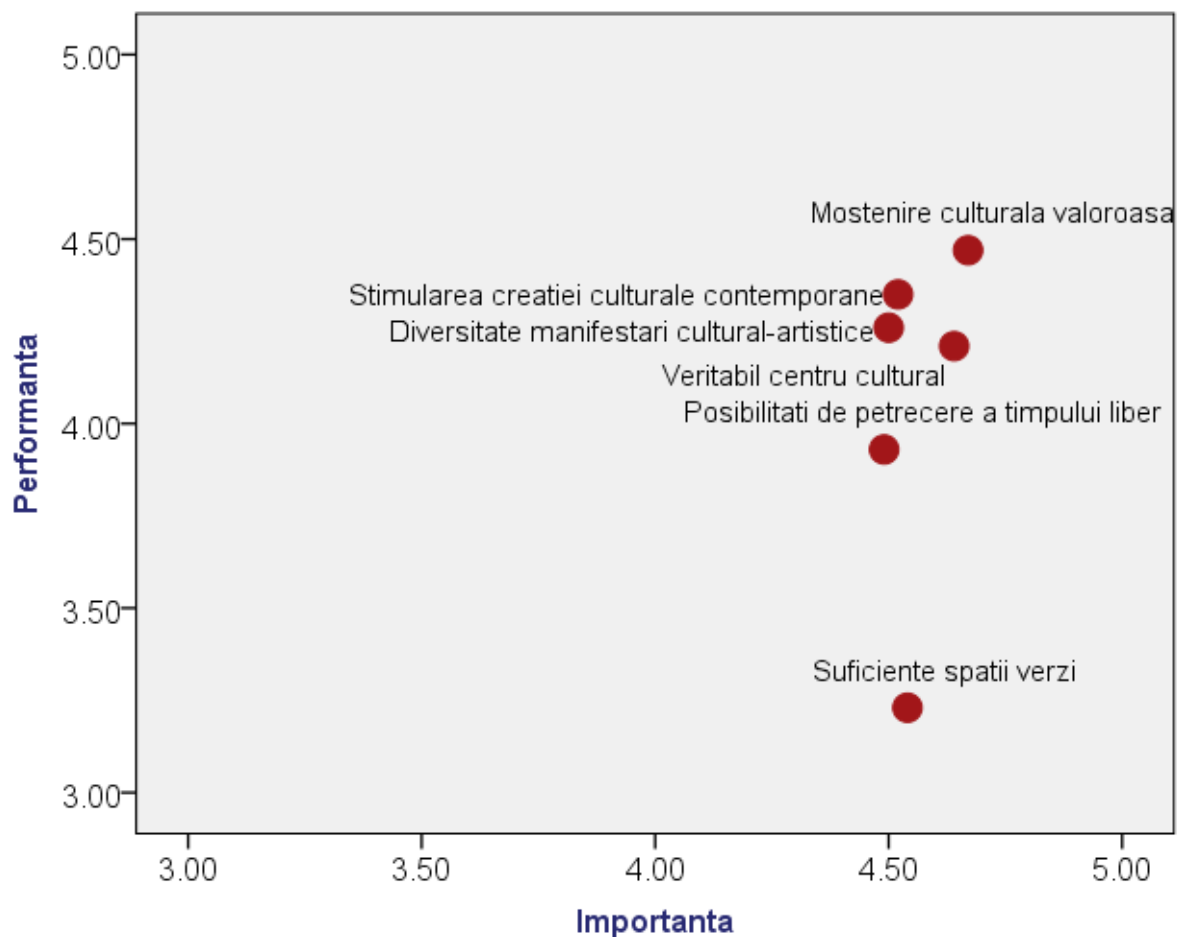
- Extinderea spațiilor verzi și de promenadă
- Diversificarea posibilităților de petrecere a timpului liber

Percepțiile privind performanța/importanța aspectelor incluse în această categorie sunt similare, indiferent de dimensiunea firmei/organizației (numărul de angajați).

Din perspectiva angajaților:

ATENȚIE! Divizarea graficului în patru cadrane s-a realizat pe baza valorilor medii globale (luând în considerare evaluarea tuturor celor 76 itemi):

- Media globală a performanței itemilor = 3,6 (măsurată pe o scală de la 1 = „În totalitate fals” la 5 = „În totalitate adevărat”)
- Media globală a importanței itemilor = 4,55 (măsurată pe o scală de la 1 = „Fără importanță” la 5 = „Foarte important”)

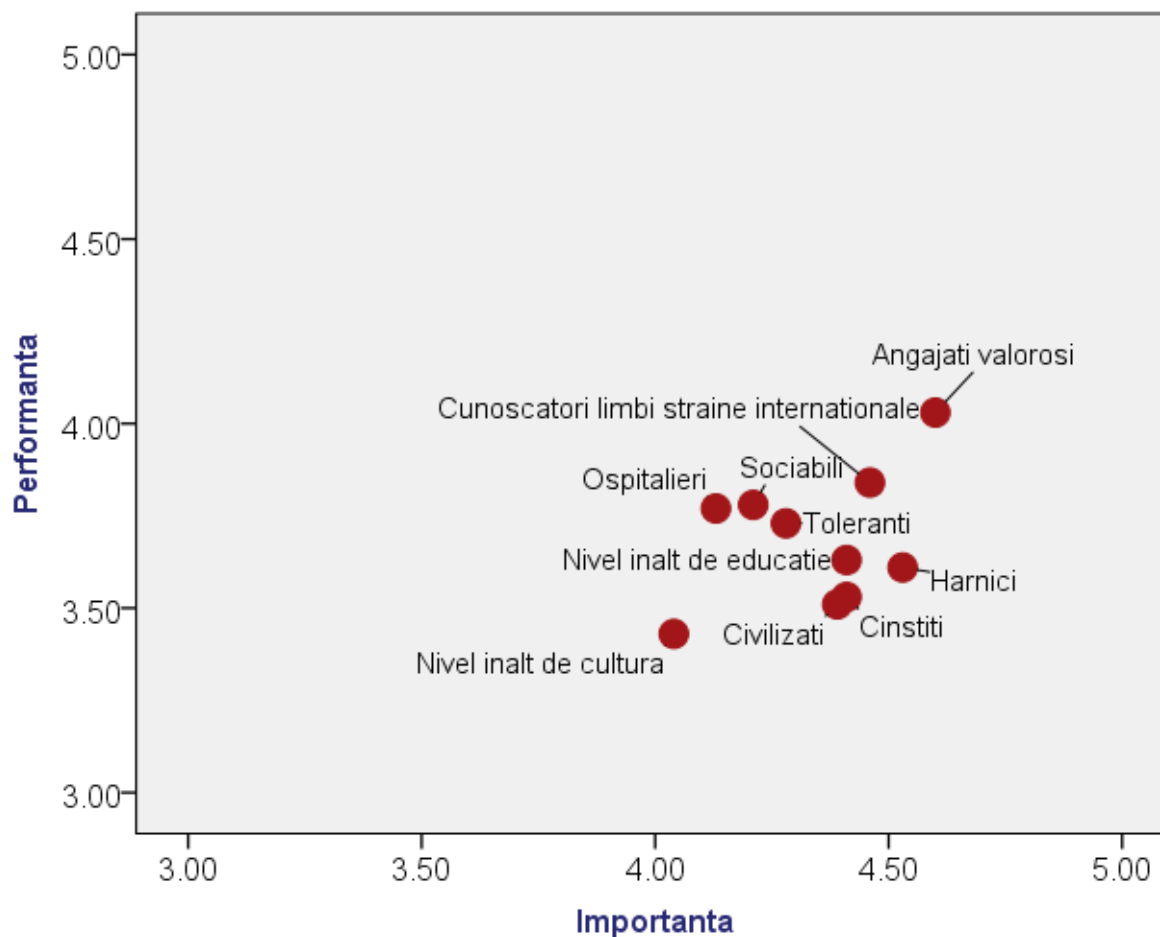

Harta perceptuală sectorială a municipiului Cluj-Napoca OAMENI

Din perspectiva asociațiilor, acționarilor și/sau a top managerilor:

ATENȚIE! Divizarea graficului în patru cadrane s-a realizat pe baza valorilor medii globale (luând în considerare evaluarea tuturor celor 76 itemi):

- Media globală a performanței itemilor = 3,5 (măsurată pe o scală de la 1 = „În totalitate fals” la 5 = „În totalitate adevărat”)
- Media globală a importanței itemilor = 4,3 (măsurată pe o scală de la 1 = „Fără importanță” la 5 = „Foarte important”)

Măsuri necesare

- Creșterea nivelului de cultură al populației („culturalizare”)
- Ameliorarea comportamentului civilizat al populației (de exemplu, campanii de promovare a comportamentelor civilizate)

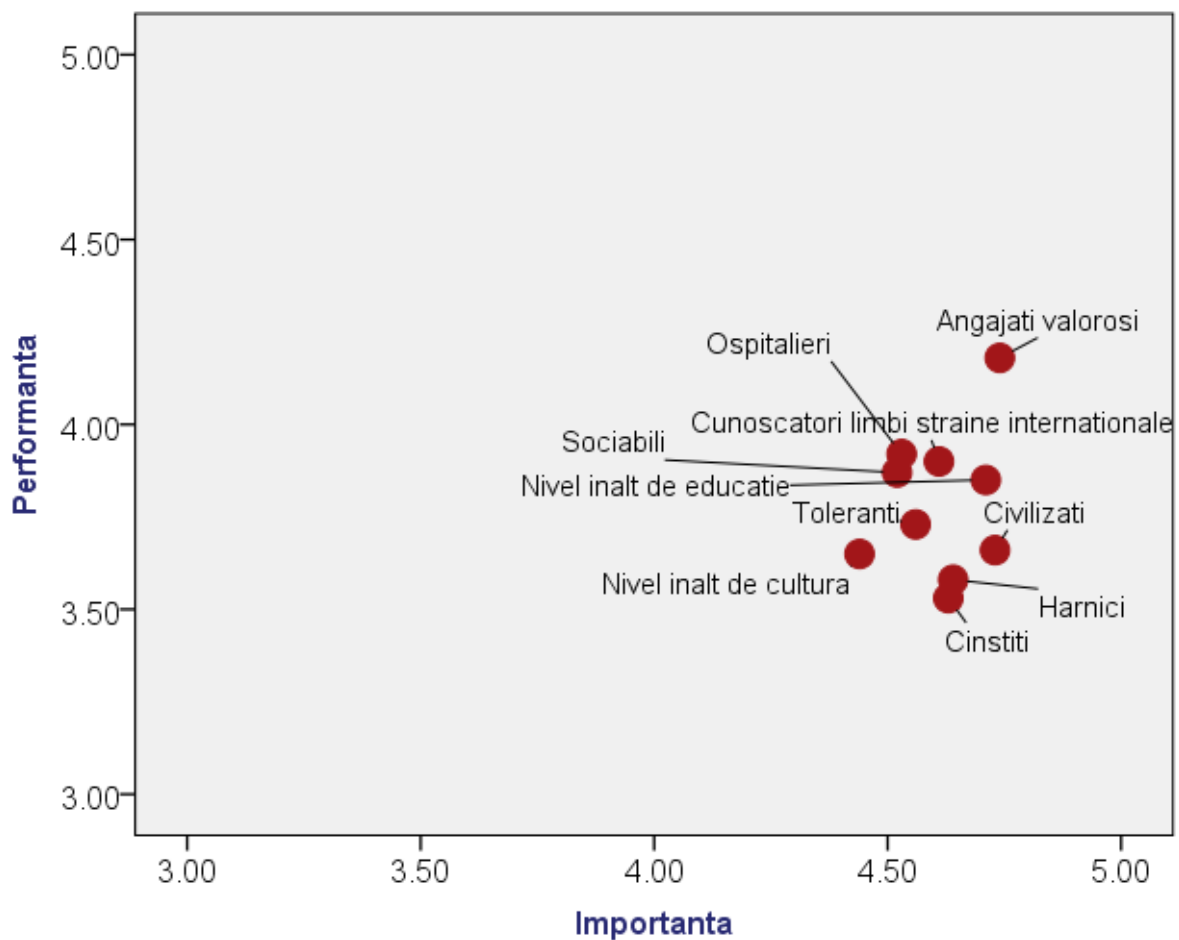
Există unele aspecte în cazul cărora se remarcă o corelație semnificativă între percepția privind performanța/importanța și, respectiv, dimensiunea firmei/organizației. Astfel, *cu cât dimensiunea firmei/organizației este mai mare cu atât:*

- clujenii sunt percepuți ca fiind mai cinstiți (coeficient de corelație = 0,226)
- un nivel ridicat de cultură al oamenilor este considerat mai puțin important (coeficient de corelație = -0,226)

Din perspectiva angajaților:

ATENȚIE! Divizarea graficului în patru cadrane s-a realizat pe baza valorilor medii globale (luând în considerare evaluarea tuturor celor 76 itemi):

- Media globală a performanței itemilor = 3,6 (măsurată pe o scală de la 1 = „În totalitate fals” la 5 = „În totalitate adevărat”)
- Media globală a importanței itemilor = 4,55 (măsurată pe o scală de la 1 = „Fără importanță” la 5 = „Foarte important”)

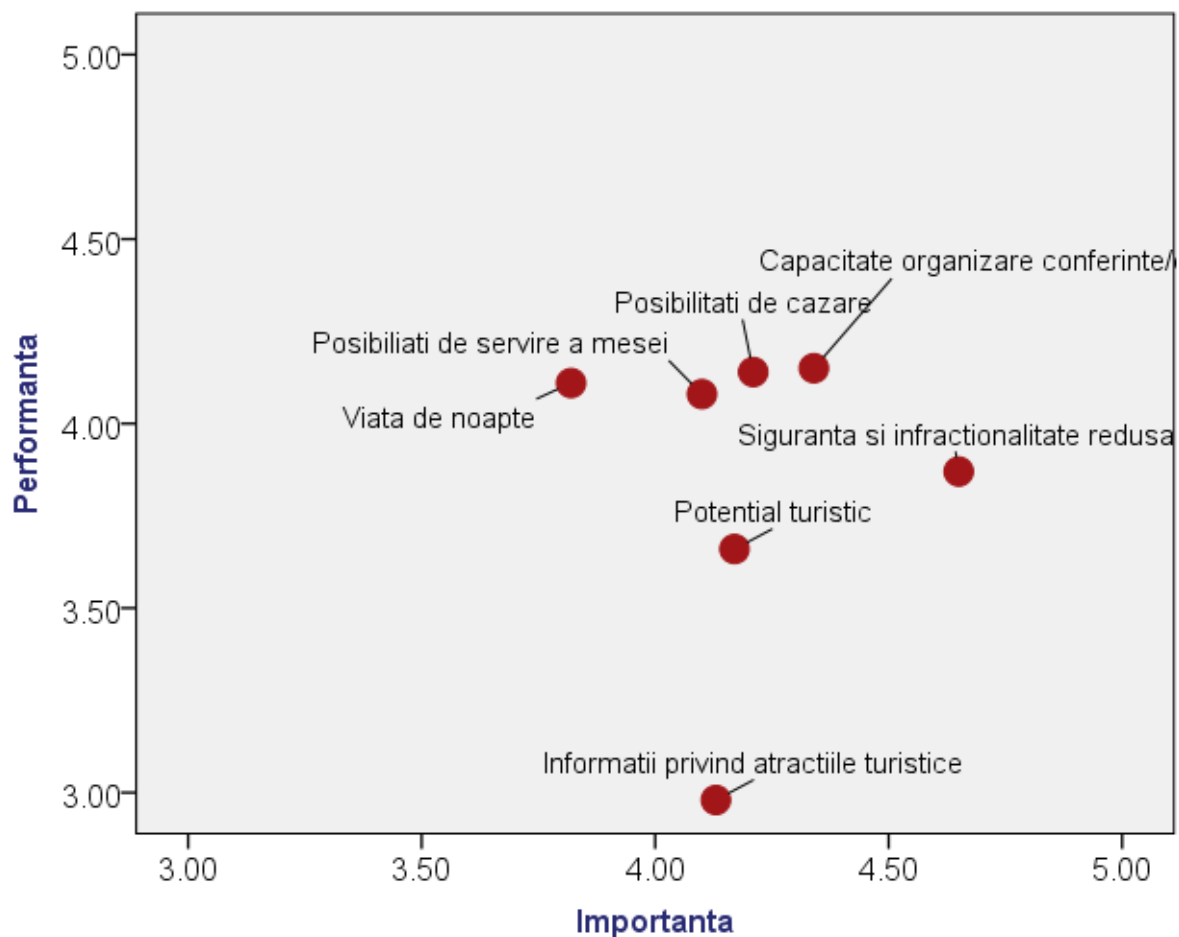

Harta perceptuală sectorială a municipiului Cluj-Napoca **TURISM**

Din perspectiva asociațiilor, acționarilor și/sau a top managerilor:

ATENȚIE! Divizarea graficului în patru cadrane s-a realizat pe baza valorilor medii globale (luând în considerare evaluarea tuturor celor 76 itemi):

- Media globală a performanței itemilor = 3,5 (măsurată pe o scală de la 1 = „În totalitate fals” la 5 = „În totalitate adevărat”)
- Media globală a importanței itemilor = 4,3 (măsurată pe o scală de la 1 = „Fără importanță” la 5 = „Foarte important”)

Măsuri necesare

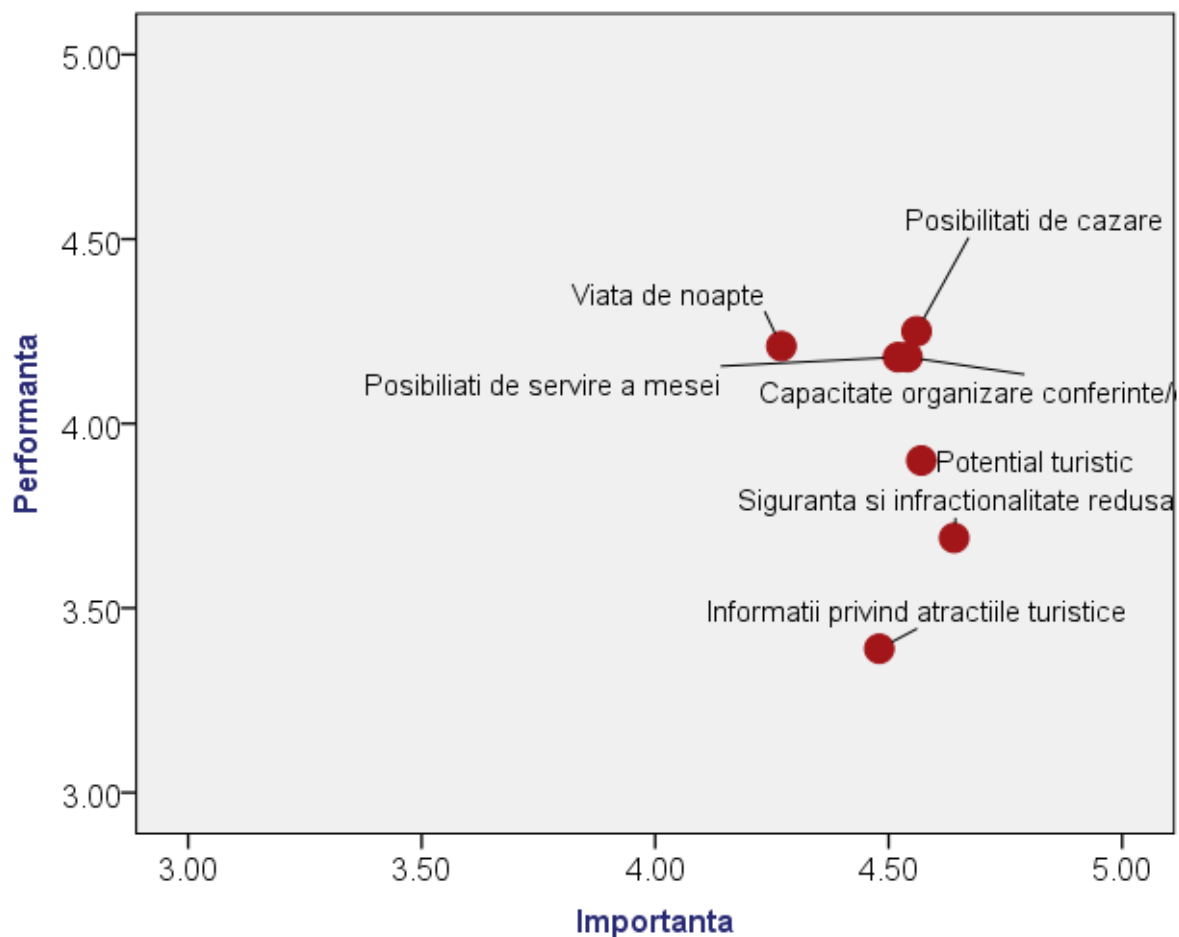
- Creșterea disponibilității, calității și cantității de informații pentru turiști privind atracțiile turistice

Percepțiile privind performanța/importanța aspectelor incluse în această categorie sunt similare, indiferent de dimensiune.

Din perspectiva angajaților:

ATENȚIE! Divizarea graficului în patru cadrane s-a realizat pe baza valorilor medii globale (luând în considerare evaluarea tuturor celor 76 itemi):

- Media globală a performanței itemilor = 3,6 (măsurată pe o scală de la 1 = „În totalitate fals” la 5 = „În totalitate adevărat”)
- Media globală a importanței itemilor = 4,55 (măsurată pe o scală de la 1 = „Fără importanță” la 5 = „Foarte important”)

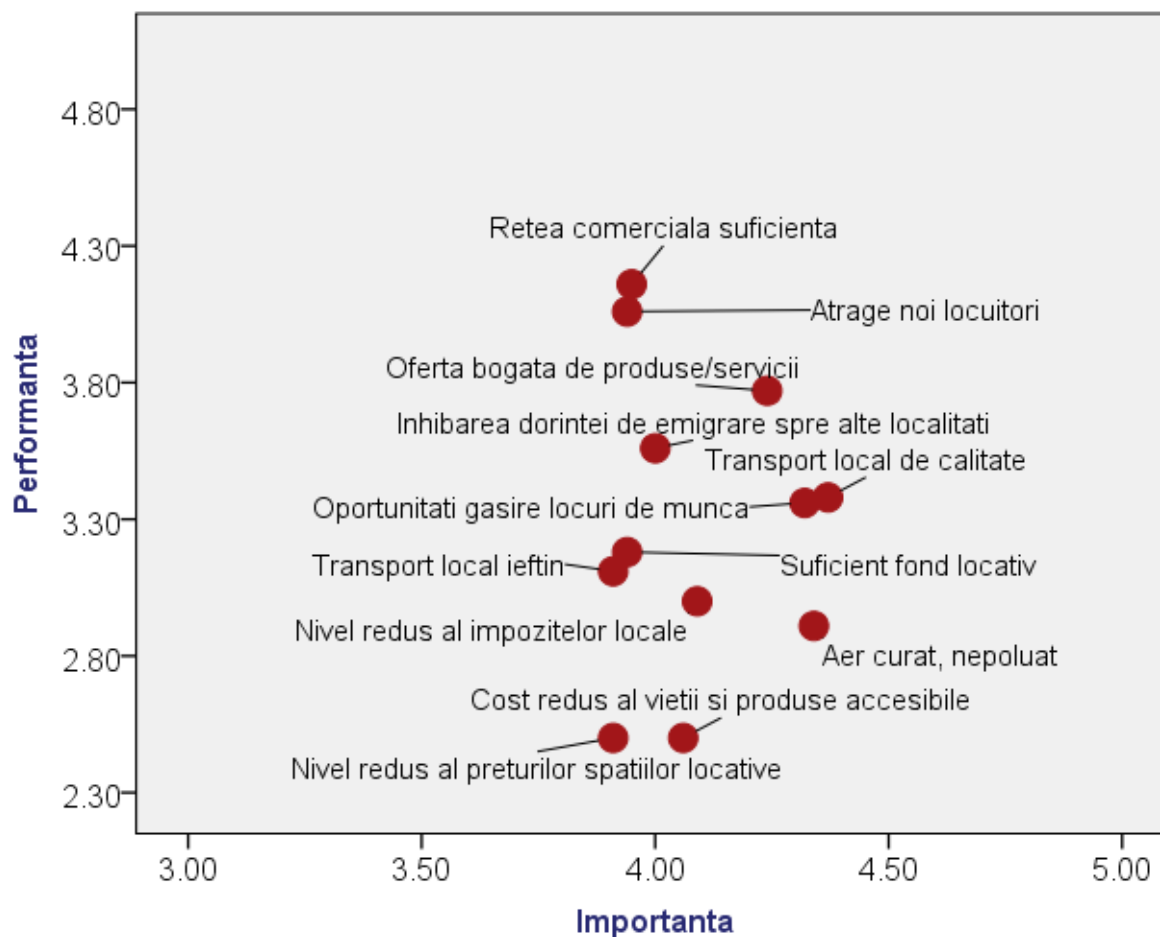

Harta perceptuală sectorială a municipiului Cluj-Napoca **ATRAGEREA ȘI MENȚINEREA LOCUITORILOR**

Din perspectiva asociațiilor, acționarilor și/sau a top managerilor:

ATENȚIE! Divizarea graficului în patru cadrane s-a realizat pe baza valorilor medii globale (luând în considerare evaluarea tuturor celor 76 itemi):

- Media globală a performanței itemilor = 3,5 (măsurată pe o scală de la 1 = „În totalitate fals” la 5 = „În totalitate adevărat”)
- Media globală a importanței itemilor = 4,3 (măsurată pe o scală de la 1 = „Fără importanță” la 5 = „Foarte important”)

Măsuri necesare

- Ridicarea nivelului calitativ al transportului în comun local
- Reducerea nivelului de poluare atmosferică (de exemplu, prin măsuri de restricționare/penalizare a activităților poluante, inclusiv prin taxe de poluare aplicate celor utilizează în oraș automobile personale în locul transportului în comun)

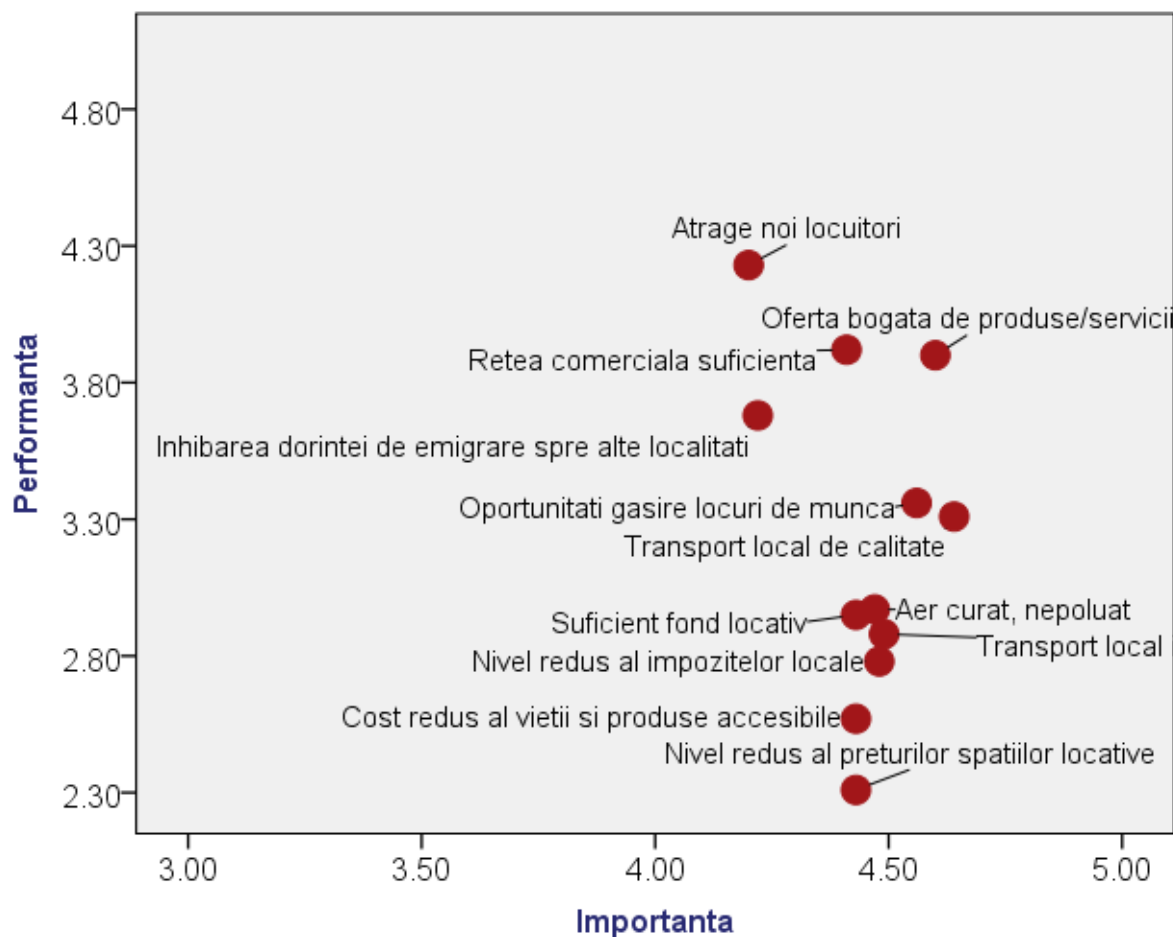
Există unele aspecte în cazul cărora se remarcă o corelație semnificativă între percepția privind performanța/importanța și, respectiv, dimensiunea firmei/organizației. Astfel, *cu cât dimensiunea firmei/organizației este mai mare cu atât:*

- serviciile de transport local sunt considerate mai ieftine (coeficient de corelație = 0,269)
- orașul este considerat mai puțin poluat atmosferic (coeficient de corelație = -0,344)

Din perspectiva angajaților:

ATENȚIE! Divizarea graficului în patru cadrane s-a realizat pe baza valorilor medii globale (luând în considerare evaluarea tuturor celor 76 itemi):

- Media globală a performanței itemilor = 3,6 (măsurată pe o scală de la 1 = „În totalitate fals” la 5 = „În totalitate adevărat”)
- Media globală a importanței itemilor = 4,55 (măsurată pe o scală de la 1 = „Fără importanță” la 5 = „Foarte important”)

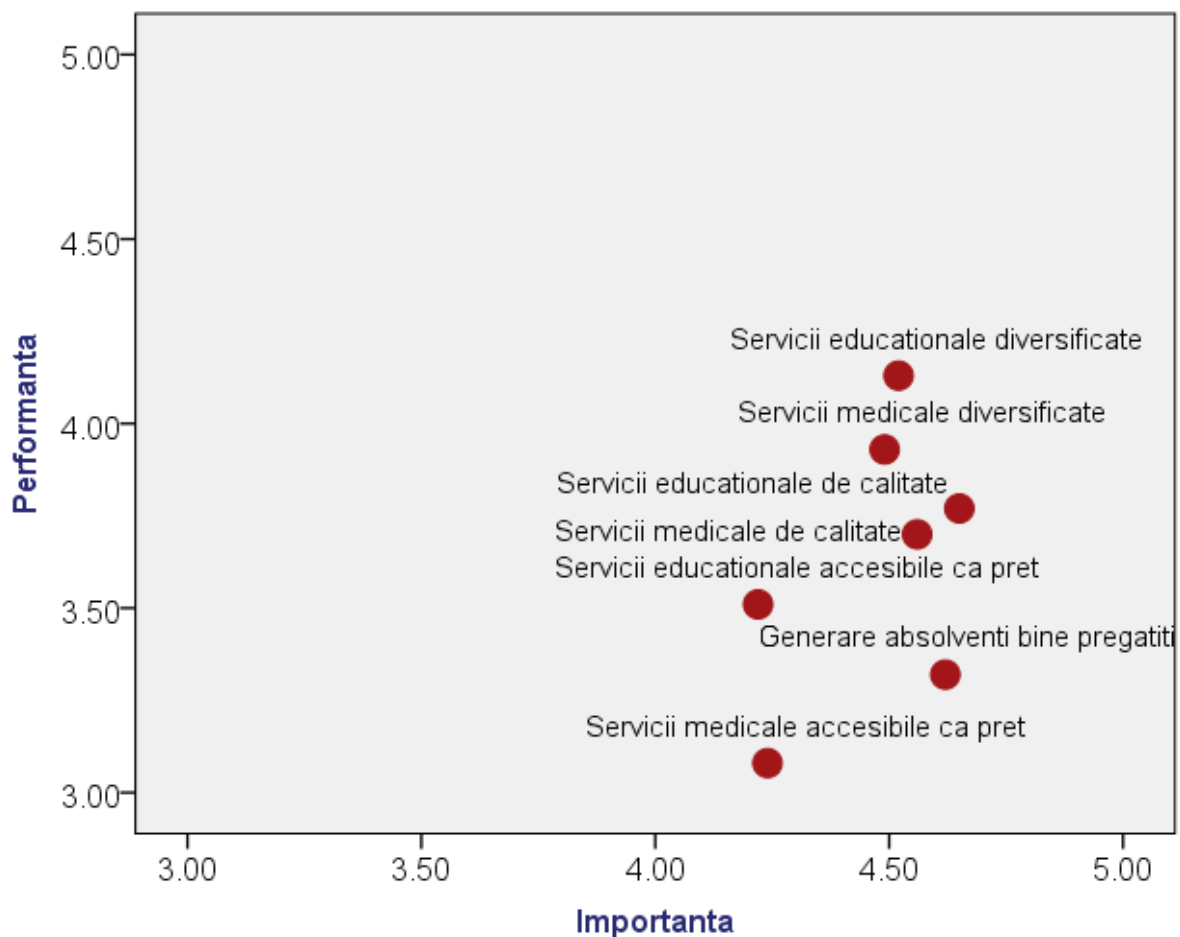

Harta perceptuală sectorială a municipiului Cluj-Napoca EDUCAȚIE ȘI SĂNĂTATE

Din perspectiva asociațiilor, acționarilor și/sau a top managerilor:

ATENȚIE! Divizarea graficului în patru cadrane s-a realizat pe baza valorilor medii globale (luând în considerare evaluarea tuturor celor 76 itemi):

- Media globală a performanței itemilor = 3,5 (măsurată pe o scală de la 1 = „În totalitate fals” la 5 = „În totalitate adevărat”)
- Media globală a importanței itemilor = 4,3 (măsurată pe o scală de la 1 = „Fără importanță” la 5 = „Foarte important”)

Măsuri necesare

- Ridicarea nivelului de pregătire a absolvenților – serviciile educaționale sunt percepute ca fiind de calitate, în schimb absolvenții sunt percepuți ca fiind insuficient de bine pregătiți (de exemplu, prin stimularea investitorilor în vederea primirii de studenți în stagii de practică; acordarea de burse de performanță pentru rezultate deosebite în ceea ce privește pregătirea etc.)

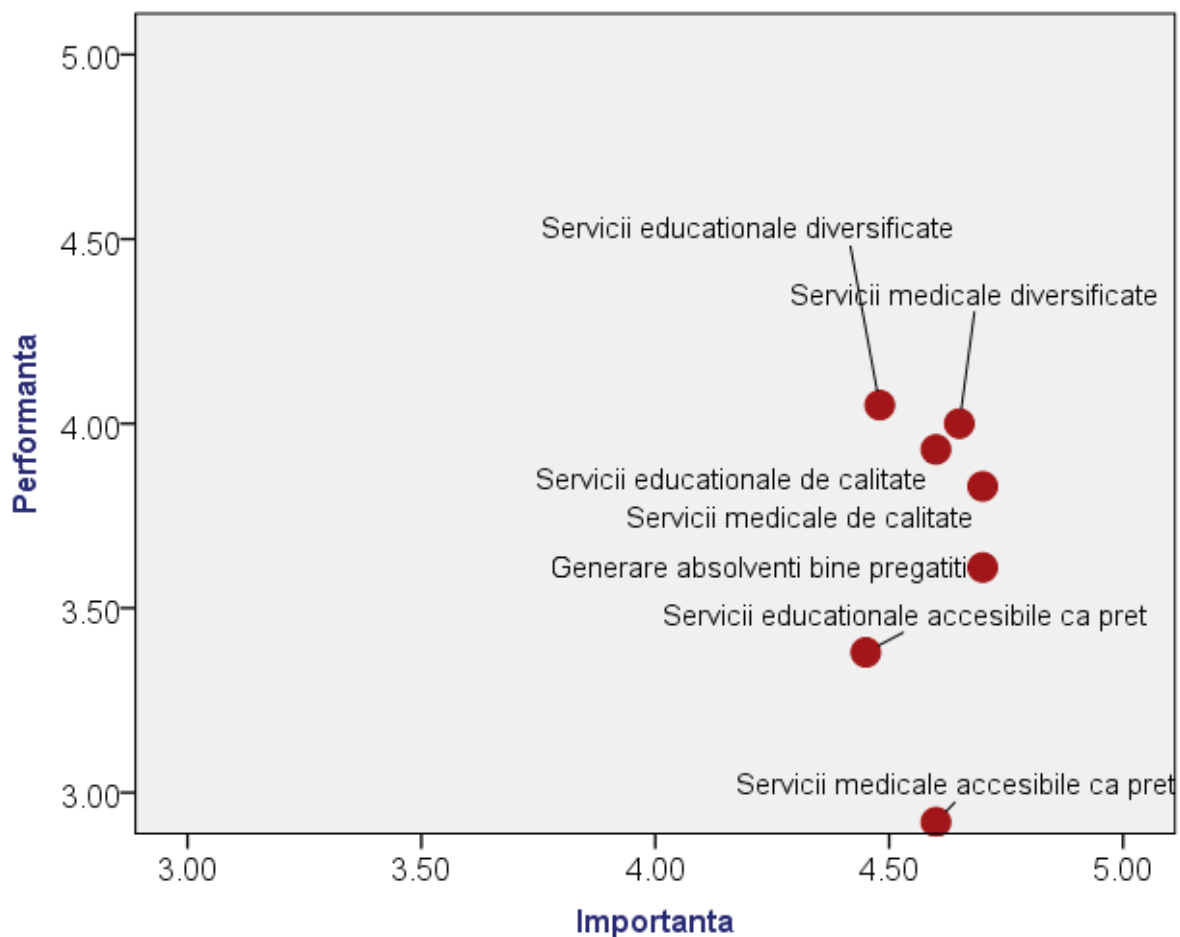
Există unele aspecte în cazul cărora se remarcă o corelație semnificativă între percepția privind performanța/importanța și, respectiv, dimensiunea firmei/organizației. Astfel, *cu cât dimensiunea firmei/organizației este mai mare cu atât:*

- nivelul calitativ al serviciilor educaționale este perceput ca fiind mai ridicat (coeficient de corelație = 0,234)
- serviciile educaționale locale sunt percepute ca fiind mai accesibile din punct de vedere al costurilor (coeficient de corelație = 0,399)
- calitatea absolvenților instituțiilor de educație locale este percepută ca fiind mai ridicată (coeficient de corelație = 0,246)
- serviciile medicale locale sunt percepute ca fiind mai accesibile din punct de vedere al costurilor (coeficient de corelație = 0,321)

Din perspectiva angajaților:

ATENȚIE! Divizarea graficului în patru cadrane s-a realizat pe baza valorilor medii globale (luând în considerare evaluarea tuturor celor 76 itemi):

- Media globală a performanței itemilor = 3,6 (măsurată pe o scală de la 1 = „În totalitate fals” la 5 = „În totalitate adevărat”)
- Media globală a importanței itemilor = 4,55 (măsurată pe o scală de la 1 = „Fără importanță” la 5 = „Foarte important”)

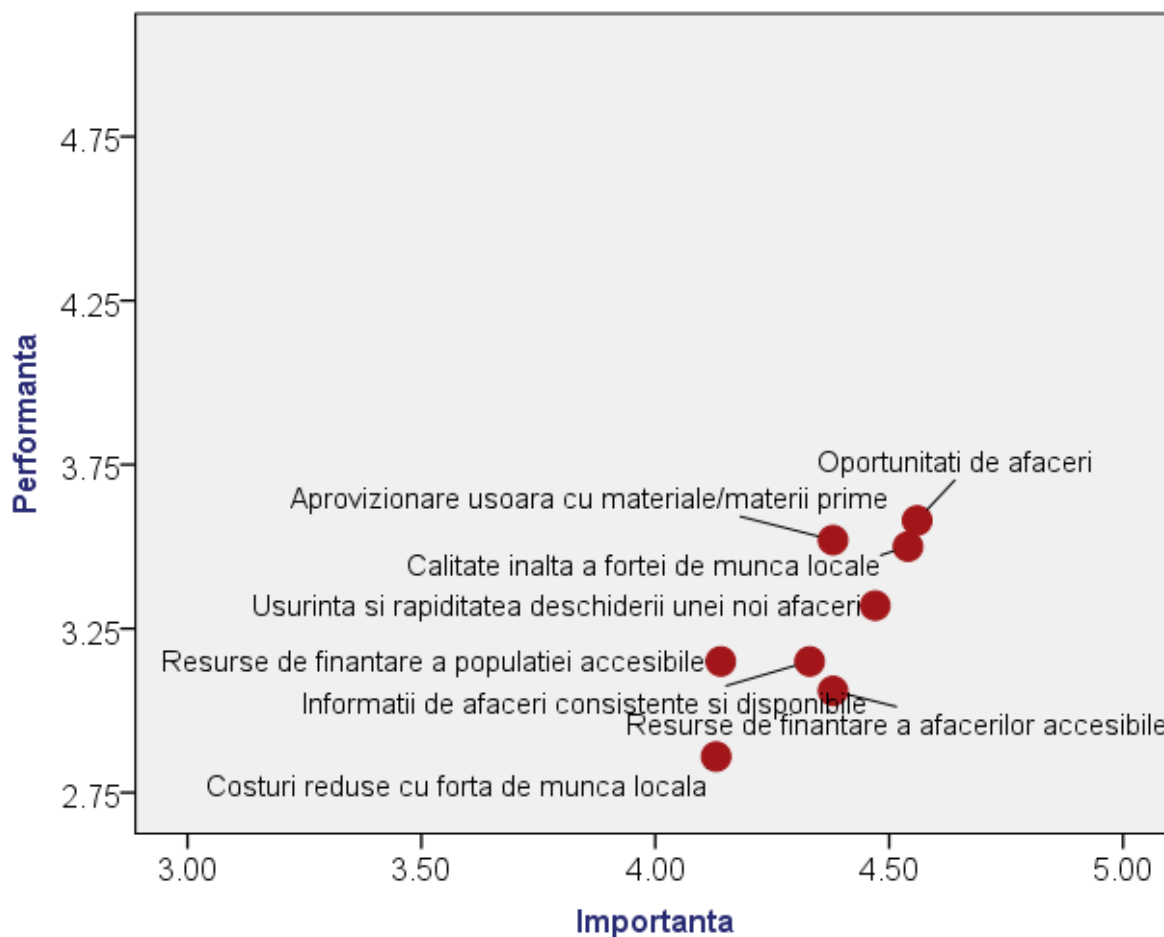

Harta perceptuală sectorială a municipiului Cluj-Napoca **ATRAGEREA ȘI MENȚINEREA COMPANIILOR/ INVESTITORILOR**

Din perspectiva asociațiilor, acționarilor și/sau a top managerilor:

ATENȚIE! Divizarea graficului în patru cadrane s-a realizat pe baza valorilor medii globale (luând în considerare evaluarea tuturor celor 76 itemi):

- Media globală a performanței itemilor = 3,5 (măsurată pe o scală de la 1 = „În totalitate fals” la 5 = „În totalitate adevărat”)
- Media globală a importanței itemilor = 4,3 (măsurată pe o scală de la 1 = „Fără importanță” la 5 = „Foarte important”)

Măsuri necesare

- Creșterea accesibilității resurselor de finanțare a afacerilor
- Reducerea duratei și complexității procedurii de deschidere de noi afaceri
- Punerea la dispoziția investitorilor a unui pachet de informații privind mediul de afaceri local mai consistent și mai ușor de accesat

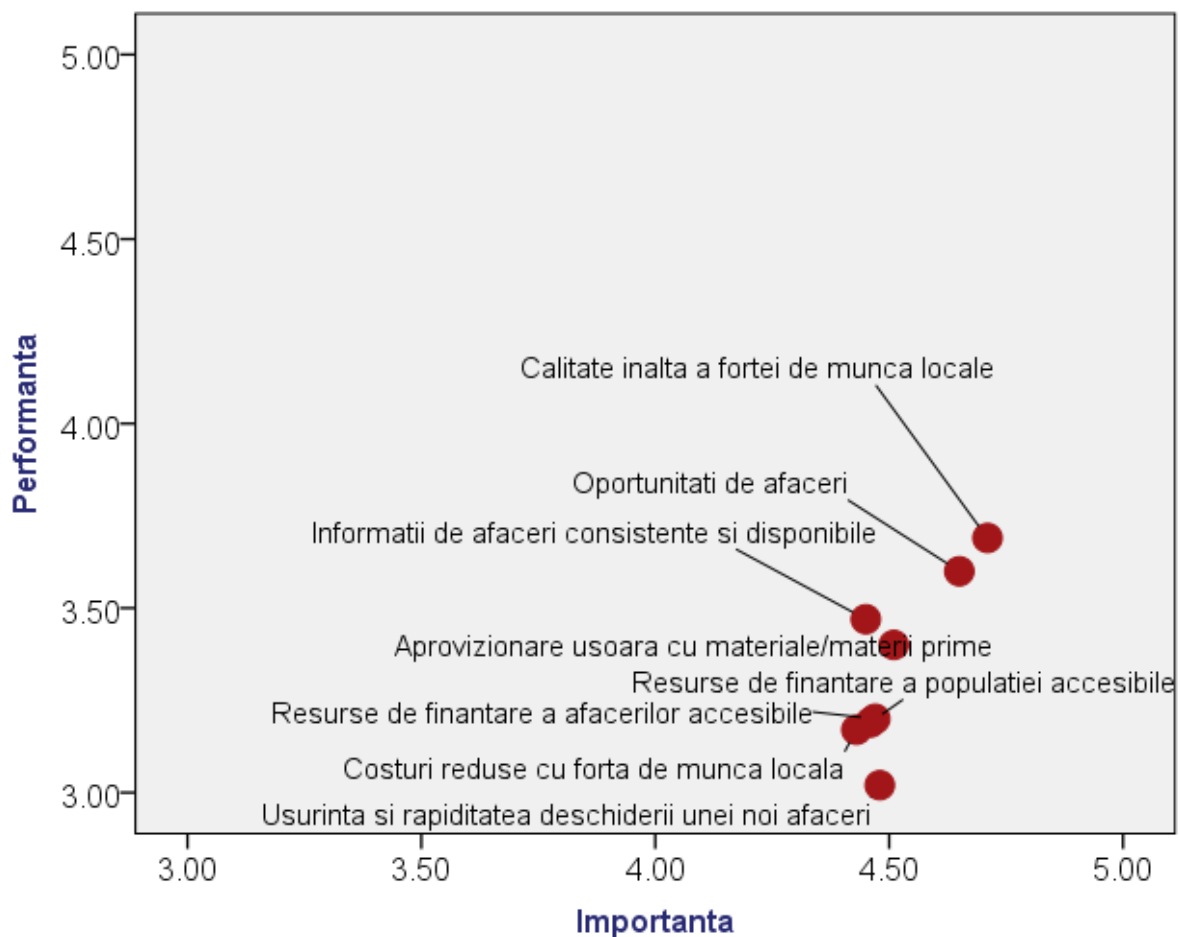
Există unele aspecte în cazul cărora se remarcă o corelație semnificativă între percepția privind performanța/importanța și, respectiv, dimensiunea firmei/organizației. Astfel, *cu cât dimensiunea firmei/organizației este mai mare cu atât:*

- costurile cu forța de muncă locală sunt percepute ca fiind mai reduse (coeficient de corelație = 0,257)
- resursele de finanțare a afacerilor sunt percepute ca fiind mai accesibile (coeficient de corelație = 0,272)
- resursele de finanțare a populației sunt percepute ca fiind mai accesibile (coeficient de corelație = 0,245)

Din perspectiva angajaților:

ATENȚIE! Divizarea graficului în patru cadrane s-a realizat pe baza valorilor medii globale (luând în considerare evaluarea tuturor celor 76 itemi):

- Media globală a performanței itemilor = 3,6 (măsurată pe o scală de la 1 = „În totalitate fals” la 5 = „În totalitate adevărat”)
- Media globală a importanței itemilor = 4,55 (măsurată pe o scală de la 1 = „Fără importanță” la 5 = „Foarte important”)

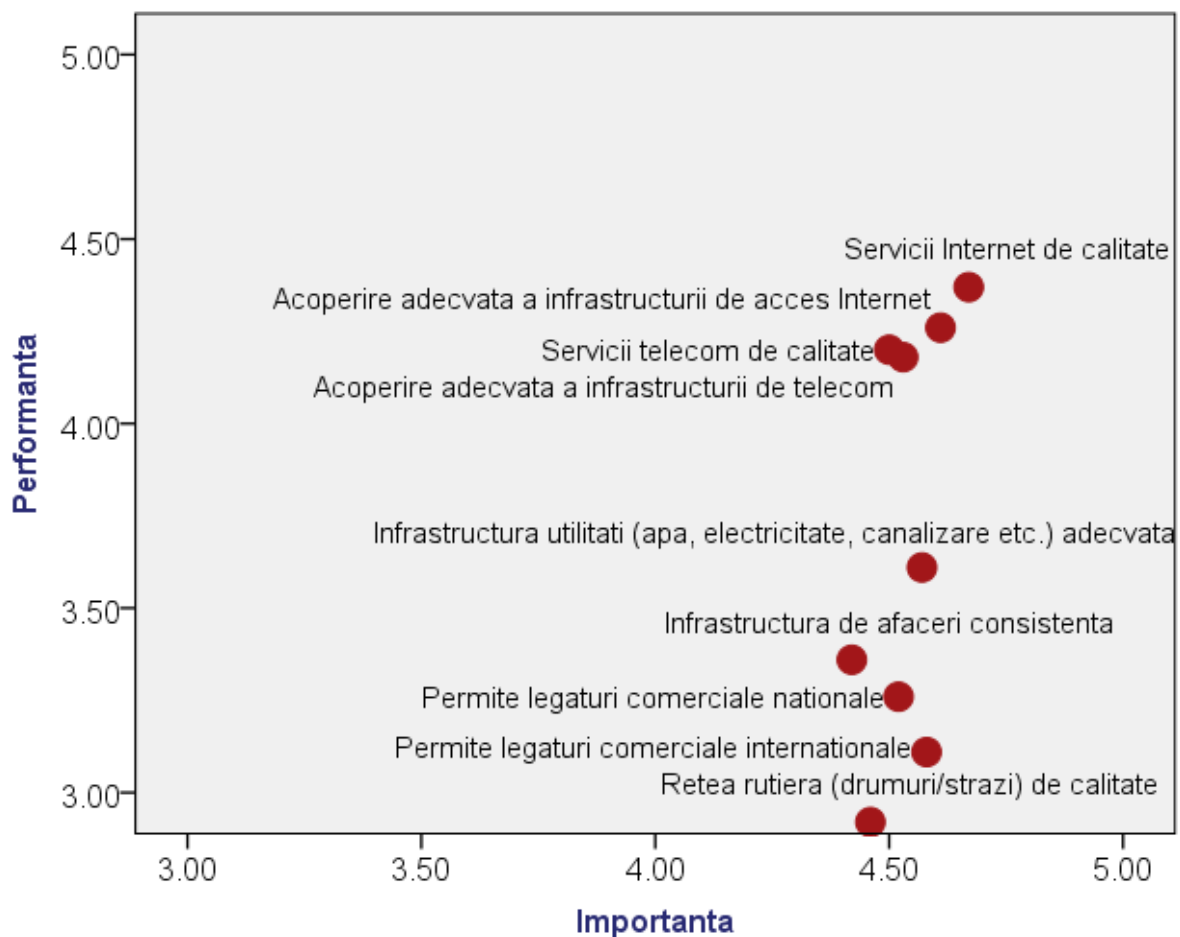

Harta perceptuală sectorială a municipiului Cluj-Napoca INFRASTRUCTURĂ

Din perspectiva asociațiilor, acționarilor și/sau a top managerilor:

ATENȚIE! Divizarea graficului în patru cadrane s-a realizat pe baza valorilor medii globale (luând în considerare evaluarea tuturor celor 76 itemi):

- Media globală a performanței itemilor = 3,5 (măsurată pe o scală de la 1 = „În totalitate fals” la 5 = „În totalitate adevărat”)
- Media globală a importanței itemilor = 4,3 (măsurată pe o scală de la 1 = „Fără importanță” la 5 = „Foarte important”)

Măsuri necesare

- Ameliorarea calității rețelei locale de transport rutier
- Ameliorarea infrastructurii care să permită legături comerciale naționale și, mai ales, internaționale
- Extinderea infrastructurii de afaceri (spații comerciale, hale industriale etc.)

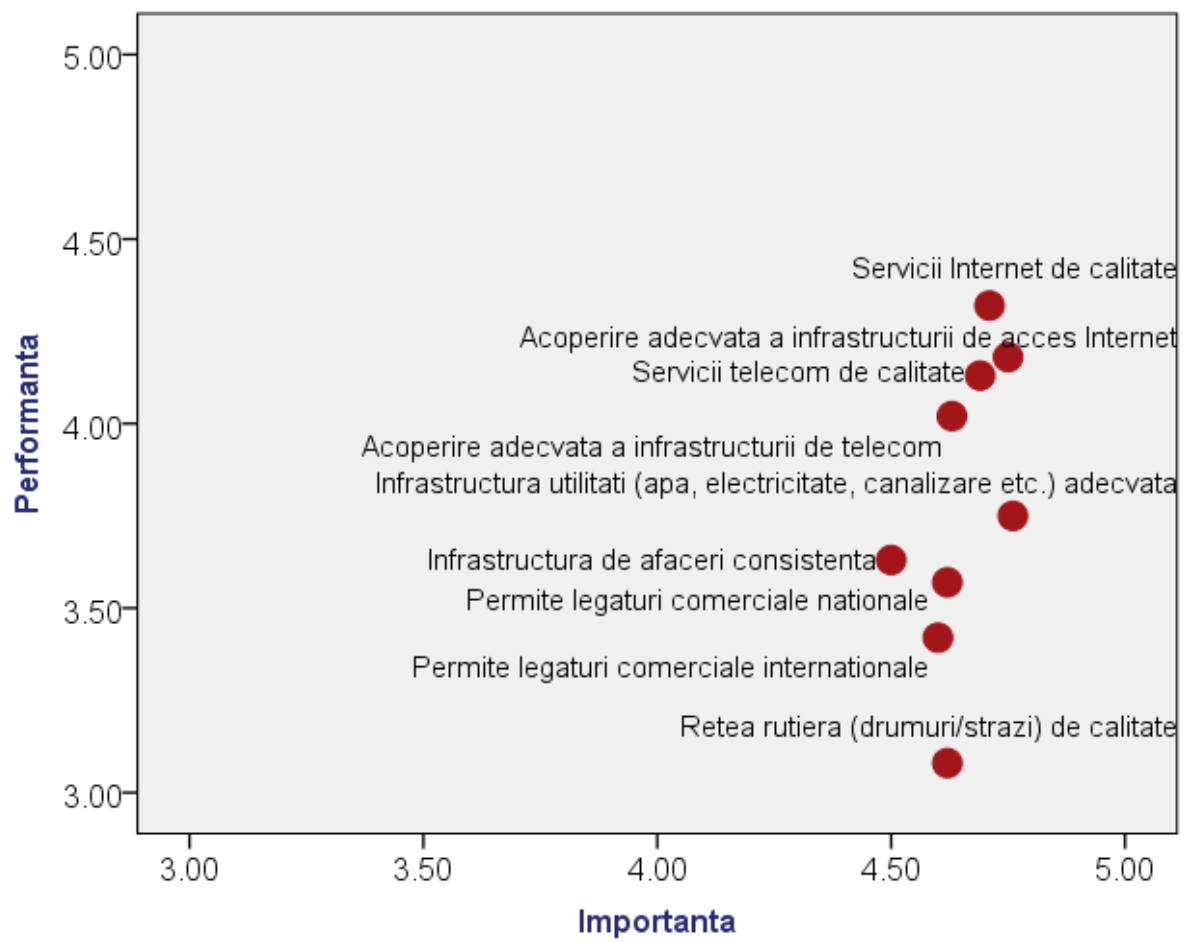
Există unele aspecte în cazul cărora se remarcă o corelație semnificativă între percepția privind performanța/importanța și, respectiv, dimensiunea firmei/organizației. Astfel, *cu cât dimensiunea firmei/organizației este mai mare cu atât:*

- nivelul calitativ al rețelei de transport rutier local (drumuri/străzi) este perceput ca fiind mai ridicat (coeficient de corelație = 0,280)

Din perspectiva angajaților:

ATENȚIE! Divizarea graficului în patru cadrane s-a realizat pe baza valorilor medii globale (luând în considerare evaluarea tuturor celor 76 itemi):

- Media globală a performanței itemilor = 3,6 (măsurată pe o scală de la 1 = „În totalitate fals” la 5 = „În totalitate adevărat”)
- Media globală a importanței itemilor = 4,55 (măsurată pe o scală de la 1 = „Fără importanță” la 5 = „Foarte important”)

○ **2.10 Corelații semnificative între aspectele hărții perceptuale și, respectiv, satisfacția și loialitatea față de Cluj**

(Testul de corelație Pearson, $p < 0.05$)

Următoarele aspecte ale hărții perceptuale sunt corelate statistic semnificativ cu **satisfacția** față de mediul de afaceri local (sau mediul/condițiile de muncă, în cazul angajaților).

Orice ameliorare/deteriorare a acestor aspecte va conduce la o creștere/scădere a nivelului de satisfacție.

Asociați, acționari și/sau top manageri

Preocuparea autorităților pentru atragerea de noi investitori
 Gradul de corupție al autorităților locale
 Consistența și disponibilitatea informațiilor turistice
 Calitatea serviciilor educaționale
 Prețul serviciilor educaționale
 Calitatea absolvenților instituțiilor de învățământ
 Calitatea serviciilor medicale
 Existența oportunităților de afaceri
 Ușurința și rapiditatea deschiderii de noi afaceri
 Calitatea forței de muncă
 Disponibilitatea și consistența informațiilor privind mediul de afaceri local
 Accesibilitatea surselor de finanțare a afacerilor
 Accesibilitatea surselor de finanțare a afacerilor a populației
 Calitatea rețelei rutiere locale
 Capacitatea de organizare de conferințe/congrese
 Existența oportunităților de găsim de locuri de muncă
 Respectarea drepturilor locuitorilor
 Tratament echitabil și nediscriminatoriu al locuitorilor de către autorități
 Preocuparea autorităților pentru protejarea mediului
 Posibilitățile de recreere și petrecere a timpului liber
 Suficiența spațiilor verzi și parcurilor
 Poluarea atmosferică
 Costul vieții

Percepția dimensiunilor activității și pr
 contemporane
 Capacitatea de organ

Următoarele aspecte ale hărții perceptuale sunt corelate statistic semnificativ cu **disponibilitatea de a recomanda** Clujul ca loc de investiție (sau loc de muncă, în cazul angajaților). **Orice ameliorare/deteriorare a acestor aspecte va conduce la o creștere/scădere a disponibilității de recomandare.**

Asociați, acționari și/sau top manageri

- Nivelul costurilor cu forța de muncă
- Preocuparea autorităților pentru atragerea de noi investitori
- Adecvarea fondului locativ la numărul de locuitori
- Preocuparea autorităților pentru protejarea mediului

Angajați

- Oportunități pentru găsirea de locuri de muncă
- Diversitatea serviciilor educaționale
- Diversitatea serviciilor medicale
- Respectarea drepturilor locuitorilor
- Percepția dimensiunii orașului ca veritabil centru cultural
- Diversitatea manifestărilor cultural-artistice
- Percepția clujenilor ca fiind sociabili
- Competitivitatea națională a produselor locale
- Atractivitatea orașului pentru noi locuitori
- Capacitatea orașului de a-și păstra locuitorii
- Acoperirea locală a infrastructurii de telecomunicații

• III. STRATEGIA DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ

○ 3.1 Principiile strategiei de dezvoltare economică

O orientare mai puternică spre nevoile mediului de afaceri

Mediul de afaceri pune în mișcare comunitatea locală, asigură locuri de muncă și susține bugetele locale. Planificarea strategică trebuie să prevadă măsuri concrete de susținere a economiei locale, în concordanță cu nevoile exprimate ale mediului de afaceri, în ordinea priorităților de dezvoltare validate de experți economici și reprezentanți ai mediului de afaceri.

Strategie vie

Întreprinzătorii locali așteaptă din partea administrației nu doar un document formal de planificare, ci un proces instituționalizat de consultare periodică a mediului de afaceri pe probleme de dezvoltare economică. Astfel, administrația își va putea fundamenta acțiunile pe informații actuale, în timp ce implementarea strategiei va putea fi urmărită și îmbunătățită în interesul comunității. O strategie care va sfârși într-un raft nu va fi utilă comunității.

Echilibru

În ultimii ani întreprinzătorii locali au fost defavorizați în relație cu investitorii străini. Este necesar un echilibru între promovarea investițiilor străine și susținerea antreprenorilor clujeni. Fără o clasă antreprenorială locală puternică, bine înrădăcinată în tradiția economică a Clujului, o mare parte a valorii adăugate care se creează în economia locală nu se va concretiza pe plan local în bunăstarea comunității locale.

Valorificarea competențelor locale

Atât mediul de afaceri cât și mediul universitar local dispun de resurse valoroase de competență, care au disponibilitatea de a susține eforturile de planificare strategică ale administrației. Susținem administrația pentru o mai bună valorificare a acestei expertize.

Eficiența investițională

Îndeosebi în contextul crizei, resursele limitate ale comunității locale trebuie orientate prioritar către investiții pragmatice, cu valoare adăugată ridicată, care să ofere întreprinzătorilor locali

un avantaj competitiv. Analize comparative cost-beneficiu bine fundamentate trebuie să determine prioritizarea acestora.

În acest fel, dezvoltarea competitivității mediului de afaceri local va aduce beneficii pe termen mediu și lung comunității locale prin creșterea produsului intern brut/locuitor, creșterea veniturilor populației și a surselor de finanțare ale administrației.

Responsabilitate pentru viitor

Planificarea strategică la nivel metropolitan implică previziuni pe termen lung. Investițiile planificate de către administrația locală trebuie realizate cu responsabilitate față de generațiile viitoare. Procesul de planificare strategică trebuie să fie coerent bazat pe o viziune durabilă a comunității și care să nu sufere de pe urma perspectivei operaționale de 4 ani a aleșilor locali, determinată de ciclul electoral.

De-birocratizare

Constituirea zonei metropolitane ridică noi provocări pentru administrația locală. Comunități locale diverse vor fi integrate sub o umbrelă administrativă care va gestiona eforturile de dezvoltare a infrastructurii. De aceea, avem nevoie de o structură administrativă funcțională, flexibilă, ne-birocratică și transparentă, cu obiective clare de performanță. Formula actuală poate și trebuie să fie îmbunătățită.

Cooperare

Doar o cultură a cooperării și a implicării tuturor factorilor interesați va asigura un rezultat echitabil și acceptat.

Îmbunătățirea proceselor de planificare

Clujul resimte întârzieri în procesul de planificare urbană față de alte centre urbane din România. Recuperarea decalajelor se poate realiza printr-o mai bună atragere a specialiștilor din mediul universitar.

Competitivitate pe plan european

Întreprinzătorii locali concurează într-o economie globală. Din această perspectivă și centrul urban Cluj-Napoca trebuie să își definească o poziție competitivă la nivel european, ca destinație de afaceri.

Consiliul Civic Local

○ 3.2. Avantaj competitiv

- Sectoarele economiei clujene care dețin un avantaj competitiv au fost deja identificate în analiza preliminară. Complementar acestora, considerăm că principalele izvoare de competitivitate în plan local sunt:
- Capitalul intelectual - rezultat al tradiției academice a orașului.
- Structura economiei - reprezentare echilibrată a sectoarelor economice cu valoare adăugată ridicată.
- Costul afacerilor – piață atractivă din perspectiva „value for money”.
- Grad ridicat de implicare în comunitate a mediului de afaceri și a societății civile.
- Calitatea vieții.
- Infrastructura – conectivitate relativ facilă cu piețele de desfacere.
- Instituțiile locale – zona municipiului este centrul administrativ al regiunii.

○ 3.3 Probleme strategice cheie

Pe baza analizei preliminare, a cercetării realizate în rândul agenților economici, precum și pe baza întâlnirilor avute cu reprezentanții mediului de afaceri local au fost identificate principalele probleme care afectează dezvoltarea economică a municipiului.

Problemele strategice cheie ale dezvoltării economice locale sunt legate de 3 arii principale:

- **Infrastructura de transport** – incluzând aici probleme legate de rețeaua rutieră a municipiului și a zonei metropolitane, legăturile comerciale naționale și internaționale;
- **Mediul politic și administrativ** – probleme legate de birocrăție, instabilitate, neimplicare, incompetență, lipsa de transparență;
- **Mediul de afaceri - stimulare sau suport a investițiilor** – probleme legate de: lipsa de competitivitate a produselor locale la nivel internațional, grad redus de inovare în știință și tehnologie, preocupare insuficientă pentru menținerea investitorilor și atragerea de investiții, proceduri legate de deschiderea și dezvoltarea afacerilor, capacitatea generării de locuri de muncă, nivelul de pregătire al absolvenților.

Cercetările realizate în timpul procesului de planificare strategică au condus la identificarea principalilor factori cu care satisfacția față de mediul de afaceri este corelată semnificativ, ceea ce înseamnă că o atenție specială acordată acestora ori îmbunătățiri față de situația actuală pot crește nivelul de satisfacție. Acești factori sunt:

- Preocuparea autorităților pentru atragerea de noi investitori;
- Existența oportunităților de afaceri;
- Ușurința și rapiditatea deschiderii de noi afaceri;
- Accesibilitatea surselor de finanțare a afacerilor;
- Disponibilitatea și consistența informațiilor privind mediul de afaceri local;
- Consistența și disponibilitatea informațiilor turistice;
- Calitatea serviciilor educaționale;
- Prețul serviciilor educaționale;
- Calitatea absolvenților instituțiilor de învățământ;
- Calitatea serviciilor medicale;
- Existența oportunităților de găsim de locuri de muncă;
- Calitatea forței de muncă;
- Calitatea rețelei rutiere locale;
- Capacitatea de organizare de conferințe/congrese;
- Respectarea drepturilor locuitorilor;
- Tratatamentul echitabil și nediscriminatoriu al locuitorilor de către autorități;
- Preocuparea autorităților pentru protejarea mediului;
- Posibilitățile de recreere și petrecere a timpului liber;
- Suficiența spațiilor verzi și parcurilor;
- Poluarea atmosferică;
- Gradul de corupție al autorităților locale;
- Costul vieții.

Un alt indicator al viabilității Clujului ca și loc pentru dezvoltarea afacerilor îl constituie intenția agenților economici de a recomanda Clujul ca și loc de a face investiții. Principalii factori care fac Clujul recomandabil ca și loc de a investi, în accepțiunea mediului de afaceri sunt următorii:

- Nivelul costurilor cu forța de muncă;

- Preocuparea autorităților pentru atragerea de noi investitori;
- Adecvarea fondului locativ la numărul de locuitori;
- Preocuparea autorităților pentru protejarea mediului.

○ 3.4 Obiectivele strategiei de dezvoltare economică locală

Obiectivele strategiei de dezvoltare economică locală pentru perioada 2014-2020 sunt:

Creșterea anuală a PIB/locuitor cu 2%

Creșterea cifrei de afaceri a companiilor clujene cu 30% până în 2020

Creșterea nivelului exporturilor companiilor clujene cu 30% până în 2020

Aceste obiective pot fi realizate prin păstrarea unei structuri echilibrate a economiei locale (servicii și producție) și încurajarea creșterii principalelor sectoare ce dețin avantaj competitiv.

○ 3.5 Direcții strategice ale dezvoltării economice locale

Combinarea potrivită a unor factori precum: politici și reguli simple, infrastructură urbană dezvoltată, acces ușor la capital și tehnologii, forță de muncă bine pregătită prin educație și training, perteneriate cercetare – mediul de afaceri care să genereze cunoaștere, reprezintă o rețetă de succes pentru dezvoltarea economică și vor face ca afacerile să înflorească.

Deși Cluj-Napoca este un centru educațional recunoscut, care livrează forță de muncă înalt calificată, municipiul are în continuare nevoie de oameni care să dezvolte și să managerizeze afaceri. Acest lucru nu se poate face fără rețele puternice și alianțe între mediul de afaceri, cel educațional și organizațiile din domeniul cercetării.

DS1. Cluj-Napoca – un oraș funcțional și business-friendly

Cluj-Napoca - oraș atractiv pentru vizitatori, investitori, afaceri și rezidenți.

Clujul trebuie să fie perceput (național și internațional) ca un loc unde se trăiește bine, se muncește bine și unde afacerile merg bine. Pentru viitor considerăm interesant de explorat modul în care este perceput orașul din exterior.

Deschiderea autorităților către mediul de afaceri

O administrație proactivă, eficientă care răspunde la nevoile mediului de afaceri va facilita dezvoltarea economică a municipiului. Cultura organizațională trebuie să se definească prin apropierea de nevoile mediului de afaceri.

Ameliorarea calității guvernantei locale, trebuie să aibă drept consecință furnizarea de servicii de calitate către cetățeni și mediul de afaceri.

Măsuri generale:

- Reducerea birocrăției la nivelul autorităților publice locale;
- Ameliorarea nivelului de pregătire/competențele angajaților autorităților publice;
- Creșterea nivelului de transparență a autorităților publice;

Reducerea/inhibarea corupției la nivelul autorităților publice;
Sistem de achiziții publice transparent care să influențeze pozitiv dezvoltarea micilor afaceri;
Îmbunătățirea proceselor de planificare urbană;
Proces transparent de luare a deciziilor, fundamentat pe analize coerente și prioritizare a investițiilor;
Programe comune de dezvoltare a afacerilor, networking și evenimente, inițiative de atragere a investițiilor străine.

Acțiuni specifice:

Dezvoltarea de servicii dedicate mediului de afaceri bazate pe înțelegerea nevoilor acestuia (întâlniri/workshop-uri regulate cu mediul de afaceri).

Dezvoltarea website-ului clujbusiness.ro și crearea unei baze de date funcțională și accesibilă.

Exploatarea mai bună a primăriilor de cartier, atât prin extinderea și diversificarea serviciilor oferite de acestea, cât și în ceea ce privește comunicarea cu populația, eliminarea cozilor etc.

Digitalizarea mai multor servicii față de ce este în prezent, inclusiv introducerea unui sistem de depunere de documente electronice preliminară, spre a fi verificate, înainte de depunerea în formă tipărită.

Organizarea de cursuri de perfecționare, training-uri de comunicare pentru angajații autorităților publice.

Organizarea mai eficace (prin efectuare mai ales noaptea) și comunicarea în timp real a lucrărilor care se fac pe diverse străzi și eliminarea perturbărilor de trafic. Introducerea unor termene clare și ferme și informarea publicului, evitarea reluării unor lucrări, în special cele de asfaltare.

Pregătirea unor persoane din firmele interesate, persoane care, prin cunoașterea foarte bună a procedurilor și reglementărilor, să amelioreze calitatea documentelor care vin din firmele respective și să scurteze timpii de aprobare/avizare/autorizare.

Definirea unui set de parametri de monitorizare/auditare permanentă a performanțelor angajaților administrației locale (un nivel de referință în ceea ce privește volumul de muncă: număr dosare procesate pe zi, număr de răspunsuri date într-o zi la adresele primite etc.).

Creșterea gradului de implicare a cetățenilor și a mediului de afaceri în luarea deciziilor.

Eficientizarea proceselor de utilizare a resurselor financiare

O administrație eficientă, sensibilă la nevoile comunității utilizează metode moderne de gestionare a resurselor financiare. Următorul set de măsuri poate aduce un plus de eficiență:

- Implementarea sistemului de bugetare pe programe/performance la nivelul instituțiilor publice locale.
- Continuarea și extinderea proiectului Bugetarii Participative.
- Crearea unui Program de Investiții de Capital pe cel puțin 5 ani în vederea finanțării obiectivelor prioritare ale comunității.

Măsurile de mai sus servesc obiectivelor strategice legate de creșterea calității serviciilor administrației și unei relații bune administrație – client.

DS 2. Cluj Napoca – oraș care investește în locuitorii săi pentru a crea competență

Întărirea/consolidarea capitalului uman local și crearea premiselor optime de valorificare a acestuia.

Unele țări din UE au o serioasă problemă a șomajului în rândul tinerilor. Cluj-Napoca trebuie să evite, pe cât posibil, șomajul diplomelor. Asta înseamnă locuri de muncă ce necesită un grad de calificare mediu spre ridicat.

La momentul actual, serviciile educaționale sunt percepute ca fiind de calitate, în schimb absolvenții sunt percepuți ca fiind insuficient de bine pregătiți. O mai bună corelare între competențele absolvenților și nevoile mediului de afaceri trebuie realizată.

Mobilitatea forței de muncă este o provocare pentru prezent, dar și pentru viitor. Deși la nivel regional Clujul reprezintă un pol de interes, strategia viitoare trebuie gândită pentru a-i reține pe cei tentați în a-și găsi un loc de muncă în afara țării. Asta presupune ceva mai mult decât locuri de muncă bine plătite.

Creșterea nivelului de bunăstare economică și socială trebuie să fie *obiectivul principal* al acestei direcții strategice. Cluj-Napoca trebuie să se dovedească un oraș capabil a atrage în continuare expertiză și competență care să susțină creșterea economică viitoare. Alături de acesta, celelalte obiective sunt: **ridicarea nivelului de pregătire al forței de muncă/absolvenților și asigurarea unor condiții de muncă și de viață superioare pentru clujeni.**

Măsuri/acțiuni:

Dezvoltarea conceptului de „antreprenoriat vocațional” care să dezvolte abilități practice, prin școli antreprenoriale.

Parteneriate strategice între mediul educațional (univestitar, profesional, liceal) și mediul de afaceri:

Stimularea agenților economici să organizeze stagii de practică și să încheie parteneriate cu instituțiile de învățământ în vederea organizării de stagii de practică;

Stimularea agenților economici să acorde burse de performanță pentru elevii/studentii înmatriculați la instituțiile de învățământ locale;

Stimularea agenților economici să acorde granturi de cercetare pe bază de proiecte propuse de instituțiile de învățământ/cercetare;

Stimularea agenților economici și acordarea chiar de către autorități a unor burse de performanță pentru elevii/studentii înmatriculați la instituțiile de învățământ locale.

Extinderea spațiilor verzi și de promenadă.

Diversificarea posibilităților de petrecere a timpului liber.

Reducerea nivelului de poluare atmosferică (de exemplu, prin măsuri de restricționare/penalizare a activităților poluante, inclusiv prin taxe de poluare aplicate celor care utilizează în oraș automobile personale în locul transportului în comun).

Creșterea nivelului de cultură al populației (de exemplu, stimularea organizării de evenimente culturale și, mai ales, stimularea participării/implicării populației în cadrul evenimentelor culturale).

Stimularea și promovarea comportamentului civilizată în societate (de exemplu, prin campanii de stimulare a comportamentelor civilizate sau de blamare a celor necivilizate)

Combaterea sărăciei

Prosperitatea orașului presupune și asistență pentru persoanele cu venituri reduse. Deși nu este o problemă acută, există situații specifice în care atât executivul, cât și legislativul local se pot implica în vederea satisfacerii acestui obiectiv prin următoarele măsuri:

- Programe de edificare a locuințelor sociale.
- Sprijinirea familiilor cu venituri reduse prin programe de asistență socială (în colaborare cu ONG-urile de profil).
- Realizarea de manifestări având ca scop acțiuni caritabile/strângere de fonduri.
- Stimularea în cooperare cu ONG-urile și alte instituții ale statului a persoanelor cu venituri reduse/fără loc de muncă și a persoanelor cu dizabilități fizice și psihice.
- Prevenirea abandonului școlar în rândul copiilor prin ajutoare financiare și materiale.
- Sprijinirea persoanelor vârstnice, cu venituri reduse prin menținerea gratuităților la transportul în comun.

DS 3. Atragerea, reținerea și sprijinirea investițiilor

Cluj-Napoca – hub de inovație în Europa centrală și de est

Cluj-Napoca dorește să-și afirme statutul de pol de inovație național și european.

Strategia de succes nu poate fi decât cea a **dezvoltării capacității de cercetare, inovare și transfer tehnologic**. Acest lucru se poate face prin creșterea nivelului cheltuielilor cu cercetarea și dezvoltarea. Autoritățile locale pot acționa ca și facilitator pentru a stimula inovații în știință și tehnologie.

Măsuri:

- Facilitarea unui parteneriat strategic, pe termen lung între municipalitate, autorități regionale, mediul de afaceri și organizațiile din domeniul R&D.
- Valorificarea expertizei disponibile în domeniile: educațional, R&D, financiar și business.
- Parteneriat cu investitorii, mediul de afaceri, sectorul financiar pentru identificarea modalităților de finanțare a inovării.
- Facilitarea creării de centre de cercetare (mediul de afaceri-universități).
- Crearea unor programe de know-how sharing (antreprenori străini-antreprenori locali).

Cluj-Napoca – oraș axat către exportul produselor și serviciilor

Cluj-Napoca trebuie să fie un punct-cheie pentru rețelele de afaceri. Renumele de important centru financiar trebuie valorificat în sensul facilitării accesului firmelor clujene la finanțare.

Obiective:

Creșterea gradului de clusterizare al economiei locale. (ITC, servicii financiare, servicii medicale, etc);

Creșterea nivelului investițiilor în economia zonei metropolitane;

Creșterea accesibilității resurselor de finanțare a afacerilor;

Creșterea competitivității internaționale a produselor realizate în Cluj;

Extinderea infrastructurii de afaceri.

Măsuri:

- Sprijinirea proiectelor de tip start-up prin programe de incubare.
- Sprijinirea de inițiative gen „accelerator de afaceri”.
- Sprijinirea inițiativelor locale și regionale de clusterizare.

- Finanțarea de studii și analize care să identifice potențialul de clusterizare în sectoarele economiei locale.
- Finanțare de programe de training pentru IMM (posibil a fi oferite și de către ONG-uri).
- Crearea unei rețele a furnizorilor de training și expertiză.
- Creșterea accesibilității resurselor de finanțare a afacerilor.
- Reducerea duratei și complexității procedurii de deschidere de noi afaceri.
- Punerea la dispoziția investitorilor a unui pachet de informații privind mediul de afaceri local mai consistent și mai ușor de accesat.
- Extinderea infrastructurii de afaceri (spații comerciale, hale industriale etc.).
- Realizarea unui Centru multifuncțional de congrese.
- Viabilizarea transportului în comun către parcurile tehnologice.
- Crearea de parteneriate administrație – agenți economici în vederea facilitării accesului la resursele de finanțare (de exemplu: o bancă reduce dobânda pentru firme din Cluj, iar Primăria acordă gratuit abonamente de parcare în fața băncii; firmele de asigurări diminuează ratele de primă pentru bunurile firmelor din Cluj etc.).
- Susținerea promovării externe a produselor realizate la nivel local.
- Facilitarea realizării de contacte comerciale externe de către agenții economici locali.
- Identificarea și aplicarea unor forme de facilități directe/indirecte pentru creșterea/extinderea investițiilor de către investitorii existenți.
- Sprijinirea implicării mediului de afaceri în inițiative sociale, întreprinderi sociale, acțiuni caritabile, evenimente culturale.

DS 4. Cluj-Napoca – oraș conectat internațional

Deși conexiunile rutiere nu au fost în trecut un punct forte pentru Cluj-Napoca, acesta trebuie să devină conectat global pentru a ușura accesul către piețele internaționale și către rețelele de afaceri.

Dezvoltarea economică presupune o rețea de transport public bine dezvoltată.

Obiective:

Ridicarea nivelului calitativ al transportului în comun local;

Ameliorarea calității rețelei locale de transport rutier;

Ameliorarea infrastructurii care să permită legături comerciale naționale și, mai ales, internaționale.

Măsuri:

- Încurajarea dezvoltării de scheme/inițiative care să reducă nivelul aglomerației rutiere la nivelul Zonei Metropolitane (gen „Carpool”).
- Dezvoltarea transportului local către componentele Zonei metropolitane.
- Sistem intergrat de transport și facilitarea transferului mărfurilor între diferite tipuri de transport (aerian – rutier – feroviar).
- Terminal cargo.
- Realizarea de parteneriate public-privat pentru finanțarea proiectelor de anvergură.

○ 3.6 *PROGRAME OPERAȚIONALE*

- **Program de ameliorare a calității guvernantei locale**

Descriere:

Rezultatele acestui PO trebuie să ducă spre furnizarea unor servicii de calitate către cetățeni și mediul de afaceri. Printre altele se urmărește reducerea birocratiei, creșterea nivelului de transparență al actului administrativ, o eficiență crescută a programelor de investiții ale municipalității prin orientarea resurselor limitate ale comunității locale către investiții pragmatice.

Măsuri:

29. Ameliorarea nivelului de pregătire/competențelor angajaților autorităților publice.
30. Reducerea/inhibarea corupției la nivelul autorităților publice.
31. Transparentizarea în continuare a sistemului de achiziții publice.
32. Îmbunătățirea proceselor de planificare urbană.
33. Asigurarea unor servicii de e-guvernare funcționale.
34. Proces transparent de luare a deciziilor, fundamentat pe analize coerente și prioritizare a investițiilor.
35. Creșterea gradului de implicare a cetățenilor și mediului de afaceri în luarea deciziilor.
36. Eficientizarea primăriilor de cartier, atât prin extinderea și diversificarea serviciilor oferite de acestea, cât și în ceea ce privește comunicarea cu populația, eliminarea cozilor etc.
37. Digitalizarea serviciilor, inclusiv introducerea unui sistem de depunere de documente Electronice.
38. Organizarea de cursuri de formare/perfecționare, training-uri de comunicare pentru angajații autorităților publice.

Responsabil: Primăria Cluj-Napoca

- **Program de eficientizare și transparentizare a proceselor de alocare și utilizare efectivă a resurselor financiare**

Descriere:

O administrație eficientă, sensibilă la nevoile comunității utilizează metode moderne de gestionare a resurselor financiare. Următorul set de măsuri poate aduce un plus de eficiență:

39. Implementarea sistemului de bugetare pe programe/performance la nivelul administrației publice locale și a instituțiilor și companiilor din subordinea acesteia;
40. Continuarea și extinderea proiectului Bugetarii Participative;
41. Crearea unui Plan de Investiții de Capital în vederea finanțării obiectivelor prioritare ale comunității.

Responsabil: Primăria Cluj-Napoca

- **Program de consultare periodică a mediului de afaceri pe probleme de**

dezvoltare economică

Descriere:

Organizarea la sediul Primăriei municipiului Cluj-Napoca a unor consultări/întâlniri/workshop-uri periodice cu reprezentanți ai mediului de afaceri pe probleme de dezvoltare economică vor duce la dezvoltarea de servicii dedicate mediului de afaceri.

Crearea în timp a unei structuri consultative permanente care să aibă în componență persoane cu competențe în dezvoltarea economică urbană (reprezentanți ai mediului de afaceri, ai mediului universitar, ai administrației publice locale și nu numai, atât români, cât și străini) și care să contribuie prin experiența și cunoștințele lor la implementarea unei guvernante performante.

Principalii parteneri: Cluburile de afaceri străine din municipiu, Cluj International Club, Asociația Patronilor și Meseriașilor, Liga Întreprinzătorului Român.

Responsabil: Primăria Cluj-Napoca

- Creșterea notorietății Clujului ca destinație de afaceri atractivă

Descriere:

Definirea unei poziții competitive a Clujului la nivel european ca destinație oportună de afaceri, în scopul atragerii investitorilor străini.

Instrumentele utilizate în acest sens: dezvoltarea și actualizarea periodică a website-ului www.clujbusiness.ro, broșuri de promovare distribuite cu sprijinul rețelei de parteneri externi ai municipalității, filme de prezentare, organizarea de forumuri de afaceri bilaterale, participarea la târguri și expoziții de profil etc.

Responsabil: Primăria Cluj-Napoca

- Program de susținere a antreprenorilor clujeni

Descriere:

Centrul TEAM – Tehnologie, Evoluție, Antreprenariat, Microîntreprinderi - un centru de sprijinire a afacerilor prevăzut cu spații de microproducție - scopul investiției este dezvoltarea unui parc logistic industrial care să permită dezvoltarea antreprenorilor și facilitarea transferului tehnologic între sectoarele de business și mediul academic.

Sprijinirea start-upurilor prin programe de incubare și a inițiativelor de tip „accelerator de afaceri”.

Crearea unor instrumente de încurajare a liberei inițiative, în special în rândul tinerilor, care să completeze măsurile limitate de stimulare existente pe plan național (de exemplu, programe naționale START).

Responsabil: Primăria Cluj-Napoca, mediul de afaceri

- **Program de susținere a exporturilor firmelor clujene**

Descriere:

Creșterea competitivității naționale și internaționale a produselor realizate în Cluj.

Organizarea de forumuri de afaceri bilaterale, în scopul intensificării schimburilor comerciale și a creșterii volumului exporturilor.

Susținerea promovării naționale și internaționale a produselor realizate în Cluj (de exemplu, inițierea unor misiuni/întâlniri comerciale, sprijinirea participării la târguri și expoziții etc.).

Responsabili: Primăria Cluj-Napoca, instituții financiare, agenți economici

- **Program de dezvoltare a acțiunilor suport pentru afaceri din domeniul R&D**

Descriere:

Cercetarea și inovarea au ca scop crearea de bunuri și servicii, efectul fiind noi locuri de muncă întărind astfel poziționarea municipiului ca și hub de inovație.

CREIC - Centrul Regional de Excelență pentru Industrii Creative, va oferi companiilor oportunitatea de a-și desfășura activitatea într-o structură unică la nivel regional datorită complexității și diversității facilităților și serviciilor. Centrul va oferi servicii integrate pentru afaceri, servicii de asistență gratuită (de tip help desk) cu ajutorul personalului structurii de sprijinire a afacerilor în următoarele domenii: consultanță și servicii IT, consultanță juridică, în marketing și vânzări.

Cluj Innovation City – proiect ce dorește a concentra capitaluri pentru stimularea și dezvoltarea de proiecte și tehnologii inovative în domeniul IT. Proiectul include dezvoltarea de spații de birouri, laboratoare de cercetare și săli de curs, spații publice, unități de învățământ preuniversitar, dar și unități hoteliere, restaurante și cafenele, plus serviciile necesare pentru funcționarea unei astfel de platforme de afaceri și dezvoltare în domeniul IT.

Responsabil: Primăria Cluj-Napoca, Cluj IT Cluster, mediul de afaceri

- **Program de sprijinire a mediului de afaceri**

Descriere:

- Crearea de parteneriate administrație – instituții financiare – agenți economici în vederea facilitării accesului la resursele de finanțare și a reducerii cheltuielilor asociate derulării afacerilor (extindere termene de plată, reduceri de prime de asigurare, rate preferențiale de dobândă etc.).
- Identificarea și aplicarea unor **mecanisme de stimulare** și forme de facilități directe/indirecte pentru creșterea/extinderea investițiilor.
- Realizarea unui centru multifuncțional de congrese.
- Viabilizarea transportului în comun către parcurile tehnologice.
- Punerea la dispoziția investitorilor a unui pachet de informații privind mediul de afaceri local mai consistent și mai ușor de accesat prin crearea unei baze de date comprehensive.

Responsabili: Primăria Cluj-Napoca, instituții financiare, agenți economici

- **Parteneriat activ administrație - mediul de afaceri - mediul universitar**

Descriere:

Acest program are ca scop creșterea nivelului de pregătire al forței de muncă și al absolvenților instituțiilor de învățământ clujene.

Măsurile:

42. inițierea unor mecanisme de implicare a mediului de afaceri în procesul educațional prin organizarea de seminarii, workshop-uri etc. susținute de către sau cu participarea unor reprezentanți ai mediului de afaceri;
43. stimularea implementării unor proiecte comune de cercetare fundamentală și aplicativă între universități și mediul de afaceri;
44. stimularea colaborării dintre universități și mediul de afaceri în vederea actualizării permanente a conținutului procesului educațional în funcție de cerințele mediului de afaceri;
45. extinderea stagiilor de internship/practică în companii clujene;
46. dezvoltarea conceptului de „antreprenoriat vocațional” care să dezvolte abilități practice, prin școli antreprenoriale și școli informale.

Responsabili: universități, mediul de afaceri, instituții publice

- **Program de sprijinire a inițiativelor locale și regionale de clusterizare**

Descriere:

Realizarea de studii de tip „cluster analysis” și „input-output analysis” care să identifice potențialul de clusterizare din zona metropolitană.

Valorificarea rezultatelor studiilor existente și a celor viitoare prin sprijinirea inițiativelor de asociere.

Responsabili: Primăria Cluj-Napoca, ADRNV.

- **Program de asistență socială și de ameliorare a calității vieții categoriilor de persoane defavorizate**

Descriere:

Prosperitatea orașului presupune și asistență pentru persoanele cu venituri reduse. Continuarea proiectelor de edificare a locuințelor sociale, sprijinirea familiilor cu venituri reduse prin programe de asistență socială, în colaborare ONG-urile de profil, realizarea de manifestări având ca scop acțiuni caritabile/strângere de fonduri, prevenirea abandonului școlar în rândul copiilor prin ajutoare financiare și materiale și sprijinirea persoanelor vârstnice, cu venituri reduse, prin menținerea gratuităților la transportul în comun sunt măsuri ce pot duce la atingerea obiectivelor programului.

Crearea unui oraș „accesibil”, în sensul asigurării condițiilor optime de muncă și viață pentru persoanele cu dizabilități și a celor în etate (căi de acces speciale, spații de parcare, grupuri sanitare adecvate etc. în orice imobil/instituție, adaptarea serviciilor publice, inclusiv sănătate, educație, transport în comun etc.).

Responsabili: Primăria Cluj-Napoca, ONG-uri

- **Dezvoltarea infrastructurii de transport**

Descriere:

Eficiența programelor de investiții ale municipalității – orientarea resurselor limitate ale comunității locale către investiții pragmatice: modernizarea drumului de acces spre zona Lomb, finalizarea centurii ocolitoare de sud a orașului, refacerea tramei stradale în zona industrială, drum rapid Cora-Autostrada A3.

Analizarea posibilității creării unei societăți pe acțiuni care să își asume finalizarea tronsonului de autostradă Gilău-Suplacu, cu implicarea autorităților județene din Cluj-Bihor-Sălaj, a mediului de afaceri, a cetățenilor din județele respective și nu numai.

Responsabil: Primăria Cluj-Napoca, instituții publice

- **Dezvoltarea unui serviciu de transport metropolitan la nivel european**

Descriere:

Configurarea rutelor și a ritmicității, ținând cont de migrația intra-metropolitană și respectiv, de sezonabilitatea zilnică și anuală.

Digitalizarea serviciilor (vânzare bilete, validare etc.).

Dotarea suficientă cu mijloace de transport moderne și ecologice.

Responsabil: Primăriile din Zona Metropolitană Cluj, CTP- Compania de Transport Public Local

Dimensiunea europeană a Clujului

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A CLUJULUI 2014-2020

WG: Dimensiunea europeană a Clujului

(prof. dr. Nicolae PĂUN, prof. dr. Vasile PUȘCAȘ, conf. dr. Georgiana CICEO, as. dr. Adrian CORPĂDEAN)

Analiza preliminară

Provocarea inevitabilă pe care și-o asumă Clujul, trecând prin regional și național, este de a integra diversitatea identităților culturale. Identitatea culturală este rezultanta mereu remodelată a dublei apartenențe a cetățeanului la o comunitate umană, pe de o parte, cu înrădăcinare într-o tradiție care l-a modelat, iar pe de altă parte, ca proiect prin care devine parte și moment al creației acestei comunități. Această dublă apartenență nu se exprimă a priori într-un mod coerent; ea este compusă din adeziuni provizorii și repuneri în discuție, ea nu este împietrită, monolitică, ci un reper inevitabil al mizei democratice într-un oraș în care, nu după mulți ani de la căderea comunismului, se structurează un nou mesaj cu valențe central-europene, europene.

Vocația europeană a Clujului este incontestabilă și ea a rezistat în timp, în pofida fluctuației influențelor religioase și politice, care s-au transformat nu de puține ori în presiuni, au generat confuzii în percepția unui oraș al cărui caracter pe deplin european s-a validat, de câte ori a fost posibil, cultural. Fără îndoială, însă, europenizarea Clujului va aduce valoare adăugată statutului pe care și l-a conturat deja și îi va permite transformarea dintr-un oraș parohial într-unul care se poate alătura oricând unei ligi a orașelor reprezentative ale Europei.

În condițiile în care orașele tind să devină spații din ce în ce mai eterogene, mai multiculturale, mai pluraliste, pe agenda politică a diriguitorilor lor trebuie acum să își croiască drum strategii mai sofisticate de dezvoltare economică, protecția mediului, justiție socială. Împărtășim convingerea că europenizarea va genera presiuni în direcția adoptării unor structuri moderne de guvernare, care să permită crearea unui cadru flexibil în care să se poată găsi răspunsuri la toate aceste probleme. În acest sens, **Facultatea de Studii Europene, singura facultate de relații internaționale și studii europene din România, poate contribui la întărirea profilului european al Clujului prin know-how-ul de care dispune pentru susținerea de acțiuni concertate pe următoarele direcții:**

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
-------------	--------------

<ul style="list-style-type: none"> • potențialul universităților clujene în privința cercetării-inovării • 18 parteneriate active de tip „twinning” cu localități externe • mediul economic dinamic, nivelul investițiilor străine directe 	<ul style="list-style-type: none"> • absența mediatorilor culturali • conexiuni insuficiente la infrastructura de transport pan-europeană • absorbția deficitară a fondurilor structurale
Oportunități <ul style="list-style-type: none"> • diversitatea culturală și lingvistică • potențialul de conectare la rețele administrative europene • prezența unei zone periurbane dinamice 	Amenințări <ul style="list-style-type: none"> • competiția sporită din partea orașelor din vecinătate (investiții, evenimente) • schimburi insuficiente de bune practici în domeniul administrativ, la nivel european

Probleme strategice cheie

- exploatarea insuficientă a potențialului cultural material și imaterial al orașului
- precaritatea conexiunilor directe cu spațiul administrativ european
- fructificarea insuficientă a potențialului zonei periurbane
- sprijinirea universităților în procesul europenizării Clujului
- dezvoltarea unei culturi manageriale în sfera proiectelor cu finanțare nerambursabilă

Avantaje competitive

- **Clujul – oraș al culturii și artelor**

Chiar dacă suntem prinși între două imposibilități - imposibilitatea trecutului și imposibilitatea viitorului -, ne aflăm astăzi într-un mecanism complex, cu cel puțin trei componente: mondializarea schimburilor, universalitatea valorilor și singularitatea formelor - limbile, culturile, indivizii, comunitatea. Și dacă este așa, ce se alege de dezvoltarea culturală, este dimensiunea dezvoltarea culturală o dimensiune culturală a dezvoltării?

Putem ridica politica culturală la rang de element cheie al acestei strategii de dezvoltare?

Răspunsul este pozitiv, dacă:

- favorizăm creativitatea și participarea la viața culturală a acestui oraș central-european, a tuturor comunităților, într-o abordare filtrată sau trecută prin pluralismul cultural;
- întărim politicile și practicile municipalității în vederea protejării și punerii în valoare a inestimabilului patrimoniu cultural comunitar pe care orașul nostru îl posedă și pentru a promova industriile culturale;
- promovăm diversitatea culturală și lingvistică în cadrul și pentru societatea de informație;

- alocăm mai multe resurse umane și financiare dezvoltării culturale.

Va trebui și la Cluj să punem în funcțiune mediatorul cultural, adică să punem în practică proiectele administrației instituției culturale, să supraveghem stadiul de aplicare de către cei care concep politicile culturale la nivelul municipiului sau de către agențiile de dezvoltare culturală, ONG-uri etc. și să asigurăm pregătirea de specialiști în domeniul culturii, mai ales în marile universități. Când vorbim despre mediere, va trebui să vorbim la Cluj și despre tipurile de public, de modul în care sunt primite și percepute operele, de întâlnirea cu artistul. Să găsim soluții de a forma pentru municipiu administratori și agenți culturali, mediatori prin excelență, să concepem pregătirea specialiștilor prin programe în jurul marilor teme generice care interesează istoria, tradițiile, filonul comunitar, să reușim o abordare sistemică a diferitelor domenii, atât din sfera bunurilor, cât și din cea a industriilor culturale.

- **Clujul - oraș universitar**

În același timp, va trebui avută în vedere poziționarea universităților ca vectori dinamici, inovativi pentru deschiderea europeană a Clujului, pentru introducerea orașului pe rutele culturale, științifice și tehnologice de inovare care contează în Europa Centrală și de Răsărit și, în general, în Europa. Universitățile vor trebui susținute pentru inițierea unor rețele tematice europene, care pot oferi mai multă deschidere europeană pentru tehnologie și inovație pentru Cluj. În acest sens, va trebui configurat și reconfigurat brandul academic al municipiului cu susținere materială, programe cu finanțare comunitară, prin promovare la nivel european a universităților și, prin intermediul acestora, a municipiului și comunității locale. Universitățile nu au doar capacitatea de a facilita cunoașterea și înțelegerea, dar pot deveni agenți importanți pentru promovarea europeanizării Clujului.

- **Clujul – nod esențial în rețeaua orașelor europene**

Orașele europene, factori de potență economică și politică, privite ca noduri ale unei rețele întinse la scara întregului continent european, sunt considerate locații strategice pentru dezvoltarea regională, pentru promovarea cunoașterii și, nu în ultimul rând, pentru formarea de identități și comunități transnaționale. Participarea la activitățile unor rețele ale administrațiilor locale europene precum European Local Authorities Network for the Information Society, Cities for Active Inclusion, Cities for Climate Protection etc. ar fi de natură să optimizeze profilul de oraș european al Clujului, de a-l expune cooperării în vederea realizării unor proiecte comune, de a-l racorda la dinamica problemelor administrațiilor locale europene.

- **Clujul – punct de referință într-un ansamblu de sub-sisteme regionale cu geometrie variabilă**

Rețelele europene inter-urbane de orașe cu legături care merg dincolo de cele furnizate de simpla proximitate, complementaritate sau de poziția relativă poate fi asemănată în anumite privințe ligilor comerciale din perioada mercantilistă de dinaintea formării statelor naționale, dar au devenit în egală măsură un agent important al integrării. Ele semnalează interesul pentru variate forme de coordonare și implică acorduri între grupuri restrânse sau o comunicare privilegiată în anumite domenii. Principala lor trăsătură comună o reprezintă flexibilitatea. Clujul ar putea beneficia din crearea unor asemenea rețele pe diverse aliniamente:

prin integrarea zonei periurbane (Feleac, Bonțida, lacurile Tarnița și Beliș) în arealul turistic metropolitan,

prin realizarea de alianțe cu orașe cu un profil complementar (de exemplu, cele 7 cetăți pe care le evocă varianta în limba germană a numelui regiunii Transilvania),

prin încheierea de parteneriate cu orașe cu un profil similar (de exemplu, orașe universitare, orașe high-tech etc.) cu care să convină asupra unor strategii comune de promovare, schimb de informații, facilități folosite în comun,

prin înscrierea în rețeaua orașelor aflate de-a lungul unor rute importante de transport (autostradă, cale ferată), exploatând astfel privilegiul accesului la căi importante de comunicații.

- **Clujul – „motor” al competitivității în plan regional**

Într-o epocă a unei mobilități extinse, favorizând schimbarea rapidă a locației nu doar pentru persoane, dar deopotrivă pentru afaceri, firme, capital, orașele ajung să evalueze într-o manieră diferită oportunitățile și amenințările la adresa competitivității lor. Orașele, în general, Clujul, în particular, sunt acum constrânse să găsească soluții pentru a răzbi într-un spațiu economic, social, cultural deschis. Clujul are de făcut față astăzi unei competiții extinse pentru atragerea de afaceri inovative, capital, studenți străini, turiști, evenimente culturale și sportive etc. În aceste condiții, devine esențial pentru o strategie de succes a Clujului să susțină tot ceea ce îi poate oferi un avantaj competitiv:

- universități - știut fiind că în absența acestora este imposibil de atras investiții străine majore în condițiile unei economii bazate pe cunoaștere,
- companii naționale și multinaționale de calibrul - dat fiind că este greu de luat în considerare organizarea unor manifestări culturale sau sportive majore în absența sponsorizărilor venite din partea acestora,

- aeroport - pentru că ar fi imposibil de avut în vedere dezvoltarea de afaceri, racordarea la circuitul universitar european sau organizarea unor festivaluri sau gale sportive fără a beneficia de un acces facil,
- patrimoniului cultural - fără de care orașul cu greu s-ar putea înscrie pe harta centrelor turistice europene (introducerea Citadelei în circuitul turistic, introducerea unui sistem de identificare turistică a monumentelor urbane, închiderea traseului pietonal din centrul orașului în circuite istorice valorificabile turistic, valorificarea moștenirii istorice și patrimoniale austriece, renovarea Teatrului Național Cluj-Napoca, renovarea Palatului Bánffy, redeschiderea Muzeului Farmaciei și a Muzeului Național de Istorie a Transilvaniei),
- infrastructură turistică și de afaceri (hoteluri, restaurante, parcuri, spații comerciale și de afaceri, transport, circuite de bicicletă etc.) - deoarece aceasta este legată indisolubil de promovarea imaginii orașului.

Poziția geografică centrală pe care o are Clujul pentru accesul către o zonă mai amplă ar trebui pusă în valoare prin promovarea imaginii sale de principală poartă de acces către regiunea transilvană sau de punct de referință pentru aceasta. În egală măsură, politicile administrației locale vor trebui să țintească cu prioritate acele măsuri, programe, acțiuni care au capacitatea de a stimula atractivitatea acestuia pentru deschiderea de noi afaceri, turism, evenimente cultural-sportive, oferind astfel orașului avantaje competitive în competiția cu alte centre urbane din regiune.

- **Clujul – promotor al bunelor practici în administrația locală**

Europeanizarea Clujului va permite acestuia să acumuleze o experiență pe care o va împărtăși apoi cu alte orașe din Europa Centrală și de Răsărit, din interiorul și din afara Uniunii Europene. Printr-o serie de programe cu finanțare europeană, precum URBACT, INTERREG IVC, INTERACT sau ESPON, Uniunea Europeană susține acest schimb de bune practici, ceea ce ar permite Clujului să intervină în fixarea standardelor în materie de bună guvernare. Un survol asupra modalităților prin care alte orașe europene au reușit să se impună pe această rută este legat de concentrarea asupra unui pachet de proiecte care pot fi apoi subsumate unor tematici mai ample, cum ar fi regenerare urbană (Birmingham), incluziune socială (Dortmund, Glasgow), inovare (Berlin) etc. De această manieră, Clujul va putea să se implice activ în modelarea unor standarde de bune practici la nivel european.

- **Clujul – pol de atracție al fondurilor structurale**

Dincolo de beneficiul acestora pentru dezvoltarea orașului, acestea vor permite asimilarea principiilor și bunelor practici europene cu privire la strategie, programare, dezvoltarea economică,

socială, culturală. Experiența de până acum arată că orașele care au reușit să atragă fonduri europene au reușit să își dezvolte o abordare strategică și să devină mult mai inovative în dezvoltarea afacerilor, generarea de locuri de muncă sau punerea în mișcare a unor generoase proiecte sociale.

Strategii sectoriale

Prin expertiza în domeniul studiilor europene, acest colectiv poate avea o contribuție substanțială în proiectul de Planificare strategică a municipiului Cluj-Napoca (2014-2020) ținând seama de:

- expertiza științifică și profesională a membrilor colectivelor dobândită încă de la înființarea Facultății, prin coordonarea de proiecte și activități de cercetare, livrarea de studii, cursuri și traininguri; recunoașterea internațională a rezultatelor științifice ale membrilor colectivelor (profesor Jean Monnet, visiting professor la universități partenere, conducerea de doctorate),
- existența celor două institute (Institutul de Cercetări Europene și Institutul de Diplomație Culturală, filiala Cluj) din cadrul Facultății de Studii Europene, care dispun de capacitatea de a oferi documente de analiză, studii de impact și cercetări de piață,
- conectarea Facultății de Studii Europene la tendințele mai ample care se înregistrează la nivel european prin platforma Europe Direct, proiectul post-Lisabona coordonat de Universitatea din Köln, platforma Jean Monnet la care este deja contributor activ,
- capacitatea de diseminare a informației ca urmare a afilierii la platforma Europe Direct, laboratoarele de negocieri europene, realizarea de analize și expertize,
- baza materială și de cercetare a facultății (săli de curs și seminar, rețea de calculatoare, video proiectoare etc.).

Propuneri de programe operaționale

Ca acțiuni concrete, acest colectiv și-ar putea asuma următoarele direcții, care ar putea contribui la internalizarea valorilor europene și oferirea unor inputuri normative proceselor de europeanizare aflate în curs de desfășurare:

- organizarea unor dezbateri publice pe următoarele domenii de interes: multiculturalism în Cluj-Napoca, percepția avantajelor integrării europene la nivelul societății clujene, identificarea priorităților și perspectivelor orașului prin prisma Agendei Europa 2020,
- dezvoltarea unor documente operaționale pe următoarele domenii: întărirea pieței interne – investiții, antreprenariat, resurse umane, capital social etc.; migrație, incluziune/excluziune; valori europene; adâncirea integrării din perspectivă instituțională; analiza rezultatelor

proiectelor finanțate prin fonduri europene la nivelul orașului Cluj-Napoca; identificarea oportunităților și direcțiilor optime de dezvoltare în acord cu Strategia financiară multianuală a Uniunii Europene pentru perioada 2014-2020,

- organizarea de școli de vară și de platforme educaționale care să favorizeze capacitatea de adaptare la rigorile Uniunii Europene.

Identitatea istorică a oraşului

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

Tradițiile cultural-istorice ale identității comunitare a Clujului:

1. Tradiția urbanității

Repere:

- Vechimea primei întemeieri urbane locale (orașul antic Napoca) și racordarea – prin intermediul civilizației integratoare oferită de către Imperiului Roman – la sistemul de valori general european,
- Fundația urbană medievală *ex novo* – la începutul secolului XIV – ca parte a culturii orășenești central-europene, de factură germană,
- Perioada de maximă dezvoltare/înflorire a Clujului (secolele XV/XVI-XVII),
- Remodelarea barocă a orașului (secolul XVIII),
- Epoca industrială și „modernizarea” (în principal, odată cu a doua jumătate a secolului XIX),
- Clujul interbelic,
- Clujul epocii comuniste,
- Evoluțiile orașului în istoria recentă – (re)confirmarea statutului Clujului ca fiind cel mai important centru urban al Transilvaniei și al doilea oraș ca mărime al României.

Clujul este singurul oraș din România cu o istorie și **o tradiție urbană de o asemenea anvergură și complexitate**: *Municipium Aelium Hadrianum Napocensis/Colonia Aurelia Napoca* → Clusium-Klausenburg-Kolozsvár-Claudiopolis, Transilvaniae civitas Primaria/Metropolis Transilvaniae → Cluj, „Capitala” Ardealului.

În loc să postulăm o urbanitate milenară fictivă prin supralicitarea tradițiilor romane ale așezării (așa cum s-a întâmplat în anii '90 ai secolului XX, când am asistat la așa-numitul *război al ruinelor*), ar trebui **să conștientizăm și să valorizăm importanța ansamblului moștenirilor antice, medievale, pre-moderne și moderne** ca parte a unui patrimoniu cultural-istoric complex și variat, fundament pentru (re)configurarea unei conștiințe identitare asumate de către întreaga comunitate. În context, merită subliniată această trăsătură specifică – a unui oraș-palimpsest – unde **vechiul țesut urban roman este doar suprapus și nu dezvoltat organic(!) de către structurile citadine medievale și moderne**. “Descifrarea spațiului citadin vizibil astăzi” trebuie înțeleasă ca avându-și geneza în orașul secolelor XIV-XV, etapele istorice succesive ale dezvoltării așezării conferind Clujului, pe de-o parte, trăsături regionale specifice, iar pe de alta, elemente comune modelelor urbane ale Europei Centrale.

2. Tradiția diversității culturale – multietnice și pluriconfesionale

Încă din primele secole ale funcționării orașului medieval, în cadrul așezării au conviețuit etnii diferite:

- Germani,
- Maghiari,
- Români,
- Țigani (Rromi),
- Evrei.

În paralel, Clujul a devenit, în timp, orașul întâlnirii și al coexistenței pentru numeroase confesiuni creștine tradiționale:

- Ortodoxie,
- Romano-Catolicism,
- Culte reformate tradiționale (Calvinism, Lutheranism, Unitarianism/Antitrinitarianism – Clujul este unul dintre centrele mondiale ale confesiunii, în oraș avându-și rezidența singurul episcopat unitarian din lume),
- Greco-Catolicism,
- (și pentru) Religia Mozaică.

Ambientul Clujului a consacrat una dintre cele mai vechi tradiții istorice ale Europei în ceea ce privește pluralismului confesional și toleranța religioasă. În acest sens, sunt de menționat:

- rolul clujeanului Francisc David ca și (co)fondator al confesiunii unitariene,
- proclamarea libertății conștiinței și egala îndreptățire a credințelor, respectiv asumarea toleranței religioase pentru toți locuitorii Transilvaniei, prin adoptarea Edictului de la Turda (1568),
- activitatea principelui Transilvaniei, clujeanul Ștefan Bocskai – recunoscută ca atare prin reprezentarea sa pe Monumentul Internațional al Reformei de la Geneva (alături de personalități precum Jean Calvin, John Knox, Oliver Cromwell etc.).

3. Tradiția educativ-academică

Aceasta începe odată cu fondarea Colegiului lezuit Báthoryan (1581) – **prima academie de studii superioare înființată pe actualul teritoriu al României**, continuă cu inițiativele de organizare academică de pe parcursul secolelor următoare (XVII-XVIII), respectiv cu întemeierea universității moderne (1872), fiind desăvârșită de consacrarea Clujului ca unul dintre primele trei cele mai importante centre universitare actuale ale României.

Alături de dimensiunea economico-financiară a orașului, Clujul academic este unul tentant și stimulat, care atrage tineri din întreaga Transilvanie, dar și din afara ei. Prezența masivă a studenților (peste 100.000, la o populație de cca. 320.000 de locuitori) creează imaginea unui centru urban animat și alert, dinamic și creativ, căruia comunitățile academice locale – șase universități de stat și patru universități private, care cumulează o ofertă educațională extrem de variată, cu

programe de predare în limbile română, maghiară, germană, engleză și franceză – îi conferă valoare și prestigiu, dincolo de sfera regională.

XXXXX

Aspecte strategice cheie:

Premisele esențiale pentru inițierea și derularea unor campanii de sensibilizare a conștiinței identitare a locuitorilor orașului înseamnă permanente demersuri privind investigarea și cunoașterea tradițiilor istorice și ale patrimoniului cultural local și regional, respectiv diseminarea constantă a rezultatelor obținute și educarea continuă a locuitorilor (copii, adulți, seniori), în scopul însușirii și asumării de către întreaga comunitate a reperelor și tradițiilor cultural-istorice ale Clujului. Acestea se constituie într-un fundament necesar și obligatoriu pentru succesul oricăror programe și proiecte identitar-comunitare de viitor, concepute prin **aportul tuturor, pentru uzul tuturor!**

Primele acțiuni concrete menite a consolida identitatea comunității orașului ar trebui să presupună dezbateri publice raționale – coordonate de către profesioniști în domeniu – cu privire la așa-zisele subiecte *tabu* privind specificul și tradițiile, simbolurile și imaginea de ansamblu a orașului: stema și numele orașului, numele (istorice ale) străzilor, clădirilor și ale spațiilor publice, raportarea la mobilierul urban cu valoare cultural-istorică.

Pentru succesul inițierii și implementării unor politici publice și strategii coerente și unitare referitoare la identitatea cultural-istorică locală/regională, istoria și arheologia urbană, managementul și valorificarea patrimoniului, turism cultural este necesară și obligatorie implicarea constantă a specialiștilor – istorici, istorici de artă și ai arhitecturii, arheologi, etnologi, arhiviști, profesioniști în turism cultural – în calitate de experți și consultanți ai autorităților administrative locale.

- *În acest sens propunem cinci domenii-cheie:*

I. Investigarea și documentarea, repertorierea și managementul, conservarea-restaurarea și protejarea profesionistă, integrată și aplicată a Patrimoniului Cultural-Istoric al orașului și al împrejurimilor:

a) Patrimoniu cultural imobil (monumente, ansambluri și situri istorice și arheologice),

b) Patrimoniu cultural mobil (colecții publice/muzee și colecții private),

c) Patrimoniu cultural tehnic și industrial,

d) Patrimoniu cultural documentar (fonduri arhivistice, fonduri de carte/biblioteci),

e) Patrimoniu cultural imaterial.

Prin:

- Inițierea și derularea unor programe/proiecte unitare și coerente de investigații și documentare istorică și arheologică la nivelul tuturor categoriilor de monumente și situri de patrimoniu de pe raza Municipality, realizate sub coordonarea specialiștilor și experților,
- Crearea unor baze de date interoperabile pentru managementul, supravegherea și protecția resurselor de patrimoniu cultural-istoric local,

- Programe de conservare-restaurare a obiectivelor și resurselor de patrimoniu-cultural-istoric, coordonate de către colective interdisciplinare de specialiști și experți (arheologi, istorici, istorici de artă, arhitecți, ingineri),
- Politici publice coerente și concertate cu privire la recuperarea și valorificarea unor bunuri de patrimoniu cultural-istoric (spre exemplu, crearea unei rețele muzeale local-regionale, gestionarea sistemului de fortificații medievale al orașului, proiect integrat pentru valorificarea sitului de patrimoniu al Citadelei austriece, program de documentare-gestionare-valorificare a resurselor de patrimoniu tehnic și industrial etc.),
- Proiecte de digitalizare-valorificare a fondurilor documentare cu valoare cultural-istorică (fonduri de arhivă, fonduri de carte, fonduri grafice și fotografice, resurse cartografice) cu privire la Istoria Clujului și a împrejurimilor,
- Repertorierea și documentarea resurselor de patrimoniu imaterial locale și regionale (etnografie și folclor, artele spectacolului și cinematografie, legende și mituri urbane).

II. Investigarea și valorificarea din perspectivă socio-culturală a evoluțiilor cadrelor naturale – trecute, prezente și de perspectivă – ale Clujului. Identificarea rolului transformărilor mediului ambiant și a peisajului (relief, climă, regim hidrografic, floră și faună) în definirea specificului și tradițiilor așezării prin studii de Istorie a Peisajului/Ecoistorie, respectiv programe comunitare dedicate.

- Rețeaua hidrografică locală (Someș, Nadăș, Canalul Morii), izvoarele din jurul orașului, Băile Someșeni, zona Între Lacuri; Muzeul Apei,
- Parcurile, Grădina Botanică și spațiile verzi ale orașului, Pădurea Făget, Pădurea Hoia, Fânațele Clujului.

III. Diseminarea permanentă a specificului și tradițiilor cultural-istorice locale autentice spre comunitate (formal și informal):

- Inițierea de activități de comemorare și reflexie identitară locală. Prezentarea momentelor relevante ale devenirii istorice/construcției multiculturale urbane prin intermediul prelegerilor, conferințelor și dezbaterilor publice, a vizitelor la monumente istorice și la locurile memoriei publice, a organizării de expoziții tematice și ghidaje turistice cu specific cultural-istoric, a

susținerii activităților de arheologie experimentală, istorică și tradițional-etnografică,

- Susținerea unor programe de educație inițială, adresată elevilor din școlile orașului, organizate pe cicluri didactice (primar, gimnazial, liceal); cursuri postuniversitare de formare și perfecționare pentru profesorii de liceu din aria curriculară umanistă (istorie, științe sociale, turism cultural) cu tematici referitoare la istoria locală/regională, istoria urbană, patrimoniul cultural, tradiții interculturale; elaborarea de programe didactice și manuale tematice, includerea unor discipline opționale precum Istoria Clujului, Patrimoniul Cultural local/regional, Multiculturalism în Curriculum-ul școlar; pregătirea de materiale didactice inter-active aferente procesului didactic (grafice, hărți, statistici, produse multimedia etc.) și organizarea de întreceri și concursuri cu tematică istorică, de patrimoniu cultural și multiculturală,
- Educația continuă a adulților și seniorilor: prelegeri, conferințe și tururi ghidate tematice (trasee culturale, istorice, dedicate istoriei arhitecturii și a artei, precum și istoriei bisericilor tradiționale locale/regionale),
- Dezvoltarea unui concept unitar al politicilor publice cu privire la organizarea muzeelor Clujului – amenajarea unui muzeu al orașului, precum și a unui muzeu virtual interactiv; susținerea și promovarea organizării unor muzee tematice (publice și private), ale bisericilor tradiționale și a caselor memoriale; inițierea și susținerea unor programe expoziționale dedicate valorificării tradițiilor cultural-istorice ale orașului, integrate, coerente, variate și interactive, în cadrul muzeelor și a spațiilor expoziționale locale/regionale și itinerarea lor la nivel național și internațional,
- Prezervarea memoriei scrise a orașului (păstrată în arhive instituționale/municipale/ provinciale și biblioteci) prin organizarea de expoziții tematice, inițierea de programe de digitizare a fondurilor documentare și, implicit, accesibilizarea lor pentru întreaga comunitate. Promovarea investigațiilor și studiilor dedicate istoriei familiei, a societăților și instituțiilor publice și private locale,
- „Poveștile orașului”/„Orașul povestit” – Documentarea arhivei orale a Clujului: istorii, tradiții și povești, legende și mituri locale,

- Susținerea editării de sinteze istorice, manuale-ghiduri, albume dedicate publicului larg cu tematici privitoare la istoria și patrimoniul cultural al orașului.

IV. Gestionarea și valorizarea educativ-comunitară coerentă și unitară a resurselor cultural-istorice ale spațiului urban, exclusiv în baza consultanței și expertizei profesioniștilor în domeniu (istorici și arheologi, muzeografi și etnografi, arhitecți și designeri):

- Delimitarea, întreținerea și completarea reperelor și imaginii tradiționale, cultural-identitare a orașului: mobilier urban cu valoare cultural-istorică; inscripții și plăcuțe „controversate”; stema orașului; steagul orașului; nume de străzi și piețe din centrul istoric (și nu numai!); repere-simbol și personalități (*brand*-uri cultural-istorice) ale orașului: Martin și Gheorghe, Toma din Cluj, Matia Corvin, Ștefan Bocskai, Francisc David, Caspar Helth/Gáspár Heltai, Donath/Sf. Donatus, împărăteasa-regină Elisabeta (Sisi), Janos Bolyai, Emil Racoviță, Carol Popp de Szatmári, Gheorghe Bariț, Iuliu Hossu, Lucian Blaga, Áron Márton etc.),
- Identificarea, recuperarea și promovarea culturii tradiționale urbane recente: cinematografe, cafenele, cartiere, parcuri și alte zone de agrement etc.,
- Asumarea și implementarea unor politici publice locale coerente, concertate și eficiente de reglementare și supraveghere a întreținerii, intervențiilor și viabilizării la ansamblurile, monumentele și siturile de patrimoniu de pe raza municipiului,
- Dezvoltarea unor politici publice și parteneriate public-private de sensibilizare comunitară cu privire la asumarea identității cultural-istorice autentice a Clujului de către toți locuitorii orașului (permanenți și temporari). Derularea constantă a unor programe și proiecte de mecenat/suport material și voluntariat comunitar în relație cu moștenirea și resursele cultural-istorice locale și regionale,
- Eliminarea traficului și pietonalizarea centrului istoric al orașului. (De)marcarea și viabilizarea unor trasee cultural-istorice în oraș și împrejurimi,
- Eliminarea rețelelor de cabluri suspendate din centrul istoric al orașului,

- Amenajarea și personalizarea în funcție de specificul cultural-istoric autentic(!) a căilor de comunicație/porților de intrare în oraș: căi rutiere, gară și autogară, aeroport.

V. Identificarea, managementul și promovarea unor resurse autentice și specifice în domeniul turismului cultural local și regional:

- Identificarea și organizarea de evenimente comunitare (târguri, serbări, expoziții) derulate sub egida municipalității, fundamentate pe tradiția și specificul cultural-istoric local/regional (zile istorice – romane, medievale, renaștentiste, baroce; întreceri, concursuri între școli etc.),
- Documentarea, realizarea și implementarea de trasee cultural-istorice turistice integrate cu specific local/regional, sub coordonarea specialiștilor în domeniu (inclusiv reconstituirea unor trasee-tururi virtuale/digitale): trasee cultural-istorice, ale peisajelor orașului, culinare, religioase, academice etc.,
- Documentarea și realizarea de materiale de promovare cultural-turistică profesionale, pe suporturi clasice și multimedia (albume și ghiduri tematice). Marketing și promovare în rândul comunității locale/regionale, la nivelul României și în străinătate,
- Consultanță, facilități și inițierea de parteneriate public-private pentru inițiativele locale de valorificare turistică a patrimoniului cultural-istoric: amenajarea unor magazine și standuri cu suveniruri autentice/tradiționale, dezvoltarea unei rețele de restaurante tradiționale, sprijin pentru activitatea trupelor de reconstituire istorică.

XXXXX

Care este percepția identitară a Clujului de astăzi?

- Este Clujul secolului XXI un oraș și o comunitate cu o identitate culturală clar conturată?
- Ce reprezintă Clujul pentru localnici?
- Care sunt evenimentele/fenomenele/personajele semnificative care marchează sau pe care le reține memoria colectivă?
- În ce măsură epocile istorice și experiențele relevate de către acestea, așa cum le (re)prezentăm noi, istoricii, se reflectă în conștiința și poveștile orașenilor despre trecut?

Pentru explorarea (și identificarea) pluralității/diversității memoriilor comunitare locale sunt necesare demersuri de specialitate care să urmărească:

- Realizarea unor cercetări de istorie orală pentru investigarea memoriei colective a orașului, care să identifice **experiențe și locuri ale memoriei** relevante pentru comunitate;
- Valorizarea spațiului urban actual, pe de-o parte, în funcție de moștenirea trecutului (care se concentrează, cu puține excepții, în zona centrală a orașului), iar pe de alta, în concordanță cu rezultatele oferite de noua perspectivă cultural-identitară (care include și zonele periferice, cu densitate mare de populație).

Propuneri

1. Redactarea unui Ghid Turistic Cultural al Clujului (eventual și al împrejurimilor).
2. Inițierea unui proiect de (re)amenajare a unui Patinoar și a unui Pavilion de Patinaj prin revitalizarea (recreațională&istorică) a lacului din Parcul Central.
- 3.Revitalizarea (restaurarea, conservarea și valorificarea publică&turistică) Turnului Cizmarilor.
4. Revitalizarea (restaurarea, conservarea și valorificarea publică&turistică) Turnului Porții Mici din Ulița Săpunului/Țesătorilor/Pompierilor.
5. Amenajarea unui Muzeu al Orașului.
6. Revitalizarea (restaurarea, conservarea și valorificarea publică&turistică) Citadelei austriece și a Promenadei Elisabeta.
7. Amenajarea și semnalizarea unor circuite pietonale tradițional-istorice coerente și cursive.
8. Revitalizarea (restaurarea, conservarea și valorificarea publică&turistică) Cimitirului Central.
9. Activitate de lobby - coordonată de profesioniști în domeniu - coerentă și susținută pentru revitalizarea muzeelor orașului.

Coordonatori: prof. univ. dr. Ovidiu Ghitta, conf. univ. dr. Ioan Marius Bucur

Participanți: Kovács Zsolt, Lonhárt Tamás, Rűsz-Fogarasi Enikő, Radu Mârza, Ionuț Costea, Ioana Rus, Sorin Nemeti, Lavinia Stan, Cosmin Rusu, Karin Hann, Ionuț Țene, Livia Ardelean, Paula Ivan, Tudor Sălăgean.

Industria creative

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

Strategia Industrii Creative 2014-2020

Cluj-Napoca: Smarter City

Informații document

Coordonator: Asociația Cluj-Napoca 2021 Capitală Culturală Europeană

Metodologie: Catedra de Științe Politice a FSPAC, din cadrul Universității Babeș-Bolyai

Responsabilitate editorială: Szakáts István

Data: 24.01.2014

Notă

Prezentul document este realizat prin munca și contribuțiile voluntare ale unui grup de lucru, în cadrul procesului de elaborare a Strategiei Municipiului Cluj-Napoca pentru perioada 2014-2020. Grupul de lucru a avut o serie de întâlniri în perioada august-noiembrie 2013, continuate cu sesiuni de lucru ale grupului de coordonare.

Conținutul documentului este responsabilitatea editorului, iar textele și recomandările nu reprezintă în mod necesar o poziție comună agreată de toți membrii grupului, și nici a instituțiilor din care aceștia fac parte.

Mulțumim tuturor contributorilor pentru informațiile și efortul depus în realizarea prezentului material.

Sumar executiv

În viziunea prezentei strategii, în perioada de planificare strategică 2014-2020, industriile creative din Cluj-Napoca vor deveni unul din principalele motoare ale transformării orașului într-un *smart city*.

Acest proces de transformare înseamnă în primul rând regândirea creativității și inovației – factori-cheie ai industriilor creative - în termenii urbanității și ai socialului, și transformarea treptată a orașului într-un laborator urban viu. *Smart city* are la bază *smart citizen*, iar democratizarea participării la creație și inovație socială înseamnă atât creativitate și inovație, înțelese ca fiind colective, cât și capacitatea comunității de a se redefini, de a se reinventa, de a deveni o comunitate reflexivă și responsabilă, de a deveni proprietar al propriilor procese. Pe această traiectorie, în contextul clujean, utilizarea conceptului „*smarter city*” indică, pe de o parte conștientizarea faptului că în unele din dimensiunile acestui proces avem încă de parcurs o cale lungă și că va trebui să devenim *smarter* până să ajungem *smart*, dar și faptul că în alte dimensiuni avem șanse de a deveni *smarter* în raport cu ceea ce se definește azi ca *smart*. În acest proces multidimensional de renegociere a urbanității cu ea însăși, redefinirea conceptului de *smart* este în sine un proces de creație și inovație socială, la nivelul întregului oraș. Prezenta strategie arată potențialul Clujului și căile prin care industriile creative îl pot propulsa în a deveni un laborator european în atribuirea noului sens dat conceptului.

1. Termeni / Cuvinte cheie

Termenul de *industrii creative* nu are o definiție unică. Generic, în compoziția termenului, *industrii* se referă la activități de producție, *creative*- la actul de a crea, iar termenul întreg de *industrii creative*, la acele activități de producție în care creativitatea și inovația joacă un rol hotărâtor.

În ultimele decenii, depinzând de modul în care aceste componente au fost înțelese, de variațiile de accent - mai mult pe industrii sau mai mult pe creativitate – unele domenii de activitate au fost asumate sau nu ca aparținând industriilor creative.

Pentru a înțelege ce anume înțelegem azi prin industrii creative și modul în care se narează despre ele, este util să trecem în revistă termenii care au contribuit sau contribuie și azi la generarea spațiului discursiv centrat pe creativitate și producție.

- În 1944 Max Horkheimer și Theodor W. Adorno inventau termenul de „industria culturii” pentru a descrie fenomenul degradării consumatorului într-un pseudo-individ, o unealtă a capitalismului prin care valoarea lucrării de artă sau a contribuției culturale se reduce.
- De la începutul anilor '50, UNESCO începe să utilizeze termenul de „industrii bazate pe copyright”.

- În anii '70 sociologi ca Huet, Miège, Mattelart și Girard lansează conceptul de „industrii culturale”, utilizând pluralul pentru a-l distanța de conotațiile sale peiorative.
- Termenul de „societate a cunoașterii” a început să fie utilizat în mod frecvent din anii 90 – cu toate că a apărut inițial în 1969 (Peter Drucker).
- Tot în anii '90 au apărut concepte ca „societate a învățării”, „societate a educației permanente” și „societate informațională”.
- OMPI începe să folosească termenul de „industrii bazate pe copyright” în 2003, inițiind în acel an un program special de evaluare a impactului economic al sectorului.

În terminologia curentă, o societate este numită o „societate informațională” pentru a sublinia faptul că TIC (tehnologiile de informare și comunicare) și ”informația” sunt ușor accesibile, la preț scăzut și de uz general, în timp ce termenul de „societate a cunoașterii / societate bazată pe cunoaștere” se utilizează pentru a sublinia valoarea capitalului imaterial, a rezultatului unui efort intelectual creator, a creativității și inovării, modul în care informația este procesată și transformată pentru a determina o plus-valoare.

Societatea bazată pe cunoaștere este un concept care reflectă capacitatea de a identifica, produce, procesa, transforma, disemina și utiliza informația în scopul dezvoltării umane și care este dependentă de o altă viziune socială care încorporează abordări precum pluralismul, incluziunea, solidaritatea și participarea.

O definiție economică a acestei societăți are în vedere, pe de o parte, o „economie a cunoașterii”, respectiv a producerii și gestionării de cunoștințe și, pe de altă parte, o „economie bazată pe cunoaștere”, în sensul utilizării cunoștințelor pentru a produce beneficii economice.

Noțiunea de Industrii Creative, așa cum se arată în Ghidul OMPI (Guide WIPO 2003), reprezintă grupe de activități cu o anumită dimensiune și structură, "care pot fi identificate și măsurate statistic", cuprinzând următoarele categorii:

- a) IC - CORE (industrii de bază, "nucleu" ale IC);
- b) IC - interdependente (facilitarea creării, factor copyright 0.89-0.2)
- c) IC - Parțiale (au legătură f.c. 0.09)
- d) IC - Non-dedicate (facilitarea distribuției / vânzării, f.c. 0.01)

Industriile culturale sunt considerate ca un sector auxiliar al industriilor creative și cuprind turismul și moștenirea culturală, muzee, biblioteci, sport, precum și o gamă largă de alte manifestări culturale de la nivel local, național și internațional. Industriile culturale se axează pe furnizarea unor valori sociale, culturale și nu neapărat a unor valori măsurabile în termeni monetari.

Astfel, definiția din 2006 a DCMS (Department of Culture, Media and Sport, UK) listează 12 sectoare în cadrul industriilor creative:

advertising/publicitate

arhitectură
arta și piața antichităților
meșteșuguri
design (incl. designul comunicării)
modă
film, video și fotografie
dezvoltarea de softuri, jocuri și publicații electronice
muzică, arte vizuale și performative
edituri/publicații
televiziune
radio

Prezentul document lucrează cu definiția WIPO (World Intellectual Property Organization) 2003, recunoscând totuși faptul că această definiție limitează tocmai înțelegerea acelor transformări sociale pe care industriile creative le pot cataliza într-un mediu urban, având în vedere că aceste transformări pot fi greu măsurate în termeni de cifră de afaceri, GRP (Gross Rating Points) etc. Tocmai din acest motiv, este necesar să observăm, la nivel calitativ sau narativ, capacitatea acestui sector de a apropia orașul de ceea ce numim azi *smart city*.

2. Industrii creative și *smart city*. Întrebări cheie

Termenul de *smart* se atribuie unui oraș care prin angajarea participativă a cetățenilor reușește să gospodărească resursele (atât materiale, cât și imateriale) într-un mod eficient, asigurând o dezvoltare economică și socială sustenabilă, printr-o infrastructură de comunicare și transport performantă, investind și dezvoltându-și totodată capitalul social și uman.

Orașele *smart*, dincolo de a fi o modă sau o opțiune în dezvoltarea orașelor, apar ca o posibilitate sau ca o necesitate în cazul acelor tipuri de orașe (în special centre de zonă metropolitană) care își găsesc energia necesară dezvoltării în capitalul uman, educație, o economie bazată pe cunoaștere și TCI.

Smart înseamnă performanță, eficiență și sustenabilitate – dar toate acestea sub un nou gir, cel comunitar – în toate dimensiunile unui oraș *smart* (economie *smart*, mobilitate *smart*, mediu *smart*, cetățenie *smart*, locuire *smart*, guvernare *smart*). În abordarea *smart* toate aceste dimensiuni ale urbanității sunt generate într-un mod participativ cu, prin și de către cetățeni.

Aglomerarea TCI într-un oraș nu face orașul mai smart, ci doar participarea activă a cetățenilor la generarea cunoașterii despre oraș, și la urma urmei, co-crearea și co-asumarea orașului de către cetățeni.

Totuși, comparând industriile creative cu *smart city*, vom observa că există o bipolaritate între caracterul celor două concepte, privind modurile de producție, schimb și consum al bunurilor (materiale sau imateriale), realizate în cadrul celor două contexte.

În termeni culturali, există o distanță între caracterul eminent public al **cunoașterii** co-create angrenate în jurul termenului smart și caracterul eminent privat al cunoașterii create în sectorul industriilor creative.

La fel, în termeni de **creativitate**, vorbim de creativitatea individuală - privată / monetizată în cazul industriilor creative, și cea publică / nemonetizată în cazul creativității sociale – care stă la baza unui smart city.

În termeni de **inovație** și valorificarea a acesteia, industriile creative își valorifică produsele pe baza drepturilor de autor și proprietate privată în general, cât timp inovația socială realizează produse care în cele mai multe cazuri rămân bunuri publice și rareori ajung să fie licențiate chiar și într-un regim de licențiere colectivă.

Bipolaritatea amintită se poate sintetiza în cheia relației public-privat, aplicată cunoașterii, creativității și inovării la nivelul unui oraș, iar apropierea celor două concepte la această scară pare și mai dificilă. Dar atunci:

I. Dorește Clujul să devină un smart city? Are nevoie Clujul să devină un smart city? Poate Clujul deveni un smart city?

II. Dacă da, cum pot industriile creative din Cluj contribui la acest proces? Cum poate sectorul industriilor creative, al cărui sistem de producție este codat preponderent într-o paradigmă privată să relaționeze cu un oraș smart, care se produce și reproduce într-un regim preponderent public? Cum poate fi acest proces previzionat și construit din perspectiva industriilor creative clujene?

Acestea sunt întrebările cheie la care acest document strategic încearcă să răspundă, analizând prezentul și perspectivele industriilor creative clujene.

3. Contextul european

În cursul anilor '90 Uniunea Europeană a elaborat o lungă serie de politici publice care au determinat dezvoltarea societății învățării/cunoașterii în acel deceniu.

Strategia de la Lisabona

Strategia cea mai consistentă care a stat la baza documentelor de politici publice de azi a fost fără îndoială Strategia de la Lisabona (2000), în care Consiliul European și-a propus ca obiectiv principal „a face din Europa economia bazată pe cunoaștere cea mai competitivă din lume”. În urma unei evaluări a progresului făcut, strategia a fost relansată în 2005, iar criticile primului cincinal includeau o agendă prea încărcată, coordonare lacunară, priorități în conflict, și lipsa acțiunii politice coerente. Strategia până la urmă s-a dovedit a fi un eșec, dar pe seama acesteia s-a construit o nouă strategie, în vigoare azi, Strategia Europa 2020.

Strategia Europa 2020

Lansată în martie 2010 de Comisia Europeană, Strategia Europa 2020 reprezintă planul de acțiune al UE în domeniul creșterii economice pentru deceniul 2010-2020. Strategia

ține cont de schimbările structurale apărute în UE, criza economică și financiară și de nevoia de consolidare a acelor modele de creștere economică ce pun un accent mai mare pe inovație și soluții ecologice, precum și pe gestionarea adecvată a provocărilor globalizării și îmbătrânirii populației.

Clasificarea priorităților din Strategia Europa 2020 pe inițiative emblematice este:

- **Creștere Inteligentă**
 - **O Uniune a Inovării** - menită să îmbunătățească condițiile-cadru și accesul la finanțare pentru cercetare și inovare, astfel încât să se consolideze lanțul inovării și să se stimuleze nivelul investițiilor pe întreg teritoriul Uniunii.
 - **Tineretul în Mișcare** – menită să sporească performanțele sistemelor educaționale și atractivitatea pe plan internațional a învățământului superior european.
 - **O Agendă digitală pentru Europa** – menită să accelereze dezvoltarea de rețele de internet de mare viteză pentru a asigura condițiile creșterii economice.
- **Creștere durabilă**
 - **O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor** - menită să sprijine decuplarea creșterii economice de utilizarea resurselor, prin decarbonizarea economiei, sporirea utilizării surselor regenerabile, modernizarea transportului și promovarea eficienței energetice.
 - **O Politică Industrială adaptată erei globalizării** – menită să îmbunătățească mediul de afaceri, în special pentru IMM-uri și să sprijine dezvoltarea unei baze industriale solide și sustenabile, capabilă să facă față concurenței globale.
- **Creștere favorabilă incluziunii**
 - **O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă** – menită să modernizeze piața muncii prin facilitarea mobilității forței de muncă și dezvoltarea competențelor de-a lungul întregii vieți, susținerea participării forței de muncă și a unei mai mari concordanțe între ofertă și cerere pe piața muncii.
 - **O platformă europeană pentru combaterea sărăciei** – menită să asigure coeziunea socială și teritorială astfel încât avantajele creșterii și ale creării de locuri de muncă să fie accesibile pe scară largă, iar cei care se confruntă cu sărăcie și excluziune socială să aibă posibilitatea de a avea o viață demnă și de a avea un rol activ în societate.

Obiective asumate de România în UE

România, prin Programul Național de Reformă, și-a stabilit cinci obiective principale care trebuie realizate până în anul 2020. Aceste obiective se referă la: (i) ocuparea forței de muncă; (ii) inovare, (iii) educație; (iv) incluziune socială și (v) mediu.

Obiectiv	Ținte calitative și cantitative la nivel de UE	Asumarea României
1. Ocuparea forței de muncă	75% în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani	70.00%
2. Cercetare și dezvoltare	3% din PIB-ul UE	2.00%
3. Schimbări climatice și energie	Reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră, față de nivelurile înregistrate în 1990	19.00%
	Creșterea ponderii surselor de energie regenerabile până la 20%	24%
	Creșterea cu 20% a eficienței energetice	10%
4. Educație	Reducerea abandonului școlar sub 10%	11.3%
	Creșterea cu peste 40% a ponderii absolvenților de studii superioare în rândul populației în vârstă de 30-34 ani	26.7%
5. Sărăcie și excluziune socială	Reducerea cu peste 20 de milioane a numărului persoanelor care suferă sau riscă să sufere de pe urma sărăciei și a excluziunii sociale	580.000

România în comparație cu alte state UE

În comparație cu alte state europene, în România există un interes scăzut pentru inovare și cercetare, caracteristică demonstrată de numărul mic de cercetători din mediul privat, de procentul scăzut de întreprinderi cu activități de cercetare și de numărul foarte mic de brevete acordate anual. Toți acești indicatori se află cu mult sub valorile celorlalte state europene, inclusiv ale celor apropiate economic și geografic de România (Polonia, Bulgaria, Cehia). Totuși, există anumiți indicatori care sugerează disponibilitatea întreprinderilor românești de a investi mai mult în cercetare-inovare. În acest sens, întreprinderile românești care au activități de inovare au avut în perioada 2006-2008 una dintre cele mai mari rate a investițiilor în cercetare-inovare din Uniunea Europeană, în raport cu cifra de afaceri.

În ciuda acestor investiții, rezultatele activităților de CDI (Cercetare / Dezvoltare / Inovare) din aceste firme (brevete, publicații) au fost slabe. Astfel, se poate concluziona că eforturile mediului privat nu sunt valorificate eficient și este nevoie de o abordare diferită pentru a putea îmbunătăți aceste performanțe. Un aspect-cheie în acest context este importanța instituțiilor publice (universități, institute de cercetare), care au capitalul intelectual și experiența necesară pentru a valorifica mai bine resursele mediului privat. În acest context trebuie creată o relație mai strânsă între mediul privat și universități, iar acest lucru se poate realiza numai prin crearea unui cadru legal care să favorizeze cooperarea mai strânsă între cercetarea teoretică efectuată în universități și mediul privat.

Privind ponderea salariațiilor din IC în totalul populației unei regiuni, în UE-27, România se află pe poziția 18 cu 5.46% (județul Ilfov), lista fiind condusă de Suedia, în regiunea Stockholm, cu 10.06%. Regiune Nord-Vest totalizează 1% în acest caz.

Ca număr de firme în industrii creative în UE-27, într-o listă condusă de regiunea Lombardia a Italiei cu 58.772 firme, regiunea București-Ilfov se află pe poziția 24 (12.038), iar regiunea Nord-Vest, pe poziția 73 (3.481).

4. România

Trendul general al Industriilor creative în perioada 2002-2009 a fost de creștere. Chiar dacă față de 2006, în 2009 a avut loc o scădere, totuși, valoarea indicatorului este superioară valorilor aferente anilor 2002-2005. Din nou, aceasta arată o consolidare și dezvoltare a pieței de bunuri culturale. Se remarcă în același timp o valoare foarte mare a ponderii VAB (Valoare Adăugată Brută) industrii creative în PIB pentru anul 2008 (7,24%), o valoare foarte mare și care arată că în perioada de creștere economică cererea de bunuri culturale este foarte mare, ceea ce duce la lărgirea pieței și la posibilitatea apariției de noi antreprenori cu creativitate superioară.

Conform componentei de cercetare din cadrul proiectului “Promovarea Antreprenoriatului în domeniul industriilor creative”, în ceea ce privește ponderea salariațiilor IC în totalul economiei naționale, cea mai mare pondere este ocupată de sectorul industriilor *core*. Acestea înregistrează un maxim de 3,70% în anul 2008, anul cel mai propice angajării în acest sector. Și aici, ponderea este în creștere în 2009 față de anul 2002, când indicatorul a înregistrat valoarea de 1,16%. Analiza contribuției economice a industriilor creative și-a propus să prezinte contribuția acestora din punct de vedere al ponderii în PIB, al cifrei de afaceri, forței de muncă, productivității, profitabilității și comerțului exterior în totalul economiei naționale.

În cadrul industriilor creative, cea mai importantă activitate este cea de producție a software-ului. Contribuția acesteia în PIB este mai mare decât suma contribuției turismului și serviciilor de alimentație publică. Un loc secund îl reprezintă industria cărții. Deși în anul 2009 se înregistrează o scădere a indicatorilor macroeconomici pentru industriile creative, analiza intervalului 2002-2009 arată ca ele prezintă o oarecare stabilitate, consolidare și dezvoltare, făcându-și loc pe piața consumatorilor români și dând semne că pe viitor nu va avea loc un recul foarte mare, în ciuda faptului că evoluția acestor industrii este încă puternic cuplată cu evoluția economiei naționale.

Ponderea IC în PIB în perioada 2002-2009 a fost în creștere, de la 3.75% în 2002 la 5.93% în 2009 – înregistrând un vârf de 7.24% în 2008.

Privind structura procentuală a VAB, în 2009 avem următoarea distribuție

- Software: 52.7%
- Industria de carte: 16.8%
- Publicitate: 14.6%
- Film, TV și Radio: 5.8%
- Artele Spectacolului: 1.7%

- Design: 1%
- Industria muzicală: 0.6%
- Altele: 5.8%

Clasamentul contribuțiilor industriilor creative la economia națională în 2009 este condus de Municipiul București cu 69.42%, urmat de Cluj cu 4.36% și Timișoara cu 2.3%.

Ca pondere IC în economiile județelor aceste cifre înseamnă 4.24% în cazul Bucureștiului, 2.93% în cazul Clujului și 2% în cazul Timișului.

Cifrele de afaceri aferente erau: 18.409.548.824 RON / București, 1.156.796.753 RON / Cluj și 609.096.600 / Timiș.

În perioada de după declanșarea crizei economice, firmele din informatică și tehnologia comunicațiilor nu au înregistrat diminuări în valoarea adăugată brută generată în intervalul 2008-2011 (indicatorul s-a majorat continuu, valoarea de la sfârșitul anului 2011 fiind cu 31,7% mai mare comparativ cu decembrie 2008). Indicatorii privind situația economică și financiară rămân printre cei mai buni din industrie.

5. Regiunea Nord-Vest

Numărul total de salariați din sectorul Industriilor Creative a fost în 2009 de 13476, în scădere cu 6,3% față de 2008. Aceștia reprezintă 2,1% din totalul salariaților înregistrați în același an la nivelul Regiunii Nord-Vest. În activitățile TIC subscrise domeniului lucrează 4856 de salariați, adică 36 % din cei activi în sectorul creativ.

În medie, fiecare firmă din sectorul Industriilor Creative are 3,3 salariați, față de media celorlalte sectoare ale economiei regionale, de 8,9 salariați/firmă în 2009. Prin urmare, putem vorbi de un specific al activităților din acest domeniu, care sunt derulate de firme de dimensiuni foarte mici, mai ales microîntreprinderi sau chiar întreprinderi individuale.

Productivitatea medie a muncii la nivelul Industriilor Creative a fost, în 2009, de 24613,83 Euro/salariat, în scădere cu 10,3% față de anul 2008, dar cu 18.8% peste media regională. În interiorul sectorului, există diferențe semnificative între diferitele categorii de activități economice. Astfel, activitățile din sfera TIC au avut o productivitate a muncii în creștere și semnificativ mai ridicată decât activitățile creative propriu-zise.

În ceea ce privește dezvoltarea sectorului la nivel de județ, studiul sus-menționat plasează Județul Cluj pe poziția a doua la nivel național, după Municipiul București, acesta concentrând 6,42% din cifra totală de afaceri și 4,36% din locurile de muncă din domeniu. Cu toate acestea, distanța față de Municipiul București rămâne semnificativă, capitala generând peste 50% din afacerile din domeniul Industriilor Creative. Contribuția celorlalte județe din Regiunea Nord-Vest este nesemnificativă.

Județele cele mai proeminente la nivel național în funcție de ponderea în cifra de afaceri

din industriile creative au fost Bucureștiul (69.42%) și Clujul (4.36%).

Dimensiuni / componente Industriii Creative

Cinema

Domeniul cinematografiei este unul bine reprezentat în Regiunea Nord-Vest din perspectiva distribuției și a consumului de film, însă inexistent din punctul de vedere al producției, care este concentrată exclusiv în Regiunea București-Ilfov – cu două centre de tradiție – București și Buftea. În ceea ce privește numărul spectatorilor din sălile de cinema, Regiunea Nord-Vest se plasează tot pe locul al doilea la nivel național (după București-Ilfov), cu 1.102.000 de spectatori în 2010, ceea ce reprezintă 17% din totalul celor înregistrați la nivel național. Numărul spectatorilor de la nivel regional a înregistrat o creștere de 2,3 ori (cea mai mare de la nivel național) în perioada 2005-2010, mai ales datorită inaugurării unităților moderne 3D din centrele comerciale și Festivalului Internațional de Film Transilvania (TIFF) din Cluj-Napoca.

Din perspectiva repartiției teritoriale, cei mai mulți spectatori s-au înregistrat în județele Cluj (806.000, 73,1% din totalul regional), Bihor (230.000, 20,9%) și Maramureș (61.000, 5,5%). Fiecare cinematograful din Regiunea Nord-Vest a avut, în 2010, un număr mediu de 100.182 spectatori/an, la jumătate față de performanța celor din București (214.000 spectatori/an). Totuși, în județul Cluj fiecare cinematograful a atras, în medie, 134.333 de spectatori/an, ceea ce face ca piața clujeană a filmului să fie a doua ca importanță din România.

Cultura scrisă

Domeniul culturii scrise este unul în care Regiunea Nord-Vest înregistrează performanțe deosebite în context național.

Astfel, la nivelul anului 2012, Consiliul Național pentru Cercetare Științifică (CNCS) recunoaște un număr de 28 de edituri la nivel național, ca fiind singurele în care cercetătorii și cadrele universitare pot publica lucrări științifice recunoscute pe plan național și internațional, clasificate pe două categorii (A și B). Dintre cele 28 de edituri, cele mai multe (10) își au sediul în Regiunea Nord-Vest (9 în Cluj-Napoca și una în Oradea), urmată fiind de Regiunea București-Ilfov (8 edituri). De asemenea, din perspectiva numărului de domenii de publicare acreditate pentru reviste, Regiunea Nord-Vest se plasează pe primul loc la nivel național (20 de domenii, 19 în Cluj-Napoca și unul în Oradea), față de 15 în Regiunea Nord-Est (Iași) și 12 în București.

Totuși, din perspectiva cifrei de afaceri, cele mai mari edituri din țară sunt localizate în București, acestea fiind însă specializate mai degrabă în domeniul publicisticii comerciale. Prin urmare, putem afirma că Regiunea Nord-Vest domină piața publicisticii cu caracter științific și academic.

Artele Spectacolului

Domeniul Artelor Spectacolului este unul relativ bine reprezentat și cu o tradiție

îndelungată la nivelul Regiunii Nord-Vest. Oferta instituțiilor de profil este una foarte diversificată, de la teatre dramatice, la ansambluri folclorice și operă.

Astfel, la nivelul anului 2010, în Regiunea Nord-Vest, existau 25 de instituții de spectacol (15,8% din totalul celor existente în România), ceea ce plasează regiunea pe locul 3 la nivel național, după București-Ilfov (33) și Centru (27). Numărul instituțiilor de spectacol a crescut cu 2 față de anul 2005. Cele mai multe instituții de spectacol există în Județele Bihor și Cluj (câte 8), respectiv Maramureș, Satu-Mare și Sălaj (câte 3). De remarcat este faptul că Bistrița-Năsăud este singurul județ din regiune care nu dispune de o instituție de spectacol.

Cele 25 de instituții de spectacol din Regiunea Nord-Vest puneau la dispoziție, în anul 2010, un număr de 5200 de locuri, ceea ce o plasează pe locul IV la nivel național, după Regiunile București-Ilfov, Centru și Vest. Numărul de locuri în sălile de spectacol a rămas relativ constant în ultimii ani.

Peste jumătate din locuri (3877, 74,6% din total) sunt puse la dispoziție de teatrele dramatice și operele (care funcționează în aceeași locație), urmate de filarmonici (869, 16,7%) și de teatrele de păpuși (454, 8,7%). Cele mai multe locuri sunt puse la dispoziție de instituțiile de spectacol din Județul Cluj (2653) și Bihor (1333), în timp ce în Bistrița-Năsăud și Sălaj nu este disponibil niciun loc în săli de spectacol.

Radio și televiziune

Piața de radio și televiziune de la nivelul Regiunii Nord-Vest a cunoscut, asemenea trendului de la nivel național, o creștere impresionantă după 1990, care a continuat și în ultimii ani. Potrivit datelor Consiliului Național al Audiovizualului, în Regiunea Nord-Vest existau, în 2012, 72 de frecvențe radio FM, AM și DAB. Cele mai multe dintre acestea sunt posturi cu acoperire națională, însă există și numeroase posturi locale. Cele mai multe erau înregistrate în Municipiile Cluj-Napoca (17 frecvențe), Oradea, Bistrița, Baia-Mare și Zalău (12 frecvențe) și Satu-Mare (10). La Cluj-Napoca funcționează și o extensie a Radiofuziunii Române – Radio Cluj – care are o acoperire regională și redacții în limba română și maghiară.

În ceea ce privește piața de televiziune, la nivelul Regiunii Nord-Vest operează toate posturile cu acoperire națională, la care se adaugă posturile locale. Cele mai multe stații locale (9) se regăsesc în Municipiile Cluj-Napoca (10), Baia-Mare (9), Satu-Mare și Bistrița (câte 6), Oradea și Zalău (câte 3). Merită menționat și faptul că la Cluj-Napoca funcționează unul dintre cele 5 studiouri ale Televiziunii Române (TVR), care emite programe în cele 6 județe ale Regiunii Nord-Vest, în limba română și maghiară.

6. Cluj-Napoca

Vitalitate culturală

Cluj-Napoca este cel mai bine echipat oraș al țării (exceptând Bucureștiul) din punctul de vedere al infrastructurii culturale, aceasta cuprinzând în primul rând instituții de

spectacol specifice culturii înalte (teatre dramatice, operă, orchestră simfonică etc.), dar și numeroase posibilități de accesare a produselor cinematografice.

La capitolul resurse umane specializate, Cluj-Napoca ocupă a treia poziție, fiind devansat de Sibiu și Oradea.

Cu toate acestea, susținerea bugetară a culturii continuă să fie redusă în Cluj, deși comparativ cu situația întâlnită în edițiile precedente ale studiului ADR-NV (când doar în 4-5 cazuri s-au întâlnit mai puțini bani alocați), orașul ocupă acum locul 29. Ponderea scăzută a cheltuielilor bugetare rezervate culturii în perioada de analiză nu se relaționează cu performanțele sectorului cultural din Cluj-Napoca care sunt ridicate.

Participarea la activități culturale este dintre cele mai dinamice fiind vorba, din acest punct de vedere, de al doilea oraș din clasament. Se constată în primul rând marele aflax de spectatori în cadrul evenimentelor organizate de instituții precum opera sau teatrele clujene. Foarte important de menționat este însă și interesul deosebit manifestat de populație pentru vizionarea filmelor în cinematografe (cei mai mulți spectatori din țară). Dezvoltarea sectorului industriilor creative contribuie decisiv la obținerea primei poziții în clasamentul vitalității culturale a orașelor. În compoziția indicelui final, cheltuielile bugetare modeste sau activitatea mai puțin vizibilă a sectorului ONG-urilor sunt contrabalansate de performanțele deosebite ale industriilor creative. În acest sens, Cluj-Napoca se distanțează de celelalte orașe din țară în principal prin cifra de afaceri a activităților din industriile creative și prin numărul mare de salariați ocupați în acest sector (cele mai mari valori pentru acești doi indicatori).

Indicele parțial al sectorului non-guvernamental ce activează în domeniul culturii situează Cluj-Napoca peste media orașelor analizate, nepermițându-i însă și ocuparea unei poziții fruntașe (regăsindu-se doar pe locul 12). Dacă numărul de ONG-uri ce revin la mla de locuitori și bugetul de care dispun acestea sunt bine proporționate, gradul de implicare al populației prin activități remunerate sau de voluntariat sunt sub media țării sau, în cazul numărului de voluntari, cu puțin peste aceasta.

Actori suport

La nivelul Regiunii Nord-Vest există 5 unități de învățământ universitar care pregătesc resurse umane pentru domeniul cultural și al industriilor creative.

Conform Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030, gradul de atractivitate față de profesii creative este:

- jurnalist 12.2%
- fotograf 11.8%
- arhitect 10.9%
- programator 9.0%
- designer de modă 8.3%
- ...
- grafician 3.9%

Percepția asupra gradului de notorietate a profesiilor în societate este:

- i. Medic (51.25%)
- ii. Inginer (10.25%)
- iii. Politician (8.25%)
- iv. Programator (6.75%)**
- v. Jurnalist (5%)**
- vi. Arhitect (4%)**
- vii. Polițist (2.75%)
- viii. ...

Scriitorul (0.5%) se află pe poziția 12 în această listă, fiind devansat de muncitor în construcții, șofer profesionist și agricultor.

Profesiile preferate în primul rând de către cei orientați către antreprenoriat sunt:

- i. Fotograf
- ii. Arhitect
- iii. Designer de modă
- iv. Programator
- v. Jurnalist
- vi. Actor
- vii. Muzician
- viii. Grafician
- ix. Scriitor
- x. Editor

Dacă 57% din persoanele intervievate au declarat că ar deschide o afacere dacă ar avea o rezervă de bani, domeniul în care și ar deschide-o ar fi:

- i. Hoteluri și restaurante (26%)
- ii. Magazine vânzări online (22%)
- iii. Alt domeniu (14%)
- iv. Construcții (9%)
- v. Studiouri de înregistrări audio, edituri, publicitate (6%).**

7. Analiză SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
Universități (8+)	Educație neorientată spre inovare
Specializări creative	Proasta colaborare cu academia
Masă critică	Lipsa de diversitate a produselor creative
Imagine bună	Lipsa abordării antreprenoriale
Calitate crescută a vieții	Entry cost ridicat
Centru al Transilvaniei	O majoritate de activitate outsourcing - necreativ
Actori mari	Lipsa mediilor de promovare civilizate
Stabilitate economică	Lipsa presei/domeniul creativ
Consum de creativitate	Lipsa educației antreprenoriale/vocaționale
Centru universitar major – populația tânără	Rolul insuficient al universităților
Calendar evenimente (culturale etc.)	Inițiative separate/paralele POLITIC-CULTURAL
Societate civilă colaborativă	Comunitate fragmentată
Nivel crescut de participare publică	Lipsa unei comunicări eficiente cu comunitatea – lipsa unui dialog constant
Inițiative valoroase grass-roots	Modul de folosire a infrastructurii existente
Infrastructură	Lipsa expertizei pe industrii creative
Diversitate culturală	Management (al evenimentelor, proiectelor culturale, al finanțărilor) din partea administrației publice
Capital social dezvoltat	
Inovația și experimentalismul social – mediu cultural experimental	
Atitudinea/deschiderea administrației publice	

	Performanța sistemului de învățământ
Oportunități	Amenințări
Trend crescător de consum	Brain drain + Market drain spre București
Creștere export	Potențial de segregare socială
Rețelizarea actorilor	Scădere piață – creștere costuri
Creșterea sectorului	Blazare/neimplicare
Creativitatea socială	Sisteme de licențiere alternative – drepturi de autor
Conectare modele externe	Cadrul legislativ
Transfer tehnologic - universitar	Izolare politică (București – Cluj)
Conversie spații/infrastructură	Recesiune economică
Sisteme de licențiere alternative – knowledge based society	Taxe mari
Focalizare pe produse si servicii proprii	Concurența altor orașe
Cluj – Capitală Europeană a Tineretului în 2015	Reducerea fondurilor europene pe resurse umane
Focalizare pe proiecte integrate	
Procesul de planificare a fondurilor europene	
Localizare companii mari în domeniul creativ (în special IT)	
Politici/trenduri europene axate pe industrii creative, proiecte inovatoare	
Creșterea internaționalizării universităților	
Candidatura orașului pentru ECoC 2021	
Sisteme licențiere alternative – drepturi de autor	

8. Analiza PEST - analiza contextului politic/cadrului legislativ și normativ, a contextului economic, social și tehnologic

<p>Context politic/normativ</p> <ul style="list-style-type: none"> - lipsa unor politici publice de sprijinire a industriilor creative - politici naționale haotice, nerespectate - număr mare de actori, cu influențe politice - Clujul este izolat politic - regionalizarea aduce Clujul într-o poziție avantajoasă - constrângeri legislative - birocrație excesivă 	<p>Context economic</p> <ul style="list-style-type: none"> - lipsa unor actori mari - firme la limita precarității - lipsa unor fonduri de investiție - criza economică - deplasarea valului de capital mobil spre est - lipsa capacității de atragere a resurselor latente din comunitate
<p>Context social</p> <ul style="list-style-type: none"> - colaborare intersectorială slabă - schimb de know-how intern redus - Clujul este un centru regional/pol de creștere - prezența studenților / Universităților - cultura hipster - lifestyle de consumator - imaginea orașului asociată cu IC - calitate bună a vieții - alfabetizare tehnologică slabă - multiculturalitate / multiple moduri de producție socială 	<p>Context tehnologic</p> <ul style="list-style-type: none"> - outsourcing în loc de R/D - dotare tehnologică medie - digital divide - noi modele de producție (shared space, co-working) - internet gratis, dar de slabă calitate

9. Avantaje competitive/provocări

Avantaje competitive față de alte orașe din țară

Cluj-Napoca

- este orașul cu sectorul IT cel mai bine dezvoltat din țară după București
- este orașul cu cea mai mare vitalitate culturală din țară (în afara capitalei)
- este orașul cu cea mai activă societate civilă
- este orașul care a implementat pentru prima oară în România bugetarea participativă
- este oraș candidat la titlul de Capitală Culturală Europeană
- a câștigat titlul de Capitală Europeană a Tineretului pentru 2015
- oferă studii superioare în domeniul artistic – Universitatea de Artă și Design, Academia de Muzică Gheorghe Dima, Universitatea Babeș-Bolyai – Facultatea de Teatru și Televiziune, Universitatea Sapientia – Facultatea de Film și Media
- este gazda TIFF, cel mai important festival internațional de film din România
- este unul dintre poli de creștere din țară
- pregătirea unor megaproiecte care vor oferi sprijin industriilor creative în următorii ani: dezvoltarea CREIC – Centrului Regional pentru Industrii Creative
-

Provocări

- money drain (migrația firmelor mari spre București)
- brain drain (exodul creativilor spre București sau vest)
- lipsa unei prese locale performante (ex. TV locale)
- epuizarea valului de outsourcing

10. Abordarea strategică

Actori

1. Statul / Administrația Locală

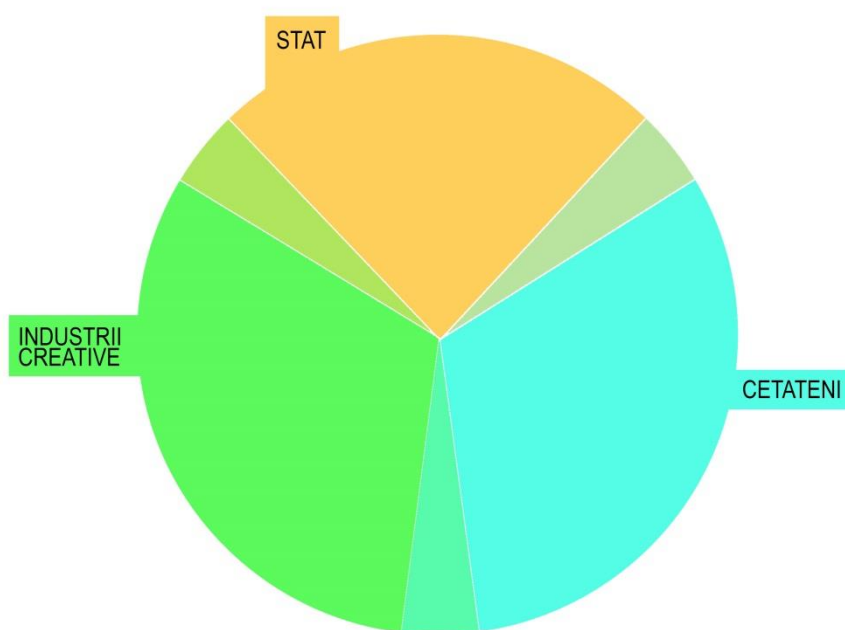
În definiția operațională redusă pentru scopurile prezentului document, statul / administrația locală este acel actor social care dezvoltă și implementează politici publice, definind priorități, teme și programe operaționale în sprijinul sectorului de industrii creative și al cetățenilor.

2. Sectorul industriilor creative

În definiția operațională redusă pentru scopurile prezentului document, sectorul industriilor creative este acel actor social care, prin procese de producție de valori, concepute într-o cheie eminentă antreprenorială, se ocupă de producerea, schimbul și distribuția unor bunuri materiale sau imateriale, într-o paradigmă în care creația și proprietatea intelectuală sunt preponderente.

3. Comunitatea urbană (Cetățenii)

În definiția operațională redusă pentru scopurile prezentului document, comunitatea urbană este acel actor social care (la început aflat într-o poziție de end-user) este subiectul, beneficiarul sau consumatorul produselor / serviciilor sau politicilor publice create de administrație și sectorul industriilor creative. Cunoașterea generată de acest actor se consideră a fi bun public, sau este administrată în sisteme de licențiere socială alternative, de multe ori neformalizate (ex. know-how-ul unei bresle, copyleft

etc.).

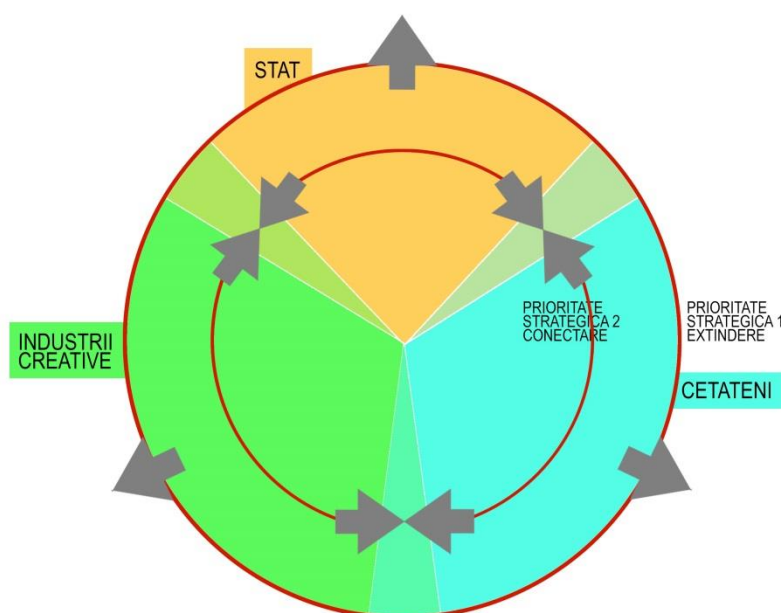
Relațiile dintre actori

În ultimele decenii observăm schimbări de paradigmă în ceea ce privește relaționarea celor trei actori. Aceste schimbări modifică fundamental suprapunerea, comunicarea și osmoza dintre ei - de la nivel local până la cel global. Relația dintre stat și capital este marcată de emergența actorilor economici (locali, naționali, internaționali sau transnaționali) ca factori politici, relația dintre cetățeni și stat este marcată de emergența democrației participative ca alternativă la forme ale democrației reprezentative aflată într-o criză de legitimare, iar relația dintre piață și cetățeni este marcată (și acest lucru este și mai adevărat în cazul industriilor creative) de scurtarea ciclurilor de producție-consum și de apariția *prosumatorului* care, prin experiența sa subiectivă de consum reproduce (creează consumând) - și deci co-creează produsul.

Aceste trenduri ilustrează faptul că granițele definirii celor trei actori sunt într-o continuă renegociere și întrepătrundere. Jocul social dintre aceștia este caracterizat de "coopetiție" - un amestec de cooperare și competiție într-un cadru social de resurse finite. Fiecare dintre actori va căuta să-și întărească poziția prin alianțe sau solidarizări cu actori externi sau interni. Practic la fiecare dintre actori remarcăm atât un trend de "extindere" (de expansiune, de acumulare de cunoaștere nouă din exterior), cât și de "interiorizare" (de conectare, de relaționare cu actori interni). Aceste considerente stau la baza identificării celor două priorități strategice, Extindere și Conectare - replicând funcțiile de bază care se regăsesc la fiecare dintre actori.

11. Priorități strategice

Strategia propune urmărirea a două priorități strategice în perioada de programare 2014-2020, **Extindere și Conectare**.

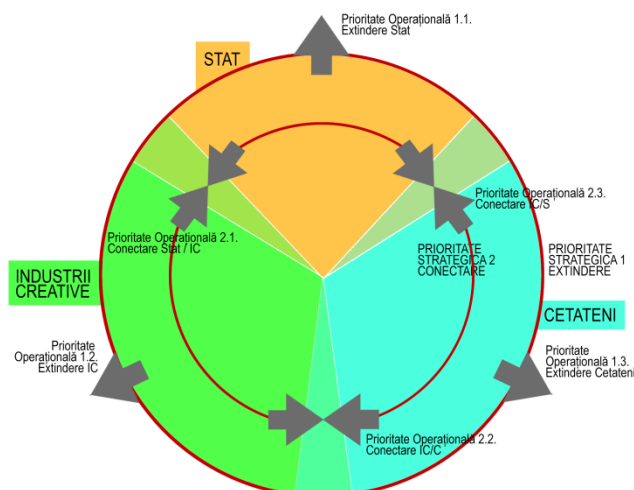

Cele două priorități se completează și vor putea fi înțelese în paradigma "bridging-bonding", în sensul că prima direcție strategică - **Extindere** - desfășurată în cheia "bridging" vizează construirea de relații noi cu exteriorul orașului, incluzând noi parteneri, și acces la noi informații, noi piețe etc., iar a doua direcție strategică - **Conectare** - desfășurată în cheia "bonding" vizează adâncirea relațiilor dintre actorii interni din comunitatea urbană, incluzând întărirea relațiilor dintre administrație și comunitate, sectorul creativ și comunitate etc.

Este important de reținut faptul că cele două priorități strategice nu sunt antagonice, ci se construiesc complementar. O suprapriorizare a P1 (extindere) poate crea un exercițiu social care pierde contactul cu urbanitatea clujeană (generarea unui pool de informații inutil - din partea administrației, producție IC neconectată la oraș, consum exacerbant de produse noi - din partea comunității clujene). De asemenea, o suprapriorizare a P2 (conectare) poate crea un exercițiu social marcat de închidere și autosuficiență.

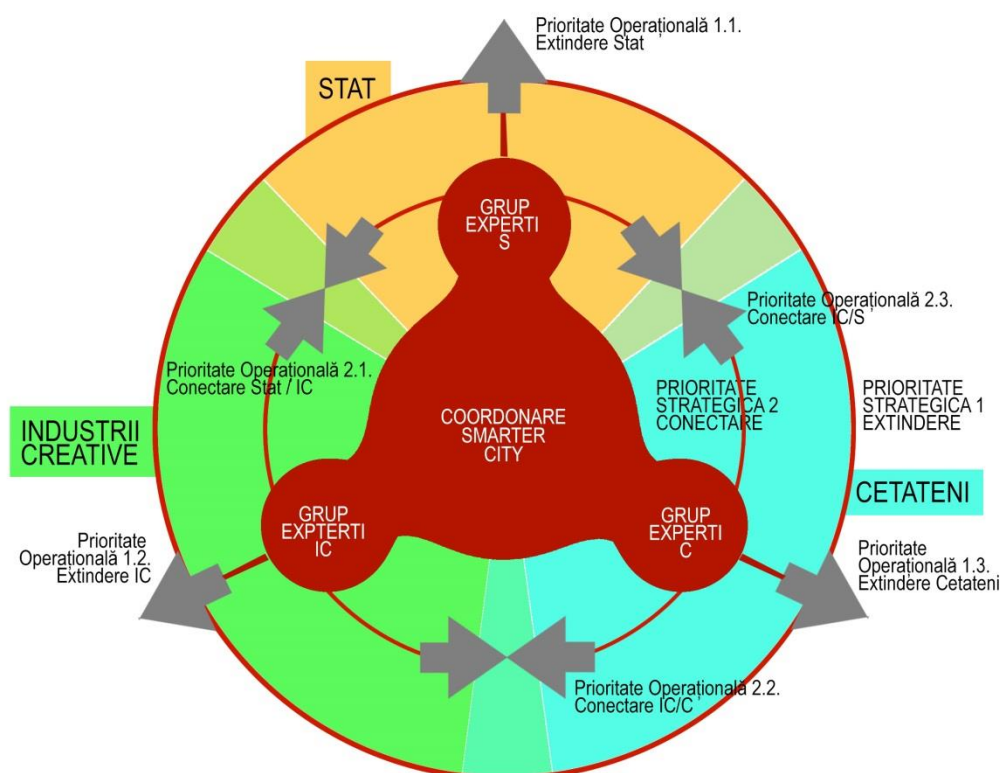
Totuși, așa cum echilibrarea "bridging" și "bonding" nu este un joc cu sumă zero (mult bridging nu înseamnă neapărat puțin bonding și invers), proporționarea celor două priorități nu trebuie imaginată ca decurgând una în detrimentul celeilalte. În esență, noul (informații noi, modele noi, produse noi, tipare de consum și participare noi) adus printr-un proces de extindere (ex. program operațional) va trebui adaptat, contextualizat și familiarizat pentru urbanitatea clujeană - iar acest proces este subsumat direcției de conectare. La fel, procesele interne (răspunzând la nevoi și oportunități identificate ca fiind relevante pentru comunitatea urbană) sunt acelea care vor gira și legitima prioritățile de angajare a căutării subsumate proceselor de extindere. Astfel, este crucial ca cele două procese să se echilibreze (să se construiască și să se legitimeze social) reciproc și vom observa faptul că în cazul industriilor creative echilibrul dintre extindere și conectare nu se construiește în paradigma "sumă zero", ci mai degrabă în paradigma "diferență zero" - adică extinderea redusă corespunde cu conectare redusă, iar o extindere accentuată trebuie susținută de o conectare accentuată.

Cele două priorități strategice intersectate cu cei trei actori crează șase Priorități Operaționale, trei de Extindere, și trei de Conectare între actori.

Control

În cei șapte ani ai perioadei 2014-2020 evoluția tehnico-socială va crea contexte (datorită noilor invenții, noilor produse, noilor tipare de consum, etc.) în care echilibrul dintre Extindere și Conectare va trebui reajustat. Pentru acest scop prezentul document prevede reevaluarea periodică a strategiei, în termeni de absorbție, alfabetizare sau cultură etc. - în intersecția sectorului creativ, comunitatea urbană și administrație, făcută de coordonatorii strategiei, un grup de experți.

12. Priorități Operaționale

1. Priorități Operaționale definite de prioritatea strategică P1. Extindere

1.1. Prioritatea Operațională PriOp_1.1 (Extindere - Administrația Locală)

Prioritatea strategică Extindere pentru Stat / Administrație Locală definește **Prioritatea Operațională PriOp_1.1**, ca fiind conectarea structurilor administrației locale la rețele europene și globale de orașe creative pentru import, generare și schimb de cunoaștere nouă, import și generare de modele de guvernare noi și implementarea acestora (ex. Clujul devine membru în rețeaua Orașelor Europene Creative)

Probleme identificate/nevoi:

- capacitate administrativă redusă
- dotare tehnologică precară în cadrul administrației locale
- conectare la administrațiile din zona metropolitană redusă
- nivel de alfabetizare tehnologică a funcționarilor publici redusă
- capacitate de comunicare internă redusă
- capacitate de comunicare cu ceilalți actori sociali redusă
- viteză de intervenție în cazuri de forță majoră redusă
- latență de adoptare a modelelor de administrație noi prea mare
- lipsa unei structuri de agregare / analiză a datelor
- lipsa unui sistem de date publice

Măsuri/recomandări:

- reorganizarea și optimizarea organigramei administrației locale
- dotarea cu tehnologie de comunicare de ultimă oră a administrației locale /metropolitane
- organizarea de cursuri de calificare în utilizarea tehnologiilor de comunicare și de calcul pentru funcționarii publici
- reorganizarea document-flow-ului administrației locale în regim exclusiv electronic
- crearea unor structuri de consultare / luare a deciziilor împreună cu ceilalți actori sociali
- participarea la seminarii / cursuri / stagii / vizite la administrații locale ale unor orașe europene
- crearea unui sistem de public date

1.2. Prioritatea Operațională PriOp_1.2. (Extindere - Sectorul Industriilor Creative)

Prioritatea strategică Extindere pentru Sectorul Industriilor Creative definește **Prioritatea Operațională PriOp_1.2**, ca fiind conectarea membrilor și a structurilor sectorului la rețele europene și globale de cercetare, producție și distribuție, pentru

import, generare și schimb de cunoaștere nouă, import și generare de produse noi, producția și distribuția acestora pe plan local / european / global (ex. un membru al Clusterului IT intră într-un program de cercetare european pentru dezvoltarea unei soluții de acces la date publice pentru oraș)

Probleme identificate/nevoi:

- neasumarea publică a sectorului industriilor creative prin documente strategice și luări de poziție publice
- grad de conștientizare redus în rândul cetățenilor cu privire la importanța breslei în economia locală
- dificultatea înființării de start-up-uri
- lipsa jucătorilor mari din domeniul IC ca investitori pe piața clujeană
- număr redus de evenimente publice pentru expunerea/promovarea produselor creative
- brain-drain (spre București / străinătate)
- atingerea limitelor pieței de outsourcing

Măsuri/recomandări:

- realizarea unui document strategic care să confirme / asume importanța industriilor creative în producerea fenomenului social clujean
- campanii de conștientizare / educare a cetățenilor cu privire la importanța alfabetizării tehnologice
- includerea industriilor creative în branding-ul / marketingul orașului
- sprijinirea creării unei rețele de acces internet WIFI gratuit în tot orașul
- atragera investitorilor externi din domeniul industriilor creative prin parteneriate internaționale
- sprijinirea antreprenoriatului în industrii creative – prin facilități fiscale
- sprijinirea creării unor rețele de profil cu sediul la Cluj-Napoca
- organizarea de târguri și expoziții cu participare internațională
- facilitarea creării unor incubatoare de afaceri / idei
- promovarea noilor forme de muncă (colaborare, co-working, antreprenoriat social, freelancing, DIY)
- sprijinirea organizării de evenimente de profil (TED-X, creative coffee, geekmeet, Best)
- sprijin certificare produse
- sprijin obținere brevete / invenții
- includerea criteriilor de creativitate și inovație în call-uri pt. proiecte publice
- sprijinirea creării unor produse și servicii de înaltă valoare
- promovarea polurilor / incubatoarelor de IC (CREIC, Cluj Innovation City, Liberty Park)

1.3. Prioritatea Operațională PriOp_1.3 (Extindere - Cetățenii)

Prioritatea strategică Extindere pentru cetățeni definește **Prioritatea Operațională PriOp_1.3**, ca fiind conectarea cetățenilor la experiența europeană și globală în termenii participării la noile moduri de producție-consum ale creării fenomenului social (ex. invitarea unor expoziții / festivaluri media europene).

Probleme identificate / nevoi:

- educație liceală precară în domeniile creative
- educație universitară precară în domeniile creative
- penetrarea tehnologică lentă privind tehnologiile de ultimă oră
- alfabetizare tehnologică precară a persoanelor în vârstă
- percepție publică eronată privind meseriile creative
- acces redus la informații în bibliotecile publice
- acces internet precar în oraș și în zona metropolitană
- alfabetizare tehnologică redusă a categoriilor dezavantajate
- alfabetizare tehnologică precară a femeilor

Măsuri / recomandări

- sprijinirea creării unor programe educaționale în școli / universități
- crearea unor facilități de alfabetizare tehnologică pentru copii, persoane dezavantajate, femei și vârstnici
- facilitarea achiziției de cărți și reviste de specialitate pentru bibliotecile publice
- internet WIFI bandă lată gratuit în tot orașul și zona metropolitană
- organizarea de târguri, expoziții pentru familiarizarea cu tehnologia
- invitarea unor show-uri și festivaluri de modă / artă media / creație publicitară în Cluj-Napoca
- campanie de informare privind atractivitatea meseriilor creative
- campanii publice de popularizare a tehnologiei
- sprijinirea formelor noi de creativitate
- sprijinirea formelor de licențare publică a produselor creative

2. Priorități Operaționale definite de prioritatea strategică P2. Conectare

2.1. Prioritatea Operațională PriOp_2.1.(Conectare Stat - Sectorul Industriilor Creative)

Prioritatea strategică Conectare între Stat și Sectorul Industriilor Creative definește **Prioritatea Operațională PriOp_2.1.** ca fiind apropierea structurilor administrației locale cu membri ai sectorului IC pentru dezvoltarea de cunoaștere și produse care vizează îmbunătățirea calității administrației (ex. politici, date publice, soluții de e-guvernare) și a unei mai bune înțelegeri a sectorului (ex. studiu de necesitate pentru dotarea administrației cu TIC, studii de piață etc.)

Probleme identificate / nevoi:

- orizont redus al administrației locale privind posibilitățile oferite de tehnologie / produsele creative în administrație
- dificultăți în comunicarea cu structurile administrației locale
- nivel redus de alfabetizare tehnologică a funcționarilor publici
- latență prea mare de adoptare a modelelor noi în administrație
- lipsă de informații privind nevoile / intențiile administrației locale

Măsuri / recomandări

- crearea unor structuri de consultare periodică între actori sociali (administrație / sectorul IC, societate civilă)
- organizarea unor sesiuni de consultare / strategizare periodică

- prezentări de cazuri de bune practici europene / internaționale
- realizarea unui roadmap pentru implementarea unor soluții creative în administrația locală
- implementarea unui sistem de date publice în Cluj-Napoca
- realizarea unui sistem informatic – intranet urban – accesibil de pe telefoane mobile, web etc.
- implementarea unui sistem de e-guvernanta

2.2. Prioritatea Operațională PriOp_2.2 (Conectare Sectorul Industriilor Creative - Cetățeni)

Prioritatea strategică Conectare între Sectorul Industriilor Creative și Cetățeni definește **Prioritatea Operațională PriOp_2.2.** ca fiind conectarea membrilor sectorului Industriilor Creative și cetățeni pentru catalizarea creativității individuale și sociale, pentru asigurarea formării de specialiști necesari sectorului de IC, și pentru dezvoltarea unor noi tipuri de creație / consum individual sau colectiv care apropie cele două tipuri de producție de valoare dominante în Sectorul IC (*copyright*) și respectiv, comunitate (*commons*)

Probleme identificate / nevoi:

- informare precară a cetățenilor privind starea sectorului IC
- lipsa spațiilor de întâlnire expunere a produselor creative
- lipsa culturii utilizării produselor creative
- dificultatea integrării inputului cetățeanului în produse creative (probleme de copyright)
- dificultatea atragerii unei forțe de muncă calificate locale pentru domeniile creative
- percepție publică eronată privind meseriile creative din Cluj

Măsuri / recomandări

- facilități pentru organizarea de prezentări de tehnologie / produse creative în spațiul public
- crearea unei instituții de management al drepturilor de autor / invențiilor / brevetelor la Cluj-Napoca
- campanii de informare publică / promovare a meseriilor creative în Cluj
- programe educaționale în școli
- măsuri de încurajare a implicării mediului privat în proiecte culturale
- încurajarea diversificării ofertei culturale prin sprijinirea formelor creative noi (new media, DJ/VJ culture, artă interactivă etc.)
- promovarea producțiilor creative participative
- încurajarea implicării mediului privat în cultură prin susținere financiară și parteneriate – prin facilități fiscale, premii etc.

2.3. - Prioritatea Operațională PriOp_2.3 (Conectare Cetățeni - Stat)

Prioritatea strategică Conectare între Sectorul Industriilor Creative și Cetățeni definește **Prioritatea Operațională PriOp_2.3.** ca fiind conectarea membrilor comunității clujene la procesele de guvernare. Acest proces vizează generarea de cunoaștere privind

modelele de guvernare și îmbunătățirea calității actului de guvernare prin implementarea de soluții și noi modele de administrare comunitară (eg. e-guvernare, participare etc.).

Probleme identificate / nevoi:

- cultura politică a cetățeanului redusă
- grad redus de înțelegere al cetățeanului privind funcționarea administrației locale
- lipsa sau precaritatea mecanismelor de participare publică în administrație

Măsuri / recomandări

- crearea unor studii privind posibilitatea îmbunătățirii relației dintre cetățean și stat prin produse ITC / creative
- programe educaționale în școli
- implementarea unui sistem de date publice în Cluj-Napoca
- realizarea unui sistem informatic – intranet urban – accesibil de pe telefoane mobile, web etc
- implementarea unui sistem de e-guvernare complet

3. Prioritatea Operațională Smarter City

Smarter City se definește ca un parteneriat între cei trei actori (Statul, Sectorul Industriilor Creative și Cetățenii) și are o poziție unică în strategie având ca scopuri principale a) coordonarea, monitorizarea, evaluarea și ajustarea periodică a strategiei prin reechilibrarea priorităților P1-6 și b) conceperea / coordonarea programului **Soluții pentru Oraș**, care generează cunoaștere și implementează noi modele de locuire urbană în Cluj în acord cu principiile smart city.

Problema identificată / nevoi

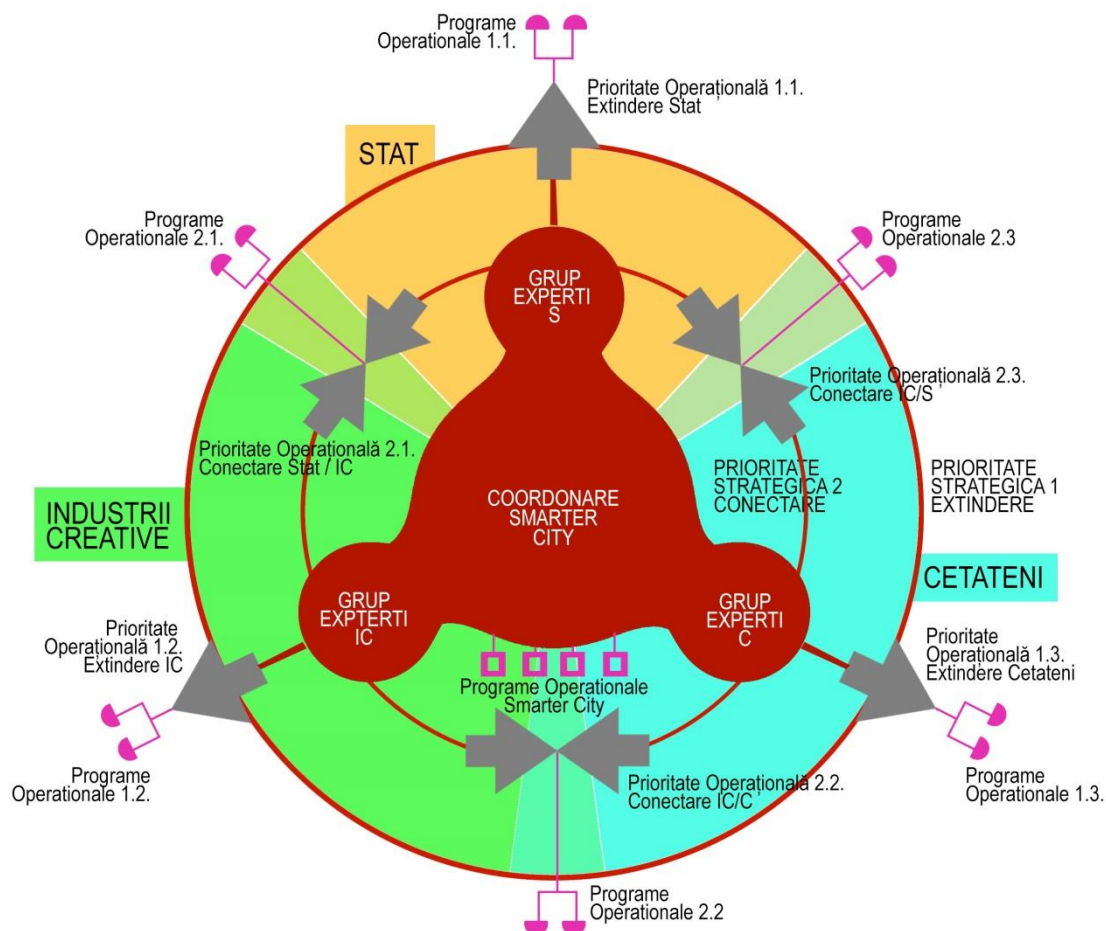
- nevoia coordonării / monitorizării / evaluării / ajustării strategiei IC
- nevoia alinierii strategiei la trendurile evoluției tehnico-sociale globale
- nevoia experimentării cu modele noi de locuire urbană

Măsuri / recomandări

- formarea unui grup de experți
- dezvoltarea unui sistem de evaluare
- monitorizarea și evaluarea implementării strategiei
- formularea de recomandări de îmbunătățire a implementării
- stimularea creativității sociale
- crearea unui fond pentru inovare socială
- implementarea sistemului "living labs"

13. Programe Operaționale

Fiecare Prioritate Operațională are un set de Programe Operaționale corespunzător.

1. Program Prog_Op_1.1.1. Creșterea Capacității Administrative - în cadrul Priorității Operaționale PriOp_1.1. (Extindere / Administrație locală)

Responsabil: Primăria Cluj-Napoca

Parteneri: companii

Perioada de implementare: 2014-2015

Timeline:

2014

-crearea unor structuri de consultare / luare a deciziilor împreună cu ceilalți actori sociali

-dotarea cu tehnologie de calcul / comunicare a administrației locale

-organizarea de cursuri de calificare în utilizarea tehnologiilor de comunicare și de calcul pentru funcționarii publici

2015

-participarea la seminarii / cursuri / stagii / vizite la administrații locale ale unor orașe europene

2. Program Prog_Op_1.2.1. Promovarea Industriilor Creative prin Campanii. - în cadrul Priorității Operaționale PriOp_1.2. (Extindere / Industrii Creative)

Responsabil: Primăria Cluj-Napoca

Parteneri: Companii

Perioada de implementare: 2014

Timeline:

2014

- realizarea unui document strategic care să confirme / asume importanța industriilor creative în producerea fenomenului social clujean
- inclusiunea industriilor creative în brandingul / marketingul orașului
- campanii de conștientizare / educare a cetățenilor cu privire la importanța alfabetizării tehnologice
- promovarea polurilor / incubatoarelor de IC (CREIC, Cluj Innovation City, Liberty Park)
- promovarea noilor forme de muncă (colaborare, co-working, antreprenariat social, freelancing, DIY)

3. Program Prog_Op_1.2.2. Promovarea Industriilor Creative prin Evenimente - în cadrul Priorității Operaționale PriOp_1.2. (Extindere / Industrii Creative)

Responsabil: Primăria Cluj-Napoca

Parteneri: Companii

Perioada de implementare: 2015-2017

Timeline:

2015-2017

- organizarea de târguri și expoziții cu participare internațională
- invitarea unor show-uri și festivaluri de modă / artă media / creație publicitară în Cluj-Napoca
- sprijinirea organizării de evenimente de profil (TEDX, creative coffee, geekmeet, Best)
- atragera investitorilor externi din domeniul industriilor creative

4. Program Prog_Op_1.3.1. Alfabetizare tehnologică - în cadrul Priorității Operaționale PriOp_1.3. (Extindere / Cetățeni)

Responsabil: Primăria Cluj-Napoca

Parteneri: Inspectoratul Școlar, Universitățile, Companii

Perioada de implementare: 2014-2015

Timeline

2014

- sprijinirea creării unor programe educaționale în școli / universități
- facilitarea achiziției de cărți și reviste de specialitate pentru bibliotecile publice

2015

- campanie de informare privind atractivitatea meseriilor creative
- crearea unor ateliere / facilități de alfabetizare tehnologică pentru copii, persoane dezavantajate, femei și vârstnici

5. Program Prog_Op_2.1.1. - Pregătire pentru e-Guvernare - în cadrul Priorității Operaționale PriOp_2.1. (Conectare / Stat - Industrii Creative)

Responsabil: Primăria Cluj-Napoca

Parteneri: Universități, Companii
Perioada de implementare: 2014-2017

Timeline

2014

-crearea unor structuri de consultare periodică între actori sociali (administrație / sectorul IC, societate civilă)

-organizarea unor sesiuni de consultare / strategizare periodică

-prezentări de cazuri de bune practici europene / internaționale

2015

-realizarea studiilor necesare pentru implementarea unui sistem de e-guvernanta

-realizarea unui roadmap pentru implementarea unor soluții creative în administrația locală

6. Program Prog_Op_2.1.2. - Intranet Cluj - în cadrul Priorității Operaționale PriOp_2.1. (Conectare / Stat - Industrii Creative)

Responsabil: Primăria Cluj-Napoca

Parteneri: Universități, Companii

Perioada de implementare: 2014-2015

Timeline

2014

-realizarea unui sistem informatic – intranet urban – accesibil de pe telefoane mobile, web cu informații augmentabile de către cetățeni despre evenimente culturale etc.

7. Program Prog_Op_2.2.1. Creativitate pentru Mase- Intranet Cluj - în cadrul Priorității Operaționale PriOp_2.2. (Conectare / Industrii Creative - Cetățeni)

Responsabil: Primăria Cluj-Napoca

Parteneri: Universități, Companii

Perioada de implementare: 2015-2017

Timeline

2015 - 2017

-facilități pentru organizarea de prezentări de tehnologie / produse creative în spațiul public

-încurajarea diversificării ofertei culturale prin sprijinirea formelor creative noi (new media, DJ/VJ culture, artă interactivă etc.)

-promovarea producțiilor creative participative

-invitarea unor festivaluri de artă interactivă în cadrul Zilelor Orașului

8. Program Prog_Op_2.3.1. Date Publice - în cadrul Priorității Operaționale PriOp_2.3. (Conectare / Cetățeni - Stat)

Responsabil: Primăria Cluj-Napoca

Parteneri: Universități, Companii

Perioada de implementare: 2015-2017

Timeline

2015 - 2017

-implementarea unui sistem de date publice în Cluj-Napoca

9. Program Prog_Op_3.1. CREIC - în cadrul Smarter City

Responsabil: Primăria Cluj-Napoca

Parteneri: Universități, Companii

Perioada de implementare: 2014-2020

Timeline

2014 - 2020

-operaționalizarea Centrului pentru Excelență în Industrii Creative

10. Program Prog_Op_3.2. Living Labs - în cadrul Smarter City

Responsabil: Primăria Cluj-Napoca

Parteneri: Universități, Companii

Perioada de implementare: 2014-2020

Timeline

2014 - 2020

-implementarea sistemului "living labs" în Cluj-Napoca

14. Sinergii cu alte strategii

Cultură / Arte

- training / dezvoltare personală / dezvoltare de capacitate (nonformal)
- realizare de produse creative (laborator / experiment)
- industrii culturale

Tineret

- sinergii cu programul Cluj-Napoca 2015 Capitală Europeană a

Tineretului

Educație

- cursuri în curricula locală, educație nonformală / educație cetățenească

Incluziune socială

- sprijinirea creativității sociale grassroots prin programe de vizitare, microrezidențe, demo-uri

Dezvoltare urbană

- Laborator urban "Soluții pentru Oraș"

Multiculturalitate

- Platforme de informare multilingve

Marketing Teritorial

- Promovarea ca oraș creativ

Educație Preuniversitară

- Program de educație IT / nonformală

Turism

- Promovarea ca destinație turistică

Antreprenoriat

- Parteneriate cu mediul privat

Dimensiunea Europeană a Clujului

- Cluj-Napoca 2021 Capitală Culturală Europeană

Dezvoltare Urbană

- planificare urbană

IT

- dezvoltarea de platforme interactive

Democrație Participativă

- e-guvernare

Coordonare grup de lucru: Asociația Cluj Capitală Culturală Europeană
Bdl 21 Decembrie nr. 58, 400094 Cluj-Napoca, Tel: +40-(0)372 773603,
office@clujnapoca2021.ro, www.clujnapoca2021.ro

Referințe

1. Analiza situației existente: elemente din profilul socioeconomic al Regiunii Nord-Vest / ADR-NV, 2012-2013
2. Atractivitatea profesiilor creative și orientări antreprenoriale ale tinerilor în domenii creative / Universitatea din București, 2012
3. Europe 2020 Strategy / Europe Commission, 2010
4. Contribuția industriilor bazate pe copyright la economia națională pentru perioada 2006-2009 / CCCDC, 2010
5. Contribuția CCCDED la politica publică de susținere a creativității 2011 / CCCDC, 2012
6. Contribuția Industriilor Creative la nivelul economiei naționale / CCCDC, 2012
7. Defining the Creative Industries / DCMS UK, 2012
8. Horizon 2020 - The Framework Programme for Research and Innovation / European Commission, 2011
9. Importanța economică a industriilor creative: o perspectivă teritorială / GEA Strategy & Consulting, 2011
10. Planul de dezvoltare al regiunii Nord-Vest 2014-2020 / ADR Nord-Vest, 2013
11. Programul de Convergență 2012-2015 / Guvernul României, 2012
12. Strategia Națională în domeniul proprietății intelectuale / Guvernul României, 2012
13. Raport Studiu: Rolul Culturii în Economia Cunoașterii / CCCDC, 2009
14. Schița unei politici de stimulare a creativității / CCCDC, 2009
15. Smart Cities, 10 year rolling agenda / European Commission, 2011
16. Noi direcții de politică industrială și modificările structurale necesare / Guvernul României / 2012

Interacțiunea om- animal în context urban

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

Cluj-Napoca: Un concept integrat de sănătate pentru om, animale și mediu. Un oraș prietenos cu animalele

Cluj-Napoca – One Health. Animal Friendly City

Document strategic pentru gestionarea relației om-animal în context urban

2014-2020

Structură:

1. Analiza preliminară (studii, evoluții, trenduri, date statistice etc)
2. Analiză SWOT
3. Probleme strategice
4. Strategii sectoriale/priorități strategice
5. Avantaje competitive
6. Programe operaționale

1. Analiza preliminară

A. Studii

Numeroase studii indică faptul că relația om-animal de companie poate avea un impact pozitiv asupra sănătății umane, dezvoltării copiilor și a calității vieții umane în general. Utilizarea câinilor ca animale de companie și de terapie este tot mai mult recunoscută ca un domeniu ce contribuie la îmbunătățirea sănătății umane. Astfel, câinii pot contribui la un stil de viață sănătos și fericit, iar studii recente au arătat beneficiile terapeutice pe care interacțiunea cu animalele le poate aduce unor categorii din populație precum copii, seniori, oameni izolați datorită unor boli stigmatizante (de exemplu, SIDA), sau persoane cu diferite dizabilități (www.who.int). O serie de studii științifice privind efectul animalelor de companie și de terapie asupra dezvoltării psiho-sociale a copiilor diagnosticați cu autism s-au desfășurat și se desfășoară la Cluj-Napoca (Universitatea „Babeș-Bolyai” și Asociația Autism Transilvania), iar rezultatele indică beneficii semnificative aduse de prezența câinilor de terapie asupra eficienței programelor standard de îmbunătățire a abilităților sociale, cum ar fi metoda Poveștilor Sociale (Rusu, 2008; Grigore & Rusu, 2014).

Interacțiunea dintre om și animal are un istoric îndelungat, aceasta fiind de multe ori tema multor mituri și legende. De exemplu, în religia Egiptului Antic, pisica, denumită „*mau*” a fost considerată un simbol important și a fost venerată (Malek, 1997). În ceea ce privește zilele noastre, interacțiunea dintre om și animal a fost investigată științific în contextul teoriilor evoluționiste, etologice (studiul comportamentului uman și animal) și

antropologice, mai ales modurile în care oamenii își reprezintă animalele de companie și eforturile pe care le depun pentru a le oferi condiții de viață optime.

Potrivit unei analize realizate de către Asociația American Pet Products Manufacturing (APPMA, 2005), un cetățean american cheltuie în medie aproximativ 1500\$ pe an pentru produse și servicii care vizează animalul de companie. Selbert (2006) a arătat faptul că o treime dintre posesorii de animale își menționează animalul de companie în testament. De asemenea, există date care arată că oamenii sunt mai înclinați să renunțe la fumat datorită efectului nociv pe care fumatul pasiv îl are asupra animalelor de companie, decât datorită efectelor negative pe care fumatul le are asupra propriei persoane (Sellbert, 2006). Aceste informații pot indica importanța pe care oamenii o acordă animalelor de companie și impactul pozitiv pe care acestea îl pot avea în viețile noastre.

Semnificația pe care oamenii o acordă animalelor, sumele de bani pe care le investesc și efortul depus pentru a menține relațiile optime cu animalele de companie subliniază importanța pe care aceste relații o joacă în viața unui om (Cavanaugh, Leonard și Scammon, 2008). Se cunoaște faptul că animalele îndeplinesc roluri diferite în viețile oamenilor. Pentru unii, acestea pot fi utilizate în scopuri practice, utilitare (pentru a munci), cum ar fi de exemplu câinii care sunt utilizați pentru pază, pentru a detecta bombe sau droguri (Derr, 2004; Hirschman, 1994), iar în ultimii ani, s-a dezvoltat tot mai mult domeniul numit terapie asistată de animale, în care activitățile cu câini sunt încorporate în diferite programe terapeutice pentru diverse categorii de beneficiari (www.petpartners.org; Rusu, 2008).

Pe măsură ce oamenii consideră animalele de companie ca fiind parte din familie, natura asocierii se distanțează de scopul utilitar al animalelor și se orientează spre relații sociale autentice (Serpell, 2003). De fapt, potrivit unui studiu realizat de către Barker (1999), oamenii s-au raportat ca simțindu-se mai apropiați de animalul de companie decât de cel mai apropiat membru al familiei. Pentru unii oameni, animalele de companie contribuie chiar la oferirea unui sens al sinelui (Belk, 1988; Brown, 2004; Sanders, 1990). Astfel, unii oameni se etichetează ca fiind iubitori de animale (Kidd și Kidd, 1980). Mai mult decât atât, potrivit unor studii, legătura și relația unică, intimă și emoțională pe care oamenii o împărtășesc cu animalele lor, le oferă acestora sens în viață și o mai bună calitate a vieții (Holbrook, Stephens, Day, Holbrook, Strazar, 2001; Knapp, 1999).

Pentru a avea o relație fericită cu animalele de companie în direcția permiterii apariției efectelor benefice pe care animalele le pot avea asupra noastră, precum și pentru a preveni abandonul și abuzul asupra animalelor de companie, se recomandă asigurarea condițiilor de viață și interacțiune optime în spațiile familiale, publice și instituționale (World Organization for Animal Health; www.oie.int).

Referințe: 1. APPMA. (2006). New survey reveals U.S. pet ownership at all time high; 2. Barker, S. B. (1999). Therapeutic aspects of the human-companion animal interaction. *Psychiatric Times*, 16; 3. Belk, R. W. (1988). Possessions and the extended self. *J Consum Res September*, 15:139–68; 4. Brown, S-E. (2004). The human–animal bond and self psychology: toward a new understanding. *Soc Anim.*, 12:67–86; 5. Derr, M. (2004). A dog’s history of America: how our best friend explored, conquered, and settled a continent. *New York: North Point Press*; 6. Grigore, A. A., Rusu, A.S. (2014). Interaction with a therapy dog enhances the effects of Social Story method in autistic

children. *Society & Animals*, 1:1-21; **7.** Hirschman, E. (1994). Consumers and their animal companions. *J Consum Res*, 20:616–32; **8.** Holbrook, M. B, Stephens, D. L, Day, E., Holbrook, S. M, Strazar, G. (2001). A collective stereographic photo essay on key aspects of animal companionship: the truth about dogs and cats. *Acad Market Sci Rev.*, 1; **9.** Kidd, A. H, Kidd, R. M. (1980). Personality characteristics and preferences in pet ownership. *Psychol Rep*, 46:939–49; **10.** Knapp, C. (1999). Pack of two: the intricate bond between people and dogs. New York: *Dell Publishing*; **11.** Malek, J. (1997). *The Cat in Ancient Egypt* (2nd ed.). Philadelphia: *University of Pennsylvania Press*; **12.** Rusu A.S. (Ed.), 2008. *Interacțiunea Om-Animal: Elemente de Etologie Aplicată și Terapie Asistată de Animale*. Presa Universitară Clujeană. ISBN 978-973-610-838-9. 150 pagini; **13.** Sanders, C. R. (1990). The animal “other”: self definition, social identity and companion animals. *Adv Consum Res.*, 17:662–8; **14.** Selbert, R. (2002). *Pet trend: anthropomorphism. Growth strategies*. Santa Monica, CA: La Jolla Institute, 1–2; **15.** World Organization for Animal Health – www.oie.int - accesat în data de 29.04.2014; **16.** Pet Partners Organization (former Delta Society) – www.petpartners.org - accesat în data de 29.04.2014.

B. Cadrul legal/normativ

Legislația națională (<http://www.vier-pfoten.ro/donatii/legislatie/>)

1. Legea 258/2013 pentru modificarea și completarea OUG 155/2001 privind aprobarea programului de gestionare a câinilor fără stăpân: *Obligativitatea sterilizării până în ianuarie 2015 a tuturor câinilor de rasă comună sau metiși; Microciparea tuturor câinilor; Declararea în termen de 7 zile a pierderii, dispariției, morții, donării/vânzării câinelui; Permite autorităților locale eutansasierea câinilor fără stăpân în termen de 14 zile (...).*
2. Normele metodologice de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.155/2001 privind aprobarea programului de gestionare a câinilor fără stăpân.
3. Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 205 din 26 mai 2004 privind protecția animalelor din 15.01.2008.
4. Ordinul nr. 31/2008, Norme metodologice de aplicare ale legii protecției animalelor.
5. Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 155/2001 privind aprobarea programului de gestionare a câinilor fără stăpân (Monitorul Oficial nr.289 / 29.04.2002).
6. Legea grădiniilor zoologice și acvariilor publice - (Monitorul Oficial nr.271/23.04.2002).
7. Legea privind ratificarea Convenției Europene pentru protecția animalelor de companie, semnată la Strasbourg la 23 iunie 2003 (Monitorul Oficial al României, partea I, Nr. 400/5.V.2004).
8. Declarația universală a drepturilor animalelor.
9. Ordonanță de Urgență privind deținerea câinilor agresivi sau periculoși - Monitorul Oficial nr.311 / 10.05.2002.

Poliția animalelor

Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (ANSVSA) va avea în structură o Poliție a Animalelor, care va verifica deținătorii de animale și îi va sancționa pe cei care nu le hrănesc sau le maltratează, prin adoptarea unei hotărâri de Guvern. Poliția Animalelor ar urma să aplice Legea privind protecția animalelor (Legea 205/2004, modificată prin Legea 9/2008), Legea privind câinii fără stăpân (Legea 258/2013 pentru modificarea și completarea OUG 155/2001), precum și Regulamentul (CE) nr. 1/2005 privind protecția animalelor în timpul transportului. În cazul constatării unor fapte de natură penală, această structură va sesiza Poliția Română, în cadrul unui protocol cu Ministerul Afacerilor Interne la care se lucrează de asemenea în prezent. Ca direcție, Poliția Animalelor ar urma să aibă 15 angajați, în afara directorului. De asemenea, fiecare direcție județeană a ANSVSA ar trebui să aibă câte doi - trei angajați cu aceleași atribuții privind protecția animalelor.

Regulamente locale:

HCL 330/1998, modificat prin HCL 89/2010 – Privind creșterea animalelor domestice pe raza municipiului Cluj-Napoca (http://www.primariaclujnapoca.ro/userfiles/files/89_2010.PDF)

- Stabilește zona în care nu pot fi crescute animale domestice, condițiile pentru creșterea câinilor și pisicilor în locuințe colective etc
- Peste 2 animale trebuie acordul asociației de locatari - decizia e contestată de Curtea de Apel - <http://www.stiridecluj.ro/politic/clujenii-pot-creste-in-bloc-cate-animale-vor-curtea-de-apel-a-anulat-o-hotararea-care-limita-numarul-de-caini-pisici-sau-pasari>

HCL 575/2001 privind stabilirea zonelor special amenajate pentru plimbarea câinilor cu stăpâni crescuți în apartamente (http://www.primariaclujnapoca.ro/userfiles/files/HCL%20575_2001.pdf)

- Sunt stabilite zone în care pot fi plimbați câinii, se menționează amenajarea (inclusiv îngrădirea) în termen de 6 luni de la aprobarea HCL (în 2001)

HCL 84/1996 privind creșterea, întreținerea și circulația câinilor în municipiul Cluj-Napoca (http://www.primariaclujnapoca.ro/userfiles/files/HCL%2084_1996.pdf)

- Document cu măsuri care nu mai sunt valabile – toți câinii, indiferent de talie și rasă trebuie purtați cu botniță, stăpânii de câini trebuie să aibă la ei fărâș și mătură pentru a curăța excrementele

C. Statistici

1. Există foarte puține date cu privire la animalele din oraș și zona metropolitană (nu există baze de date și estimări cu privire la animalele de companie).
2. Legea 258/2013 care impune sterilizarea câinilor până în ianuarie 2015 și implantarea de microcipuri – va permite realizarea primei baze de date cu câini/propietari identificați pe baza microcipurilor.

3. La Cluj-Napoca, față de alte orașe din țară, numărul câinilor din adăposturi este mai mic; de asemenea, numărul persoanelor mușcate de câini este mai mic la Cluj-Napoca în comparație cu alte orașe (<http://www.mediafax.ro/social/situatia-cainilor-fara-stapan-in-marile-orase-zeci-de-cazuri-de-persoane-muscate-sunt-raportate-in-fiecare-luna-11292314>) - analiza preliminară pentru Strategia Municipiului Cluj-Napoca, <http://cmpg.ro/?p=94>; Tabel 1).

Tabel 1. Numărul persoanelor agresate de câini comunitari și costul tratării acestora (Cluj-Napoca, 2008-20012).

Spitalul Clinic de Boli Infecțioase Cluj-Napoca	2008	2009	2010	2011	2012
Numărul persoane rănite de câini comunitari	846	884	870	725	865
Costul total al tratamentelor	339.066 lei	350.946 lei	345.178 lei	287.646 lei	343.310 lei
Costul mediu pe persoană al tratamentelor pentru tratarea rănilor provocate de câini este de 400 lei.					

2. Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - singurul curs post-universitar de formare profesională în domeniul Terapiei și Activităților Asistate de Animale (oferit de către Universitatea „Babeș-Bolyai”, în colaborare cu Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Cluj-Napoca). - singurul Institut de Cercetare a Interacțiunii Om-Animal din România (www.icioa.ro) - consorțiu format din UBB-USAMV CN-Zoo Turda. - existența unor programe de intervenții asistate de animale (Program anti-stres pentru studenți – Vivariul UBB, Asociația Autism Transilvania, Școli Speciale, Clinica de Psihiatrie Adulți – UMF Cluj-Napoca, Caritas etc.). - existența ONG-urilor active în formarea câinilor de terapie și a echipelor de intervenții asistate de animale (ex. Asociația Dog Assist). - echipe interdisciplinare de optimizare a 	<ul style="list-style-type: none"> - există doar o singură zonă destinată plimbării câinilor fără lesă, care este greu accesibilă, mai ales pentru persoanele de vârstă a treia; de asemenea, zona nu permite accesul cu autoturismul (în cazul persoanelor care își transportă câinii până în acea locație) și nu are spații de parcare. - imaginea eronată a deținătorilor de câini (stereotipuri adesea vehiculate: <i>deținătorii de câini iubesc mai mult animalele decât copiii, nu le pasă decât de câinii lor</i> etc.). - lipsa coșurilor de gunoi în multe zone unde sunt plimbați câinii. - lipsa informațiilor clare privind legislația plimbatului cu sau fără lesă a câinilor pe anumite spații verzi, în parcuri etc. - mediatizarea excesivă a accidentelor negative cu câini.

<p>interacțiunii om-animal (medici veterinari, psihologi și biologi).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cluj-Napoca este un oraș cu mulți tineri, iubitori de animale și natură în general. - ONG-uri active în domeniul deținerii responsabile a animalelor de companie și a promovării responsabilității civice (de exemplu, Arca lui Noe, Trei Frați Pătați, Nuca). - numărul scăzut al animalelor fără stăpân în Cluj-Napoca, în comparație cu alte orașe din România. 	<ul style="list-style-type: none"> - nivel eterogen de educație a populației în ceea ce privește deținerea responsabilă a animalelor de companie (în special cele exotice – riscuri de abandon). - nivel scăzut de cunoștințe privind deținerea responsabilă. - studenții nu pot veni la facultate cu animalele de companie (Cluj-Napoca = oraș universitar) și nu există camere/cămine care să permită deținerea animalelor de companie. - lipsa facilităților pentru câini ghizi în magazine, pe stradă, etc. - nu există facilități pentru câinii turiștilor/vizitatorilor/ artiștilor pe perioada mega-evenimentelor (mai ales pentru anul 2015 – Cluj-Napoca, Capitală Europeană a Tineretului). - puține hoteluri oferă accesul animalelor de companie pentru turiști/oameni de afaceri/artiști/universitari (care vizitează orașul cu ocazia unor evenimente sau mega-evenimente).
<p style="text-align: center;">Oportunități</p> <ul style="list-style-type: none"> - există multe zone verzi în jurul orașului. - existența specialiștilor și a interesului pentru programe de educație în privința interacțiunii corecte cu animalele și a deținerii responsabile a animalelor. - programele de cercetare universitară în domeniu. - realizarea unei prime baze de date cu privire la animalele de companie – conform legii 258/2013. - atragerea de fonduri europene pentru facilitățile necesare acomodării animalelor în oraș. 	<p style="text-align: center;">Amenințări</p> <ul style="list-style-type: none"> - crearea sau amplificarea unor conflicte între posesorii de câini și cetățenii care nu dețin animale de companie. - creșterea numărului de câini comunitari și abandonati. - costul ridicat al serviciilor obligatorii și lipsa unor reduceri (facilități) pentru oamenii cu venituri mici sau pentru cazurile sociale. - lipsa consultării experților (biologi, etologi, veterinari, specialiști în domeniul bunăstării animalelor, specialiști în sănătate) în cazul luării de decizii pentru managementul animalelor sau în situații de criză, precum și în elaborarea

<ul style="list-style-type: none"> - prezența și activitatea ICIOA, UBB, USAMV CN, Dog Assist și a ONG-urilor din domeniul protecției animalelor. - numărul mare de festivaluri organizate în Cluj - oportunitate pentru a face educație ecologică. - derularea unor mega-evenimente – Cluj-Napoca - Capitală Europeană a Tineretului 2015. - candidatura orașului la titlul de Capitală Culturală Europeană și interesului orașului de a adopta criteriile unui oraș european. - proiectul de Buget Participativ care permite locuitorilor unor cartiere să solicite îmbunătățirea infrastructurii pentru socializarea animalelor și reabilitarea socială a unor spații. 	<p>hotărârilor legislative.</p> <ul style="list-style-type: none"> - mediatizarea excesivă a cazurilor negative de interacțiune om-animal (mușcături letale). - gestionarea neadecvată a problemei câinilor fără stăpâni. - distrugerea habitatului natural al animalelor sălbatice din zona metropolitană.
--	--

3. Probleme strategice

A. Analiza problemelor asociate cu deținerea animalelor de companie în zonele urbane

Categoriile de probleme asociate:

(1) **Zgomote** – lătrături/urlete în locuințe și spații publice (câini), mieunat în timpul perioadei de împerechere (pisici). La nivel internațional, zgomotele produse de animalele de companie (mai ales în perioada de reproducere) sunt cauzele celor mai comune plângeri adresate autorităților locale. Plângeri frecvente – în apropierea adăposturilor.

(2) **Distrugerea și infestarea spațiilor publice** – săpat, infecții zoonotice asociate fecalelor, lipsa de colectare a fecalelor și lipsa unor spații marcate și ușor accesibile pentru depozitarea fecalelor, precum și a unui sistem de distrugere a acestora.

(3) **Miros** – plângerile apar de obicei în relație cu adăposturile sau curțile în care sunt adăpostite prea multe animale.

(4) Comportamente specifice speciei

Prădare – câinii organizați în haite pot prăda animale de fermă sau domestice, pisicile – pot prăda fauna locală, în special păsări (comportamentul de prădare – parte naturală a repertoriului comportamental – se poate diminua frecvența, dar nu poate fi eliminat complet). Nu există încă date clare privind frecvența și impactul prădării asupra faunei locale între animale cu stăpân și fără stăpân. De asemenea – câinii și pisicile pot colecta animale moarte sau rănite (curăța mediul) – rol de „gunoieri naturali”.

Atacuri și mușcăături – evenimente foarte mediatizate – a crescut aparent numărul atacurilor și mușcăturilor în mediul urban din partea câinilor fără stăpân (rapoarte din media la nivel internațional – însă sursele nu sunt întotdeauna controlate) – puternică încărcătură emoțională a evenimentelor. În realitate, statisticile veterinare și etologice indică faptul că între 65-93% din atacurile câinilor asupra oamenilor au loc chiar în curțile sau locuințele proprii (Podberscek & Blackshaw 1990). În ciuda opiniei general vehiculate, câinii fără stăpân manifestă episoade mai rare de agresivitate decât câinii cu stăpân (Beck 1979). Veterinarii din Cluj-Napoca ar putea în viitor colecta date legate de cele mai frecvente tipuri de agresivitate, pentru a putea elabora strategii specifice de prevenție: față de oameni (adulți, vârstnici), față de copii, față de alți câini, față de pisici – o astfel de statistică ar permite implementarea unor strategii optime de prevenție, prin educație și management comportamental.

Zoonoze – rabia pare să fie sub control în orașul nostru (nu au apărut cazuri mediatizate în ultimii ani), dar sunt alte zoonoze identificate în spațiile de joacă ale copiilor (există studii elaborate de specialiștii de la Facultatea de Medicină Veterinară, USAMV CN).

Animale pierdute sau fără stăpâni - mai multe categorii: animale cu stăpân (plimbărețe, explorează spațiul în timpul perioadei de reproducere, pierdute, abandonate), niciodată deținute de vreo persoană, „semi-deținute” – nu au stăpâni, dar sunt hrănite aleator, mai ales în fața spațiilor de depozitare a resturilor menajere sau în cartiere (în fața blocurilor) și animale complet independente față de interacțiunea directă cu oamenii.

Competiția pentru spațiu de plimbare/antrenament – există tendința ca unii deținători să utilizeze spațiile publice (parcuri, locuri de joacă) ca spații pentru a-și antrena câinii, putând interfera neplăcut cu alte persoane cu animale de companie, care doresc

doar să se relaxeze cu câinii lor. În Cluj-Napoca – există „agility parks” (parcuri pentru antrenament sportiv pentru câini) – de exemplu, Pet Joy – numărul acestor spații ar putea crește în orașul nostru.

B. Probleme strategice :

1. Spații neadecvate de plimbare a câinilor (off leash zones)

- Nu sunt în toate zonele (de exemplu, Mărăști, Centru, Zorilor);
- Nu sunt amenajate și semnalizate corespunzător;
- Există zone de conflict între oamenii cu câini și cei fără câini;
- Zone restricționate pentru accesul cu animale în mare parte din oraș (parcuri).

2. Lipsa comportamentului responsabil al proprietarilor de animale de companie

- Nivel redus de educație în ceea ce privește deținerea animalelor de companie, nevoile de viață ale unui animal și asigurarea unui nivel optim de calitate a vieții;
- Informare insuficientă legată de alegerea animalului potrivit;
- Numărul relativ mare de cazuri de abandon sau cruzime împotriva animalelor;
- Incidența cazurilor de mușcături (prevenție și intervenție în situații de criză).

3. Nivelul redus de educație și cunoaștere a animalelor de către populația generală (stereotipuri, comportamente neadecvate, conflicte).

4. Lipsa facilităților urbane pentru câinii ghizi pentru persoanele cu dizabilități (transport public, acces în magazine, localuri publice etc).

5. Cadrul legal și normativ cu privire la acomodarea urbană a animalelor – învechit/neadecvat (HCL 84/1996), neadecvarea la legislația europeană cu privire la bunăstarea animalelor; costurile mari de întreținere a animalelor datorită condițiilor impuse prin lege (Legea 258/2013 – sterilizare, microcipare etc).

6. Situația generală a câinilor fără stăpân – deși mai bună decât în alte locuri, există încă un număr mare de animale fără stăpân, condițiile de la ecarisaj sunt modeste, numărul relativ mic de adopții etc.

7. Lipsa cooperării între instituțiile administrației, experții etologi/biologi și experții în relație om-animal.

4. Politici sectoriale și priorități strategice

A. One Health – Abordare integrată și interdisciplinară pentru asigurarea sănătății oamenilor, animalelor și mediului

În conformitate cu conceptul One Health promovat de Organizația Mondială a Sănătății (<http://www.onehealthinitiative.com>), animalele de companie nu ar trebui văzute ca un lux, ci ca o componentă normală a unei comunități umane. **Conceptul One Health** (O singură sănătate) se dorește a deveni o strategie globală de colaborare și comunicare interdisciplinară în ceea ce privește sănătatea oamenilor, a animalelor și a mediului în care aceștia trăiesc (<http://www.onehealthinitiative.com>). Conceptul are aplicabilitate tot mai mare în contextul urbanizării masive, al creșterii rezistenței unor agenți zoonotici (virusi, paraziți), diminuării masive a habitatului animalelor sălbatice, schimbărilor climatice, defrișărilor masive, dar și în contextul creșterii accesului la informație.

A1. Îmbunătățirea cadrului normativ (prin reglementări ale autorităților locale) cu privire la acomodarea urbană a animalelor.

A2. Dezvoltarea facilităților urbane pentru accesul câinilor ghizi pentru persoanele cu dizabilități.

B. Animal friendly city – un oraș prietenos cu animalele, în care bunăstarea animalelor și relația armonioasă om-animal este un indicator al calității vieții și dezvoltării comunității

B1. Îmbunătățirea infrastructurii urbane și a condițiilor legate de plimbarea câinilor de companie.

B2. Creșterea nivelului de educație cu privire la interacțiunea om-animal – deținerea responsabilă de animale, cunoașterea comportamentului animalelor din mediul urban etc.

B3. Îmbunătățirea situației câinilor fără stăpân și a animalelor sălbatice din zona metropolitană.

5. Avantaje competitive

Față de alte orașe din România, Cluj-Napoca are următoarele avantaje în ceea ce privește relația om-animal:

- excelență academică în domeniul relației om-animal – USAMV CN, UBB și colaborarea inter-instituțională prin ICIOA (Institutul de Cercetare a Interacțiunii Om-Animal; www.icioa.ro).
- la Cluj-Napoca se desfășoară singurul curs de formare universitară în domeniul terapiei și activităților asistate de animale pentru persoane cu nevoi speciale (Universitatea Babeș-Bolyai, în colaborare cu Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară).
- suprafața mare de arii verzi și împădurite din jurul orașului, fauna bogată a zonei.
- gestionarea mai eficientă decât în alte orașe a câinilor fără stăpân, abandonați sau pierduți.

- activitatea ONG-urilor în domeniul protecției animalelor (exemple: Asociația Arca lui Noe, Asociația Nuca, Asociația Trei Frați Pătați) și în domeniul formării echipelor de activități și terapie asistată de câini (Asociația Dog Assist).

6. Programe operaționale

1. Înființarea unei comisii interdisciplinare cu experți din domeniul biologiei/etologiei, psihologiei, ecologiei care să lucreze împreună cu instituțiile abilitate ale administrației locale **pentru gestionarea corectă și eficientă a aspectelor legate de relația om-animal în mediul urban.**

2. Program de conștientizare și educare a populației generale cu privire la relația om-animal

- copii – este nevoie de educație timpurie a atitudinilor și cunoștințelor legate de managementul interacțiunii om-animal – învățarea respectului și conștientizarea responsabilității pentru animale. Se pot realiza programe în școli, fie prin inserție curriculară a unor astfel de elemente, fie prin programe oferite în cadrul unor proiecte realizate cu ajutorul studenților, voluntari, ONG-uri etc.
- adulți și persoane în vârstă (deținători de animale și persoane care nu dețin animale) - există adesea conflicte între așteptările comunității față de animalele de companie (de exemplu, lipsa fecalelor din spații publice, acces limitat în parcuri, purtarea obligatorie a botniței etc.) și așteptările legate de confortul animalelor de companie la nivelul persoanelor care dețin animale.
- găsirea unor căi de comunicare și informare sistematică legată de schimbările la nivel de atitudini și așteptări ale persoanelor care nu dețin animale de companie, dar care sunt adesea mai vocale decât cele deținătoare de companie, mai ales dacă apar episoade puternic mediatizate (de exemplu, cazuri de mușcături letale asupra copiilor).
- media: reclame audio și video, știri, emisiuni informative (în Cluj-Napoca există interes media mare față de evenimentele de tip interacțiune om-animal), ziare, pliante, aplicații smartphone cu informații despre evenimente de educație, consiliere comportamentală, Puppy Parties, vaccinări gratuite etc.
- seminarii, workshopuri adresate în locații specifice, pentru categorii specifice de beneficiari (de exemplu, unele companii sau asociații doresc să organizeze Pet Day în spațiile proprii), semne și plăcuțe informative ușor de citit - prin oraș, parcuri, în școli primare, licee, în jurul blocurilor etc.

3. Program de promovare a conceptului de *deținere responsabilă a animalelor de companie*

- dezvoltarea unor programe de educație în privința interacțiunii corecte cu animalele și a deținerii responsabile a animalelor, cu impact asupra prevenției abandonului și a atacurilor.
- campanii de informare a publicului privind drepturile și obligațiile deținătorilor de animale (campanii pentru toate categoriile de vârstă).
- utilizarea punctelor de informare și consiliere legate de managementul interacțiunii om-animal.
- organizarea periodică de “puppy party” - ca metodă de educare a stăpânilor și a câinilor.

4. Îmbunătățirea infrastructurii urbane pentru plimbarea și socializarea animalelor

- diluarea (prin informare și activități interactive comune) a delimitării non-constructive a spațiilor urbane de plimbare între „zone cu câini” și „zone fără câini.
- crearea de noi zone și extinderea zonelor de tip „fără lesă” și „socializare”, având în vedere efectele benefice ale unor astfel de zone și activități la nivel de bunăstare umană și animală (sănătate fizică și psiho-socială).
- crearea de spații pentru necesitățile minime ale întreținerii urbane a animalelor, în toate zonele orașului.
- amenajarea adecvată a spațiilor – coșuri de gunoi, împrejmuire, apă etc.
- „toalete pentru căței” în parcuri (Doggie toilets) – idee de succes în parcurile și grădinile din Franța, unde distrugerea spațiilor verzi de către câini era o problemă.
- semnalarea localurilor care permit accesul câinilor, prin crearea unor materiale informative (stickers).

5. Program de dezvoltare a facilităților și condițiilor pentru utilizarea optimă a câinilor ghizi și a animalelor de terapie

- oferirea accesului în mijloace de transport și în instituții publice a câinilor ghizi și a câinilor de terapie, respectându-se regulile de igienă cerute la nivel internațional și național (carnet de sănătate la zi, dresaj de obediență etc.).
- informarea publicului față de hotărârile legislative privind câinii ghizi.
- accesibilitatea socială a spațiilor publice și comerciale pentru persoanele cu dizabilități și animalele însoțitoare.

6. Program de asigurare/garantare a bunăstării animalelor în contextul urban

- revizuirea cadrului normativ și a regulamentelor locale cu privire la animale.
- promovarea ideii de Poliția Animalelor și găsirea unei strategii de a o face funcțională (eventual, la început, prin implicare de voluntari cu găsirea unor aplicații de proiecte pentru a o susține în viitor).
- campanii de internalizare și preluare a standardelor europene privind bunăstarea animalelor (Comisia Europeană și Organizația Mondială pentru Sănătatea Animalelor).

7. Program de identificare și monitorizare a animalelor

- identificarea prin microcipuri – eficiența acestei metode este încă investigată; este relativ costisitoare și necesită o vizită la veterinar, pe care unele persoane nu și-o permit financiar. Utilizarea zgărzilor și a plăcuțelor de identificare – mai puțin costisitoare (riscuri – zgarda poate fi ușor scoasă). În Australia – identificarea permite readucerea câinilor găsiți direct la stăpân (nu la un adăpost) – ceea ce permite *consiliere directă* a stăpânului față-în-față, astfel încât să se prevină astfel de evenimente în viitor. De asemenea, o astfel de procedură permite aplicarea eficientă a sancțiunilor, dacă există cadru legislativ pentru acest lucru.

8. Serie de evenimente urbane de facilitare a interacțiunii om-animal

- *Ziua Interacțiunii Om-Animal (ZIOA)* - evenimentul se poate organiza în cât mai multe contexte urbane, având în vedere justificarea multi-funcționalității și a impactului acestui tip de eveniment la nivel individual și comunitate: cooperare între ONG-uri și universități la nivel de găsim de soluții viabile pentru managementul atitudinilor și comportamentelor față de animalele de companie, educație ecologică interactivă, educația comportamentelor prosoziale, a respectului față de animale, responsabilizarea copiilor și a altor categorii de vârstă față de animale, educație interactivă, îmbogățire comportamentală etc.

9. Program on-line de consiliere comportamentală pentru deținătorii animalelor de companie (prin implicarea ICIOA, UBB, USAMV CN, Dog Assist și ONG-urilor de protecția animalelor).

10. Program de accesibilizare a orașului pentru deținătorii de animale

- crearea unui cămin pentru studenții care doresc să își aducă animalele de companie la Cluj-Napoca (eventual un cămin la nivel de consorțiu între universități).
- crearea unei baze de date cu hotelurile care oferă cazare pentru turiști cu animale de companie.
- facilități pentru îngrijirea temporară animalelor de companie (de exemplu, animalele turiștilor care participă la evenimente etc.).

11. Dezvoltarea unui parc pentru câini (dog-park) - conceptul de dog-park presupune și oferire de consiliere comportamentală de către specialiști (atrageră de fonduri europene).

12. Program de facilități pentru deținătorii de animale

- implicarea studenților de la USAMV CN (sub formă de ore de practică creditate, în contextul legislativ aflat în vigoare) în sterilizarea animalelor persoanelor cu venituri mici, sau cele care sunt în managementul ONG-urilor și eventual scrierea unor proiecte de finanțare pentru achiziția unor laboratoare mobile de sterilizare.

Membrii grupului de lucru:

Alina S. Rusu (Conf. Univ. Dr., Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Universitatea „Babeș-Bolyai” și Institutul de Cercetare a Interacțiunii Om-Animal)

Vlad Vancia (drd., Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară și Institutul de Cercetare a Interacțiunii Om-Animal)

Rarița Zbranca (director AltArt Foundation, Cluj-Napoca)

Aprilie 2014

IT și e-guvernare

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

• I. Introducere

Acest document pornește de la premisa că e-guvernarea poate contribui substanțial la modernizarea administrației publice din România și poate furniza instrumentele necesare transformării interacțiunii dintre administrație și cetățeni, companii, organizații non-guvernamentale sau alte instituții ale statului.

Trebuie de la început precizat faptul că e-guvernarea nu trebuie gândită ca un nou strat birocratic sau ca un scop în sine, ci este nevoie de integrarea ei în viziunea pe termen lung a administrației, cu acceptarea faptului că va schimba o mare parte a modului în care procesele administrative, atât interne cât și externe, se desfășoară.

Analiza de față pornește de la o stare de fapt atât de evidentă încât scapă uneori actorilor implicați: administrația, atât cea locală, cât și cea centrală, este o avidă generatoare și consumatoare de date și tehnologii informaționale și de comunicații. Adoptarea acestor tehnologii nu s-a făcut însă întotdeauna ca parte a unui plan coerent de integrare în fluxurile de lucru ale administrației și ca parte a unei viziuni de dezvoltare, iar departamentele IT din cadrul entităților administrative din România sunt de multe ori subdimensionate, atât ca personal, cât și ca buget sau autoritate în cadrul instituției. Simpla informatizare a diferitelor compartimente din administrația locală nu este de ajuns pentru a afirma că e-guvernarea este implementată dacă procesele interne, modul de lucru și interacțiunea cu cetățenii sau companiile nu sunt îmbunătățite și adaptate pentru a profita de echipamentele și aplicațiile achiziționate sau dezvoltate intern, precum și de răspândirea accesului la internet.

Există la această oră multe definiții ale e-guvernării, iar alegerea uneia sau alteia dintre acestea depinde și de obiectivele care sunt vizate în planul de implementare a diferitelor servicii electronice. Unele pun accent pe furnizarea de servicii online cu ajutorul infrastructurii oferite de internet, altele insistă pe utilizarea tehnologiilor informaționale în administrație, iar un al treilea grup se concentrează pe rolul pe care îl pot juca aceste tehnologii informaționale în transformarea administrației.

Pentru acest document vom adopta o definiție preluată din documentele pe această temă ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare în Europa (OCDE), care spune că *„e-guvernarea este folosirea tehnologiilor informaționale și de comunicare, și în special a internetului, ca instrumente pentru bună guvernare”*.

În literatura de specialitate sunt identificate 6 atribute majore ale e-guvernării:

- Utilizarea IT&C - e-guvernarea se bazează cvasi-exclusiv pe utilizarea IT&C, deci este doar o extensie a guvernării în sens general,
- Livrarea de informații și servicii - proiectele/sistemele implementate trebuie să poată disemina/livra toate informațiile/serviciile de interes pentru cetățeni,
- Transparență și responsabilitate - e-guvernarea trebuie să fie transparentă și responsabilă pentru toate părțile interesate (interne sau externe organizației), în ideea creșterii încrederii acestora,
- Transformare organizațională și structurală - orice proiect de e-guvernare poate solicita organizației să sufere transformări care să permită atingerea obiectivelor de proiect,
- Integrare - orice utilizator al unui sistem de e-guvernare ar trebui să aibă un singur punct de acces, ceea ce presupune integrarea completă a diferitelor aplicații,
- Guvernare eficientă - eficiența guvernării este extrem de importantă în ideea ca toate atributele de mai sus să fie gestionate efectiv și eficient.

Scopul introducerii e-guvernării este așadar acela de a susține și potența buna guvernare, iar pentru ca acest obiectiv să fie atins trebuie ca e-guvernarea să fie însoțită de reforme în administrație. Trebuie de asemenea menționat faptul că nu există o singură cale prin care e-guvernarea poate fi implementată. Drumul de urmat trebuie decis în funcție de obiectivele urmărite și de condițiile particulare fiecărei instituții în parte.

• II. Analiza Preliminară

Cadrul general

În urma recensământului din 2011, ale cărui rezultate au fost date publicității, Cluj-Napoca este al doilea oraș ca mărime al țării, după capitală, cu o populație de 324.576 locuitori, la care se adaugă în fiecare an, timp de mai mult de nouă luni, zeci de mii de studenți.

Statisticile care vorbesc despre numărul utilizatorilor de internet, atât la nivelul întregii țări, cât și în Cluj-Napoca, oferă uneori date contradictorii, în special din cauza metodologiilor diferite folosite. Astfel, informațiile oferite de Institutul Național de Statistică într-un raport recent arată că 52,9% dintre români au acces la internet acasă, în mediul urban procentul fiind de 73,2%. Informațiile nu sunt defalcate pe județe sau orașe, așa încât nu putem estima procentul pentru Cluj-Napoca. Ceea ce este însă interesant este faptul că, potrivit aceluiași raport, cele mai utilizate dispozitive pentru a accesa internetul sunt telefoanele mobile, 61.8% dintre respondenți folosindu-le pentru acest lucru (pe locul doi vin laptopurile, cu 47,5%).

În ceea ce privește numărul utilizatorilor de internet din Cluj-Napoca, un sondaj efectuat de IRES arată că 63% dintre clujeni accesează internetul cel puțin o dată pe lună.

În ciuda acestor neconcordanțe, luate în ansamblu, toate rapoartele și sondajele ne dau o idee despre gradul de utilizare a internetului de către români în general și de către clujeni în special. Putem spune fără teama de a greși că peste 60% dintre locuitorii orașului folosesc internetul des și foarte des, și că din ce în ce mai mulți fac acest lucru cu ajutorul dispozitivelor mobile.

Aceste constatări se constituie în argumente foarte solide pentru nevoia implementării cât mai multor servicii online (care pot fi astfel accesibile în acest moment pentru cel puțin 60% dintre clujeni). Trebuie ținut cont de tendința mutării accesului la internet dinspre calculatoare de tip desktop, cu monitoare mari, către dispozitive mobile, cu ecrane de mici dimensiuni. Trebuie, de asemenea, înlesnit accesul la internet a celor care nu au încă o conexiune acasă, prin diverse metode (hotspot-uri în parcuri și piețe, chioșcuri dedicate).

Uriașa majoritate a conexiunilor fixe la internet sunt de tip broadband; de altfel, România este prezentă constant pe primele locuri la nivel mondial în ceea ce privește viteza

medie a conexiunilor la internet. La acest lucru contribuie mai mulți factori, dintre care putem aminti avantajul de a arde etapele tehnologice (România a avut puține conexiuni dial-up, de pildă) și concurența acerbă pe piață.

Date statistice legate de folosirea serviciilor online existente

Primăria municipiului Cluj-Napoca pune la dispoziția cetățenilor municipiului mai multe servicii care pot fi accesate prin intermediul diferitelor pagini web administrate de primărie.

1. Plata impozitelor și taxelor locale online

În acest moment, portalul de plată online a taxelor și impozitelor are aproximativ 7000 de utilizatori. Pentru înregistrarea în sistem, cetățenii au la dispoziție două modalități:

- înregistrarea la Direcția Impozite și Taxe Locale, la primăriile de cartier sau la Serviciul Centrul de informare pentru cetățeni (caz în care datele de acces și parola sunt obținute pe loc),
- înregistrarea online sau prin poștă (caz în care obținerea datelor de acces durează aproximativ 3 zile).

Pe acest portal se pot achita toate taxele cu debit (impozite locale, taxe de concesiuni, taxe de închirieri, în general pentru toate taxele pentru care există un contract cu municipalitatea).

2. Programarea online a căsătoriilor

Pentru acest serviciu nu este necesară nici o procedură specială de înregistrare. Ea se efectuează de pe site-ul Primăriei municipiului Cluj-Napoca. Până în acest moment acest serviciu a fost folosit de aproape 5700 de cupluri.

3. Programarea online pentru depunerea cererilor de transcriere a certificatelor cetățenilor români cu domiciliul în străinătate care au redobândit cetățenia română

Pentru acest serviciu nu este necesară nici o procedură specială de înregistrare. Ea se efectuează de pe site-ul Primăriei municipiului Cluj-Napoca. Până în acest moment au fost înregistrate peste 8400 de programări.

Serviciul funcționează din luna august 2013.

4. Depunerea și urmărirea online a cererilor depuse

Nu e necesară înregistrarea, acest serviciu fiind gratuit și transparent. Se poate urmări stadiul rezolvării cererilor depuse la ghișeele Primăriei municipiului Cluj-Napoca pe baza numărului de înregistrare, a datei depunerii și a numelui persoanei care a depus documentul. Unele cereri pot fi depuse online (cerere de parcare, cerere de liberă trecere), fără a fi necesară înregistrarea.

Până la această dată au fost 517.425 interogări în baza de date privind urmărirea cererilor depuse.

5. Plata online a amenzilor de circulație și a celor acordate de poliția locală, plata altor taxe fără debit și plata taxei de liberă trecere

Începând cu 2013, pe portalul Primăriei municipiului Cluj-Napoca se pot achita online amenzile de circulație și cele date de Direcția Generală Poliția Locală, plata unor taxe fără debit ce privesc starea civilă și evidența populației (taxa pentru eliberarea cărților de identitate, taxa de divorț etc.) și plata taxei de liberă trecere.

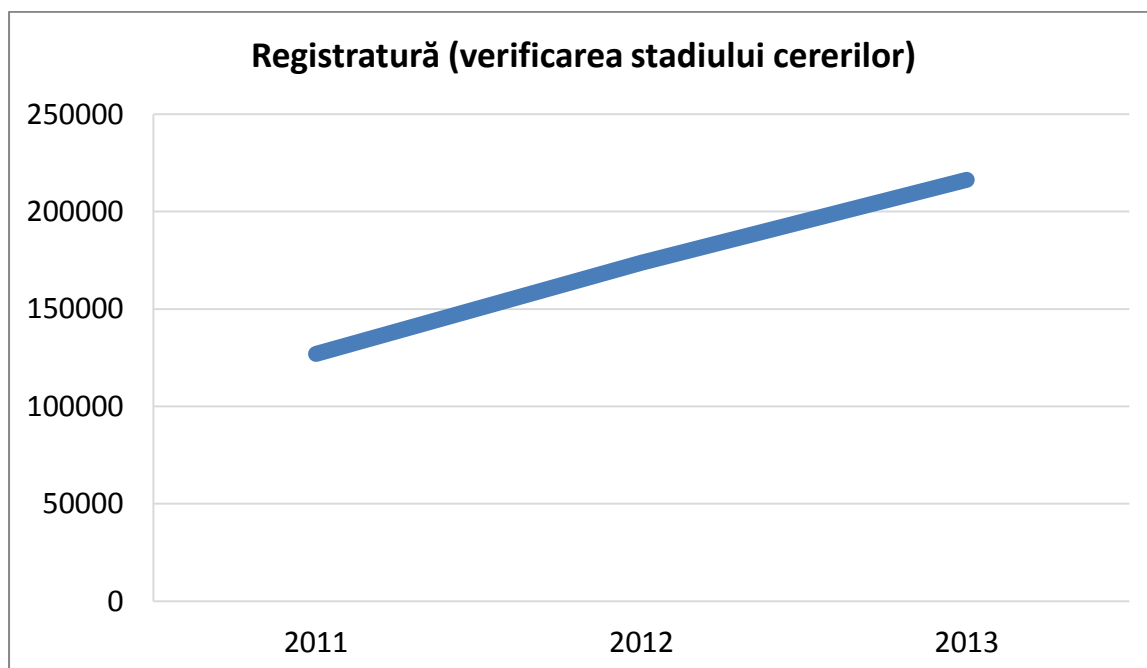
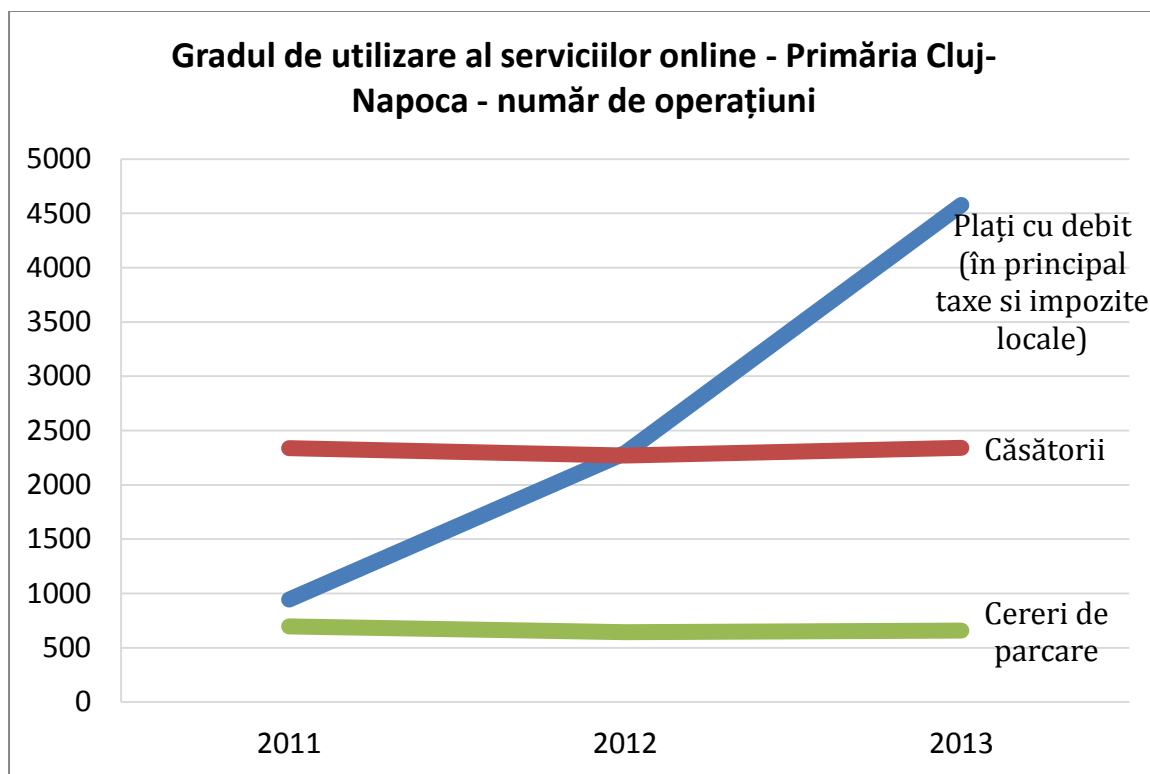
6. Plata online a amenzilor aflate în executare silită

Începând cu luna noiembrie a fost implementată posibilitatea plății online a amenzilor aflate în executare silită, serviciul fiind deja utilizat de mai multe firme.

7. Servicii online implementate prin proiectul european "Sistem informatic integrat pentru servicii online oferite în municipiul Cluj-Napoca"

În cadrul proiectului "Sistem informatic integrat pentru servicii online oferite în municipiul Cluj-Napoca" s-au implementat următoarele 7 servicii electronice:

- Solicitare amplasare panouri publicitare și bannere,
- Solicitare organizare manifestații/evenimente publice,
- Serviciul gestiune autorizații pentru parcări,
- Sesizare mașini abandonate,
- Sesizare câini comunitari,
- Sesizare cerșetori,
- Sesizare rampe clandestine.

Plata amenzilor de circulație și a celor acordate de Direcția Generală Poliția Locală se poate face și prin portalul național ghișeul.ro, unde Primăria municipiului Cluj-Napoca este înrolată în sistem.

Lunar, portalul e-primariaclujnapoca.ro, cu aplicațiile dezvoltate de Primăria municipiului Cluj-Napoca, are peste 10.000 de vizite, ajungând până la 14.000 de vizite lunar în unele luni. Din acestea, aproximativ 12% au fost efectuate de pe sisteme de operare mobile

în ultima lună – spre comparație, în luna iunie 2013 circa 10,5% din accesări au fost efectuate de pe dispozitive mobile.

Site-ul primăriei

Paradigma după care site-ul Primăriei municipiului Cluj-Napoca a fost realizat acordă o importanță scăzută serviciilor online oferite cetățenilor sau firmelor, fiind gândit în mod preponderent pentru oferirea de informații.

Site-ul oficial al Primăriei municipiului Cluj-Napoca, www.primariaclujnapoca.ro, conține multe informații, în general actualizate, dar organizarea acestor informații este deficitară din cauza ergonomiei paginii (care ar putea fi îmbunătățită). Numărul foarte mare de meniuri, categorii, domenii în care este împărțită informația disponibilă și regulile după care aceasta este plasată în aceste meniuri face mai dificilă decât ar fi fost de dorit găsirea datelor necesare.

Primăria municipiului Cluj-Napoca întreține în acest moment mai multe site-uri, în afară de site-ul oficial (www.zecepentrucluj.ro, www.visitcluj.ro, www.clujbusiness.ro, www.viatalagradi.ro, www.visitclujnapoca.ro, www.ziledecluj.ro), dar nu există o administrare centralizată a acestor site-uri.

O altă problemă este faptul că vechiul site (www.primariacj.ro) este încă activ, firma care l-a realizat refuzând până în prezent să îl dezactiveze. Informațiile prezente pe acest site sunt perimate și pot induce în eroare cetățenii sau firmele.

De conținutul site-ului oficial se ocupă Biroul Mass-media.

Disponibilitatea diferitelor compartimente ale administrației locale de a participa la implementarea serviciilor online

Una dintre problemele de care trebuie să se țină seama în creionarea strategiei pentru introducerea e-guvernării este necesitatea explicării întregului proces angajaților din diferitele compartimente ale Primăriei municipiului Cluj-Napoca. Din discuțiile cu mai mulți șefi de direcții și servicii, ca și cu câțiva zeci de funcționari (aceasta din urmă prilejuită de un curs despre avantajele utilizării noilor tehnologii în administrația publică, organizat în cadrul unui proiect PODCA), funcționarii au, în legătură cu introducerea și răspândirea serviciilor online, două mari temeri: frica de pierdere a locurilor de muncă și frica de a nu fi capabili să lucreze cu aceste noi tehnologii.

Din experiența noastră, funcționarii pot să înțeleagă și să accepte avantajele noilor tehnologii dacă le sunt explicate și este ținut cont de opinia lor.

Din discuțiile avute cu șefii de direcții și servicii din cadrul Primăriei municipiului Cluj-Napoca, gradul de entuziasm în ceea ce privește implementarea serviciilor de e-guvernare variază foarte mult. Cei care au experimentat avantajele oferite sunt și cei mai entuziaști în continuarea reformelor și implementarea altor asemenea servicii.

Funcționarii care nu doresc schimbarea se vor prevala de interpretarea în mod cât mai restrictiv a legilor românești, care de la început nu au fost gândite nici pentru a înlesni accesul cetățenilor sau al firmelor la informații nici pentru a promova e-guvernarea. Atât timp cât mentalitatea este de tipul *dacă nu e specificat în lege, nu facem* nu se schimbă în *dacă nu e interzis în lege, se poate face*, implementarea serviciilor de e-guvernare va întâmpina probleme din partea unor funcționari aflați în funcții de decizie.

• III. Analiza Sectorului

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • există servicii de e-guvernare implementate, accesibile și folosite • peste 70% dintre locuitorii orașului au acces la internet • la fel ca în cele mai multe orașe din România, în Cluj-Napoca media vitezei conexiunilor la internet este printre cele mai mari din lume • există câteva proiecte de colaborare între mediul de afaceri, universități și administrația locală, în special prin intermediul ClujIT • o parte din funcționari au fost instruiți în legătură cu e-guvernarea și avantajele oferite (de pildă în cadrul proiectului Pregătirea sistemului de e-administrație în România) • există în acest moment angajamentul politic pentru implementarea e-guvernării • serviciile online implementate sunt sau pot fi rapid adaptate pentru accesul de pe dispozitive mobile 	<ul style="list-style-type: none"> • cele mai multe servicii oferite de administrație nu sunt prezente online • există prea multe site-uri, unele dintre ele neactualizate, legate de administrația locală a orașului • infrastructura IT este deficitară, atât în ceea ce privește hardware-ul, dar mai ales în ceea ce privește software-ul și modul în care diferitele aplicații existente comunică între ele • resursa umană este, în mare parte, nepregătită pentru utilizarea noilor aplicații și reticentă în ceea ce privește implementarea lor • departamentul IT este grav subdimensionat • nu există seturi de date în format deschis disponibile cetățenilor sau firmelor (în ideea mișcării Open Data) • există o lipsă de colaborare între diferitele instituții din cadrul administrației locale (atât instituții subordonate Primăriei municipiului Cluj-Napoca, cum este RATUC, cât și externe - Consiliul Județean Cluj, Trezoreria Cluj-Napoca etc.) • nu există un plan bazat pe o viziune clară pentru implementarea e-guvernării,

	<p>iar acest lucru duce la o lipsă a adaptării procedurilor existente pentru trecerea lor online</p> <ul style="list-style-type: none"> • nu toate site-urile sunt adaptate pentru accesul de pe dispozitive mobile • comunicarea online este deficitară - un simptom este nefolosirea de către angajați a adreselor de email instituționale • fondurile disponibile pentru implementarea unor noi servicii de e-guvernare sunt insuficiente • nu există o strategie pe acest domeniu la nivelul zonei metropolitane • legislația actuală nu a fost gândită pentru a facilita oferirea de servicii online
Oportunități	Amenințări
<p>posibilitatea extinderii parteneriatului între mediul academic, firmele din domeniu și administrația locală</p> <p>posibilitatea accesării unor fonduri europene pentru dezvoltarea și implementarea serviciilor de e-guvernare (în cadrul programului operațional <i>Competitivitate</i>, obiectivul <i>Acțiuni pentru dezvoltarea de instrumente de e-Guvernare pentru întreprinderi și cetățeni (e-Guvernare 2.0)</i>)</p> <p>posibilitățile oferite de statutul de Capitală Europeană a Tineretului în 2015</p>	<p>legislația actuală neadaptată</p> <p>posibilităților oferite de e-guvernare</p> <p>contextul politic local și național (până în 2020 vor avea loc atât alegeri locale cât și două rînduri de alegeri legislative naționale, două alegeri prezidențiale și două tururi de alegeri pentru Parlamentul European)</p> <p>problemele financiare existente la nivelul administrației locale, în special în cazul în care creșterea economică nu va fi susținută</p> <p>rezistența la schimbare din partea funcționarilor publici</p> <p>lipsa interesului pentru un proces de</p>

<p>valorificarea experiențelor diferitelor orașe în implementarea e-guvernării (eventual încheierea unui parteneriat cu unul dintre aceste orașe)</p> <p>existența unei industrii IT puternice, ceea ce facilitează accesul atât la companii cu experiență în furnizarea de soluții complexe, cât și la start-up-uri care pot fi interesate într-o colaborare cu administrația locală</p> <p>accesul la internet de pe dispozitive mobile este în creștere accentuată, ceea ce poate oferi o oportunitate de creare de la început a serviciilor online cu accesul mobil ca specificație de bază, înlesnind adopția acestora</p> <p>încadrarea în Agenda digitală europeană 2020, care oferă oportunități atât pentru administrația locală, cât și pentru colaborări între administrație și mediul de afaceri</p>	<p>administrație publică transparent și trasabil</p> <p>lipsa corelării introducerii e-guvernării cu eficientizarea și adaptarea administrației publice (în special în ceea ce privește procesele interne)</p> <p>securitatea aplicațiilor de e-guvernare, mai ales în cazul în care acestea vor fi folosite de un număr din ce în ce mai mare de persoane și firme</p> <p>un proces de comunicare ineficient în explicarea acestor noi servicii și ale transformărilor din cadrul administrației locale pe care le vor produce</p>
--	---

• **IV. Probleme strategice**

Din analiza de mai sus și din discuțiile cu stakeholder-ii, cele cinci probleme strategice cheie cu care se confruntă implementarea serviciilor de e-guvernare în Cluj-Napoca sunt:

- 1. Lipsa unei viziuni și, legat de aceasta, a unei strategii coerente de dezvoltare a e-guvernării.**
- 2. Lipsa unei culturi organizaționale care să pună accentul pe dezvoltarea e-guvernării.**
- 3. Resursele financiare limitate disponibile pentru implementarea e-guvernării și subdimensionarea gravă a departamentului IT (responsabil, în acest moment, cu implementarea serviciilor de e-guvernare).**
- 4. Lipsa promovării serviciilor de e-guvernare existente și inexistența unei campanii de educare a cetățenilor cu privire la avantajele acestora.**
- 5. Lipsa unei legislații adecvate pentru implementarea e-guvernării - această problemă strategică există, dar poate fi în mai mică măsură influențată de acțiuni la nivel local.**

• **V. Strategii de răspuns la problemele strategice**

1. Definirea unei viziuni și adoptarea unei strategii de implementare a e-guvernării

Implementarea serviciilor de e-guvernare nu a fost până acum o prioritate pentru administrația locală din Cluj-Napoca. Serviciile existente au fost dezvoltate fie ca parte a unor proiecte, fie ca servicii de sine stătătoare, în momentul în care s-a cerut acest lucru, fie ca inițiative punctuale din interiorul instituției.

Pentru implementarea e-guvernării este nevoie de formularea unei viziuni și, pe baza acesteia, a unei strategii de dezvoltare în acest domeniu. Această strategie ar trebui să cuprindă și planul unei arhitecturi software care să ducă la realizarea unui sistem informatic integrat la nivelul administrației locale, care să poată fi ușor integrat cu alte sisteme, la nivel local, regional și național. De asemenea, pe baza acestei strategii ar trebui regândite procedurile interne din cadrul administrației locale pentru ca acestea să se adapteze nevoilor cetățenilor sau firmelor și să poată fi replicate ca servicii online.

În cadrul oricărei organizații, cu atât mai mult a celor publice, există o serie de politici și proceduri interne adoptate cu scopul de a asigura atingerea obiectivelor stabilite și buna desfășurare a proceselor ce stau la baza activității respectivei entități. Procedurile au rolul de a seta modul și cadrul în care se desfășoară procesele, precum și regulile care le guvernează, astfel încât standardele de lucru să fie comune și activitatea unitară. Într-o variantă simplificată, am putea spune că procedurile sunt adevărate „ghiduri de utilizare” ale proceselor.

În momentul actual, referindu-ne la Primăria municipiului Cluj-Napoca, majoritatea proceselor și procedurilor în vigoare deservește tipul de administrație publică tradițională, în care contactul cu cetățenii se face în mod direct, față în față. Însă trecerea spre sfera serviciilor online va presupune adaptarea acestora la noile nevoi, prin integrarea tehnologiei atât ca utilizare propriu-zisă, cât și ca terminologie.

Serviciile electronice trebuie gândite pornind de la nevoile clienților și nu de la structura și necesitățile administrației. Nevoile fiecărui client față de un anumit serviciu pot fi foarte variate – de la simpla informare, la asigurarea unor nevoi de bază și până la nevoia de implicare în gestionarea afacerilor comunității. Nevoile fiecărui astfel de segment de posibili

clienți trebuie adresate într-un mod diferit în ceea ce privește nivelul de sofisticare al instrumentelor oferite, nivelul de asistență sau modul de livrare.

2. Explicarea avantajelor, instruirea și implicarea resursei umane

În ceea ce privește resursa umană, există mai multe provocări. Una dintre ele este reticența la schimbare din partea funcționarilor, fiind nevoie de explicarea nevoii introducerii acestor servicii online. S-a conturat și necesitatea instruirii funcționarilor în utilizarea noilor tehnologii, astfel încât să se diminueze scepticismul acestora în folosirea IT&C. În același timp, trebuie insistat pe schimbarea modului în care parteneriatul cetățeni-firme-administrație trebuie să funcționeze, plecând de la transparența actului administrativ până la accesul liber la seturi de date.

Este nevoie de o strategie coerentă de comunicare a avantajelor acestor noi tehnologii și de explicare a modului în care ele vor simplifica și asista munca funcționarilor. De asemenea, pe baza unei evaluări a impactului introducerii diverselor sisteme informatizate, ar trebui să existe o situație clară cu evoluția numărului de locuri de muncă afectate (detașate, modificate, desființate) pentru fiecare direcție sau serviciu.

În ceea ce privește frica de a nu putea ține pasul cu avansul tehnologic, funcționarii ar trebui să beneficieze de un program de training adaptat nevoilor lor, care să le demonstreze că aceste noi tehnologii sunt gândite astfel încât să fie cât mai ușor de utilizat.

În cazul în care funcționarii nu sunt convinși că aceste noi sisteme și serviciile care se bazează pe ele sunt și în avantajul lor (le simplifică munca, elimină operațiunile de rutină), rezistența la schimbare, care va fi și așa considerabilă, va deveni aproape imposibil de învins.

Implementarea e-guvernării poate ajuta la procesul de transparentizare a actului administrativ. Asigurarea unui proces de guvernare transparent aduce cu sine și o responsabilizare a factorilor de decizie din instituție precum și un transfer de cunoștințe către cetățenii implicați în actul de guvernare. Rezultatul este reducerea actelor de corupție și îmbunătățirea calității deciziilor.

Unul din principiile ce se doresc introduse în următoarea etapă de planificare strategică, pentru asigurarea transparenței actului de guvernare local, este expunerea online a datelor publice (Open Data). Acest principiu presupune publicarea online a seturilor de date neconfidențiale, în formate standardizate, cu scopul accesării și procesării deschise de către cetățeni. Prin utilizarea acestor date în aplicații generate de cetățeni și companii se poate

asigura îmbunătățirea serviciilor orașului, precum și o contribuție la asigurarea transparenței actului de guvernare.

Procesul de publicare a datelor publice va avea la bază norme interne ce trebuie definite, cu impact în:

- criteriile de achiziție de aplicații informatice noi, ce vor trebui să includă nativ mecanisme de publicare a datelor publice,
- extinderea aplicațiilor actuale pentru a putea expune datele publice
- extinderea procedurilor interne pentru a include pregătirea și publicarea periodică a datelor publice aflate în sistemele informatice ale instituției,
- asigurarea infrastructurii necesare păstrării și asigurării integrității datelor publice expuse cetățenilor.

Menționat și anterior, un important atribut al e-guvernării este acela că presupune o transformare organizațională și structurală a administrației care să permită atingerea obiectivelor stabilite. Proporțiile transformărilor pe care organizația în care se dorește implementarea sistemului de e-guvernare le va suferi sunt direct legate de stadiul de maturitate al trecerii sale de la administrația tradițională la cea de tip electronic.

În cazul de față, al Primăriei municipiului Cluj-Napoca, vorbim despre o serie de transformări destul de ample, întrucât implementarea sistemului de e-guvernare aici e mai degrabă într-o fază incipientă. Acestea vor viza nu doar forma, modul de interacțiune cu beneficiarii și furnizarea serviciilor către aceștia, ci și mijloacele, fiind nevoie de o revoluționare a activității acestei instituții așa cum o știm în prezent.

Să nu uităm, însă, că este vorba despre un aparat administrativ public, o organizație de dimensiuni relativ mari, cu o adaptabilitate scăzută la situații necunoscute și cu un grad de inovație destul de redus. Aceasta va avea tendința de a-și păstra inerția în fața unor modificări bruște și de a face tranziția în propriul său ritm. Ne așteptăm la o rezistență crescută la schimbare, lucru dovedit de altfel și în urma discuțiilor inițiale purtate cu reprezentanții diferitelor departamente de lucru ale Primăriei, care s-au arătat sceptici în fața argumentelor pro e-guvernare.

În acest context intervine conceptul de management al schimbării. Pentru ca obiectivele stabilite prin această strategie să aibă o șansă de realizare cât mai ridicată, e nevoie de cooperarea întregii organizații, reprezentată în special de resursa umană. Angajații sunt cea mai valoroasă resursă a acestui tip de organizație, de aceea o atenție sporită trebuie

acordată informării și educării lor în spiritul obiectivelor propuse, pentru ca ei să le înțeleagă, să și le asume și să acționeze pro-activ în atingerea lor.

Legat în mare parte de resursa umană, managementul schimbării înseamnă mult mai mult decât simpla gestionare a oamenilor. Presupune o activitate de management complexă, definită pe zone de acțiune precum:

- Mobilizarea și angajamentul resursei umane în atingerea obiectivelor propuse,
- Organizarea resurselor și a proceselor de urmat,
- Soluționarea conflictelor și diminuarea rezistenței la schimbare,
- Dezvoltarea unei culturi organizaționale adaptate noilor obiective,
- Calificarea și dezvoltarea resursei umane pe baza noilor necesități,
- Dezvoltarea leadership-ului conform noilor roluri,
- Orientarea și alinierea tuturor jucătorilor pe calea comună a obiectivelor de atins.

3. Oferirea resurselor necesare (financiare, de personal, de autoritate) departamentului IT

Analiza situației actuale a Primăriei municipiului Cluj-Napoca din perspectiva e-guvernării relevă existența unui nivel relativ scăzut de acoperire a nevoilor reale și complete de servicii IT&C adresate contribuabililor. Această situație derivă în principal din lipsa resurselor necesare, atât financiare, cât și de personal.

Transformarea municipiului într-un exemplu de implementare a e-guvernării în România ar trebui să devină o prioritate a administrației locale, nu doar la nivel declarativ, ci și prin alocarea resurselor, financiare, de personal și de autoritate pentru ca implementarea serviciilor de e-guvernare să devină fezabilă.

Strategia de dezvoltare pentru următoarea perioadă ar trebui să aibă în vedere 2 faze distincte de implementare:

- Recuperarea decalajului față de administrațiile „moderne”, care au atins deja nivelul 5 de maturitate⁸²,
- Extinderea avantajului tehnologic prin adoptarea și implementarea de sisteme „best-of-breed” pe verticalele considerate ca având prioritate maximă.

Pentru abordarea acestei evoluții, administrația locală trebuie să aibă în vedere câteva elemente fundamentale, cum ar fi:

47. alinierea la tehnologiile de top ale momentului,

⁸² Pentru amănunte legate de nivelele de maturitate ale e-guvernării, vezi anexa 1

48. adoptarea unui model de măsurare a maturității organizației proprii, cel puțin din perspectiva sistemelor de e-guvernare⁸³,

49. folosirea continuă și necondiționată a bunelor practici, inclusiv din perspectiva arhitecturii orientate pe servicii, care să ducă la acoperirea tuturor celor 4 componente de bază (G2C, G2B, G2G și G2E)⁸⁴.

Perioada următoare de dezvoltare tehnologică este marcată de câteva concepte majore: cloud, big data, mobile, open data. Pentru a alinia administrația locală la aceste tendințe și a putea beneficia de dezvoltările tehnologice, este necesară o includere a acestora în strategia de dezvoltare a Primăriei municipiului Cluj-Napoca.

Pentru a putea asigura dezvoltarea permanentă, chiar și în condiții de resurse limitate, instituția va trebui să impună standarde deschise de interoperabilitate a platformelor existente și ce urmează a fi implementate. Adoptarea standardelor deschise asigură capacitatea instituției de a evolua rapid de la o tehnologie la alta în contextul proceselor și interacțiunilor implementate prin aceste standarde.

Similar cu infrastructura rutieră și de canalizare a orașului, se impune ca Primăria municipiului Cluj-Napoca să asigure și o infrastructură virtuală orașului. Numărul mare de servicii publice online ce trebuie livrate în cadrul orașului depind de o infrastructură online existentă. În acest moment numărul mare de furnizori economici ai acestei infrastructuri creează o barieră de intrare, dată de costuri, pentru extinderea serviciilor online cu ajutorul implicării cetățenilor și a companiilor locale. Crearea unei infrastructuri virtuale proprii a orașului va permite, în timp, Primăriei reducerea costurilor de exploatare, deschiderea acesteia pentru implicarea cetățenilor/companiilor în realizarea de aplicații care să completeze actul de guvernare precum și introducerea de servicii e-guvernare cu o largă răspândire.

Infrastructura necesară începe de la cea de comunicații, fibră optică și wireless și continuă până la o magistrală de servicii web publice expusă altor instituții sau cetățenilor. Datorită vechimii echipamentelor interne, o recondiționare a acestora precum și schimbarea tehnologiei către soluții de virtualizare atât de servere cât și de stații de lucru ar îmbunătăți atât performanța cât și eficiența funcționarilor publici.

4. Promovarea serviciilor de e-guvernare

⁸³ Pentru un exemplu de model al măsurării maturității organizației, vezi anexa 1

⁸⁴ Pentru o propunere de folosire a bunelor practici, vezi anexa 1

Așa cum am arătat mai sus, există o serie de servicii online oferite cetățenilor și firmelor, dar gradul lor de adopție este mult sub potențial. Această problemă trebuie combătută printr-o campanie de popularizare atât a acestor servicii, cât și a conceptului de e-guvernare, prin care să fie explicate care sunt avantajele interacțiunii virtuale cu administrația, la ce sunt folositoare seturile de date oferite de către Primărie și celelalte instituții ale administrației locale, cum ajută creșterea transparenței actului administrativ la o mai bună guvernare.

Accesul online la servicii publice nu este un scop în sine, ci un mijloc pentru a ajunge la rezultate benefice pentru comunitate și societate. Dezvoltarea unor noi servicii publice electronice trebuie să ia în considerare aspecte extrem de variate, cum ar fi: eficiența și eficacitatea acestor servicii, echitatea (acces egal pentru toți cetățenii și toate firmele), sporirea gradului de implicare a cetățenilor în guvernarea societății și creșterea transparenței și a responsabilității administrației.

Un serviciu electronic își va atinge scopul în momentul în care cetățenii sau firmele cărora le este adresat vor folosi serviciul respectiv. Înainte ca un astfel de serviciu să fie lansat, trebuie analizate următoarele aspecte: interesul potențialilor clienți, modul în care acești clienți pot fi anunțați de existența serviciului și modul în care pot fi convinși să-l utilizeze și să contribuie la dezvoltarea lui. Foarte important este însă și modul în care introducerea acestor noi servicii online este comunicată potențialilor „clienți”.

Scopul declarat al e-guvernării fiind acela de livrare eficientă a serviciilor administrative către cetățeni, cu cât vor fi mai multe servicii online și cu cât utilizarea acestora va fi mai răspândită, cu atât mai mare va fi impactul e-guvernării. Cu alte cuvinte, e-guvernarea necesită o „masă critică” de e-cetățeni și e-firme pentru a genera un impact sustenabil al ei, dincolo de eficiența și transparența internă. Totuși, atingerea acestei mase critice nu este ușor de realizat. Implementarea conceptului de e-guvernare poate avea succes doar dacă există o cerere masivă și sprijin din partea majorității populației. O parte a cererii vine cu siguranță din conștientizarea oportunităților oferite de servicii mai bune și mai rapide ale administrației locale. Cetățenii și entitățile de afaceri trebuie să fie motivați/e la rândul lor prin oferirea de conținut digital convingător, relevant și ușor accesibil.

5. Modificarea și adaptarea legislației

Legislația actuală îngreudește posibilitatea de a expune toate serviciile online dorite de cetățeni. Pentru a trece de aceste obstacole legislative, se pot trasa două direcții de acțiune:

- În cazul în care obstacolele legislative se pot surmonta la nivel local, administrația ar trebui să facă o prioritate în a deveni cât mai transparentă și a elimina obstacolele legislative și birocratice.
- În cazul în care blocajele derivă din legislația națională, administrația municipiului ar trebui, împreună cu administrațiile altor orașe și cu alte instituții interesate, să propună și să urmărească modificarea acestor legi, în sensul creșterii transparenței și a facilitării interacțiunii virtuale între cetățeni/firme/organizații și administrație, atât locală cât și centrală.

Viziunea pe termen mediu și lung

Administrația locală din Cluj-Napoca dorește să se transforme prin transparență și interconectare. Orașul își va pune în valoare avantajele pe care i le oferă statutul de cel mai important centru IT din România și al doilea centru universitar, precum și existența unei administrații moderne și progresiste. Guvernarea orașului se va face transparent, deschis și participativ, ajutată de tehnologiile și suportul oferite de serviciile de e-guvernare.

• VI. Programe operaționale

Ca o introducere la enumerarea programelor operaționale pe care le propunem, trebuie spus că acestea sunt gândite ca un tot unitar. Din cauza particularităților domeniului și a interconectării acestor programe, nu vedem posibilă renunțarea la vreunul dintre ele fără ca întreaga strategie să își piardă eficacitatea. Așa încât ordinea în care aceste programe sunt așezate are mai mult de-a face cu momentul în care ele ar trebui începute decât cu importanța lor.

Programe operaționale plasate în ordinea priorității lor:

1. Alfabetizarea digitală a tuturor angajaților Primăriei municipiului Cluj-Napoca

Responsabil: Primăria municipiului Cluj-Napoca

Perioada de implementare: 2014-2017

Indicatori de rezultat:

- b. 100% din angajații, implicați în servicii publice, în contact direct/indirect cu cetățenii să participe în cursuri de e-guvernare de minim 40 de ore;
- c. Câte 1 funcționar public în fiecare departament dedicat strategiei de e-guvernare a departamentului.

2. Realizarea arhitecturii IT integrate, deschise și interoperabile a Primăriei municipiului Cluj-Napoca

Responsabil: Primăria municipiului Cluj-Napoca, Serviciul Strategii de informatizare, Consultanți externi

Perioada de implementare: 2014

Indicatori de rezultat:

- b. Document cu arhitectura proceselor interne,
- c. Document cu arhitectura informației interne,
- d. Document cu arhitectura sistemelor informatice,
- e. Document cu arhitectura datelor interne,
- f. Document cu arhitectura soluțiilor informatice, infrastructurii de comunicații și de calcul necesară.

3. Adecvarea proceselor și procedurilor interne ale instituției pentru e-guvernare

Responsabil: Primăria municipiului Cluj-Napoca, Serviciul Strategii de informatizare, Consultanți externi

Perioada de implementare: 2014-2015

Indicatori de rezultat:

- a. Procese și proceduri suport pentru e-guvernare;
- b. Hotărâri de Consiliu Local (HCL) pentru adoptarea acestora.

4. Implementarea infrastructurii de comunicații distribuite a orașului

Responsabil: Primăria municipiului Cluj-Napoca, Serviciul Strategii de informatizare, Subcontractori

Perioada de implementare: 2014-2019

Indicatori de rezultat:

- Infrastructura de comunicații integrate a orașului;
- Infrastructura wireless a orașului;
- Magistrală Servicii Web.

5. Actualizarea și eficientizarea infrastructurii IT existente

Responsabil: Primăria municipiului Cluj-Napoca, Serviciul Strategii de informatizare, Subcontractori

Perioadă de implementare: 2014-2019

Indicatori de rezultat:

1. Infrastructură de calcul modernă și eficientă,
2. Utilizarea semnăturii digitale în toate procesele administrației publice și de către toți funcționarii publici;
3. Portal unic de acces la serviciile Primăriei municipiului Cluj-Napoca și a regiilor subordonate.

6. Implementarea platformelor integrate, interoperabile și deschise de e-guvernare

Responsabil: Primăria municipiului Cluj-Napoca, Serviciul Strategii de informatizare, Subcontractori

Perioada de implementare: 2014-2019

Indicatori de rezultat:

- Platformă GIS integrată cu toate serviciile electronice ale Primăriei municipiului Cluj-Napoca,

- Sistem integrat de gestiune a tuturor activităților instituției;
- 100% din procesele interne ale Primăriei să existe și în formă digitală;
- 70% din interacțiunile cu cetățenii să poată fi inițiate online/mobile;
- 20% din cele mai frecvente cereri ale cetățenilor să poată fi rezolvate integral online;
- Reducerea cu 30% a timpilor de procesare a cererilor cetățenilor;
- Toate procesele Primăriei municipiului Cluj-Napoca să poată fi monitorizate electronic cu indicatori de performanță disponibili în timp real la nivel de departament și primar.

7. Transparența decizională prin e-guvernare

Responsabil: Primăria municipiului Cluj-Napoca

Perioada de implementare: 2015-2017

Indicatori de rezultat:

1. 70% din datele publice ale Primăriei municipiului Cluj-Napoca să fie publicate periodic online, automat;
2. 10% din cererile cetățenilor adresate Primăriei municipiului Cluj-Napoca să fie inițiate prin aplicații dezvoltate de terți în baza unei infrastructurii de servicii web puse la dispoziție de Primărie;
3. Fiecare departament al Primăriei municipiului Cluj-Napoca să fie evaluat prin minim 3 indicatori de performanță disponibili în timp real și către cetățeni, online;
4. Existența unui mecanism de verificare a stării tuturor cererilor, activităților interne și activității zilnice a funcționarilor publici.

8. Eficientizarea bugetelor de IT prin crearea unei regii autonome de IT

Responsabil: Primăria municipiului Cluj-Napoca, Serviciul Strategii de informatizare, Alte autorități publice

Perioada de implementare: 2016-2020

Indicatori de rezultat:

1. Entitate juridică separată,
2. Buget alocat din partea tuturor autorităților publice implicate, anterior alocat departamentelor IT.

9. Educarea cetățenilor cu privire la utilizarea serviciilor de e-guvernare

Responsabil: Primăria municipiului Cluj-Napoca

Perioadă de implementare: 2014-2020

Indicatori de rezultat:

- Portalul unic al Primăriei municipiului Cluj-Napoca, canal preferat de interacțiune cu Primăria al persoanelor sub 40 ani;
- Portalul unic al Primăriei municipiului Cluj-Napoca, canal preferat de interacțiune cu Primăria al persoanelor juridice;
- 51% din cererile cetățenilor, care au implementarea procesului în format electronic, să vina pe canale online/mobile;
- 70% din serviciile de e-guvernare accesate prin aplicații și terminale mobile.

• VII. Sinergii cu alte domenii ale strategiei de dezvoltare

IT	Realizarea arhitecturii IT integrate, deschise și interoperabile a Primăriei municipiului Cluj-Napoca, Actualizarea și eficientizarea infrastructurii IT existente, Implementarea platformelor integrate, interoperabile și deschise de e-guvernare.
Educație universitară	Alfabetizarea digitală a tuturor angajaților Primăriei municipiului Cluj-Napoca.
Tineret	Reflectarea evenimentelor prilejuite de Cluj-Napoca – Capitală Europeană a Tineretului 2015 pe site-urile Primăriei municipiului Cluj-Napoca.
Dezvoltare economică locală	Nevoile de servicii online oferite de Primărie firmelor clujene.

• VIII. Mecanism de evaluare și actualizare a strategiei

Grupul de lucru care a contribuit la elaborarea acestui document va continua să monitorizeze evoluția strategiei – mai ales a componentei de e-guvernare, și se va reuni periodic (propunerea este o dată la șase luni) pentru a analiza stadiul realizărilor și pentru a propune adaptări și modificări de strategie sau tactică, acolo unde va fi cazul.

Au contribuit: Ioan Drăgan, Nicolae Urs (coordonatori), Diana Apan, Adrian Hudrea, Marcel Ielcean, Șerban Meza, Sabina Mihalache, Bogdan Orza, Ovidiu Pinteș, Dan Șandor.

Învățământ preuniversitar

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

Strategia pentru învățământul preuniversitar local – Cluj-Napoca 2014-2020

Autor:
Prof. dr. Miclea Mircea*

*** La elaborarea acestui document am beneficiat de sfaturile extrem de competente ale profesorilor: Constantin Corega (director, Liceul „Emil Racoviță”) și Valentin Cuibus (inspector școlar general). Țin să le mulțumesc și pe această cale.**

A. Date statistice relevante

1. Rețeaua școlară și efectivele de elevi

La o populație de 307.000 de locuitori, la nivelul municipiului, în 2012 exista un număr total de **122 de unități de învățământ** preuniversitar, din care **41 de grădinițe, 20 de școli de învățământ primar și gimnazial, 46 de licee și 5 școli postliceale**. Față de 2005, evoluția acestora a fost variabilă, cu excepția cazului școlilor profesionale (vocaționale) care au dispărut (prin schimbarea denumirii) în anii 2009 și 2010.

Evoluția efectivelor de copii din sistemul de învățământ, la nivel de municipiu în perioada 2005 – 2011 a fost una variabilă. Pe de-o parte, numărul copiilor din grădinițe a crescut constant, **pentru întreaga perioadă numărul acestora avansând cu aproximativ 30%**, în timp ce numărul elevilor din învățământul primar și gimnazial a scăzut cu 11,4%. Cea mai drastică scădere a fost la nivelul elevilor din școlile de arte și meserii (95%) datorită desființării acestora, în timp ce **creșterea cea mai amplă a fost la nivelul școlilor de maiștri, de 343% și a școlilor postliceale, de 90%**.

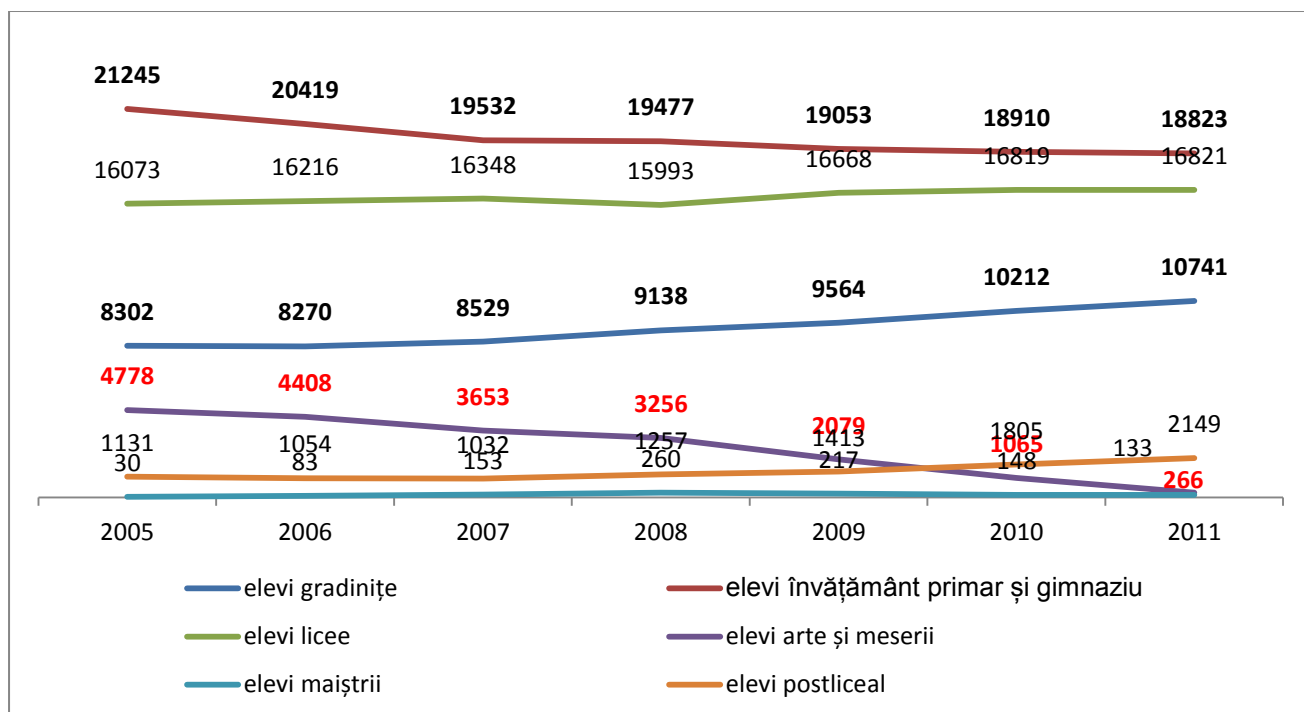

Fig. 1. Evoluția numărului de elevi, în funcție de ciclul educațional

Aproximativ constant a fost numărul elevilor de liceu, creșterea acestuia fiind de sub 5% în 2011 față de 2005.

2. Cadrele didactice

Evoluția cadrelor didactice o urmează, cu excepția nivelului liceal, pe cea a numărului elevilor. Astfel, numărul cadrelor didactice din învățământul preșcolar a crescut cu 24% în 2011 față de 2005, în timp ce numărul cadrelor didactice din învățământul primar și gimnazial a scăzut cu 11%, iar în învățământul liceal cu 12%. Raportul număr de elevi/număr de cadre didactice, cu excepția învățământului postliceal, este unul de invidiat (vezi tabelul 1), dar datele statistice trebuie interpretate cu circumspecție: școlile bune au clase supraaglomerate, iar școlile slabe au clase subdimensionate.

Tabel 1. Raportul statistic elevi/cadru didactic

Raport elevi/profesor	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Grădinițe	13,2	13,1	13,6	14,1	13,6	13,8	13,8
Primar și general	11,4	11,0	11,0	10,8	10,6	11,5	11,4
Liceal	10,7	11,2	10,5	10,4	11,5	12,2	12,8
Postliceal	102,8	43,9	516,0	251,4	176,6	106,2	107,5

Productivitatea cadrelor didactice, în termeni de elevi instruiți/profesor, este un indicator important pentru a înțelege măsura în care există riscul ca, din cauza suprasolicitării, calitatea actului educațional să fie una în scădere. Din acest punct de vedere,

singura zonă cu probleme semnificative pare a fi nivelul postliceal care, datorită creșterii accentuate a numărului de beneficiari, se confruntă cu o presiune semnificativă.

Tabel 2. Număr locuri în funcție de tipul de clase la nivel liceal pentru anul școlar 2012-2013

Domeniu	Profil	Nr. locuri
Profil teoretic	Matematică informatică	532
	Filologie	320 ¹
	Științe ale naturii	224
	Științe sociale	252
Profil vocațional	Teologic	224
	Pedagogic	56
	Sportiv	168
	Arte	224
Profil tehnologic	Economic	168
	Tehnic (mecanică, electric, chimic)	768 ²
	Servicii	168
	Resurse naturale	196
Altele		280
Total		3580

Notă. ¹12 locuri sunt la liceul special pentru deficiențe de vedere. ² 12 locuri sunt la liceul pentru deficiențe de auz.

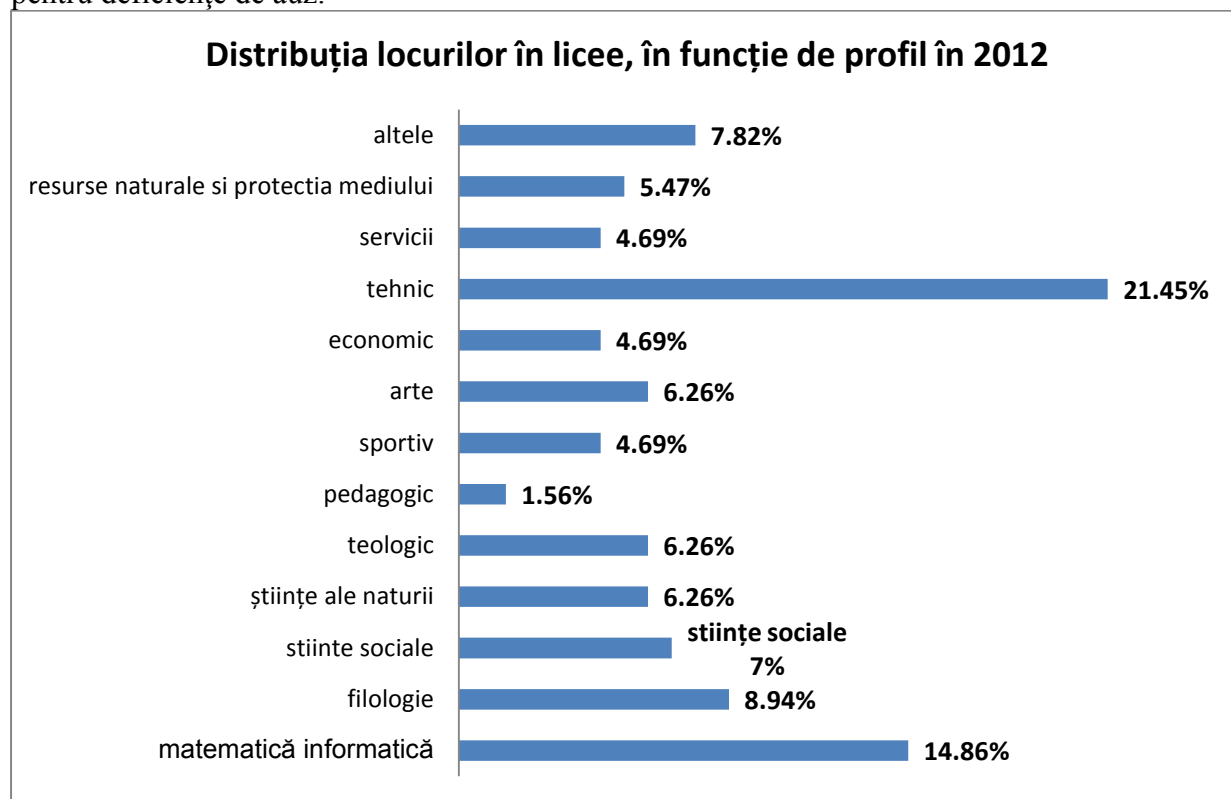

Fig. 2. Ponderea locurilor din licee, în anul școlar 2012 – 2013, în funcție de profil

Numărul elevilor pe tipuri de clase este important, pentru a estima probabilitatea de inserție profesională și compatibilitatea cu cerințele pieței locale de forță de muncă.

3. Performanțe

- Performanțele elevilor clujeni, în ultimii ani, la examenul de capacitate și la examenul de bacalaureat, comparativ cu reperatele naționale, sunt prezente în tabelul de mai jos.

Evaluări naționale	2011		2012		2013	
	CJ	RO	CJ	RO	CJ	RO
Examen de capacitate (% promovabilitate)	87,34	87,20	88,42	66,21	95,57	77,16
Examen de bacalaureat (% promovabilitate)	54,91	44,47	56,82	44,26	72,21	55,65

La sesiunea de bacalaureat din 2012, 8 licee au avut o rată de promovabilitate de peste 90%, dintre acestea doar unul, Liceul „Gheorghe Șincai” având o rată de promovabilitate de 100%, fiind totodată liceul cu cei mai mulți elevi cu media generală 10 (3 elevi); de asemenea 57% dintre elevii Liceului „Gheorghe Șincai” și 53% dintre elevii Liceului „Emil Racoviță” au luat note între 9 și 10 la examenul de bacalaureat, fiind singurele licee din municipiu cu această performanță.

La polul opus, 20 de licee au avut o promovabilitate de sub 50%, la coada clasamentului aflându-se Grupul Școlar Industrial Tehnofrig, Grupul Școlar „Aurel Vlaicu” și Grupul Școlar Didactica Nova, toate cu o rată de promovabilitate de sub 14%.

Per ansamblul municipiului, rata de promovabilitate a fost de 56,82%, peste media națională de 44,26%.

Rezultatele sunt similare cu cele obținute în 2011, când tot 8 licee au avut o rată de promovabilitate de peste 90%, la acea dată 2 licee, Emil Racoviță și Avram Iancu fiind singurele cu o rată de promovabilitate de 100%.

- Performanțele de excelență (premii, la nivel național și internațional)

An școlar:	Premii internaționale	Premii M.E.N.naționale					Total
		Calificare în lot național	Premiul I	Premiul II	Premiul III	Mențiuni	
2010-2011	9	4	35	31	35	83	197
2011-2012	4	13	34	24	25	44	144
2012-2013	7	5	33	35	26	55	161

An școlar:	Premii internaționale	Premii naționale	Total
2011-2012	74	83	157
2012-2013	-	22	22

- În anul 2010, Cluj-Napoca a câștigat competiția Piccolingo, organizată de Comisia Europeană, pentru multilingvismul și învățarea timpurie a limbilor străine. De asemenea, 18 unități de învățământ din Cluj-Napoca dețin certificatele de Școală Europeană.

Percepția beneficiarilor față de calitatea serviciilor educaționale în învățământul preuniversitar, pe o scală de la 1 la 10, este de 6,62, ceea ce arată că performanța percepută este modestă, apropiată de performanța percepută față de sistemul național de învățământ (6,23). Cetățenii orașului au un nivel ridicat de educație (aproximativ 25% au studii superioare), ceea ce face ca așteptările lor față de sistemul de învățământ să fie mai exigente. Raportat la aceste exigențe, performanța sistemului este modestă, chiar dacă el ocupă un loc fruntaș la nivel național.

4. Țintele sistemului național educațional

Sistemul educațional, în România, este încă unul puternic centralizat. Ce se întâmplă cu sistemul educațional local depinde, în proporție de peste 90% de decizia centrală, de la Ministerul Educației. Țintele stabilite pentru sistemul educațional național pentru intervalul 2014-2020 vizează două aspecte, derivate din Agenda Lisabona 2020: a) reducerea abandonului școlar sub 11% (în 2011, rata de abandon școlar era de 16,7%); b) creșterea ponderii populației cu vârste între 30-34 de ani cu studii superioare la 26% (în 2011, ponderea acestei populații era de 20%). Sunt câteva probleme cu aceste ținte:

- 1) sunt nerelevante pentru sistemul de învățământ local, pentru că ele deja au fost atinse;
- 2) sunt mimetice, nu sunt endogene, adică au rezultat din aplicarea unor ținte stabilite la nivelul UE pe cazul particular al României, nu sunt ținte asumate intern de sistemul educațional;
- 3) ele sunt doar enunțate, dar nu sunt susținute printr-un plan de implementare și prin alocare financiară corespunzătoare.

Primăria municipiului Cluj-Napoca și Consiliul Local nu sunt, din păcate, în poziția de a stabili obiectivele de dezvoltare a sistemului educațional local, dar pot să încurajeze, prin măsuri ferme, atingerea unor ținte dezirabile. Obiectivul major pe care trebuie să-l avem în vedere este de a face din învățământul local **cel mai bun sistem de învățământ preuniversitar din România**. Acest obiectiv este fezabil, deoarece, în prezent, învățământul clujean se poziționează deja între locurile 2-4 ale clasamentului. Statutul de cel mai bun sistem educațional se exprimă pe patru dimensiuni fundamentale:

- a) **calitatea educației** (de la calitatea infrastructurii, la calitatea profesorilor, a directorilor de școli și a rezultatelor elevilor);
- b) **eficiența** (modul de utilizare a resurselor umane și materiale în atingerea rezultatelor);
- c) **relevanța** (corespondența cu cerințele pieței muncii și cu contextul social în care trăim);
- d) **echitatea** (asigurarea egalității de șanse în accesul și în utilizarea resurselor educaționale).

Măsurile pe care le propunem vizează intervențiile critice pe care autoritățile locale le pot avea în atingerea acestor obiective specifice.

B. Analiza SWOT⁸⁵ a sistemului local de învățământ

Puncte tari:

- oferte multiple de învățare, printr-o rețea școlară extinsă și diversificată;
- raportul număr elevi/număr cadre didactice foarte bun;
- existența unui învățământ universitar puternic dezvoltat, capabil să stimuleze dezvoltarea învățământului preuniversitar;
- existența unei „culturi a învățării” și a unor expectanțe ridicate privind învățarea, în Cluj-Napoca.

Puncte slabe:

- fărâmițarea rețelei școlare, care duce la subutilizarea resurselor materiale și umane existente în învățământul preuniversitar;
- o insuficientă concordanță între cererea de pe piața muncii și oferta educațională (de exemplu, comerțul are o pondere de 27% în economia județului, în schimb locurile pentru profilul economic reprezintă doar 4,69% din totalul de locuri oferite elevilor);
- motivarea redusă a cadrelor didactice pentru actul didactic;
- motivarea insuficientă a elevilor pentru performanța școlară.

Oportunități:

- oportunități noi oferite de Legea 1/2011: crearea de consorții școlare, motivarea cadrelor didactice prin competiții de genul „Profesorul anului”, creșterea calității școlilor, instituirea consiliilor de administrație;
- interesul tot mai crescut al actorilor economici pentru optimizarea sistemului educațional;
- fondurile europene care pot fi atrase pentru dezvoltarea serviciilor educaționale, în baza obiectivelor „Lisabona 2020”;
- interesul crescut și expectanțele ridicate ale părinților privind calitatea actului educațional.

Amenințări:

- evoluția demografică negativă;
- rezistența la schimbare din interiorul sistemului educațional;
- lipsa de consecvență și de coerență în implementarea măsurilor pentru creșterea calității sistemului educațional.

C. Propuneri pentru dezvoltarea învățământului preuniversitar

Prezentele propuneri pentru strategia de dezvoltare a învățământului preuniversitar în perioada 2014-2020 în municipiul Cluj-Napoca se bazează pe coroborarea a trei surse de informație:

- 1) Consultările organizate de către Inspectoratul Școlar Județean cu:
 - a) reprezentanți ai asociațiilor de părinți legal constituite (31 de reprezentanți),
 - b) reprezentanți ai mediului de afaceri (20 de participanți),
 - c) directorii liceelor teoretice din Cluj-Napoca (au fost prezenți toți directorii),

⁸⁵ Acronimul SWOT în limba engleză înseamnă: S = Strengths (Puncte tari), W = Weaknesses (Puncte slabe), O = Opportunities (oportunități), T = Threats (Amenințări).

- d) Consiliul Județean al Elevilor (10 membri).
- 2) Oportunitățile și constrângerile existente în legislația actuală (legea 1/2011 și legislația subsecventă);
- 3) Analize internaționale relevante (de exemplu, „*How the world's most improved school systems keep getting better*” – McKinsey Report, 2012; „*National School Improvement Tool*” – Australia Government, 2013).

Reflecția și analiza critică asupra acestor categorii de informații ne-au legitimat următoarele propuneri, care sunt de competența Primăriei municipiului Cluj-Napoca și a Consiliului Local Cluj-Napoca:

1. Stimularea constituirii consorțiilor școlare

Caracterul fragmentar și numărul mare de unități școlare mici existente în Cluj-Napoca a devenit o frână în mobilitatea personalului didactic, în diversificarea oportunităților de învățare oferite elevilor și în utilizarea eficientă a infrastructurii și a resurselor educaționale. Ca atare, există, în acest moment, unități cu spații școlare excedentare și unități suprapopulate; școli în care clasele sunt subdimensionate (cu consecințe negative pe bugetare) și școli cu clase supradimensionate. Există câteva școli către care tinde să afluze toată populația școlară și școli cu personal didactic slab pregătit și spații excedentare insuficient utilizate.

Organizarea pe consorții va permite:

- a) o mai bună utilizare a infrastructurii școlare. De exemplu, în cadrul consorțiului, o școală suprapopulată poate delocaliza clasele de învățământ primar într-o școală cu spații excedentare, neutilizate. Bazele sportive pot fi utilizate, mai eficient, în comun; la fel și resursele informatice, achiziția de cărți etc. Sunt studii care demonstrează o reducere cu 20% a costurilor prin constituirea de consorții.
- b) Diversificarea ofertei de învățare. Elevii vor putea beneficia nu numai de cursurile opționale oferite de școala proprie, ci și de opțiunile educaționale oferite de către toate școlile din consorțiu.
- c) Optimizarea mobilității cadrelor didactice. Cadrele didactice vor putea să-și constituie norma didactică operând în mai multe unități școlare din cadrul consorțiului. Normele didactice vor deveni mai omogene, birocrăția legată de „completarea de normă” se va reduce substanțial, pentru că norma unui cadru didactic va fi socotită la nivel de consorțiu, nu la nivel de unitate școlară.

Consiliul Local și Primăria municipiului Cluj-Napoca pot stimula formarea consorțiilor școlare în două moduri:

- a) Bugetarea prioritară, favorizată, a unităților școlare care formează consorții școlare. Baza legală a constituirii consorțiilor școlare se află în Legea 1/2011, art. 62.
- b) Finanțarea unităților de învățământ nu după nevoi, ca până acum, ci pe criterii de performanță.

Primăria municipiului Cluj-Napoca, în colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean, va elabora o metodologie de evaluare instituțională a fiecărei unități de învățământ, după două axe majore: performanță și incluziune. Vor fi premiate școlile cu excelență în performanță, precum și cele cu excelență în incluziune, indiferent dacă sunt de stat, private sau

confesionale. Școlile care obțin calificativul „Satisfăcător” sau „Nesatisfăcător” vor fi suspendate monitorizării. Cele care nu dovedesc o creștere a calității vor pierde personalitatea juridică, fiind preluate de unități de învățământ mai performante, capabile să asigure o îmbunătățire a calității serviciilor educaționale. Baza legală pentru aceste măsuri se află în art. 109 (1) din Legea 1/2011. Măsura nu presupune un efort bugetar suplimentar, ci o mult mai eficientă gestiune a celui existent.

Organizarea pe bază de consorții școlare va permite o mai bună gestionare a resurselor și în ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii școlare. Se vor putea construi noi săli de sport, de pildă, care să deservească un consorțiu, nu o școală anume.

2. Constituirea unui corp profesional de elită

Numeroase studii au demonstrat că principalul factor responsabil de calitatea educației este cadrul didactic. Clujul trebuie să atragă cele mai bune cadre didactice, dacă dorește să aibă cel mai bun sistem de învățământ preuniversitar din țară.

Propunem două măsuri concrete:

- a) Premierea cadrelor didactice cu performanțe de predare deosebite. Inspectoratul Școlar Județean va elabora o metodologie de evaluare a performanțelor didactice. Pentru fiecare disciplină de învățământ predată în învățământul gimnazial sau liceal, cercurile pedagogice, pe baza metodologiei de evaluare, vor stabili câte două cadre didactice care vor primi titlul de *Profesorul anului*. Primăria municipiului Cluj-Napoca va conferi acest titlu, în cadrul unei ceremonii, împreună cu premiul aferent, reprezentând 25% din salariul unui profesor gradul 1/ un an. Baza legală a acestei măsuri se află în art. 109 din Legea 1/2011.
- b) Asigurarea de locuințe de serviciu pentru profesorii tineri. Aceste locuințe vor fi închiriate pentru primii 5 ani de activitate didactică, la prețuri modice. Măsura poate fi pusă în practică rapid, prin amenajarea spațiilor deja existente la Liceul Clujana. O astfel de măsură va mări șansele de retenție, în Cluj-Napoca, a cadrelor didactice tinere și de mare valoare.

3. Creșterea performanțelor educaționale ale elevilor

Așa cum arată experiența sistemelor educaționale cele mai performante la nivel mondial, măsurile de creștere a performanțelor educaționale trebuie să vizeze atât elevii cu performanțe excepționale, cât și întreaga populație școlară. Focalizarea doar pe una dintre componente (elevii excepționali versus populația școlară în ansamblu) s-a dovedit eronată.

Am identificat cel puțin două măsuri prin care Primăria municipiului Cluj-Napoca și Consiliul Local pot contribui la creșterea performanțelor educaționale ale elevilor.

- a) Sprijinirea Programului „After school” (Școala după școală). Buna organizare a activităților *after school* poate ridica performanța educațională în ansamblu, poate reduce rata de delincvență a tinerilor și poate oferi un sprijin substanțial familiilor cu copii de vârstă școlară. Primăria municipiului Cluj-Napoca și Consiliul Local pot investi în dezvoltarea și modernizarea infrastructurii școlare capabile să susțină activități *after school* (cantine, internate, extinderea unor școli, fie pe amplasamentul existent, fie prin alocarea de spații noi). Din nou, gândirea acestor măsuri în paradigma consorțiilor școlare poate spori eficiența utilizării resurselor. De pildă, organizarea cantinelor se poate face la nivel de consorțiu, după cum anumite internate – subutilizate, se pot reamenaja ca spații pentru activități *after school*, pentru beneficiul tuturor unităților școlare din consorțiu. În optimizarea programului *after school*,

autoritățile pot încheia parteneriate cu organizații non-guvernamentale, cu competențe în domeniu. Baza legală a unei astfel de măsuri se află în art. 58 din Legea 1/ 2011.

- b) Sprijinirea performanțelor de excelență ale elevilor. Se pot identifica o serie de acțiuni prin care o astfel de măsură poate fi implementată: a) regândirea fondului de burse existent, astfel încât premii mai consistente să fie atribuite elevilor cu performanțe de excepție; b) constituirea, printr-un parteneriat public-privat, a unor premii speciale pentru performanțele excepționale; c) utilizarea unor modalități non-fiscale de stimulare a performanțelor de vârf (de exemplu, accesul gratuit la unele facilități de care dispune Primăria municipiului Cluj-Napoca).

Măsurile de sprijinire a performanțelor de excelență trebuie să vizeze toate tipurile de activități: academice, artistice, sportive, antreprenoriale, caritabile, de voluntariat etc.

Pentru a atrage cât mai mulți elevi cu potențial în școlile din Cluj-Napoca, se poate institui un tip special de bursă (având un quantum care să acopere toate cheltuielile de școlarizare și de întreținere în Cluj-Napoca), ce va fi acordată tuturor elevilor cu performanțe deosebite din afara municipiului, dar care doresc să urmeze școala în Cluj-Napoca.

4. Constituirea Centrelor de Educație Alternativă

Oferirea unor trasee educaționale alternative la traseul școlar clasic ar putea dinamiza procesul educațional și ar putea acoperi mai eficient necesarul de forță de muncă pentru economia locală.

Un Centru de Educație Alternativă (CEA) este o înțelegere contractuală între agentul economic, universitate și Inspectoratul școlar, în vederea furnizării unor servicii educaționale. De pildă, câteva firme de IT, Universitatea Tehnică și Inspectoratul școlar stabilesc o înțelegere pentru pregătirea accelerată a forței de muncă pentru IT. Un curs de Java sau de QA în IT poate fi oferit, după orele de curs, elevilor de peste 16 ani. Universitatea Tehnică ar putea recunoaște unui absolvent al cursului un număr de credite, dacă el ar urma să devină student la Universitatea Tehnică. Agenții economici ar putea avea mai rapid forța de muncă necesară, iar Inspectoratul școlar ar putea recunoaște aceste cursuri ca parte a CDL (curriculum la decizia școlii), iar elevii doritori ar beneficia de o învățare accelerată a unor tehnologii informatice, mai rapid decât procesul din cadrul sistemului clasic de învățământ. Toate părțile implicate ar avea de câștigat! CEA ar face educația mai dinamică și mai versatilă în raport cu nevoile pieței, cerință greu de satisfăcut prin sistemul clasic de învățare.

Autoritățile locale ar avea rolul de a mobiliza actorii pentru constituirea CEA și de a asigura infrastructura necesară. Printr-o conlucrare eficientă cu Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă, o serie de fonduri europene pot fi, cu siguranță, atrase pentru constituirea unor astfel de centre. Preocuparea centrală trebuie să fie aceea de a oferi cât mai multe trasee posibile, prin care tinerii să dobândească competențele profesionale de care ei și economia locală au atâta nevoie. Traseul clasic de educare (oferirea educației în același ritm, pentru toți, pe un traseu strict secvențial: liceu de o anumită specializare - universitate) este insuficient. El e tot mai puțin compatibil cu o piață a muncii foarte versatilă și cu mintea „generației digitale”.

5. Organizarea festivalului „Clujul educației”

Tipurile de manifestări organizate de către autorități (locale sau naționale) sunt diagnostice pentru ce anume consideră acestea că e important, ce angajament au ele, ce vor să promoveze în viitor.

Dacă Clujul vrea să devină prima opțiune în mintea copiilor și a părinților din toată țara când se pune problema educației, atunci organizarea unui festival al educației – „Clujul educației” este necesară. Festivalul ar funcționa nu numai ca vector de imagine, ci și ca atractor de talente.

Organizarea festivalului ar presupune sincronizarea unor inițiative deja existente, combinate cu noi acțiuni, toate menite să pună în evidență: a) potențialul educațional al orașului; b) reușitele și proiectele lui educaționale; c) importanța pe care o acordă educației.

Festivalul va fi organizat, în fiecare an, în aceeași săptămână în care se organizează programul „Școala altfel”. În cadrul festivalului se vor organiza acțiuni de genul celor prezentate mai jos, cu titlu de exemplu:

- Premiera *Profesorului anului*;
- Premiera celor mai bune școli;
- Organizarea, de către diverși furnizori de educație, de ateliere de lucru, prin care să se ofere experiențe de învățare celor interesați (de exemplu, atelier de creație plastică, atelier de „*debate*” etc.);
- Organizarea de expoziții cu realizările de vârf din fiecare unitate sau instituție de învățământ;
- Manifestări demonstrative, artistice sau sportive;
- Zilele „porților deschise”, pentru toate instituțiile de învățământ din oraș;
- Mediatizarea unor exemple de bune practici;
- Invitarea unor personalități de renume mondial, care să se întâlnească cu elevii și cu studenții la Cluj-Napoca (de exemplu, laureați Nobel, antreprenori de mare succes, artiști, sportivi).

Organizarea consecventă a unui astfel de festival ar contribui substanțial la prestigiul educațional al Clujului.

6. Înființarea Fundației „Clujul educațional”

Fundația „Clujul educațional” ar urma să fie înființată și susținută de Consiliul Local. Funcția ei principală este aceea de a atrage de fonduri publice și private pentru a susține inițiativele viabile și inovative de dezvoltare a educației.

Ea poate deveni, în timp, principalul instrument prin care autoritățile locale mobilizează resursele necesare pentru excelența educațională a orașului.

Aceste propuneri trebuie judecate în contextul mai general al priorităților de dezvoltare pe care le va avea orașul nostru. Focalizarea pe câteva măsuri, însoțite de un angajament administrativ ferm, este recomandabilă față de disiparea resurselor pe mai multe dimensiuni.

Învățământ superior

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

PLANIFICAREA STRATEGICĂ A MUNICIPIULUI CLUJ-NAPOCA ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR – EDUCAȚIE 2014-2020

1. ANALIZA PRELIMINARĂ

Viitorul va fi diferit de prezentul pe care îl cunoaștem. Nu știm exact care va fi schimbarea de paradigmă ce va crea un nou salt în viitor, dar știm că viitorul va exista. Despre viitorul apropiat al municipiului Cluj-Napoca știm câteva lucruri cu relativă incertitudine. Dacă adăugăm acestei cunoașteri o doză de vizionarism, viitorul mai îndepărtat devine accesibil.

La nivelul Clujului academic avem încredere în resursele de creativitate și adaptabilitate ale universităților clujene, pentru a ne schimba împreună, privind înainte.

Această planificare strategică o propunem postulând că viitorul este deschis, iar responsabilitatea acestuia nu le aparține celor care vor decide atunci, ci celor din prezent.

Clujul universitar reprezintă o comunitate de elite în domeniul educației, culturii, cercetării și formării profesionale ce polarizează speranțele de viitor a peste 80.000 de studenți în 10 universități publice și private.

În promovarea globalizării concepute ca o reuniune armonizată a diversităților locale, educația este tot mai frecvent considerată a fi în același timp factor (instrument de promovare a globalizării) și efect (care suferă modificări semnificative sub imperiul globalizării). Cum era de prevăzut, educația și în particular învățământul sunt chemate nu numai să reacționeze față de tendințele de globalizare, ci dimpotrivă să joace un rol hotărâtor în dezvoltarea unei societăți viitoare dezirabile, inducând în societate transformări calitative de natură să conserve identitatea diversă a comunităților, dar și toleranța bazată pe comunicare și mai bună cunoaștere și înțelegere a intereselor fiecărui participant la proces.

Astfel, se pot defini și stabili **unități strategice de activitate (USA)** pe baza unor anumite categorii de activități cu destinație precisă în raport cu piața în general și pentru subcomponentele ei, în special:

- Piața candidaților la admitere;

- Piața muncii;
- Piața cunoștințelor generate sau a produselor de cercetare.

În context se definesc produsele (1-4) , iar din jocul intersecției rubricilor vom găsi 11 **unități strategice de activitate** (1...11).

Poziționarea USA în matricea BCG are un caracter analitic orientativ demonstrând existența unor mecanisme științifice care pot fi operaționale atunci când se cunosc date concrete.

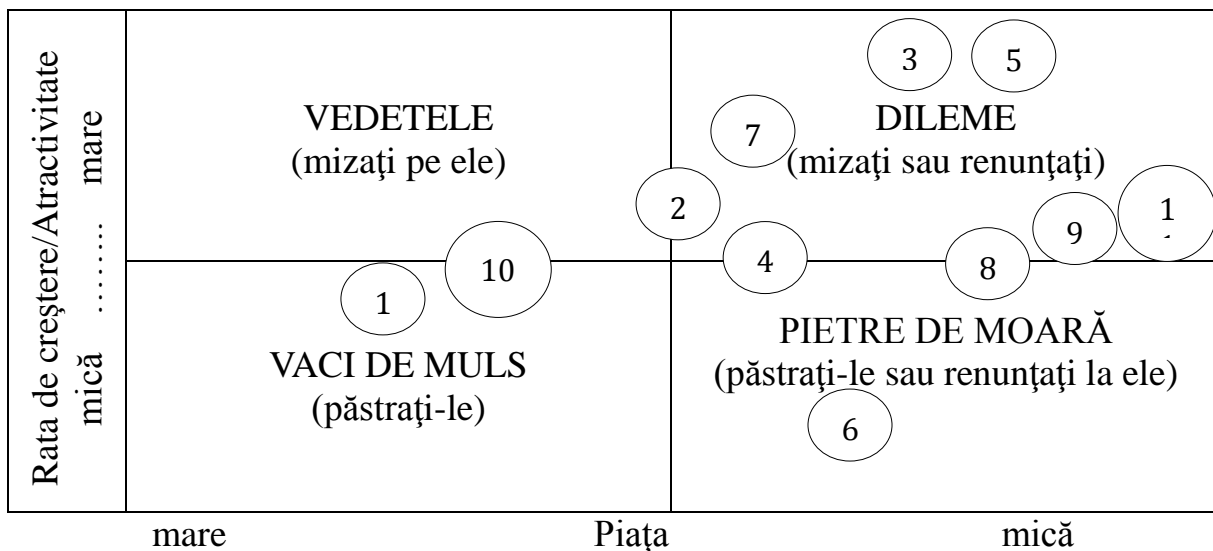
Specialiști în domeniu au explicat cu generozitate că USA nu au o omogenitate deplină, ci se pot demultiplica.

Schemele prezentate sunt adaptate subiectiv la specificul universităților atât din punct de vedere al activității, cât și metodologic, dar permit o viziune științifică.

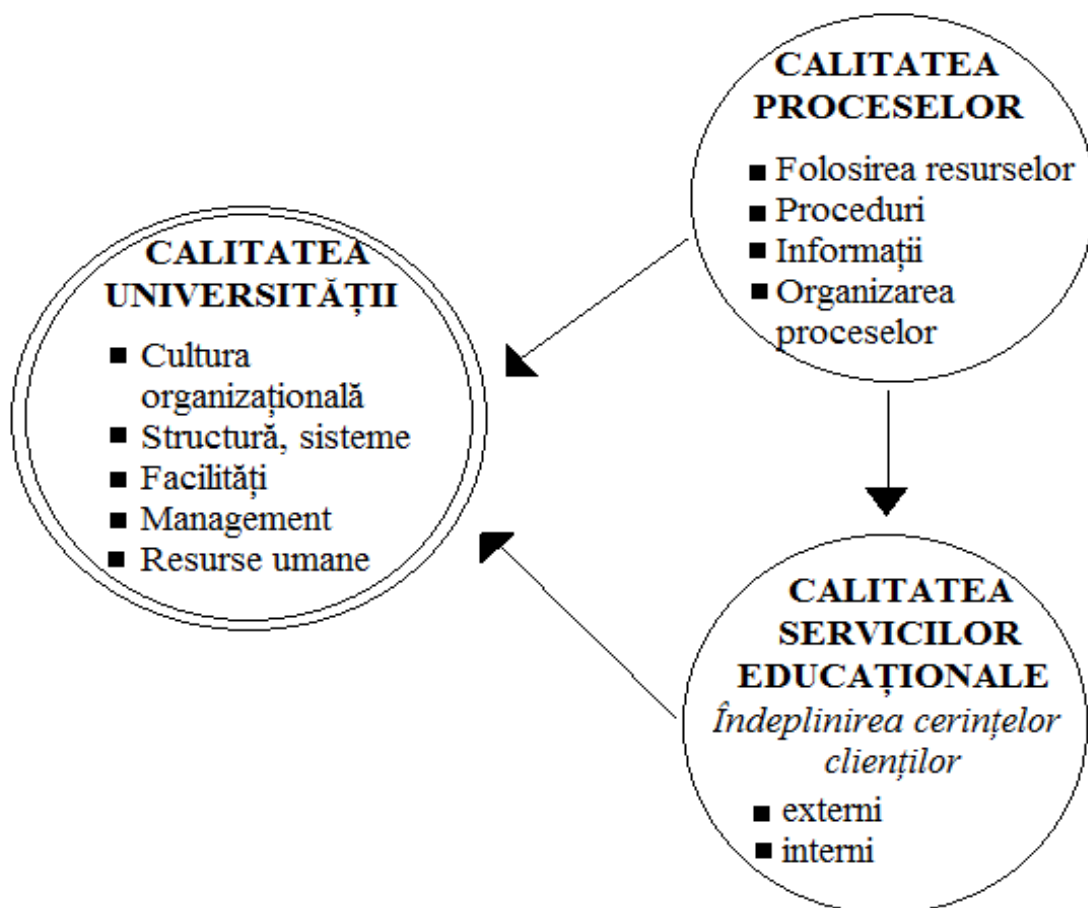
Clienți Produse	Candidați pentru învățământul superior (de lungă și scurtă durată) din țară	Candidați pentru învățământul postuniversitar din țară	Organizații economice românești și programe naționale	Programe, organizații și persoane străine
Produsul 1 (Cunoștințe)	1	2		3
Produsul 2 (Cercetare)			4	5
Produsul 3 (Certificare*)	6	7	8	9
Produsul 4 (absolvenți de învățământ superior)			10	11

certificare* =diplome (absolvire, licență, doctorat, postuniversitare, onorifice), certificare laboratoare, calitate, etc.

Această analiză este adecvată mediului nostru universitar, iar pe baza discuțiilor cu principalii actori din școală, mediul economic, cultural și politic au rezultat concluzii ce se regăsesc în cele care urmează.

Principalele probleme identificate privind calitatea universităților noastre, pe lângă atributul lor esențial de „procesor de cunoaștere” precum și interdependență relațională, sunt explicate prin diagrama de mai jos:

O analiză pe baza realității actuale în mediul universitar clujean scoate în evidență o serie de elemente definiții pentru acesta sub forma următoare:

a. Puncte tari:

- Existența unei tradiții în învățământ și în cercetarea științifică în municipiul Cluj-Napoca;
- Universitățile clujene sunt un element de referință în comunitatea locală și națională și un partener căutat pe plan internațional;
- Corp didactic și de cercetare cu nivel profesional recunoscut în aria națională și internațională;
- Procesul didactic recunoscut (acreditare, autorizare etc.) preocupări susținute pentru managementul calității procesului didactic;
- Baza materială și dotări moderne;
- Relații internaționale care conturează un potențial de colaborare în domeniul învățământului și cercetării;
- Oferta de învățământ diversificată;
- Costul instruirii relativ redus cu asigurarea unor facilități conexe (cămine, activități culturale etc);
- Acoperire corespunzătoare cu cadre didactice a procesului didactic. O bună structură pe vârste și specializări a personalului didactic cu asigurarea continuității și colaborării între generații;
- Cultură instituțională de calitate în procesul de instruire.

b. Puncte vulnerabile:

- Demotivare morală a personalului academic, la unele facultăți, ca urmare a numărului mic de studenți și a interesului redus al acestora pentru studiu;
- Finanțarea insuficientă pentru întreținerea și dezvoltarea bazei materiale;
- Insuficienta comunicare cu mediul de afaceri local și național;
- Lipsa unei orientări spre piață a întregii structuri universitare în legătură cu recrutarea candidaților, publicitate, colectarea ofertei de locuri de muncă, promovarea specializărilor, etc;
- Defocalizarea procesului de învățământ și cercetare în favoarea activităților private, mobilităților în străinătate, etc;
- Insuficienta preocupare pentru dezvoltarea spiritului și activităților antreprenoriale din universitate;
- Supraaglomerarea personalului academic cu activități de plată cu ora, cumul, deplasări în alte localități, probleme administrative, etc.;

- Carența solidarității de grup, a atașamentului față de instituție a cadrelor didactice, studenților și absolvenților. Pericolul unui individualism îngust care exploatează instituția spre satisfacerea interesului personal.

Analiza oportunităților pe care le oferă universitățile clujene a scos în evidență și o serie de amenințări contemporane dintre care cele mai acceptate sunt următoarele:

- Factor demografic;
- Schimbarea ponderilor în domeniul cercetării de învățământ superior și deplasarea centrelor de interes;
- Dificultatea carierei – factor de descurajare în obținerea unui loc de muncă pe durata studiilor;
- Politici centrifugale la nivel de departamente/facultăți care pot conduce la asimetrii de tip „universitatea = colecție de facultăți”;
- Migrația cadrelor didactice spre sectoare din țară și străinătate ce oferă avantaje materiale;
- Imposibilitatea materializării potențialului rezultat din cercetarea științifică;
- Diminuarea standardului de viață afectează condiția studentului;
- Tendința pentru obținerea unei diplome versus acumularea creativă de cunoștințe;
- Lipsa unei formări profesionale prin inovare și gândire anticipativă;

Experiența din trecutul țării noastre este foarte edificatoare în acest sens. Atunci când pregătirea teoretică, inventivitatea, capacitatea și dragostea de meserie nu au putut fi satisfăcute la nivelul tehnic oferit de țară, mulți specialiști s-au realizat plenar activând un timp în țări dezvoltate. Mulți dintre ei revenind în țară la terminarea misiunii sau chiar în timpul activității în străinătate, au pus bazele unei industrii sau unei științe noi, introducând progresul în știință și tehnică, ceea ce a contribuit la dezvoltarea acestora în România și a renumelui acestora în lume.

Universitățile clujene trebuie să-și afirme pregnant vocația europeană prin dezvoltări convergente în cadrul spațiului european al învățământului superior și al cercetării științifice, într-un mediu competițional interuniversitar acerb pe o piață academică tot mai funcțională. Această afirmare care în mod natural impune o transformare, generează dezvoltarea universității într-un context marcat de existența unor importante decalaje între calificările solicitate de piața muncii și cele conferite de universitate, o subfinanțare cronică în raport

cu universitățile din țările dezvoltate și o lipsă acută de cadre didactice tinere cu reale performanțe.

Elaborarea strategiei de dezvoltare pe o perioadă scurtă sau medie într-un context caracterizat de reale provocări la nivelul întregului sistem de învățământ din România și desigur la nivelul spațiului european al învățământului superior reprezintă un demers pe cât de dificil pe atât de necesar.

Atitudinea față de învățământul superior este puternic influențată de cele trei forțe majore: globalizarea, tehnologia și competiția care generează reale provocări pentru viitorul învățământului superior:

- Creșterea rolului educației în dezvoltarea capitalului intelectual și cognitiv bazată pe cunoaștere;
- Educația fără granițe **nu va submina** capacitatea de a contribui la dezvoltarea socială și identitatea culturală;
- Tehnologiile informatice și ale comunicațiilor vor genera schimburi de substanță în sistemul de transmitere, valorificare și verificare a cunoștințelor;
- Accesul la informație apelând la biblioteci electronice în cadrul universității virtuale într-un sistem global de comunicații va asigura saltul la un nou mod de informare și educație în care rolul profesorului se schimbă profund;
- Sistemul de educare și formare profesională se transformă treptat într-un **sistem integrat** cu individul care acumulează și valorifică cunoștințele pe tot parcursul vieții;
- Competiția între universități nu se rezumă numai la piața de idei ci și la piața economică având în vedere faptul că universitățile sunt în competiție pentru **studenți, personal, resurse și prestigiu.**

Astăzi, mai mult ca oricând, universitățile clujene au înțeles că **limitarea resurselor înseamnă limitarea accesului**. Limitarea accesului la învățământul superior înseamnă diminuarea capacității de a răspunde nevoilor, din ce în ce mai complexe, ale societății de mâine.

Experții sunt unanimi în a recunoaște că orice tentativă de depășire a crizei trebuie să înceapă cu readaptarea continuă a managementului unei universități.

În locul celui tradițional, în care universitatea se prezenta ca un consumator al resurselor oferite cu generozitate de societate trebuie adoptat unul care să facă universitatea capabilă să-și asigure în bună măsură resursele. Nu există rețete ale succesului managerial. Există însă niște constante fundamentale, niște invarianți, s-ar putea spune, ai succesului managerial care se prezintă în haine diferite, de la caz la caz.

Nu există, în consecință un „model occidental”. A vrea să copiezi un asemenea model e o probă de naivitate și nerecunoaștere. Universitățile dinamice au inventat propriile modele. Universitățile clujene vor fi obligate să facă același lucru, imaginând o diversitate de moduri de administrare universitară.

În acest demers, conducerile universităților trebuie să cunoască acele „constante de fond” ce au asigurat succesul managerial al multor universități occidentale, să vadă în ce haine erau îmbrăcate aceste constante în cadrul fiecărei universități; să selecteze constantele a căror existență este justificată de realitățile noastre, să adauge altele, să le îmbrace în hainele ce vor purta marca universităților noastre.

2. OBIECTIVELE COMUNE ALE STRATEGIEI UNIVERSITĂȚILOR CLUJENE

În cele ce urmează propunem conceptul ”**strategia transformării ca dezvoltare**” a universităților din Cluj-Napoca pe termen scurt și mediu care vizează transformarea acestora în universități competitive și atractive ușor integrabile în spațiul european al învățământului superior și al cercetării științifice pe un orizont de timp ce nu depășește anul 2020.

Principalele obiective ale strategiei de dezvoltare în context, vizează următoarele:

1. Compatibilitatea întregului sistem de formare a specialiștilor în cadrul universităților clujene cu cerințele integrării în spațiul european al învățământului superior;
2. Articularea sistemului de educație cu sistemul economic și cu piața forței de muncă în strânsă corelație cu predicțiile pe perioade medii de timp și extinderea pieței forței de muncă la nivel european;
3. Consolidare pe plan național și internațional a prestigiului universităților clujene prin implementarea unui sistem de management al calității care să conducă la asigurarea excelenței în procesul de educație și în cercetare științifică;
4. Conectarea universităților la problemele reale ale științei și tehnologiei avansate, artei și culturii și participarea la dezvoltarea cunoașterii și la dezvoltarea socio-economică a țării;
5. Dezvoltarea marketingului academic prin realizarea unui sistem coerent de strategie pentru atragerea celor mai valoroși candidați cu vocație specifică

- spre universități și promovarea unor mecanisme pentru stimularea creativității și inovării în rândurile studenților;
6. Conceperea și implementarea unui sistem eficient pentru managementul financiar și de gestiune informatizată a patrimoniului apelând la mecanismele specifice managementului strategic orientate pe obiective și resurse;
 7. Dezvoltarea unui sistem informațional și de comunicații competitiv la nivel european în strânsă corelație cu sistemul de informare și documentare complet automatizat;
 8. Intensificarea activităților privind internaționalizarea universităților clujene prin extinderea programelor de cooperare în domeniul educației și al cercetării științifice cu universități performante din întreaga lume și creșterea schimbului de studenți și profesori;
 9. Extinderea sistemului de educație continuă prin lărgirea ofertei educaționale și a metodelor și mijloacelor de educație electronică;
 10. Conceperea și implementarea unui sistem informatizat pentru gestiunea și distribuția locurilor de cazare la nivelul centrului universitar Cluj-Napoca și monitorizarea procesului de întreținere și reparații a spațiilor de cazare.

3. OBIECTIVE ȘI ACȚIUNI SPECIFICE PENTRU PROCESUL DE EDUCAȚIE

1. Articularea sistemului educațional cu sistemul economic și cu piața forței de muncă inclusiv piața forței de muncă europeană. Restructurarea specializărilor în concordanță cu cerințele formării resurselor umane, eliminarea specializărilor depășite, dezvoltarea profesiilor deficitare ca număr de personal, dezvoltarea de noi programe formative și specializări în concordanță cu cerințele actuale și de perspectivă ale pieței forței de muncă. Dezvoltarea caracterului anticipativ și creativ al procesului de învățământ, prin impunerea de noi calificări și profesii pe piața liberă a forței de muncă în concordanță cu evoluția culturii, științei și tehnologiei, cu cerințele economice bazată pe cunoaștere, compatibilizarea planurilor de învățământ cu planurile universităților avansate din Europa și definitivarea raportului între pregătirea fundamentală și pregătirea generală de specialitate.
2. Elaborarea planurilor de învățământ pentru fiecare ciclu formativ și lărgirea conținutului calificărilor în cadrul primului ciclu pentru a crește resursele de

plasament pe piața forței de muncă și definirea clară a competențelor și responsabilităților acordate la finalizarea fiecărui ciclu de studiu.

3. Orientarea studenților pe trasee universitare și specializări în raport cu motivațiile, capacitățile și performanțele acestora.
4. Organizarea unui sistem de pregătire în domeniul informaticii, comunicațiilor și a comunicării tuturor studenților încă din anul întâi de studiu care să asigure acces la facilitățile instrumentelor specifice societății informaționale.
5. Asigurarea unui sistem eficient de pregătire a studenților în vederea obținerii certificatelor de competență lingvistică cel puțin într-o limbă de circulație internațională.
6. Restructurarea întregului sistem de transmitere și verificare a cunoștințelor prin focalizarea pe dobândirea de cunoștințe și abilități, prin validarea capacităților de a formula și rezolva probleme. Extinderea ponderii pregătirii individuale și a pregătirii practice a studenților prin planuri de învățământ aerisite și flexibile.
7. Regândirea și extinderea sistemului de învățământ la distanță prin selectarea și organizarea disciplinelor care pot face obiectul educației la distanță prin mijloace electronice specifice. Trecerea la implementarea unui sistem avansat de tip ”e-learning”. Introducerea pe scară largă a tehnologiilor informaționale și de comunicație la toate nivelurile procesului de învățământ.
8. Revizuirea întregului sistem de predare și desfășurare a laboratoarelor și a seminariilor, a proiectelor atât din punct de vedere metodologic, conceptual, cât și din punct de vedere al instrumentelor și tehnologiilor didactice.
9. Definirea pentru fiecare specialitate a competențelor practice. Concentrarea resurselor și utilizarea eficientă a bazei materiale reprezintă priorități. Asimilarea deprinderilor practice în laboratoare, parcuri tehnologice, companii industriale, în concordanță cu abilitățile și competențele cerute la absolvire. Extinderea conceptului de laborator virtual și includerea activității cu pronunțat caracter individual.
10. Extinderea ofertei educaționale a universităților ca o componentă importantă a procesului de educație și ca o prioritate a intensificării relațiilor cu mediul economic și social. Asigurarea unui cadru organizatoric flexibil și eficient prin diversificarea metodelor și mijloacelor de educație permanentă, inclusiv prin extinderea conceptului de universitate virtuală transnațională.

11. Îmbunătățirea sistemului de recrutare, formare și promovare a personalului didactic prin stimularea performanței științifice dar și a abilităților didactice.
12. Diversificarea tipurilor de studenți și reorganizarea sistemului de gestiune a activităților la nivel de student în condițiile implementării reale a sistemului de credite transferabile.

4. OBIECTIVE ȘI ACȚIUNI PENTRU DEZVOLTAREA CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Simbioza naturală dintre învățământul superior și cercetarea științifică reprezintă mecanismul formării resurselor umane înalt calificate și care are la bază transmiterea de cunoștințe prin educație, producerea de cunoștințe prin cercetare științifică și utilizarea cunoștințelor în inovare.

O universitate fără o puternică și susținută activitate de cercetare științifică se descalifică și își pierde din rolul și misiunea pentru care este abilitată.

Ținând seama de potențialul uman existent în universitățile clujene, de cerințele integrării în spațiul european al cercetării propunem următoarele obiective:

1. Identificarea colectivelor de cercetare cu reale performanțe probate și recunoscute la nivel național și internațional, a școlilor recunoscute în diferite facultăți clujene. Promovarea excelenței în procesul de cercetare la nivelul colectivelor cu potențial ridicat în producerea, transmiterea și utilizarea cunoștințelor.
2. Identificarea și recunoașterea laboratoarelor de cercetare cu dotare competitivă pentru dezvoltarea unor cercetări de performanță.
3. Stabilirea direcțiilor prioritare de cercetare științifică în concordanță cu resursa umană și baza materială existentă și cu prioritățile în cercetarea științifică la nivel european și în concordanță cu stadiul actual și tendințele în știință.
4. Organizarea unor centre de cercetare interdisciplinară și a unui Pol de Cercetări și Dezvoltare Durabilă vizând astfel reorganizarea activității de cercetare științifică la nivelul colectivelor de cercetare, laboratoare de cercetare, departamente, centre de cercetare și institute de cercetare.

5. Valorificarea capacității creatoare a studenților din anii terminali și a studenților, masteranzilor și doctoranzilor, prin integrarea în colective mixte de cercetare și selectarea corespunzătoare a temelor lucrărilor de diplomă, a dizertațiilor și a tezelor de doctorat în concordanță cu programele prioritare de cercetare ale universităților.
6. Extinderea programelor de cooperare internațională în domeniul cercetării prin dezvoltarea unor parteneriate cu universități și companii din străinătate. Intensificarea eforturilor pentru participarea la programe cadru 7 și 8 printr-o promovare și susținere corespunzătoare a colectivelor de excelență identificate la nivelul universităților clujene.
7. Definitivarea proiectului pentru participare la activitatea parcului științific-tehnologic.
8. Stabilirea unor parteneriate strategice cu marile companii în vederea valorificării eficiente a excelenței în cercetarea științifică în vederea re tehnologizării și relansării industriei clujene și din Transilvania.
9. Creșterea vizibilității cercetătorilor științifici din universitățile clujene prin publicarea și valorificarea rezultatelor în reviste de prestigiu recunoscute I.S.I. și cu mare factor de impact. Stimularea tinerilor care publică articole I.S.I. și a celor care aduc reale contribuții la dezvoltarea cunoașterii.
10. Realizarea rețelei de centre de excelență a universităților și integrarea acestora în rețele europene tematice pe direcții prioritare de cercetare științifică la nivel european.
11. Perfecționarea managementului privind activitatea de cercetare și de valorificare a rezultatelor inclusiv prin activități de transfer tehnologic și cognitiv.
12. Intensificarea activității de atragere a resurselor financiare pentru activități de cercetare științifică și crearea unui sistem stimulativ pentru recompensarea performanțelor și a contribuțiilor la finanțarea cercetărilor.
13. Promovarea unor mecanisme pentru susținerea inițiativelor antreprenoriale ale tinerilor inclusiv ale studenților, promovând capacitatea creatoare și de inovare a acestora.
14. Organizarea Oficiului pentru Creație și Inovare în universitățile clujene și promovarea unor acțiuni stimulative pentru inventatori și proiectanți de produse și tehnologii transferabile în economie, precum și valorificarea copy-rightului pentru proprietatea intelectuală.

5. OBIECTIVE ȘI ACTIVITĂȚI VIZÂND SERVICIILE ȘI ACTIVITĂȚILE STUDENȚEȘTI

Dintre obiectivele menite să îmbunătățească ansamblul activităților pentru studenți și cu studenți propunem următoarele:

1. Înființarea Agenției pentru Servicii și Activități Studențești, care să coordoneze întreaga activitate cu studenții, inclusiv antrenarea și stimularea celor mai talentați studenți pentru activitățile culturale și sportive. Organizarea Centrului de Consultanță și Plasament a Studenților, ca interfață a agenției cu mediul economic și asigurarea condițiilor pentru angajarea studenților și a absolvenților, în cooperare cu organizațiile studențești.
2. Asigurarea condițiilor pentru ca toți studenții să capete competențe și abilități în utilizarea tehnicii de calcul prin extinderea centrelor de calcul de la facultăți și în cadrul campusului studențesc, precum și accesul la INTERNET.
3. Extinderea numărului de burse oferite de companii prin intensificarea mecanismelor de atragere a agenților economici la întâlnirile cu studenții și reprezentanții Agenției pentru Servicii și Activități Studențești.
4. Regândirea sistemului de selecție a viitorilor studenți și de orientare profesională a studenților, optimizând astfel traseele universitare ale tinerilor studenți, în funcție de opțiuni, dar și în funcție de capacitatea intelectuală probată prin teste specifice.
5. Continuarea eforturilor de amenajare a unei baze sportive, cât și atragerea unui număr cât mai mare de studenți în activități sportive competitive.
6. Promovarea unor activități (cursuri, seminarii, dezbateri) care să stimuleze spiritul antreprenorial al studenților și crearea condițiilor dezvoltării unor activități economice pentru studenți.
7. Introducerea pe scară largă a învățării folosind computere și educație psihologică pentru acceptarea comunicării mediate de computer.
8. Comunicarea mediată prin computer oferă deci studenților o dimensiune suplimentară a interacțiunii cu alți studenți. Astfel, instruirea în săli virtuale de amfiteatru și seminar devine în noua ipostază mai activă și mai participativă, într-un mediu nou de învățare.

În perspectiva sa de viitor universitățile clujene își vor asuma responsabilități pentru globalizarea educației. Pentru aceasta, punctul de pornire este conștientizarea faptului că problemele globale se află în interacțiune, astfel că schimbările propuse pe plan educațional sunt parte a

strategiei globale de întâlnire cu un viitor mai bun. Dar, învățământul are și un rol special: succesul schimbării depinde esențial de calitatea resursei umane implicate, iar această calitate este cultivată mereu.

În perspectiva de viitor, universitățile clujene își iau ca referință angajamentul României de racordare la mișcarea paneuropeană.

Integrarea în **aria europeană** a educației și cercetării, deziderat al Comunității Europene lărgite, compatibilizarea specializărilor și a programelor curriculare la nivel european, reprezintă obiective majore ale învățământului superior chemat să contribuie la dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere. Realizarea acestui deziderat este benefică studentului.

6. PRINCIPALUL OBIECTIV STRATEGIC AL CLUJULUI UNIVERSITAR - 2020

Obiectivul major pentru dezvoltarea municipiului Cluj-Napoca pe baza tradiției sale cultural-științifice care l-a consacrat ca oraș universitar prin excelență îl constituie proiectul "CLUJ INNOVATION CITY" ce ia în considerare realizarea unui campus de excelență în zona metropolitană Lomb.

Prin obiectivele proiectului, filosofia sa este benefică pentru toate universitățile clujene care se regăsesc în această structura integrată și dedicată mediului universitar.

Astfel, campusul va reprezenta o concentrare academică-industrială cu un model organizațional special care va schimba viitorul orașului care, sperăm ca în anul 2021 să devină Capitală Culturală Europeană.

În acest context, diversitatea academică a Clujului va conduce la mai multe tipuri de excelență.

Fiecare universitate și-a definit rolul – ce anume oferă societății și în ce mod. Universitățile diferă, așadar, din punctul de vedere al ofertei de cursuri, al modului de predare, al duratei studiilor sau al conținutului lor. Unele universități au ales să se îngrijească de nevoi locale și regionale, să cultive abilități practice pentru piața muncii și economia din zonă. Altele urmăresc mai ales dezvoltarea gândirii creative și formarea unor profesioniști deschiși și mobili. Sunt institute de învățământ superior care deja au o reputație internațională în cercetare și își selectează atent cursanții. Sunt disponibile și modele alternative; unele instituții și-au propus să-și imagineze direcții noi de dezvoltare și asigură în mod curent consultanță și asistență pentru politicile publice din domeniul tehnno-inovării;

altele se angajează, în schimb, în experiențele educaționale, aruncând mănuașă meniului universitar în ansamblu.

7. CONSECINȚE ALE STRATEGIEI PROPUSE

În 2020 organizațiile vor arăta altfel. Știm că angajatorii vor aprecia din ce în ce mai mult abilitatea angajaților de a fi autonomi, creativi și mobili, de a se situa inovator față de problemele cu care se confruntă. Vor deveni mai răspândite practici precum implicarea angajaților în procesele decizionale, responsabilitatea socială a companiilor sau susținerea dezvoltării personale a angajaților.

În 2020 rolul instituțiilor de învățământ superior va fi extins. Știm că mobilitatea fizică și virtuală vor fi resimțite ca lucruri firești și, de aceea, vor fi solicitate și în privința educației. Învățământul superior nu va mai putea fi un beneficiar pasiv al investițiilor publice și al societății în și pentru care funcționează. Instituțiile de învățământ vor trebui să își asume un rol de cultivare complexă și diversă, într-o lume în care individul se individualizează tot mai mult, participând totodată, în spațiul real și virtual, la rețele sociale și epistemice.

În 2020 diversitatea va încuraja puternic comunicarea între diferite instituții de cercetare sau educație, private sau publice, mici sau mari. Comunicarea și înțelegerea valorilor și preocupărilor comune au dus în 2025 la asocieri și la apariția unor forme de organizare supra-instituționale și chiar transnaționale care pot explora în profunzime o anumită problemă sau arie de interes.

Aceste instituții realizează proiecte de cercetare de mare anvergură, fiecare membru aducându-și aportul de cunoaștere. Totodată, ele sunt centre de pregătire universitară sau post-universitară, formând viitorii specialiști din domeniul de cunoaștere. Cursanții pot merge pentru studiu la mai multe instituții partenere, urmând cursuri variate și intrând în contact cu specialiști și abordări diferite.

În anul 2020 personalizarea învățării devine o consecință a nevoii de individualitate a omului modern, care nu mai învață ca să ocupe un rol rânduit de alții, ci ca să-și definească liber și dinamic propriile roluri.

CONCLUZII

Probleme strategice cu care se confruntă comunitatea universitară din Cluj-Napoca

1. Insuficienta diversificare și adaptare a programelor educationale față de cerințele pieții muncii și de nivelul european, fapt care scade atractivitatea pentru candidații la universitate, precum și a absolvenților către programe de masterat sau doctorat.
2. Insuficienta valorificare a rezultatelor cercetării fundamentale prin inovare, insuficienta utilizare a resurselor umane în raport cu infrastructurile existente, lipsa unui real transfer tehnologic către firme.
3. Lipsa unei culturi antreprenoriale în universități și nestimularea ei - reticență față de formarea de spinn-off-uri, incubatoare de afaceri - insuficient susținute de administrația locală, regională și națională.
4. Insuficiente colaborări directe în mediul universitar clujean, precum și cu autoritățile locale și regionale, cu firme naționale și internaționale, prin transfer tehnologic, consultanță, ofertare de servicii (analize tehnice etc.).
5. Insuficienta includere în rețele interdisciplinare locale (parcuri științifice și tehnologice), europene și internaționale prin programe de cercetare-inovare, care afectează prestigiul și vizibilitatea internațională a universităților clujene.

Principalele strategii de răspuns

1. Adaptarea prin armonizare, a programelor de studii universitare cu dinamica dezvoltării societății, a strategiilor europene sectoriale și a nevoilor concrete de pe piața muncii – creșterea atractivității universităților ca furnizor de cunoaștere și de forță de muncă specializată.
2. Îmbunătățirea comunicării interuniversitare și cu mediul de afaceri – prin proiectul strategic major *Cluj Innovation City*.
3. Stimularea antreprenoriatului în universități prin crearea de incubatoare de afaceri (spinn off-uri) ale absolvenților și de consorții cu firme din domeniul de competență al universităților.
4. Integrarea universităților clujene, prin centrele de cercetare și institutele aferente, în rețele europene, accesul la fonduri structurale și proiecte europene de cercetare-dezvoltare tehnologică 2014-2020, în colaborare cu alte

universități, firme, autorități locale (primării), pentru a crește vizibilitatea și prestigiul acestora în Uniunea Europeană.

Programe operaționale care pot fi accesate în parteneriat

(2014-2020)

1. Fonduri structurale;

- POR- Regional (ADR);
- Competitivitate economică POSCCE - 5 axe prioritare /MEN;
- Resurse umane- POSDRU /MEN;
- Mediu-POS Mediu;
- Transport;
- Capacitate administrativă;
- Asistență tehnică;
- Dezvoltare rurală;
- Pescuit.

2. Programe de Cooperare teritorială (Transnațională, Interregională);

3. Programe de cercetare-dezvoltare;

4. Orizont 2020, ERA-NET, EUREKA, ESF;

5. Granturi SEE cu Norvegia, Islanda;

6. Proiecte EU- Parteneriate Public-Privat (PPP);

7. Proiecte de tip European Innovation Partnership (EIP) în domeniul Agriculturii sustenabile, apă, sănătate etc.;

8. Proiecte specifice de susținere IMM-uri (Start-up, Spin-off).

Leadership regional

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

FACULTATEA DE
STUDII EUROPENE

“Management înseamnă să faci lucrurile cum trebuie.
Leadership înseamnă să faci lucrurile care trebuie!”
Peter Drucker

Grupul de lucru **Leadership Regional**

Membri: Radu Barna (coordonator), Florin Duma, Mircea Maniu (coordonator), Radu Mititean, Nicoleta Racolța-Paina, Diana Reianu, Ștefan Roman, Monica Voicu.

Introducere

Analiza preliminară

Exemple de Leadership

Bicicleta, o nevoie presantă a secolului XXI

Obiectivele Proiectului

Analiza SWOT

Identificarea Problemelor Strategice Cheie (PSC)

Analiza potențialului de avantaj competitiv al orașului

Propuneri de programe operaționale și acțiuni

Concluzii

Bibliografie

VeloCluj - PROMOVAREA BICICLETEI CA MOD DE VIAȚĂ

În condițiile în care grupul nostru de lucru (WG) a decis să se auto-intituleze *Grupul de Leadership Regional*, am pornit de la premisa că acest concept, cel de leadership, exprimă cel mai comprehensiv și în același timp subtil idea că influența socială efectivă, dirijată spre realizarea unui obiectiv complex, poate fi eficient direcționată spre comunitate sau comunități numai pe căi aparte, profesionalizate după un algoritm specific. În fapt, demersul nostru este unul de natura *leadership-ului funcțional*, aplicabil nu atât indivizilor cât organizațiilor, căci în multitudinea de factori instituționali care ne guvernează tuturor existența, din când în când apar unele oportunități de acțiune cu valențe tutelare, acțiune de tip motor al dinamicii comunitare.

O primă precizare metodologică prealabilă este necesară. Admițând evident că acest discurs profesional este o construcție de nișă, cu valențe primordial de atenționare asupra unei opțiuni disponibile și relativ ușor de gestionat de către Primărie, suntem conștienți de limitele lui, evident rezultate din lipsa de timp necesară adunării și prelucrării adecvate a unei baze empirice relevante cercetării noastre, a unei adevărate exegeze a dimensiunii punctuale de leadership pe care am ales-o. Acest aspect poate fi însă relativ ușor depășit în timp, în situația în care ideile din acest proiect vor fi

receptate pozitiv de către decidenții cu privire la *Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca*.

A doua precizare se cuvine făcută cu privire la contextul în care ne exprimăm ideile. Asumarea recentă a responsabilității guvernamentale cu privire la *Legea descentralizării* indică faptul că procesul de regionalizare se îndreaptă totuși spre declanșare. În acest context, rolul unui oraș emblematic din multiple perspective precum este Clujul poate să crească exponențial, dacă conjuncturile favorabile sunt exploatate inteligent și oportunitățile ce vor apărea în mod cert pe parcursul derulării acestui proces vor fi fructificate de o manieră constructivă. Beneficiile pe termen lung pentru o comunitate precum Cluj-Napoca, pot să fie disproporționat de mari în raport cu efortul organizațional implicat de acest proiect.

Ideea centrală aici este ca municipiul Cluj-Napoca să devină expresia factuală radicală a unui concept, popular la modul interpretării comune și în același timp cu funcții pragmatice din perspectivă economico-socială. Reducerea la minim a traiectoriilor de evoluție este o practică comună în economia modernă, atunci când vorbim de logica economiilor de scară minimizatoare de costuri, în politica de alocare preferențială a resurselor în macroeconomia dezvoltării, dar și în discursul social, atunci când se urmărește focalizarea energiilor maselor spre un scop evident nobil. În cele mai multe dintre cazuri, vectorii organizatorici ai acestui gen de simplificare a propunerii de acțiune socială sunt și beneficiari expliți și impliți ai imaginii de proces rezultate.

Contextul de lucru dar și felul în care conceptul de leadership este prezentat și interpretat de către diverse publicuri ne-au determinat să facem o analiză preliminară a potențialelor traiectorii de leadership pe care le-ar putea urma Clujul, dintre acestea selectând 7, ale căror coordonate corespund cel mai bine tipologiei de activități presupuse a contura cadrul organizatoric și funcțional al unei strategii a unei entități atât de complexe precum municipiul nostru. În această logică cele 7 opțiuni de leadership ale noastre sunt:

- Economic și infrastructural,
- Politic,
- Regional-administrativ,
- De economie a serviciilor,
- De *branding* regional,
- Cultural,
- Socio-cultural.

În delimitarea acestor opțiuni am evitat conceptele holistice precum Calitatea vieții sau Dezvoltare multiplanică, termeni adeseori asociați cu leadership-ul teritorial, aceasta tocmai pentru a întări dimensiunea analitică, atât de necesară acestui gen de discurs profesional.

LEADERSHIP-UL ECONOMIC ȘI INFRASTRUCTURAL reprezintă probabil forma cea mai comună de percepere publică, în orizont local, regional, național sau internațional a statutului de leader a unui areal geografic determinat. De la concentrarea afacerilor în orașe din ce în ce mai puternice, în lumea antică sau medievală, până astăzi, dar și în faptul că numai legarea acestora de restul lumii prin drumuri, canale sau infrastructuri comunicaționale moderne au pus entitățile respective pe o hartă comparativă a leadership-ului teritorial. Dincolo de axiomatica încapsulată în afirmația că un teritoriu bogat și dezvoltat devine automat etalon pentru altele mai modeste din această perspectivă, abordarea presupune fără îndoială interpretarea unui ansamblu enorm de date și factori exogeni (legislație națională, conjuncturi investiționale, ciclul economic,

context politic etc.) încât relevanța demersului ar fi clar relativă. Nu excludem însă ca în urma analizei de grup economic, să asamblăm și această dimensiune într-un viitor apropiat. Dacă am face acest lucru acum, în baza unui raționament esențialmente empiric, am spune că avantajul comparativ clujean rezidă în cel puțin două componente: industria IT actuală și viitoare, respectiv ansamblul logistic amonte-aval antrenat de funcționalizarea pe un orizont de 5-8 ani a autostrăzii Transilvania.

LEADERSHIP-UL POLITIC reprezintă una dintre tentațiile permanente ale mediului politic dintr-o democrație tânără. Câți reprezentanți în instituții de vârf, câte inițiative legislative ce exced cadrul teritorial în cauză provin din respectivul teritoriu, care este imaginea agregată a entității teritoriale respective în baza imaginii și percepției publice a reprezentanților săi autorizați politic, sunt situații comune astăzi. De altfel, Clujul a fost supra-reprezentat la scară națională, politic și mediatic-politic în raport cu alte orașe sau chiar regiuni, în ultimele două decenii. Chestiunea reală este că, practic, nu avem aparatul econometric adecvat pentru a evalua corect dacă această supra-expunere la mediul politic a însemnat și beneficii corespunzătoare pe alte planuri. Mai mult, în contextul regionalizării administrative, coroborat cu indicele scăzut de popularitate al mediului politic, a insista în această direcție poate fi contraproductiv, mai ales că este evident faptul că în anii electorali care urmează, Clujul nu poate și nu se va abate semnificativ de la politicile secvențiale dictate de marile partide, de la centrul lor național. Există totuși un exemplu în care acest gen de logică poate deveni funcțională: conlucrarea transpartinică ocazionată de un proiect major, comunitar în ansamblu, poate să facă diferența specifică. Dacă ar fi să sugerăm o traiectorie de leadership politic, aceea ar fi fără îndoială acest pact politic transpartinic menit să profesionalizeze la modul real toate componentele ansamblului funcțional clujean.

LEADERSHIP-UL REGIONAL-ADMINISTRATIV, aparent cheia de boltă a activității grupului nostru de lucru, reprezintă și traiectoria cu cele mai multe implicații de interes și chiar transdisciplinaritate. Clujul are vocația și fără îndoială că va deveni în câteva decenii liderul macro-regional al Transilvaniei. Dar în acest moment constrângerile legislative, coroborate cu lipsa de consens politic local cu privire la chestiunile majore ale creșterii și dezvoltării în profil teritorial, fac din acest demers unul idealist. Dacă Clujul își poate concepe singur cadrul de lucru intercomunitar presupus de adevărata regionalizare, atunci este rezonabil să credem că orașul își poate asuma și funcții de leader regional. Dacă luăm exemplul, extrem de ilustrativ credem noi, al Zonei Metropolitane Cluj, care ar putea deveni un epitom de dezvoltare clusterizată pe un ancadrament regional, credem că am putea sugera un caz pilot de abordare nu numai intra-, ci și intercomunitară cu potențiale reverberații asupra imaginii Clujului ca centru agregator pentru o regiune mult mai mare decât se poate estima în acest moment.

LEADERSHIP-UL DE ECONOMIE A SERVICIILOR reprezintă fără îndoială zona cu cel mai mare impact asupra imaginii Clujului în viitorul predictibil. Educația superioară, sănătatea și sectorul financiar-bancar, reprezintă în opinia noastră triada de succes. În condițiile în care avantajul comparativ industrial este îndoielnic în raport cu competitorii tradiționali (Timișoara, Brașov, dar și Bistrița, Oradea sau Târgu Mureș) și ponderea sectorului industrial este în restrângere conform statisticii, a nu face un vârf de lance din sectoarele în care Clujul a excelat din vremuri, reprezintă o eroare majoră. De ce nu dezvoltăm aici această traiectorie? Doar pentru că nu credem că există forță locală suficientă, în măsură să dizloce inerțiile legislative și antreprenoriale necesare.

Deși exemplele de bune practici (Universitatea „Babeș-Bolyai”, multe dintre clinicile universitare, Banca Transilvania) sunt facil de indicat, nu poate fi evidențiată și nu se preconizează, pe termen scurt, că ar fi masa critică pentru ca sectorul public, sau păstrând proporțiile, cel privat, în măsură să „împingă” Clujul la un nivel în care aceste trei sectoare să funcționeze ca „motor principal” al dezvoltării locale. Din nou, exogeneza multora din procesele implicate în devenirea Clujului ca oraș dedicat serviciilor fac ca traiectoria să fie incontrollabilă pe termen scurt.

LEADERSHIP-UL DE BRANDING REGIONAL ar putea fi o soluție „de criză” care nu ar presupune eforturi logistice foarte mari, iar rezultatele pot fi disproporționate, în sensul favorabil. Clujul ar trebui, în această viziune, să își afirme, clameze, revendice, impună poziția de capitală macroregională, a Transilvaniei. Deși acest gen de discurs poate fi considerat elitist, ofensiv și chiar ofensator de unele comunități din Transilvania și din afara ei, beneficiile comerciale și de imagine pe termen lung ale unei politici susținute de asumare a „transilvanismului” în postura de capitală spirituală, de facto, ar fi o cale de urmat. Toate studiile de percepție cu privire la România contemporană, tot fenomenul mediatic legat de Transilvania, pledează pertinent în favoarea preluării unui risc în această direcție. Dar dincolo de potențiala generare de inamici acolo unde cauți amici în procesul de regionalizare administrativă acest discurs presupune considerabile investiții de natură mediatică. Oricum, credem că acest proces de „asumare” delicată și flexibilă a imagisticii întregii Transilvanii, trebuie să fie un proces continuu, dus cu mijloace subtile și atacând paliere de lucru încadrabile în zona programării neuro-lingvistice.

LEADERSHIP-UL CULTURAL poate fi socotit și ca forța motrice a plasării Clujului pe traiectoria de Capitală Culturală Europeană, după cum acumulările anterioare au generat suficient feed-back pentru a permite alegerea Clujului drept Capitală Europeană a Tineretului în 2015. Nu avem nici cea mai mică îndoială că dacă activele culturale ar fi judecate „în nuce”, acesta este locul unde ar trebui insistat în acest discurs profesional. Dar, conștienți fiind de realitatea faptului că orice demers cultural consistent presupune o logistică adecvată, infrastructura prezentă este departe de a fi satisfăcătoare, credem că la acest domeniu trebuie să se muncească extrem de intens, înainte de a fi „scos la luminile rampei”. Problema pe care ne-am pus-o de nenumărate ori pe parcursul acestei activități este aceea dacă jalonul de capitală culturală poate fi un scop în sine sau doar un indicator de parcurs. Aici desigur că ar trebui să aprofundăm care sunt plusurile și minusurile realizării sau nerealizării indicatorilor de parcurs și care sunt implicațiile de ansamblu asupra evoluției Clujului. Mai mult, dacă există un plan alternativ de stimulare a leadership-ului în plan cultural.

Iată cadrul ideatic în care propunem Primăriei municipiului Cluj-Napoca să își asume rolul de leader regional pe un palier de LEADERSHIP SOCIO-CULTURAL regional și gradual național într-un domeniu pe deplin controlabil și aducător de beneficii multiple cu costuri minime, PROMOVAREA BICICLETEI CA MOD DE VIAȚĂ. Dincolo de multiplele avantaje de ordinul reducerii costurilor de transport, de decongestionare a principalelor artere de circulație ale orașului, de câștiguri materiale colaterale, ca să nu spunem de capitolul sănătate, mediu sau capital social, o minimă investigație în țările dezvoltate și cu tradiție consolidată în domeniu, indică faptul că transportul velo reprezintă în fapt mult mai mult decât o pură opțiune de transport. Este în fapt o

declarație asupra concepției de viață a celor mai dinamice și progresiste categorii sociale, cu impact maxim asupra vieții economice în arealul investigat.

Există premise reale de a afirma că această construcție este deja demarată din perspectiva Primăriei municipiului Cluj-Napoca, dar o spunem la modul deplin responsabil, relativ difuz, în puseuri, sau etape disjuncte (construcție de căi de rulare, parc semnificativ de biciclete publice, acces spre zonele peri-urbane etc.) ce nu pot să conducă la rezultatele notabile pe care le dorim, fără o strategie articulată în jurul unei concepții ce înseamnă clar mult dincolo de mersul cu bicicleta propriu-zis. Principalul factor constructiv în sensul demersului pragmatic al acestei strategii este, credem, existența în municipiul nostru a unei comunități aparte de utilizatori ai bicicletei. Prezența de ani buni și mai ales vizibilitatea mediatică a acestei comunități fac din ea partenerul ideal pentru instituționalizarea conceptului de oraș dedicat bicicletei, spre beneficiul mutual al comunității și liderilor inspiraționali.

Mai mult, suntem conștienți că în viitorul imediat Clujul trebuie să urmărească concentrarea economică bazată pe acumularea de resurse în poli de creștere conducând inevitabil la modele de creștere clusterizată, ce funcționează în logică centripetă. Clujul trebuie să își gândească procesualitatea devenirii unui pol de dezvoltare național, în raport cu teritorialitatea specifică a dezvoltării și prin experimente de tip pilot. Un astfel de pilot de factură primordial administrativă poate fi funcționalizarea *Zonei Metropolitane*. Pilotul de leadership „VeloCluj”, pe care îl propunem, conduce cel mai rapid și eficient, credem, la conturarea pe căi formale și informale a poziției de leader (economic, social, cultural, spiritual) regional a municipiului nostru.

Am dori să atenționăm decidenții în domeniu că orice demers de natura leadership-ului, atunci când este vorba într-adevăr de o viziune radical novatoare, presupune într-o semnificativă măsură și un exercițiu de imaginație. Felul în care inovarea a devenit o temă primordială a managementului și guvernantei contemporane sunt argumente pertinente în acest sens. Iată de ce trebuie să pornim și de la premisa că inhibițiile legate de necunoașterea factorilor exogeni (de exemplu evoluția problematicii regionalizării) inerentei unui astfel de proces, sunt contraproductive contextual și nu pot decât să ne trimită la un raționament conservator. Ori, în opinia noastră acesta nu este nici pe departe spiritul adevărat al Clujului!

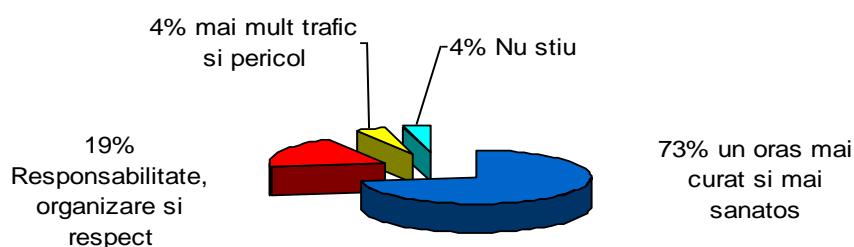
1. Analiza preliminară

Cluj-Napoca este orașul cu cea mai activă comunitate de bicicliști din România. Atât instituții publice cât și organizații ale societății civile s-au angajat de-a lungul timpului în numeroase acțiuni de încurajare a utilizării bicicletei. Aceasta se datorează în mare parte spiritului inovator și dinamic al populației și dorinței de a trăi într-un oraș modern, cu o calitate a vieții ridicată. În ciuda acestui fapt, procentul populației care utilizează bicicleta pentru deplasări cotidiene este scăzut. Noi facilități pentru bicicliști ar crește numărul utilizatorilor, ceea ce ar avea efecte deosebit de benefice asupra tuturor factorilor de dezvoltare.

Analiza efectuată de *Centrul pentru Studiul Dezvoltării Teritoriale (CSDT)*, din cadrul Facultății de Studii Europene, arată că **23% din populația cu studii superioare**, adică cea care produce valoare adăugată mai mare și care conferă creativitate și dinamism societății, declară că **ar utiliza bicicleta pentru mersul zilnic la serviciu**

dacă ar exista posibilitatea să o facă într-un mod sigur⁸⁶. Același studiu arată că 73% dintre intervievați asociază bicicleta cu un oraș sigur și sănătos, iar alți 19% cu ideea de responsabilitate, organizare și respect⁸⁷.

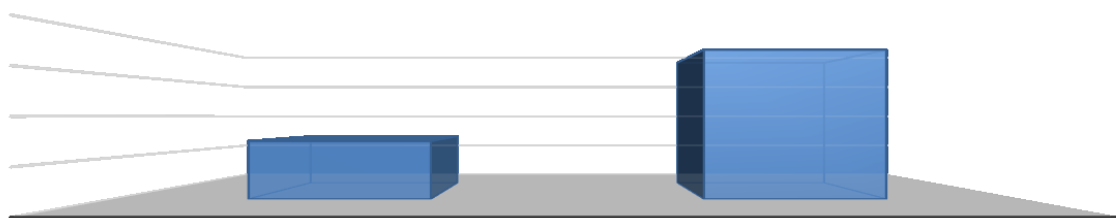
Bicicliștii în oraș înseamnă:

Sursa: B. Murar, R. Barna, „Der Einfluss der Fahrradfahrens auf das Urbane Bild”, studiu CSDT, martie 2013.

În general, orașul în care se circulă cu bicicleta este văzut ca un oraș tânăr, sănătos, mai sigur, mai curat și care emană valori pozitive. Utilizatorii de bicicletă sunt în general mai sensibili la toate problemele de mediu. Ei sunt mai sănătoși, mai creativi și mai implicați în viața comunității, contribuind mult la formarea capitalului social, care ar trebui să fie considerat o sursă inestimabilă și pentru dezvoltarea armonioasă a orașului nostru. După o statistică realizată de ziarul Gândul, 30% dintre români posedă o bicicletă⁸⁸.

Găsiți că sunt mulți bicicliști în Cluj? DA – 28%, NU – 72%

⁸⁶ CSDT a realizat în primăvara anului 2013 un studiu calitativ pe 74 de persoane cu studii cel puțin de masterat, dintre care 45 din firme multinaționale prezente în Cluj și restul din mediul universitar. Vezi B. Murar, „Der Einfluss des Fahrradfahrens auf das urbane Bild”, CSDT, p.43.

⁸⁷ *Ibidem*, p.46.

⁸⁸ www.gandul.info, din 10.10.2013.

Această întrebare nu a avut menirea să lămurească dacă sunt sau nu sunt mulți bicicliști în Cluj, fiindcă „mulți” este o noțiune relativă. Obiectivul nostru a fost, prin această întrebare, să scoatem în evidență percepția față de bicicletă. 72% din respondenți afirmă că nu sunt multe biciclete în Cluj-Napoca.

Primăria municipiului Cluj-Napoca are tot interesul în promovarea conceptului „VeloCluj” deoarece astfel orașul se poate individualiza și desprinde de trendul dezvoltării orașelor din România, printr-o politică inovatoare, dar suficient testată în Occident. Proiectul nostru implică costuri minime, dar poate aduce beneficii enorme în termeni de imagine, atât pentru oraș cât și pentru Primărie. Poate fi un atu important și pentru titlul de Cluj - Capitală Culturală Europeană, cultura ne-fiind reprezentată doar de artă ci și de stilul de viață al locuitorilor. Nu în ultimul rând, economiile realizate la nivel individual și public vor crește nivelul de viață al cetățenilor și, ca urmare, va crește și reputația Primăriei municipiului Cluj-Napoca. Reputația va atrage atenția publică, iar Primăria va putea în viitor să acționeze mai eficient, datorită consensului creat de reputație.

Prin valorile umane pe care le promovează, bicicleta împinge la relativizarea valorilor materiale, sursă de cele mai multe ori a inechităților acțiunilor politice legate de guvernare. Ea are o influență importantă și asupra ideii de putere, care dintr-una individuală, închisă într-o mașină sau birou, devine o putere împărtășită în comunitate și utilizată într-un scop comun. Ea asigură astfel și o gândire pe termen lung, solidaritatea și obiectivele incluzând generațiile viitoare. Mai mult, bicicleta influențează nivelul impozitelor și taxelor datorită endogeneizării factorilor de producție și a diminuării dependenței de resursele externe⁸⁹.

Programul european *Bypad* permite compararea sumelor investite de municipalități în infrastructura pentru biciclete⁹⁰. Astfel, în Olanda se investește puțin mai mult de 10 euro/an/cap de locuitor, iar media germană este de 5 euro/an, sumă care este luată ca reper de numeroase alte țări, chiar dacă investițiile în infrastructura de biciclete au în Germania o istorie mai veche. Acestor sume investite de municipalități li se adaugă investițiile naționale, după cum urmează:

Buget național/ locuitor/ an pentru politici ciclabile în 2002:

NL	S	N	CH	GB	F	RO
2,33	1,2	10,72	9,33	1,92	0,8	0

Sursa: Consiliul European al Ministrilor de Transport, „*Politiques nationales en faveur du vélo*”, Ed. de l'OCDE, 2004, p.27.

Efortul pentru amenajările ciclabile într-o țară ca România ar trebui să fie considerabile pentru a-i ajunge din urmă pe vecinii din Vest, iar aceste investiții nu doar că ar fi extrem de benefice pe termen lung pentru dezvoltare, ci ar duce și la crearea a numeroase locuri de muncă pe termen scurt. Australia și Statele Unite ale Americii investesc 26 euro/an/cap de locuitor pentru a recupera înapoierea în acest domeniu, fiindcă au înțeles **costurile mari ale non-investiției în facilitățile ciclabile**. Se pierde timp, bani, sănătate și în special calitatea vieții.

Utilizarea bicicletei în scop utilitar și recreativ aduce o contribuție importantă dezvoltării urbane și rurale. Prin efectele sale pozitive asupra mediului, sănătății,

⁸⁹ European Commission, “*Green Paper on Urban Mobility*”, SEC (2007)1209 – 25.9.2007.

⁹⁰ Bypad, www.bypad.org

mobilității, asupra economiei și politicului, asupra culturii și dinamismului regional, bicicleta este fără îndoială instrumentul cel mai la îndemână pentru ameliorarea calității vieții, fără efecte negative și cu costuri mici. Interesul pentru bicicletă devine pe zi ce trece mai mare, atât pentru aspectul său ludic cât și pentru cel utilitar. Bicicleta consumă puțin spațiu, este puțin costisitoare, bună pentru sănătate și mediu, este mai eficientă pentru deplasările din mediul urban și prezintă un nivel scăzut de risc. Unele țări, cum ar fi și România, au rămas din acest punct de vedere în urmă, atât în ce privește infrastructura cât și mentalitatea; bicicleta fiind văzută aici ca „mașina săracului”, în timp ce în țările nordice în special, datorită evoluției valorilor, „mașina este bicicleta săracului”⁹¹. Este însă evident că evoluția s-a realizat în paralel: dezvoltarea infrastructurii și cea a mentalității; elementul recunoscut ca cel mai descurajant fiind lipsa infrastructurii.

2. Exemple de Leadership

Un exemplu clasic de aglomerație, din afara Europei, orientată înspre bicicletă, este orașul Portland din SUA. Existența în acest oraș a unei adevărate culturi biciclistice a dus de mult la formularea unor politici în favoarea folosirii bicicletei, care a devenit o tradiție. Datorită acestora, nu numai că orașul a devenit „orașul ciclistic” al SUA, ci beneficiază de un design bike-friendly ca arhitectură și planificare teritorială. Există aici *United Bicycle Institute*, unde se învață despre tot ce ține de tehnica și facilitățile pentru biciclete și nu este de mirare că în 2008 funcționau în regiunea orașului 143 de firme producătoare de biciclete sau componente, printre care Kinesis, Mountain Cycle și Chris King Precision Components⁹². „Cui îi este greu să pună un lanț la bicicletă îi este și mai greu să-și imagineze ce înseamnă această industrie în Portland”⁹³ spunea primarul acestui oraș, mândru atât de avântul economic al industriei locale pe această bază, dar și de faptul că prin aceasta oamenii au o calitate a vieții mult mai mare decât în numeroase alte orașe mai bogate.

Amenajările ciclistice pot schimba destinele unor regiuni, așa cum arată proiectul Interreg „*Cycling without frontiers*”, prin care regiunea situată la granița dintre Austria, Ungaria și Slovacia a reușit să iasă din situația periferică pe care i-o destinase lipsa de puncte majore de interes, atât turistic cât și industrial. Zona și-a schimbat destinul prin realizarea unei rețele transfrontaliere de cicloturism, pe marginea căreia funcționează o mulțime de alte puncte de atracție turistică, manufacturieră și artizanală. Dintr-o regiune periferică în centrul Europei, ea a devenit acum unul din locurile de atracție majoră pentru populația Vienei și a Bratislavei.

3. Bicicleta, o nevoie presantă a secolului XXI

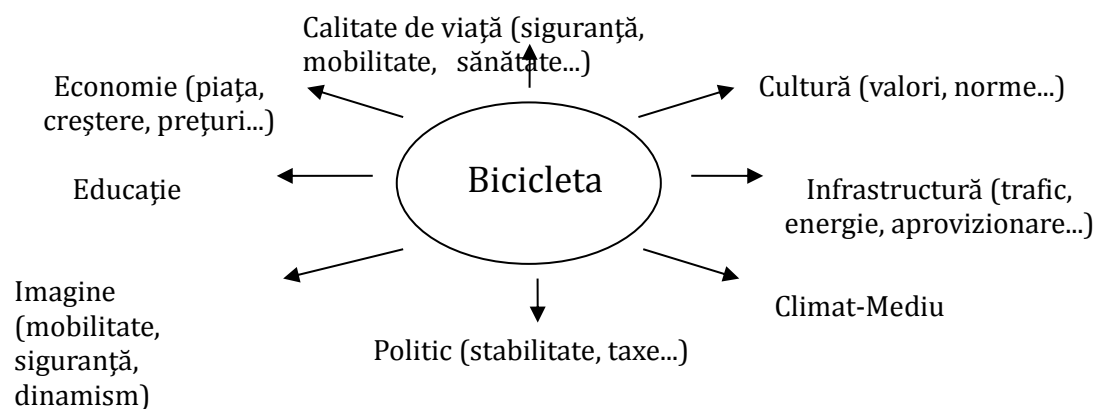
⁹¹ L. Mîndruța, „Mașina este bicicleta săracului”, în: Dilema Veche nr. 325, 6-12 mai 2010, p. 8.

⁹² Alta Planning, „The value of the Bicycle-Related Industry in Portland”, www.altaplanning.com

⁹³ *Ibidem*.

Studiile efectuate de World Health Organization (WHO)⁹⁴, ATOUT France⁹⁵, Allgemeine Deutsche Fahrrad Club (ADFC)⁹⁶, Comisia Europeană⁹⁷, Consiliul European⁹⁸ și multe universități din lume asupra impactului circulației cu bicicleta, au demonstrat efectele asupra diverselor domenii ale dezvoltării.

Influența bicicletei asupra factorilor de dezvoltare:

Sursa: adaptat după R. E. Guebler, Ch. Moeller, „Standortmarketing: Konzeption, Organisation und Umsetzung”, Ed. Haupt, 2006, p, 51.

3.1. Efectele bicicletei asupra economiei

„Orașele care nu au un sistem eficient de transport durabil nu pot fi competitive economic”⁹⁹. S-a calculat faptul că 8% din PIB-ul european se pierde datorită efectelor externe negative ale transporturilor, din care 58% o reprezintă utilizarea mașinii personale. Aceasta implică sume enorme de bani la nivelul comunității. Înlocuirea

⁹⁴ World Health Organization (WHO), “Quantifying the positive Health Effects of Cycling and Walking”, <http://www.euro.who.int/en/what-we-do/health-topics/environment-and-health/Transport-and-health/activities/promotion-of-safe-walking-and-cycling-in-urban-areas/quantifying-the-positive-health-effects-of-cycling-and-walking>

⁹⁵ ATOUT France, „Special Economie du Velo”, Paris, octobree 2009.

⁹⁶ Allgemeine Deutsche Fahrradclub (ADFC), „Die Effekte Regelmässigen Radfahrens”, www.adfc.de

⁹⁷ Commission Europeenne, „Villes cyclables, villes d’avenir”, DG Transport, 2000.

⁹⁸ Conseil Europeen des Ministres des Transports, „Politiques nationales en faveur du velo”, Ed. de l’OCDE, 2004.

⁹⁹ The European Network for Cycling Expertise, <http://www.velo.info/>

mașinii cu bicicleta ar produce din acest punct de vedere o economie de 60 cenți/km parcurs¹⁰⁰.

Toate cele cinci nevoi ale locuitorului urban (servicii, locuință, mediu, mobilitate și petrecere timp liber) sunt puternic influențate pozitiv de bicicletă. Piața globală a bicicletei cunoaște o creștere anuală de 4-6%, ea reprezentând în 2009 peste 130 milioane unități vândute. Pe lângă acestea, trebuie să luăm în calcul câștigurile realizate de către colectivitățile locale pentru staționare, comunicare, gestiunea proiectelor, imagine etc. Acestea reprezintă domenii de investiție care creează locuri de muncă. Studiul efectuat de *American League of Bicyclists* arată că nivelul locurilor de muncă astfel create nu este inferior altor domenii de investiții. Mai mult, potrivit acestui studiu că construcția infrastructurii de biciclete crează de două ori mai multe locuri de muncă pe sumă alocată decât construcția infrastructurii pentru mașini¹⁰¹. În plus, oricine poate merge pe bicicletă, iar aceasta nu necesită timp alocat special pentru mișcare, deoarece se poate face mergând la școală sau la servicii. Oamenii fiind mai sănătoși, vor fi și mai harnici și mai creativi.

Calcululele efectuate de ATOUT France au arătat că economia bicicletei generează în Franța o cifră de afaceri de 5,6 miliarde euro pe an și asigură 50.000 de locuri de muncă, dintre care 28.000 directe¹⁰² (celelalte sunt create în activități conexe cum sunt construcțiile, produsele agricole, curățătorii și alte servicii). La fel, *American League of Bicyclists* a calculat economia bicicletei din SUA la 133 miliarde de dolari și în plus, arată că infrastructura pentru biciclete atrage alte investiții, în special cele cu valoare adăugată mare, datorită unui spațiu *stress-free*, a posibilităților de relaxare și a unui mediu sigur și sănătos pentru familii¹⁰³. Este evident că alegerea locului de implantare a unei firme ține cont din ce în ce mai mult de calitatea vieții din regiune, pentru atragerea personalului calificat.

3.2. Efectele asupra mobilității

Bicicleta contribuie la o mobilitate durabilă, sănătoasă și sigură¹⁰⁴. Ea a devenit cel mai rapid mijloc de transport în majoritatea orașelor. Mai mult, infrastructura biciclistică este mai ieftină decât cea pentru mașini și de aceea mai abordabilă pentru micile comunități locale. Pe lângă avantajul oferit mobilității în general, este evident faptul că în acest caz pot fi luate în considerare nevoi de mobilitate mai individualizate, sporind astfel gradul de integrare al zonelor din jurul unui centru. La nivel european, costul lipsei de fluiditate în trafic este estimat la 2% din PIB, adică 120 miliarde de euro¹⁰⁵.

¹⁰⁰ M. Shayler, „*Costing the benefits: The value of cycling*”, Earth Resources Team, Herefordshire, 1993, in: Lightfootcycles, „*The Economic Benefits of Cycling*”, <http://www.lightfootcycles.com/benefits-of-biking/economic-benefits/>

¹⁰¹ http://www.bikeleague.org/resources/reports/report_economics.php

¹⁰² ATOUT France, *op. cit.*, p.274.

¹⁰³ http://www.bikeleague.org/resources/reports/report_economics.php

¹⁰⁴ Consiliul European, „*Action Plan on Urban Mobility*”, No. prev. doc. 10603/10.

¹⁰⁵ *Ibidem*.

Studiile arată că frecvența utilizării mașinii este importantă pe distanțe scurte: 50% din deplasări sunt efectuate pentru distanțe mai mici de 5km. Ori, tocmai pe distanțe de până la 6 km, bicicleta este cel mai rapid mijloc de transport în orașe¹⁰⁶.

3.3. Efectele asupra sănătății

Mersul pe bicicletă este un mijloc extrem de eficient în ameliorarea nivelului de sănătate și în reducerea costurilor de sănătate publică. Pedalatul ameliorează starea fizică și psihică, întărește încrederea în sine și creativitatea. În Austria, a fost calculat că 5% de parte modală realizată cu bicicleta reprezintă 405 milioane de euro economii doar în domeniul sănătății. În Scoția, unde se speră să se ajungă la o parte modală de 13% în curând, cele 12 procente de diferență față de anul 2010 ar reprezenta anual aproape 2 miliarde de euro de economii în domeniul sănătății¹⁰⁷. Un studiu realizat în Amsterdam a arătat că 9 km pedalați pe zi în plus/persoană, reprezintă economii datorită scăderii absenteismului și a costurilor medicale de 31,7 milioane euro pe an¹⁰⁸. Calculate pentru **minimum o jumătate de oră de pedalat pe zi**, aceste sume se explică prin¹⁰⁹:

- reducerea cu 50% a cardiopatiilor coronariene;
- reducerea cu 50% a riscului de diabet;
- reducerea cu 50% a riscului de obezitate;
- reducerea cu 30% a riscului de hipertensiune;
- etc.

3.4. Efecte asupra educației

Educația este la rândul său influențată prin deschiderea și prin dinamismul pe care bicicleta le generează; un biciclist este mult mai atent la ce se petrece în jur deoarece mediul său este mult mai larg, nefiind închis într-o cutie de metal. Studiile arată că studenții și copiii care se deplasează de-a lungul zilei cu bicicleta dau rezultate mai bune la învățatură¹¹⁰. Mai mult, bicicleta este un instrument excelent pentru formele de educație non-formală, apropiind oamenii de natură, facilitând mobilitatea și oferind oamenilor o perspectivă mai largă asupra sensului vieții, scoțându-i din starea de simpli consumatori și dovedindu-le că lumea poate fi mai mult decât o simplă piață.

3.5. Efecte asupra mediului

¹⁰⁶ Comisia Europeană, *Villes Cyclables ...*

¹⁰⁷ S. Kohlmeier et al., "Health in all Policies" in Practice: Guidance tools to quantifying the health effects of cycling and walking, in: *Journal of Physical Activity and Health*, 2010, 7(suppl 1), S. 120-125.

¹⁰⁸ Interface for Cycling Expertise, *The Economic Significance of Cycling*, VNG Uitgeverij, 2000.

¹⁰⁹ Organizația Mondială a Sănătății, *Charte sur les transports, l'environnement et la sante*, 1999.

¹¹⁰ Allgemeine Deutsche Fahrradclub (ADFC), *Radfahrende Kinder sind fitter in der Schule*, www.adfc.de

Este evident că emisiile de carbon sunt nule, iar poluarea sonoră aproape de zero.

Comparație impact mod de transport, baza 100 (mașină particulară)
(număr călători pe kilometru parcurs)

	Mașină	Autobuz	Bicicletă	Avion	Tren
Consum de spațiu	100	10	8	1	6
Consum energie	100	30	0	405	34
Emisii CO ₂	100	29	0	420	30
Emisii Oxid de azot	100	9	0	290	4
Emisii hidrocarburi	100	8	0	140	2
Emisii CO	100	2	0	93	1
Poluare atmosferică totală	100	9	0	250	3
Risc de accident	100	9	2	12	3

Sursa: Rapport UPI Heidelberg, Ministerul German al Transporturilor, cit. CEMT, 2004.

3.6. Efecte asupra turismului

Bicicleta reprezintă mijlocul de locomoție ideal pentru turism fiindcă de pe bicicletă văzul, auzul și mirosul pot fi impresionate în egală măsură. Pentru mulți europeni posibilitatea de a folosi bicicleta reprezintă un motiv foarte important în alegerea destinației unei vacanțe, iar impactul asupra zonei de sejur justifică investițiile realizate pentru primirea cicloturiștilor. În plus, facilitățile pentru biciclete au un efect important asupra calității locurilor turistice, în principal:

- o mai bună posibilitate de mobilitate și staționare;
- un răspuns mai bun la așteptările turiștilor cu o mentalitate „verde”;
- o mai bună adecvare la stilul vacanțelor moderne, dinamice.

Activitățile cicloturistice înlătură punctele de ruptură între locurile de interes turistic major, dar și cele sezoniere, după cum ne arată fluxurile cicloturistice din Germania sau din unele destinații turistice consacrate cum sunt Ibiza, Cipru și insulele Canare, care și-au mărit sezonul cu patru-cinci luni pe an. Este evident că în aceste condiții și rentabilitatea celorlalte activități crește.

3.7. Efecte asupra planificării teritoriale

Economia bicicletei, cu numeroasele sale elemente (industrie, componente, asamblaj, distribuție) și domenii de impact (mobilitate, turism, evenimente, mentenanță, infrastructură etc.), poate fi caracterizată ca o economie dispersată în spațiu. Crearea infrastructurilor pentru bicicletă ușurează integrarea centrelor în zona înconjurătoare deoarece bicicleta permite integrarea omului în acest spațiu; contrar mașinii care doar leagă două sau mai multe asemenea centre. În plus, utilizarea

bicicletei este de 10 ori mai eficientă decât transportul auto în ceea ce privește utilizarea spațiului¹¹¹.

4. Obiectivele Proiectului

Obiectivele acestui proiect țin cont în primul rând de nevoile unei societăți moderne, de posibilitățile oferite de o creștere a utilizării bicicletei, de nevoile specifice ale dezvoltării județului Cluj și, în primul rând, de obiectul general fixat, creșterea calității vieții. Impactul bicicletei asupra domeniilor prioritare de dezvoltare ale Uniunii Europene (Competitivitate, Transport, Resurse umane, Dezvoltare durabilă și Mediu) fundamentează alegerea obiectivelor noastre, în așa fel încât acestea să fie compatibile cu domeniile de intervenție ale Fondurilor Structurale și de Coeziune, conform reglementărilor comunitare.

Obiectiv principal: creșterea calității vieții

Viziune: creșterea utilizării bicicletei	
Obiectiv strategic 1: Schimbarea mentalității în favoarea bicicletei	Obiectiv strategic 2: Dezvoltarea infrastructurii pentru biciclete
<p>Obiective specifice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ameliorarea securității rutiere; - atenuarea problemelor de mediu; - îmbunătățirea calității aerului; - reducerea congestiei în trafic; - ameliorarea mobilității; - reducerea costurilor legate de sănătate. 	<p>Obiective specifice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - creșterea atractivității pentru investiții; - creșterea atractivității pentru mâna de lucru calificată; - creșterea atractivității pentru turiști; - ameliorarea securității rutiere; - reducerea congestiei în trafic; - ameliorarea mobilității; - reducerea costurilor legate de sănătate; - reducerea costurilor legate de dezvoltarea infrastructurii; - scăderea costurilor care derivă din efectele externe negative ale utilizării mașinii.

Rezultatul proiectului: creșterea părții modale a bicicletei până la 5% în 2020.

¹¹¹ Consiliul European al Ministrilor de Transport, *Politiques Nationales en faveur du Velo*, CEMT, 2004.

5. Analiza SWOT

Puncte tari:

- comunitate biciclistică activă;
- existența mediului universitar (inovativ, dinamic, formator de opinie);
- multitudinea programelor de finanțare.

Puncte slabe:

- voința politică: (priorități politice, finanțare, etc.);
- reglementări în circulație (în sensul lipsei discriminării pozitive);
- mentalitatea oamenilor;
- nivel economic scăzut = nivel nevoi de bază.

Oportunități:

- creșterea preocupării pentru sănătate;
- trend creștere utilizare bicicletă;
- trendul european înspre durabilitate și ecologie ⇒ finanțări;
- mobilitate la nivel european = schimbare mentalitate populație.

Amenințări:

- imobilitate politică;
- ieftinire mașini și benzină (de exemplu, programul Rabla);
- costurile mari ale non-investiției în facilitățile pentru biciclete.

Strategia noastră este una de tip complex, în care ne bazăm pe punctele tari, încercăm să profităm de oportunități, încercăm să transformăm punctele slabe în puncte tari și să minimizăm impactul amenințărilor.

Punctul forte identificat de noi se bazează pe locuitorii orașului, oameni evoluți și educați, care după ce și-au satisfăcut nevoile de bază, materiale, au nevoie să își satisfacă și nevoile superioare, spirituale, legate de calitatea vieții.

Unul din punctele slabe, dar cu valențe demobilizatoare puternice, este lipsa voinței și viziunii politice în sensul dezvoltării pe termen lung.

Deși majoritatea oportunităților provin tot din direcția locuitorilor orașului, o oportunitate care nu trebuie neglijată este finanțarea europeană pentru astfel de proiecte.

O amenințare puternică la adresa dezvoltării în general provine tocmai din costurile mari ale non-investiției în infrastructuri biciclistice, ceea ce va produce impulsuri negative asupra oricărui proiect de dezvoltare viitor.

Așadar, pentru creșterea calității vieții noastre, Primăria municipiului Cluj-Napoca trebuie să se angajeze în realizarea proiectului VeloCluj, sprijinindu-se pe angajamentul nostru și al oamenilor activi din Cluj. Punctul slab (viziunea și voința politică) vor fi astfel transformate în puncte tari, utilizându-le în prealabil pe cele existente (locuitorii orașului). În același timp, vor fi eliminate principalele amenințări (costul non-investiției în facilități biciclistice) și având la dispoziție oportunități reale în domeniu, plus multiplele posibilități de finanțare europeană, în cazul unui start bun, ar putea asigura detașarea și diferențierea competitivă față de alte orașe din România.

6. Identificarea Problemelor Strategice Cheie (PSC)

Lipsa utilizării bicicletei:

- lipsa infrastructurii;
- lipsa mentalității;

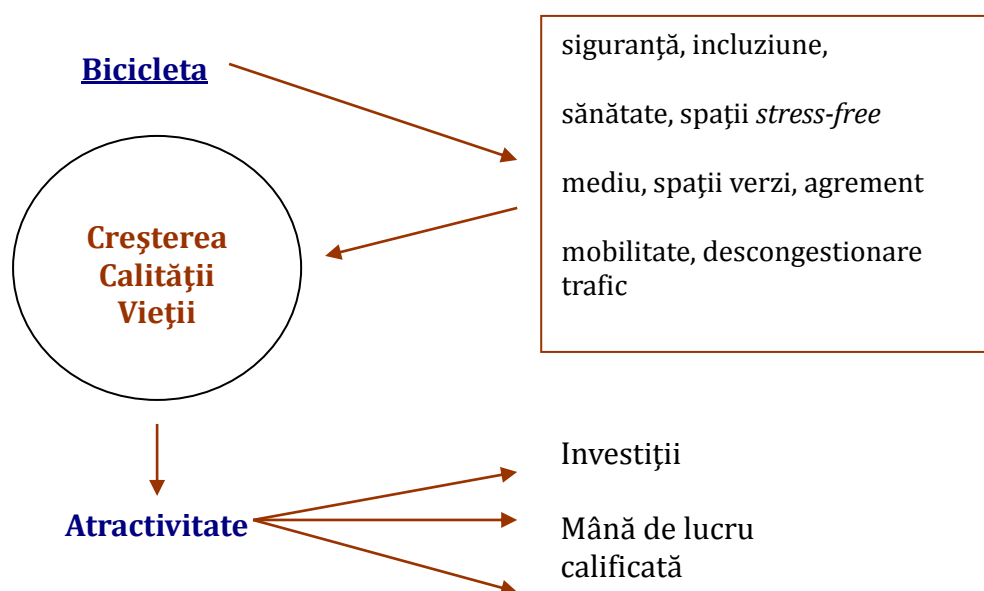
1. Lipsa infrastructurii:

- lipsă voință politică;
- lipsă facilități;
- lipsă investiții.

2. Lipsă mentalitate:

- lipsă educație (mobilitate, sănătate, ecologie etc.);
- lipsă conștientizare avantaje;
- lipsă promovare.

7. Analiza potențialului de avantaj competitiv al orașului

Concentrația populației în orașe este un indicator de bază a atractivității orașului, puterea de a atrage oameni și idei fiind una dintre caracteristicile orașelor de-a lungul istoriei¹¹². Populația unor orașe scade, a altora crește, însă pe lângă dinamica naturală, există numeroase fluxuri migratorii. Unii oameni se deplasează în căutarea unui loc de muncă, iar alții în căutarea unui loc mai bun de trăit. Globalizarea a dus la pierderea caracterului unic al orașelor, care au ajuns să concureze pe o piață globală, pentru atragerea și fixarea resurselor. Pentru aceasta, orașele trebuie să ofere condiții pentru ca resursele interne să rămână și să-și dezvolte activitățile, iar cele externe să vadă aici

¹¹² T. Brandmuller & B. Feldmann, *The Urban Audit – measuring the quality of life in European Cities*, IAOS Conference, 2008.

posibilități mai bune de dezvoltare decât în alte locații. În general, aceste resurse sunt investițiile, mâna de lucru calificată și turiștii, toate aceste trei categorii fiind aducătoare de venituri, activități și dinamism în regiune, precum și plătitoare de taxe, de care autoritățile publice pot dispune pentru a ameliora în continuare atractivitatea urbană. Orașele unde viața e plăcută au succes și pe plan economic¹¹³.

Calitățile estetice ale orașului funcționează ca și catalizatori pentru creșterea economică, de aceea orașele trebuie să investească în cultură, posibilități de relaxare și de petrecere a timpului liber, mobilitate și mediu. *„Un oraș nu este doar un concept geografic, o determinare spațială, o aglomerare de clădiri și birouri. Un oraș respiră atmosfera urbană. Orașele sunt – tradițional – centre de comerț, activități, artă, cultură, trecut și viitor. Atmosfera urbană este determinată de un labirint de schimburi dinamice între toate aceste funcții, între lucru și loisir, individualitate și colectivitate, servicii publice și private”*¹¹⁴. De aceea, cu cât oamenii, firmele și turiștii devin mai mobili, datorită dezvoltării tehnologice, sociale și politice, cu atât competiția între orașe se joacă la scară tot mai mare. *„The city is in fact a collection of locations”*¹¹⁵ deoarece oamenii, firmele și turiștii iau în considerare numeroși factori pentru a veni și a se stabili într-un oraș, însă acești factori se influențează reciproc, cu atât mai mult cu cât atractivitatea unui loc poate fi afectată de cea a altui loc din vecinătate. De aceea, orice oraș are nevoie de un echilibru între diversele sale funcțiuni (loc de viață, de vizitat sau de activități economice), mai ales că monofuncționalitatea și-a dovedit limitele, în special în cazul fluctuațiilor economice sau a schimbărilor exogene¹¹⁶.

Dezvoltarea orașelor este din ce în ce mai strâns legată de atractivitatea acestora, deoarece regiunile și orașele se găsesc acum într-o competiție deschisă, pe o piață liberă. Atractivitatea nu trebuie însă confundată cu competitivitatea deoarece ultima noțiune privește îndeosebi aspectul economic, cantitativ, în timp ce atractivitatea urbană îl include pe primul, dar merge mai departe, înspre aspecte calitative, cum ar fi calitatea vieții sau imaginea orașului. De aceea, strategiile de dezvoltare trebuie să se concentreze pe lângă aspectele economice și pe cele culturale, sociale, de mediu, pentru a crea un climat primitiv și sigur pentru oameni, pentru că prin ei este asigurată stabilitatea economică și succesul orașului în viitor.

8. Propuneri de programe operaționale și acțiuni

Prin efectele sale pozitive asupra mediului, sănătății, mobilității, asupra economiei și politicului, asupra culturii și dinamismului regional, bicicleta este fără îndoială instrumentul cel mai la îndemână pentru ameliorarea calității vieții, fără efecte negative și cu costuri mici.

¹¹³ D. Tremblay, M-U. Proulx, *„Le Positionnement de Saguenay”*, Promotion Saguenay et CLD, octobre 2004.

¹¹⁴ Van Baxtel, cit. V. Vles (coord.), *„Attractivite et recomposition des territoires touristiques”*, Projet du contrat MSHA 2011-2014, p.6.

¹¹⁵ *Ibidem*.

¹¹⁶ *Ibidem*, p.8.

8.1. Desemnarea unei persoane competente din Primăria municipiului Cluj-Napoca ca „Mr. Velo”, angajat al cărui scop să fie susținerea și promovarea bicicletei.

8.2. Propuneri infrastructură

Cel mai descurajant element pentru utilizarea bicicletei este lipsa infrastructurii. Pentru ca oamenii să aibă curajul să folosească bicicleta ca mod de transport normal, este nevoie de o rețea de piste ciclabile integrate și continue. Aceasta asigură viteza deplasării și siguranța necesară, separând bicicliștii de traficul auto. Pe străzile mari pot fi amenajate piste separate, iar pe cele mici se poate impune prioritate bicicletelor. Pe străzile cu sens unic bicicletele pot fi autorizate să circule în contrasens și, în general, să nu fie autorizată construcția și repararea străzilor care nu includ în proiect piste de biciclete.

Semnalizarea și informațiile necesare circulației cu bicicleta precum și mobilierul de staționare reprezintă elemente stimulatoare pentru utilizarea bicicletei, serviciile de poliție trebuind să fie sensibilizate asupra acestor nevoi. Miniștrii CEMT (Consiliul European al Miniștrilor de Transport) au observat că cicliștii plătesc un tribut mult mai mare accidentelor rutiere decât ceilalți utilizatori, datorită vulnerabilității lor¹¹⁷.

Propunerile noastre ar fi:

- reducerea vitezei pentru autoturisme;
- segregarea circulației;
- educația atât a automobiliștilor cât și a cicliștilor;
- mai ales la început, cum este cazul orașului nostru, printr-o **discriminare pozitivă** a bicicliștilor față de automobiliști, tocmai pentru a-i pune pe poziții de egalitate.

8.3. Legătura cu transportul public

Articularea utilizării bicicletei cu transportul public stă la baza concepției unui transport urban modern. De aceea, concepția unei rețele de transport integrate, pentru a asigura legătura între cele două moduri este esențială. Au existat unele acțiuni în acest sens și la Cluj, prin furci port-bicicletă în fața autobuzelor, care însă fiind prost făcute (în special sistemul de prindere care necesită 2-3 minute/bicicletă), au fost inutilizabile. Studiul CEMT (2004) arată că în Olanda, 35% din clienții căilor ferate merg la gară cu bicicleta¹¹⁸. Un alt exemplu poate fi gara din orașul Munster, unde a fost construit un garaj păzit cu 3.000 de locuri, în care există un atelier de reparații și o spălătorie gratuită pentru biciclete.

Propunerea noastră ar fi ca:

- pe mijloacele de transport în comun să fie create posibilități de transport velo;
- infrastructura de biciclete să lege și principalele noduri de legătura ale transportului public;
- să fie create facilități de staționare în aceste locuri.

¹¹⁷ CEMT, 2004..., p.25.

¹¹⁸ *Ibidem*, p.35.

8.4. Alte acțiuni importante

Majoritatea acțiunilor destinate încurajării utilizării bicicletei se bazează pe resursele existente. Trebuie:

- să se țină cont mai mult de bicicliști, în orice situație;
- să le fie acordată prioritatea în planurile de gestiune ale circulației;
- restructurarea spațiului rutier să fie axată înspre accesibilitatea și siguranța cicliștilor;
- să se țină cont de posibilitatea orientării unor resurse înspre proiecte biciclistice.

Autoritățile pot iniția acțiuni de tipul *bike to work*, în care măcar în centrul orașului oamenii să fie încurajați să meargă la servicii cu bicicleta, *bike to school*, în care studenții și elevii să utilizeze bicicleta ca mijloc de transport și în general să se implice în orice eveniment de acest tip, cum ar fi ziua mediului, ziua fără mașini, ziua pământului etc.

8.5. Propuneri de promovare a bicicletei

Deși în România bicicleta nu este văzută ca un mod „normal” de transport, bicicleta trebuie promovată în legătură cu un mod de viață dinamic și modern, legat de preocupări precum economia de energie, protecția mediului, o viață sănătoasă și sigură. Este nevoie de o schimbare de atitudine din partea autorităților și a oamenilor. Nu trebuie însă uitat faptul că autoritățile care promovează utilizarea bicicletei trebuie să o însoțească cu măsuri coerente legate de siguranță în trafic, altminteri, doar încurajează accidentele.

Propunerea noastră:

- un program de comunicare al Primăriei municipiului Cluj-Napoca care să arate faptul că bicicleta este un mod de transport practic, sigur și agreabil;
- reabilitarea imaginii biciclistilor prin atenție, vizibilitate și avantaje în trafic.

8.6. Propuneri de coordonare a acțiunilor

Politica în favoarea bicicletei necesită intervenția mai multor actori instituționali și regionali, de aceea este necesară **organizarea unui Forum Regional**, pentru inițierea unui grup de lucru, care să asigure coordonarea acțiunilor.

Raportul CEMT (2004) subliniază faptul că pentru a reuși implementarea unor politici în favoarea bicicletei este nevoie de integrare și coerență între politicile de transport, de amenajare a teritoriului, de mediu, de sănătate etc., deoarece bicicleta are un impact asupra tuturor acestor aspecte, care trebuie să se articuleze între ele. Realizarea infrastructurii biciclistice ar trebui să fie însoțită de posibilități de staționare, încurajarea intermodalității, măsuri pentru descurajarea utilizării mașinii, promovare etc., eventual și printr-un angajament voluntar al diversilor actori.

8.7. Propuneri de finanțare

În general finanțarea programelor de încurajare a utilizării bicicletei se axează pe realizarea infrastructurii, educație și promovare. Numeroase țări au procente fixate din bugetul Ministerului Transporturilor dedicate infrastructurii biciclistice, cei mai mari investitori fiind însă autoritățile locale și regionale, din bugetele alocate pentru educație,

sănătate, mediu, sau din taxe locale. În Franța, de exemplu, statul se obligă să participe cu până la 35% la orice proiect local care urmărește încurajarea bicicletei¹¹⁹. În plus, numeroase orașe și comune susțin financiar cluburile și asociațiile biciclistice locale, care au experiență în domeniu. În plus, Uniunea Europeană, prin fondurile structurale și de Coeziune, susține acțiunile în favoarea bicicletei și le finanțează prin numeroase programe operaționale (POR, Mediu, Energie, etc.). De exemplu, aproape jumătate din fondurile pentru energie regenerabilă sunt absorbite prin proiecte legate de bicicletă.

Propunerea noastră ar fi ca 5% din bugetul local să fie orientat înspre măsurile legate de încurajarea utilizării bicicletei.

8.8. Organizarea Forumului Regional

Forumul Regional este momentul în care actorii județului Cluj (la început), cu susținerea Primăriei municipiului Cluj-Napoca, se vor întâlni pentru a schimba informații în legătură cu acest proiect. Reprezentanți ai autorităților locale, ai diverselor organisme însărcinate cu sănătatea, educația, siguranța, mediul, turismul și mediul de afaceri, vor fi invitați să participe la formarea unui nucleu voluntar de lucru pentru creșterea utilizării bicicletei. El ar avea deocamdată rolul de a coagula niste forțe în jurul acestui proiect, pentru ca în următorii ani să poată demonstra valabilitatea sa.

Ambasada Regatului Țărilor de Jos la București va fi unul din coorganizatorii acestui eveniment, după modelul US-Dutch Thinkbike workshops¹²⁰. Înaintea Forumului Regional, timp de două zile, experți olandezi, împreună cu actorii locali interesați, vor analiza situația de pe teren și vor prezenta apoi în cadrul Forumului, concluziile lor.

Propunerea noastră ar fi ca Primăria municipiului Cluj-Napoca să se implice activ în organizarea Forumului în perioada următoare.

Concluzii

Primăria municipiului Cluj-Napoca are tot interesul să își asume rolul de leader regional pe un palier de LEADERSHIP SOCIO-CULTURAL regional și gradual național, într-un domeniu pe deplin controlabil și aducător de beneficii multiple cu costuri minime, PROMOVAREA BICICLETEI CA MOD DE VIAȚĂ. Dincolo de multiplele avantaje de ordinul reducerii costurilor de transport, de decongestionare a principalelor artere de circulație ale orașului, de câștiguri materiale colaterale, ca să nu spunem de capitalul sănătate, mediu sau capital social, o minimă investigație în țările dezvoltate și cu tradiție consolidată în domeniu, indică faptul că transportul velo reprezintă în fapt mult mai mult decât o pură opțiune de transport. Este în fapt o declarație asupra concepției de viață a celor mai dinamice și progresiste categorii sociale, cu impact maxim asupra vieții economice în arealul investigat. Avantajele asumării leadership-ului în acest domeniu nu se limitează la avantajele competitive de netăgăduit, ci merg mai departe, înspre un câștig de notorietate pe termen lung pentru Primăria municipiului Cluj-Napoca. Notorietatea, stând la baza producerii și mobilizării capitalului social, este capabilă să le transforme în avantaje comparative și de durată.

¹¹⁹ *Ibidem*, p. 41.

¹²⁰ În 2010, Guvernul Regatului Țărilor de Jos a inițiat aceste workshopuri în SUA, pentru a împărtăși experiența în domeniul biciclistic. Programul începe să se extindă și în alte țări.

Bibliografie:

- Alta Planning, „*The value of the Bicycle-Related Industry in Portland*”, www.altaplanning.com
- ATOOUT France, „*Special Economie du Velo*”, Paris, octobre 2009.
- Bypad, Proiect finanțat de Comisia Europeană, www.bypad.org
- COLIBI (Association of the European Bicycle Industry), „*European Industry & Market Profile*”, <http://www.colibi.com/>
- Comisia Europeană, „*Analysis and development of new insights into substitution of short car trips by cycling and walking*”, DG Transports, 1998.
- Comisia Europeană, „*Villes cyclables, villes d'avenir*”, DG Transport, 2000.
- Comisia Europeană, „*Green Paper on Urban Mobility*”, SEC (2007)1209 – 25.9.2007.
- Conseil Européen des Ministres des Transports, „*Politiques nationales en faveur du velo*”, Ed. de l'OCDE, 2004.
- Consiliul European, „*Action Plan on Urban Mobility*”, No. prev. doc. 10603/10.
- Conseil National des Professions du Cycle, www.tousavelo.com/
- European Cyclist's Federation, www.ecf.org
- European Network for Cycling Expertise, <http://www.velo.info/>
- FUB (Federation française des Usagers de la Bicyclette), <http://www.fubicy.org/>
- German National Cycling Plan, <http://www.nationaler-radverkehrsplan.de/>
- Guebler R. E., Moeller Ch., „*Standortmarketing: Konzeption, Organisation und Umsetzung*”, Ed. Haupt, 2006.
- Interface for Cycling Expertise, „*The Economic Significance of Cycling*”, VNG Uitgeverij, 2000.
- Kohlmeier S. et al., „*Health in all Policies in Practice: Guidance tools to quantifying the health effects of cycling and walking*”, în: *Journal of Physical Activity and Health*, 2010, 7(suppl 1), S. 120-125.
- League of American Bicyclists, „*The Economic Benefits of cycling*”, http://www.bikeleague.org/resources/reports/report_economics.php
- Organizația Mondială a Sănătății, „*Charte sur les transports, l'environnement et la sante*”, 1999.
- Organizația Mondială a Sănătății, „*Quantifying the positive Health Effects of Cycling and Walking*”, <http://www.euro.who.int/en/what-we-do/health-topics/environment-and-health/Transport-and-health/activities/promotion-of-safe-walking-and-cycling-in-urban-areas/quantifying-the-positive-health-effects-of-cycling-and-walking>
- Plan Național Velo France, <http://www.developpement-durable.gouv.fr/Le-Plan-national-Velo>

Marketing teritorial

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

Marketing teritorial: priorități strategice și recomandări pentru Cluj-Napoca (2014-2020)

Conținutul documentului

1. Clarificări conceptuale
2. Cercetare realizată în Cluj-Napoca privind principalele nevoi și tendințe de marketing teritorial ale orașului
3. Diagnoză și arbori ai problemelor
 - 3.1 Analiză preliminară – segmentul locuitori, rezidenți și lucrători
 - 3.2 Analiză preliminară – segmentul vizitatori
4. Prioritate – măsuri- proiecte
5. Probleme strategice – programe operaționale
 - Problema strategică 1
 - Problema strategică 2
 - Problema strategică 3
 - Problema strategică 4
6. Sinergii cu celelalte grupuri de lucru implicate

Rezumat

O strategie de marketing teritorial reprezintă pentru Cluj-Napoca oportunitatea atragerii a trei surse de plus-valoare pentru comunitate: *forță de muncă* – rezidenți din țară și din străinătate, *turiști* – consumatori de servicii de cazare și *investitori* – creatori/ofertanți de oportunități și locuri de muncă. Documentul de față își va concentra atenția pe primele două surse, cele care vizează în mod deosebit resursa umană. Recomandările privind investitorii vor fi formulate de alte grupuri de lucru cuprinse în panelul „Clujul antreprenorial”.

Din analiza realizată în cadrul documentului se desprind două tendințe ferme probate statistic: orașul are nevoie de mai mulți turiști și de mai multă forță de muncă pentru sectoare calificate. Aceste vulnerabilități depistate sunt considerate consecințe ale inexistenței unor structuri cu atribuții specializate în domeniu. Clujul nu poate desfășura politici de marketing teritorial destinate atragerii de forță de muncă și turiști în absența unui cadru instituționalizat. Astfel, documentul identifică printre prioritățile strategice ale orașului **nevoia constituirii și operaționalizării unor structuri capabile să genereze și să implementeze proiecte de marketing teritorial**. Aceste priorități, care vizează atât turiștii cât și forța de muncă, atrag după sine, în accepțiunea noastră, trei măsuri:

- Creșterea capacității administrative a orașului de a obține informații relevante pentru fundamentarea proiectelor sale de marketing teritorial. Aici vizăm ca și proiect crearea unui **Observator Statistic Municipal**;
- Îmbunătățirea serviciilor oferite potențialilor rezidenți. Aici vizăm ca și proiect înființarea **Serviciului de asistență pentru relocare**;
- Promovarea serviciilor oferite de municipiu. Aici vizăm ca și proiect înființarea **Biroului de promovare a municipiului**.

1. Clarificări conceptuale¹²¹

Una dintre problemele de bază ale marketingului teritorial rezidă în faptul că teritoriul, la modul general, are o întindere relativă și este greu de măsurat, ceea ce face ca, în consecință, gestionarea lui corespunzătoare să devină un proces mai amplu și nu întotdeauna atât de ușor de controlat. Ca și comportament general în ultimii ani, poate fi observată în România tendința unui număr tot mai mare de localități de a căuta să se promoveze pe ele însele, încercând totodată să-și cultive particularitățile și să punteze cu agresivitate modul în care se diferențiază de cele din vecinătate. Motivația unor astfel de localități este clară, însă au rost asemenea demersuri în unități teritoriale mici?

Putem considera de asemenea că toate acele aspecte identitare care țin de a fi clujean se limitează strict la întinderea administrativă a municipiului Cluj-Napoca? Cine poate să gestioneze din punct de vedere *administrativ-teritorial marketingul și place branding-ul*¹²² întregii zone? Este clar că în acest caz Primăria municipiului Cluj-Napoca ca instituție, nu este suficientă deoarece întinderea unui astfel de teritoriu este mai mare decât unitatea administrativă pe care ea, Primăria, o are de gestionat. Apare, prin urmare, nevoia unui *parteneriat strategic* între autoritățile publice locale care să gestioneze împreună promovarea unui teritoriu mai mare, menit să exploateze în cazul acestor unități atât părțile comune cât și diferențele, transformându-le pe acestea din urmă în *complemente, nu contradicții și conflicte*.

Cine poate însă să-și asume sarcina de a conduce tot ansamblul de elemente care poate genera nașterea unei bune imagini a unui oraș sau a unui teritoriu, în general? Ca răspuns la întrebare, autoritățile publice locale au rolul principal în desfășurarea acestui proces. Cu ajutorul celor care le reprezintă la vârf, municipalitățile pot da curs nevoii de leadership, iar cu ajutorul capacității administrative pot să asigure un management necesar organizând deopotrivă procesul de creație și cel de implementare. Administrația publică locală nu este arhitectul unui brand local dar poate fi un bun facilitator de proces.

Astfel, politicile de marketing teritorial nu pot fi marcate de granițe administrative. Ele necesită o plasare în context geografic mai larg cu trimiteri spre alte unități teritoriale în care autoritatea publică locală luată în discuție nu mai are, poate, competența de a acționa. În plus, construcția unui proces de marketing teritorial nu poate fi gândită altfel decât pe temelia unui leadership de calitate care reclamă la rândul său, înainte de orice, *viziune*.

De asemenea, ar fi bine să știm unde începe, dar și unde ar fi bine să se termine reglementarea și intervenția administrativă în promovarea unui teritoriu? Se impune o judecată de tip *laissez-faire* sau crearea de structuri, acte normative, politici publice, sunt soluțiile concrete de îmbunătățire?

Grupul de lucru pentru marketing teritorial va aborda acest concept ca pe un proces care implică și brandul teritorial sau brandul local.

Vom opera în acest document mai mult cu noțiunea de marketing teritorial, nu înainte de a accentua faptul că modalitățile de a numi întreaga paletă de activități conectate cu promovarea și „vânzarea” (în sens figurat) unui teritoriu sunt multe și diverse. Menționăm câțiva termeni din aria sinonimică acoperită cel mai bine de limba engleză: *city marketing* (dacă activitatea în sine este strict conectată cu un oraș anume), *territorial marketing* (dacă avem în vedere o activitate menită să pună un oraș în relație cu ceea ce îl înconjoară), *urban marketing*, *municipal marketing*, *selling of places*, *marketing of places*, *geographical marketing* sau chiar *urban place marketing*.

¹²¹ Sursele cadrului științific al documentului: Andrei Țigănaș: „Activitatea promoțională în organizații și mediul lor”- teză de doctorat și „Fostering public attendance within the territorial marketing field, a local diagnosis aimed at providing image strategy improvements to the Romanian city of Cluj-Napoca” – publicat în 2012 în PUBLIC POLICY AND ADMINISTRATION T. 11, Nr. 4 / 2012, Vol. 11, No 4, p. 619–628 Vilnius, Lituania

¹²² Grupul de lucru responsabil de acest document își va concentra recomandările pe aspecte de marketing teritorial și mai puțin pe elemente care țin de brandul Clujului.

2. Cercetare realizată în Cluj-Napoca privind principalele nevoi și tendințe de marketing teritorial ale orașului

În anul 2012 a fost realizat un exercițiu de diagnoză teritorială a Clujului printr-o cercetare cantitativă. Scopul demersului științific de atunci a fost crearea unei imagini mai clare referitoare la *produsul* Cluj-Napoca, la orașul în sine, la atuurile și particularitățile sale care pot fi tranzacționate într-o strategie de marketing teritorial. Am pornit atunci de la premisa că un oraș bine promovat are nevoie de o poveste, că brandul Cluj are nevoie de o promisiune în fața celor care vin să *consume* acest oraș și să îl *cumpere* într-o formă sau alta. Pe același raționament, am considerat că în spatele poveștii unui teritoriu trebuie să existe o realitate, o bună cunoaștere a principalelor puncte tari și puncte slabe ale orașului. Astfel, cercetarea descrie și analizează percepția mai multor clujeni față de orașul în care trăiesc, percepție având la bază mai mulți indicatori urbani.

Investigația a avut ca metodă de cercetare sondajul, iar ca instrument chestionarul, numărul de subiecți investigați a fost de 206 iar eșantionarea a fost nealeatoare.

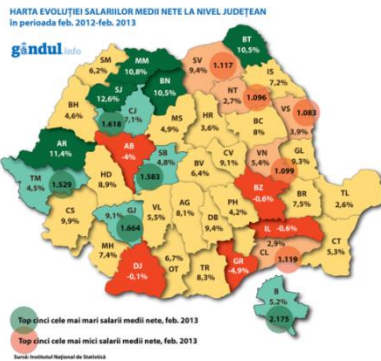
Printre tendințele și nevoile remarcate în cercetare pot fi enumerate următoarele:

- Subiecții au depistat o profundă legătură identitară între Cluj-Napoca și ideea de *universitate*, pe de o parte, respectiv ideea de *Transilvania*, de cealaltă parte. Această tendință atrage după sine nevoia promovării Clujului pe o arie mai extinsă decât granițele efective ale orașului. Identitatea Clujului este profund legată de identitatea Transilvaniei, de aceea este necesară o corectă promovare a regiunii de pe urma căreia și Clujul, ca pol urban reprezentativ, să poată beneficia.
- În accepțiunea respondenților, obstacolele în calea unei bune promovări a Clujului sunt infrastructura, aspectul clădirilor noi sau istorice, traficul rutier, indicatori urbani corelați cu administrația locală și activitatea ei.
- O altă tendință remarcată din partea respondenților este aceea de a-i da administrației orașului o cotă scăzută de încredere. De aici apare și nevoia ca instituțiile publice să-și amelioreze la nivel local, prin marketing, acest handicap.
- De asemenea, respondenții și-au manifestat, prin răspunsurile date, un grad ridicat de interes în raport cu oportunitatea construirii unui brand al orașului.

3. Diagnoză și arbori ai problemelor

Prioritățile strategice de marketing teritorial al municipiului Cluj-Napoca trebuie să contribuie la realizarea viziunii de dezvoltare a județului și a zonei metropolitane. În acest sens reamintim două declarații de viziune relevante pentru cadrul strategic în care vom funcționa:

- „Județul Cluj va fi, în 2050, cea de-a doua regiune din România, după București-Ilfov, din perspectiva dezvoltării și cel mai important pol economic, medical și educațional în teritoriul delimitat de principalele capitale central și est-europene: București și Budapesta. Cu o economie modernă și competitivă, bazată pe oportunitățile culturale și științifice, Clujul va oferi locuitorilor săi un standard de viață înalt, în armonie cu mediul înconjurător și încurajând spiritul civic.”

Harta evoluției salariilor

Cumulate, aceste date ne indică faptul că municipiul are nevoie să atragă forță de muncă suplimentară.

Harta ratei șomajului

Studiu de caz – sectorul IT și insuficiența specialiștilor

„Eu pot să vă spun faptul că doar o parte dintre companiile membre ale clusterului ar angaja pe loc 500 de specialiști IT”.

Alexandru Tulai – președinte Cluster IT Cluj-Napoca

Declarație aprilie 2013

„Vor fi, cu siguranță, absolvenți de profil ai unor universități din alte orașe din țară sau chiar din Republica Moldova, care vor fi interesați să vină la Cluj, iar firmele de IT vor fi interesate să îi angajeze și astfel să se acopere parțial nevoile companiilor de profil în privința resurselor umane.”

Daniel Don, director A IOEM Cluj – august 2012

Acest deziderat se poate realiza, la modul general, prin două tipuri de intervenții: atât printr-o creștere a mobilității forței de muncă din zonele limitrofe, cât și prin atragerea de persoane care să se stabilească efectiv cu domiciliul în oraș. Astfel, în ceea ce privește atragerea de persoane care să se stabilească efectiv cu domiciliul în oraș, câteva date statistice sunt relevante:

- Oferta imobiliară a municipiului nu este adecvată așteptărilor potențialilor cumpărători – astfel, într-un studiu realizat de Imobiliare.ro, pe baza datelor furnizate de platforma Analize Imobiliare, se relevă următoarele corelații:

Oferte	% cumpărători interesați	Pondere în ofertă
Apartamente mai ieftine de 20.000 Euro	30%	1%
Apartamente între 20.000 - 40.000 Euro	39%	22%

¹²⁷ „2000 de joburi în IT disponibile la Cluj” – articol scris de Adi Rusu - <http://www.romanioliberal.ro/bani-afaceri/angajari/2-000-de-job-uri-in-it-disponibile-la-cluj-298555.html>

¹²⁸ „Polul IT din Cluj crește competiția dintre firme pentru atragerea informaticienilor” – articol scris de Radu Belcean - <http://citynews.ro/previzualizare/216444>

Apartamente între 40.000 - 60.000 Euro	21%	35%
Apartamente peste 60.000 Euro	10%	42%

Prelucrări pe baza datelor oferite de Imobiliare.ro¹²⁹

- În aceste condiții, majoritatea celor care provin din alte localități, dar își găsesc un loc de muncă în Cluj-Napoca, optează pentru stabilirea reședinței în comunele din zona metropolitană - care oferă două avantaje:
 - Ofertă bogată de apartamente la prețuri mai mici;
 - Apropiere de parcurile industriale care găzduiesc companii multinaționale oferind mii de locuri de muncă (de exemplu, Tetarom III – în Jucu, unde operează unitățile de producție ale companiilor Bosch și DeLonghi).

Un exemplu relevant în acest sens este comuna Florești, care a înregistrat, la recensământ, o populație de 22.813 locuitori (față de numai 7.504 în 2002), mai mare decât cea a municipiilor Gherla sau Câmpia Turzii. Ei i se alătură Apahida și Baci, ambele cu peste 10.000 de locuitori.¹³⁰

În acest context, devine evident faptul că municipiul trebuie să:

- Gestioneze atragerea de noi locuitori, angajați cu venituri mici și medii, în comunele din zona sa metropolitană;
- Faciliteze accesul acestor angajați la locurile de muncă din Cluj-Napoca;
- Atragă noi locuitori, oameni de afaceri sau alte categorii de persoane cu venituri mari sau o situație financiară solidă, în perimetrul său intravilan.

3.2 Analiză preliminară – segmentul vizitatori

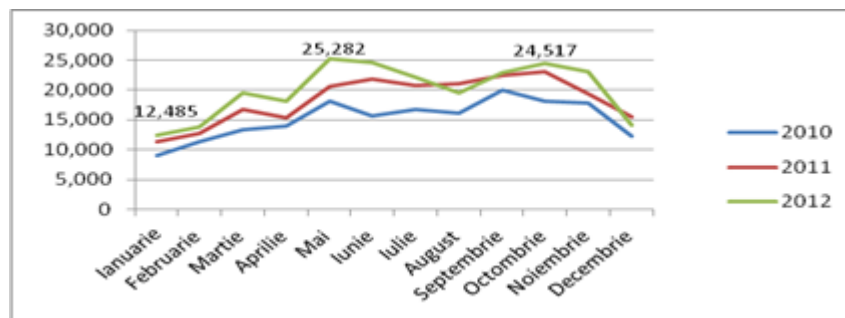
În ciuda potențialului său turistic impresionant, Cluj-Napoca nu este, în momentul de față, un oraș turistic. În acest sens, putem aduce drept argumente:

- Valoarea subunitară a coeficientului de specializare pentru sectorul „Hoteluri și restaurante” (doar 0,86, ceea ce atestă faptul că sectorul este subreprezentat comparativ cu nivelul de referință - în cazul nostru economia națională);
- Valoarea aproape de zero a variației diferențiale a numărului de angajați – (doar 0,03) evidențiind, astfel, lipsa unui avantaj competitiv față de aria de referință (națională);
- Analiza unor date statistice-cheie:

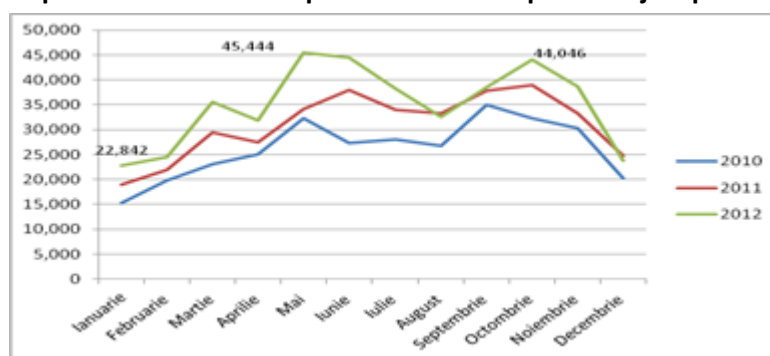
¹²⁹ Sursa datelor: articolele „Ce fel de locuințe vor românii după 5 ani de criză - și cât sunt dispuși să plătească pentru ele” și „Din efectele crizei: apartamentele de Prima Casă ajung și la 80% din totalul ofertei. Vezi topul marilor orașe” – publicate de Adriana Lefter în data de 17.10.2013 pe site-ul <http://www.imobiliare.ro/info/?s=cluj-napoca>

¹³⁰ http://adevarul.ro/locale/cluj-napoca/surpriza-recensamantului-comuna-floresti-mai-locuitori-decat-municipiile-gherla-campia-turzii-1_50ae8c917c42d5a6639dc8e5/index.html

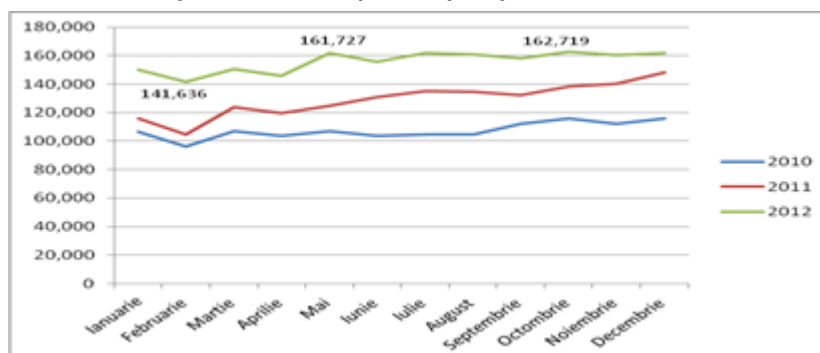
Număr total de sosiri în structurile de primire ale municipiului Cluj-Napoca¹³¹

Număr total de înoptări în structurile de primire ale municipiului Cluj-Napoca¹³²

Capacitatea de cazare în funcțiune în municipiul Cluj-Napoca¹³³

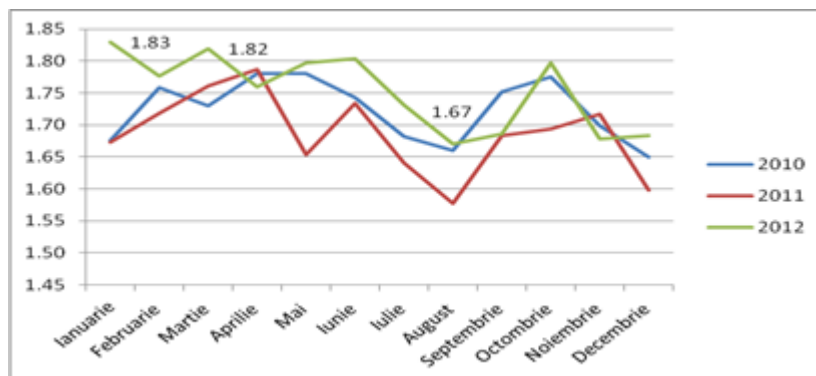

¹³¹ Prelucrări pe baza datelor disponibile în baza Tempo - <https://statistici.insse.ro/shop/?page=tempo1&lang=ro>

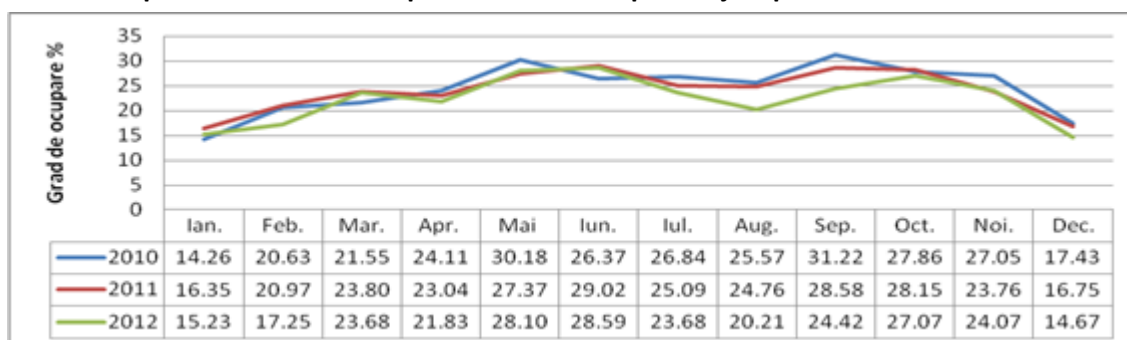
¹³² Prelucrări pe baza datelor disponibile în baza Tempo - <https://statistici.insse.ro/shop/?page=tempo1&lang=ro>

¹³³ Idem

Număr mediu de zile de cazare în structurile de primire din municipiul Cluj-Napoca¹³⁴

Gradul de ocupare a structurilor de primire din municipiul Cluj-Napoca¹³⁵

Astfel, analizând datele lunare pe ultimii trei ani putem pune în evidență următoarele:

- Cererea pentru serviciile de cazare oferite de municipiu (ca indicator global al atractivității sale) cunoaște o sezonabilitate marcantă – atât numărul de turiști cazați, cât și numărul de înnoptări scăzând la jumătate în decembrie-ianuarie față de mai-iunie;
- Cererea de servicii turistice are două momente de maxim – lunile mai-iunie (care coincid cu perioada organizării principalelor manifestări culturale în oraș) și lunile septembrie-octombrie (care coincid cu începutul anului universitar);
- Rata turiști/locuitori – deși comparabilă cu cea a unor orașe similare (gen Timișoara) este net inferioară comparativ cu destinații turistice consacrate. De exemplu, la nivelul anului 2011, rata era de 68,11% față de 132,26% (Sibiu) sau 126,45% (Brașov);
- Evoluția capacității de cazare în funcțiune este una pozitivă, generată de deschiderea de noi structuri de primire în oraș;

¹³⁴ Prelucrări pe baza datelor disponibile în baza Tempo - <https://statistici.insse.ro/shop/?page=tempo1&lang=ro>

¹³⁵ Idem

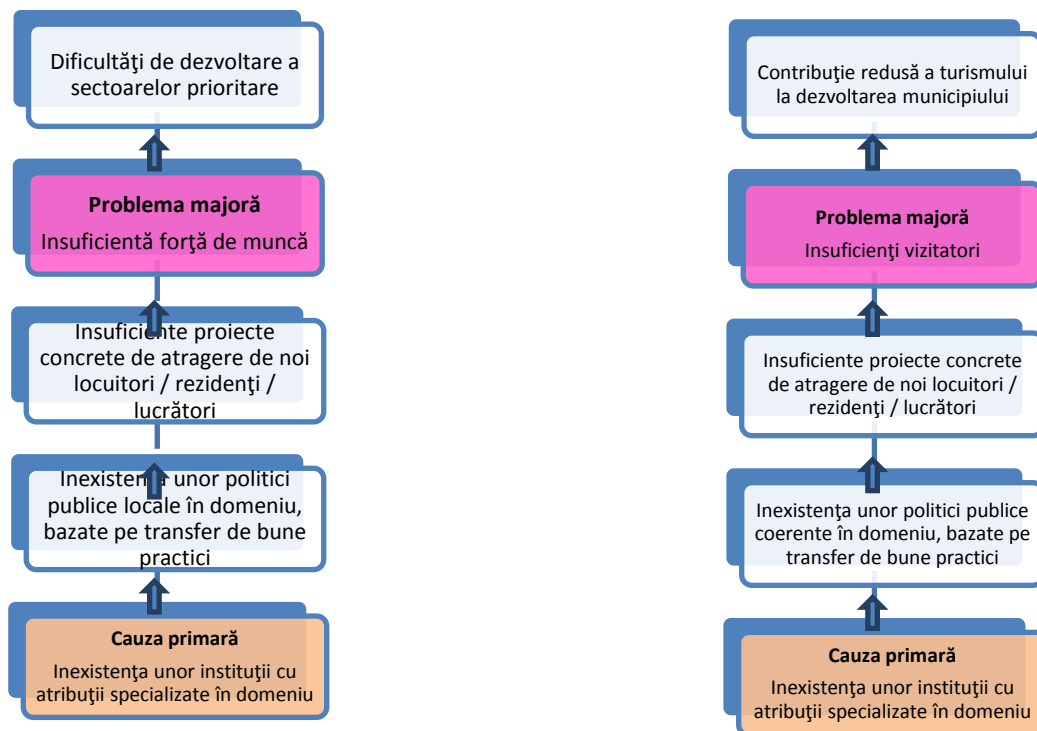
- Pe fondul numărului, totuși, mic de turiști și al intensificării concurenței dintre operatorii turistici, gradul mediu de ocupare rămâne foarte scăzut (nu atinge pragul de 30% în 2012) și înregistrează o evoluție negativă pe toată această perioadă;
- Numărul mediu de zile de cazare în structurile de primire din oraș rămâne mic, în ciuda unei evoluții pozitive în anul 2012.

Datele sugerează, per ansamblu, următoarele:

- Există forme de turism puțin influențate de sezonality, care asigură nucleul dur al vizitatorilor chiar și în extrasezon – de exemplu, turism de afaceri sau turism medical;
- Aceștia li se adaugă forme de turism cu o sezonality ridicată – de exemplu, turismul cultural, puternic influențat de oferta de evenimente și de calendarul universitar după care își trăiește viața orașul;
- Concurența pe piața structurilor de cazare din oraș este acerbă, în contextul unui grad mediu de ocupare foarte scăzut;
- Orașul nu reține turiștii decât o perioadă foarte scurtă de timp, fapt care poate ridica anumite semne de întrebare privind atractivitatea sa ca destinație complexă.

În acest context, devine evident faptul că municipiul trebuie să atragă un număr tot mai ridicat de vizitatori, pe o perioadă mai ridicată, mai ales în extrasezon, pentru a asigura un impact consistent și constant al sectorului în economia locală.

Arborii de probleme

Strategia pe următorii ani a municipiului va trebui să rezolve aceste probleme de marketing teritorial pornind de la cauza primară – respectiv, în ambele cazuri, inexistența unor instituții/structuri ale administrației publice locale cu atribuții specializate în domeniu.

4. Prioritate – măsuri - proiecte

Prioritate: Constituirea și operaționalizarea unor structuri capabile să genereze și să implementeze proiecte de marketing teritorial.

Prioritatea se va implementa prin măsuri având un conținut similar:

- Decizia administrativă de înființare a unei noi structuri, subordonate Primăriei municipiului Cluj-Napoca;
- Dotarea acesteia cu echipamente IT&C și software relevante;
- Angajarea experților necesari pentru derularea activității;
- Identificarea proiectelor prioritare de implementat anual;
- Stabilirea și alocarea unui buget corespunzător;
- Derularea proiectelor prioritare identificate;

Ceea ce diferă, de la caz la caz, este doar tipul de structură nou creată și atribuțiile ei specifice.

Măsura 1.1: Creșterea capacității administrative a orașului de a obține informații relevante pentru fundamentarea proiectelor sale de marketing teritorial

Argument: La momentul de față, administrația publică din municipiu nu dispune de date relevante, actuale și integrate despre progresul în atragerea celor două categorii de potențiali clienți. O parte dintre aceste date nu se generează în mod curent, alte date sunt produse de instituții diferite, după o logică proprie, iar datele care există totuși nu sunt integrate în studii coerente, care să poată sta la baza unor decizii de politici publice.

Soluția de rezolvare a acestei probleme o reprezintă înființarea unei structuri specializate, aflate în subordinea Primăriei, care să beneficieze de dotări, training, finanțare și o misiune clară de a asigura informațiile necesare pentru „tabloul de bord” al managementului administrației publice locale.

Proiect prioritar: Înființarea Observatorului statistic municipal

Obiectivul acestei structuri îl reprezintă colectarea de date și generarea de analize și studii relevante pentru politicile publice locale în domeniul marketingului teritorial. În acest sens, oferim mai jos câteva exemple de studii, absolut necesare pentru o strategie bine calibrată în domeniul turismului:

- *Turismului în municipiu – evoluții și tendințe* – colecție de rapoarte specializate pe trimestre, ani și forme de turism – de exemplu, monitorizarea turismului medical, monitorizarea turismului cultural etc.;
- *Măsurarea impactului turismului asupra economiei locale* – pe trimestre și ani;
- *Barometrul satisfacției turiștilor care vizitează municipiul* – pe trimestre, ani și forme de turism.

Rapoarte similare sau pe alte teme de interes pot fi generate și legat de forța de muncă înalt calificată ce se dorește a fi atrasă în municipiu sau de potențialii investitori.

Măsura 1.2: Îmbunătățirea serviciilor oferite potențialilor rezidenți

Argument: În momentul de față, serviciile oferite de administrația publică celor trei categorii de clienți potențiali:

- Nu se diferențiază cu nimic municipiul în raport cu alte destinații din România;
- Sunt mult sub nivelul serviciilor oferite de administrațiile publice locale din alte țări ale Uniunii Europene.

În acest context este nevoie de înființarea unor structuri specializate aflate în subordinea Primăriei municipiului Cluj-Napoca. Acestea ar trebui să adapteze, într-un context local specific, exemple de bună practică din UE.

Proiectul prioritar: Înființarea Serviciului de asistență pentru relocare

Obiectivul acestei structuri îl reprezintă oferirea de asistență specializată tuturor specialiștilor din afara municipiului, care își găsesc un loc de muncă aici și doresc să se relocheze (de exemplu, specialiști IT, cadre didactice universitare din străinătate etc.).

Serviciile oferite ar urma să fie o complementare celor disponibile deja în oferta operatorilor privați (de exemplu, agenții imobiliare, firme de recrutare, bănci și alte instituții de creditare etc.). Astfel, în categoria acestor servicii ar putea intra:

- Oferirea în chirie, din fondul locativ public, a unei locuințe temporare, pentru o perioadă de până la două luni, până când persoana și familia sa reușește să își găsească propriul spațiu de locuit;
- Oferirea de stimulente financiare pentru relocare (de exemplu, plata unei subvenții temporare, pentru o perioadă de până la două luni, membrilor familiei persoanei în cauză, până când aceștia își găsesc propriile locuri de muncă);
- Oferirea de asistență și consultanță pentru soluționarea tuturor aspectelor administrative, atât pentru specialistul respectiv (de exemplu, permis de muncă, viză de flotant, permis de ședere etc.) cât și pentru membrii familiei și aparținători (de exemplu, înscrierea copiilor la grădiniță, înscrierea la un medic de familie etc.).

Proiect prioritar: Înființarea Serviciului pentru calitate în turism

Obiectivul acestei structuri îl reprezintă conceperea și implementarea în municipiu a unui sistem de etichete de calitate cu denumirea de „International Tourist Friendly”.

Exemple de proiecte de certificare ce vor fi derulate în perioada de program:

- Definirea etichetelor „International Tourist Friendly” pentru diverse sectoare turistice/sectoare-suport – de exemplu, alimentație publică, cazare, taxi, agrement etc.;
- Gestionarea unor programe de certificare a organizațiilor turistice din municipiu cu etichetele „International Tourist Friendly” (finanțate sau contra cost).

Măsura 1.3: Promovarea serviciilor oferite de municipiu

Proiect prioritar: Îmbunătățirea activității Biroului de Promovare a Municipiului

Obiectivul acestei structuri îl reprezintă inițierea și coordonarea proiectelor menite să crească accesul clienților potențiali la informații despre oferta de servicii specializate a municipiului. Serviciile oferite ar urma să fie complementare celor disponibile deja în oferta operatorilor privați (de exemplu, agenții de publicitate, firme de PR și branding, agenții de turism etc.).

Exemple de proiecte ce ar urma să fie implementate în perioada de program

- Participarea cu un stand propriu la târguri internaționale specializate;
- Stabilirea de reprezentanți/reprezentanțe în comunitățile vizate;
- Derularea de campanii media clasice sau de guerilla pentru promovarea municipiului;
- *Clujul mobil* – dezvoltarea de aplicații mobile legate de turismul în Cluj – calendare de evenimente, hărți tematice interactive, aplicații de interacțiune în timp real cu turistul (de exemplu, reclamații).

5. Probleme strategice – programe operaționale

Pornind de la diagnoza și prioritatea prezentate mai sus, identificăm patru probleme strategice cheie și propunem, pentru fiecare în parte, câte un program operațional specific. S-a considerat oportun să declinăm aceste probleme și programe pe componentele de bază ale mixului de marketing. Altfel spus, o strategie de marketing teritorial a orașului poate fi realizată cu un produs bun, o distribuție corespunzătoare, un preț bun și o promovare pe măsură. Problemele și programele de mai jos sunt declinate pe trei dintre cele patru componente ale mixului: produs, distribuție și promovare. Această declinare nu se raportează la însăși la prețul Clujului (costul vieții, de la imobiliare până la coșul zilnic) deoarece s-a considerat că asupra acestui element organic legat de economie, de dinamica ei, intervenția autorităților publice ar putea să nu fie oportună.

Problema strategică 1: O infrastructură încă insuficient dezvoltată pentru atragerea celor trei surse de plus-valoare menționate în document: investitori, turiști, rezidenți.

Argument: *Produsul Cluj*, pe care ne propunem să îl vindem, se măsoară, în accepțiunea noastră, prin calitatea infrastructurii sale. Este condiția primordială pentru atragerea oricăreia dintre cele trei surse de plus-valoare deja menționate.

Soluția propusă: **Program operațional pentru îmbunătățirea infrastructurii.** Înțelegem prin acest program un pachet de măsuri și proiecte care să îmbunătățească toate porțile de intrare a capitalului străin în Cluj: servicii mai bune în plan turistic și locativ, spații de calitate pentru noi investiții etc.

Problema strategică 2: Lipsa datelor statistice complete și acurate.

Argument: Lipsa datelor, la modul general, este un handicap sesizat de către mai multe dintre grupurile de lucru din cadrul strategiei. Recurența acestei probleme arată că există o incapacitate a factorilor instituționali de a obține și corela date statistice care să facă posibilă identificarea în mod corect și complet a problemelor.

Soluția propusă: Program operațional pentru creșterea capacității orașului de obținere a datelor relevante de marketing teritorial.

Problema strategică 3: Relații instituționale încă neoperaționale între autoritățile publice locale și alți factori instituționali.

Argument: Aeroportul, stadionul, parcurile industriale sunt câteva dintre proiectele aflate la confluența dintre municipiu și județ și care reclamă o mai bună colaborare între instituțiile publice implicate. Este important însă ca această colaborare să existe și să fie funcțională și operațională între birouri și departamente, între funcționari, nu doar între factorii de decizie politică.

Soluția propusă: Program operațional pentru optimizarea parteneriatelor instituționale la nivel județean, regional, internațional în scopul unei mai bune integrări strategice și operaționale a municipiului Cluj-Napoca.

Problema strategică 4: Activități de promovare a orașului încă limitate.

Argument: Este adevărat că Primăria municipiului Cluj-Napoca deține un birou de promovare a

MIX MARKETING	PROBLEMĂ STRATEGICĂ	PROGRAM OPERAȚIONAL	PROPUNERI PROIECTE
PRODUS	O infrastructură încă insuficient dezvoltată pentru atragerea celor trei surse de plus-valoare menționate în document: investitori, turiști, rezidenți.	Program operațional pentru îmbunătățirea infrastructurii necesare atragerii de investitori, rezidenți și turiști.	Serviciul de asistență pentru relocare (adresat atât investitorilor cât și rezidenților). Serviciul de calitate în turism (adresat turiștilor).
DISTRIBUȚIE	1. Lipsa datelor statistice complete și acurate. 2. Relații instituționale încă neoperaționale între autoritățile publice locale și alți factori instituționali.	1. Program operațional pentru creșterea capacității orașului de obținere a datelor relevante de marketing teritorial. 2. Program operațional pentru optimizarea parteneriatelor la nivel județean, regional, internațional.	Observator statistic municipal (adresat investitorilor, rezidenților și turiștilor).
PROMOVARE	Activități de promovare încă limitate.	Program operațional pentru promovarea municipiului Cluj-Napoca.	Optimizarea biroului de promovare a municipiului.
PREȚ	-	-	-

orașului însă acesta nu este suficient de activ și eficient.

Soluția propusă: Program operațional pentru promovarea municipiului Cluj-Napoca.

- *Probleme strategie - programe operaționale - proiecte, sinteză*

6. Sinergii cu celelalte grupuri de lucru implicate

Prezentăm în tabelul de mai jos câteva puncte de interferență cu celelalte grupuri de lucru implicate în strategie.

Grup de lucru	Punct de interes comun
Industrii creative	Intranet evenimente culturale.
Asociativitate și filantropie	Crearea de parteneriate public - non-guvernamentale pentru Observator Statistic Municipal, Centru de Asistență pentru Relocare, Birou de Promovare a Municipiului.
Turism	Toate punctele de la rândul precedent sunt de interes și pentru grupul Turism.
IT	Digitalizarea Primăriei, arhitectură IT integrată.
Economie și dezvoltare locală	Creșterea climatului de încredere în rândul investitorilor prin îmbunătățirea imaginii factorilor instituționali locali.
Cultură	Promovarea Clujului ca oraș cultural.

Grup de lucru marketing teritorial: **Rodica M. Cândea**¹³⁶, **Ioan Hosu**¹³⁷, **Andrei Țigănaș**¹³⁸.

Credit pentru realizarea diagnozei și a planului de măsuri din cadrul documentului: **Radu Cocean**¹³⁹.

¹³⁶ CS I la Universitatea Tehnică Cluj-Napoca, Facultatea de Construcții Mașini

¹³⁷ Conf. Dr. la Universitatea „Babeș-Bolyai”, director de departament în cadrul Facultății de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării

¹³⁸ Referent marketing, Vitrina Advertising Cluj-Napoca

¹³⁹ Lect. Dr. la Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor

Mediere comunitară

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

Proiect de planificare strategică a municipiului Cluj Napoca (2014-2020)

WG Mediere comunitară

• Cadru general

○ *Medierea în România*

În România, medierea este reglementată de Legea 192/2006 și este definită ca o modalitate facultativă de soluționare a conflictelor pe cale amiabilă, cu ajutorul unei terțe persoane specializate în calitate de mediator, în condiții de neutralitate, imparțialitate și confidențialitate. Potrivit aceleiași legi, medierea capătă și o dimensiune comunitară, reprezentând o activitate de interes public.

La nivel instituțional, activitatea de mediere este coordonată și reglementată de către *Consiliul de Mediere*, organism autonom cu personalitate juridică, de interes public.

Mediatorul este persoana calificată în tehnici de comunicare și gestionare a conflictelor, autorizată în urma unui curs de formare în domeniu, care prestează activitatea de mediere în conformitate cu principiile și standardele specifice profesiei. Activitatea mediatorului se poate desfășura în cadrul unui birou de mediator, a unei societăți civile profesionale de medieri sau ca angajat într-un ONG cu specific de mediere. Profesia de mediator face parte și se supune rigorilor profesiilor liberale. La nivelul anului 2013, în România, funcționează 7.763 de medieri (7.137 în cadrul birourilor de mediator, 361 în societăți civile profesionale și 19 în cadrul ONG-urilor de profil), dintre care aproximativ 300 sunt în județul Cluj.

Medierea, în România, poate interveni în toate conflictele în care părțile pot dispune liber de drepturile lor (conflicte de familie, conflicte comerciale, conflicte de proprietate, conflicte de natură comunitară etc.) și în toate fazele unui conflict, inclusiv când acesta a fost dedus judecătii.

În ciuda noutății relative a medierii pe piața serviciilor de soluționare alternativă a disputelor, la instanțele de judecată acest tip de activitate s-a impus ca o metodă eficientă și durabilă. Acest fapt a fost facilitat și de adoptarea și intrarea în vigoare a Legii 115/2012, care introduce ca procedură prealabilă obligatorie acționării în judecată prezența părților la un mediator în vederea informării referitor la beneficiile medierii, comparativ cu apelarea la mijloacele juridice tradiționale.

○ *Medierea comunitară*

▪ Definire

Medierea comunitară, ca formă de soluționare a disputelor la nivelul cetățeanului și al instituțiilor publice locale, este o prezență inedită în România, dar cunoaște o largă răspândire în Statele Unite ale Americii, Canada, țările din Europa Occidentală, cu preponderență Marea Britanie și Irlanda, continentul sud-american, continentul african, în special Africa de Sud și în zone ale Asiei Centrale.

Medierea comunitară poate fi definită ca un proces constructiv desemnat rezolvării conflictelor din cadrul unei comunități dintre indivizi, grupuri și organizații. Este o alternativă la confruntarea distructivă și escaladarea conflictelor până la nivel de violență. Medierea comunitară presupune respectarea intereselor individuale ale părților aflate în conflict, întărind în același timp relațiile dintre persoane și grupuri în vederea consolidării acelor procese sociale și de comunicare aflate la baza menținerii coeziunii și coerenței unei comunități.

Mecanismele folosite în cadrul medierii comunitare sunt văzute ca o oportunitate pentru participarea cetățenilor la prevenirea escaladării conflictelor, ca alternativă la apelarea la mecanismele instituționalizate de soluționare a disputelor (justiție, foruri decizionale administrative și/sau legislative, structuri de impunere și menținere a ordinii publice). La baza medierii comunitare stau principiile participării democratice la deciziile luate în cadrul comunității, ale respectării drepturilor și responsabilităților cetățenești și ale implicării în mecanismele decizionale ale rețelelor instituționale ce conviețuiesc în fiecare comunitate.

În esență, medierea comunitară vizează oferirea de servicii de mediere gratuite sau la costuri reduse cetățenilor, instituțiilor publice și private pentru soluționarea litigiilor de natură comunitară (conflicte situate în domeniul politicilor comunitare, alocării resurselor materiale și financiare locale și regionale, drepturilor de proprietate și de folosință, dispute de vecinătate, dispute pe probleme de mediu, ordine publică).

▪ **Obiectivele medierii comunitare**

Medierea comunitară are următoarele roluri sociale:

- Asigurarea accesului direct la servicii de mediere unor categorii largi de cetățeni, indiferent de barierele fizice, lingvistice, culturale și/sau economice;
- Asigurarea unui serviciu de calitate, indiferent de capacitatea de plată a beneficiarilor;
- Asigurarea unui cadru stabil și sistematic de dialog și soluționarea disputelor, încă de la primele faze de urgență;
- Sprijinirea cetățenilor și instituțiilor în soluționarea litigiilor de natură comunitară;
- Educarea membrilor comunității cu privire la beneficiile utilizării metodelor de soluționare alternativă a conflictelor;
- Construirea capacității membrilor comunității (persoane și organizații) de rezolvare eficientă, reducere și prevenire a conflictelor, înainte ca acestea să ajungă pe rolul instanțelor de judecată;
- Menținerea și consolidarea relațiilor dintre diferiții actori comunitari prin facilitarea și încurajarea comunicării;
- Întărirea rolului cetățenilor în exercitarea drepturilor democratice;
- Eficientizarea proceselor decizionale și facilitarea implementării politicilor publice la nivel de comunitate.

▪ Centrele de mediere comunitară

Activitatea de mediere comunitară se desfășoară, de regulă, în cadrul unor structuri susținute de către autoritățile locale și entități specializate ale societății civile, bazate pe participarea voluntară a mediatorilor, denumite centre de mediere comunitară. Serviciile de mediere comunitară oferite trebuie să respecte aceleași standarde profesionale ca și mediurile desfășurate în cadrul privat.

Centrele de mediere comunitară reprezintă o prezență firească în comunitățile din Statele Unite ale Americii și Marea Britanie, indiferent de dimensiunile acestora, implicându-se activ în crearea unui climat de colaborare și armonie socială.

Întrucât în România nu exista încă niciun centru de mediere comunitară, ne vom referi, doar spre exemplificare, la statisticile prezente la nivelul țărilor în care acest tip de serviciu este bine implementat și are o istorie relevantă. Astfel, datele existente pentru Statele Unite ale Americii arată un număr de peste 400 de programe de mediere comunitară, care furnizează anual în jur de 400.000 de cazuri, având ca beneficiari direcți peste 900.000 de cetățeni.¹⁴⁰ Din punctul de vedere al eficienței, în 85% din cazurile prezentate spre soluționare către centrul de mediere comunitară s-a ajuns la un acord, iar în ceea ce privește nivelul de satisfacție al cetățenilor, un procent de peste 95% și-au arătat disponibilitatea de a folosi în continuare serviciile de mediere comunitară¹⁴¹. În ceea ce privește Marea Britanie cifrele sunt relativ similare, un procent de 75-80% dintre cazuri ajungând la o soluționare amiabilă, benefică tuturor părților implicate, iar satisfacția la nivelul beneficiarului ajunge înspre un procent foarte mare, de 90%¹⁴².

• Analiza SWOT – Medierea comunitară în municipiul Cluj-Napoca

În urma analizării documentelor relevante și a statisticilor puse la dispoziție de Primăria municipiului Cluj-Napoca, precum și ca urmare a întâlnirilor, în cadrul mai multor focus-grupuri, cu reprezentanți ai asociațiilor de proprietari, ai Direcției Generale Poliția Locală, ai regiilor autonome și ai asociațiilor de mediatorii, a rezultat următoarea analiză SWOT:

Puncte tari

Puncte slabe

¹⁴⁰ Corbett, J. R. (2012, Martie 12). „The State of Community Mediation” 2011. *National Association for Community Mediation (NAFCM)*.

¹⁴¹ Hedeem, T. (2004). „The Evolution and Evaluation of Community Mediation: Limited Research Suggests Unlimited Progress” . *CONFLICT RESOLUTION QUARTERLY*, 22(1-2), 101-133.

¹⁴² ***. (2013). *Sacro Annual Review 2012-2013*

- Serviciu gratuit (costuri reduse);
- Existența unui număr mare de mediatori autorizați, la nivelul municipiului Cluj-Napoca (300, la nivelul anului 2013);
- În municipiul Cluj-Napoca există 4 asociații profesionale de mediatori, implicate activ în acțiuni de promovare și susținere a medierii, la nivel local și național;
- Universitatea „Babeș-Bolyai” deține mai multe programe masterale cu specializare pe soluționarea conflictelor, la diferite niveluri;
- Existența în mediul academic clujean a mai multor specialiști în gestionarea conflictelor, recunoscuți la nivel național și internațional;
- Cadru legal european și național favorabil (Directiva 2008/52/CE a Parlamentului European, Recomandarea (2001) 9 a Comitetului de Miniștri, Legea 192/2006);
- Nivelul mare de încredere de care se bucură autoritățile locale, la nivelul populației;
- Structura populației municipiului, pe criterii de educație și vârstă;
- Medierea comunitară produce un grad mare de satisfacție (în medie peste 85%) pentru toate părțile implicate și o rată mare de succes (în medie peste 75%);
- Numărul foarte mic de acționări în judecată a Primăriei (6-7 pe an) din partea cetățenilor indică obișnuința de a folosi mecanisme de soluționare amiabilă a cetățeanului în raport cu autoritățile;
- Existența unor mecanisme inter-instituționale de prevenire a conflictelor și de planificare coordonată a dezvoltării infrastructurii urbane;
- Medierea nu garantează întotdeauna o soluție;
- Soluția oferită prin mediere nu are caracter executoriu pentru părți;
- În caz de eșuare a medierii, aceasta poate presupune costuri suplimentare, în termen de timp și bani, părțile fiind nevoite să caute o altă cale de soluționare;
- Medierea comunitară nu a mai fost implementată la nivel instituțional în România, ceea ce înseamnă că va trece o bună perioadă de timp până când cetățenii și, mai ales, instituțiile vor dobândi abilitățile necesare utilizării eficiente a acestui mod de soluționare a disputelor;
- Anumite părți din legislația actuală din România pot constitui o piedică în calea soluționării prin mediere a disputelor în care sunt implicate instituțiile publice, ceea ce poate genera neîncredere din partea comunității cu privire la capacitatea Centrului de a ajuta la soluționarea eficientă a disputelor.

- Participarea civică în municipiul Cluj-Napoca este mai accentuată decât în alte orașe ale României.

Oportunități

- Nevoia de practică, pe care o au mulți dintre mediatorii autorizați;
- Existența unor structuri la nivelul autorităților locale care intră în contact permanent cu situații de natură a fi soluționate prin mediere comunitară (de exemplu, Direcția Generală Poliția Locală);
- Municipiul Cluj-Napoca, oraș universitar și inovator;
- Regiile autonome și autoritățile locale au folosit deja medierea pentru soluționarea unor conflicte cu cetățenii/asociațiile de proprietari;
- Asociațiile de proprietari au folosit deja medierea pentru soluționarea unor conflicte interne (legate, în special, de plata unor restanțe către furnizorii de utilități);
- În peste 80% din situațiile potențial conflictuale, funcționarii publici folosesc tehnici rudimentare de aplanare a disputelor (invită la comunicare părțile implicate), înainte de aplicarea unor sancțiuni;
- În proporție de peste 40%, în relația cu asociațiile de proprietari sau cetățenii debitori, furnizorii de utilități au folosit mijloace de soluționare amiabilă a disputelor.

Amenințări

- Neîncrederea de care se bucură medierea, văzută ca amenințare, în cadrul anumitor profesii juridice;
- Inerția autorităților locale de a soluționa orice dispută pe cale administrativă, juridică (instanța de judecată);
- Nu toți mediatorii autorizați care profesază în municipiul Cluj-Napoca sunt reprezentați de asociații profesionale locale;
- Aglomerarea centrelor de mediere comunitară cu cazuri care nu se pretează acestui tip de soluționare a disputelor, fie datorită lipsei de informare corectă la nivel de cetățean, fie datorită nevoii de a se debarasa de anumite probleme/atribuții de serviciu, la nivel de funcționar public;
- Nesincronizarea planurilor de dezvoltare a infrastructurii urbane, datorită constrângerilor bugetare, la nivelul entităților decidente și a celor de implementare.

• Dimensiunea strategică

În definiția unei dimensiuni strategice în ceea ce privește componenta de mediere comunitară, un prim pas este Recomandarea Uniunii Europene nr. 9 din 2001, care se referă la modalitățile alternative de soluționare a litigiilor între autoritățile administrative și persoanele private. În acest sens, este încurajată folosirea metodelor alternative de soluționare

a disputelor, fie la modul general, fie pentru litigii de natură particulară, îndeosebi referitoare la actele administrative individuale, contracte sau obligații civile. De asemenea se recomandă identificarea unor mijloace de instituționalizare a căilor alternative de soluționare a disputelor, în așa fel încât soluțiile obținute să permită adoptarea lor. Un rol important se acordă medierii, ca metodă de prevenire a litigiilor, înainte ca acestea să apară.

La nivel național, România nu și-a stabilit prin Programul Național de Reformă 2011-2013 obiective care să vizeze în mod explicit implementarea la nivelul administrației publice a unor mecanisme de prevenție sau de soluționare a disputelor. În schimb la nivel regional, Planul de Dezvoltare al Regiunii Nord-Vest pentru perioada 2014-2020, în cadrul componentei de creștere a eficienței și calității serviciilor oferite de administrația publică locuitorilor din regiune, și-a propus întărirea capacității administrative și sprijinirea bunei guvernante prin creșterea capacității administrative a sistemului juridic pentru sprijinirea bunei guvernante precum și dezvoltarea de parteneriate de tip instituții publice-mediul privat, mediul academic și de cercetare.

La nivel județean, Strategia Județului Cluj 2014-2020 își propune ca direcție strategică și oferirea unor servicii publice de cea mai bună calitate, prin încurajarea dezvoltării unei comunități civice puternice care, în parteneriat cu autoritățile publice locale, să asigure un înalt standard de viață locuitorilor. Același document stabilește ca prioritate ameliorarea ciclului de politici publice, prin creșterea gradului de transparență în etapele de planificare și implementarea politicilor publice la nivel local.

Din punctul de vedere al cadrului legal, medierea comunitară se bazează pe legea 192/2006, privind medierea și activitatea mediatorilor, care stipulează condițiile pentru furnizarea serviciilor de mediere și care, în același timp, plasează medierea în rândul serviciilor de interes public, precum și pe Legea 115/2012, care introduce ca procedură prealabilă acțiunii în instanță participarea la o ședință de informare cu privire la scopul, beneficiile și limitările medierii ca metodă de soluționare a disputelor.

Plecând de la conceptul strategic cheie, cel al calității vieții propus pentru Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca 2014-2020, medierea comunitară reprezintă un serviciu care poate consolida relația cetățean-instituții publice, poate încuraja participarea civică la viața publică a municipiului și, în consecință, poate duce la crearea unui climat pașnic și armonios în cadrul comunității, condiție esențială pentru creșterea calității vieții în municipiu.

○ ***Probleme strategice cheie***

Pe baza analizei SWOT au fost identificate următoarele probleme strategice:

- Eficiența limitată a mecanismelor de prevenire a conflictelor generate de noile decizii și politici publice locale;
- Ineficiența mecanismelor de coordonare a strategiilor de planificare a diferiților actori care contribuie la dezvoltarea urbanistică a municipiului;
- Folosirea în relația cu cetățenii a unor mecanisme rudimentare, ad-hoc, de prevenire și aplanare a conflictelor, care generează soluții neuniforme și cu grad scăzut de satisfacție, dar care pot duce la creșterea neîncrederii în capacitatea autorităților locale de gestionare a problemelor comunitare.

○ *Strategii sectoriale*

● *Medierea comunitară – componenta preventivă*

Este necesară crearea, în parteneriat cu mediul academic și organizațiile non-guvernamentale de profil, a unui mecanism destinat să identifice potențialele dispute publice și să acționeze preventiv în vederea soluționării amiabile a punctelor de divergență dintre diferiții actori implicați la nivelul de decizie și/sau de implementare a politicilor și deciziilor publice locale.

Acest mecanism implică realizarea unui parteneriat între Primărie și Universitatea „Babeș-Bolyai”, care are ca obiectiv principal construirea capacității de analiză situațională prealabilă luării de decizii administrative sau a implementării de politici publice locale în vederea identificării timpurii a potențialelor arii de conflict și a actorilor majori afectați de deciziile și politicile respective. Mecanismul de prevenție presupune deschiderea comunicării dintre factorii de decizie și actorii afectați în scopul soluționării efective a problemelor potențiale, în prealabil luării deciziilor sau implementării politicilor publice propuse.

Avantajul utilizării unui astfel de mecanism constă în identificarea și soluționarea problemelor generate de deciziile guvernământului *înainte* de implementarea lor și nu *după*, atunci când conflictul este deja manifest și singura direcție în care evoluează este cea a escaladării, cu consecințe nefaste atât asupra capacității instituțiilor publice de implementare a politicilor propuse cât și a încrederii cetățenilor în aceste instituții. Mai mult, acest mecanism creează oportunitatea stabilirii unor canale de comunicare stabile și eficiente între instituțiile publice și comunitate și a educării cetățenilor în direcția implicării consistente și relevante în chestiunile publice.

● *Medierea comunitară – componenta de soluționare a disputelor (corectivă)*

Înființarea, în colaborare cu asociațiile profesionale de mediatori și mediul academic, a unui Centru de Mediere Comunitară la nivelul municipiului Cluj-Napoca, cu rol de informare și soluționare amiabilă a disputelor de tip comunitar prin utilizarea procedurii de mediere. Definim în acest context disputele de tip comunitar ca fiind acele dispute care au impact asupra comunității:

- dispute între vecini (persoane fizice sau juridice) pe chestiuni de coabitare (dispute de vecinătate);
- dispute între locatari și administrația blocurilor;
- dispute între cetățeni și regiile autonome;
- disputele publice, dispute între cetățeni sau organizații de cetățeni și autorități publice locale pe chestiuni de politici și decizii publice locale.

○ *Programe operaționale*

● *Prevenirea disputelor publice*

Parteneri: Primăria ,Municipiului Cluj-Napoca

Universitatea „Babeş-Bolyai”
Obiective: Identificare potențialele dispute publice și acționarea preventivă în vederea soluționării amiabile a punctelor de divergență dintre stakeholderi.

Mecanism:

- În prealabil adoptării unei decizii publice sau elaborării unei politici publice, Primăria solicită experților UBB realizarea unui studiu al potențialului conflictual al deciziei sau politicii respective.
- Ca urmare a identificării stakeholderilor, se inițiază procedura de consultare a tuturor celor implicați.
- Experții UBB facilitează sesiunile de consultare și ajută părțile să negocieze o soluție colaborativă.
- În cazul în care se ajunge la dispute, se poate apela la mediere prin intermediul Centrului de Mediere Comunitară.
- Odată realizat un acord, toți actorii implicați se angajează să includă elementele acordului în decizia sau politica publică respectivă.

Termen de realizare: 2014-2016

Indicatori de evaluare a rezultatelor:

- Numărul de consultări efectuate în cadrul mecanismului de prevenire a disputelor publice;
- Numărul de decizii publice luate în urma folosirii mecanismului de prevenire a disputelor publice;
- Numărul de politici publice implementate în urma folosirii mecanismului de prevenire a disputelor publice;
- Numărul de situații în care nu s-a ajuns la o soluție;
- Numărul de situații în care s-a ajuns la mediere;
- Gradul de satisfacție al actorilor implicați în folosirea mecanismului de prevenire a disputelor publice.

- *Centrul de Mediere Comunitară Cluj-Napoca*

Parteneri: Primăria municipiului Cluj-Napoca:

- pune la dispoziție spații pentru informare și mediere;
- direcționează reclamanții spre Centrul de Mediere Comunitară prin serviciile aflate în subordinea sa;
- încurajează toate serviciile și direcțiile aflate în subordinea sa să apeleze la mediere, înainte de a da curs acțiunii în instanță, acolo unde legea nu

prevede altfel.

Universitatea „Babeş-Bolyai”:

- asigură training-ul necesar personalului Centrului de Mediere Comunitară și mediatorilor implicați în program, în cooperare cu structuri de training specializate, acreditate conform cerințelor Consiliului de Mediere.

Asociațiile profesionale de mediatori:

- asigură cu personal calificat (mediatori) prestarea serviciilor de informare și mediere, în mod voluntar.

Comisia de Control a Calității Serviciilor de Mediere Comunitară (formată din reprezentanți ai tuturor partenerilor implicați):

- evaluează calitatea serviciilor prestate de mediatorii din program;
- evaluează eficiența serviciilor prestate în cadrul Centrului de Mediere Comunitară.

Obiective: Soluționarea eficientă, în mod amiabil, a disputelor de tip comunitar prin utilizarea procedurii de mediere, cu respectarea legislației în vigoare.

Mecanism: Medierea comunitară se desfășoară în spații adecvate, puse la dispoziție de către Primărie, în cadrul primăriilor de cartier, de asemenea manieră încât să nu fie deranjat programul de funcționare al acestora.

Mediatorii implicați în activitățile Centrului de Mediere Comunitară trebuie să aibă forma de exercitare a profesiei autorizată pe raza municipiului Cluj-Napoca și să semneze un protocol standard de colaborare cu Primăria municipiului Cluj-Napoca, prin care se angajează să-și pună în mod voluntar serviciile la dispoziția comunității, cu un număr limitat de ore pe săptămână, precum și să respecte Regulamentul Centrului, elaborat de Primărie în cooperare cu experții UBB și asociațiile de mediatori participante.

Procedura:

- Un angajat al Centrului preia solicitările de informare și mediere, oferă informații generale cu privire la mediere și îndrumă solicitanții către lista mediatorilor Centrului. Părțile implicate în dispută își aleg liber mediatorul de pe listă și comunică alegerea făcută angajatului.

- Mediatorul selectat va realiza demersurile necesare pentru invitarea tuturor părților implicate și realizarea medierii, în conformitate cu procedurile legale și standardele Centrului de Mediere Comunitară.

- La finalul medierii, mediatorul va comunica Primăriei modalitatea în care s-a încheiat medierea.

Termen de realizare: 2014-2020

Indicatori de evaluare a rezultatelor:	<p>Numărul de solicitanți pentru servicii de mediere/interval de timp;</p> <p>Numărul de informări efectuate în cadrul CMC;</p> <p>Numărul de medieri efectuate;</p> <p>Numărul de medieri încheiate cu acord;</p> <p>Numărul de medieri încheiate cu eșuarea sau abandonarea procedurii;</p> <p>Numărul de mediatori care-și oferă serviciile centrului;</p> <p>Tipologia solicitanților de servicii de mediere (cetățeni, entități administrative publice, regii autonome, ONG-uri);</p> <p>Gradul de satisfacție al părților în urma folosirii serviciilor de mediere.</p>
--	---

• Avantaj competitiv

Medierea comunitară ca mecanism de prevenire și soluționare a disputelor la nivelul cetățeanului este un concept nou pentru România. De asemenea, nici celelalte localități din țările învecinate cu care municipiul Cluj-Napoca s-a identificat a fi în competiție nu au implementat la nivel instituțional structuri de mediere comunitară.

Din punctul de vedere al avantajului competitiv (mai ales în condițiile absenței implementării unor mecanisme echivalente de către competitorii direcți ai municipiului), construirea și utilizarea sistematică a unor mecanisme de prevenire și soluționare amiabilă a conflictelor din interiorul comunității ar genera:

- eficientizarea procesului decizional și a implementării politicilor publice locale, care automat implică reducerea blocajelor și a cheltuielilor rezultate de pe urma acestora (și, implicit, disponibilizarea sumelor blocate sau alocate eforturilor de deblocare către alte arii de investiții);
- reducerea tensiunilor intra-comunitare, ceea ce are efect direct asupra creșterii calității vieții în municipiu;
- educarea cetățenilor în spiritul soluționării amiabile a disputelor și a implicării lor în chestiunile publice, în mod constructiv, responsabil și sistematic, contribuind astfel la dezvoltarea spiritului civic și a sentimentului de apartenență la comunitate, atât de necesar în condițiile fragmentării sociale post-comuniste și a influxului masiv de imigranți interni.

În plus, implementarea și dezvoltarea mecanismelor instituționale de mediere comunitară ar singulariza municipiul Cluj-Napoca nu numai în peisajul național, dar și cel regional Central și Est European, contribuind la creșterea atractivității municipiului ca loc de muncă și de viață.

- **Echipa WG Mediere comunitară**

Au coordonat:

Christian-Radu Chereji (*Universitatea Babeș-Bolyai*)

Virgiliu Țărău (*Universitatea Babeș-Bolyai*)

Adrian Pop (*Institutul Transilvan de Mediere*)

Au contribuit:

Ciprian Sandu (*Institutul Transilvan de Mediere*)

Alexandra Mihali (*Centrul pentru Studierea Conflictelor, UBB*)

Marius Ovidiu Criste (*masterand UBB*)

Emanuela Dumea (*masterand UBB*)

Cristina Duna (*masterand UBB*)

Andreea Pop (*masterand UBB*)

Cătălin Marian Pop (*masterand UBB*)

Ioana Safirescu (*masterand UBB*)

Mediu

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

CLUJUL VERDE (DEZVOLTARE DURABILĂ)

**PLANIFICAREA STRATEGICĂ A
MUNICIPIULUI CLUJ-NAPOCA
2014-2020**

- POLITICI DE MEDIU -

2014

1. Introducere. Viziune strategică

Orașe din întreaga lume sunt în curs de dezvoltare, context în care o adaptare a strategiei de dezvoltare la nevoile unei societăți în continuă schimbare este pe deplin justificată.

Mediul înconjurător reprezintă un sistem sau un ansamblu de condiții și elemente naturale (aer, apă, sol și subsol, biodiversitate) și antropice, care interacționează și influențează condițiile de viață dar și posibilitatea dezvoltării viitoare a societății.

Starea mediului înconjurător afectează în mod direct viața și sănătatea oamenilor, condiții în care, preocuparea primordială ar trebui să fie menținerea unui mediu sănătos, curat și sigur.

Pentru a păstra un echilibru între mediul natural, resursele acestuia și om, este necesară o planificare strategică a dezvoltării, astfel încât să existe în permanență un raport stabil între modul de gestiune a resurselor naturale și populația umană.

În mediul dinamic și competitiv specific începutului secolului al XXI-lea, strategiile de mediu trebuie, în consecință, să se alinieze strategiilor de dezvoltare și să le sprijine, pentru a putea aplica cel mai eficient resursele și a completa lacunele existente, în scopul îmbunătățirii calității mediului de viață, a mediului socio-economic, pentru sprijinirea mediului de afaceri și implicit creșterea competitivității locale. În contextul în care societatea umană reprezintă componenta centrală a mediului înconjurător, accesul la resurse oferite de componentele de mediu, bogate cantitativ și cu o calitate corespunzătoare, este mai mult decât o necesitate a vremurilor în care trăim.

Strategia de dezvoltare a județului Cluj pentru perioada 2014-2020, reprezintă instrumentul prin care județul Cluj își promovează prioritățile în domeniul economic și social.

Viziunea strategică pe probleme de mediu a municipiului Cluj-Napoca trebuie corelată cu aspirațiile existente în cadrul UE și cu recomandările Comisiei Europene (Figura 1).

Conform acestora, orașul viitorului trebuie să fie unul inteligent („**SMART City**”), a cărui dezvoltare să aibă la bază exploatarea capitalului intelectual spre educare/autoeducare, inovare și dezvoltare economică în rândul sectoarelor de activitate prietenoase cu mediul.

Mai concret, dezvoltarea la nivel municipal trebuie bazată pe o calitate ridicată a resurselor de apă potabilă, managementul corespunzător al deșeurilor, îmbunătățirea

calității aerului atmosferic și pe un management adecvat al hazardelor și riscurilor, cu scopul menținerii unui **mediu de viață curat și sigur**.

Pe de altă parte, este necesară introducerea în planurile strategice de dezvoltare a conceptului „verde și primitiv” („**Green City**”, „**Oraș Verde**”), care presupune aplicarea de politici de mediu bazate de principiul dezvoltării durabile, racordate strategiilor comunitare, naționale, regionale, județene și locale: dezvoltarea de rețele de spații verzi interconectate, protejarea biodiversității, limitarea nivelului de zgomot, planificarea durabilă a modului de utilizare al terenurilor și limitarea efectelor schimbărilor climatice.

Eficientizarea și abordarea din perspectiva **dezvoltării durabile** a activităților, resurselor și energiei reprezintă un alt deziderat, prin luarea în considerare a reducerii consumului specific de resurse, eficientizarea energetică, încurajarea mobilității durabile, la care se adaugă inovarea și dezvoltarea economică în rândul sectoarelor de activitate prietenoase cu mediul. Creșterea durabilă vizează promovarea unei structuri economice mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive, care poate conduce la furnizarea de bunuri publice, la crearea de noi locuri de muncă, la dezvoltarea unui mediu mai sigur, sănătos și curat și implicit la creșterea calității vieții. Problema cheie a dezvoltării durabile o constituie reconcilierea între necesitatea continuării dezvoltării economice și sociale și protecția și îmbunătățirea stării mediului, singura cale pentru bunăstarea generațiilor prezente și a celor viitoare. În acest context, municipiul Cluj-Napoca vizează la nivel strategic dezvoltarea unei comunități durabile care să folosească resursele pentru a asigura necesitățile curente concomitent cu asigurarea resurselor adecvate pentru generațiile viitoare, atât din punct de vedere cantitativ cât și calitativ.

Toate acestea nu pot fi posibile fără un **management corespunzător** și democratic al activității de planificare strategică, care să ia în considerare implementarea și dezvoltarea conceptului de „City Manager” la nivel administrativ, exploatarea capitalului intelectual, realizarea de studii de fundamentare, achiziții publice de produse și servicii prietenoase cu mediul, planificarea urbană participativă cu implicarea cetățenilor, ridicarea gradului de absorbție a fondurilor disponibile la nivel comunitar în scopul implementării proiectelor propuse și, nu în ultimul rând, monitorizarea progreselor realizate.

Implementarea acestor idei în strategiile de dezvoltare urbană conduce la afirmarea unor **centre urbane mai atractive și sustenabile** și la **sporirea indicelui de calitate a vieții**.

În consecință, protecția mediului va fi o preocupare prioritară pentru autorități și comunitatea locală și va fi integrată în toate celelalte politici urbane și va constitui un criteriu de bază la luarea deciziilor în toate domeniile. Astfel, politica de dezvoltare urbană și economică se va orienta spre evoluții și activități cu impact de mediu redus, speculând oportunitățile oferite de calitatea resursei umane locale.

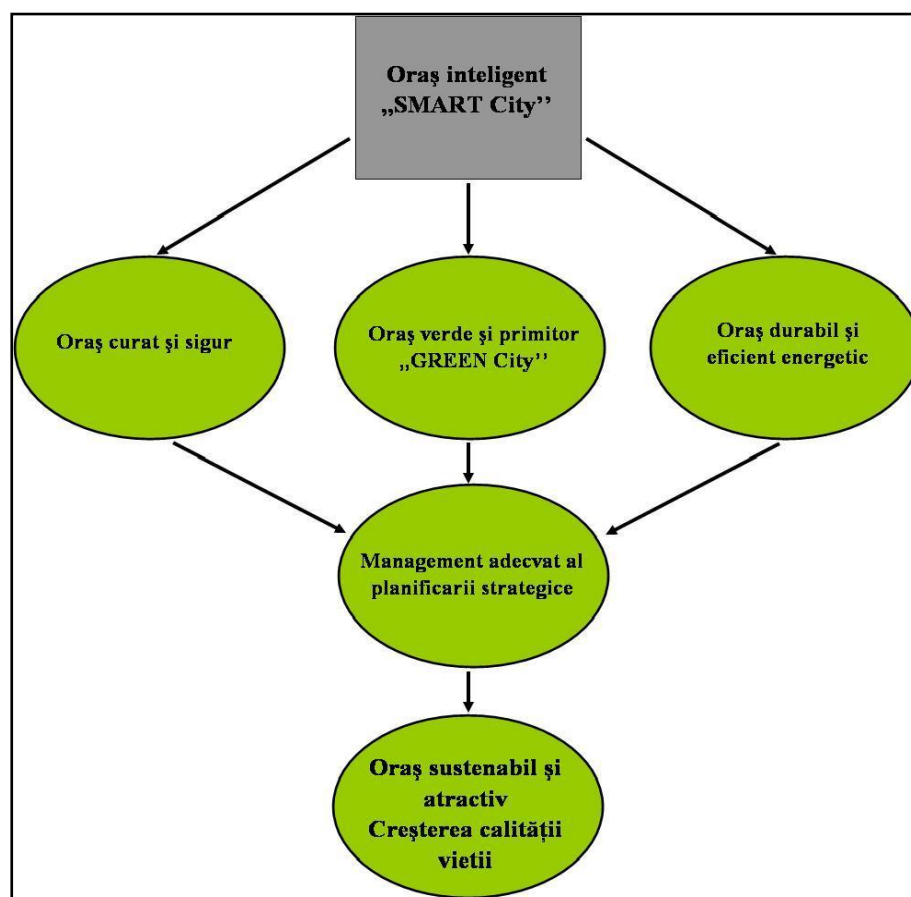

Figura 1. Viziunea strategică pe probleme de mediu a municipiului Cluj-Napoca

2. Baza de informații și metodologia urmărită

Analiza problemelor de mediu la nivel strategic a respectat cadrul sugerat în **Ghidul metodologic** și acesta include:

- o analiză preliminară - situația mediului înconjurător la nivel local la momentul 2013;
- o analiză a capacităților de tip SWOT;

- identificarea Problemelor Strategice Cheie (PSC) - probleme care afectează calitatea politicilor publice în domeniu pe termen lung și într-o manieră determinantă;
- definirea de strategii sectoriale ca răspuns la PSC;
- o listă de propuneri de programe operaționale;
- o analiză a potențialului de avantaj competitiv al orașului în sectorul coordonat.

Procesul de planificare strategică din perspectiva mediului a parcurs mai multe

etape procedurale:

- constituirea grupului de lucru;
- întâlniri de analiză a documentațiilor intermediare, atât în grupul intern cât și cu alți factori interesați;
- dezbateri publice cu purtătorii de interese (ex. reprezentanți ONG-uri, firme cu specific, experți, persoane fizice ș.a.);
- predarea documentației finale.

La baza elaborării acestei documentații au stat o serie de **date și informații** cuprinse atât în documente strategice actualizate cu caracter comunitar, național, regional, județean și local, cât și în alte surse bibliografice:

- Strategia Europa 2020;
- Strategia UE pentru regiunea Dunării;
- Programul Național de Reformă (2011-2013), Guvernul României, 2011;
- Planul de Dezvoltare Regională 2014-2020, ADR Nord-Vest;
- Planul integrat de dezvoltare pentru Polul de Creștere Cluj-Napoca Zona Metropolitană Cluj 2009 – 2015, Asociația de dezvoltare intercomunitară Zona Metropolitană Cluj;
- Cadru metodologic pentru grupurile de lucru sectoriale asociate procesului de planificare strategică a municipiului Cluj-Napoca, 2013-2020, elaborat de Conf. dr. Călin Hințea, Universitatea “Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca , Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării, 2013;
- Proiect de planificare strategică a municipiului Cluj-Napoca (2013-2020) – Draft, Universitatea “Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării, 2013;

- Proiect de planificare strategică a municipiului Cluj Napoca (2013-2020), analiza preliminară, Cluj Management and Planning Group, 2013;

- Strategia de Dezvoltare a Județului Cluj pentru perioada 2014-2020, Document elaborat în cadrul proiectului „Elaborarea Strategiei de Dezvoltare a Județului Cluj pentru perioada 2014-2020”. Cod SMIS 12836, finanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”, Beneficiar Consiliul Județean Cluj, 2012;

- Plan Urbanistic General Cluj-Napoca actualizat - varianta pentru avizare, Primăria Municipiului Cluj-Napoca, 2013;

- Raport de mediu pentru Strategia de Dezvoltare a Județului Cluj pentru perioada 2014-2020, elaborat de Centrul de Cercetări pentru Managementul Dezastrelor, Universitatea “Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca , Facultatea de Știința și Ingineria Mediului, 2012

- Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca - diagnoza problemelor de mediu și analiza SWOT, analiza preliminară, Universitatea “Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, Facultatea de Știința și Ingineria Mediului, 2013;

- Planul Local de Acțiune pentru Mediu (PLAM), județul Cluj, Agenția pentru Protecția Mediului (APM) Cluj ;

- documentații/liste cu propuneri ale diverselor ONG-uri locale sau alți factori de interes;

- studii, rapoarte și analize de specialitate ale instituțiilor publice descentralizate cu atribuții în controlul și managementul factorilor de mediu;

- cărți, articole științifice, documentații tehnice și legislative aferente subiectului analizat;

- cunoștințe individuale utilizate în special în cadrul întâlnirilor de grup, experiența și informațiile individuale constituind un element deosebit de important în evaluarea și ierarhizarea problemelor de mediu.

3. Analiza preliminară și analiza SWOT a problemelor strategice cheie

3. 1. Calitatea aerului și schimbări climatice

Poluarea aerului reprezintă marea provocare a ultimelor decenii, datorită agresivității poluanților asupra sănătății umane și impactului acestora asupra tuturor componentelor de mediu: aer, apă, sol, vegetație. Efectele poluării aerului sunt clare: generarea unor costuri ridicate pentru asigurarea sănătății populației, atât pe termen scurt cât și lung, afectarea ecosistemelor și producerea fenomenului de eroziune, coroziune și deteriorare a materialor, inclusiv a obiectelor de patrimoniu cultural, arhitectural și istoric.

Având în vedere prevederile legislației naționale în vigoare se impune realizarea în mod continuu a evaluării calității aerului pe baza valorilor limită și valorilor de prag, în acord cu standardele naționale și ale Uniunii Europene, cu scopul:

- menținerii calității aerului înconjurător în zonele și aglomerările în care aceasta se încadrează în limitele prevăzute de normele în vigoare pentru poluanții atmosferici;
- îmbunătățirii calității aerului înconjurător acolo unde aceasta nu se încadrează în limitele prevăzute de normele în vigoare;
- adoptării măsurilor necesare pentru limitarea până la eliminare a efectelor negative asupra mediului.

Prevederile reglementărilor UE și a celor naționale stipulează încadrarea zonelor și aglomerărilor în regimuri de evaluare și gestionare adecvată a calității aerului. Această încadrare depinde de nivelul concentrațiilor unuia sau mai multor poluanți și de încadrarea acestora peste sau sub obiectivele de calitate definite: VL - valoare limită, PSE - prag superior de evaluare, PIE - prag inferior de evaluare.

Depășirea valorilor limită/pragurilor de alertă impune elaborarea de planuri/programe care trebuie să conducă la reducerea emisiilor de poluanți la sursă, respectiv la încadrarea concentrațiilor ambientale în valorile limită.

Al șaselea program de acțiune pentru mediu (6EAP) al Uniunii Europene are stabilit ca obiectiv pe termen lung atingerea unui nivel de calitate a aerului care nu prezintă riscuri și nu are impact negativ semnificativ asupra sănătății umane și a mediului.

În municipiul Cluj- Napoca sursele care influențează calitatea aerului sunt traficul rutier, lucrările de pe șantierele de construcții, aplicarea materialului antiderapant în perioada de iarnă și, într-o mai mică măsură, activitatea industrială.

În cadrul municipiului a fost implementat „Programul Integrat de Gestionare a Calității Aerului pentru aglomerarea Cluj-Napoca, ale cărui acțiuni sunt deja vizibile prin reducerea emisiilor și a concentrațiilor poluanților atmosferici.

Conform Raportului de Mediu pentru Planul Urbanistic General al Municipiului Cluj-Napoca (2012), în privința poluării aerului „arealele afectate de emisii poluante ocupă o suprafață relativ mare, dar nivelul concentrației diverselor noxe în mediu nu depășește semnificativ concentrația maximă admisă reglementată prin standardele de mediu”. Zonele cele mai poluate (gaze, praf) sunt principalele căi de comunicație. De asemenea, zonele industriale reprezintă potențiale surse de poluare. Datele care au condus la aceste concluzii au fost colectate și analizate de către Agenția pentru Protecția Mediului Cluj.

Din perspectiva calității aerului se va urmări ca orașul să (re)devină un oraș cu "aer curat", adecvat pentru un oraș modern, universitar și turistic, axat pe servicii și plasat într-un cadru natural favorabil.

Un accent important se va pune pe reducerea noxelor emise de autovehicule, atât în ansamblu precum și în perioade de vârf sau în zone "fierbinți", atât prin măsurile de reducere și redistribuire a traficului auto în oraș cât și prin monitorizare strictă și sancțiuni contra celor ce utilizează autovehicule ce nu se încadrează în normele de emisii dar și prin măsuri proactive inclusiv fiscale de promovare a utilizării unor vehicule sau forme de transport cu emisii cât mai reduse.

De asemenea, se va urmări implementarea unor politici de minimizare a emisiilor de gaze și pulberi în atmosferă de către agenții economici din oraș, în special pentru aceia a căror amplasament este în sau în apropiere de zone centrale/pericentrale/rezidențiale sau care sunt localizați în amonte de fluxurile predilecte de aer (de multe ori, mai ales iarna, municipiul se confruntă cu curenți descendenți de pe dealurile din vecinătate) sau în alte locații nefavorabile. Se va încerca mutarea acestora în alte zone dacă emisiile nu pot fi duse la nivele inferioare limitelor în vigoare și se va împiedica apariția în aceste zone de noi structuri industriale sau de altă natură care poluează atmosfera.

Pentru îmbunătățirea calității aerului se vor formula politici și reguli de evitare sau diminuare a pulberilor emise de alte activități cum sunt cele de termoficare, incinerare de biomasă în aer liber, traficul rutier (străzi nemodernizate sau vehicule murdare) sau activitatea pe șantiere fără măsuri adecvate (stropire, perdele de protecție ș.a.).

Puncte tari (Strenghts)	Puncte slabe (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea activității de salubritate a orașului prin introducerea etapizată de către firmele de salubritate a mijloacelor mecanizate de salubritate a străzilor; • Repararea regulată a străzilor; • Extinderea zonelor pietonale ; • Controlul respectării prevederilor autorizațiilor de construire, a acordurilor de mediu, a altor avize de specialitate în vederea finalizării obiectivelor de investitii; • Controlul modului în care se organizează șantierele de construcții (în special a utilajelor care folosesc căile de acces) în vederea respectării prevederilor legislației de mediu și a condițiilor stipulate în actele de reglementare; • Respectarea limitei maxime de timp pentru executarea unei lucrări edilitare, în special a lucrărilor de reparații ale drumurilor publice și refacerea spațiilor verzi; • Redistribuirea polilor de atracție urbană prin respectarea HG 1454/2004 privind amplasarea hipermarket-urilor către periferia orașului. • Armonizarea legislației naționale cu legislația comunitară în domeniul calității aerului, inclusiv pentru transportul mărfurilor periculoase și a deșeurilor periculoase; • Existența stategiilor naționale, programelor și a planurilor de acțiune în domeniul protecției atmosferei; • Existența Programului Integrat de Gestionare a Calității Aerului pentru 	<ul style="list-style-type: none"> • Nerespectarea în procesul de amenajare a teritoriului, a regulamentelor de urbanism aprobate și/sau a legislației și a contractelor asumate; • Absorbția redusă a fondurilor europene nerambursabile; • Slaba colaborare cu specialiști în domeniu din mediului universitar și cu comunitatea locală; • Realizarea, pe alocuri, de studii de impact părtinitoare pentru proiecte de construcție sau dezvoltare a celor existente; • Poluare ridicată în anumite intervale orare (orele cu trafic de vârf) și în anumite locuri (zona centrală, de-a lungul marilor artere de circulație, în jurul platformelor industriale); • Depășiri ale limitelor admise pentru anumiți poluanți (ex. PM10 și NO₂); • Menținerea unui nivel relativ ridicat de pulberi în suspensie și pulberi sedimentabile; • Congestionarea traficului și semaforizarea excesivă; • Infrastructură de transport necorespunzătoare și slab întreținută; • Existența de drumuri neamenajate; • Lipsa unor căi alternative de legătură eficientă între vestul și estul orașului (centuri, metrou, monorail); • Numărul insuficient al mijloacelor de transport public la anumite ore de vârf precum și starea necorespunzătoare a multora dintre acestea; • Insuficienta promovare și utilizare a transportului ecologic și a transportului public local; • Slaba dezvoltare a infrastucturii pentru

<p>aglomerarea urbană Cluj-Napoca;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Existența sistemelor de monitorizare a calității aerului; • Existența stațiilor de monitorizare a calității aerului în Cluj-Napoca care furnizează date on-line; • Asigurarea accesului publicului la informații privind calitatea aerului; • Existența unui climat temperat continental moderat fără mari extreme ale parametrilor meteorologici; • Dinamica bună a aerului în sezonul cald al anului, atunci când își face simțită prezența și briza montană; • Scăderea emisiilor de poluanți atmosferici; • Existența multor linii de transport public de-a lungul cărora funcționează autovehiculele pe curent electric; • Modernizarea liniei de tramvai; • Optimizarea traficului pe anumite artere prin introducerea sistemului de semaforizare inteligentă; • Amenajarea de parcări supraterane și subterane; • Realizarea de variante de ocolire a municipiului; • Existența inițiativelor de proiecte pentru finalizarea șoselelor de centură, privite ca soluții de ocolire a municipiului; • Funcționarea programul național de scoatere din uz a autovehiculelor vechi; • Realizarea și extinderea de zone pietonale în zona centrală intens poluată; • Existența unor proiecte care vizează încurajarea mersului cu bicicleta; • Existența unui procent bun al blocurilor reabilitate termic comparativ cu media națională; • Retehnologizarea unor centrale termice de cartier; • Lipsa marilor unități industriale poluante; • Amplasarea platformelor industriale la periferia orașului; • Amplasarea poluatorilor industriali cu 	<p>alternativele de mobilitate urbană ecologică sau disfuncții apărute în utilizarea acestora (în special a pistelor pentru bicicliști);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poluarea aerului ca urmare a emisiilor difuze din sistemele individuale de încălzire rezidențială; • Grad relativ redus de reabilitare termică a clădirilor existente; • Deficiențe în sistemele de reținere a noxelor emise sau chiar lipsa lor la agenții economici; • Investiții reduse în tehnologii de protecție a mediului; • Numărul mic de operatori care dețin sisteme de monitorizare și control pentru emisiile poluante; • Inexistența unor benzi forestiere cu rol de tampon între zona rezidențială și zonele industriale; • Diminuarea și degradarea spațiilor verzi prin extinderea spațiului construit; • Lipsa unui depozit conform de colectare a deșeurilor la nivelul municipiului și a județului Cluj; • Insuficienta valorificare a resurselor regenerabile ca sursă de energie; • Lipsa studiilor locale privind potentialul exploatarea resurselor de energie regenerabilă;
---	--

<p>impact mai ridicat în direcția opusă din care acționează cu predilecție vântul;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Închiderea unor instalații puternic poluante; • Dezvoltarea de activități economice noi, nepoluante, cu predilecție din sectorul serviciilor; • Existența unei inițiative clare de realizare a unei depozit de deșeuri municipale în conformitate cu legislația în vigoare; • Existența unor sisteme forestiere consistente, în spațiul extravilan, cu rol important în auto-epurarea atmosferică; • Implicarea susținută în proiecte și programe care vizează protecția mediului (ex. Proiectul <u>Capitala Verde</u> a României, proiecte de extindere și reamenajare a spațiilor verzi, Proiect Cluj Verde, SMART City, Cluj Innovation City); • Introducerea în PUG a obligațiilor de amenajare a unui spațiu verde minim corespunzător pentru toate proiectele de construcție; • Interes crescut din partea sectorului privat în exploatarea resurselor de energie alternative (parcurile tehnologice); • Potențial bun pentru introducerea surselor regenerabile de energie (îndeosebi hidroenergie și energie solară); • Existența programelor de finanțare naționale și internaționale în domeniul utilizării resurselor regenerabile (ex. Programul Casa Verde, Programe pe exercițiul financiar 2014-2020). 	
<p>Oportunități (Opportunities)</p>	<p>Amenințări/Pericole (Threats)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Întărirea compartimentului de mediu din cadrul Primăriei; • Îmbunătățirea ponderii atragerii surselor fonduri europene pentru reducerea poluării aerului; • Pregătirea unui portofoliu de proiecte în vederea finanțării prin 	<ul style="list-style-type: none"> • Legislația și mediul economic și politic instabile; • Costuri ridicate pentru conformarea cu standardele europene privind schimbul de tehnologii și folosirea celor mai bune tehnici (BAT) disponibile; • Întârzieri în implementarea și finalizarea

<p>intermediul fondurilor structurale;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asistență tehnică și financiară din partea UE; • Corelarea strategiei de mediu cu strategia de dezvoltare socio-economică; • Intensificarea colaborărilor cu instituții focalizate pe problematica mediului urban; • Creșterea ponderii spațiilor verzi în detrimentul spațiilor ocupate de construcții, inclusiv prin crearea de terase verzi suspendate; • Utilizarea de materiale pentru finisajele exterioare ale clădirilor cu un albedo care să permită a reflexie cât mai mare a radiațiilor solare; • Proiect de monitorizare meteorologică a efectului de "insulă de căldură urbană" prin amplasarea de stații meteorologice în diverse puncte cheie ale orasului; • Utilizarea unui material antiderapant ecologic și curățarea carosabilului imediat ce vremea o permite, pentru a nu favoriza resuspensia acestuia în aerul înconjurător la contactul cu roțile autovehiculelor; • Stropirea regulată a străzilor în zilele caniculare și perioadele cu secetă atmosferică prelungită; • Reabilitarea rețelei rutiere uzate și optimizarea traficului rutier; • Continuarea acțiunilor de reabilitare și amenajare (asfaltare sau acoperire cu piatră cubică) a străzilor, până la finalizarea integrală a rețelei stradale urbane; • Continuarea lucrărilor la centurile de ocolire cu evitarea amplasării loc la nivele joase în Culoarul depresionar al Someșului Mic și cu un impact cât mai redus asupra spațiilor verzi; • Continuarea și dezvoltarea programului de reabilitare termică a locuințelor; • Întreținerea corespunzătoare a străzilor (udare, măturare, spălare, îndepărtare material antiderapant); 	<p>proiectelor;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Blocarea liniilor de finanțare pentru diferite programe/proiecte; • Capacitate redusă de co-finanțare a proiectelor; • Capacitate redusă a comunității locale de susținere a proiectelor de protecție a mediului; • Soluții puține și cu costuri ridicate de optimizare și decongestionare a traficului rutier; • Creșterea numărului de mașini raportat la infrastructura rutieră actuală; • Creșterea oportunității de a cumpăra o mașină veche poluantă în conformitate cu specificările din noua lege (timbrul de mediu); • Capacitate redusă a operatorilor industriali de finanțare a proiectelor în domeniul protecției atmosferei; • Costuri ridicate pentru implementarea sistemelor de producere a energiei din surse regenerabile; • Quantumul scăzut al sancțiunilor primite raportat la beneficiile titularilor de activități cu specific, în cazul nerespectării obligațiilor contractuale. • Localizarea într-un spațiu depresionar cu slabă ventilație naturală; • Numărul relativ ridicat de zile cu calm atmosferic, inversiuni de temperatură și ceață – factori agravanți ai poluării aerului- mai ales în sezonul rece al anului; • Proximitatea aeroportului în relație cu spațiile locuite și în perspectiva dezvoltării acestuia, care va pune probleme de poluare atmosferică și fonică; • Promovarea de proiecte de decongestionare a traficului rutier (ex. autostradă urbană suspendată) care pot contribui la creșterea poluării urbane, în condițiile în care calmul atmosferic și inversiunile de temperatură sunt frecvente în spațiul Culoarului depresionar al Someșului Mic.
--	---

- Continuarea programului național de modernizare a parcului auto;
- Modernizarea mijloacelor de transport în comun;
- Promovarea transportului în comun;
- Promovarea formelor de transport cu impact de mediu redus (ex. autovehicule cu alimentare electrică);
- Adoptarea de măsuri proactive inclusiv fiscale de promovare a utilizării unor vehicule sau forme de transport cu emisii cât mai reduse;
- Limitarea afluxului de mașini în zona centrală, încurajând circulația cu mijloace de transport durabil-transport în comun nepoluant și ciclism;
- Monitorizare mai strictă a activităților în șantierele de construcții și a celor industriale ;
- Promovarea mobilității și a formelor nepoluante de transport (pietonal, biciclistic);
- Dezvoltarea rețelei de piste pentru biciclete pe baze realiste, fără congestiunea traficului rutier;
- Campanii de conștientizare și informare a populației asupra beneficiilor mobilității pietonale și a formelor de transport nepoluante;
- Împiedicarea apariției de noi structuri industriale poluante în apropierea spațiilor rezidențiale (în conformitate cu reglementările urbanistice și de mediu în vigoare);
- Realizarea de investiții ale agenților economici în sisteme de reducere a emisiilor în atmosferă prin aplicarea BAT;
- Reglementarea mai strictă a regimului construcțiilor și a spațiilor verzi (intravilane și extravilane);
- Valorificarea potențialului dat de sursele regenerabile de energie;
- Atragerea investitorilor care folosesc tehnologii nepoluante și dezvoltarea centrelor și parcurilor tehnologice “verzi”; - Cluj Innovation City, Parcuri de servicii și inovație;

• Promovarea, întărirea și continuarea programelor de tip „CASA VERDE”, privind înlocuirea sau completarea sistemelor clasice de încălzire cu sisteme care utilizează energia solară, geotermală, eoliană, și alte sisteme care conduc la îmbunătățirea calității aerului.	

3.2. Gestiunea durabilă a resurselor de apă

Apa este un element esențial pentru viață și pentru procesele naturale. Existența noastră și activitățile noastre economice sunt în totalitate dependente de această prețioasă resursă. Buna gospodărire a apelor prezintă o importanță deosebită în condițiile în care la nivel global apa reprezintă o sursă limitată, de aceea este tratată ca resursă deosebit de importantă care trebuie protejată. Criza apei înseamnă criza vieții, iar acesta se concretizează prin: criza accesului la apă, problema calității apei și relația omului cu apa.

Activitățile umane exercită presiuni importante asupra resurselor de apă atât cantitativ cât și calitativ, astfel că este necesară analiza acestei componente a mediului înconjurător, impunându-se crearea de instrumente legislative care să se adreseze clar problemelor apărute și să contribuie la asigurarea resurselor de apă pentru generațiile viitoare. La nivelul Uniunii Europene principalul instrument de lucru este Directiva Cadru 2000/60/EC, care stabilește cadrul de acțiune în domeniul gospodăririi durabile a apei având ca scop atingerea „stării bune” a apelor până în anul 2015.

Implementarea Directivei Cadru se realizează prin planurile de management bazinale care pe baza cunoașterii corpurilor de apă au drept scop gospodărirea echilibrată a resurselor de apă precum și protecția ecosistemelor acvatice. Prin planurile de management bazinale sunt stabilite obiectivele țintă pe o perioadă de 6 ani și sunt propuse măsuri astfel încât să se ajungă la atingerea „stării bune” a apelor.

Atribuțiile de monitorizare a calității apelor, legate de gradul de poluare, revine Autorității Naționale „Apele Române”, monitorizarea calității apei potabile din surse de suprafață și subterane fiind în sarcina Autorității de Sănătate Publică cu structurile sale teritoriale.

La nivelul municipiului Cluj-Napoca, la ora actuală, există o sursă bogată și curată de apă potabilă și o stare acceptabilă, chiar bună a resurselor de apă de suprafață și subterane. De asemenea, s-au făcut progrese însemnate în ceea ce privește managementul apelor uzate prin modernizarea stației de epurare. Anumite probleme de poluare sunt asociate afluenților Someșului Mic din municipiu, care, prin debitele mici asociate, conduc la o diluție scăzută a poluanților și la creșterea concentrației acestora.

Conform datelor cuprinse în Raportul privind starea mediului în județul Cluj - 2012, elaborat de APM Cluj, corpul de apă Someș Mic - lunca și terasele, era încadrat într-o stare chimică bună, în timp ce corpurile de apă de suprafață aveau o stare fizico-chimică și ecologică variabilă, de la bună la moderată.

Referitor la gestiunea resurselor de apă, în relație cu colectivitatea locală și celelalte componente de mediu, se va urmări să se asigure ca râul / râurile și lacurile să fie considerate elemente centrale, atractive și de valoare pentru oraș, că pâraurile nu sunt o problemă de salubritate ci o valoare ecologică, iar calitatea apelor subterane se reface și/sau menține la un nivel adecvat.

Din aceasta perspectivă sunt propuse o serie de activități:

6. extinderea rețelei de canalizare în întreg perimetrul construit ;
7. separarea apelor pluviale de apele uzate menajere și industriale, acolo unde este posibil și gestionarea adecvată a apelor pluviale (mai ales la proiectele noi de investiții și spațiul extravilan);
8. stoparea deversărilor directe în apele de suprafață;
9. depoluarea și combaterea eutrofizării lacurilor existente, menținerea și extinderea oglinzilor de apă din oraș și îmbunătățirea stării sau potențialului ecologic;
10. realizarea de lucrări de regularizare a albiilor și de protecție a malurilor cu un impact peisagistic și ecologic cât mai redus. Eventuale lucrări necesare în viitor, se pot axa pe materiale și tehnologii cu impact de mediu cât mai redus, în scopul păstrării ecosistemelor fluviatile în forme cât mai apropiate de cele naturale. Acolo unde este posibil, se vor avea în vedere renaturări de albie și asigurarea debitelor minime pentru buna funcționare a ecosistemelor;
11. promovarea de politici de economisire a apei potabile și a apei în general și de evitare a perturbării calității, cantității și circulației apelor subterane.

Puncte tari (Strengths)	Puncte slabe (Weaknesses)
--------------------------------	----------------------------------

<ul style="list-style-type: none"> • Legislație de mediu în sectorul apă armonizată cu legislația Uniunii Europene; • Existența unui sistem și a bazei legislative de monitorizare a calității apei potabile; • Existența unei politici naționale pentru întărirea capacității programelor în domeniu; • Structuri administrative funcționale pentru managementul integral al apei pe bazine hidrografice; • Gestionarea resurselor de apă pe baza Planurilor de management ale bazinelor hidrografice; • Realizarea Sistemului Integrat Informațional și de Decizie pentru managementul hidrologic de urgență; • Experiența câștigată de către operatorii de apă/ autoritățile locale în dezvoltarea proiectelor de investiții din fondurile structurale și de coeziune (ISPA, PHARE, SAPARD, POS-MEDIU). • Resurse de apă potabilă de bună calitate și în cantități suficiente la nivelul aglomerației urbane Cluj-Napoca; • Conservarea și îmbunătățirea calității resurselor de apă de suprafață; • Existența surselor diversificate de alimentare cu apă potabilă (foraje, acumulări); • Extinderea și îmbunătățirea calității serviciilor în domeniul apă/apă uzată; • Finalizarea lucrărilor de reabilitare și modernizare a stației de epurare urbană. 	<ul style="list-style-type: none"> • Insuficienta dezvoltare a sistemelor centralizate de alimentare cu apă în anumite cartiere; • Infrastructura insuficient dezvoltată privind canalizarea apelor uzate menajere; • Probleme cu evacuările neautorizate de apă uzată; • Poluarea apelor de suprafață și subterane ca urmare a evacuării apelor uzate insuficient epurate; • Lipsa rețelelor de canalizare în zone cu rețele de alimentare cu apă; • Sisteme insuficiente de automonitorizare calitativa a evacuărilor de apă uzată de la agenți economici; • Interes scăzut al agenților economici și al locuitorilor pentru reducerea consumului de apă specific; • Lipsa unui sistem de fluorizare a apei potabile pentru locuitorii municipiului; • Calitatea scăzută a apelor afluenților Someșului Mic din Cluj-Napoca (Nadăș, Chinteni, pârâul Popii, pârâul Țiganilor); • Lipsa unui sistem de canalizare divizor; • Depășirea capacității proiectate pentru anumite rețele de alimentare cu apă potabilă și canalizare în zona unor ansambluri rezidențiale în extindere. • Degradări de maluri și colmatări pe râurile din regiune; • Slaba întreținere a rețelelor de transport și colectare a apelor pluviale.
<p>Oportunități (Opportunities)</p>	<p>Amenințări/Pericole (Threats)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Monitorizarea tuturor agenților economici, utilizatori ai rețelelor de canalizare menajeră; • Curățirea și întreținerea platformelor de uscare a nămolului, igienizarea acestora; • Îmbunătățirea exploatarei și întreținerii stațiilor de epurare existente; • Reautorizarea folosințelor de apă 	<ul style="list-style-type: none"> • Capacitatea redusă a autorităților locale de a dezvolta proiecte; • Capacitatea redusă de co-finanțare a beneficiarilor finali; • Managementul cantitativ al apelor în contextul schimbărilor climatice; • Degradarea calității apelor și intensificarea procesului de colmatare datorită intensificării proceselor de eroziune a solului;

<p>acolo unde acestea sunt expirate cu reactualizarea planurilor de etapizare dacă este cazul;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promovarea unor proiecte privind reciclarea într-o mai mare măsură a materialelor recuperabile (hârtie, sticlă, mase plastice, metale, etc.). • Stabilirea unui parteneriat public între Primărie și instituții cu profil specific; • Posibilitatea accesării fondurilor structurale și de coeziune pentru sectorul apă; • Implementarea de noi proiecte privind extinderea și modernizarea infrastructurii de alimentare cu apă și de colectare și transport a apei uzate; • Existența potențialilor investitori în sectorul apă; • Dezvoltarea de parteneriate public-private cu diverse comunități din U.E. pentru sectorul de apă; • Campanii de informare și educare a populației în scopul reducerii consumului specific de apă menajeră; • Informarea populației asupra măsurilor care pot fi adoptate în scopul împiedicării irosirii nejustificate a apei; • Încurajarea populației pentru folosirea de produse ecologice de curățare, igienizare și întreținere corporală; • Utilizarea de tehnologii care permit recircularea și re folosirea apei; • Continuarea lucrărilor de reabilitare a sistemelor de distribuție a apei potabile și industriale; • Continuarea lucrărilor de redimensionare, reabilitare și extindere a rețelelor de canalizare; • Lucrări periodice de ecologizare a albiilor cursurilor de apă și a lacurilor; • Depoluarea și combaterea procesului de eutrofizare a lacurilor (Chios, Tineretului 1 și 2), dacă situația o impune; • Stoparea deversărilor neautorizate de ape uzate în apele de suprafață și subterane; • Implementarea efectivă a 	<ul style="list-style-type: none"> • Extinderea unor cartiere rezidențiale cu depășirea capacității proiectate a rețelelor de alimentare cu apă și evacuare a apelor uzate; • Descărcarea în rețeaua de canalizare de ape uzate care nu se încadrează în normele NTPA;
---	--

<p>reglementărilor din domeniul deșeurilor, astfel încât acestea să fie colectate separat și gestionate într-un mod sigur și eficient ;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valorificarea nămolurilor în agricultură sau prin incinerare, compostare, fermentarea anaerobă; • Monitorizarea periodică a surselor cu potențial de poluare în scopul verificării îndeplinirii obligațiilor de mediu; • Constituirea de microacumulări de retenție temporară a apelor provenite din ploi torențiale, pe torenții și pâraurile de pe versanții dealurilor din vecinătate și integrarea acestora în rețeaua de spații verzi și ,albastre’; • Implementarea de proiecte pilot cu sistem de canalizare divizor pentru ansambluri rezidențiale publice noi și pentru parcuri industriale publice sau private cu capacități de stocare și reutilizare a apei; • Studiu privind posibilitatea reutilizării apei meteorice în alte scopuri după o tratare prealabilă ; • Reabilitarea și întreținerea optimă a sistemelor de scurgere și colectare a apelor pluviale (rigole, guri de recepție, bazine de stocare, rețele de canalizare); • Continuarea proiectelor focalizate pe dezvoltarea funcțiilor de agrement asociate lacurilor și apelor curgătoare prin luarea celor mai potrivite măsuri de evitare a impactului asupra mediului; • Managementul corespunzător al exploatărilor hidroenergetice cu respectarea obligațiilor de mediu; 	
--	--

3.3. Valorificarea patrimoniului natural, spațiilor verzi și ariilor protejate

Spațiile verzi reprezintă un element indispensabil dezvoltării urbane armonioase și echilibrate în teritoriu. Alături de ariile naturale protejate ele constituie „plamânul verde” al unui oraș și loc de refugiu și relaxare pentru locuitori.

Având în vedere strategia de dezvoltare a municipiului este extrem de important să facem distincția între spațiile verzi urbane cu destinație recreațională și ariile naturale protejate, care prezintă o funcționalitate mult mai complexă din punct de vedere științific și conservacionist.

Unele dintre cele mai importante funcții pe care le indeplinesc spațiile verzi sunt: funcția hidrologică, antierozională, climatico-sanitară, funcția sanogen-psiho-genă, recreativă, estetică, științifică și educativă, ecologică.

În Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă se găsesc obiectivele de interes public, respectiv protecția și gestionarea durabilă a spațiilor verzi din localitățile urbane.

Ca tendință generală se poate afirma că spațiile verzi din cadrul zonelor urbane sunt puternic amenințate, prin restrângerea suprafețelor și impactului negativ al unor activități economice și sociale. Datorită presiunilor legate de spațiile disponibile pentru construcții, spațiile verzi sunt tot mai mult utilizate pentru dezvoltarea de proiecte rezidențiale sau de birouri.

Începând cu anul 2007, există un act normativ specific acestui domeniu și anume Legea nr. 24 din 15 ianuarie 2007, *Legea reglementării și administrării spațiilor verzi din zonele urbane*. Aceasta reglementează administrarea spațiilor verzi, obiectiv de interes public, în vederea asigurării calității factorilor de mediu și stării de sănătate a populației. Printre prevederile acestei legi se încadrează următoarele:

12. suprafața minimă a unui parc este considerată a fi de 1 ha, iar scuarul va avea o suprafață mai mică de 1 ha;

13. realizarea unor registre ale spațiilor verzi revine autorităților administrației publice locale, registrul național al spațiilor verzi fiind un sistem informațional care cuprinde datele tehnice ale spațiilor verzi conform indicilor de calitate și cantitate;

14. schimbarea destinației terenurilor înregistrate în Registrul național al spațiilor verzi ca spațiu verde public se poate face doar în conformitate cu prevederile legii.

Analizând distribuția spațiilor verzi în Cluj-Napoca se poate constata aglomerarea acestora în jumătatea vestică a orașului, dinspre zona centrală spre cartierele Zorilor și Mănăștur. Acest fapt pare oarecum normal având în vedere faptul că zona de est a municipiului are caracter predominant industrial. Există un deficit vizibil al spațiilor verzi la nivelul cartierelor estice, cum sunt Mărăști și Iris, cu o situație ceva mai bună la nivelul cartierului Gheorgheni. În cartierele considerate a fi mai bogate în spații verzi (Mănăștur, Zorilor sau Grigorescu), problema este legată de puternica fragmentare a acestora.

O altă problemă este cea asociată suprafeței spațiilor verzi. Cu mici excepții (Pădurea Făget, Pădurea Hoia ș.a.), corpurile (spațiile) verzi compacte, cu suprafață mare, sunt foarte puține în contextul urban analizat. Practic, doar Parcul Central și Parcul Iuliu Hațieganu reprezintă singurele spații verzi funcționale importante la nivel urban.

Pe de altă parte, este vizibilă presiunea accentuată asupra ariilor naturale protejate, cu deosebire la nivelul ariei Făgetul Clujului. În ciuda regimului de protecție (situl NATURA 2000 ROSCI0074 Făgetul Clujului-Valea Morii), acest areal este afectat de defrișări, construcții mai mult sau mai puțin legale și degradarea factorilor de mediu ca urmare a afluxului ridicat de vizitatori și a presiunii antropice (imobiliare).

Realizarea Registrului spațiilor verzi din municipiu reprezintă a etapă extrem de importantă a planificării urbane. Cu toate acestea, simpla raportare a suprafeței zonelor verzi la numărul de locuitori nu este suficientă, fiind extrem de important să luăm în considerare distribuția echilibrată a spațiilor verzi, interconectarea acestora și mai ales accesibilitatea și conectarea cetățenilor la aceste zone.

În relație cu biodiversitatea și spațiile verzi la nivel municipal se va urmări creșterea procentului de spațiu verde pe cap de locuitor peste media la nivel național și distribuția echilibrată a spațiilor verzi care să asigure accesul facil al tuturor locuitorilor și îndeplinirea diverselor roluri inclusiv a celor de tip antipoluare și pro-biodiversitate.

În acest sens este necesar un efort puternic investițional și de reglementare cu referire la conservarea spațiilor verzi existente și realizarea de noi spații verzi în zonele deficitare și în cele de dezvoltare urbană; prin aceste măsuri se poate asigura faptul că spațiile au compactețe, suprafață adecvată și interconectare formând o rețea verde.

Spațiile verzi sunt tratate frecvent ca ecosisteme și prin urmare, în gestionarea lor, primează criteriile ecologice asupra celor estetice, urmărindu-se conservarea cât

mai multor zone naturale sau cvasi-naturale în spațiul extravilan. În intravilan se impun obligații sporite, cantitativ și calitativ, privind suprafețele plantate în perimetrele construite, parcuri, spații comerciale, spații industriale etc. Pentru terenurile cultivate și cele cu vegetație forestieră se promovează și se impun practici agricole și silvice adecvate.

În acest context, se vor avea în vedere și variante neconvenționale de creștere a suprafeței verzi cum este utilizarea acoperișurilor, fațadelor de clădiri, grilajelor cu gazon în loc de suprafețe asfaltate etc.

Vor trebui revizuite practicile de deratizare și dezinsecție pentru a reduce afectarea biodiversității și luate măsuri, inclusiv constructive, de favorizare a faunei naturale în oraș - în special păsări, lilieci, insecte.

Puncte tari (Strenghts)	Puncte slabe (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> • Existența registrului spațiilor verzi; • Existența unui număr relativ ridicat de arii protejate de interes comunitar, național și județean în municipiu și în imediata vecinătate a acestuia (SCI - Dealurile Clujului Est, Făgetul Clujului-Valea Morii și Fânațele Clujului, SCI – pădurea de stejar pufos de la Hoia, rezervația geologică Cheile Baciului); • Biodiversitate ridicată dovedită de prezența unui număr mare de habitate și specii de interes comunitar; • Relații bune de colaborare internaționale (transfrontieră) în domeniul protecției naturii; • Comunitate locală implicată în problematica protecției naturii; • Existența unor specii foarte rare în ariile protejate sau vecinătatea lor (Serratula lycopifolia, Bulbocodium versicolor sau Ligularia sibirica); • Dotarea cu obiecte de mobilier urban, adecvate sub aspect arhitectural, estetic și peisagistic; • Montarea de adăposturi pentru cuibărit pentru anumite specii de păsări în parcurile din municipiu și de panouri 	<ul style="list-style-type: none"> • Insuficienta implicare a autorităților locale în protejarea ariilor naturale de pe teritoriul administrativ; • Repartiția dezechilibrată a spațiilor verzi în intravilanul municipiului; • Fragmentarea spațiilor verzi în interiorul cartierelor (ex. cartierele Mănăștur, Zorilor, Grigorescu, Mărăști); • Numărul redus de spații verzi, compacte, cu suprafață semnificativă ; • Gestionarea deficitară a deșeurilor în ariile naturale protejate și spațiile de recreere și agrement; • Probleme de management a ariilor protejate; • Presiune antropică ridicată asupra spațiilor verzi; • Inexistența unui inventar complet al habitatelor și speciilor de plante și animale sălbatice de interes conservativ; • Degradarea mediului natural datorită exploatării abuzive a fondului forestier (mai ales în situl Natura 2000 Făgetul Clujului-Valea Morii); • Cvasilipsa planurilor de management și a regulamentelor pentru ariile naturale protejate;

<p>informative referitoare la speciile de păsări care trăiesc acolo;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reamenajarea unor spații verzi și de recreere (parcuri, scuaruri, perdele verzi, fișii înierbate, peluze cu gazon); • Extinderea spațiilor verzi în cadrul cartierelor și efectuarea de lucrări de întreținere regulate; • Stabilirea unei suprafețe minime de spațiu verde în activitățile de amenajarea a terenului. 	<ul style="list-style-type: none"> • Slaba conștientizare a populației privind importanța ariilor protejate; • Resurse financiare reduse pentru managementul corespunzător al ariilor naturale protejate și habitatelor de interes comunitar; • Extinderea intravilanului până în imediata apropiere a pădurilor; • Eficiența redusă a acțiunilor de plantare/replantare de specii lemnoase.
<p>Oportunități (Opportunities)</p>	<p>Amenințări/Pericole (Threats)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Asistență tehnică și financiară din partea Uniunii Europene; • Colaborarea transfrontalieră în domeniul protecției naturii, în cadrul ecoregiunilor; • Diversitate biologică mare datorată celor două bioregioni: alpină și continentală; • Exploatarea economică rațională a speciilor de floră și faună; • Implementarea programelor pentru conservarea patrimoniului natural; • Managementul corespunzător al ariilor protejate ; • Creșterea gradului de conservare a habitatelor și speciilor protejate ; • Extinderea unui cadru legal pentru declararea de noi arii protejate și pentru extinderea celor actuale ; • Reconstrucție ecologică forestieră a terenurilor degradate; • Plantări de perdele de copaci și întreținerea vegetației forestiere existente; • Amenajarea și modernizarea infrastructurii de vizitare a Grădinii Botanice; • Dezvoltarea turismului ecologic; • Implementarea de programe și proiecte adecvate: Program de amenajare a spațiilor verzi la nivel de cartiere; Proiect „Clujul Verde”; Plan de informare și conștientizare a proprietarilor asupra importanței spațiilor verzi; • Consilierea populației pentru amenajarea gradinilor în scopul plantării 	<ul style="list-style-type: none"> • Pericol ridicat de degradare a ariile naturale protejate care nu au fost atribuite în custodie; • Creșterea exploatărilor, vânătorii, turismului, pășunatului și construcțiilor ilegale în ariile protejate; • Dezvoltarea infrastructurii și urbanizarea care pot conduce la fragmentarea habitatelor; • Lipsa unor reglementări naționale clare în ceea ce privește defrișarea abuzivă; • Gradul relativ redus de implicare a comunității locale; • Presiunea ridicată asupra spațiilor verzi din interiorul orașului și în noile zone rezidențiale (ex. Pădurea Făget) ca urmare a scăderii suprafeței terenurilor disponibile pentru construcții; • Activități ilegale și activități turistice necontrolate.

<p>de specii caracteristice regiunii noastre (recomandare: plante cu suprafață foliară mare care să absoarbă noxele);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Amenajarea terenului prin respectarea suprafeței minime de spațiu verde; • Plan de educare a populației axat pe cunoașterea, respectarea, îmbunătățirea și conservarea ecosistemelor; • Elaborarea/aplicarea de proiecte care să vizeze protejarea și extinderea suprafețelor împădurite; • Realizarea cadastrului municipiului; • Extindere, amenajare și reamenajare parcuri, scuaruri și alte spații verzi din domeniul public; • Reamenajarea spațiilor ocupate de garaje între locuințele cu caracter colectiv ; • Utilizarea de plante „evergreen” (iedera, caprifoi), plantarea și replantarea copacilor pe marginea trotuarelor, perdele ecologice care să separe strada de trotuar; • Utilizarea acoperișurilor, grilaj cu peluze de gazon, în loc de suprafețe betonate. • Stabilirea de parteneriate între Primărie, ONG-uri și instituții de învățământ; • Plan de dezvoltare interconectată (rețea ecologică) a spațiilor verzi la nivel local; • Constituirea unor coridoare ecologice convergente în interiorul și în proximitatea municipiului; • Constituirea unei centuri verzi la nivelul municipiului; • Monitorizarea statutului de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar; • Stabilirea de măsuri și activități, inclusiv constructive, de conservare și creștere a biodiversității urbane în special pentru păsări, lilieci și insecte; • Identificarea, inventarierea și stoparea extinderii speciilor alogene invazive; • Implementarea efectivă a măsurilor de reglementare referitoare la conservarea biodiversității și a ariilor protejate. • Promovarea inițiativelor comunitare de întreținere a spațiilor verzi urbane și 	
---	--

<p>periurbane;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atribuirea în custodie a tuturor ariilor naturale protejate; • Monitorizarea activității custozilor în procesul de administrare a ariilor naturale protejate atribuite în custodie; • Analizarea regulamentelor și planurilor de management întocmite de custozi; • Asigurarea managementului ariilor naturale protejate care nu sunt atribuite în custodie; • Implementarea de proiecte în domeniul ariilor naturale protejate; • Finalizarea planurilor de management al Siturilor Natura 2000; inventarierea speciilor de floră și faună , cartarea de detaliu a tuturor tipurilor de habitate a arealelor speciilor importante, estimarea gradului de conservare a populațiilor și habitatelor; • Sprijinirea logistică și materială a activităților desfășurate de ONG. 	
---	--

3.4. Consumul de resurse și gestionarea deșeurilor

Activitatea umană și economică presupune consum de materii prime. Consumul materiilor prime implică în mod inevitabil generarea de reziduri, care înseamnă un anumit efect, mai mult sau mai puțin accentuat, asupra mediului înconjurător. Omenirea dispune astăzi de mijloace tehnice atât de perfecționate, încât consumă cantități imense de resurse naturale regenerabile și neregenerabile, exploatând tot mai intens factorii de mediu și modificând natura în ritm rapid.

În ultimii ani, la nivel mondial a intrat în modul de viață uman un concept care se dovedește a fi singura soluție pentru a impune un control asupra activităților umane și economice și anume conceptul de “dezvoltare durabilă”, definit ca “*satisfacerea necesităților prezentului fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface nevoile proprii*”.

Obiceiurile noastre de consum (de alimente și lichide, bunuri și produse, servicii) determină presiuni semnificative asupra mediului. Fără a impune un control adecvat și conștient asupra acțiunilor sale, omul lasă cale liberă dezlănțuirii unor dezechilibre

economice, sociale și de mediu, cu efecte negative atât asupra calității vieții sale cât și asupra evoluției biosferei.

Generarea deșeurilor este indicatorul care ilustrează cel mai bine măsura interacțiunii dintre activitățile umane și mediu. Generarea deșeurilor urmează, de obicei, tendințele de consum și de producție. Una din formele de manifestare ale evoluției consumului se regăsește în compoziția, calitatea și cantitatea deșeurilor municipale și/sau asimilabile dar și a deșeurilor generate de asigurarea serviciilor și utilităților publice. De exemplu, generarea deșeurilor menajere (cantitate/locuitor) crește odată cu creșterea nivelului de trai. Creșterea producției economice, dar și gestionarea inefficientă a resurselor, conduc la generarea de cantități mari de deșeuri.

Chiar și soluțiile în domeniul gestiunii deșeurilor prezintă riscuri pentru calitatea mediului: pentru apa, pentru floră și fauna (insecte zburătoare și terestre, rozătoare, mușegaiuri, ciuperci etc.) mirosuri și peisaje, consum de resurse umane energetice și materiale, pentru valorificarea și eliminarea acestora.

Consumul ridicat de resurse creează presiuni asupra mediului, care includ epuizarea resurselor neregenerabile, utilizarea intensivă a resurselor regenerabile, transporturile, emisii mari în apă, aer și sol provenite din activități miniere, precum și producția, consumul și producerea de deșeuri.

La nivel comunitar se regăsesc o serie de inițiative care vizează consumul de materii prime, ajungându-se la o strategie integrată pentru abordarea diverselor provocări legate de accesul la materiile prime, inclusiv materiile secundare care pot fi obținute prin intermediul reciclării și reutilizării mai pronunțate și mai eficiente, creșterii eficienței energetice și a ponderii surselor de energie alternativă.

Directiva revizuită privind deșeurile este o etapă importantă pe care UE se poate baza în vederea îmbunătățirii gestionării resurselor materiale și a sporirii eficienței în ceea ce privește utilizarea resurselor. Aceasta clarifică unele concepte de bază precum ierarhizarea deșeurilor, prevenirea deșeurilor și încorporarea abordării din perspectiva ciclului de viață. Directiva stabilește obiective importante privind reciclarea deșeurilor pentru anul 2020: 50% pentru reciclarea deșeurilor în gospodării și 70% pentru deșeurile provenite din construcții și demolări.

La ora actuală în municipiul Cluj-Napoca nu există instalații viabile de valorificare/tratare a deșeurilor menajere, iar singura soluție este eliminarea lor prin depozitare finală. Rampele de deșeuri din județul Cluj sunt, din nefericire uneori, și

platforme de recepție a deșeurilor industriale, în condițiile în care unele dintre ele pot fi gestionate prin reciclare/reutilizare la locul producerii. Deși s-au făcut unele progrese legate de gestionarea deșeurilor municipale solide, a celor reciclabile și a celor periculoase, încă sunt multe probleme care trebuie rezolvate.

În acest sens, la nivel municipal, se va urmări implementarea sistemului de management integrat al deșeurilor, care să fie unul modern și sustenabil pe termen lung, la nivelul celor mai bune tehnologii și practici, pus în concordanță cu legislația și integrat sistemului județean/regional și în concordanță cu politicile regionale și naționale în domeniu și cu reglementările și strategiile din UE, utilizând inclusiv pârghii economice și educaționale și politici de informare și cooperare.

Sistemul va pune accent pe prevenirea producerii deșeurilor, reducerea cantităților produse (în special a celor periculoase sau a celor greu sau deloc reciclabile), colectarea completă și selectivă la sursă, transport, sortare și procesare eficientă și cât mai puțin poluantă, recuperare și valorificare performantă și depozitare selectivă, cu impact de mediu cât mai redus, a celor momentan nerecuperabile. Scopul general al acestui sistem trebuie să se regăsească cât mai aproape de conceptul “zero deșeuri”.

Puncte tari (Strenghts)	Puncte slabe (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> • Existența Strategiei Naționale de Gestiuone a Deșeurilor, a Planului Național de Gestiuone a Deșeurilor, Planului Regional de Gestiuone a Deșeurilor și a Strategiilor județene de gestionare a deșeurilor ; • Armonizarea legislației naționale cu legislația comunitară în domeniul managementului deșeurilor; • Existența operatorilor economici specializați în efectuarea serviciilor de utilitate publică de salubritate sau ecarisaj, tratare/denocivizare, autorizați pentru colectarea, tratarea și depozitarea deșeurilor, a reziduurilor municipale si a altor deșeuri speciale; • Existența unor societăți de colectare și neutrlizare a deșeurilor periculoase; • Includerea în autorizațiile de mediu a unor măsuri privind gestionarea 	<ul style="list-style-type: none"> • Întârzieri în implementarea Sistemului Integrat de Management al Deșeurilor; • Managementul deficitar al deșeurilor, cu referire specială la rampa neconformă de depozitare de la „Pata Rât”; • Infrastructura insuficient dezvoltată pentru colectarea, transportul, reciclarea, refolosirea și eliminarea deșeurilor; • Depozități ilegale frecvente de deșeuri rezultate din activități de construcții și demolări, deșeuri lemnoase și moloz; • Insuficienta implicare a autorităților locale în mecanismele de planificare, implementare și control a activității de salubritate; • Slaba mediatizare, educare, conștientizare și motivare a populației, cu privire la gestionarea deșeurilor; • Lipsa preocupării pentru minimizarea

<p>deșeurilor;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Disponibilitatea datelor anuale referitoare la managementul deșeurilor la nivel local; • Implementarea tot mai activă a colectării selective prin punctele de colectare special amenajate pe domeniul public, unde sunt amenajate așa-numitele clopote, pentru colectarea separată a deșeurilor de ambalaje de hârtie/carton, plastic/metal și sticlă; • Existența unor programe și puncte de colectare funcționale pentru DEEE; • Existența unor agenți economici autorizați pentru tratarea DEEE; • Dezvoltarea de puncte de colectare autorizate pentru deșeurile de baterii; • Existența unui incinerator conform pentru deșeurile periculoase; • Existența unui cadru normativ cu privire la managementul vehiculelor scoase din uz • Existența unor societăți autorizate care desfășoară activități de colectare a uleiurilor uzate; • Inițiativa “Clujul-orașul reciclării”; • Demararea lucrărilor de construcție a Centrului de Management Integrat al Deșeurilor în județul Cluj care reprezintă una din activitățile proiectului “Sistem de Management Integrat al deșeurilor în județul Cluj”; • Realizarea în cadrul CMID a unei stații de tratare mecano-biologice a deșeurilor biodegradabile • Asigurarea recuperării unei cantități importante de materiale de înaltă calitate, valoroase din punct de vedere material și energetic (în special în cazul DEEE) • Centrele de reciclare generează venituri proprii, asigurându-și susținerea financiară și generează locuri de muncă. 	<p>cantităților de deșeuri generate;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Separarea și/sau tratarea incorectă a deșeurilor solide municipale înaintea depozitării acestora; • Grad scăzut de reciclare și valorificare a deșeurilor, în special a DEEE; • Inexistența unui sistem viabil de colectare separată a deșeurilor biodegradabile de la populație, a deșeurilor periculoase, a deșeurilor din construcții și demolări; • Arderea necontrolată a deșeurilor vegetale și menajere; • Lipsa unor sisteme de stimulare a agenților economici pentru colectarea selectivă a deșeurilor; • Capacitate financiară redusă a comunităților locale pentru susținerea investițiilor în domeniul managementului deșeurilor; • Lipsa unor alternative de depozitare/stocare temporară, corelat cu interzicerea activității de depozitare pe amplasamentele neconforme; • Dificultăți în găsirea soluțiilor alternative privind depozitarea temporară a deșeurilor pentru zonele în care a fost sistată depozitarea; • Lipsa unor practici curențe de compostare în gospodăria a deșeurilor biodegradabile, în special în zonele rezidențiale care generează cantități importante de “deșeuri verzi” • Cu cât sunt create mai multe fluxuri de deșeuri colectate selectiv, cu atât efortul celor care generează aceste deșeuri va fi mai mare pentru satisfacerea unor cerințe specifice; • Lipsa investigațiilor și evaluărilor aprofundate privind poluarea solului și a apelor subterane; • Neaprobarea ghidului tehnic pentru aplicarea metodologiilor de refacere a mediului geologic și hidrogeologic al siturilor contaminate.
<p>Oportunități (Opportunities)</p>	<p>Amenințări/Pericole (Threats)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Posibilitatea accesării fondurilor 	<ul style="list-style-type: none"> • Capacitate redusă de co-finanțare a

<p>structurale și a fondului de coeziune pentru sectorul deșeurilor;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sprijin logistic și financiar din partea Uniunii Europene; • Apariția de noi reglementări și cerințe cu privire la sortare, colectare și/sau puncte de colectare, eliminare pentru diferite categorii de deșeurilor ; • Dezvoltarea pieței de reciclare a deșeurilor; • Disponibilitatea unor materiale din fluxul de reciclare/refolosire pentru activitățile de producție locale; • Implicarea mai pronunțată a prestatorilor de servicii privați în susținerea activităților specifice unui management integrat al deșeurilor; • Aplicarea de tarife speciale la eliminarea deșeurilor din construcții și demolări, cu scopul îmbunătățirii acestui flux de deșeurilor și valorificării eficiente a acestora; • Dezvoltarea unui parteneriat public-privat în domeniul managementului deșeurilor; • O abordare din perspectiva ciclului de viață al produsului, în vederea managementului integrat eficient al deșeurilor; • Susținerea surselor regenerabile de energie prin implementarea tehnologiilor specifice conceptului "waste-to-energy" – realizarea unei instalații de valorificare energetică; • Implementarea eficientă a sistemelor de colectare selectivă a materialelor valorificabile și reciclabile astfel încât să se asigure atingerea obiectivelor referitoare la deșeurile de ambalaje și deșeurile biodegradabile; • Introducerea și eficientizarea colectării selective pe întreg teritoriul municipiului ; • Modernizarea și optimizarea sistemelor de colectare; 	<p>proiectelor;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Capacitate redusă de absorbție a fondurilor europene; • Costuri ridicate pentru conformarea cu cerințele legislației europene; • Costuri inițiale relativ ridicate legat de proiectele și sistemele de colectare selectivă • Personal insuficient pregătit și experimentat pentru aplicarea cadrului legal de management al deșeurilor ; • Creșterea numerică a populației și a standardului de viață – conduce la creșterea cantității de deșeurilor și la diversificarea compoziției și proprietăților acestora; • Educația deficitară în domeniul gestiunii deșeurilor și receptivitatea scăzută a populației cuplată cu lipsa unor programe de informare și conștientizare eficiente; • Comportamentul consumatorului (preferințe și modele personale de consum, deci implicit de generare a deșeurilor); • Creșterea competitivității economice și dezvoltarea de noi produse de ambalaje. • Existența unor circuite non-formale de recuperare a materialelor • Fluctuații de cerere și ofertă pe piețele materialelor obținute în urma reciclării/reuperării materiale
---	---

- Dezvoltarea unui sistem pilot de garanție/depozit pentru returnare în cazul ambalajelor pentru băuturi.
- Acțiuni de educare și informare a populației;
- Creșterea solidarității comunitare prin conștientizarea efectelor pozitive generate asupra mediului ca urmare a unui management eficient și participativ.
- Închiderea și reabilitarea actualei rampe de depozitare a deșeurilor municipale, în scopul minimizării impactului acestora asupra componentelor mediului;
- Reducerea impactului asupra mediului și sănătății umane prin acțiuni de identificare a depozitelor de deșuri neautorizate și dezafectarea acestora precum și de sistare a activităților de depozitare pe depozitele neconforme;
- Conceperea și furnizarea de ghiduri specifice care să includă informații relevante referitoare la importanța colectării selective a deșeurilor;
- Finalizarea sistemului de gestionare integrată a deșeurilor în acord cu legislația UE, cu strategiile și planurile naționale și regionale;
- Crearea unui flux de colectare, transfer, neutralizare și monitorizare a deșeurilor periculoase
- Dezvoltarea unui proiect amplu de infrastructură pentru deșuri de echipamente electrice și electronice (DEEE)
- Înființarea unor centre de colectare/pregătire pentru reutilizare a deșeurilor din construcții și demolări și valorificarea acestora material și energetic;
- Realizarea unor instalații de compostare a deșeurilor biodegradabile, în vederea valorificării materiale și energetice;
- Crearea de noi locuri de muncă prin dezvoltarea unei "industrii" a deșeurilor, în toate fazele sale;
- Managementul adecvat al uleiului uzat

alimentară; • Printr-un management eficient al deșeurilor se asigură reducerea cantității de gaze cu efect de seră și prelungirea duratei de exploatare a depozitelor conforme; • Crearea unui profil pozitiv cu privire la gestionarea deșeurilor municipale, ceea ce poate asigura accesul mai facil la fonduri de mediu.	
---	--

3.5. Managementul riscului asociat hazardelor naturale și antropice

Pagubele induse de fenomenele de risc și dezastrele asociate sunt tot mai frecvente atât la nivel mondial, cât și în România. Doar inundațiile au produs în perioada 2001-2010, în România, pagube tangibile de peste 4 miliarde de Euro și sute de pierderi de vieți omenești.

În viitor, se așteaptă o creștere a riscului asociat acestor fenomene, ca urmare a efectului coroborat dintre creșterea prognozată a frecvenței și intensității hazardelor în contextul schimbărilor climatice și creșterea expunerii, vulnerabilității și valorii bunurilor, pe fondul sporirii presiunii antropice și a creșterii standardului de viață.

Municipiul Cluj-Napoca este expus unor fenomene de risc diverse, mai relevante fiind furtunile și vijeliile, valurile de căldură și frig, ploile abundente, inundațiile urbane, inundațiile fluviatile pe cursurile mici de apă și alunecările de teren.

În activitate de gestiune a riscului asociat hazardelor, trebuie avute în vedere, însă și fenomene de risc cu probabilitate foarte mică de depășire (tornade, viituri de rupere asociate acumulărilor de pe Someșul Cald, viituri spontane pe cursuri mici de apă), care deși au asociat mai mult un ‚risc rezidual‘, au potențial deosebit de producere a dezastrelor.

Pe de altă parte, trebuie acordată o atenție tot mai mare măsurilor non-structurale de gestiune a riscului (avertizare, educare și conștientizare, sistem de asigurare, studii de risc, planificare etc) care sunt mai prietenoase cu mediul și mai ieftine comparativ cu măsurile structurale.

Puncte tari (Strengths)	Puncte slabe (Weaknesses)
• Existența unei strategii naționale de	• Lipsa unei strategii naționale de

<p>management al riscului de inundare ;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Existența Planului de analiză și acoperire a riscurilor la nivel de județ; • Existența unui sistem de avertizare/alarmare în cazul unor catastrofe și a unor formații specializate în intervenții rapide în caz de calamități și catastrofe; • Existența unui sistem funcțional de hidroameliorații și construcții hidrotehnice (diguri, canale, retenții permanente și temporare, lacuri de acumulare, baraje); • Situarea municipiului într-o zonă de risc seismic redus; • Existența unui centru meteorologic și a unui centru regional de prognoză și avertizare a fenomenelor atmosferice de risc; • Existența unei stații hidrometrice și a unei stații meteorologice automatizată; • Acoperirea zonei de interes de către servizii ale Sistemului Meteorologic Integrat Național (SIMIN): hărți radar, detecția timpurie a fulgerelor etc. • Existența planurilor locale de apărare împotriva inundațiilor și fenomenelor meteorologice periculoase; • Existența unui sistem funcțional de construcții hidrotehnice cu rol de diminuare a riscului de inundare (canale, acumulări permanente, lucrări de regularizare, apărări de mal); • Existența unui plan anual de lucrări pentru amenajări/ameliorări de torenți; • Existența unor aplicații informatice care pot fi integrate într-un sistem informatic geografic (ortofotoplanuri, hărți digitale, planuri CAD, baze de date); • Exerciții de alarmare publică și aplicații de protecție civilă; • Programul Român de Protejare împotriva Riscurilor Catastrofale prin Asigurarea Obligatorie a Locuinței; • Realizarea de lucrări de toaletare a copacilor din spațiile verzi intravilane în scopul prevenirii ruperii la vijelii; 	<p>management a fenomenelor atmosferice de risc;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lipsa unui mecanism standardizat de schimb de date cu deținătorii informațiilor: primării, consilii județene, regii autonome, companii și agenții guvernamentale, companii private, parcuri tehnologice ș.a. • Lipsa unui sistem informațional integrat performant care să gestioneze riscurile din mediul urban; • Alocarea insuficientă a fondurilor pentru managementul riscurilor; • Neîntreținerea corespunzătoare a rețelei de canalizare sau subdimensionarea datelor de calcul luate în considerare la proiectare; • Neadaptarea lucrărilor vechi de apărare la date de calcul noi având în vedere efectele prognozate referitoare la schimbările climatice globale; • Eficiența redusă a lucrărilor de dezapezire în cazul unor căderii masive de zăpadă; • Lipsa unui tabel centralizator cu date referitoare la persoanele foarte vulnerabile (bătrâni, persoane cu handicap, persoane fără adăpost) la anumite fenomene de risc (ex. persoanele vârsnice vulnerabile la valurile de căldură); • Neîntreținerea corespunzătoare a acoperișurilor și fațadelor clădirilor vechi; • Nerespectarea regulamentelor de urbanism și amplasarea deficitară a construcțiilor ("haos arhitectonic") în raport cu arealele supuse riscurilor geomorfologice și hidrologice; • Prezența proceselor geomorfologice de risc pe arii extinse (120 de alunecări de teren, 18 torenți, 8 cazuri de eroziune a patului aluvial și de mal severe); • Degradări de maluri și colmatări; • Lipsa hărților de risc privite ca instrumente de bază ale planificării teritoriale durabile; • Ineficiența sistemului național de asigurare obligatorie a populației și
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Disponibilitatea fondurilor nerambursabile destinate gestionării situațiilor de urgență; • Întocmirea unei hărți a susceptibilității la alunecări de teren (în conformitate cu GT 019-98: „Ghid de redactare a hărților de risc la alunecare a versanților pentru asigurarea stabilității construcțiilor”) și constituirea unei baze de date cu procesele de eroziune a terenurilor urbane. 	<p>bunurilor împotriva fenomenelor naturale de risc.</p>
<p>Oportunități (Opportunities)</p>	<p>Amenințări/Pericole (Threats)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Completarea cadrului legislativ privitor la riscurile naturale; • Realizarea de parteneriate cu mediul instituțional academic și universitar local și alte instituții cu profil specific pentru furnizarea de studii de înaltă calitate științifică; • Dezvoltarea unui sistem alternativ de formare continuă, tip E-learning pentru administrația publică locală. • Integrarea în mod continuu a conceptului de „lesson learned” în activitățile de management a situațiilor de risc; • Crearea unei structuri operaționale funcționale în timpul situațiilor de urgență de amploare și intensitate deosebită, la declararea stării de alertă ori a instituirii stării de urgență, cu rolul de a asigura suportul decizional pentru managementul acțiunilor, stabilirea concepției integrate de acțiune și coordonarea nemijlocită a forțelor de intervenție și care să dispună de o rețea interoperabilă de comunicații și de gestionare a informațiilor; • Realizarea unui centru de management integrat al riscului de mediu și a crizelor sociale; • Aplicarea unui chestionar pe un eșantion relevant din populația locală pentru a vedea gradul de cunoaștere a măsurilor de acțiune în caz de situații de urgență; • Elaborarea unui calendar cu acțiuni de 	<ul style="list-style-type: none"> • Existența unor areale susceptibile la inundații și alunecări de teren; • Costurile ridicate pentru lucrările structurale de management a riscurilor; • Întârzieri în implementarea și finalizarea proiectelor; • Creșterea prognozată a frecvenței și intensității fenomenelor de risc în contextul schimbărilor climatice globale; • Insuficiența studiilor privind infrastructura urbană critică; • Acte de sabotaj și de terorism de mediu; • Pericolul apariției accidentelor majore și a amenințărilor fenomenelor naturale imprevizibile; • Ineficiența investițiilor pe termen scurt și mediu pentru reducerea riscurilor de dezastre naturale care pot provoca pagube materiale și umane importante; • Slabă implicare a autorităților și a cetățenilor în programele de interes național; • Slabă educație și conștientizare a populației - existența unei credințe încetățenite de neacceptare a riscului (credința că nu li se va întâmpla tocmai lor așa ceva sau faptul că nu au avut probleme până atunci cu astfel de manifestări); • Degradarea pădurilor prin sporirea presiunii antropice cu reducerea funcției de atenuare a viiturilor; • Creșterea riscului de inundare ca urmare a creșterii densității populației și construcțiilor din zonele inundabile și a

<p>educare și conștientizare a populației în relație cu situațiile de alarmare;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Întărirea capacităților factorilor de răspundere prin informarea asupra obligațiilor ce le revin în caz de alarmare ; • Informarea periodică a populației referitor la tipurile de alarmare specifice pentru diferite tipuri de fenomene de risc; • Conceperea și furnizarea de ghiduri specifice care sa dezvolte capacitatile publicului larg de a actiona in caz de dezastre; • Întărirea legislației și a reglementărilor specifice; • Elaborarea de planuri de management al riscului pe tipuri specifice de hazarde; • Elaborare de planuri specifice privind pregătirea, organizarea si desfasurarea actiunilor de raspuns in situatii de urgenta, la obiective industriale și alți operatori economici, institutii publice și spații cu caracter socio-cultural aglomerate și/sau cu grad de risc ridicat; • Eficientizarea sistemului de prognoză, avertizare și alarmare; • Descurajarea persoanelor care vor să realizeze construcții în zonele de risc; • Realizarea de adăposturi de cazare temporară a populației în situații de calamități și catastrofe și a stocurilor de necesități; • Elaborarea unei metodologii clare și unitare de raportare a pagubelor la nivel instituțional în scopul elaborării unor statistici pertinente care vor sta la baza gestionarii situațiilor de criză viitoare; • Planificarea unei rețele de generatoare electrice în cazul apariției unor disfuncționalități la nivelul sistemului de alimentare cu energie electrică în situații critice; • Eficientizarea sistemului national de asigurare obligatorie a populației și bunurilor împotriva fenomenelor 	<p>managementului deficitar la nivel bazinal;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Posibilitatea apariției accidentelor majore (viituri de rupere asociate barajelor) și a amenințărilor fenomenelor naturale imprevizibile (tornade, viituri spontane); • Sincope în comunicarea și primirea datelor și informațiilor de la structurile subordonate, în special administrație, datorită personalului insuficient și de specialitate; • Schimbări frecvente de persoane în rândul partenerilor, nedesemnarea aceluiași persoane în cadrul grupurilor de lucru; • Quantumul scăzut al sancțiunilor primite raportat la beneficiile titularilor de activități cu specific în cazul nerespectării obligațiilor contractuale (ex. acțiunile de salubritate stradală și dezăpezire); • Fonduri insuficiente alocate pentru formarea și perfecționarea angajaților din cadrul structurilor de intervenție în caz de calamitate.
---	--

<p>naturale de risc prin aplicarea de sancțiuni persoanelor care nu dețin poliță de asigurare obligatorie și prin stoparea măsurilor populiste care vizează reconstrucția din bani publici a caselor avariate pentru proprietarii care nu dețin poliță de asigurare;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reducerea riscului asociat inundațiilor fluviale și inundațiilor urbane (subinundațiilor provocate de rețeaua de canalizare); • Realizarea și implementarea unui plan special de împăduriri a zonelor puternic afectate de eroziune; • Creșterea ponderii suprafețelor naturale în spațiile cu pante mari prin dezafectarea spațiilor betonate cu utilitate redusă; • Realizarea de pavaje cubice din piatră betonată pe drumurile și trotuarele din spațiile cu pantă ridicată în scopul creșterii infiltrației și atenuării scurgerii; • Realizarea de sisteme colectoare transversale, de atenuare a scurgerii maxime, pe drumurile cu pantă ridicată și decolmatarea periodică a acestora; • Dimensionarea corectă /redimensionarea rețelei de canalizare urbană la parametri de proiectare actualizați; • Lucrări de curățare și decolmatare periodică a sistemelor de colectare și transport a apelor pluviale; • Realizarea de lucrări de umplere, rambleere și drenaj eficient în/din spațiile microdepresionare care facilitează stagnarea temporară a apei; • Reducerea riscului datorat fenomenelor atmosferice de risc (ploi cu intensitate și durată ridicate, furtuni și vijelii, căderi de grindină, căderi abundente de zăpadă, valuri de frig și căldură); • Lucrări periodice de toaletare a copacilor din spațiul contruit și lucrări de întreținere și reparații la clădiri în scopul limitării pagubelor în caz de 	
---	--

<p>vijelii și căderi abundente de zăpadă;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aplicarea de sancțiuni persoanelor fizice și juridice care nu-și îndeplinesc obligațiile; • Identificarea și inventarierea persoanelor vulnerabile în caz de caniculă sau ger (în special persoane vârstnice, persoane cu afecțiuni cardiace sau cu handicap neajutorate) și stabilirea procedurilor de acțiune și ajutorare a acestora; • Înființarea de puncte de prim ajutor în zilele caniculare și a centrelor de cazare temporară pentru persoanele fără adăpost în cazul zilelor geroase. • Mărirea capacității de retenție a apei în partea superioară a bazinelor hidrografice prin lucrări de împădurire și îmbunătățiri funciare; • Realizarea și implementarea unui plan special de împăduriri a zonelor puternic afectate de eroziune; • Reducerea riscului datorat unor fenomene naturale imprevizibile (viituri spontane naturale, viituri spontane rezultate în urma cedării barajelor, tornade); • Realizarea de amenajări torențiale cu structuri de rupere a pantei longitudinale pentru încetinirea vitezei de scurgere a apei; • Decolmatarea periodică a albiilor minore și a canalelor cu deosebire în locurile favorabile obstrucționării scurgerii și formării de baraje (îngustări, meandre strânse, subtraversări poduri) și recalibrarea acestora; • Realizarea unor studii de risc pentru fenomene extreme (tornade, viituri spontane); • Realizarea unor simulări realiste a propagării undei de viitură în cazul cedării barajelor acumulărilor din amonte de Cluj-Napoca; • Realizarea hărților cu traseele de evacuare a populației în cazul unor dezastre; • Planificarea modului de utilizare a 	
---	--

<p>terenului în funcție de harta susceptibilității la alunecări de teren;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Monitorizarea suprafețelor afectate de procesele geomorfologice; • Întocmirea unei hărți a riscului la alunecări de teren; • Înștiințarea populației din teritoriile susceptibile la alunecări de teren pentru adoptarea celor mai bune soluții tehnice constructive; • Schimbarea modului de utilizare a terenurilor acolo unde se impune și este posibil acest lucru; • Elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor de prevenire și combatere a proceselor geomorfologice pentru a diminua suprafața terenurilor degradate. • Clasificarea terenurilor în funcție de susceptibilitatea la fenomene de risc și elaborarea de baze de date necesare unui Sistem Urban Integrat de Decizie de Mediu); • Aplicarea programelor obținere a fondurilor nerambursabile; • Finalizarea planurilor de management a riscului de inundare; • Intensificarea colaborărilor cu instituții/centre de cercetare/autorități focalizate pe problematica managementului riscului; • Creșterea gradului de responsabilitate civică ca urmare a campaniilor de informare cu privire la drepturile și îndatoririle persoanelor; • Crearea unor campanii de educare, conștientizare a populației privind modul de gestionare a situațiilor periculoase, de risc natural și tehnologic; • Armonizarea continuă cu legislația comunitară și dezvoltarea inițiativelor locale și regionale în spiritul dezvoltării durabile și a protecției împotriva fenomenelor hidro-climatice de risc; • Măsuri de educare și constientizare la nivelul publicului larg asupra riscului 	
--	--

<p>indus de fenomenele hidro-atmosferice;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promovarea măsurilor non-structurale în activitatea de management a riscului; • Introducerea de restricții pentru persoanele care dețin sau vor să realizeze construcții în zonele inundabile (interzicerea construcțiilor, taxe și impozite mai mari); • Acțiuni de reîmpădurire pe terenurile degradate; • Verificări mai stricte ale construcțiilor pentru adoptarea celor mai bune soluții tehnice de apărare împotriva riscurilor hidro-atmosferice; • Evitarea impermeabilizării totale a carosabilului și a trotuarelor în zonele cu pantă ridicată în scopul creșterii infiltrației și atenuării scurgerii; • Realizarea hărților de evacuare a populației în caz de inundații spontane (flash-floods); • Realizarea de lucrări de apărare a malurilor; • Creșterea frecvenței campaniilor de educare și conștientizare a populației privind modul de gestionare a situațiilor periculoase. 	
--	--

3.6. Planificarea urbană și transportul durabil

Planificarea urbană la nivel municipal trebuie să țină cont de oportunitățile de valorificare durabilă a modului de utilizare al terenului, privite ca soluții viabile pe termen îndelungat, incluzând o planificare adecvată a rețelei de transport (cu deosebire a traseelor destinate transportului durabil), a siturilor istoric contaminate, a arealelor expuse riscurilor, a terenurilor degradate și a spațiilor cu valoare culturală, peisagistică, de recreere și agrement.

Ținta principală în domeniul planificării urbane trebuie să fie axată pe realizarea unui sistem eficient și durabil de transport urban și periurban care să satisfacă necesitățile de mobilitate a persoanelor și bunurilor și de conexiune eficientă cu zonele periurbane, județene, regionale și naționale, cu un impact de mediu cât mai redus. În

acest sens se va avea în vedere elaborarea și implementarea amplu și global studiu de fundamentare a circulației, gândit cel puțin pentru o perioadă de 50 ani.

Accentul se va pune pe promovarea transportului în comun și descurajarea celui automobilistic, precum și pe promovarea formelor nepoluante de transport (pietonal, biciclistic) și a celor cu impact de mediu redus prin natura sursei de energie (ex. electrică, inclusiv transportul feroviar județean) sau prin tehnologie performantă de diminuare a emisiilor. Criterii sunt cele de nivel de emisii de noxe dar și cele de zgomot, vibrații și spațiul ocupat în deplasare și staționare. De asemenea, se va urmări:

15. optimizarea traficului auto existent și viitor, prin realizarea de studii corelate cu revizuirea PUG și implementarea unui sistem de monitorizare și gestiune centralizată / dinamică a traficului rutier;

16. relocarea fluxurilor de trafic și zonele de staționare atât prin elemente de infrastructură noi sau ajustarea celor actuale cât și prin instituirea de reguli de restricție sau condiționare selectivă a accesului sau staționării, în scopul degajării zonei centrale și a zonelor rezidențiale;

17. eliminarea din intravilan a traficului rutier de tranzit și periferizarea structurilor care atrag trafic auto ridicat, în contrapartidă cu adecvarea altor zone pentru absorbția de flux ridicat de trafic rutier și de mase mari de vehicule staționate respectiv preluarea traficului de tranzit;

18. modernizarea și amenajarea infrastructurii de transport pentru a reduce impactul de mediu al utilizării ei și promovarea transportului intermodal.

Tot la nivel de planificare urbană teritorială se va căuta limitarea impactului peisagistic prin reglementarea regimului de înălțime, a formei, culorii și reflectivității clădirilor și elementelor acestora, precum și a altor elemente cu suprafață sau înălțime ridicată sau care prin amplasare sunt puternic vizibile în special de la distanță. Se vor lua măsuri de intercalare și mascare cu vegetație sau prin taluzuri sau semi-îngropare în teren a elementelor ce nu merită evidențiate sau a zonelor ce au aspect actualmente lipsit de elemente naturale, analizându-se perspectiva din diverse incidențe, inclusiv din aer, din zonele de agrement, de pe căile de acces și de pe puncte dominante cum sunt dealuri înconjurătoare.

Pe de altă parte, orașul trebuie să redevină și să fie perceput ca un oraș liniștit (în sens propriu), în special zona centrală, zonele rezidențiale, zonele de servicii medicale, de educație și de recreere. În acest sens politicile de limitare a zgomotului și vibrațiilor

vizează sursele, cu accent pe traficul auto, feroviar și aerian, lucrările de construcții, lucrările la trama stradală și rețelele edilitare și sursele de tip cluburi/concerte/evenimente în aer liber, urmărindu-se extinderea monitorizării.

Se vor utiliza toate instrumentele, inclusiv instituirea de limite de zgomot diferențiate teritorial și orar, de zone de liniște și recreere, politici de sancțiuni și bonificații, infrastructuri de limitare a zgomotului (structuri care absorb sau ecranează zgomotul și tehnologii și materiale care previn sau reduc producerea sa). Evaluarea impactului cert sau potențial auditiv și vibrator al unui obiectiv ia în calcul și efectele indirecte de tipul traficului auto suplimentar atras.

Puncte tari (Strenghts)	Puncte slabe (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> • Existența Planului Urbanistic General (PUG); • Existența Planului Local de Acțiune de Mediu (PLAM); • Existența Zonei Metropolitane Cluj-Napoca; • Buna accesibilitate pe calea aerului datorită aeroportului Cluj-Napoca; • Densitate mare a rețelei rutiere și feroviare (peste media națională); • Finalizarea hărții strategice a imisiei de zgomot; • Prezența unui mare centru universitar cu veche tradiție (Cluj-Napoca, cu 10 universități); • Resursele umane și nivelul de educație și instruire; • Extinderea infrastructurii edilitare (alimentare cu apă, canalizare, ș.a.) • Existența proiectelor finanțate pentru extinderea spațiilor verzi; • Diversitatea și complexitatea peisajului urban; • Construcția de complexe sportive și stadioane; • Existența unui plan pentru renaturare / reamenajare maluri și zone umede; • Calitatea iluminatului public și amenajarea piețelor agro-alimentare; • Traseele ciclo-urbane; • Serviciul pentru situații de urgență; • Existența unor structuri instituționale cu atribuții în protecția mediului; 	<ul style="list-style-type: none"> • Nerespectarea, în procesul de amenajare a teritoriului, a regulamentelor de urbanism aprobate; • Ponderea redusă a spațiilor verzi în spațiul intravilan ; • Capacitate redusă a autorităților locale pentru implementare de proiecte de dezvoltare urbană pe principii ecologice; • Infrastructură de mediu (alimentare cu apă, canalizare, epurare ape uzate, colectare selectivă a deșeurilor) deficitară ; • Infrastructură de transport insuficient întreținută și dezvoltată (drumuri, poduri, ș.a.); • Infrastructuri de transport feroviar limitate și învechite (nemodernizate), vitezele medii comerciale ale trenurilor sunt scăzute; • Rețea necorespunzătoare de drumuri rapide și autostrăzi (accesul din zona urbană Cluj-Napoca la Autostrada Transilvania este deficitar); • Rețeaua rutieră de interes național este depășită din punctul de vedere al capacității de trafic; • Lipsa continuității traseelor alternative pentru vehicule cu tracțiune animală, vehicule agricole, bicicliști, locuri de plimbare pentru câini; • Inexistența unui sistem de transport public durabil și eficient; • Lipsa proiectelor privind îmbunătățirea

<ul style="list-style-type: none"> • Ramuri economice tradiționale care pot deveni competitive în arealul de polarizarea a Clujului (balneoturism - Cojocna, prelucrare agricolă, în special lactate - Baci, legumicultură - Apahida, etc.) și prezentarea acestora ca branduri locale; • Impactul pozitiv vizual al anvelopărilor termice și reabilitării fațadelor clădirilor; • Cosmetizarea și reabilitarea Parcului Central; • Extinderea suprafețelor pietonale; • Îmbunătățirea infrastructurii urbane (străzi reabilite, noua linie de tramvai, extinderea aeroportului, stadioane, pasarelele albastre de peste Someșul Mic); • Specificitatea și valoarea peisajului, număr mare de situri, monumente și ansambluri de patrimoniu ; • Reamenajarea parcurilor din municipiu ; • Amenajarea unor locuri de picnic ; • Existența unui inventar al siturilor contaminate istoric. • Proiecte pilot de reabilitare a siturilor contaminate; 	<ul style="list-style-type: none"> calității peisajului urban ; • Starea de uzură fizică a patrimoniului construit și degradarea specificului zonei datorită neîncadrării noilor construcții în cadrul peisajului urban ; • Publicitatea stradală haotică și lipsa consensului urbanistic privind calitatea peisajului urban; • Depozitari ilegale de deșeuri menajere și inerte (rezultate din construcții și demolări); • Reducerea progresivă a suprafețelor neconstruite; • Slaba gestiune a perdelelor de protecție de-a lungul căilor de comunicație; • Lipsa cordoanelor forestiere în jurul localităților (conform planurilor de arhitectură peisagistică); • Slaba monitorizare a asociațiilor de proprietari și a persoanelor fizice față de obligația de a întreține spațiile verzi și fațadele clădirilor; • Extinderea noilor arii rezidențiale în zone cu grad ridicat de vulnerabilitate la acțiunea hazardelor naturale; • Scuaruri și spații verzi degradate și ocupate impropriu; • Existența panourilor de gard la nivelul aleilor care uneori limitează deplasarea urbană; • Rețeaua rutieră depășită din punctul de vedere al capacității de trafic; • Managementul defectuos al drumurilor în perioada căderilor abundente de zăpadă; • Ignorarea normelor de poluare sonoră; • Probleme cu reconversia modului de utilizare a terenurilor de pe siturile contaminate istoric; • Managementul defectuos al terenurilor publice ocupate de garaje individuale; • Lipsa hărților de risc asociate hazardelor naturale;
<p>Oportunități (Opportunities)</p>	<p>Amenințări/Pericole (Threats)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Posibilitatea accesării fondurilor europene în domeniul infrastructurii, transportului, social și economic; • Susținerea agenților economici care implementează sisteme de 	<ul style="list-style-type: none"> • Costurile ridicate ale proiectelor de infrastructură; • Frecvențele dispute politice și inexistența unui consens politic la nivelul proiectelor municipale;

<p>management de mediu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Existența cadrului legal pentru a concepe și implementa proiecte împreună cu localitățile urbane și rurale învecinate (Asociații de Dezvoltare Intercomunitară - ADI), inclusiv în zonele metropolitane și periurbane; • Finalizarea șoselelor de centură ; • Extinderea parcurilor tehnologice și creșterea investițiilor „verzi” în sectoarele economice ale municipiului; • Programe și planuri privind protejarea arealelor verzi intracomunitare: parcuri, scuaruri, pădurile limitrofe cartierelor, zone verzi-tampon; • Plan de continuare a construcției de parcări supraterane și subterane în fiecare cartier cu măsuri gestionare a poluării locale; • Plan de restricționarea extinderii zonei rezidențiale fără respectarea unor zone-tampon verzi între noile construcții; • Reamenajarea spațiilor ocupate de garaje între locuințele cu caracter colectiv; • Înființarea de clustere agricole în zona metropolitană pentru deservirea prioritară a Clujului cu produse bio și tradiționale • Conceperea unui plan pentru crearea centrului-spa Someșeni; • Implementarea de masuri de reabilitare și amenajare conform zonificării ansamblului urban; • Plan de colaborare permanentă a administrației locale cu ONG și instituții care susțin proiecte ecologice, de protecția mediului verde al municipiului Cluj-Napoca; • Amplasarea de panouri fotovoltaice pe terenurile degradate cu expoziție sudică (însorită); • Amplasarea de panouri fotovoltaice pe acoperișurile construcțiilor ; • Finalizarea construcției autostrăzii Transilvania; • Planificarea unei centuri tip autostradă 	<ul style="list-style-type: none"> • Birocrația la nivel instituțional ; • Capacitate redusă de co-finanțare a proiectelor; • Întârzieri în implementarea și finalizarea proiectelor; • Absorbția redusă a fondurilor comunitare; • Probleme politico-economice de conciliere între necesitatea conservării electoratului și necesitatea implementării unor proiecte cu impact pozitiv asupra mediului, dar care pot deranja o pondere ridicată a populației (ex. reamenajarea spațiilor publice de garaje individuale); • Soluții relativ puține pentru extinderea locurilor de parcare ; • Existența unei presiuni antropice crescânde (imobiliare) asupra teritoriului cu efecte negative asupra esteticii urbane și mediului; • Fragmentarea habitatelor și terenurilor din cauza dezvoltării infrastructurii; • Nerespectarea reglementărilor urbanistice; • Retrocedarea unor terenuri și forma de proprietate asupra terenurilor și spațiilor verzi; • Dezvoltarea necontrolată a zonei periurbane, sub presiunea urbanizării accentuate; • Capacitate scăzută de reabilitare a zonelor industriale .
---	--

<p>pentru Zona Metropolitană Cluj;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Finalizarea proiectelor alternative rutiere Cluj-Florești fără afectarea semnificativă a componentelor mediului; • Finalizarea proiectelor pistelor de biciclete Cluj-Florești, Cluj-Apahida pe baze realiste (fără congestionarea traficului rutier); • Aeroport interoperațional între Cluj-Napoca și Târgu-Mureș (pe modelul “Euroairport”); • Plan pentru actualul aeroport, de asigurarea unui transport eficient spre și dinspre centrul orașului/sistem de transfer rapid; • Construcția unei parcări de autocare în centrul Clujului în scopul dezvoltării și promovării turistice durabile; • Armonizarea deciziilor municipale în corelație cu interesele Zonei Metropolitane Cluj și cele județene; • Finalizarea proiectelor regionale majore: Spitalul de Urgență, Centrul de management integrat al deșeurilor; • Conceperea de planuri de conservare a calității și integrității ariilor forestiere Făget și Hoiia-Baciu; • Program de îmbunătățire a impactului vizual prin extinderea spațiilor verzi comunitare și individuale ; • Crearea unui coridor ecologic în lungul Someșului Mic; • Programe și cursuri de perfecționare, învățare continuă, în domeniul evaluării și planificării peisagistice; • Programe și cursuri destinate evaluării impactului antropic asupra peisajului urban; • Stabilirea la nivel de cartiere și zone funcționale a amplasamentelor zgomotoase sau sensibile la zgomot („zgomotul urban este principala sursă de stres la nivel comunitar!”) ; • Monitorizarea zgomotului în ariile urbane și zonele funcționale ale municipiului; • Construirea și amenajarea de panouri anti-fonice pe arterele intens circulate 	
---	--

<p>și în arealele rezidențiale supuse poluării fonice;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Amenajarea de spații și locuri urbane de odihnă, relaxare și recreere; • Realizarea de perdele verzi de protecție, integrate urbanistic și peisagistic în arealele urbane cu presiune antropică ridicată; • Creșterea eficienței utilizării resurselor naturale și a energiei; • Amenajarea peisagistică și reabilitarea termică și vizuală a clădirilor și locuințelor; • Implicarea companiilor locale și internaționale în susținerea inițiativelor comunitare în domeniul protecției mediului și peisajului urban; • Cooptarea și capacitarea specialiștilor formați la școala universitară clujeană pentru interese economice locale; • „Accesul filtrat” al autovehiculelor spre centrul orașului cu ecusoane și vignete specifice; • Monitorizarea și verificarea securității pistelor de biciclete; • Regândirea publicității stradale în contextul valorificării peisajului urban din punct de vedere istoric și arhitectural; reabilitarea atentă a fațadelor obiectivelor cultural-istorice; • Amenajarea de panouri informative despre elementele de mediu de interes în locuri intens frecventate (parcuri, complexe comerciale, instituții de învățământ) și la nivelul primăriilor de cartier; • Promovarea intereselor orașului la nivel național și internațional; • Promovarea avantajului multiculturalismului; • Amenajarea de noi baze sportive și de recreere; • Amenajarea spațiilor de picnic; • Identificarea arealelor sigure pentru comunitate în situații de calamități și catastrofe; • Reabilitarea ecologică a terenuri degradate; • Reconvertirea funcțională a fostelor 	
---	--

<p>platforme industriale;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instalarea de panouri solare pe terenuri degradate cu expoziție sudică . • Existența surselor de finanțare pentru decontaminarea solurilor și remedierea siturilor contaminate istoric. • Cartarea și delimitarea siturilor istoric contaminate; • Monitorizarea fenomenului de contaminare a solului și apelor subterane; • Aplicarea celor mai bune tehnici existente, ce nu generează costuri excesive, pentru investigarea și reabilitarea siturilor contaminate; • Izolarea corespunzătoare a siturilor contaminate și instituirea unei zone de protecție sanitară; • Respectarea legislației în vigoare privind închiderea unor depozite neconforme ; • Implementarea de proiecte care vizează decopertarea siturilor puternic afectate de poluare a solului si depozitarea solului contaminat intr-un depozit de deseuri industriale; • Izolarea corpurilor de apă subterană afectate de poluarea istorică; • Elaborarea unui program în vederea schimbării modului de utilizare a terenului prin aplicarea procedurii de restructurare pe bază de contract între Consiliul Local al Municipiului Cluj-Napoca și proprietarii de terenuri incluse în categoria siturilor contaminate istoric. 	
---	--

3.7. Creșterea eficienței energetice și a ponderii surselor de energie regenerabilă

Creșterea eficienței energetice și a ponderii surselor de energie regenerabilă sunt propuneri strategice de dezvoltare urbană durabilă, strâns legate de obiectivele Strategiei Europa 2020.

În domeniul energiei regenerabile și a creșterii eficienței energetice, municipiul Cluj-Napoca are anumite atuuri de care trebuie profitat (multiple inițiative și resursă umană de bună calitate), în scopul consolidării unui brand viabil de oraș verde, curat,

sănătos și sustenabil. Astfel, în ceea ce privește stimularea cercetării și inovării în domeniu energiei durabile, municipiul ocupă locul al III-lea la numărul de patente după București și județul Ilfov și este principalul centru de cercetare din țară în domeniul bioenergiei (conform Renewable Energy Study, elaborated within the framework of the SMART și sub-proiect Transnational Renewable Energy Cluster TREC - Proiectul administrat de ADR Nord Vest - TREC – „Cluster Transnațional în Domeniul Energiei Regenerabile” organizat de Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest împreună cu Institutul de Cercetări pentru Instrumentație Analitică Cluj-Napoca).

Puncte tari (Strenghts)	Puncte slabe (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> • Existența multor linii de transport public de-a lungul cărora funcționează autovehicule pe curent electric; • Modernizarea liniei de tramvai; • Optimizarea traficului pe anumite artere prin introducerea sistemului de semaforizare inteligentă; • Funcționarea programul național de scoatere din uz a autovehiculelor vechi; • Existența unui procent bun al blocurilor reabilitate termic comparativ cu media națională; • Retehnologizarea unor centrale termice de cartier; • Interes crescut din partea sectorului privat in exploatarea resurselor de energii alternative (parcurile tehnologice); • Potențial bun pentru introducerea surselor regenerabile de energie (îndeosebi hidroenergie și energie solară); • Programul național de eficiență energetică; • Programului de reabilitare termica a locuintelor ; • Retehnologizarea sistemului de iluminat public; • Modernizarea infrastructurii de transport și distribuție a energiei termice în sisteme centralizate; • Existența unor programe de tip „Casa Verde”, privind înlocuirea sau completarea sistemelor clasice de 	<ul style="list-style-type: none"> • Absorbția redusă a fondurilor europene nerambursabile; • Slaba colaborare cu specialiști în domeniu din mediului universitar și cu comunitatea locală; • Grad relativ redus de reabilitare termică a clădirilor existente; • Insuficienta valorificare a resurselor regenerabile ca sursă de energie; • Lipsa studiilor locale privind potentialul exploatării resurselor de energie regenerabilă; • Slaba informare a populației și mediului de afaceri privind importanța creșterii eficienței energetice;

<p>încălzire cu sisteme care utilizează energia solară, geotermală, eoliană ;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inițiative de creare și dezvoltare de centre și parcurilor tehnologice “verzi” (ex. Cluj Innovation City); • Creșterea eficienței energetice a echipamentelor electrice și electronice . 	
<p>Oportunități (Opportunities)</p>	<p>Amenințări/Pericole (Threats)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Campanii de informare a populației și mediului de afaceri privind importanța creșterii eficienței energetice; • Diseminarea inițiativelor municipale pentru reducerea consumului de energie; • Furnizarea de informații privind fluxurile energetice și alte date de interes public către cetățeni, prin intermediul portalelor WEB și al aplicațiilor mobile; • Crearea unui centru de consultanță publică gratuită în domeniul energiei durabile (promovarea eficienței energetice și utilizarea de energie „verde”); • Extinderea programului național de eficiență energetică; • Promovarea introducerii de cerințe minime de performanță energetică a clădirilor conform legii 372/2005 privind performanța energetică a clădirilor; • Continuarea și dezvoltarea programului de reabilitare termica a locuintelor ; • Implementarea unui plan local de audit energetic și etichetarea energetică a clădirilor; • Deduceri de impozite locale pentru proprietarii de apartamente care își izolează termic apartamentele din surse proprii de finanțare; • Aplicarea schemei de ajutor stat pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență; • Investiții în instalații și echipamente necesare pentru creșterea eficienței și economisirea energiei; • Inventarierea tuturor consumatorilor energetici și monitorizarea consumului energetic urban; • Stabilirea punctelor de pierderi si a modalitatii optime de realizare a reducerii de energie, prin montarea de economizoare centralizate in punctele de 	<ul style="list-style-type: none"> • Costurile ridicate asociate lucrărilor de eficientizare energetică și de implementare a unor surse de energie regenerabilă; • Întârzieri în implementarea și finalizarea proiectelor; • Blocarea liniilor de finanțare pentru diferite programe/proiecte; • Capacitate redusă de co-finanțare a proiectelor;

<p>aprindere/comandă a iluminatului, sau prin înlocuirea aparatelor de iluminat cu aparate noi ;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Monitorizarea fluxurilor energetice (ex. consum administrativ, producție din surse gestionate de către municipalitate, iluminat, transport public, infrastructura pentru vehicule electrice, cogenerare și producție energie termică, pierderi în rețelele de distribuție, stocarea de energie; • Modernizarea capacităților de producere a energiei electrice și termice; • Investiții în comanda centralizată și telegestiunea sistemului de iluminat public; • Folosirea de consumatori cu eficiență sporită în procesul de iluminat public; • Modernizarea infrastructurii de transport și distribuție a energiei termice în sisteme centralizate; • Modernizarea și implementarea unor tehnologii, instalații și echipamente noi în întreprinderile din industrie, cu respectarea BAT („Best Available Techniques”); • Implementare sisteme de contorizare inteligente a energiei electrice și termice pentru clădiri municipale; • Implementarea de programe electronice de urmărire și autoevaluare a consumurilor de energie în locuințe; • Modernizarea, prin soluții de automatizare a rețelelor dar și a proceselor, a entităților responsabile cu distribuția energetică; • Achiziția exclusivă a echipamentelor electrice și electronice de înaltă clasă de eficiență energetic; • Promovarea, întărirea și continuarea programelor de tip „Casa Verde”, privind înlocuirea sau completarea sistemelor clasice de încălzire cu sisteme care utilizează energia solară, geotermală, eoliană ; • Atragerea investitorilor care folosesc tehnologii nepoluante și dezvoltarea centrelor și parcurilor tehnologice “verzi” (ex. Cluj Innovation City, parcuri de servicii energetice, ferme și parcuri 	
---	--

<p>solare);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Implementarea tehnologiilor noi în producția de energie urbană (ex. cogenerare); • Investiții în producția de energie din surse regenerabile de către municipalitate; • Implementarea unei infrastructuri pentru a susține utilizarea vehiculelor electrice ; • Acordarea de facilități fiscale investitorilor în energie verde; • Montarea de sisteme de producere a energiei electrice folosind panourile solare fotovoltaice la instituții publice; • Producerea de energie electrică din surse fotovoltaice prin construirea unui parc fotovoltaic pe terenuri improprii altor activități; • Plan de promovare a achizițiilor publice verzi ; • Implementarea unui Plan de Acțiune pentru Energie Durabilă (2014-2020) la nivelul municipiului; • dezvoltarea unui cluster în sfera energiei regenerabile. 	
--	--

3.8. Educația de mediu și conștientizarea comunității locale

Măsurile structurale de protecție a mediului („hard measures”) sunt indisolubil legate de conceptul de dezvoltare urbană. Cu toate acestea, tot mai frecvent, specialiști din întreaga lume militează în scopul creșterii ponderii măsurilor non-structurale („soft measures”) în balanța măsurilor de management, acestea din urmă fiind mai prietenoase cu mediul și implicând un raport cost-beneficii mai bun și mai adaptabil.

Una dintre cele mai eficiente măsuri de acest tip vizează educarea și conștientizarea comunităților în raport cu problemele de mediu specifice. Din nefericire, atât în Cluj-Napoca, cât și la nivel național, există o receptivitate scăzută și un grad de implicare redus în cadrul unor astfel de acțiuni.

Orașul trebuie să depună eforturi să devină o comunitate de avangardă în probleme de mediu și în acest sens va acționa pentru a obține un nivel înalt de formare și conștiință ecologică în rândul locuitorilor și elementelor decizionale, printr-un masiv efort de informare, educare și implicare a comunității în probleme de mediu, cu accent

pe generalizarea, adecvarea și eficientizarea activităților de educație de mediu, informare sistematică completă a publicului pe înțelesul lui, consultare pro-activă și dezbateri publice reală și din stadii incipiente a problemelor, politicilor și proiectelor de mediu sau cu impact de mediu, implicarea și sprijinirea societății civile.

Puncte tari (Strengths)	Puncte slabe (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> • Existența unor domenii de studiu profilate pe protecția mediului și implicat a unui potențial științific ridicat al resursei umane, atât la nivel preuniversitar (ex. Grupul Școlar de Protecția Mediului), cât mai ales la nivel universitar (ex. Facultatea de Știința și Ingineria Mediului-UBB, Facultatea de Ingineria Materialelor și a Mediului-UTC, USAMV ș.a.). • Preocuparea crescută a cadrelor didactice pentru activități extrașcolare de educație de mediu; • Realizarea de proiecte și activități de educație de mediu prin implicarea instituțiilor cu atribuții în domeniu și a autorităților administrației locale; • Diversificarea ofertei de instruire de la nivel preșcolar până la nivel universitar și post-universitar; • Dezvoltarea programelor de long-life learning; • Apariția unui curent civic novator puternic și stabil prin activitatea ONG-urilor; • Puncte de informare și educație de mediu la nivelul primăriei și a școlilor/liceelor/universităților; • Conferințe și manifestări urbane pe teme de mediu, ca stimulente puternice de participare pentru tineret și comunitate ; • Infrastructură de învățământ susținută de către mediul economic și administrativ local; • Existența unui personal calificat în elaborarea studiilor de mediu la nivelul municipiului. 	<ul style="list-style-type: none"> • Insuficienta implicare a societății civile în acțiunile de educare de mediu; • Receptivitatea și conștientizarea redusă în relație cu acțiunile desfășurate; • Fonduri insuficiente pentru programe coerente de educație de mediu; • Număr redus de ONG-uri active; • Lipsa măsurilor coercitive pentru persoanele fizice care nu protejează mediul urban; • Grad ridicat de rigiditate/lipsa de flexibilitate a sistemului de învățământ (nu oferă instrumente pentru învățare continuă); • Educație de mediu deseori superficială.
Oportunități (Opportunities)	Amenințări/Pericole (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> • Accesul facil la serviciile educaționale, culturale și comerciale ale municipiului; 	<ul style="list-style-type: none"> • Probleme de reconciliere între necesitatea continuării dezvoltării

<ul style="list-style-type: none"> • Existența unor programe comunitare și naționale de asigurare a accesului la educație; • Introducerea disciplinei „Educație ecologică și de protecție a mediului” în oferta națională de opționale a Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului; • Formarea și exersarea unor deprinderi și comportamente de îngrijire și ocrotire a mediului urban în vederea educării unei atitudini pozitive față de acesta de la vârste foarte mici; • Introducerea facilităților fiscale pentru agenții economici care investesc în proiecte de protecție a mediului; • Promovarea parcurilor tehnologice, a incubatoarelor de afaceri și a investițiilor “verzi”; • Absorbția fondurilor structurale pentru derularea de proiecte privind conștientizarea problemelor de mediu; • Dezvoltarea de centre de informare și diseminare a informațiilor privind fondurile structurale și oportunitățile de finanțare ale proiectelor privind educația de mediu; • Instituirea și promovarea centrelor de informare, comunicare și promovare a dezvoltării durabile urbane la nivelul municipalității („Green Information Center”); • Dezvoltarea și încurajarea acțiunilor de voluntariat; • Dezvoltarea unui sistem de „environmental e-learning” la nivelul municipiului; • Strategie de comunicare internă și externă, vizând implementarea de măsuri de informare sistematică, educație ecologică și implicare a comunității în abordarea problemelor specifice; • Armonizarea strategiei de informare, comunicare și conștientizare cu reglementările UE în domeniu. • Organizarea periodică de acțiuni de ecologizare și salubritate a zonelor urbane expuse frecvent agresiunii componentelor de mediu; • Chestionarea periodică a comunității locale, 	<p>economice și sociale și protecția și îmbunătățirea stării mediului;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lipsa de receptivitate față de acțiunile de voluntariat în lipsa unor stimulente motivaționale; • Lipsa de receptivitate asociată acțiunilor de educare a populației; • Perceperea superficială a modului gestionare a problemelor de mediu; • Surse financiare insuficiente pentru susținerea proiectelor de educație de mediu; • Gradul redus de popularizare a modelelor civice de comportament corect față de mediu.
--	---

<p>a personalului din instituții publice, de învățământ și ONG-uri și a voluntarilor;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizarea periodică a sesiunilor de informare și formare profesională a personalului din administrațiile/instituțiile publice locale pentru îndeplinirea obligațiilor rezultate din implementarea legislației comunitare din domeniul mediului; • Diseminarea informațiilor privind starea mediului la nivel local și metropolitan; • Editarea și distribuirea de materiale informative (pliante, broșuri, ghiduri tematice, expoziții, panouri informative ș.a.); • Programe anuale cu eco-concursuri pentru atragerea tinerei generații pe teme de protecția naturii; • Popularizarea Calendarului Evenimentelor Ecologice și marcarea tuturor acestor evenimente, prin informări în mass-media; • Organizarea acțiunilor educative destinate societății civile, prin implicarea acesteia; • Educație ecologică pentru colectarea selectivă a deșeurilor prin pliante, comunicate de presă și emisiuni radio-TV; • Seminarii de informare cu privire la obligațiile din legislația de mediu pe care le au societățile poluante/potențial poluante și modul de realizare a raportărilor; • Organizarea de mese rotunde/seminarii/conferințe pe teme de mediu și protecția acestuia; • Constituire unei rubrici pe pagina WEB a primăriei sau realizarea unui site tematic, interactiv, care să ofere informații relevante despre problemele de mediu din sfera locală și metropolitană; • Implicarea mai activă a ONG-urilor în dezbaterile publice privind protecția mediului; • Stabilirea unor parteneriate între ONG-uri, agenți poluatori, administrația publică, instituții publice, instituții de învățământ. • Consultare proactivă și dezbateri publice reală și din stadii incipiente a problemelor, politicilor și proiectelor de mediu sau cu impact de mediu cu implicarea și sprijinirea societății civile; • Monitorizarea respectării regulilor de 	
--	--

<p>ecologizare și aplicarea unui sistem coercitiv/compensator pentru dezvoltarea spiritului ecologic;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comunicarea transparentă și cooperarea eficientă între instituții și administrația publică locală în domeniul implementării și respectării legislației de mediu; • Avertizarea populației din zonele urbane expuse poluării. • Conștientizare a publicului privind protecția naturii, implicit și a Rețelei ecologice Natura 2000 prin mijloacele de informare (pliante, fluturași, presă, postere, expoziții, dezbateri). • Dezvoltarea strategiei de comunicare a Primăriei către cetățeni; • Crearea de rețele de școli, licee și universități care să promoveze protecția mediului urban; • Elaborarea unui program cu competiții specifice cu tematică de mediu și acordarea de premii/facilități simbolice. 	
--	--

4. Analiza potențialului de avantaj competitiv al municipiului Cluj-Napoca din perspectiva mediului înconjurător

Orașe din întreaga lume sunt în curs de dezvoltare, context în care o adaptare a strategiei de dezvoltare la nevoile unei societăți în continuă schimbare este pe deplin justificată. Strategiile de dezvoltare trebuie să fie construite luând în considerare metodologia planificării strategice (pornind de la avantaje competitive – strategie de dezvoltare – strategie de marketing – strategie de branding) și includerea în administrația publică a structurilor responsabile cu formularea și implementarea acestora.

În mediul dinamic și competitiv specific începutului secolului al XXI-lea, strategiile de mediu trebuie să se alinieze strategiilor de dezvoltare și să le sprijine, pentru a putea aplica cel mai eficient resursele și a completa lacunele existente, în scopul îmbunătățirii calității mediului de viață, a mediului socio-economic, pentru sprijinirea mediului de afaceri și implicit creșterea competitivității locale. În contextul în care societatea umană reprezintă componenta centrală a mediului înconjurător, accesul la resurse oferite de componentele de mediu, bogate cantitativ și cu o calitate corespunzătoare, este mai mult decât o necesitate a vremurilor în care trăim.

Dacă până în prezent Cluj-Napoca s-a format și consolidat ca principal centru al Transilvaniei și al doilea oraș din țară din punct de vedere demografic, ambiția și provocarea pentru viitor este

aceea de a transforma comunitatea locală și metropolitană într-una puternică și reprezentativă la nivel European.

În acest context, pentru a deveni mai atractiv și pentru a evita posibile conflicte, municipiul Cluj-Napoca necesită o gestiune optimă a componentelor mediului înconjurător, bazată pe principiile dezvoltării durabile, cu atât mai mult cu cât municipiul se dorește a fi o importantă destinație turistică și în situația în care include o populație cu statut social și nivel intelectual peste media națională, cu pretenții mai mari legate de calitatea mediului de viață local.

Analiza potențialului competitiv al municipiului din perspective mediului, nu este un demers facil, în condițiile în care aspectele cantitative și calitative asociate componentelor de mediu intervin, în mod normal, indirect, asupra potențialului de a dezvolta mediul de afaceri local, care este principalul pilon expus competitivității.

Din perspectiva calității mediului înconjurător, semnalele pe termen lung sunt încurajatoare, în situația în care municipiul dispune de atuuri care pot sta la baza viitoarei imagini a orașului și vor avea posibilitatea să transforme orașul într-un brand puternic pe plan internațional.

Astfel, Cluj-Napoca dispune în primul rand de o valoroasă resursă umană, respectiv, un important **capital intelectual**, rezultat al unei îndelungate tradiții academice, posibil a fi exploatat și care să vină cu soluții inovative și pertinent adaptate situației de mediu locale. Mai mult, municipiul include singura facultate cu profil integrat de mediu din România, Facultatea de Știința și Ingineria Mediului, care formează specialiști capabili să evalueze starea componentelor de mediu, să organizeze și să dezvolte strategii de protecție a mediului, să conducă sisteme productive și să gestioneze relațiile dintre acestea, ținând cont totodată de mediul socio-economic actual. În acest context, este nevoie de o sprijinire suplimentară a sectoarelor care furnizează capacități de lucru în domeniu (facultăți, departamente, centre de cercetare și ONG-uri cu profil de mediu, APM, Garda de Mediu), prin alocarea resurselor necesare pentru buna desfășurare a activităților propuse. Nu în ultimul rand, trebuie sprijinite acțiunile de diseminare a rezultatelor cercetărilor, prin promovarea evenimentelor științifice de tradiție, cu profil de mediu (de ex. Conferința Internațională „Elsedima”, organizată de Facultatea de Știința și Ingineria Mediului din Cluj-Napoca) și inițiativele locale de voluntariat prin implicarea și stimularea suplimentară a tinerilor în activități de mediu specifice.

În al doilea rand, municipiul Cluj-Napoca începe, treptat, să se impună între orașele României și chiar la nivel european regional, prin **promovarea de activități economice cu un impact redus asupra mediului atmosferic**, multe dintre acestea făcând parte din sectorul serviciilor (înființarea de centre de cercetare și inovare care valorifică potențialul intelectual local, creșterea semnificativă a ponderii pe care sectorul IT o are în economia clujeană, dezvoltarea de parcuri industriale care includ activități cu potențial de poluare relativ redus,

creșterea ponderii turismului în economia locală). O astfel de strategie nu poate decât să vină în sprijinul calității mediului de viață local ajutând la o dezvoltare armonioasă și echilibrată a municipiului.

Una dintre propunerile de proiecte strategice de mare impact pe viitor este reprezentată de proiectul „Cluj Innovation City”, promovat de către o asociație de tip cluster inovativ - Cluj IT . Obiectivul strategic al proiectului Cluj Innovation City este de a concentra capitalurile internaționale pentru stimularea și dezvoltarea de proiecte și tehnologii inovative în domeniul IT, într-un mediu de lucru atractiv și creativ. Cluj Innovation City se vrea a fi un oraș inteligent, care se va dezvolta/ crește/ extinde ca oraș satelit al municipiului Cluj-Napoca, devenind în același timp o componentă esențială a acestuia. Din perspectiva mediului înconjurător, astfel de inițiative sunt cât se poate de bine venite, cu condiția ca ele să și fie puse în practică și să nu afecteze semnificativ calitatea componentelor de mediu în etapa de construire. Astfel, referințele de bază asociate acestui proiect presupun printre altele utilizarea energiei regenerabile și a unui consum redus de energie, emisii reduse de gaze cu potențial de poluare, utilizarea de structuri reutilizabile etc.

O problemă de actualitate este asociată însă de traficul rutier intens care alterează într-o măsură destul de mare mediul atmosferic local, cu impact asupra calității vieții și a altor componente de mediu. În acest context, trebuie căutate o serie de soluții pentru îmbunătățirea calității aerului, care să fie viabile prin luarea în considerare a raportului cost-beneficii. Unele dintre soluțiile la îndemână, care parțial au început să fie puse în practică, se referă la:

- promovarea și dezvoltarea ‚transportului ecologic’ în detrimentul mijloacelor de transport care funcționează pe bază de combustibili clasici, prin:

- crearea unei infrastructuri adecvate (piste de bicicliști, străzi pietonale, rețea de eco-coridoare și spații verzi);

- dotarea parcului auto aferent regiei de transport public local cu mijloace de transport nepoluante;

- acțiuni de educare și conștientizare a populației în scopul descurajării folosirii frecvente a autovehiculelor personale și pentru încurajarea mersului pe jos, și/sau cu bicicleta).

- realizarea întregii centruri de ocolire care să scoată traficul greu din oraș.

Un alt punct forte care ar putea fi exploatat pe viitor se referă la conceptul de „**Green City**”, care are relaționată o sintagmă simplă, dar de mare impact „Trăiește în verde”. Analizând dinamica intravilanului municipiului Cluj-Napoca, din ultimii zece de ani, se poate observa o evoluție care vine în contradicție cu ideile de bază ale conceptului dezvoltării durabile: clădirile sunt tot mai înghesuite, parcelele verzi asociate ansamblurilor de locuințe colective sunt minimale sau chiar lipsesc pe

alocuri, multora dintre spațiile verzi li s-a schimbat destinația, în scopul ocupării acestora de către construcții etc. Astfel de situații nu constituie nici pe departe potențial în dezvoltarea armonioasă a unui oraș, inhibând dezvoltarea legăturilor sociale din rândul locuitorilor și alterarea componentelor de mediu.

Un astfel de proiect este în curs de implementare în orașul austriac Graz. Proiectul are la bază crearea unei rețele ecologice care să includă diferite tipuri de spații verzi, fie că este vorba de biocoridoare, parcuri, spații verzi ale unor asociații de proprietari etc. Într-un astfel de demers trebuie profitat la maxim de oportunitățile oferite de modul actual de utilizare al terenurilor, luându-se în considerare, în plus, măsuri de valorificare și integrare în circuit a unor spații cu terenuri degradate neproductive, a siturilor contaminate care în prealabil vor fi decontaminate, a terenurilor ocupate de construcții ilegale, a terenurilor ocupate de garaje între ansamblurile de locuit colective sau chiar achiziția de noi terenuri. De asemenea, acolo unde este posibil, este necesară limitarea extinderii intravilanului prin centuri verzi, mai ales în situația în care dinamica ocupării terenului între Gilău și Apahida este foarte accentuată. Proiectul propune și conectarea rețelei de spații verzi cu pădurile și spațiile verzi din vecinătate și realizarea unui coridor ecologic circular și interconectat.

Principalele dimensiuni și actorii relevanți care pot fi implicați în acest demers (creșterea potențialului de avantaj competitiv) pot fi încadrați în trei categorii, fiecare dintre acestea având asociate oportunități specifice de valorificare a potențialului de avantaj competitiv.

a. Dimensiunea academică și de cercetare-inovare: prezența universităților, a parcurilor tehnologice și industriale, a centrelor de cercetare/inovare și a laboratoarelor specializate în protecția mediului (ex. Cluj Innovation City, Tetarom, Emerson, Genpact, UBB, UT, USAMV, UAD, ICIA);

Oportunități de valorificare a potențialului de avantaj competitiv:

19. dezvoltarea și implementarea tehnologiilor avansate nepoluante;
20. dezvoltarea de servicii de consultanță și de cercetare-dezvoltare competitive;
21. dezvoltarea de obiective de mediu SMART (ex. management inteligent al bunurilor de patrimoniu cultural și natural);
22. creșterea atractivității urbane;
23. dezvoltarea economiei de cunoaștere orientată spre energie și mediu;
24. valorificarea triadei cunoaștere-inovație-teritoriu;
25. creșterea numărului specializărilor universitare flexibile de mediu și adaptarea acestora la nevoile economiei locale; implementarea și dezvoltarea de clustere (entități instituționale, universități, think tank-uri, furnizori de servicii profesionale și companii

interconectate) bazate pe inovație, transfer tehnologic și viziune antreprenorială, transfer de know-how;

26. valorificarea arealelor industriale cu potențial de restaurare ecologică și depoluarea siturilor contaminate;

27. înverzirea cartierelor, bulevardelor și străzilor cu trafic intens;

28. reducerea amprentei de carbon și a consumului de apă;

29. construirea de centrale termice cu cogenerare;

30. economii de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;

31. promovarea transportului electric (ex. rețea de stații de alimentare) ș.a.

b. Dimensiunea instituțională, de reglementare și decizională: prezența instituțiilor și entităților specializate în managementul urban și protecția mediului (ex. Primăria, Consiliul Județean, APM Cluj, Garda de mediu - Comisariatul Județean Cluj, ISU Cluj, Agenția de Dezvoltare Regională ș.a.);

Oportunități de valorificare a potențialului de avantaje competitive:

32. finanțarea și atragerea de proiecte de mediu la nivelul municipalității;

33. implementarea și dezvoltarea conceptului de „City Manager” la nivel administrativ ;

34. promovarea strategiilor durabile de mediu urban (ex. strategia de branding: „Clujul verde”, „Green City”, „Clujul curat”, „Clujul durabil” ș.a. („orașele sunt branduri care trebuie promovate inteligent!”);

35. corelarea strategiilor de urbanism cu cele de mediu la nivel local;

36. constituirea centurilor verzi ale municipiului;

37. creșterea suprafețelor spațiilor verzi în cartierele municipiului (Mănăștur, Mărăști, Grigorescu, Zorilor ș.a.);

38. monitorizarea factorilor de mediu și a zgomotului la nivelul cartierelor rezidențiale (ex. panouri informative și electronice la nivelul primăriilor de cartier);

39. protejarea mediului urban, prin îmbunătățirea sistemului de utilități publice, a sistemului energetic local și de control al calității aerului;

40. valorificarea durabilă a resurselor locale și metropolitane de mediu (ex. râul Someșul Mic și afluenții lui, Grădina Botanică și biodiversitatea din proximitate);

41. conformarea cu standardele de mediu urban existente la nivelul comunitar;

42. protecția și reabilitarea mediului natural;

43. elaborarea de planuri de mobilitate urbană durabilă (ex. piste de biciclete, alei pietonale, spații fără trafic auto, utilizarea combustibililor alternativi, creșterea atractivității și a calității mediului urban, creșterea accesibilității și mobilității în aria urbană și metropolitană);

44. creștere urbană durabilă;

45. producție de energie regenerabilă la nivel local și metropolitan (ex. valorificarea terenurilor degradate și abandonate din proximitatea municipiului pentru amplasarea de parcuri și ferme solare);

46. regenerarea și valorificarea peisajului spațiilor urbane;

47. realizarea unei hărți a zonelor afectate în mod frecvent de deșeuri (ex. terenul din spatele căminului Economica 1, scările care fac legătura între str. Momorandumului și Hașdeu ș.a.) și organizarea unor ecologizări periodice;

48. supravegherea ordinii și curățeniei publice printr-un proiect tip Active Watch (raportarea de către cetățeni a neregulilor: gunoi aruncat neregulamentar, bănci rupte, zone vandalizate, etc.);

49. eficientizare la nivel legislativ astfel încât cetățenii iresponsabili să fie sancționați de autoritățile competente;

50. gestionarea și conectarea bunurilor și valorilor ecologice, culturale și peisagistice;

51. realizarea unei platforme Smart City Platform accesibilă purtătorilor de interese;

52. implementarea de noi „case verzi” independente energetic (ex. proiecte pilot) ș.a.

c. Dimensiunea participativă: prezența, implicarea și activitatea ONG; implicarea și participarea comunității.

Oportunități de valorificare a potențialului de avantaje competitive vizează:

53. implicarea comunității și a societății civile locale în masterplanurile și proiectele de mediu derulate la nivel local (ex. Coaliția ONG locale ș.a.) și în decizia urbanistică și de mediu;

54. constituirea de parteneriate între grupurile interesate din sfera publică și privată;

55. implicarea comunitară și participarea publică activă (abordarea participativă a problemelor de mediu la nivel urban și metropolitan);

56. implementarea unui sistem de consiliere a cetățenilor și grupurilor interesate;

57. facilitarea accesului cetățenilor și asociațiilor de proprietari la baze de date despre mediul urban și eficiența energetică (ex. realizarea unui Smart City Hub).

5. Probleme strategice cheie, strategii sectoriale, direcții de acțiune, proiecte și activități propuse

5.1. Calitatea aerului și schimbări climatice

	Probleme strategice cheie	Strategii sectoriale/Direcții Strategice	Direcții de acțiune, proiecte și activități propuse
1.	Calitatea aerului și schimbări climatice OBIECTIV: Îmbunătățirea calității aerului în scopul minimizării riscului asociat sănătății publice.	Conștientizarea, sensibilizarea și educarea comunității în scopul adoptării celor mai bune măsuri și tehnici de reducere a emisiilor poluante	<ul style="list-style-type: none"> - Instituirea unui parteneriat public – privat real, cu participarea activă a cetățeanului, a instituțiilor publice, a operatorilor economici și a organizațiilor non-guvernamentale; - Întărirea compartimentului de mediu din cadrul Primăriei.
Încurajarea alegerii unor mijloace de călătorie nepoluante în detrimentul celor care utilizează combustibili clasici		<ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea rețelei de piste pentru biciclete pe baze realiste, fără congestionarea traficului rutier; - Promovarea formelor de transport cu impact de mediu redus (ex. autovehicule cu alimentare electrică); - Promovarea mobilității și a formelor nepoluante de transport (pietonal, biciclistic); - Campanii de conștientizare și informare a populației asupra beneficiilor mobilității pietonale și a formelor de transport nepoluante. 	
Reducerea emisiilor de la sursele majore de poluare (autovehicule, șantiere de lucru, întreținere străzi, industrie, comerț)		<ul style="list-style-type: none"> - Întreținerea corespunzătoare a străzilor (udare, măturare, spălare, îndepărtare material antiderapant); - Continuarea acțiunilor de reabilitare și amenajare (asfaltare sau acoperire cu piatră cubică) a străzilor, până la finalizarea integrală a rețelei stradale urbane; - Optimizarea și decongestionarea traficului 	

			<p>rutier;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Finalizarea lucrărilor la centura de ocolire a mun. Cluj-Napoca (în afara Culoarului Someșului Mic) ; - Interzicerea apariției de surse majore de poluare în Culoarul Someșului Mic (mai ales pe versantul nordic al Dealului Feleac) ca urmare a numărului ridicat de zile cu inversiuni termice și a curenților de aer descendenți; - Continuarea programului național de modernizare a parcului auto; - Modernizarea mijloacelor de transport în comun; - Promovarea transportului în comun; - Realizarea unui studiu de fundamentare amplu și global al circulației, pe termen mediu și lung, care să dea rezolvări, cu impact major în relație cu problemele de mediu, pentru legarea Clujului cu zonele periurbane, județene, regionale și naționale; - Realizarea unui studiu de fundamentare privind reabilitarea circulației cu trenul la nivel județean, pentru atenuarea impactului generat de autoturismele care vin din alte localități, situate de-a lungul rețelei feroviare; - Adoptarea de măsuri proactive inclusiv fiscale de promovare a utilizării unor vehicule sau forme de transport cu emisii cât mai reduse; - Monitorizare activităților în șantierele de construcții ; - Continuarea și dezvoltarea programului de reabilitare termica a locuintelor ; - Mutarea activităților industriale poluante în afara spațiilor intens populate;
--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> - Împiedicarea apariției de noi structuri industriale poluante în apropierea spațiilor rezidențiale (în conformitate cu reglementările urbanistice și de mediu în vigoare); - Realizarea de investiții ale agenților economici în sisteme de reducere a emisiilor în atmosferă; - Monitorizare mai strictă și sancțiuni mai severe împotriva celor care nu respectă legislația de mediu în vigoare.
	Reducerea emisiilor de poluanți și gaze cu efect de seră prin implementarea unor sisteme alternative de producere a energiei	<ul style="list-style-type: none"> - Promovarea, întărirea și continuarea programelor de tip „CASA VERDE”, privind înlocuirea sau completarea sistemelor clasice de încălzire cu sisteme care utilizează energia solară, geotermală, eoliană, și alte sisteme care conduc la îmbunătățirea aerului ; - Atragerea investitorilor care folosesc tehnologii nepoluante și dezvoltarea centrelor și parcurilor tehnologice “verzi” - Cluj Innovation City, Parcuri de servicii ; - Instalarea sistemelor de încălzire care utilizează energie regenerabilă, inclusiv înlocuirea sau completarea sistemelor clasice de încălzire în instituțiile publice; - Monitorizarea emisiilor generate de activitățile industriale.
	Atenuarea efectului de "insulă de căldură urbană " în contextul prognozei de creștere a temperaturii medii globale	<ul style="list-style-type: none"> - Creșterea ponderii spațiilor verzi în detrimentul spațiilor ocupate de construcții, inclusiv prin crearea de terase verzi suspendate; - Utilizarea de materiale pentru finisajele exterioare ale clădirilor cu un albedo care să permită a reflexie cât mai mare a radiațiilor solare;

			<ul style="list-style-type: none"> - Izolarea termică a locuințelor și folosirea culorilor cât mai deschise pentru finisaje exterioare; - Proiect de monitorizare meteorologică a efectului de "insulă de căldură urbană " prin plasarea de stații meteorologice în diverse puncte cheie ale orașului; - Diminuarea cantităților de gaze cu efect de seră eliberate de marii poluatori locali și regionali; - Stropirea regulată a străzilor .
		Evaluarea stării de sănătate a populației în raport cu factorul atmosferic	<ul style="list-style-type: none"> - Cartografierea periodică, cu ajutorul izoliniilor, a concentrației poluanților relevanți în raport cu starea de sănătate a populației și informarea publicului; - Inventarierea persoanelor cu afecțiuni cronice respiratorii și compararea incidenței bolilor cu cea din medii mai puțin poluate; - Elaborea de studii de evaluare a impactului poluării asupra stării de sănătate a populației; - Diseminarea de informații relevante pentru persoanele sensibile la poluarea atmosferică (zone cu poluare excesivă, stări atmosferice favorizante evoluției bolilor cronice etc.).

5.2. Gestiunea durabilă a resurselor de apă

	Probleme strategice cheie	Strategii sectoriale/Direcții Strategice	Direcții de acțiune, proiecte și activități propuse
2.	Gestiunea durabilă a resurselor de apă OBIECTIV: Asigurarea	Conștientizarea, sensibilizare și educarea populației în relație cu gestiunea durabilă a	<ul style="list-style-type: none"> - Stabilirea unui parteneriat public între Primărie și instituții cu profil specific ; - Campanii de informare și educare a populației în

<p>integrității și sustenabilității resurselor de apă (cursuri de apă, lacuri, ape subterane) și a surselor de aprovizionare cu apă pentru diverse folosințe, prin protecția și îmbunătățirea funcțiilor hidrologice, hidrogeologice și ecologice, utilizând cele mai bune tehnici și practici de management.</p>	<p>resurselor de apă</p>	<p>scopul reducerii consumului de apă menajeră;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informarea populației asupra măsurilor care pot fi adoptate în scopul împiedicării irosirii nejustificate a apei; - Încurajarea populației pentru folosirea de produse ecologice de curățare, igienizare și întreținere corporală; - Educarea populației în vederea colectării selective a uleiului alimentar uzat și a resturilor menajere care ar putea fi valorificate și ar reduce poluarea apelor; - Utilizarea de tehnologii care permit recircularea și re folosirea apei.
	<p>Menținerea și îmbunătățirea calității resurselor de apă de suprafață și subterane</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Reabilitarea sistemelor de distribuție a apei potabile și industriale; - Continuarea lucrărilor de redimensionare, reabilitare și extindere a rețelelor de canalizare; - Finalizarea și extinderea lucrărilor de reabilitare și modernizare a stației de epurare urbane până la capacitatea necesară; - Lucrări periodice de ecologizare a albiilor cursurilor de apă și a lacurilor; - Depoluarea și combaterea procesului de eutrofizare a lacurilor dacă situația o impune; - Stoparea deversărilor neautorizate de ape uzate în apele de suprafață și subterane (mai ales la sursa de apă potabilă – Lacul Tarnița); - Folosirea pe scară tot mai largă de produse ecologice de curățare, igienizare și întreținere corporală; - Implementarea efectivă a reglementărilor din domeniul deșeurilor, astfel încât acestea să fie colectate separat și gestionate într-un mod sigur și eficient ;

		<ul style="list-style-type: none"> - Valorificarea nămolurilor în agricultură sau prin coincinerare, compostare, fermentarea anaerobă; - Monitorizarea periodică a surselor cu potențial de poluare în scopul verificării îndeplinirii obligațiilor de mediu.
	Managementul apelor pluviale	<ul style="list-style-type: none"> - Constituirea de microacumulări de retenție temporară a apelor provenite din ploi torențiale, pe torenții și pâraurile de pe versanții dealurilor din vecinătate și integrarea acestora în rețeaua de spații verzi și „albastre”; - Implementarea de proiecte pilot, cu sistem de canalizare divizor, pentru ansambluri rezidențiale publice noi și pentru parcuri industriale publice sau private, cu dezvoltarea de capacități de stocare și reutilizare a apei; - Studiu privind posibilitatea reutilizării apei meteorice în alte scopuri după o tratare prealabilă ; - Reabilitarea și întreținerea optimă a sistemelor de scurgere și colectare a apelor pluviale (rigole, guri de recepție, bazine de stocare, rețele de canalizare).
	Valorificarea sustenabilă a funcțiilor specifice asociate apei (energetică, de agrement, mediu de viață, alimentare cu apă)	<ul style="list-style-type: none"> - Continuarea proiectelor focalizate pe dezvoltarea funcțiilor de agrement și habitate asociate lacurilor și apelor curgătoare prin luarea celor mai potrivite măsuri de evitare a impactului asupra acestora; - Stoparea amenajării Somesului și a altor entități acvatiche locale cu betoane și identificarea de soluții de refacere a aspectului malurilor în scopul îmbunătății ecosistemelor acvatiche; - Managementul corespunzător al exploatărilor hidroenergetice cu respectarea obligațiilor de mediu;

		- Plan de management corespunzător al surselor de alimentare cu apă a municipiului.
	Asigurarea calitativă și cantitativă a necesarului de apă potabilă pentru toți locuitorilor din mediul urban	- Extindere rețea de alimentare cu apă potabilă ; - Reabilitarea sistemelor de distribuție a apei potabile și industriale.

5.3. Valorificarea patrimoniului natural, spațiilor verzi și ariilor protejate

Probleme strategice cheie		Strategii sectoriale/Direcții Strategice	Direcții de acțiune, proiecte și activități propuse
3.	Valorificarea patrimoniului natural, spațiilor verzi și ariilor protejate OBIECTIV: Dezvoltarea și întreținerea unei rețele diverse și interconectate de spații urbane verzi, cu caracteristici naturale semnificative, zone de pădure, arii protejate și alte areale care pun în valoare patrimoniul natural local.	Adaptarea spațiilor verzi și albastre (ex. lacuri) la specificul ariilor urbane și a zonelor funcționale ale municipiului conform regulamentelor de urbanism Creșterea gradului de conștientizare și educare a populației în raport cu importanța spațiilor verzi	- Includerea în Planul Urbanistic General și în Masterplanul municipiului; - Program de amenajare a spațiilor verzi la nivel de cartiere; - Proiect „Clujul Verde” și realizarea unui coridor ecologic interconectat în interiorul și în proximitatea municipiului - Plan de informare și conștientizare a proprietarilor asupra importanței spațiilor verzi; - Consiliere pentru plantarea de specii caracteristice regiunii noastre în amenajarea gradinilor (recomandare: plante cu suprafață foliară mare care să absoarbă noxele) ; - Plan de educare a populației axat pe cunoașterea, respectarea, îmbunătățirea și conservarea ecosistemelor.

		<p>Conservarea, refacerea și extinderea spațiului verde în zona urbană și periurbană</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Desemnarea de noi arii naturale protejate; - Conservarea ariilor protejate prin stoparea construcțiilor pe amplasamentul sau în apropierea acestora, care induc presiune suplimentară asupra lor; - Elaborarea/aplicarea de programe care să vizeze protejarea și extinderea suprafețelor împădurite; - Realizarea cadastrului municipiului; - Extindere, amenajare și reamenajare parcuri, scuaruri și alte spații verzi din domeniul public; - Reamenajarea spațiilor ocupate de garaje între locuințele cu caracter colectiv - reamenajarea va viza demolarea vechilor construcții, construirea de parcuri sub- și/sau supraterane care să se integreze în regimul de înălțime și arhitectura locului, amenajarea spațiului suplimentar ca spațiu verde și refacerea esteticii peisajului; masura va viza indeosebi cartierele cu o lipsă acută de spații verzi: Mănăstur, Mărăști, Zorilor și zona industrială estică; - Reconversia siturilor industriale poluate istoric; - Utilizarea de plante evergreen (iedera, caprifoi), plantarea și replantarea copacilor pe marginea trotuarelor, perdele ecologice care să separe strada de trotuar; - Înverzirea suprafețelor betonate (acoperișuri, fațade, străzi, alei, garaje).
		<p>Asigurarea condițiilor necesare conectării cetățenilor, din spațiile în care trăiesc și lucrează la patrimoniul natural local</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Plan de dezvoltare interconectată (rețea ecologică) a spațiilor verzi la nivel local; - Constituirea unor coridoare ecologice convergente; - Constituirea unei centuri verzi la nivelul municipiului.

		<p>Promovarea gestionării durabile a spațiilor verzi, a ariilor protejate și a biodiversității</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Atribuirea în custodie a tuturor ariilor naturale protejate; - Monitorizarea activității custozilor în procesul de administrare a ariilor naturale protejate atribuite în custodie; - Analizarea regulamentelor și planurilor de management întocmite de custozi; - Asigurarea managementului ariilor naturale protejate care nu sunt atribuite în custodie; - Implementarea de proiecte în domeniul ariilor naturale protejate; - Finalizarea planurilor de management al Siturilor Natura 2000; - Inventarierea speciilor de floră și faună , cartarea de detaliu a tuturor tipurilor de habitate a arealelor speciilor importante, estimarea gradului de conservare a populațiilor și habitatelor; - Monitorizarea statutului de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar; - Stabilirea de măsuri și activități, inclusiv constructive, de conservare și creștere a biodiversității urbanea în special pentru păsări, lilieci și insecte; - Identificarea, inventarierea și stoparea extinderii speciilor alogene invazive; - Implementarea efectivă a măsurilor de reglementare referitoare la conservarea biodiversității și a ariilor protejate.
		<p>Crearea și dezvoltarea unei atitudini comunitare de valorizare a patrimoniului</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Promovarea inițiativelor comunitare de întreținere a spațiilor verzi urbane și periurbane; - Implementarea unui sistem de supraveghere a

	natural	gestionării spațiilor verzi și crearea unui forum de raportări și plângeri.
	Sprijinirea și întărirea activității ONG care promovează patrimoniul natural, spațiile urbane verzi și ariile protejate	<ul style="list-style-type: none"> - Stabilirea unui parteneriat public între Primărie, ONG-uri și instituții de învățământ; - Încurajarea și promovarea activităților voluntare de protecție a spațiilor verzi; - Elaborarea unui program anual de acțiuni voluntare, cu competiții specifice și acordarea de premii/facilități simbolice participanților ; - Sprijinirea logistică și materială a activităților desfășurate de ONG.

5.4. Consumul de resurse și gestionarea deșeurilor

	Probleme strategice cheie	Strategii sectoriale/Direcții Strategice	Direcții de acțiune, proiecte și activități propuse
4.	Consumul de resurse și gestionarea deșeurilor OBIECTIV: Eficientizarea consumului de resurse și gestiunea sustenabilă a deșeurilor prin utilizarea resurselor și produselor regenerabile, ecologice, implementarea programelor de monitorizare și conformare, precum și prin utilizarea celor	Reducerea consumului de resurse și deșeuri destinate depozitelor conforme de deșeuri	<ul style="list-style-type: none"> - Implementarea sistemelor de colectare selectivă a materialelor valorificabile și reciclabile, astfel încât să se asigure atingerea obiectivelor legislative referitoare la deșeurile de ambalaje și deșeurile biodegradabile; - Dezvoltarea unui sistem pilot de garanție/depozit pentru returnare în cazul ambalajelor pentru băuturi (sticlă, PET); - Introducerea și eficientizarea colectării selective pe întreg teritoriul municipiului ; - Realizarea infrastructurii necesare colectării selective; - Inițierea și sprijinirea unor proiecte cu scopul colectării selective la sursă a deșeurilor ;

<p>mai bune practici de operare și tehnologii.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Acțiuni de educare și informare a populației referitor la importanța și necesitatea colectării selective; - Promovarea de măsuri și acțiuni în virtutea conceptului "zero waste"; - Impunerea unor taxe adiționale în cazul depozitării în depozite conforme și atingerea scopului de a produce „zero deșeuri”.
	<p>Pregătirea și/sau implementarea de politici, planuri și proiecte pentru gestiunea deșeurilor</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Sistarea activității de depozitare pe depozitele neconforme din mediul urban; - Închiderea, reabilitarea și monitorizarea postînchidere a actualului depozit de deșeuri municipale; - Identificarea depozitelor de deșeuri neautorizate și dezafectarea acestora; - Modernizarea și optimizarea sistemelor de colectare și transport a deșeurilor.
	<p>Desfășurarea activității de colectare a deșeurilor la standarde europene, cu respectarea prevederilor legale de protecție a mediului și a celor de autorizare a rampelor de deșeuri</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Finalizarea sistemului de gestionare integrată a deșeurilor în acord cu legislația UE, cu strategiile și planurile naționale și regionale; - Asigurarea condițiilor pentru preluarea tuturor fluxurilor de deșeuri municipale solide generate de populație; - Monitorizarea și optimizarea activităților legate de transportul deșeurilor.
	<p>Conceperea și implementarea unui program continuu și eficient de conștientizare și educare a populației</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Informarea populației referitor la modul de gestiune a deșeurilor; - Conceperea și furnizarea de ghiduri specifice care să includă informații relevante referitoare la importanța colectării selective a deșeurilor. - Conștientizarea în rândul populației a importanței reducerii cantitative a deșeurilor menajere prin

			<p>reutilizarea și reciclarea acestora;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Realizarea de ghiduri și susținerea unor acțiuni cu scopul de a schimba stilul de viață și practicile populației în vederea utilizării într-un circuit durabil a resurselor, conform conceptului “zero waste”; - Asigurarea sprijinului pentru implicarea întregii comunități, la nivel de grup sau individ, în acțiunile de reducere și gestionare eficientă a deșeurilor.
		<p>Eliminarea deșeurilor periculoase în condiții de protecție maximă pentru mediul înconjurător și pentru sănătatea umană</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Monitorizarea și controlul transporturilor de deșeuri periculoase de la generator către instalațiile de valorificare/eliminare pentru respectarea legislației în vigoare; - Furnizarea informațiilor către populație despre tipurile de deșeuri periculoase rezultate în gospodării, respectiv efectele negative ale acestora asupra sănătății umane și asupra mediului înconjurător. - Instalarea de puncte de colectare a deșeurilor periculoase de la populație; - Monitorizarea și reducerea depozitării ilegale a deșeurilor periculoase; - Proiect de infrastructură pentru colectarea, transportul și valorificarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice (DEEE), în cadrul unor parteneriate public-privat.

	Reutilizare, reciclare si alte operațiuni de valorificare materială a deșeurilor nepericuloase din construcții și demolări și a vehiculelor scoase din uz	<ul style="list-style-type: none"> - Înființarea unor centre de colectare/ pregătire pentru reutilizare a deșeurilor din construcții și demolări; - Valorificarea deșeurilor nepericuloase din construcții și demolări la construcția drumurilor, fundațiilor etc.; - Realizarea unui sistem eficient de gestionare a vehiculelor scoase din uz, cu recuperarea și reciclarea la parametri maximi din punct de vedere material.
	Valorificarea și recuperarea energetică din deșeurile biodegradabile	<ul style="list-style-type: none"> - Realizarea unei stații de compostare a deșeurilor biodegradabile, în vederea captării biogazului și obținerii compostului pentru îmbunătățirea fertilității solului, unde este cazul; - Realizarea unei stații de valorificare energetică a deșeurilor; - Valorificarea deșeurilor rezultate în urma activităților de epurare a apelor uzate.

5.5. Managementul riscului asociat hazardelor naturale și antropice

	Probleme strategice cheie	Strategii sectoriale/Direcții Strategice	Direcții de acțiune, proiecte și activități propuse
--	----------------------------------	---	--

5.	Managementul riscului asociat hazardelor naturale și antropice OBIECTIV: Sprijinirea, consolidarea și sporirea capacităților sociale și instituționale în scopul adoptării celor mai potrivite măsuri de pregătire, prevenire și gestiune a situațiilor de urgență, a crizelor și dezastrelor.	Întărirea capacităților instituționale centrale, regionale și locale pentru a răspunde eficient în caz de dezastre	<ul style="list-style-type: none"> - Realizarea de parteneriate cu mediul instituțional academic și universitar local și alte instituții cu profil specific pentru furnizarea de studii de înaltă calitate științifică; - Dezvoltarea unui sistem alternativ de formare continuă, tip E-learning pentru administrația publică locală; - Integrarea în mod continuu a conceptului de „lesson learned” în activitățile de management a situațiilor de risc; - Crearea unei structuri operaționale funcționale în timpul situațiilor de urgență de amploare și intensitate deosebită, la declararea stării de alertă ori a instituirii stării de urgență. Acestea vor avea rolul de a asigura suportul decizional pentru managementul acțiunilor, stabilirea concepției integrate de acțiune și coordonarea nemijlocită a forțelor de intervenție pe baza unei rețele interoperabile de comunicații și de gestionare a informațiilor; - Realizarea unui centru de management integrat al riscului de mediu și a crizelor sociale.
		Promovarea măsurilor non-structurale în activitatea de management a riscului asociat dezastrelor naturale și tehnogene	<ul style="list-style-type: none"> - Conceperea și implementarea unui program continuu și eficient de conștientizare și educare a populației în relație cu posibile situații de criză, cu deosebire la nivelul comunităților aflate în zonele de risc (calendar cu acțiuni de educare și conștientizare a populației în relație cu situațiile de alarmare, informări periodice asociate tipurilor de alarmare specifică pentru diferite tipuri de fenomene de risc, conceperea și furnizarea de ghiduri specifice care să dezvolte capacitățile publicului

			<p>larg de a acționa în caz de dezastre);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Întărirea legislației și a reglementărilor specifice; - Identificarea și cartarea spațiilor expuse riscurilor naturale și tehnogene în scopul gestionării optime a acestora; - Descurajarea persoanelor care vor să realizeze construcții în zonele de risc; - Elaborarea de planuri de management al riscului pe tipuri specifice de hazarde; - Eficientizarea sistemului de prognoză, avertizare și alarmare; - Planificarea unei rețele de generatoare electrice în cazul apariției unor disfuncționalități la nivelul sistemului de alimentare cu energie electrică în situații de criză; - Realizarea de adăposturi de cazare temporară a populației în situații de calamități și catastrofe și a stocurilor de necesități; - Elaborarea unei metodologii clare și unitare de raportare a pagubelor la nivel instituțional în scopul elaborării unor statistici pertinente care vor sta la baza gestionării situațiilor de criză viitoare; - Elaborare de planuri specifice privind pregătirea, organizarea și desfășurarea acțiunilor de răspuns în situații de urgență, la obiective industriale și alți operatori economici, instituții publice și spații cu caracter socio-cultural aglomerate și/sau cu grad de risc ridicat; - Eficientizarea sistemului național de asigurare obligatorie a populației și bunurilor împotriva
--	--	--	--

		fenomenelor naturale de risc prin aplicarea de sancțiuni persoanelor care nu dețin poliță de asigurare obligatorie și prin stoparea măsurilor populiste care vizează reconstrucția din bani publici a caselor avariate pentru proprietarii care nu dețin poliță de asigurare.
	Reducerea riscului asociat ploilor abundente și inundațiilor urbane asociate	<ul style="list-style-type: none"> - Realizarea și implementarea unui plan special de împăduriri a zonelor puternic afectate de eroziune; - Creșterea ponderii suprafețelor naturale în spațiile cu pante mari prin dezafectarea spațiilor betonate cu utilitate redusă; - Realizarea de pavaje cubice din piatră betonată pe drumurile și trotuarele din spațiile cu pantă ridicată în scopul creșterii infiltrației și atenuării scurgerii; - Realizarea de sisteme colectoare transversale, de atenuare a scurgerii maxime, pe drumurile cu pantă ridicată și decolmatarea periodică a acestora; - Dimensionarea corectă /redimensionarea rețelei de canalizare urbană la parametri de proiectare actualizați; - Lucrări de curățare și decolmatare periodică a sistemelor de colectare și transport a apelor pluviale. - Realizarea de lucrări de umplere, rambleere și drenaj eficient în/din spațiile microdepresionare care facilitează stagnarea temporară a apei.
	Reducerea riscului datorat fenomenelor atmosferice de risc (furtuni și vijelii, căderi abundente de zăpadă, valuri de frig și căldură)	<ul style="list-style-type: none"> - Lucrări periodice de toaletare a copacilor din spațiul contruit sau de îndepărtare a copacilor care prezintă instabilitate ridicată și lucrări de întreținere și reparații la clădiri în scopul limitării pagubelor în caz de vijelii și căderi abundente de zăpadă; - Aplicarea de sancțiuni persoanelor fizice și juridice care nu-și îndeplinesc obligațiile ce le revin;

			<ul style="list-style-type: none"> - Identificarea și inventarierea persoanelor vulnerabile în caz de caniculă sau ger (în special persoane vârstnice, persoane cu afecțiuni cardiace sau cu handicap neajutorate) și stabilirea procedurilor de acțiune și ajutorare a acestora; - Înființarea de puncte de prim ajutor în zilele caniculare și a centrelor de cazare temporară pentru persoanele fără adăpost în cazul zilelor geroase.
		<p>Reducerea riscului datorat unor fenomene naturale imprevizibile (viituri spontane naturale, viituri spontane rezultate în urma cedării barajelor)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Realizarea unor studii de risc la inundații în bazine hidrografice de mici întinderi; - Mărirea capacității de retenție a apei în partea superioară a bazinelor hidrografice prin lucrări de împădurire și îmbunătățiri funciare; - Realizarea și implementarea unui plan special de împăduriri a zonelor puternic afectate de eroziune; - Realizarea de amenajări torențiale, acolo unde este cazul, cu structuri de rupere a pantei longitudinale pentru încetinirea vitezei de scurgere a apei; - Decolmatarea periodică a albiilor minore și a canalelor cu deosebire în locurile favorabile obstrucționării scurgerii și formării de baraje (îngustări, meandre strânse, subtraversări poduri); - Realizarea unor simulări realiste a propagării undei de viitură în cazul cedării barajelor acumulărilor din amonte de Cluj-Napoca; - Eficientizarea sistemului de prognoză, avertizare și alarmare; - Realizarea hărților cu traseele de evacuare a populației.
		<p>Reducerea riscului asociat</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Planificarea modului de utilizare a terenului în funcție

		alunecărilor de teren	<p>de harta susceptibilității la alunecări de teren;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Monitorizarea suprafețelor afectate de procesele geomorfologice; - Întocmirea unei hărți a riscului la alunecări de teren; - Înștiințarea populației din teritoriile susceptibile la alunecări de teren pentru adoptarea celor mai bune soluții tehnice constructive; - Schimbarea modului de utilizare a terenurilor acolo unde se impune și este posibil acest lucru; - Elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor de prevenire și combatere a proceselor geomorfologice pentru a diminua suprafața terenurilor degradate.
--	--	-----------------------	--

5.6. Planificare urbană și transport durabil

	Probleme strategice cheie	Strategii sectoriale/Direcții Strategice	Direcții de acțiune, proiecte și activități propuse
6.	<p>Planificare urbană și transport durabil OBIECTIV: Implementarea unui concept de planificare teritorială care să permită autorităților să coordoneze și să implementeze proiecte și politici de gestiune a modului de utilizare a terenurilor într-o manieră durabilă și eficientă economic.</p>	Dezvoltarea și susținerea transportului durabil	<ul style="list-style-type: none"> - Realizarea unui studiu de fundamentare amplu și global al circulației, pe termen mediu și lung, care să dea rezolvări, cu impact major în relație cu problemele de mediu, pentru legarea Clujului cu zonele periurbane, județene, regionale și naționale.; - Finalizarea porțiunilor de centură pentru municipiul Cluj-Napoca cu evitarea Culoarului de vale al Someșului Mic; - Finalizarea proiectelor alternative rutiere Cluj-Napoca-Florești fără afectarea semnificativă a

			<p>componentelor de mediu;</p> <ul style="list-style-type: none">- Realizarea unui studiu de fundamentare privind reabilitarea circulației cu trenul la nivel județean, pentru atenuarea impactului generat de autoturismele care vin din alte localități, situate de-a lungul rețelei feroviare;- Aeroport interoperațional între Cluj-Napoca și Târgu-Mureș (pe modelul “Euroairport”);- Plan pentru actualul aeroport, de asigurarea unui transport eficient spre și dinspre centrul orașului/sistem de transfer rapid;- Modificarea traseelor de zbor, la decolare și aterizare, cu evitarea traversării intravilanului compact al municipiului, în scopul reducerii poluării atmosferice, fonice și a evitării unor eventuale dezastre;- Luarea în considerare a unor alternative pentru avioanele de mare capacitate (ex. aeroportul din localitatea Luna) în scopul reducerii poluării atmosferice, fonice;- Finalizarea proiectelor pistelor de biciclete Cluj-Florești, Cluj-Apahida pe baze realiste (fără congestionarea traficului rutier);- Realizarea de piste de biciclete, în parcuri, pe modelul din Parcul Rozelor, pentru încurajarea și învățarea mersului cu bicicleta în rândul copiilor, în spații sigure;- Adaptarea trotuarelor nevoilor cicliștilor, eliminând pe alocuri bordurile care împiedică trecerea și traversarea;- Încurajarea alegerii transportului în comun în detrimentul autovehiculelor personale.
--	--	--	--

		<p>Conservarea, protejarea și îmbunătățirea peisajului urban</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Plan de preservare a calității și integrității ariei protejate forestiere Făget; - Plan de preservare a calității și integrității ariei forestiere Hoia-Baciu; - Programe de conștientizare asupra importanței arealelor-tampon verzi intra și inter-urbane; - Program de îmbunătățire a impactului vizual prin reabilitarea și extinderea spațiilor verzi comunitare și individuale ; - Crearea unui coridor ecologic în lungul Someșului; - Reabilitarea spațiilor ocupate de garaje de tip P, în zonele de locuit colectiv, cu posibilități de construcție de parcări etajate, extindere a spațiului verde și de îmbunătățire a peisajului urban pe amplasamentele respective.
		<p>Managementul adecvat al siturilor contaminate și terenurilor degradate</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Implementarea de masuri de reabilitare și amenajare conform zonificării ansamblului urban; - Reabilitarea ecologică a terenuri degradate; - Instalarea de panouri solare pe terenuri degradate cu expoziție sudică; - Existența surselor de finanțare pentru decontaminarea solurilor și remedierea siturilor contaminate istoric; - Cartarea și delimitarea siturilor contaminate istoric; - Monitorizarea fenomenului de contaminare a solului și apelor subterane; - Aplicarea celor mai bune tehnici existente, ce nu generează costuri excesive, pentru investigarea și reabilitarea siturilor contaminate; - Izolarea corespunzătoare a siturilor contaminate și

		<p>instituirea unei zone de protecție sanitară;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Respectarea legislației în vigoare privind închiderea unor depozite neconforme ; - Implementarea de proiecte care vizează decopertarea siturilor puternic afectate de poluare a solului și depozitarea solului contaminat într-un depozit de deseuri industriale; - Izolarea corpurilor de apă subterană afectate de poluarea istorică; - Elaborarea unui program în vederea schimbării modului de utilizare a terenului prin aplicarea procedurii de restructurare pe bază de contract între Consiliul Local al Municipiului Cluj-Napoca și proprietarii de terenuri incluse în categoria siturilor contaminate istoric.
	Sprijinirea activităților de odihnă și recreere integrate urbanistic și funcțional	<ul style="list-style-type: none"> - Stabilirea la nivel de cartiere și zone funcționale a amplasamentelor zgomotoase sau sensibile la zgomot (Zgomotul urban este principala sursă de stress la nivel comunitar!); - Monitorizarea zgomotului în ariile urbane și zonele funcționale ale municipiului; - Amenajarea de spații și locuri urbane de odihnă, relaxare și recreere; - Realizarea de perdele verzi de protecție, integrate urbanistic și peisagistic în arealele urbane cu presiune antropică ridicată.
	Îmbunătățirea calității vieții urbane printr-o planificare adevată	<ul style="list-style-type: none"> - Educarea continuă a personalului din administrație în scopul îmbunătățirii sistematice a activității de planificare urbană și peisagistică ; - Programe și planuri privind protejarea arealelor verzi

			<p>intracomunitare: parcuri, scuaruri, pădurile limitrofe cartierelor;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Plan de continuare a construcției de parcări supraterane și subterane în fiecare cartier și de reabilitare a amplasamentelor ocupate de garaje de tip P în spațiile de locuit colective; - Plan de restricționare a extinderii zonei rezidențiale fără respectarea unor zone-tampon verzi între noile construcții și zona veche rezidențială; - Restricționarea dezvoltării haotice a zonei rezidențiale, cu ocuparea risipită, punctuală a spațiului, creand probleme de racordare a acestora și impact mai mare asupra mediului și a planificării ulterioare; - Încurajarea producției agricole în zona metropolitană și stabilirea unor pietre de desfacere a produselor, direct de la producător și sprijinirea clusterului agricol nou format, în scopul îmbunătățirii calității vieții; - Înființarea de noi clustere agricole în zona metropolitană pentru deservirea prioritară a Clujului cu produse bio și tradiționale; - Conceperea unui plan pentru crearea unui centru-spa la Someșeni; - Amenajarea unui „Parc Pădure” în spațiul neprotejat al Pădurii Faget, cu marcaje adecvate, panouri informative în relație cu protecția biodiversității, poteci pietruite, toalete ecologice, spații de relaxare; - Armonizarea deciziilor municipale cu interesele Zonei Metropolitane Cluj și cele județene; - Finalizarea proiectului “Spitalul de Urgență”; - Finalizarea proiectului “Centrul de management
--	--	--	---

			integrat al deșeurilor”.
--	--	--	--------------------------

5.7. Creșterea eficienței energetice și a ponderii surselor de energie regenerabilă

	Probleme strategice cheie	Strategii sectoriale/Direcții Strategice	Direcții de acțiune, proiecte și activități propuse
7.	<p>Creșterea eficienței energetice OBIECTIV: Promovarea utilizării durabile a energiei prin educarea comunitară și instituțională, utilizarea celor mai bune tehnici disponibile și folosirea pe scară mai largă a surselor de energie regenerabilă.</p>	<p>Conștientizarea și sensibilizarea opiniei publice, educarea și încurajarea comunității pentru reducerea consumului de energie și/sau trecerea la surse alternative de energie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Campanii de informare a populației și mediului de afaceri privind importanța creșterii eficienței energetice; - Diseminarea inițiativelor municipale pentru reducerea consumului de energie; - Furnizarea de informații privind fluxurile energetice și alte date de interes public către cetățeni, prin intermediul portalelor WEB și al aplicațiilor mobile; - Crearea unui centru de consultanță publică gratuită în domeniul energiei durabile (promovarea eficienței energetice și utilizarea de energie „verde” în spațiul urban).
		<p>Eficientizarea consumului energetic urban și optimizarea fluxului energetic (resurse-producție, transport și distribuție, consum); Abordarea eficienței energetice trebuie să includă creativitate și inovație</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Extinderea programului național de eficiență energetică; - Promovarea introducerii de cerințe minime de performanță energetică a clădirilor conform reglementărilor în vigoare privind performanța energetică a clădirilor; - Continuarea și dezvoltarea programului de reabilitare termică a locuințelor ; - Implementarea unui plan local de audit energetic și etichetarea energetică a clădirilor;

			<ul style="list-style-type: none"> - Deduceri de impozite locale pentru proprietarii de apartamente care își izolează termic apartamentele din surse proprii de finanțare; - Aplicarea schemei de ajutor stat pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență; - Investiții în instalații și echipamente necesare pentru creșterea eficienței și economisirea energiei; - Inventarierea tuturor consumatorilor energetici și monitorizarea consumului energetic urban; - Stabilirea punctelor de pierderi și a modalității optime de realizare a reducerii de energie, prin montarea de economizoare centralizate în punctele de aprindere/comandă a iluminatului, sau prin înlocuirea aparatelor de iluminat cu aparate noi ; - Monitorizarea fluxurilor energetice (ex. consum administrativ, producție din surse gestionate de către municipalitate, iluminat, transport public, infrastructura pentru vehicule electrice, cogenerare și producție energie termică, pierderi în rețelele de distribuție, stocarea de energie; - Modernizarea capacităților de producere a energiei electrice și termice; - Investiții în comanda centralizată și telegestiunea sistemului de iluminat public; - Folosirea de consumatori cu eficiență sporită în procesul de iluminat public; - Modernizarea infrastructurii de transport și distribuție a energiei termice în sisteme centralizate; - Modernizarea și implementarea unor tehnologii, instalații și echipamente noi în întreprinderile din
--	--	--	--

			<p>industrie, cu respectarea BAT ;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Implementare sisteme de contorizare inteligente a energiei electrice și termice pentru clădiri municipale; - Implementarea de programe electronice de urmărire și autoevaluare a consumurilor de energie în locuințe; - Modernizarea, prin soluții de automatizare a rețelelor dar și a proceselor, a entităților responsabile cu distribuția energetică; - Achiziția exclusivă a echipamentelor electrice și electronice de înaltă clasă de eficiență energetic.
		<p>Promovarea utilizării surselor alternative de energie care au un impact redus asupra mediului</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Promovarea, întărirea și continuarea programelor de tip „Casa Verde”, privind înlocuirea sau completarea sistemelor clasice de încălzire cu sisteme care surse alternative de energie ; - Atragerea investitorilor care folosesc tehnologii nepoluante și dezvoltarea centrelor și parcurilor tehnologice “verzi” (ex. Cluj Innovation City, parcuri de servicii energetice, ferme și parcuri solare); - Implementarea tehnologiilor noi în producția de energie urbană (ex. cogenerare); - Investiții în producția de energie din surse regenerabile de către municipalitate; - Implementarea unei infrastructuri pentru a susține utilizarea vehiculelor electrice ; - Acordarea de facilități fiscale investitorilor în energie verde; - Montarea de sisteme de producere a energiei electrice folosind panourile solare fotovoltaice la instituții publice; - Producerea de energie electrică din resurse

			<p>fotovoltaice prin construirea unui parc fotovoltaic pe terenuri impropriei altor activități;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Plan de promovare a achizițiilor publice verzi ; - Realizarea de studii privind potențialul solar și eolian la nivel municipal ; - Implementarea unui Plan de Acțiune pentru Energie Durabilă (2014-2020) la nivelul municipiului.
--	--	--	--

5.8. Educația de mediu și conștientizarea comunității locale

	Probleme strategice cheie	Strategii sectoriale/Direcții Strategice	Direcții de acțiune, proiecte și activități propuse
8.	<p>Educația de mediu și conștientizarea comunității locale</p> <p>OBIECTIV: Promovarea unui stil de viață urban orientat către buna gestionare a mediului prin dezvoltarea de strategii care să vizeze educarea și conștientizarea comunității locale cu privire la problemele de mediu actuale.</p>	<p>Conceperea și implementarea unui program continuu și eficient de instruire, conștientizare și educare, respectând practici de lucru prietenoase cu mediul</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Strategie de comunicare internă și externă, vizând implementarea de măsuri de informare sistematică, educație ecologică și implicare a comunității în abordarea problemelor specifice; - Armonizarea strategiei de informare, comunicare și conștientizare cu reglementările UE în domeniu; - Introducerea disciplinei „Educație ecologică și protecția mediului” în oferta națională de discipline a Ministerului Educației; - Chestionarea periodică a comunității locale, a personalului din instituții publice, de învățământ, ONG și a voluntarilor ; - Organizarea periodică a sesiunilor de informare și formare profesională a personalului din administrațiile/instituțiile publice locale pentru îndeplinirea obligațiilor rezultate din implementarea legislației comunitare din domeniul mediului;

		<ul style="list-style-type: none"> - Planificarea anuală a acțiunilor de informare, educare și conștientizare a populației.
	Creșterea gradului de conștientizare, informare și educație de mediu	<ul style="list-style-type: none"> - Informarea comunității cu privire la starea factorilor de mediu și alte probleme specifice; - Furnizarea de informații publice de mediu la nivelul primăriei municipiului și la nivelul primăriilor de cartier; - Avertizarea populației din zonele urbane expuse poluării; - Editarea și distribuirea de materiale informative (pliante, broșuri, ghiduri tematice, expoziții, panouri informative ș.a.); - Programe anuale cu eco-concursuri pentru atragerea tinerei generații pe teme de protecția naturii; - Popularizarea Calendarului Evenimentelor Ecologice și marcarea tuturor acestor evenimente, prin informări în mass-media; - Organizarea acțiunilor educative destinate societății civile, prin implicarea acesteia; - Educație ecologică pentru colectarea selectivă a deșeurilor prin pliante, comunicate de presă și emisiuni radio-TV; - Seminarii de informare cu privire la obligațiile din legislația de mediu pe care le au societățile poluante/potențial poluante și modul de realizare a raportărilor; - Organizarea de mese rotunde/seminarii/conferințe pe teme de mediu și protecția acestuia; - Constituire unei rubrici pe pagina WEB a primăriei sau realizarea unui site tematic, interactiv, care să ofere

		<p>informații relevante despre problemele de mediu din sfera locală și metropolitană;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Implicarea mai activă a ONG în dezbaterile publice privind protecția mediului; - Oferirea de facilități și stimulente fiscale pentru asociațiile de locatari și alți purtători de interese preocupați de problemele de mediu identificate la nivel local și metropolitan.
	<p>Promovarea și introducerea de programe de cooperare pentru educarea și sensibilizarea publică care vizează dezvoltarea unui stil de viață comunitar sănătos în relație cu mediul</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Stabilirea unor parteneriate între ONG-uri, agenți poluatori, administrația publică, instituții publice, instituții de învățământ; - Consultare proactivă și dezbateri publice reală și din stadii incipiente a problemelor, politicilor și proiectelor de mediu sau cu impact de mediu cu implicarea și sprijinirea societății civile; - Introducerea facilităților fiscale pentru agenții economici care investesc în proiecte de protecție a mediului; - Monitorizarea respectării regulilor de ecologizare și aplicarea unui sistem coercitiv/compensator pentru dezvoltarea spiritului ecologic; - Creșterea numărului de parteneriate și de inițiative comune în domeniul protecției mediului urban și monitorizarea activităților desfășurate pe marginea acestora; - Comunicarea transparentă și cooperarea eficientă între instituții și administrația publică locală în domeniul implementării și respectării legislației de mediu.
	<p>Creșterea numărului de persoane implicate în</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Stabilirea unor parteneriate între ONG, agenți economici, administrația publică, instituții publice,

	voluntariatul și inițiativa de mediu	instituții de învățământ, entități de tip cluster; - Organizarea periodică de acțiuni de ecologizare și salubritate a zonelor urbane sensibile la presiunea antropică asupra mediului; - Dezvoltarea strategiei de comunicare a Primăriei către cetățeni ; - Crearea de rețele de școli, licee și universități care să promoveze protecția mediului urban; - Elaborarea unui program cu competiții specifice și acordarea de premii/facilități simbolice.
--	--------------------------------------	---

6. Propuneri de programe operaționale (PO) și proiecte asociate

PO1. Implementarea conceptului de fundamentare a planificării urbane în scopul dezvoltării durabile a municipiului.

Studiile de fundamentare sunt necesare pentru probleme care reclamă o analiză mai complexă și detaliată, având nevoie de soluții de specialitate. Astfel de studii sunt realizate, în mod normal, înainte de elaborarea strategiilor de dezvoltare, furnizând soluții viabile de optimizare a planificării urbane, prin eliminarea blocajelor de mediu generate de o dezvoltare anarhică.

Proiecte:

Pr.1. Studiu de fundamentare a circulației și transporturilor

Pr.2. Studiu de fundamentare pentru managementul apelor pluviale

Pr.3. Studiu de evaluare a impactului strategic asupra mediului urban și a zonei metropolitane Cluj-Napoca (ZMCN)

PO2. Creșterea calității vieții, prin asigurarea condițiilor necesare conectării cetățenilor cu spațiile de recreere și agrement

Proiecte:

Pr.1. Plan de dezvoltare a unei rețele interconectate de trasee ecologice, de agrement, recreere și relaxare (centura verde a municipiului)

Pr.2. Reconvertirea modului de utilizare a siturilor contaminate istoric

Pr.3. Plan de reamenajare și de înverzire a spațiilor publice ocupate de garaje individuale în zonele de locuit colectiv

Pr.4. Amenajarea și valorificarea unui „Parc Padure” în aria de interes a Pădurii Faget

Pr.5. Amenajarea de mini-spații urbane de relaxare, odihnă și recreere în cadrul spațiilor urbane (EcoMiniRelax)

PO3. Creșterea gradului de educare și a nivelului de informare în rândul cetățenilor

Proiecte:

Pr.1. Elaborarea unei Strategii de comunicare a Primăriei către cetățeni

Pr.2. Centru de informare, comunicare și promovare a dezvoltării durabile urbane („Green Information Center”);

Pr.3. Amenajarea unor centre de informare ecologică și de mediu la nivelul Primăriei și primăriilor de cartier („EcoInfoCity”) și a unităților școlare din municipiu („EcoInfoSchool”).

PO4. Creșterea eficienței energetice și eficientizarea consumului de resurse

Proiecte:

- Pr.1. Centru de consultanță publică gratuită în domeniul energiei durabile
- Pr.2. Implementarea unui plan de acțiune pentru energie durabilă urbană (Cluj-Napoca: oraș eficient energetic) („EnviroEnergyCity”)
- Pr.3. Centrul de management integrat al deșeurilor
- Pr.4. Centru de colectare/pregătire pentru reutilizare a deșeurilor din construcții și demolări
- Pr.5. Stație de compostare a deșeurilor biodegradabile, în vederea captării biogazului și obținerea de compost
- Pr.6. Sistem pilot de garanție/depozit pentru returnare în cazul ambalajelor pentru băuturi
- Pr.7. Proiecte de informare, conștientizare și educare a populației conform conceptului “zero waste” – încurajarea reciclării, refolosirii, valorificării materiale și energetice

PO5. Încurajarea alegerii sistemelor/mijloacelor de transport durabil în scopul protecției calității componentelor de mediu și a sporirii calității vieții

Proiecte:

- Pr.1. Plan de dezvoltare viabilă și interconectată a rețelei de trasee pietonale și de biciclete („EcoMobilityCity”)
- Pr.2. Strategie de încurajare a alegerii mijloacelor de transport în comun
- Pr.3. Proiect de amenajarea a culoarului de vale al Someșului Mic („Someș Green Valley Corridor”)

PO5. Crearea unei structuri operaționale funcționale în timpul situațiilor de urgență

Proiecte:

- Pr.1. Centru de management integrat al riscului de mediu și al crizelor sociale
- Pr.2. Studiu de evaluare a riscului asociat hazardelor hidro-atmosferice
- Pr.3. Proiect de identificare, delimitare și evaluare a spațiilor urbane și metropolitane expuse riscurilor NATECH („MetroUrbanRisk”)

Concluzii

Strategiile de planificare de mediu pot fi puse în aplicare în funcție de particularitățile componentelor mediului urban și de resursele financiare și necesitățile comunitare ale municipiului. Obiectivul general al strategiei de mediu este creșterea calității vieții, a nivelului de trai al populației și a calității componentelor de mediu printr-o creștere durabilă, prin promovarea unei economii mai eficiente, prietenoasă cu mediul și competitivă din punctul de vedere al utilizării resurselor și a politicii energetice.

Realitatea teritorială actuală reflectă o permanentizare și o acutizare a unor relații relativ conflictuale, stabilite în timp, între potențialul mediului local și sistemul socio-economic existent. Necesitatea identificării și evaluării stării și calității mediului este o activitate vitală în sprijinirea și implementarea unor politici durabile de dezvoltare locală la nivelul municipiului și a zonei metropolitane Cluj-Napoca (ZMCN). În consecință, problemele de mediu existente și potențiale trebuie abordate într-un context mai larg și în relație directă cu mediul socio-economic, astfel încât acestea să fie luate în considerare în proiectarea și implementarea dezvoltării strategice urbane pentru municipiul Cluj-Napoca în perioada 2014-2020.

Sintetizând informațiile prezentate în această documentație, considerăm că, pornind de la idea conceptuală de bază asociată planificării strategice a politicilor de mediu locale (**Cluj-Napoca - oraș inteligent, „SMART City”**), pot fi urmate următoarele direcții de planificare a mediului urban:

- **Dezvoltarea urbană durabilă (“Clujul Durabil”)**, care trebuie să pună accent pe valorificarea durabilă a componentelor mediului natural și a mediului socio-economic local și pe îmbunătățirea relațiilor existente între potențialul mediului local și exploatarea ecologică și antropică. Această direcție vizează promovarea unor ramuri economice cu impact redus asupra mediului, conservarea și îmbunătățirea calității componentelor mediului, implementarea transportului și construcțiilor durabile, valorificarea durabilă a bunurilor ecologice și a resurselor locale și valorificarea efectivă a potențialului resurselor educaționale din municipiu.

- **Reconversia mediului urban (“Clujul Verde”)** trebuie să pună accentul pe remodelarea spațiilor naturale (hidrice, geomorfice, verzi) și a celor construite (ex. reabilitarea estetică și arhitectonică a teritoriului urban, promovarea investițiilor în

energie “verde”, promovarea mobilității nepoluante în centrul orașului și în ariile rezidențiale, amenajarea de imobile independente energetic, amenajarea de centuri verzi în zona interioară și periurbană, creșterea numărului și a suprafeței spațiilor verzi și interconectarea acestora, reconversia teritoriilor ocupate de garaje colective de tip P etc.). Reconversia mediului urban permite organizarea spațială a municipiului pe principiul atingerii unui optim teritorial. În acest caz, trebuie avute în vedere și aspectele legate de serviciile sociale, administrarea comunității, planificarea peisagistică, a infrastructurii și a utilităților publice, influența parcurilor tehnologice, implementarea coerentă de politici de mediu adaptate specificului istoric și arhitectonic al municipiului, delimitarea de spații de intervenție prioritare (naturale, urbane și tehnogene) și conservarea elementelor de peisaj urban (cu valoare estetică, recreațională, științifică, inovativă și educațională), reabilitarea ariilor și siturilor cu probleme și riscuri de mediu (degradate și fragile) ș.a.

- **Utilizarea durabilă a resurselor energetice (“Clujul eficient energetic”)** va permite evaluarea corectă, punerea în valoare și gestionarea durabilă a resurselor energetice locale (hidroelectrice, solare, eoliene ș.a.) în strânsă legătură cu noile politici energetice naționale și comunitare; promovarea și implementarea unui plan de acțiune pentru energie durabilă urbană (Cluj-Napoca: oraș eficient energetic) („EnviroEnergyCity”) reprezintă o fereastră de oportunitate și un avantaj competitiv în egală măsură.

- **Managementul corespunzător al activității de planificare strategică**, care trebuie să pună accentul pe angrenarea și implicarea populației locale în acțiunile prioritare de mediu, dar și pe participarea publică la actele decizionale locale și regionale (**“Clujul, comunitate urbană eco-implicată”**). Aastă direcție trebuie să conducă la schimbarea mentalităților și la formarea unei atitudini comunitare “sănătoase” și corecte față de problemele de mediu existente în momentul de față. Educația și instruirea de mediu, atitudinea corectă și implicarea comunitară reprezintă premisele atingerii unui viitor durabil la nivelul municipiului și zonei metropolitane Cluj-Napoca.

În perioada 2014-2020, municipiul Cluj-Napoca poate fi promovat și poate deveni **cel mai durabil și mai “prietenos cu mediul”** oraș al României (“capitala mediului urban durabil”).

Bibliografie

1. Beer, A., (1998), Environmental Site Planning, Sage, London.
2. Benedek, J., (2001), Introducere în planning 1033nfrastuct, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca.
3. Benedek, J., (2004), Amenajarea teritoriului și dezvoltarea regională și, Ed. PUC, Cluj-Napoca.
4. Hall, P., (1999), Orașele de mâine. O istorie intelectuală a urbanismului secolului XX, Ed. All, București.
5. Harashina, S., (1996), Environmental Planning on Urban Level, Discussion Paper 96-6, Tokyo: Dept. of Social Engineering, Tokyo Institute of Technology.
6. Ianoș, I., (1987), Orașele și organizarea spațiului geografic, Ed. Academiei, București.
7. Ianoș, I., (2000), Sisteme teritoriale, Ed. Tehnică, București.
8. Mac, I., (2003), Știința mediului, Ed. Europtic, Cluj-Napoca.
9. Muntean, O.L., Baci, N., (2000), Strategii de planning environmental în Culoarul Târnavei Mari, Comunicări de Geografie, nr. 4, București.
10. Muntean, O.L., (2005), Evaluarea impactului antropic asupra mediului, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca.
11. Muntean, O.L., Baci, C., Petrescu-Mag, M., (2013), Dezvoltarea durabilă, Ed. Eikon, Cluj-Napoca.
12. Selman, P., (2000), Environmental Planning, JWS, London-New York.
13. Surd V., Bold I., Zotic V., Chira Carmen (2005), Amenajarea teritoriului și 1033nfrastucture tehnice, PUC, Cluj-Napoca.
14. Vallega, A., (1995), La regione, sistema teritoriale sostenibile, Mursia, Milano.
15. Westman, W., E., (1985), Ecology, Impact Assessment and Environmental Planning, J. Wiley & Sons, New York-Chichester-Brisbane-Toronto-Singapore
16. Cadru metodologic pentru grupurile de lucru sectoriale asociate procesului de planificare strategică a municipiului Cluj-Napoca, 2013-2020, elaborat de conf. Dr. Călin Hințea, Universitatea "Babeș-Bolyai", Cluj-Napoca, Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării, 2013;
17. Cluj Management and Planning Group, <http://cmpg.ro>

18. Consiliul Județean Cluj, <http://www.cjcluj.ro/>
19. European Commission, Environment, Urban Environment, Urban Transport, http://ec.europa.eu/environment/urban/home_en.htm
20. Liveable Cities, The benefits of urban environmental planning, http://www.unep.org/urban_environment/PDFs/LiveableCities.pdf
21. Making our cities attractive and sustainable, How the EU contributes to improving the urban environment, European Commission, European Union, 2010
22. Planul Local de Acțiune de Mediu, APM Cluj-Napoca, 2012.
23. Planul Regional de Acțiune de Mediu, ARPM Cluj-Napoca, 2011
24. Planul de Dezvoltare Regionala 2014-2020, ADR Nord-Vest;
25. Planul integrat de dezvoltare pentru Polul de Creștere Cluj-Napoca Zona Metropolitană cluj 2009 – 2015 , Asociația de dezvoltare intercomunitară Zona Metropolitană Cluj;
26. Plan Urbanistic General Cluj-Napoca actualizat – varianta pentru avizare, Primăria Mun. Cluj-Napoca, 2013;
27. Planul Local de Acțiune pentru Mediu (PLAM), județul Cluj, Agenția pentru Protecția Mediului (APM) Cluj ;
28. Primăria și Consiliul Local Cluj-Napoca, <http://www.primariaclujnapoca.ro/>
29. Programul Național de Reformă (2011-2013), Guvernul României, 2011, http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nrp/nrp_romania_ro.pdf
30. Proiect de planificare strategică a municipiului Cluj-Napoca (2013-2020) – Draft, Universitatea “Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării, 2013;
31. Proiect de planificare strategică a municipiului Cluj Napoca (2013-2020), analiza preliminară, Cluj Management and Planning Group, 2013;
32. Propunere de strategie de mediu pentru marile orașe ale României, Radu Mititean / Clubul de Cicloturism „Napoca”, 2013;
33. Raport de mediu pentru Strategia de Dezvoltare a Județului Cluj pentru perioada 2014-2020, elaborat de Centrul de Cercetări pentru Managementul Dezastrelor, Universitatea “Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca , Facultatea de Știința și Ingineria Mediului, 2012

34. Smart City Graz, <http://www.stadtentwicklung.graz.at/cms/beitrag/10195399/4631044/>
35. Strategia Europa 2020, http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm
36. Strategic Planning Tools, For eco-efficient and socially inclusive infrastructure
<http://www.unescap.org/esd/environment/infra/daproject/bangkok/documents/Strategic-Planning-Toolkit.pdf>
37. Strategia UE pentru regiunea Dunării, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panorama/pdf/mag37/mag37_ro.pdf
38. Strategia de Dezvoltare a Județului Cluj pentru perioada 2014-2020, Document elaborat în cadrul proiectului „Elaborarea Strategiei de Dezvoltare a Județului Cluj pentru perioada 2014-2020”. Cod SMIS 12836, finanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”, Beneficiar Consiliul Județean Cluj, 2012;
39. Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca – diagnoza problemelor de mediu și analiza SWOT, analiza preliminară, Universitatea “Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, Facultatea de Știința și Ingineria Mediului, 2013;
40. Documentații/liste cu propuneri ale diverselor ONG-uri locale sau alți factori de interes

Precizări finale

Documentația a fost elaborată de Grupul de lucru (WG) Mediu, format din specialiști din cadrul Universității Babeș-Bolyai, Facultatea de Știința și Ingineria Mediului, în cadrul procesului de planificare strategică a municipiului Cluj-Napoca, pentru perioada 2014-2020.

Colectivul de elaborare pentru prezentul document a fost format din:

Ozunu Alexandru (coordonator), Arghiuș Viorel, Muntean Liviu, Baci Nicolae, Bodea Ciprian, Reti Kinga, Roman Emil, Maloș Cristian, Roșian Gheorghe, Mihăiescu Radu, Baci Călin, Roșu Cristina, Modoi Cristina.

Adresăm mulțumiri celorlalți factori implicați (ONG-uri, persoane fizice/juridice), pentru sprijinul acordat prin furnizarea de sugestii/observații pe marginea subiectului: Beu Mihaela - director general SC MABECO SRL, Crișan Andrei - Societatea Lepidopterica Română, Maghiar Isaia – administrator SC MABECO SRL, Mititean Radu – director executiv Clubul de Cicloturism "Napoca", Morărescu Valer – director cercetare SC DIREN EXIM SRL, Pop Iosif – președinte al Consiliului Civic Local Cluj, Tudose Emanoil- arhitect urbanist, Zaha Ofelia - Asociația Floarea de Colț (AEFC), Societatea Ornitologică Română – Filiala Cluj, Asociația Bio-Habitat.

Cluj-Napoca

Septembrie 2013 – Ianuarie 2014

Anexa 1

Raport asupra procesului de întocmire a documentației asociate planificării strategice a municipiului Cluj-Napoca (Politici de mediu)

1. Constituire grup de lucru – realizat în cadrul ședinței desfășurate în data de 4 octombrie 2013, în cadrul Facultății de Știința și Ingineria Mediului. Grupul include următoarele persoane:

Prof. dr.ing. Alexandru Ozunu – Decan FSIM – coordonator ;

Lect.dr. Arghiuș Viorel– cadru didactic FSIM – secretar ;

Conf.dr. Roșu Cristina – Prodecan FSIM ;

Lect.dr. Reti Kinga – Prodecan FSIM ;

Prof. dr.ing. Baci Calin – Sef catedra FSIM;

Conf.dr. Muntean Liviu – Sef catedra FSIM

Lect.dr. Mihăiescu Radu – cadru didactic FSIM;

Lect.dr. Bădărău Sabin– cadru didactic FSIM ;

Lect.dr. Baci Nicolae– cadru didactic FSIM;

Lect.dr. Roșian Gheorghe– cadru didactic FSIM;

Asist.dr. Maloș Cristian– cadru didactic FSIM ;

Asist.drd. Bodea Ciprian– cadru didactic FSIM.

Drd. Emil Roman– cadru didactic FSIM.

2. Întâlniri de analiză și dezbateră a documentațiilor intermediare și a celei finale, atât în grupul intern, cât și cu alți factori interesați (ONG-uri, experți, persoane fizice, etc.)

- 9 octombrie 2013, ora 12,00 – Sedința grup de lucru. Ordinea de zi: stabilirea responsabilităților membrilor din grupul de lucru și a planului de activități;

- 30 octombrie 2013, ora 12,00 – Sedința grup de lucru. Ordinea de zi: stabilirea principalelor probleme strategice cheie și a strategiilor sectoriale asociate acestora, reactualizare termene asociate planului de activități;

- 19 noiembrie 2013, ora 12,00 – Sedința grup de lucru. Ordinea de zi: prezentarea unui prim draft, analiza în cadrul grupului intern a secțiunilor finalizate și planificarea primei ședințe de dezbateră publică;

- 26 noiembrie 2013, ora 16,00 – Ședință de dezbateră publică. Cu ocazia acestei ședințe au fost convocați specialiști, reprezentanți ai ONG-urilor și persoane care și-au

exprimat disponibilitatea de a lua parte la definitivarea acestei documentatii. Au participat reprezentanți din partea Societății Ornitologice Române – Filiala Cluj, Asociației Bio-Habitat, Societății Lepidopterice Române și Asociației Floarea de Colț.

- 15 decembrie 2013 – trimiterea, pe cale electronică, a unui draft intermediar către ONG-urile cu specific în vederea formulării de observații și sugestii pe marginea subiectului. Cu această ocazie s-au primit răspunsuri de la reprezentanți din partea: Clubului de Cicloturism "Napoca", Asociației Floarea de Colț, Arhitect Emanoil Tudose.

- 22 ianuarie 2014, ora 16,00 – ședința finală de dezbateri a Strategiei. Cu această ocazie au participat reprezentanți din partea Societății Ornitologice Române – Filiala Cluj, Asociației Bio-Habitat, SC MABECO SRL, SC DIREN EXIM SRL, Consiliul Civic Local Cluj, Tudose Emanoil- arhitect urbanist.

3. Predare documentație finală – luni, 3 februarie 2014

Multiculturalism

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

Componenta multiculturală a strategiei municipiului Cluj-Napoca 2014–2020

„Clujul: oraș european, centrul istoric al Transilvaniei,
o comunitate cu caracter unic, intercultural”

Cuprins

1. Preambul
2. Planificarea urbană în contextul diversității
 - 2.1. Exemple în lume
 - 2.2. Contextul european
 - 2.2. Proiectul *Intercultural Cities*
3. Analiza preliminară
 - 3.1. Structura etnodemografică
 - 3.2. Experiențe anterioare
4. Valorificarea potențialului multicultural la Cluj-Napoca
 - 4.1. Multiculturalitatea clujeană văzută de *stake-holderi*
 - 4.2. Analiza SWOT
 - 4.3. Direcții strategice, programe operaționale
5. Concluzii: probleme strategice cheie și lista de priorități a programelor operaționale

1. Preambul

Viziunea pe care se bazează strategia de dezvoltare pe termen lung a municipiului Cluj-Napoca definește dezvoltarea în termenii calității vieții locuitorilor din urbe. Din această perspectivă orașul este văzut ca un spațiu al realizării individuale și colective, cu cetățeni activi, un mediu economic creativ, complex, dinamic și competitiv, capabil să utilizeze resursele într-un mod integrat și să ofere o dezvoltare sustenabilă a comunității.

Viziunea strategică descrie totodată orașul ca un pol de excelență academică, unde mediul universitar este angajat în viața comunității, devenind o sursă a creativității, inovației și cercetării. Ca reper european prin viața sa culturală dinamică, vibrantă, care sprijină experimentarea și inițiativa, orașul urmărește utilizarea culturii ca factor transversal în organizarea comunității, cultura fiind, în această viziune, motorul transformării sociale și al regenerării urbane.

Una din resursele valoroase de care Clujul dispune și care poate fi utilizată în spiritul celor de mai sus este potențialul multicultural al orașului. Un complex fascinant al diversității culturale, cu rădăcini adânci atât în istorie, cât și în realitățile etnodemografice contemporane poate deveni sursă de creativitate, inovare și inspirație, cu un considerabil potențial în ceea ce privește influența exercitată asupra calității vieții cetățenilor, mediului economic, dezvoltării sustenabile a comunității, excelenței academice și, nu în ultimul rând, obiectivului de oraș recunoscut ca reper european.

2. Planificarea urbană în contextul diversității

Valorificarea potențialului diversității și transformarea acesteia din amenințare în sursă de inspirație, creativitate și inovație este un fenomen larg răspândit în lume, mai ales

în Lumea Nouă, în cazul marilor state primate de număr mare de imigranți. Nu este rară însă nici varianta în care diversitatea gestionată, valorificată și reflectată prin politici locale nu este legată de fenomenul migrației ci are rădăcini istorice.

2.1. Exemple din lume

Câteva exemple de orașe ale căror autorități locale elaborează și implementează strategii multiculturale sunt oferite, printre altele, de Vancouver, Canada (<http://ww2.unhabitat.org/mediacentre/documents/sowcr2006/SOWCR%2014.pdf>), Coquitlam, Canada (<http://www.coquitlam.ca/planning-and-development/resources/social-planning/multiculturalism.aspx>), Longmont, Colorado, SUA (<http://www.ci.longmont.co.us/cs/multiplan/eng/>), Orlando, Florida, SUA (<http://www.cityoforlando.net/elected/mayor/multicultural/index.htm>), Brisbane, Australia (<http://www.brisbane.qld.gov.au/community/community-support/migrating-to-brisbane/multicultural-communities-program/index.htm>), Sidney, Australia (<http://www.cityofsydney.nsw.gov.au/Community/ServicesAndPrograms/MulticulturalServices/CulturalDiversityStrategy2008-2011.asp>) etc.

Obiectivele specifice urmărite de autoritățile locale din aceste exemple sunt: (1) asumarea, aprecierea și promovarea diversității; (2) comunicare eficientă cu diferitele segmente culturale ale populației; (3) servicii sensibile la diferențele culturale; (4) reprezentativitate în diferite foruri consultative și decizionale; (5) leadership și advocacy pentru eficientizarea politicilor care urmăresc capitalizarea avantajelor diversității; (6) susținerea atractivității orașului în context global, în vederea atragerii investitorilor și a capitalului uman de înaltă calificare.

Interesul pentru valorificarea avantajelor pe care diversitatea le oferă în contextul unei comunități urbane moderne s-a materializat inclusiv în analize dedicate conceptului de *planificare urbană în contextul diversității*, care include, printre altele, obiectivul fundamentării unui spațiu comun în care se regăsesc diferitele componente culturale ce alcătuiesc comunitatea urbană. Un astfel de material, ([http://canada.metropolis.net/pdfs/qadeer extracted plan canada e.pdf](http://canada.metropolis.net/pdfs/qadeer%20extracted%20plan%20canada%20e.pdf)), elaborat în *context canadian, propune următorul index al politicilor și practicilor utile în planificarea multiculturală*:

1. Oferirea de facilități în limbile minorităților, interpretare și traducere în consultări publice.
2. Includerea reprezentanților minorităților în comitete de planificare și grupuri de lucru, precum și diversificarea personalului procesului de planificare.
3. Includerea organizațiilor comunităților etnice sau minoritare în planificarea proceselor de luare a deciziilor.
4. Recunoașterea diversității etnice ca obiectiv în planificările oficiale.
5. Politici la nivelul orașului pentru instituții cu specific cultural, precum: lăcașuri de cult, instituții de cultură, case de pompe funebre, târguri și parade etc.
6. Analiza variabilelor etnice și rasiale în analiza procesului de planificare.
7. Studiarea enclavelor etnice și a zonelor în schimbare.
8. Politici sau direcții pentru sprijinirea cartierelor etnice.
9. Politici sau strategii pentru zone comerciale, mall-uri și centre de afaceri cu specific etnic.
10. Includerea culturii/religiei între aspectele în baza cărora se fac modificări la fața locului în funcție de nevoile specifice.
11. Includerea de semne, nume de străzi și simboluri cu specific etnic.
12. Politici privind furnizarea de servicii care răspund la nevoi cu specific etnic.

13. Politici privind furnizarea de servicii care răspund la nevoile imigranților.
14. Politici și proiecte de preservare a moștenirii etnice.
15. Recomandări privind locuințele adecvate diverselor grupuri.
16. Promovarea inițiativelor comunităților etnice referitoare la locuințe și dezvoltarea zonală.
17. Strategii de dezvoltare care iau în considerare nevoile interculturale.
18. Promovarea și sistematizarea inițiativelor etnice în vederea dezvoltării economice.
19. Politici și strategii pentru promovarea artei și a serviciilor culturale cu specific etnic.
20. Acomodarea sporturilor cu specific etnic în proiectul terenurilor de joacă.

Există totodată *ghiduri de planificare multiculturală elaborate pentru uzul autorităților locale* din Australia precum:

http://www.crc.nsw.gov.au/_data/assets/pdf_file/0007/10978/Multicult_Planning_Framework.pdf, respectiv

http://www.omi.wa.gov.au/resources/clearinghouse/Planning_framework_guide.pdf.

Ghidul elaborat pentru autoritățile locale din Australia de Vest stabilește trei obiective fundamentale urmărite de procesul de planificare multiculturală, respectiv șapte direcții de acțiune și impact.

Obiectivele sunt formulate după cum urmează:

1. *participarea efectivă* a comunităților lingvistice și cu particularități culturale în viața socială, economică și culturală a comunității locale;
2. asigurarea *echității* în accesul la resurse publice și a tratamentului în fața legii;
3. *promovarea beneficiilor* care decurg din diversitate.

Cele șapte direcții de acțiune și de impact sunt împărțite în următoarele trei direcții strategice:

- 1: *Planificarea și evaluarea*, care include direcțiile (A) de planificarea strategică și de afaceri, (B) consultare și feedback;
2. *Dezvoltarea capacităților și alocarea de resurse*, care include direcțiile (C) leadership, (D) resurse umane, (E) acces și echitate;
3. *Programe și servicii*, care include direcțiile (F) comunicare, (G) dezvoltarea economică, socială și culturală.

Fiecare direcție de acțiune are asociată o listă de rezultate concrete și opțiuni de implementare a obiectivelor strategice din care reprezentanții autorităților locale se pot inspira.

Lucrarea semnată de Phil Wood și Charles Landry („*The Intercultural City: Planning for Diversity Advantage*”, London, Earthscan, 2007) este de asemenea relevantă în acest context.

2.2. Contextul european

În context european, raportarea la problema diversității este influențată în prezent de cotitura care s-a produs în perioada 2008-2010 în viziunea unor foruri internaționale precum Consiliul Europei sau UNESCO. În 2008, Consiliul Europei a adoptat documentul intitulat „*White Paper on Intercultural Dialogue*” care a plecat de la premisa eșecului multiculturalismului în gestionarea consecințelor diversității și a propus mutarea accentului pe dialogul intercultural. Documentul UNESCO din 2009, intitulat *World Report on Cultural Diversity*, vorbește despre o lume care a trecut, la scară globală, în faza post-multiculturalistă. Ambele documente afirmă că interculturalismul și dialogul intercultural

vor corecta eșecurile politicilor multiculturale care au adus, adesea, la „balkanizarea” societăților.

2.3. Proiectul *Intercultural Cities*

Plecând de la aceste premise, Comisia Europeană și Consiliul Europei au lansat în 2011 proiectul *Intercultural Cities*, care a cuprins 11 orașe europene în faza pilot și și-a stabilit următoarele obiective:

- stimularea unor dezbateri și generarea de politici în orașele pilot în vederea aplicării viziunii interculturale în gestionarea a problemelor legate de imigranți, integrare și coeziune socială;
- încurajarea orașelor pilot în elaborarea unor strategii interculturale ample care urmăresc gestionarea diversității urbane;
- oferirea de exemple altor orașe din Europa.

În accepțiunea proiectului, un *oraș intercultural* se definește prin următoarele caracteristici asumate:

- diversitatea este considerată drept sursa dinamismului, inovării, creativității și creșterii (probabil economice);
- diversitatea este definită ca normă și patrimoniu, respectiv identitatea fiecăruia, este respectat;
- spațiile publice, școlile, spațiile de locuit, locurile de muncă și forurile culturale permit interacțiunea între persoanele cu background cultural diferit și facilitează schimburi de variate feluri în avantajul productivității și al creativității;
- forurile de consultare publică, de dezbateri și de luare a deciziilor reflectă diversitatea comunității, conflictele culturale fiind acceptate și rezolvate de regulă la nivelul cel mai de jos (*grass root*);
- politicienii și mass media încurajează participarea cetățenilor la definirea unei identități comune.

Pentru a deveni capabile de o transformare de o asemenea anvergură, orașele participante la proiect adoptă și implementează strategii interculturale care urmăresc transformarea treptată a politicilor, spațiilor publice, instituțiilor, respectiv a relațiilor dintre comunitățile culturale care alcătuiesc populația orașelor respective.

Pe site-ul Consiliului Europei

(http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/culture/Cities/Default_en.asp) există o variantă a proiectului intitulat „*gubernanță și politici pentru comunități diverse*” care include și un *index al orașelor interculturale*, calculat cu ajutorul a 66 de itemuri, grupate în 14 indicatori (http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/culture/Cities/Index/default_en.asp).

La evaluările periodice participă peste 40 de orașe din lume printre care: Amadora, Arezzo, Barcelona, Bilbao, Dortmund, Duisburg, Bari, Campi Bisenzio, Capannori, Cartagena, Casalecchio di Reno, Castelvetro di Modena, Constanța, Erlangen, Fermo, Fucecchio, Fuenlabrada, Genova, Gexto, Jerez de la Frontera, Lodi, Mexico city, Montréal, Munich, Offenburg, Parla, Pompei, Ravenna, Rijeka, San Giuliano Terme, Sabadell, Sechenkivsky, Senigallia, Tenerife, Turin, Turnhout, Unione dei Comuni-Savignano sul Rubicone, Västerås, Veneția și Zürich.

Performanțele singurului oraș din România care participă la proiect, Constanța, pot fi consultate la adresa:

http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/culture/Cities/Index/Constanta_en.pdf (datele au fost colectate în mai 2012).

Principiile de bază ale proiectului *Intercultural Cities* sunt rezumate în materialul intitulat „*Evidence of the Economic and Social Advantages of Intercultural Cities Approach*” (accesibil pe site-ul proiectului), după cum urmează.

Abordarea orașelor interculturale, bazată pe cercetări empirice efectuate în 2009 în 11 orașe pilot din Europa, propune un nou model care încearcă să depășească limitările și slăbiciunile modelelor tradiționale de segregare, asimilaționism și multiculturalism. Modelul are următoarele caracteristici mai importante:

- Abordează diversitatea ca un avantaj pentru dezvoltarea locală. Promovează toleranța și deschiderea față de diferență, prezentate ca precondiții pentru a culege beneficiile diversității din orașe și organizații;
- Promovează implicarea activă a instituțiilor publice, organizațiilor neguvernamentale, comunităților de afaceri și a asociațiilor comunitare în formularea politicilor (interculturale). Acest lucru este în concordanță cu principiul deschiderii procesului de realizare a politicilor, promovat de cercetare și crește capacitatea diferitelor comunități ale orașului de a se implica, ajută la integrarea imigranților în comunitate și contribuie la dezvoltarea vieții economice și sociale a orașului;
- Promovează o viziune a orașului în care întâlniri între rezidenți cu caracteristici etnice și culturale diferite se produc cu ușurință, facilitate de designul spațiilor și instituțiilor urbane. Urmărește să promoveze spații deschise de interacțiune, care să depășească barierele, sprijinind încrederea, coeziunea și facilitând circulația ideilor și a creativității;
- Este transversală, fiind comună unor domenii precum educația, administrația publică, serviciilor publice (de exemplu, locuințe, planificare urbană, securitate, servicii de sănătate, educație), piața muncii, medierea conflictelor, viața culturală. Ea ajută la mobilizarea cetățenilor în funcție de alte caracteristici decât cele etnice, diminuând diviziunile culturale;
- Per ansamblu, nivelul crescut de încredere și coeziune socială ajută la prevenirea conflictelor și a violenței, crește eficiența politicilor și face orașul atractiv pentru oameni și investitori deopotrivă.

Beneficiile abordării se referă, deci, atât la administrarea orașului și guvernare, planificare urbană, locuințe, educație, servicii publice, sectorul economic, cât și la calitatea

capitalului social, inovație, implicare cetățenească, coeziune socială și multitudinea de opțiuni din care cetățenii pot alege în viața lor socială și culturală.

Proiectul *Intercultural Cities* pune la dispoziția celor interesați un *ghid de bune practici* cu exemple concrete din orașele participante, clasificate după 12 domenii de politici publice (<http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/culture/Cities/guidance/General.pdf>) și un *manual metodologic privind elaborarea strategiilor interculturale*: (<http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/culture/Cities/ICCstepbystepAugust2012.pdf>).

Rezultatele proiectului înregistrate în intervalul 2008–2013, reflectate în exemple concrete ale unora dintre orașele participante, sunt redade în publicația de pe adresa: http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/culture/Cities/ICCOutcomes_en.pdf.

3. Analiza preliminară

Municipiul Cluj-Napoca este un oraș cu o poziționare istorică și geografică ce îl predestinează pentru exploatarea potențialului multicultural de care dispune. Caracteristicile istorice și contemporane ale orașului sunt legate de variate forme ale diversității etnice, culturale și religioase, de un patrimoniu istoric de excepție, reflectând multiple interferențe culturale din trecut, precum și de o gamă largă a subculturilor specifice erei postmoderne care pot fi exploatate cu șanse bune în vederea sporirii atractivității orașului, respectiv a spiritului antreprenorial. În completare la diversitatea cu rădăcini istorice, orașul a devenit în ultimii ani un loc de atracție pentru investitori străini, studenți și imigranți din țări non-UE.

3.1. Structura etnodemografică

Situația comparativă a recensămintelor populației la nivelul anilor 2002 și 2011, în baza datelor publicate de INS, prezintă următorul tablou în ceea ce privește două componente de bază ale diversității, etnia și religia:

Etnie	2002		2011	
	Români	252.433	79,39%	245.737
Maghiari	60.287	18,96%	49.565	15,27%
Rromi	3.029	0,95%	3.273	1,01%
Germani	734	0,23%	544	0,17%
Evrei	217	0,07%	155	0,05%
Ucraineni	146	0,05%	127	0,04%
Greci	147	0,05%	71	0,02%
Altă etnie	905	0,28%	1.939	0,60%
Informație nedisponibilă	55	0,02%	23.165	7,14%
TOTAL	317.953	100,00%	324.576	100,00%

Religie	2002		2011	
	Ortodoxă	220.011	69,20%	212.975
Reformată	38.779	12,20%	31.597	9,73%
Romano-catolică	17.540	5,52%	14.940	4,60%
Greco-catolică	18.484	5,81%	14.152	4,36%

Penticostală	8.270	2,60%	8.083	2,49%
Baptistă	3.786	1,19%	3.603	1,11%
Unitariană	3.369	1,06%	2.946	0,91%
Martorii lui Iehova	-	-	1.907	0,59%
Adventistă de ziua a șaptea	981	0,31%	1.028	0,32%
Musulmană	396	0,12%	879	0,27%
Altă religie	4.574	1,44%	3.992	1,23%
Fără religie, atei	1.204	0,38%	2.809	0,87%
Informație nedisponibilă	559	0,18%	25.665	7,91%
TOTAL	317.953	100,00%	324.576	100,00%

Țara de origine a imigranților	Nr. persoane în evidența autorităților (2013)
Moldova	573
Turcia	171
China	64
Siria	62
SUA	141
Israel	123
Serbia	28
Irak	12
Tunisia	332
Ucraina	48
Liban	10
Iran	9
Maroc	151
Iordania	54
Albania	49
Egipt	27
India	59
Federația Rusă	28
Pakistan	23
Filipine	8
Vietnam	9
Alte țări	346
TOTAL	2327

Scopul stabilirii în Cluj	Nr. persoane (2013)
Angajare	99
Familie	635
Studii	1234
Lungă ședere	191
Altele	168
TOTAL	2327

Acest tablou pune în evidență dinamica multiculturalității orașului pe parcursul celor nouă ani. Transformări substanțiale au avut loc la nivelul raportului dintre multiculturalitatea istorică și multiculturalitatea internațională. Astfel, pe fondul creșterii numărului de locuitori ai orașului, s-a înregistrat o scădere a procentului componentelor etnică și religioasă care definesc multiculturalitatea istorică, atât a populației majoritare, cât și a populațiilor minoritare, cu excepția celei rrom. Pe de altă parte, la nivelul componente religioase, se observă o creștere a multiculturalității specifice epocii globalizării.

Un aspect demn de remarcat îl constituie creșterea spectaculoasă a neasumării identitare, atât etnice cât și religioase, ceea ce ridică serioase semne de întrebare cu privire la eficiența politicilor multiculturale.

3.2. Experiințe anterioare

Procesul de planificare strategică realizat pentru ciclul 2007–2013 a identificat *multiculturalismul* ca fiind una din caracteristicile definitorii ale orașului Cluj-Napoca. De asemenea, multiculturalismul a fost identificat ca o resursă importantă pentru dezvoltarea turistică, economică, culturală și socială a orașului. Astfel, această resursă se regăsește valorificată în strategia de dezvoltare 2007–2013 atât prin existența unui capitol dedicat multiculturalismului între *direcțiile strategice de dezvoltare*, precum și prin caracterul transversal, aspecte legate de multiculturalism regăsindu-se între direcțiile de dezvoltare în domeniul precum turismul, cultura sau serviciile sociale.

În domeniul multiculturalismului au fost identificate următoarele direcții strategice:

1. *Definirea unei identități multiculturale a orașului și promovarea acesteia prin intermediul tuturor canalelor de comunicare.*
2. *Încurajarea și promovarea parteneriatelor între instituțiile publice, private, organizații non-guvernamentale în diferite domenii de activitate: educație, cultură, turism.*
3. *Organizarea de evenimente cu caracter multicultural, elaborarea în acest scop a unei agende pe termen scurt și mediu.*
4. *Valorificarea potențialului multicultural al orașului pentru a încuraja turismului cultural.*
5. *Conștientizarea problematicii rrom ca o componentă a potențialului multicultural al orașului.*

O serie de programe operaționale decurg din aceste direcții strategice:

1. *Evaluarea situației prin realizarea unei cercetări sociologice pentru a analiza starea relațiilor interetnice din Cluj-Napoca și acele domenii care necesită intervenție.*
2. *Elaborarea unei strategii de comunicare a identității multiculturale a orașului.*
3. *Lansarea unei campanii de promovare a mesajului multicultural pe toate canalele de comunicare (ziarul, website-ul primăriei etc.).*
4. *Inițierea periodică a unor întâlniri multisectoriale (instituții publice, organizații non-guvernamentale, sectorul de afaceri) pentru armonizarea eforturilor de acomodare a diversității etnoculturale.*
5. *Încurajarea parteneriatelor în domeniile identificate de analiza SWOT ca fiind în mod preponderent domenii de segmentare pe criterii etnice: cultură, mediul asociativ și învățământ.*
6. *Realizarea unei publicații reprezentative care să illustreze potențialul multicultural al orașului.*
7. *Organizarea de evenimente de promovare a multiculturalismului.*
8. *Angajarea unui expert rrom.*

9. *Înființarea unei instituții sau a unor secții în cadrul instituțiilor existente de promovare a acestora (un muzeu al rromilor etc.).*

Dintre programele operaționale propuse, în perioada 2007–2013 au fost realizate următoarele:

1. *Cercetare sociologică* având ca scop analiza relațiilor interetnice din Cluj-Napoca. Inițiată de Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală, realizată pe două eșantioane reprezentative din Cluj-Napoca (un eșantion reprezentativ pentru populația adultă neinstituționalizată a orașului Cluj-Napoca, respectiv un eșantion reprezentativ pentru populația adultă neinstituționalizată de etnie maghiară), cercetarea a relevat faptul că relațiile dintre etniile clujene s-au îmbunătățit începând cu anul 2004. Principalele trei soluții avansate de clujeni în scopul ameliorării în continuare a climatului interetnic au fost: creșterea gradului de colaborare între grupuri, creșterea rolului educației ca mijloc de promovare a diversității și schimbarea mentalităților.

2. Elaborarea *ghidului multicultural* al orașului Cluj-Napoca, ilustrând potențialul multicultural al orașului pentru turiști. Realizat în parteneriat de către Primăria municipiului Cluj-Napoca și Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală, ghidul, editat în patru limbi, reflectă diversitatea etnoculturală a orașului, fiind primul produs de acest fel promovat de Primărie, atât prin biroul de informare turistică cât și prin pagina web a instituției.

Cu toate că elaborarea și promovarea unei strategii de comunicare a identității multiculturale a orașului nu s-a putut realiza în ciclul de planificare strategică precedent, o serie de măsuri punctuale ale administrației publice locale au fost puse în practică, dintre care pot fi amintite: sprijinirea unor manifestări culturale de amploare ale comunității maghiare – Zilele Culturale Maghiare; sprijinirea unor manifestări culturale având și caracter intercultural – TIFF; amplasarea pe monumentele istorice a unor plăcuțe în cinci limbi, printre care și limba maghiară; alocarea din bugetul local a unor resurse financiare pentru instituții publice sau private ale minorităților etnice; angajarea unor persoane din rândul comunității maghiare în servicii publice etc. Toate acestea au avut menirea consolidării încrederii reciproce dintre majoritate și minorități.

4. Valorificarea potențialului multicultural la Cluj-Napoca

În vederea elaborării componentei multiculturale a strategiei de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca pentru anii 2014–2020 au fost organizate trei focus-grupuri, pe de o parte cu membri ai grupului de lucru și pe de altă parte cu stake-holderi, personalități care au implicații majore în dezvoltarea și implementarea politicilor multiculturale la nivelul orașului.

Pe baza analizei focus-grupurilor, rezultatele obținute pot fi sintetizate în următoarele trei direcții: (1) identificarea aspectelor specifice ale multiculturalității ce caracterizează orașul, (2) analiza SWOT și (3) identificarea direcțiilor strategice, respectiv a programelor operaționale care urmăresc valorificarea potențialului reprezentat de caracterul multicultural al orașului.

4.1. Multiculturalitatea clujeană văzută de *stake-holderi*

Este necesară, înainte de toate, o distincție clară între două aspecte complementare ale problemei: cel empiric, respectiv cel normativ-regulativ.

Multiculturalitatea municipiului este una bine reprezentată, reală, fără a fi, însă, comparabilă cu aceea a „orașelor globale”. Ea poate fi circumscrisă prin apelul la diverși descriptori, respectiv articulată pe mai multe paliere:

- palierul etnic: diversitatea etnică este construită istoric, dar și prin fenomenul contemporan al migrației temporare interne (de exemplu, studențimea care vine din secuime) sau externe (studenți din U.E, spațiul nord-african și asiatic, respectiv angajați ai multinaționalelor). Această ultimă categorie de imigranți aduce cu sine și diversitatea *rasială*;
- palierul lingvistic;
- palierul religios;
- palierul claselor sociale;
- palierul genurilor sociale.

Multiculturalismul, în schimb, se referă la modul în care este percepută, recunoscută, normată, valorizată multiculturalitatea din punct de vedere social și politic.

Din această perspectivă, aspecte definitorii ale multiculturalismului clujean sunt:

- se axează pe o realitate istorică, puternic ancorată în etnicitate;
- este un mod de viață care există, practic, în toate zonele orașului, nu doar în centru;
- se definește prin toleranță față de cei veniți din alte zone ale țării, care au contribuit la configurarea multiculturalității: Clujul a adoptat cu generozitate oameni veniți din alte orașe sau sate ale României, care au adus cu ei și cultura locului de unde au venit;
- în ultimii ani este în continuă creștere componenta de multiculturalitate internațională;
- este fundamentat pe situații concurențiale, conflictuale, contestative.

La nivel discursiv, principalele argumente care susțin ideea că orașul *este* o locație multiculturală sunt:

- caracterul multietnic al populației;
- componenta multiculturală a diferitelor instituții de o importanță majoră în oraș;
- prezența în viața orașului a unui număr mare de studenți străini;
- evenimentele care promovează multiculturalismul;
- acceptarea multiculturalismului de către autoritățile locale pentru crearea și promovarea unui brand de oraș.

Pe de altă parte, principalele argumente care susțin ideea că Clujul *nu este* o locație multiculturală sunt:

- culturile minoritare (germană, evreiască, maghiară) sunt tot mai puțin vizibile în spațiul public al orașului, existând și funcționând, mai degrabă, mai multe monoculturi paralele;
- nu există o vizibilitate și o cultură politică a multiculturalității;
- parte a populației și a intelectualilor este naționalistă.

Pe scurt, municipiul Cluj-Napoca este o locație incipient multiculturală, unde instituțiile cu caracter multicultural constituie puncte de legătură între monoculturi paralele.

4.2. Analiza SWOT

Puncte tari:

- existența unui potențial multicultural, exprimat în resursă umană, instituțională, istorică;

- existența mai multor categorii de culturi (etnice, religioase, sociale etc.), ceea ce imprimă orașului o diversitate care poate fi percepută ca resursă și, implicit, valorizată;
- expunerea orașului, în prezent, ca urmare a fenomenului migrației, la o diversitate externă, fapt care poate spori vizibilitatea diversității interne și poate conduce la o mai bună valorificare a ei;
- existența unei memorii culturale extrem de diverse a orașului (etnică, lingvistică, religioasă, socială, de patrimoniu arhitectural etc.), memorie construită de personalități aparținătoare mai multor culturi;
- existența a numeroase biserici/lăcașuri de cult ale mai multor confesiuni, care promovează principiile ecumenismului religios;
- reîmprospătarea continuă a potențialului multicultural al orașului prin studenții care frecventează învățământul universitar clujean;
- funcționarea a numeroase instituții culturale și ONG-uri care promovează și implementează politici multiculturale;
- dezvoltarea, în ultimii ani, a unei atmosfere favorabile politicilor multiculturale și inclusiv a unor modele de bune practici în ceea ce privește implementarea politicilor multiculturale, în instituții precum Universitatea „Babeș-Bolyai”, Teatrul Maghiar, Teatrul de Păpuși Puck, Filarmonica, Muzeul Etnografic al Transilvaniei, Casa Tranzit, Fabrica de Pensule, sau prin intermediul mass-mediei în limbile minorităților etnice etc.;
- organizarea la Cluj, a unor evenimente de amploare, care valorifică multiculturalitatea: TIFF-ul, Zilele Culturii Maghiare, evenimente sportive;
- intrarea municipiului în rețele cu alte orașe: „Cluj-Napoca, oraș înfrățit cu...”;
- existența unei rețele educaționale complexe, dimensiune care poate contribui la crearea/creșterea competenței multi- și interculturale;
- ponderea ridicată a populației cu studii superioare în oraș, fapt care ajută la o benefică schimbare de mentalitate, propice politicilor multiculturale;
- prezența și activarea în oraș a unei serii de experți, care pot contribui la dezvoltarea politicilor administrației publice;
- funcționarea situațiilor cotidiene de schimb cultural, în cadrul rețelelor personale și profesionale;
- existența semnelor și a spațiilor întâlnirii culturale.

Puncte slabe:

- existența unor domenii de segmentare pe criterii etnice, lingvistice, culturale, fapt care configurează paradoxul „lumilor paralele”: „ne respectăm, dar nu ne cunoaștem”; Această insularitate culturală și lipsă de dialog între culturi este vizibilă atât în privința culturilor istorice ale Clujului, cât și în privința multiculturalității internaționale, tot mai accentuată în ultimii ani;
- dezvoltarea unor fenomene de segregare și auto-segregare etnică, cu consecințe negative pentru comunitățile culturale;
- lipsa cooperării culturale, respectiv a punților de interacțiune între structurile organizatorice, dar și a instrumentelor care favorizează aceste interacțiuni (de exemplu, lipsa unui dicționar academic româno-maghiar);

- funcționarea, la nivel administrativ, a unor politici care adâncesc faliile etnice, prin lansarea unor mecanisme de finanțare a proiectelor comunitare care reproduc logica segregării etnice, prin neîncurajarea dialogului intercultural;
- prezența scăzută a etniei rrom, în calitatea sa de actor cultural pe scena orașului, și lipsa asumării comunitare față de această problemă a comunității rrom, receptată exclusiv prin prisma nevoilor ei sociale;
- lipsa unor spații de interacțiune culturală între localnici și cei care vin în oraș, în cadrul unor programe academice, al unor schimburi de experiență sau pentru a munci;
- fundamentarea interacțiunii culturale se bazează mai mult pe relații individuale de prietenie și prea puțin pe asumarea acesteia în cadrul unor proiecte politice, cu consecințe vizibile în planul realității de zi cu zi a orașului;
- prescripțiile unei bune conviețuiri nu creează premisele cunoașterii reciproce a comunităților etnice clujene;
- existența unor situații conflictuale între etnii, configurate istoric și accentuate la nivel politic;
- lipsa presiunii sociale pentru a crea interacțiune între culturi;
- lipsa asumării componentei multiculturale la nivel comunitar și individual;
- alocarea resurselor bugetului municipal mai mult înspre dezvoltarea ansamblului și mai puțin înspre proiecte care să coalizeze și să întâlnească comunitatea;
- lipsa unei politici de denumire a străzilor municipiului, care să țină cont de pluralitatea culturală existentă;
- ponderea ridicată a populației cu convingeri naționaliste, care resping ideea multiculturalității;
- lipsa empatiei la nivel individual;
- teama autorităților locale de implementare a unor politici multiculturale reale, teamă cauzată de calculele politice;

Oportunități:

- existența rețelei orașelor interculturale europene, care pot oferi exemple, în ceea ce privește dezvoltarea unor strategii interculturale ample;
- existența unor modele de organizare a comunităților de imigranți (de exemplu, Centrul Cultural Arab, ce oferă inclusiv cursuri de limbă arabă), care creează micro-spații de dialog cultural;
- potențialul economic ridicat și mediul propice investitorilor străini, care valorizează inclusiv cultura diversității la locul de muncă;
- crearea și asumarea de către Cluj a poziției de „oraș nr. 2” din țară și valorizarea sa ca oraș în care lucrurile se fac „diferit”, superioare calitativ și „altfel”, în comparație cu alte orașe mari; Clujul ca „alternativă culturală” la „cultura de afaceri a Bucureștiului”;
- alegerea municipiului drept Capitală Europeană a Tineretului în anul 2015, respectiv candidatura la titlul de Capitală Culturală Europeană în anul 2021;
- funcționarea a numeroase ONG-uri, inclusiv a unora care gestionează problemele comunităților de romi;
- proporția ridicată a populației tinere, tinerii fiind mai deschiși schimbării și mai toleranți;

- posibilitatea ca structurile universitare să introducă în planul de studiu cursuri de educație culturală;
- posibilitatea ca revistele culturale, care activează în oraș să mediatizeze/să dezbată diversitatea;
- oportunitatea de a populariza informația despre multiculturalitate/politicile multiculturale/evenimentele multiculturale prin social media;
- posibilitatea de a realiza și de a valoriza social co-producția (realizată de maghiari și români): „*a face* și apoi *a consacra*, adică a arăta că ceea ce s-a făcut prin colaborare este mai valoros decât dacă s-a făcut prin monoproducție”;
- posibilitatea societății civile de a crea cadrele unui dialog și cadre experimentale de inter-dialogare;
- existența unor țeluri comune: membrii comunităților etnice existente în Cluj au obiective comunitare comune (Cluj Capitală Culturală Europeană, Cluj Capitală Europeană a Tineretului);
- existența unor identități multiple asumate individual.

Amenințări:

- bariera lingvistică existentă între comunitățile de români și cele de maghiari; etnia maghiară cunoaște limba română, etnia română cunoaște mai puțin limba maghiară, situație care generează anumite frustrări;
- evoluția etno-demografică și, legat de aceasta, provocarea pe care o reprezintă romii;
- stereotipiile religioase accentuate de către biserici: românii sunt ortodocși, maghiarii sunt catolici, reformați etc.;
- posibila acutizare a fenomenului migrației, care ar conduce la apariția fenomenului „alterității reale”;
- suprapunerea palierului etnicității peste palierul cultural;
- posibila politizarea temei, care duce la tensionarea relațiilor interetnice și interstatale;
- rezistența la schimbare.

4.3. Direcții strategice, programe operaționale

1. **Asumarea** consecventă a **mesajului multicultural**, promovarea acestuia prin strategii media special elaborate și prin valorizarea instituțiilor care constituie, în acest sens, exemple de bune practici:

- Sublinierea caracterului multicultural al municipiului în documentele oficiale, precum și în contextele în care sunt prezente oficialități;
- Dezvoltarea unor programe de promovare a pluralității culturale, de cunoaștere a culturii altere, prin intermediul revistelor care au impact la nivelul culturii înalte și care funcționează în structurile administrației locale;
- Elaborarea unei strategii media de valorizare a potențialului multicultural (de exemplu, alcătuirea unui album foto – *Clujul multicultural*; anunțuri de interes local în mai multe limbi etc.);
- Regândirea istoriei, identității multiculturale a Clujului, prin reinterpretarea simbolurilor orașului, prin marcarea locurilor multiculturale;
- Promovarea memoriei culturale diverse și a personalităților în instituțiile locale;
- Promovarea și comunicarea avantajelor multiculturalității pentru populația clujeană, la nivel comunitar dar și individual;

- Dezvoltarea unui mecanism de denumire a străzilor nou-înființate, care să țină cont de diversitatea culturală a orașului.
2. Promovarea și susținerea unor **structuri, instituții și strategii educaționale** care pot juca un rol în dezvoltarea **mentalității inter- și multiculturale**, respectiv a **competențelor** asociate:
- Înființarea unor structuri educaționale care să permită educația în limba engleză/limba imigranților, respectiv care să dețină mecanisme de educare a copiilor cu nevoi speciale;
 - Creșterea cooperării dintre administrația locală și instituțiile de învățământ, ONG-urile, fundațiile sau alte structuri care au experiență în derularea programelor de educație interculturală, cu accent pe școlile în care au existat/există conflicte etnice;
 - Încurajarea interacțiunilor între școlile cu predare în diferite limbi, linii de studiu, secții ale diferitelor etnii, prin crearea unor oportunități de întâlnire între grupuri (de exemplu, concursuri care să premieze competența lingvistică, întreceri sportive, activități artistice);
 - Facilitarea cunoașterii reciproce a comunităților etnice istorice ale Clujului prin crearea unor cadre de învățare a limbilor minorităților etnice, în speță a unor programe de învățare a limbii maghiare; valorizarea cunoașterii limbii maghiare de către vorbitorii nenați: „Crearea unor premise prin care faptul de a vorbi limba maghiară să fie considerat «cool»“.
3. Crearea unor **cadre de acțiune comună** a grupurilor etnice și culturale diferite:
- Activarea comunităților etnice pentru coproducția culturală, care are o componentă emancipatoare;
 - Crearea unor cadre de valorizare socială a coproducției;
 - Crearea unei biblioteci comune pentru studiile teologice;
 - Crearea premiselor pentru o bună articulare a spațiilor de întâlnire multiculturală.
4. Alocarea **resurselor** necesare dezvoltării și implementării politicilor multiculturale:
- Lansarea unor programe de finanțare care să încurajeze comunicarea și cooperarea interetnică, interreligioasă și, mai larg, interculturală;
 - Susținerea unor programe prin care interacțiunea, bazată exclusiv pe prietenie, un ideal social, să se fundamenteze mai mult pe idealul activării, emancipării, producerii de identitate socială;
 - Crearea unor „cadre ale libertății”, cadre experimentale de interacționare, care se bazează pe interculturalitate.
5. Conștientizarea și asumarea **problematicii comunității rrome**, ca făcând parte din diversitatea locală:
- Crearea unor cadre de interacțiune socială în care să fie implicați rromi și membrii ai celorlalte comunități etnice;
 - Introducerea comunicării publice în limba rromani (inscripții, mesaje de interes public).
6. Asumarea **politicilor multiculturale** și a implementării acestora de către autoritățile locale în mod continuu și independent de calculele electorale:
- Înființarea unui grup de lucru, în cadrul unui parteneriat public-privat, care să analizeze bunele practici din diferite orașe ale lumii privind valorificarea potențialului diversității;

- Explorarea oportunităților în vederea stabilirii de legături strategice cu municipalitățile unora dintre aceste orașe;
- Demararea procedurilor în vederea aderării municipiului Cluj-Napoca la rețeaua *Intercultural Cities*.

5. Concluzii

Materialul elaborat de grupul de lucru a fost prezentat și discutat în cadrul unei dezbateri publice care a avut loc la sediul Primăriei municipiului Cluj-Napoca, la data de 30 ianuarie 2014. Pe baza punctelor de vedere exprimate de participanții la dezbateri, se pot stabili următoarele 5 probleme strategice cheie, respectiv următoarea listă de priorități a programelor operaționale propuse.

Probleme strategice cheie:

1. Nevoia de asumare consecventă a mesajului multicultural și de promovare a acestuia prin strategii media special elaborate și prin valorizarea instituțiilor care constituie, în acest sens, exemple de bune practici.
2. Nevoia de promovare, respectiv de susținere a structurilor și strategiilor educaționale care urmăresc formarea și dezvoltarea mentalității și a competențelor inter- și multiculturale.
3. Nevoia unor cadre de acțiune comună pentru grupurile etnice sau culturale interesate în cunoașterea reciprocă și colaborarea interetnică, interculturală.
4. Nevoia de alocare a resurselor necesare pentru dezvoltarea și implementarea politicilor multiculturale.
5. Nevoia de conștientizare și de asumare a problematicii comunității române, ca făcând parte din diversitatea locală.

Lista de priorități a programelor operaționale propuse:

1. Înființarea unui grup de lucru, în cadrul unui parteneriat public-privat, care să analizeze bunele practici din diferite orașe ale lumii privind valorificarea potențialului diversității.
2. Explorarea oportunităților în vederea stabilirii de legături strategice cu municipalitățile orașelor care au experiență în valorificarea potențialului multicultural, demararea procedurilor în vederea aderării municipiului Cluj-Napoca la rețeaua *Intercultural Cities*.
3. Stimularea, prin programele de finanțare consacrate, a comunicării și cooperării interetnice, interreligioase și, mai larg, interculturale. Lansarea unui program de finanțare care să încurajeze comunicarea și cooperarea interetnică, interreligioasă și, mai larg, interculturală.
4. Sublinierea caracterului multicultural al municipiului în documentele oficiale, precum și în contextele în care sunt prezente oficialități.
5. Regândirea istoriei, identității multiculturale a Clujului, prin reinterpretarea simbolurilor orașului, prin marcarea locurilor multiculturale; promovarea memoriei culturale diverse și a personalităților în instituțiile locale.
6. Elaborarea unei strategii media de valorizare a potențialului multicultural.
7. Promovarea și comunicarea avantajelor multiculturalității pentru populația clujeană, la nivel comunitar, dar și individual.
8. Facilitarea cunoașterii reciproce a comunităților etnice istorice ale Clujului prin diverse mijloace, inclusiv prin crearea premiselor pentru o bună articulare a spațiilor de întâlnire multiculturală.
9. Crearea unor cadre de interacțiune socială în care să fie implicați romii și reprezentanți ai altor comunități etnice.

10. Creșterea cooperării dintre administrația locală și ONG-urile, fundațiile și instituțiile publice care au experiență în programe de educație interculturală.
11. Încurajarea interacțiunilor între școlile cu diferite limbi de predare, linii de studiu, respectiv secții ale diferitelor etnii, din instituțiile de învățământ secundar și terțiar, prin crearea unor oportunități de întâlnire și cunoaștere reciprocă între grupuri.
12. Activarea comunităților etnice pentru coproducția culturală, cu potențial emancipator; crearea unor cadre de valorizare socială a rezultatelor coproducției.
13. Crearea unor „cadre ale libertății”, experimentale de interacționare, care se bazează pe interculturalitate.
14. Introducerea comunicării publice în limba romani (inscripții, mesaje de interes public).
15. Înființarea unor structuri educaționale care să permită educația în limba engleză/limba imigranților, respectiv care să dețină mecanisme de educare a copiilor cu nevoi speciale.

La discuțiile de *focus-grup* au participat următoarele personalități cu implicații în dezvoltarea și implementarea politicilor multiculturală la nivelul orașului: Monica Călușer, Botond Csoma, Péter Demény, Pavel Doghi, Péter Eckstein-Kovács, András Farkas, Magdalena Gazday, Bogdan Ivanov, Csilla Könczey, Attila László, Marius Lazăr, Florin Moisă, István Péter, Vlad Pop, Róbert Schwartz, István Szakáts, István Székely, Botond Talpas, Gabriella Tonk, Rarița Zbranca.

La elaborarea materialului au contribuit: Gabriel Bădescu, Rareș Beuran, Alina Branda, Cristofor Filipaș, Tudor Sălăgean, Enikő Trombitás (în calitate de membri ai grupului de lucru), Gábor Ádám, Cosmina-Maria Berindei, Attila Gábora, Gyöngyi Pásztor, Cosmina Timoce-Mocanu, (în calitate de experți), respectiv István Horváth și Levente Salat (coordonatorii grupului de lucru).

Sănătate

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

***Strategia municipiului
Cluj-Napoca în domeniul
sănătății***

● Analiza preliminară

○ **Introducere**

Acest document prezintă rezultatele analizei preliminare efectuate asupra domeniului sănătății la nivelul municipiului Cluj-Napoca în perioada Noiembrie 2012 – Februarie 2013. În realizarea analizei s-a pornit de la modelul *Healthy Cities* dezvoltat de Organizația Mondială a Sănătății (OMS) în anul 1988.

Având în vedere complexitatea modelului, analiza de față include aspecte care sunt la interferența domeniului sănătății cu numeroase alte domenii, cum ar fi educația, serviciile sociale, planificarea urbană sau cultura. Din acest motiv, etapele ulterioare ale realizării strategiei de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca în domeniul sănătății au presupus colaborarea cu reprezentanți ai acestor domenii, pentru a pune în practică atât modelul integrat propus de OMS, cât și principiul „sănătate în/prin toate politicile” (*health in all policies*).

Pentru a permite o înțelegere cât mai facilă a rezultatelor analizei preliminare, documentul de față cuprinde două secțiuni de metodologie. Astfel, vor fi oferite informații despre (1) modelul *Healthy Cities* și (2) procesul de colectare a datelor pentru indicatorii aferenți fiecărei sub-teme din model.

○ **Modelul *Healthy Cities* al Organizației Mondiale a Sănătății**

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca în domeniul sănătății urmează modelul *Healthy cities* dezvoltat de Organizația Mondială a Sănătății. Modelul *Healthy Cities* este un model dezvoltat în anul 1988, care în anul 2014 a intrat în cea de-a șasea fază (faza a cincea desfășurându-se între anii 2009 și 2013). Scopul modelului este de a implementa strategiile Organizației Mondiale a Sănătății la nivel local, prin (1) adresarea determinantilor sănătății, echității serviciilor de sănătate și principiului „sănătate pentru toți”; (2) integrarea și promovarea priorităților de sănătate publică la

nivel european și global; (3) introducerea sănătății pe agenda socială și politică a orașelor; (4) promovarea bunei guvernanțe și a planificării integrate pentru sănătate.

Modelul este organizat sub formă de trei teme majore, divizate în sub-teme, după cum urmează:

Tema 1

- 1.1. Rezultate de sănătate mai bune pentru toți copiii
- 1.2. Adaptarea mediului urban la nevoile vârstnicilor
- 1.3. Migranți și incluziune socială
- 1.4. Cetățenie activă
- 1.5. Servicii de sănătate și sociale
- 1.6. Alfabetizarea în sănătate

Tema 2

- 2.1. Prevenirea bolilor netransmisibile
- 2.2. Sisteme locale de sănătate
- 2.3. Orașe fără fumat
- 2.4. Alcool și droguri
- 2.5. Un stil de viață activ
- 2.6. Dietă sănătoasă
- 2.7. Prevenirea violenței și a traumatismelor
- 2.8. Medii sănătoase
- 2.9. Starea de bine și fericire

Tema 3

- 3.1. Design urban sănătos
- 3.2. Locuințe și regenerare urbană
- 3.3. Transport sustenabil
- 3.4. Schimbări climatice și hazarde
- 3.5. Siguranță și securitate urbană
- 3.6. Expunerea la zgomot și alți factori poluanți din mediul înconjurător
- 3.7. Planificare urbană sanogenă
- 3.8. Creativitate și condiții de viață

Beneficiul acestui model în realizarea strategiei de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca în domeniul sănătății este dublu. În primul rând, modelul ajută la structurarea informațiilor existente și la identificarea direcțiilor de acțiune. În al doilea rând, în contextul implementării acestui model, municipiul Cluj-Napoca va avea posibilitatea de a aplica pentru a primi titlul de *Healthy City*.

○ ***Metodologia de colectare a indicatorilor pentru analiza preliminară***

Pentru fiecare din sub-temele enumerate mai sus, echipa de lucru a procedat la:

- (1) operaționalizarea sub-temelor (în vederea identificării de linii de acțiune și de strategii de punere în practică a acestora);
- (2) identificarea de indicatori care să permită realizarea unui profil al municipiului Cluj-Napoca pe fiecare sub-temă în parte;
- (3) identificarea surselor (instituții locale și naționale, rapoarte locale și naționale) pentru indicatorii selectați;
- (4) identificarea stakeholderilor potențiali care ar putea oferi informații suplimentare cu privire la indicatorii selectați, precum și în etapa de identificare a direcțiilor de acțiune.

Instituțiile care au fost contactate în vederea colectării datelor sunt:

1. *Direcția de Sănătate Publică a Județului Cluj*
2. *Direcția de Asistență Socială și Protecția Copilului Cluj*
3. *Primăria Cluj-Napoca*
4. *Direcția Regională de Statistică Cluj-Napoca*
5. *Casa de Asigurări de Sănătate a Județului Cluj*
6. *Inspectoratul Școlar Județean Cluj*
7. *Inspectoratul de Poliție Județeană Cluj*
8. *Agenția Națională Antidrog Cluj-Napoca*
9. *Agenția Pentru Protecția Mediului Cluj-Napoca*
10. *Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog al județului Cluj*

11. Regia Autonomă a Domeniului Public Cluj-Napoca

Către fiecare din aceste instituții a fost adresată o solicitare de furnizare a datelor despre indicatorii selectați de echipa de lucru. În cazul instituțiilor care nu au dat curs solicitării scrise, au fost efectuate interviuri nestructurate cu persoane cheie din fiecare instituție în parte.

○ **Sistemul local de sănătate**

O analiza preliminară (situația sectorului avut în coordonare la momentul 2013, istoric, evoluții, trenduri, date statistice, analize existente deja etc)

Analiza a fost realizată la nivelul populației județului Cluj (populația la 1 iulie pentru fiecare an) în perioada 1990-2011.

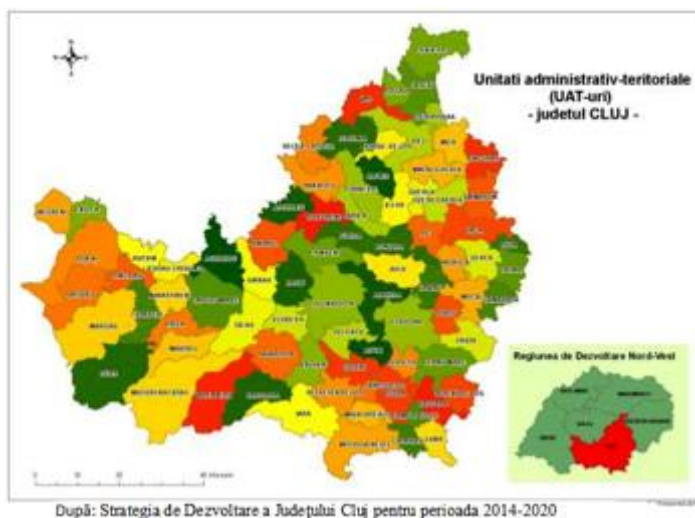
Sursa datelor a fost reprezentată de date statistice existente la:

- Institutul Național de Statistică - INSSE – TEMPO-online, accesat la <http://statistici.insse.ro/shop/?page=tempo1&lang=ro>
- Direcția de Sănătate Publică a Județului Cluj – accesat la www.dspcluj.ro
- European Health for All Database – accesat la <http://data.euro.who.int/hfad/>

Organizarea administrativă

Județul Cluj este situat în Regiunea de Nord Vest. Cu o suprafață de 6.674.4 km² (2.8% din teritoriul României) județul Cluj ocupă locul 12 pe țară. Se învecinează la nord-est cu județele Maramureș și Bistrița-Năsăud, la est cu județul Mureș, la sud cu județul Alba, iar la vest cu județele Bihor și Sălaj.

Cu o populație stabilă, în număr de **689.517 locuitori** (la data de 1 iulie 2011) județul Cluj ocupă locul 8 în ierarhia județelor la nivel național cu o pondere de 3.2% din populația României. (figura 1)

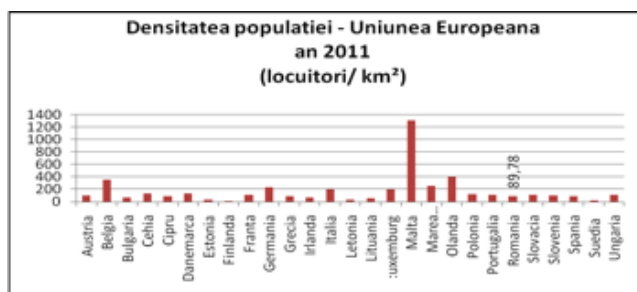
Unități administrativ-teritoriale din județul Cluj

Organizarea administrativă a județului Cluj include o rețea de 434 de așezări omenești, grupate în 81 de unități administrativ-teritoriale:

- 5 municipii (Cluj-Napoca, Turda, Dej, Câmpia Turzii, Gherla) și 1 oraș (Huedin)
- 75 de comune
- 66% din populație se află în mediu urban (454.687 locuitori la 1 iulie 2011) și 34% în mediu rural (234.256 locuitori la 1 iulie 2011)

Densitatea populației:

România, cu o densitate de 89.78 locuitori/ km² este o țară cu o densitate medie în rândul țărilor Uniunii Europene. (grafic 1)

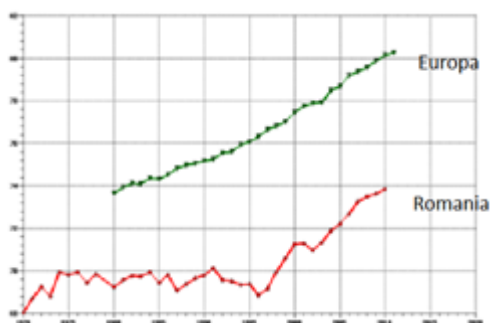

Densitatea populației – Uniunea Europeană (27) în anul 2011

Densitatea populației județului Cluj (la 1 iulie 2011) este de 103.3 locuitori/km², densitate superioară mediei pe țară.

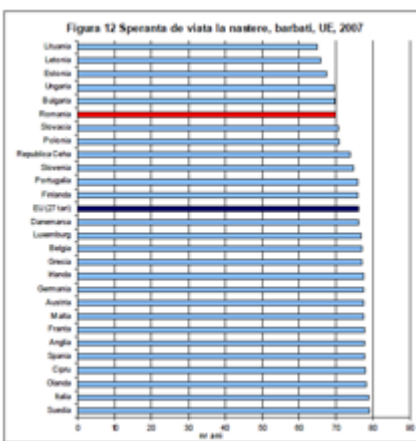
Speranța de viață

Conform Organizației Mondiale a Sănătății, speranța de viață la naștere a crescut în România de la 69.79 ani (estimată în 1990) la 73.83 ani (în 2010). În aceeași perioadă de timp, în Europa media speranței de viață la naștere a crescut de la 75.16 ani la 80.13 ani. (grafic 2)

Evoluția speranței de viață la naștere în România și Statele Europei în perioada 1970-2010

România se situează printre țările cu cele mai scăzute valori pentru speranța de viață la naștere între cele 27 de state membre ale UE (locul 22 pentru speranța de viață la bărbați și respectiv locul 25 la femei în 2007). (grafic 3)

Speranta de viață la naștere în funcție de gen în țările Uniunii Europene (27) în anul 2007

Durata medie a vieții în județul Cluj, a crescut între anii 2000 – 2010 de la 68.47 de ani la 71.25 de ani (pentru sexul masculin) și de la 75.14 ani la 78.52 de ani (pentru sexul feminin).

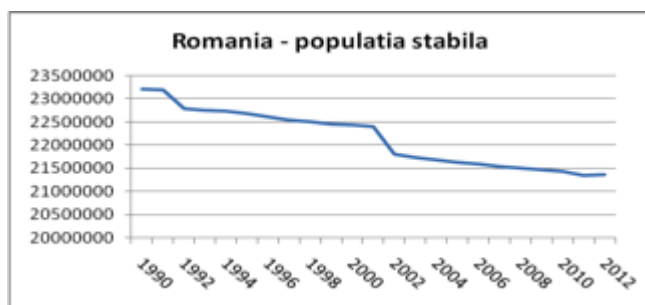
Durata medie a vieții în anii 2000-2002, 2001-2003, 2002-2004, 2003-2005, 2004-2006, 2005-2007, 2006-2008, 2007-2009, 2008-2010 pe sexe în județul Cluj.

MASCULIN								
2000-2002	2001-2003	2002-2004	2003-2005	2004-2006	2005-2007	2006-2008	2007-2009	2008-2010
68.47	68.51	69.25	69.4	69.57	70.32	70.66	70.85	71.25
FEMININ								
2000-2002	2001-2003	2002-2004	2003-2005	2004-2006	2005-2007	2006-2008	2007-2009	2008-2010
75.14	75.28	75.84	76.35	76.21	76.29	77.46	78.3	78.52

Evoluția duratei medii de viață în județul Cluj în funcție de gen în perioada 2000-2010

Dinamica populației

După 1990, populația României a prezentat o scădere continuă. (grafic 4)

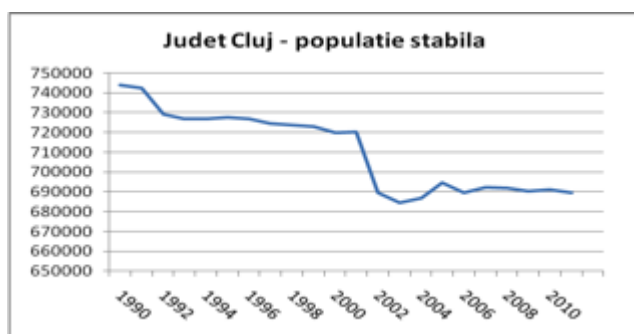

Dinamica populației stabile a României în perioada 1990-2012

Populația județului Cluj a prezentat o scădere în perioada anilor 1990-2002, perioada ultimilor 10 ani (2002-2011) fiind marcată de o relativă stabilitate a numărului populației. (tabel 2, grafic 5)

Populație Judet Cluj	Perioada 1990-2011										
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
	744049	742438	729022	727017	727033	727656	726790	724355	723915	722891	719864
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	720280	689738	684383	686825	694511	689523	692316	691989	690299	691048	689517

Populația județului Cluj în perioada 1990-2011

Evoluția populației stabile a județului Cluj în perioada 1990-2011

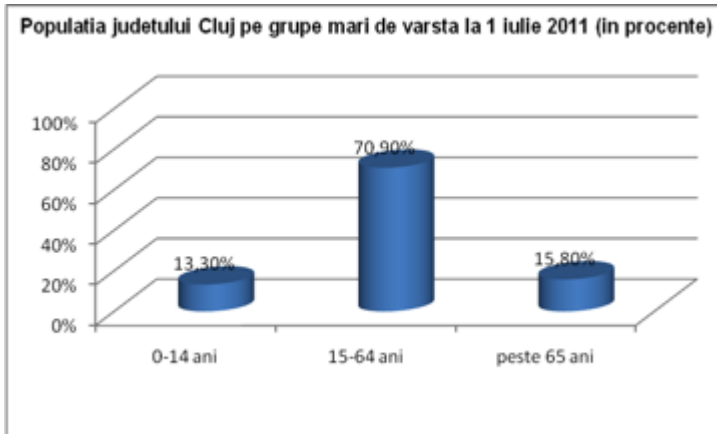
Structura populației pe sexe a județului Cluj

Similar majorității țărilor în România există o predominanță numerică a populației de sex feminin: 51.33% femei și 48.66 % bărbați (corespunzător unui indice de masculinitate de 94.80).

Similar, în jud Cluj se constată predominanța numerică a populației de sex feminin: populația de sex masculin însumează 331.923 locuitori (48.14%), iar populația de sex feminin reprezintă 357.594 locuitori (51.86%). Indicele de masculinitate este 92.82%.

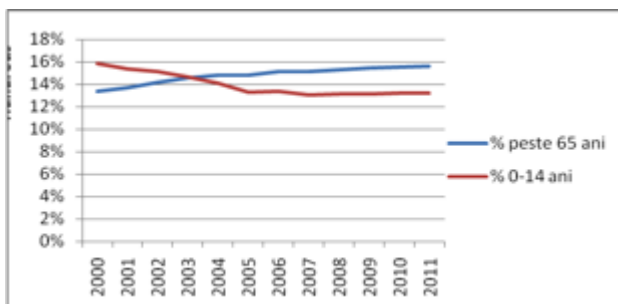
Structura populației județului Cluj pe grupe mari de vârstă (la 1 iulie 2011):

- populația 0-14 ani, în scădere permanentă în ultima decadă de ani, însumează 91.861 locuitori și reprezintă 13.3% din totalul populației
- populația 15-64 ani însumează 488.982 locuitori și constituie 70.9% din totalul populației
- populația 65 ani și peste, având în ultimii ani o tendință de creștere, se cifrează la 108.674 locuitori și deține o pondere de 15.8% din populația județului.(grafic 6)

Ponderea grupelor mari de vârstă în populația județului Cluj la 1 iulie 2011

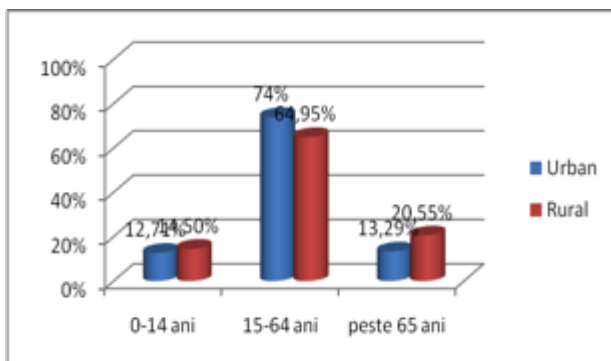
Dinamica populației de 0-14 ani și peste 65 ani, jud. Cluj, 2000 – 2011

Dinamica populației

Față de aceste proporții pe care le dețin cele 3 grupe de vârstă la nivelul județului, mediile urban și rural prezintă următoarele particularități:

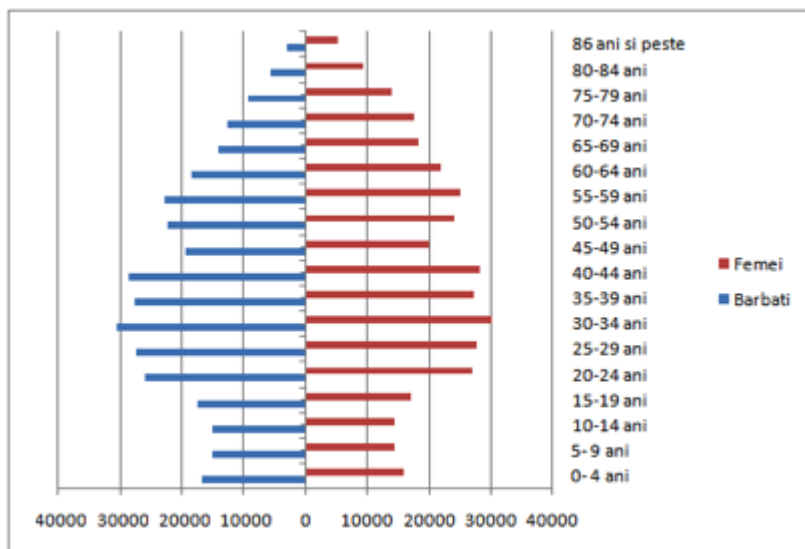
- în mediul urban ponderea populației 0-14 ani (12,71%) este apropiată celei de 65 ani și peste (13,29%)
- în mediul rural însă, decalajul dintre cele 2 grupe de vârstă este foarte mare, astfel:
 - grupa de vârstă 0-14 ani constituie 14.5% din populația totală
 - grupa de vârstă 65 ani și peste constituie 20.55% din populația totală, reflectând procesul de îmbatrânire demografică a populației care și-a pus mai pregnant amprenta în mediul rural (grafic 8)

Ponderea grupelor de vârstă pe medii

Piramida vârstelor, jud Cluj, 2011

Se observă o foarte ușoară tendință de creștere la baza piramidei (la data de 1 iulie 2011) a grupul 0-4 ani reprezentând. Aceasta ușoară creștere a grupului 0-4 ani se datorează creșterii natalității în anii 2009-2010. (grafic 9)

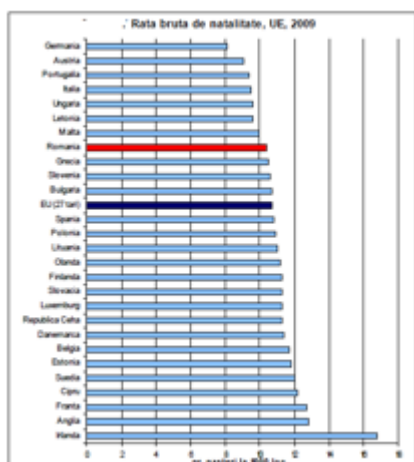

Structura populației pe grupe de vârstă și sexe, în județul Cluj, în anul 2011

Natalitatea

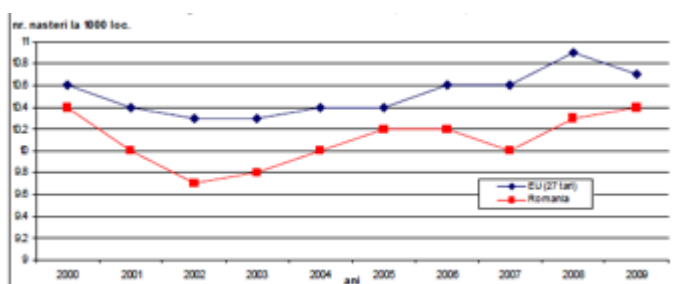
Rata brută de natalitate

Toate țările europene se confruntă cu o scădere accelerată a natalității și a fertilității. Media ratei brute de natalitate în cele 27 țări UE este de 10,7‰ (2009), România fiind pe locul opt, cu o rată de natalitate de 10,4‰. (grafic 10)

Rata brută a natalității în Uniunea Europeană, în anul 2009

România are valori constant mai scăzute ale natalității în, față de restul țărilor UE, (în perioada 2000- 2009 cele mai mici valori înregistrate în România au fost în anul 2002 (9.7‰) urmat de anul 2008 (10‰). (grafic 11)

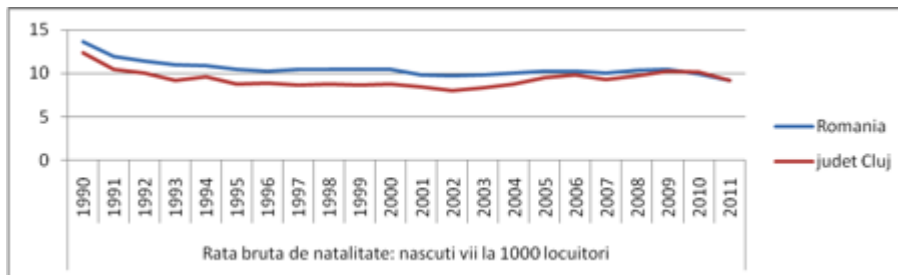
Rata brută de natalitate în România și Uniunea Europeană (27), în perioada 2000-2009

În Județul Cluj, în anul 2011 s-a înregistrat un număr de 6304 nașcuți vii, respectiv o rată a natalității de 9.2 nașcuți vii la 1000 locuitori. (tabel 3)

		Perioada 1990-2011										
Jud. Cluj nr. nașcuți vii	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	
	9114	7766	7219	6647	6932	6301	6354	6188	6217	6066	6216	
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
5936	5460	5668	5976	6420	6601	6277	6551	6939	6839	6304		
		Perioada 1990-2011										
Jud. Cluj nr. nașcuți vii/1000 locuitori	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	
	12,4	10,5	10	9,2	9,6	8,8	8,9	8,7	8,8	8,6	8,8	
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
8,4	8	8,3	8,8	9,5	9,8	9,3	9,7	10,2	10,1	9,2		

Natalitatea în județul Cluj, în perioada 1990-2011

Județul Cluj are valori ale natalității mai scăzute comparative cu media pe țară. În județ, natalitatea a crescut de la 8‰ în 2002 ajungând la 10.2‰ în 2009 și 2010, apoi a scăzut din nou la 9.2 ‰ în 2011. (grafic 12)

Evoluția ratei brute a natalității în România și județul Cluj, în perioada 1990-2011

Anii 2009-2010 au înregistrat cele mai ridicate valori ale natalității din ultimii 20 de ani, urmând unei perioade lungi de creștere economică; anul 2011 înregistrează din nou scăderea natalității.

Fertilitatea

Rata bruta de fertilitate

“Menținerea scăzută a fertilității în majoritatea țărilor UE este cel mai important factor determinant al îmbătrânirii demografice. În acest moment nu se cunoaște exact cât de mult va continua să scadă fertilitatea fără o intervenție directă prin politici specifice. Se știe însă, în mod cert, că generațiile feminine de vârstă fertilă au început să fie din ce în ce mai reduse”.

România este o țară cu o fertilitate redusă chiar în comparație cu celelalte țări din UE în 2011 rata era de 1.38 comparativ cu media UE de 1.58.

Județul Cluj are o fertilitate redusă, înregistrând valoarea de 35.5 ‰ în anul 2011.

Avorturile

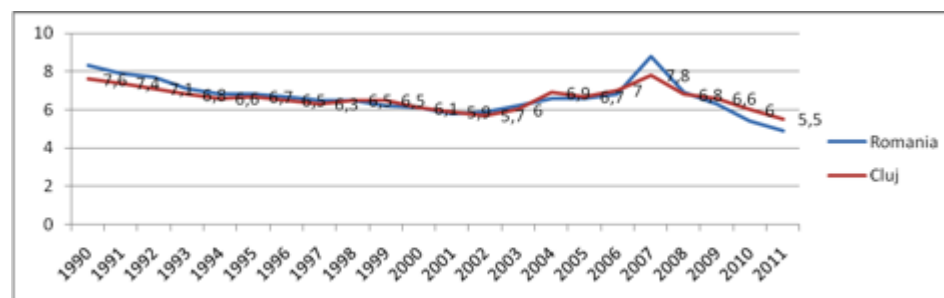
Avorturile au scăzut continuu în ultimii 10 ani, atât în cifre absolute (de la 6165 la 3398) cât și ca indici (nr. avorturi/1000 nn vii) de la 1129.1‰ la 539 ‰. (tabel 4)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Cifre absolute	6165	5512	4451	4188	4061	4251	4275	4148	3785	3398
Indici avorturi la 1.000 născuți vii	1129.1	972.5	744.8	652.3	615.2	677.2	652.6	597.8	553.4	539

Evoluția avorturilor în județul Cluj în perioada 2002-2011

2.2.8. Nupțialitatea

Rata nupțialității în județul Cluj, similar celei din România, a scăzut în ultimii ani de la 7.6 ‰ în anul 1990 la 5.5 ‰ în 2011.

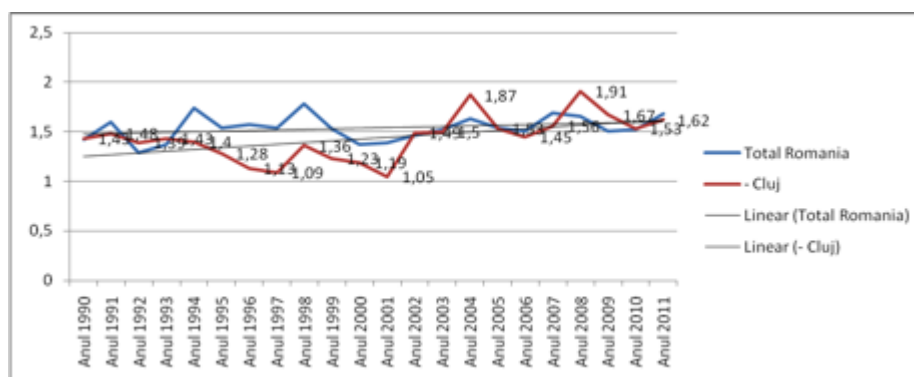

Evoluția nupțialității în România și județul Cluj în perioada 1990-2011

Divorțialitatea

În România rata divorțialității este relativ constantă în jurul valorii de 1.6 divorțuri/1000 locuitori.

Rata divorțialității în județul Cluj este în creștere, de la 1.43 în 1990 la 1.62 în 2011

Evoluția divorțialității în România și județul Cluj în perioada 1990-2011

Mortalitatea generală

În județul Cluj, în anul 2011, s-a înregistrat un număr de 7766 decese generale, respectiv o rată a mortalității generale de 11.26 decese la 1000 locuitori. (tabel 5, 6)

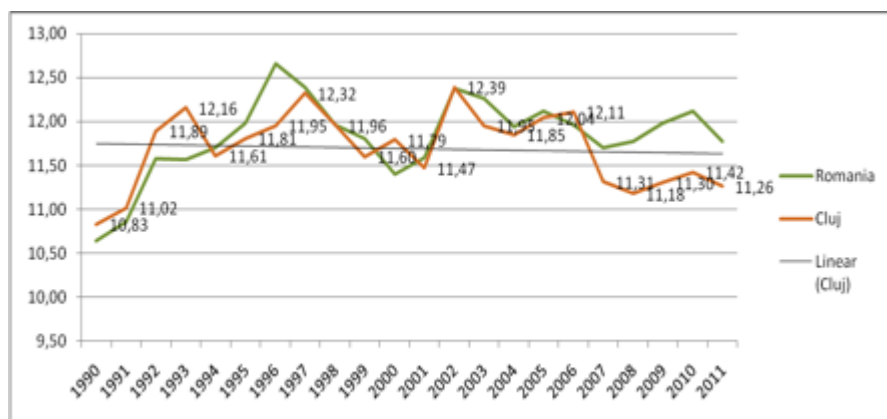
În ultimii 10 ani, rata mortalității generale în județul Cluj a scăzut de la 12.39 ‰ la 11.26 ‰.

Jud. Cluj nr. decese	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
	8057	8180	8668	8838	8439	8592	8686	8925	8656	8388	8489
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	8262	8546	8181	8137	8363	8347	7832	7735	7803	7894	7766

Numărul de decese în județul Cluj în perioada 1990-2011

Jud. Cluj decese/1000 locuitori	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
	10,83	11,02	11,89	12,16	11,61	11,81	11,95	12,32	11,96	11,60	11,79
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	11,47	12,39	11,95	11,85	12,04	12,11	11,31	11,18	11,30	11,42	11,26

Rata de mortalitate generală în județul Cluj în perioada 1990-2011 (indice brut de mortalitate)

Evoluția ratei brute de mortalitate în județul Cluj, în perioada 1990-2011

Între indicii de mortalitate specifică pe medii, înregistrați în cele două medii ale județului, urban și rural, există diferențe apreciabile de nivel:

mediul urban – 951 ‰ (4327 decese)

mediul rural – 1464 ‰ (3439 decese)

Aceste variații în amplitudine ale ratei mortalității generale din cele 2 medii se datorează mai ales particularităților structurii pe grupe de vârstă a populației din urban și rural, în rural fenomenul de îmbătrânire demografică a populației fiind mult mai pregnant. În mod secundar intervin ca factori favorizanți adresabilitatea și accesabilitatea mai scăzută a populației rurale la serviciile medicale.

Principalele cauze de deces în anul 2011, în județul Cluj se prezintă în ordine ierarhică, astfel:

a) Bolile aparatului circulator :

- în număr de 4601, decesele prin bolile aparatului circulator reprezintă 59.2% din totalul cauzelor de deces.
- înregistrează o rată a mortalității specifice de 658.7 la 100.000 locuitori
- mortalitatea specifică pe medii este de 1.8 ori mai mare în rural (963.8‰) comparativ cu urbanul (522.0‰).

b) Tumorile:

- în număr de 1695, decesele prin tumori reprezintă cca. 21.8% din totalul cauzelor de deces
- înregistrează o rată a mortalității specifice de 242.7‰
- pe medii, mortalitatea specifică este cu 10% mai mare în rural (265.2‰) comparativ cu urbanul (239.7‰)

c) Bolile aparatului digestiv:

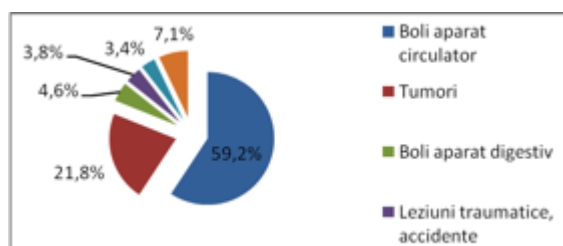
- în număr de 358, decesele prin bolile aparatului digestiv reprezintă 4.6% din totalul cauzelor de deces
- înregistrează o rată a mortalității specifice de 42.4‰
- pe medii, mortalitatea specifică este cu 23% mai crescută în rural (61.7‰), comparativ cu urbanul (47.6‰)

d) Bolile aparatului respirator :

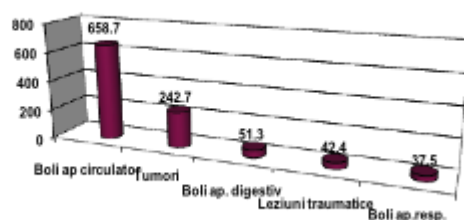
- 50. în număr de 262, decesele prin boli ale aparatului respirator, reprezintă cca. 3.4% din totalul cauzelor de deces
- 51. înregistrează o rată a mortalității specifice de 37.5‰
- 52. pe medii, mortalitatea specifică este cu 19% mai crescută în rural (43‰), comparativ cu urbanul (36‰)

e) Leziunile traumatiche, accidentele și otrăvirile :

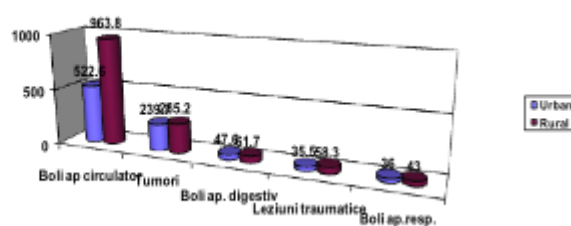
- 12. în număr de 296, decesele prin leziunile traumatiche, accidente și otrăviri reprezintă cca 3.8% din totalul cauzelor de deces
- 13. înregistrează o rată a mortalității specifice de 42.4‰
- 14. pe medii, mortalitatea specifică este de 1.6 ori mai mare în rural (58.3‰) comparativ cu urbanul (35.5‰)

Ponderea principalelor cauze de deces din totalul deceselor din județul Cluj în anul 2011

Rata mortalității specifice pe cauze de deces, în județul Cluj, în anul 2011 (decese la 100.000 de locuitori)

Rata mortalității specifice pe cauze de deces și mediu de rezidență, în județul Cluj, în anul 2011 (decese la 100.000 de locuitori)

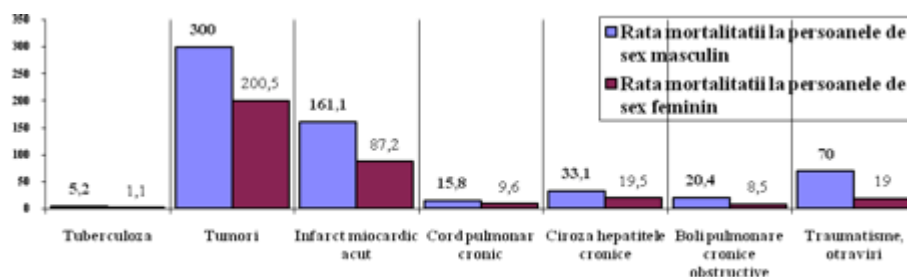
Analiza deceselor prin bolile aparatului circulator, ca primă cauză de deces la populația generală, pune în evidență următoarele entități nosologice ca principale ponderi :

19. bolile cerebro-vasculare : 248.8‰
20. cardiopatia cronică ischemică : 196.5‰
21. infarctul miocardic : 122.8‰
22. hipertensiunea arterială : 27.1‰
23. cordul pulmonar cronic : 12.6‰

În anul 2011 se menține **supramortalitatea masculină** pentru majoritatea claselor de boli, dar în special pentru [14]:

- 1) **tumori:** 300‰00 pentru persoanele de sex masculin, față de 200.5‰00 pentru cele de sex feminin
- 2) **infarct miocardic acut:** 161.1‰00 pentru persoanele de sex masculin, față de 87.2‰00 pentru cele de sex feminin
- 3) **cord pulmonar cronic:** 15.8‰00 pentru persoanele de sex masculin, față de 9.6‰00 pentru cele de sex feminin
- 4) **ciroza și hepatitele cronice:** 33.1‰00 pentru persoanele de sex masculin, față de 19.5‰00 pentru cele de sex feminin
- 5) **boli pulmonare cronice obstructive:** 20.4‰00 pentru persoanele de sex masculin, față de 8.5‰00 pentru cele de sex feminin
- 6) **tuberculoză:** 5.2‰00 pentru persoanele de sex masculin, față de 1.1‰00 pentru cele de sex feminin
- 7) **leziuni traumatice, accidente, otrăviri:** 70‰00 pentru persoanele de sex masculin față de 19‰00 pentru cele de sex feminin. (grafic 19)

Structura mortalității în raport cu vârsta prezintă o scădere de la vârsta de 1 an până la grupa de vârstă 15-24 ani, o creștere ușoară între 15-44 ani și o creștere exponențială peste 45 ani.

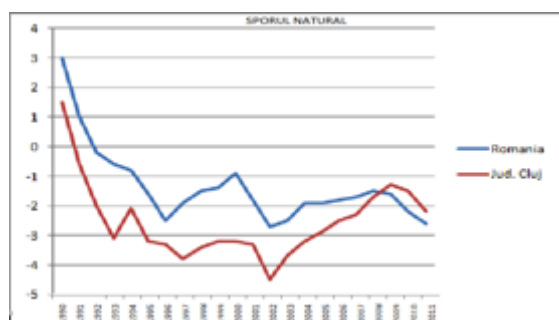
Rata mortalității specifice pe sexe și cauze de deces, în anul 2011, în județul Cluj

Sporul natural

Deși rata mortalității generale a înregistrat la nivelul județului în anul 2011 o anumită scădere, de 2.4% comparativ cu anul 2010, rata natalității a prezentat în aceeași perioadă o scădere mai pregnantă, de 8.9%, astfel încât a rezultat o adâncire a deficitului populațional, de la -1.5‰ (-1035 persoane) în anul 2010 la -2.1‰ (-1455 persoane) în 2011 (grafic 20)

Evoluția negativă a fenomenului s-a manifestat în ambele medii ale județului, astfel:

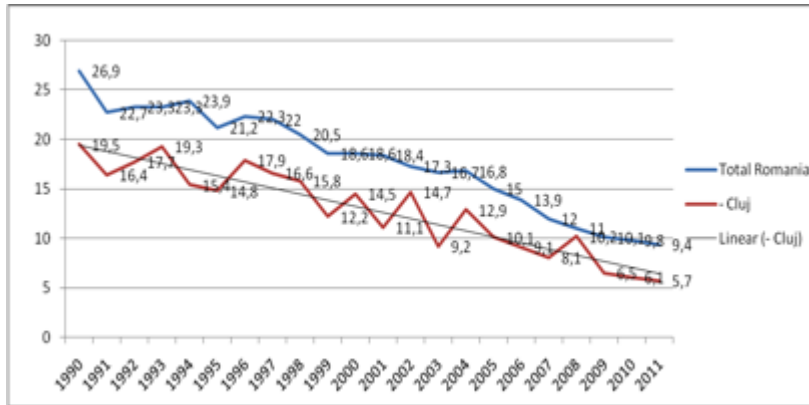
- în mediul urban, sporul natural pozitiv de +0.6‰ (+250 persoane) în anul 2010, a devenit negativ în anul 2011, respectiv de -0.2‰
- în mediul rural, deficitul populațional existent și în 2010, de -5.6‰ (-1.285 persoane) s-a adâncit în anul 2011, cifrându-se la -5.9‰ (-1.381 persoane)

Evoluția sporului natural comparativ în România și județul Cluj, în perioada 1990-2011

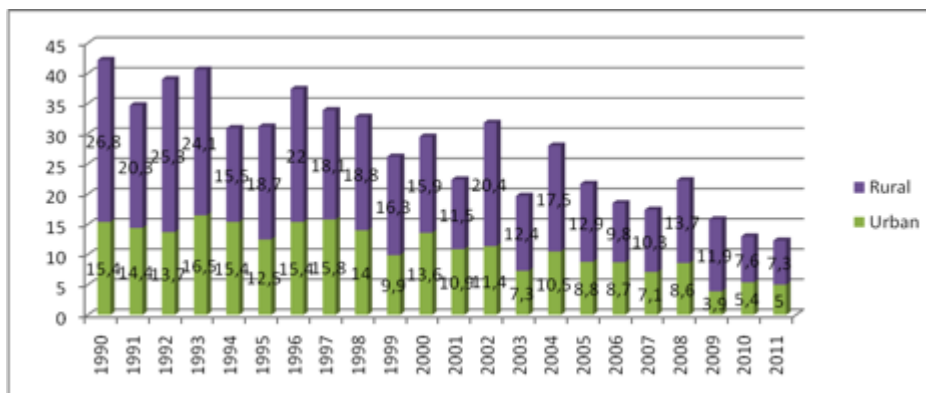
Mortalitatea infantilă

Indicator sintetic al stării de sănătate al unei populații, ca și al gradului de civilizație al unei colectivități, mortalitatea infantilă a înregistrat o scădere permanentă de la 19.5 decese 0-1 an la 1000 născuți vii în 1990 la 5.7 decese 0-1 an la 1000 născuți vii în 2011. Rata mortalității infantile este mai scăzută decât rata mortalității în România pe parcursul întregii perioade. (grafic 21)

Evoluția mortalității infantile, în România și județul Cluj, în perioada 1990-2011

Scăderea ratei mortalității infantile s-a produs pe seama reducerii acesteia atât în mediul urban, de la 15,4‰ în 1990, la 5‰ în 2011, cât și în mediul rural, de la 26,8‰ în 1990 la 7,3‰ în 2011. (grafic 22)

Evoluția mortalității infantile, pe medii de proveniență, în județul Cluj, în perioada 1990-2011

În județul Cluj mortalitatea infantilă se situează printre indicatorii demografici cu evoluție pozitivă în perioada ultimilor ani, respectiv anii 2006-2011, constantându-se o tendință permanentă de reducere a ratei mortalității infantile, singura excepție fiind anul 2008.

Analizând mortalitatea infantilă pe subgrupe de vârstă (0-6 zile, 0-27 zile și respectiv 28 zile și peste), în aceeași perioadă de timp, respectiv anul 2011 comparativ cu anul 2010, se pot face următoarele aprecieri:

- mortalitatea neonatală precoce a scăzut la nivelul județului cu peste 16%, de la 2.6‰ (17 decese 0-6 zile) în 2010 la 2.1‰ (13 decese 0-6 zile) în 2011
- mortalitatea neonatală a înregistrat o scădere drastică, de peste 19%, de la 4.1‰ (27 decese 0-27 zile) în 2010, la 3,3‰ (20 decese 0-27 zile) în 2011
- mortalitatea postneonatală a înregistrat în 2011 o scădere mai puțin accentuată, de 5.4% față de 2010, de la 2.3‰ (15 decese 28 zile - sub 1 an) la 2.1‰ (13 decese 28 zile - sub 1 an)

Principalele cauze care au determinat decesul copiilor 0-1 an în anul 2011 au fost :

18. Afecțiunile perinatale

- În număr de 15, decesele prin afecțiuni perinatale au reprezentat 45% din totalul cauzelor de deces 0-1 an
- au înregistrat o rată de mortalitate specifică de 2.5‰ .
- **Anomaliile congenitale**
- În număr de 9, decesele prin anomalii congenitale, au detinut o pondere de 27% din totalul cauzelor de deces 0-1 an
- au înregistrat o rată a mortalității specifice de 1.5‰ .

3. Bolile aparatului respirator

- în număr de 5, au deținut o pondere de 15% din totalul cauzelor de deces 0-1 an
- au înregistrat o rată a mortalității specifice de 0.8‰ (tabel 7)

Anul	Total		B.inf.și parazit.		B.sist. nervos		B.aparat resp.		B.aparat digest.		Afect. perinat.		Anom. congen.		Accid.		Alte	
	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%
2011	33	5,4	1	0,16	2	0,3	5	0,8	0	0	15	2,5	9	1,5	1	0,16	0	0

Principalele cauze de deces 0-1 an, în județul Cluj, în anul 2011

Mortinatalitatea

În anul 2011, **mortinatalitatea** a înregistrat un nivel de 1.5‰ (9 născuți morți), cu 30% mai scăzut față de anul 2010: 2.1‰ (14 născuți morți).

Mortalitatea perinatală

În anul 2011, mortalitatea perinatală – 3.6‰ (22 cazuri) a înregistrat de asemenea valori mai scăzute față de 2010 – 4.6‰ (31 cazuri).

Decese 0-1 an la domiciliu

În anul 2011 s-au înregistrat 5 decese 0-1 an la domiciliu

Mortalitatea juvenilă (1-4 ani)

Mortalitatea 1-4 ani este un indicator de sănătate căruia i se acordă o atenție deosebită pentru că traduce eficiența măsurilor de prevenire a principalelor cauze de deces la această grupă de vârstă.

În județul Cluj s-au înregistrat în anul 2011 14 decese 1-4 ani, respectiv o rată a mortalității de 0.53‰ copii 1-4 ani, comparativ cu anul 2010 când s-au înregistrat numai 5 decese 1-4 ani, respectiv o rată a mortalității de 0.2‰. (tabel 8)

Mortalitatea 1-4 ani	Anii	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	Nr. decese	9	8	11	12	5	14
	Indici ‰	0.4	0.34	0.4	0.5	0.2	0.5

Mortalitatea 1-4 ani, în județul Cluj, în perioada 2006-2011

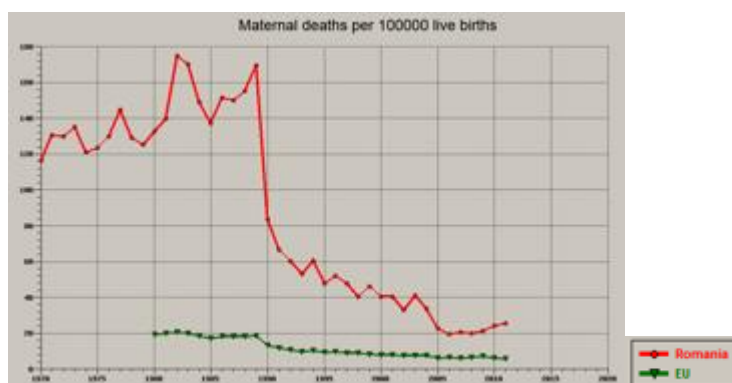
În anul 2011 s-a înregistrat o supramortalitate 1-4 ani în mediul rural al județului – 8 decese, cu o rată a mortalității de 0.9‰, comparativ cu urbanul, unde s-au înregistrat numai 6 decese 1-4 ani, respectiv o rată a mortalității de 0.3‰.

Principalele cauze de deces la copiii 1-4 ani în perioada analizată au fost accidentele și leziunile traumatiche, urmate fiind de afecțiunile sistemului nervos, anomaliiile congenitale, bolile aparatului respirator și tumorile.

Mortalitate a 1 – 4 ani	2006		2007		2008		2009		2010		2011	
	Cifre absolute	Indici %0	Cifre absolute	Indici %0	Cifre absolute	Indici %0	Cifre absolute	Indici %0	Cifre absolute	Indici %0	Cifre absolute	Indici %0
B.inf.și paraziti	1	4,4	1	4,3	-	-	-	-	-	-	-	-
Tumori	1	4,4	4	17,2	-	-	1	3,9	1	3,8	1	3,8
B.sist. nervos	-	-	-	-	1	4,0	2	7,9	1	3,8	4	15,2
B.aparat resp.	-	-	1	4,3	5	20,2	1	3,9	1	3,8	2	7,6
B.aparat digest.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Anom. congen.	-	-	1	4,3	2	8,1	2	7,9	1	3,8	2	7,6
Accid.	6	26,4	1	4,3	1	4,0	4	15,7	-	-	5	19
Alte cauze	1	4,4	-	-	2	8,1	2	7,9	1	3,8	-	-

Mortalitatea specifică pe cauze de deces, la grupa de vârstă 1-4 ani, în județul Cluj, în perioada 2006-2011

Mortalitatea maternă

Evoluția mortalității materne (100.000 nrvii) în Europa și România, în perioada 1970-2011

An	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Romania	263	183	157	133	149	113	95	98	96	98	77
Cluj	5	5	3	3	3	1	4	3	4	3	0

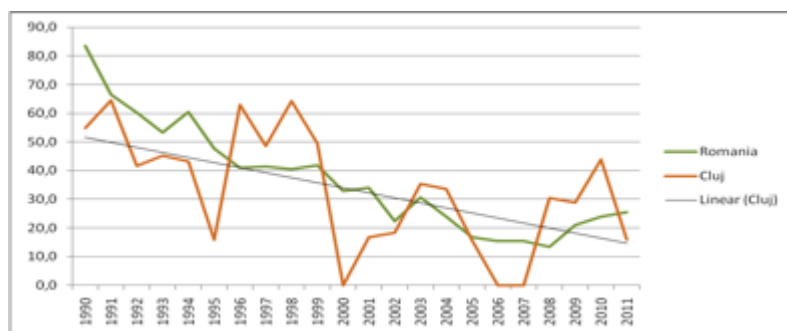
An	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Romania	75	47	65	52	37	34	33	30	47	51	50
Cluj	1	1	2	2	1	0	0	2	2	3	1

Numărul de decese materne, în România și în județul Cluj, în perioada 1990-2011

An	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Romania	83.6	66.5	60.3	53.2	60.4	47.8	41.1	41.4	40.5	41.8	32.8
Cluj	54.9	64.4	41.6	45.1	43.3	15.9	63	48.5	64.3	49.5	0,0

An	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Romania	34	22.3	30.6	24	16.7	15.5	15.4	13.5	21.1	24	25.5
Cluj	16.8	18.3	35.3	33.5	15.6	0	0	30.5	28.8	43.9	15.9

Mortalitatea maternă (nr decese / 100 000 nou născuți vii)

Evoluția mortalității materne, în România și județul Cluj, în perioada 1990-2011

Morbiditatea generală

Prevalența bolilor cronice

La sfârșitul anului 2011, la nivelul Județului Cluj erau în evidență cabinetelor medicilor de familie 244.143 cazuri de boli cronice din cele 17 grupe de boli cronice care fac obiectul raportării către DSP, corespunzând unei rate a prevalenței de 35.3% locuitori.

Principalele afecțiuni cronice/ grupe de afecțiuni cronice, atât sub aspectul prevalenței, cât și al impactului medico-social sunt:

- a)** hipertensiunea arterială – 86.839 cazuri, cu o prevalență de 12.5%
- b)** cardiopatia cronică ischemică – 41.460 cazuri, cu o prevalență de 5.9%
- c)** diabetul zaharat – 31.147 cazuri, reprezentând o prevalență de 4.5%
- d)** bolile psihice – întrunesc 18.677 cazuri in evidență, cu o prevalență de 2.7%
- e)** cancerul – însumează 16.576 cazuri în evidență, corespunzând unei prevalențe de 2.4%
- f)** bolile pulmonare cronice obstructive, însumând 12.501 cazuri, respectiv o prevalență de 1.8%
- g)** bolile cerebro-vasculare, cifrând 10.493 cazuri si rezultând o prevalență de 1.52%
- h)** boala ulceroasă – 9.614 cazuri, cu o prevalență de 1.4%
- i)** ciroza și hepatitele cronice – însumează 6.623 cazuri in evidență, cu o prevalență de 0.9% (tabel 12)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
TOTAL	22.5	24.9	26.6	27.1	28.6	30	31.1	32.2	15.1	35.2
Boli hipertensive	7.7	8.7	9.4	9.7	10.3	11	11.3	11.5	12.1	12.5
Cardiopatie ischemica	4.4	4.8	5.1	5.1	5.3	5.4	5.5	5.5	5.8	6
Diabet zaharat	2.2	2.4	2.7	2.7	2.9	3	3.3	3.7	4.3	4.5
Tumori	1.7	1.7	1.8	1.7	1.9	2	2.2	2.3	2.3	2.4
Boli pulmonare	0.9	1	1.1	1.2	1.3	1.4	1.4	1.6	1.7	1.8

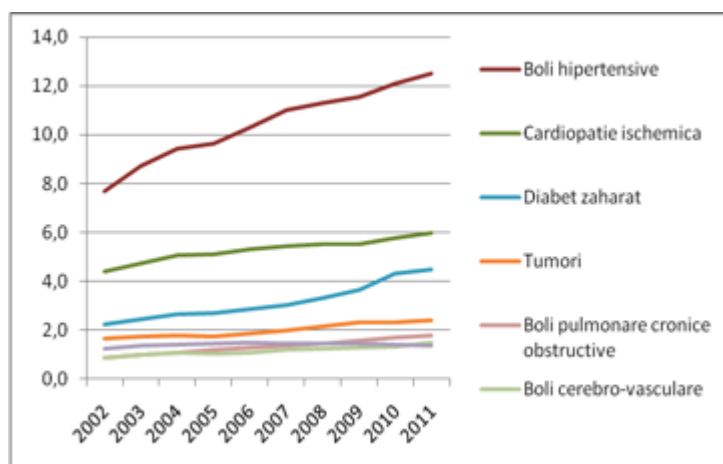
cronice obstructive

Boli cerebro-vasculare 0.9 1 1.1 1 1.1 1.2 1.2 1.3 1.3 1.5

Boala ulceroasa 1.2 1.4 1.4 1.4 1.5 1.5 1.5 1.4 1.4 1.4

Prevalența principalelor boli cronice, în județul Cluj, în perioada 2002-2011

Prevalența bolilor cronice a crescut în ultimii 10 ani de la 22.5% în anul 2002 la 35.2% în 2011, însemnând o creștere de la 155.304 cazuri în anul 2002 la 244.143 cazuri în 2011.

Evoluția prevalenței principalelor boli cronice, în județul Cluj, în perioada 2002-2011

Morbiditatea specifică pe afecțiuni

Morbiditatea prin tuberculoză

Incidența tuberculozei a înregistrat o creștere de la 41.7‰ în anul 2010 (288 cazuri noi) la 44.7‰ în 2011 (310 cazuri noi), înregistrându-se așadar o creștere de 7.2% a incidenței.

În ceea ce privește incidența la populația 0-14 ani, aceasta a înregistrat o ușoară creștere, de la 16.4‰ în 2010 (15 cazuri noi) la 17.4‰ în 2011 (16 cazuri noi).

Fiind o afecțiune cu caracter cronic/hipercronic, este important de analizat și prevalența acestei afecțiuni, respectiv numărul de cazuri rămase în evidență. Astfel, în Județul Cluj, prevalența TBC a avut un trend descendent, scăzând de la 0.05% în 2010 (331 cazuri TBC în evidență), la 0.04% în 2011 (287 cazuri TBC rămase în evidență).

Morbiditatea prin boli cu transmitere sexuală (sifilis)

Incidența la nivelul județului a scăzut în anul 2011, de la 9.4‰ în 2010 (65 cazuri noi), la 8.5‰ în 2011 (59 cazuri noi).

Morbiditatea prin boli infecțioase

Morbiditatea prin hepatită virală acută

Urmărind incidența hepatitei acute în dinamica celor 2 ani analizați, remarcăm scăderea importantă a acesteia în anul 2011, de la un nivel de 48.8‰ (337 cazuri noi) în anul 2010, la 14.4‰ (100 cazuri noi) în anul 2011.

În raport cu etiologia hepatitei acute virale, în anul 2011, la nivelul Județului Cluj, incidențele se prezintă astfel:

- 11.4‰ (79 cazuri noi) pentru **tipul A** de hepatită acută virală
- 2.4‰ (17 cazuri noi) pentru **tipul B** de hepatită acută virală
- 0.4‰ (3 cazuri noi) pentru **tipul C** de hepatită acută virală

Morbiditatea prin HIV/SIDA

În anul 2011, incidența cazurilor HIV pozitive a crescut cu 49% față de anul 2010, înregistrându-se 12 cazuri noi, respectiv o incidență de 1.7‰, comparativ cu 8 cazuri noi și o incidență de 1.2‰ în 2010.

În consecință, a crescut și numărul cumulativ al cazurilor noi HIV pozitive, 75 în 2011 comparativ cu numai 63 în 2010.

În ceea ce privește incidența bolii SIDA, 10 cazuri noi, respectiv 1.4‰ în anul 2011, aceasta a crescut de asemenea față de anul 2010, an în care s-au înregistrat numai 6 cazuri noi SIDA și o incidență de 0.9‰.

Numărul de cazuri SIDA aflate în evidență la sfârșitul anului 2011 s-a cifrat la 71, de asemenea în ascensiune față de anul 2010, când acesta însuma doar 64 cazuri SIDA.

Concluzii preliminare

Se remarcă următoarele fenomene:

- Scădere dramatică a natalității și fertilității, a dus la situația realizării deficitului de populație, în condițiile unei mortalități generale și specifice cu tendință de creștere.

Tranziția demografică, ca fenomen ce afectează populația Europei dar și pe cea mondială, se află în continuă creștere și în țara noastră. Caracterizată prin procesele de îmbătrânire a populației cu creșterea ponderii vârstnicilor și scăderea natalității și a fertilității, modificarea structurii populației pe grupe de vârstă și sexe, dar și a ponderii populației active, cu modificarea raportului de dependență, are implicații sociale și medicale care trebuie cunoscute și luate în considerare în planificarea resurselor și serviciilor.

- Populația vârstnică (65 ani și peste), aflată în continuă creștere ridică atât probleme importante de morbiditate și asistență medicală, fiind de cele mai multe ori purtătoarea unei polimorbidități cu alură de cronicitate, cât și de asistență socială. Procesul îmbătrânirii demografice a populației are un impact socio-economic negativ, cu consecințe în viața socială, unde se modifică ratele de dependență și determină, de asemenea, probleme importante de morbiditate, asistență medicală și socială. Astfel,

îmbătrânirea este asociată cu creșterea morbidității cu alură de cronicitate, cu incapacitate de muncă fizică și psihică, având o durată din ce în ce mai lungă, terminând cu dependența, atât în familie, cât și în societate, prin dependență înțelegând ajutorul necesar chiar și în activitățile de bază ale vieții cotidiene. Este necesară dezvoltarea serviciilor medico-sociale specializate.

14. Îmbătrânirea demografică a populației

15. Scăderea populației active a județului Cluj (consecință a îmbătrânirii demografice și a migrației externe a tinerilor etc.)

16. Spor natural negativ, respectiv deficit populațional. Deficitul populațional este mult mai pregnant în mediul rural al județului comparativ cu urbanul.

- Natalitatea scăzută

Rata natalității prezintă o tendință de scădere, nivelul scăzut al natalității este mai pregnant în mediul rural al județului

11. Mortalitatea generală înregistrează nivele ridicate, mai ales în mediul rural

• Mortalitatea specifică pe cauze mai crescută în mediul rural, în special pentru bolile aparatului circulator, tumori, traumatisme, bolile aparatului digestiv, bolile aparatului respirator comparativ cu mediul urban. Cauzele sunt bine-cunoscute, general valabile pentru toate județele țării: populație îmbătrânită demografic, adresabilitate și accesibilitate mai redusă a populației rurale la serviciile medicale, inechități între urban și ruraletc.

10. Mortalitatea infantilă, deși a scăzut pregnant în ultimii 20 ani încă se menține la un nivel ridicat; valorile sunt mai scăzute decât media pe țară; este mai crescută în mediul rural – 7,0‰ născuți vii, comparativ cu urbanul județului – 4,6‰ născuți vii, denotând un nivel socio-economic și educațional mai scăzut în rural, îndeosebi în colectivitățile de etnie rroma, dar și unele curențe în supravegherea gravidei și a copilului mic din partea sectorului medical.

- Mortalitatea maternă, are o tendință descendentă posibil datorată programelor din ultimii 20 ani,

- Rata avorturilor, deși în scădere, este încă totuși mare, dovedind o cunoaștere insuficientă a mijloacelor contraceptive

- Prevalența bolilor cronice ridicată în județul Cluj (în general peste media națională) pentru bolile aparatului circulator, diabetul zaharat, tumori, bolile psihice - trendul manifestat de prevalența acestor afecțiuni cronice are o alură ascendentă în ultimii ani, atât în județul Cluj cât și la nivel național

Numeric, populația județului Cluj nu s-a modificat semnificativ în ultimii zece ani (689738 persoane la 1 iulie 2002, 689517 la 1 iulie 2011); în aceeași perioadă, similar României, sporul natural este negativ, stabilitatea numerică datorându-se probabil dinamicii migraționale (și mai probabil migrației interne), fenomen a cărui amploare nu o cunoaștem cu exactitate în momentul de față. În studiul populației trebuie să menționăm și populația de studenți din Cluj-Napoca, estimări neoficiale ajung la 80 - 100.000 de studenți, a căror prezență într-un oraș de 300.000 de locuitori ar putea influența fenomenele demografice.

Conform datelor prezentate, în județul Cluj nu a apărut deficitul de populație (datorat scăderii natalității și fertilității, în condițiile unei mortalități generale cu tendință de creștere) existent în restul țării. Deficitul populației este pregnant în mediul rural al județului comparativ cu mediul urban.

Tranziția demografică, ca fenomen ce afectează populația Europei dar și pe cea mondială, este în plină desfășurare și în țara noastră, afectând și județul Cluj, cu scăderea populației sub 15 ani, creșterea celei peste 65 și schimbarea raportului de dependență. Caracterizată prin procesele de îmbătrânire a populației cu creșterea ponderii vârstnicilor și scăderea natalității și a fertilității, modificarea structurii populației pe grupe de vârstă și sexe, dar și a ponderii populației active, cu modificarea raportului de dependență, are implicații sociale și medicale care trebuie cunoscute și luate în considerare în planificarea resurselor și serviciilor.

Un fapt îmbucurător, chiar dacă de foarte scurtă durată, piramida vârstelor, indică pentru prima oară după o lungă perioadă de timp a creșterii grupului de vârstă 0-4 ani (aspect de treflă) datorat creșterii natalității în anii 2009-2010 (indice 10,2 în 2009 în creștere de la 8 în 2002). Natalitatea are un determinism complex, aceasta creștere datorându-se posibil perioadei de înflorire economică anterioară actualei crize economice.

Indicatorii aferenți sănătății femeii și copilului (mortalitatea maternă, mortalitatea infantilă, avorturile) manifestă evoluție pozitivă, cu o scădere continuă în ultimii 20 de ani. Considerată o prioritate pentru domeniul sănătății, în România s-au desfășurat ample programe multianuale de sănătate de către Ministerul Sănătății - Programul Național de Sănătate a Femeii și Copilului fostul PN 3 actual PN VI, cu multiple intervenții de la nivel primar până la nivel terțiar, inclusiv componentele de planificare familială, îngrijire pre și post natală etc. Aceste programe au fost sprijinite puternic de către programele multianuale sprijinite de către USAID, UNFPA și UNICEF implementate în colaborare cu organizații ca Societatea de Educație Contraceptivă și Sexuală și alte organizații. Este greu de determinat în momentul de față ponderea acestor programe în îmbunătățirea stării de sănătate a femeii și copilului, dar cu certitudine efectul acestora se menține și după încheierea unora din aceste programe. În același timp, mortalitatea infantilă, deși a scăzut pregnant în ultimii 20 ani încă se menține la un nivel ridicat; valorile sunt mai scăzute decât media pe țară (este mai crescută în mediul rural – 7,0‰ născuți vii, comparativ cu urbanul județului – 4,6‰ născuți vii, denotând un nivel socio-economic și educațional mai scăzut în rural, îndeosebi în colectivitățile de etnie roma, dar și unele carențe în supravegherea gravidei și a copilului mic din partea sectorului medical) ne mențin ca țară pe unul din ultimele locuri din Europa. Rata avorturilor, deși în scădere, este încă totuși mare, dovedind o cunoaștere insuficientă a mijloacelor contraceptive

Îmbătrânirea demografică a populației, populația vârstnică (65 ani și peste), aflată în continuă creștere ridică atât probleme importante de morbiditate și asistență medicală, fiind de cele mai multe ori purtatoarea unei polimorbidități cu alură de cronicitate, cât și de asistență socială. Procesul îmbătrânirii demografice a populației are un impact socio-economic negativ, cu consecințe în viața socială, unde se modifică ratele de dependență și determină, deasemenea, probleme importante de morbiditate, asistență medicală și socială. Astfel, îmbătrânirea este asociată cu creșterea morbidității cu alură de cronicitate, cu incapacitate de muncă fizică și psihică, avînd o durată din ce în ce mai lungă, terminînd cu dependența, atât în familie, cât și în societate, prin dependență înțelegînd ajutorul necesar chiar și în activitățile de bază ale vieții cotidiene. Este necesară dezvoltarea serviciilor medico-sociale specializate.

Mortalitatea generală înregistrează nivele ridicate, mai ales în mediul rural; mortalitatea specifică pe cauze este mai crescută în mediul rural, în special pentru bolile aparatului circulator, tumori, traumatisme, bolile aparatului digestiv, bolile aparatului respirator comparativ cu mediul urban. Cauzele sunt bine-cunoscute, general valabile pentru toate județele țării: populație îmbătrânită demografic, adresabilitate și accesibilitate mai redusă a populației rurale la serviciile medicale, inechități între urban și ruraletc.

Prevalența bolilor cronice ridicată în județul Cluj (în general peste media națională) pentru bolile aparatului circulator, diabetul zaharat, tumori, bolile psihice - trendul manifestat de prevalența acestor afecțiuni cronice are o alură ascendentă în ultimii ani, atât în județul Cluj cât și la nivel național.

○ ***Analiza sistemului sanitar din municipiul Cluj-Napoca***

Sistemul sanitar din municipiul Cluj-Napoca în momentul actual este bine definit pe toate cele trei paliere ale asistenței medicale: primar, secundar și terțiar, respectiv asistența medicală primară, asistența medicală ambulatorie și asistența medicală spitalicească, asistența medicală de urgență prespitalicească și spitalicească, atât în sectorul public, cât și în cel privat. Același caracter bine definit o are și rețeaua farmaceutică.

Structura sistemului municipal de unități sanitare s-a schimbat față de situația din anii 1990. În cadrul reformei din sistemul sanitar dispensarele medicale s-au transformat în unități sanitare private, în special în cabinete medicale de medicină de familie și de medicină dentară, iar în locul policlinicilor au fost înființate ambulatoriile de specialitate ale spitalelor și cabinetele medicale de specialitate, mare parte dintre ele private.

Începând cu anul 2006, numărul de spitale crește în municipiul Cluj-Napoca, datorită apariției clinicilor și spitalelor private, cabinetelor stomatologice, laboratoarelor, farmaciilor.

În anul 2013, în municipiul Cluj-Napoca funcționează 12 spitale publice și 12 private, 15 ambulatorii de specialitate, 161 cabinete medicale de medicină de familie, iar pentru servicii stomatologice 555 cabinete stomatologice și 146 laboratoare de tehnică dentară, 1 centru medical de permanență, 1 serviciu de ambulanță public și 5 unități de transport sanitar private. Pentru accesul la medicamente stau la dispoziție 146 farmacii.

ASISTENȚA MEDICALĂ PRIMARĂ

La nivelul municipiului Cluj-Napoca, rețeaua de **asistență medicală primară**, în specialitatea de medicină de familie acoperă întreaga comunitate din punct de vedere al personalului medico-sanitar. În specialitatea de medicină dentară este dezvoltată mai ales în sectorul privat. Referitor la dotarea cu echipamente medicale, aceasta este insuficientă, putem vorbi de o dotare minimă a cabinetelor medicale de familie, în special a cabinetelor de medicină de familie.

Activitatea în asistența medicală primară este axată în special pe servicii medicale pentru pacienții înscriși în listele proprii și mai puțin implicată în îngrijirile la domiciliu. Calitatea serviciilor asigurate de medicii de familie este destul de limitată datorită lipsei echipamentelor de diagnostic și tratament din cabinetele acestora.

Date statistice:

Rețeaua de asistență medicală primară a municipiului Cluj-Napoca este formată din:

Tip unitate	Numărul cabinetele			
	2010	2011	2012	2013
Cabinete medicale de medicină de familie	161	161	161	164
Cabinete medicale de medicină dentară	482	521	549	555
Farmacii	125	159	159	146

Din punctul de vedere al serviciilor oferite, un medic de familie deservește în medie un număr de 1827 persoane, un medic dentist deservește în medie 530 de persoane iar o farmacie deservește în medie un număr de 2015 persoane.

Morbiditatea prin boli cronice înregistrată în cabinetele de medicină de familie în perioada 2010-2013 se prezintă astfel:

Boala/Grupul de boli	2010		2011		2012		2013	
	Cifre absolute	Indice prevalența la 100 locuitori	Cifre absolute	Indice prevalența la 100 locuitori	Cifre absolute	Indice prevalența la 100 locuitori	Cifre absolute	Indice prevalența la 100 locuitori
Bolile aparatului cardiovascular, din care:								
- hipertensiunea arterială	67535	22,9	70121	23,8	71041	24,1	73192	24,8
- cardiopatia	45023	15,3	46394	15,8	47215	16,1	48751	16,6
-	1798	6,1	1865	6,3	1878	6,4	19241	6,5

ischemică	6		0		4			
Diabetul zaharat	1288	4,4	1340	4,5	1378	4,7	14361	4,8
Bolile aparatului digestiv	8216	2,8	8078	2,8	7903	2,7	7796	2,6
Bolile pulmonare cronice obstructive	6246	2,1	6561	2,2	7046	2,4	7282	2,5
Tumorile maligne	4226	1,4	4513	1,5	4727	1,6	5134	1,7

ASISTENȚA MEDICALĂ AMBULATORIE DE SPECIALITATE

În municipiul Cluj-Napoca, asistența ambulatorie de specialitate (asistența medicală secundară) se asigură prin următoarele structuri sanitare:

Ambulatoriile integrate ale spitalelor

- Ambulatoriul integrat al Institutului Oncologic „Prof.Dr. Ion Chiricuță” Cluj-Napoca
- Ambulatoriul integrat al Institutului Inimii de Urgență pentru Boli Cardiovasculare „Prof.Dr. Nicolae Stancioiu” Cluj-Napoca
- Ambulatoriul integrat al Institutului Clinic de Urologie si Transplant Renal Cluj-Napoca
- Ambulatoriul integrat al Institutului Regional de Gastroenterologie-Hepatologie „Prof.Dr. Octavian Fodor” Cluj-Napoca
- Ambulatoriul integrat al Spitalului Clinic Județean de Urgență Cluj
- Ambulatoriul integrat al Spitalului Clinic de Urgență pentru Copii Cluj-Napoca

- Ambulatoriul integrat al Spitalului Clinic de Pneumoftiziologie „Leon Daniello” Cluj-Napoca
- Ambulatoriul integrat al Spitalului Clinic de Boli Infecțioase Cluj-Napoca
- Ambulatoriul integrat al Spitalului Clinic de Recuperare Cluj-Napoca
- Ambulatoriul integrat al Spitalului Clinic Municipal Cluj-Napoca
- Ambulatorul integrat al Spitalului Clinic CF Cluj-Napoca
- Ambulatorul integrat al Spitalului Militar de Urgență „C-tin Papilian” Cluj-Napoca

Ambulatoriile de specialitate

- Ambulatoriul de specialitate stomatologic - funcționează în cadrul Spitalului Clinic Județean de Urgență Cluj
- Ambulatoriul de specialitate pentru sportivi - funcționează în cadrul Spitalului Clinic de Recuperare Cluj-Napoca

Centrele de sănătate mintală

- Centrul de sănătate mintală pentru adulți - funcționează în cadrul Spitalului Clinic Județean de Urgență Cluj
- Centrul de sănătate mintală pentru copii - funcționează în cadrul Spitalului Clinic de Urgență pentru Copii Cluj-Napoca

Dispensarul TBC din cadrul Spitalului Clinic de Pneumoftiziologie „Leon Daniello” Cluj-Napoca.

Cabinete medicale din cadrul spitalelor din specialitățile: oncologie medicală, diabet zaharat, nutriție și boli metabolice, planificare familială, medicina muncii, boli infecțioase .

În anul 2013, numărul de **cabinete medicale de specialitate**, care oferă servicii de asistență medicală secundară în regim ambulator, inclusiv cele din structura spitalelor,

din ambulatoriile de specialitate si integrate, din dispensarul TBC, din centrele de sănătate mintală, se prezintă astfel:

Specialitatea cabinetului	Numar cabinete medicale de specialitate		
	TOTAL	Publi c	Privat
TOTAL	618	201	417
ALERGOLOGIE SI IMUNOLOGIE CLINICĂ	9	4	5
BOLI INFECȚIOASE	8	6	2
CARDIOLOGIE	39	13	26
CHIRURGIE CARDIACĂ	1	1	0
CHIRURGIE GENERALĂ	28	13	15
CHIRURGIE ORALĂ SI MAXILO-FACIALĂ	15	2	13
CHIRURGIE PEDIATRICĂ	3	1	2
CHIRURGIE PLASTICĂ-MICROCHIRURGIE REPARATORIE	6	1	5
CHIRURGIE TORACICĂ	1	1	0
CHIRURGIE VASCULARĂ	1	0	1
DERMATOVENEROLOGIE	38	9	29
DIABET ZAHARAT, NUTRIȚIE ȘI BOLI METABOLICE	15	8	7
ENDOCRINOLOGIE	34	7	27
GASTROENTEROLOGIE	8	2	6
GENETICĂ MEDICALĂ	1	1	0
GERIATRIE SI GERONTOLOGIE	2	1	1
HEMATOLOGIE	6	4	2
MEDICINĂ INTERNĂ	56	17	39

NEFROLOGIE	8	1	7
NEONATOLOGIE	1	1	0
NEUROCHIRURGIE	4	1	3
NEUROLOGIE	37	11	26
NEUROLOGIE PEDIATRICĂ	3	2	1
OBSTETRICĂ-GINECOLOGIE	55	15	40
OFTALMOLOGIE	41	11	30
ONCOLOGIE MEDICALĂ	16	8	8
ORTOPEDIE SI TRAUMATOLOGIE	12	5	7
ORTOPEDIE PEDIATRICĂ	1	1	0
OTORINOLARINGOLOGIE	38	13	25
PEDIATRIE	32	8	24
PLANIFICARE FAMILIALĂ	2	2	0
PNEUMOLOGIE	2	0	2
PSIHIATRIE	36	12	24
PSIHIATRIE PEDIATRICĂ	5	2	3
RADIOTERAPIE	2	1	1
RECUPERARE MEDICINĂ FIZICĂ SI BALNEOLOGIE	26	6	20
REUMATOLOGIE	13	3	10
UROLOGIE	13	7	6

Structurile ambulatorii de specialitate sunt deservite de un număr total de 679 personal, din care 232 medici, 286 asistenți medicali și 95 personal sanitar auxiliar.

ASISTENȚA MEDICALĂ SPITALICEASCĂ

În municipiul Cluj-Napoca funcționează 12 spitale publice și 12 spitale private, și anume:

Sectorul public:

- Institutul Oncologic „Prof.Dr. Ion Chiricuță” Cluj-Napoca
- Institutul Inimii de Urgență pentru Boli Cardiovasculare „Prof.Dr. Niculaie Stăncioiu” Cluj-Napoca
- Institutul Clinic de Urologie și Transplant Renal Cluj-Napoca
- Institutul Regional de Gastroenterologie-Hepatologie „Prof.Dr. Octavian Fodor” Cluj
- Spitalul Clinic Județean de Urgență Cluj-Napoca
- Spitalul Clinic CF Cluj-Napoca
- Spitalul Clinic de Urgență pentru Copii Cluj-Napoca
- Spitalul Clinic Municipal Cluj-Napoca
- Spitalul Clinic de Boli Infecțioase Cluj-Napoca
- Spitalul Clinic de Recuperare Cluj-Napoca
- Spitalul Clinic de Pneumoftiziologie „Leon Daniello” Cluj-Napoca
- Spitalul Militar de Urgență „Constantin Papilian” Cluj-Napoca

Sector privat:

- Spital Privat de Obstetrică-Ginecologie „Hipocrate” Cluj-Napoca
- Spital Privat de Obstetrică-Ginecologie „Gynia” Cluj-Napoca
- Centru Medico-Chirurgical Universitar „Interservisan” Cluj-Napoca
- Clinica de Chirurgie Generală și Urologie „Vanimed” Cluj-Napoca
- Clinica de Chirurgie Plastică și Microchirurgie Reconstructivă „Lipoline” Cluj-Napoca

- Centru de Chirurgie Plastică „Medestet” Cluj-Napoca
- Centru de Chirurgie Estetică „Artis 3” Cluj-Napoca
- Clinică Urologică „Lukmed” Cluj-Napoca
- Centru de Chirurgie Urologică „E-URO” Cluj-Napoca
- Clinica de Ortopedie și Chirurgie Minimal Invazivă „Ortomed – Alex Bucur” Cluj-Napoca
- Centru de Gastroenterologie „TVM Med Serv” Cluj-Napoca
- Spitalizare de zi Oncologie Medicală „Medisprof” Cluj-Napoca

Asistența medicală spitalicească se desfășoară pe următorul număr de paturi de spital:

Nr. Crt.	Unitatea sanitară	Număr paturi aprobat ate	Sector public	Sector privat
	TOTAL	5139		128
1	Institutul Oncologic „Prof.Dr.I.Chiricuță” Cluj-Napoca	535		
2	Institutul Inimii de Urgență pentru Boli Cardiovasculare “Prof.Dr.N. Stăncioiu” Cluj-Napoca	175		
3	Institutul Clinic de Urologie și Transplant Renal Cluj- Napoca	90		
4	Institutul Regional de Gastroenterologie si Hepatologie „Prof.Dr.O.Fodor” Cluj-Napoca	410		
5	Spitalul Clinic Județean de Urgență Cluj	1764		
6	Spitalul Clinic de Urgență pentru Copii Cluj-Napoca	506		

7	Spitalul Clinic de Recuperare Cluj-Napoca	390
8	Spitalul Clinic de Boli Infecțioase Cluj-Napoca	192
9	Spitalul Clinic de Pneumoftiziologie "Leon Daniello" Cluj-Napoca	170
10	Spitalul Clinic Municipal Cluj-Napoca	368
11	Spitalul Universitar CF Cluj-Napoca	264
12	Spitalul Militar de Urgenta „Constantin Papilian” Cluj-Napoca	275
13	Spital Privat de Obstetrică-Ginecologie „Hipocrate” Cluj-Napoca	6
14	Spital Privat de Obstetrică-Ginecologie „Gynia” Cluj- Napoca	10
15	Centru Medico-Chirurgical Universitar „Interservisan” Cluj-Napoca	64
16	Clinica de Chirurgie Generală și Urologie „Vanimed” Cluj-Napoca	6
17	Clinica de Chirurgie Plastică și Microchirurgie Reconstructivă „Lipoline” Cluj-Napoca	2
18	Centru de Chirurgie Plastică „Medestet” Cluj-Napoca	2
19	Centru de Chirurgie Estetică „Artis 3” Cluj-Napoca	4
20	Clinica Urologică „Lukmed” Cluj-Napoca	8
21	Centru de Chirurgie Urologică „E-URO” Cluj-Napoca	2
22	Clinica de Ortopedie și Chirurgie Minimal Invazivă „Ortomed – Alex Bucur” Cluj-Napoca	6
23	Centru de Gastroenterologie „TVM Med Serv” Cluj- Napoca	8
24	Spitalizare de zi Oncologie Medicală „Medisprof”	10

Cluj-Napoca

Rezultă un **indice de asigurare a populației cu paturi de spital de 17,9 paturi la 1.000 locuitori.**

Mentionăm că spitalele și institutele clinice din municipiul Cluj-Napoca furnizează pe lângă serviciile medicale de interes local și servicii medicale de interes județean și regional în cadrul multor specialități, ca: hemodializa, transplant renal, cardiologie intervențională, chirurgie toraco-pulmonară, chirurgie laparoscopică, chirurgie și ortopedie pediatrică, chirurgie maxilo-facială, oncologie medicală, chirurgie oncologică și hematologie, diagnostic pre- și postnatal al malformațiilor și bolilor genetice, CT, RMN, gastro-endoscopii pentru adulți și copii, colonoscopii pentru adulți și copii, biopsii hepatice.

Astfel, cca 30% din bolnavii internați în spitalele din municipiul Cluj-Napoca sunt din județele limitrofe.

Numărul bolnavilor internați în spitalele publice și principalele afecțiuni care au necesitat spitalizarea lor, în dinamica anilor 2010 – primele 9 luni 2013, se prezintă astfel:

	N
	u
	m
	ăr
	b
	ol
Specificare/Grupe de afecțiuni	n
	av
	i
	in
	te
	rn
	aș

	2010	2011	2012	9 luni 2013
TOTAL, din care, pe grupe de afecțiuni:	121482	111789	110046	82900
Tumori maligne	16483	16520	16244	12460
Bolile aparatului circulator	16175	15400	15812	11907
Bolile aparatului digestiv	14915	13424	13523	9801
Bolile aparatului respirator	10025	7609	7937	6489
Bolile aparatului uro-genital	8159	6595	6490	4569
Bolile sistemului osteo-articular	6059	5882	6338	4660

În prezent, în spitalele publice din municipiul Cluj-Napoca, își desfășoară activitatea un număr de 5249 angajați din următoarele categorii de personal medico-sanitar:

Categoria de personal medico-sanitar	Număr persoane
Medici	898
Farmaciiști	28
Alt personal sanitar superior (chimiști, biologi, fizicieni, psihologi etc.)	151
Asistenți medicali	2616
Personal sanitar auxiliar	1556

În ceea ce privește infrastructura acestor unități sanitare, clădirile în care funcționează sunt în sistem pavilionar și majoritatea au fost construite între anii 1860-1920. În acest context, aceste clădiri nu pot asigura alinierea la standardele UE în ceea ce privește condițiile igienico-sanitare necesare pentru autorizarea sanitară de funcționare fără clauze și plan de conformitate.

În ultimii ani, s-au făcut investiții majore în reabilitarea, reparația capitală și igienizarea clădirilor în care funcționează spitalele.

De asemenea, o parte din echipamentele medicale prezintă un grad ridicat de uzură, atât fizică, cât și morală, iar gradul de înlocuire a acestora cu echipamente și aparatură medicală modernă și performantă este foarte scăzut.

ASISTENȚA MEDICALĂ DE URGENȚĂ

Situația actuală:

Asistența medicală de urgență reprezintă o prioritate strategică a sistemului de sănătate, atât la nivel de prespital, cât și la nivel de asistență spitalicească.

Structurile de urgență sunt eșalonul primar ca adresabilitate pentru pacienții din aria deservită.

Resursele umane și materiale din structurile de urgență trebuie să poată acoperi responsabilitatea medicală implicată de statutul de unitate de urgență.

Alocarea resurselor trebuie să se bazeze pe analiza responsabilităților și atribuțiilor unităților sanitare, precum și pe analiza adresabilității pacienților, adresabilitate corelată cu tipul și calitatea serviciilor medicale prestate.

Serviciile de **asistență medicală de urgență** sunt acoperite pe ambele componente ale acesteia, atât asistența medicală spitalicească, cât și cea prespitalicească.

În municipiul Cluj-Napoca, asistența medicală prespitalicească este asigurată în sectorul public de Serviciul Județean de Ambulanță, SMURD, un Centru de Permanență, iar în sectorul privat, prin 5 unități de transport sanitar.

Asistența medicală de urgență spitalicească este asigurată în prezent prin unitățile/compartimentele de primiri urgențe și camerele de gardă din cadrul spitalelor.

În prezent, spațiul în care se desfășoară activitatea Serviciului de Ambulanță al Județului Cluj este total impropriu, având în vedere volumul mare de activitate și aria teritorială deservită.

Spitalele din județul Cluj funcționează în sistem pavilionar, având secțiile cu paturi dispersate, ceea ce conduce la dificultăți în asigurarea și integrarea asistenței medicale de urgență interdisciplinară și implicit la costuri foarte ridicate.

Se impune imperios reorganizarea asistenței medicale de urgență, având în vedere necesitatea eficientizării acestui domeniu.

ÎNGRIJIRI LA DOMICILIU

Situația actuală:

În ceea ce privește îngrijirile la domiciliu, acestea sunt foarte utile pentru degrevarea spitalelor de furnizarea unor servicii destinate vârstnicilor și cazurilor sociale. Acest tip de îngrijire încearcă să modereze cererile adresate spitalelor oferind îngrijiri potrivite și eficiente la domiciliul pacientului. Ele au ca obiective principale:

- Externarea mai rapidă a bolnavilor din spitale,
- Evitarea internărilor care nu sunt necesare prin măsuri proactive de prevenire a îmbolnăvirilor furnizate la domiciliul pacientului,
- Evitarea internărilor vârstnicilor și a cazurilor sociale prin măsuri proactive de prevenire a îmbolnăvirilor furnizate în cadrul comunităților.

În prezent, la nivelul municipiului Cluj-Napoca, se află în relație contractuală cu Casa de Asigurări de Sănătate Cluj un număr de 18 unități care oferă îngrijiri la domiciliu decontate din Fondul National Unic de Asigurări Sociale de Sănătate.

Numărul total de cereri pentru îngrijiri medicale la domiciliu a fost de 4876, din care au fost aprobate 3376 cereri. Motivul respingerii cererilor a fost în proporție de 90% lipsa fondurilor.

Conform unor statistici ale Direcției de Sănătate Publică Cluj, la nivelul municipiului Cluj-Napoca, pentru deservirea unui număr de 1861 potențiali pacienți, ar fi nevoie de 53 de echipe formate din 53 asistente medicale, 372 îngrijitori la domiciliu, 53 personal de reabilitare, 53 asistenți sociali.

Îngrijirile la domiciliu au fost cuprinse în Contractul-Cadru privind acordarea de servicii medicale și au fost reglementate prin Normele Contractului-Cadru privind acordarea de servicii medicale încă din anul 2005.

Cu toate acestea, este necesara o schimbare de viziune în ceea ce privește îngrijirile la domiciliu, deoarece ele sunt încă insuficient dezvoltate față de nevoile constatate în acest domeniu.

Cererea de îngrijiri la domiciliu este din ce în ce mai accesată, iar experiența practică a dovedit că se resimte nevoia schimbării în bine atât din punct de vedere al timpului alocat unui pacient, cât și al calității serviciilor și a structurii echipelor de îngrijire.

SERVICIILE DE SĂNĂTATE PUBLICĂ

Au trei componente majore :

PREVENIREA, SUPRAVEGHEREA ȘI CONTROLUL BOLILOR TRANSMISIBILE ȘI NETRANSMISIBILE

Situația actuală:

În ceea ce privește prevenirea, supravegherea și controlul bolilor transmisibile și netransmisibile, activitățile se desfășoară la nivelul DSP Cluj și constau în :

- monitorizarea permanentă a cazurilor noi de îmbolnăviri,
- desfășurarea de programe de prevenire a îmbolnăvirilor,
- desfășurarea de programe de promovare a sănătății,
- acțiuni de informare-educare în sănătate publică,
- analiza stării de sănătate a populației.

Odată cu implementarea noilor metodologii de supraveghere a bolilor care sunt în concordanță cu normativele europene și OMS, s-au întâmpinat dificultăți în colectarea datelor de la furnizorii de servicii medicale necesare pentru monitorizarea indicatorilor stării de sanatate a populatiei și ai programelor naționale de sănătate a populației deservite, atât în ceea ce privește sistemul informatic, cât și cel informațional.

Având în vedere volumul mare de informație gestionat la nivelul direcțiilor de sănătate publică județene în ceea ce privește supravegherea și controlul bolilor transmisibile și netransmisibile, este imperios necesară dezvoltarea actualului sistem informațional de supraveghere a sănătății publice prin crearea unui sistem informatic performant, integrat, interdisciplinar și interinstituțional, în așa fel încât factorii de decizie din sistemul de sănătate, dar și autoritățile publice locale, să aibă acces prompt la registrele privind morbiditatea prin boli transmisibile și netransmisibile cu ajutorul unor echipamente IT performante.

Pentru funcționarea optimă a sistemului informatic este necesar ca acesta să fie deservit de persoane specializate în utilizarea lui și suficiente din punct de vedere numeric.

Totodată, un sistem informatic integrat, interdisciplinar și interinstituțional, ar eficientiza răspunsul în urgențele de sănătate publică și ar dezvolta capacitatea de evaluare a riscurilor emergente prin abordarea integrată a tuturor pericolelor pentru sănătatea publică și prin mobilizarea multisectorială în vederea asigurării gradului adecvat de soluționare pentru urgențele de sănătate publică.

Prin informatizarea sistemului de supraveghere și control al bolilor cu impact asupra sănătății publice s-ar realiza și dezvoltarea capacității instituționale prin eficientizarea managementului în sănătatea publică.

PROGRAME DE ÎNGRIJIRI MEDICO-SOCIALE

În prezent, în municipiul Cluj-Napoca funcționează o singură **unitate medico-socială** în sectorul public, care nu poate satisface cererile populației municipiului și 6-8 unități medico-sociale în sectorul privat, care sunt de asemenea depășite din punctul de vedere al solicitărilor populației.

În funcție de populația peste 65 de ani din municipiul Cluj-Napoca (53295 persoane, din care cu nevoi permanente sau de scurtă durată de îngrijire în unități medico-sociale sunt 5071 persoane), numărul de locuri estimat a fi necesar este de 5528, care ar trebui să fie deservite de aproximativ 1800 angajați/tură.

Autoritățile din domeniul sanitar și administrativ sunt preocupate permanent de elaborarea unor strategii noi pentru serviciile medico-sociale, în scopul eficientizării economice a sistemului de sănătate și social pentru creșterea accesului populației la servicii medico-sociale de calitate.

În acest sens, în perioada 2002-2004, s-a realizat o evaluare a sistemului sanitar din România, până la nivel de localitate, cu ajutorul unui grup austriac de experți în management sanitar. În urma acestui studiu s-a ajuns la următoarele concluzii:

- este necesară degrevarea spitalelor de cazurile sociale
- este necesară definirea programelor de îngrijire, respectiv implementarea unor programe de îngrijire pentru vârstnici, pentru cazurile sociale și pentru bolnavii cronici
- este necesară înființarea de unități medico-sociale

PROMOVAREA SĂNĂTĂȚII COPIILOR ȘI ADOLESCENȚILOR PENTRU PREÂNTÂMPINAREA APARIȚIEI FACTORILOR DE RISC COMPORTAMENTALI ÎN COMUNITATE

Problemele de sănătate ale copiilor și adolescenților sunt generale în România și au în general aceleași principale cauze de morbiditate și factori de risc:

Statisticile Direcției de Sănătate Publică a Județului Cluj arată că principalii factori de risc sunt:

- fumatul : ~ 55% fumează ocazional
- agresivitatea: 35 % din elevii chestionați se bat în școală, 10% din ei recunosc că poartă arme (albe) la școală
- autoagresivitatea : aprox 4% au avut intenții suicidare

- consumul de alcool: 65% din lot consumă ocazional băuturi alcoolice cu frecvență mare, la 2-3 zile

- consum de droguri și etnobotanice: 21% de la 3% în 2001; drogul cel mai frecvent consumat a fost marihuana

-comportament sexual: jumătate din liceeni au avut relații sexuale, frecvența crește de la un nivel de școlarizare la altul ajungând maximul în clasa a XII-a; aproximativ 30% folosesc contraceptive, 25% -alte metode, 25% -prezervativul, 20% -nu folosesc nici o metodă

- comportament alimentar: 17% nu au consumat lapte, 5% nu consumă fructe și 2% nu consumă deloc legume într-o săptămână

- activitatea fizică: aproape un sfert (20%) nu participă la ore de educație fizică și doar 4% dintre liceeni participă la activități sportive

- abuzul de cafea, fumatul, alcoolismul, consumul de droguri, face ravagii în rândul elevilor și studenților și din nefericire, la vârste din ce în ce mai tinere

- Procesul de promovare a sănătății recunoaște în mod explicit caracterul intersectorial al determinismului sănătății
- PROMOVAREA SĂNĂTĂȚII COPIILOR (preșcolari, elevilor și adolescenților) trebuie să devină un domeniu prioritar, deoarece, deși este un mare consumator de resurse umane și materiale, acțiunile de promovare a sănătății sunt mai ieftine și mai eficiente pentru întreaga populație
- Programele de sănătate nu sunt percepute ca o prioritate de către comunitate
- Implicarea insuficientă a cooperării intersectoriale
- Neincluderea în bugetele locale a cheltuielilor eligibile pentru PROMOVAREA SĂNĂTĂȚII pentru preîntâmpinarea apariției factorilor de risc comportamentali în rândurile populației
- Sănătatea nu poate fi privită ca fiind numai responsabilitatea exclusivă a sectorului sănătății

- Promovarea sănătății în școli trebuie să fie considerată prioritară și în activitatea administrațiilor publice locale

○

○ ***Rezultate de sănătate mai bune pentru toți copiii***

Descrierea sub-temei

Îmbunătățirea situației tuturor copiilor se referă la un plan ce are ca scop îmbunătățirea sistematică a calității vieții copiilor prin reducerea sărăciei, creșterea nivelului de educație, precum și îmbunătățirea condițiilor de viață și de mediu.

Date preliminare

Mortalitatea perinatală și mortalitatea infantilă

Conform datelor Direcției de Sănătate Publică (DSP Cluj), în orașul Cluj-Napoca, în anul 2011, mortalitatea perinatală a înregistrat un nivel de 2.8% iar mortalitatea infantilă un nivel de 3.8%. Afecțiunile perinatale (2.1%) și anomaliile congenitale (0.7%) au reprezentat cele mai frecvente cauze ale mortalității perinatale în anul 2011. În ceea ce privește mortalitatea infantilă, aceasta a fost cauzată de afecțiuni perinatale (2.5%), anomalii congenitale (1%) și boli ale sistemului nervos (0.3%).

Acoperirea vaccinală

În ceea ce privește acoperirea vaccinală la vârsta de 24 de luni, DSP Cluj comunică că aceasta s-a realizat în proporție de 97.7% pentru BCG, 95.5% pentru HepB, 90.4% pentru DTP și VPI și 92.2% pentru ROR.

Rata absenteismului și rata de abandon școlar pe instituțiile de învățământ din Cluj-Napoca

Un raport întocmit de Inspectoratul Școlar Cluj arată că în orașul Cluj-Napoca, rata absenteismului (numărul total de absențe raportat la numărul total de elevi) pentru anul școlar 2011-2012, semestrul I, a fost de 4.41%.

Copii cu situație financiară precară

Pentru a stabili grupele de copii cu o situație financiară precară s-au luat în considerare elevii care au beneficiat de burse sociale în anul școlar 2011-2012, precum și copiii care trăiesc în familii care beneficiază de ajutor social și copiii instituționalizați.

Referitor la numărul de burse acordate de Consiliul Local Cluj-Napoca în semestrul II a anului școlar 2011-2012, s-au aprobat 9.882 de burse pentru elevii din învățământul preuniversitar, dintre care 6903 burse de merit, 61 de burse de performanță, 1202 burse de studiu și 1.716 burse de ajutor social. Repartiția bursei pe școli generale și licee este prezentată în Anexa - Tabelul 1.

Așa cum se poate observa în Tabelul 1, dezvoltat pe baza datelor obținute de pe site-ul Consiliului Local al Municipiului Cluj-Napoca, un număr semnificativ din bursele sociale acordate pentru anul școlar 2011-2012 au fost distribuite Școlii Ion Agârbiceanu (135 de burse). Acest lucru indică faptul că elevii care frecventează cursurile acestei școli au o situație materială mai dificilă comparativ cu elevii celorlalte școli din orașul Cluj-Napoca. La polul opus se află Școala Iuliu Hațieganu, careia i-au revenit 16 burse sociale. În ceea ce privește situația liceelor din municipiul Cluj-Napoca, cel mai mare număr de burse sociale a fost acordat elevilor care frecventează cursurile de zi ale Liceului Teoretic Onisifor Ghibu (80 de burse).

Concluzii preliminare

Conform datelor obținute până în prezent, strategiile de îmbunătățire a rezultatelor tuturor copiilor ar trebui să se direcționeze spre trei grupuri vulnerabile și anume copiii cu o situație materială precară, cei aflați în centre de plasament, dar și cei care nu frecventează sau abandonează școala.

		62	Colegiul Tehnic Edmond Nicolau
135	Școala Ion Agârbiceanu	60	Col. Naț. Gheorghe Barițiu
40	Școala Octavian Goga	60	Col. Naț. George Coșbuc
37	Școala Emil Isac	60	Liceul Teoretic Bathory Istvan
31	Școala Alexandru Vaida Voevod	56	Liceul Sportiv
30	Școala Constantin Brâncuși	50	Liceul Teoretic Eugen Pora
29	Școala Horea	45	Colegiul Naț. Pedagogic Gh. Lazăr
28	Școala Ion Greangă	40	Liceul de Muzică S. Toduță
27	Școala Nicolae Titulescu	39	Liceul de Arte Plastice R Ladea

26	Școala Liviu Rebreanu	35	Liceul Teoretic Gheorghe Șincai
21	Școala Nicolae Iorga	35	Colegiul Tehnic Raluca Ripan
19	Școala Traian Dârjan	25	Liceul Greco-Catolic I. Micu
17	Școala Radu Stanca	24	Liceul Teoretic Avram Iancu
16	Școala Ioan Bob	22	Liceul de Coregrafie O. Stoica
16	Școala Iuliu Hațieganu	22	Colegiul Tehnic de Comunicații Augustin Maior
		21	Seminarul Teologic Ortodox
85	Liceul Teoretic Onisifor Ghibu	20	Grupul Școlar de Protecția Mediului
83	Grupul Școlar Alexandru Borza	20	Colegiul Tehnic Ana Aslan
80	Liceul Teoretic Apaczai Cs. Ianos	17	Liceul Teoretic Reformat
77	Grupul Școlar Industrial Tehnofrig	16	Liceul Teoretic Lucian Blaga
65	Liceul Victor Babeș	15	Grupul Școlar Aurel Vlaicu
14	Liceul de Info T. Popoviciu	7	Colegiul Economic Iulian Pop
14	Colegiul Tehnic Energetic	7	Colegiul Naț. Emil Racoviță
12	Liceul Mihai Eminescu	4	Liceul Teoretic Baptist Emanuel
10	Liceul T. Unitarian J. Zsigmond	4	Liceul Teologic Adv. Maranatha
10	Colegiul Tehnic Anghel Salighy	3	Colegiul Tehnic Napoca
9	Colegiul Tehnic de Transport Transilvania	2	Școala de Arte și Meserii
9	Liceul Nicolae Bălcescu	1	Liceul Teoretic Samuel Brassai

Repartiția bursei sociale pe școli generale și licee în municipiul Cluj-Napoca

1. Traseul sănătății	NU	Prevedea construcția unor piscine municipale
----------------------	----	--

2. Creșterea gradului de accesibilitate a activităților sportive	DA	Zone în parcuri pentru activități
3. Diversificarea activităților sportive	Parțial	Litigii la muzeul de speologie, din luna aprilie; activități în alte sporturi
4. Realizarea unui calendar al evenimentelor sportive din municipiul Cluj – Napoca	DA	Realizat periodic
5. Stimularea asociativității în domeniul sportiv la nivelul școlilor	DA	Cupa liceelor la baschet, la fotbal
6. Program de promovare a sporturilor	DA	Realizat continuu
7. Nici o școală fără sală de sport	DA	Program în derulare, fără o situație exactă a numărului de școli care nu au o sală de sport
8. Modernizare a bazelor sportive	DA	Proiect demarat
9. Sporturi individuale	DA	În parteneriat cu diverse firme
10. Program de susținere a concursurilor adresate elevilor și studenților	DA	Realizat continuu
11. Susținerea dezvoltării unui liceu sportiv	DA	Liceul sportiv din Mănăștur
12. Program de sustenabilitate a sporturilor fanion ale municipiului	DA	Finanțări în mai multe sporturi
13. Atragerea unor competiții de nivel european și mondial în municipiul Cluj-Napoca	DA	Ex Cupa Davis
14. Recompensarea sportivilor de performanță pentru păstrarea lor în comunitate	DA	Gala 10 pentru Cluj
15. Construirea unui stadion municipal modern	Partial	Cluj Arena, realizat dar conform presei, nu are acreditare uefa http://citynews.ro/sport-9/cluj-arena-fara-acreditare-uefa-
16. Construirea unei săli polivalente	DA	
17. Extinderea patinoarului artificial	DA	
18. Construirea unui centru de pregătire sportivă centralizată de nivel european	NU	Prevazut în strategie pentru 2013-2014

19. Construirea unui velodrom	NU	2015-2016
20. Construirea unui bloc cu apartamente de serviciu	NU	prevederea pentru 2013-2014
21. Complex sportiv	NU	Început la sala polivalentă, în litigiu
22. Parteneriate public – privat pentru sport	DA	Realizat continuu
23. Dezvoltarea zonei Someș	DA	În zona de la Sala Sporturilor

Programe operaționale implementate în municipiul Cluj-Napoca

○ ***Adaptarea mediului urban la nevoile vârstnicilor***

Descrierea sub-temei

Odată cu apariția fenomenului global de îmbătrânire demografică, atenția specialiștilor din Sănătate Publică și alte categorii de servicii sociale trebuie direcționată înspre eforturi de a îmbunătăți standardele de viață ale populației care avansează în vârstă. Luând în considerare concentrația mai mare a populației în zonele urbane, orașele lumii trebuie restructurate în așa fel încât să devină un mediu accesibil vârstnicilor.

În ciuda absenței unei definiții precise, cel mai adesea categoria vârstnicilor vizează persoanele ce depășesc vârsta de 65 de ani (Karel, Gatz & Smyer, 2011). Conceptul de adaptare a mediului urban la nevoile vârstnicilor se referă la crearea unui mediu sigur și suportiv, în care toate aspectele din viața de zi cu zi a membrilor din populația țintă sunt rezultatul unui design care să vizeze accesibilitatea serviciilor, inclusiv a serviciilor medicale, confortul fizic și psihic, atitudini participative și posibilitatea de menținere a independenței și autonomiei într-o cât mai mare măsură.

În anul 2007, Organizația Mondială a Sănătății (OMS) a elaborat un ghid pentru dezvoltarea orașelor într-un mod care să considere particularitățile vârstei înaintate. Ideea unor astfel de orașe este construită pe principiile „Îmbătrânirii active” care conform OMS, reprezintă „procesul de optimizare a oportunităților pentru sănătate, participare și siguranță în vederea îmbunătățirii calității vieții” (World Health Organization, 2007). Acest ghid identifică determinanții unor orașe „îmbătrânite sănătos” ca fiind următoarele: spații în aer liber și clădiri pentru vârstnici, transport sigur pentru vârstnici, locuințe pentru vârstnici, participarea socială

a persoanelor în vârstă, respect și incluziune socială, participare civică și angajați. Evaluarea nevoilor în municipiul Cluj-Napoca a fost efectuată în funcție de conceptele menționate anterior.

Date preliminare

La 1 ianuarie 2011, 15.51% din populația județului Cluj avea vârsta peste 65 de ani. La 1 ianuarie 2012, acest procent a crescut la 15.8%. În momentul de față 13.7% din populația Clujului este reprezentată de către vârstnici.

În cele ce urmează vor fi enumerate câteva măsuri care pot contribui la crearea unui mediu urban adaptat nevoilor vârstnicilor.

Spații în aer liber și clădiri

Acesta reprezintă un construct format din mai mulți indicatori determinanți ai stării de bine a persoanelor vârstnice.

a. Mediu: nivelul zgomotului și al noxelor afectează calitatea vieții predominant în rândul vârstnicilor. Nivelul ridicat al zgomotului precum și al poluanților atmosferici au un impact asupra stării generale de sănătate (stres ridicat, dificultăți în respirație). Pentru detalii referitoare la municipiul Cluj-Napoca a se vedea tema 3, subtema *Expunerea la zgomot și alți factori poluanți din mediul înconjurător*.

b. Spații verzi și drumuri pietonale: reprezintă un indicator clar al unui oraș care îmbătrânește activ, spațiile verzi și aleile pietonale reprezentând locuri în care cei cu vârstă înaintată se pot relaxa zilnic. Detalii referitoare la municipiul Cluj-Napoca sunt disponibile în tema 2, subtema *Medii sănătoase*.

c. Zone de repaus reprezintă de asemenea o necesitate zilnică, în principal datorită dificultăților în deplasare pe distanțe mari.

d. Trotuarele bine întreținute sunt importante mai ales când condițiile meteo sunt neprielnice.

e. Drumurile publice cu treceri pietonale nesigure pot împiedica accesul persoanelor vârstnice în oraș.

f. Traficul rutier fluidizat și respectarea regulilor de circulație în trafic sunt de asemenea importante pentru siguranța pietonilor vârstnici.

g. Existența pistelor pentru bicicliști contribuie în egală măsură la siguranța pietonilor.

h. Siguranța în spațiile publice este asigurată de patrulă de poliție.

i. Accesibilitatea populației vârstnice la diverse tipuri de servicii contribuie semnificativ la starea generală de bine a acestei populații. Detalii referitoare la accesul la servicii în municipiul Cluj-Napoca se regăsește în tema 3, subtema *Siguranță și Securitate Urbană*.

j. Clădirile sunt accesibile din punct de vedere fizic.

k. Situația toaletelor publice contribuie de asemenea la starea de mulțumire a populației municipiului.

Transport sigur pentru vârstnici

Reprezintă al doilea construct care afectează în mod direct mobilitatea și accesul în municipiu a persoanelor vârstnice. Constructul este format din următorii indicatori:

a. Accesibilitate financiară a mijloacelor de transport public este necesară pentru a asigura mobilitatea persoanelor în etate. Compania de Transport Public Cluj-Napoca (CTP) asigură gratuitate pe traseele urbane următoarelor categorii de persoane:

- Pensionarii, conform HCL Cluj-Napoca nr. 715/ 27.11.2007 și HCL Cluj-Napoca nr. 195/2009.
- Cetățenii de onoare ai municipiului Cluj-Napoca, conform HCL Cluj-Napoca nr. 166/2009.
- Persoanele invalide gradul I și II, nevăzătorii gradul I (cu însoțitor) și gradul II.
- Urmașii eroilor martiri ai revoluției, răniții precum și pensionarii de invaliditate care și-au pierdut parțial capacitatea de muncă în lupta pentru victoria Revoluției.
- Veteranii de război, văduvele de război și însoțitorii marilor mutilați, ai invalizilor gradul I.

b. Rutele și destinațiile mijloacelor de transportului public contribuie semnificativ la mobilitatea persoanelor în vârstă. CTP asigură transportul în principal pe aria municipiului Cluj-Napoca având 3 linii de tramvai, 6 linii de troleibuz și 37 de linii de autobuz. Lungimea traseelor însumează 132,5 km parcurși. Pentru detalii referitoare la mijloacele de transport a se vedea tema 3, subtema *Transport Sustenabil*.

c. Accesibilitatea persoanelor în etate sau cu dizabilități la mijloacele de transport public este evaluată în tema 3, subtema *Transport Sustenabil*.

d. Situația mijloacelor de transport speciale pentru cei cu dizabilități este descrisă în tema 3, subtema *Transport sustenabil*.

e. Parcările dedicate persoanelor în etate sau celor cu dizabilități sunt necesare pentru a facilita transportul și accesul la servicii.

Locuințe pentru vârstnici

Reprezintă un concept al cărui indicatori formulează integrarea în comunitate a persoanelor în etate. Poziționarea, integrarea și adaptarea locuințelor pentru vârstnici asigură integrarea cu succes a persoanelor vârstnice în viața comunității.

a. Accesul financiar la condiții de trai mai bune pentru persoanele în etate este un indicator esențial care descrie calitatea vieții acestor persoane în municipiul Cluj-Napoca.

Participarea socială a persoanelor în vârstă

Aceasta este strâns legată de starea de bine și de calitatea condițiilor de trai pe tot parcursul vieții.

Respectul și incluziunea socială

Acestea sunt strâns conectate cu participarea activă la viața civică și socială a municipiului. Sentimentul de excludere și raportarea lipsei respectului sunt bariere în incluziunea cu succes a acestor categorii de persoane în comunitate.

Participare civică și situația angajărilor

Participarea civică și situația angajărilor sunt metode de evaluare a incluziunii persoanelor în etate la viața comunității. Implicarea acestor persoane în organizarea evenimentelor asigură în continuare integrarea acestor persoane și ulterior vârstei de pensionare.

Informațiile oferite

Informațiile oferite persoanelor în etate precum și modul de comunicare a acestor informații sunt extrem de importante pentru un proces îmbătrânire activă.

Comunități adaptate persoanelor în vârstă și servicii de sănătate

Acestea sunt vitale pentru procesul de îmbătrânire activă. Problemele întâmpinate de categoria de vârstă în discuție sunt legate de accesibilitatea și calitatea serviciilor oferite.

a. Detalii referitoare la accesul la servicii în municipiul Cluj-Napoca se regăsesc în tema 3, subtema *Siguranță și Securitate Urbană*.

Concluzii preliminare

Pentru a asigura sănătatea unui oraș care îmbătrânește activ, trebuie să se atingă următoarele arii principale de interes.

Spații în aer liber și clădiri

- a. Există legi care reglementează nivelul zgomotului și al noxelor
- b. Spațiile verzi sunt bine întreținute cu locuri de repaus; drumurile pietonale sunt adecvate și oferă accesibilitate către zonele de repaus sau cu facilități publice
- c. Zonele de repaus sunt disponibile, cu precădere în parcuri, zone semaforizate și zone pietonale; sunt patrulate la interval regulat de către poliție pentru siguranță publică
- d. Trotuarele sunt bine întreținute, drepte, non-alunecoase și suficient de late pentru a asigura transportul cu căruciorul; nu prezintă obstacole iar pietonii au prioritate de trecere
- e. Drumurile publice prezintă treceri pietonale sigure. Este asigurată siguranța pietonilor angajați în traversarea drumurilor aglomerate (pasaje subterane, supraterane, refugii de trecere). Este asigurat un timp corespunzător de trecere la semafor
- f. Traficul rutier. Legile sunt riguros aplicate în trafic, pietonii având prioritate
- g. Există piste pentru bicicliști
- h. Serviciile sunt grupate, localizate în proximitatea cartierelor de vârstnici și pot fi ușor accesate. Există ghișee special adresate persoanelor în vârstă
- i. Clădirile sunt accesibile și dețin lifturi, rampe de acces, semnalizare, scări cu balustrade, trepte nu înalte sau abrupte, podele non-alunecoase, zone de repaus, toalete publice suficiente
- j. Toaletele publice sunt bine întreținute și curate, accesibile tuturor, plasate în puncte de interes

Transport sigur pentru vârstnici

2. Accesibilitate financiară: Transportul public este accesibil din punct de vedere financiar persoanelor în vârstă. Prețurile sunt afișate și sunt vizibile tuturor.

3. Transportul public este de încredere și frecvent atât noaptea cât și în weekend
4. Destinații de călătorie: Transportul public este accesibil pentru persoanele în etate pe rute spre puncte cheie din oras (spitale, parcuri, instituții publice etc). Rutele de transport sunt interconectate astfel încât toate zonele din interiorul orașului precum și cele limitrofe să fie deservite. Opțiunile de transport sunt de asemenea conectate.
5. Vehiculele de transport sunt accesibile vârstnicilor (rampe de acces, trepte joase și locuri înalte). Vehiculele sunt curate și bine întreținute. Vehiculele dețin indicatoare clare către numărul vehiculului și destinație.
6. Există mijloace de transport speciale pentru persoanele cu dizabilități. Locuri speciale la care persoanele în vârstă au prioritate, regulament respectat de ceilalți pasageri
7. Șoferii mijloacelor de transport sunt politicoși, urmează regulile de circulație, așteaptă ca pasagerii să fie așezați înainte să pornească, parchează lângă trotuar astfel încât pasagerilor în vârstă să le fie ușor să coboare
8. Siguranță și confort: mijloacele de transport public sunt sigure (rata criminalității foarte redusă) și nu este supra-aglomerat
- h. Șoferii mijloacelor de transport sunt politicoși, urmează regulile de circulație, așteaptă ca pasagerii să fie așezați înainte să pornească, parchează lângă trotuar astfel încât pasagerilor în vârstă să le fie ușor să coboare
- i. Stațiile mijloacelor de transport sunt situate în proximitatea zonelor rezidențiale, sunt echipate cu bănci, sunt sigure, curate și adecvat iluminate. Stațiile sunt accesibile, marcate cu indicatori bine poziționați și lizibili
- j. Informații sunt furnizate persoanelor vârstnice despre utilizarea mijloacelor de transport și despre rutele disponibile. Orarele sunt lizibile și ușor de accesat. Orarele indică și rutele accesibile persoanelor cu dizabilități
- k. Transportul comunitar: sunt accesibile la evenimente și destinații speciale; format din șoferi voluntari și servicii în regim „shuttle”
- l. Taxiurile sunt accesibile din punct de vedere financiar; se acordă subvenții persoanelor vârstnice cu venituri mici. Taxiurile sunt confortabile iar personalul politicos
- m. Carosabilul este bine întreținut, bine iluminat, nu există obstacole care să îngreuneze vizibilitatea șoferului; traficul este fluidizat, semnele de trafic sunt vizibile

n. Parcarea este accesibilă financiar; parcarea prioritară în proximitatea clădirilor este acordată persoanelor vârstnice sau cu dizabilități; zone de debarcare a persoanelor cu dizabilități sunt disponibile în apropierea clădirilor

Locuințe pentru vârstnici

- a. Locuințe accesibile financiar sunt disponibile pentru persoanele vârstnice.
- b. Servicii de bază sunt disponibile și accesibile tuturor vârstnicilor.
- c. Design: Locuințele sunt construite din materiale adecvate și sunt bine structurate; există spațiu suficient pentru a asigura mobilitatea persoanelor cu dizabilități; condițiile de mediu sunt îndeplinite (aer condiționat, căldură); structura apartamentelor este potrivită pentru vârstnici, de exemplu cu un design potrivit al bucătăriilor și băilor.
- d. Modificările locuințelor pot fi îndeplinite unde este nevoie; acestea sunt accesibile ca preț, asistența financiară fiind acordată acolo unde este cazul; condițiile de locuit ale persoanelor vârstnice sunt înțelese și cum trebuie efectuate modificările pentru a asigura aceste condiții.
- e. Servicii de mentenanță sunt disponibile; există personal calificat și de încredere care să efectueze aceste servicii. Locuințele asigurate de stat, cele închiriate sau zonele comune sunt bine întreținute.
- f. „Ageing in place” Locuințele sunt în apropierea serviciilor și facilităților publice; servicii accesibile sunt disponibile pentru a ajuta populația vârstnică. Populația vârstnică cunoaște și este bine informată în ceea ce privește serviciile disponibile. Opțiunile în ceea ce privește locuințele disponibile sunt bine cunoscute; acestea sunt accesibile financiar; locuințele dedicate vârstnicilor sunt integrate în comunitate.
- h. Mediul de locuit: locuințele nu sunt suprapopulate; persoanele vârstnice trăiesc confortabil; locuințele nu sunt plasate în zone predispuse spre dezastre naturale; oamenii se simt în siguranță; asistența financiară este asigurată pentru adoptarea măsurilor de securitate.

Participarea socială a persoanelor în vârstă

- a. Accesibilitatea evenimentelor și activităților: locații accesibile din punct de vedere al distanței, există opțiunea de a participa cu un însoțitor; orarul evenimentelor este

convenabil și în cursul zilei; participarea este liberă, sau dacă este pe bază de bilete, procesul de ticketing nu implică un timp îndelungat de așteptare.

b. Accesibilitate financiară: evenimentele, activitățile și atracțiile locale sunt accesibile, fără costuri adiționale.

c. Gamă largă de activități care să atragă populația vârstnică; activitățile încurajează participarea persoanelor de diverse vârste și culturi.

d. Facilități și cadre de desfășurare: întrunirile se petrec în cadre diverse cum ar fi centrele de recreere, școli, librării, centre comunitare, centre în cartiere rezidențiale, parcuri și grădini. Facilitățile sunt accesibile și pregătite să asigure participarea persoanelor cu dizabilități sau a celor care necesită îngrijire.

e. Promovarea: activitățile sunt bine promovate și comunicate persoanelor vârstnice.

f. Eliminarea izolării: Invitații personalizate sunt trimise pentru a promova evenimentele; evenimentele sunt accesibile din punct de vedere fizic; se fac eforturi pentru a motiva persoanele vârstnice spre a participa.

g. Dezvoltarea integrării comunitare: facilitățile comunitare promovează interacțiunea între diverse grupuri care participă la un eveniment; locurile în care se desfășoară întrunirile și evenimentele susțin familiaritatea și interacțiunea dintre participanți.

Respect și incluziune socială

a. Atitudine serviabilă și de incluziune a funcționarilor publici: persoanele vârstnice sunt consultate în vederea îmbunătățirii serviciilor; serviciile și produsele sunt adaptate nevoilor și preferințelor vârstnicilor; personalul este instruit în a răspunde nevoilor vârstnicilor.

b. Imagine publică: Vârstnicii sunt incluși în campaniile media și sunt portretizați într-un mod pozitiv, fără a fi stereotipizați;

c. Interacțiuni între generații și familii: cadrele, activitățile și evenimentele sunt adresate tuturor persoanelor, indiferent de vârstă și preferințe. Populația vârstnică este inclusă în activități adresate familiilor. Activități care reunesc generații sunt susținute în mod frecvent și regulat.

d. Educație publică: Școlile primare și gimnaziale conțin în curriculum cursuri despre procesul de îmbătrânire și persoane vârstnice; persoanele vârstnice sunt implicate activ

și regulat în activitățile școlare împreună cu elevii și profesorii. Persoanelor vârstnice le sunt oferite oportunități de a-și împărtăși cunoștințele, istoria și experiențele cu alte generații.

e. Incluziunea comunitară: persoanele vârstnice sunt incluse în procesul de decizie, persoanele vârstnice sunt recunoscute pentru contribuțiile lor trecute și prezente; există acțiuni de implicare a persoanelor vârstnice în viața comunității ca și informatori cheie, consilieri, actori și beneficiari.

f. Incluziune economică: persoanele vârstnice dezavantajate din punct de vedere economic au acces la servicii și evenimente publice, voluntare sau private.

Participare civică și angajați

a. Opțiuni de voluntariat: există domenii în care persoanele vârstnice pot participa ca voluntari. Organizațiile de voluntariat sunt bine dezvoltate cu infrastructură și programe de training pentru voluntari. Abilitățile și pregătirea voluntarilor este adaptată la posturile disponibile. Voluntarii sunt susținuți prin acoperirea diverselor costuri, cum ar fi costurile de transport.

b. Oportunități de angajare: există oportunități de angajare part-time sau sezonier, politicile și legile previn discriminarea pe baza vârstei; pensionarea este o alegere, nu obligatorie; există programe de angajare și agenții dedicate muncitorilor vârstnici; organizațiile muncitorești susțin flexibilitatea opțiunilor cum ar fi munca part-time sau voluntară pentru a încuraja o participare crescută a vârstnicilor pe piața muncii; angajatorii sunt motivați să angajeze și să rețină muncitorii în vârstă.

c. Training: oportunități de training există după pensionare; organizațiile de voluntariat oferă training pentru pozițiile disponibile.

d. Accesibilitate: Oportunități pentru voluntariat și muncă plătită sunt cunoscute și promovate; transportul către locul de muncă este asigurat; locurile de muncă disponibile sunt cunoscute și promovate; angajatul nu suportă nici un cost în procesul de angajare sau de voluntariat; locurile de muncă sunt adaptate în funcție de nevoile personalului cu dizabilități; se susțin organizațiile care recrutează, oferă training și rețin personal vârstnic.

- e. Participare civică: consiliile conțin personal vârstnic; există susținere în a motiva persoanele vârstnice de a se implica în întâlniri și evenimente civice, cum ar fi locuri rezervate, susținere pentru persoanele cu dizabilități, ajutoare pentru cei cu deficiențe de auz, precum și transport.
- f. Contribuții valorificate: populația vârstnică este recunoscută și apreciată pentru contribuțiile aduse; organizațiile și angajatorii sunt sensibili la nevoilor muncitorilor vârstnici.
- g. Antreprenoriat: Există suport pentru antreprenorii vârstnici precum și oportunități de self-employment; informațiile susțin întreprinderile mici și home-based într-un format potrivit pentru muncitori vârstnici.
- h. Plata: Muncitorii vârstnici sunt remunerați concordant cu munca depusă, voluntarilor li se rambursează cheltuielile; câștigurile nu sunt deduse din pensii sau alte forme de venit la care au dreptul.

Informațiile oferite persoanelor în etate

- a. Există un sistem de comunicare în masă (TV, radio) care atinge toți cetățenii. Distribuția regulată și de încredere a informațiilor este asigurată de autorități și organizații locale; informațiile sunt diseminate unde își petrec oamenii activitățile zilnice; informațiile de interes sunt oferite sistematic la intervale regulate de mass-media.
- b. Comunicarea orală este de preferat când vine vorba de oferirea de informații publicului vârstnic (prin întruniri publice, centre comunitare și indivizi care să informeze unu-la-unu). Cetățeni cu risc de izolare obțin informații de la indivizi de încredere cu care interacționează.
- c. Informația printată, incluzând forme oficiale, conține litere mari iar ideile principale sunt punctate prin subtitluri mari și evidențiate.
- d. Limbaj de exprimare: comunicarea scrisă și vorbită trebuie făcută într-un limbaj familiar, în propoziții scurte și directe.
- e. Comunicare și echipament automatizat: instrucțiunile oferite prin servicii de telefonie trebuie oferite rar și clar iar informația să poată fi reascultată în orice moment, utilizatorii trebuie să poată vorbi cu un operator sau să poată lăsa mesaj pentru un

operator; echipamentele electronice cum ar fi telefoanele mobile, radiourile, televizoarele, bancomatele au butoane mari cu scris ușor lizibil și sunt adecvat iluminate.

f. Computerele și internetul sunt deschise către public fără cost sau la un cost minimal în locuri publice. Instrucțiuni personalizate și asistență individualizată pentru utilizatori sunt disponibile.

Comunități adaptate persoanelor în vârstă și servicii de sănătate

a. Servicii accesibile: Serviciile sociale și de sănătate sunt echitabil distribuite în oraș, sunt localizate convenabil și se poate ajunge la ele ușor prin intermediul mijloacelor de transport. Instituțiile de îngrijiri din zonele rezidențiale sunt aproape de restul serviciilor astfel încât acestea rămân integrate în comunitate; serviciile sunt accesibile persoanelor cu dizabilități; informații clare despre serviciile de sănătate sunt oferite persoanelor vârstnice; furnizarea serviciilor este asigurată cu minimum de birocrație; personalul administrativ și funcțional tratează vârstnicii cu respect și considerație; barierele economice care îngreunează accesul sunt minimale; există acces propice către locuri de înmormântare.

b. Oferta de servicii: O gamă potrivită de servicii de sănătate și sprijin comunitar este oferită în vederea promovării, menținerii și restaurării sănătății; există servicii de îngrijire la domiciliu, îngrijire personală și curățenie; serviciile oferite sunt adaptate pentru nevoile și grijile persoanelor vârstnice; personalul care oferă servicii, deține training adecvat și este competent în a comunica și a deservi populația vârstnică.

c. Suport voluntar: Voluntari de toate vârstele sunt încurajați pentru a asista persoane vârstnice într-o arie extinsă a comunității.

d. Planificare și îngrijire de urgență: nevoile vârstnicilor sunt luate în considerare când se planifică răspunsul la situațiile de urgență.

○ ***Migrație și incluziune socială***

Descrierea subtemei

La nivelul comunității europene, incluziunea socială este definită ca “un proces care le permite categoriilor sociale considerate sărace sau cu risc de a fi excluse social, accesul la oportunități și resurse pentru a participa plenar la activități economice, sociale și

culturale și pentru a se bucura de un standard de viață considerat normal în societatea în care trăiesc” (Raportul Comisiei Europene cu privire la Incluziune Socială, 2004). Din această perspectivă, incluziunea socială reprezintă o problemă majoră pentru imigranți, aceștia din urmă constituind grupuri vulnerabile care se confruntă deseori cu excluderea socială. În cazul municipiului Cluj-Napoca există două categorii de populație care prezintă risc crescut de excludere socială: minoritățile naționale și imigranții care se stabilesc în acest oraș. În consecință, este necesară dezvoltarea de politici publice care să permită acestor grupuri vulnerabile să se integreze în societate într-o manieră funcțională, pe baza procesului de incluziune socială.

Date preliminare

Conform datelor furnizate de Direcția de Sănătate Publică a Județului Cluj, în vederea asigurării serviciilor de sănătate de calitate pentru populația municipiului Cluj-Napoca, în anul 2011 a fost înființat un cabinet de medicină de familie în comunitatea de romi din Pata Rât. De asemenea, au avut loc întâlniri semestriale cu mediatorii sanitari și asistenții comunitari în scopul monitorizării asistenței comunitare și a reducerii inechităților. Astfel, mediatorii sanitari și asistenții comunitari au fost instruiți în domenii cum ar fi planificarea familială, urmărirea gravidei, lăuzei, copilului și a cauzelor de boli cronice, colaborarea cu medicul de familie și unitățile spitalicești teritoriale. În urma acestor activități, au fost luate în evidență 126 gravide de etnie romă, 172 de lăuze de etnie romă, au fost vaccinați 509 copii cu vârsta sub un an din grupurile populaționale defavorizate și au fost efectuate 4.813 controale medicale și profilactice.

Concluzii preliminare

Ținând cont de inegalitățile de acces la servicii medicale și sociale pentru grupurile minoritare, direcțiile posibile pe care strategia municipiului Cluj-Napoca le poate urma sunt legate de susținerea asistenței comunitare în comunitățile defavorizate, derularea de campanii de prevenție prioritar în aceste comunități, creșterea accesibilității serviciilor pentru aceste categorii ale populației, precum și dezvoltarea serviciilor medico-sociale și de îngrijiri la domiciliu.

○ ***Cetățenie activă***

Descrierea sub-temei

Cetățenia activă se referă la participarea voluntară în două tipuri de activități sau demersuri sociale (Weerd, Gemmeke, Rigter, & Coen, 2005). Pe de o parte, conceptul de cetățenie activă face trimitere la asocierea indivizilor în forme de organizare care le permit acestora să urmărească și să atingă un scop, interes sau obiectiv comun. Astfel de forme de organizare cuprind, printre altele, ONG-uri, cluburi sportive sau asociații comunitare. Pe de altă parte, cetățenia activă este strâns legată de participarea în viața politică a unei societăți și poate fi tradusă prin exercitarea votului în cadrul alegerilor și implicarea în partide politice, grupuri de interese, forme de protest non-violente (inclusiv semnarea de petiții, participarea la demonstrații, trimiterea de scrisori politicienilor) și dezbateri publice.

Cetățenia activă poate fi caracterizată prin următoarele (De Werd, Gemmeke, Rigter & Van Rij, 2007):

Schimbări sociale și proteste

- a. Activități de proteste: petiții semnate, participarea la demonstrații, boicotarea produselor, contactarea politicienilor. Protestul reprezintă o formă de exprimare a nemulțumirii față de anumite evenimente, situații sau politici. Acesta joacă un rol foarte important în viața publică deoarece prin el se caută influențarea opiniei publice sau a politicilor guvernamentale.
- b. Organizații ale drepturilor omului: membri, activități, donații, muncă de voluntariat
- c. Sindicate: membri, activități, donații, muncă de voluntariat. Sindicatele reprezintă o grupare voluntară de indivizi creată în scopul apărării drepturilor sau promovării intereselor comune. În cazul României, sindicatele de muncă joacă un rol foarte important, ele derulând multe activități publice, unele dintre ele sub formă de demonstrații.
- d. Organizații de mediu: membri, activități, donații, muncă de voluntariat. Organizațiile de mediu activează în direcția apărării mediului de degradarea datorată forțelor umane. Problemele de mediu, cum ar fi risipa, defrișările, poluarea și schimbarea climatică, sunt principalele puncte de interes ale acestor organizații.

Viață comunitară

- a. Organizații religioase: membri, activități, donații, muncă de voluntariat
- b. Organizații de afaceri: membri, activități, donații, muncă de voluntariat
- c. Organizații culturale: membri, activități, donații, muncă de voluntariat

- d. Organizații sociale: membri, activități, donații, muncă de voluntariat
- e. Organizații sportive: membri, activități, donații, muncă de voluntariat
- f. Organizații părinți-profesori: membri, activități, donații, muncă de voluntariat

Democrație reprezentativă

- a. Afilierea la partide politice: membri, activități, donații, muncă de voluntariat
- b. Participarea la vot: alegeri naționale, alegeri locale
- c. Participarea femeilor în viața politică, procentajul femeilor în Parlamentul European

Valorile democratice

- a. Democrație
- b. Înțelegere interculturală, imigrație
- c. Drepturile omului: drepturile migranților, drepturile omului exprimate în lege

○ ***Servicii de sănătate și sociale***

Descrierea subtemei

Programul de dezvoltare a serviciilor de sănătate și sociale într-o comunitate se referă la dezvoltarea unui cadru care să asigure furnizarea de servicii sociale și sanitare de calitate ridicată, accesibile tuturor membrilor comunității, servicii realizate pe baza unei analize sistematice a nevoilor comunității, în așa fel încât să se adreseze cu prioritate problemelor apărute în cadrul grupurilor vulnerabile.

Date preliminare

Conform Raportului de activitate pe anul 2011 a Direcției de Sănătate Publică a Județului Cluj, zona teritorială spitalicească Cluj-Napoca număra 416.539 locuitori. Conform aceluiași raport, celelalte zone teritoriale spitalicești numărau între 32.459 locuitori (teritoriul spitalului orașenesc Huedin) și 84.325 locuitori (teritoriul spitalului municipal Turda). Cu toate acestea, ținând cont de diversitatea serviciilor medicale oferite de municipiul reședință de județ și de statutul de centru medical universitar, numărul de locuitori care utilizează serviciile medicale, mai ales, din Cluj-Napoca este mai mare decât cel prezentat anterior. De asemenea, trendurile populaționale curente,

cum ar fi îmbătrânirea populației și creșterea incidenței și prevalenței bolilor cronice, au potențialul de a determina schimbări majore în sistemul de livrare a serviciilor de sănătate și sociale din municipiul Cluj-Napoca. Aceste schimbări sunt mediate de incapacitatea de muncă, durata lungă a tratamentelor și costurile tratamentelor.

Pentru evaluarea calității serviciilor de sănătate și sociale oferite în municipiul Cluj-Napoca, am analizat o serie de indicatori cheie furnizați de raportul de activitate a Direcției de Sănătate Publică a Județului Cluj.

Astfel, în anul 2011, rata mortalității generale în județul Cluj a fost de 11,1 decese la 1.000 locuitori, în scădere față de anul 2010 (11,4 la 1.000 locuitori). Cu toate acestea, în teritoriul spitalicesc Cluj-Napoca, rata mortalității generale a fost de doar 10,3 la 1.000 locuitori. Principala cauză de mortalitate la nivelul județului Cluj este reprezentată de bolile aparatului circulator (61% din totalul cauzelor de deces). Cu toate acestea, în teritoriul spitalicesc Cluj-Napoca se înregistrează nivelul minim, din punct de vedere teritorial, al deceselor cauzate prin boli ale aparatului circulator (613,6 la 100.000 locuitori). Alte cauze importante de mortalitate sunt tumorile (22% din totalul cauzelor de deces la nivel de județ), bolile aparatului digestiv (5% din totalul cauzelor de deces la nivel de județ), leziunile traumatiche, accidentele și otrăvirile (4% din totalul cauzelor de deces la nivel de județ) și bolile aparatului respirator (3,5 % din totalul cauzelor de deces la nivel de județ).

Un alt indicator important al stării de sănătate a unei populații este mortalitatea infantilă. Acest indicator a arătat o ameliorare la nivelul anului 2011 față de anul 2010, scăzând de la 6,3 decese 0-1 an la 1,000 născuți vii la 5,4 decese 0-1 an la 1,000 născuți vii. La nivelul teritoriului spitalicesc Cluj-Napoca, rata mortalității infantile a fost de 4,2 decese 0-1 an la 1,000 născuți vii.

În ceea ce privește morbiditatea generală, în anul 2011 numărul cazurilor noi de îmbolnăvire la nivelul județului Cluj, înregistrate la nivelul cabinetelor de medicină de familie, a fost de 584,384. Această cifră corespunde unei incidențe de 845,6 cazuri noi la 1,000 locuitori, valoare mai mare cu 6,4 % față de anul 2010. Principalele 5 clase de afecțiuni în care s-au încadrat cele mai frecvente cazuri noi de îmbolnăvire au fost reprezentate de bolile aparatului respirator, bolile aparatului digestiv, bolile pielii și țesutului celular subcutanat, bolile aparatului genito-urinar și bolile sistemului osteo-articular, ale mușchilor și țesutului conjunctiv.

Concluzii preliminare

În ansamblu, principalele provocări la nivelul municipiului Cluj-Napoca pentru serviciile de sănătate și sociale sunt reprezentate de îmbătrânirea demografică a populației, scăderea populației active, creșterea prevalenței bolilor cronice, creșterea incidenței bolilor transmisibile, scăderea natalității, sporul natural negativ, creșterea mortalității generale. Ținând cont de aceste aspecte, una din direcțiile de acțiune ale strategiei municipiului Cluj-Napoca va trebui să fie reprezentată de realizarea și implementarea eficientă de programe de prevenție primară și secundară (programe de screening). În acest sens, în următoarea etapă vor fi identificați stakeholderii implicați în aceste activități, aportul fiecărui stakeholder și modalități de coordonare eficientă a activităților.

- ***Alfabetizarea în sănătate***

Descrierea sub-temei

Alfabetizarea în sănătate reprezintă “un predictor mai important al stării de sănătate decât vârsta, venitul, etnia și nivelul de educație” (American Medical Association, 2007). Prin urmare, acest indicator al stării de sănătate a populației este strâns legat de calitatea vieții, de disparitățile în sănătate, dar și de costurile asociate sistemului de sănătate (Hernandez, 2009).

Ratzan și Parker (2000) propun următoarea definiție a alfabetizării în sănătate: “gradul în care indivizii au capacitatea de a obține, procesa și înțelege informația din domeniul sănătății pentru a lua decizii care să le îmbunătățească starea de sănătate” (Ratzan & Parker, 2000). Această definiție reflectă natura duală a factorilor care influențează nivelul de alfabetizare în sănătate. Pe de o parte, este vorba de gradul de dificultate al informației diseminate, acesta fiind determinat de natura sistemului de sănătate. Pe de altă parte, este vorba de modul și gradul în care oamenii înțeleg informația care li se oferă, acestea fiind influențate de aptitudinile și capacitățile personale.

- ***Prevenirea bolilor netransmisibile***

Descrierea subtemei

Bolile cronice reprezintă un grup larg de condiții medicale, de durată îndelungată, care în general progresează lent. Factorii de risc comuni acestor boli includ consumul de țigări și alcool, dieta nesănătoasă și lipsa activității fizice. Bolile cronice necesită

tratament regulat, implicând un efort financiar ridicat atât din partea pacienților, cât și din partea sistemului de sănătate.

Date preliminare

Numărul persoanelor care suferă de boli cronice în municipiul Cluj-Napoca

Conform datelor DSP Cluj, în anul 2011, 18.6% din persoanele din Cluj-Napoca au fost raportate ca suferind de cel puțin o boală cronică. La nivelul județului Cluj, 244.143 de persoane sufereau de cel puțin o boală cronică în anul 2011, această cifră crescând de la 155.304 de cazuri în anul 2002.

Numărul persoanelor noi diagnosticate cu boli cronice (la nivelul județului Cluj)

În ceea ce privește numărul de cazuri de boli cronice nou diagnosticate, datele DSP Cluj arată că în anul 2011, 1087 de clujeni au fost diagnosticați cu patologii cardiovasculare, 598 cu diferite tipuri de cancer și 1338 cu diabet. De asemenea, pentru anul 2011, prevalența hipertensiunii și a diabetului de tip II în populația clujeană au fost calculate la 7.1% și respectiv 7%.

Trendul bolilor cronice (la nivelul județului Cluj)

Conform datelor preluate de la Direcția de Sănătate Publică, prevalența diabetului zaharat și a cancerului a crescut în ultimii 4 ani. Mai precis, prevalența diabetului zaharat a crescut de la 3.31% în 2008, la 4.49% în 2011. În ceea ce privește prevalența diferitelor tipuri de cancer, aceasta a crescut de la 2.33% în 2008 la 2.39% în 2011.

Decese cauzate de bolile cronice, pe tipul de boli

Datele furnizate de către Direcția Regională de Statistică Cluj arată că în mediul urban din județul Cluj, în anul 2011, s-au înregistrat 4.327 de decese. Din acestea, 1.086 au fost cauzate de diferite tipuri de cancer, 39 de diabet, 1.117 de boli ischemice ale inimii, 173 de boli ale aparatului respirator, iar 219 de boli ale aparatului digestiv.

Concluzii preliminare

Aproximativ 20% din populația municipiului Cluj-Napoca a fost diagnosticată cu cel puțin o boală cronică până în la sfârșitul anului 2011, acest procent subliniind nevoia de a acționa imediat asupra factorilor de risc care influențează apariția bolilor cronice: consumul de tutun și alcool, lipsa activității fizice și adoptarea unei diete nesănătoase. Cele mai frecvente boli cronice întâlnite la nivelul județului Cluj sunt diabetul de tip II,

bolile de inimă, cancerele și bolile de inimă. În următoarea etapă a acestui proiect vor fi propuse strategii care să modifice factorii de risc care duc la apariția bolilor cronice, dar și strategii care să faciliteze managementul acestor boli, îmbunătățindu-se astfel calitatea vieții bolnavilor.

○ **Sisteme locale de sănătate**

Descrierea sub-temei

municipiul Cluj-Napoca beneficiază de furnizori de servicii de sănătate din fiecare palier al acestor servicii (asistență medicală primară, secundară, terțiară). De asemenea, prin existența Universității de Medicină și Farmacie și a clinicilor universitare, cetățenii municipiului Cluj-Napoca beneficiază de îngrijiri de sănătate care se află la cele mai înalte nivele existente la ora actuală în România. Cu toate acestea, datele referitoare la morbiditate în ultimii ani pot fi un semn al unei organizări ineficiente a serviciilor locale de sănătate.

Date preliminare

Spitalele publice dispun de 5.170 de paturi înregistrate în 2010, un număr similar comparativ cu anul 2011 când s-au înregistrat 5.154 de paturi disponibile. La nivelul spitalelor private s-a înregistrat o creștere a numărului de paturi în 2011 comparativ cu 2010 (de la 127 de paturi la 152).

În 2011 numărul medicilor angajați în sistemul public de sănătate era de 2.736, înregistrând o creștere din 2010, când totalul lor era de 2.682. Din totalul acestora, numărul medicilor de familie scade în 2011 cu 40 (255 medici de familie) de la 295 înregistrați în 2010. Totalul medicilor din sistemul privat de sănătate era în 2010 de 369, dintre care 107 erau înregistrați ca și medici de familie. Deși în 2011 numărul total de medici din sistemul privat crește la 419, numărul acestora specializați pe medicina de familie rămâne constant față de 2010 (108 medici).

Medina dentară publică înregistra în 2010 un număr de 148 de medici stomatologi, numărul acestora crescând la 182 în 2011. În sistemul privat în 2010 activau 436 de medici stomatologi, iar în 2011 numărul acestora era de 475. Cabinetele stomatologice din sistemul public înregistrau un număr de 47 atât pentru 2010 cât și pentru 2011, iar numărul celor private a crescut de la 436 (2010) la 475 (2011).

Farmacii din sistemul public înregistrau un număr similar în 2010, (N=64), respectiv 2011 (N=69). Atât în 2010 cât și în 2011 erau 16 farmacii publice. În 2010 numărul farmaciilor din sistemul privat era de 183, crescând la 202 în 2011. Numărul farmaciilor private în 2010 a fost de 112, crescând la 146 în 2011.

Personalul mediu sanitar din proprietățile publice înregistra în 2010 un total de 2839, în timp ce în cadrul proprietăților private era un total de 584. Sistemul public cuprindea în 2010 un număr de 2673 de angajați, iar cel privat un număr de 710.

Numărul spitalelor private a crescut de la 8 în 2010 la 13 în 2011, iar cel al cabinetelor medicale de specialitate private a crescut de la 203 (2010) la 257 (2011). Atât în 2010 cât și în 2011 numărul de spitale publice a fost de 12, al policlinicilor private a fost de 5, numărul cabinetelor medicale individuale din sistemul public a fost de 49, cel al cabinetelor medicale de familie private a fost de 107, cel al cabinetelor medicale studentești publice de 8, numărul de ambulatorii de specialitate din sistemul public a fost de 5, iar cel al ambulatoriilor integrate spitalelor proprietate publică a fost de 11. În 2011 apare primul ambulatoriu de specialitate privat. În ceea ce privește numărul cabinetelor medicale școlare publice, în 2010 erau 29, iar în 2011 erau 24. Există un singur dispensar medical public, o singură societate medicală civilă în proprietate publică și un singur centru de transfuzie sanguină publică în 2010 și 2011. În 2011 apar primele două centre de sănătate mintală din sistemul public și primele două societăți civile medicale de specialitate private. Depozitele farmaceutice în 2010 erau 26, iar în 2011 a mai apărut un astfel de depozit. Laboratoarele medicale private erau în număr de 54 în 2010 și 57 în 2011, cele publice erau 93 în 2010 și 91 în 2011, iar laboratoarele de tehnică dentară private erau în număr de 106 în 2010 și 109 în 2011, respectiv în sistemul public exista un singur laborator de tehnică dentară atât în 2010, cât și în 2011. De la 22 de centre medicale de specialitate private în 2010, se ajunge la un număr de 26 în 2011. Sistemul privat are o creștere de două cabinete medicale de medicină generală în 2011, iar sistemul public înregistrează o creștere de 3 cabinete medicale în 2011, încadrate la categoria de "alte tipuri de cabinete".

În ceea ce privește situația medicilor specialiști și a medicilor primari pe categorii de specialități, numărul acestora este prezentat în tabelul de mai jos:

Gru pa spe cial ită ț ilor me dic ale		Nr. medici specialiști	Nr. medici primari
	Alergologie și imunologie clinică	15	6
	Anestezie și terapie intensivă	51	62
	Boli infecțioase	11	30
	Cardiologie	33	36
	Dermatovenerologie	28	31
	Diabet zaharat, nutriție și boli metabolice	18	11
	Endocrinologie	18	15
	Expertiza medicală a capacității de muncă	1	6
	Farmacologie clinică	2	1
	Gastroenterologie	17	10
	Genetică medicală	3	1
	Geriatrică și gerontologie	5	-
	Hematologie	5	5
	Medicină de familie/Medicină generală	311	341
	Medicină de urgență	28	30
	Medicină internă	85	145
	Medicina muncii	40	25
	Medicină sportivă	-	6
	Nefrologie	5	11
	Neonatologie	4	7
	Neurologie	29	36
	Neurologie pediatrică	7	7
	Oncologie medicală	14	28
	Pediatrie	65	103
	Pneumologie	13	25
	Psihiatrie	37	35
	Psihiatrie pediatrică	16	5
	Radioterapie	3	9
	Recuperare, medicină fizică și balneologie	20	17

	Reumatologie	13	6
Gru pa spe cial ităț ilor chi rur gic ale	Chirurgie buco-maxilo-facială	2	8
	Chirurgie cardiovasculară	5	8
	Chirurgie generală	60	97
	Chirurgie pediatrică	3	14
	Chirurgie plastică-microchirurgie reconstructivă	13	5
	Chirurgie toracică	2	2
	Chirurgie vasculară	8	2
	Neurochirurgie	8	7
	Obstetrică-ginecologie	64	62
	Oftalmologie	29	44
	Ortopedie și traumatologie	8	24
	Otorinolaringologie	25	32
	Urologie	13	16
Spe cial ităț i par acli nic e	Anatomie patologică	15	26
	Epidemiologie	11	16
	Igienă	10	20
	Medicină de laborator	43	87
	Medicină legală	1	11
	Medicină nucleară	2	5
	Radiologie-imagistică medicală	54	49
	Sănătate publică și management	10	3

○

○ ***Orașe fără fumat***

Descrierea subtemei

Locuitorii orașelor au dreptul de a fi protejați de efectele negative asupra sănătății ale fumatului pasiv. Deși un număr considerabil de țări din toate regiunile de dezvoltare ale Organizației Mondiale a Sănătății au adoptat legi împotriva fumatului în spațiile publice, aceste legi nu sunt aplicate corespunzător, impactul asupra societății fiind mult sub cel dorit.

Articolul 8 din Convenția Cadrul privind Controlul Tutunului a Organizației Mondiale a Sănătății prevede:

- Părțile semnatare recunosc faptul că există dovezi științifice fără echivoc care realizează o legătură între expunerea la fum de țigară și moartea prematură, boala sau dizabilitatea.
- Fiecare dintre părțile semnatare vor adopta și implementa un cadru legislativ eficient precum și măsuri administrative pentru protejarea populației împotriva fumului de țigară în locuri de muncă închise, transport public, spații publice închise și alte spații publice.

Formularea propunerilor de politici care prevăd reducerea sau interzicerea consumului de tutun în spațiile publice și mediile de lucru constituie o strategie esențială în vederea întăririi unui mediu social lipsit de expunerea la fumat.

Măsurile de combatere a fumatului în vederea promovării unui oraș fără tutun pot fi conceptualizate prin abordarea diverselor politici care în general pot avea un impact scăzut asupra reducerii consumului de tutun și a expunerii la fumul de țigară, un impact intermediar sau un impact puternic.

Date preliminare

Datele necesare evaluării acestei subteme includ informații referitoare la legislația în vigoare la nivel național care prevede interzicerea fumatului în spații publice închise, a inițiativelor legislative la nivel local, a gradului de aplicare a legii, precum și la implicarea societății civile în acest proces.

Pentru analiza indicatorilor necesari evaluării modalităților și a gradului de aplicare a legii 349/2002, pentru prevenirea și combaterea efectelor consumului produselor din tutun în momentul de față se face analiza ghidului Organizației Mondiale a Sănătății: Making cities smoke free, OMS, 2011.

Instituțiile publice locale identificate în analiza acestei sub-teme sunt: Direcția de Sănătate publică Cluj, Institutul de Pneumoftiziologie Cluj-Napoca, Agenția Regională pentru Protecția Mediului Cluj și Oficiul Județean pentru Protecția Consumatorului (OPC) Cluj. La nivel național instituțiile identificate sunt: Centrul Național pentru

renunțare la fumat, Institutul Național de Sănătate Publică și Centrul de Cercetare și Evaluare a Serviciilor de Sănătate.

Concluzii preliminare

În cazul contextual al Clujului, o abordare intermediară cu privire la restricționarea și descurajarea fumatului cuprinde măsuri de interzicere a publicității și de consolidare a ideii de mediu fără fumat, campanii mass-media, precum și intervenții ale profesioniștilor din domeniul sănătății. O asemenea intervenție este intermediară pentru că se bazează în special pe impactul legislației și al informării și nu e atât de complexă din punct de vedere economic, mai exact din punctul de vedere al taxelor aplicate tutunului. O astfel de abordare schimbă percepția societății asupra unui obicei ce a fost acceptat pe scară largă, „demitizând” fumatul și crescând informarea populației privitor la consecințele sale directe sau indirecte asupra sănătății. Efectele sunt de scădere a fumatului în rândul fumătorilor ocazionali, în rândul celor cu un grad de educație mai ridicat, sau în rândul celor sensibili la informarea publică.

În ceea ce privește politicile despre care s-a constatat că au un impact semnificativ mai puternic în reducerea consumului de tutun, acestea constau într-un set cuprinzător de măsuri și strategii multisectoriale, în care politica de taxare este nu doar un mecanism de creștere a veniturilor colectate de stat, ci este menită să reducă direct consumul de tutun. În statele unde aceste politici sunt aplicate, strategia industriei tutunului este de a submina sprijinul popular, în special cu privire la aplicarea de taxe ridicate și spațiile fără fumat.

○ ***Alcool și droguri***

Descrierea sub-temei

Consumul abuziv de alcool și droguri ilicite influențează în mod negativ starea de sănătate a indivizilor care au astfel de comportamente. În consecință, accesarea serviciilor de sănătate și costurile asociate acestora vor avea un impact și asupra populației care nu manifestă asemenea comportamente.

Date preliminare consum de alcool

În urma cercetării privind consumul de alcool și de droguri ilicite în municipiul Cluj-Napoca, nu au putut fi identificate studii sau rapoarte din care să poată fi extrase consumul de alcool și de droguri în rândul populației municipiului. În acest context, vom prezenta în continuare date reprezentative la nivel național.

În ceea ce privește consumul de alcool, conform raportului Uniunii Europene (*Alcohol in the European Union. Consumption, harm and policy approaches, 2012*), în anul 2009 consumul total de alcool per capita în rândul populației din România era peste media Uniunii Europene – 19.3 față de 14 litri alcool pur per capita.

Conform aceluiași raport, România se afla în anul 2009 pe locul 1 între țările Uniunii Europene în ceea ce privește decesele atribuite consumului de alcool în rândul femeilor (14% din totalul deceselor). În rândul bărbaților pentru același indicator, România ocupă locul 4 între țările Uniunii Europene, cu 20% dintre decese atribuite consumului de alcool.

Același raport oferă informații privitoare la consumul compulsiv de alcool, definit drept consumul a cinci sau mai multe băuturi alcoolice cu o singură ocazie, cel puțin o dată pe săptămână. În România 39% din populația adultă are acest comportament.

În rândul copiilor și a adolescenților din România, consumul de alcool este de asemenea problematic. Conform studiului *Health Behavior in School Children, 2009/2010*, în rândul adolescenților de 15 ani din România, 18% dintre fete și 47% dintre băieți au trecut cel puțin de două ori printr-un episod de intoxicație etanolică acută (beție).

Concluzii preliminare privind consumul de alcool

Toate datele statistice prezentate anterior ne oferă o imagine a prevalenței consumului de alcool în populația României și a comportamentelor legate de consumul de alcool. Putem afirma că există un consum de alcool cu efecte dăunătoare asupra sănătății atât în populația adultă de ambele genuri, cât și în populația de copii și adolescenți. În consecință, se impun măsuri care să țintească scăderea consumului de alcool și a percepției față de consum în populația generală. Aceste direcții sunt aplicabile populației municipiului Cluj-Napoca și în urma analizei datelor care vor fi furnizate de către autoritățile cu competență în domeniu, precum și în urma anchetei vom stabili strategii adaptate municipiului. În acest sens, un sistem de colectare regulată și analiză

periodică a datelor privind consumul de alcool în populația municipiului Cluj-Napoca ar putea contribui la dezvoltarea unor strategii coerente cu rezultate pozitive pe termen lung asupra sănătății populației.

Date preliminare privind consumul de droguri ilicite

În ceea ce privește consumul de droguri, un studiu realizat în rândul studenților din municipiul Cluj-Napoca a relevat faptul că 9% dintre cei chestionați au consumat cel puțin o dată în viață un anumit drog ilicit. În ceea ce privește percepția asupra propriului consum, 78,8% din cei care au consumat droguri ilicite nu consideră problematic consumul. Conform aceluiași studiu, în rândul persoanelor care au declarat că ar experimenta droguri ilicite se observă un nivel semnificativ mai crescut al consumului simultan de alcool și al tulburărilor legate de consumul de alcool, comparativ cu persoanele care nu ar încerca aceste substanțe. (Studiu Asistență Socială)

La nivelul județului Cluj, în anul 2011 au fost tratate circa 206 persoane care s-au prezentat în departamentele de urgență ale unităților raportoare din județul Cluj, pentru probleme medicale cauzate de consumul de substanțe psihoactive.

Dintre aceste persoane, 109 (52,9%) aveau rezidența în municipiul Cluj-Napoca; majoritatea erau persoane tinere și foarte tinere: 63% cu vârsta sub 24 de ani și 13% cu vârsta între 25 și 35 de ani, 24% având vârsta peste 35 de ani. Comparativ cu situația înregistrată la nivel național, se poate observa o pondere mai crescută a persoanelor cu vârsta sub 24 de ani respectiv 63% la nivelul municipiului Cluj-Napoca față de 55% la nivel național. Făcând o asumție, putem asocia această diferență cu faptul că municipiul Cluj-Napoca este al doilea centru universitar din țară, privind numărul de studenți, după municipiul București.

Cu toate acestea, vârsta medie a persoanelor care s-au prezentat la departamentele de urgență este de 29 de ani, mult mai mare decât vârsta medie înregistrată la nivel național

În ceea ce privește repartiția pe genuri, cea mai mare parte a fost de gen masculin, respectiv 76%, 24% fiind de gen feminin. Aceasta repartiție este similară celei de la nivel național: 73% bărbați, 25% femei.

Una din deficiențele legislației în vigoare este că nu prevede obligativitatea tratării acestor pacienți în instituții de reabilitare. Astfel, la nivelul Județului Cluj, în anul 2011 erau în evidență 103 persoane, 101 admise la tratament în același an, 2 aflate la tratament din anii precedenți.

Dintre acestea, 50 aveau reședința în municipiul Cluj-Napoca, 38 de bărbați și 12 femei. Toate cele 50 de persoane cuprinse în serviciile specializate de asistență în anul 2011 au primit tratament în regim de internare.

Ca distribuție pe grupe de vârstă, din cele 50 de persoane asistate pentru consum de droguri în 2011 la nivel municipiului Cluj-Napoca, 67,4% aveau vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani, 13% între 25 și 49 de ani și 19,6% aveau peste 50 de ani.

Cele mai multe cazuri noi de persoane cuprinse în serviciile specializate de asistență au fost înregistrate pentru consumul de cannabis, 11 cazuri și SNPP, 6 cazuri. În cazul recidivelor, cele mai multe cazuri tratate au fost pentru consumul de benzodiazepine, 6 cazuri și pentru consum de cannabis și SNPP, fiecare cu câte 5 cazuri.

În ultimii ani, una din problemele cu care s-a confruntat municipiul Cluj-Napoca este cea a consumului de substanțe noi cu proprietăți psihoactive (SNPP), cunoscute publicului sub denumirea de etnobotanice. Astfel, în anul 2011, numărul tinerilor internați în Clinicile de Psihiatrie ca urmare a consumului de etnobotanice a crescut cu 20% față de 2010. (Raport ANA 2012)

Concluzii preliminare privind consumul de droguri ilicite

Concluzionând, putem afirma că profilul consumatorilor de droguri ilicite și tipurile de droguri consumate sunt diferite în municipiul Cluj-Napoca față de cele de la nivel național. Deși nu există date care să ateste acest lucru, putem presupune că aceste diferențe se datorează structurii diferite a populației, datorată în principal numărului mare de studenți din municipiul Cluj-Napoca.

Măsurile care pot fi luate pentru a gestiona mai eficient problema consumului de droguri ilicite se adresează următoarelor categorii de persoane interesate: instituții publice abilitate și factori de decizie, mediu academic și furnizori de servicii.

○ ***Un stil de viață activ***

Descrierea subtemei

Activitatea fizică include toate tipurile de mișcări care determină modificarea ritmului cardiac, a celui respirator și a intensității metabolismului. Pe lângă antrenamentele sportive, categoria activitate fizică include activități precum plimbatul pe jos sau cu bicicleta, grădinărit, dansetc. Sedentarismul (lipsa activității fizice sau realizarea acesteia într-o măsură foarte redusă) influențează negativ starea de sănătate. Cea mai vizibilă dintre consecințele sedentarismului este obezitatea. Datele importante pentru evaluarea vieții active sunt reprezentate de 1) Structura populației de 6 ani și peste care a desfășurat activități fizice, după tipul activității și timpul mediu petrecut în fiecare tip de activitate în ultimele 7 zile pe sexe și grupe de vârstă 2) Infrastructura pentru petrecerea timpului liber și 3) Politicile/programele de promovare a activității fizice în rândul populației adulte a municipiului Cluj-Napoca.

Date preliminare

Activitate fizică

La nivelul municipiului Cluj-Napoca, date legate de activitatea fizică sunt oferite de studiul *Comportamente de Sănătate la Copiii și Adolescenții din România: comportament alimentar și activitate fizică*, realizat în 2010 de Asociația Română de Psihologia Sănătății pe un lot de 7500 de elevi cu vârste cuprinse între 11 și 15 ani.

Activitatea fizică zilnică intensă pentru o durată de minim o oră scade considerabil în funcție de vârstă. Procentul fetelor care realizează zilnic activitate fizică intensă variază de la 24% (11 ani) la 13% (13ani) și la 6% (15 ani) iar procentul băieților de la 32% (11 ani) la 29% (13 ani) și la 17% (15 ani). Mersul pe jos este realizat într-o proporție semnificativ mai mare. Procentul fetelor care realizează zilnic această activitate fizică variază de la 68% (11 ani) la 72% (13 ani) și la 50% (15 ani) iar procentul băieților de la 72% (11 ani) la 68% (13 ani) și la 45% (15 ani). Procentul de copii care recurg la bicicletă ca mijloc de transport la școală, este foarte redus, mai ales în rândul fetelor, variind între 1% și 4% la toate categoriile de vârstă.

Sedentarismul poate fi exprimat atât prin timpul petrecut în realizarea unei activități fizice cât și prin timpul petrecut în realizarea activităților precum vizionarea programelor TV. Aproximativ 2/3 din elevi vizionează mai mult de 2 ore pe zi programele

TV, iar în timpul weekendului procentul crește semnificativ. La aceste ore, se adaugă și orele petrecute în fața computerului.

Infrastructura pentru petrecerea timpului liber

La nivelul orașului Cluj-Napoca există o documentație a numărului de școli dotate cu infrastructura necesară desfășurării activităților de educație fizică și sport (săli de sport, logistică, terenuri de sport). Există 74 de școli din care 31 de școli sunt dotate cu săli de sport, 40 de școli cu săli de gimnastică și/sau teren de sport și 3 școli fără sală de sport, sală de gimnastică și teren de sport (Seminarul Teologic Ortodox din Cluj-Napoca din P-ța Avram Iancu nr. 18, respectiv str. Avram Iancu nr. 6 și Seminarul Teologic Greco-Catolic Cluj-Napoca str. Moșilor nr. 24).

Politicile/programele de promovare a activității fizice în rândul populației municipiului Cluj-Napoca

Începând cu anul 2006 și până în prezent, la nivel municipiului Cluj-Napoca au fost depuse un număr de 23 de programe operaționale care vizau facilitarea activității fizice prin promovarea activității fizice, realizarea de infrastructură necesară realizării activității fizice etc. 65% dintre proiecte au fost realizate în totalitate, 13% parțial iar 21% dintre proiectele începute nu au fost finalizate. Numele fiecărui proiect, obiectivul general al proiectului și stadiul de implementare sunt prezentate în Anexă – Tabel 2.

Concluzii preliminare

Municipiul Cluj-Napoca dispune de infrastructură pentru realizarea activității fizice atât în școli cât și în spațiul public. De asemenea, există în implementare proiecte cu scop de promovare a activității fizice. Cu toate acestea, rata crescută de sedentarism atrage atenția asupra importanței evaluării stilului de viață sedentar, în vederea formulării unor strategii eficiente de creștere a practicării regulate a activității fizice.

○ ***Alimentație sănătoasă***

Descrierea subtemei

Unul dintre comportamentele cu impact major asupra stării de sănătate a unei persoane este comportamentul alimentar. Problemele determinate de comportamentele alimentare nesănătoase sunt asociate cu rate crescute de morbiditate și mortalitate. Printre problemele de sănătate cauzate de comportamentele alimentare nesănătoase se numără anemia, dezvoltarea

fizică și mentală întârziată, obezitatea, tulburările de comportament alimentar, bolile cardiovasculare, accidentele vasculare cerebrale, diabetul de tip II, osteoporoza și anumite forme de cancer.

În categoria comportamentelor alimentare nesănătoase intră atât consumul de alimente nesănătoase (i.e. consumul scăzut de fructe și legume, consumul ridicat de carbohidrați, grăsimi saturate, zahăr și sare) cât și patternul de comportament alimentar (numărul de mese pe zi, numărul de gustări zilnice, ora de servire pentru micul dejun, mâncatul compulsiv, restricționarea dietei). Comportamentele alimentare nesănătoase pot fi determinate de un nivel scăzut de alfabetizare în ce privește alimentația sănătoasă, de obiceiuri alimentare înrădăcinate cultural și de statutul socio-economic.

Date preliminare

Indicele de masă corporală (IMC)

Indicele de masă corporală este un indicator statistic dat de raportul dintre masa și înălțimea unei persoane. Indicele de masă corporală este un bun indicator al stării de sănătate.

Malnutriția

Indicele scăzut de masă corporală este determinat de obicei de o carență nutrițională. Monitorizarea indicelui de masă corporală este foarte importantă în cazul copiilor cu vârste până la 5 ani, deoarece un indice scăzut de masă corporală în primii cinci ani de viață afectează pe termen lung dezvoltarea fizică și mentală. Datele importante pentru evaluarea acestui indicatorului sunt 1) Procentul de copii (<5 ani) subponderali, 2) Procentul de copii (<5 ani) cu dezvoltare întârziată datorată malnutriției, și 3) Procentul de copii morți în primul an de viață datorită malnutriției.

În anul 2011 în municipiul Cluj-Napoca a fost înregistrat un procent de 0,022% de copii care sufereau de malnutriție dintre care 0,341% aveau vârste cuprinse între 0-3 ani iar 0,003% se încadrau în grupul de vârstă de 4 ani și peste. În primele 9 luni ale anului 2012 procentul de copii cu vârste cuprinse între 0-3 ani diagnosticați cu malnutriție a scăzut cu 0,004%.

Obezitate și supraponderalitate

Indicele ridicat de masă corporală este determinat de obicei de o alimentație dezechilibrată bogată în carbohidrați și grăsimi saturate, asociată cu lipsa activității

fizice. Indicele ridicat de masă corporală este important în stabilirea procentului de persoane care suferă de obezitate (i.e. indicele de masă corporală (IMC) este > 30kg/m²).

La nivelul municipiului Cluj-Napoca, date legate de indicele de masă corporală sunt oferite de studiul *Comportamente de Sănătate la Copiii și Adolescenții din România: comportament alimentar și activitate fizică*, realizat în 2010 de Asociația Română de Psihologia Sănătății pe un lot de 7500 de elevi cu vârste cuprinse între 11 și 15 ani. Pentru stabilirea categoriei de apartenență a IMC (subponderalitate, ponderalitate normală, supraponderalitate și obezitate) echipa de cercetare a folosit standardele recomandate de către International Obesity Task Force, folosind tabele de referință speciale pentru copii cu vârsta sub 18 ani (în funcție de vârstă și sex) și nu standardele pentru adulți. În anul 2011 la nivelul orașului Cluj-Napoca supraponderalitatea a fost identificată în cazul a 22% dintre băieții cu vârsta de 11 ani, 14% dintre fete cu vârsta de 11 ani, 10.4% dintre băieții cu vârsta de 13 ani, 10.7% dintre fetele cu vârsta de 13 ani, 21.7% dintre băieții cu vârsta de 15 ani și 8.4% dintre fetele cu vârsta de 15 ani.

Consumul de fructe și legume

Creșterea consumului de fructe și legume este un factor important de optimizare a sănătății și de reducere a riscului pentru bolile cardio-vasculare și pentru unele forme de cancer.

La nivelul municipiului Cluj-Napoca, datele privind consumul de legume și fructe sunt oferite de studiul *Comportamente de Sănătate la Copiii și Adolescenții din România: comportament alimentar și activitate fizică*, realizat în 2010 de Asociația Română de Psihologia Sănătății pe un lot de 7500 de elevi cu vârste cuprinse între 11 și 15 ani.

Consum de fructe

Consumul zilnic de fructe scade semnificativ de la 11 ani la 15 ani pentru ambele sexe. Băieți cu vârsta de 15 ani consumă semnificativ mai puține fructe comparativ cu fetele de vârsta de 15 ani. Procentul de băieți care a raportat un consum zilnic fructe variază de la 21% (15 ani) la 47% (11 ani) iar procentul fetelor de la 39% (15 ani) la 49% (11 ani). 40% dintre copii au un consum inadecvat de fructe.

Consum de legume

O treime dintre elevi consumă cel puțin odată pe zi legume, excepție făcând grupul de băieți de 15 ani, unde consumul este mai redus. Procentul de fete care a raportat un consum zilnic de legume variază de la 47% (11 ani) la 35% (13, 15 ani) iar procentul de băieți de la 32% (11 ani) la 37% (13 ani) și la 22% (15 ani).

Micul dejun

Micul dejun servit regulat este o componentă importantă a alimentației sănătoase, care la rândul ei, este un factor fundamental al stilului de viață sănătos. Micul dejun contribuie la cantitatea și calitatea de nutrienți necesare funcționării optime a organismului. Dincolo de aceste aspecte, există studii care evidențiază o relație semnificativă între luarea micului dejun și performanța mentală.

La nivelul municipiului Cluj-Napoca datele referitoare la servirea micului dejun sunt oferite de studiul *Comportamente de Sănătate la Copiii și Adolescenții din România: comportament alimentar și activitate fizică*, realizat în 2010 de Asociația Română de Psihologia Sănătății pe un lot de 7500 de elevi cu vârste cuprinse între 11 și 15 ani. Un procent mediu de 57% dintre elevi servesc zilnic micul dejun. Procentul de copii care răspund că NU SERVESC NICIODATĂ micul dejun este alarmant de mare și variază între 20% (băieți, 11 ani) și 32% (fete, 15 ani). Dacă la acest procent, se însumează și numărul de copii care răspund că iau micul dejun doar 1-2 ori/săptămână (care în medie este de 15%) rezultă că aproximativ ½ din elevi au nevoie de educație de sănătate focalizată pe importanța micului dejun. Comparativ cu anul 2006, în 2010 se observă o scădere însemnată a servirii micului dejun pentru elevii de 13 ani. Frecvența servirii micului dejun diferă semnificativ între sexe la grupa de 15 ani, fetele având o rată de consum mai redusă decât cea a băieților.

Consumul de băuturi carbogazoase dulci

Băuturile carbogazoase au un conținut mare de zahăr și sunt lipsite de substanțe nutritive. Pe lângă absența aportului nutritiv, băuturile carbogazoase dulci crează senzația de sațietate, reducând aportul ulterior de alimente nutritive. Astfel, consumul de băuturi carbogazoase dulci cresc riscul pentru carențe nutritive și pentru creșterea în greutate.

La nivel de Cluj-Napoca datele legate de consumul de băuturi carbogazoase dulci sunt oferite de studiul *Comportamente de Sănătate la Copiii și Adolescenții din România:*

comportament alimentar și activitate fizică, realizat în 2010 de Asociația Română de Psihologia Sănătății pe un lot de 7500 de elevi cu vârste cuprinse între 11 și 15 ani. Studiul arată că 50% din tineri consumă în exces sucuri cu adaus de zahăr. Procentul de fete care consumă zilnic băuturi carbogazoase dulci variază de la 35% (11 ani) la 44% (13 ani), și la 19% (15 ani) iar procentul de băieți de la 36% (11 ani) la 50% (13 ani) și la 27% (15 ani). Consum este mai prevalent în rândul copiilor (atât fete cât și băieți) proveniți din familii cu statut socio-economic crescut.

Consum de dulciuri, chipsuri și cartofi prăjiți

Consumul de dulciuri este semnificativ mai crescut în rândul fetelor, iar cel de chipsuri și cartofi prăjiți, în rândul băieților. Procentul de fete care consumă zilnic dulciuri variază de la 44% (11 ani) la 56% (13 ani) și la 43% (15 ani) iar procentul de băieți de la 46% (11 ani) la 50% (13 ani) și la 37% (15 ani). Consumul zilnic de cartofi prăjiți și chipsuri este prezent în proporție de aproximativ 20% la copiii de 11 și 13 ani (fete și băieți) și 10% la vârsta de 15 ani.

Bolile endocrine, de nutriție și metabolice

Diabetul zaharat

Incidența cazurilor de diabet zaharat reprezintă un indicator foarte bun al Alimentației sănătoase. Diabetul zaharat, cunoscut și sub denumirea diabet de tip II, are ca principali factori determinanți abundența calorică însoțită de regimul sedentar de viață.

Conform datelor oferite de Direcția de Sănătate Publică Cluj-Napoca, prevalența diabetului zaharat în anul 2011 la nivelul județului Cluj a fost de 4,49 la 100 de locuitori. Se observă o creștere a prevalenței din anul 2010 cu 0.19 la 100 de locuitori. În anul 2011 se înregistrează 2530 de cazuri noi de diabet zaharat în județul Cluj, incidența scăzând din 2010 cu 402.5 la 100.000 locuitori.

Conform datelor oferite de Primăria municipiului Cluj-Napoca, la nivelul municipiului Cluj-Napoca, în anul 2011 a fost înregistrat un număr total de 1.338 de cazuri noi de diabet zaharat. 44% dintre cazuri au fost înregistrate la persoane cu vârsta de 65 ani și peste 56% în rândul persoanelor cu vârste cuprinse între 15 și 64 de ani. Comparativ cu anul 2011, în primele 9 luni ale anului 2012 au fost raportate cu 693 mai puține cazuri noi de diabet zaharat dintre care 413 au fost înregistrate la persoane cu vârsta de 65 ani și 232 au fost înregistrate în rândul persoanelor cu vârste cuprinse între 15 și 64 de ani.

Din numărul total de cazuri noi de boală diagnosticate la populația cu vârste peste 15 ani din municipiul Cluj-Napoca, un procent de 0,64% sunt cazuri noi de diabet zaharat.

Alte boli endocrine, de nutriție și metabolice

Conform datelor oferite de Primăria municipiului Cluj-Napoca, în anul 2011 bolile endocrine, de nutriție și metabolice au constituit a 15-a cauză de deces în rândul populației din municipiul Cluj-Napoca. S-a înregistrat un număr total de 26 de decese cauzate de boli endocrine, de nutriție și metabolice. Cel mai mare număr de decese s-a înregistrat pentru grupa de vârstă 65-74 ani (10 decese), urmată de grupa de vârstă 55-64 ani (7 decese). Grupele de vârstă 45-54 ani și >85 ani au înregistrat același număr de decese iar un singur deces a fost înregistrat pentru grupa de vârstă 35-44 ani. Sub 35 de ani nu a fost înregistrat nici un deces cauzate de boli endocrine, de nutriție și metabolice. În anul 2011 și în primele 9 luni ale anului 2012 Institutul Regional de Gastroenterologie-Hepatologie "Prof. Dr. O. Fodor" a ocupat poziția a doua în ierarhia spitalelor în funcție de rata deceselor intraspitalicești raportate în spitalele din municipiul Cluj-Napoca. Comparativ cu anul 2011, în primele 9 luni ale anului 2012 rata deceselor intraspitalicești înregistrată în Institutul Regional de Gastroenterologie-Hepatologie "Prof. Dr. O. Fodor" a crescut cu 0.5%.

Concluzii preliminare

Datele prezentate atrag atenția asupra importanței evaluării comportamentelor alimentare în rândul populației în vederea formulării unor strategii eficiente de creștere a obiceiurilor alimentare sănătoase.

○ ***Starea de bine***

Descrierea subtemei

Starea de bine este o metodă de evaluare a sănătății unei persoane, folosită de modelul bio-psiho-social. Model bio-psiho-social conceptualizează sănătatea nu doar prin absența bolii ci prin posibilitatea persoanelor de a-și îndeplini aspirațiile, de a-și satisface nevoile, de a face față condițiilor neprielnice pentru a trăi o viață lungă, productivă și abundentă.

Starea de bine este un construct care evaluează modul în care individul își percepe propria viață. Un indicator esențial în evaluarea stării de bine sunt condițiile de trai. Pe lângă evaluarea condițiilor de trai, modul în care individul percepe calitatea relațiilor sociale, stările emoționale pe care le trăiește, reziliența, posibilitatea de realizare a potențialului și satisfacția față de propria viață sunt indicatori importanți ai stării de bine. Cu toate că există numeroase conceptualizări pentru starea de bine, există câteva componente comune tuturor abordărilor: prezența emoțiilor și stărilor pozitive (i.e. mulțumire, împăcare), absența emoțiilor negative (i.e. depresie, anxietate), satisfacția față de propria viață, sentimentul de împlinire și funcționalitate. Evaluarea stării de bine este importantă deoarece este asociată cu starea de sănătate percepută, longevitate, comportamente sanogene, tulburări mentale și fizice, rețea socială, productivitate și factori din mediul fizic și social.

Date preliminare

Sănătate mentală

Conform Direcției de Sănătate Publică a Județului Cluj, prevalența bolilor psihice în 2011 la nivelul județului Cluj a fost de 2.39 la 100 de locuitori. Comparativ cu anul 2010, prevalența bolilor psihice a crescut cu 0.07. În anul 2011, la nivelul județului Cluj s-au înregistrat 2095 de cazuri noi de persoane care suferă de tulburări mentale, incidența scăzând cu 157.7 la 100.000 de locuitori. Din numărul total de cazuri noi de boală diagnosticate la populația cu vârste peste 15 ani din municipiul Cluj-Napoca, un procent de 0,53% sunt boli mentale.

Alte date prin care se poate evalua sănătatea mentală la nivelul municipiului Cluj-Napoca sunt cazurile neurologice și psihiatrice rezolvate de SMURD. Conform datelor oferite de Primăria municipiului Cluj-Napoca, în anul 2012 s-au înregistrat la nivelul

municipiului Cluj-Napoca 203 cazuri neurologice și psihiatrice rezolvate de SMURD, înregistrându-se cu 35 de cazuri mai puține comparativ cu 2011.

Concluzii preliminare

Starea de bine permite o abordare comprehensivă în prevenirea bolilor și promovarea sănătății deoarece include atât sănătatea fizică cât și cea mentală.

○ ***Locuințe și regenerare urbană***

Descrierea subtemei

Regenerarea urbană reprezintă un concept cheie în domeniul dezvoltării marilor orașe, constituind un proces amplu cu scopul de a crește și de a îmbunătăți calitatea vieții. Aceasta din urmă indică nivelul de satisfacție a cetățeanului, ca parte a unei comunități prospere și active ce își desfășoară activitatea și locuiește într-un spațiu rezidențial funcțional și plăcut. De asemenea, acest nivel de satisfacție este reflectat în utilitatea spațiului public, accesul la servicii publice de calitate, precum și la educație și cultură, existența unui mediu prielnic în raport cu sănătatea fizică și mentală. Procesul de regenerare urbană necesită implementarea unui plan care să abordeze problemele sociale, economice, urbanistice, de mediu și cultural ale municipiului Cluj-Napoca, acționând atât asupra spațiului fizic de locuit, cât și asupra serviciilor publice necesare.

Date preliminare

Numărul de solicitări înregistrate pentru locuințe sociale

Datele preliminare arată că la nivelul municipiului a fost înregistrat un număr de 495 de cereri eligibile pentru primirea unei locuințe sociale din fondul locativ de stat.

Numărul de locuințe sociale date în folosință

Datele preliminare arată că numărul total al celor care au primit prin repartitia în baza listei de prioritați o locuință socială din fondul de stat este de 94 în anul 2011.

Procent din populație care are acces la utilități (apă, electricitate, gaz)

Datele disponibile până în acest moment privind populația care are acces la utilități pot fi consultate în tabelul de mai jos.

ZONA	POPULAȚIE
Zona Inferioară (cartier Grigorescu, zona centrală, cartier Mărăști, cartier Someșeni,	168312

cartier Plopilor)	
Zona Intermediară (str. Maramureşului, str. Coposu, str. Băiţa, str. Băișoara, str. Scărițoara, str. Rebreanu)	7242
Zona Superioară (cartier Mănăştur parțial, cartier Andrei Mureșanu parțial, cartier Zorilor – sub str. Observator)	35275
Zona Medie (cartier Gruia, str. Hașdeu, cart. Dambu Rotund, cart Mănăştur parțial, cartier. Gheorgheni parțial, cartier Andrei Mureșanu parțial)	81725
Zona Înaltă (cartier Zorilor – deasupra str. Observator)	18658
Zona Supraînaltă (cartier Bună Ziua)	6741

○ ***Transport sustenabil***

Descrierea sub-temei

Un sistem de transport sustenabil este un sistem care permite ca nevoile de bază ale persoanelor fizice și a societății ca întreg să fie îndeplinite în mod echitabil, în condiții de siguranță și într-un mod compatibil cu sănătatea umană și a mediului înconjurător. Un sistem de transport convenabil este accesibil pentru toată lumea, funcționează eficient, oferă posibilitatea alegerii mijloacelor de transport fără constrângeri, și este profitabil din punct de vedere economic.

Date preliminare

Procentul de mijloace de transport accesibile pentru grupurile vulnerabile

În ceea ce privește accesibilitatea la rețeaua de transport în comun a persoanelor provenind din grupurile vulnerabile, conform datelor disponibile în cadrul Companiei de Transport Public Cluj-Napoca (CTP) la nivelul orașului Cluj-Napoca, elevii orfani și cei proveniți din casele de copii, pensionarii și persoanele cu handicap grav și accentuat, nevăzătoare și surdo-mute sau însoțitorii persoanelor cu handicap grav și accentuat, nevăzătoare și surdo-mute beneficiază de transport gratuit pe toate mijloacele de

transport în comun (342) și pe toate liniile (46). Astfel, persoanele invalide gradul I și II, nevăzătorii gradul I (cu însoțitor) și gradul II beneficiază de transport public gratuit.

De asemenea se efectuează transportul persoanelor cu dizabilități neuromotorii, cu microbuze special dotate, pe trasee pre-stabilite de comun acord cu Primăria municipiului Cluj-Napoca și respectiv: Fundatia CRCHM Cluj, Centrul Lamont, Asociația Caritatea Umanitar Internațională, Grădinița Malteza, Speranța Remenyseg și Napoca Proteus. Primăria Cluj-Napoca subvenționează și transportul elevilor din Colonia Sopor, respectiv Colonia Pata Rât, până în Cluj-Napoca.

Numărul mijloacelor de transport în comun din dotarea CTP prevăzute cu spații special amenajate pentru cărucioare cu roțile

CTP Cluj-Napoca dispune de următoarele mijloace de transport în comun dotate cu rampă mobilă de acces pentru cărucioare cu roțile și locașuri destinate cărucioarelor cu roțile: 61 de autobuze, 51 de troleibuze, 4 tramvaie și 2 microbuze prevăzute cu lift pentru accesul cărucioarelor cu roțile, în total un număr de 118 mijloace de transport în comun prevăzute cu dotări pentru persoanele cu dizabilități.

Numărul mijloacelor de transport în comun din dotarea CTP prevăzute cu rampe mobile de acces pentru cărucioare cu roțile

După cum a fost menționat anterior toate autovehiculele CTP destinate transportului urban de călători (118) au prevăzut un loc pentru cărucior. Cu toate acestea, mijloacele de transport în comun nu au podea joasă și rampă mobilă pentru acces carucioare cu roțile. Există doar 2 microbuze prevăzute cu lift pentru accesul cărucioarelor cu roțile. Astfel, toate autovehiculele CTP destinate transportului urban de călători, au prevăzut un loc pentru cărucior, dar nu au podea joasă și rampă mobilă pentru acces carucioare cu roțile, ceea ce constituie un impediment pentru persoanele cu handicap al aparatului locomotor.

Numărul mijloacelor de transport în comun din dotarea CTP prevăzute cu dispozitive de transport al bicicletelor

În ceea ce privește numărul mijloacelor de transport în comun din dotarea CTP prevăzute cu dispozitive de transport al bicicletelor, există numai 2 autobuze prevăzute cu dispozitive de transport al bicicletelor începând cu 2009. Acest proiect este încă în perioada de implementare, astfel numărul autobuzelor prevăzute cu dispozitive de transport al bicicletelor va fi suplimentat.

Calitatea mediului construit pentru bicicliști

La ora actuală există aproximativ 12 km trasee sau piste marcate pentru bicicliști. Acest proiect este încă în perioada de implementare sub conducerea Primăriei municipiului Cluj-Napoca, astfel numărul traseelor și a pistelor marcate pentru bicicliști va crește.

Concluzii preliminare

Un sistem de transport sustenabil presupune ca accesul la principalele servicii și alte facilități (instituții publice etc) se poate realiza în condiții de siguranță și prin utilizarea mijloacelor de transport alternative cum sunt mersul pe jos, mersul pe bicicletă sau mijloacele de transport în comun. În aceeași măsură trebuie să furnizeze o rețea complexă de transport bine concepută care să asigure tuturor persoanelor, inclusiv persoanelor cu mobilitatea redusă, accesul direct, în condiții de siguranță la locurile de muncă, locuințe, școli și alte facilități publice.

În acest sens, la nivelul municipiului Cluj-Napoca se remarcă nevoia de a îmbunătăți infrastructura de transport cu scopul de a încuraja utilizarea mijloacelor de transport alternative.

- **SCHIMBĂRI CLIMATICE ȘI HAZARDE**

- ***Descrierea sub-temei***

Sistemele de sănătate din mediile urbane sunt vulnerabile în raport cu evenimentele climatice extreme. Schimbările climatice frecvente ar putea avea un impact asupra sistemelor de sănătate publică, făcând ca cererea de servicii medicale să devină mai mare decât capacitatea sistemelor respective. De asemenea, în contextul unei continue globalizări ele ar putea influența capacitatea sistemelor de a răspunde cererilor, periclitând infrastructura, resursele tehnologice și disponibilitatea de forță de muncă. Această situație este legată de impactul asupra sănătății publice a oamenilor precum și de gradul pregătire și de răspuns în situații de urgență. Schimbările climatice vor afecta sănătatea umană fie în mod direct – în relație cu efectele fiziologice ale variațiilor de temperatură bruște – fie în mod indirect, de exemplu, modificarea comportamentelor umane (migrație forțată, mai mult timp petrecut în exterior), creșterea transmisibilității bolilor cu transmitere prin alimente sau prin vectori sau alte efecte ale schimbărilor climatice, precum inundațiile (întâlnite frecvent pe teritoriul României).

În cursul ultimelor decenii s-a observat deja în Europa accentuarea unora dintre aceste impacturi, provocând mii de decese.

Propunerea unor planuri de acțiune privind mediul și sănătatea sunt necesare pentru a facilita acțiunile în domeniul securității sanitare care se concentrează asupra dezvoltării și coordonării sistemelor de avertizare rapidă și supraveghere a comunităților din aglomerările urbane. Mai mult decât atât, posibile intervenții în vederea reducerii efectelor pe care schimbările climatice îl pot avea asupra stării de sănătate, pot fi materializate în termeni de politici de mediu care să reglementeze implicarea stakeholderilor locali, precum să și promoveze consolidarea eficienței sistemelor de supraveghere și de răspuns la situații de urgență și a programelor durabile de prevenire și control. (Exemplu, proiectul **EuroHEAT**, care acționează la diferite niveluri: de la nivelul de pregătire al sistemului de sănătate în coordonare cu sistemele de avertizare rapidă în domeniul meteorologic, la oferirea de consultanță publică și medicală în timp util și la planificarea urbană și locuințe).

Date Preliminare

Ratele de urbanizare/industrializare realizate pe suprafața habitatelor distruse

Nivelul de urbanizare al unui areal este întotdeauna rezultatul interacțiunii unui complex de factori dintre care menționăm: factori de natură istorică sau culturală, influențe ale politicului și respectiv cele mai importante condiționări fiind cele legate de factori socio-economici (gradul de valorificare a resurselor prin prezența unor ramuri sau activități industriale, sporul natural sau fertilitatea, accesul la căi de comunicații majore etc.).

Municipiul Cluj-Napoca și spațiul peri-urban analizat prezintă următoarele caracteristici, care-i conferă și statutul de „pol de creștere”: Capabilitatea susținerii creșterii diferențiate a populației între localități prin preluarea surplusurilor de la metropolă și dirijarea spre localitățile arealului considerat zonei. Acest aspect presupune o posibilă relocare a unor segmente ale populației, mai întâi sub aspectul locuirii, apoi, în etapele ulterioare, implementarea unor funcțiuni generatoare de locuri de muncă (producție, servicii etc). Despre o relocare a populației în ceea ce privește locuirea putem vorbi deja, ea s-a produs spontan, un număr important de locuitori ai Clujului tradițional alegând să locuiască în comunele adiacente, ceea ce desigur ne conduce nu doar la oportunitatea, ci la necesitatea fluidizării transportului, și deci la realizarea unei infrastructuri viabile, moderne și sigure.

○ **SIGURANȚĂ ȘI securitate URBANĂ**

Descrierea sub-temei

Securitatea urbană conferă contextul necesar cetățenilor pentru a-și dezvolta potențialul productiv în mediul urban. Siguranța publică, fiabilitatea infrastructurii și a serviciilor, sistemele economice și sociale sunt esențiale în realizarea sistemului familie - comunitate - societate. Degradarea continuă a sistemelor și resurselor conduce la insecuritatea comunităților. Scopul securității urbane este de a îmbunătăți condițiile elementare de dezvoltare în zonele urbane, pentru care sunt necesare programe integrate orientate pe comunitate.

Date preliminare

Eficiența administrației (durata de examinare a cererilor oficiale, întâzieri ale procedurilor legale etc.)

Conform legii nr. 544 din 12 octombrie 2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, în vederea examinării cererilor oficiale următoarele reglementări se impun:

Art. 6. - (1) Orice persoană are dreptul să solicite și să obțină de la autoritățile și instituțiile publice, în condițiile prezentei legi, informațiile de interes public.

(2) Autoritățile și instituțiile publice sunt obligate să asigure persoanelor, la cererea acestora, informațiile de interes public solicitate în scris sau verbal.

(3) Solicitarea în scris a informațiilor de interes public cuprinde următoarele elemente:

- a) autoritatea sau instituția publică la care se adresează cererea;
- b) informația solicitată, astfel încât să permită autorității sau instituției publice identificarea informației de interes public;
- c) numele, prenumele și semnătura solicitantului, precum și adresa la care se solicită primirea răspunsului.

Art. 7. - (1) Autoritățile și instituțiile publice au obligația să răspundă în scris la solicitarea informațiilor de interes public în termen de 10 zile sau, după caz, în cel mult 30 de zile de la înregistrarea solicitării, în funcție de dificultatea, complexitatea, volumul lucrărilor documentare și de urgența solicitării. În cazul în care durata necesară pentru identificarea și difuzarea informației solicitate depășește 10 zile, răspunsul va fi comunicat solicitantului în maximum 30 de zile, cu condiția înștiințării acestuia în scris despre acest fapt în termen de 10 zile.

(2) Refuzul comunicării informațiilor solicitate se motivează și se comunică în termen de 5 zile de la primirea petițiilor.

(3) Solicitarea și obținerea informațiilor de interes public se pot realiza, dacă sunt întrunite condițiile tehnice necesare, și în format electronic.

○ ***Expunerea la zgomot și la alți factori poluanți din mediul înconjurător***

Descrierea subtemei

Un mediu sigur și sănătos reprezintă un factor determinant pentru calitatea vieții. Aglomerările urbane constituie un mediu în care poluarea fonică și alte surse exterioare de poluare (apă, aer, sol), pot fi ușor identificate, iar sursele de expunere pot fi diverse. În ceea ce privește poluarea fonică aceasta poate proveni în mediile urbane din diverse surse: de la zgomotul produs de mijloacele de transport, până la șantiere și arii aflate în construcție, de la diferitele sit-uri ocupaționale și industriale până la zgomotul produs de utilaje, aparate și de oameni. Propagarea zgomotului în anumite situații devine factor de disconfort, acesta constituind un potențial pericol pentru starea de sănătate a persoanelor expuse.

Implicațiile zgomotului asupra omului sunt în funcție de intensitatea și de durata sa. Propagarea zgomotului în anumite situații devine factor de disconfort, acesta constituind un potențial pericol pentru starea de sănătate a persoanelor expuse. În special copiii și cei care provin din grupurile vulnerabile (femei, bătrâni) pot fi afectați de factorii poluanți din mediu într-o proporție mult mai mare.

Date preliminare în funcție de indicatori

Harta de zgomot a municipiului Cluj-Napoca

În Cluj poluarea sonoră este mai severă din cauza densității crescute a circulației și a absenței centurilor de circulație. Chiar dacă sursele de poluare pot fi atât naturale cât și artificiale, ne putem focaliza în special asupra celor artificiale, unde putem interveni mai ușor, prin identificarea lor, monitorizare și luarea unor măsuri legislative, administrative și sociale, astfel încât să putem diminua un eventual impact negativ asupra sănătății populației care poate deveni receptor.

Jumătate din populația europeană trăiește într-un mediu poluat fonic. În același timp, o treime din populația Europei este deranjată de nivelurile de sunet în timpul somnului.

Mai mult decât atât, expunerea prelungită la zgomot poate conduce la probleme serioase de sănătate, culminând chiar cu boli cardiovasculare sau ale aparatului endocrin, pot apărea dificultăți de concentrare și comunicare, stres, tulburări ale somnului, irascibilitate, conducând la scăderea productivității muncii sau la apariția unor probleme comportamentale. Nu în ultimul rând, zgomotul poate cauza și depreciere sau aprecieri nerealiste ale valorii proprietăților prin încurajarea migrației dinspre zonele centrale aglomerate și poluate fonic către zonele rezidențiale. Conform **Ordinului nr.536/iulie 1997 al Ministrului Sănătății**, limitele maxime pentru nivelurile de zgomot în cartierele de locuințe sunt:

-50 dB(A), în timpul zilei între orele 6.00 și 22.00 valoare măsurată la 2 m distanță de fațada clădirii;

-40 dB(B) în timpul nopții (între orele 22.00-6.00), valoarea măsurată la 2 metri distanță de fațada clădirii.

Valorile maxime ale zgomotului pentru străzi sunt stabilite prin Standardul STAS 100009-88 „Acustica urbană”, în conformitate cu intensitatea traficului corespunzătoare fiecărei străzi (vezi tabelul de mai jos).

Valori maxime admise (dB)	Tipul de strada
75-85	Stradă de categorie tehnică I (magistrală)
70	Stradă de categorie tehnică II (de legătură)
65	Stradă de categorie tehnică III (de colectare)
60	Stradă de categorie tehnică IV (de deservire locală)

Hărțile strategice de zgomot pentru municipiul Cluj-Napoca au fost elaborate, pe baza unui contract de servicii, de [S.C. Enviro Consult S.R.L. Bucuresti](#), folosindu-se metode recomandate de Comisia Europeană, prin utilizarea programului specializat de calcul Lima.

Sursele de zgomot luate în considerare la cartarea zgomotului pentru municipiul Cluj-Napoca sunt:

o Trafic rutier

Sursă Zgomot Rutier: Numărul persoanelor expuse la zgomot (Lzsn):
Numărul persoanelor expuse la zgomot (Lzsn): 202.100
Numărul persoanelor expuse la zgomot (Ln): 183.800

Nivel dB	Nr. Locuitori Lzsn	Nivel dB	Nr. Locuitori Ln
		45 - < 50	75000

		50 - <55	65500
55 - <60	72600	55 - <60	33300
60 - <65	77400	60 - <65	9500
65 - <70	41600	65 - <70	500
70 - <75	10100	>70	0
>=75	400		

- o Trafic feroviar (tren, tramvai)

Sursa Zgomot Feroviar:

Numărul Persoanelor Expuse la zgomot (Lzsn): 9 400

Numărul Persoanelor expuse la zgomot (Ln): 13 800

Nivel dB	Nr. Locuitori Lzsn	Nivel dB	Nr. Locuitori Ln
		45 - < 50	7000
		50 - <55	4400
55 - <60	5100	55 - <60	2300
60 - <65	3800	60 - <65	100
65 - <70	500	65 - <70	0
70 - <75	0	>70	0

- o Zgomot industrial

Sursa Zgomot Industrial:

Numărul Persoanelor expuse la zgomot (Lzsn): 900

Numărul Persoanelor expuse la zgomot (Ln): 1 400

- o Trafic aerian

Sursa Trafic Aerian:

Numărul Persoanelor expuse la zgomot (Lzsn): 500

Numărul persoanelor expuse la zgomot (Ln): 69 500

Indicatorii folosiți sunt: Lzsn si Ln

o **Lzsn** reprezintă indicatorul acustic pentru zi (7,00-19,00), seara (19,00-23,00) si noapte (23,00-7,00)

o **Ln** reprezintă indicatorul acustic pentru **noapte** (23,00-7,00).

În centrele urbane unde traficul este principala sursă de poluare sonoră, există o serie de posibilități de reducere a zgomotului pe autostrăzi: bariere pentru sunet, limitarea vitezei de deplasare, modificarea texturii drumului, limitarea accesului mașinilor grele, controlul traficului care să impună reducerea accelerării, dezvoltarea de modele computaționale adaptate unei anumite locații, in funcție de topografie, meteorologie, tub sonor (exemplul de pe autostrada din Melbourne, Australia) pentru reducerea zgomotului.

O măsură eficientă ar fi și realizarea hărților de zgomot și punerea lor la dispoziția publicului, adoptarea de planuri de acțiune, în baza rezultatelor conținute de hărțile strategice de zgomot, în vederea prevenirii și reducerii zgomotului și a efectelor acestuia în special acolo unde valorile nivelurilor de zgomot depășesc limitele admise.

Calitatea aerului în Cluj

Evaluarea calității aerului înconjurător este reglementată prin *Legea 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător* ce transpune *Directiva 2008/50/CE* a Parlamentului European și a Consiliului privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa.

Poluanții atmosferici luați în considerare în evaluarea calității aerului înconjurător sunt:

- dioxid de sulf (SO₂),
- dioxidul de azot (NO₂)
- oxizi de azot (NO_x)
- particule în suspensie (PM₁₀ și PM_{2,5}).
- plumb (Pb)
- benzen (C₆H₆)
- monoxid de carbon (CO),
- ozon (O₃),
- arsen (As),
- cadmiu (Cd),
- nichel (Ni),
- hidrocarburi aromatice policiclice/Benzo(a)piren (BaP),
- mercur (Hg)
-

La nivelul anului 2011, evaluarea calității aerului înconjurător în România s-a realizat permanent prin intermediul a 139 stații automate ce fac parte din Rețeaua Națională de

Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA) repartizate pe întreg teritoriul țării. Stațiile sunt dotate cu analizoare automate ce măsoară continuu concentrațiile în aerul înconjurător ale următorilor poluanți: dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO₂, NO_x), monoxid de carbon (CO), benzen (C₆H₆), ozon (O₃), particule în suspensie din aerosoli (PM₁₀ și PM_{2,5}). Aceștia li se adaugă echipamente de laborator utilizate pentru măsurarea concentrațiilor de metale grele, plumb (Pb), cadmiu (Cd), arsen (As), nichel (Ni), din particule în suspensie și din depuneri (PM₁₀ sau PM_{2,5}).

Punctele de prelevare sunt amplasate în concordanță cu criteriile stabilite de directivele europene privind calitatea aerului.

Calitatea aerului în județul Cluj este caracterizată în funcție de dinamica indicatorilor statistici de calitate a aerului și evoluția lor în timp. Agenția pentru Protecția Mediului Cluj a monitorizat starea de calitate a aerului din județul Cluj atât prin intermediul analizelor efectuate cu ajutorul aparaturii din dotarea laboratorului de analize fizico-chimice, cât și cu ajutorul stațiilor automate de monitorizare a calității aerului amplasate în cele 5 puncte de prelevare din județ, dar a ținut seama și de măsurătorile efectuate de către laboratoarele celor mai importanți agenți economici poluatori (vezi tabelul de mai jos).

Cod stații de monitorizare	Depășire / Indicator	SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	CO	SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	CO
RO0073A Aurel Vlaicu CLU 1	VL+MT	0	0	78	0	0	0	--	0
	VL	0	0	78	0	0	0	--	0
RO0074A Nicolae Bălcescu CLU 2	VL+MT	0	0	63	0	0	1	91	0
	VL	0	0	63	0	0	8	91	0
RO0075A Grigorescu CLU 3	VL+MT	0	0	56	0	0	0	75	0
	VL	0	0	56	0	0	0	75	0
RO0077A Dej CLU 5	VL+MT	0	0	66	0	0	0	54	0
	VL	0	0	66	0	0	0	54	0

○ ***Planificare urbană sanogenă***

Descrierea subtemei

Planificarea urbană sanogenă reprezintă planificarea centrată pe locuitori. Este promovată ideea că orașul reprezintă mult mai mult decât clădiri, străzi și accesibilitate. Din această perspectivă orașul reprezintă un organism viu de sănătatea căruia depinde în mare măsură sănătatea locuitorilor lui. Planificarea urbană sanogenă se concentrează pe impactul pozitiv pe care planificarea urbană îl poate avea asupra sănătății, a stării de bine și a calității vieții și reflectă definiția OMS a sănătății.

Dincolo de aspectele legate de angajamentul politic și instituțional, planificarea urbană sanogenă include accesibilitatea sistemului de transport, acces la principalele instituții și servicii, oportunități de petrecere a timpului liber într-un mod sănătos - piste biciclete etc.

○ ***Planificare urbană durabilă***

Descrierea sub-temei

Crearea unui spațiu urban sănătos și de calitate înseamnă punerea în folosință a unui spațiu care este sigur, confortabil, variat și atractiv. Acesta trebuie să asigure o bună conectivitate prin intermediul unei rețele de infrastructură care să lege cu ușurință oamenii de locurile de muncă, școli, sănătate și alte servicii și care să prioritizeze în aceste fel deplasarea pietonală sau mersul cu bicicleta. Dat fiind faptul că activitățile oamenilor, la fel ca și modul de deplasare în contextual urban (pe jos, cu bicicleta etc), sunt influențate de mediul în care trăiesc, un spațiu urban sănătos trebuie să încurajeze interacțiunile și desfășurarea de activități în spațiul public (atât natural cât și construit).

Date preliminare

Numărul mijloacelor de transport în comun din dotarea CTP prevăzute cu dispozitive de transport al bicicletelor

În ceea ce privește numărul mijloacelor de transport în comun din dotarea CTP prevăzute cu dispozitive de transport al bicicletelor, există numai 2 autobuze prevăzute cu dispozitive de transport al bicicletelor începând cu 2009. Acest proiect este încă în perioada de implementare, astfel numărul autobuzelor prevăzute cu dispozitive de transport al bicicletelor va fi suplimentat.

Infrastructura pentru practicarea activităților fizice de timp liber

La ora actuală există aproximativ 12 km trasee sau piste marcate pentru bicicliști. Acest proiect este încă în perioada de implementare sub conducerea Primăriei municipiului Cluj-Napoca, astfel numărul traseelor și a pistelor marcate pentru bicicliști va crește.

La nivelul instituțiilor de învățământ de pe raza municipiului Cluj-Napoca există un total de 113 săli de sport, 104 terenuri de sport și 5 bazine de înot. Datele sunt valabile pentru anul 2011

Rețea mijloace de transport în comun

CTP Cluj-Napoca dispune de următoarele mijloace de transport în comun: 213 autobuze, 93 de troleibuze, 36 tramvaie, în total un număr de 342 mijloace de transport în comun.

○ *Creativitate și condiții de viață*

Descrierea sub-temei

Acest concept cuprinde acele politici și acele activități culturale care încurajează creativitatea și contribuie la dezvoltarea unei societăți prospere prin dezvoltarea capitalului uman și social, creșterea coeziunii sociale și dezvoltarea schimbărilor sociale. În acest context, trebuie găsit un echilibru între crearea condițiilor necesare dezvoltării unei societăți creative și menținerea unor condiții de viață pentru populația municipiului.

Date preliminare

Prevalența infracțiunilor minore și violente

După cum se poate observa din tabelul de mai jos, principalele infracțiuni comise pe raza municipiului Cluj-Napoca sunt cele de furt total, un număr de 1842 de infracțiuni din această categorie fiind comise în anul 2012. Printre alte tipuri de infracțiuni comise în număr ridicat se numără și lovirile și alte violențe și distrugere. Comparativ cu anii precedenți evoluția pe categorii de infracțiuni se menține aceeași.

Tip infracțiune	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	TOTAL
Omor	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Loviri sau alte violente	72	203	267	478	613	587	558	520	522	3820
Viol	22	28	18	21	6	12	6	4	10	127
Furt total	4124	2495	2242	2299	2383	2943	2308	2066	1842	22702
Furt din locuințe	Statistica arhivata	750	660	619	558	771	599	607	497	5061
Furt din S.C.	Statistica arhivata	497	557	579	636	866	682	714	748	5279
Furt din auto	Statistica arhivata	1248	1025	1101	1189	1306	1027	745	594	8235
Talharie	103	122	112	82	63	60	48	64	78	732
Distrugere	447	589	640	815	961	853	613	462	448	5828
Cersetorie	24	20	1	0	0	3	0	0	6	54
Prostitutie	9	27	50	52	60	35	40	26	29	328

Infrastructura pentru practicarea activităților fizice de timp liber

La ora actuală există aproximativ 12 km trasee sau piste marcate pentru bicicliști. Acest proiect este încă în perioada de implementare sub conducerea Primăriei municipiului Cluj-Napoca, astfel numărul traseelor și a pistelor marcate pentru bicicliști va crește.

La nivelul instituțiilor de învățământ de pe raza municipiului Cluj-Napoca există un total de 113 săli de sport, 104 terenuri de sport și 5 bazine de înot. Datele sunt valabile pentru anul 2011.

Proporția forței de muncă angajate în ocupații creative

Cele mai recente date furnizate de către Direcția Regională de Statistică arată că la 1 ianuarie 2012 un total de 3100 persoane salariate erau angajate în activități de spectacole, culturale și recreative. Dintre acestea 1600 erau bărbați și 1500 erau femei.

○ **Concluzii analiză preliminară**

Acest document prezintă rezultatele analizei preliminare efectuate asupra domeniului sănătății publice la nivelul municipiului Cluj-Napoca în perioada Noiembrie 2012 – Februarie 2013. În realizarea analizei s-a pornit de la modelul *Healthy Cities* dezvoltat de Organizația Mondială a Sănătății (OMS) în anul 1988.

Modelul este organizat sub formă de trei teme majore, divizate în sub-teme, după cum urmează:

Tema 1

- 1.1. Rezultate de sănătate mai bune pentru toți copiii
- 1.2. Adaptarea mediului urban la nevoile vârstnicilor
- 1.3. Migranți și incluziune socială
- 1.4. Cetățenie activă
- 1.5. Servicii de sănătate și sociale
- 1.6. Alfabetizarea în sănătate

Tema 2

- 2.1. Prevenirea bolilor netransmisibile
- 2.2. Sisteme locale de sănătate
- 2.3. Orașe fără fumat
- 2.4. Alcool și droguri
- 2.5. Un stil de viață activ
- 2.6. Dietă sănătoasă
- 2.7. Prevenirea violenței și a traumatismelor
- 2.8. Medii sănătoase
- 2.9. Starea de bine și fericire

Tema 3

- 3.1. Design urban sănătos
- 3.2. Locuințe și regenerare urbană

- 3.3. Transport sustenabil
- 3.4. Schimbări climatice și hazarde
- 3.5. Siguranță și securitate urbană
- 3.6. Expunerea la zgomot și alți factori poluanți din mediul înconjurător
- 3.7. Planificare urbană sanogenă
- 3.8. Creativitate și condiții de viață

Pentru fiecare din sub-temele enumerate mai sus, echipa de lucru a procedat la:

- (1) operaționalizarea sub-temelor (în vederea identificării într-o etapă ulterioară de linii de acțiune și de strategii de punere în practică a acestora);
- (2) identificarea de indicatori care să permită realizarea unui profil al municipiului Cluj-Napoca pe fiecare sub-temă în parte;
- (3) identificarea surselor (instituții locale și naționale, rapoarte locale și naționale) pentru indicatorii selectați;
- (4) identificarea stakeholderilor potențiali care ar putea oferi informații suplimentare cu privire la indicatorii selectați, precum și în etapa de identificare a direcțiilor de acțiune.

Bazat pe rezultatele analizei preliminare, redăm mai jos câteva concluzii care reflectă subtemele modelului *Healthy Cities* și care stau la baza dezvoltării strategiei:

- (1) Municipiul Cluj-Napoca se confruntă cu fenomene precum îmbătrânirea demografică a populației, scăderea populației active, creșterea prevalenței bolilor cronice, creșterea incidenței bolilor transmisibile, scăderea natalității, sporul natural negativ, creșterea mortalității generale. Ținând cont de aceste aspecte, una din direcțiile de acțiune ale strategiei municipiului Cluj-Napoca va trebui să fie reprezentată de realizarea și implementarea eficientă de programe de prevenție primară și secundară (programe de screening);
- (2) Ținând cont de inegalitățile de acces la servicii medicale și sociale pentru grupurile minoritare, direcțiile posibile pe care strategia municipiului Cluj-Napoca le poate urma sunt legate de susținerea asistenței comunitare în comunitățile defavorizate, derularea de campanii de prevenție prioritar în aceste comunități, creșterea accesibilității serviciilor pentru aceste categorii populaționale, precum și dezvoltarea serviciilor medico-sociale și de îngrijiri la domiciliu;

(3) Municipiul Cluj-Napoca beneficiază de servicii medicale diverse și de calitate crescută relativ la alte zone. Cu toate acestea, integrarea orizontală și verticală a acestora este deficitară. Mai multe eforturi investite în această direcție vor putea duce la o calitate și mai bună a serviciilor oferite, precum și la un grad mai înalt de satisfacție a pacienților;

(4) În ceea ce privește copiii, noi programe ar trebui să fie direcționate spre trei grupuri vulnerabile și anume copiii cu o situație materială precară, cei aflați în centre de plasament, dar și cei care nu frecventează sau abandonează școala. Totodată, ar trebui propuse noi strategii care să combată sedentarismul și să promoveze un stil de viață sănătos (practicarea activității fizice regulate și adoptarea unor obiceiuri alimentare sănătoase), atât în rândul copiilor, cât și pentru celelalte grupe de vârstă. Astfel de programe urmează să prevină apariția bolilor cronice în rândul clujenilor. Pentru a veni în întâmpinarea nevoilor celor care suferă deja de boli cronice (diabet de tip II, afecțiuni cardiace, diferite tipuri de cancer), propunem dezvoltarea unor strategii care să faciliteze managementul acestor boli și să îmbunătățească calitatea vieții acestor persoane.

Totodată, această analiză preliminară arată că orașul Cluj-Napoca are nevoie de strategii care să contribuie la creșterea implicării cetățenilor de orice vârstă în viața comunității și alfabetizarea lor politică. Nu în ultimul rând, având în vedere că la nivelul orașului Cluj-Napoca nu există informații cu privire la nivelul de alfabetizare în sănătate al populației, subliniem nevoia de a colecta acest tip de date și de a propune programe care să crească nivelul de alfabetizare în sănătate al populației.

(5) Atât datele obținute de la Unitatea de Primire Urgențe Cluj-Napoca cât și datele furnizate de către Inspectoratul de Poliție al Județului Cluj, Serviciul Rutier atrag atenția asupra nevoii de a interveni și a lua măsuri pentru reducerea numărului de traumatisme rezultate din producerea accidentelor și a violenței. În ceea ce privește rețeaua de transport, la nivelul municipiului Cluj-Napoca se remarcă nevoia de a îmbunătăți infrastructura de transport cu scopul de a încuraja utilizarea mijloacelor de transport alternative. Dezvoltarea unui plan care să abordeze problemele sociale, economice, urbanistice, de mediu și culturale ale municipiului Cluj-Napoca, cu efecte atât asupra spațiului fizic de locuit, cât și asupra serviciilor publice ar aduce un plus în ceea ce privește menținerea condițiilor de viață pentru populația municipiului și promovarea unei societăți creative. Printre alte aspecte care trebuie luate în considerare pentru promovarea unui mod de viață sănătos, într-un mediu sănătos se numără și impactul

pozitiv pe care planificarea urbană la nivelul municipiului îl poate avea asupra sănătății – îmbunătățirea accesului la principalele instituții și servicii, oportunități de petrecere a timpului liber într-un mod sănătos (de ex. piste biciclete) și spații verzi.

(6) Prin legea 349/2002 se reglementează *consumul produselor din tutun* în spații publice închise și comercializarea acestor produse în apropierea instituțiilor publice ca spitale sau școli. La nivelul municipiului Cluj-Napoca, instituțiile abilitate în punerea în aplicare a legii sunt: Direcția de Sănătate publică Cluj, Agenția Regională pentru Protecția Mediului Cluj și Oficiul Județean pentru Protecția Consumatorului (OPC) Cluj. Până în momentul de față nu am identificat date centralizate cu privire desfășurarea unor acțiuni sistematice sau a unor programe dedicate pentru asigurarea punerii în aplicare a legii la nivelul municipiului.

În urma cercetării privind *consumul de alcool și de droguri ilicite* în municipiul Cluj-Napoca nu au putut fi identificate studii sau rapoarte din care să poată fi extrase consumul de alcool și de droguri în rândul populației municipiului. Așadar, lipsa acestor date reprezintă o piedică importantă în dezvoltarea unor programe de prevenire concrete, adaptate la specificul populației municipiului Cluj-Napoca. Colectarea unor date și obținerea unor informații complete vizavi de aspectele cantitative și comportamentele legate de consumul de alcool în populația municipiului Cluj-Napoca, reprezintă astfel un deziderat și o prioritate.

● **Analiza SWOT a sistemului de sănătate publică din municipiul Cluj-Napoca**

Puncte tari

- densitatea de profesioniști cu grad ridicat de specializare și performanță în domeniul sănătății la nivelul municipiului Cluj-Napoca;
- diversitate de programe educaționale de calitate în domeniile medicinei, medicinei dentare, farmaciei și sănătății publice;
- diversitate de specialiști în medicină, medicină dentară, farmacie și sănătate publică;
- accesibilitate și varietate crescută a serviciilor de îngrijiri de sănătate;
- reputația municipiului Cluj-Napoca drept centru medical de excelență la nivel regional și național;
- grad ridicat de cooperare eficientă multi-sectorială în domeniul sănătății.

Puncte slabe

- lipsa unor politici de resurse umane în sănătate;
- nivelul scăzut al satisfacției personalului din domeniul sanitar cu privire la condițiile de muncă, dotarea unităților de îngrijiri de sănătate, condițiile salariale;
- lipsa unei infrastructuri adecvate pentru acordarea de îngrijiri de sănătate de calitate ridicată;
- lipsa unei strategii de promovare a sănătății în rândul populației;
- niveluri diferite de aplicare a standardelor de calitate a serviciilor de îngrijiri de sănătate;

- lipsa unui sistem adecvat de informare a pacienților și a profesioniștilor privind calitatea și accesibilitatea serviciilor de sănătate;
- lipsa autonomiei în luarea deciziilor financiare și administrative la nivelul unităților publice de îngrijiri de sănătate;
- nivelul redus de alfabetizare în sănătate a populației;
- nivelul crescut al morbidității și mortalității prin boli cronice netransmisibile.

Oportunități

- existența unei legislații care permite accesul la serviciile sistemului medical românesc pentru cetățenii altor state (turism medical);
- calitatea ridicată a serviciilor de îngrijiri de sănătate ce pot fi oferite pacienților din afara municipiului Cluj-Napoca;
- dezvoltarea unor structuri mixte de servicii de sănătate, prin parteneriate de tip public-privat;
- proiecte naționale și internaționale de cercetare cu aplicabilitate în domeniul sănătății (avantaje economice, tehnologice și informaționale)
- existența centrelor de excelență în cercetare medicală și în sănătate publică;
- existența legislației privind dezvoltarea sistemului privat de asistență medicală;
- dezvoltarea sistemului de asigurări private de sănătate;
- descentralizarea serviciilor de sănătate;
- cooperare eficientă la nivel local între instituțiile care oferă îngrijiri de sănătate și administrația publică locală;
- oportunități de finanțare a cercetării medicale și în sănătate publică prin strategii de dezvoltare reglementate la nivel național și internațional (ex. Horizon 2020);
- reforma privind organizarea și funcționarea sistemului de sănătate românesc;
- existența unei strategii naționale și regionale de dezvoltare a sistemului de sănătate 2014-2020;

- implicarea asociațiilor de pacienți în dezvoltarea de politici eficiente în domeniul sanitar;
- existența legislației internaționale și naționale privind asigurarea și evaluarea calității în unitățile sanitare publice și private;
- rețea dezvoltată de ONG-uri cu activități în domeniul sănătății;
- disponibilitatea autorităților locale pentru realizarea și implementarea unei strategii de dezvoltare în domeniul sănătății
- disponibilitatea populației pentru dezvoltarea unei culturi de voluntariat în sistemul sanitar

Amenințări

- limitarea accesului la serviciile sanitare necesare prin oferte de servicii la prețuri prohibitive pentru indivizi sau comunități;
- migrația personalului medical în afara sistemului de sănătate românesc;
- tranziția demografică a morbidității și mortalității generale și specifice;
- schimbări politice și legislative frecvente;
- autoritate decizională limitată în unitățile sanitare publice;
- cultură antreprenorială limitată la nivelul administrației publice centrale și locale;
- resurse umane insuficiente și inadecvat instruite în vederea atragerii de fonduri și a derulării de proiecte de dezvoltare a sistemului de îngrijiri de sănătate.

• **Principalele cinci direcții strategice în domeniul sănătății**

1. Aderarea municipiului Cluj-Napoca la rețeaua *Healthy Cities*, conform criteriilor World Health Organization (WHO);
2. Dezvoltarea și implementarea strategiei de promovare a sănătății la nivelul municipiului Cluj-Napoca;
3. Îmbunătățirea infrastructurii la nivelul serviciilor de îngrijiri de sănătate;
4. Realizarea unei politici coerente de resurse umane în domeniul sănătății la nivelul municipiului Cluj-Napoca;
5. Creșterea nivelului de informatizare și utilizare a tehnologiilor informaționale la nivelul unităților care oferă servicii de îngrijiri de sănătate.

• **Principalele cinci răspunsuri strategice în domeniul sănătății**

1. Evaluarea indicatorilor cuprinși în metodologia Health Cities, dezvoltată de *World Health Organization* (WHO);
2. Colaborarea între sectorul public, sectorul privat și societatea civilă în realizarea strategiei de promovare a sănătății la nivelul municipiului Cluj-Napoca, precum și identificarea de surse de finanțare pentru punerea acesteia în aplicare;
3. Accesarea de surse de finanțare (fonduri structurale naționale și europene) pentru construirea Spitalului Regional de Urgență și reabilitarea infrastructurii existente la nivelul unităților de îngrijiri de sănătate;
4. Colaborarea între sectorul public și sectorul privat în vederea dezvoltării unei strategii de formare, atragere, retenție și motivare a personalului medical din unitățile de îngrijiri de sănătate din municipiul Cluj-Napoca;
5. Accesarea de surse multiple de finanțare în vederea informatizării la nivelul unităților care oferă servicii de îngrijiri de sănătate, precum și în instruirea personalului medical cu privire la utilizarea tehnologiei informației.

● **Principalele cinci avantaje competitive ale municipiului Cluj-Napoca în domeniul sănătății**

1. Cluj-Napoca – Centru de excelență în medicină

Municipiul Cluj-Napoca deține unități medicale publice, cu un nivel ridicat al calității serviciilor medicale:

- asigură asistența medicală pentru cazurile grave nerezolvate în unitățile de îngrijiri de sănătate din Regiunea de Nord-Vest a României
- permit atragerea unui număr crescut de pacienți din țară și din alte țări

De asemenea, municipiul deține unități medicale private, ultraspecializate pe domenii complementare sistemului public, cu un nivel ridicat al calității serviciilor medicale, prin condiții hoteliere și de dotare superioare, dar și prin personal medical de specialitate la acelaș nivel de competență și experiență cu cel din clinicile universitare.

Unitățile medicale publice și private care oferă standarde ridicate ale serviciilor medicale permit atragerea unui număr crescut de pacienți din țară și străinătate (turismul medical dezvoltat în domeniile medicinei dentare, chirurgie plastică, recuperare medicală, asistența medicală a vârstnicilor etc.), pentru care rezolvarea problemelor medicale în Cluj-Napoca poate fi însoțită de o călătorie/sejur turistic/agroturistic în municipiu și în regiune cu stimularea consumului în celelalte sectoare ale economiei.

2. Cluj-Napoca - Pol de Cercetare

Cercetarea la nivel înalt în domeniul medical și în domeniul sănătății publice, realizată de UMF *Iuliu Hațieganu* și Universitatea *Babes-Bolyai*, precum și de celelalte Universități din Cluj poate conduce la utilizarea comună a resurselor tehnice și a cercetătorilor din toate universitățile din Cluj-Napoca, pentru a permite abordarea unor teme importante la nivel mondial/european.

- centrele de cercetare ale universităților atrag fonduri de cercetare (granturi) și colaborări cu alte universități din Europa și din lume.
- colaborările științifice atrag o creștere a vizibilității orașului în lume.

3. Asistența medicală de calitate pentru toate categoriile sociale - Sănătate pentru toți

Asigurarea asistenței medicale și stomatologice, prin programele comunitare, ale organizațiilor nonprofit și prin programe de colaborare între UMF *Iuliu Hațieganu* și Primăria municipiului Cluj-Napoca, pentru toate categoriile de vârstă și toate categoriile sociale, mai ales pentru grupurile sociale vulnerabile (copii din familii defavorizate, bătrâni, persoane cu nevoi speciale etc.). Aceste programe s-ar putea realiza prin creșterea accesului la serviciile medicale de bază (cabinetele medicale în mijlocul comunităților defavorizate, caravane medicale și colaborarea cu școala de medicină - UMF, bazată pe muncă voluntară a studenților și rezidenților).

- implicarea organizațiilor studențești în desfășurarea programelor de educație medicală și de screening
- colaborarea bună și perfecționarea relației cu firmele de asigurări private de sănătate: încheierea de contracte de asigurări suplimentare pentru secțiile și medicii specialiști din secțiile clinice
- atrage o creștere a gradului de satisfacție a locuitorilor și contribuie la dorința de a se stabili și lucra în Cluj
- crește dorința firmelor străine de a investi în Cluj-Napoca, având asigurate și condiții medicale bune pentru angajați

4. Colaborări transversale între universități și unități economice private

Aceste colaborări (în industria chimică, cosmetică, în domeniul serviciilor de consultanță în management sanitar, scriere și implementare de granturi) pentru implementarea în industrie a rezultatelor cercetării, aduc un avantaj competitiv companiilor respective și pot fi fructificate în economia locală rezultatele activităților de cercetare.

5. Parteneriate inter-universitare

Parteneriatele inter-universitare realizate între diferite instituții academice din Cluj-Napoca (Universitatea de Medicină și Farmacie, Universitatea Babeș-Bolyai, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară, Universitatea Tehnică) denotă implicarea celorlalte specialități în menținerea și redobândirea sănătății.

● Programe operaționale în domeniul sănătății - Propuneri

○ 1. Sistemul local de sănătate

<i>Obiectiv</i>	<i>Indicatori</i>	<i>Nivel-țintă</i>
01.1. Îmbunătățirea infrastructurii de acordare a serviciilor de îngrijiri de sănătate în municipiul Cluj-Napoca	<i>Număr de Spitale Regionale de Urgență</i>	<i>1 spital Regional de Urgență în următorii 7 ani</i>
	<i>Număr stațiilor de ambulanță sectorială pe raza municipiului Cluj-Napoca</i>	<i>5 stații de ambulanță sectorială pe raza municipiului Cluj-Napoca în următorii 7 ani</i>
	<i>Număr de aparate medicale reabilite în unitățile medicale de pe raza municipiului Cluj-Napoca</i>	<i>Conform nevoilor raportate de către instituțiile țintă</i>
	<i>Număr de aparate medicale achiziționate în unitățile medicale de pe raza municipiului Cluj-Napoca</i>	<i>Conform nevoilor raportate de către instituțiile țintă</i>
Acțiuni	Strategie	
A1.1.1. Construirea unui Spital Regional de Urgență (SRU) cu integrarea unui sediu modern pentru serviciul de ambulanță	<i>Cooperarea între instituțiile publice locale și județene în vederea accesării de fonduri structurale de la nivel național și european, pentru demarea lucrărilor de construcție a SRU</i> <i>Dezvoltarea unui proiect de act normativ pentru evidențierea în rândul decidenților din Guvernul României a necesității construirii SRU</i>	
A1.1.2. Înființarea a 5 stații de ambulanță sectorială pe raza municipiului Cluj-Napoca	<i>Cooperarea între instituțiile publice locale și județene în vederea accesării de fonduri structurale de la nivel național și european, pentru demarea lucrărilor de construcție a cinci stații de ambulanță sectorială</i>	

Dezvoltarea unui proiect de act normativ pentru evidențierea în rândul decidenților din Guvernul României a necesității construirii a cinci stații de ambulanță sectorială

A1.1.3. Reabilitarea și modernizarea infrastructurii medicale din unitățile sanitare din municipiul Cluj-Napoca

Abilitarea personalului administrativ al unităților medicale în vederea accesării de fonduri structurale – sesiuni de training în scrierea de proiecte de accesare a fondurilor structurale

Evaluarea, centralizarea și prioritizarea nevoilor de reabilitare și modernizare a unităților sanitare din municipiul Cluj-Napoca

Dezvoltarea unei strategii de cooperare între instituțiile publice locale și spitale în vederea accesării de fonduri structurale la nivel național și european

Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
01.2. Creșterea calității serviciilor medicale	<i>Numărul furnizorilor de asistență medicală la domiciliu</i>	<i>Creșterea cu 50% în următorii 3 ani a numărului furnizorilor de asistență medicală la domiciliu</i>
	<i>Numărul de programe de perfecționare, de specializare,</i>	<i>Creșterea cu 70% în următorii 3 ani a numărului de programe de perfecționare, de specializare,</i>

<i>precum și de formare profesională continuă a personalului medico-sanitar</i>	<i>precum și de formare profesională continuă a personalului medico-sanitar</i>
---	---

Acțiuni

Strategie

A1.2.1. Înființarea cabinetelor de asistență medicală primară în zonele periferice, precum și în cartierele în care anumite comunități din populație au acces limitat la serviciile de sănătate	<i>Cooperarea transversală între diversele instituții publice (primărie, direcția de urbanism, direcțiile de sănătate publică județene, unități sanitare publice și private) în vederea realizării unui mediu sigur și sănătos pentru populația municipiului Cluj-Napoca</i>
A1.2.2. Dotarea cu echipamente și aparatură medicală de bază a structurilor medicale, în special a cabinetelor de medicină de familie	
A1.2.3. Organizarea și derularea evenimente de educare : de perfecționare, de specializare, precum și de formare profesională continuă a personalului medico-sanitar	

Obiectiv

Indicatori

Nivel-țintă

▪ **01.3. Facilitarea accesului populației la serviciile de îngrijiri de sănătate**

Numărul punctelor de informare cu privire la accesarea serviciilor medicale publice și private

Amplasarea a câte unui punct de informare la nivelul fiecărui cartier (un total de 15 puncte de informare), precum și a două puncte de informare amplasate în centrul municipiului Cluj-Napoca

Numărul de unități medicale care oferă servicii de gratuitate și reduceri celor din populația vârstnică, precum și altor grupuri de populații vulnerabile

Creșterea cu 80% a numărul de unități medicale care oferă servicii de gratuitate și reduceri populației vârstnice, precum și altor grupuri de populații vulnerabile

Acțiuni

Strategie

A1.3.1. Înființarea punctelor de informare la nivelul fiecărui cartier din municipiul Cluj-Napoca, respectiv amplasarea a 2 puncte separate în centrul orașului (în apropierea stațiilor pentru mijloacele de transport)

A1.3.2. Cooperarea instituțională cu privire la acordarea unor beneficii și gratuități persoanelor vârstnice, precum și alte grupuri de populații vulnerabile ținând cont de criteriile menționate în regulamentul cadru al municipiului

Îmbunătățirea colaborării între Casa Județeană de Asigurări de Sănătate, Direcția Regională de Asistență Socială și Direcția de Sănătate Publică prin stabilirea de atribuții și responsabilități

A1.3.3. Trimiterea la domiciliul pacientului, atât la cerere (pentru cazuri de urgență), cât și efectuarea periodică a consultațiilor de către personal specializat în servicii medicale

A1.3.4. Înființarea de centre medicale care să asigure serviciile medicale de urgență și să supravegheze tratamentul ambulatoriu al persoanelor vârstnice

A1.3.5. Înființarea de către Direcția de Sănătate Publică a secțiilor de geriatrie în toate spitalele și a cabinetelor de geriatrie în municipiul Cluj-Napoca

Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
01.4. Dezvoltarea sistemelor informatice și informaționale integrate de la nivelul unităților sanitare din municipiul Cluj-Napoca.	<i>Număr unități sanitare din municipiul Cluj-Napoca conectate la sistemul informatic integrat utilizând standardul HL7</i>	<i>11 unități sanitare din municipiul Cluj-Napoca conectate la sistemul informatic integrat utilizând standardul HL7</i>
	<i>Numărul de puncte de acces la sistemul informatic integrat de la nivelul fiecărei unități sanitare din municipiul Cluj-Napoca</i>	<i>Conform nevoilor raportate de către instituțiile țintă</i>
	<i>Număr unități sanitare care au pagină electronică- web oficială, funcțională, cu date de interes</i>	<i>11 unități sanitare din municipiul Cluj-Napoca cu pagină web funcțională</i>

pentru pacienți

Gradul de satisfacție a personalului medical și a pacienților vizavi de nivelul de informare cu privire la serviciile oferite de către unitățile sanitare din municipiul Cluj-Napoca

Grad de satisfacție crescut pentru mai mult de 70% din prestatorii și utilizatorii de servicii medicale – conform chestionarelor de satisfacție aplicate

Acțiuni

Strategie

A1.4.1. Eficientizarea managementului datelor în domeniul sănătății publice prin conectarea unităților sanitare la sistemul informatic integrat folosind standardul HL7

Conectarea tuturor unităților sanitare din municipiul Cluj-Napoca la sistemul informatic integrat folosind standardul HL7

A1.4.2. Îmbunătățirea monitorizării stării de sănătate a populației prin informatizare și utilizarea acestora în procesul de luare a deciziilor

Raportarea unitară a morbidității și a procedurilor medicale desfășurate la nivelul unităților sanitare din municipiul Cluj-Napoca, folosind sistemul informatic integrat

A1.4.3. Garantarea accesului la informație a populației și a specialiștilor din domeniu

Susținerea dezvoltării paginilor electronice ale unităților sanitare din municipiul Cluj-Napoca

Dezvoltarea unui chestionar unic de satisfacție a pacienților vizavi de informațiile prezentate pe paginile electronice ale unităților sanitare

Obiectiv

Indicatori

Nivel-țintă

▪ **01.5. Dezvoltarea turismului medical**

Numărul de pacienți străini tratați în unitățile sanitare – publice și private – din municipiul Cluj-Napoca

Creșterea cu 50% în următorii 3 ani a numărului de pacienți străini tratați în unitățile sanitare – publice și private – din municipiul Cluj-Napoca

Categoriile de servicii de îngrijiri medicale care sunt accesate de către pacienții străini

Creșterea cu 50% a numărului de specialități medicale și chirurgicale accesate de pacienții străini

Acțiuni

Strategie

A1.5.1. Creșterea atractivității serviciilor medicale pentru pacienții străini

Realizarea unei strategii de marketing adaptată specificului unităților de îngrijiri de sănătate care furnizează servicii pentru pacienții străini

A1.5.2. Încurajarea unităților de îngrijiri de sănătate în dezvoltarea unor servicii integrate adresate pacienților străini

Acordarea unor stimulente financiare unităților de îngrijiri de sănătate care dezvoltă pachete de servicii adresate pacienților străini

○ **2. Rezultate mai bune pentru toți copiii**

Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
02.1. Reducerea numărului de copii cu risc de abandon școlar	<i>Numărul de centre comunitare deschise</i>	<i>Centre comunitare: 12</i>
	<i>Numărul de beneficiari ai serviciilor oferite prin intermediul centrelor comunitare (copii și familii)</i>	<i>Beneficiari familii: 50 Beneficiari copii: 200</i>
	<i>Numărul cazurilor de abandon școlar</i>	<i>Scăderea cu 15% a cazurilor de abandon școlar față de cifrele din anul școlar 2012/2013</i>

Acțiuni

Strategie

A2.1.1. Solicitarea de spații de la Primăria municipiului Cluj-Napoca, pentru deschiderea centrelor comunitare

Deschiderea a 12 centre comunitare pentru copii și familii cu situație financiară precară

A2.1.2. Cooptarea Fundației Române pentru Copii, Comunitate și Familie pentru a coordona/ susține dezvoltarea acestor centre, organizație cu experiență în acest domeniu

A2.1.3. Obținerea de finanțări pe bază de donații, pentru susținerea centrelor comunitare

A2.1.4. Angajarea personalului necesar, pentru dezvoltarea activităților din cadrul centrelor, precum: psihopedagogi, învățători, consilieri medicali, animator socio-educativ, lucrători sociali, asistenți sociali, profesori, contabil, șofer, personal de curățenie

Oferirea de servicii mixte, în cadrul acestor centre. Serviciile pentru copii includ: asistență educațională, psihologică, acces la servicii medicale de bază și hrană. Serviciile pentru părinți includ: asistență cu găsirea unui loc de muncă, asistență psihologică etc.

Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
02.2. Prevenirea intrării copiilor în sistemul instituțional	<i>Numărul copiilor intrați în sistemul instituțional</i>	<i>Scăderea cu 25% a numărului de copii care intră în sistemul instituțional, în perioada 2014-2020</i>

Acțiuni

Strategie

A2.2.1. Oferirea de servicii sociale suportive familiilor vulnerabile (d.p.d.v. financiar, în care există problema consumului de alcool sau alte substanțe, familii care au un copil cu dizabilități, părinți adolescenți sau care nu pot să își exercite sarcinile parentale), în termeni de consiliere psihologică, permiterea accesului la serviciile oferite prin intermediul centrelor de zi sau comunitare, precum și oferirea de asistență financiară

Oferirea de suport familiilor vulnerabile

A2.2.2. Oferirea de servicii de consolidare a familiei: cursuri de educație parentală, promovarea unei relații pozitive între părinte și copil, dezvoltarea abilităților de rezolvare a conflictelor, furnizarea de informații cu privire la posibilitățile de angajare a părinților, asistență socială

A2.2.3. Implicarea unei echipe formate din: copil, familie și asistent social în procesul de reintegrare, dacă se decide că aceasta este cea mai bună alternativă pentru copil

Promovarea reintegrării familiale

Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
02.3. Îmbunătățirea calității vieții	<i>Numărul de copii bolnavi de cancer care au o calitate a vieții îmbunătățită</i>	<i>Creșterea acestui număr cu un procent de 35%, în perioada 2014-2020</i>

copiilor care suferă de boli cronice

Acțiuni

A2.3.1. Realizarea unor focus-grupuri (pentru 0-14 ani, implicarea familiei; pentru 14-18 ani implicarea tinerilor) având ca temă analizarea principalelor nevoi de ordin psihologic, dar și medical ale copiilor și adolescenților bolnavi de cancer

A2.3.2. Dezvoltarea unor programe bazate pe principalele nevoi ale copiilor și familiilor acestora, care să cuprindă materiale informative și consiliere

A2.3.2. Prelegeri organizate pentru părinți, în vederea înțelegerii situației copiilor și oferirea unor strategii de dezvoltare a relației părinte - copil

Strategie

Analizarea nevoilor adolescenților care suferă de boli cronice

Implicarea familiei în adaptarea copiilor și adolescenților la bolile cronice

Obiectiv

Indicatori

Nivel-țintă

▪ **O2.4.**
Informarea populației cu privire la identificare a timpurie a cancerului și modalități de prevenție

Numărul campaniilor de conștientizare

1 campanie/ an

Acțiuni

A2.4.1. Dezvoltarea de campanii în școli, în rândul tinerilor cu vârsta între 14 și 18 ani, cu scopul de a-i informa cu privire la detectarea precoce a diferitelor tipuri de cancer, precum și la modalitățile de prevenție

Strategie

Informarea tinerilor cu privire la cele mai importante semne ale bolii și modalități prin care pot preveni apariția cancerului (expunerea protejată la soare pentru prevenția cancerului de piele)

Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
02.5. Creșterea acoperii vaccinale pentru vaccinurile incluse în schema vaccinurilor obligatorii, în rândul copiilor de 0-2 ani din Cluj-Napoca	<i>Numărul de copii de 0-2 ani vaccinați pentru BCG</i>	<i>Procentul copiilor de 0-2 ani vaccinați pentru BCG – 99%</i>
	<i>Numărul de copii de 0-2 ani vaccinați pentru HepB</i>	<i>Procentul copiilor de 0-2 ani vaccinați pentru HepB – 98%,</i>
	<i>Numărul de copii de 0-2 ani vaccinați pentru DTP</i>	<i>Procentul copiilor de 0-2 ani vaccinați pentru DTP– 95%</i>
	<i>Numărul de copii de 0-2 ani vaccinați pentru VPI</i>	<i>Procentul copiilor de 0-2 ani vaccinați pentru VPI – 95%</i>
	<i>Numărul de copii de 0-2 ani vaccinați pentru ROR</i>	<i>Procentul copiilor de 0-2 ani vaccinați pentru ROR – 96%</i>

Acțiuni

A2.5.1. Dezvoltarea unei campanii de informare la nivel populațional asupra importanței vaccinării copiilor de 0-2 ani împotriva bolilor respective

A2.5.2. Dezvoltarea unei campanii de informare în spitalele care au secții de obstetrică-ginecologie, pentru a conștientiza viitorii părinți cu privire la vaccinarea nou-născuților

Strategie

Creșterea nivelului de informare și conștientizare al părinților din Cluj-Napoca cu privire la importanța vaccinării copiilor între 0 și 2 ani

○ **3. Alfabetizarea în sănătate**

Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
03.1. Recunoașterea, de către factorii de decizie politică, a importanței unui nivel adecvat de alfabetizare în sănătate	<i>Politică la nivel local prin care factorii de decizie să-și exprime susținerea pentru creșterea nivelului de alfabetizare în sănătate al populației</i>	<i>1 act normativ</i>
	<i>Anchetă de evaluare a nivelului de alfabetizare în sănătate al populației</i>	<i>1 anchetă/ an</i>

Acțiuni

A3.1.1. Dezvoltarea de acțiuni de lobby și advocacy prin intermediul cărora să se aducă la cunoștința factorilor de decizie politică importanța unui nivel adecvat de alfabetizare în sănătate

Strategie

Informarea factorilor de decizie politică cu privire la importanța unui nivel adecvat de alfabetizare în sănătate

A3.1.2. Dezvoltarea și implementarea unei politici publice în domeniul alfabetizării în sănătate

Obținerea suportului factorilor de decizie politică pentru dezvoltarea și implementarea unei politici publice în domeniul alfabetizării în sănătate

A3.1.3. Măsurarea nivelului de alfabetizare în sănătate al populației din Cluj-Napoca, ca parte a unei anchete anuale, susținute de Primăria municipiului Cluj-Napoca

Realizarea unei anchete și aplicarea anuală a acesteia, pe un eșantion reprezentativ de adulți din municipiul Cluj-Napoca

Obiectiv

Indicatori

Nivel-țintă

▪ **03.2. Creșterea nivelului de alfabetizare în sănătate în rândul populației din Cluj-Napoca**

Procentul persoanelor cu un nivel adecvat de alfabetizare în sănătate

30%

Acțiuni

A3.2.1. Dezvoltarea materialelor informative adecvate populației țintă (limbaj accesibil, adaptat vârstei – copii și adolescenți, adulți până în 50 de ani, adulți 50+)

Strategie

Creșterea calității și nivelului de înțelegere a informației oferite persoanelor care beneficiază de servicii medicale

Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
03.3. Educarea personalului medical cu privire la nevoile persoanelor care au un nivel scăzut de alfabetizare în sănătate	<i>Cursuri de formare continuă, dezvoltate de Colegiul Medicilor Cluj</i>	1 curs
	<i>Curs de Alfabetizare în sănătate din cadrul UMF Cluj</i>	1 curs

Acțiuni

Strategie

A3.3.1. Semnarea unui acord de colaborare cu Colegiul Medicilor din Cluj, pentru a dezvolta un curs de Alfabetizare în sănătate	<i>Pregătirea personalului medical actual cu privire la nevoile persoanelor cu un nivel scăzut de alfabetizare în sănătate</i>
A3.3.2. Semnarea unui acord de colaborare cu UMF Cluj, pentru a dezvolta o curiculă pentru un curs de Alfabetizare în sănătate	<i>Pregătirea viitorilor medici, pentru a putea răspunde nevoilor persoanelor cu un nivel scăzut de alfabetizare în sănătate</i>
A3.3.3. Includerea cursului de Alfabetizare în sănătate în lista cursurilor obligatorii pentru studenții de la Medicină	

○ **4. Prevenirea bolilor cronice**

Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
04.1. Reducerea numărului de persoane diagnosticate cu boli cronice (patologii cardiovasculare, cancer,	<i>Numărul persoanelor care beneficiază de programele care au ca țintă prevenirea consumului de tutun, alcool,</i>	1000 de adolescenți/ an
	<i>promovarea alimentației sănătoase și a activităților fizice</i>	2000 de adulți/ an

diabet, boli respiratorii)

Acțiuni

Strategie

A4.1.1. Implementarea campaniilor anti-fumat și anti-consum de alcool în școli (oferirea de informații, activități non-formale prin care tinerii descoperă consecințele acestor comportamente, prelegeri și materiale educative)

Reducerea numărului de tineri care inițiază comportamentele de fumat și consum de alcool

A4.1.2. Promovarea activităților sportive prin intermediul competițiilor organizate în școli, la intervale regulate (de 2 ori pe lună)

Promovarea activităților fizice în rândul adolescenților

A4.1.3. Informarea tinerilor cu privire la importanța unei alimentații sănătoasă și beneficiile acesteia, prin intermediul orelor de dirigenție, concursuri culinare, activități cu specific culinar (săptămâna micului dejun), materiale informative, postere

Promovarea adoptării unei alimentații sănătoase în rândul adolescenților

A4.1.4. Funizarea de alimente sănătoase în incinta școlilor (chioșcuri în care să se vândă alimente corespunzătoare)

A4.1.5. Furnizarea de programe gratuite de consiliere pentru reducerea consumului de tutun, alcool și mediatizarea adecvată a acestora

Reducerea numărului de adulți care fumează sau consumă alcool

A4.1.6. Informarea populației cu privire la alimentația sănătoasă, prin intermediul evenimentelor locale (festival culinar, concursuri culinare, materiale informative, postere amplasate în spațiile publice)

Promovarea adoptării unei alimentații sănătoase în rândul adulților

A4.1.7. Promovarea activităților fizice prin intermediul acțiunilor la nivel local: maraton pentru profesioniști și amatori, concursuri sportive, zone dedicate activităților fizice amenajate în parcuri sau/și în spații închise, acces gratuit în perimetrele sportive postere informative

Promovarea activităților fizice în rândul adulților

Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
<ul style="list-style-type: none"> ▪ 04.2. Îmbunătățirea managementului bolilor cronice în rândul adulților >50 ani 	<i>Numărul persoanelor care beneficiază de programele care au ca scop creșterea calității vieții la pacienții cu boli cronice</i>	<i>2000 de adulți/ an</i>

Acțiuni

Strategie

A4.2.1. Implementarea programelor de creștere a calității vieții persoanelor care suferă de boli cronice, în spitale (consiliere psihologică gratuită, amenajarea spațiilor din spitale, materiale informative cu privire la problemele de ordin practic, dar și psihologic)

Creșterea calității vieții la persoanele care suferă de boli cronice

○ **5. Orașe fără fumat**

Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
<ul style="list-style-type: none"> ▪ 05.1. Creșterea nivelului de conștientizare a cetățenilor din Cluj-Napoca cu privire la Legea nr. 349/2002, privind fumatul pasiv 	<i>Numărul de acțiuni de informare și sensibilizare a populației</i>	<i>1 campanie/ 1 an</i>
	<i>Numărul de proprietari de localuri informați cu privire la lege</i>	<i>50% din toți proprietarii de localuri din municipiul Cluj-Napoca</i>

Acțiuni

Strategie

A5.1.1. Dezvoltarea de campanii de informare a populației despre legea nr. 349/2002. Aceste campanii ar putea conține informații cu privire la normele prevăzute de lege, cuantumul amenziilor pentru încălcarea legii, la mijloacele de executare, dar și informații cu privire la instituția responsabilă cu punerea în aplicare a legii

Informarea publicului cu privire la legea privind reducerea fumatului în spațiile publice

A5.1.2. Campanii de informare în rândul managerilor sau proprietarilor de afaceri cu privire la legea nr. 349/2002

<i>Obiectiv</i>	<i>Indicatori</i>	<i>Nivel-țintă</i>
05.2. Încurajarea locuitorilor municipiului Cluj-Napoca să raporteze cazurile în care se încalcă legea nr. 349/2002 cu privire la fumatul pasiv	<i>Activitate de lobby/ advocacy</i>	<i>1 activitate/ an, în anii 2014-2018</i>
	<i>Numărul sesizări cu privire la încălcări ale legii nr. 349/2002 cu privire la fumatul pasiv depuse la Oficiul pentru Protecția Consumatorilor</i>	<i>200 de sesizări/ an</i>

Acțiuni

Strategie

A5.2.1. Informarea cetățenilor din Cluj-Napoca cu privire la posibilitatea de a raporta fumatul în spațiile publice nepermise, printr-o sesizare depusă la Oficiul de Protecție al Consumatorilor

Încurajarea cetățenilor din Cluj-Napoca să raporteze cazurile în care se încalcă legea nr. 349/2002 cu privire la fumatul pasiv, la Oficiul de Protecție al Consumatorilor

<i>Obiectiv</i>	<i>Indicatori</i>	<i>Nivel-țintă</i>
05.3. Obținerea suportului publicului pentru legislația care interzice fumatul în spațiile publice	<i>Campanie de informare</i>	<i>1 campanie/an</i>

Acțiuni

Strategie

A5.3.1. Dezvoltarea de campanii de informare a populației cu privire la efectele fumatului pasiv pentru cei din jur și modalități prin care pot contribui la reducerea fumatului pasiv în spațiile publice

Obținerea suportului social privind promovarea spațiilor publice în cadrul

*spațiilor
nefumătorii sunt
respectați și li se
respectă
drepturile*

Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
▪ 05.4. Atragerea stakeholderilor din domeniul fumatului în spațiile publice, ca susținători ai Legii nr. nr. 349/2002	<i>Numărul de stakeholderi</i>	<i>30% din numărul de stakeholderi existenți în municipiul Cluj-Napoca în domeniul fumatului în spațiile publice</i>

Acțiuni

A5.4.1. Campanii de informare în rândul stakeholderilor cu privire la legea care interzice fumatul în spațiile publice

Strategie

Obținerea suportului stakeholderilor pentru implementarea legislației privind fumatul în spațiile publice (ONG-uri, Primărie, Consiliul Local, manageri sau proprietari de localuri sau orice altă instituție care ar putea avea un rol în această problemă)

○ **6. Cetățenie activă**

<i>Obiectiv</i>	<i>Indicatori</i>	<i>Nivel-țintă</i>
06.1. Promovarea ideii de cetățenie activă în rândul tinerilor	<i>Numărul de programe</i>	<i>Programe: 3/an</i>
	<i>Numărul de tineri care participă la programe</i>	<i>Tineri participanți: 50/program</i>

Acțiuni

A6.1.1. Dezvoltarea de programe ce implică învățare non-formală, activă, în cadrul cărora tinerii (18-25 ani) sunt implicați în probleme de cetățenie activă (probleme ale comunității, generare de soluții, dezvoltarea unei gândiri critice la adresa acestor subiecte)

Strategie

Promovarea în rândul tinerilor a cetățeniei active

<i>Obiectiv</i>	<i>Indicatori</i>	<i>Nivel-țintă</i>
06.2. Creșterea numărului de persoane din Cluj-Napoca care își exercită dreptul la vot	<i>Campanie de conștientizare a populației cu privire la exercitarea dreptului la vot</i>	<i>Număr campanii: 1/an</i>
	<i>Prezența la vot</i>	<i>Creștere a prezenței la vot cu 15%</i>

Acțiuni

A6.2.1. Dezvoltarea unei campanii de informare cu privire la importanța exercitării dreptului de vot (de ce trebuie să votez, cum fac acest lucru)

Strategie

Informarea populației cu privire la importanța exercitării dreptului la vot

Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
06.3. Creșterea numărului de persoane care practică muncă voluntară	<i>Târg cu tema "Porțile deschise" pentru ONG-uri:</i> <i>a. numărul de standuri</i> <i>b. numărul de vizitatori ai târgului</i>	<i>a. >20 ONG-uri participante</i> <i>b. >300 de vizitatori</i>
	<i>Campanii de încurajare a populației în vederea practicării voluntariatului</i>	<i>Campanii: 2/an</i>

Acțiuni

Strategie

A6.3.1. Organizarea de târguri (2/an) cu caracter informativ, în cadrul cărora se prezintă principalele ONG-uri, cluburi sportive sau asociații comunitare, în care cetățenii se pot implica

Informarea populației cu privire la activitățile din viața comunitară

A6.3.2. Campanii de informare cu privire la importanța programelor de voluntariat (dezvoltarea societății, ajutorarea celor din jur, dezvoltare personală), modalități prin care cetățenii își pot crea propriile programe de voluntariat (dedicate persoanelor cu dizabilități, defavorizate d.p.d.v social, etc.) și cele mai importante sectoare unde este nevoie de muncă voluntară (oferirea de servicii persoanelor defavorizate d.p.d.v social, persoanelor cu dizabilități, spații verzi etc.)

Informarea populației cu privire la importanța voluntariatului și a beneficiilor acestuia

Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
06.4. Creșterea nivelului de implicare în dezbaterile publice la nivel local	<i>Numărul de dezbateri publice organizate</i>	<i>4 dezbateri/lună</i>
	<i>Numărul de subiecte propuse pentru dezbateri</i>	<i>75% din hotărârile luate la nivel local/lunar</i>
	<i>Numărul de participanți la dezbateri</i>	<i>5% din populație</i>

Acțiuni

Strategie

A6.4.1. Organizarea de dezbateri in-vivo săptămânale într-o locație a Primăriei Cluj-Napoca

Facilitarea procesului de dezbateri și consultare publică

A6.4.2. Prezența reprezentanților principali ai Primăriei și Consiliului Local Cluj-Napoca în cadrul acestor întâlniri

A6.4.3. Facilitarea accesului la informații privind prevederile legale care reglementează organizarea de proteste la nivel local prin prezentarea lor pe site-ul Primăriei Cluj-Napoca într-un limbaj accesibil și dezambiguizat

Transmiterea informațiilor legate de organizarea dezbaterilor și temele propuse pentru dezbateri pentru populație

A6.4.4. Delegarea unor responsabili din partea autorităților locale pentru oferirea de informații și menținerea dialogului cu orice cetățean sau grup de cetățeni care își manifestă intenția de a organiza un protest

A6.4.5. Organizarea unor campanii de informare cu privire la locația dezbaterii, funcționarii publici prezenți și temele discutate săptămânal

A6.4.6. Implicarea ONG-urilor cu activitate principală în domeniul cetățeniei active în procesul de promovare a acestor informații (ex: Transparency International România)

6.4.7. Finanțarea unor campanii de informare publică cu scopul creșterii nivelului de conștientizare a beneficiilor obținute în urma implicării în dezbateri publice la nivel local (parteneriate cu Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării, Universitatea Babeș-Bolyai)

Obiectiv

Indicatori

Nivel-țintă

▪ **06.5.**
Creșterea nivelului de încredere față de cei din jur

Nivelul de încredere raportat de cetățeni în cadrul sondajelor sociologice

Populație care are încredere în cei din jur: 20%

Acțiuni

Strategie

A6.5.1. Organizarea unei Gale a Cetățeanului Clujean în fiecare an; premierea în cadrul acestui eveniment a celor care realizează activități caritabile sau muncă voluntară în interesul comunității

Creșterea vizibilității organizațiilor/cetățenilor care realizează acțiuni caritabile sau fapte eroice în cadrul comunității

○ 7. **Alimentație sănătoasă**

Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
▪ 07.1. Reducerea supraponderalității și obezității	<i>Numărul de persoane care suferă de obezitate și supraponderalitate</i>	<i>Scăderea sub 15% a procentului de persoane din populația generală care suferă de supraponderalitate și obezitate</i>
	<i>Incidența diabetului zaharat</i>	<i>Scăderea sub 3% a numărului de cazuri noi de diabet</i>

Acțiuni

Strategie

A7.1.1. Implementarea unei campanii de conștientizare în parteneriat cu medicii de familie din municipiu

Creșterea nivelului de conștientizare a pericolelor de

A7.1.2. Susținerea financiară a campaniilor inițiate de organizații din societatea civilă până la acest moment

sănătate asociate cu supraponderabilitatea și

A7.1.3. Identificarea experților care pot oferi servicii de consultanță nutrițională la nivel local

obezitatea în rândul populației

A7.1.4. Alocarea de fonduri către servicii gratuite de consultanță nutrițională în care acești experți să poată intra în contact cu populația (clinici gratuite de consultanță nutrițională)

A7.1.5. Amenajarea de spații publice pentru realizarea de activități fizice în regim de gratuitate (piste de biciclete, parcuri afectate de obezitate și cu aparate pentru fitness, piscine publice, piste de alergat etc.)

Oferirea de suport populației supraponderabile în încercarea de a soluționa această problemă

Obiectiv	Indicatori	Nivel țintă
07.2. Reducerea consumului de alimente nesănătoase	Procentul din populație care consumă zilnic băuturi carbogazoase dulci	Scăderea sub 45% a procentului de persoane din populația generală care consumă băuturi carbogazoase dulci
	Procentul din populație care consumă zilnic mâncare de tip fast-food	Scăderea sub 45% a procentului de persoane din populația generală care consumă mâncare de tip fast-food
	Procentul din populație care consumă zilnic chipsuri/snack-uri	Scăderea sub 60% a procentului de persoane din populația generală care consumă gustări de tip snacksuri, chipsuri etc.
	Incidența diabetului zaharat	Scăderea sub 3% a numărului de cazuri noi de diabet

Acțiuni

Strategie

A7.2.1. Implementarea unei campanii de sănătate publică țintită înspre creșterea nivelului de alfabetizare nutrițională.	S6.2.1. Informarea populației cu privire la riscul de îmbolnăvire asociat cu consumul acestor alimente penru întreaga familie
A7.2.2. Implicarea medicilor de familie într-un parteneriat cu Primăria, în vederea susținerii acestei campanii	
A7.2.3. Parteneriat cu școlile și liceele din Cluj-Napoca în vederea restricționării accesului la astfel de produse în interiorul unităților de învățământ	
A7.2.4. Extinderea campaniei de alfabetizare nutrițională în școli, cu un mesaj adaptat grupelor de vârstă (sugestie: încheierea de parteneriate cu FSPAC din cadrul UBB sau specializarea de Nutriție și Dietetică din cadrul UMF Cluj)	S6.2.2. Limitarea accesului copiilor la aceste alimente în timpul petrecut în afara familiei

Obiectiv	Indicatori	Nivel țintă
07.3. Creșterea consumului de legume și fructe	Procentul din populație care consumă zilnic legume	Creșterea peste 80% a procentului de persoane care consumă zilnic legume
	Procentul din populație care consumă zilnic fructe	Creșterea peste 80% a procentului de persoane care consumă zilnic fructe

Incidența diabetului zaharat	Scăderea sub 3% a numărului de cazuri noi de diabet
------------------------------	---

Acțiuni

Strategie

A7.3.1. Înglobarea acestei strategii în activitățile propuse de strategiile aferente O7.2.	Informarea populației cu privire la beneficiile acestor alimente pentru întreaga familie
---	--

○ **8. Starea de bine**

Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
08.1. Îmbunătățirea stării de sănătate mentală a populației	Numărul de persoane care solicită servicii de sănătate mentală	Creșterea cu peste 10% a procentului de persoane care solicită servicii de sănătate mentală
	Alfabetizarea în sănătate mentală	Realizarea anuală a cel puțin 4 campanii cu privire la creșterea alfabetizării în sănătate mentală
	Stigmatizarea persoanelor cu tulburări mentale	Realizarea anuală a cel puțin 4 campanii de reducere a stigmatizării persoanelor cu tulburări mentale
	Numărul de campanii de informare cu scopul de a facilita detectarea bolilor mentale și procesul de solicitare de servicii medicale adecvate	Realizarea anuală a cel puțin 4 campanii de informare în scopul de a facilita detectarea bolilor mentale și procesul de solicitare de servicii medicale adecvate

Acțiuni

Strategie

A8.1.1. Implementarea unei campanii de sănătate publică cu această temă	Informarea populației cu privire la manifestările tulburărilor mentale, cauzele acestora și modalitatea în care pot solicita ajutor
A8.1.2. Susținerea ONG-urilor care activează în acest domeniu, atât prin alocare de fonduri, cât și prin asocieri oficiale cu acestea, în vederea sublinierii importanței crescute pe care sănătatea mentală trebuie să o capete în comunitate (Asociația Open Minds, Minte Forte)	Culegerea de date cu privire la stigma asociată cu tulburările mentale și nivelul de alfabetizare a populației în ceea ce privește sănătatea mentală

A8.1.3. Finanțarea unei cercetări urmate de 2 programe de intervenție menite să:

- crească nivelul de alfabetizare a populației în ceea ce privește sănătatea mentală
- scadă stigma asociată cu tulburările mentale

○ **9. Viața activă**

<i>Obiectiv</i>	<i>Indicatori</i>	<i>Nivel-țintă</i>
09.1. Creșterea frecvenței utilizării bicicletelor ca mijloc de transport în interiorul municipiului Cluj-Napoca	<i>Numărul de biciclete achiziționate cu ajutorul subvențiilor</i>	<i>500 biciclete</i>
	<i>Procentul din populație care utilizează bicicleta ca mijloc de transport intern</i>	<i>Procent din populație: 7%</i>
	<i>Numărul de piste modernizate</i>	<i>6 piste</i>
	<i>Numărul de piste construite</i>	<i>4 piste</i>
Acțiuni	Strategie	
A9.1 .1. Subvenționarea achiziției de biciclete de către Primăria municipiului Cluj-Napoca	<i>Facilitarea accesului populației la biciclete</i>	
A9.1.2. Dezvoltarea unor centre de închiriere (prin parteneriate strategice cu principalele companii din Cluj-Napoca)		
A9.1.3. Identificarea principalelor trasee interne de interes pentru populație (ex: trasee similare celor parcurse de mijloacele de transport în comun)		
A9.1.4. Construirea de piste/modernizarea pistelor existente, realizarea unei rețele moderne și sigure de transport pe bicicletă	<i>Dezvoltarea structurii municipale de piste pentru bicicliști</i>	

Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
09.2. Creșterea numărului de elevi implicați în activități sportive desfășurate în spațiile special amenajate din instituțiile de învățământ	<i>Numărul de elevi implicați la nivel de unitate de învățământ</i>	<i>30 de elevi/unitate</i>
	<i>Numărul de echipe înființate la nivel de unitate de învățământ</i>	<i>2 echipe/unitate</i>

Acțiuni

Strategie

A9.2.1. Identificarea de profesori coordonatori (antrenori+organizatori) pentru aceste activități la nivelul fiecărei unități de învățământ și oferirea de compensații financiare din bugetul local pentru activitatea acestora	<i>Încheierea de parteneriate cu instituțiile de învățământ în vederea organizării de competiții sportive la nivel local (campionate între licee/școli)</i>
A9.2.2 Oferirea spațiilor municipalității pentru organizarea etapelor finale ale competițiilor municipale sportive	<i>Organizarea de competiții sportive la nivel municipal</i>
A9.2.3. Subvenționarea din bugetul local a premiilor pentru aceste competiții	<i>(turnee de fotbal, handbal, volei, baschet)</i>

Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
09.3. Creșterea frecvenței accesării spațiilor/programelor dezvoltate până în prezent de Primăria municipiului Cluj-Napoca în domeniul activității sportive	<i>Procentul din populație care va utiliza spațiile/programelor puse la dispoziție de proiectele identificate</i>	<i>5% din populație</i>

Numărul de sportivi atrași în parteneriat cu Primăria municipiului Cluj-Napoca	10 sportivi locali
--	--------------------

Acțiuni

Strategie

A9.3.1. Analiză financiară internă care să pună în evidență raportul dintre bugetul alocat fiecărui proiect și impactul acestuia în populația din Cluj-Napoca	<i>Identificarea proiectelor/inițiativelor cu cel mai mare impact din ultimii 2 ani</i>
A9.3.2. Redistribuirea resurselor financiare înspre un număr mai mic de proiecte, cu cel mai mare impact în populația municipiului cu scopul de a promova această campanie la nivel local	
A9.3.3. Eliberarea de comunicate de presă cu privire la decizia Primăriei Cluj-Napoca de a atrage populația înspre activitate fizică	<i>Promovarea proiectelor identificate prin</i>
A9.3.4. Atragerea ca partener în campanie a sportivilor locali cunoscuți populației (echipele de fotbal ale municipiului, sportivi olimpici etc.)	

○ **10. Alcool și Droguri**

Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
010.1. Scăderea consumului de alcool în rândul adolescenților și a tinerilor	<i>Procentul adolescenților și a tinerilor care consumă alcool în mod regulat</i>	<i>Scăderea cu 70% a numărului de adolescenți și tineri care consumă alcool în mod regulat</i>
	<i>Procentul adolescenților și a tinerilor care consumă alcool în cantități mari- "binge drinking"</i>	<i>Scăderea cu 50% a numărului de adolescenți și tineri care consumă alcool în cantități mari</i>
	<i>Procentul adolescenților și a tinerilor care au fost tratați în departamentele de urgență ca urmare a consumului de alcool</i>	<i>Scăderea cu 50% a numărului de adolescenți și tineri care sunt tratați în departamentele de urgență ca urmare a consumului de alcool</i>

Acțiuni

A10.1.1. Implicarea susținută a cadrelor medicale existente la nivelul unităților școlare în prevenirea consumului de alcool

A10.1.2. Alocarea de fonduri pentru tipărirea unor materiale informative și a derulării unor campanii de informare împotriva consumului de alcool

Strategie

Cooperarea transversală între Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog Cluj, Prefectură, Consiliul Județean Cluj, Inspectoratul Școlar Județean Cluj, Inspectoratul de Poliție, Inspectoratul Județean de Jandarmi Cluj etc. precum și o serie de organizații și fundații care au ca obiect de activitate servicii sociale în domeniul prevenirii, tratamentului consumului de droguri și inserției sociale

Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
010. 2. Scăderea consumului de droguri în rândul adolescenților și a tinerilor	<i>Procentul adolescenților și a tinerilor care consumă droguri (atât în cantități mici, cât și în cantități mari în mod frecvent)</i>	<i>Scăderea cu 70% a numărului de adolescenți și tineri care consumă droguri</i>
	<i>Procentul adolescenților și a tinerilor care au fost tratați în departamentele de urgență ca urmare a consumului de droguri</i>	<i>Scăderea cu 50% a numărului de adolescenți și tineri care sunt tratați în departamentele de urgență ca urmare a consumului de droguri</i>

Acțiuni

A10.2.1. Implicarea susținută a cadrelor medicale existente la nivelul unităților școlare în prevenirea consumului de droguri

A10.2.2. Alocarea de fonduri pentru tipărirea unor materiale informative și a derulării unor campanii de informare împotriva consumului de droguri

Strategie

Cooperarea transversală între Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog Cluj, Prefectură, Consiliul Județean Cluj, Inspectoratul Școlar Județean Cluj, Inspectoratul de Poliție, Inspectoratul Județean de Jandarmi Cluj etc. precum și o serie de organizații și fundații care au ca obiect de activitate servicii sociale

în domeniul prevenirii,
tratamentului consumului de
droguri și inserției sociale

Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
010.3 . Scăderea consumului de alcool în rândul adulților	<i>Procentul adulților care consumă alcool în mod regulat</i>	<i>Scăderea cu 70% a numărului de persoane care consumă alcool în mod regulat</i>
	<i>Procentul adulților care consumă alcool în cantități mari-“binge drinking”</i>	<i>Scăderea cu 50% a numărului de persoane care consumă alcool în cantități mari</i>

Acțiuni

A10.3.1. Derularea unor programe comportamentale de prevenire a consumului de alcool în mediile de lucru publice și private

Strategie

Cooperarea transversală între Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog Cluj, Prefectură, Consiliul Județean Cluj, Inspectoratul de Poliție, Inspectoratul Județean de Jandarmi Cluj etc. precum și o serie de organizații și fundații care au ca obiect de activitate servicii sociale în domeniul prevenirii, tratamentului consumului de droguri și inserției sociale

Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
010.4 . Scăderea consumului de droguri în rândul adulților	<i>Procentul adulților care consumă droguri în mod regulat</i>	<i>Scăderea cu 70% a numărului de persoane care consumă droguri în mod regulat</i>
	<i>Procentul adulților care consumă droguri în cantități mari</i>	<i>Scăderea cu 50% a numărului de persoane care consumă droguri în cantități mari</i>

Acțiuni

Strategie

A10.4.1. Derularea unor programe comportamentale de prevenire a consumului de droguri în mediile de lucru publice și private

Cooperarea transversală între Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog Cluj, Prefectură, Consiliul Județean Cluj, Inspectoratul de Poliție, Inspectoratul Județean de Jandarmi Cluj etc. precum și o serie de organizații și fundații care au ca obiect de activitate servicii sociale în domeniul prevenirii, tratamentului consumului de droguri și inserției sociale

○ 11.Adaptare a mediului urban la nevoile vârstnicilor			
○ Spații în aer liber și clădiri			
	Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
	O11.1. Creșterea numărului de spații verzi, drumuri pietonale, precum și crearea zonelor de repaus destinate vârstnicilor	<i>Numărul de parcuri amplasate, zone de repaus și alei pietonale în diversele cartiere, precum și în zonele în care populația vârstnicilor este mai densă</i>	<i>O acoperire cât mai largă a cartierelor și a zonelor populate de vârstnici (100%)</i>
Acțiuni		Strategie	

A11.1.1. Amplasarea parcurilor si a zonelor de repaus, realocarea anumitor spatii verzi în folosul vârstnicilor, crearea mai multor treceri pietonale în zonele cu trafic intens, în special în zonele în care populația vârstnică este activă	<i>Cooperarea transversală între diversele instituții publice (primărie, poliție, mediu, asistență socială etc.) în vederea realizării unui mediu sigur și sănătos pentru populația vârstnică</i>
A11.1.2. Întreținerea trotuarelor în vederea asigurării unei siguranțe sporite a vârstnicilor	

	Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ O11.2 . Creșterea siguranței în spațiile publice 	<i>Numărul de instituții care oferă protecție și siguranță vârstnicilor în cadrul spațiilor publice, respectiv numărul patrulilor de poliție puse la dispoziția vârstnicilor</i>	<i>O acoperire cât mai largă a cartierelor și a zonelor populate de vârstnici (100%)</i>
Acțiuni			Strategie
	A11.2.1. Introducerea unui număr semnificativ de patrule de poliție care să circule în mod constant în toate spațiile publice din cartierele municipiului Cluj-Napoca, cu precădere în orele de vârf, respectiv orele serii		<i>Cooperarea transversală între diversele instituții publice (primărie, poliție, mediu, asistență socială etc.) în vederea realizării unui mediu sigur și sănătos pentru populația vârstnică</i>
	A11.2.2. Amplasarea centrelor de ajutor (adresate în general grupurilor vulnerabile) în fiecare din cartierele populate de bătrâni, cu scopul prevenirii unor posibile abuzuri și accidente și a oferirii unui mediu mai sigur și sănătos		

	Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ O11.3. Creșterea accesibilității populației vârstnice la diverse tipuri de servicii 	<i>Numărul punctelor de informare cu privire la toate serviciile administrației publice</i>	<i>Puncte de informare la nivelul fiecărui cartier (15) + 2 amplasate în centrul municipiului</i>
		<i>Numărul de instituții care oferă servicii de gratuitate și reducere celor din populația vârstnică</i>	<i>100% la transport, 80% la serviciile medicale, analize de laborator in regim de urgență precum și medicamente compensate</i>

		<i>Creșterea serviciului de îngrijire la domiciliu</i>	<i>Creșterea cu 80% a serviciilor de îngrijire</i>
		<i>Creșterea accesului la serviciile de protecție a sănătății și îndeosebi la serviciile medicale de bază</i>	<i>100%</i>
Acțiuni		Strategie	
A11.3.1. Înființarea punctelor de informare la nivelul fiecărui cartier din municipiul Cluj-Napoca, respectiv amplasarea a 2 puncte separate în centrul orașului. Acestea vor fi amenajate în apropierea stațiilor pentru mijloacele de transport		<i>Îmbunătățirea colaborării între casa de asigurări de sănătate, direcția regională de asistență socială și direcția sanitară prin stabilirea de atribuții și responsabilități clare și precise în regulamentul cadru al municipiului</i>	
A11.3.2. Cooperarea instituțională cu privire la acordarea unor beneficii și gratuități persoanelor vârstnice, ținând cont de criteriile menționate în regulamentul cadru al municipiului			
A11.3.3. Trimiterea la domiciliu atât la cerere (pentru cazuri de urgență), cât și efectuarea periodică a consultațiilor de către personalului specializat în servicii medicale			
A11.3.4. Înființarea de centre medicale care să asigure serviciile medicale de urgență și să supravegheze tratamentul ambulatoriu al persoanelor vârstnice			
A11.3.5. Acordarea de competențe mai largi medicului de familie pentru recomandarea efectuării de investigații de laborator și radiologice			
A11.3.6. Înființarea de către direcțiile sanitare a secțiilor de geriatrie în toate spitalele și a cabinetelor de geriatrie în toate municipiile și orașele mari			
A11.3.7. Prin derularea de programe speciale pentru persoanele vârstnice (ex. "Convenția pentru acordare de servicii de îngrijiri la domiciliu „persoane vârstnice”, MMSSF, 2011)			
A11.3.8. Acordarea de subvenții pentru vârstnici privind diversele servicii ce tin de utilități			

○ **12.**
Transport sigur pentru vârstnici

	Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
--	-----------------	-------------------	--------------------

	<p>012.1. Creșterea numărului componentelor de siguranță privind mijloacele de transport în comun</p>	<i>Numărul de zone pietonale</i>	<i>Acoperire cât mai largă a cartierelor și a zonelor populate de vârstnici (100%)</i>
		<i>Numărul de de elemente de siguranță folosite în mijloacele de transport în comun</i>	<i>Folosirea elementelor de siguranță în toate mijloacele de transport în comun (100%)</i>
		<i>Numărul autobuzelor special amenajate pentru transportul special al vârstnicilor</i>	<i>O acoperire cât mai largă a cartierelor și a zonelor populate de vârstnici (100%)</i>
Acțiuni		Strategie	
<p>A12.1.1. Crearea de piste pentru bicicliști cu scopul evitării posibilelor accidente pe ruta pietonilor (în special dacă vine vorba de vârstnici)</p>		<p><i>Cooperarea între Poliția locală și Primăria Cluj-Napoca pentru facilitatea unui transport sigur și sănătos în rândul populației vârstnice</i></p>	
<p>A12.1.2. Întreținerea trotuarelor în vederea sporirii siguranței pentru vârstnici</p>			
<p>A12.1.3. Crearea de zone pietonale în spațiile în care acestea lipsesc și cu precădere unde populația vârstnică este mai activă</p>			
<p>A12.1.4. Creșterea numărului de mijloace de transport care să fie adresate în mod explicit vârstnicilor</p>			
<p>A12.1.5. Dotarea mijloacelor de transport în comun cu toate elementele de siguranță în trafic</p>			

○ **13.**
Participarea socială a persoanelor în vârstă

	Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
	<p>013.1. Creșterea și implicarea persoanelor vârstnice ca</p>	<i>Numărul de evenimente culturale dedicate și persoanelor vârstnice</i>	+50%
		<i>Creșterea numărului de locații accesibile desfășurării diverselor</i>	+70%

	participanți activi la viața civică și socială a municipiului Cluj-Napoca	<i>evenimente</i>	
Acțiuni		Strategie	
A13.1.1. Organizarea a cât mai multe evenimente de ordin civic și social, a cărui scop să fie implicarea persoanelor în etate ca parte a vieții active a municipiului		<i>Folosirea metodelor de promovare în rândul comunității vârstnicilor și cooperarea strânsă între Primăria Cluj-Napoca și instituțiile de cultură</i> <i>Implicarea ONG-urilor care activează în aria incluziunii sociale și civice a persoanelor în etate</i>	
A13.1.2. Înființarea mai multor cluburi de pensionari la nivelul cartierelor care să includă o paletă mai largă de activități atât vocaționale, cât și tehnice și de petrecere a timpului liber			
A13.1.3. Derularea mai multor proiecte direcționate spre persoanele vârstnice			
A13.1.4. Informarea despre campaniile și programele de întrajutorare adresată bătrânilor			

○ **14. Schimbări climatice și hazarde**

	Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
	▪ O14.1. Ponderarea construcțiilor de locuințe respectiv a industriilor și întreprinderilor din perimetrele urbane	<i>Cresterea numărului de locuințe ecologice pe suprafața habitatelor distruse din mediul urban</i>	+30%
		<i>Numărul de industrii/întreprinderi construite pe suprafața habitatelor distruse din mediul urban</i>	+50%
Acțiuni		Strategie	

A14.1. Construirea de locuințe ecologice pe suprafața habitatelor distruse din mediul urban	<i>Capabilitatea susținerii creșterii diferențiate a populației între localități prin preluarea surplusurilor de la metropolă și dirijarea spre localitățile arealului considerat zonei. Acest aspect presupune o posibilă relocare a unor segmente ale populației, mai întâi sub aspectul locuirii, apoi, în etapele ulterioare, implementarea unor funcțiuni generatoare de locuri de muncă (producție, servicii etc.)</i>
A14.1.2. Construirea de industrii/întreprinderi construite pe suprafața habitatelor distruse din mediul urban	
A14.1.3. Amenajarea parcurilor și a spațiilor de petrecere a timpului liber în arealele habitatelor distruse	

○ **15. Sursele alternative de energie folosite în Cluj**

	Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
	015.1. Creșterea surselor alternative de energie și dispersia lor pe cartierele și arterele importante ale municipiului Cluj-Napoca	<i>Creșterea numărului surselor alternative de energie</i>	+30%
		<i>Numărul tipurilor de energie alternativă folosite</i>	+30%
		<i>Scăderea costurilor de energie alternativă folosite</i>	-20%
		<i>Creșterea accesului la diferitele surse de energie alternativă</i>	+30%
Acțiuni		Strategie	
A15.1.1. Facilitarea accesului la sursele de energie alternativă pentru toate sectoarele din societate		<i>Integrarea verticală și orizontală a sistemelor de energie actuale cu cele alternative</i>	
A15.1.2. Identificarea a cât mai multor surse de energie alternativă la care să aibă acces toate grupurile de populație			
A15.1.3. Echilibrarea costurilor energiei alternative cu cele actuale			

○ **16. Numărul și tipologia hărților de risc și vulnerabilitate**

	Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ O16.1. Documentarea exactă a zonelor de risc în cazul unor schimbări climatice și hazarde 	<i>Crearea unui număr de hărți de vulnerabilitate echivalente zonelor de risc datorate unor schimbări climatice și hazarde</i>	+80%

Acțiuni	Strategie
A16.1.1. Dezvoltarea unor hărți informative și detaliate cu privire la zonele cu posibile riscuri în cazul unor schimbări climatice și hazarde naturale	<i>Cooperarea transversală între Primăria municipiului Cluj-Napoca, Serviciul Situații de Urgență (din cadrul Direcției de Administrație), precum și Agenția pentru Protecția Mediului Cluj-Napoca</i>
A16.1.2. Educarea populației prin campanii de constientizare care să se focalizeze pe acțiuni concrete de comportament și reacție în cazurile de urgență	
A16.1.3. Dezvoltarea de planuri de intervenție integrate care să acopere nevoile urgente apărute în urma unei posibile calamități datorate schimbărilor climatice sau hazardelor naturale	

○ **17. Siguranță și Securitate Urbană**

	Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
--	-----------------	-------------------	--------------------

	017.1. Rata supra-populării în diverse arii urbane în raport cu stadiile de dezvoltare a acelor arii	<i>Pondere dintre rata tendințelor migratorii din mediul rural în cel de la nivelul municipiului Cluj-Napoca</i>	+/- 50%
		<i>Raportul dintre suprapopularea unor cartiere și nivelul de dezvoltare economică</i>	+/-50%
		<i>Raportul dintre construcțiile de imobile bloc, respectiv case</i>	+/-50%
Acțiuni		Strategie	
A17.1.1. Dezvoltarea unor zone industriale care să angreneze economic populația din zonele respective		Cooperare transversală între Direcția de Urbanism și Dezvoltare Teritorială, Poliția locală, Agenția pentru Protecția Mediului Cluj-Napoca	
A17.1.2. Decongestionarea zonelor supra-populate prin amplasarea unor imobile de locuințe pe spațiile periferice ale municipiului			

○ 18. Eficiența administrației			
	Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
	018.1 . Eficiența examinării cererilor oficiale, a întârzierilor cu privire la procedurile legale și alte documente oficiale.	<i>Creșterea numărului de soluționări efectuate la timp</i>	+80%
		<i>Scăderea numărului de plângeri cu privire la eficiența administrației locale în relație cu publicul</i>	-70%

Acțiuni	Strategie
<p>A18.1.1. Conștientizarea cetățenilor cu privire la regulile privind accesul la informații publice, precum și informațiile cu privire la funcționarea administrației locale în cauză</p> <p>A18.1.2. Creșterea responsabilizării angajaților din mediile de lucru ale administrației publice locale</p>	<p>S2.1. Cooperare transversală între reprezentanții societății civile și instituțiile publice</p>

○ **19.**
Expunerea la zgomot și la alți factori poluanți din mediul înconjurător

	Obiectiv	Indicatori	Nivel-țintă
	<p>▪ 019.1 . Scăderea poluării sonore în mediul înconjurător</p>	<i>Poluarea fonică rutieră</i>	-40%
		<i>Poluarea fonică provenită din industrii</i>	-40%
		<i>Poluarea fonică aeriana</i>	-40%

Acțiuni	Strategie
<p>A19.1.1. Eliminarea surselor de zgomot provenite de la mijloacele de transport în comun prin decongestionarea traficului, respectiv prin redirectionarea în ariile periferice</p>	<p><i>Cooperarea transversală între diversele instituții publice (primărie, politie, mediu, asistență socială etc.) în vederea realizării unui mediu sigur și sănătos pentru populația municipiului Cluj-Napoca</i></p>

Sport și comunitate

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

STRATEGIA GRUPULUI DE LUCRU: SPORT ȘI COMUNITATE

Primăria lucrează la noul plan de dezvoltare strategică a orașului (2014-2020), pe același ciclu de timp ca și Uniunea Europeană. Coordonatorul metodologic al procesului este FSPAC. Grupul nostru este unul dintre cele 29 de grupuri pe teme diferite care activează în cadrul acestui proces. În martie va avea loc predarea raportului final. Ca atare, suntem oficial parte a acestui proces.

Toate documentele acestui proces se pot accesa pe site-ul cmpg.ro

ARGUMENT

Sport și comunitate

Demersul nostru se bazează pe reliefa și impunerea în conștiința publică a avantajului competitiv pe care îl are Clujul. Acesta se bazează în primul rând pe valorile tradiționale pe care sportul le-a impus în decursul timpului dar și pe intenția declarată a factorilor responsabili, aceea de a investi în sportul comunitar.

Dacă s-au făcut pași solitari în varii domenii care au demonstrat că orașul are resurse în ceea ce privește coagularea unor energii în domeniul sportului de masă, studiul de față își propune să dea o altă consistență, să ofere concretețe, unitate, apartenență și identitate acestor acțiuni.

Dacă în ceea ce privește sportul profesionist sau activitatea cluburilor sportive din oraș există deja o politică tradițională între Primărie și aceste entități, în ceea ce privește activitățile pe care noi le-am circumscris sub sintagma „Sport și Comunitate” se impune un cadru mult mai organizat, mai unitar și mai energic.

Strategia și abordarea noastră sunt bazate pe studii în domeniul sportului și doresc să se constituie într-un model coerent dar mai ales concret.

Vrem să relieffăm, să redefinim și mai ales să impunem sportul comunitar ca pe un dar (cadou) pe care clujenii îl merită.

Vrem să subliniem și să-i convingem și pe sceptici de legătura intrinsecă dintre sport și educație.

Sportivul de performanță a devenit un adevărat simbol în societate. El polarizează atenția și interesul maselor nu numai prin prisma rezultatelor intrinseci pe care le realizează ci el devine un model exponențial al reușitei, al succesului. Aceste valori se pot transmite și celor care aspiră la statutul de sportiv de performanță dar, la fel de bine, ele pot reprezenta motoare pentru cei care practică activitățile sportive din plăcere.

Sportul are această proprietate de a cultiva în rândul maselor spiritul competiției adevărate, al camaraderiei, al fair-play-ului, al atingerii idealurilor, dar el dezvoltă și

calități greu de explicat în cuvinte, poate cel mai reprezentativ fiind cinstea (pentru că, în general, în sport nu se trișează sau oricum se poate trișa mai puțin decât oriunde).

Tinerii care îmbrățișează aceste modele vor fi cu siguranță pregătiți altfel pentru viață, vor fi mai puternici și mai solidari.

De asemenea, în programul gândit de noi și propus analizei dumneavoastră, și-au găsit locul și alte categorii ale populației, nu doar cele reprezentate de copii.

Am gândit strategii de dezvoltare a sportului de masă care să cuprindă întreaga comunitate (sau cât mai mult posibil din cadrul acesteia).

Astfel, în demersul nostru am regândit competiția între cartiere, fie că este vorba despre tineri sau mai puțin tineri, am creionat concursuri de tip familial dar i-am cuprins în program și pe seniorii cetății sau pe cei care suferă de dizabilități. Am făcut acest lucru pentru că trăim cu toții în acest oraș, contribuim cu toții la ceea ce reprezintă astăzi Clujul și mai ales pentru că, în opinia noastră, toți cetățenii orașului sunt la fel de importanți.

PROGRAME OPERAȚIONALE

- Copii de-o sută

Este un proiect complex, în care vor fi angrenați copiii cu vârste cuprinse între 7 și 10 ani, părinții acestora, cadrele didactice școlare dar și studenții și profesorii de la Facultatea de Educație Fizică și Sport din Cluj.

Scopul acestui demers se vrea pe cât de simplu pe atât de eficient: dezvoltarea, încă de la o vârstă fragedă, a uneia dintre cele mai elementare abilități, aceea de a alerga.

Alergarea le va rezolva copiilor și alte probleme, printre care cele legate de alimentația dezordonată, de mersul incorect, de postura coloanei vertebrale și chiar de obezitate (indentificabilă la foarte mulți copii din ziua de azi).

În plus, „Copii de-o sută”, aplicat corect, se va putea constitui într-un veritabil criteriu de selecție pentru diferite ramuri sportive, pornind de la atletism și până la sporturile de echipă.

Cadrele didactice și studenții voluntari de la Facultatea de Educație Fizică și Sport vor acorda asistență de specialitate, vor asigura cronometrajul profesionist, vor centraliza rezultatele și se vor ocupa de o selecție riguroasă a celor care vor putea mai apoi să practice sportul într-un mod organizat.

Modul de lucru:

- Se vor fixa 10 centre (probabil 10 școli-licee) unde vor avea loc fazele preliminare.

Recomandarea este ca aceste 10 școli să fie amplasate în cartiere diferite ale orașului, de exemplu: Mărăști, Mănăștur, Zorilor, Centru (2), Gheorgheni, Grigorescu, Iris, Dâmbul Rotund, Gruia.

- În fiecare dintre aceste centre se vor organiza, pe parcursul a patru săptămâni consecutive, calificările, cu copii care vor alerga nici mai mult nici mai puțin decât 100

de metri. În urma calificărilor și recalificărilor vor fi aleși 10 copii (plus 3 rezerve), primii în ordinea timpilor obținuți, cei care alături de cei 10 din celelalte 9 zone, vor participa la faza finală.

- În funcție de disponibilitățile financiare ale sponsorilor zonali, activitatea poate fi susținută prin asigurarea apei sau a băuturilor răcoritoare, a tricourilor personalizate și a premiilor.

- Faza finală va avea loc pe Cluj Arena, în două zile consecutive, una a calificărilor și cealaltă a finalelor.

- Pentru mediatizarea corespunzătoare, faza finală poate fi televizată chiar și în direct de către TVR Cluj.

- Primii 10 clasai în urma finalelor vor fi declarați adevărații “copii de-o sută ai Clujului”.

Beneficii:

- Proiectul va scoate în evidență importanța practicării alergării în detrimentul unor tentații ale zilei (în principal calculatorul sau televizorul), va lupta împotriva sedentarismului și obezității juvenile, un flagel în dezvoltare.

- Proiectul va mobiliza comunitatea: copii, părinți, cadre didactice primare și universitare, spectatori neutri, media, sponsori, vor fi parte integrantă dintr-o joacă ce-și va arăta roadele încă de la prima ediție.

Proiectul 500 de panouri de baschet

Acest proiect se va arăta a fi unul de o eficiență maximă. Pornim de la ideea că spațiile de joacă dintre blocuri pot fi completate sau reamenajate astfel încât să facă loc acestor panouri.

În Franța, bunăoară, locurile acestea de joacă nu au dotări excepționale, cu terenuri sintetice, împrejurimi, ci multe dintre ele au ca bază pământul bătătorit (de altfel cel mai bun suport pentru glezne, genunchi, articulații în general) și minime dotări (în genul a două mini-porți de fotbal, un fileu de volei sau un panou de baschet). Un astfel de model poate fi “copiat” și în cazul nostru și o să ne fixăm exclusiv pe panourile de baschet.

Mod de lucru:

Identificarea locurilor de amplasament se poate face de către o echipă mixtă formată din specialiștii jocului (antrenori, cadre didactice de la Facultatea de Educație Fizică și Sport) dar și specialiști din Primărie, arhitecți sau designeri.

Profilul panourilor nu trebuie să fie neapărat unul care să respecte standardele oficiale (înălțimea, de exemplu), ci mai degrabă să ofere caracterul de accesibilitate.

Acești specialiști vor hotărâ care dintre spații se pretează la amplasarea a două panouri și care pot suporta doar un panou.

Important este că spațiile respective să fie nivelate, asigurate din punct de vedere al siguranței jucătorilor și să fie rezolvată problema zgomotului, care poate fi la un moment dat perturbator pentru cei care locuiesc în zonă.

Beneficii:

Într-un oraș cu o tradiție excepțională în baschet, la ora actuală nu există mai mult de 50 de panouri în tot orașul, existând însă un teren de baschet în pantă, ceea ce poate fi considerată o adevărată "realizare" în materie.

Copiii, iubitorii baschetului în general, nu au nevoie de standarde internaționale pentru a-și satisface nevoia de sport. Ei au nevoie de condiții minimale, dar de spații cochete, plăcute, unde să-și poată exersa această pasiune.

Odată identificate, apoi dotate, aceste spații vor constitui adevărate oaze de practicare a sportului. În același timp, o simplă vizită itinerantă a specialiștilor în baschet prin aceste locuri va putea da startul unor alte idei ce țin de selecție sau de organizarea de competiții (de genul campionatelor inter-cartiere).

Curtea școlii

Curtea școlii a reprezentat, de-a lungul timpului, oaza de sport a elevilor. În pauze, la orele de sport, dar mai ales după încheierea programului sau în zilele de week-end curtea școlii atrăgea ca un magnet. Acolo se organizau ad-hoc cele mai încrâncenate meciuri de fotbal, handbal sau baschet. Din acest punct de vedere, curtea liceului Nicolae Bălcescu reprezenta un reper.

La ora actuală multe dintre școlile din Cluj beneficiază de terenuri sintetice, în cele mai multe cazuri ele funcționând după următorul sistem:

- în timpul programului școlar acolo se desfășoară orele de educație fizică;
 - după program și în week-end partenerul școlii (unul privat) are exclusivitate pe terenul sportiv, respectiv desfășoară o activitate economică, prin închirierea terenurilor.
- În aceste condiții, școlarii nu mai pot pune piciorul în propria lor bază sportivă decât în timpul celor 6-8 ore cât durează o zi școlară.

Mod de lucru:

Din punctul nostru de vedere lucrurile pot reintra în normal (prin revizuirea termenilor contractuali existenți deja, prin hotărâri ale Consiliului Local sau ale Inspectoratului Școlar Județean), în sensul în care copiii să-și poată exersa abilitățile într-ale sportului în propria lor școală, pe propriul lor teren.

În aceste spații se pot organiza veritabile întreceri școlare, sub supravegherea cadrelor de specialitate, care trebuie stimulate astfel încât să existe săptămânal competiții sportive.

De asemenea, chiar și în absența unor activități organizate, terenul sportiv al școlii este bine să rămână la dispoziția elevilor, în principal datorită faptului că se creează (sau se întreține) astfel, între elev și școală, un sentiment de apartenență reciprocă.

Beneficii:

Curtea școlii trebuie să reintre în posesia elevilor, beneficiile putând avea și alte semnificații decât cele sportive, unele care țin de apartenența la un loc, altele care pot îmbina educația cu sportul.

Programul Neuron Kid

Este un program propus de ONG-ul „Împreună pentru România Modernă”. Interesant la acest proiect este în primul rând faptul că redă lumii jocurile atât de dragi nouă, jocurile

copilăriei: „Rațele și Vânătorii”, „Mâța”, „Țară țară vrem ostași”, „Castel”, „Lapte Gros”, „La foc, la foc”, „Păsărică mută-ți cuibul”, „De-a v-ați ascunselea”...

Misiunea IPRM este de :

- a promova în rândul noilor generații valori autentice, plecând de la nevoia lor de mișcare și interacțiune socială;
- a dezvolta o rețea de voluntari în fiecare din comunitățile vizate de programele IPRM;
- a publica materiale care să asigure continuitatea implementării programelor IPRM,

Impactul produs constă în:

- schimbări, comportamentale și de atitudine pozitivă, ale copiilor în relațiile de familie, activitatea școlară, relațiile din societate și în stilul de viață;
- atribuirea de *semnificație* activității voluntare;
- creșterea interesului tinerei generații pentru valorile dezvoltate de sport.

Rezultate cuantificabile:

- elaborarea și implementarea unui program de educație a corpului prin intermediul activităților fizice implicând peste 50.000 de copii și peste 2.500 de voluntari;
- crearea unei platforme online, de instruire și informare, destinată voluntarilor, părinților, cluburilor sportive și ca suport în educația non-formală a copiilor.

Direcții de dezvoltare: implementare programe, instruire, raportare activități.

Scopul proiectului

O dezvoltare fizică și socială armonioasă a copiilor, prin practicarea sporturilor, ceea ce contribuie la o mai bună organizare și la disciplinarea vieții personale, cu extindere asupra rezultatelor școlare.

Obiectivele proiectului

- Atragerea celor 50.000 de copii spre beneficiile și rigorile sportului prin practicarea diferitelor activități sportive, astfel încât aceștia să fie provocați să se implice în competiții de acest gen și după încheierea Programului Neuron;
- Desprinderea din mediul virtual a celor 50.000 de copii și implicarea lor la modalități sănătoase de petrecere a timpului liber și de interacțiune cu alți copii de aceeași vârstă prin participarea săptămânală, timp de un an, la activități sportive organizate în cadrul Proiectului Neuron;
- Atragerea celor 50.000 de copii spre valori autentice precum disciplină, corectitudine, respectarea instrucțiunilor, perseverență, compasiune, muncă în echipă, etc. promovate prin intermediul activităților sportive desfășurate în cadrul Programului Neuron.

Grupul țintă vizat

- 50.000 de copii între 6 și 13 ani, atât din mediul rural cât și din mediul urban;
- 2.500 de voluntari din aceste localități, recrutați din rândul profesorilor de sport activi sau pensionați, învățătorilor activi sau pensionați, sportivilor activi sau retrași, studenților cu profil sportiv;
- angajații asociației;
- colaboratori ai asociației, pe partea de promovare.

Activitățile proiectului

Asigurarea, pentru 50.000 de copii din țară, pe perioada unui an întreg, a unei platforme de dezvoltare a abilităților sportive constând în organizarea activităților fizice de instruire în fiecare săptămână a câte o oră și jumătate, în cadrul căreia să fie promovate activități sportive de facturi diferite (atletism, gimnastică, jocuri de echipă, jocuri paralimpice etc.) și odată cu ele beneficiile unui astfel de stil de viață.

Instrumentele care asigură transparența organizației

- Asociația transmite trimestrial, către sponsori și parteneri, informări, fotografii, rapoarte financiare de activitate, iar pe site-ul Ministerului de Finanțe pot fi găsite bilanțurile anuale depuse și principalii indicatori economico-financiari pentru toți anii de funcționare;
- Pe pagina web a asociației – www.iprm.ro - se pot găsi atât informații cu caracter general, cât și rapoarte privind derularea proiectelor demarate de asociație.

Someșul, râul Clujenilor

Râul Someș ocupă un loc central în ceea ce privește imaginea orașului. Există chiar sintagma consacrată pentru a face referire la Cluj: “orașul de pe Someș”.

Mod de lucru:

În colaborare cu Asociația Județeană a Pescarilor Sportivi se poate organiza un concurs deschis de pescuit, un concurs ce poate fi mediatizat optim pe canalul Fishing and Hunting, de exemplu. Un eveniment care poate intra definitiv în istoria urbană a Clujului prin impactul extraordinar pe care l-ar avea atât din punct de vedere emoțional cât și vizual (închipuiți-vă cât de frumos ar arăta malurile Someșului pline cu pescari, de la intrarea și până la ieșirea din oraș, estimăm o participare-mamut, cu peste 5.000 de pescari amatori).

Acest lanț uman ar atrage ca un magnet atât opinia publică cât și, foarte probabil, mass media din țară și din străinătate, care ar reflecta acest eveniment la înălțimea standardelor pe care și le propune încă de la ediția inaugurală (există dorința permanetizării, a continuității).

Cu ajutorul specialiștilor în domeniu se pot organiza arbitrajele la rigoare, probabil pe categorii de vârstă (tineri, seniori, vârstnici), iar cu ajutorul sponsorilor s-ar putea crea echipamente/ținute standard, care să particularizeze concursul în peisajul acestui sport.

Beneficii:

Pe lângă satisfacerea gustului pentru pescuitul sportiv, imaginea Clujului ar avea numai de câștigat, “Someșul, râul Clujenilor” putând deveni un adevărat reper.

Iron Man de Cluj

După modelul consacrat, respectiv 3,86km înot, 180,25km bicicletă și 42,2km alergare (maraton), se poate încetățeni acest Iron Man de Cluj cu distanțele înjumătățite sau adaptate astfel încât să devină accesibile unei mase cât mai largi. Oricum, după 36 de ani de la apariția acestui concept (1977), ar fi momentul ca și Clujul să se racordeze la idee. De asemenea, cel puțin pentru prima ediție, se pot organiza întreceri preliminare, calificări, menite a obișnui practicanții cu rigorile unui asemenea concurs solicitant. Ca spațiu de desfășurare, Lacul Tarnița și împrejurimile, adecvat amenajate, ar putea reprezenta amplasamentul ideal.

În afara concursului propriu-zis, o astfel de desfășurare de forțe ar presupune și un bun prilej de socializare, având în vedere faptul că aparținătorii și spectatorii neutri pot (vor) fi atrași ca un magnet de ineditul acestei activități ce presupune curaj, comuniunea cu natura, spirit de aventură.

Beneficii:

O astfel de competiție ar veni să ofere un cadru adecvat celor care practică acest triunghi de sporturi de unii singuri sau afiliați la asociații din străinătate.

Fiind o competiție ce câștigă tot mai mult teren pe plan internațional, există astfel o mare oportunitate pentru ca municipiul Cluj-Napoca să găzduiască un astfel de concurs având printre participanți și sportivi din străinătate.

Tenis în familie

Modelul acesta de competiție familială are multiple avantaje. Ea vine să completeze fericit programul unei familii sau, după caz, vine în sprijinul familiilor care petrec foarte puțin timp împreună.

Întrecerea umple un gol la acest capitol, reușind să mobilizeze membrii ei spre un scop comun, acela de a juca tenis și, de ce nu, acela de a câștiga împreună.

Formatul copiază într-un anume fel competiția Cupa Davis doar că, de data aceasta, se vor juca trei meciuri: adulții între ei (mame contra mame, tați contra tați) și copiii, la rîndul lor, între ei.

Formatul va fi unul deschis, cu mii de participanți (echipe-familie), se vor stabili datele exacte ale fazelor preliminare (pe cartiere), concursul va continua pe terenurile stabilite de către organizatori urmând ca finalele să se joace la o singură bază sportivă, eventual în transmisiune directă la televiziune.

Pentru cointeresarea cluburilor care își pun la dispoziție terenurile, acestea vor primi, fiecare dintre ele, 50 de rachete de tenis care, după ce vor fi puse la dispoziția participanților, vor rămâne în dotarea cluburilor.

Arbitrajele vor fi asigurate de către antrenorii cluburilor dar și de către voluntari.

Se vor asigura apă minerală, prosoape și mingi, precum și premii promoționale cu fiecare fază a acestei acțiuni.

Pe parcursul întrecerilor vor fi invitați, prin rotație, tenismani profesioniști care să desfășoare la sfârșitul sesiunilor câte o rundă demonstrativă, ca un corolar al meciurilor din săptămâna (lună).

Terenurile din Cluj-Napoca se pretează la live-streaming astfel încât multe dintre meciurile ce se vor disputa vor putea fi transmise în acest format, live, pe internet.

Beneficii:

Tenisul, ca pretext, poate aduce membrii familiei împreună, după o săptămână complicată pentru toți membrii ei. Puterea exemplului personal dar și forța grupului (familia), apartenența la acel "ceva", încrederea în sine și în puterea familiei tale, sunt câteva dintre motivele care pot impune un astfel de demers.

Steag, stemă, școală generală, liceu, facultate

Programul își propune să redea sentimentul de apartenență la instituția de învățământ urmată precum și crearea unei imagini suplimentare.

În urma unui concurs de idei se vor alege elementele definitorii ale școlii respective (luându-se în considerare elementele esențiale care individualizează instituția respectivă) și se vor crea aceste embleme: steagul și stema.

Odată implementate, acestea vor acompania orice manifestare la care instituția de învățământ va fi parte (sportivă sau de altă natură).

Modelul se va impune rapid drept un simbol pentru toți cei care urmează cursurile în respectivele unități școlare dar va avea un impact extraordinar și asupra comunității clujene și chiar și în exteriorul acesteia.

Olimpiada cartierelor

Pe Cluj Arena, săptămânal, se vor organiza competiții în 7 probe (pe modelul heptatlonului, dar fără probe tehnice precum prăjina sau săritura în înălțime, pentru a evita accidentările și a nu restricționa în nici un fel largă participare a cetățenilor Clujului).

Astfel, probele vor fi următoarele:

- 60 de metri;
- 100 de metri;
- 400 de metri;
- 800 de metri;
- 1.500 de metri;
- Săritura în lungime;
- 3.000 de metri.

În fazele preliminareii cetățenii cartierelor își vor desfășura, pe Cluj Arena, propriile calificări, în urma căruia pentru fiecare dintre cele 7 probe vor fi selecționați un număr de cinci sportivi (primii cinci clasati).

Astfel, timp de 20 de săptămâni consecutive vor avea loc aceste calificări, în urma cărora vor fi stabiliți reprezentanții cartierelor.

În faza finală, pe Cluj Arena, reprezentanții celor 20 de cartiere (aproximativ 600 de sportivi, câte 5 la cele 6 categorii de vârstă propuse) vor participa la faza finală, într-un regal la care vor fi invitate nume mari ale atletismului național (care vor asigura și ei o parte demonstrativă).

Modul de desfășurare va cuprinde categorii de vârstă, astfel încât, pe criteriile stabilite de către organizatori (specialiștii în atletism) vor putea evolua de la copii până la vârstnici, pe cel puțin șase categorii de vârstă: 14-16 ani, 17-35 ani, 35-45 ani, 45-55 ani, 55-65 ani, peste 65 de ani.

Cele mai importante momente ale acestei Olimpiade vor fi însă cele în urma cărora se va face selecția, pentru că astfel foarte mulți dintre cetățenii Clujului vor fi vizitați, în calitate de sportivi sau de spectatori, această arenă.

Cronometrajul, înregistrarea rezultatelor și asistența tehnică de specialitate vor fi asigurate de către studenții și cadrele didactice de la Facultatea de Educație Fizică și Sport din Cluj.

Foarte important: se vor crea comitete în fiecare cartier, cu președinte, vice-președinte și un comitet executiv format din 5-8 persoane care vor coordona zona de care răspund.

Beneficii:

Pornind de la denumire (Olimpiada), competiția va reuni cam tot ceea ce înseamnă sport de masă în Cluj-Napoca, încurajând astfel exprimarea prin sport, constituirea de modele și întreținerea unui spirit de competiție ce nu poate împinge societatea clujeană decât înainte.

Programul “Primii trei pași”

Un program integrat cu adresabilitate pentru copiii din clasa I, menit a le forma trei deprinderi esențiale pentru dezvoltarea lor viitoare: înotul, alergarea și mersul pe bicicletă.

Specialiștii în domeniul sportului recomandă aceste trei deprinderi primare pentru că odată rezolvate aceste abilități copilul este pregătit mai apoi pentru a îmbrățișa orice sport, iar cei care nu se vor îndrepta mai apoi înspre sportul profesionist vor avea, totuși, un apetit constant pentru mișcare.

Programul acesta este în strânsă interdependență cu educația școlară (așa după cum în majoritatea covârșitoare a exemplurilor de succes educația și sportul merg mână în mână).

Ca infrastructură pot fi identificate destule bazine din Cluj-Napoca care, în baza unui parteneriat, să își poată manifesta disponibilitatea pentru a găzdui aceste ore de inițiere într-ale înotului (bazinul Olimpic, bazinul UBB, bazinul Palatului Copiilor, bazinul Hotelului Belvedere, bazinul City Plaza, Aquina Spa, Alverna Spa, Ramada Spa). În cadrul orelor de educație fizică, dar și în week-end (cu sprijinul profesorilor de sport, al voluntarilor și al profesorilor de înot), elevii pot deprinde fără nici o problemă tainele înotului, astfel încât la finele clasei I toți școlarii din Cluj să poată trece acest prim test, unul esențial.

În ceea ce privește alergarea, ideea de bază este deprinderea principalelor tehnici de respirație în mișcare, de ținută adecvată a corpului, de rezistență minimală la efort, de combatere a tendințelor de îngrășare sau de combatere a instalării premature a obezității la copil.

În cadrul orelor de educație fizică, prin cooptarea specialiștilor în atletism (de la Facultatea de Educație Fizică și Sport - profesori și studenți) se vor elabora și aplica metode minimale în ceea ce privește alergarea.

Problema mersului pe bicicletă se va putea rezolva prin implicarea organizațiilor deja existente în oraș (Cicloturism Napoca, Clujul Pedalează etc.), printr-un parteneriat, acestea putând pune la dispoziție și numărul necesar de biciclete care să faciliteze accesul tuturor școlărilor de clasa I.

După modelul deja enunțat în ceea ce privește înotul și alergarea, prin implicarea profesorilor de sport, a specialiștilor în domeniu, a profesorilor și studenților de la Facultatea de Educație Fizică și Sport, programul este perfect sustenabil.

Colaborarea între cadrele universitare și cele din învățământul primar sau gimnazial reprezintă, în esență, cheia acestui program menit a forma deprinderile esențiale în ceea ce privește mișcarea fizică, în apă și pe uscat, a tinerilor vârstare.

În cele din urmă, pe final de an școlar, se poate organiza o sesiune demonstrativă care să între mai apoi într-o tradiție la nivel de oraș, o zi specială în care copiii, părinții, aparținătorii, cadrele didactice, spectatorii neutri, să-i vadă în plină acțiune pe cei mai mici dintre școlari.

Programul 50 Plus

Principalul criteriu pentru acest program este vârsta: peste 50 de ani.

În cadrul acestui program vor fi dezvoltate activități de mișcare în aer liber și sport menite a crește apetitul persoanelor trecute de 50 de ani pentru a-și petrece timpul liber într-un cadru organizat, unitar, conform unui grafic al activităților ușor de urmărit și simplu de aplicat.

Programul activităților va fi afișat la început de an și va fi împărțit în patru semestre, pe anotimpuri:

Iarna: decembrie, ianuarie, februarie;

Primăvara: martie, aprilie, mai;

Vara: iunie, iulie, august;

Toamna: septembrie, octombrie, noiembrie.

Se va întocmi un clasament după fiecare semestru, clasament ce va fi afișat la primăriile de cartier dar și la sediul central al Primăriei municipiului Cluj-Napoca.

Clasamentul se va întocmi simplu:

- după finalizarea uneia dintre probe se vor puncta primii 10, cu puncte cuprinse între 10 (pentru învingător) și 1 (pentru cel clasat pe locul 10);

- după finalizarea tuturor probelor se va proceda la întocmirea unui clasament general pe baza cumulului punctelor obținute în fiecare probă.

Probele vor fi:

- pentru iarnă: schi (pârția Feleacu și/sau Băișoara);
- pentru primăvară: alergare (probe accesibile);
- pentru vară: șah, tenis de câmp;
- pentru toamnă: tenis de masă.

Programul detaliat al probelor poate fi elaborat în colaborare cu cadrele didactice de la Facultatea de Educație Fizică și Sport, cu studenții și voluntarii.

Clujul alb

Tradiția sporturilor de iarnă poate fi reînnoțită la Cluj. În istoria sportivă a orașului se pot găsi adevărate repere în domeniu, știindu-se că aici au existat echipe de hochei, mari campioni în patinaj (să nu uităm că în 1928 sediul Federației Române de Patinaj era la Cluj) și o veritabilă școală de schi (dacă ne gândim doar la celebrul profesor Dan Căpitan).

Pe structura existentă, cu părțile de la Feleacu și Băișoara, cu posibilitățile moderne de montare a patinoarelor artificiale și cu o concentrare a energiilor înspre acest domeniu, pronosticăm o renaștere rapidă a acestor sporturi aflate pe nedrept în umbră în ultimele decenii. În același timp se pot crea competiții la nivel de sport de masă, cu condiția să existe un calendar aplicat tuturor acestor forme de mișcare în aer liber.

Într-o colaborare cu specialiștii de la Facultatea de Educație Fizică și Sport, pe structurile deja existente dar și pe amenajări care să nu comporte un efort material considerabil, se pot contura competiții de largă respirație, la nivel de sport de masă, cu o periodicitate bine determinată și cu rezultate ușor de evaluat, în prima fază.

Mai apoi, în faza a doua, se poate lucra pe module, diferențiat, astfel încât să își poată face loc și un embrion profesionist (care să se dezvolte și el, pornind de la selecție-copii și ajungând până la înființarea unui centru de sporturi de iarnă la Cluj).

De la competiții cu caracter de agreement permanentizate (în genul Serbărilor Zăpezii) și până la stabilirea unor etape săptămânale pentru practicanții sportului de masă (concursuri în care punctele să se cumuleze), Clujul poate deveni un pol al sporturilor de iarnă.

Programul Fără Handicap

Premisa de la care pornim este că în municipiul Cluj-Napoca orice cetățean este indispensabil.

În prima fază a proiectului se vor identifica toate persoanele cu handicap (în colaborare cu Sally Lamont) și se va verifica disponibilitatea acestora de a participa la activități sportive organizate.

În funcție de aceste răspunsuri se va stabili un program competițional clar, probele propuse fiind următoarele:

- schi;
- tenis de masă;
- baschet specific;
- natație;
- probe de atletism.

Ar fi o premieră pentru Cluj Arena de exemplu, să găzduiască probele atletice, așa cum ar constitui o adevărată mândrie pentru clujeni să poată participa la competițiile specifice pentru persoanele cu dizabilități ce s-ar desfășura în piscinele din oraș, pe părțile din apropiere sau în sălile de sport.

S-ar crea de asemenea un puternic sentiment de solidaritate, o sensibilizare a sponsorilor și dezvoltarea unui spirit de camaraderie care să meargă dincolo de barierele arbitrare.

De la bunele intenții s-ar putea trece cu adevărat la fapte, aceste persoane putându-se bucura de condiții egale în ceea ce privește accesibilitatea la bazele sportive ale Clujului. Una dintre competițiile cu adevărat inedite ar putea fi aceea în care un cuplu format dintr-o persoană cu dizabilități și una fără acest tip de probleme să participe, ca echipă, în cadrul aceluiași concurs.

Sportul de performanță

"Clubul Sportiv Universitatea Cluj a fost prezent la dezbaterile publice de ieri, 2 martie, privind Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca pe perioada 2014-2020. Este foarte important ca Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj Napoca să cuprindă și dezvoltarea sportului de performanță. Este bine că ne gândim la sportul pentru comunitate, sport de masă, sport pentru toți, dar motorul pentru dezvoltarea întregii activități sportive îl reprezintă sportul de performanță. Dacă nu există sport de performanță, nu există nici modelele pe care copiii, tinerii le au atunci când practică baschet, handbal, volei și alte sporturi, iar numărul practicanților de sport ar fi mult mai mic. Prin urmare, o direcție principală în Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca trebuie să o reprezinte și activitatea sportivă cu cele două componente: sportul de performanță și sportul de masă.

Clujul își dorește să aibă mai mulți sportivi la Olimpiada de la Rio și mai departe în 2020 la Tokyo, mai multe echipe campioane și să nu piardă lupta cu celelalte municipii din Transilvania care investesc semnificativ în sport și obțin rezultate deosebite".

Tineret

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

STRATEGIA DE TINERET A ORAȘULUI CLUJ-NAPOCA

PREAMBUL

Tinerii sunt principalii agenți, beneficiari, dar și victime ale schimbărilor sociale și economice majore ale societății, iar în ciuda existenței unui sistem politic și educațional prea puternic centralizat, deciziile luate la nivel local pot avea cel mai mare impact asupra vieții lor cotidiene. Tocmai de aceea este foarte important ca administrația locală să își asume un rol important în identificarea nevoilor și aspirațiilor lor, asigurându-le în același timp o implicare activă pe plan economic, civic, social și cultural.

În ciuda proiectelor și activităților din ce în ce mai ample și diverse, care sunt destinate implicării active ale tinerilor în procesele de dezvoltare ale societății, ei se confruntă deseori cu pierderea încrederii în sistemele decizionale existente și au un anumit grad de detașare de formele tradiționale de participare la viața publică. Unii dintre acești tineri afirmă că nu-și regăsesc întotdeauna preocupările reflectate în politicile publice concepute pentru și de către semenii lor mai în vârstă, că poziția tinerilor în societatea contemporană este într-o continuă schimbare, traseele individuale în viață devin din ce în ce mai puțin lineare, accesul la un loc de muncă și casă, mașină proprie (autonomie și mobilitate) este plasat la o vârstă din ce în ce mai târzie și ei sunt forțați să supraviețuiască într-un sistem social, politic și economic în cadrul căruia devine din ce în ce mai greu să-și găsească rolul.

Într-un context social în care ei au la dispoziție un număr redus al oportunităților economice, școala, universitatea sau locul de muncă nu mai joacă același rol integrator ca altădată și statutul personal de autonomie se dobândește din ce în ce mai târziu, capacitatea lor de adaptare este pusă la încercare mai mult ca niciodată și adoptarea unor strategii de viață reactive sau unei atitudini de așteptare pasivă în defavoarea unei strategii proactive este preponderentă. O parte din acești tineri se refugiază în indiferență sau în individualism, majoritatea lor dorindu-și totuși să influențeze viața comunității, politicile și deciziile care îi privesc în mod direct sau indirect. Ei însă nu reușesc să găsească mijloacele adecvate pentru a-și exprima aceste dorințe în cadrul organizațiilor și instituțiilor menite să reprezinte interesele și opiniile lor.

Prin situația specială creată de câștigarea titlului de Capitală Europeană a Tineretului pentru anul 2015, Cluj-Napoca are oportunitatea să-și fundamenteze într-un mod mult mai consolidat politica sa generală față de generația sub 35 de ani care nu numai că reprezintă un procent mare din populația urbei, dar are și cel mai activ rol în dezvoltarea economică a acesteia. Cadrul specific creat de programul construit în jurul acestui titlu va permite o planificare strategică pe termen mediu și o viziune pe termen lung, care poate deveni unic în această parte a continentului european.

Succesul acestui proiect până în momentul de față și experiența anilor precedenți arată faptul că se poate crea la nivel local o colaborare specifică între sectorul de tineret și sectorul public în ceea ce privește problematica specifică a tineretului. Acest lucru are o importanță și în sensul în care domeniul tineretului este una care are valențe transversale în multe cazuri și are sinergii cu majoritatea celorlalte domenii de activitate abordate într-o planificare strategică generală.

În acest sens prezentul document are rolul de a dezvolta strategic sectorul de tineret pe perioada 2014-2020, promovând astfel trei dimensiuni principale: tinerii - cetățeni activi și responsabili, tinerii – investiție sustenabilă pentru comunitate și orașul- mediul de dezvoltare al tinerilor. Documentul ia în considerare muncă și dezvoltare profesională a tinerilor, cultura, educația formală, mediu și dezvoltare durabilă, sănătate, asistență socială și dezvoltare personală, educație non-formală și sport.

ANALIZĂ SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Centru universitar cu un număr foarte mare de studenți cca 80.000 (12 universități). • Numărul mare de studenți străini – Erasmus și studenți înscriși la universități clujene. • Nivel de șomaj scăzut în rândul tinerilor. • 4 campusuri universitare – în ultimii ani acestea au fost renovate și s-a dublat capacitatea de cazare a hostelurilor și campusurilor. • Existența facilităților de studiu gratuit de la nivel primar la nivel universitar/postuniversitar. • Caracterul multicultural al orașului, atât la nivelul populației stabile, cât și la nivelul rezidenților temporari. • Facilități de transport pentru studenți la nivel local și național. • Peste 1.000 de evenimente de tineret anual. • Posibilități multiple de studii în limbi străine. • Tineri cu abilități și competențe crescute – utilizarea tehnologiilor, limbi străine • Nivelul tehnologic crescut al orașului – în special o rețea bună de conectivitate (broadband) la internet. • Numărul mare de facilități pentru petrecerea timpului liber – sport, cultură, shopping, cafenele, cluburi etc. • Există peste 150 de organizații locale de tineret. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fenomenul de underemployment în rândul tinerilor. • Activitatea organizațiilor de tineret nu acoperă toate domeniile de activitate și nici toate categoriile de vârstă. • Nivelul redus de participare reală și empowerment al tinerilor la viața comunității. • Conexiunea mică dintre viața universitară și viața comunității în general (viața universitară ca un univers paralel). • Colaborări puține între sistemul educațional preuniversitar și cel universitar. • Discrepanțe mari între nivelul educațional al tinerilor din diferite grupuri sociale. • Participarea scăzută la activități culturale, sportive, sociale, a tinerilor care nu mai au un contact instituțional (cu școala, universitatea etc). • Vizibilitate și oportunități reduse pentru tinerii cu nevoi speciale. • Consumul crescut de țigări, alcool și droguri în rândul tinerilor, lipsa datelor cu privire la aceste fenomene. • Numărul redus de sisteme de suport

- O reprezentare bună a organizațiilor studențești în Cluj (AEGEE, BEST, AIESEC, ELSA).
- Infrastructură bine dezvoltată pentru găzduirea de evenimente (conferințe, seminarii, tabere etc), cazare etc.
- Federația SHARE – reunește cele mai multe organizații de tineret și consorții din sector – existența unei voci comune.
- Există buget local pentru finanțarea activităților de tineret - Succesul inițiativei Youth@Cluj-Napoca 2015 și suportul acestuia a crescut bugetul alocat activităților de tineret, acesta fiind de 300.000 lei numai pentru Federația SHARE pentru anul 2014, anul de pregătire a Capitalei Europene de Tineret.
- Instituțiile publice locale sprijină organizarea evenimentelor de tineret, iar pentru închirierea spațiilor, ONG-urile de tineret nu plătesc taxe.
- Cluj-Napoca are cea mai mare comunitate virtuală din România, pagina de Facebook "I love Cluj" - o conexiune bună cu orașul a foștilor studenți prezenți în lume.
- Cluj-Napoca este centrul Transilvaniei, cu aproape 2 milenii de tradiții, istorie și cu o imagine internațională bună.
- Oraș multicultural

(consiliere psihologică, personală, de carieră etc) pentru tineri și acceptarea socială scăzută a acestora.

- Socializarea diferențiată (izolată) a studenților străini de restul comunității.
- Vara activitățile din oraș sunt la un nivel scăzut (în conexiune cu vacanța universitară).
- Generațiile tinere se schimbă rapid, există șansa pierderii know-how-ului datorită schimbării rapide.
- Facilități reduse pentru încurajarea antreprenoriatului în rândul tinerilor.
- Fenomenul de brain-drain – numărul mare de tineri care studiază (gratuit) în România și își dezvoltă apoi carierele în alte țări.
- Lipsa unui sistem de transport în comun de noapte care să lege toate zonele orașului.
- Nu există experiență locală în planificarea și implementarea proiectelor multianuale.
- Sistemul de planificare bugetară anuală din România – care nu permite proiecția multianuală.
- Lipsa unor studii, cercetări, analize cu privire la nevoile și așteptările tinerilor clujeni;
- Lipsa monitorizării efectelor politicilor publice;
- Lipsa tematizării activităților tinerilor (nu se ține cont de nevoi specifice);
- Lipsa unor studii, cercetări, analize cu privire la nevoile și așteptările tinerilor clujeni;
- Nu există mecanisme de monitorizare a efectelor politicilor publice;
- Lipsa programelor de cultură locală în curricula școlară (cursuri/discipline de Istoria Clujului, Cultura locală, Turism local);
- Lipsa susținerii acțiunilor ecologice și a programelor de informare cu privire la protejarea mediului;
- Acces limitat al tinerilor la servicii publice și infrastructuri specifice;

	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa proiectelor și a consultării tinerilor în domeniul antreprenoriatului și în sectorul economic; • Lipsa acută a infrastructurii de tineret (centre/spații destinate tinerilor) și a facilitatilor pentru tineri în spațiul public;
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • Cluj-Napoca este Capitala Europeană a Tineretului în 2015 (cu sprijinul autorităților locale, al guvernului, al mai multor organizații internaționale). • Programe de finanțare pentru activități de tineret - la nivel local, județean, național, european. • Candidatura pentru titlul Cluj-Napoca 2021 Capitală Culturală Europeană. • Economia dinamică a orașului – nivelul scăzut al șomajului, numărul mare de companii mari. • Infrastructura de acces favorabilă mobilității – aeroportul Cluj-Napoca (peste 15 curse internaționale), cale ferată. • În ultimii doi ani, peste 200 de companii au sponsorizat evenimente de tineret. • Vară caldă - perioada aprilie-octombrie este optimă pentru activități în aer liber, sportive sau recreative. • Două arene de sport/mega evenimente – Cluj Arena, CFR. • Piste de biciclete în dezvoltare, piste de alergare. • Viața asociativă și culturală a orașului în creștere. 	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea discrepanței dintre specialitățile în care sunt instruiți tinerii și cererea de pe piața forței de muncă. • Continuarea fenomenului de brain-drain. • Partide politice diferite în guvernarea administrației locale și naționale în perioada 2012-2016. • Calea ferată - accesul cu trenul îngreunat din cauza infrastructurii vechi (timp lungi de călătorie), lipsa unor autostrăzi care să conecteze Clujul cu orașe importante și rețeaua europeană de autostrăzi. • Un al doilea val al crizei economice ar putea lovi Europa sau România în particular. Acesta ar putea rezulta în condiții nefavorabile pentru tineri – bugete mai mici pentru activități de tineret, condiții de angajare mai proaste etc.

ANALIZA FACTORILOR INTERESAȚI (STAKEHOLDER ANALYSIS)

Pentru a putea identifica în mod clar cum va putea genera un set de măsuri strategice la nivel de tineret un impact generalizat la nivelul comunității clujene, este nevoie în primul rând de realizarea unei analize clare asupra acelor grupuri individuale și instituționale ce au legătură și pot intra în interacțiune cu inițiativele cheie propuse pentru conceptul strategic în domeniul tineretului.

GRUP	CONTRIBUȚIE
LOCUITORII MUNICIPIULUI CLUJ-	Prin intermediul Conceptului Strategic pentru Tineret sentimentul de apartenență față de Cluj-Napoca va crește. Localnicii nu sunt numai părți

<p>NAPOCA ȘI A ZONEI METROPOLITANE</p>	<p>interesate dar și grup țintă al acestui program și al unui concept strategic pentru tineret pe termen mediu. Ca și părți interesate vor putea beneficia pe mai multe căi de măsurile și inițiativele cheie propuse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Creșterea sentimentului de mândrie și apartenență față de Cluj-Napoca. • Îmbunătățirea atmosferei locale generale cu privire la viața urbană. • Creșterea nivelului de interacțiune între persoană și persoană prin intermediul unui exemplu dat de tineri. • Consolidarea sentimentului că orașul este un loc potrivit pentru întemeierea unei familii, creșterea copiilor, construirea și parcurgerea unei cariere. • Consolidarea sentimentului că municipiul Cluj-Napoca este un hub, un punct de pornire pentru inițiative care valorifică creativitatea.
<p>PRIMĂRIA CLUJ-NAPOCA, CONSILIUL LOCAL CLUJ-NAPOCA, CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ</p>	<p>Instituțiile de management ale administrației publice locale din județ și din localitate sunt printre principalii beneficiari ai Conceptului Strategic pentru Tineret. Titlul de Capitală Europeană a Tineretului 2015 aduce deja o vizibilitate crescută localității deci implicit și autorităților locale responsabile de administrarea localității și județului. Proiectul aduce valoare adăugată prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • îmbunătățirea imaginii municipiului Cluj-Napoca și a regiunii Clujului (asociere de nume) la nivel național și internațional, • acces crescut la fonduri structurale, programe comunitare suplimentare (chiar și direct din Bruxelles prin programe transnaționale) de dezvoltare a întregii regiuni, • număr mărit de turiști, proiecte pe toată regiunea, care se regăsește și în numărul mai mare de colectări de impozit local, • îmbunătățirea sentimentului de bunăstare dar și a sentimentului de apartenență față de comunitate, care aduce beneficii și pentru autoritățile locale dacă programul Capitalei Europene a Tineretului este considerat un succes, • creșterea valorii brandului clujean cu o puternică tentă dinamică, creativă, tinerească.
<p>UNIVERSITĂȚI CU SEDIUL ÎN CLUJ-NAPOCA</p>	<p>Învățământul superior este un sector de activitate de bază în Cluj-Napoca și este un avantaj comparativ al municipiului. Universitățile sunt instituțiile care atrag un număr semnificativ de studenți anual.</p> <p>Capitala Europeană a Tineretului 2015 este în acest cadru strategic general de tineret o oportunitate pentru universități de a se prezenta în fața Europei și de a atrage în mod direct și mai mulți studenți din străinătate prin diferite schimburi, proiecte de cercetare, evenimente. Capitala Europeană a Tineretului asigură și în cazul lor o vizibilitate semnificativă.</p>

<p>SECTORUL NEGUVERNAMENTAL DIN CLUJ-NAPOCA ȘI JUDEȚUL CLUJ</p>	<p>ONG-urile clujene vor fi cele mai importante organizatoare de proiecte și evenimente în cadrul Capitalei Europene a Tineretului, deci se vor crea sinergii și parteneriate la nivel general și prin prisma unui sector de tineret în dezvoltare. În acest context, ONG-rile (mai ales organizațiile care sunt formate de tineri sau au ca și grup țintă generația tânără) devin părți interesate într-un Concept Strategic pentru Tineret prin faptul că oferă:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vizibilitate sporită la nivel local și național, dar și internațional, • posibilitatea mărită de atragere a fondurilor, • crearea și aprofundarea unor parteneriate locale, regionale, naționale și europene, • consolidarea relațiilor intersectoriale (public, privat, neguvernamental).
<p>SECTORUL NEGUVERNAMENTAL DIN ROMÂNIA</p>	<p>La fel ca la sectorul neguvernamental din Cluj, mediul ONG național poate beneficia în mod semnificativ din programul implementat sub egida titlului de Capitală Europeană a Tineretului și dintr-un Concept Strategic pentru Tineret. Astfel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • au o posibilitate în plus de a întări structurile internaționale din care fac parte datorită unor parteneriate menite să aducă un plus de proiecte axate pe comunitate și tineret, • prin experiența implementării inițiativelor cheie din cadrul conceptului se pot crea mecanisme sustenabile de cooperare cu participarea administrației publice locale și a organizațiilor neguvernamentale de tineret sau cu activități în domeniul tineretului, • pot să se prezinte în fața unui public internațional nu numai prin prezența fizică în Cluj-Napoca ci și prin folosirea rețelei generate de programul Capitalei Europene a Tineretului pentru a-și promova activitățile, proiectele și rezultatele atinse prin care condiția tinerilor a devenit mai bună.
<p>MEDIUL PRIVAT DIN CLUJ-NAPOCA ȘI ROMÂNIA</p>	<p>Atât proiectele și evenimentele din cadrul programului Youth@Cluj-Napoca 2015 cât și rețelele de informare și comunicare integrate create în contextul acestui program oferă suprafețe de vizibilitate semnificative în contextul unui Concept Strategic pentru Tineret. În cazul multor sectoare economice categoria de vârstă constituită de tineri este principalul grup țintă, iar prin asocierea de branduri aceste companii pot să-și crească volumul de vânzări dar pot să crească și valoarea brandului propriu.</p> <p>Într-un alt context, programul Capitalei Europene a Tineretului va genera în al doilea an al implementării Conceptului Strategic pentru Tineret un set de activități de CSR prin care se dezvoltă și o percepție de responsabilitate față de brandurile companiilor ce se implică în sectorul de tineret prin sprijinirea unor proiecte concrete sau chiar a unor</p>

	<p>inițiative cheie integrate.</p>
<p>SECTORUL TURISTIC DIN CLUJ-NAPOCA ȘI JUDEȚUL CLUJ</p>	<p>Capitala Europeană a Tineretului va atrage un număr semnificativ de participanți din România și Europa, acest fapt necesitând folosirea unor capacități semnificative de acomodare pentru aceste persoane. Mai mult, conferințele, congresele aduse în Cluj de către organizații și rețele europene cu ocazia acestui titlu au de asemenea nevoie de capacități logistice de organizare. Organizarea unor circuite turistice pentru vizitarea regiunii Transilvaniei pot constitui de asemenea surse de venituri pentru toți operatorii locali și regionali. În acest context sectorul turistic este direct interesat în programul Youth@Cluj-Napoca 2015.</p> <p>În ceea ce privește Conceptul Strategic pentru Tineret, creșterea activității turistice generate de Capitala Europeană a Tineretului va contribui la o creștere sustenabilă prin care după terminarea anului de referință 2015 nu se va reveni la valorile inițiale de la începutul perioadei de programare, ci se va constata o creștere sustenabilă.</p>
<p>MEDIUL PRIVAT CENTRAT PE TINERET</p>	<p>Programul Youth@Cluj-Napoca 2015 are o vizibilitate semnificativă și atrage un număr crescut de participanți atât din interiorul României cât și din străinătate. Prin diferite idei și campanii de co-branding programul poate genera o valoare adăugată companiilor atât la nivel de consolidare a brandului propriu cât în unele cazuri și la nivel de vânzări directe de produse și servicii (de exemplu, imagine de companie “youth-friendly”).</p> <p>Exemplele de bună practică generate de Capitala Europeană a Tineretului vor putea fi menținute și chiar consolidate prin intermediul continuării colaborării cu sectorul privat prin inițiativele cheie implementate sub egida Conceptului Strategic pentru Tineret 2014-2020.</p>
<p>GUVERNUL ROMÂNIEI</p>	<p>Câștigarea titlului de Capitală Europeană a Tineretului a adus beneficii și vizibilitate nu numai municipiului Cluj-Napoca ci și României. Astfel, atât pregătirea, cât și derularea programului capitalei va însemna o oportunitate semnificativă pentru România de a-și afirma viziunea, strategia în domeniul tineretului și de a avea parte de vizibilitatea adusă de programul Youth@Cluj-Napoca 2015.</p> <p>Conceptul Strategic pentru Tineret oferă un cadru de a consolida aceste relații. Și mai mult, mecanismele de colaborare generate în contextul anului 2015 pot fi extinse ulterior și asupra altor domenii de activitate.</p>
<p>MASS-MEDIA LOCALĂ ȘI REGIONALĂ</p>	<p>Programul Youth@Cluj-Napoca 2015 nu reprezintă numai un șir de evenimente, ci și o atmosferă, o dinamică specială a orașului și o vizibilitate crescută la nivel național și internațional. Mass-media locală și regională este parte interesată în acest domeniu, deoarece:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prin implicarea în promovarea evenimentelor și demersurilor realizate sub egida capitalei europene a tineretului, mass media

	<p>locală și regională poate să producă un conținut propriu inovator, dinamic, legat de tineri. De asemenea, prin prezența unui număr semnificativ de studenți și turiști străini pe parcursul anului 2015, se creează premisele pentru apariția unor relatări ale presei în limbi de circulație internațională,</p> <ul style="list-style-type: none"> • prin prisma proiectelor de voluntariat precum și prin cooptarea ulterioară a acelor tineri care au lucrat pe realizarea unor conținuturi media proprii ale capitalei (revistă, producție audio-video, editare online) instituțiile media locale pot dobândi forță de muncă proaspătă și cu experiență dobândită chiar prin derularea programului Youth@Cluj-Napoca 2015. Această practică poate fi continuată și după anul 2015 prin consolidarea inițiativei cheie de academie a voluntarilor.
<p>FORUMUL EUROPEAN PENTRU TINERET</p>	<p>Prin succesul programului Youth@Cluj-Napoca 2015 se va consolida în sine instituția titlului de Capitală Europeană a Tineretului. Fiind a șaptea capitală din istorie, programul Clujului are posibilitatea să aducă abordări inovatoare care largesc experiențele dobândite chiar de Forum în ceea ce privește rolul acestui titlu în dezvoltarea urbană și în relația specială dintre comunitatea locală și tineret, precum și în domeniul valorificării potențialului tineretului la nivel local, regional, național și european.</p>
<p>ORGANIZAȚII DE TINERET EUROPENE ȘI REȚELE DE MOBILITATE</p>	<p>Un oraș ce a câștigat titlul de capitală europeană a tineretului înseamnă atât pentru România cât și pentru Europa un nou exemplu de angajament pe termen lung față de generația tânără. Un astfel de program dar și conceperea și implementarea unui Concept Strategic pentru Tineret dă dovadă de un accent crescut a atenției mediului public față de domeniul tineretului. În acest context organizații și rețele europene de tineret devin interesați în a aduce evenimente, congrese, conferințe și întâlniri de tineret în orașul, care se pregătește, este sau a fost Capitala Europeană a Tineretului. 2015 oferă posibilitatea Clujului de a se pune pe harta Europei, iar anii următori oferă o posibilitate pentru a se consolida această poziție pe hartă prin păstrarea unei intensități ridicate a proiectelor, evenimentelor cu accent puternic european, internațional.</p>
<p>ORGANIZATORI DE EVENIMENTE MARI ÎN CLUJ-NAPOCA ȘI REGIUNE</p>	<p>Orice eveniment major organizat la Cluj-Napoca are posibilitatea să aibă o vizibilitate crescută prin intermediul proceselor și fenomenelor ce se pun în mișcare în contextul Capitalei Europene a Tineretului. Este o posibilitate de asociere a brandurilor.</p> <p>De asemenea, evenimentele clujene majore pot aduce o vizibilitate în plus programului Tineret@Cluj-Napoca 2015 prin rețele proprii de comunicare și prin asigurarea unei prezențe a programului în derularea acestor evenimente.</p>

	În acest context, parteneriatele și inițiativele comune pot produce valoare adăugată atât pentru participanții la aceste evenimente cât și organizatorilor de mari evenimente în Cluj-Napoca.
ORAȘELE PARTENERE ALE MUNICIPIULUI CLUJ-NAPOCA	<p>Generația tânără este cea mai dinamică și este dispusă pentru activități de mobilitate, acumulând astfel experiențe de viață vitale. Orașele partenere au posibilitatea de a oferi generației tinere oportunitatea de a experimenta Cluj-Napoca prin intermediul Conceptului Strategic pentru Tineret și al programului Capitalei Europene a Tineretului și să se implice în activități de tineret concrete. Aceste experiențe pot fi create nu numai la nivel individual, ci și la nivel organizațional, creând sinergii între organizațiile de tineret clujene și cele din orașele partenere.</p> <p>De asemenea, Conceptul Strategic pentru Tineret prin inițiativele sale cheie precum și programul Youth@Cluj-Napoca 2015 reprezintă o oportunitate pentru Cluj-Napoca și orașele partenere și înfrățite să-și consolideze relațiile lor de colaborare prin intermediul unor proiecte și schimburi de tineret concrete.</p> <p>Prin metodele propuse de abordare a sectorului de tineret, Cluj-Napoca poate oferi un model de bună practică și altor orașe europene în ceea ce privește implicarea directă a tinerilor în dezvoltarea urbană.</p>

AVANTAJE COMPETITIVE

Din punctul de vedere al sectorului de tineret, orașul are avantaje competitive importante față de alte orașe din țară, dar și față de multe orașe europene:

- Calitatea **vieții academice** din oraș constituie un avantaj competitiv important atât la nivel național, cât și la nivelul Europei Centrale, aici aflându-se o treime din totalul celor 12 universități din categoria I din țară, conform normelor ministerului de resort.
- **Mediul ONG pentru tineret bine dezvoltat**, cu peste 200 de organizații, care oferă tinerilor un cadru non-formal optim pentru dezvoltarea personală, profesională și implicarea activă în comunitate.
- Spre deosebire de majoritatea orașelor țării de dimensiune asemănătoare, **populația tânără a Clujului arată o creștere**, reflectând un important dinamism demografic.
- Administrația publică locală privește tineretul mai mult ca o resursă și mai puțin ca o problemă, forța de muncă tânără cu nivel ridicat de pregătire și experiență, **numărul și calitatea absolvenților de învățământ superior** (competențe profesionale, lingvistice, compatibilitate culturală cu valorile promovate de companiile multinaționale) fiind valorificată prin **atragera unui număr mare de multinaționale și sprijinirea programelor de mare anvergură pentru tineret** (Capitala Europeană a Tineretului, Festivalul TIMAF etc.).

CAPITALA EUROPEANĂ A TINERETULUI 2015

Titlul de Capitală Europeană a Tineretului 2015 a fost câștigat printr-un efort comun și o cooperare a Primăriei Cluj-Napoca și a sectorului organizațiilor de tineret din municipiu printr-un concurs la nivel european. Programul Capitalei dorește fidelizarea tinerilor din oraș, din regiune, din România și Europa față de Cluj prin evenimente publice, activități profesionale, schimburi de tineri și formare de rețele individuale și instituționale sustenabile.

În îndeplinirea misiunii de a crea programe, inițiative menite să faciliteze asumarea unui rol în viața publică a tineretului, titlul de Capitală Europeană a Tineretului reprezintă un instrument puternic. Prin corelarea forțelor și a influențelor pentru a crea o abordare originală asupra tineretului la nivel urban, poate constitui un model nu numai la nivelul României, dar și la nivel european.

Principiul, conceptul și mesajul de bază al programului este SHARE, care vorbește despre ideea de a împărtăși ideile, spațiul, cultura, munca, puterea, fericirea și viziunea, despre tineri europeni care pot împărtăși senzații, experiențe, rezultate, bucurie între ei prin programul Youth@Cluj-Napoca 2015. Programul definește 6 priorități verticale: Share Space, Share Culture, Share Work, Share Power, Share Joy, Share Vision. Misiunea sa este de a întări rolul și suportul acordat tinerilor și a organizațiilor de tineret în participarea activă a acestora în schimbarea societății printr-un proces de dezvoltare urbană sustenabilă, responsabilă și inclusivă, prin împărtășirea spațiului, culturii, puterii, muncii, bucuriei, viziunii și valorilor europene comune, adresând teme precum responsabilizarea tinerilor, susținerea acestora, mobilitate, dialog structurat și informare în cadrul unui program de un an în Cluj-Napoca.

TEMELE ȘI PROBLEMELE STRATEGICE

- Lipsa unei participări relevante a tinerilor în procesele decizionale – lipsa unui cadru instituțional care să asigure participarea tinerilor în luarea deciziilor.
- Lipsa unui sistem de securitate socială activă pentru tineri.
- Acces limitat al tinerilor la servicii publice și infrastructuri specifice.
- Concentrarea oportunităților de angajare/economice pe un număr limitat de domenii (domeniul IT, servicii).
- Existența dependentă susținută de părinți prelungită a tinerilor (posibilitățile de a deveni independenți din punct de vedere financiar sunt extrem de limitate, conviețuire forțată – părinți, prieteni, colegi etc. - din cauza chiriilor ridicate, întemeiere tardivă a unei familii etc.).
- Lipsa unei viziuni și strategii unitare și comunitare de dezvoltare a sectorului (probleme de continuitate, sustenabilitate, activități cu un impact pe durată scurtă, perpetuarea cică a unor domenii de intervenție neconectat la nevoile reale).
- Preluarea strategiilor, modelelor naționale și europene, deseori nerelevante în contextul local (strategii mimetice și/sau duplicitate, alocarea resurselor limitate pe activități/proiecte copiate fără a ține cont de nevoile reale ale comunității).
- Concentrarea resurselor alocate activităților de tineret pe un număr foarte limitat de tematici de interes (leadership, viața academică, organizare de evenimente).
- Lipsa cooperării inter și intrasectoriale în domeniul de tineret.
- Lipsa cooperării la nivel regional în domeniul tineretului (schimburi de experiențe, parteneriate create preponderent cu organizații din Europa de Vest, preluarea modelelor și practicilor acestora, deseori nerelevante pentru sectorul de tineret local).
- Lipsa posibilităților adecvate de integrare socială pentru copii și tineri cu oportunități reduse (într-un mediu urban puternic competitiv, într-un oraș care se mândrește cu

excelența academică și o calitate superioară a resurselor umane profesionale se creează noi categorii de grupuri defavorizate – tineri din categoria NEET – not in employment, education or training).

PRIORITĂȚI ȘI OBIECTIVE STRATEGICE

• Dezvoltarea unor structuri de suport sustenabile în domeniul tineretului

- Înființarea unui centru pentru tineret cu responsabilitate directă în atragerea fondurilor comunitare, în implementarea de proiecte strategice pe domeniul de tineret și în oferirea de consultanță și informare pentru tineret.
- Îmbunătățirea fluxului informațiilor între tineri și organizațiile, instituțiile cu activitate de tineret, precum și alte ONG-uri.
- Dezvoltarea unor programe de cercetare în domeniul tineretului și monitorizarea implementării strategiilor de dezvoltare care vizează tinerii, bazate pe rezolvarea nevoilor reale ale tinerilor.
- Promovarea co-managementului cu organizațiile nonguvernamentale de și pentru tineret în implementarea programelor și activităților pentru tineret.

• Dezvoltarea programelor, inițiativelor menite să faciliteze asumarea unui rol activ de către tineri în viața publică

- Sporirea gradului de conștientizare asupra importanței recunoașterii tinerilor drept o resursă a societății în dezvoltarea acesteia.
- Promovarea educării timpurii a tinerilor în vederea asumării unui rol activ în comunitate și a implicării acestora în viața publică.
- Crearea unor programe gestionate de tineri pentru tineri în vederea promovării și încurajării cetățeniei active și totodată pentru asumarea unui rol în comunitate.
- Dezvoltarea și diversificarea acțiunilor privind implicarea tinerilor în viața comunității.
- Realizarea și promovarea de reglementări în vederea participării crescute a tinerilor la actul decizional.
- Dezvoltare de parteneriate între structurile de/pentru tineret și administrația publică locală și centrală în vederea unui dialog continuu, structurat cu tinerii și cu organizațiile de tineret.

• Facilitarea accesului tinerilor la servicii publice și infrastructuri specifice

- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii și patrimoniului destinat tinerilor.
- Creșterea educației culturale și a consumului cultural al tinerilor.
- Dezvoltarea programelor de educație ecologică, responsabilitate socială pentru tineri.
- Crearea unor mecanisme de promovare a vieții sănătoase și a sportului.

- Crearea unor spații de recreere, spații verzi și spații pentru activități sportive și modernizarea și facilitarea accesului la cele existente.
- Garantarea resurselor și veniturilor adecvate pentru tinerii în dificultate/în situații precare (youth guarantee).
- Crearea și dezvoltarea unor mecanisme de susținere și asigurare a suportului social pentru familiile tinere.
- Susținerea tinerilor cu posibilități reduse în vederea asigurării egalității de șanse (dezvoltarea programelor destinate tinerilor cu oportunități reduse, aprofundarea relațiilor între tinerii sănătoși și tinerii cu deficiențe, între tinerii cu situație materială avantajoasă și cei cu posibilități precare, dezvoltarea colaborării, îmbinarea prietenilor; promovarea toleranței între tineri).
- Susținerea activităților de tineret specifice minorităților naționale, pentru a combate pericolul tensiunilor sociale cu repercusiuni negative asupra incluziunii sociale a acestora și întărirea diversității culturale.

- **Dezvoltarea autonomiei tinerilor și stimularea activității lor economice**

- Promovarea instruirii antreprenoriale în sistemul educațional formal și nonformal.
- Dezvoltarea și diversificarea ofertei educaționale nonformale.
- Stimularea creativității tinerilor în domeniul economic și social.
- Facilitarea mobilității tinerilor între sistemul de învățământ și piața muncii.
- Sprijinirea de acțiuni privind informarea, consilierea și orientarea în carieră.
- Sprijinirea întreprinzătorilor și a fermierilor, a programelor de artizanat pentru tineri, menite să dezvolte cultura antreprenorială și diversificarea oportunităților de ocupare a forței de muncă.
- Sprijinirea și stimularea creativității și performanței tinerilor în diverse domenii ale industriilor creative.
- Crearea unor proiecte pentru promovarea, inovarea și dezvoltarea calității învățământului profesional și tehnic.
- Realizarea unor strategii de dezvoltare a formării profesionale și a unor programe pentru includere a absolvenților de studii tehnologice pe piața muncii.
- Realizarea și susținerea unor proiecte între studenți, universități și principalii stakeholders pentru facilitarea tranziției și inserției tinerilor pe piața muncii.

PLAN OPERAȚIONAL

Fiecare acțiune și inițiativă cheie prezentată în continuare poate reprezenta un program în sine în care mai mulți actori și parteneri se asociază pentru implementarea mai multor proiecte care formează un portofoliu general. Fiecare inițiativă cheie are menirea să aducă o contribuție, un suport pentru ca părțile interesate în implementarea acestora să poată să folosească rezultatele acestora și să le multiplice, crescând astfel impactul

general. Planul operațional este conturat pe trei dimensiuni, în cadrul cărora se găsesc mai multe direcții strategice, identificate în funcție de nevoile tinerilor.

Misiune este de a crea un cadru adaptat și incluziv prin care comunitatea să susțină dezvoltarea personală și profesională a tinerilor din Cluj-Napoca, precum și pentru participarea tinerilor clujeni la viața publică și la dezvoltarea sustenabilă a societății locale. Această misiune stă la baza întregului demers strategic, direcționând atât domeniile prioritare cât și conținuturile aferente, surprinse în măsuri, programe și acțiuni.

Tinerii - cetățeni activi și responsabili

Această dimensiune vizează activitatea tinerilor în mod direct și modalitățile prin care aceștia își pot aduce aportul la dezvoltarea comunităților din care fac parte. Administrația publică locală și partenerii strategici au în acest sens responsabilitatea de a crea mecanisme (structuri, cadru instituțional) prin intermediul cărora tinerii au posibilitatea să se implice activ în comunitate, să participe la luarea deciziilor ce îi vizează și să semnaleze nevoile lor pentru ca politicile publice să fie elaborate în concordanță cu acestea. Tinerii pot fi astfel împuerniciți să acționeze în sprijinul comunității și determinați să își asume un rol activ în societate. De asemenea, dimensiunea își propune să ofere tinerilor acces mai larg spre programele și rețelele internaționale și susținere din partea autorităților în activitățile, proiectele și programele desfășurate de tineri.

Tinerii - investiție sustenabilă pentru comunitate

A doua dimensiune strategică, **Tinerii- investiție sustenabilă pentru comunitate**, își propune o serie de măsuri ce urmăresc dezvoltarea personală și profesională a tinerilor. Este necesar ca administrația publică locală, mediul privat, dar și alți actori ai comunității să abordeze o nouă viziune asupra formării tinerilor, să îmbunătățească facilitățile deja existente și să creeze noi oportunități de dezvoltare pentru aceștia. Investiția în formarea tinerilor înregistrează o serie de efecte pe termen mediu și lung asupra comunității în ceea ce privește creșterea nivelului de trai, viața economică, socială, culturală etc.

Orașul- mediul de dezvoltare al tinerilor

Cea de-a treia și ultima dimensiune strategică, **Orașul-mediul de dezvoltare a tinerilor**, vizează orașul ca spațiu de formare și integrare a tinerilor. Cluj-Napoca este astfel tratat ca un oraș aflat într-un continuu proces de modernizare și dezvoltare, iar infrastructura, facilitățile, măsurile de protecție a mediului, condițiile sociale trebuie să corespundă unor standarde înalte, europene. De asemenea, măsurile sunt conforme cu așteptările tinerilor care au ales acest oraș pentru a studia, a munci și a-și întemeia o familie. Este necesar ca administrația publică locală să țină cont în permanență de faptul că orașul Cluj-Napoca se afirmă din ce în ce mai puternic la nivel european și să se

asigure că acesta reprezintă un spațiu de integrare și dezvoltare propice tinerilor, indiferent de etnie, religie, condiție socială etc.

I. Tinerii - cetățeni activi și responsabili

Direcție strategică	Obiective	Măsuri
D.1 Dialog structurat și participarea tinerilor la luarea deciziilor	O.1.1. Implicarea tinerilor în luarea deciziilor publice care au impact direct asupra lor	M1. Crearea unui Consiliul Consultativ pe Probleme de Tineret până la finalul anului 2015, cu sprijinul sa prin transformarea Share Cluj-Napoca. Consiliul Consultativ pe Probleme de Tineret reprezintă tinerii în raport cu autoritățile locale în toate aspectele care au impact direct sau indirect asupra acestora.
		M2. Organizarea unor întruniri periodice pentru monitorizarea efectelor implementării deciziilor publice și pentru identificarea unor noi soluții.
		M3. Participare la luarea deciziilor cu privire la proiectele orașului și organizarea unor întâlniri periodice prin care să se realizeze studii de fezabilitate.
		M4. Stimularea participării publice a tinerilor aparținând comunităților minoritare.
	O.1.2 Optimizarea activităților de identificare a nevoilor tinerilor	M5. Organziarea unor întâlniri periodice și amenajarea unui punct de colectare a sugestiilor tinerilor cu privrie la problemele pe care le întâmpină în comunitate.
		M6. Realizarea unor studii sociologice periodice (anchete prin chestionar) pentru identificarea problemelor și așteptărilor tinerilor.
M7. Realizarea de rapoarte publice despre dialogul structurat la nivelul municipiului Cluj-Napoca.		
D.2 Cadrul instituțional	O.2.1 Crearea unui cadru instituțional care să asigure recunoașterea	M8. Înființarea și susținerea de către Primăria Municipiului Cluj-Napoca a unui Centru de Tineret coordonat prin co-decizie ² de Consiliul Consultativ pe Probleme de

	<p>problematicii tinerilor la nivelul politicilor publice locale</p>	<p>Tineret și de executivul Primăriei. În cadrul centrului sa fie minimum doi angajați în poziția de lucrători de tineret și va pune la dispoziția organizațiilor și grupurilor de tineri formale și informale resurse pentru desfășurarea activităților.</p>
		<p>M9. Recunoașterea în anul 2015 a Consiliului Consultativ pe Probleme de Tineret de către Primăria Municipiului Cluj-Napoca și susținerea inițiativelor sale.</p>
		<p>M.10 Asigurarea statutului Consiliului Consultativ pe Probleme de Tineret de invitat permanent în toate structurile decizionale ale Consiliului Local, inclusiv în comisiile acestuia.</p>
		<p>M11. Implementarea soluțiilor identificate în urma analizei problemelor tinerilor.</p>
	<p>O.2.2 Crearea unui cadru instituțional să sprijine respectarea principiilor buneii guvernări și să faciliteze coordonarea și colaborarea între instituții și mediul asociativ</p>	<p>M12. Dezvoltarea compartimentului de tineret din cadrul Primăriei Cluj-Napoca care să asigure secretariatul Centrului de Tineret și al Consiliului Consultativ pe Probleme de Tineret. Acest compartiment va gestiona din punct de vedere administrativ finanțările proiectelor de tineret, cu minimum 2 angajați</p>
		<p>M13. Crearea și menținerea la zi a unei baze de date cu asociațiile, organizații de și pentru tineret din Cluj, instituții publice și grupuri informale de tineri, active în domeniul muncii cu tinerii.</p>
		<p>M14. Crearea unui instrument de difuzare lunară a informației cu privire la probleme ce țin de tineret.</p>
	<p>O.2.3 Susținerea unor activități de tineret, proiecte și evenimente</p>	<p>M15. Crearea și menținerea la zi a unei baze de date cu proiectele și activitățile realizate de către actorii locali implicați în munca cu tinerii, precum și realizarea unui calendar aferent activităților.</p>
		<p>M16. Lansarea de apeluri de proiecte locale de și pentru tineret cu finanțare asigurată de Consiliul Local. Evaluarea realizată de o comisie de experți externi.</p>
	<p>D.3 Integrare</p>	<p>O.3.1 Consolidarea</p>

europăeană și rețele europene	sentimentului de apartenență și îmbunătățirea prezenței sectorului de tineret în rețele europene tematice și în proiecte europene ce implică parteneriate internaționale	internaționale prin prisma conexiunilor și parteneriatelor create în contextul Capitalei Europene a Tineretului 2015.
		M18. Promovarea unitară a sectorului de tineret din Cluj-Napoca către rețele și instituții internaționale.
		M19. Susținerea și promovarea programelor de finanțare și a mobilităților europene în rândul tinerilor.
		M20. Realizarea unor proiecte și evenimente în vederea însușirii cetățeniei europene prin cultivarea principiilor, valorilor și a liniilor directoare care guvernează comunitatea europeană.
	0.3.2 Introducerea mecanismelor europene de recunoaștere a competențelor ca și practică consolidată în sectorul de tineret clujean	M21. Organizarea de traininguri pentru a oferi expertiză specifică introducerii sistemelor de competențe în organizații .
		M22. Realizarea unor ghiduri de recunoaștere a competențelor ca și practică consolidată.
0.3.3 Consolidarea rolului Clujului în percepția tânărului european ca și un pol și destinație de tineret în Centrul și Sud-Estul Europei	M23. Crearea și managerierea unei rețele de legătură a tânărului european cu municipiul Cluj-Napoca creat prin intermediul programului Capitala Europeană a Tineretului.	
	M24. Organizarea unor evenimente și conferințe tematice (legate și de inițiativa cheie de programe cadru) cu participare internațională și diseminare internațională a rezultatelor.	
D.4 Programe cadru cu teme anuale	0.4.1 Crearea condițiilor și practicii necesare derulării programelor cadru anuale realizate în domeniul tineretului, care pun accentul pe o problemă specifică la nivel local, regional, național sau internațional.	M25. Crearea mecanismului principal al derulării programelor anuale pe o metodologie strictă adoptată la nivel de factori decidenți locali.
		M26. Derularea unui proces participativ de selectare a tematicii cadru pentru fiecare an.
	0.4.2 Consolidarea	M27. Activități de planificare și

	capacității sectorului de tineret de a produce rezultate pe baza unor premise colaborative.	implementare a programelor cadru tematice.
		M28. Derularea apelurilor specifice cu participarea organizatorilor de evenimente, pentru ca aceștia să adapteze edițiile proiectelor pentru anul de referință, la tematica propusă de programul cadru.
		M29. Crearea unei platforme de planificare, monitorizare a unor programe cadru în domeniul tineretului.

II Tinerii – investiție sustenabilă pentru comunitate

Direcție strategică	Obiective	Măsuri
D.5 Educația formală	O.5.1 Optimizarea procesului educațional	M30. Instituirea și utilizarea de mecanisme prin care elevii și studenții să poată da feedback și formula propuneri privind optimizarea procesului educațional.
	O.5.2 Dezvoltarea infrastructurii educaționale în cadrul școlilor, universităților, instituțiilor publice	M31. Amenajarea de spații alternative de studiu și optimizarea spațiilor de studiu existente.
		M32. Crearea și amenajare infrastructurii deja existente în vederea facilitării accesului tinerilor cu dizabilități.
		M33. Îmbunătățirea condițiilor în internate și cămine.
		M34. Renovarea școlilor, inclusiv a celor care sunt monumente istorice.
		M35. Realizarea unui parteneriat între școlile clujene cu scopul de a pune la dispoziție resursele proprii tuturor actorilor implicați în învățământul preuniversitar.
	O.5.3 Promovarea identității locale în curricula școlară	M36. Introducerea de cursuri/discipline opționale sau facultative de istoria Clujului, cultură locală, turism clujean.
O.5.4 Facilitarea intrării în viața profesională a tinerilor	M37. Târguri de job-uri și evenimente de informare cu participare gratuită a angajatorilor, organizate cel puțin o dată pe an.	
	M38. Adaptarea prin armonizare, a programelor de studii universitare cu dinamica dezvoltării societății, a strategiilor europene sectoriale și a	

		nevoilor concrete de pe piața muncii.
		M39. Crearea și implementarea unor mecanisme care să asigure accesul elevilor și studenților la stagii de practică în domeniul în care se formează.
		M40. Stimularea antreprenoriatului în universități prin crearea de incubatoare de afaceri (spinn off-uri) ale absolvenților și de consorții cu firme din domeniile de competențe al universităților.
	O.5.5 Includerea unor elemente de dezvoltare personală în sistemul formal de educație	M41. Introducerea unor cursuri/module de educație pentru sănătate (alimentară, sexuală, igienă, ecologică), de educație civică și politică în sistemul preuniversitar.
		M42. Realizarea de cursuri de dezvoltare personală în mediul universitar.
		M43. Promovarea în mediul universitar și preuniversitar a programelor de dezvoltare personală și profesională deja existente.
D.6 Educație non-formală	O.6.1 Susținerea activităților de educație nonformală pe diferite teme	M44. Promovarea, formarea și utilizarea lucrătorilor de tineret în activitățile de și pentru tineret.
		M45. Crearea și implementarea unui model specific de competențe de voluntariat pentru Cluj-Napoca, în corelație cu sisteme de recunoaștere a competențelor dezvoltate la nivel european și national, care să permită recunoașterea educației nonformale în mediul academic și în mediul economic privat.
		M46. Dezvoltarea competențelor, abilităților și aptitudinilor tinerilor implicați ce provin din diverse grupuri culturale.
		M47. Creșterea spațiului disponibil pentru derularea activităților organizațiilor care aparțin sectorului de tineret.
	O.6.2 Crearea unui mecanism de voluntariat integrat și funcțional, capabil să acopere orice necesitate a unor	M48. Dezvoltarea unei platforme online de interacțiune, comunicare și monitorizare a dezvoltării și implicării voluntarilor (2014) și utilizarea ei ca instrument principal de comunicare și generare de conținut pentru voluntarii Capitalei a Tineret (2015)

	activități derulate în comunitatea clujeană	M49. Organizarea de traininguri, seminarii, conferințe care contribuie la dezvoltarea profesională a persoanelor care doresc să facă și fac voluntariat în Cluj-Napoca pentru diferite cauze și proiecte.
	O.6.3 Consolidarea culturii voluntariatului la scară largă ca și mod de viață, mod de implicare comunitară, mod de a produce o cantitate mai mare de tranzacții non-financiare în societate pentru cauze comunitare	M50. Acțiuni de promovare a voluntariatului ca și o formă alternativă de alocare a resurselor umane în cadrul unei comunități pentru anumite priorități și cauze cu impact asupra aceleiași comunități.
M51. Organizarea unor evenimente de voluntariat specifice familiilor tinere, astfel încât să se urmărească educația timpurie a copiilor, alături de părinți, de implicare în comunitate .		
M52. Formarea timpurie a elevilor în vederea însușirii culturii voluntariatului.		
D.7 Sport	O.7.1 Promovarea practicării sportului în rândul tuturor tinerilor.	M53. Organizarea de evenimente sportive adresate diferitelor categorii de tineri (pe cartiere, pe grupe de vârstă, discipline sportive, etc), precum și susținerea cluburilor locale de sport.
		M54. Realizarea unui Hub/centru de activități pentru cluburile de sport adresate tinerilor.
		M55. Înființarea unor cluburi noi de activități sportive și organizarea unor competiții la nivel local de sport pentru amatori.
		M56. Facilitarea accesului tinerilor și a cluburilor sportive la terenurile de sport din cadrul unităților de învățământ.
		M57. Realizarea de campanii de promovare a participării în activități sportive și de mișcare fizică.
		M58. Inițierea, dezvoltarea, sprijinirea și promovarea activităților sportive în rândul tinerilor cu dizabilități.
	O.7.2 Dezvoltarea infrastructurii pentru activități sportive	M59. Asigurarea unor baze sportive în fiecare cartier, cu acces gratuit pentru tineri.
	M60. Crearea unor parcuri dotate cu echipamente de sport pentru tineri (outdoor fitness).	

D.8 Cultură și creație	0.8.1. Susținerea creației și expresiei artistice a tinerilor	M61. Activități inovative și atractive de educație culturală.
		M62. Oferirea de spații, facilități și sprijin pentru expresia artistică tinerilor interesați. Huburi pentru tineri artiști.
		M63. Programe specifice pentru creșterea consumului de cultură în rândul tinerilor.
		M64. Program de modernizare și de sprijin pentru inserția unor facilități și evenimente culturale în cartiere și în campusurile universităților clujene.
		M65. Susținere pentru activități culturale specifice ale diferitelor comunități și pentru activități culturale de tineret comune.
		M66. Acordarea unor burse de creație (fonduri private, fonduri/ susținere publică).
		M67. Organizarea unor evenimente internaționale pentru promovarea tinerilor artiști clujeni.
	0.8.2 Creșterea participării și accesului la cultură	M68. Dezvoltarea unui calendar cultural al orașului – care să permită o imagine de ansamblu asupra programului cultural anual, corelarea activităților diferiților operatori culturali.
		M69. Arhivarea publică a evenimentelor și proiectelor care au avut loc în comunitate.
		M70. Sprijinirea activităților culturale în spații neconvenționale sau în spații specifice pe categorii de vârstă.
		M71. Crearea unor vouchere culturale care să încurajeze participarea publicul la evenimente culturale.
		M72. Dezvoltarea unor programe (atelier, spectacole, evenimente) specifice pe categorii de vârstă cu scopul educării tinerilor pentru cultură.
		M73. Organizarea unor evenimente culturale specifice pentru familiile tinere.
D.9 Economie și antreprenoriat	0.9.1 Susținerea proiectelor care vizează educația anteprenorială	M74. Oferirea de suport (informații, spații și facilități) pentru inițiative de tipul economiei sociale.
		M75. Realizarea unor cursuri de educație financiară și anteprenorială.
		M76. Încurajarea programelor pentru angajarea

		tinerilor fără experiență.
0.9.2 Oferirea de consultanță și servicii în domeniul economic pentru tineri	M77. Sprijinirea proiectelor ce vizează activități de consultanță financiară pentru tineri.	
	M78. Realizarea unui program prin care să se asigure mentorshipul pentru anteprenoriat.	
0.9.3 Formarea unor surse complementare de finanțare pentru sectorul de tineret	M79. Crearea unor mecanisme de atragere de resurse din comunitatea locală, prin derulare de campanii de promovare și acțiuni concrete de atragere de resurse din mediul privat și mediul comunitar.	
	M80. Formarea instrumentelor instituționale pentru managementul transparent al mecanismelor financiare de atragere.	
	M81. Promovarea resurselor locale, în vederea încurajării economiei locale.	
	M82. Derularea unor competiții de proiecte pentru alocarea finanțărilor acoperite din surse generate de aceste mecanisme financiare.	
	M83. Sistem de achiziții publice transparent care să influențeze pozitiv dezvoltarea micilor afaceri.	
	M84. Dezvoltarea de servicii dedicate mediului de afaceri bazate pe înțelegerea nevoilor acestuia (întâlniri/workshop-uri regulate cu mediul de afaceri).	
	M85. Finanțarea din bugetul local de către Primăria Municipiului Cluj-Napoca a unui număr de start-upuri.	
	M86. Creșterea numărului de start-up-uri în Cluj-Napoca prin atragere/relocare în Cluj sau dezvoltarea lor pe baza potențării resurselor și a talentului local.	
0.9.4 Încurajarea și promovarea anteprenoriatul în rândul tinerilor	M87. Dezvoltarea unui ecosistem local activ care să susțină tinerii antreprenori și care să încurajeze tinerii spre a deveni anteprenori.	
	M88. Atragerea de resurse din partea administrației locale care să sprijine direct și activ inovația antreprenorială alături de cercetare și dezvoltare.	

III Orasul- mediul de dezvoltare al tinerilor

Direcție strategică	Obiective	Măsuri
D.10 Infrastructura de tineret	O.10.1 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de tineret din Cluj-Napoca prin adoptarea unor soluții integrate care încurajează participarea, educația non-formală, voluntariatul.	M89. Realizarea unui plan integrat de dezvoltare a infrastructurii de tineret în Cluj-Napoca.
		M90. Asigurarea infrastructurii pentru organizarea de activități în parcuri și alte locuri în aer liber pe timpul verii.
		M91. Amenajarea de parcuri tematice.
		M92. Reabilitarea unor spații vechi în vederea creării unor locații pentru tineri pentru a facilita accesul acestora la servicii specifice, activități de tineret.
		M93. Dezvoltarea de infrastructură (cazare și masa) destinată utilizării în cadrul proiectelor naționale și internaționale de și pentru tineri.
		M94. Reamenajarea intrărilor în oraș și brand-uirea acestora cu Capitală Europeană a Tineretului.
	O.10.2 Îmbunătățirea sau crearea unor facilități pentru tineri, în spațiul public.	M95. Dezvoltarea unui sistem în parteneriat cu RATUC pentru facilitarea transportului special/prelungit în zonele unde au loc evenimentele pentru tineri.
		M96. Dezvoltarea unei rețele de internet wireless gratuit în tot orașul.
		M97. Facilitarea accesului gratuit la spații pentru activități ale tinerilor.
	O.10.3 Dezvoltarea infrastructurii multilingviste .	M98. Introducerea panourilor informaționale multilingve, pentru toate cele cinci limbi oficiale ale Capitalei Europene a Tineretului (română, engleză, maghiară, franceză și germană)
M99. Promovarea identității și a locațiilor care fac parte din istoria locală prin introducerea panourilor informaționale multilingve.		
D.11 Mediu și ecologie	O.11.1. Susținerea acțiunilor eco și a	M100. Inițiative ale autorității publice de stimulare a folosirii transportului în

	comportamentului pro mediu	comun. M101. Crearea unui rețele integrate de piste pentru biciclete. M102. Organizarea de activități educaționale de conștientizare a importanței respectării mediului. M103. Susținerea unor zile ECO în Cluj.
D.12 Social	O.12.1. Oferirea de suport tinerilor	M104. Realizarea de campanii anti-drog și prevenire de adicții.
		M105. Crearea și susținerea unor programe și servicii pentru prevenire, intervenirea și postcura tinerilor cu adicții.
		M106. Campanii de prevenire în domeniul delincvenței juvenile, protecției copilului și violenței intrafamiliale, prevenirii criminalității stradale.
	O.12.2 Îmbunătățirea integrării sociale a tinerilor	M107. Programe de sprijinire a tinerilor dezavantajați din punct de vedere social în ceea ce privește formarea, educarea lor. M108. Programe de integrare și reintegrare socială a tinerilor și în câmpul muncii

Turism

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

Strategia de dezvoltare turistică a municipiului Cluj-Napoca

I. Analiza preliminară

I.1. Patrimoniul turistic

Între motivațiile de bază ale oricărui turist, patrimoniul (natural sau antropoc, material sau imaterial) reprezintă suportul care susține atractivitatea, credibilitatea și importanța destinației.

În ceea ce privește interesul pentru patrimoniul turistic, se delimitează câteva paliere care decurg din importanța recunoscută la nivel mondial, european, național, regional sau local.

Astfel, considerăm că municipiul Cluj-Napoca, deși nu dispune de obiective turistice de prim-rang care să prezinte importanță mondială (obiective UNESCO), se definește ca fiind o destinație credibilă și complexă, atractivă pentru nivelul de interes european și, implicit, național, regional și local.

Cluj-Napoca se poziționează în Europa ca un oraș valoros și reprezentativ din punct de vedere istoric, cultural, educativ și identitar.

Menționăm aici tradiția istoriei urbane de valoare europeană, pornind de la vechimea orașului roman *Napoca*, continuând cu fundația medievală din secolul al XIV-lea, apoi cu „*orașul comoară*” din perioada de maximă înflorire a Clujului (secolele XV-XVII) și cu remodelarea barocă din secolul al XVII-lea, trecând prin epoca industrializării, interbelică și apoi comunistă pentru a ajunge la orașul actual, *inimă a Transilvaniei*.

Corelat cu tradiția urbană, remarcăm parcursul istoric care se leagă de privilegiile de care a beneficiat orașul de-a lungul timpului plasându-l la un nivel european sub aspectul importanței pentru turismul cultural-istoric de astăzi.

Multiculturalismul (români, maghiari, rromi, germani, evrei), dublat de pluriconfesionalism (Ortodoxie, Romano-Catolicism, Calvinism, Luteranism, Unitarianism, Greco-Catolicism, Religia Mozaică, culte Neo-Protestante) fundamentează tradiția identitară a orașului, generând, per ansamblu, o atmosferă pozitivă la nivel interetnic și interconfesional. Totuși, trebuie menționat că această atmosferă pozitivă este bruiată de cele câteva excepții controversate, uneori subiecte *tabu* (denumirea actuală a orașului cu adăugirea din perioada comunistă, înlocuirea stemei vechi cu o tradiție de șase secole, inscripții și plăcuțe de informare, din diverse locații).

În același context, istoria punctuală și evenimentială transmisă astăzi prin legendele, miturile și poveștile urbane conturează acel „*spirit al locului*” (definit conform *Declarației ICOMOS, Québec, 2008*), atât de necesar în fundamentarea identității locale și a perpetuării sale prin turism. Acesta se conturează în jurul evenimentelor, locurilor și numeroaselor și diverselor personalități care s-au născut, au trăit, au studiat sau doar au trecut prin Cluj-Napoca, lăsând în urma lor un patrimoniu material și imaterial extrem de atractiv.

Ca o încununare a tradiției multiculturale a orașului este și continuitatea educativă și academică, începând cu anul 1581 când a fost înființată prima academie de studii superioare

de pe teritoriul actual al României (Colegiului Iezuit Báthoryan) și ajungând în prezent până la statutul de oraș universitar care găzduiește aproximativ 100.000 de studenți anual, în șase universități de stat și cinci private, cu programe de predare în limbile română, maghiară, germană, engleză și franceză.

De asemenea, în virtutea moștenirii patrimoniale valoroase și a tradiției educative și intelectuale, orașul continuă să se (re-)descopere prin locuri și experiențe recente, alternative și mai puțin cunoscute, dovezi vii ale dinamicii uluitoare la nivelul creativității, ecologiei și a altor procese inițiate și întreținute în special de tinerii ce locuiesc aici.

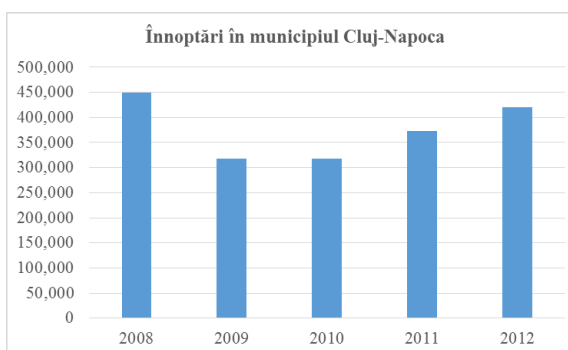
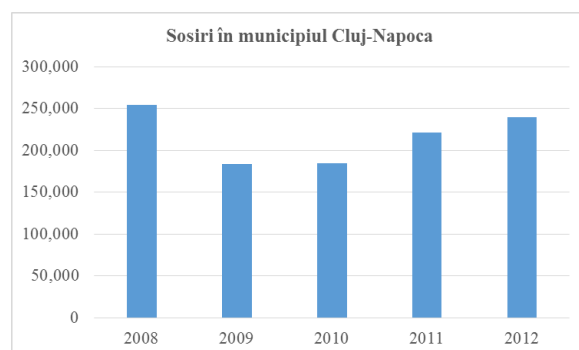
Se adaugă multitudinea de evenimente, clasice sau nonconformiste, care fac să vibreze orașul conexând aspectele identitare intelectuale cu cele active și de tineret.

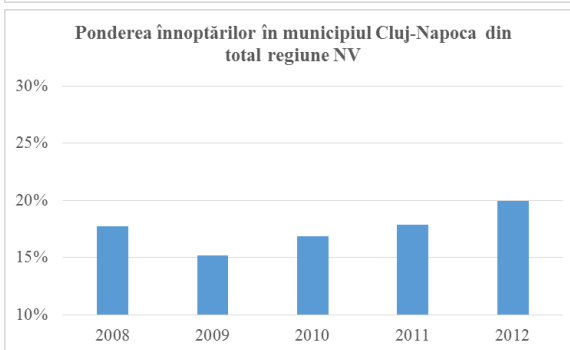
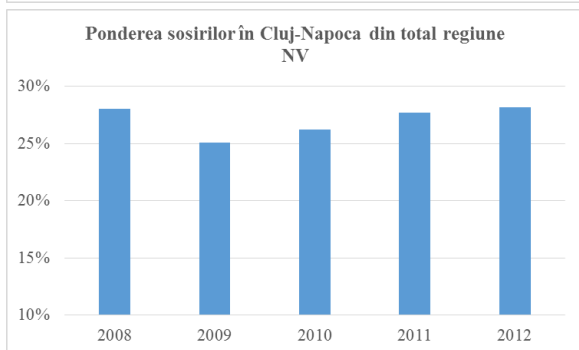
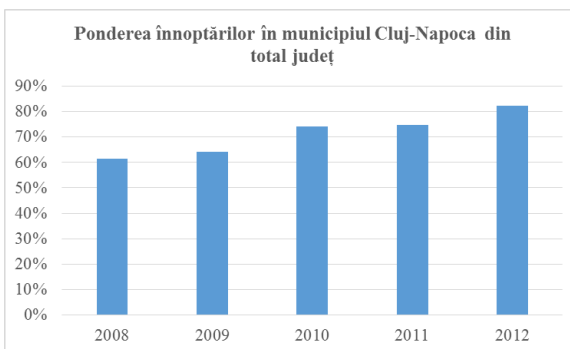
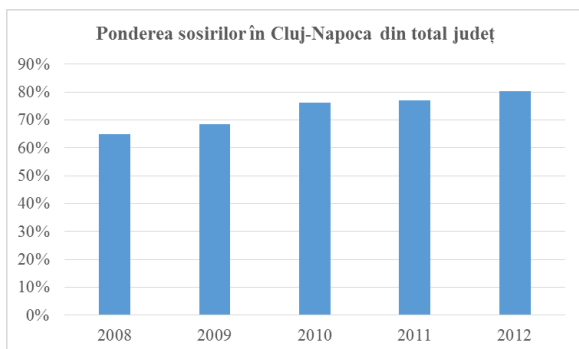
Menționăm, de asemenea, patrimoniul arealului metropolitan care vine în completarea celui clujean prin obiective cultural-istorice și naturale, unitar valorificabile din punct de vedere turistic.

Fructificarea conștientă și asumată de către întreaga comunitate multiculturală clujeană rezidă astfel în importanța ansamblului moștenirilor cultural-istorice, ca parte a unui patrimoniu material și imaterial complex și divers, fundament al identității locale, turismul definindu-se ca un vector al perpetuării acesteia.

I.2. Circulația turistică la nivelul municipiului Cluj-Napoca

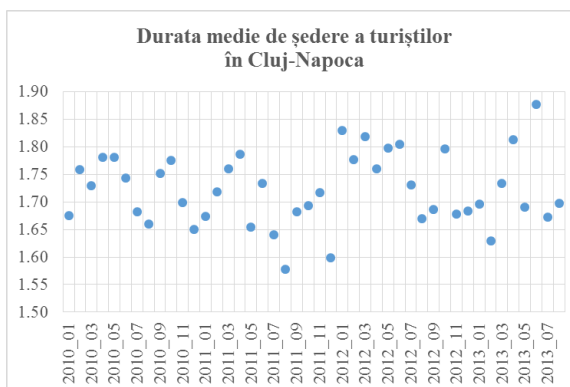
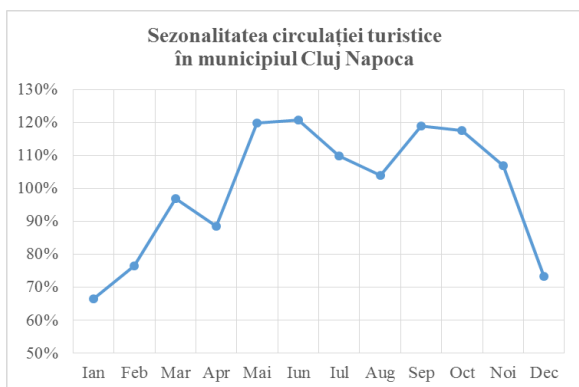
Municipiul Cluj-Napoca reprezintă principala destinație turistică din județul Cluj și una dintre principalele destinații turistice ale regiunii Nord-Vest. Criza economică și-a făcut resimțită prezența și în activitatea acestui sector în perioada 2009 – 2010, urmând ca din 2011 trendul ascendent să fie reluat. În ciuda acestui aspect, în ultimii 5 ani, importanța municipiului a crescut din punct de vedere turistic, ajungând să concentreze de la 65% în 2008 la 80% în 2012 din totalul sosirilor și înnoptărilor în județul Cluj. Raportându-ne la regiunea Nord-Vest, în ultimii 5 ani, importanța municipiului s-a păstrat relativ constantă atât din perspectiva sosirilor (între 25% și 28%) cât și a înnoptărilor (între 15% și 19%).

Sursa datelor: INS

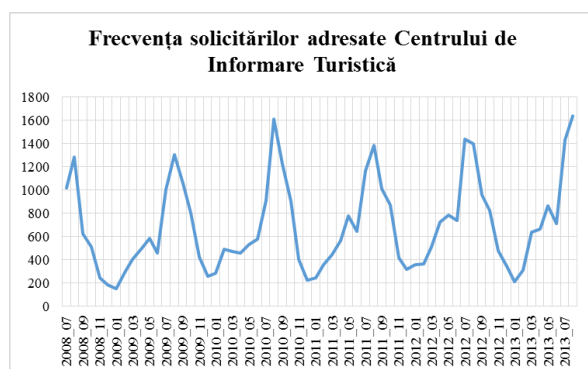
Analizând mai detaliat circulația turistică la nivelul municipiului Cluj-Napoca s-a constatat existența unui caracter sezonier pronunțat, cu două perioade de vârf pe parcursul unui an calendaristic: mai–iunie și septembrie–octombrie. După cum se poate observa și pe graficul următor, în aceste perioade ale anului, circulația turistică la nivelul orașului depășește cu până la 20% media anuală (reprezentată pe grafic la nivelul de 100%), în timp ce în perioadele de extrasezon, circulația turistică scade până la 35% față de media anuală. Pe de altă parte, durata medie a șederii turiștilor se menține la un nivel relativ stabil, oscilând între 1.65 și 1.85 nopți. S-a verificat ipoteza existenței unei influențe a sezonității circulației turistice asupra duratei medii de ședere, ipoteza neputând fi confirmată. În consecință, corelând acești doi indicatori, deducem că principalele comportamente ale turiștilor presupun o perioadă mică de ședere, fiind corelate cu turismul de afaceri, cel medical sau turismul de tranzit spre o altă destinație.

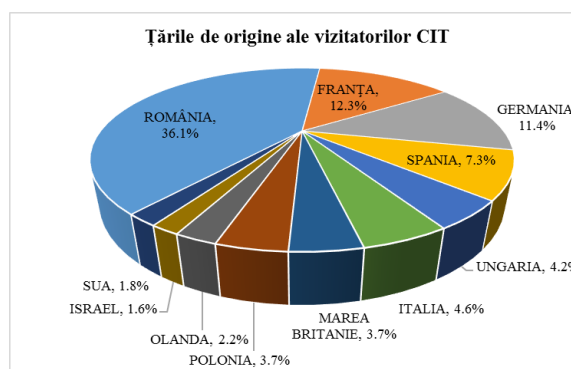
Sursa datelor: INS

Informațiile furnizate de către reprezentanții Centrului de Informare Turistică (CIT) al municipiului Cluj-Napoca evidențiază prezența vizitatorilor cu scopul declarat de a cunoaște orașul și împrejurimile acestuia. Solicitățile acestor turiști adresate către CIT se referă cu precădere la informații privind obiectivele turistice din oraș și din vecinătatea acestuia, la posibilitățile de cazare, alimentație, închirieri auto și petrecere a timpului liber. Deși numărul acestor solicitări este mult mai redus în comparație cu numărul sosirilor înregistrate la unitățile de cazare (până în 10%), merită reținute următoarele două aspecte:

- aceste fluxuri turistice pot compensa scăderea de activitate înregistrată în sectorul ospitalității pe perioada lunilor de vară – după cum se poate observa cele mai multe solicitări sunt adresate CIT în lunile iulie și august ale fiecărui an în timp ce, la începutul și finalul fiecărui an, aceste fluxuri turistice au un comportament similar celorlalte categorii de turiști – se reduc considerabil;
- în perioada 2008–2013, ponderea turiștilor din principalele 10 țări de proveniență în totalul turiștilor care au solicitat informații la CIT s-a situat în jurul valorilor medii prezentate în graficul următor:

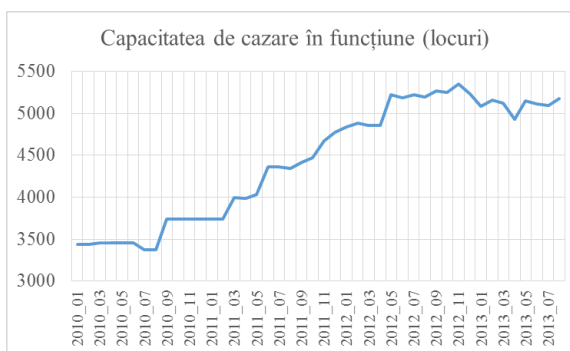
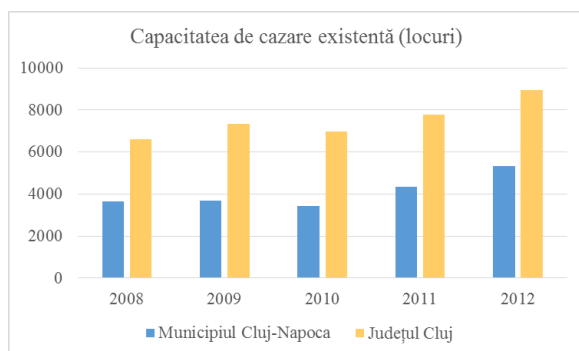

Sursa: Centrul de Informare Turistică Cluj-Napoca

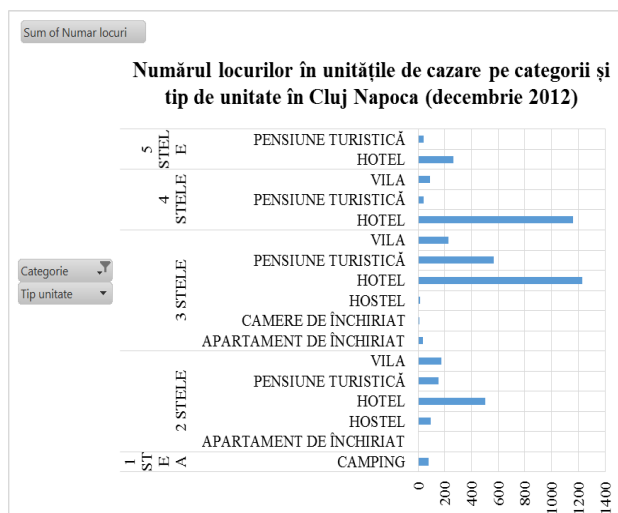
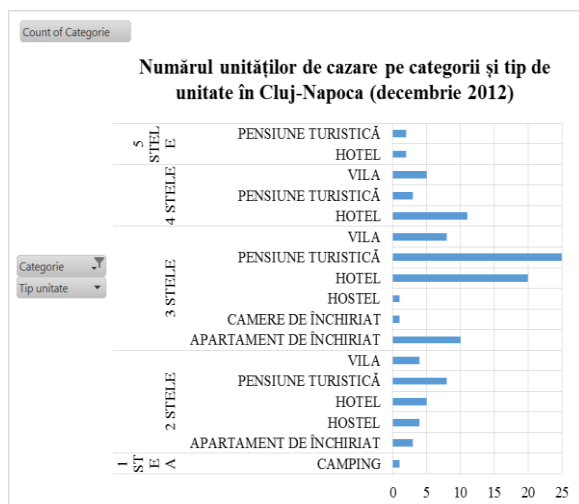
I. 3. Capacitatea de cazare existentă

Analizând oferta din perspectiva capacității de cazare existente, constatăm că spre deosebire de cererea turistică, în municipiul Cluj-Napoca se regăsește doar 13–17% din oferta de cazare existentă la nivelul regiunii Nord-Vest. În schimb, comparativ cu județul Cluj, în Cluj-Napoca regăsim între 50–60% din capacitatea de cazare existentă. Situația este similară în cazul capacității de cazare în funcțiune, perioada 2011–2012 reprezentând un interval propice pentru dezvoltarea acesteia. Graficele următoare prezintă oferta de cazare din perspectiva capacității de cazare existente și a capacității de cazare în funcțiune, exprimate prin intermediul numărului total de locuri. După o scurtă perioadă de stagnare la nivelul anilor 2009–2010, tendința de dezvoltare a capacității de cazare revine pe un trend ascendent.

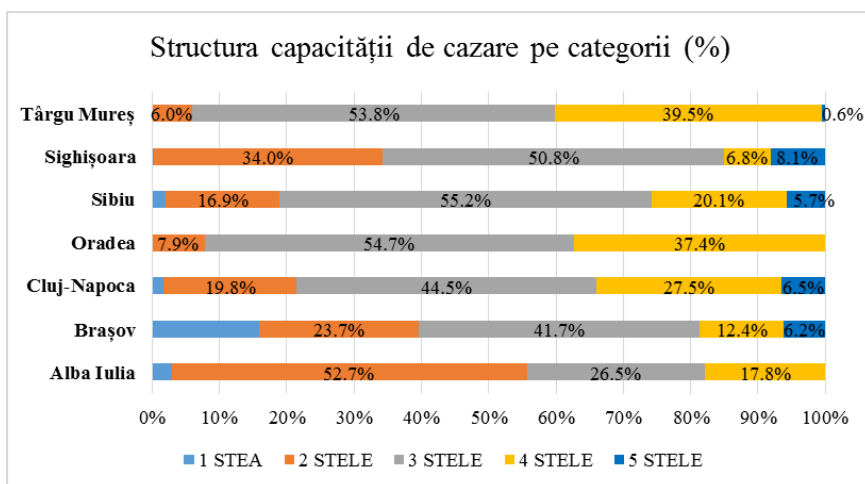

Sursa datelor: INS

Analizând categoriile și tipurile de unități se constată faptul că în luna decembrie a anului 2012, din totalul unităților de cazare existente în municipiu, cele mai multe se încadrau în categoria 3 stele (65 de unități), urmate apoi de unitățile încadrate în categoria 2 stele, cu o reprezentare mult mai redusă. Din perspectiva numărului de locuri existente, situația este parțial diferită. Cele mai multe locuri disponibile sunt pe segmentul 3 stele (2.086 locuri), urmate de segmentul 4 stele (1.289 locuri). Diferența apare ca urmare a faptului că cele mai multe hoteluri (unitățile care oferă peste 75% din numărul total de locuri de cazare la nivelul municipiului) sunt situate pe aceste două segmente de clasificare.

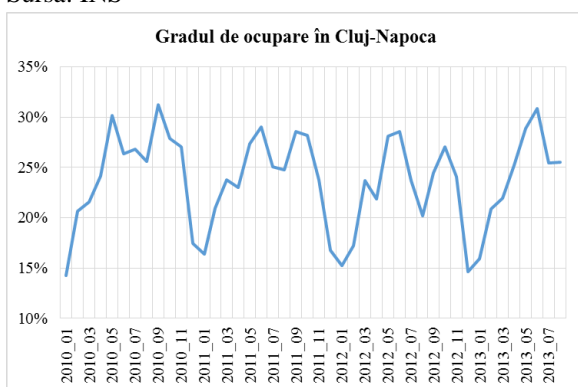
Sursa datelor: Autoritatea Națională pentru Turism (<http://turism.gov.ro/informatii-publice/>)

Comparând structura de cazare existentă cu cea a altor orașe considerate destinații turistice majore din Transilvania, se constată faptul că municipiul Cluj-Napoca are, la nivel de Transilvania, cea de-a doua capacitate de cazare – 4.720 locuri, după Brașov (6.357 locuri în decembrie 2012 – fără Poiana Brașov) și înainte de Sibiu (4.093 locuri în decembrie 2012). Din perspectiva categoriilor de unități existente comparativ cu cele două localități, în Cluj-Napoca sunt mai bine dezvoltate categoriile de 4 și 5 stele, orientate cu precădere către turismul de afaceri.

I.4. Relația dintre cererea și oferta de servicii de cazare

Sursa: INS

Corelând datele oficiale referitoare la cererea și oferta de cazare în municipiul Cluj-Napoca, a rezultat o fluctuație a gradului de ocupare între 15–30% de-a lungul unui an calendaristic. Caracterul sezonier al cererii, cu cele două perioade de vârf mai–iunie și septembrie–octombrie, determină oscilații similare la nivelul ocupării camerelor disponibile în unitățile de cazare, după cum se poate observa în graficul de mai sus.

I.5. Unitățile de alimentație

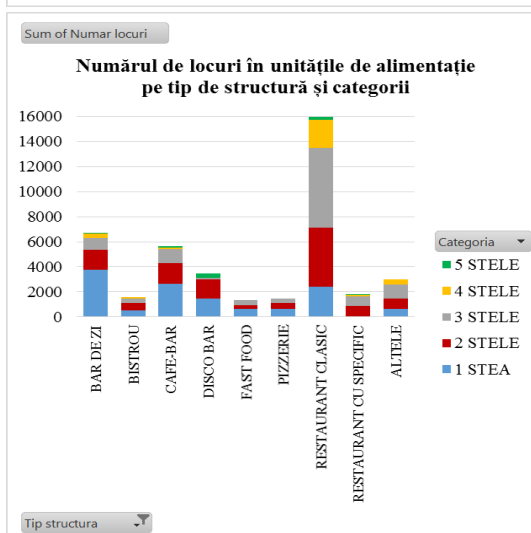
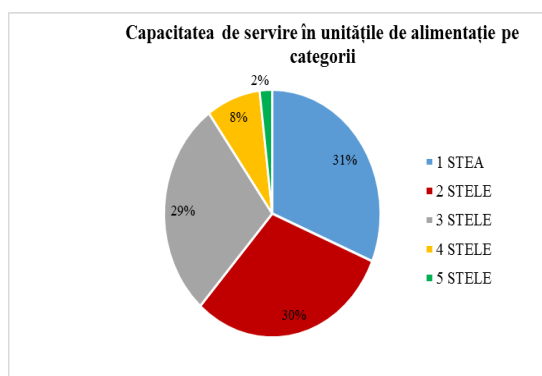
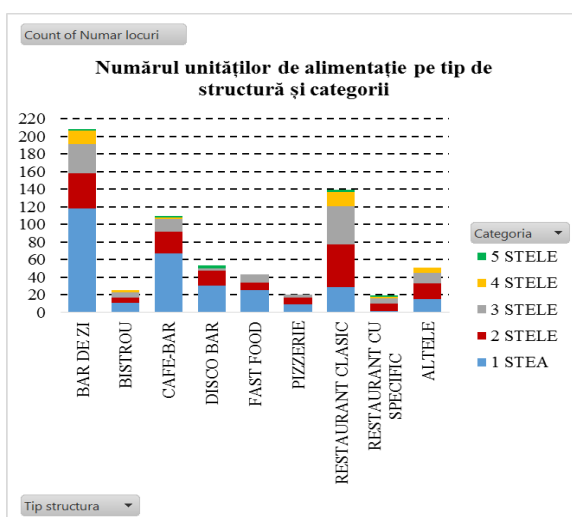
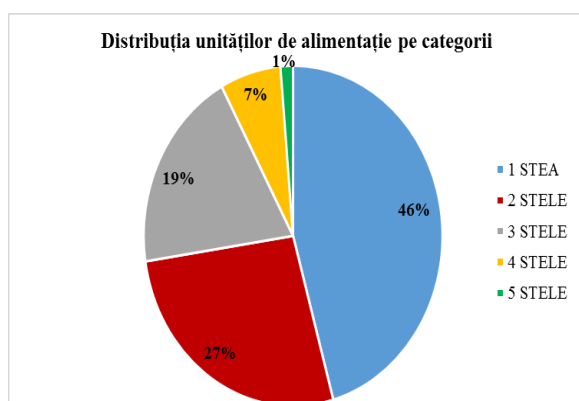
Potrivit bazei de date disponibilă pe site-ul Autorității Naționale pentru Turism¹⁴³, la nivelul municipiului Cluj-Napoca există o rețea vastă de unități de alimentație, formată din

¹⁴³ <http://turism.gov.ro/informatii-publice/>, (actualizată în luna mai 2013)

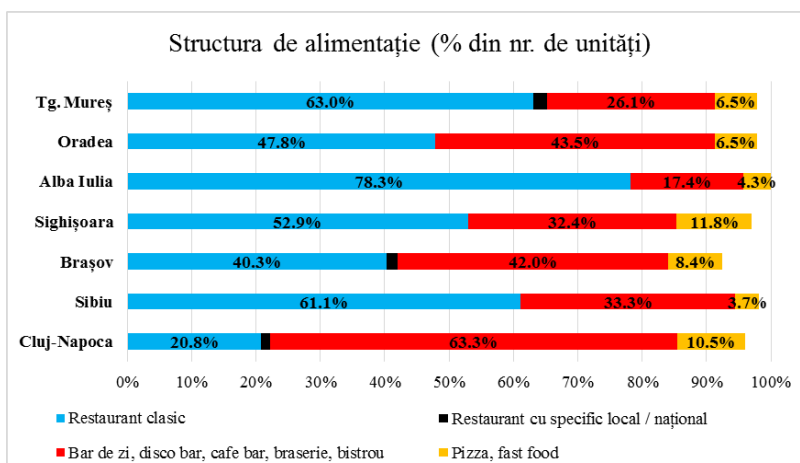
aproximativ 557 de unități, acoperind toate tipurile de structuri de alimentație și categorii. Specificul studentesc al orașului face ca cea mai frecvent întâlnită unitate să fie barul de zi (aproximativ 31% din totalul unităților), peste 55% din aceste unități fiind încadrate în categoria 1 stea.

Din punct de vedere economic, Cluj-Napoca este unul dintre cele mai importante centre ale Transilvaniei, fiind o destinație adesea frecventată de către oamenii de afaceri. În consecință, structurile de tip restaurant sunt prezente într-o proporție de peste 23% din numărul total al unităților din municipiu, respectiv 43,4% din capacitatea (numărul de locuri) totală disponibilă. În plus, 53% din capacitatea de servire se încadrează în categoria 3–5 stele.

Diversitatea gastronomică existentă poate fi reliefată și de prezența restaurantelor cu specific național, internațional, italian, german, austriac, mexican, irlandez, libanez sau asiatic. Cu toate acestea, acest segment al restaurantelor este slab reprezentat în oferta de alimentație din Cluj-Napoca (aproximativ 4% din totalul locurilor).

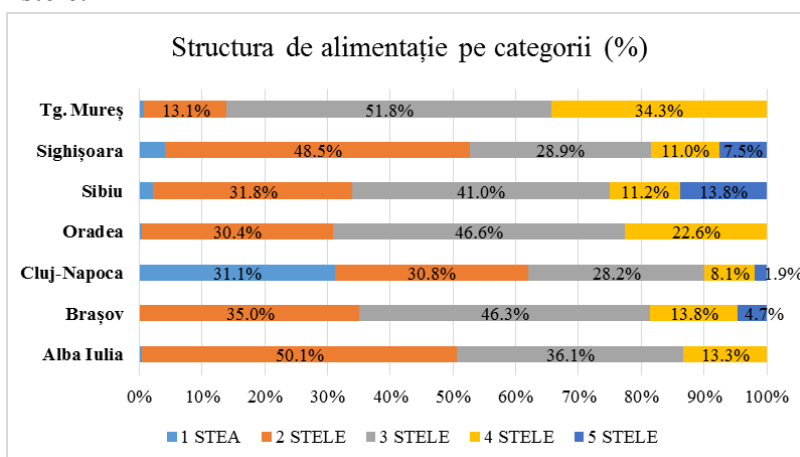

Sursa: Autoritatea Națională pentru Turism

Comparând structura de alimentație din Cluj-Napoca cu cea a altor orașe considerate destinații turistice majore din Transilvania, se constată că aceasta este de departe cea mai bine dezvoltată, cu peste 35.000 de locuri, în timp ce în Brașov și Sibiu, următoarele orașe clasate, numărul locurilor în unitățile de alimentație este 19.114 respectiv 9.158 (în mai 2013). Diferențele cele mai mari se regăsesc în cazul unităților de tip bar de zi, disco bar, cafe bar, braserie, prezența majoră a acestora fiind influențată de prezența tinerilor care vin să studieze în Cluj-Napoca.

Acest aspect este susținut și de prezența unui număr ridicat de unități de tip fast-food și pizza (aproximativ 71 unități) dar și de rata ridicată a unităților încadrate în categoriile 1 stea și 2 stele.

Situația este similară în cazul unităților de 3 și 4 stele, unde în Cluj-Napoca regăsim cel mai mare număr de locuri în unitățile de alimentație. În schimb, Cluj-Napoca este depășit de către Sibiu în privința capacității de servire din cadrul unităților de 5 stele. Totuși, numărul mare de locuri în unitățile de 4 și 5 stele din Cluj-Napoca (3.903 locuri, în mai 2013) arată clar orientarea spre un segment de clienți mai pretențioși.

II. Analiza de mediu

II.1. Puncte tari ale turismului în municipiul Cluj-Napoca

Principalele puncte tari ale turismului identificate în municipiul Cluj-Napoca sunt:

- patrimoniul material și imaterial divers (monumente, evenimente, muzee etc. – după cum reiese din prezentarea patrimoniului turistic realizată anterior);
- Cluj-Napoca este un oraș universitar, structura serviciilor de cazare și masă fiind concentrată în special spre tineret (aproximativ 20% din capacitatea de cazare se încadrează în categoriile 1 stea și 2 stele, iar 45% în categoria 3 stele; în cazul unităților de alimentație aprox. 75% din numărul de unități se încadrează în unul dintre următoarele tipuri – bar de zi, disco bar, cafe bar, braserie, bistro, fast-food, pizzerie – în timp ce aprox. 60% dintre unități se încadrează în categoriile 1 stea și 2 stele;
- municipiul Cluj-Napoca este considerat un pol de creștere și dezvoltare național;
- resursa umană ce activează pe plan local în activitățile directe sau conexe cu turismul are posibilitatea de a își dezvolta abilitățile și competențele în cadrul universităților cu tradiție din oraș, care oferă posibilități de specializare în domeniul turismului, având un nivel calitativ ridicat;
- creșterea cantitativă și calitativă a evenimentelor reprezentative pentru domeniul în care acestea se desfășoară (cultural, medical, sportiv, de tineret etc.) din ultimii ani a contribuit la promovarea municipiului ca destinație turistică, atrăgând din ce în ce mai mulți turiști care consumă, beneficiază de infrastructura locală și se cazează;
- mediul care încurajează activitățile orientate spre experimentare, distracție, viață de noapte;
- linia de transport în comun, care face legătura între gară și aeroport;
- un nivel scăzut al infraționalității, Cluj-Napoca fiind perceput ca un oraș sigur din punct de vedere turistic (una dintre nevoile principale ale unui turist fiind cea a securității – făcând aici o analogie cu piramida trebuințelor a lui Maslow).

II.2. Puncte slabe ale turismului în municipiul Cluj-Napoca

Principalele puncte slabe ale turismului identificate în municipiul Cluj-Napoca sunt:

- conturare a inimii orașului = *old town (inner city)* cu funcție pietonală, comercială, unde turistul poate simți pe viu ospitalitatea și spiritul Clujului, elementele care conturează atmosfera orașului de altă dată, regăsindu-se doar fragmentat, fără a fi integrate;
- info-chioșcurile electronice amplasate în oraș, care nu funcționează;
- unele obiective turistice nu sunt valorificate la adevărata lor valoare (spre exemplu, muzeele se caracterizează printr-un grad scăzut de interactivitate cu turiștii);
- un spațiu multifuncțional care să permită organizarea unor evenimente de amploare (expoziții, congrese etc.);

- spații delimitate pe carosabil, în centrul orașului, unde autocarele să poată debarca/îmbarca turiștii;
- centrele de informare turistică, care lipsesc în punctele de intrare ale turiștilor în oraș (gară, autogară, aeroport);
- unele obiective turistice nu sunt accesibile și/sau sunt blocate sub controlul administrației publice cu privire la orar și investiții în infrastructură și orientarea acestora spre turism;
- starea de deteriorare a unor obiective aparținând patrimoniului material;
- semnalizarea turistică insuficient dezvoltată (inclusiv pentru parcări);
- transportul în comun nu este orientat și către turiști - în mijloacele de transport în comun și în stații nu se regăsesc informații într-o limbă de circulație internațională. De asemenea, foarte puțini dintre angajații companiei de transport public cunosc o limbă de circulație internațională;
- specificul gastronomic local/ardelean/național este foarte slab valorificat, din totalul unităților de servire a mesei, doar 3,2% dintre unități valorificând identitatea gastronomică;
- unitățile de alimentație nu sunt orientate spre turist și localnic (pentru a contribui inclusiv la creșterea calității vieții). Acest aspect se reflectă atât în analiza structurii unităților de alimentație – restaurantele clasice se regăsesc într-o pondere scăzută raportată la numărul total de unități, în timp ce în Brașov, Sibiu și Sighișoara acestea au o pondere mai mare – cât și din faptul că vara, de obicei, o parte dintre acestea sunt închise sau se află în renovare. De asemenea, majoritatea unităților nu prezintă clienților meniuri în cel puțin o limbă de circulație internațională sau în limbile minorităților etnice;
- locații centrale din care turiștii să poată achiziționa suveniruri (obiecte și produse locale și tradiționale, nu pseudo-produse);
- marea majoritate a traseelor turistice recomandate/efectuate de către turiști pe raza municipiului se realizează într-un interval de câteva ore până la maxim o zi;
- traseele turistice care să integreze diferite tipuri de activități (de exemplu, vizitarea unor obiective turistice cu realizarea unor activități în aer liber sau cele legate de gastronomia locală) sunt foarte slab valorificate;
- calendarul complet al evenimentelor, care nu este publicat din timp și nu permite crearea și promovarea unor pachete turistice corelate cu acestea, deși principalele evenimente derulate în oraș sunt prezentate pe site-ul de promovare al municipiului – www.visitcluj.ro;
- activitățile de agrement cu accentuarea identității locale precum și permanentizarea acestora și a celor de animație turistică atât în localuri cât și în locațiile publice exterioare sunt slab conturate (muzică, dansuri tradiționale etc.);
- mesajul identitar din punct de vedere turistic care să fie transmis unitar (și procedural) de către toți cei pe care turismul îi implică în Cluj-Napoca (localnici, angajați în turism sau în domenii conexe, instituții, societăți comerciale etc.);

- creativitate și continuitate scăzută din perspectiva promovării municipiului ca și destinație turistică – prezența la târguri turistice internaționale și în ghidurile turistice recunoscute la nivel internațional;
- nivel redus de implicare participativă a comunității în cunoașterea, conștientizarea și promovarea unitară a identității turistice a orașului;
- urmărirea implementării proiectelor care vizează turismul în municipiu este aproape inexistentă;
- reglementări legislative și organizatorice care îngreșesc activitățile pe care le poate derula Centrul de Informare Turistică;

II.3. Oportunități identificate pentru turismul în municipiul Cluj-Napoca

Principalele oportunități identificate pentru dezvoltarea turismului în municipiul Cluj-Napoca sunt:

- spiritul și identitatea locală pot fi valorificate prin activități de agrement și animație turistică (atât în spații interioare cât și exterioare);
- asocierea Cluj – Transilvania;
- Cluj-Napoca se poziționează ca un oraș valoros din punctul de vedere al tradiției urbanității (roman – medieval – baroc – interbelic – comunist – actual);
- valorificarea caracterului multicultural și multiethnic;
- diversitatea confesională (ortodoxism, romano-catolicism, greco-catolicism, protestantism etc.);
- tradiția parcursului istoric și a istoriei urbane a orașului;
- istoria punctuală și evenimentială;
- în anul 2015, Cluj-Napoca va fi Capitală Europeană a Tineretului și prin acest titlu se pot implementa, sprijini și permanentiza anumite proiecte cu impact major asupra turismului local;
- municipiul beneficiază de o expunere și promovare puternică din partea diverselor organizații și instituții de cultură, fiind oraș candidat la titlul de Capitală Culturală Europeană;
- creșterea turismului intern (turiștii conaționali) în Cluj-Napoca și în zona metropolitană;
- Cluj-Napoca poate deveni o destinație de evenimente (festivaluri, congrese, conferințe, evenimente culturale reprezentative) având în vedere evoluția pozitivă a evenimentelor organizate în ultimii ani în oraș;
- poziționarea geografică permite realizarea de trasee și itinerarii turistice de tip stea, cu punct central în Cluj-Napoca;
- direcțiile de finanțare din diverse surse, pentru restaurarea patrimoniului material;
- serviciile de poliție turistică existente în destinațiile europene care poziționează prioritar turismul ca activitate economică generatoare de venituri și îl protejează, reprezintă o bună practică ce poate fi implementată și în Cluj Napoca;

- valorificarea legendelor orașului (unele dintre ele nefiind cunoscute nici de către localnici) și a valorilor imateriale ale orașului: oraș roman, medieval, modern;
- recunoașterea la nivel internațional a sectorului medical din Cluj-Napoca poate asigura premisele dezvoltării turismului medical în condițiile în care cetățenii Uniunii Europene au posibilitatea decontării cheltuielilor medicale realizate într-o altă țară decât cea de origine, potrivit legislațiilor naționale din țările de origine ale acestora;
- gastronomia locală poate reprezenta un element de identitate din punct de vedere turistic pentru Cluj-Napoca. Preparate precum *varza a la Cluj*, *lucscos-ul*, *vargabeles*, platourile reci din care nu lipsește slăninuța afumată, brânza și ceapa pot reprezenta elemente de referință pentru orice turist care ne vizitează orașul;
- asociațiile care promovează gastronomia locală și consumul produselor ecologice;
- viața de noapte din Cluj-Napoca este percepută atât de către oamenii de afaceri cât și de către locuitorii municipiului ca reprezentând un atu care ar putea fi valorificat și din punct de vedere turistic. Statutul de centru universitar oferă municipiului atmosfera unui oraș tânăr, dinamic, cult în care, pe lângă oportunitățile de muncă și afaceri, se poate oricând petrece într-un mod agreabil timpul liber.
- Asociația Meșterilor Populari Clujeni, care reunește peste 180 de meșteri, producători și păstrători de tradiții în realizarea produselor tradiționale – produsele realizate de către aceștia putând reprezenta suveniruri pentru turiști (produse autentice), contribuind la promovarea municipiului ca destinație turistică;
- turismul activ: turism ecvestru, cicloturism, drumeție, escaladă și alergare montană, activități disponibile în diverse forme de organizare;
- serviciile profesionale de ghidaj turistic;
- dezvoltarea infrastructurii Aeroportului Internațional „Avram Iancu” Cluj va permite aterizarea unor avioane cu o capacitate mai mare, crescând atât importanța municipiului Cluj-Napoca ca destinație turistică și de afaceri cât și fluxul de persoane;
- dezvoltarea mijloacelor CIT permite îmbunătățirea gradului de informare a vizitatorilor asupra oportunităților turistice pe care municipiul le oferă. Este fezabilă dezvoltarea unor aplicații de realitate augmentată, a unor ghiduri turistice audio sau a unor platforme informatice care să încorporeze întreaga ofertă turistică;
- oferirea unor funcții alternative spațiilor existente din oraș (cinematografe, teatre, alte clădiri);

II.4. Amenințări la adresa turismului în municipiului Cluj-Napoca

Principalele amenințări asupra dezvoltării turismului în municipiul Cluj-Napoca sunt: colaborare redusă între actorii implicați în activitatea turistică, precum și între aceștia și instituțiile publice (identificate adesea cu Centrul de Informare Turistică); aglomerarea unui număr mare de evenimente într-un interval relativ scurt de timp poate contribui atât la o reușită mai puțin satisfăcătoare a acestora, precum și la scăderea gradului de satisfacție al participanților; clujenii nu își cunosc orașul din punct de vedere turistic;

proliferarea percepției că municipiul Cluj-Napoca este doar o „poartă de intrare” în România sau Transilvania, o destinație de tranzit și nu un oraș cu un potențial turistic bogat, care merită descoperit;

dezvoltarea urbană și periurbană a orașului îl poate transforma într-un oraș pavat, betonat, reducând considerabil dimensiunea spațiilor verzi;

indicatorii statistici pentru turism care lipsesc, precum și un sistem de urmărire a activității turistice, pe baza cărora să se evidențieze impactul acesteia în municipiu;

aglomerație, zgomot în „inima orașului” (km 0 – punctul de referință al orașului din punct de vedere turistic și nu punctul de intrare în oraș);

pregătirea de specialitate preuniversitară și universitară pentru turism nu este orientată spre dezvoltarea de competențe și spre operaționalizarea acestora în cel mai scurt timp posibil.

III. Probleme strategice cheie

III.1. Administrația și aparatul administrativ

O primă piedică în calea obținerii statutului de oraș turistic o reprezintă reglementările legislative și organizatorice care îngăduiesc activitățile pe care le poate derula Centrul de Informare Turistică.

Identificăm astfel:

- lipsa unui organism care să monitorizeze implementarea proiectelor care vizează turismul în municipiu;
- colaborare redusă între actorii implicați în activitatea turistică, precum și între aceștia și instituțiile publice, la nivel consultativ și participativ;
- nu există o instituție sau un departament care să-și asume conturarea identității turistice precum și promovarea responsabilă a acesteia;

III.2. Infrastructura nu vine în întâmpinarea nevoilor turiștilor, pentru a le îmbogăți experiența

Prin modul de organizare și prin facilitățile oferite turiștilor, Cluj-Napoca nu poate fi considerat încă un oraș *prietenos* cu turiștii, în special cu cei străini. Lipsa centrelor de informare turistică în punctele de intrare în oraș a turiștilor, aglomerația din centrul orașului, inexistența unei zone centrale cu funcționalitate turistică definită clar, prezența unor obiective turistice nevalorificate sau aflate în stare de degradare, efectuarea unor lucrări de reamenajare/renovare în sezonul turistic sau gradul redus de interactivitate cu vizitatorii în muzee afectează în sens negativ experiența turistică. În plus, infrastructura de transport nu este orientată și spre turiști: nu există un loc special amenajat în centrul orașului pentru ca autocarele să poată debarca și îmbarca turiștii, în mijloacele de transport în comun și în stații nu sunt disponibile informații într-o limbă de circulație internațională, foarte puțini dintre

angajații companiei de transport public cunosc o limbă de circulație internațională, legăturile între Cluj-Napoca și localitățile din zona metropolitană sunt slab dezvoltate etc.

III.3. Oferta turistică, caracterizată printr-un grad redus de integrare, valorifică doar în mică măsură potențialul existent în zona metropolitană Cluj.

Una dintre amenințările la adresa dezvoltării turismului în Cluj-Napoca o reprezintă nivelul redus de colaborare dintre actorii implicați în conturarea ofertei turistice. Acest aspect se manifestă în primul rând printr-o interacțiune scăzută între instituțiile publice (Primăria municipiului Cluj-Napoca, Centrul de Informare Turistică, Consiliul Local al municipiului Cluj-Napoca) și principalii prestatori de servicii de ospitalitate și agrement. De asemenea, se constată o interacțiune redusă și la nivelul actorilor privați, între unitățile de cazare și alimentație pe de o parte și prestatorii de servicii de agrement sau cei care oferă diverse alte servicii și/sau produse turiștilor (meșteri populari, furnizori de suveniruri), pe de altă parte. Drept urmare, CIT nu reușește să ofere informații complete turiștilor privind oportunitățile de petrecere a timpului lor în Cluj-Napoca. Acest aspect este accentuat de lipsa unui calendar al principalelor evenimente socio-culturale desfășurate în municipiu, calendar care să ofere posibilitatea creării unor pachete turistice care să promoveze evenimentele respective alături de alte obiective turistice. De asemenea, lipsa unei strategii și continuități în promovarea ofertei turistice a municipiului până în acest moment a determinat în mare parte și un dezinteres al actorilor privați de a aduce la cunoștința instituțiilor publice activitățile și serviciile oferite de către ei.

Pe de altă parte, valorificarea redusă a specificului gastronomic local și național, a activităților de agrement cu accentuarea identității locale (muzică, dansuri tradiționale etc.), inexistența unor puncte permanente de desfacere pentru membrii Asociației Meșterilor Populari Clujeni (meșteșugurile lor reprezintă o atracție turistică cât și o sursă de promovare a identității socio-culturale în fața turiștilor străini) îngreunează și mai mult realizarea unei oferte turistice integrate, care să cuprindă atât atracții turistice din municipiul Cluj-Napoca cât și din zona metropolitană.

III.4. Cluj-Napoca nu are conturat un plan de marketing strategic și operațional pentru turism.

Tot mai mult se accentuează percepția că municipiul Cluj-Napoca, din punct de vedere turistic, reprezintă doar o „poartă de intrare”, un punct de tranzit al turiștilor spre alte destinații din Transilvania (spre Maramureș, Sibiu, Brașov, Harghita sau Covasna). Această amenințare pentru dezvoltarea viitoare a turismului din Cluj-Napoca și zona metropolitană se datorează și faptului că nu există definitiv o identitate din punct de vedere turistic, pe care fiecare membru al comunității să și-o asume și să o promoveze de fiecare dată când are ocazia. Fiecare locuitor al municipiului trebuie să fie un *ambasador* al orașului, oriunde merge, fie în țară, fie în străinătate. Mai mult, faptul că participarea la târgurile de turism din străinătate nu reprezintă o activitate continuă, iar informațiile publicate în ghidurile de

specialitate sunt reduse cantitativ și calitativ, nu oferă posibilitatea conturării unei alte imagini turismului din Cluj-Napoca.

III.5. Imposibilitatea evidențierii corecte a impactului turismului în Cluj-Napoca.

Singurii indicatori statistici care caracterizează cererea turistică se obțin din datele înregistrate de către unitățile de cazare – numărul sosirilor și al înnoptărilor, precum și din înregistrările interne de la Centrul de Informare Turistică. Din păcate, acești indicatori nu sunt capabili să descrie întreaga circulație turistică existentă la nivelul municipiului și a zonei metropolitane, fapt pentru care, adesea, rolul turismului este subestimat de întreaga societate. Turismul de tranzit accentuează și mai mult această deficiență, deoarece în multe cazuri, persoanele respective nu ajung să se mai cazeze și astfel nu sunt deloc înregistrate în statistici.

IV. Direcții strategice

Cluj-Napoca – destinație turistică valoroasă prin identitatea sa și experiențele oferite

Moștenirea culturală și istorică a Clujului este una foarte bogată, întregind competitivitatea și identitatea cosmopolită a municipiului. Clujenii, de diferite etnii, au păstrat această moștenire cu mândrie de-a lungul timpurilor și sunt dornici să o împărtășească cu ceilalți. Acest potențial deosebit trebuie menținut și valorificat, astfel încât orașul să devină un pol de atracție pentru turiști români și străini, dar și pentru oameni de afaceri, artiști sau cercetători, în general pentru toți cei creativi. Clujul devine un pol pentru activitățile culturale și creative, centre media, recreaționale, evenimente și festivaluri, sprijinind dezvoltarea economică a municipiului și crearea de noi locuri de muncă pentru persoanele înalt-calificate. Investițiile în infrastructura de sprijinire a afacerilor (centre culturale, centre de afaceri, spații expoziționale etc.), susținerea în continuare a evenimentelor culturale, congreselor și conferințelor, vor contribui la dezvoltarea turismului.

Strategia de dezvoltare a turismului în municipiul Cluj-Napoca presupune asumarea unei poziții competitive și totodată în măsură să se ridice la nivelul standardelor impuse atât de tendințele globale, mai ales cele Comunitare, cât și de evenimentele majore pentru care municipiul se pregătește: Capitală Europeană a Tineretului în anul 2015 și orașul candidat pentru titlul de Capitală Culturală Europeană în anul 2021.

În acest moment nivelul activității turistice în Cluj-Napoca este în creștere. Din lipsa unui sprijin concret și solid din partea autorităților, actorii din mediul privat s-au organizat în așa fel încât, în desfășurarea activităților specifice turismului, să fie independenți și să nu depindă de sprijinul și susținerea instituțională.

Rolul strategic pe care Autoritatea Publică trebuie să și-l asume este acela de agregator de informații și susținător al acestui sector de activitate și totodată a unui partener ce oferă o platformă comună și deschisă tuturor entităților interesate. Acest rol strategic trebuie să fie orientat spre facilitarea și îmbunătățirea cadrului în care se desfășoară activitatea de turism precum și instituționalizarea și elaborarea unui set de reguli, proceduri și chiar hotărâri cu impact major asupra întregii comunități, contribuind în final la îmbunătățirea experienței turiștilor.

Elementele de identitate locală autentice reprezintă resurse ale dezvoltării turismului. Cluj-Napoca și zonele învecinate beneficiază de o bogată moștenire – element fundamental în dezvoltarea turistică. Bineînțeles, nu trebuie neglijat caracterul universitar al orașului (oraș intelectual și oraș pentru tineri), precum și evoluțiile importante în materie de festivaluri.

Oferta trebuie să integreze o paletă largă de produse și servicii, oferind oricărui turist o experiență completă. Entitățile din Cluj-Napoca active în turism trebuie să privească spre resursele existente și în zona metropolitană (și chiar mai departe, în județ și în Transilvania) deoarece municipiul nostru, beneficiind de o poziționare geografică avantajoasă (în centrul Transilvaniei), poate reprezenta punctul de pornire și finalizare al unor trasee turistice diverse. Promovarea ofertei turistice a municipiului Cluj-Napoca trebuie să se concentreze pe caracterul integrat al acesteia și să evidențieze elementele de identitate locală, elemente care

îmbogătesc experiența turistică. Utilizarea mijloacelor moderne de promovare (inclusiv suportul TIC) reprezintă un atu din perspectiva principalelor segmente de turiști vizate.

V. Potențialul competitiv al municipiului Cluj-Napoca din punct de vedere turistic

Poziționarea competitivă a municipiului în plan regional, național și european este susținută de următoarele aspecte:

- orașul este perceput pe plan european drept o destinație atrăgătoare, care oferă diversitate și alternative pentru fiecare vizitator;
- Cluj-Napoca este considerat a avea un potențial major de dezvoltare în sfera culturală și alternativă;
- cursele aeriene de pasageri care operează în prezent pe Aeroportul Internațional „Avram Iancu” Cluj sunt orientate către traficul etnic și turistic, oferind posibilitatea de a călători în maxim 3 ore dinspre orașele mari ale Europei precum și din regiuni cu populație ridicată;
- Cluj-Napoca este un oraș *universitar*, cu tot ceea ce derivă din această sintagmă, și este tradus în memoria colectivă și individuală, atât a localnicilor cât și a turiștilor.

VI. Propuneri de programe operaționale

1. **Înființarea unui organism (departament) de implementare a strategiilor și monitorizare în turism** în cadrul Primăriei municipiului Cluj-Napoca. Acest organism ar trebui să aibă rol de liant între actorii implicați (public – privat – non-guvernamental) din municipiu și zona metropolitană, fiind puternic orientat spre mediul extern.

Prin acest aparat se poate implementa crearea unei **platforme electronice** care să permită interconectarea tuturor actorilor din turismul clujean. Această platformă ar putea fie administrată și girată de către entitatea nou înființată.

Este necesară conectarea unui asemenea organism cu structurile interne ale aparatului administrativ astfel încât, prin încrederea și autoritatea sa, să poată influența și optimiza activitățile celorlalte arii de influență în administrarea orașului, în special cele cu impact asupra turismului. Acest organism trebuie să promoveze turismul durabil ca sursă de dezvoltare economică la nivel metropolitan.

Departamentul poate fi responsabil și de crearea și publicarea pe site-urile de promovare a municipiului Cluj-Napoca a unui **calendar de evenimente** de orice natură, care se face cu sprijinul și/sau aprobarea Consiliului Local al municipiului Cluj-Napoca, oferind informații către persoanele interesate, cu caracter organizat și permițând planificarea din timp a unor călătorii, oferte turistice etc.

Corelat cu responsabilitatea sus-menționată, acest departament poate fi însărcinat cu **animarea orașului (atât în arealul central cât și în cartiere), precum și a zonei metropolitane în conformitate cu *spiritul locului* (definit conform ICOMOS, Quebec, 2008)** prin activități de tipul târgurilor, festivalurilor, serbărilor, expozițiilor, comemorărilor, precum și prin activități efective de animație turistică la obiectivele culturale, toate girate, organizate și promovate de municipalitate.

Departamentul poate desfășura și activități de **conștientizare a comunității locale asupra patrimoniului turistic și de participare activă a sa la conservarea și perpetuarea acestuia** prin programe comunitare, oferind suport material și științific în cadrul politicilor publice și a parteneriatelor public-private.

2. **Transformarea Centrului de Informare Turistică în serviciu public descentralizat.**

Această modificare va da posibilitatea obținerii unei autonomii financiare a centrului precum și implicarea sa în activități generatoare de venituri, conferindu-i astfel o valoare suplimentară ca și entitate: rezervări de bilete la spectacole, vânzarea obiectelor promoționale și a suvenirurilor, servicii prestate contra cost (ghidaj, consultanță, rezervări cazare, transport etc.). Printre activitățile implementate, realizate și prestate de către această entitate s-ar putea realiza următoarele proiecte:

a. Crearea unui **ghid turistic audio**, disponibil în limba română precum și în mai multe limbi de circulație internațională (cel puțin engleză, franceză, germană, spaniolă, italiană și maghiară), pe care turiștii să îl poată închiria sub formă de aparate. De asemenea, disponibilitatea unui asemenea ghid și prin intermediul aplicațiilor pentru telefoane inteligente sau prin intermediul unor mijloace TIC va facilita accesul turiștilor la informație.

Ghidul se va adresa în primul rând vizitatorilor care nu au mult timp la dispoziție, dar care doresc să afle câteva aspecte importante despre municipiul nostru. În plus, acest ghid trebuie în mod obligatoriu să ofere legături (informații suplimentare) ale obiectivelor vizitate cu alte obiective din zona metropolitană, județ și Transilvania, în așa fel încât să determine interesul vizitatorului pentru a reveni și cu o altă ocazie.

b. Crearea unor **trasee turistice de tip stea** (tematice și/sau complementare) în zona metropolitană de către Centrul de Informare Turistică în colaborare cu actorii implicați în turism. Aceste trasee ar promova drept „nucleu” municipiul cu extindere regională, cu precădere în ZMC (Zona Metropolitană Cluj). Pe lângă capacitatea de integrare a diferitelor tipuri de atracții turistice și activități de agrement, organizarea acestor trasee trebuie să aibă un grad ridicat de flexibilitate din perspectiva duratei de desfășurare. Fiecare turist va putea opta pentru numărul de zile/numărul de excursii și tipul de traseu pe care dorește să îl parcurgă.

Promovarea acestor trasee se va realiza și cu ajutorul actorilor locali. Toate unitățile cu profil turistic din Cluj-Napoca vor avea obligativitatea de a oferi pliante și informații despre aceste trasee (în limbile română, engleză, franceză, germană, spaniolă, italiană și maghiară), inclusiv prin amenajarea în fiecare unitate a unor standuri cu materiale de informare într-un loc vizibil și ușor accesibil.

c. **Indexarea restaurantelor cu specific gastronomic** din Cluj-Napoca și zona metropolitană. Deși aceste unități sunt reduse ca și număr, diversitatea acestora reprezintă o oportunitate care merită exploatată. De asemenea, se va specifica dacă aceste unități organizează și program artistic specific. Această listă va fi disponibilă în română, engleză, franceză, germană, spaniolă, italiană și maghiară și va fi promovată prin intermediul tuturor unităților cu profil turistic din municipiu.

3. Activarea, sprijinirea financiară și stimularea interacțiunii între membrii fondatori ai **Asociației pentru Promovarea și Dezvoltarea Turismului Clujean.**

Asociația în cauză are drept membri fondatori următoarele organizații și instituții: *Municipiul Cluj-Napoca, Patronatul Asociația Națională a Agențiilor de Turism din România, Județul Cluj, Camera de Comerț și Industrie Cluj, Asociația Hotelierilor Clujeni, Asociația Youth Hostel România, Asociația Meșterilor Populari Clujeni, Asociația Open Bridge Consortium – Asociația Culturală și de Afaceri Cluj-Suwon, Universitatea „Babeș-Bolyai” și Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Cluj-Napoca.*

Cu un număr de 10 organizații asociate în această entitate și prin potențialul deosebit de larg pe care îl are o asemenea asociație, atât prin membrii săi cât și prin ariile de activitate cu impact asupra turismului Clujean, autoritățile publice pot crea, depune spre finanțare și implementa proiecte cu impact major asupra turismului, dar și asupra municipiului și locuitorilor săi.

Asociația pentru Promovarea și Dezvoltarea Turismului Clujean poate oferi cadrul pentru crearea unui **centru de meșteșuguri și tradiții populare**. Acest centru poate fi organizat sub forma unui spațiu comercial și de producție cu posibilitatea de a observa procesul productiv și de a interacționa cu producătorii locali. Promovarea acestui centru se va

realiza prin includerea lui în toate traseele turistice create la nivelul zonei metropolitane și prin materiale promoționale disponibile în unitățile cu profil turistic.

4. **„Inima orașului”**: delimitarea teritorială a centrului istoric unde să fie implementată o abordare unitară a turismului și totodată să fie impus un set de reguli și proceduri pe care să le adopte toți operatorii economici (folosirea limbilor de circulație internațională, semnalizare specială, limitarea activității și condiționarea funcționării lor etc.).

5. **Cluj-Napoca – Tourism Friendly City** un proiect care are drept scop venirea în întâmpinarea nevoilor și îmbunătățirea experienței turiștilor în orașul nostru prin: reînființarea parcarilor pentru autocare, îmbunătățirea semnalizării turistice, infochioscuri funcționabile, panouri de informare turistică, transport în comun, meniuri în cel puțin o limbă de circulație internațională, materiale informative complete și diversificate etc.

În ceea ce privește locurile speciale pentru autocare, trebuie înființate în perimetrul Pieței Unirii minim două locuri de îmbarcare și debarcare a turiștilor din autocare, cu un timp scurt de staționare, acestea fiind ulterior direcționate de către reprezentanți ai Poliției Locale spre parcuri amenajate special sau parcuri publice, pentru a staționa pe durată medie sau îndelungată.

6. Implementarea unui **sistem de carduri turistice** oferite spre vânzare către entitățile interesate. Aceste carduri vor oferi posibilitatea folosirii lor pentru transportul în comun, intrări la obiectivele turistice, obținerea de materiale informative gratuite etc., oportunitățile de dezvoltare a conținutului fiind nelimitate. De asemenea, prin vânzarea și utilizarea acestora se vor putea obține date cantitative despre fluxurile turistice în municipiu.

8. Înființarea unui sub-departament al Poliției Locale, **poliția turistică**, cu atribuții de informare, îndrumare, monitorizare și sancționare. De asemenea, acest organism trebuie să poată asigura primirea unor sesizări sau reclamații din partea turiștilor și a cetățenilor și totodată urmărirea și direcționarea lor către organele abilitate spre a fi soluționate.

Materialul a fost întocmit de:

Cristina Bolog: cpatrascu@geografie.ubbcluj.ro

Adrian Bradea: adrianbradea@accord.travel

Valentin Toader: valentin.toader@tbs.ubbcluj.ro

Anexe

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

Anexa 1

Evaluarea actului de guvernare la nivel local din perspectiva bunei guvernări

Cluj-Napoca 2014

Instrument de evaluare: Urban Governance Index –UN – Habitat¹

Descrierea instrumentului și a metodologiei

Obiectiv

UGI este un instrument de auto-evaluare pentru orașe și autorități locale care facilitează inițierea unui dialog cu o gamă mai largă de organizații guvernamentale și neguvernamentale – sau a altor stakeholderi aparținând societății civile și sectorului privat – cu scopul de a identifica prioritățile de dezvoltare locală la nivelul unei comunități. La nivel global, UGI își propune să demonstreze importanța adoptării unor practici de bună guvernare în realizarea unor obiective mai largi de dezvoltare (i.e. Millennium Development Objectives)

Aplicabilitate

UGI se aplică cel mai bine în comunități urbane unde administrația locală are disponibilitatea și capacitatea de a susține activ un astfel de exercițiu. Este utilizabil atât în situații în care societatea civilă este puternică și activă în cadrul comunității cât și în comunitățile cu o activitate a societății civile relativ redusă. În primul caz, UGI poate avea un rol de catalizator pentru dezvoltarea de noi relații de suport între actorii-cheie ai comunității precum și pentru a crește nivelul de încredere în instituțiile administrației locale. În al doilea caz (societate civilă subdezvoltată), UGI poate încuraja participarea publică și poate reprezenta un instrument prin care „comunitatea/stakeholderii din comunitate” pot să își mărească influența asupra procesului de guvernare locală.

Date utilizate

UGI utilizează date obiective disponibile public precum: date statistice colectate de instituții publice, legislație, regulamente și metodologii de aplicare a legilor, date administrative disponibile public, indicatori măsurați în mod formal de către instituțiile publice (populație, bugete și proceduri de luare a deciziilor). Informația este ulterior convertită în date cantitative de două tipuri:

¹ Informațiile legate de instrument și indicatori sunt preluate din UNDP - *A Users' Guide to Measuring Local Governance*, 2009, disponibil la adresa:

http://www.undp.ro/download/Measuring%20local%20govLG%20Guide_1.pdf

- numere unice (exprimate de medii, procente),
- variabilele binare (da / nu, exprimată în evaluări de tip 0/1)

Metodologie

UGI cuprinde 25 de indicatori grupați în patru dimensiuni care corespund cu principiile de guvernare locală - eficacitate, echitate, participare publică și responsabilitate (accountability)² (a se vedea tabelul 1). Datele de la fiecare indicator sunt normalizate (scorul variază între 0 și 1) și ulterior ponderate înainte de a fi agregate în cele 4 dimensiuni. UGI reprezintă media valorilor celor patru dimensiuni. Scorul final agregat este cuprins între 0-1 (0-negativ, 1 - pozitiv).

Abordarea UGI pune accentul pe procesele de luare a deciziilor, mecanismele și instituțiile prin care stakeholderii își articulează/reprezintă interesele, exercită drepturile legale, își îndeplinesc obligațiile și procesul de mediere a diferențelor. De asemenea, UGI are în vedere și calitatea relațiilor între stakeholderii locali.

Eficacitate	Echitate
1. Veniturile administrației publice locale pe cap de locuitor 2. Raportul bugetului de capital și al celui actual recurent 3. Transferurile veniturilor administrației publice locale 4. Raportul dintre taxele preconizate și cele colectate efectiv 5. Predictibilitatea transferurilor în bugetul local 6. Standarde publicate de performanță în furnizare (SPPF) 7. Studiu privind satisfacția consumatorilor 8. Existența unei viziuni	9. Carta cetățenilor: dreptul de a beneficia de servicii de bază 10. Femei consilieri 11. Politici pro-sărăcie de stabilire a unor prețuri scăzute pentru apă 12. Stimulente pentru afaceri informale
Participare	Responsabilitate (accountability)
14. Consiliul ales 15. Alegerea primarului 16. Prezența la vot 17. Forumul public 18. Numărul de asociații civice la fiecare 10.000 de locuitori	19. Publicații formale cuprinzând contracte/oferte, bugete și conturi 20. Controlul exercitat de autorități administrative superioare 21. Coduri de conduită 22. Facilitarea procesului de înaintare a plângerilor din partea cetățenilor 23. Comisie anti-corupție 24. Prezentarea veniturilor/activelor 25. Audit independent

Interpretarea rezultatelor

Rezultatele sunt prezentate fie narativ, fie sub formă tabelară, iar numeric variază între 0-1, o valoare mai apropiată de 1 indicând un rezultat mai bun, o guvernare mai bună. Prezentarea narativă oferă posibilitatea unei analize mai amănunțite care ulterior poate fi utilizată în realizarea altor analize –SWOT, PEST, sau identificarea de soluții pentru zonele cu probleme.

Aplicabilitate

UGI a fost aplicat în peste 20 de orașe la nivel mondial, printre care amintim **Montreal, Vancouver, Rotterdam, Barcelona ca orașe potențial benchmark** în relație cu municipiul Cluj-Napoca.

1. EFICACITATE

Eficacitatea guvernării locale a fost măsurată cu ajutorul a opt indicatori, situația rezultată fiind următoarea:

1. Totalitatea veniturilor administrației publice locale pe cap de locuitor.

Acest indicator se referă la raportul dintre veniturile administrației publice locale și numărul locuitorilor, pentru o mai bună acuratețe a datelor s-a folosit o medie a veniturilor APL în ultimii 3 ani și numărul cetățenilor stabili conform RPL 2011. Astfel pentru comunitatea clujeană, anume, Primăria Municipiului Cluj-Napoca, s-au cumulat venituri de **1931.42 Lei/locuitor**

SCOR: 0.87³

2. Raportul bugetului de capital și a celui recurent

Pentru acest indicator s-a apelat la un calcul bazat pe raportul dintre veniturile fixe, care intră în conturile administrației cu regularitate (taxe, impozite) și veniturile interne sau externe devărsate într-un mod aciclic (subvenții, sume primite de la UE, sume primite pentru echilibrarea bugetelor, donații etc.).

În urma calculului⁴ a rezultat un raport de 0.6968 (valoarea variază între 0-1).

SCOR: 0.69

3. Transferurile către APL

Acest indicator se referă (strict) la procentul din bugetul local provenit din transferurile din bugetul național (guvernul central). Conform execuției bugetare din 2012 veniturile realizate la bugetul municipiului au fost cu precădere venituri proprii, locale, doar 30.31% din venituri fiind provenite din transferuri către bugetul locale de la bugetul național.

Conform metodologiei UGI, valoarea indicatorului se calculează astfel:

$0 - 25\% = \text{scor } 1$
 $25-50\% = \text{scor } 0.75$
 $50-75\% = \text{scor } 0.50$
 $75-100\% = \text{scor } 0.25$

³Metodologia UGI precizează că astfel de rezultate se calculează prin raportare la scorul min (care va reprezenta valoarea 0) și scorul max (care va reprezenta valoarea 1). Scorul final a fost calculat utilizând un algoritm specific UGI disponibil aici <http://cn.unhabitat.org/content.asp?typeid=19&catid=25&cid=2167>

⁴Metodologia UGI

30,31%= SCOR: 0.75

4. Raportul taxelor preconizate în cele colectate

Conform statisticilor DPFBL (Direcția pentru politici fiscale și bugetare locale) municipiul Cluj-Napoca este unul dintre orașele fruntașe în ceea ce privește gradul de colectare a taxelor și impozitelor locale, astfel în anul 2011 (ultimul an pentru care erau date disponibile) la nivelul municipiului Cluj-Napoca s-a înregistrat o rată de colectare de **99.3%**

SCOR: 0.99

5. Predictibilitatea transferurilor în bugetul local

Acest indicator se referă la măsura în care administrația locală cunoaște în avans nivelul veniturilor care urmează a fi transferate de la nivel național (guvern central) către bugetul local pe următorii 2-3 ani. În acest sens administrația locală nu deține pârghiile și mijloacele necesare pentru a afla sau calcula care vor fi alocările pentru anii ce urmează acest fapt datorându-se inexistenței unui buget multi-anual la nivel național. Totuși, putem afirma că există o oarecare predictibilitate care este dată de metodele folosite în cazul inexistenței planificării bugetare sau neadoptării la timp a bugetului anual prin utilizarea datelor anului precedent ca și etalon pentru alocările următoare, însă aceasta este o situație excepțională și nu poate constitui un reper eficace și relevant.

În concluzie există o predictibilitate redusă a cărei existență se apropie de zero odată cu creșterea intervalului de timp la care ne raportăm. Al doilea indicator este utilizarea unor formule de calcul fixe pentru stabilirea valorii transferurilor de la bugetul național către cel local

- Este cunoscută în avans (2-3 ani) suma care va fi transferată la nivel local de la bugetul central? – NU

Scor: 0

- Există indicatori utilizați pentru stabilirea procentului care va fi transferat (dimensiunea populației, probleme sociale, nivelul taxelor)? – DA

Scor: 1

SCOR: 0.5⁵

6. Existența standardelor de performanță în furnizarea de servicii publice

La nivel local, dacă luăm în considerare informațiile publicate în mod formal de către APL, nu există standarde de performanță. Legislația specifică pentru *serviciile publice de salubritate* (legea 101/2006) precizează că autoritățile administrației publice locale au competențe EXCLUSIVE cu privire la înființarea, organizarea, gestionarea și coordonarea acestui serviciu inclusiv stabilirea unor indicatori de performanță/calitate în urma supunerii acestora procesului de dezbatere publică. *Serviciul de canalizare și alimentare cu apă* este reglementat de legea 241/2006, aceleași precizări fiind valabile cu mențiunea că acești indicatori se stabilesc în urma unui studiu de specialitate realizat de autorități și sunt incluși, după dezbaterea lor publică, în regulamentul-cadru de prestare a serviciului. În cazul *alimentării cu energie termică* (legea 325/2006) evaluarea indicatorilor de performanță/calitate revine Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile

⁵ Scorul de 0.5 trebuie evaluat cu atenție deoarece metodologia UGI nu oferă informații cu privire la situațiile în care există o legătură între indici - în ce măsură inexistența unuia influențează alt indice. În cazul de față, nu există un nivel de predictibilitate cu privire la fondurile care urmează a fi transferate la nivel local astfel că utilizarea unor indicatori pentru alocarea fondurilor este irelevantă atât timp cât acestea se alocă doar anual.

Comunitare de Utilități Publice – ANRSC. În cazul serviciilor de salubritate acestea sunt concesionate către două entități private – ROSAL Group și Brantner-Vereș S.A – alimentarea cu apă și energie termică este realizată de Compania de Apă Someș respectiv Regia Autonomă de Termoficare Cluj-Napoca (RATCJ). Energia electrică este distribuită de către Electrica SA.

Așadar, cu privire la acest indicator putem afirma următoarele:

- Sunt publicați indicatori de performanță pentru serviciile furnizate la nivel local – DA

SCOR 1

- La ce nivel sunt publicați indicatorii (național, regional, județean, municipal) – Municipal
- Pentru care servicii locale există indicatori⁶:
 - Salubritate – DA⁷
 - Servicii alimentare cu apă - DA⁸
 - Energie termică - NU⁹
 - Servicii de sănătate - DA¹⁰
 - Servicii educaționale - DA¹¹
 - Electricitate - DA¹²

Scor= 0, 83¹³

SCOR: 0,91

- Modalitatea de comunicare/publicare a indicatorilor (media scrisă, web): acte administrative locale, site web

7. Studiu privind satisfacția consumatorilor

Indicatorul măsoară existența și frecvența cu care APL organizează cercetarea de piață cu privire la mulțumirea/satisfacția cetățenilor față de serviciile publice. În acest sens, interesul

⁶Cu mențiunea că existența acestor indicatori este cerută de lege, însă APL nu a publicat o listă cu aceștia: recomandare – cerere informații publice 544/2001. Deoarece nu au fost identificați indicatorii, scorul pentru toate serviciile este 0.

⁷Regulamentul serviciului de salubritate anexa 1 la HCL 257/ 08.07.2008 disponibil la adresa http://www.primariaclujnapoca.ro/userfiles/files/152_2009.PDF

⁸Mai multe informații pot fi găsite pe site-ul Compania de Apă Someș <http://www.casomes.ro/index.php?pid=7>

⁹Deși pe site-ul RATCJ există un document privind politica de calitate (<http://www.ratcj.ro/>), nu au fost identificați indicatori de calitate privind furnizarea agentului termic.

¹⁰Legea 95/2006

¹¹Legea 1/2011

¹²Conform HG 1007/2004 – Hotărâre pentru aprobarea Regulamentului de furnizare a energiei electrice la consumatori - art. 180 - Furnizorii elaborează și transmit (către ANRE), până cel târziu la data de 15 martie a fiecărui an, raportul anual de calitate a serviciilor pentru anul anterior. Raportul întocmit de furnizori se face public pe site-ul Internet al furnizorului.

¹³Conform metodologiei UGI se acordă un punct pentru fiecare răspuns pozitiv (DA) și 0 pentru fiecare răspuns negativ (NU), scorul final fiind dat de media aritmetică.

este de a afla dacă: (1) se realizează astfel de studii la nivel local/APL, (2) cât de frecvent se realizează astfel de studii (anual, odată la 2 sau 3 ani) și (3) ce servicii/activități sunt evaluate.

În prezent nu există date publicate în mod formal (site web, acte administrative, mass-media, rapoarte anuale de activitate) care să releve existența unor astfel de studii la nivelul APL.

SCOR: 0

8. Existența unei viziuni

Măsura în care orașul se dezvoltă pe baza unei viziuni și dacă aceasta se realizează cu ajutorul participării cetățenești. Legat de acest indicator în cadrul municipiului nostru există un proces de dezvoltare strategică cu o largă participare din partea comunității. De altfel, această participare a crescut comparativ cu procesul anterior de dezvoltare strategică din perioada 2007-2013. Viziunea comunității împreună cu strategia de dezvoltare au fost construite având la bază un proces de participare a membrilor/reprezentanților comunității¹⁴.

- Existența unei viziuni – DA – SCOR: 1
- Participare publică în realizarea viziunii – DA – SCOR: 1

SCOR: 1

Scoruri agregate EFICACITATE

Indicator	Scor	Observații
Veniturile administrației publice locale pe cap de locuitor	1931.42 Lei/locuitor or =0.87	Metodologia de calcul se găsește la adresa http://gateway.transparency.org/tools/detail/263
Raportul bugetului de capital și al celui actual recurent	0.69	
Transferurile către APL	0.75	
Raportul taxelor preconizate în cele colectate	0.99	
Predictibilitatea transferurilor în bugetul local	0.5	Primul indice condiționează al doilea – scorul ar putea fi fals crescut
Existența standardelor de performanță în furnizarea de servicii publice	0.91	Există unele standarde însă acestea nu sunt transparente și nu există informații disponibile public (fără solicitare) care să indice care sunt exact aceste standarde și dacă ele sunt utilizate în evaluarea serviciilor
Studiu privind satisfacția consumatorilor	0	Nu au fost găsite informații care să indice existența unor astfel de studii
Existența unei viziuni (și	1	Atât pentru perioada 2007-2013 cât și

¹⁴Metodologia UGI face referire la existența unor reprezentanți din toate cele 3 sectoare - instituții publice, ong-uri, sector privat.

participare publică)		pentru perioada 2014-2020
Scor agregat EFICACITATE	0.74	<u>Formula</u> 0.25* Venit APL/locuitor + 0.10*Raport buget capital/recurent + 0.10*Transferuri APL + 0.10* Colectare taxe + 0.10*Predictibilitate transferuri +0.15*Indicatori de performanță + 0.10*Studiu satisfacția cetățenilor + 0.10*Viziune

Dacă privim asupra scorurilor generale observăm că municipiul Cluj-Napoca suferă la nivelul predictibilității transferurilor de la bugetul național către bugetul local, însă efectul negativ este diminuat de relativa autonomie financiară, doar 30% din bugetul local fiind compus din transferuri de la nivel central. De altfel, la nivel județean, Cluj se numără printre județele care primesc cele mai mici sume de la bugetul central raportat la contribuții, mai exact 44 % din cât contribuie Cluj este returnat (locul 1 este dat de județul Constanța 14.4 %, urmat de Ilfov 15.99 %, și Cluj, Timișoara fiind pe locul 4 cu 44.6 % conform Gândul.info, în anul 2012). Cel mai mic scor a fost obținut la indicatorul privind studiul opiniei cetățenilor. În acest sens, cercetarea de față nu a identificat nici un fel de informații cu privire la existența unor astfel de analize la nivelul administrației locale. Ținând cont că administrația locală oferă servicii care răspund nevoilor cetățenilor analiza opiniei acestora cu privire la măsura în care serviciile oferite răspund acestor nevoi, se ridică așteptărilor, oferă un nivel de calitate ridicat, este extrem de importantă pentru îmbunătățirea continuă a activității. În plus realizarea în mod constant a unor studii de piață permite autorităților locale să aibă o abordare pro-activă care poate determina creșterea eficienței pe termen mediu și lung. Cu privire la utilizarea unor indicatori de performanță pentru serviciile publice oferite, deși aceștia există în mod formal, identificarea lor a fost relativ dificilă, fiind menționați în acte administrative diferite localizate în urma unui proces relativ lung și anevoios de căutare. Considerăm că acești indicatori ar trebui să fie cât mai accesibili pentru cetățeni, ușor de identificat și însoțiți de rapoarte de activitate cu privire la modul în care au fost utilizați în evaluarea calității serviciilor publice. Acest lucru ar crește nivelul de transparență și ar putea pune o presiune mai mare pe companiile prestatoare de servicii în a respecta standardele de calitate.

Municipiul punctează bine la nivelul veniturilor pe cap de locuitor, eficacitatea colectării taxelor la nivel local (99%) și raportul dintre bugetul de capital și venituri recurente. De asemenea nivelul de autonomie financiară este ridicat, un procent de aprox 70% din buget venind din surse proprii și doar 30% din transferuri de la nivel central. Nu în ultimul rând, municipalitatea dă dovadă atât de orientare strategică privind dezvoltarea orașului cât și de un nivel ridicat de participare în stabilirea direcțiilor de dezvoltare cu un scor maxim la nivelul viziunii și participării.

2. ECHITATE

9. Dreptul de a beneficia de servicii de bază

Acest indicator se referă la existența unui cadru legal care să garanteze accesul la servicii publice de bază consacrate ca un drept al cetățenilor. La nivel local nu există o cartă/act administrativ specific cu privire la recunoașterea dreptului cetățenilor de a beneficia de servicii publice, acest lucru se datorează faptului că APL nu sunt autorități legislative. În acest caz, prin excelență se aplică prevederile existente la nivel național, unde există o lege care face referire la acest lucru (Legea 51/2006, legea 1/2011 – educație, legea 95/2006 – sănătate) (vezi anexa) Aceste acte legislative prevăd în mod expres serviciile de care cetățenii beneficiază.

- Există o lege care garantează accesul cetățenilor la servicii de interes public? – DA

Scor: 1

- Care sunt serviciile incluse/menționate în această lege? DA
 - alimentarea cu apă – 1
 - canalizarea și epurarea apelor uzate – 1
 - colectarea, canalizarea și evacuarea apelor pluviale – 1
 - producția, transportul, distribuția și furnizarea de energie termică în sistem centralizat – 1
 - servicii de salubritate – 1
 - iluminatul public – 1
 - educație – 1
 - servicii de sănătate – 1

SCOR: 1¹⁵

10. 11. Reprezentarea femeilor la nivelul consiliului local

Acest indicator face referire la numărul consilierilor locali de sex feminin și la prezența acestora în poziții-cheie. În municipiul Cluj-Napoca reprezentarea feminină este de 18.51% la nivelul Consiliului Local și de 7.4% la nivelul funcțiilor de conducere (funcție vice-primar + președinte comisia de învățământ cultură). Cu privire la alegeri, acestea se desfășoară la distanță de patru ani, iar ultimele alegeri locale au avut loc în 2012.

- Procent femei consilier – 18.51%
- Procent femei în poziții-cheie – 7.4%

Scor 10: 0.36

Scor 11: 0.14

12. Politici diferențiate de preț pentru furnizarea de apă

Acest indicator vizează existența unor politici de taxare diferențiată în furnizarea serviciilor de apă a categoriilor defavorizate (comparativ cu utilizatorii industriali/persoane juridice), urmărind facilitarea accesului la servicii pentru aceste categorii. Serviciul de alimentare cu apă este furnizat de către Compania de Apă Someș S.A., acționari fiind județele Cluj și Sălaj prin Consiliile Județene, respectiv municipiile Dej, Gherla și Zalău și orașele Huedin, Cehu Silvaniei, Șimleul Silvaniei și Jibou, prin Consiliile locale. Momentat, compania este

¹⁵ Trebuie menționat că ghidul UGI recomandă compararea numărului de servicii la care cetățenii au acces, cu numărul de servicii la care ar trebui să aibă acces garantat, al doilea indicator fiind relativ. Totuși, UGI menționează o serie de servicii considerate esențiale, toate fiind incluse mai sus, din acest motiv a fost acordat scorul maxim.

administrată privat. Compania nu are o politică diferențiată de prețuri, aceasta existând doar în cazul diferențierii persoană fizică și juridică.

- Există o politică de preț diferențiată pentru persoanele cu venituri reduse ? NU

SCOR: 0

- Procentul locuințelor care au acces la alimentare cu apă? 77%¹⁶

SCOR: 0.77

- Există un preț mai mic la apă pentru persoanele cu venituri reduse?
Prețul mediu al apei: 2.63 lei/mc (3.26 lei/mc cu TVA 24%*) același pentru toți utilizatorii

Răspuns NU Scor: 0

SCOR: 0.39

13. Stimulente pentru afaceri locale autohtone/informale

Acest indicator se referă la prezența unor stimulente pentru afacerile mici, informale, locale din partea autorităților locale. Natura informală a acestor informații determină dificultatea cuantificării ei în termeni absoluți. Autoritățile locale au depus eforturi pentru a stimula micii întreprinzători locali prin dezvoltarea unor zone specifice în centrul orașului (Piața Matei Corvin/Piața Unirii, Piața Muzeului). De asemenea, frecvența târgurilor specifice pentru micii întreprinzători este relativ ridicată (1 târg/lună), anumite produse locale fiind aproape constant prezente, pe întreaga perioadă a anului, în zonele centrale de interes pentru cetățeni.

Există o serie de întrebări care contribuie la identificarea măsurii în care autoritățile locale depun eforturi pentru a susține acest sector informal/local:

- Există anumite zone particulare în cadrul zonelor comerciale centrale ale orașului unde vânzările stradale la scară mică nu sunt permise? (Da/Nu) NU - SCOR: 1
- Există anumite zone particulare în cadrul zonelor comerciale centrale ale orașului unde vânzările stradale la scară mică sunt supuse unor restricții particulare? (Da/Nu) NU SCOR: 1
- Există alte stimulente precum târguri municipale/autohtone? (Da/Nu) DA – SCOR: 1

SCOR: 1

Scoruri agregate ECHITATE

Indicator	Scor	Observații
Dreptul de a beneficia de servicii de bază	1	
Reprezentarea femeilor la nivelul consiliului local	0.36	După metodologia UGI punctajul maxim e obținut dacă toate pozițiile de consilier sunt ocupate

¹⁶ Acest procent a fost stabilit în urma analizei privind calitatea serviciilor publice realizată în faza preliminară de studiu pe un eșantion reprezentativ la nivelul municipiului, unde 77% dintre respondenți au apreciat că au acces la servicii de apă de calitate, 12.8 au răspuns că nu au acces la servicii de calitate și 6.4 nu au răspuns. Procentul efectiv de alimentare cu apă este cel mai probabil mai mare de 77% - foarte apropiat de 95%, la nivelul municipiului (nu este luată în considerare zona metropolitană).

		de femei
Femei consilier în poziții cheie	0.14	Au fost considerate poziții-cheie: Viceprimar, Șef comisie de specialitate
Politici diferențiate de preț pentru furnizarea de apă	0	
Acces la apă	0.77	
Preț redus pentru cei cu venituri reduse	00	
Stimulente pentru afaceri locale autohtone/informale	1	
Scor agregat ECHITATE	0.54	Formula 0.20*Citizens Charter + 0.20*Women councilors + 0.10*Women in Key positions + 0.15*Household water connection + 0.10*Pro-poor policy + 0.10* Water price + 0.15*Street Vending restrictions

La nivelul dimensiunii ECHITATE, municipiul punctează pozitiv la capitolul acces la servicii și stimulentele pentru afaceri locale, unde s-a obținut un scor maxim, însă există o problemă cu privire la reprezentarea femeilor la nivelul Consiliului Local, scorul fiind scăzut atât pentru reprezentare generală –doar 4 femei din 27 de consilieri – cât și pentru reprezentare la nivelul unor funcții de conducere -2 femei din 27 de consilieri (funcție de viceprimar și șef comisie de specialitate). Cu privire la numărul locuințelor racordate la sistemul central de alimentare cu apă trebuie menționat că scorul este foarte probabil subevaluat deoarece s-au pierdut puncte datorită inexistenței unei politici de preț diferențiate pentru serviciile de alimentare cu apă. Considerând salariul mediu la nivelul locuitorilor municipiului și prețul standard pentru un metru cub de apă considerăm că o politică diferențiată de preț nu se justifică, deoarece prețul apei este unul foarte scăzut comparativ cu nivelul veniturilor și nu constituie o povară pentru cetățeni. Municipiul obține scor maxim pentru dreptul la servicii publice de bază precum și la stimulentele oferite pentru afacerile locale, ultimul punct având potențial de dezvoltare și transformare într-un avantaj competitiv prin construirea unei componente economice locale mai puternice care să diferențieze municipiul de alți potențiali competitori. Indirect dezvoltarea micilor întreprinzători locali care comercializează produse autohtone poate fi un punct forte în activitatea de turism.

PARTICIPARE

14. Consiliul local ales

Acest indicator măsoară procesul prin care membrii Consiliului local sunt aleși. De asemenea indică procentul de consilieri aleși din numărul total de consilieri.

- Consilierii locali sunt aleși? DA SCOR: 1
- Care este procentul consilierilor aleși din totalul de consilieri? 100% SCOR: 1

SCOR: 1

15. Alegerea primarului

Acest indicator măsoară procesul de alegere al Primarului:

- Ales direct DA SCOR 1
- Ales dintre consilieri
- Numit

SCOR: 1

16. Prezența la vot

Acest indicator face referire la participarea cetățenească în cadrul municipiului și anume prezența la vot la ultimele alegeri locale. La ultimele alegeri locale (2012), prezența la vot a fost de 48.56%.

SCOR: 0,48

17. Forum public

Acest indicator de participare publică se referă la posibilitatea efectivă a cetățenilor de a participa la actul de guvernare prin diverse structuri instituționale sau informale: exp. forumul cetățenilor, consiliul consultativ, consultări orășenești, comitete consultative, întâlniri în cadrul consiliului local/primăriei etc.

- Există posibilitatea pentru cetățeni de a-și exprima opiniile cu privire la actul de guvernare? DA
- Informații suplimentare cu privire la posibilitățile de participare – tip/forma și frecvență (cadrul legal – legea 52/2003 + legea 544/2001, bugetare participativă)

SCOR: 1

18. Asociații civice la fiecare 10.000 de locuitori

Indicatorul își propune să evidențieze nivelul de implicare civică din perspectiva numărului de asociații civice în cadrul comunității. Conform statisticilor¹⁷, în municipiul Cluj-Napoca există un număr de aproximativ 2000 de asociații civice, acest număr duce la un scor de 61.61 la 10000 de locuitori.

Scor: 61.61 (scor final 0.95)
Scoruri agregate PARTICIPARE

Indicator	Scor	Observații
Consiliul local ales	1	
Alegerea primarului	1	
Prezența la vot	0.48	Conform alegerilor locale din

¹⁷Conform documentului elaborat de grupul de lucru pentru Asociativitate, Filantropie și Voluntariat.

		2012
Forum public	1	
Asociații civice la fiecare 10.000 de locuitori	0.95	Pentru acest indicator s-a folosit metodologia UGI pe baza rezultatelor testului inițial din 2003 $SCORE X = (\text{Log } X - \text{Log } 0.49) / (\text{Log } 72.79 - \text{Log } 0.49)$ min= 0.49; max= 72.79 (Field Test 2003)
Scor agregat PARTICIPARE	0.85	Formula 0.15*Elected Council + 0.15* Mayor Selection + 0.25*Voters Participation + 0.20*Peoples Forum + 0.25*Civic associations

La nivelul dimensiunii PARTICIPARE putem afirma că municipiul poate fi considerat un model, ținând cont că a acumulat scoruri maxime pentru 3 din cei 5 indicatori. Menționăm însă că indicatorii, în opinia autorilor, sunt condiții minimale pentru o democrație, astfel că analiza cu privire la gradul de participare de la nivelul municipiului trebuie să se realizeze la un nivel mai aprofundat. Merită menționat că municipiul Cluj-Napoca prin intermediul Primăriei este singurul din țară care a inițiat și desfășurat cu succes un proiect de bugetare participativă. De asemenea, numărul ridicat de asociații este un semn pozitiv al implicării civice la nivelul orașului. De asemenea există inițiative care se bazează pe participare publică (La Terenuri – Spațiu Comun Mănăștur) care pot reprezenta modele de participare publică la nivel local. Considerăm că orașul are un potențial ridicat de dezvoltare și un potențial avantaj competitiv în sfera participării publice, pentru a deveni un model de bună practică privind participarea societății civile la procesul de politici publice de la nivel local.

RESPONSABILITATE

19. Publicații formale cuprinzând contracte/oferte, bugete și conturi
Acest indicator face referire la existența unui mijloc oficial de publicare a informațiilor referitoare la contracte, bugete, conturi, achiziții etc. La nivelul municipiului Cluj-Napoca, aceste informații se găsesc pe pagina web oficială a primăriei.

- Informații publice cu privire la contracte/licitații? DA Scor 1
- Informații privind bugetul și cheltuielile bugetare? DA Scor 1

SCOR:1

20. Controlul exercitat de autorități administrative superioare

Acest indicator ia în considerare existența unor mijloace de control ale guvernului central asupra administrației locale. În prezent, conform legislației în vigoare (legea 215/2001) APL au autonomia de a-și stabili impozitele și taxele, taxe locale și de a încheia contracte fără acordul/controlul guvernului central.

- Guvernul central poate:
 - Să închidă/demită guvernul local/ autoritățile locale? NU Scor 1

- Să demită consilierii locali? NU Scor 1
Scor: 1
 - Pot autoritățile administrative locale, fără acordul guvernului central:
 - Să stabilească taxe locale? DA Scor 1
 - Stabilească taxe de utilizare pentru diverse servicii? DA Scor 1
 - Împrumute bani? DA Scor 1
 - Aleagă contractori pentru diverse proiecte? DA Scor 1
- Scor: 1

Scor: 1

21. Coduri de conduită

Indicatorul măsoară existența unor standarde de conduită ale personalului din instituții publice, care sunt publicate și semnate/asumate. În acest sens, legislația în vigoare este dată de legea 7/2004

- Există un cod de conduită al personalor care ocupă funcții publice (funcționari, personal contractual, demnitari) cu privire la activitatea prestată și relația cu cetățenii/comportamentul lor în relația cu cetățenii? DA SCOR: 1
- Nivelul la care aceste coduri sunt adoptate: Național
- În ce măsură aceste coduri se aplică și la personalul de la nivel local? DA (se aplică)
SCOR: 1

SCOR: 1

22. Facilitarea procesului de înaintare a petițiilor/plângerilor din partea cetățenilor
Acest indicator măsoară posibilitatea cetățenilor de a adresa plângeri/petiții către administrația locală și existența unei instituții care primește informații cu privire la faptele de corupție.

- Existența unor mecanisme sau instrumente pentru plângeri/petiții din partea cetățenilor? DA SCOR 1
- Există un oficial special numit pentru a primi și răspunde plângerilor formulate împotriva autorităților publice? (Da/Nu) DA (DNA Cluj)

SCOR 1

- Procentul de plângeri la care s-a răspuns raportat la total plângeri (PP) = $362/362 = 100\%$ ¹⁸ (din care 88% au primit răspuns favorabil)

SCOR: 1

23. Agenție anticorupție la nivel local

Acest indicator măsoară existența unei structuri instituționale la nivel local care să investigheze cazurile de corupție de la nivel local.

- Există o agenție locală care să investigheze și raporteze cazurile de corupție? (Da/Nu)
DA (DNA Cluj)

¹⁸Trebuie precizat că legea 544/2001 obligă autoritățile publice să răspundă tuturor solicitărilor de informații. În acest sens, conform analizei preliminare la nivelul Primăriei Cluj în anul 2012, s-a răspuns la toate solicitările, însă doar un procent de 88% au primit un răspuns favorabil.

SCOR: 1

24. Prezentarea veniturilor/activelor

Acest indicator evaluează măsura în care oficialii aleși sunt obligați să-și facă publice veniturile și activele (și cele ale membrilor familiei) înainte de ocuparea unei funcții publice.

Aici se face referire la 4 tipuri de obligații, cele cu privire la veniturile personale, activele personale, veniturile și activele membrilor familiei. În legislația românească există toate cele 4 tipuri de obligații.

Înainte de ocuparea unei funcții publice, oficialii locali aleși sunt obligați prin lege să facă publice informațiile privind:

- Venitul propriu (Da/Nu) DA
- Activele personale (Da/Nu) DA
- Venitul membrilor familiei apropiate (Da/Nu) DA
- Activele membrilor familiei apropiate (Da/Nu) DA
- Sunt veniturile și activele oficialilor publici monitorizate cu regularitate? (Da/Nu) DA

SCOR: 1

25. Audit independent

Acest indicator măsoară existența unor organisme independente de evaluare a activității financiare a instituțiilor publice locale

- Există un audit independent desfășurat cu regularitate, al conturilor municipale? (Da/Nu) DA
- Este auditul extern sau intern? EXTERN
- Ce entitate este responsabilă cu desfășurarea regulată a auditului independent al conturilor municipale? CURTEA DE CONTURI

SCOR: 1**Scoruri agregate RESPONSABILITATE**

Indicator	Scor	Observații
Publicații formale cuprinzând contracte/oferte, bugete și conturi	1	
Controlul exercitat de autorități administrative superioare	1	
Coduri de conduită	1	
Facilitarea procesului de înaintare a petițiilor/plângerilor din partea cetățenilor	1	
Agenție anticorupție la nivel local	1	

Prezentarea veniturilor/activelor	1	
Audit independent	1	
Scor agregat RESPONSABILITATE	1	Formula 0.20*Formal publication: contracts, tendersbudget and accounts + 0.15*Control by higher levels of government + 0.10*Codes of Conduct + 0.10*Facilities to receive complaints + 0.15*Anti-corruption commission + 0.15*Disclosure of personal/family income and assets + 0.15*Independent audit

La nivelul dimensiunii RESPONSABILITATE deși scorurile obținute pe toți indicatorii sunt maxime trebuie menționat că legislația existentă este aplicată la nivel național, astfel că aceste scoruri sunt reprezentative pentru orice municipiu din România. Considerăm că acești indicatori, precum cei ai dimensiunii de PARTICIPARE, sunt indicatori minimali necesari dar care trebuie completați cu un set de indicatori mai detaliați, care să releve în ce măsură, legislația și condițiile legale menite să asigure responsabilizarea autorităților locale în utilizarea fondurilor publice, sunt implementate corespunzător și produc efectele pozitive menite. Un potențial indicator al faptului că existența unor condiții formale nu este suficientă pentru a garanta un nivel ridicat de transparență și responsabilitate (accountability) e nivelul ridicat al corupției (România ocupă locul 26 din 28 în cadrul UE privind percepția corupției potrivit Transparency International).

SCOR FINAL UGI INDEX¹⁹

	Cluj-Napoca	Vancouver (Canada)	Montreal (Canada)
Indicator	Scor	Scor	Scor
Eficacitate	0.74	0.97	1
Echitate	0.54	0.73	0.81
Participare	0.85	0.9	0.8
Responsabilitate	1	0.76	0.93
Scor Final	0.78	0.84	0.88

¹⁹ Scorurile pentru Vancouver și Montreal sunt preluate din cadrul analizei inițiale a UN-UGI - Urban Governance Index - Conceptual Foundation and Field Test Report (2003).

Concluzii generale

Pornind de la rezultatele obținute în urma aplicării instrumentului **Urban Governance Index –UN – Habitat** – asupra municipiului Cluj-Napoca s-a ajuns la următoarele concluzii:

- Cluj-Napoca obține un punctaj bun spre foarte bun pe toate cele patru dimensiuni (cu câteva excepții pentru câțiva sub-indicatori care vor fi analizați mai jos) și în mod excepțional în cazul dimensiunilor PARTICIPARE și RESPONSABILITATE. **În cazul participării publice considerăm că există un potențial real de dezvoltare a unui avantaj competitiv** ținând cont de profilul cultural, social divers al orașului dar mai ales a componentei universitare și a unui număr ridicat de asociații civice care ar permite transformarea comunității într-un model de participare publică la nivel local. Inițiativele locale existente în prezent sunt un semn încurajator și o confirmare a acestui potențial.
- Cu privire la dimensiunea ECHITATE trebuie semnalată relativ **slaba reprezentare a femeilor** atât la nivelul Consiliului local dar mai ales la nivelul pozițiilor cheie din administrația locală. Considerăm că e necesară o analiză mai aprofundată pentru a identifica sursa acestei slabe reprezentări și adoptarea unor mecanisme care să permită o reprezentare echilibrată a femeilor la nivelul administrației locale.
- Un potențial punct nevralgic pentru comunitate îl reprezintă **lipsa de transparență cu privire la indicatorii de calitate/performață specifici pentru calitatea vieții și a serviciilor publice locale**, corelat cu lipsa unui sistem funcțional de monitorizare și evaluare a acestor indicatori. Considerăm că dezvoltarea unui sistem integrat de colectare și analiză a unor date pe baza unor indicatori de calitate a vieții și performanță a serviciilor publice este o decizie strategică necesară care va permite autorităților un proces decizional bazat pe dovezi empirice. De asemenea, recomandăm ca toate aceste date (atât indicatorii cât și rezultatele evaluărilor) să fie publice în sistem *open source data*.
- La capitolul EFICACITATE, trebuie amintit **nivelul ridicat de colectare a taxelor** raportat la nivelul prognozat, precum și nivelul relativ ridicat al veniturilor din surse proprii în afara transferurilor de la bugetul central, care atinge aprox. 70% din bugetul total. Acest fapt reduce potențialul impact negativ al incertitudinii cu privire la resursele financiare disponibile pentru o perioadă mai lungă de timp (2-3) care poate apărea datorită inexistenței la nivel central a unei planificări bugetare multi-anuale.

Document strategia inovatie & antreprenoriat in Municipiului Cluj-Napoca

Analiza

21.000 total companii orasul Cluj-Napoca
11.000 PFA, II, AF... in orasul Cluj-Napoca

Caen IT&C Cluj/cifra afaceri ron anualizata
10.000 – 100.000 – **105** companii
101.000 – 1.000.000 – **258** companii
1.000.001 – 10.000.000 – **37** companii

Toate caen-urile Cluj-Napoca
0 – 10.000 – **5.000** companii
10.001 – 100.000 – **5.400** companii
101.000 – 1.000.000 – **5.700** companii
1.000.001 – 10.000.000 – **1.800** companii
Mai mari de 10.000.000 – **343** companii

Viziune:

Municipiul Cluj-Napoca sa devina polul national al antreprenoriatului **creativ-inovativ** si **tanar**

Problema:

In general in Romania dar si in Cluj nu exista un ecosistem antreprenorial stabil.

Rezolvare:

Oportunitatea noastra locala este ca putem colabora intr-un parteneriat public-privat pentru a genera acest ecosistem.

Obiective:

Dublarea numarului de start up uri in Cluj-Napoca prin atragere/relocare in Cluj sau dezvoltarea lor pe baza potentarii resurselor si talentului local

Rezolvarea unor probleme deja existente in comunitatea clujeana prin proiecte dezvoltate de antreprenori – incluzand aria antreprenoriatului social

Dezvoltarea unui ecosistem local activ care sa sustina noii antreprenori

Alinierea curriculei mediului universitar pentru a genera un impact major si in zona antreprenoriala

Atragerea de resurse din partea administratiei locale care sa sprijine direct si activ inovatia antreprenoriala alaturi de cercetare & dezvoltare

Aceasta strategie vine sa identifice si sa dezvolte “reteta” clujeana de sustinere a antreprenoriatului tanar bazat pe creativitate, inovatie si tehnologie cu focus pe **urmatoarele industrii care prezinta valoare adaugata:**

- TECH: Inginerie + Software
- Bio Economie & Bio Tehnologie
- Industrii creative: Design & Smart Products
- Green business

Atentie oferita

- Comunitati tehnologice si de cercetare
- Comunitati de **freelanceri**
- Celor care activeaza in profesiile liberale

Exemple internationale de stimulare a antreprenoriatului

Seattle's STARTUP RECIPE

What does it take to create a thriving startup ecosystem? Sure, you need innovative people, money to fund projects, and a nice place to live would be good, too. But there's more to it.

Seattle's well on its way. The city is among several around the country that are proving great startup communities don't only exist in The Valley.

Like a time-tested recipe, a successful startup community needs the right mix of ingredients working together in just the right way. And just like any recipe, the end result is only as good as its ingredients.

Basic Ingredients

1. A group of innovative and inspired people living in relatively close proximity.
2. A community that values collaboration and cooperation.
3. Local regulation and governance that support new businesses.

Combine Equal Parts of

BIG TECH COMPANIES

Large tech firms draw talent to the city, create wealth over time, and serve as a source for entrepreneurs.

For young talent in Seattle, these firms provide a place where students can learn the business, become skilled in a specific technology, and gain the know-how they'll need to act on their big ideas.

ANGELS

Early-stage investors offer resources to local startups so they can concentrate on their next release.

In the case of Seattle, some angel investors generated or sustained their own wealth with some of the large tech companies already established. They remain focused on enriching the community's startup ecosystem.

Geoff Entress PARTNER AT FOUNDERS CO-OP, VENTURE PARTNER AT VOYAGER CAPITAL

Andy Sack CO-FOUNDER AND PARTNER AT FOUNDERS CO-OP, DIRECTOR OF SEATTLE TECHSTARS

Andy Liu ENTREPRENEUR, ANGEL INVESTOR, AND CEO OF ADVANCED MEDIA RESEARCH GROUP

Mix Heaping Amounts of

PROGRAMS & RESOURCES

Various programs and resources serve as incubators and offer members of the community a place to meet like-minded people to collaborate on a new project with.

The Seattle startup community has a bevy of networking groups so that virtually any day of the week there's bound to be a meetup.

Organizations: TechStars, Seattle Tech Startups, ThinkSpace, Startpad, Washington Technology Industry Association

Meetups: TechCafe, nPost, Open Coffee, Hop & Chops, StartupDrinks

Big Events: Seattle 2.0's StartupDay, StartupWeekend, MindCamp, Ignite

LOCAL DEDICATED PRESS

Having media dedicated to covering the local startup community offers a place to hear about meetups, new startups, big events, innovations, challenges, etc.

Dedicated press provide a place for members of the Seattle startup community to watch each other, and let the world see what's going on there.

TechFlash, GeekWire, Seattle 2.0 Xconomy Seattle, Puget Sound Business Journal

Add To Taste

VC's

Having VCs nearby doesn't itself contribute to a vibrant startup community. Those VCs must be dedicated to investing in firms in their own city.

Seattle has several prominent VC groups that provide funding to startups. More area groups are investing locally, which adds to the strength of the local startup community.

Ignition Partners

Madrona Venture Group

Maveron

OVP Venture Partners

Vulcan Capital

Bezos Expeditions

SERVICE PROVIDERS

Having an array of professional services that know how to support and work with fast-moving tech companies contributes to a dynamic ecosystem.

Seattle startups have a wide variety of services dedicated to help them grow, hire, market, and more. Seattle 2.0 manages a directory of the area's services and professionals that understand the startup environment, and honors the best of the best in its Seattle 2.0 Awards.

Bill Bromfield ATTORNEY AT FENWICK & WEST

Mike Crill MANAGING DIRECTOR AT ATLAS ACCELERATOR

Geir Hansen SENIOR VP AT SILICON VALLEY BANK

Megan Muir ATTORNEY AT DLA PIPER

Garnish With

RESEARCH FACILITIES

Universities and world-class research institutions are powerhouses of ideas. Local hubs for innovation and research keep a startup community energized.

For Seattle, University of Washington, Seattle University, and other local schools provide a constant stream of bright and ambitious talent for the area.

University of Washington

Seattle University

Bill & Melinda Gates Foundation

Fred Hutchinson Cancer Research Center

LIVABILITY

A startup community doesn't stand a chance if people aren't happy to live there. Livability comes from a variety of factors such as the population's health, education levels, activities, and more.

Judging by its various accolades, the Seattle area is full of educated, healthy, and innovative people.

Education

Seattle has 9th highest percentage of residents with college degrees, with 37.4%, among large metropolitan areas.

Health

The city is ranked 4th on the list of the country's healthiest cities. The ranking by Sperling Best Places and Centrum looked at obesity and disease statistics as well as factors that promote a healthy lifestyle.

2nd

Looking Ahead

The city was ranked 2nd for Best Cities For The Next Decade by Kiplinger's Personal Finance Magazine.

Ingredients found in Seattle

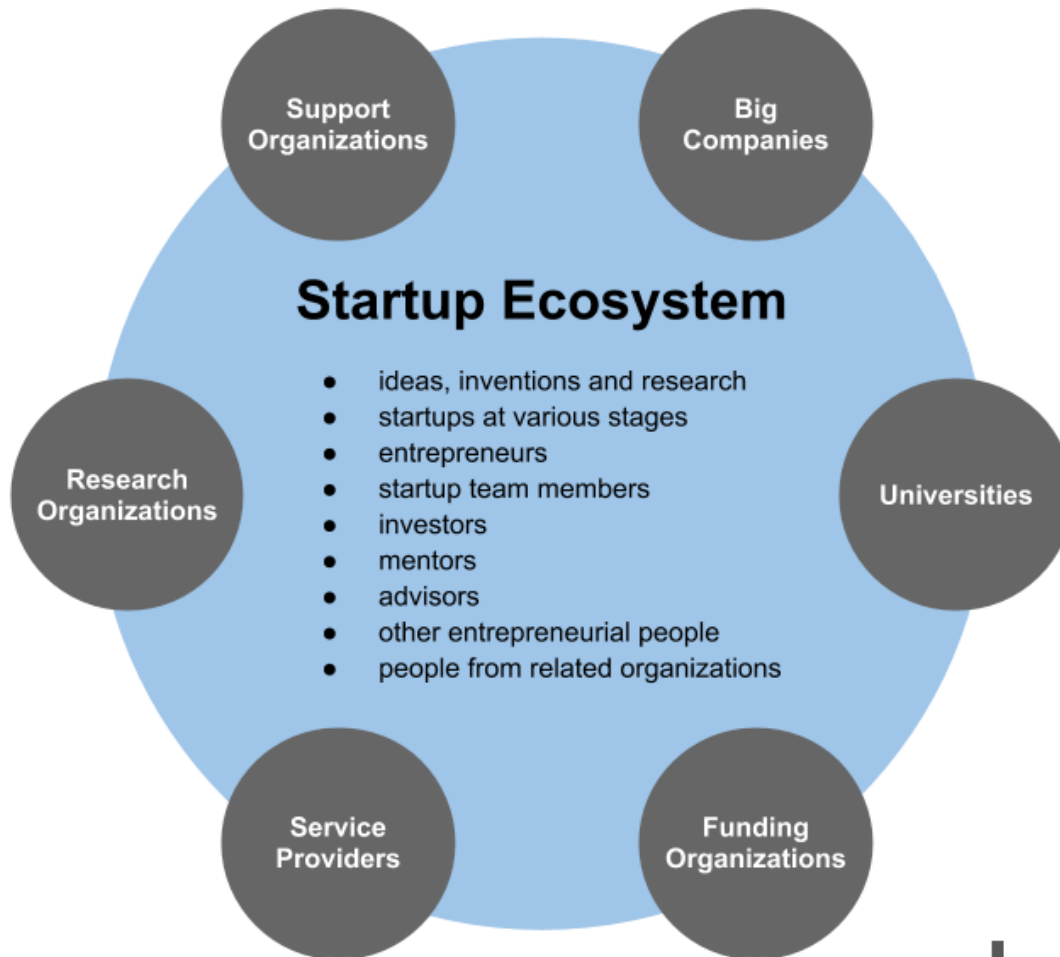
*Dietary Restrictions

Want to omit any of the ingredients? Be warned, removing any of the listed ingredients will yield a different result. A startup ecosystem created without one of the listed ingredients may not be as successful.

SOURCES: TECHFLASH, SEATTLE 2.0, TECHCRUNCH, SEATTLE.GOV, VISITSEATTLE.ORG

Actiuni realizate pe sectiuni:

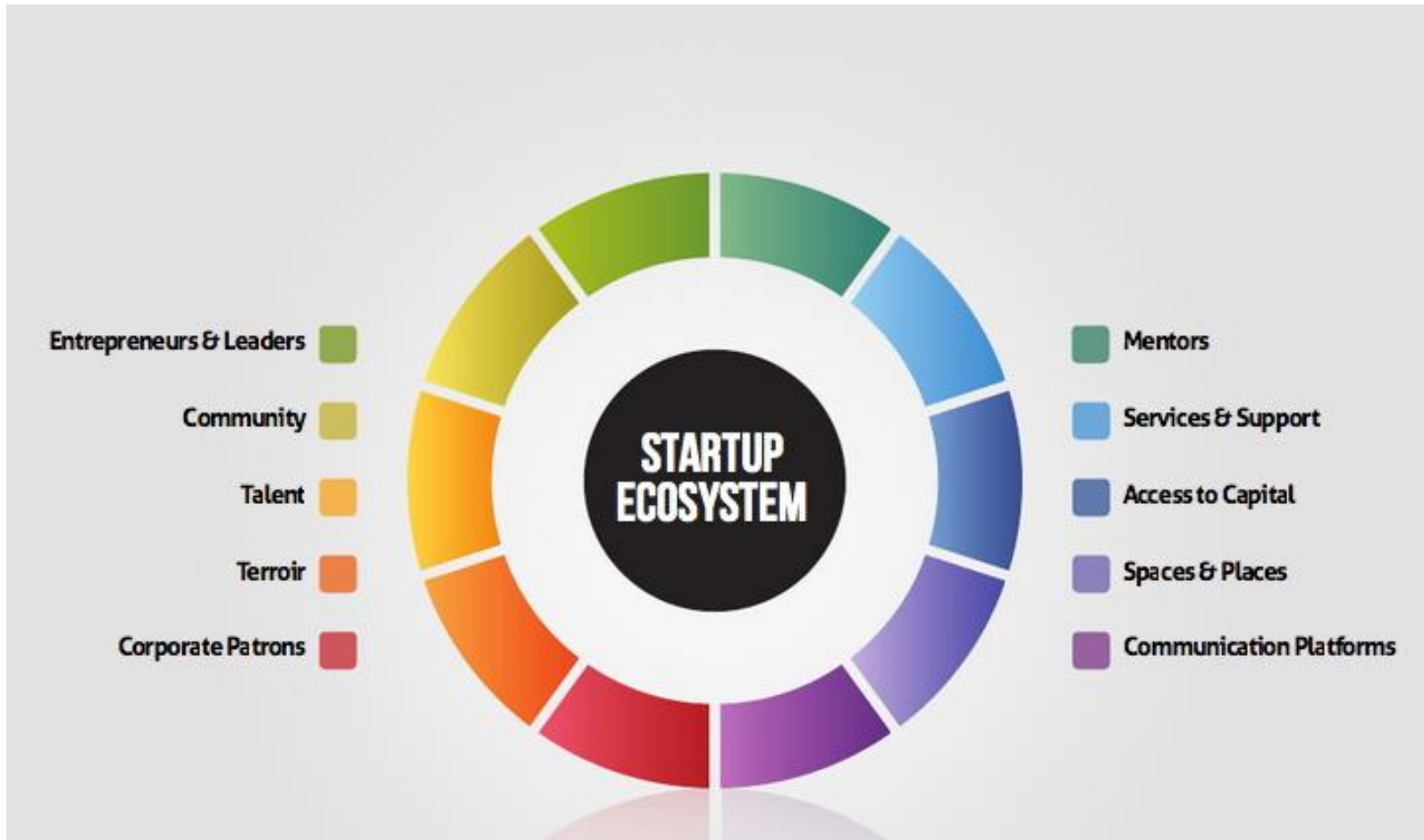
- Stimulare si inspiratie (raising awareness)
- Deprinderea de cunostinte specifice (Know how building)
- Dezvoltare de prototipuri (Trial&Error)
- Finantare
- Crestere

Programe derulate deja de ClujHUB care pot beneficia de sustinere, ele fiind deja lansate

- Startup Transilvania -
- Mobile Hackatons
- Mentoring cu antreprenori seniori
- Comunitatea SRL-D
- Primul program activ de incubare – STEP Up
- Catedra privata pe antreprenoriat – UBB
- Modul Startup (tehnologie & inovatie) – RESIN/UTCN
- Festivalul de antreprenoriat studentesc
- Investors Club – in dezvoltare
- Transilvania Demo Day
- Community Think Tank – Antreprenoriat social urban
- StartupLive – startup prototyping weekend
- Atelierul Produselor Creative

- Intretinerea de relatii externe cu
 - acceleratoare
 - venture capital
 - delegatii antreprenoriale internationale
 - coordonarea de la Cluj-Napoca a Startup Romania Network - StartupRomania.net
- Parteneriate locale cu: ClujIT Cluster, UBB, UTCN, How to WEB, Pioneers Festival, Startup Weekend, TEDxCluj, Business Days, TIFF, PhotoRomania

Solutii propuse 1

- Asa cum este fondul ONG sa existe fondul pentru antreprenoriat tanar care sa vina sa recunoasca si sa finanteze proiectele care se remarca ... in valoare de32000 companii
- Scutire impozit imobil pentru putinele organizatii care au ca activitate de baza sustinerea antreprenoriatului local
- Consultari periodice ale primariei cu comunitatea de startups active si relevante
- Conectare cu relatiile externe ale primariei in vederea legarii de parteneriate pe antreprenoriat cu orasele infratite dar nu numai

Solutii propuse 2

- Proiecte derulate in cadrul Capitalei Tineretului 2015
- Transylvania TECH & Start-up Awards in toamna 2014
- Deoarece in regiunea Central SE Europeana exista un mix de evenimente internationale ca Pioneers Festival (Vienna) & HTW (Bucuresti) ar trebui ca delegatiile clujene sa fie tot mai numeroase si se poate realiza asta prin sustinerea transportului rutier cu ajutorul regiilor locale
- Program municipal “Do your tech startup in Cluj-Napoca”
- Orientare catre atragerea de VC’s
- Recomandam sa se ofere un focus maxim pe zona de atragere a capitalului de risc – local sau international

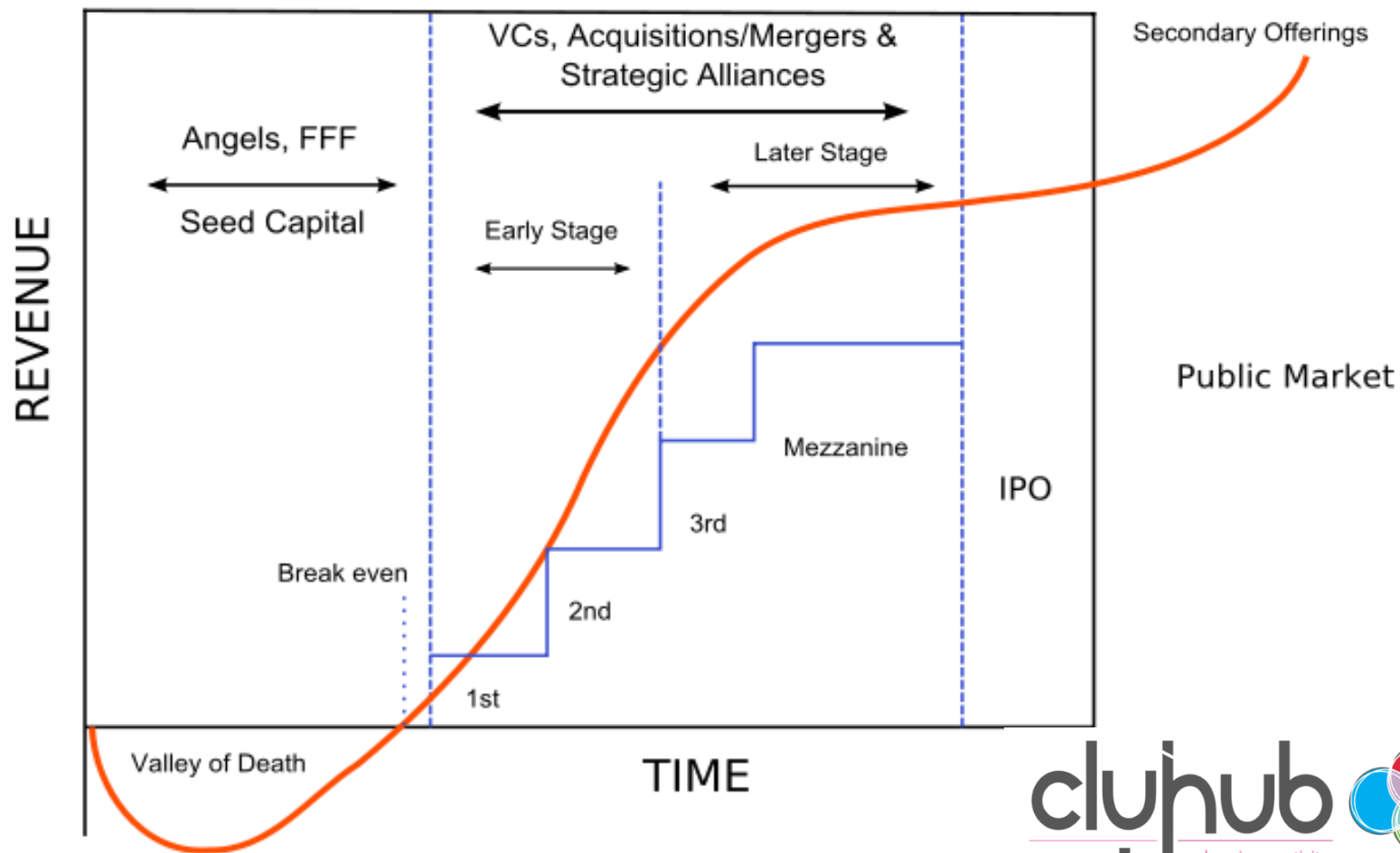
Solutii propuse 3

- **Propuneri in urma dezbaterii publice:**

- Folosirea platformelor de crowdfunding la nivelul municipiului – Daca ne gandim la fondul ong acesta poate fi alocat doar daca proiectele obtin si 20% din buget prin intermediul platformei de crowdfunding www.CrestemIdei.ro
- Orientare catre zona de educatie in liceu 20%, plus sustinerea unei campanii de raising awareness in autobusele ratuc destinate elevilor,
- Lansarea obligatiilor municipale,
- Board antreprenorial in primarie,
- Promovarea business angelilor locali, investitiile in oras si in zona metropolitana

Rezultat final pentru cat mai multe startup-uri locale

Startup Financing Cycle

Anexa 3 CONSILIUL CIVIC LOCAL

Capitolul 1 – Considerente generale.

a) O analiza prealabila a strategiei de dezvoltare a municipiului Cluj intre anii 2006-2013 a constituit o premisa utila si un instrument de lucru eficient pentru strategia Clujului, pentru anii 2014-2020. Este de dorit ca in urma unei dezbateri publice a proiectului PUG, obiectivele acestuia sa se regaseasca ca detaliate punctual in strategia analizata (detalierea insemna elaborarea proiectelor din PUG 2014-2020, licitatiile publice pentru executarea acestor proiecte si definirea resurselor financiare pentru sustinerea lor: banii investitorilor, fondurile proprii ale municipalitatii, banii proveniti din finantare europeana).

b) Continuare transpunerii actualei strategii prin cuprinderea obiectivelor de importanta majora pentru Cluj care din diverse motive nu au fost inca abordate, dar care sunt asteptate firesc de cetatenii municipiului (aceste proiecte ar trebui cuprinse in strategii la capitolul obiective de finalizat).

c) In dezvoltarea strategiei, autorii studiului au avut in vedere proiecte similare din Europa si din lume: Europa 2020, Lisabona 2000, proiectul international de “Orase inteligente – Smartcity”, precum si proiectul “Romania 2020”; intentia declarata a autorilor este cea prin care municipiul – Cluj-Napoca sa sustina prin obiective de lunga durata profilul de “CENTRU ADMINISTRATIV REGIONAL” si cea de “ORAS EUROPEAN”.

d) Volumul remarcabil de analize si statistici cuprinse in cele peste 1200 de pagini ale studiului, se cere concentrat in cca 20 de pagini de sinteza, care sa cuprinda pentru cele 27 de directii de referinta ale administratiei locale Cluj in patru puncte distincte.

d.1.) definirea concreta a programului proiectului sau masuri propuse;

d.2.) metodele pentru realizarea obiectivului;

d.3.) proiectele (studiu proiect de executie);

d.4.) mijloace materiale disponibile pentru realizarea obiectivului propus:

- FONDURI DIN RESURSE LOCALE

- FONDURI DE LA GUVERNUL ROMANIEI

- INVESTITORI LOCALI SI STARINI

- FONDURI EUROPENE ATRASE PRIN PROIECTE PERTINENTE,

CONVINGATOARE SI UTILE COMUNITATII CLUJULUI.

e) Administratia zonei metropolitane (comune, orase) ar trebui sa isi coordoneze pe termen mediu si lung strategia proprie de dezvoltare astfel incat cetatenii tineri de astazi ai Ardealului si ai tarii sa isi doreasca un loc de munca, o viata civilizata si dorinta de a apartine unei comunitati care sa devina un model pentru Ardeal si pentru tara.

f) Pentru validarea recomandarilor de mai sus este de dorit ca ADMINISTRATIA, sa vina in intampinarea aspiratiilor cetatenilor Clujului, consultandu-i periodic in vederea transpunerii in viata a obiectivelor din STRATEGIE in ordinea prioritatilor impuse de necesitatile stringente ale comunitatii.

g) Dupa adoptarea obiectivelor concrete din propunerile strategiei se pot genera liniile directoare ale bugetului municipiului Cluj-Napoca pe termen: imediat, mediu si lung.

Politica bugetara trebuie cladita prin fundamentarea pertinenta si responsabila a surselor de venituri care trebuie gestionate responsabil si transparent sustinute de un control financiar atent si coercitiv atunci cand se impune.

Capitolul 2 – Propuneri si sugestii pentru viitoarea strategie

1) Oameni si comunitati

Formarea unei generatii de tineri politicieni si tehnocrati ai administratiei publice, educati in spiritual unei responsabilitati fata de societate, a unui respect deosebit pentru concetateni, avand ca suport proiectul national "ROMANIA NOUA" si parghii deosebit de eficiente, orientarea invatamantului academic, masteral si doctorant propus de universitatile clujene. Vezi facultatea de Stiinte Politice si Comunicare; Facultatea de Studii Europene; invatamantul tehnic superior etc...

(OBIECTIVUL PROPUS ESTE SUSTINUT DE ARGUMENTUL OBIECTIV AL ADMINISTRATIEI CLUJENE LA CEL MAI INALT NIVEL, PRECUM SI A UNOR PROEMINENTI CLUJENI PROPUSI DE PARTIDELE POLITICE IN PARLAMENT, SENAT SI ADMINISTRATIA DE VARF A CLUJULUI, CU GRAVE ABATERI DE INCALCARE A LEGII, A SE VEDEA ACTIUNILE DE URMARIRE PENALA IN CURS).

2) Clujul oras inovativ

Parghiile fiscale se doresc a fi utilizate ca principal mijloc de sustinere si de stimulare a dezvoltarii economiei locale si a prosperitatii zonei metropolitane in beneficiul comunitatii (se citeaza exemplul proiectului Rotarian Romano-American de transformare a comunei Corus intr-o zona prospera care asigura Clujului una dintre cele mai bune surse de produse lactate ecologice; proiectul "Tarani harnesc copii" a insemnat 100 vaci de rasa donate gospodarilor din Corus dupa regula primul vitale se da familiei sarace din vecini, proiectul a asigurat scolarizarea la nivel academic a crescatorilor de animale, cateva zeci de frigidere la unitatile clujene de copii asistati si spitalele de pediatrie si o fabrica de produse lactate, care sunt oferite clujenilor de unitatea COMLACT).

Etapa a doua a proiectului vizeaza o dezvoltare similara pentru comuna Risca si un proiect similar in comuna Rus pentru crescatorii de capre.

3) Buna guvernare

Reformarea relatiei administratie-cetatean in sensul in care administratia locala printr-un regim intern de protejare si stimulare sa formeze un corp de functionari care sa devina specialisti de elita pe domeniul lor de specializare.

Nota: ACESTI SPECIALISTI TREBUIE SA DEVINA PREPONDERENTI REDUTABILI, PENTRU TOATE DECIZILE PE CARE LA ORE ACTUALA CONSILIRII PROPUSI DE PARTIDELE POLITICE LE IAU PE CONSIDERENTE DE INTERESE PERSONALE, INTERESE DE GRUP, INTERESE DE PARTID SAU REGRETABIL INTERESE DE GASCA (vezi orasele din sudul Romaniei).

Functionarul public trebuie sa aiba convingerea ca face parte, traieste si are aceleasi aspiratii ca si comunitatea din care a provenit si din banii carora este platit.

4) Cultura si identitatea locala

Pastrarea identitatii istorice a Clujului, traditia istorica a inaintasilor si eforturile lor pentru o Romania mare, civilizata si europeana, sunt prefigurate de proiectele "Clujul capitala tineretului" sau "Clujul capitala cultural europeana".

Pasi important sau facut prin obiective propuse si realizate de municipalitatea orasului Cluj in ultimii 5 ani. Sugestia noastra este de continuare sustinuta a proiectelor mentionate cu accent pe urmatoarele directii:

- Targ anual pentru fostele capitale culturale si orase infratite;
- Parc tehnologic cu profil financiar-bancar;
- Cub metropolitan;
- Incubatoare de afaceri pentru studenti ca viitori antreprenori;
- RESTAURAREA CENTRULUI ISTORIC AL CLUJULUI CA PROIECT CULTURAL MAJOR (aici este de remarcat efortul minoritatii maghiare pe doua realizari majore: restaurarea statuii rupestre a Regelui Matias si

restaurarea bisericii reformate si a grupului statuar Sf.Gheorghe de pe strada Kogalniceanu).

MENTIONAM CU REGRET MODUL NEPROFESIONAL DE RESTAURARE A SCOLI ARDELEANA IN PUNCTUL CELUI MAI IMPORTANT OBIECTIV TURISTIC AL CLUJULUI, PIATA UNIVERSITATII (obiectiv vizitat predilect de personalitati academice de varf din lumea universitara internationala).

Capitolul 3 – Clujul oras sigur

Unul din principalele obiective ale viitorului oras Cluj-Napoca (capitala tineretului, capitala cultural europeana si oras modern pentru Ardeal, Romania si Europa de Est) il constituie linistea, siguranta si fericirea locuitorilor sai.

Propunem ca principal obiectiv al Politiei Metropolitane, care este in slujba cetateanului din Cluj, sa isi organizeze activitatea astfel incat femeile, batranii, copii si nepotii nostrii sa poata circula in liniste si siguranta 24 de ore din 24, fara sa fie agresati, bruscati si furati in mijloacele de transport in comun, in pietele si supermarketuri.

Politia Metropolitana platita si sustinuta material si moral de comunitate trebuie sa devina in primul rand un exemplu personal de civism, comportament social exemplar si la nivel de coercitie cu scop educativ.

- Evaluarea activitatii Politiei Metropolitane precum si alegerea comandantului ei, trebuiesc facute dupa aceleasi criterii cu care populatia isi evalueaza candidatii la functia de primar.
- Avand in vedere libertatea si indulgenta cu care noul cod de procedura apreciaza gravitatea abaterilor antisociale se impune cu stringenta reconsiderarea in spiritul legislatiei europene, a unui mijloc de reeducare si coercitie prin impunerea la toate sentintele cu suspendarea pedepsei sau cu pedeapsa de executare a condamnarii la domiciliu, a celei mai bune forme de educatie sociala si corectie a comportamentului antisocial prin **MUNCA IN FOLOSUL COMUNITATII:**
- O SUPRAVEGHERE DISCRETA DAR FERMA DIN PARTEA POLITIEI COMUNITARE, UN PROGRAM COMUN CU COMPANIA DE TRANSPORT PUBLIC, POATE ASIGURA IN DIVERSE PUNCTE ALE ORASULUI DE LA ORA 7:00 PANA LA ORA 15:00 O FORTA DE MUNCA ORDONATA, DISCIPLINATA SI RESPONSABILA CARE SA PRESTEZE IN FOLOSUL COMUNITATII TOATE ACTIVITATILE DE CURATENIE, ORDINE, DE INTRETINERE A ZONELOR VERZI, A LOCURILOR DE JOACA PENTRU COPII SI A PARCARILOR ORASULUI.

Capitolul 4 – Dimensiunea europeana a orasului Cluj bine pusa in evidenta in studiul de analiza

Insemna proiecte concrete pentru valorificarea la maxim a prestatiei lumii academice, medicale, financiar-bancare, targuri si expozitii si nu in ultimul rand dimensiunea culturala care in oferta turistica a Clujului in ultimii 10 ani a fost din ce in ce mai bine sustinuta.

CLUJUL CULTURAL NU POATE FI CONCEPUT FARA UN SUPTOR LOGISTIC CORESPUNZATOR CARE ARE CA PRIME COORDONATE MARILE PROIECTE INCA IN STADIUL DE ASPIRATII SI DE SPERANTA PENTRU CETATENII CLUJULUI, CENTRUL

CULTURAL MULTIFUNCTIONAL (congrese si conferinte internationale, expozitii nationale si internationale), COMPETITII DE INTELIGENTA (inventii, inovatii, campionate mondiale de sah, etc...)

Un oras European care are academie de arta, de film, de muzica, doua opere si o filarmonica, are in mod obligatoriu nevoie pentru capitala culturala a Europei din 2022 de o sala de concerte comparabila cu Filarmonica din Berlin Noise Concerts Gebrunn, noul auditoriu de muzica al RDF-ului sau Noise Gewandhaus.

*** Cu mentiunea ca sugestiile noastre sa fie intelese ca fiind cele mai bune intentii de colaborare a Societatii Civile din Cluj, cu reprezentantii municipalitatii locale, primiti domnule primar Emil Boc si domnule presedinte al Consiliului Municipal asigurarea disponibilitatii Consiliului Civic Local Cluj pentru realizarea intruna din cele mai distinse comunitati a Ardealului si a Romaniei, a unui principiu al celei mai vechi democratii din lume, o agora moderna in care problemele cetateanului si modul lor de solutionare sa se rezolve asa cum ne-am dori cu totii pentru orasul nostru.

Redactat
Ing. Ungureanu Petrea

Consiliul Civic Local
presedinte dl. Pop Iosif

Anexa 4

10 idei pentru elaborarea strategiei de dezvoltare a zonei metropolitane Cluj-Napoca

O ORIENTARE MAI PUTERNICA SPRE NEVOILE MEDIULUI DE AFACERI

Mediul de afaceri pune in miscare comunitatea locala, asigura locuri de munca si sustine bugetele locale. Planificarea strategica trebuie sa prevada masuri concrete de sustinere a economiei locale, in concordanta cu nevoile exprimate ale mediului de afaceri, in ordinea prioritatilor de dezvoltare validate de experti economici si reprezentanti ai mediului de afaceri.

STRATEGIE VIE

Intreprinzatorii locali asteapta din partea administratiei nu doar un document formal de planificare, ci un proces institutionalizat de consultare periodica a mediului de afaceri pe probleme de dezvoltare economica. Astfel administratia isi va putea fundamenta actiunile pe informatii actuale, in timp ce implementarea strategiei va putea fi urmarita si imbunatatita in interesul comunitatii. O strategie care va sfarsi intr-un raft nu va fi utila comunitatii.

ECHILIBRU

In ultimii ani intreprinzatorii locali au fost defavorizati in relatie cu investitorii straini. Este necesar un echilibru mai puternic intre promovarea investitiilor straine si sustinerea antreprenorilor clujeni. Fara o clasa antreprenoriala locala puternica, bine inradacinata in traditia economica a Clujului, o mare parte a valorii adaugate care se creeaza in economia locala nu se va concretiza pe plan local in bunastarea comunitatii locale.

VALORIFICAREA COMPETENTELOR LOCALE

Atat mediul de afaceri cat si mediul universitar local dispun de resurse valoroase de competenta, care au disponibilitatea de a sustine eforturile de planificare strategica a administratiei. Sustinem administratia pentru o mai buna valorificare a acestei expertize.

EFICIENTA INVESTITIONALA

Indeosebi in contextul crizei, resursele limitate ale comunitatii locale trebuie orientate prioritar catre investitii pragmatice, cu valoare adaugata ridicata, care sa ofere intreprinzatorilor locali un avantaj competitiv. Analize comparative cost-beneficiu bine fundamentate trebuie sa determine prioritizarea acestora.

In acest fel, dezvoltarea competitivitatii mediului de afaceri local va aduce beneficii pe termen mediu si lung comunitatii locale prin cresterea produsului intern brut/locuitor, cresterea veniturilor populatiei si a surselor de finantare ale administratiei.

RESPONSABILITATE PENTRU VIITOR

Planificarea strategica la nivel metropolitan implica previziuni pe termen lung. Investitiile planificate de catre administratia locala trebuie realizate cu responsabilitate fata de generatiile viitoare. Procesul de planificare strategica trebuie sa fie coerent bazat pe o viziune durabila a comunitatii si care sa nu sufere de pe urma perspectivei operationale de 4 ani a alesilor locali, determinata de ciclul electoral.

DE-BIROCRATIZARE

Constituirea zonei metropolitane ridica noi provocari pentru administratia locala. Comunitati locale diverse vor fi integrate sub o umbrela administrativa care va gestiona eforturile de dezvoltare a infrastructurii. De aceea, avem nevoie de o structura administrativa functionala, flexibila, ne-birocratica si transparenta cu obiective clare de performanta. Formula actuala poate si trebuie sa fie imbunatatita.

COOPERARE

Doar o cultura a cooperarii si a implicarii tuturor factorilor interesati va asigura un rezultat echitabil si acceptat.

IMBUNATATIREA PROCESELOR DE PLANIFICARE

Clujul resimte intarzieri in procesul de planificare urbana fata de alte centre urbane din Romania. Recuperarea decalajelor se poate realiza printr-o mai buna atragere a specialistilor din mediul universitar.

COMPETITIVITATE PE PLAN EUROPEAN

Intreprinzatorii locali concureaza intr-o economie globala. Din aceasta perspectiva si centrul urban Cluj-Napoca trebuie sa isi defineasca o pozitie competitiva la nivel european, ca locatie de afaceri.